N. Inw. 800.

Jn o lib' de simpl' medi'a
lib' de crisi
lib' de creticis diebus
lib' de malitia complexionis diverse
lib' de accidenti et morbo
lib' de febribus
lib' de ingenio sanitatis
lib' de interioribus locis

800

Iste liber emptus est pro tribus florenis de fisco communi per magistrum Grzimala pro tunc decanum

Liber Galeni de simplici medicina et alia eius opera

Liber Magistri Hermanni de Przeworsko
Doctoris Medicine in quo libri infrascripti
continentur Primo liber Galieni de
Simplici medicina
liber de Crisi
de Creticis diebus
de Complexionibus
de Malicia complexionis diverse
de Interioribus
de differenciis febrium
de Regimine sanitatis
de voce
Terapentica methodi Ga-

Incipit lib. 6. de simplici medicina translat a magistro gerardo cremonensi de arabico in latinum in toleto. distinctio p. i. q. premittit que sunt que ante cedunt

Quoniam in nexe [illegible] ostendere declinatione
simplicium qualitatis corporalis et [illegible]
in medicinis simplicium compone que et
alteratione medicine compositis. et unusquisque est
[illegible] conuenit [illegible] componere in
locis conuenientibus ergo [illegible] p. lxxxi
[illegible] capitulum libro de ponderibus medicinarum et cap. s. [illegible]
[illegible] que [illegible] fantam [illegible] autem
rememorabor est quod [illegible] cum eo quod dixi
in libro [illegible] de medicina. postquam [illegible]
nota quecumque in hoc meo lib. Dico quod
quod uolo per modum meum medicine est decursum propter caritatem
et [illegible] nostras sic non uolo per modum meum
[illegible] non est [illegible] propter caritatem et ut augmentet sanitatem
nostram [illegible] in ea que medicine et cibus sil non sunt
nisi secundum semitam rellationis. Sermo autem nostri
medicine simplex est secundum oppositum sermonis nostri medicine compo
site. simplex ergo est que in sua sui [illegible] autem
quedam agens. Et hic quidem uirtus. alia est
que est inuenta actu. et alia est ex semita eius que
est actu. Actu quidem est uirtus calefactionis
in igne. et uirtus in frigiditate [illegible] et
Ex semita quidem eius quod est actu est sicut
uirtus calefactionis in piretro et castoreo
et que sunt eis similia. Nam nullus quidem ambi
gat secundum plurimum quin medicine solutiue sit uirtus
solutiua. et medicine que uomere faciunt sit uirtus
commouens faciens uomitum. et medicine que ster
nutare faciunt sit uirtus commouens sternu
[illegible] medicine que commouent tussim sit uirtus
[illegible] tussim [illegible] in una quaque
medicine est uirtus que nominatur per nomen deriuatum
ex nomine actionis sue. Inspiciam autem uirtutis
[illegible] quod ipsa sit diuersificauerunt homines quidam enim
[illegible] que [illegible] est [illegible] que non
[illegible] sic dixerunt physici qui nominauerunt
[illegible] et medicine qui nominant [illegible] ece
[illegible] qui fuit qui [illegible] hi uirtutis.
[illegible] et illud est quod quedam proportio
[illegible] quantitates et figuras et situm partium
[illegible] et quedam alii [illegible] caliditas
[illegible] secundum [illegible] que narrantur
[illegible] sectam. Et quod nos uerum est
ostendimus in libro nostro de elementis secundum sententiam ypo.
quod [illegible] alia [illegible] non sunt generata
[illegible] calefactionis. et sic et hi. tunc nos [illegible]
quod ista sunt [illegible] fauentium [illegible]
[illegible] hic [illegible] ostendimus [illegible]

[illegible] de [illegible] que necesse est [illegible] qui uult i
[illegible] hic dicemus ut excitet se ipso illo
lib. nam nos iam diximus in eo totum quod necesse
est scire de eo medicine uel scientia cognitione totali. Et illud
cuius hic rememorari uolumus de earum esse non est
res determinata nuda egressa ab illo genere tota
li. immo non uolumus nisi exponere res quarum
[illegible] dixi illic per modum uehementem [illegible]
earum et earum distinctiones. Dico ergo quod oportet nos si
ne diminutione [illegible] et secundum plurimum est ut ponamus
mus experientiam nostram in uirtute ad cuius intellectum et
experientiam ex ipsa re adquisita comparatur illud quantitatis
non oportet propterea quod [illegible] infrigidat corpus hominis
ut infrigidet turdos et non oportet cum [illegible] turdos ut
nutriat homines secundum hunc modum [illegible] non oportet propterea quod
elleborus soluit homines ut soluat coturnices. neque
propterea quod est cibus coturnicum oportet ut sit cibus hominum.
et secundum hoc in quo oportet nos inspicere est ut distingua
mus inter illud quod est ex semita accidentis et quod ge
neratur ex re ipsa per se generato est prima. Verbi gratia. aqua f.
[illegible] existit ea ut redeat caliditas ex una
quod ipsa infrigidat cutem et aggregat eam et inspissat ip
sam. Quoniam hec est res quam sequitur reditio caliditatis que
ad iam ostendimus illud in tractatu libri nostri de co
[illegible] et aqua [illegible] calida [illegible] infrigidat ex una reso
lutionis que resoluit humiditatem calefacit corpus.
Quia ergo subtilis est et consyderatione in hiis rebus
[illegible] eas de [illegible] pueritia ad experientiam [illegible]
[illegible] inquirit non errat in eo
quod [illegible] uelociter non est nobis necesse ponere ecq.
est in experientia uirtutis extra. nisi ex re ad que
comparatur quod est ex facilioribus rebus. Inde est quod si uo
lumus experiri uirtutem olei aut de proprietate eius
sit calefacere corpus hominis. aut infrigidare ipsum. aut
exsiccare. aut humectare illud et non inquirimus
de eo an ipsum corrumpat animal calefaciat corpo
ris. aut sit pingue aut uiscosum. aut leue. Et si
uolumus experiri uirtutem rose aut uirtutem
ceruse non consideramus in rubedine colorem
rose [illegible] in albedine coloris ceruse. quantum non
sequitur ut sit esse rubeum calidum. neque esse album f.
immo non sequitur nisi ut cum res occurrit corpo
ri [illegible] primum calefacit ipsum et facit illud per se
non mediante re aliqua neque per semitam accidentis
quod uirtus eius est uirtus calida [illegible]
[illegible] quando infrigidat corpus [illegible] non [illegible]
[illegible] hoc propter [illegible] uel alio non [illegible]
non est [illegible] illud [illegible] quod est [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible]
[illegible]

in

gena

primum q

&

nectio

Prima

Et

Ad [illegible]

[illegible]

parti de selinos et cerusse et salis et calcis et minus et lactis virtus sit frigida. Cum sit ista omnia coloris albi et virtus eorum sit adinvicem secundum ultimum contrarietatis. Jam est quod unaquaque earum calcis et minus sunt comparati in colore similes existat et in multo similitudini et contraria existit ei in virtute sua ultima contrarietate et contrarietas inter utrasque est res que experitur per sensum. Quoniam cum nix occurrit corpori sentit corpus frigiditatem eius plus et videmus ipsam non remanere in figura quando advenit ei caliditas parva et nos non videmus calcem infrigidare corpus in primis cum occurrit ei et quanto plus perseverat occurrens ei erit calefactio que ipsius calefacit magis augmentata et manifestior. Et hec est signum quod virtus inest non experitur et iudicatur de ea non ut sit de operatione eius in corpore cum occurrit. Igitur est que a principio rei usque ad finem eius non cessat calefacere corpus dum permanet occurrens ei et eius calefactio qua calefacit ipsum addit semper. Tunc operatio eius hec non est per sequitatem accidentis immo per naturam suam. Et sunt que infrigidant a principio rei usque ad finem est frigida per se non per accidens. Quod si tu non consyderavis eam longo tempore experiendo eam in principio et intellexeris eam ipsam in fine rei. Postquam tu removeris eam tecum sequitur te error in rebus pluribus et non eris securus aliquando quin illud reducat te ad hoc ut dicas in aqua frigida quod non est frigida tamen per se immo est ipsa calida. Nos quidem quod invenimus eam insensibiliter frigidam dum perseverat corpori occurrens accidit quod est frigida propter hoc quidem mitigatio quod facit accidentem caliditati reductione eius quod est calida. Cum igitur sit res secundum hoc tunc non est necesse nobis ut per pigritiam dimittamus has res vel relinquamus et obliviscamur eas sine determinatione et rerum contrariarum que experitur secundum quod narravimus in libro nostro de omnibus ne sit frigiditas manifesta et caliditas manifesta ut non submergat quantitas eius accidentalis virtute eius naturali et expellat eam. Hoc necesse tibi ipsum ut deferes cum istis rebus res alias quas dixi iam ipsum illic et est dicta inter cibum et medicinam et si sis rememorans esse ipsorum ambarum quia ambo similia sunt de rebus intrantibus in capitulo et omnis et que ambo mixta sunt similiter aggregantur in substantia una sicut iam ostendimus illud in libro omnis sunt etiam res in hoc quod de rebus sunt quedam que quedam ipsi mutantur in quasdam et suscipiunt quedam earum impressiones a quibus sunt quedam cum tota substantia sua et deinceps sunt res que faciunt id per qualitatem unam aut per duas qualitates. Et hac ipsum re necesse est nobis ut determinemus quod rerum alie sunt subtilium partium et alie grossarum subtilium quedam

prius quam veloces sunt ad dividendum in partes parvas cum facilitate et grossarum quidem prius sunt in quibus res est secundum contrarium eius et ad ultimum ut rememoreris omnium capitulorum que dixi in tractatu tertio libri primi de omnibus ut experiaris ea per virtutem omnium medicinarum in primis.

Capitulum secundum

Incipiamus igitur nos in primis experiri aquam quia ipsa est res qua utuntur homines omnes communiter sani sint aut infirmi et necessitas eius est necessaria ad hoc ut remaneat vita et intendimus ad hoc quod nos in primo utamur ea in corpore temperate complexionis et non sit aqua frigida frigiditate manifesta neque calida. Deinde utimur ea in corpore cuius complexio est mala sed tamen est naturalis et utamur ea in cuius complexio est mala egrediens a naturali. Nam cum nos fecimus illud pervenimus per experientiam virtutis aque in omnibus istis corporibus exquisite. Si loquamur igitur cum administratum in corpore equalis complexionis tempore longo infrigidat ipsum procul dubio. Corporum namque malarum complexionum in quibus magis vincit frigus infrigidat aqua velociter. Illa vero in quibus magis vincit caliditas ipsa tardius infrigidat. Verumtamen ipsa secundum omnia dispositionem infrigidat ea semper quamvis non assidue et horum eis diebus pluribus. Sed die uno aut horis pluribus aqua cum est secundum hanc dispositionem non facit accidentem caliditati reductionem in aliquo corpore. Et illud est quoniam aqua frigida in fine frigiditatis cum administratur hora parva in homine vivente cuius corpus est hoc tenuitatis facit ebullire vel rubicunde caliditatem. Quod si administretur post hunc modum tunc ipsa infrigidat semper similiter. Iterum si administretur in balneo aque quibusdam egris habentibus egritudinem simplicem singularem calidam aqua frigida ipsa infrigidat eos infrigidatione manifesta. Et ergo ut egritudo sit simplex sicut determinavi in libro de complexionibus ut non cadat experientia super medicinam et consequatur eam iudicium ex via infrigidationis eius per accidens. Sed ex via infrigidationis eius per naturam suam. Et illud est quia accidit multotiens quod egritudo est composita ut sit oppositio quam medicina in primis efficit praeter eam quam facit in ipsa per viam accidentis. Sicut invenimus illud in apostemate calido quod greci nominant flegmonem egritudo enim eius generatur a materia calida que effunditur ad loca corporis et medicine que temperate calide faciunt infrigidare membrum in quo est hec egritudo propterea quod ipse resolvunt et evacuant quod iam collectum est de illa materia calida. Igitur infrigidant ipsum per sequitatem accidentis. Si autem vero cum egritudine est una simplex tunc non possibile est ut sit in ea ad persecutionem accidentis. Cum igitur posueris experientiam tuam in aqua secundum hanc viam declarabitur tibi quod aqua que bibitur est frigida. Sed quidem vero tamen [illegible] sunt aque similiter plures et

picee et salse ut hoc non est eadem virtus quantitatis non invenit absque speciem aque ministrante cum ad ministratur et non est frigida frigiditate accidentali et similiter aqua marinis cum administratur post quod iam acquisierit extrinsecus frigiditate in [illegible] non invenies eam in frigiditate pluma in illud quod aqua que bibitur si homo natat in ea tota die et non erit aqua vehementer frigida imo tepida sic aqua quam sol calefacit in frigidaret corpus eius necessario. In aqua vero marinis iam plures invenimus natavenit tota die et tota nocte et non nocuit eis illud. Et huius significatio est quod aqua que bibitur dulcis est frigida in sua specie et quod aqua marinis non est talis. Et sermonis quem dicimus aqua non consequitur apponimus quod est quod potatur et desinere absoluto quod aqua secundum naturam suam est frigida et non ut calumpniemur et reprehendamur quod diximus sermone diminutum aut cum scripsimus quoniam aqua que est ut aqua propria cui penitus aliud non permiscetur scilicet est in virtute sua frigida necessario. Quod si super ea transit in quo est pix aut sulphur aut bauracium aut alumen et resudat ex eo et eradicatur et fricatur et apportatur et exit cum ea de substantia illius loci aliquid tunc non est aqua pura imo quecumque aqua est secundum hoc est permixta composita que eadem situm intendens ad aquam que bibitur et permiscens cum ea salem aut alumen aut rem aliam de eo cuius est semita hec in frigiditate plurima. Nos namque fecimus illud multotiens cum non possumus habere aquam maris et accepimus ei salem et proiecimus in ipsam. Itaque inter utramque in hiis duobus est distantia longinqua [illegible] summas aquam dulcem que non frigida frigiditate manifesta neque calida caliditate manifesta imo est sicut talis facta est in sole et effundas eam super apostema nominatum erisipila non erit in illo aliquid de eo quod ledit infirmum si effundas super ipsum aquam marinis aut aquam salsam aut aquam aliam cui permiscetur aliquid de hiis sicut aqua cui permiscetur pix et aqua cui permiscetur sulphur. Necessario ipsum percutit nocumento quod pervenit ex lesione eius in ipsum quoniam ab illo est adustione adurere sicut res sic secundum hoc tunc aqua dulcis secundum se id est secundum suam singularitatem virtus est virtus frigida si situ acquisivit ei caliditatem accidentalem deinde effundis eam super corpus hominis tunc tu forsitan existimabis quod tu iam usus es me. Nam hec res non est ita quoniam tu in aqua que est secundum hanc dispositionem est ex parte quidem composita non est simplex quia accepit ex ignis potentiam et accepit ea ex qualitate eius [illegible] dubio sicut quod eadem aqua si permisces cum aqua salem ex igne aggregatum vel erit compositum similiter propterea quod cum mixtus cum ea igne qualitas sit illud aut substantia iam posuisti. Item aqua composita ex parte quidem imo si dixeris quod istud est magis necessarium illo et hoc erit conveniens quod aqua que feculenta est et turbida est composita sicut aqua talis in egypto. Secundum vero eius clarificatur in vase testeo clarificatione ex qualitate sua quod de ea sudat clarum ultra clarificationem et non sufficiat clarificare ipsam in vice una imo ut clarificetur et resudet tribus aut quatuor vicibus et consistat id in ea non fit securitas si eam ut non possit in ea quod perveniat ad finem clarificationis et mundificationis. Et sermo cum sit in tantum in quo fugit feculentiam et quod ei permiscetur omnes sunt tunc iam sufficientia est in usu eius per hanc quantitatem et hoc ut non sit tunc aqua clara munda pura.

Et hoc quidem aqua experitur et iudicatur de ea per tres sensus scilicet visus gustus odoratus. Per gustum quidem ut non sit ei sapor omnino imo sit insipida saporis in summo. Et per visum quidem ut sit in summo clara munda et luminosa similiter in odoratu ne sit ei odor penitus. Sicut est aqua sit malis in summo malitie ex quibus odoratum odor acetosus aut acutus vel acris aut salsus aut putridus aut odor aliquis ex odoribus malis a quibus non est possibile eas alterari vel denudari. Sed vero aqua denudata ex hiis omnibus proprietatibus est itaque per naturam non munda in fine mundificationis. Sic nullum elementorum iiii sensatorum est purum cum non permixtum sit aliud ab eo apud sensum nostrum et apparet in sua aqua longinqua ab illis proprietatibus est pura munda et aqua que est ut istas proprietates est et hoc quod dicimus frigida in sua natura. Nam si tu calefeceris eam calefactione fiet calida ut in maiori gradu in quantum unumquodque natura istorum si calefeceris calefactione vehementi invenies ipsam calefacere corpus et calefactum corpus proprius invenies ipsum calefacere corpus imo non calefaciet ipsum tantum sed comburet adustione sicut res sic secundum hoc tunc non aqua tantum imo omnes medicine que ex permixtione ut sit nudum ex eo calidum ex frigiditate accidentali et fortis sit quod non possibile est. Ut scias quod omnis aqua dulcis infrigidat corpora ex hoc quod dico tibi. Si tu supposueris cerotum quod est cera liquefacta cum oleo et miscuis cum eo aquam et imbiberit ipsa ea tenendo vehementer et posuisti ipsum super unam egritudinem calidam infrigidabit eo illam egritudinem et illi confert quod erit necessarium quoniam volueris hoc ut per

modum compositionis ceroti

misceas cu cera liqfca c olo excepta aq q̄n-
tate p(ri)ma. Et in eo proxime e s(ecundu)m h(un)c
modu necce e tibi ut sumas cera colata
mundata q(ue) po(ssi)t e lique facias c olo liquefac-
tõe q sit humida. dein dimitte eam donec
infrigidet r(ad)o ipam cu instrumento r po(n)e eam in
mortario r co(n)te ipam manib(us) tuis. r asperge
ipam sup aq f. paulatim quantu po(ssi)t e ipa bibe(re)
sup aq no aut extra s(ecundu)m sensu hui(us) g(e)n(er)is. in fiat
adustio(n)em accidente i febre q(ua)n po(st) sit uetrez.
r infiat oia apostemata calida acuta e sanguine
r ap(ostema) noiatu erisipila r apostemata noiata i(gnis)
p(er)sicus r pustulas noiatas formicas
r apostemata calore accidens in carne molli et adul-
tum in fiat oes egritudines calidas. Si aut uis
experiri sume i. sume h(an)c cera liqfcam et
no p(er)misceas cu ea aq dulce. s(ed) p(er)misce i(n)
e ea aq maris aut aq salsa t(ame)n medicata cu
ea aliq(ua) harum egritudinum q(ua)s dixi. q(ue)cu(m)q(ue)
uis. tunc tu uidebis subito alteratoem r
diuersitate magna. Unde e q m(ani)f(est)e. tu e eo q(uo)d
no infiat aliq illarum egritudinu q(ua)s dixi. ad
huius co(m)bustione(m) s(ecundu)m diuersitate(m) g(ener)is diuersi-
tatis it aq dulce r alia ab ea sic aq ma-
ris p(er)ueniit diuersa q(ua)n e h(ic) diuersa lo(n)gi q(ua)n s(ecundu)m
similitudine. Hui(us) in uel re in aq c admis-
cet sulphur. pix. r bauracum. r aq i e gustu
e sapor calcanti r calcadis. aut ad ultimu i
sapor alic m(ani)f(est)e. acutarum. Quas iste aq sunt
diuise ab ea cui e necessitas i egritudinib(us) calidis
accidentibus in corporibus ille e frigido. q(uia) omniu
harum e uirtus ex calida r q(uo)d soli aq q bibitur
uir e uir frigida r p h(an)c eande uia q scitur q(uo)d
sola h aq e humida p(ro)p(ter) humiditatis r illo est
q(uo)d si tu intendis ad ulcera q ia exsicca-
ta sunt r arefacta ult(ra) modu siue mensura
r in fundis r humectas ea h(oc) aq dulci
facies ea p(ro)p(ter) id statim mollia. humida s(ecundu)m
q(uo)d reliq(ue) sp(eci)es aliarum exsiccant ulcera r are-
faciunt ea r ulcera q(ue) s(un)t in corporib(us) p(er)sica
cum i mari. uidebis sicca. fusca. r ulcera
q sunt i corporib(us) seruientium i balneis r bal-
neorum uidebis humida r flebilia. Quod si tu i-
terum i fundas pannu aq r posueris s(upe)r ulc(er)a
r in aq que bibitur inuenies ulc(er)a humecta
r p(ro)p(ter)ea si aq fuerit aq sal. aut aq maris la-
uabis eam aresc(it) r exsiccatur p(er) i aq no cu
admiscet alume sic aq q e i regioe ytalie
co(n)fert reliq(ui)s ulcerib(us). Ut ti(bi) ualeb(is)
ad arth(ritic)a ad extra matu s e u loci agens
p h(oc) q(uo)d exsiccat oia ea. Et aq maris est

ex eo q(uo)d dicimus q(uo)d no e aliq(ui)s sp(eci)erum re-
liq(ua)rum aq(ua)rum q(u)i sit po(ssi)t humectatio q nulla
earum [illegible] e aq sup pura i mo e aq cui admi-
sceret ad aliud [illegible] r excut ea a(n)n(o) su
a. cu ia permixta e ei alumen aut calcantu
a sal. an(te)a. excite sibi [illegible] pulli sit q(uo)d q(ui)dam
harum aq(ua)rum stimulet ulcera r pungit ea
s. aq q sunt multio(r) acuitatis et mordica-
tionis sinos q(uo)d [illegible] n(on) s(u)f(fi)ciete sanari et
secari sini p(ro)p(ter) [illegible] dulcis. et aq
mictare sitis [illegible] uehementior cu bibit
re(bus) q(ua)s sp(eci)es aq(ua)rum [illegible] d(e)p(re)hendis aut aq i
dulcis e [illegible] sibi bibit eam. et si
balneat e eas r aq sal [illegible] r aq cui ad-
miscet bauracum r sulphur r p(ro)p(ter) suas
r pix e in uaria [illegible] tibi. q(uo)d [illegible] uti
facias aq sillez [illegible] sp(eci)eru reb(us) q aq(ua)rum
sic facias aq. [illegible] aq maris. [illegible] ut p(er)misce
as cu aq dulci [illegible] q e in eas sup oes
sp(eci)es earum. Sim e q(uo)d si p(ro)ieceris i aq dulce
sup sulphur faties eam aq sulphuris. r si p(ro)-
ieceris alume faties aq aluminis. r s(ecundu)m
hoc ex(emplu)m. erit res in [illegible] sp(eci)erum aliarum natura
q. aq p(ro)p(ter)ea eicit frigida r humida. Sz t(ame)n cu acc(ide)r-
it calliditate accidentale calefac(ere) corp(us)
cui occurat r humectat ipsu. si no e de p(ro)-
prietate ei ut faciat has duas operati-
oes s(ecundu)m similitudine. una imo de p(ro)p(ri)etate
te ei est ut humectet sicut sit de p(ro)p(ri)a sua
p(er)mixta. a mag(is) calida quia p(er)mixta et n(on)
e de p(ro)prietate eius ut calefaciat nul-
tio calefactois nisi ut sit feruens ultio.

Incipiamus g(o) in experientia uirtutis
hi(us) sermois in p(ri)mis in corpore e q(ui)li(bet) s(an)i
n(on) e. in(de) medico q(uo)d si tu ap(pro)ximauis i
hunc cor(pus). aq te(m)perate r uis incaliare sua
p balneatoe sit illi aut p(er) embrocatione(m) et
effusione(m) sic ad inbr[illegible] q(uo)d de(m)o(n)strat fuit t(er)ciu(m)
ip(s)o(rum) p(u)lito in hora cu effunderis q(uo)d si fec-
illo r calidius q fuit r hu(mid)ius sicut tu fece-
ris cor illo r absc(ondere)is illo. dein retine-
bis te ab eo et no ag[illegible] ip(s)o(rum) et in i-
diuiduus et stringis illo p(er) effusione(m) aq
su in successione aq cal[illegible] inuenies ip(s)o(rum)
par po(te)st sic eo q(uo)d fuit t[illegible] illo e q corpus
q(ua)n dilat(atur) r rarifficat(ur) sit sic q(ui)a fuit q(uo)d
calidas innata resoluit ex eo si [illegible]
aq calida q(ui)uis cor infect [illegible] ei p(ro)p(ter) q(uo)d fuit
tu no exsiccat r arefac(it) [illegible] fuit sit t(ame)n hec
e res atq(ue) [illegible] accessit ia o[illegible] q(uo)d accid(it) ex
aq calida p(ro)p(ter) id q(uo)d p(er)ueit a [illegible] rarificati-

Ca(pitulu)m z9

illi

ip(s)am

sr

t(ame)n

Vel diffinitio

uirtus

aquarum

Jo

tremula

eque

q.

ca

q. Jo

Jo

sil(ic)em
illa

i fine hu(m)i-
tatis.

Jo al. pl.

Vel ill

cap(itulu)m 2. i q fuit diuidu(m) i(n) effectu aq(ua)rum pe[illegible] q(uo)d ha(bet) i(n)tra[illegible]

one corporis et dilatatione pororum et lenitate membrorum apientium se, id est quando accidunt ei resiste quod dixi de eorum necessitate, ut non egrediantur ex eo via poros minimi por non est nisi humiditas que iam subtiliata est et attenuata est. Verum tamen humiditas secundum hoc adeo que iam processit opinio quorundam mollities et lenitas quam adeptum est corpus ex balneo et aqua calida est signum significans in corporibus animalium humiditatem que non dulcificatur sicut iam ostendi in libro de [illegible]. Et caro illorum que est in ulceribus significat hoc [illegible] significatione manifesta, cum contingat ut quando effunditur similiter super ulcera calida aqua fiat caro eius tremula similis aque aranea [illegible]. Sed corpus evacuatur cum balneatur in aqua calida. Ergo humiditas in eo ex hoc modo post balneationem eius minor quam ipsa fuit ante et propter istud necesse est homini ut pareat ei qui extimavit quod balneatio cum aqua equalis caliditatis et effusione eius super corpus est ex eis que exsiccant et arefaciunt ipsum. Error autem istorum est similis errori illorum qui extimaverunt quod senes sunt humidiores corpore quam adolescentes et iam est quod superfluitates humiditatum sunt in corporibus senum plures et multiplicantur in eis quam in adolescentibus. Humiditas autem sicut iam ostendimus in tractatu primo libri nostri de complexionibus secundum hanc causam corporis ex effusione aque calide super ipsum et balneatione ipsius et eius ad ultimum apud omnem casum excitaplus quibus habet quando utitur aqua calida frequenter quoniam humiditates omnes que sunt in eis et alius locis vacuis evacuantur et corpus [illegible] ipsarum et omne quod est de genere carnis fit humidum quam fuit [illegible] non existimo quod ab aqua dulci nunquam expoliari hanc virtutem. Et de illis que significant [illegible] est quod aqua bulliens quando comburit corpus non apparet ex ea in cineribus quod est ea comburitur in igne exsiccatio vel arefactio sicut apparet in cineribus que adurit eum igne et similiter illorum sicut aqua dulcis effunditur super membra quod sit in summo frigiditatis in die tota aut spatio longiori non accidit exsiccatio vel arefactio. Sed tamen membrum ipsius fit [illegible] fugatur et constringitur et minoratur et fit parvum in fine parvitatis. Et tu vero res iste accidunt eius humiditas que est in venis et in locis aliis que sunt ideo evacuatur. Sed ipsa membra radicalia non exsiccantur vel arefiunt omnino. Omnium res iste sit nobis in memoria et ut fuerint [illegible] quod currat [illegible] et est quod necesse est cum corpore in virtute eius [illegible] ex rebus que apparent sensu manifeste et experiamur eam et iudicemus de ea secundum ex dispositione sua [illegible] quod

que est calida aut frigida aut humida aut sicca quod [illegible] homo venire ad rectificationem id per naturam ex rebus que sunt de foris ut sit perfectas dictione et a[c]curatior in re non [illegible] eum. Imo sermo ipsorum ut inchoet sensum et cogitationem in hoc capitulo. Nam in ipso sunt errores multi et dicam illos in sequentibus.

Ca. xm

Res autem que est sola ex eo quod significat homo et potest eam ratione in verificatione esse [illegible] que exprimitur quod calefacit aut infrigidat est id quod invenitur de consuetudine eius ad ignem. Et id est quod non est de eo quod negatur vel de eo quod egreditur [illegible] de confessione quod id quod festinat ad combustionem ad ignem est potentia calidum. Ego enim dixi [illegible] et exposui in tractatu tertio libri de complexionibus [illegible] una illarum intentionum fuit res que est sicut [illegible] apparet quod dicitur quod hec est res potentia. Oportet ergo unde quod res que festinat convertitur ad ignem quod de res illa potentia sit ignis non actu. Hec ergo intentio ex intentionibus est quod est pro potentia posita opposita ei quod est acquisitum de istis secundum intentionem aliam quod res est potentia quoniam posita opposita ei quod est [illegible] accidentis. Si ergo secundum speciem hanc ex speciebus experientie volumus permutari ex rebus extrinsecis ad corpora animalium et censere et iudicare de eis [illegible] veritatem et ut sit illa tua opinio cum fiducia et cautela, tunc necesse erit tibi ut consideres et cogites in primis [illegible] que exprimitur, sit subtilium partium an grossarum et post ut consideres an sit corpus continuum compactum durum spissum et solidum totum an in ea sit loca vacua et rara. Et est istud ex eo in quo oportet considerare. Tunc necesse est nobis ut propter hanc causam loquamur in hoc capitulo sermone plurimo. Nam in eo quod hec intentio illorum est radix quasi fulcimentum considerationis et scientie plurimum. Dico ergo quod nos videmus visibiliter quod de corporibus quorum calidas non expellitur non est ad calefaciendum nos nisi dividatur in partes parvas. Et ideo est quod si piper conteratur contritione grossa et plus [illegible] corporis non sentit corpus caliditatem eius [illegible] et si ille qui potat ipsum super linguam suam aut deglutiat ipsum aut utatur eo alio modo usus quocumque sit [illegible] quia non teritur ipsum contritione multa. Deinde [illegible] ipsum [illegible] contritione donec faciat ipsum sic plus [illegible] sentiet ex eo caliditatem quod si piper teratur bene donec fiat plus [illegible] plus [illegible]

Et extimo nos memores in [illegible] quod hi non significant secundum primo noster per potentiam.

ad superficiem cutis corporis calefacit. et precipue sic est
eo si necetur locus. et sunt ideo calefacit si po
natur super linguam et degluciatur donec per
ueniat ad stomachum. Ideo quod si homo utatur eo e
contrario, tritum grosse autem est non comestum. et
si ponatur super cutem corporis non calefacit. et si i
ponatur super linguam ex illo quod sentiet lin
gua et os de caliditate eius quantitas parua.
Significat per sermonem nostrum iste que est subtilium
partium nolumus nisi quod est uelocis diuisi
onis in partes paruas et per sermonem nostrum qui
est grossarum partium non uolumus. nisi quod est
secundum contrarium illius et de proprietate corporum
solidorum durorum est ut non diuidantur
nisi cum labore et difficultate uehementi
aut penitus non diuidantur. et de proprietate
corporum siccorum lenium est quibus non
est uiscositas est ut diuidantur in minores
partes et quod sunt uelociter et faciliter. Et iam ma
nifestum est in eo quod iam uidetur ex hoc
quod multa corpora calida que sunt calida po. i
uelociter conuertuntur ad ignem sed non calefa
ciunt corpus s. hominis uelociter et id est quoniam
ignis propterea quod est subtilium corporum et for
tioris caliditatis quando ipsa fit quod perfundatur i
quod peruenit ad profundum horum corporum faci
le et uelociter. ergo d. carminat ea et ~~quem~~
subtiliat ipsa et resoluit ea et permutat
ea ad naturam suam et facit omnem rem cui occu
rit et quam tangit sibi similem in ultio assimila
tionis propterea quod uincit et superat ipsam. Cor
poris autem caliditas est grossa uaporosa i
sa. et est hec debilis. ergo propter hanc causam non potest
uincere et superare rem que occurrit et tangit
ipsam facile et uelociter. Nos iam quidem
declarauimus in tractatu libri tertii de
complexionibus et est tractatus sine cuius intellectu impossibi
le aliquem intelligere quod continuo hoc libro.
quod non est de rebus que calefaciunt cor
pus. aut de proprietate cuius sit calefacere
ipsam sicut calefacit ipsum ignis immo non
calefacit ipsum nisi paruam uiam. et est quod
res illa calefaciens non est sicut materia que
accendit uelociter. Cum ergo incipit cali
ditas que est in corpore mutare eam et resol
uere sicut facit ignis materiam de sicca acce
dit et redit corpus et calefacit ipsum et fit sicut
pars caliditatis innate que est in corpore sic
fit autem. Tunc est incipit ignis accendi in
ea pars eius. illud est quoniam res que est
apta accensioni ignis i. quod ad ui

i ssa ignis qui alterauit eam et dissoluit eam
et auget eam s. ssam ignis et ostendimus
ideo quod de rebus sunt quedam quibus est de fortius ad
uenit paruum mutationis et alterationis perfundatur
in eis alteratio et peruenit quantitas multa ualde
propter id quod est natiuus earum de aptitudine
ad illud. et cum res sit secundum hoc tunc non est mirum si
quedam res in initio alterantur et permutentur ex i
caliditate que est in corpore. Deinde perfun
dit eis alteratio illa et multiplicatur per
mutatio donec peruenisset ad in ssam me
ssam rei que alterauit et corrumpit naturaliter permuta
uit. et illud est quoniam uniuersorum corporum est proprietas i
Quorundam enim proprietas est preparata ad susci
ceptionem calefactionis et quorundam proprietas
est non apta ad illud propter id ergo fit quod receptio i
una est equalis et successione ad itionis non est
equalis. et dico ideo quod propterea quod declaratio op
sicut naturam iam precessit et omnes homines iterum iam
sciuerunt pro eo quod testificati sunt de rebus
per experimentum. quod corpus ualde paruum per
mutatur et alteratur ex re in alliam ad rem que i
agit in illis uelociter et corpus magnum
non suscipit permutationem et alterationem mani
festam secundum sensum nisi in spatio temporis longo
et post laborem tunc fit illis testimonium
eius super ueritatem eius quod dixi illic et id [illud] est quia si
partes piperis egerent ut sit initium permuta
tionis et alterationis earum propter illud quod ac
quirit ex corporibus nostris et quanto plus minoratur
acquiritur in uelocitate et facilitate. tunc non est mirum
si quanto plus triuimus piper cum superfluo i
studio et posuimus partes eius minores sunt
loci sentiam caliditatem eius et cum hec dispositio in
cute corporis quod substantiam apparens eius sit du
ra fixa et quanto plus penetret in ea et perfun
datur in eius ad initio … inuenit secundum id [illud] uehe
mentem caliditatem est ex eo in quo non est dubi
tatio. In allio dubitat aliquis sicut res sunt
hec tonsi … ad hunc modum secundum modum du
as radices altas super quas utrisque iam inueni
cum demonstrationibus in libris alius po
tis rotinari super omnia que uolo declarare hic.
et scies … unicuique harum radicem quam
utreque necesse sunt … monstrationibus. et sum
nominata illud est hec una radices et scias ag
gregationes. et suus proprietates autem quando nis i
nominata i. et iam dixi id in libro de … illud est
quod ostendi iam illic. Quod in prima est creatum
est cuius tota continua substantia una est
inde prolongatur spatium actio et fora i

Marginalia: al. q · uo · partium · c quod · qua · nisi · sup · et · i ea autem do fit post in ceessione eius ignis · m · m · i al' aptitu · al' preparata · al' suscep · i al' inequalitas · al' dixi · al' ager · si

minia ita donec fiant foramina plura. Sicut et
Radix enim alia sequens rationalis est quod in
corpus totum inspiratur per introitum aeris et
eius exitum sic dixit .y. et iam id dixi secundum modum in
capitulo in libro iuvamenti pulsus ubi osten-
di quod cum ad venas pulsatiles attrahitur aer
apud dilatationem earum attrahunt ipsum ab omni
parte et aggregantur extremitates earum
et earum fines et non attrahunt aerem et vapo-
rem. Immo totum quod est velocis attractionis et
ad attractionem subtilem sequitur introitum aeris et
penetrat cum facilitate. Si est sit res iste
sed quod narravi etc. oportet ut existimemus quod per-
veniunt ad fines foraminum que sunt in cute et
in initiis eius consistentia plura ex consistentiis
venarum pulsatilium et non pulsatilium consi-
stentia harum manant semper ad superficiem cutis et
apertis. Forsitan ut vene pulsatiles attra-
hant aerem deforis quod de principio huius tantum est
donec fortior est sic plus et ut istud quod
iste vene attrahunt continuatur spiritui ex
calore innato propter puritatem quantitatis eius
et propter illud quod est ei unum de affinitate et
convenientia ad alterationem ex caliditate.
Et illud est quantum sermo noster in principio quod est
calamus non est ad in eo plusquam possibile
est in eo quod calefaciat velocius et est istud
sit ei tunc non est mirum cum prolongatur mo-
ra eius et est condatio ipsi in corpore. Si redde-
at et calefaciat ipsum et propter istud fit quod post
illud existimemus cum hec semita non calefaciunt
in primis plus de aliis membris quam illud in
quo in primis occurrit. Deinde post illud in
calefaciunt per ipsum membra sua que conti-
nuantur cum illo. Deinde pervenit illud per conti-
nuationem ad alia et quantitatem secundum propinquita-
tem loci eorum. Ergo calefaciunt cum membro in
quo calefactio est prius et illud quod est secundum modum est
declaratio ingrediens in capitulo scientie. Certe
verumtamen non consurgit apud illum qui non e-
xercet se ipsum in illo quod est antequam istud e-
levatione manifesta in quo est fido utraque
contemplatio in ipso esset ut exerceat se ipsum
in sermone qui est de eis. Et in sermone de conne-
xione et in sermone de utilitate pulsus. Et ante
id totum eget ut exerceat se ipsum in scientia de-
monstrationis et canonum eius et preceptorum
ipsius. Et ego quam parum inveni cui sit pote-
stas contemplandi in omnibus capitulis huius et eius i-
deo non est possibile. Et melius dico quod mi-
nus ut exerceat se ipsum in rebus scientie sui ap-

parentibus et unam parum ex vivis ex quibus uti-
tur experimentatores. Et quod oportet te scire quod
nos non dicimus quod dicitur propter quod contigit quod medicine
non calefaciunt cor hominum est grosse ter-
re quamvis in sua natura gravis sit velocis combustionis et
non ei tamen est possibile. Intelligere quod ei dicitur. Illi autem qui
non intelligunt melior est res apparens secundum sui
manifestationem. Et de hiis que nos invenimus invisibiliter
in iunctione manifesta est quod non est rei grosse par-
tium suscipere impressionem a corporibus nostris nisi est
postea cum iterum redire in medicine in eam et dividatur
prius ultima divisione in partes parvas et subtiles. Sed
cum est res que non est talis in principio. Aut si sinapis a
in rebus medicinis que nos calefaciunt
immo invenimus invisibiliter in medicina quod ut est
in virtus sua. In non est quod cortex mandragore si
eius ho cum accipiat in frustis magnis incidat et
super cutem ponatur non auget in ea aliquod penitus.
Et si conteratur et ponatur super eam infrigidat
eam ultima infrigidatione. Et similiter vitium genus pa-
paveris quod semen in quamvis est fortius semine non qui-
dem omnibus medicinis in frigidantibus. Verumtamen si ponatur
super cutem non per se optime totum sit in frigidabit car-
de bili valde sic res sit secundum hoc et non mire-
tur si arundo sicca et capilli sint velocis com-
bustionis. Sed si ab eo approximantur corpori
non calefaciunt ipsum propter naturam eam illo est quamvis ambo
tamen non permutantur et non alterantur a calidita-
te corporis ad calefactionem et quod possit red-
dere et calidum facere corpus et id est quod in utrisque
non est possibile ut dividatur et conteratur et fiat sic pul-
vis et propter id fit quod calamus qui asporta-
tur a parte religionis Indie qui est calamus in-
aromaticus quamvis est possibile ut teratur et cribel-
letur et ad ultimum quod dividitur in partes parvas in-
venimus ipsum invisibiliter calefacere cor et
plusquam calefaciat hic calamus qui est
apud nos et hec est res quam contestatur et sic quia con-
venerunt omnes medici qui fuerunt ante nos.

Nos quemadmodum diximus ut cogites et
consideres an substantia medicine cum ut experitur sit
grossa vel subtilis et non hoc tantum. Sed consi-
deres an sit rara aut spissa. Et est dico
substantiam significo per id substantiam inter cuius partes sunt lo-
ca vacua et ubi quidem necesse est ut sciatis
quod sit intentio sermonum obviatorum quod substantia
est unita continuata non quod loca va-
cua sint in ea et sciatis memores eius. Er-
go non significo per id non quia non fuit intentio in hoc
sicut intentio epicuri vel asclepiadis secundum mo-
dum quod omnis locus vacuus in corporibus rarus

e plenus aere. Cum ergo fuerit alicui corpori lo-
ca plura quorum unumquodque sit habens velocioris
inflammationis combustionis ad ignem quam corpori spis-
sa quoniam sit ei compositio sicca omnino cum caliditate
tate et siccitate sua. Et aer qui est in locis va-
cuis propterea quod velocis inflammationis recipit impres-
sionem quia omnes res inflammat statim cum occu-
rrit ei ignis et comburitur cum eo totum corpus
quod ipse continet unamquamque partem eius in-
volvens ipsam ab omni parte et omnia corpora par-
va que flamma ignis contingit in circuitu
suo incenduntur et accenduntur facile sicut
dentem illud invisibiliter et inefficaciter corpori raro in
quod convertitur ad ignem velociter est flamma ignis
occurrit ei et tangit omnes partes eius que sunt in ipsius
profundo. Secundum dicimus ergo hanc continuationem
quod ignis ideo non comburat calamum siccum ve-
lociter quam comburet aliam substantiam quamvis sit cala-
mus minoris caliditatis quam ille substantie nisi propter
multitudinem eius quod est in eo de locis va-
cuis que antequam ignis occurrat eis sunt ple-
na aere. Cum ergo occurrat ei ignis fuerit
flamma plena. Et propter id est quod cum aer convertitur ad
ignem fit ex eo flamma et cum terra convertitur
ad ignem fit carbo. Et de maioribus
signis ... quod in calamo sunt loca vacu-
a plurima plena aere est levitas apud po-
ndus ... non sit impossibile ut sit corpus in natura sua du-
rum quod sit cum duritia sua levius ponderis
secundum modum ... sicut sunt ... lignum ...
et spongie sicce et omnium corporum rarorum diu-
sorum in quibus loca sunt multa vacua levius in
ponderis. Secundum ergo hanc dispositionem invenimus
calamum velocis combustionis ad ignem
quod est siccum quoniam in ipso est aer multus et invenimus
ipsum non calefacere corpus nisi cum difficul-
tate et labore propter grossitiem sue substantie cum
res sit secundum quod narravimus. Tunc
necesse est nobis quoniam utimur ex[illegible]
tione sermonem unius ... ex consecutione sua
et convenientia ad ignem et volumus in
scire an sit apud corpus ... convenientia
substantie eius. Nam si fuerit substantia p
... continua solida ... natura eius apud
corpus est illa eadem natura que est ei apud ignem
et si fuerit rara grossa ... possibile est ut conv-
ertatur ab igne velociter sed non convertitur a ca-
lore qui est in corpore velociter et propter id non
calefacit corpus. Et quia iam explevimus
... declarationem ... secundum quod ...
... recedamus ad id in quo fuimus

... rememorationem ... Dico ergo quod possu-
mus significare per ... quod
est substantia ... ex hoc quod velociter in
corde penetrat ... res ...
et ... quod ... levi-
tate et tenuitate ... propterea quod ...
... fit velocis ... minores
partes que sunt ... secundum quod ...
... non calefacit corpus ... est ...
convenientes ... secundum ...
... cum ... effug-
iat eam et extinguitur ipsa ... quod ... est ei
... non est mirum ... sit ab igne
et ... cum ille sit in summo caliditatis et
siccitatis et ... res sit in
secundum hoc ... possibile est nobis ... ut sciamus
... sed unamquamque ... est calidita-
te et siccitate ex convenientia et consecutione
sua ad ignem. Verumtamen non oportet ut putemus
quod ei dispositio apud nos sit illa dispositio donec
sit subtilis spissa. Oleum namque quoniam ac-
cenditur et inflammetur velociter tamen non
calefacit corpus calefactione multe velocita-
tis nec calefactio apparet ... et ... est quod propter
viscositatem suam et grossitiem sue substantie
fit quod ... in partibus quibus occurrit in primis et ad-
heret ad hereticam et radicatum est difficilius
ipsius ablatio et propter id fit quod moratur in omni-
bus corporibus que unguntur eo donec supervenit
ei spatium longi temporis. Et id est quod non est i-
possibile ut subtiliet ipsum aer et resolvat ipsum ve-
lociter nec ut penetret et perveniat ad inti-
ora corporis. Aqua est ... diversitatem illi propterea quod
resolvitur et fit aqua velociter. Fit quod resol-
vitur et consumitur velociter et propter id est quod cum
effunditur in vase uno aqua et oleum ... in
utrumque invenimus aquam consumi ante oleum ...
situm ... ipsius ... est ... sed ... usque ...
... plurima ... res fuerit ...
mixtionis ... et de corporis ... aque ... res in
invisibiliter quod aqua resolvitur ... res sit sed
hoc non est necessarium necessitate absoluta
... omnis res que convertitur ad ignem velociter pro-
cul dubio invenitur invisibiliter apud corpus calida.
Et ... quod iam permissa est declaratio quod de
rebus que calefaciunt est quedam calida absolute
sicut ignis et quedam calida est propter id quod mag-
nificat ... ut corpus hominis. Et ...
... de rebus que sunt calide potentia alia est
que calida ... que est a ... calida
tas est calitas ... absoluta ... alia est

que calida extrema que est apud res frigidas quam qualitas calida per illud quod vincit magis super eam. Sed tamen [illegible] sunt tunc non est nobis necesse ut queramus quod inveniamus ex proportionalitate quorum invicem. Cum voluimus experientiam ad ignem et resolutionem eius quantumcumque sit aqua permutatur unumquodque ex hac proprietate ad dispositionem eius apud corpus proprietate absoluta. Sed postquam determinavimus et ostendimus illam declarationem et distinctionem eius quam diximus, et hac eadem declaratione indiget determinationem quam facimus necessario super res quibus est frigiditas propter quod est velocitas congelationis et coangulationis. Et illud est quoniam rerum que sunt secundum similitudinem unam in subtilitate sua aut in grossitudine existentie que sunt velocioris congelationis et coangulationis frigidiores sunt omnis. Et si una earum est subtilior sicut aqua aut est grossior sicut oleum tunc non necesse oportet ut frigidior earum sit velocioris et plus congelationis et coangulationis. Sed si est una earum frigidior altera parvitate aliqua et illa est grossior hac per similitudinem illius quantitatis tunc ambe congelantur et coagulantur similiter. Verumtamen grossior earum ymaginatur quod est vehementioris congelationis et coagulationis propter duritiem sui in essentia sua quoniam necessarium est ut sit grossior rerum que congelantur secundum similitudinem unam durior. Quod si earum fuerit superfluitas frigiditatis tantum quantitatem que est altera grossior ea et si fuerit res secundum diversitatem illius tunc non superfluit una super alteram in additione frigiditatis nisi superfluitate pauca et altera est grossior ea multum generaliter non est possibile ut congelentur iste due et coagulentur in hora una equaliter. Sed illi que ex eabus frigidior et grossior est congelatio in hora in minori [illegible] quam est minoris frigoris et in minoris grossitudinis congelatio est in hora longiori et similiter [illegible] dispositio in hoc est sicut [illegible] una earum mitte duritiei et alteram pre duritiei non accidit nisi propter quantitatem victorie unius earum ad alteram. Si [illegible] ergo res oportet ut sit apud nos in memoria et est hec dispositio ad hoc ut congeletur res et dispositio ad hoc ut infrigidetur non est una [illegible] dispositio quamvis plures causas in congelatione rei non sit nisi quia ipsa infrigidatur et [illegible] est quia sermonis nostri intentio quod ipsa infrigidatur semper in intentione nostra est [illegible] acquirit et recipit qualitatem frigiditatis. Et sermonis nostri quod ipsa congelatur intentio non est nisi quia induratur propter frigiditatem et propter hoc con-

stringit quod corpus subtilia propterea quia velociter suscipiunt ipsa impressionem calefiunt velociter et infrigidantur velociter. Sed ipsa non congelantur sicut aer vel aqua et ut ignis. Nam ignis penitus non congelatur et aer quamvis quandoque congelatur tamen non congelatur sicut congelatur vitrum pix et cera et resina. Et resina [illegible] tamen pix sit calida ultra caliditatem, sed eius grossitudo et ipsius retentio adiuvant in velocitate congelationis eius [illegible] si ipsam postquam liquefit congelat [illegible] congelata est iterum eam calorem ad [illegible] et similiter stagnum et plumbum. Ab eo ei congelantur et sunt fervida adhuc sed hec modo pix et [illegible] aqua quod que ex ea calefit velociter et infrigidatur cito est secundum levior et istud est quoniam quanto aqua simplicior est vel subtilior tanto velocius suscipit impressionem secundum subtilitatem suam et subtilior que est aqua cuius fex terrea est minor quam [illegible] res sint sed hoc tunc non est necesse ut sciamus quod sit rei de virtute apud corpus ex dispositione eius apud ignem ad suscipiendum impressionem ex eo igne per declarationem absolutam. Immo agamus in hoc per multitudinem immo oportet ut dicamus in eo quod scimus id [illegible] que diximus propter id sit hoc. Et ex capitulis experientie non fiducia immo securitas. Et sic capitulorum quo res experitur ex dispositione sua ad corpus. Et quod unumquodque capitulorum experientie est longioris [illegible] acceptionis hoc est in summo longitudinis assiduitatis et securitate. Quidam enim eorum dicunt quod omne quod est viscosum est calidum et quidam eorum dicunt quod omne quod est stipticum est calidum et quidam alii dicunt quod omne quod est dulce est calidum et quidam alii dixerunt quod omne quod est stipticum aut ponticum calidum est. Et quidam fuit qui iudicavit super unumquodque horum duorum per [illegible] diversa et dicam illud cum hoc est via ex capitulis erroris et scismatis ideo quod est [illegible]. Sed volo complere de hoc capitulo quod incepi. Dicam ergo quod qui vult iudicare super virtutem rei ex dispositione sua apud corpus non oportet ut iudicet ideo [illegible] iudicium absolutum immo sine determinatione et non existimet quod dispositio uniuscuiusque rerum quam experitur apud homines sit sicut dispositio apud ignem et aquam quoniam [illegible] est in summo. Igitur quantum [illegible] est frigida et humida.

De aquis. Aqua que est aqua [illegible] et aqua maris et aqua cui admiscetur kantran et pix et aqua sulphuris nulla est que sit in eis omnes in [illegible] declinate sunt [illegible] ne aqua ad caliditatem et nos [illegible] locuti fuimus usque ad hunc finem aqua [illegible] quo contenti sumus.

hic. Et cum nos ibimus ad loquendum
in unaquaque medicina cuius quantitas invenitur in aquam
et si in aliquo eorum que diximus hic fuit
defectus et diminutio complebimus illum et addi
mus illud illic. Distinctio tertia libri primi in
qua docet cognoscere virtutem aceti. Capitulum primum. Distinc
tionis tertie in quo ponit et computat diversas opiniones de natura aceti.

Incipiamus ergo rememorari reliquas medicinas
virtutis et una earum est acceptum. Et certe
esse homines plus diversificati sunt quam in reli
quis earum. Et hoc est quia eorum quidam dixerunt quod est
frigidum et quidam dixerunt quod est calidum. Et qui
dam alii attribuunt ei caliditatem quandam et
expoliant ipsum a caliditate alia sicut quidam
dicunt quod est vinum mortuum. Isti enim dicunt quod
acetum dimisit caliditatem vini propriam et ac
quisivit quandam caliditatem putridam. Et hanc quidem
sententiam laudaverunt et approbaverunt. Causa autem ad
suscipiendam eam et iudicandum eum
oppificibus eius simile iudicium eorum. Et
credere sic ipsi credunt si possent per ad in
genium reperire viam ad distinguendum in
ter partes eius compositas et separare unam ear
ab alia sicut possumus facere in lacte. Nam cum
separatio partium lactis et distinctio inter eas
fingitur manifestum est quod lac non est cum totalita
te sua similium partium nec substantia eius omnino est substantia
eius una et eadem quoniam invenimus ho
mines modos plures quibus separant partes in
lactis et distinguunt inter caseum eius et
aquositatem ipsius que nominatur aqua casei. Et non
invenimus in aceto ad presens quod veniamus ad
hoc nec nobis est verum possibile ut nunc osten
damus quod subtile convertit in frigidum et spis
sum quod est sparsum in eo loco fecis sicut quod
est in vino calefaciens. In aliis autem ea scilicet
hoc est una perquam solam possibile est homini ut
manifeste declaret quod acetum est compositum
ex partibus contrariis in potentia. Sicut lac et cetera
omnibus quidem humiditatibus expressis ex
fructibus est spissitudo et fex est permix
ta eis. Cum ergo prolongantur in eis tempus residet
fecula et figitur in fundo vasis quod ergo de ea est
in vino nominatur fex et quod de eo est in oleo
nominatur amurca. Et hec res grossa spissa que est
sicut fex in reliquis humiditatibus expressi
onibus. Sed residentia que in vino est et oleo
quamvis non sit ei in unaquaque earum nomen
proprium et in aceto iterum eius est res vera
forsitan quod est in eo quod est calidum est hoc
et quod est in eo ex eo quod est frigidum est res subtilis
et forsitan ideo est res pura permixta cum quan
titate minori alii sicut alteri que est summa rei
et est que res in hoc quod pars frigida est maior in
eo quam pars calida declaratur in quantum in eo qui
experitur virtutem eius de ea inquirit in
veritatem. Et ego enim de quibusdam qui
iudicaverunt quod acetum pervenit ad summum
ex caliditate sua quod est similis cautio et pu
taverunt quod ipsum non abscidit manationem
sanguinis nisi per hanc causam. Quod si acetum es
set in hoc tanto fortis caliditatis esset per quod
significaretur secundum illud ipsi quod caliditatem
fugeret sensus. Amplius postquam ita licet si
mo dum ex eorum quod exemplificaverunt in
ipso faceret accidere in loco ex quo abscidit
sanguinem corticem durum similem cortici que
accidit a medicinis acutis que adurunt illud quia
videmus cum his utimur medicinis
quando volumus per eas abscindere sanguinem ac
cidere corticem in loco combusti non parvi quod
si ab his non accidit iste cortex non absci
dit sanguinem quoniam iste cortex est illud quod
est simile tine secundum corpora ex quibus curatur sanguis.
Cum volumus abscindere ipsum per cauteria ita
in multo ignita propterea quod scimus quod in ex
cauteriis quod non ita fuit cum hoc quod me
dicamentum fuit per ipsum nocet iterum et com
movet manationem sanguinis. Et ideo quia
non abscidit ignis sanguinem per se nec quia
calefacit immo non abscidit ipsum per se nisi quia ip
se comburit ex corporibus id secundum quod cadit quoniam
fit quod remanet in illis corporibus que adurit
velamen eius quod est secundum consuetudi
nem quidem grecorum est nominare hanc rem que re
manet ex combustione nomine significante eam
proprie et est escara. Et acetum non abscidit san
guinem sicut abscidit una medicina combusta
immo sed quod plus ipsum abscidit sanguinem
non abscidit nisi abscisione medicine que in
frigidat et constringit propter quod accidit com
bustio et res sit in eo sed hoc tunc non est
ei opus quam facere in presumptionem quod ipsum ca
lefaciat ultra calefactionem immo quod in
frigidet. Verum melius est sicut dixi a naturali
bus hec testimonia cum sit et sint testimo
nia non experientia rerum que experitur et in quibus
non subsisteret res usque ad sensum nec per
veniatur in eis certitudinibus propinquis immo non termi
natur secundum ea nisi ex rebus longinquis
et propositiones multas. Et ego dicam ecclesiam
horum testimoniorum sermone latiore ideo quod fu

Ca. vij.

tiriũ ē. Incipiamus ergo in caplo experien
tie s[e]c[un]d[u]m canonez nr̃az quã descripsim[us]
a p[ri]n[cipi]o & experiamur uirtutez aceti ex op[er]atiõe
eius i corporib[us] sanis sanitate nõ le
sa. deinde experiamur ip[su]m p[er] id p[ro]p[ter] op[er]atiõez ei[us]
i corp[or]ib[us] quorũ cõ[m]plexio ē mala. deinde i corpori
bus egris. Sumamus ergo in p[ri]mis spõ
giaz aut lanã & submergamus eaz i
in aceto. deinde ponamus eaz s[upe]r aliq[u]od i
mẽbrorũ corp[or]is sani q[uo]d cõ[m]plexio[n]e mẽbrũ fuit
deinde intingemus illũ locũ ab eo q[uo]d
possumus s[upe]r locũ aut inuenit in illo m[em]
bro tactum frigiditatis. aũ caliditatis tac
tum & sit ille s[upe]r quem experit hoc acetũ
nõ medicus s[e]d unus ex cõitate & isti ei
c[om]mittat ibi rebus sin[e] inclinatiõe p[ro]p[ter] q[uo]d
intendũt intueri aliq[u]am s[ub]stantiã q[uo]d sciuit
& res in hoc aceto manifesta est q[uo]d o[mn]ia
ut nõ sit in hora in q[ua] adm[in]istratur frigidu[m]
ultimã frigiditatem n[isi] caliditã manifesto calo
re. hec ei est res q[uam] iã dixim[us]
Cum ergo acetũ q[uo]d adm[in]istratur ē s[ecundu]m q[uod]
narraui & p[ri]ncipue si ē nõ antiquu[m] m[u]l
tum n[isi] forte ultimo de uites sentit ex ip[s]o
procul dubio frigiditatez manifestaz in p[ri]
mis ē utitur eo & post horaz & duas
& tres & iiij. & in fine rei imaginatur
uites eo q[uo]d inuenit tactum aliq[ua]nte ca
liditatis que gñatur in illo mẽbro pa
ulatim. Sicut aũt acetũ ē forte fortis a
cuitatis de utens eo enũtiat tibi a
se ip[s]o q[uo]d in p[ri]ncipio rei sentit ex eo frigidita
tez. v[er]u[m] tamen inuenit tactum caliditatis gñate
ab eo uelocit[er] nõ post spatium longum.
sic accidit ei qui utitur aceto recente
q[uo]d nõ ē multe acuitatis & iste sũt res
quib[us] declaratur q[uo]d acetũ ē p[ro]cul dubi
o frigidum. V[er]u[m] tamen in eo caliditas pura ē & non
calefacit corpus nisi paruaz uiam i
accidentium. Istud tamen nõ ē res q[uam] s[upe]r fa
ciat. Immo nõ ē de p[ro]prietate eius ut facia
at illud nisi in multo. Jn[de] ē q[uo]d cum
ap[er]ta mollia cũ quibus nõ ē dolor
medicant[ur] cũ aceto nõ inuenit patiẽs
ea ip[s]ius tactum cal[oris]. statim n[isi] in fine re
i. s[e]d accidit in eis ex aceto cõmotio uo[l]
& p[ru]ritus p[ar]uus. & ea cũ accidit mutatiõe ei
qui nõ expectat s[upe]r ip[su]m & scalpit locũ
ut rubeat ille locus ex eo rubedine
certe s[ed] illud ē ex eo in quo putatur q[uod]
ip[su]m nõ calefacit calefactiõe p[er]a n[isi] per

[r]atiõe suã p[ro]p[ri]az imo nõ ē nisi q[uia] mordi
ficat & incidit et attrahit p[er] suaz mordi
ficatiõez & q[uia] iam exiuit ubertas uir
tutis rememoratiõe q[uo]d op[er]atur ace
tum in corp[or]ib[us] sanis ad rememorandũ
id q[uo]d agit in corp[or]ibus lesis. ergo rememore
mur rem q[uam] effice[re] ē de p[ro]prietate ace
ti in egritudinib[us] calidis ualde & in egritudinibus
frigidis ualde. Dico ergo q[uo]d q[ua]n[do] accidit ho
mini cõbustio ex p[re]ycthiratide in quo
ponit[ur] me[dicina] que nominatur al' desifie. qu
me rute. & ē alumen. acetũ extinguit i
llaz combustiõez & qui uult experiri
idem & scire p[er] experimentũ tunc res est i
ei sic ego feci & expertus sum idez s[upe]r ma
nũ meaz ut inuestigare dispõez uir
tute eius & p[er]uenirez ex experientia ei[us]
ad finez & illud ē q[uia] ego loca multa c[ute]
nis mei leniui hac medicina q[uo]d uocat[ur]
desifie et ē alumen & expectaui. iiij.
aut v. horis donec ceperũt loca illa i
ap[er]ari & accendi. deinde asp[er]gi s[upe]r u
num illorũ locorum acetum & s[upe]r alium
locũ et inunxi locũ aliũ oleo ro. et pos
ui s[upe]r locũ aliũ aq[ua]m ex eo de cuius p[ro]prie
tate ē ut refirenz acuitatez & frangat p[er]
s[e] at aliud de cuius p[ro]prietate ē ut extinguat
caliditatez & infrigidet ip[s]az. Inueni ergo fo
tius eis omnib[us] acetum et nõ ē fortius
eis in frangendo acuitatez et sedando
sic et oleum ro. q[uia] de p[ro]prietate ip[s]i[us] aceti ē
ut faciat accidere mordicatiõez s[e]d forti
eis ē infrigidãdo & id ē q[uo]d possibile n[on]
est ut acetum extinguat ap[er]ta calida ac
cidentia alumineto desifie q[uo]d ē ul' alu
me alienũ aliquo modo nisi aũ
p[er] infrigidatiõez aũ p[ro]p[ter] cõfractiõez acui
tatis et mordicatiõis & sedatiõez ei[us]
& iam priuatum hoc uno ē de o[mn]i ut sa
net ea nisi paruo & ē cũ hoc ex reb[us]
q[ui]b[us] infrigidant[ur] oẽs egnes cale[factos]. V[er]u[m] tamen
ip[s]o infrat q[ue]sclaz caud plus. q[ue]scla
caud minus. Significatio quidez
pegnes caliditatis ap[er]ata accia ex s
anguine et postulas que nominantur
formice & q[uo]d a p[ri]o accidẽs anima cõmix
ta ex sanguine & co. ru. & ap[er]a cogno
minatũ. erisipila et pustulã que no
minat[ur] carbo. & si uehementia uirtutis
eius & ip[s]i asp[er]itas nõ lederet. cũ ip[su]m
occurrit h[uius]modi infirmitatibus nõ

al'. currit.

eius

al' lapsa

p[ri]n[cipi]o

al' ablata

in

horas

al' tenui

al' i ultio.

ac[etum] q[uod] acc[etum] est frigid[um].

a[lia]. q[uod] alienũ est cũ[m] ui rute agrestis

oleo. et

oleũ purũ

in

si necc[esse] nõ

mal' asp[er]itatis.

Ca. viij.

utemur in medicatione earum alterum in frigidatum post ipsum. Et quidam medicorum po- suerunt hoc ipsum magis testimonium super cali- ditatem eius et dixerunt quod non esset acetum secundum quod est ipsum de acuitate et mordicatione et non corroderet nec exasperaret si non in ipso esset caliditas multa. Iam sic est proprietas frigidi- tatis ut aggreget et stringat. Similiter proprietas caliditatis est ut incidat et dividat. Et hic est res quam in aceto proprie invenimus et radix est quia incidit et corrodit et attenuat et res- olvit et facit ire tenacitatem sanguinis et scropulas lapides et ostracea et hos et ferrum et plumbum et secundum plurimum sicut ignis penetrat in omnem rem. Similiter acetum etiam non est ex sua aliquid quod tollet ipsum et quod ex pectet similiter ipsum nisi est ad quod possit plus habere ipsum in velocitate penetrationis sue cum sit subtilium partium sicut ignis. Et de maio- ribus testimoniis nobis similiter ut est quod in- venimus secundum sibilitatem. Et est nos iterum gustamus ipsum invenimus ipsum ita et est hoc resudat et penetrat in res spisse texture solidas valde facilius et velocius quam aqua et corrodit omnem rem cui occurrit et secundum quod ante narravimus hoc est quod dixerunt ipsi. Et ego quidem dico quod ipsi narraverunt acetum cum proprietate qua posuerunt ipsum non aliud nisi ignem. Et similiter quidam dixe- runt quod acetum proprietatem liquefacit et resol- vat conglutinositatem sanguinis quod coar- tat ipsam et exprimat eam et congregat ab omni parte sicut similiter comprimat super eas digitis suis et constringat similiter ipsam donec exprimat et excludat et expellat eam. Exivetur iam a veritate egressione que pervenerunt ad hoc ut ponant acetum fri- gidius nive. Et utrique quidem secte superfluerunt superfluitate que merentur contradictionem. Et non est quantum scilicet acetum est frigidum non est frigidius nive et sic est calidum non est calidius omnibus rebus. Et tunc homines quidem non caderent in scisma et diver- sitas in virtute eius. Similiter ipsum non esset prop- pinquum dispositioni medie et inter duas disp- ositiones longinquum ab utrisque extremi- tatibus extremitatibus longinqu- itate media. Et de eo quod significat radix est ti- que tu non invenies unum qui dubitet in virtute ligni aloes aut in virtute man- dragore nec in virtute nasturcii aut

in virtute piretri. Immo omnes qui fuerunt homines quod illorum virtus est virtus frigida et virtus ho- rum duorum est virtus calida. Et similiter invenimus in gariofilo et opium sunt frigida et piper et similia pi- calia sunt sic et istis que ego dixi sunt inter alie medie. Similiter quasdam quarum earum iam con- venerunt omnes medici quod ipse sunt calide et similiter quasdam earum iam aggregati sunt quod ipse sunt frigide. In acetum non est dispositio similis ei que est in oleo rosato. Et radix est quia scitur ex dubi- tatione eius in eo quod non est frigidum ultra frigi- ditatem nec calidum ultra caliditatem. Fior(?) nos ut ex quibusdam modis non sit una dua- rum rerum et ex quibusdam earum sit una earum. Et res que est non una duarum rerum dicitur quando non sunt ita secundum tres modos scilicet quod discernit ab utraque et discernit in quibusdam libris suis [illegible] que sunt quod dicitur quod non sunt una duarum rerum quod commu- nicat duabus extremitatibus et de hiis que sunt que dicuntur esse ita quantum non est in eis communitas nec cum una duarum extremi- tatum. Et de eis sunt que dicuntur ita esse quoniam quando sunt in hac extremitate et quando in al- ia sed est res sit secundum hoc tunc de proculdubio ergo ut hec duo iterum scilicet acetum et oleum rosatum non dicatur quod non sunt una duarum rerum nisi excepte aut secundum unum istorum modorum trium aut secundum eorum duos modos aut secundum tres. Et michi quidem videtur quod acetum et oleum rosatum non dicatur quod non sunt una duarum rerum nisi excepte quod am- bo communicant duabus extremitatibus in ex modo quod in hora aliqua videmus ea utique calefaciens calefactione quia aspleen diti- fecus et in hora infrigidare. Quod similiter quesiverit ut declararet quod ambo non fuit una duarum rerum nisi quod utique non communicat uni duarum extremitatum forsitan in- veniet in nullo radicem sufficientem quia lo- quatur etiam potius in nullo radicem demon- strativam invenire cum iustificatur sententia. Hoc est ergo quod existimo me scire et prope in eo aceti et radix est quantum dispositio in eo quod cum esse eius similiter ipsam apud omnes duas sectas ex hoc quod ambe simul posuerunt in eo secundum radicem sufficientem scilicet sec- ta illorum qui conantur ostendere quod est calidum valde et secta illorum qui co- nantur ostendere quod est frigidum valde et ex maioribus significationibus quod ipsum communicat

cap. 8. in quo ponit et probat duas opiniones positas in aceto.

Marginalia: a^o finitu; a^o ibus; item; ipsum; Et; qua; distinguit; In aliis et quorum ... sunt super ipse; sunt; h.; solu- quoer...; id est; neque

duabus extremitatibus suis. uero sufficiat coaequatione eius duabus rebus extremis permixtionem quae est de rebus laboriosis et uentis nobis ualde. cum non sit nobis possibile. ideo distinguemus et dicemus formam eius. sicut facimus illud in actione de rebus aliis multis de illis quas ostendam. et nos profundemus in sermone procedemus. set propterea diligo fabricare in eo rem secundum radicem et uniam manifestius apud scientiam. et subtilitatis et secutionis successionis stilorum in eo quod michi uidetur ut reperiemus nos ad hanc radicem et per nos extrahamus ipsam ex natura rei subtilis et rei grosse. et ego quidem rememoratus sum formam scientie illius subtilis et grosse quam rememoratus sum ante et melius quidem est nunc ut rememorem eius et dicam in eo sermonem multum largum. Res enim secundum quod dicit philosophus est quod plurimum formis non oportet esse nisi a radice et postea dico ergo quod non est aliquis qui dicat quod aer non est subtilis cum diuidatur in partes paruas facile et uelociter et penetret in corpora spissa ualde faciliter penetratione. sicut narrat ipsum subtilem modo aliquo propter hunc tunc enim uenient ipsum et manifestet ipsum nobis. Nos autem non dicimus quod aer sit compositus ex granis paruis sicut putauerunt principes opificum secte alterius. Immo dicimus quod totum est continuatum penitus unitus totus sicut res una in qua penitus non sunt uacuitates et quod etiam corpus est ita ut non formatur in estimatione quod est subtilis nisi ex uelocitate sue diuisionis in partes paruas. et si aer est subtilis apud nos per hanc causam tunc non omnis ignis est subtilis set totum est ideo quoniam es ignitum et ferrum ignitum est ignis et similiter lapis ignitus et arundo que comburitur et omne corpus fortiter calidum. set nullum eorum in hora sua habet esse subtilius quam fuit ante illud. set flamma est genus aliud ignis et uere est ignis subtilis. et cum res sit ita tunc non omnis ignis est et est illud ita fuit. et quidem fuit illud quod uocauit medicos omnes et phisicos set plurimum ad recipiendum has duas propositiones faciliter petitione et fecit eas currere via in consequentie ad exempla aggregationis set propositionem que iudicat quod omne subtile

est ignis. Ego autem dico quod qui inuestigat ipsum ingenio suo et ponit suam mentem in re non dicit quod putrida est subtilior aere. et similiter non tunc rememoretur et permisceat secundum sensum suo aerem mundum clarum subtilem tenuem. quem uides conflat uentus septentrionalis et aquam uel extremitatem frigoris et compara ipsum suis ferro ignito. permiscens enim comparationes et sentimus quod de rebus est quedam que est in ultimo subtilitatis et tenuitatis et est frigida. et de eis est que est in ultimo caliditatis et est grossa. Cum ergo res sit sic. hoc tunc non est nobis necesse ut recipiamus ab eo qui iudicat si acetum ex ipsius mordicatione quod ipsum sit subtile calidum cum non omnis res subtilis sit calida. et forsitan uero est quod non omne mordicans est subtile. set in hoc nostro sermone de eo non subtilis est permissio et damus quod est ita set quod iam transiuit nobis ut dicamus quia iam inuenimus niuem et uentum septentrionis et aquam frigidam omnes mordicantes oculos et non oculos tantum. set ipsi mordicant uero ulcera et omnia corpora rara tenera. Sicut dixit .v. quod aqua frigida mordicat ulcera. sed uero sicut ego permisceo in hoc quia set quod dixi et dedi nobis quod omne mordicatiuum est subtile calidum. secundum dum ergo hanc iudicationem non oportet ex hoc quod acetum mordicat. ut sit calidum immo subtile est ut est uentus septentrionalis set non calidum. et si quis dixerit quomodo ergo fit quod quidam qui utitur eo inuenit ei tactum caliditatis debilis. dicemus fortasse sicut narrauimus ante est compositum ex duabus uirtutibus extremis sicut est lac. aut fortasse facit illud propterea quod abscidit caliditatem et agat eam et facit eam uincere. possibile est iterum ut faciat illud quia accidit per id quod fit ex eo in incessu eius et in ipsius penetratione et acuitate et a mordicatione dolor quia attrahitur ad locum multa calida. hoc autem est ex rebus in manifestis quod multa attrahuntur et effunduntur ad membra in quibus accidit dolor. et ad membrum non effunditur multa quantitas. acetum propterea quod est frigidum refrenat et reddit facit summam rei que effunditur ad membrum et repellit ipsam nisi quod est ei subtile est in ultimo subtilitatis. Nam hoc euadit ab aceto et non uero refrenare idem non coartare ipsum. quia effunditur ad membrum et colliri

multe

adque

in eo et non reuertitur redeundo retro sicut
reuertitur ... suum frig. frigiditatem et quando
des membra stimulantur paccetur (?) et
attribuuntur medicine ... rubedine sed
tum non suum subtilitatis. Et forsitan
hoc idem est cum alia quia non possumus
scire et propter id processi et prolixum ab hoc
ut ponatis principium idem in experi
entia medicine ex longinquo quoniam quod in
cipere ex longinquo cogit id res ad hoc
ut cadat in inquisitiones et questiones naturales
plenas ambiguitatibus magnis. Si
nos quidem hoc non intendimus ex
hoc causas omnium secundum quod conuenit opificibus
scientie naturalis et non intendimus nisi ad
scientiam medicine ut utamur eis secundum modum
meliorem et ut simus in compone ea
rum sapientes ualde. et id est quia nos i
iam ostendimus in libro compositionis medicinarum
et de ingenio sanitatis declarationem ea
rum sufficienter quod non est possibile ut homo acci
piat medicinam compositam acceptione
bona nec utatur secundum quod oportet medicina quia al
lius pro certo compositum donec sciat uir
tutem medicinarum simplicium. Cum
ergo intentio nostra in hoc libro presenti non
sit nisi hoc quod narrauimus tunc ne
cesse est nobis hora qua inuenimus
rem per quam sit iuuamentum in hac inten
tione ut alienemus inquisitiones et questiones
naturales in quibus sunt hesitationes et am
biguitates multe et recedamus i
ab eis et illud id est quod opificis scie
naturalis cum incipit inquirere de sum
ma omnis aqua prouenerunt aceto situate (?)
et dulcedo et uiscositas et amaritu
do et salsedo et asperitas et acredo et
unaquaque reliquarum qualitatum aliarum
effunduntur sicut eos in ipsorum sermocina
tionibus hesitationes et dubitationes
magne multe ualde et propter illud ego
inuio (?) uobis ut caueatis hoc et tim
eatis ipsum sicut cauetis et timetis in
cedere sicut locum strictum altum quod est positus
in cedere sicut uiam amplam manifestam quod
sit uobis possibile experiri medi

Cap. 10.

cinas. ¶ Si ergo quod oportet nos credere et
sustentari est res quas diximus
ub. an. s. quia non cadit ambiguitas
in uirtute unius medicine fortis calefac
tionis et fortis infrigidationis ideo

quod conuenit de medicine in esse medicine eorum ut du
bitetur in eis e con. sicut idest necessario
excessus que non sunt in una duarum ex
tremitatum et illud est quoniam medicine que sunt
apud sensum in simplices singulares sunt
composite ex uirtutibus contrariis. et lac est
una earum et non est lac idem imo est aqua sul
phuris et aqua alchedeiar (?) et aqua nitri et
aqua omnes aluminarum aquarum similes istis non
sunt ... quod sunt nisi per commixtionem uirtu
tum contrariarum et illud est quoniam aqua una sunt
in est ferra et hurra (?) et alebar et sulphur
et colcotar et alia quorum una est hec sunt
calida omnia sed oportet idem ut rememoretis
quod multe rerum calidarum sunt grosse. et multe
terrarum frigidarum sunt subtiles sed sicut has radi
ces et fundamenta fabrico rem nostram in
eo quod iudicamus uirtutes medicina
rum iudicio secundum sectionis ... bonum est
nobis secundum hanc ordinationem ut dicamus in
aceto quod est subtile. infrigidans et desic
cans sed recedamus a capitulis consitera
tionis in eo que sunt opificibus scientie naturalis
conuenientiora. nam ex scientia eius quod nar
raui de uirtute aceti scit homo qualita
tem sit ei permiscere ipsum in medicinis. Alius sermo (?)
est ergo excedo in quo redeo ad redar
guendum illos qui distulerunt et prolon
gauerunt sermonem in uirtute aque et fece
runt me ad habere iterum reprehensionem que
forsitan comprehendit eos omnes cum non discer
uerunt quid sit in uirtutibus omnium me
dicinarum singularum ex additione et di
minutione et fuerunt contenti ut dicerent
quod hoc calefacit et hoc infrigidat et hoc
desiccat et hoc humectat. nam hic non
est in quo proueniat utilitas cum dici
tur secundum hunc modum sermone absoluto et sc
itur scientia absoluta sed illud quo sequitur
utilitas est ut sciatur quanta sit quantitas
infrigidationis psilii et quanta sit quantitas
calefactionis cinamomi aut amomi aut
cardamomi aut feniculi et similium idem in
medicinis quorum uirtus est uirtus que exiccat
aut humectat non prouenit utilitas ut
sciatur uirtus earum summatim immo non
fit iuuamentum nisi ut sciatur que e
arum iam ipsius separata est a linea equalitatis
que est media inter eas que habent uir
tutes contrarias et que earum sunt in or
dine qui est post ipsam. aut in ordine

fcis longitudinis a medio. aut i ordine

illud

quarto. a. v. si fuerit post deinde discernat
io et distinguatur per eos apparentes ma
nifestos. illos enim non possumus uti i
medicinis simplicibus propter eas artifficia
les et postponere eis medicinas compositas p
canonem et uiam rectam. nisi quando scimus
uirtutes medicinarum simplicium. sed per hoc iterum pos
sumus eo uti quod iam compositum est in reli
quis temporibus medicinis compositis. usu recto
et hec est res ualde difficilis in quo nec
cuius est usus multus et ingenium et ci
to est quod modo. cum hec uia est necessarium ut po
nas intuitum tuum ex experimentis secundum mo
dum quem iam ostendi. deinde memineri
sicut dixi hominis cauti et caue ut ponas
te ipsum loco eius qui facit hesitare et i
aptus est implicari questionibus plenis i
dubitationibus et in hoc est quod uocari
homines ad admirandum de quibusdam q
inquirunt de hiis rebus et dicunt se ip
sos suis manibus res multas et quarum
in libris suis rememoratur sicut fecit
buffadus. iste enim et qui sunt de secta
eius non incipiunt inquirere de uirtuti
bus medicinarum simplicium que sunt in medicinis com
positis. nisi postquam uenerunt secundum totum quod
dictum est in antiquo tempore de medicinis compositis
sicut inuenerunt quod acetum cum ex permi
scetur in medicinis que calefaciunt
iudicat de ipso quod ipsum est calidum et non
declaratur. aliquem hominem autem locus ace
ti in ulla medicina in qua permiscetur sit locu
le bonus donec sciatur uirtus eius
sola secundum singularitatem quid sit et si
cadet confessio illorum quod locus eius in
illa medicina esset bonus non esset in illo illud
quod nos scimus canonem et uiam in com
ponendo medicinas. ita ut ponamus illud regul
am quam iudices secundum ea et sciamus eam i
propter quia fit ut commisceatur in medicina mul
te calefactionis medicina una que infrigidat
aut in medicina multe frigiditatis medicina una que cal
facit plurimum quod est preparat nobis consi
deratio ad multitudinem eorum et ipsorum
pro longitudine et eorum datorem cum ipsi
dixerint eas non manifestas extiman
tes quod ille medicine conueniunt eis. deinde
conpendunt illud cum erroribus alli
quos adquirunt ex oppositionibus acto
rum similium et uoluntatum quod concluse
dicit ex questionibus questiones et ex eo cum

non est declaratio illud cum non est declaratio et
ponunt ipsi unum quod quare eorum rationem ad
iudicandum secundum aliud. hoc est iam a quo com
moueor ex hoc quod ipsi dant actoribus
experimentorum locum credendi i eis et re
cedendi secundum eos per eorum credulitatem i
facile de illo quod inuenerunt esse narratum
de uirtutibus medicinarum compositarum quod non
sit possibile. ut multi eorum iam compositi fue
runt compositione mala. et iam est quantum auctores
experimentorum in quantum estimo dicere sicut
dixerunt quod perseueratio nostra de uirtu
tibus primis agentibus ex uirtutibus
cuiusque medicinarum. est una est per experimen
tum iam prius inueniuntur quantitatem i
medicinarum simplicium et compositarum cum i
nus non compendit per multitudinem que
iam fidelis est et credita et receperunt
eam quidam qui inquirunt de uirtu
tibus primis derisione et uanitate ne
dum ab allis eorum. Et iam est quantum huius
modi utendi medicinis. et quod prouenit ex
iuuamento eorum per iam sciti sunt
et confitentur omnes homines et causa propter quas
operantur medicine. illud quod agunt non
dum sciuntur. nam homines conueniunt
secundum eas. istud manifestum est quod scientia com
positionis medicinarum et scientia modorum usus earum
et iuuamentum ipsarum non est inuen
ta ex scientia uirtutum primarum ex uirtu
tibus medicinarum. immo non componunt iste medicine ni
si per experimentum. declaratio autem est res per quam p
uenit homo ad sufficientiam tamen. Istud quod
et res alie plures ex suis comparibus secundum
quas ego uideo actores experimentorum dissi
se sermonem in quo bene exequti sunt et propter
idem redeunt secundum omnes qui receperunt to
tum quod inuenerunt de medicinis scriptum
in libro qualiscumque sit dispositio in scribente
do illud et credunt et uerificant idem et con
fidunt in illo et uoluntatem addunt addo et
deducunt ab eo causas ab eo conuenientes
ei qui crediderint et propterea sustentan
tur ex iuuamentis. Ego autem dico ei quod
facit istud et redeo secundum eum cum sermone i
auctorum experimentorum et est eorum re
ditio quod hic uir discedit quod omnes secte
medicinarum preter sectam sequentium sententias sunt
fallaces et male et mentiuntur. uidetur quod
omnes iste sunt fallaces propter sectam asclepiadis.
et remoti non uerificat nisi sectam eius

(Marginal glosses, left: in quo dubitant quasi in ... dicens — mini — al' compone ex-ex eis — et — al' illu ... — fre — mal' ex qua nece est nob' ut sciamus quod causa iam separata primus a sine equali sequa est uehe mentia — mu al' sunt ... gdudi ... aceti — in — aceti dicis — clal' ... aut ... latus ... sit ... — al' plurgati one — al' ypo)

(Marginal glosses, right: al' iudicet — al' uana — preter aliquam causam propter sectam abiuvalis et hermogenes non uerificat)

ristatis et umaqz reliquorum uu qd oes
uoluntates et secte sunt uane. et sic p
i sectaz suu ipsi. deinde qn uenerunt ad me
dicinas compositas sine allius. susce pi
unt totum qd inuenerunt sceptum de uima
metis eorum. pt qd experiantur ideo et
non curant suum me. sit ex eis q sepserunt
illi qui c eis conuenerunt in sententia. aut
qui diuificatur ab eis in sententia. aut qui
cetez hoies fuunt qui sepserunt eas et i
uenimus eas multe inquirentes rei
memo earum in composicione. me. inquam
compositione et artificio iam male ad tuz est i
et mirabili lex e qd ipsi faciunt hoc et
non dum experti sunt illas medicinas quas i
dunt ee bonas i quas laudant imo non
faciunt uicem in eis nisi per sermonem. quare
daz ad Isn e qd ego fui psens nuper i
hoi qui laudabat medicinam ex medi
cinis podagre laude in qua prolongab
atet. dense ipse extolebat laudes me
dicine ipsi aduenit ho nobis hns po
dagram et erat egritudo eius adeo
suauis et leuis qd ei erat possibile
cum ea incedere. et postquam precepimus
ei ut faceret nos uidere opez medicine
hui. ut experimur eam in primis in
illo hoie posuit eam sup pedes infir
mi et non cessauit ho infirmus ui
gilare tota nocte. deinde remansit i
non potuit incedere sicut ante idem nz fu
it ei ideo facile permutari in lecto su
o de latere ad latus nz tollerabat ne
dum allud ab illo. secundum hoc g eu
ntres e quidam dimittunt in quirere
et utunt eum festinatione considerantes in
allius et credentes eorum sermonibus
a quidam intendunt decipere as et ex
uiam inducere eos. et e hoc sicut es me
compositione quam rememorantur hoc re
cte compositionis p hanc suam opez quia
faciunt ei senescere curamentum p ea
plo considerationis in eis et destrue
rent ipsz et illud qui ipsi putant qd non
inuiuttiib me simplicium nisi ad
hoc compositionis me compositam et mos
qui administratur in eis et sicut illud sim
plicium inducet testimonia omnium
antiquorum. s. eurifistratis erabric
al et ocilinus et dublinus. et sara
xagori et ipsi. ypo. deinde cum peruenerunt

ad experienciam earum locutur i in eis
sermone quasi [illegible] quia tam cognitis
constamus nos cum eis oes medicinas
compositas. Et por aliquis in hoc lo
co dicere eis quo repellitas ut inquisi
tio[illegible] medicinarum sim
plicium [illegible] et uana sec nos [illegible]
qd suos iam scitis uirtutes medici
narum compositarum et iam uacuatis uos
ab eis et uacuatis et non inquiritis de
simplicibus nisi ad hoc horum compositarum
tarum tunc oportebat ut inquisitio nra
de uirtutibus simplicium medicinarum
sit superflua cum non e necessitas. sed cum
silla tolleret eis ista et patiatur eas secundum
dispositionem non inueniet uiam ad tollen
das illas proprietates quas dixi. aut s. in
quisitionem earum declarationem eius qd est i
cetum ei qd inuenitur p sermonem sensi
bili. longum. Ego quidem uidi ex eis i
uirum unum quem in sania ad hoc per
duxit ut rogaret nos quatenus uicipe
mus id qd compendiunt sensus. inue
nit g eum ho et interrogauit eum an pip
album aput ipsum eet calidum, et confessus
e ei quare calor per quia interrogauit unde
sas tu qd e calor dixit quia uidi
ipsum calefacere. postquam declaratur. de
cliatur qd sensus ap eum est recep al
ditus. et ipse ap id repellebat eum et
uitupabat ipsum. et redarguebat eum
et si nos non credimus ei qd sicut. apprehe
dendus e tunc unde e nobis possibile i
scire qd ignis e cals et propter quia in demna
tione stamus sicut sententiam illius et i ad
icamus de ea sicut ipsi. aut postquam demonstra
tionem affirmamus illud. aut unde scimus
qd glacies e frigida nisi ex sensu an uid
tu qd ho uitupat sensum et implet libr
os suos qui ibi ingredientibus. et plo
scie nrum. an putas qd inquisito decet
aceti per quia eam sit quando effunditur i
deo ad sicut terram quod accidit ei ebulli
tio non e de istis questionibus. et hec res
dequibz nobis ut dicas qd nos non sci
mus eam sicut nos scimus ideo res al
lias de his quibus. Et qd si dixerit
ho qui non facit ideo nisi qd e calin
aut quare e frigidum quare hos duos sermones
iam diximus. homo simul pro ita
et sic in sermone multe ambigui

vitione
[illegible]

al' dum ipse

pois

al' cusideres

al' que cent

al' euanescere
al' iuuamentu
est
inquirere

Clarius
[illegible]

g
sit
nis
ab eis
al' ad to
pmo
de
al' q[illegible]
et
Jo
aqua cui
calidior sit
plus quam
bibat
an illi
al' sci
i acceta
pmo
al' dum
multi
d hoi
ipsum

Riserunt g de eo p illusionem. ars q
psentes erant illi sessioni. quam non
intelligit q sed ei iste que locutus
est. quare uideo ipsum calefacere. est

Cap. 9. tatis et contentionis non manifeste. Ego
aut volo ut possis invenire rem que est
propinqua rebus consensis ... veri
bilis et stare simul exquisite secundum virtutem
... donec distinguam in illo quod exi
stit per se et illud quod est propter acetositatem. ...
acetum permixtum equidam bibunt ipsum in
estate infrigidat eos et sedat eorum sitim.
hoc autem non est longinquum ab eo propter quod scimus
quod hoc quod est non est nisi propter acetum quoniam ip
si non permiscent de aceto nisi quantitatem par
vam et de aqua quantitate multam et faciunt
ut aqua illa non sit calida sed frigida que est. deinde
bibunt eam et fortasse aliquis dicet. propter hanc causam
causam quoniam propterea quod aqua est tarde descen
sionis et prolongatur eius mora in stomacho
qui non descendit et non penetrat est
necessarium propter hanc causam ut commisceatur ei acetum
quod sit ei loco vehiculi deferentis eam
et facientis ipsam penetrare ad locum ad
quem oportet ipsam penetrare. Et similiter vino si
bibatur sola singulis quoniam vinum adiuvat
ad penetrandum et facit ipsam pervenire
ad locum ad quem sola non perveniret cum res
sit secundum hoc tunc infrigidatio et sedatio
sitis non fuit nisi ex aqua quoniam ipsa in natura sui
est frigida et humida verum adiuvans eam
ad id et deferens eam loco alio donec
penetret et applicet non est nisi vinum
et acetum. preter quod ista duo infrigidant et
humectant quoniam ... si ambo essent ita. homi
nes utique eorum per se solum daret in po
tu non cum aqua. Vinum ipsa propter caliditatem suam
festinat penetratione et descensione sub
ypocondriis et melius quidem est quod per
quam pervenimus ad hunc locum sermonis
ut compleamus ipsum exquisite. Dico
ergo quod res que possibile est ut penetret et faciat
aquam et faciat ipsam pervenire ita ut
ipsum non infrigidet corpus. et ut ipsum vinum
non faciat solum ~~faciat~~ penetrare aquam et
faciat ipsam pervenire sed infrigidet. cum hoc
manifesta et detecta sunt. sed in hoc quod est
duarum rerum est virtus est necessaria in
quisitio et consyderatio et non discer
nitur id et declaratur nisi ut in potu
detur uni homini unumquodque scilicet vinum
et acetum per se. Nam cum nos fecimus
id invenimus quod bibit vinum maio
rem pati sitim et eam augmentari sitim
semper. et cum biberit acetum quoniam sedatur

sitis eius et quoniam augetur plus. Et ei
... quoniam sitis non fit nisi duobus modis.
aut ex diminutione humiditatis et eius
paucitate. aut ex superfluitate caliditatis
tis et eius victoria. Et cum res sit in siti
secundum quod narravi tunc non est mirum si acetum
non sanat modum primum sitis et sanat
modum secundum. quoniam non potest humectare et
potest infrigidare fortiter. acetum ergo cum bi
bitur non potest sanare complexionis mali
tiam evenientis propter caliditatem et sic
citatem. quod si componatur hora aliqua
caliditatis cum humiditate acetum ad hanc
sitim est de rebus magni iuvamenti et
maioris convenientie. verumtamen iste
modus malitie complexionis raro fit quoniam
non accidit nisi ei in proposito tunc cum
aggregatur in ventre humor multa salsa
et in eo qui habet flegma salsum quod iam invi
scatum est et fixum in stomacho suo. Illius autem
cuius sitis est propter hanc in febribus in
censivus et in omnibus febribus. cum qui
bus sunt inflammatio et caliditas super
flua. et in eo cui accidit sitis in estate
et in calore vehementi. Infirmitas com
posita ex caliditate et siccitate propter id fit
idem quo medicatur hominis infir
mitatem medicina composita quoniam ace
tum infrigidat vehementer et penetrat et per
venit ad omnia membra velociter et faciliter
ambo aqua cum sed quod infrigidat est ma
gis humida quam omnes res cum non sit hu
midius. sic ergo sociatio sit medicine. cum i
uvatus experitur cum est longinqua ascen
su non est secuta quoniam ingrediatur er
rorem eam. Similiter usus medicine cum permisce
tur aliud ab ea non est securus. neque
auctor eius est secundum confidentiam. quoniam
medicine cuius vult aliquis experientiam non oportet ut
experiatur nisi secundum singularitatem in cor
poribus sanis equalis complexionis et egres
sis ab equalitate et in corporibus infir
mis. In corporibus quidem equalis complexionis
sicut determinavimus ante. et ingressis
quidem ab equalitate secundum modum quem ...
dixit ypocras ubi dixit quod acetum est de rebus
magni iuvamenti habentibus naturam frigidam quoniam
vincit colera. et de rebus vehementer
nocentibus habentibus melancoliam. In
corporibus autem infirmis verificatur
eius experientia et experitur in infirmi

tas singlis et ipa est singlis sola. q° si
misceatur in quibusdã locis cu reag
lga. tc oz ut sit res cui admiscetur in di
c̄o nis sic ostendimus in illis que pre
missa sũt. de aq̄ ee et cetera. simplr et
ia ē qm oz ut quãtitas mechi in detur
ut sit ulud qd miscetur cu aliquo de
eo qd no ē nz una duarũ extremitatũ
imo mediũ int̄ utrsqz in ultio qd possi
bile ē ipa ea in eo quod accid de opatõe
Iñ est qd cerotũ et est cera liq̄fca c oleo
qñ ē simplex no ē de ppetate eius ut
calfatiat nz ut infrigidet. sz q̄ñ ē eo
admiscetur aq̄ infriãt qm in° ne sua
aq̄. f. est. Si aũt cõmisceamus cotuz
cum aliq̄ ex rebus calefa̅. fit ex eis me
calfatiens sic m̄ltotiẽs inuenimus
id accidere qñ pmiscemus c eo euf
orbiuz. aut castoreuz. ppea qz necẽuz
est in firmitatibus m̄ltis. et sũt sup
miscuĩs cuz ceroto simplici singli
fm uirtutẽ acetositates de eis medi
cinaz uehemẽtioris fr̃itatis q̄ cerotu.
et idẽ ē qñ d. qd me cu qua idẽ con
misces est fr̃a. g' h ē me. bona a pti no
minato erisipila et a ptib; sanguii
neis et pustule que noiantur formi
ca et a pti noiato pruna. Si aũt tu uis
ex pin mediciaz pmixtam sic medi
cina exp̄itur medicĩa singlis et si
plex. nam quidam faciũt illd̃ mai
gnificatur seductio tua et m̄ltipli
catur error tuus. qm pmixtũ non
est nb necẽ ut dicamus qd est ace
tuz. sz acetũ pmixtũ qd ē res alia di
ũsa ab aceto inã sui m̄ltũ. cimar
na sic cimiar no ē idẽ qd cõsumit ca
nem in ulceribus sz cerotũ in quo po.
ps pua. cimar. Sũt ē non est acetuz
id qd incarnat. sz aq̄ cu qua pmiscet
acetuz pũu. acetuz aũt solũ fm sin
gl̃itatem purũ stimulat ulcera ini
digentia incarnatõe stimulatõe m̄l
ta. et idẽ ē q̄ñ acetuz ppe subtilitatẽ sui
corrodit. et facit dolorem. et ē res sit
fm qd narrauimus. tũc sermo eoz
in his rebus no rectus nz idẽ q'
faciũt iterũ ē exponũt res ingnor
atas ptes ingnotas est rectum i
et id est q̄m ipi pt qd ipi uem
unt ē ali' declaratõe in esse ulceruz

ppe indigentiũ cõglutinari. aũ eo sũp
ptiõe carnis. aũ incarnatõe vocãtur
p argumẽtatões inducẽtes res pticle
qz s. in eõciõne qd oẽs me stiptice cõ
glutinãt uulnera et ulcera. Et no
ut sumãtur h res ex argumẽtatõe p i
inductõem ptcluz ex corporibus in
mo p demõstratõe certaz. sic nos fea
mus in li. de ingenio sanitatis. et ta
q° cuz dicitur ad telstis et eorũ sil'b; i
fm hũc modũ absolute. q̃ cõq; fuit in
eo tũc ipz est priuatũ demõstratõe
ē cũ hoc ft̃m. qm tũ nos no inuenim
cõlcheta nz gallas nz cortices gra i
nati. nz sucuz agreste. atqz lumen nz
estustũ. nz atramentũ conglutinãt
uulnera et ulcera nz incarnare ea.
Q cõsiliũ no suscipit hoc et dixerit q'
omẽs me. incarnatiue stiptice faci
emus eũ inuenire hic iterũ medici
nas incarnatiũas pret̃ stipticitatẽ
facientes. et cũ res sit fm hoc no ē alli
quis istorũ duorũ sermonũ cum
egreditur absolute absqz determina
tione uerax. s. sermo qd omẽs me
stiptice incarnãt ulcera et uulne
ra conglutinãt ea. nz fm qd ea
omĩa ulcera que cõglutinãt aut i
carnãtur nisi per medicĩas stipti
cas. s. de eo qd est amplius et magis
inconueniens et mag' firmũ quia
hoc ex sermonibz ē ex eo qd est egres
sum ab eo qd cõpendit sẽs sus. qm
cu ipi dñt rebz mordicatiuis et re
bus acribus et salsis et amaris qd
sũt stiptice et intromittũt ē eis ido
res que sũt in sũmo lenitatis mol
litiei et sũmo suauitatis in sapore i
et putãt qd sint stiptice. at si stipti
citas no res sit quã sentiat gustus.
imo no faciũt inca nisi fm illd qd
illi fatiũt. i. in aliud qd cõsueuerũt
illi nolũt pare pr̃s suas qs sequũt
et nos inuenimus qd g̃natuz et ci
citoriũ et camar et reliq̄ g̃na pirroz
et g̃nũ miti et algilbea et uinũ no
minatũ ymene et uinũ noiatuz in
excessus unũqdqz eorum stipticit
atem fac̄ manifestã. Triticuz aũt
et dapulli sicci. et minus fortasse
faciũt actiõe in corpore abriuditas

stipticitate. Si ergo hoīs alii de rebꝫ
quis hoībus nequam faciūt. Et illud
est q̄ntitatem integram de hoc gentem
multam. et ipse deāmi do sat radiatis ei
putauit qd ipsa itm stipticitatem
faciat. et sil'r ingentiam eas de i
ipse. anim et erit. illud qd facit
acq dere stipticitatem in corpore ali
cui eorum qui iudicat s'm sapores re
rū pudicium medium cū quo nō est
inclinatio in nequā tortuositas
et nō replantique eorū qui dicerent
qd ipsa faciat accidere in corpore ei
stipticitatem penitus. Sat uo atri di
tis confundet et permiscet. ꝑ oia adi
uicem. s. res que sūt in summo acedis
et acuitatis inuitate sua que cor
rodūt carnem et res que sūt in sūz
mo leuitatis et quietis. Et dicit i
in omnibus illis quibus sūt stiptice i
q̄m ipse nō nō comprehendat plus
eiz suum ul' necessitatem suam. et sit
uiciss nisi ut metiatur s'm sensum
et nō sciit qd hoc est de maiore de
monstratione s'm malitiam sonis i
sim. Sabuti dis uo qui ē de sociis i
asclepiadis ꝑꝑ q̄ uoluit superare i
stuz in mendatio s'm sensum. dixit
fones multos flos. et dixit cum e
is qd gūmi pini. et aspaltum no
calefaciūt corpus. et dixit in omi
bus medicinis stipticis qd ipse
infrant quis sim nō est hic aliqd
quo destrueretur. hoc est in colch
otar et calcato et atramento suf
ficientia ē nos inueniamus ista
tria uehementem facere stipticita
tem. Sed ipsa cū hec sunt ex uehemē
tia caliditatis illorū qd adurūt corpus
cū occurrūt ei. Sed ē res sit s'm hoc i
tūc nō est mirū si isti sūt hoīes
qui loquūtur multa absque compara
tione et faciūt se ipsos errare cū
iam deficiat eis regula a compensatione
a confessione illius quod apparet i
uisu sensibiliter et sermonis ine
o puritatem. Et de eis sūt quidam
sicut abrudidis et disacorides qi
ꝑpea qd inuenerunt med. quasi
dam conferre solutioni uentris
et ulceribus intestinorum. sedinatis

s'm eas ex hac ope qd sūt stiptice. q̄uis
nō sit in eis de stipticitate. nisi ps una.
Immo sūt s'm ēēcietatem illius. s. q'a uir
tus illarū est uirtus dilatans poros et i
mollificans corpus membrorum. et me
stip. aggregat ptes membri. et faciūt acq
dere eis soliditatem et duritiem et opilāt
corpus. Et cā totius ē q̄ntū ipsi ꝑpea qd
uirtu perat sensum et faciūt euanescere
oēs res. et cōducūt eis et commiscet eas
peruenit ergo ad res qs nob ps ē scire
ꝑ sensum manifeste. et querūt firmare e
as et uiuificare per rectinationem malam.
Iam ē qd pinguedo capre est multo i
cēēietatis ei qd ē stiptic ē in sapore suo
et inuitate sua. Sil'r farina tritici et a
mili et alie res multe pt hec duo de rebꝫ
que conglutinationem faciūt et minui faciūt
et sedāt suam acuitatem. et ꝑpterea i
fit qd ipse conferūt ei qui habet fluxum i
uentris ex s'm fluitatibꝫ mordicatis ꝑ
acutis. et similiter cū hoc qd narrauim
de eē eam stipticam. tūc fit [illegible] illorū
apud nos stipticum. nā ē in illo tūc confert
cū administratur in clisteribus ei qui in
uenit mordicationem uehementem. Et fit
cera apud nos illorum stiptica. et sil'r pin i
guedo porci. et pinguedo gallie. et
pinguedo anatis. et sucus candi
rusi. et succus ratagis. Nā ista sūt d
illis quibus utimur in clisteribꝫ. et sil'r
iterū utimur in illo tūc cerato et adipe i
capre. Sed iuuamenti manifestious iuuamenti
in illo est pinguedo capre. et illud est
q̄ntū ꝑp uelocitatē sue coagulationis con
glutinat intestino. et moratur in
eis tpe longo. Sed nō uidetur mihi
ut inquiram hic de cā uelocitatis
coagulationis ipsi. [illegible] illud fit ꝑp spi
situdinem sui. aut ꝑp causam aliam. cum
sit eē eius in uelocitate coagulatio
nis de rebus manifestis apud sen
sum. Sed quemadmodū necesse est nob
ut recipiamus s'm qd significat sensus nob.
de hoc qd hec pinguedo est uelocis
coagulationis et sedat mordicati i
cationem que est in intestinis et ēēda
mus ꝑ illud. Sil'r oz. ut nos redeam
i hoc qd nō est ei stipticitas omnio i
ad igitur qd inuenimus sensibiliter.
Isti igitur sunt homines q tractatur sup

res manifestas sensui ex rebus que non sunt manifeste quas sic sermo ueri manifestior et magis necessarius. nam ipsi non ratiocinatur sed loquitur quod est eg sum a ratiocinatore. Certa intentas in eo plo ratiocinatoris male probis aut mag conueniens ut redeamus ad illud super positum quod sequitur scientiis et non contradiccionem studium in affirmando sensum. Secundum quod prius faciamus mendosos sophy stas. et propter hoc necesse est ut redeamus ad faciendum eos rememorari rerum apparentium hominibus amicitia de omnibus ne de aliis et iam fuerunt ideo mani feste eis in hora qua ipsi iudicauerunt et deserunt sensum propter necessitatem et uoluntatem uictorie. ideo ipsa uic toria deficit eis in fine rei propter militatum dicem sapientie eorum deinde incipiam cum eo. quod continuatur cum illo quod precessit de sermone nostro. Dico igitur quod unicuique est sua singulis de sensatis ei tactui est caliditas. et frigiditas et durities et leuitas et asperitas. Et uisui nigredo et albedo et rubedo clara rubedo tenebrosa et adulterium sensus colorum omnium etiam gustui. amaritudo. et dulcedo et stipticitas et ponticitas et acetositas et salsedo acredo. Cum igitur quesitum expiatur colores et iudicet sensus eos absque uisu est apud homines manifestum manifeste manifestum et secundum hunc modum oportet nos agere in re tactus et in re reliquorum sensuum. Explanamus ergo et iudicemus sensus species rerum tactibilium per tactum: species rerum audibilium per auditum. et species colorum per instrumentum odoratus. Sciatis ergo non posse dispositionem in sensibus et sensatis est secundum quod narrauimus. deinde audite similitudines sermonum platonis ideo ubi exponit esse specierum saporum et est ubi necesse ut ponatis mentes uestras in eo de quo loquimur. et ammi a speculatoris in esse naturam quam non est locus ad rememorandum hanc dictionem sermonis mei. nunc intendo iterum in eo quod secundum quod uolo testificari hanc intentionem sermonis non uolo preter eum nisi unum tamen et est illud ad quod intendunt greci in eo quod currit consuetudo lingue eorum ad unumquodque nomen. audite ergo hunc sermonem platonis et est iste sermo. Dico quod res que sunt inquinantur in uenis lingue que ab ea procedunt ad cor. ut referat ei illud eius sensum. liquefiunt et incidit ex saporibus quando liquefiunt et cadunt in partes carnis que sunt rariores et leuiores aliis partibus terre aggregantur. tunc ille uene coartant eas et sic eis fiunt superfluitas et asperitas. Et dicimus quod sunt asperes et si fuerit parum asperitatis nominantur stiptice. Res autem que que abstergunt istas et ab luunt totum quod est in lingua si faciunt illud superfluitatem maiorem equo extenduntur pellam oportet donec liquefaciunt ad deorsum illius lingue et resoluunt eam sicut inuenimus iterum in uirtute corporum habentium saporem baurach et nitri. et uirtutes que sunt baurach et nitri et totum cuius est hec uia nominatur amara. Res uero quarum uirtus est extra uirtute baurach et nitri. et quando abstertio est pura nominatur salse et causa causa ex eo hoc est causa discretus et sunt expoliate ab amaritudine asperitatis. Res autem que non coniciat caliditati propter hoc quod ipsum calefaciunt eas inflammatur ardenter et comburunt ipsum calitate sua et eleuantur per leuitatem suam superius ad sensus qui sunt in capite propter hoc quod abscidunt totum cum occurrunt tunc ipse propter uirtutes suas istas dicuntur acres. et iste hee eedem res quando incidantur et extenuantur et subtiliantur et profundantur in uenis strictis et in partibus terreis que sunt in eis. et res que sunt secundum equalitatem aeris quando mouet eas et producit eas ad dispositionem in qua superantur ad inuicem et quando supponuntur statim et quando profundantur in rebus aliis eueniunt res alie concaue que extenduntur et fiunt rotunde in circuitu illius quod inuenitur eorum ingreditur quando humiditas extenditur in circuitu aeris propter uentrem suum quecumque est terrea et quando aquosa est facta tamen ut perueniat ex aqua res alie similes uasis uentrosis rotunde aere et fiunt superficies illius humiditatis sed aque pure et sunt que dicuntur uesice superficies illius terree silicet

humiditas commouetur simul et eleuat item.
pro ebullitione .s. nominatur .s. [illegible]
et fermentatio .s. et [illegible] eorum acetositatem
ut dicantur quod est acetosa et [illegible]
quod diximus in istis quod acetosum est
eorum est ex ea [illegible] illud est quod efficit
quod est contraria [illegible] quando ingreditur in hu
miditates per partes lingue conuenientes
ei. et [illegible] separatum est item quod est
iam separatum est de lingua per hoc
quod lenit illud et impinguit ut res que
aggregate sunt aut resoluit non similiter
sum [illegible] et aggregat illas et mol
lificat eas et conglutinat omnia ista
et [illegible] per [illegible] propter naturalem omnium
quod est secundum hanc dispositionem non est nisi sua
ue apud omnes et unumquodque sanat et dest
[illegible] impedientia laboriosa [illegible]
nominatur dulce. ¶ Plato namque inten

Ca. xvii.

dit in hoc toto sermone ut exponat
nobis que res sunt quas contra con
suetudinem nominemus stipticas et
que ponticas. et que salsas et bau
rachias. et que amaras et que acres
et que acetosas et que dulces et [illegible]
nominat [illegible] quod nos nominamus stip
ticum [illegible] antiqui grecorum
nominauerunt res [illegible] non con
uidisas res omnes et miscuit eas sicut
fecerunt illi qui putauerunt quod piper
est [illegible] est ex substantia rerum acutarum.
et dixerunt in acetto fuisse illius. et est
contraria rerum acetosarum et non uere con
uertuntur [illegible] ex hoc quod narraue
runt plures rerum que sunt in fine
dulcedinis in unoquoque rerum stipticarum
[illegible] quia corrumpunt omnes istas
res et fecerunt eas curtem in principio
[illegible] absque cursu suo non potuerunt
inuenire scias [illegible] eam aliquam
principia omnis [illegible] et omnis de
monstrationis non sunt nisi ex rebus
apparentibus sensui et rebus ma
nifestis omnibus et isti quidem sunt homines
qui destruunt ista duo simul et con
fundunt et permiscent omnia .s. opiniones
sensus et eius [illegible]. et faciunt plurimi
illius in operibus eorum et [illegible]
eius. et [illegible] propter paucitatem exercitii
eorum in scientia [illegible] ne [illegible] alius sci
entiis. Illum ergo nos caueamus

nobis et saluemus nobis prouideamus alter
modum eorum [illegible] cum non est intentio
ita ut [illegible] nobis dictis eorum et
alienationibus [illegible] uanis iam
faciemus [illegible] oppositionem [illegible] et decla
rationem nobis opus magnum est ut re
ducere faciamus illos quos iam [illegible]
uerunt et remoueant a uanitate ita ut
[illegible] et sciant [illegible] per uiam
[illegible] in scientia dyalectice et per uiam
[illegible] considerationis in scientia naturarum
in qua speculati sunt. et [illegible] que sunt
rum phy[sici] et si ipsi audirent idem quod
dixerunt phy[sici]. esset secundum dispositionem. quod
scientia salutis hoc unum .s. quod necesse est
eis ut timeant et caueant dubita
tiones que faciunt exire socios suos in
ad [illegible] in istis rebus et incli
nent inquisitionem [illegible] medi
cinarum singularium [illegible] quod inueni
tur per sensus. non ad [illegible] to
[illegible]. ¶ Et isti quidem sunt homines in quibus
[illegible] non est possibilis reditio ad uerit
atem [illegible] quod reliqui homines sunt
in quos est possibile proficere per hunc
sermonem nostrum. necesse est nobis. ut facia
mus eos rememorari et detegamus
eis secundum ueritatem illud scilicet quod curit esse
sensatorum que sunt propria lingue. Dico
ergo quod imitantur omnes [illegible] et [illegible].
et [illegible] medici nominant quali
tatem que comprehenditur per gustum
chymum nominatur rem cuius substantia est exe
lemento humido et elemento sicco. cum cali
ditas iam decoxerit eam et digesserit. [illegible].
et est succus rei et robur eius quia
sunt antiquioris temporis. quia illi ex an
tiquis et illi qui sunt ex lingua greca no
minant hec duo sub nomine uno .s. chymum
et secundum hoc inuenimus [illegible] in libris
[illegible] phy[sicorum] et libris [illegible]. et libris
auctorum aliorum antiquorum. Nos autem
fecimus hic curtem sermonem nostrum [illegible]
quod querimus exponere secundum [illegible] hoc ut no
minetur qualitates comprehense per
gustum chimi. aut qualitates [illegible]
nominare eas aut [illegible]. [illegible]
nominat humiditatem que est in animalibus
et in plantis cum iam permixta est
siccitas et [illegible] est [illegible]
.s. succum. ¶ Amplius dico quod necesse est

tibi

Nō dubitavit opinionē
sed saporē.

Quia isti tres sapores differunt
differunt p magis & minus. s.
salsus baurachus & amarus. s.
s amarus & salsus bn̄ differunt
spetie.

ut scias qd̄ succorū qui sūt in uno q̄z a
nimaliū et planta et qui itē ex eis sūt
intra quorū spēs p multitudine nō numera
tur spēs q̄ per gustū cō plendūtur ex
timaverunt quidam homines. qd̄ sūt
vii et quidam putaverūt qd̄ sūt. vii et
quidam alii putaverūt qd̄ sūt minus
nūo istis et plato uō in libro suo qui
nōiatur timeus in sermōe quē scripsit
an dixit in primis duos sapōes quia
bo sūt eiusdem spēi. verūtn̄ ipsi diui
sificatur in additōe et diminutōe q
noiavit unū illorū stiptic̄ et altēr pō
ticū et stipticus quidem ē ille quē
noi[a]uimus ex addictōe ac et multi
tudie sicut iam significavit sr̄ itē
y pōlet ē res sic in hus duob; sapori
bus sm̄ qd̄ narravimus. et oz ut inu
niemus eos spēm unam et h̄ ē spēs al
ia et ē spēs saporū aliorū istis et sūt
sapōes baurachus et amarus et sal
sus et de istis itē amarus non fit
nisi ex additōe baurachi et salsus
q̄ ē debilior baurachio aūt ē magis
additus et acquisivit stipticitatē i
psam. Et post istos sapores dixit plō
in primis acre. et post istū acetosū
deīn dixit insi. rei. dulcē. Thxeosta
tus uō addidit istis et adinvēit in eis
ūctuosum. sāc plō ptermisit dicē sap
orem unctuosum in sensatis ppris
pgustū s; dixit ip̄; aūt idem ubi dix [vllud]
succū unctuosū et olāgineū et mel
linū. et distīxit eos et divisit inter
eos et dixit in ullo sermone cū istis
tribus quos dixi. g. q quātū qd̄ cō
prehendit. et abreviavit inōie uno
et noiavit ipō lenem h post sq̄ secessit
ad sensata g; redut ad dicendum
dulcem et ipe itē dixit eū cū eis
et intromisit ip̄; in eis et ipe quidē
iam dixerat eum cū illis. qm̄ tn̄
nō ē dr̄a int̄ sermoēz nrō dulcis et
sermonem nrō mellini sic nō est
dr̄a int̄ sermoēz nrō ūctuosum et
sermoēz nrō olagineum et ptermiss
it dicē ūctuosū in sensatis gustus i
qm̄ tū nō cōvenit gustui h ym̄ nō
est possibile ut veniat expō. et int̄
pretatio per sermoēz exquisite et cōvē
entia uniuscuiusq; horū quo est uēsic

gustū

sup

nō ē nobis possibile et itē q̄d aliud
de accidētibus sensatorū sīc uō possibi
le ē est. cū sit aliqs homo cōicans no
bis in sensu et in eo per qd̄ cōpendiun
tur qd̄ ē in illo sic dicat qd̄ qui gu
stat in aliq̄ horarū citoniū. aut g
num mīa aū camur scit manifeste q
id qd̄ sentit ex uno quoq; eorū cū
occurrit lingue. Est aliud q̄ua quid
sentit ex rebus que infrigidāt et id
ē qm̄ tū invenimus res que inf
rigidāt impellē mēbrū o cū occu
runt impulsione eqū ab omnibu
ptibus ac sup se exprimāt ipō et in
spissāt ip̄; et aggēnt. Et de rebus
quidem que stiptice sūt ymaginā
tur nobis qd̄ stringatur ad profū
dū mēbra occurūt et faciūt accidere
in ipō tactū asperitatis n̄ equalem
et idem ē qm̄ ipe exicāt mēbrū sen
tiēs o cū occurit eō sumūt totū qd̄
est in eo de eo in humiditate et cū res i
sit sm̄ hec ē oz ut sup̄petas acciderē
tui cuiusq; pret̄ p̄petatem alterius
illa p̄petis ē de illis quorū expō et i
tpretatio nō ē possibilis. per dicti
onem. s. p̄petas eius que accit corpi
que stipticitatem faciūt. h. lō qui
est habēs intellctū scit qd̄ dico s;
cū corpus qd̄ occurit lingue exicc
at eā et aggregat ipam et exaspat
eos fortit et vehementer ita ut eps p
veniat ad mltū profunditatis eī
sic pira que nō sūt matura tunc
oē cuius h est via noiatur ponti
cum et dr̄a int̄ ipō et stipticum
est qd̄ ē ipō fortius eo. et vehemē
tius. et nos quidē nō invenimus
im itatōēs clxo to sēti nullōē re
memoratos hm̄ qd̄ noiavimus i
stipticū in hbris suis. Et ni qui
dem videtur qd̄ so nr̄ iste stiptic
sigt aut sr̄ intentioēz sr̄ quia sigt s
mo nr̄ in ug hidē et calidū aut fr
gēnus oē comprehendēs hec et
pōten. Corpora aūt quam cū oc
currūt lingue nō aggregāt eam
nō opilāt ipam sicut faciūt in ca re
stiptice imo invenimus eas nisi
bili agere qd̄ ē ctiū illius decius
q̄ abstergūt eam et abluūt ipam. Si

exponi

salsa

quod ex corporibus stipticis suspensum
fuit cum ea nominamus . Quod autem pro
abstersionis est quia ista ita quod asp
at linguam exasperatione ledente nominam
amarum. Res uero que mordicant et
corrodunt cum caliditate uehementi no
iamus acres. Et res que mordicant
absque caliditate nominantur acetose.
et decarum propter puretate est ut faciant acci
dere ebetudinem. Res autem que que
rectificant et implent et sedant exp
tibus lingue que iam exasperate sunt
ergo que iam sunt corrose si inueit in eis
hoc cum occurrunt lingue delectationem et
manifestam nominantur dulces. Ego
autem quero iam exponere tibi res de qui
bus interpretari difficile est per se
monem set ego quidem miror de quibus
dam quibus sit facile et si quos fuit
leue nominare sapores omnes .s. stipti
cum et acrem. et amarum. et dulcem et
uentuosum et acetosum set ipsi in
uenuntur antiquos nominasse eos in
omnibus diuisionibus id quod inuenimu
de accidentibus ab eis in se esse est in
diuisum diuisitate non prualet forta
se melius esset eis si non uult specul
ari natiuris et loqui secundum gratiam eorum
ne euanescerent faceret et negaret
res que inuisibiliter inueniuntur i
et quorum nomina permiscet. Unde
ipsi euanescere faceret ex quo sine et
ex qua forma deformis corporum. et
ex qua re alia quelibet res uolunt
nominare id generetur stipticitatis.
et ex qua re generetur salsitudo. et
amaritudo. et acetositas et acre
do et dulcedo et uentuositas i
nam imitationes. platonis. et in
mutationes aristotelis. et theodosii iam quesi
erunt discernere has res et disti
guere inter eas et res in eis est ma
nifesta atque si corpora omnia sint
composita ex calido .s. frigido. humido per
dines conuenientem eis. tunc unaque
que harum qualitatum est complen
sa que perguistur non accidit nisi a com
plexione harum .iiii. Quod si
isti homines secundum hanc ratiocinationem co
narentur exponere. quomodo unu
quisque saporum quos diximus

ascultarent sermones eorum suauiter hoc
ne diuturnum aliud et est hoc conturbantur
et commiscent species sensatorum omnium ita
ut forsitan egrediantur secundum similitudinem suam
ad hoc ut nominent sensata omnia stiptici
et non inuenio me diligenter audi
re sermones eorum immo non uolo ut i
abstineant ab eis abutis disceptatio
nibus inanibus et nos quidem inquire
mus in sequentibus ut ostendamus per
demonstrationem a quo prouenia tu
niusquisque saporum set nunc non in prius uo
lo reducere et ad hoc reducere usita
tos ut eligant et assumant id per quod i
prouenit utilitas in arte medicine
ne et sit contentum est eo et cum uoluit experi
ri qualiter aliter unaqueque medicinarum. corpus
cum occurrat perueniat ad experientiam et i
faciat id secundum quod significatio eius exposi
tum. Nam nec inquirimus de unaqueque
medicinarum qualiter est in se. et qualiter est eius
dispositio apud totam naturam et si nos feci
mus id nos fecerimus quod acetum
non aqua magis exsiccat corpus et quod u
tus utriusque exsiccat set utrumque sit actu
humida currentia set nos .d. quod inue
nimus ista duo uisibiliter exsiccantia i
corpus quod uirtus utriusque est u
tus sicca cum utrumque sit actu humida cum
rentia et de eo quod est modo. Et quod nos non
dicimus quod utrumque sit ita nisi apud nos et
apud naturas nostras et secundum nostram et sonus
equus est sermoni quod ista duo exsicc
ant corpora hominum et similiter est in calidis re
bus et frigidis. et .s. et humidis nam iste id
non dicitur esse nisi quod calefacit. aut
infrigidat aut humectat corpora hominum.
non quod sit ita apud totam secundum naturam in
se. Secundum ergo hanc ratiocinationem i
est nobis necesse cum nos rememo
ramur harum conditionum ut dicam
quod experimentum solum sine a est quo omnia
ita experiuntur ueraciter et leuiter et id
est quod qui recedit ab experimento
et excludit ipsum et conatur experiri
istas alliam est dispositus ad hoc
ut rem mentiatur et ut consequitur ipsum
cum mendatio suo quod speculatio in i
hoc capitulo ad quod intendimus est i
falsa et uana per quia non peruenit utili
tas et cum nos non intendamus hoc

Marginalia (left): salsa; aplanat; ipsum; fatiut; absque; ali; caliditate; nominant; actuose; acr. stiptici cos

Marginalia (right): et sup illud agregant et sunt graus magnas. unde essent qui ipsi non faciunt — scilicet quo diriguit intentionem discipuli ad id quod agere debet .i. post ordinem suum librorum; alias reddere — discipulos — al. dicerent — uir — res in rebus — res per re

ad investigandum te in magisterio medi
cinarum quod est in se. immo non inten
dimus hic investigare nisi propter
eius in corporibus nostris quia de eius
proprietate est efficere. Et ego quidem
finio tractatum meum istum qui est tractatus
primus totius libri huius. et tertium in
cipiam in tractatu secundo. qui sequitur eum
inquirere de colore. et de odore. et sapore secundum sem
itam ex. et ostendam in his duobus i
terum semitas erroneas malas quibus
incesserunt et quibus usi sunt omnes i
medici rome et precipitaverunt se ipsos
in errorem. In primis plusquam fecerunt
errare alios deinde precipitaverunt se
cum post eos gentem nostram. et cum explevi
ero tractatum secundum. Incipiam tractatum tertium
cum investigare questiones ingredientes
in capitulo dyalectice rationis precedentis to
tam scientiam in re medicinarum singularum donec
compleam eas. Cum autem pervenero ad trac
tatum quartum distinguam virtutes me
dicinarum omnium. et declarabo eas. Et hec est
res quam ego premisissem et posuis
sem in primis cum rememoratus fuero
in principio huius mei libri omnium mei
orum qui fuerunt propter tempus meum non erant
plenum erroribus et deceptionibus con
clucatis meis secundum plurimum. Ergo necesse
est michi propter hanc causam ut intendam et acu
am in primis animam discipuli ab istis er
roribus et deceptionibus ut non pro
hibeant et removeant ipsos a veritate.
y. cum locutus est in hoc sermone quem
secutus est plato. et dixit sic plato ipse
et colligitur ex sermone utriusque quod non
solum non puta corpora quanto plus nutri
es ea eis non conferes eis immo nocume
ntum tuum eis erit magnum. Sic ait ita quod
sunt immunde cum tu erudis eas per sermo
nem qui nutrit animas. cum hoc quod non
adiuvantur per illum aliquo iuvamento
ledentur plurimum maiori nocumento. Propter
has ergo res et propterea quod plures sociorum
meorum diligunt ut scribam vel deleam
errores meorum qui fuerunt propter tempus
meum et destituam et reducam sermones
sermones eorum et ipsorum deceptiones non
tamen cum sit inter me et ipsos separa
altercationem in decursu huius mei trac
tatibus etiam quos in hoc meo libro

intendo firmare est necessarium michi
tradere in his duobus duo
bus tractatibus primis huius libri
ut lector deveniat ad tractatum tertium cum
iam sciverit alia nostri temporis ex nunc dimittit (?)
erroribus deceptionibus. Sed est ego nunc
rationis finem huic capitulo quia intendo
ex speciebus speculationis decens. inci
piam post illud narrare virtutes om
nium medicinarum. et forsitan illud erit
in quinque tractatibus scilicet quorum tractatuum
quantitas erit equalis quantitati hu
ius tractatus qui est eorum primus. Sed quia
iste tractatus iam consecutus est summam
suam quoniam ipse et ego finio eum in hoc loco.

Sed quia physici precesserunt tem
pore nos suos sibi propter coegerunt
me prolongare sermonem in virtutibus
medicinarum simplicium sed illud est
quia ipsi propterea quod magis erant greci
longinqui et antiquiores precaverunt (?) se
sunt et proiecerunt se ipsos in res in quibus
philosophi dubitaverunt. Sed est quod cum pauca
ta de scientia eorum in rebus et ignoran
tia ipsorum in eis dimiserunt res quas
sciebant manifeste. et plures eorum fecerunt
illud propter quod quod studuerunt speculatio
nem in scientia naturarum minus scientie dyale
ctice et canonibus eius quibus omnes necesse
utilitatem qui vult ut declaretur res ali
qua quelibet res fuit per eam (?) et propterea quod
ignoraverunt illud quod invenerunt
auctores scientie naturarum et bene invenerunt
illud in quo ipsi dubitaverunt ex eis
dubitatione recta et processerunt et iu
dicaverunt [illegible] duobus modis. Et ego explico tibi
id per experimentum propter quod intelligas illud.
Pono ergo quod ego incipio hunc
sermonem meum et dico quod elementa sunt
iiii. aqua. terra. aer. et ignis. Sed nos
invenimus colorem album cum sit
splendor naturalis eorum alicui excepto
luce et igne tenente sed non magis istum. Sed
est cum empedocles et auctores huius
scientie naturarum et Firmo propterea quod in omni
bus corporibus quibus est splen
dor albus ignis est plusquam reliqua
elementa. Sed dimitto speculari ad omnes

et glacie et cera sa3 et alie ex corpori
bus que sunt uehementis albedinis in
ui splendoris. sunt .s. albis similes. Quod
si excideret nobis hoc per hec corpora ut destr
ueret per ea sermonem meum et detineretur
super me illud quod inueni sensibiliter i
fugiam ab eo et rogabo quod incipiat i
mecum contingeri et inquirat pro de
natiuis rerum et non faciat inniti res
omnes sensui cum quo non est ratiocinatio.
Oportet autem non uides quod si ego fecero
id quod querit hominibus eius dicentem
hominis quod ego iam recipio cum ego non
sciam res ex quibus incipit ratioci
natio. ne dum quidem est preter id quod quantus non
non scimus omnia quorum hec est i
uia nisi ex positionibus colectis ex ex
sensu et presensu3 sicut est sermo noster
quod sol est albus habens splendorem et
flammam et trahit ad rubedinem. et a
certum unum est rubeum clari coloris. et
Quod si sensus est exilis propter quod non o3
uerificari. tunc non uerificatur ex dem
onstrationibus ad n3 nisi in eo quod dedimus.
hic n3 enim petit hoc de ubi dixit in li
bro suo quod sol est albus in aspectu
cali in oculis dispositionibus suis. Sed quando
res sunt ut tunc res in eo quod sensus an
cedit eas in uerificatione et est maioris
fiducie et ueritatis quia ipse est manife
ste notabilior illi dicunt quod o3 nos ut i
ncipiamus a sensibus non per ratiocinationes. Sed
non est nobis necesse ut stemus apud
eum semper. immo non o3 nisi ut transeam
ex eo ad id quod est propinquius nec di
uisorum .s. ad ratiocinationem et idem
quoniam sensus est secundum res inuenta in animali
bus quibus non est id sicut est homini.
et speculatio et ratiocinatio non sunt n
diuinorum et praui sunt natiuis eorum
tamen. et ponitur hic principium sermonis e
orum et prolongationis eius et qui
dam eorum testificatur per anax
agoram. Iste iudicauit secundum niuem
quod non est alba et dixerunt ergo
ita o3 uirum sapientem in rebus natura
libus exaltare animam a sensu. et ponere
eam altiorem eo et deridear ymagi
nes suas et ascendat ex ea ad ra
tiocinationem et perueniat per eaz
ad naturas rerum inuentarum et comp

al. sciat.

rehendat eas sciens. Et in memoria mea
iam pertransiuit res quia o3 me dicere
ex ui ea quia non aspicio nisi ad ueritatem
n3 cessaui in tota uita mea esse peruersus
tus secundum eam inquirendo. ipsam tunc i
dico quod illi qui alienati sunt hic allie
natione sunt uicini inquietudini melan
colice et idem est quoniam tamen si ipsi destruunt
illud quod apparet sensibus uisibiliter non
posunt dicere. unde ponunt principium
demonstrationis et radices eorum nisi ex sen
sibus quando educuntur uel componuntur per eas tunc
quando ab eis in fine rei ut non credant p
eos et sunt inuenientes eam sunt principi
a demonstrationum et radices earum credibili
ora et manifestiora quia res .s. que
eriguntur demonstrationes et le est quoniam tamen
res super quas eriguntur demonstrationes o3 ut uerif
ficentur per res alias et principia demonstratio
num et radicum earum cum hoc quod sunt
uere per se reducitur ex eis ad circuli
tatem et propter ea idem uerificatur inten
tio eius qui querit ex rebus et fuit
intentio eius per quod creditur. Et ego
quidem magis ut res omnes cadentes sub
sensibus nostris manifeste nobis i
de quibus nulla occultaretur nobis i
nata si res esset ita non dubitaretur in
alliquo n3 esset ambiguitas pro de
rum propter ea quod sunt res hic que effugi
unt sensum. necesse est nobis ut addam
ad sensum ratiocinationem s3 non sit ex
re longinqua sicut faciunt illi. n3 per compositionem
ius conclusio non uerificatur sat uo in
primis distinguamus et determinemus
illud quod significat unumquodque nominum secundum ueritatem
tem ne accidat nobis in eo quod facit
futurum est nobis. de sermone error. p
nomina communia deinde post id distingu
amus id quod facit res per se et quod facit p
uiam accidentis et nos quidem iam i
diximus per duo capitula in eo quod p
terit de sermone nostro et per seruietati
sumus utrique similiter. et diximus idem
intentionem super quam cadit nomen calidi. po
et nomen sicci. et nomen humidi. et neces
sarium. et alliud ex rebus. alius quorum
res sunt. ex eo cuius nomen erit i
in hoc sermone. et narraui quo ini
ueniat hoc uirtutem propter quam unicui
que et ostendam differentiam inter eas erit

~~eas et int~~ uirtutes que est mē. priuā
accidētis in tractatu tertio libri nostri de ex
nibus p sermonē aggregatum et dicā
id itō in hoc nro libro per sermonē di
uisū quēadmodū feci in tractatu pri
mi libri. ubi dixi. Et quia tractatur si
quēadmodū in hoc tractatu faciā
cū dicam oleū postq̄ in primis i
distinguā quantitatē erroris illorū
qui inceperunt de mītōes extre longi
qua. Dico ergo q̄ fuit necessitas ins
picere in colore olei aut in colore ro
se cum nos possumus unūquodq; ip
sorū et experiri ipō modis diuersis no
in sanis tamen sed in infirmis cū nos pos
sumus ponere ipam rosam et ponere
succum eius sup cor hoīs sani. et sup
cor hoīs infirmi p se singulariter et sim
pliciter sicut narrauimus ante. et sit
nobis itō possibile ut permisceamus i
aq. ro. cum oleo dulci. et mediceimur
illum ~~cum oleo~~ cui corpus calefactum
est calefactione uehementi ita ut uni
gamus ipm pro aut infundamus il
lud desup. aut fomentamus in eo la
nam et faciamus ipm corpus sudare
per eam. et sit nobis iterū possibile ut af
firmamus ipm ab inferiori parte pelli
sue. deinde cōsiderabimus quid accidat ex
hoc qd utimur eo quando ipo utimur.

Michi namq; uidetur qd non iquira
mus de uirtutibus omnium medici
narum nisi ut sit nobis possibile uti
eis quando accidit in mirach uētris
aut in capite. aut inflatō. aut infri
datō. aut ulcus. aut apostema. aut ali
exeis que accidunt in istis mēbris.
aut in aliis reliquorū mēbrorum
omnium. Sanitudes etenim expedire cum
sit nobis uia per quā perueniamus ad
uoluntatem nram cuius dispositio et in
tentio sit hec dispositio ut dimittamus
eam et inquiramus eam de colore
et cuiusq; medicinarum. aut de odore eius
aut de forma eius aut de substantia corporis i
ipsius et faciemus rem similem ei quam
facit ille qui uult scire hoīem et que
rit cognoscere ex forma sīm eius simi
litudinem formata. aut ex ymagin
atione facta sīm formam ipsius cum
ipse possit aspicere eum et cognoscere

p uisum suum. hoc ē ergo unum ex
capitulis ex quibus estimo illos er
rasse errore non paruo. et etiam illis
etiam hoc est error maior isto. et ē
qd ipsi rationantur p res in qui
bus non currit ratio cursu. est enim
est conclo in cursu ē sm qd est i
demonstratio et ē alienatio. et causa in
hoc est. quoniam ipsi non studuerunt
in arte demonstrationis. Pone ergo qd
color ignis est rubeus. clarus. i
aut rubeus fuscus. aut quomo
do uoluit nominat ipō quoniam non ē
differentia in illo. Sed aspice ad quodcumq; ppter
inter hoc et inter oē cuius color ē rube
us et calidus. p meam uitam uideo qd
quando ignis est in flamma operatur
ei p accidens ut fiat color eius iste
color. Deinde ergo ut dicamus qd
color eius est rubeus. qd si diximus
qd omne cuius color est rubeus est
ignis. tunc hec ē res de qua ~~de~~ uidetur
esse si dicatur itō qd oē cuius
color ē rubeus est calidum ē id ma
gis dignum ad ridendum. quoniam
tamen si positum esset a principio rei
in sermone qd omne calidum
est rubei coloris esset forsitam
nobis possibile ut conuerteremus
propositionem et diceremus quod i
omne rubei coloris est calidum. quon
ius illud esset ex nobis error appa
rens detectus. quoniam propositiones que
simul uere sunt non sunt nisi p
positiones quarum una conuertitur
sup alteram non illa que permutatur.

Verum sm omnem dispositionem ē error
et deceptio huiusmodi propinquius
sanitati uero cum non sit positum hoc a princi
pio rei. s. quod omne calidum ē
rubei coloris. etiam non ē nobis possi
bile cum conuertimus ipm ut dicamus
sermone meo et conuertimus ipm ut
dicamus quod omne rubei coloris
ē calidum. et ē sermo uir uerus. et
sequitur illos qui dicunt quod
rosa est calide complexionis quoniam co
lor eius est rubeus. est error ex tribus i
modis. primus ē quoniam ipsi osten
dunt quod omnis ignis color est
rubeus. et querunt addere super

hanc propositionem propositione aliam qua
si ipsa sit vera et sedes est quoniam non sci-
unt quod propositiones non redden-
tes non verificantur. ex eis nisi
que reddit et constituitur super propositio-
nes veras. non que generatur ex con-
versione propositionum. Et causa est quoniam i-
ste propositiones quamvis reddant et
convertantur non tamen erit conclusio ex hac
conversione quod omne cuius color est
rubeus est calidum immo non conclu-
ditur in nisi propositio alia. Secundum hoc exemplum
quod omne cuius color est rubeus est ignis
et res in hac propositione manifestam est
omnibus hominibus quod est ex eis per que
non provenit utilitas in hoc capitulo in
quo nos sumus et quod ipsa cum hoc
est falsa falsitate manifesta. Et illud
est quoniam nos non volumus nisi ut osten-
datur nobis quod omne cuius color est rube-
us est ignis. calidum non quod omne cuius
color est rubeus est. Et propterea quod omne
quod est rubeum est secundum rationem ignis de-
oportet ut sit rosa. Item ignis. Et ex-
dia autem quibus non est scientia peritiam dia-
lectice et canonum eius existimant super se ip-
sos maiorem errorem. propterea quod ipsi per[...]
sciunt terminos suos sibi proprios cum
sit in experimento et ratiocinatione ex rebus
manifestis secundum semitam eius quod comprehen-
dit sensus cum utitur aliquis eo parum
quod producat eis necessitatem sua in inven-
tione virtutum medicinarum. Deinde errant
iterum in sermone suo et ratiocinatione
sua errore simili errori in factum q-
nudum incipiunt scire dialeticam sed
experimento. Et iste item error comitta-
tur illos qui sciunt virtutes medi-
cinarum ex odoribus earum. Et illud est quoniam
non omne boni odoris est calidum sicut
putant homines quibus non est scientia
per modum quo intelligitur quod dicit A-
ristotiles et teofrastus in illo ex eo quod
determinabimus in tractatu quarto hu-
ius libri. neque omne quod est calidum est
odoris boni. Et similiter item non omne
quod est odoris fetidi est calidum neque omne ca-
lidum est fetidi odoris. Et secundum hoc exemplum si
diceret aliquis quod omne fetidi o-

doris est frigidum et quod omne frigidum
est fetidi odoris non diceret verum. Sed cum nos
inveniamus quod de rebus calidis quedam
sunt que sunt boni odoris et quedam
sunt fetidi odoris. Et quedam sunt que
non habent odorem neque bonum neque fetidum.
Et similiter se habet res in rebus frigidis
fetidi odoris. Et non est enim necesse ut di-
cam res calidas et res frigidas. Sed non
oportet ut dicam nisi res que cale-
faciunt et res que infrigidant cum sit
ista eadem. intencio nostra. Et quoniam nos non
intendimus hic considerare in eo quod
est calidum absolute neque in eo quod est cali-
dum ex vi cuius dispositio est apud hoc absolu-
ta quoniam experimento nostra intencio non
est nisi considerare in eo quod est
calidum ex vi quod ipsum calefacit corpus
hominis. Et similiter item per frigidum non vo-
lumus frigidum absolute immo non
dicimus quod est frigidum nisi quia infri-
dant corpus hominis. Et accidit medi-
cis ex hoc modo iterum quoniam ipsi propter r-
ea quod non discernunt neque determinant
intentionem quam significant no-
mina errant propter nomina communia si-
cut si homo loqueretur in cane silvestri
et permutaret sermonem suum ad canem
marinum et extimaret quod sicut no-
men horum duorum animalium est nomen u-
num. similiter natura amborum est na-
tura una sicut nos iam ostendimus in li-
bro complexionum ostensione manife-
sta qui est liber de quo diximus in
principio huius nostri libri et antece-
dit hunc librum. Sed quod calidum poten-
cia est preter calidum actu et quod calidum
actu aliud est quod dicitur quod est calidum ab-
solute. et aliud est quod dicitur calidum per id
quod vincit super ipsum. Et aliud est per
comparationem cum re equali ei in genere aut
cum quacumque re contingat. Et per sermonem
nostrum in homine quia est calidum non volu-
mus calidum absolute sicut ignis sed
calidum vincente super eum quoniam pars
calida amplior est in homine quia pars
frigida. Et propter illud fit quod dicitur apud
hunc calidum potencia non dicitur
quod est ita nisi quia calefacit cor eius

et experiencia quidē rerum calefa
ciencium corpus hoīs est facilis
ualde. et nō probatur nisi experiencia
et nō indigetur in ea sicut aūt nara
uimus nisi de ratiocinatiōnibȝ par
ticularibȝ ordinatiōnibȝ sumptis ex re
bȝ manifestis sup res manifestas.

Cap. 3m. Postquam ergo sophiste ptranseunt
istas res cōsumunt uitas suas in infanciū
inuanitatibȝ et scđ̄naunt pericores
eorum quosdam hoīes quibȝ nō est
usus nec studiū in cōtradicendo ei
[illegible] et destruendo eos quare pou
eunt eos ad illud et implent eos fal
sitate. sed eis quidē est conueniens
ne rememorantur coloris nec odoris
nec sub[illegible] nec leuitatis nec asperitatis nec
aliarum aliorū de illis quorū hec
una eius [illegible] rebȝ nō puenia[illegible] ad
nos aliquid. Et illud ē qm̄ qui aspic
[illegible] ēē olei. inde q ipm est uiscosū
aut quia ē lene aut in hoc q ē splē
didum aut q ēēnt. [illegible] aut q co
lor ei trahit ad citrinitatē. aut q
ei ē unctuositas. aut q ei ē lubrici
tas et nō stat. aut q de pprietate ei
ē ut qm̄ cū eo ungitur corpus fiat
exsiccatio eius ab ipso difficilis. nō
puenit ad eum ex una harum pprietatū
nec q ē calm potencia nec q sit frigidū
nec q sicū nec q humidū. et illud ē qm̄
ex rebus uiscosis et rebȝ splendentibȝ
quibȝ ē pinguitas quedam sunt que ca
lefaciunt corpora hoīum calefatione
manifesta. et de eis sunt que infrigidant
corpora. et de eis sunt que exsiccant
ea. et de eis sunt que ipsa humectant. sic
se hñt res in una quaque [illegible] que
accidunt oleo et aliis cū reliquis rebȝ
omnibȝ. qm̄ nō ē aliqua earū p quā
sit nobis possibile inuenire uirtutem
eius super [illegible] certam [illegible]
que sit semp uera. sit nobis possi
bile [illegible] nobis de eius sup [illegible]
[illegible] certam nisi ē que sit semp uera
sit nobis possibile ponere ipsam an
tecedentē [illegible] sup quā fabricem
sillogismum. Continuite ergo q sophiste
cū hoc nō ponant rem inueniendo
omnibȝ quibȝ hec una ad inueniendū
[illegible] una que ponit ad sciam uerā

et [illegible] ea [illegible]
[illegible] nō [illegible] q [illegible]
eis nisi [illegible] sup
re p [illegible] particularium. [illegible]
[illegible] quod [illegible]
nō inquiritur de natura [illegible]
facte p inductione rerū particularium
uirtute eius quid sit. si pro uocaueris
eos tamen hoc ad ostendendū in hoc n
hnt uirtutē cū qua possint ipm sc
[illegible] faciunt illud ad quod uocat
eos [illegible] hoc tamen mirabile ē q
ipsi nō sunt contempti [illegible]
ductione rerū particularium. [illegible]
[illegible] tamen p exemplum q [illegible]
sicut [illegible] auctori [illegible] illud
ē qm̄ qui dicit quod omne [illegible]
q ē uiscosum sicut sta. nō [illegible]
nisi p exemplum et uirtute demonstra
tiua equalem [illegible] demonstratiōis
eius qui dicit q omne ē calm qm̄ [illegible]
[illegible] sicut [illegible] uel [illegible]
[illegible] qui dicit q [illegible]
qm̄ ē [illegible] [illegible]
[illegible] sicut [illegible] demo
strationi eius qui dicit q omne [illegible]
congelatum [illegible] aqua [illegible]
nisi [illegible] p exemplum [illegible]
p [illegible] et [illegible]
[illegible] rerum particularium [illegible]
ē qm̄ uerificans rem exemplo nō re
memoratur nisi [illegible]
rerum ex rebȝ particularibȝ. [illegible]
ratiu plurimū hec [illegible] dubio [illegible]
memorantur nisi rerū paucarū [illegible]
[illegible] maiore [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
aliquā [illegible] possibile [illegible]
[illegible]
[illegible] ē [illegible]
[illegible] nō [illegible] in paucis hoīum
[illegible] illud demonstratiōis [illegible]
[illegible] uiolentam et [illegible]
sufficiencia forti [illegible] fabricatio [illegible]
aliarum agregando [illegible] quas [illegible]
sciunt p experimentū nō sciunt q ē
in hac [illegible] demonstratiōis nisi [illegible]
ex existimatione eius qui hoc [illegible]
et [illegible] memorantur [illegible]

nis tantum, set propter illum iam locuti sumus de hac specie demonstrationis in libro nostro de ministratione cum sermone lato et fortasse singularem faciemus ei librum in hora qua rememorabimus in ipso esse eius proprietatem ostendam tamen illic que sit natura illius speciei demonstrationis et eius intentio, sed ostendam tamen naturam exempli et eius intentionem ostensione ampliori. Et illud est quod iam proposui ut ponam rememorationem meam ad omnes res quas dicunt medici sermone antecedente ad existimationem hominis quod meo est modo sufficiens, sed non verificatur nisi rememoratione incipiente et festina. Scribam ergo eam sermone brevi, sed primum quod ita faciam est sermo quem locutus est Diocles in libro suo qui nominatur Argenteus, et dixit quod visa est Argentenis sententia quod ille cuius qui corpus suum cum oleo fricat induratur cutis et adhuritur.

Et ipse per hanc causam eligebat fricationem siccam plus, et illud est existimatio quoniam sententia visa est ei quod quanto oleum calefit per fricationem factam cum eo accenditur et adurit quod fuit per hanc causam humitate et exsiccat exsiccatione maiore, sicut accidit ex eo rebus que cum eo iunguntur et assantur. Existimatio eius est hec quod uncta plus indurant quia inveniunt quoniam assantur non inuncta oleo. Sed melius quod est ut scribamus sermone Dioclis sicut est de fricatione aut cum oleo non laudamus sicut laudamus fricationem sine oleo. Et illud est quoniam videtur mihi de sententia quod fricatio que est secundum huiusmodi dispositionem et secundum inequalitatem, quoniam manus lubricat, tamen est possibile eam tenere carnem secundum similitudinem qua retinebat eam. Set illud est propter locum unctuositatis olei. Et existimo tamen quod cutis corporis eius qui ungitur et fricatur cum oleo induratur et aduritur plus quia cutis eius que fricatur fricatione sicca, quoniam oleum quando calefit per fricationem accenditur et adhuritur sicut res que inunguntur oleo et assantur et indurantur plus quam res que non unguntur oleo. Et illud est quoniam oleum quando accenditur calefiunt per ipsum ille res et fit humitas ea ... res que

accenditur cum oleo apparent fusce et infecte per hanc causam cum ... tamen sicut ligna et corrigia et reliqua que fricantur cum oleo ~~bibent oleum et suscipit et bibet oleum~~ et suscipiunt ipsum in corpore suo. Similiter mihi videtur de sententia quod corpus suscipit ipsum et exsiccat ipsum, sed cum illud est prohibet plures res de consuetudine quarum est ut currant et penetrent in carne cum aere donec egrediantur ad exteriora sicut collatorium in sanguis et alia ... et alia ex aliis rebus in quibus fundit res ~~vel noluntur~~ cum quiescit de colatione et penetrat et colatur ex eis, sed quoniam inunguntur cum oleo non est possibile illas humitates que colantur cum eis penetrare in ipsis sicut penetrarent cum sunt non uncte. Ergo cum prohibetur evacuatio eius quod evacuatur ex corpore secundum hanc semitam, redit ex eo aliquid et fit in ... et aggregat ex eo aliquid in meatibus et implet eos. Quoniam ex eo accidit aliquid aliud et retinet ipsum oleum et retinet illud propter illud quod est in eo de viscositate et quia adheret et inviscat sicut invenimus in rebus aliis quod cum rebus pinguibus suspenditur pulvis et ligna, paleae et alia ex eis que sunt eis similia, sed oppillant meatus et ipsimus et perseverent cum eis. Et quod necessario ut res multe ex rebus de quarum proprietate et consuetudine quarum est ut currant cursu naturali dimittant ... ab eo minorent a bonitate et completione quando non removetur ab eo.

Et videtur mihi tamen de sententia quod oleum mordicat propterea quod quoniam ingreditur oculum fiat cum lacrimatione, et quoniam pervenit in canam pulmonis et stimulat ipsam ad tussim, et quoniam pervenit ... intestina incedit, abradit ea et facit incidere fluxum sanguinis propter ... tatem quoniam bibitur. Verumtamen quoniam cum eo fit inunctio propter quod cum eo fiat fricatio non nocet quoniam eius mordicatio est debilior quam ut sentiatur eius tactus, sed quoniam autem profundatur in carne per fricationem nocet corpori plus propter id quod est in eo de mordicatione, sicut multe medicinarum quando liniuntur super corpus operantur in eo minus ... experimentur et profundantur ad interiora et cum operatio maior sit in eo quod planta urtice et alia de speciebus plante

de operationibus olei.

ei similia qn̄ ocurrunt corpori eciusq; le
ni quieto nō adueñit ei ex ipis ali
quid lexionis. Ergo qn̄ tenent eam et
coartant ipsam puenit ex ea illi h̄ ē ergo q
dixit diodi' in libro suo qui nōiatur
argetenus. Si nobis quidē ē possibi
le ut stem' sup illud q' ē de hoc sermo
ne de sufficiencia 7 de eo q' ē extrane
um simul ex hoc nō sermonat' in h' qd
ab omni re que coquit quecumq; res sit
cū coquitur cū oleo remouetur hu
tas eius sibi ppria 7 sit fusca leuis
in spatio puo uelociter. Si qn̄ coquitur
cū aqua non accidit ei ex hoc aliquid
tu iam sciuisti p experimenta. Si cū res
sit sm̄ hoc tunc nō consequit' argete
ni in hoc sermone aliquid falsitatis.
Decim fuit ei necessariū ut exemplifi
caret q' fecerunt aristotiles 7 teofra
st' 7 alii phōrum in hoc q' fecerunt mg'
pi illud qui' hec est uia de inquisitio
ibz in capitulo questionū naturalium
7 posuerunt illam questionē 7 uenerunt
unt cū responsione in eis. Si fecisset q'
uim iste has res questionē 7 uenisset
cū responsione in eis. Si nos nō inueni
m' eū fecisse illud 7 h' ē cap̄ in quo maior
error. Illud ē qm̄ necessarium ē sēp ut po
natur in primis res inuenta uisibi
lis. Deinde si uult hō ut inquirat de cā
eī inquirat de ea post illud 7 ponat
inquisitionē suam ita ut cōponat q
stiones naturales sm̄ hunc modum.
Quare res q̄ coquunt' cū oleo fiunt sicce
leues fusce 7 res q̄ coquuntur cū aqua
humide leues molles. Et quare res
que coquuntur cū oleo exsiccant' exsic
catione ultima 7 sup res q̄ coquunt' et
sub unguunt' inde rarificantur cū eo re
manet humiditas eorum sibi ppria plus
quā remaneat cū nō appropinquat
ei oleū penitus. Sicque oleum sanat qd
accidit a squilla 7 rumero mordica
tione. Sicque cū sanet q' accidit ab istis d
mordicatione mordicat ipsum oculos
sicque nō mordicat aliquid de reliquo
corpore 7 mordicat oculos tamen et q'
exasperat cannā pulmonis 7 sedat
uulnera 7 rarificat ex eis sicque lenit
nervos sicque remouet lapsitudinē
sicque cū hō inungit cū eo corp' suum

nō aduenit ei frig' sicque infrigidat aīa
lia et enim corpus. 7 qz coniungit 7 de
ungit lenitur cū eo 7 sic induratur
omnes res que coquuntur cū eo sm̄ plurimū.
Iste aūt spēs questionū de oleo nō
rectificantur nisi uiro contēplanti
in sciā naturarum tantum. Si hoc ē spēs car
alia que rectificatur ei qui contem
platur in actibz. Si ē sm̄ hunc modum.
Que ē cā pp quam coqui qn̄ uolunt
assare piscē 7 carnē inungunt cor
pora olei oleo deinde assant ea. 7 quare
nutritores corporum inunguntur cor
pora luctatorum cū oleo. Et qz nutrito
res infanciū inungunt corpora eorum
cū oleo. Nā unaqz earum questionum
ē possibile opificibz artium conue
nire cā cui' scām accepta sunt expi
mentis. Decim ei existimant q' nō inun
gunt piscem 7 carnem cū oleo nisi
q. qn̄ ista assantur absq; inunctione
sicca cū oleo exsiccatur 7 accenditur
manifestum eorum. Si nutritores corporum
dicunt q' ipi nō inungunt cor' lucta
torum cū oleo nisi q' oleum remouet
lapsitudinē que iam accidit in eo q'
puit 7 frangit de lapsitudine q̄ accidit
7 sit q' rarificatio et cōprehensio p ipm
cāmt sm̄ equalitatem 7 quietem multo
necessificatur p ipm cor' ut fiat aptū
7 ppara tū ex de futuro. Sed pp istas cas
de res nutritores infanciū amant
inungere oleo ante exercitiū 7 p ipm in
cāmt. Aūt p quā fit q' oleū remouet
lapsitudinē nec nutritor corporum no
uit nec nutrimentum infanciū nec medic
de ampitus. Seruitum qdam ignora
cām in hoc nō tm̄ contradicunt no
bis apparentibz uisibilibz. Si ē q' ipi ig
norant cām pp quā elleborus albus eua
cuat corpus purgando 7 elleborus niger
euacuat ipm p uentris solucionem. Sed nō
sciunt idem. Quamobrem medulla car
tami educit flm̄ 7 epithimum educit
colam nigram. Et ut uincant istis me
dicinis in modis qui sperantur
eis p experimenta 7 curant per eas illū
qui indiget h'. 7 accedunt rebz ma
festis uisibz inuentis sensibilibz
7 uituperant et deridendent illū qui 7
ex auctoribz ratiocinationis uituperant

conatur ostendere per narrationem suam contrarium illius. Archigenes autem cum hoc quod deridet et reprehendit res multas de rebus apparentibus in sensibus, meretur etiam illius ut vituperetur; erravit in se ipso etiam in errore alio. Propter quod meretur in contrarium eius ut consequatur vituperationem propter iustitiam. Et illud est quod dicat quod fricatio sicca est laudabilior et melior, quia fricatio cum oleo, scilicet quoniam illorum corpora qui cum oleo fricando inunguntur sunt duriora et sicciora, et illorum qui fricant fricatione sicca corpora sunt leniora et teneriora. Deinde quoniam peccavit in hoc sermone parum propter dicat quod lingua et corrigia et reliquae res quae inunguntur oleo recipiunt oleum et provenit ex eo ad profundum corporis; si hoc est de maioribus significationibus quod quoniam oleum profundat etiam in corporibus nostris, minuatur sua viscositate in poris corporis et oppilat eos et prohibet exire et prohibet quod veniat et penetrat in eis aliquid exhibitum ab exterius. Ego quidem non scio quomodo iste duae res conveniant. Et illud est quoniam si oleum prohibet humiditates currere et exire a corpore, tunc non videtur quod ipsum exsiccat; et si non exsiccat, tunc ipsum est causa ad ipsum in unctione et fricatione. Sermo itaque quod ipsum exsiccat est falsum et vanum. Et ego quidem puto etiam quod ipse erravit in operatione sua quod corporibus quae inunguntur oleo fricando advenit ex eo simile illi quod advenit rebus quae coquuntur cum oleo. Et illud ideo est quoniam ipse non putat quod oleum calidum aut frigidum aut equale aut tepidum aut fervens faciat res unas et easdem, sicut nos existimamus illud in aqua, frigida nos in sensibus invenimus quod quoniam aqua administratur dum est frigida inspissat corpus et solidat ipsum et constringit et oppilat ipsum et prohibet ex ipso currere aliquid; et si administratur existens equalis caliditatis mollificat et rarificat et solvit et resolvit et attenuat. Et si administratur non existens frigida frigiditate manifesta neque calida caliditate manifesta, sed haec est sicut aqua quam multi hominum nominant aquam gingitas, non agit in

illa hora aliquid eorum quae narravimus nisi operationem suam quae est ei propria. Similiter quoniam qui vult olei operationem experiri oportet in primis ut ipsum expoliet ab omni frigiditate et ab omni caliditate accidentali, deinde incipiat experiri ipsum. Et illud est quoniam si oleum ultra frigiditatem administretur, frigiditas non est illud quod ipsum operatur in rebus quae eo medicantur per virtutem suam tamen, immo agit illud quod facit per qualitatem suam accidentalem quae iam superfluit super ipsum. Et illud similiter est in oleo calido ultima caliditate. Si igitur vis ut experiaris ipsum dum est nudum ab utrisque superfluitatibus, possibile est tibi hoc modo tantum ut scias virtutem eius sibi appropriatam: scilicet hoc ut sit qui inungitur oleo sicut quod cavit cum eo consuetudo eius sicut faciunt omnes operarii, quod scilicet ipsi cum non inunguntur cum eo nisi postquam ipsum est oleum tamen expoliatum ab omni qualitate quae advenit ei de foris, sequitur ut utitur eo postquam faciat ipsum bullire aut calefaciat ipsum calefactione vehementi aut infrigidat ipsum ultra infrigidationem, tunc necessario ut sit operatio olei in huiusmodi dispositionibus operatio composita ex virtute sua propria et ex qualitate accidentali sua alterius quorum necessario ut multotiens occultetur virtus uniuscuiusque medicinarum propria quoniam advenit ei de foris qualitas fortis valde. Et cum res sit sicut hoc, tunc quoniam res assimilat decoctionem nostram medicinarum cum oleo bulliente in unctionibus nostris cum eo corporum opificum et aliorum. Et ego quidem dico nunc quod nobis est medicis sicut iam ostendimus in eo quod iam praeteriit ut declaremus alterationem et mutationem ex rebus extrinsecis cum sit nobis possibile ut experiamur unamquamque rerum in modis qui sunt ei proprii quod sibi elligat et illigat ut faciat illud etiam per aliquem modorum. Tunc convenit ut inquirat qualiter sint res quas experitur per comparationem earum similiter sicut facit illud per corrigia et corrigias. Sed iam coria et corrigias non unguntur homines cum oleo quoniam calefiat aut infrigidatum; cum nunc immo non unguntur ea nisi cum oleo quodcumque accidit ei similiter nutritores corporum infantium non unguntur eos oleo nisi quod convenit ei per se quod ipsi autem calefaciunt ipsum super ignem aut infrigidant

ip̄m sup nuic̄ 7 illud ē q̄n oleū infus
datur uehemēt infistat corpus. Set nos
iam multociens usi sum̄ mune
dicando illum qui in suo corpore ut
capite inueit flam̄a ita q̄ fundim̄
de ip̄o sup caput eius et infistauit fla
ma 7 dissipatur cū h̄ ut oleo nō sit a
mixt sal ē infisio ei maior. Set si ē istū
oleum quod ē expssim ex ē exolivis re
centib; ē uehemencioris infistatōis.
¶ Et nos quod q̄n oleum infistāte nolum̄
faciam̄ de eo sicut facim̄ de aqua quā
infistar̄ illū q̄r calefacim̄ ip̄m in prim̄
termīe ponim̄ ip̄m in aquā ul̄ 7 frāst
fisparat ut uas in quo ē oleum sit po
situm in loco sup quē fundat̄ desup a
qua frā capite uasis decent̄ strictō sic
sapiet frītate plus. Set q̄n infistat̄ pl' ito
infistidacō uehemēti p hoc quod plus
calefit. deīn suspenditur in puteo aq̄
7 tanḡ aquā putei q̄m quāuis infist̄
licet nō occurat̄ aquā putei tn̄ infist̄
minus quā q̄n occurit aque putei q̄
in contrariis istor̄ ponunt olm̄ calidū.
¶ Et nos quod utimur olō calō in medi
cando illū cui aduenit egritudo frā
tionum̄ ē illū cui aduenit stupor
in aliquo mēbror̄ ei aut tumor aut sal
tus aut defectus mot' sui aut sensus
aut quē mutasit aliquid aliū de illis
quor̄ una hec ē ī semicapiū in quo est
oleū calidū cū nos sit sicc̄. q̄ narauim̄
tunc oz ut ille qui iudicat sup medi
cinas ex eo q̄ faciunt s'mone 7 mod'
usus nō uideat de sentā ē q̄ oleum
calefacit corpora hōim et infistat ea et
exsiccat ea et humectat ea sicut inter
ag̊gcaem' qui narrauit illud q̄ narrauit
diodis de eo quamuis nō pcepit cont̄
dictōne sui s'monis 7 illud ē q̄m q̄n
dixit q̄ res que coquunt̄ cū oleo exsic
cant̄ fiunt sicce. 7 ē declaratur q̄ u't
ei ē uirtus que exsiccat et resoluit 7 h̄
q̄n dixit q̄ subingent̄ mediis 7 puent
ad pfundū cor̄ 7 q̄ ip̄m inuiscatur ī
poris corporis p uiscositatē suā 7 oppil
lat eos. et phibet illud q̄ erit ipene
trat ē ī eis ex humiditatib; s'cūsum nāte
exite. 7 ē declaratur deīn p hunc
s'mone q̄ uirt' ei ē cōria illi uirtuti q̄
exsiccat et resoluit si 7 ip̄e ī s'monib;

sue istis tm̄ nō rememorat̄ nisi s'dispo
sitōes rerum apparentium uisib; se
rum̄ 7 nominatur ex eis et sup eas rō
ne nō recta. ¶ Secū cū ip̄e refert 7
dispōne mordicatiue olei nō ē reme
moratur omniū que apparent uisib;
7 illud ē q̄m dispō in oleo q̄ ip̄m mor
dicat oculos 7 quod ip̄m stimulat cā
nā pulmonis motū ad tussim 7 q̄
radit intestina 7 facit accidere fluxū
sanguinis ē dispō significans significa
tōe sufficienti q̄ in oleo ē uirtus mor
dicatiua si dispō in hoc q̄ ip̄m cū h̄ ē
medicina sedans dolorē cū inuentū
ē mordicatō. Set si embrocat̄ sup ip̄m
aut distillatur cū eo sedat illum se
p̄ 7 q̄ ip̄m sedat succēsione accidentem
arteb; mordicatiuis ē dispō in qua
tm̄ ē significatō fortis magna q̄
uirtus ei ē contraria illi uirtuti. Ip̄e
cessauit ab istis pprietatib; penit' 7 n̄
rememorat' ē eas. Si quis uult aggregare
duas spēs significatōnū 7 ordinan̄ p
utrasq; accidet ei una duar̄ rerum
ut dicat sicut ē s'mo empicor̄ q̄ nō
scitur uirtus cuiusq; medicinar̄ nisi
p experimentū ex uia opatōnis ei ad
aliquid. Nō ē sciā ei cū uirtute medi
cine ppa s' singularitatē. Aut dicat
q̄ in ea una et eadē medicina sunt
due uirtutes contrarie. uirtus mor
dicatiua et uirtus sedatiua. Si exstimo
q̄ ip̄e hesitabit uehementer hesitatōe
cū oportebit ip̄m narrare cām pp
quā fit illud q̄. s. q̄n facit unam du
arū actōnū manifestam detectam. Set
q̄n efficit opatōem aliā et ē illa opatō
prima aut altera 7 nō ē ei impssio pe
nitus aut occulta nō apparens. Si ue
rō quidē in his questionib; 7 am
biguitatib; in quib; hō hesitat si cē
eas dicunt s' causā questionū nāli
um ē laboriosa et difficilis ualde. Se
rū si in eis nō sit s'mocinatō n̄ s'cp
uenit arti medicine 7 supuenit ei cū u
tilitate tunc respo in eis eget expi
mentis multis 7 rōcinatōnib; ex rebus
manifestis s'c apparet uisib; nō mul
tis nisi s'c exquisitis dominantis. ¶ Et
primū illi ē q̄ ad determinandū rē uī
quod oleū mordicat oculos sanioris

v nec

oleum faciat illud aut non. Non enim
nos redire nisi ad experimenta non
ad convenienciam sicut faciunt auc
tores rethorice ubi disputant cum u
na quaque duarum diccionum que sunt diu
se. Et si est ut contemplemur an sit
oleum stimulat canam pulmonis
motu tussis sibilatione urina aut
resolvat ventrem aut abradat inte
stina ita ut multociens faciat acci
dere fluxum sanguinis evenientis aut
si oleum quod faciat illud aut aliud quod
faciat illud plus eo quod facit illud
minus secundum species suas. Et non existimet
aliquis de me quod ego velim hic per
sermonem meum species olei. Olea distinc
ta generis sicut est oleum de chervia et
oleum de rafano et oleum de nuce et
oleum de granis ben. et que sunt illis
similia. Et iam medico per vitam
meam necesse est scire virtutes horum
oleorum sed non iste non est locus in quo
oportet nos rememorari eorum. Sed illud est quod
sufficiat nobis in quantum existo in
principio rei ut inquiram de oleo quod
vere dicatur oleum et est dignius hoc no
mine quia arbor cuius fructus ex quo ex
primitur dicitur oliva. Et ideo oleum
nominatur oleum absolute. Illa non re
liqua olea omnia nominantur tamen in lingua
grecorum nomine transmutato accomoda
to ex nomine olei. Sed non nominatur ole
um absolute. Et huius quidem olei quod ve
re dicatur oleum in quo totus sermo me
us est hic species autem sunt multe diu
se sed quod supervenit de expressione in parte
eius in sui diversitate fructus ex quo
exprimitur. Et secundum quod ipso suscipit de al
teratione partis. Sed quidem quod supervenit ei
extra. Quoniam aliud est quod est recens sile
vino expresso. Et aliud est quod iam con
secutum est et pervenit ad statum suum. Quoniam
aliud est quod est purum simpliciter singula
re. Et aliud est quod est antiquum secundum artem
suam. Aliud est cui admiscetur sal.
Et aliud est quod assumitur ex olivis cum
ramis suis. Et secundum diversitatem quidem fruc
tus. Quoniam aliud est quod exprimitur ex oli
vis perfectis maturis. Et aliud est quod ex
primitur ex olivis immaturis non
digestis. Et secundum quod suscipit de al

teratione per artem. Quoniam aliud est quod servatur
et calefit id est quod convenit ex dispositione
sua in principio sine artis. Et aliud est quod
ablutum sit in ablutione quidem cuius
locuti sunt multi de illis qui fecerunt
nunc nos. Et nos tamen dicemus illud
in sequentibus. Sed solicitus tamen
experiencia olei et de probatione eius omni
modo in eo quod sequitur est illud quod
inveni quod est de unoquoque eorum. Sed nunc
non volo complere illud quod incepi in
eo. Dico ergo quod non existo maiorem partem
medicorum invenisse cum experti sunt
medicinas et probaverunt eas et con
cati sunt super virtutes earum. Sed illud
est quoniam non oportet ut faciant cum experien
ciam et probationem super medicinas sin
gulares nisi super illas quibus nil ad
miscetur et sunt cum hoc denudate
ab omni qualitate accidentali. Sed ipsa res
super quam oportet ut experiantur et probentur
est corpus cuius forma est forma laudabilis
deinde experiantur post illud super corpora
quorum complexio est equalis deinde super corpora
egra egritudine simplici singulari
secundum modum quem determinavimus in
tractatu primo qui est ante istum et in ter
tatu tercio libri de complexionibus. Sed determinatio
non autem super virtutem earum oportet se
per consideracionem unius illorum quod facit medi
cinam per viam accionis et quod facit per se
actione prima. Sed de medicis qui
sunt multi qui errant et decipiun
tur non in hoc capitulo tamen sed in sentencia quam
tenent in egritudinibus. Et tamen sermo est quod
res in oleo quod ipsum est medicina con
ferens lapsitudini est res quam maior
pars medicorum scit. Sed verum super rem in
lapsitudine que egro sit non convenit
omnes. Sed illud est quoniam invenimus aliquem
eorum dicentem quod lapsitudo non est nisi
siccitas iuncturarum quoniam humiditas earum
consumitur in hora motus superflui
multis aliis ~~qui diversificat ab istis.~~
~~et invenimus aliud~~ dicentem quod lapsitu
do est siccitas iuncturarum et lacertorum
et dicat contrarium sermoni eorum quod
lapsitudo non est nisi humiditas multa
et extensio et caliditas. Quoniam ad mem
bra que moventur motu vehementi for
ti effunduntur materie. Sed in omnibus

Et invenimus aliud quod diversi
ficatur ab istis.

aliud quod existimat quod cum in lapsitudi-
ne non sit multitudo humiditatis sed qua-
litas eius tamen. Dico ergo quod in hora
motuum superfluorum liquescit ex
pinguedine et carne aliquid et leni-
et molli. et ad hoc quod liquescit resol-
uitur et egreditur extra, et aliquid
de eo remanet et coartatum in corpore,
et quando hoc coartatum in corpore est calidum
mordicatiuum facit accipere lesionem
similem lesioni que accidit in ulceri-
bus. Postquam ergo hec diuersitas est
in medio conueniunt super hec quod
lapsitudo sanatur et destruitur per oleum
diuersitas eorum uirtute egritudinis non
remouet eos quin concordentur super
uirtute olei concordatione certa.
Et non hec res in lapsitudine tan-
tummodo quoniam accidit item quando nobis necesse
est ut oleum in potu tribuamus aut cum
ipso clisterizemus aut embrocemus
ipsum propter dolorem aut propter mordicationem
aut propter apostema calidum sanguineum et illud
est quando [illegible] embrocamus ipsum super
ulcera quibus sit apostema calidum sangui-
neum non embrocamus ipsum so-
lum purum tamen immo embrocamus ipsum
item commassatum (?) cum aqua tepide ca-
liditatis sicut nos utimur eo in hu-
midis (?) lapsitudinem cum balneatione cum
aqua dulci, sed cum hoc tamen quod non conueni-
unt medici super apostema calidum sangui-
neum neque aggregantur super hoc quod sit
egritudo et quando distringimus cum eo
aut damus ipsum ad potandum non sci-
mus in illa hora item scilicet uera in
quibus corporibus oporteat nos facere
illud an oporteat ut sit corpus in quo
est apostema calidum sanguineum aut apostema ex
superfluitate alia sine illa, sed iam res
in hoc est manifesta quod operatio olei
in corporibus non est secundum similitudinem
unam cum intestina omnia cum stomacho sunt
plena flatu uiscoso et quando sunt ple-
na superfluitate colica et alia ex su-
perfluitatibus caloris acuitis, aut in
intestinis est fex multa retenta
aut quando non est in stomaco et intestinis
aliquid horum sed est stomacus cum intesti-
nis mundus totus aut est in eo cum
mundificatione asperitas, sed cum res sit

in hoc secundum quod narraui, et oportet ut multi
medicorum concordentur super omnes res
concordatione que est in ultima cer-
titudine et pigritia exquisita, uidelicet cum
ipsi non sciant in qua dispositione
corporis conueniat eis uti oleo.
Et in qua dispositione oportet esse dispositionem
olei, decipiuntur et dissentiunt in sermone.
Quidam enim existimant quod oleum et
mordicat et abradit in hora [illegible]
[illegible] et quidam eorum existimant quod
si in istis membris est aliquid mordi-
cationis quod ipsum sedat eam. Et est
differentia quidem inter hec ut affe-
ratur super stomacum flaticum oleum
de illo quod nominatur in quo non est
sal et ita est [illegible] et ut afferatur super
stomacum mundum in quo est sal multe
quantitatis non est differentia
parua. Et illud est quoniam ista duo simul
leniunt uentrem similiter. Sed uerum
ista faciunt illud duabus uirtutibus
diuersis et illud est quoniam oleum in quo non
est sal lenit uentrem in quo est flatus propter ui-
scositatem suam et propter lubricationem sicut
faciunt hec oleum [illegible] et mal-
ue et morach. Oleum in quo est sal le-
nit uentrem mundum a flatu propter acui-
tatem suam sicut faciunt aqua salis
et aqua maris. Et propter illud hoc oleum fa-
cit accidere ab intestinis cum fluxu
uentris mucilagines et abrasionem
et illud non facit mucilaginem neque abra-
dit, sed cum res sit secundum hoc tunc non oportet nos
dicere sermone absoluto quod oleum
non facit mucilagines et abradit
procul dubio neque quod ipsum non sedat
mordicationem, immo est dicendum quod
oleum in quo est sal facit mucila-
gines et radit uentrem mundum
et quod oleum in quo non est sal non facit
mucilagines neque abradit uentrem
flaticum. Et apparatum (?) multotiens
quod oleum in quo est sal sanat mor-
dicationem per uiam accidentis quemadmo-
dum faciunt illud aqua mellicrati et
salis et aqua casei, et illud est quoniam cum istis
extrahitur humor mordicatiuus
quoniam ista cum extrahunt secum
humorem mordicantem sanant et
curant a mordicatione sicut omnes

alie res que lauant et abstergunt.
verumtn̄ illa cuius via ē ex medi
cinis cū ea cōsisteriçat non sedat ⁊
mordicatōez stati͡ƺ imo stimulat
eam et addit in ea qm̄ ipa non
sanat et liberat a mordicatōne
nisi pp̄ q̄ extrahit et euacuat rē
mordicantem nō pp̄ea q̄ equat
cōplonem eius. sꝫ cera liquefac
ta cū oleo multociens qm̄ cōstē
ngatur p eam cū oleo rosato ⁊ ad
ipe et pinguedine sanat et au
fert mordicatōez stati͡ƺ pp̄ea q̄ e
quant cōplonē humoris mor
dicantis. et oleum dulce facit il
lud multociens cū administratur
solum in loco adipis et sue can
tarisu. et cera liquefacta cū oleo
dulci. Ego aūt multociens cō
stringam illum qui iuenit dolorē
in uentre suo pp̄ frīgitatem cum o
lo calo. ⁊ sedatus ē dolor statim.
et cū sciui p extimatōnē quod fri
ditas erat fortis uehemens proie
ci in oleo an etiā ⁊ cimini ipm̄.
⁊ susini ipm̄ ꝙ p extimatōez q̄ qn̄
titas uirtutis frigiditatis erat ma
ior ea proieci in ipm̄ aspaltum et
nitram. et omēs medicine quaꝝ
hec ē uia nō liberant a dolore nisi
ex sentita quod ipe calefaciunt
frigitatē nō ex uia quod ipe equāt
cōplōnē humoris mali aut eua
cuent ipm̄. Et has quidē res
media iam consideruint et per
miscuerunt qm̄ nō potuerunt
distinguere int̄ dolorē accidentem
a malicia cōplonis et dolorem
ab humore malo accidētē. Nā in
uenerunt illud q̄ cōfert unaqꝫ
medicinarū que ponitur in cli
steris. sꝫ illud ē qm̄ de medica
nis ūdis ē que sanat ex pte qd̄
calefac̄ intestinum q̄ infrīatum ē.
⁊ de eis que facit illud ex pte q̄
euacuat humorem mordicatiuū.
⁊ de eis ē que facit illud ex pte
quod equat cōplōnē illius hu
moris mali. Et multociens
accidit ei ut sit egritudo cōpōita
ex malicia cōplonis. ⁊ ex humore
mordicatiuo agregatis simul. et
qm̄ illud separatur tunc de consue
tudine nostra est ut distengemus
cum oleo anetino ⁊ oleo rutaceo pl̄
quam cū eis utrisqꝫ liquefit adeps
anatis. ⁊ si nō separatur adeps a
natis tunc adeps galine. ⁊ si non
separatur item tunc unus ex adi
pibꝫ inuentis. ⁊ si non conuenit
aliquis eorum pmisceam̄ cū illis
duobus oleis ceram cui nō ē mor
dicatio. significo aūt p simonei
meum ceram cui nō ē mordicatio
ceram colatam. et multociens qui
dem distengamus in huiꝰ egritudi
ne cū oleo abluto. nam hoc ē in ex
perimento cere ablute. et cū res sit
sm̄ q̄ narraui tūc manifestum ē
quod iudicium quod iudicauit
ille qui extimat quod omē ole
um est in oībꝫ ora mordicatiuum.
⁊ iudicium quod iudicauit qui
extimat quod omē oleum est se
datiuū doloris ē iudicium cum
quo est psūptio et audatia. sꝫ illd
est qm̄ oleum in quo ē sal ē mor
dicatiuum et de pp̄rietate olei in
quo nō ē sal ⁊ ē dulcis saporis in
natura sua ē sedare mordicatōnē.
verū aliquis extimat de ipo i
quibꝫdam oīs quod nō ē ita et
hoc ē pp̄ egritudinē que curatur
cum eo. sꝫ et illud ē qm̄ unaqueqꝫ
medicinarū equancium cōplōez
qn̄ ē fortior humoribꝫ mordicati
uis sedat eoꝝ mordicatōez. sꝫ qn̄
quantitas medicine equantis cō
plōnē sedantis mordicatōez ē qn̄
titas parua et p miscetur cū ali
quibꝫ maloꝝ humoꝝ fortiorum
ea et maioris qn̄titatis ipa tūc
ipa corrūpitur cum eis et cōuītit
ad eos et cadit in eis. Et pp̄ illud
cōuenit nobis qn̄ ~~illud~~ medica
mi ul' sanam' hoīez cū rebꝫ equā
tibꝫ cōplōez et cōmouet ei dolo
rē et augent ut euacuemus eū
stati͡ƺ. nam illud ē significatio q̄
corpus ē plenū humoribꝫ corrup
tis multe quantitatis difficilis
motus. Et similiter ē res in

fo. bn̄ assere ad dolorē causatū a malitia cōplōis f. ⁊ ab humōre mordicatiuo.

iste

ul' cōpiōia

no. bonā sententiā.

Calho̅i.

lacte. nam nos invenimus ipsum mordicantem hora qua sumitur acetositate in stomaco alicuius hominum et fluxum facere in stomaco aliquorum ante quam digeratur bene. Et eo utitur per illos quod est in corporibus eorum de corruptione. Et ideo in huius modi locis ut evacuetur in primis totus humor malus deinde postea illi cibetur ptisana ordei et candarusio et lacte et reliquis rebus que cum digeruntur digestione bona adiuvant et conferunt rectificationem humorum et ad faciendum corpus bonos. Verum non est ut estimemus propter hoc quod in omni re sint due virtutes contrarie. nec quod dimittamus per voluntatem nostram rememorari cuiusque duorum generum rerum que sunt contrarie sicut fecit Archigenes cum est rememoratus olei. nam ipse dixit quod mordicat oculos et commovet tussim et abradit intestina et non dixit quod oleum dulce sanat mordicantes mordicationes que est in ore stomaci vehementer hora qua bibitur et quod ipsum sedat mordicationem que est in toto ventre hora qua distemperatur cum eo. Et quod quando facit simile illi in mordicatione acetose agrimonia ruta agrestis et abrotanum et squilla in manifesto cutis propter ea quod tangitur cum eo locus. Ego autem non dubito nec prohibeo quin credam ei qui dicit quod in omnibus rebus inveniatur secundum plurimum sunt virtutes contrarie immo promitto me ostensurum illud in eo quod futurum est. Verum ego non ponam hic causam quia dicam in loco suo quod virtus dicitur in unaquaque rerum non est nota et situ discernens et determinatius rem que est propter a te que est per actiones. scies istas res omnes scientia manifesta. Verumtamen nunc ad ista duo capitula simul et scies ea exemplo quod exemplifico tibi in eis utrisque. Dico ergo quod duo homines inveniuntur mordicationem in ore stomaci secundum similitudinem unam. assumunt ergo ambo ptisanam ordei aut candarusium aut panem ablutum et unius eorum sedatur quod invenit de mordicatione et in alio augetur quod invenit de ea. Considera ergo nunc an dicas quod unumquodque ex ptisana ordei et candarusio et pane abluto est mordicativum in natura sua. Verumtamen in uno duorum hominum efficit operationem suam propriam acuitatis que non addit in mordicatione immo sedat eam. an dicas quod in natura sua est sedativum. Verumtamen addit in mordicatione in uno duorum hominum propter semitam accidentis.

Ego autem dico quod unumquodque istorum scilicet ptisana ordei et candarusium et panis ablutus est sedativum mordicationis equativum complexionis. similiter et lac. Verumtamen augmentat mordicationem et ponit eam vehementiorem quam fuit in uno duorum hominum. quoniam corruptio accidit que fuit illic vincat ipsum et permutat illud et convertit ipsum ad se. et hoc est illud quod sciverunt antiqui medici omnes exceptis paucis. sciverunt et similiter excellentiores medici quorum tempus est propinquum. et fortasse hic est homo cuius esse discessit a me qui iudicavit quod de proprietate cuiusque scilicet ptisane ordei et candarusii et panis abluti in natura sua non est nisi additio in corruptione aqua accidit mordicatio sed in superfluo fortasse sedat eam in raro. Etiam non est aliquid sed quod quidam medicorum propinqui temporis non se ipsos intercedere fecerunt et apud doctorem huius sermonis non est aliquid demonstrationis quod afferat super verificationem huius sui iudicii quo iudicavit. sed ego dico quod ptisana ordei si in natura sua generet humorem malum non sedat mordicationem omnino. et nos invenimus ipsam visibiliter mordicantes sedare ipsam quando bibitur et quando cum ea distemperatur. Et hoc est ex eis que significant significatione manifesta quod ipsa in natura sua generat humorem laudabilem. Et mulierem que corrumpitur per humores malos

facientes mordicatione addit in
mordicatione. Et fortasse investiga
tor investigabit nos. et dicet an est
de rebus generantibus humores ma
los aliqua que sedat mordicationem
in aliqua horarum an hec est de illis
que non sunt. Et ego dico in re
prehensione illius quod hec res est
quam scivi esse multotiens. Verum
non sedat mordicationem nisi cum
hec est via ideo quia equat complexionem et re
tinet corruptionem. Sed quia extra
hit eam secum cum solutione ventris. et
propter illud medicine iste hora qua a
ministrantur. et usque quo egrediuntur
per ventris solutionem mordicant homines
et postquam egrediuntur, iterum dimit
tunt in membris asperitatem que indi
get medicinis aliis sedantibus eam.
Et medicine dulcis saporis non sunt
ita quoniam ipse hora qua administrantur
sedant mordicationem et sedant eam
post quam faciant accidere ventris solu
tionem. Deinde non derelinquant membra
penitus ab asperitate immo faciunt con
trarium illius. Et illud est quoniam omnis
cuius via hec est ex medicinis sa
nat quod invenit homo de tactu
asperitatis. et propter illud curamus illum
in huiusmodi egritudinibus cum candari
sio et lacte et ptisana ordei. et cli
sterigamus eum cum eis iterum postquam ablu
imus et abstergimus intestina a
rebus ledentibus facientibus mordicationem
cum melle aut re alia ex illis quarum
hec est via. Post ablutionem et abstersi
onem convenit ut administrentur
iterum adeps et cera dulcis liquefa
cta cum oleo dulci et oleum dulce et
ipsum. Intelligere quidem sermonem meum
oleum dulce et cera dulcis quia non
volo in alio loco et in toto quod conve
nit per eum nisi cera et oleum in quibus
non est sal et ceram et oleum ablutarum.

Ca. viij Et cum sit tibi possibile secundum quod
premissum est ex sermone ut dif
ferentias inter illud quod sedat per
se et illud quod sedat per accidens per
quatuor significationes tunc sit
tibi facile invenire virtutem
cuiuslibet medicinarum cuius via est

via eius et scire eam. Sed prima quatu
or significationum est ut consideres
an medicina sedat mordicatio
nem hora qua administratur an non.
Et secunda est an evacuet et egrediatur
cum rebus ledentibus an non. Et tertia
est an dimittat in corpore et fa
ciat possidere aliquid asperitatis an
non. Et quarta est an inveniatur
conferre ei cuius dispositio est hec dispositio an
non. Et illud est quoniam medicina
que non sedat mordicationem
hora qua administratur sed egre
ditur a corpore cum mordicatione
que accidit alia maior et vehementior
mordicatione prima. nisi ipsa sedat
mordicationem per moram suam in
tra corpus et facit corpus possidere
post egressionem suam ab eo aliquid
asperitatis ledentis. deinde addit in
ea si administratur iterum secunda. tunc
est ipsa in natura sua corrosiva mor
dicativa. Verumtamen sanat mordi
catione in quibusdam horis per viam
accidentis. Medicina autem que hora
qua administratur sedat mordica
tionem et non movet ventris solutionem
penitus nec facit possidere aliquid
asperitatis per moram suam inveniet
et quoniam cum ea medicatur sanat et re
movet asperitatem semper est in natura
sua conveniens valde conferens e
gritudini. Verumtamen in quibusdam
horis fit mordicativa propter humores
malos qui sunt in corpore quia alter
ant medicinam a natura sua et
corrumpunt eam. Et sermo meus
iste est sermo qui iam venit super na
turam modi in quo oportet uti uno quo
libet duorum generum medicinarum.
et super semitam in inveniendo
virtutes earum. Et ostendimus per
ipsum iterum quod ptisana ordei et p
tisana candarusii et lac et panis
ablutus generant in corpore humo
rem laudabilem. Et similiter iterum ad
eps et pinguedo et oleum dulce et
zuccaros dulcis sunt de natura re
rum sedantium mordicationem
et zuccaros quidem dulcis est de natu
ra duarum specierum quarum una est

ppoleos que in natura sua ē ppole
os dulcis et alia est ppoleos que
cum sua dulcedine in natura su
a iam est abluta cum aqua dul
ci. Oportet ut lauentur ppoleos
et pre. iuscus et omnis res que
nō cōmiscetur cū aqua quecūq
sit res ita ut anit in panniis et
calefaciat cum igne p quantitatē
equalem. deinde fundatur in uas
amplum magnum in quo sit
de aqua clara in fine claritatis
cui nō sit sapor quantitas mul
ta. nam rei que abluitur quo
cunq res sit non tollitur acetas
et remouetur ab ea nisi cū huius
modi aqua. deinde oportet ut cōquasset
cū manu et fricetur bn̄ donec de
curat aqua [illegible] omnib' ptib' illius
rei que abluitur. cum q factum
ē illud cum ea effundatur ab ea
aqua in primis deinde calefiat
res que abluitur iuec sa. et pici
atur in aquam aliam claram s
similitudinē aque prime. et cō
quassetur cum aqua illa spacio
longo donec spolietur qualitas
eius et dimittat eam nulla aq.
Et possibile ē tibi ut scias illud
iam p gustum. deinde oportet ut iteres
illud uice tercia et quarta et mul
tociens donec quando gustas
aquam inuenias eam non recipe
re qualitate medicine aliquid
penitus in ablutione. q' omnis rei
in aqua est possibile ut calefi
ciat cum igne et liquefiat. s' hūc
modum oportet operari. si aūt illud cui
ablutionē uis est aliquid de genere
lapidis durum sicut climia et
cortices eris et es ustum. oportet ut
conteras illud et puluerizes. deinde
fundas sup ipm ex aqua fontis
aquā claram et non cesses terē
ipm cū aqua longo tpr et pmu
ta aquam multociēs donec cla
rificetur et nō natet sup ipsam
aliquid omnio nec sit in ea aliquis
saporis medicine que abluitur
penitus dum aūt aqua taliter per
seueret quod suscipit saporē me-

dicine et sup ipsam natat aliquid
ex ea oportet ut conteratur medicina cū
aqua et effundatur ab ea. deinde et
effundatur sup ipsam alia aqua q
abluit aliquid de eis quorum a
blutio est possibilis quecūq res
fuerit ex medicinis sm̄ hunc mo
dum ponit medicinam que nō
est mordicatiua. Oleum aūt
propter quod abluitur nō aquirit p a
blutionem quod sit nudum a mor
dicatione. tñ si cū hoc fit album
et conuertit lauator eī ne cōquas
set ipm cum aqua concussione ue
hementi. ne cōmisceatur aqua cō
mixtione qua sit difficile ipm sep
ari ab ea. si quando conquassat ipm di
mittat ipm donec quiescat deinde
colligat quod ex ipso natat sup a
quam. Et hic sunt modi ali
i albificandi oleum quos narra
uit qui edidit libros in operatione
medicinarū. et in materia rerum
quib' medicantur corpora sicut
illi quos narrauit diascorides in
tractatu suo libri sui. inuenitur tñ
plures illorum modorum non albifi
cant oleum nisi quia ipsi fi[ri] iubent
quod ē in eo de pte aquea. et p
te eiius color trahit ad rubedi
nem et ponunt quod remaneat al
bum. Ista aūt albificatio q' fit ē
ablutione nō albificat oleum n
quia abstergit ipm et mundificat.
Et ego dicam esse medicinarum
que albificantur in eo quod futu
rum ē nunc aūt redeo ad illud in
quo incepam. Dico q' quando
oleum non ē unfacinum et est
quod expressum est ex oliuis re
centib' in quo quidē ē stipticitas
et nō cecidit in arte eī sal neq' ē
recens in tantum quod bulliat ad
huc et aggregauit cum istis pro
prietatib' omnib' quod ē ablutum stu
diose et exquisite tunc nō mor
dicat neq' si bibatur neq' si cū eo cli
sterizetur. Et licet ipm faci
at accidere in epigloti raucitatē
et prouocantē motū ad tussim tñ
non est illud de rone quia ipm fiti

2 agitet

al' purgatur

t' lapidi

Cap. 2 de quo dissoluit

mordicatiuum in aliquo cum sit o
omnis res mordicatiua habens
acuitatem commouens ad tussim
et non omne quod facit accidere
motum prouocantem ad tussim sit
acutum et non declaratur quod
oleum sit mordicatiuum nisi per u
nam et est ut sit agregatio earum
quod omne quod facit accidere mo
tum prouocantem ad tussim est
mordicatiuum. Et iste quidem est locus
super alteriore iam steterimus in quo
decepti fuerunt quidam propter com
positionem sillogismi et illud est quoniam
sillogismus conuictus est per hoc quod o
omnis res mordicatiua facit acci
dere motum prouocantem ad tussim
et conuictus est etiam per hoc quod
oleum facit accidere motum pro
uocantem ad tussim. At uero non oportet
ut ponantur iste due propositiones
ut sit ambarum conclusio quod oleum
est mordicatiuum nisi si nos posu
erimus eas ambas ex propositionibus per se
positis. Et illud est quoniam non
est in figura secunda conclusio ad duabus
propositionibus uniuersalibus affirmatiuis.
Cum propositio sillogismi exigit uerifi
cationem procul dubio et cum composite
fuerint iste due propositiones de ge
nere propositionum sillogismorum catte
goricorum erit secundum hunc modum omne
mordicatiuum facit accidere motum
prouocantem ad tussim et cum ca
dat confessio harum duarum propositionum
non peruenit in ex intrinsecis conclusio categorica
aliquid, si secundum semitam propositionum
positiuarum quas fecerunt greci scilicet
necessarie propositiones in qua conueniunt
agregatiuas compositionis sillogismi
non est nobis possibile ut sumamus
propositiones et enuntiationes ueras
nisi ex sensu neque ex compositione si
llogismi secundum semitam dialetice. Et
illud est quoniam propositiones agregatiue que
sumuntur ex sensu aut per sensum
aut que modo uis ut dicas non
sunt in hac intentione nisi iste
omne mordicatiuum facit euenire
motum prouocantem ad tussim et quod
omnis res que est mordicatiua facit
euenire etiam motum ad prouocan
dum tussim est quod si fuerit. Omne
mordicatiuum facit accidere mo
tum ad prouocandum tussim. Et
omne quod facit accidere motum
prouocantem ad tussim est mordi
catiuum tunc non est necessarium nisi ue
rum est etiam a sermone qui dicit
quod omne quod est sic est mordi
catiuum tunc facit accidere motum
prouocantem ad tussim. Cum omne
quod est si facit accidere motum pro
uocantem ad tussim tunc est mordicatiuum.
Sermo uero quod res quando facit accidere
motum prouocantem ad tussim tunc
non est mordicatiua est uerius non
conuertitur et non est similiter sermo quod
quando res facit accidere motum pro
uocantem ad tussim tunc est mordica
tiua quoniam est hec conuersa. Uia quidem
ostenderunt auctores dialetice per
canones suos quos posuerunt quod
sermones qui conuertuntur super
sermones ueros sunt etiam ueri. Et
sermones qui sunt conuersi a ser
monibus ueris non sunt ueri pro
cul dubio. Quod si fuerit secundum hanc
narrationem sermo dicentis quod quando res
facit accidere motum prouocan
tem ad tussim tunc est mordicatiua et
conuersus necessario quod sit uerus. Non
ergo declaratur ex hoc quod oleum
facit accidere motum prouocan
tem ad tussim quod sit mordica
tiuum immo huius sermo non oportet ut sit
sermo uerus nisi si confessio cadat quod
omne quod facit accidere motum pro
uocantem ad tussim est mordicatiuum
quoniam oportet ob hoc ut si oleum facit ac
cidere motum prouocantem ad tus
sim quod sit tunc mordicatiuum. Deinde
addatur huic sermoni et adiun
gatur ei additio que fit secundum hanc
narrationem. Et iam inuenimus quod ole
um facit accidere motum prouoca
tem ad tussim et cum coniugatur cum
illo et concluditur ex eo conclusio in
primo modorum sillogismorum positorum super
quos non est necessaria demonstratio secundum hanc
narrationem oleum ergo est mordicatiuum
et non ita necesse est eis ut ostendat

hec propositio particularis [illegible] est i ca
dam res uniuersalis 2

no

no enim

al' ad hoc

rem, sicam in declaratione ut dicat
q' qm est res mordicatiua aliqua
tunc facit accidere motum pro
uocantē ad tussim. Ab hoc ē existimatū
ut res facientes accidere motum
prouocantem ad tussim sint mor
dicatiue omnes cum hoc quod iste
met sermo .s. q' res facientes acci
dere motū prouocantē ad tussim
non inueniunt' n' res mordicatē
tm̄ ē sermo egrediens adeo q' in
uenitur sensibilit' cū nos inueni
amus res pingues facientes eue
nire motū prouocantē ad tussim.

Cap. 8m. Et cū res sit ista inuenta tunc iā
inuenimus uoluntatē nr̄am et
inuenim' illud in cuius inquisitio
ne fuimus fali' p̄ē quam si affir
mauissemus et uerificauissemus
p sensum aū premostrac͡: et cū
h' sermo ille nō nisi dicitur ab illo
qui ignorat de motū prouocante
ad tussim que res sit. Si ergo q' o
oz nos exponere ē el. Dico g' q'
motus prouocans ad tussim ac
cidit tunc cū euenit in cāna' arū
dine pulmonis diu'sitas egredi
ens a cursu nature. illud qm̄ d̄
psuetudine aeris ē ut p transeat
hanc arūdinem semp et ē in ec
sūs eius in ea una munda leuis. cū
g' cadit in ea in aliqua horarum
eminens in sup'ficie sua intrinse
ca accīt ei inde ut eueniat in arū
dine mot' tremoris i motus agi
tatiuus. fit g' illud cā puocans
hoīem ad tussim. Et illud ē qm
creator sublimis et gloriosus sic
posuit in animali motus et acci
cia quib; curat accidentis sibi
posuit in eo motū ad sternutatō
nē et tussim. Sternutatōez quidē
posuit in eo ut p ipām expellat
a se illud quod prouenit in naribus
ei ex reb; impedientib; p hoc q' p
uocat sternutatōne. tussim posuit
aūt ut p eam expellat illud q' ē
in arundine pulmonis ex eo q'
impedit eam. hec g' diu'sitas ac
ci'is in arundine pulmonis puo
cans ad tussim ē sm duos mōs

unus eorum ē ut panniculus te
gens arundinē pulmonis exsic
cetur. et asperetur. et tal' ē ut cadat
in eo aliquod corporū cuius tran
situs in ea est pp̄ p̄ē equalitatem.
humidum sit hoc corpus in s'a sua
aut durum. et pp̄ illud qm cadit
in aliqua horarū ex pane aut ex
aliquo alior' in concauitate arun
dinis pulmonis absq; uoluntate
nr̄a donec fuit in transitu aeris
cogit nos illud ad tussim et si minuo
retur quantitas ei' quod cadit i
ea. Si cum bibim' uīū sicut fit ex
uino res multa donec curat in
arundine pulmonis facit accidē
motū puocantē ad tussim s' illa;
similitudine. et illud ē qm̄ nō
cessat currere exit bibita s' mod'
residatōnis donec pueniat ad o
cauitatē arundinis pulmonis
semp et pueniat ad pulmonem.
verumtū est res que puenit ex
puitate sue qn̄titatis adh' ut m'
bra nō ledantur p eam statim.
penetrans g' ad omnem loc' eius
facile q' non stat ex ea in aliqua
pte uie quam transit aer. res
multa uero facit accidere motum
aūl puocantē ad tussim. sicut uero qn
hoc est multe quantitatis. et alia
ex hūiditatib; quar' dispō hec ē di
spō aut ex corporib; duris. donec
cadit in concauitatē arundinis
pulmonis et penetrat in eam. o;
necessario ut accidat cā ei tussis et n
cessat illud donec expellatur illa
res ledens p uirtutē aeris et p h'
quod p hyb'e eam p'icit g' p ipsm
ad exteriora. et accidit uero res si
mil' huic cum alterat aer i tra
situ suo pespicaciam panniculi
uelantis arundinē pulmonis
verumtū h' nocumentū est p̄ē illō
quod diximus ante. Et illud est
qm in hac h'a nocumentū nō ē n' pp
ea q' aliquid ex panniculo ipso ex
asperatur et prominet et abraditur
et in nocumento q' diximus an' nō accī
nit aer ea nisi ei cū occurrit ex eo
causte. et utrisq; quidē nocumentis

comunicat res una que quod i
uia qua pertransit aer est propter equali
tatem. et nos iam diximus illud
in libro de morbis et accidentibus. cum
nos diximus causas accidentium ser
mone amplo. finita intencio hic
est ut sciamus quod omnes mordi
catiue non faciunt in arundine i
pulmonis acutorum diuersitatem aut
commouent motum procantem ad tu
ssim nisi ex uia quod ipse exasperant
eam. res uero unctuose pingues
faciunt illud ex uia quod ipse in
laqueantur et suspenduntur in ca
et illud est quoniam omnis res cadens
super panniculum uelantem arundi
nem pulmonis ex eo quod est prope naturale
cursum pulmonis de modo suspen
ditur cum eo et illaqueatur cum eo
illaqueatione qua sit difficile e
uadere ab eo casus eius ex aere flu
ente in hac arundine et ex ipso cor
pore arundinis est casus cuius si
milis non est assuete utrisque et que non
consueuerunt secundum ipsius proprietatem est
ut legat ali. Et non est finis in
tentionis mee hic in hoc sermone
ut dicam quod species olei non sunt
mordicatiue in qualitate sua et
secundum plurimum immo illud in quo cadit
sal ex oleo et quod ex eo est decons
propinquum sibi ualde est procul dubio
mordicatiuum. Et non est illud propter
speciem suam sibi propriam. immo non
est illud nisi propterea quod in omnibus et
succis expressis ex plantis sunt due
superfluitates permixte succo sicut iam
ostendit illud teofrastus. et nos
iterum ostendemus illud in eo quod in
futurum est. una earum est superfluitas
grossa ex genere terre et alia est subtilis
ex genere aque. Et oportet quod ut
sint hee duo species inuente in oleo
et in digestione spacio longo donec
preualeat super eas natura et digerat i
eas et discernat eas ab ipso. cum secundum
prolongatur cum eo spacium residet
superfluitas una et separatur et i
ascendit alia. et in principio quod
rei residet superfluitas grossa que
grea notatur amurca que est fex ex

pressionis olei. alia uero superfluitas
subtilis est iterum secundum unum modorum
composita ex substantia aerea et substantia aquea
et huius sic se explet pertinet rubedini
et eius sapor est sicut sapor illius sup
fluitatis grosse que residet secundum ipsum
oleum est in media sui tenuitatis a mor
dicatione albi coloris et propter illud quoniam
discernitur et separatur ab eo hec sup
fluitas fit uehementioris albedinis
et maioris dulcedinis quam fuit.
Et modi quantitate quibus discernitur
secundum donec mundetur ab ea oleum sunt
multi quoniam cum fit ita quod ponitur ole
um in uase amplo et ponitur
in sole calido et est plenum dimidium cum ue
nera magis ut cum coclear mundetur
et ille qui mundat ipsum cum uenera
eleuat manum suam cum uenera
plena oleo et effundit ipsum in ua
se abluto multociens et quoniam ponitur
in uase et ponitur uas aliud sup
cineram calidam et adhibetur solli
citudo in illo cinere ut sit caliditas
eius similis caliditati ignis quantum
possibile est quoniam ipsi timent calidita
tem multam et cauent eam propterea
quia ipsa alterat naturam olei et facit
euenire ipso uelocius qualitatem
unctuositatis et fortasse ponunt
in circuitu illius uasis aliquid ex
nucleis fructuum et ex granis
tritici. et proiciunt in ipso aliquid
ex medicinis et ad summum inten
dunt ad extrahendam aquositatem
ab eo et finire eam ex ipso deinde
fuerit residuum. Si ergo tu acceperis
oleum cuius dispositio sit secundum dispositionem in al
bedine sua et sua dulcedine et est
oleum cui non admiscetur in principio
rei aliquid salis deinde abluens ipsum
iterum secundum quod narraui tibi antiquis fiet
tibi ex eo medicina existens lon
ginquior medicinis omnibus ab h
ut sit ei mordicatio. Et ego quidem
iam multociens potaui nullo sita
te bonum ex huius oleo et bibi ex eo i
terum et ego ut experirer ipsum et in
ueni quod ipsum non facit accidere
mordicationem in intestinis per
nis facit accidere in arundine pe

illud

artificiu

q3 al' ab alto

in

al' viscositatis

monis de motu proueniendo ad r[ec]-
tissim[um] nisi illud de quo non cura[m]
[et] quando ex eo ingreditur oculum
aliquid inuenit ei ille cui e[st] tac-
tum puruum [et] c[aus]a in eo e[st] quod ocu-
lus abhorret ip[su]m q[uonia]m e[st] extra quib[us]
non e[st] ex eo [con]suetudo n[ec] sociatur
ei nec [con]sueuit ip[s]is nu[n]q[uam] ip[su]m le-
dat cu[m] sua acuitate. [et] q[uod] ex oleo
e[st] s[ecundu]m hec et e[st] oleum ut humec-
tat o[mn]ia corpora [et] leniat ea q[ua]n[do]
in hora qua administratur no[n] e[st] i[n]
summo frigiditatis s[ed] quod nara-
uimus n[on] e[st] in summo caliditatis
[et] in oleo n[on] cui admisceretur sal ne[c]
ce[ss]o e[st] mordicatio. ¶ Et ergo q[uo]d
miror ut sit in aliquib[us] ho[min]ib[us]
aliquis qui in oleo proiciat d[e] sa-
le quantitate[m] ita ut sal sit fora
orisa oleagina q[uod] e[st] oleu[m] donec no[n]
susciperemus s[er]monem aegritudinis
qui existimauit q[uod] cutis corporis
eius qui inungitur et fricat cum
oleo adhuritur. ¶ Et ergo quid[em]
scio q[uod] hoc e[st] medicans p[ro]p[ter] podagra[m]
et dolore[m] iuncturarum [et] p[ro]p[ter] eg[ri]tudines
alias. [et] illud e[st] q[uonia]m ho[m]i[n]es multoci-
ens fricant membra quib[us] accidunt
isti morbi cu[m] sale contrito cu[m] re-
ex oleo pa[r]ua et faciunt illud in
hora ~~t[em]p[or]is~~ egritudinis et quietis
infirmi n[on] in hora qua egritudo
fac[it] p[ar]oxismu[m] [et] e[st] infirm[us] febricitans
ut exsiccent et abstergant illa[m]
superfluitate[m] et faciant acquirere
membra debilia p[er] hanc suam op[er]atio-
ne[m] bona[m] dispo[siti]o[n]e[m] [et] sanet ea [et] s[ecundu]m
hanc quide[m] medicinam no[n] e[st] in-
cens n[isi] sal. oleum n[on] cui admi-
scet[ur] sal e[st] mag[is] iuuans ex sale
et conuenit nobis ut [com]parem[us] illu[m]
qui inungit[ur] et fricatur cu[m] oleo de-
inde submergit[ur] cu[m] eo cu[m] reb[us] q[ue] co-
quunt[ur] cu[m] eo. cu[m] nos no[n] uelimus
coquere ho[m]i[n]e[m] cu[m] oleo buliente
immo no[n] uelim[us] nisi inungere ip[su]m
cu[m] eo cu[m] e[st] spatiu[m] int[er] eu[m] [et] s[er]mone[m]
meli[us] quide[m] ap[u]d me sicut multocie[n]s
dixi in eo q[uod] p[re]ut[er] e[st] ut [con]siderare-
tur que e[st] quantitas e[st] extra que
co[m]p[re]hendu[n]t sensibilit[er] [et] e[st] in summo

apparentis. Nam no[n] e[st] nob[is] necessitas
exempli quo exemplificam[us] ex
reb[us] que sunt extrinsecus in reb[us]
sup[er] quam in scia possibile e[st] no-
bis stare hac statione [et] si fuerit
res quesita in aliqua hora no[n] appa-
rens tunc indigemus p[er] illud u[t]
firmemus [et] uerificem[us] ex re alia
extrinseca. [et] n[on] e[st] [ergo] ex h[oc] it[er]um ut ponam[us]
testimoniu[m] n[ost]r[u]m sup[er] uirtutem rei
quesite res longinquas corpora[les]
[et] illud q[uod] o[mn]es ho[m]i[n]es sciu[n]t est
q[uod] fricatio q[ue] e[st] cu[m] oleo e[st] leuioris
sollicitudinis [et] maioris laboris q[uam]
fricatio sicca multum [et] quod ip[s]a
lenit corpora q[uonia]m de p[ro]prietate ei[us] e[st]
ut oppilet [et] p[ro]hibeat p[ro]hibitione
uehementi egressione[m] rei ex eo q[uod]
possibile e[st] ut exeat ex corpore et
egrediatur exterius n[on] resoluatur
aliquid ex eo quod e[st] in corpore et
exsiccet ip[su]m [et] h[oc] e[st] res qua[m] confess[us]
e[st] diocles ubi q[uod] iudicauit de oleo
quod ip[su]m oppilat poros et p[ro]hib[et]
res que currunt [et] egredi uiisse ex
corpore [et] lenit corpora sicca n[on] fuit
co[n]tent[us] eo q[uod] apparet uisib[us] m[a]n[ifest]e
ex consilio p[er] hanc ca[usa]m quod me-
lius e[st] ei ut afferat sup[er] uerificatio-
ne[m] s[er]monis sui aliquid ex signis [et]
[et] significationib[us] que sunt extrin-
secus ut sint. ¶ Testificantes ei
fuit [ergo] rememoratio ei de reb[us] q[ue]
submerguntur in oleo [et] n[on] pigrior ei
q[ua]m rememoratio reru[m] que coqu[u]n-
t[ur] cu[m] oleo buliente [et] q[ua]lic[um]q[ue] ad mod[um]
ipse in istis reb[us] p[er]transit illud q[uo]d
apparet uisib[us] simul[ite]r [et] affirmat [et]
p[er]transit illud in s[er]mone suo ill[u]d
q[uod] inunctio [et] fricatio cu[m] oleo p[re]t[er] e[st]
qualitate[m] q[uonia]m magis lubricat [et]
illud e[st] q[uod] nos o[mn]es inuenimus
sensu testificati. [et] rum ei q[uod] ip[s]e di-
cit. Na[m] illud q[uod] nos sentim[us] ex frica-
tione cu[m] oleo e[st] q[uod] ip[s]a e[st] s[ecundu]m equali-
tate[m] [et] illud quod sentimus ex fri-
catione sicca e[st] q[uod] no[n] e[st] s[ecundu]m equalita-
tem. [et] illud e[st] q[uonia]m ~~p[re]t[er] e[st]~~ in fricatione
sicca attrahitur cu[m] manu cutis
[et] elatescat cu[m] ea donec eu[m] duplic-
cata et plicet partem sup[er] p[ar]te[m]

Marginalia (left): cap. q. · quod valet verit[as] addiconi diocli[s] | ar. q[uod]
som[n]i ei d[e] fricatio[n]e sicca e[st] olo.
al[ias] oleo
teporis

Marginalia (right): q[uo]d · tial… · ?m[a]ns · sit… · am… · qua… · ut · al[ias] sup… · ilapsa · ?ams · ei

q̄ extrahit eam p illū acciditū ua-
li accidit & tunc uē illud qd du
plicatum est in partibus 7 duplica
tur. accidit ei nō posset sequi ma
num qm occurrit ei attrahat sup
ius ad ptē que est cōiūcta cū ea
7 pmittet cū manus subito ad ptē
alterā cutis 7 descendat pars in
ferior ex illa fricatione. Et p hanc 7
cām sentimus nos tactū fricatōis
sicce dure inequalem. qui facit
nos sentire lapsitudines. Dictum
quid qm ē laboriosi occursus attēs
carnē 7 findit eam. Et p illud qd
facit ex hoc sentim' q facit inueni
re lapsitudines inequales. ii qm
man' qn fricat nō cadit sup omēs
ptēs cutis. immo fac descendere 7 p
transit sep parte inferiorē loci q
duplicatur 7 fricatur. Et illud ē
pp aspitatē naturalē existentē
in cute 7 pp̄ē in corporibz senum.
Et ē simile q cutis in reliquis ho
minibz etatum aliar omnium. s
rem plimū ē moll' 7 ppe in maci
lentis 7 ineis qui iā senescunt.
7 si cutis eēt plana tota equalr
extensa ultā tensione nō dupli
caretur nc plicaretur sub manu
equalit 7 ueloct' 7 trāsit sup ma
nus eā nō eēt equal' immo ma
n' inquātū ex eo transiret sup
eam ad alia que sunt añ se tiā
situ bono facili qm ipa lubricaret
ex ptibz rerum que consequnt
eam post ipsum cum nō attraheret
ea de cute aliquid. Veni ppea qd
cutis ē moll' aspa indiget medi
cina alia extrinsecus que imple
at loca uacua ex extractione sua
7 puenit cū ea manus q fricat
cor' ad lubricitatē. Et istis duabz
ppetatibz nō inuenim' aliquid c
uenienciūs quā oleum 7 in illo
ē q p duabz ppetatibz uocat ho
mines ad admirandū de argēto
mis qui nō erubuit nc cfusus
ē ex re manifesta uisibz. 7 ñ ste
tit sup eam mea s; iudicauit 7
arbitrat' ē inutilis rebz p ciun.
Et illud ē q inuenim' uisibilr q

fricatio sicca ē inequal' 7 fricatio cū
oleo ē equal'. Et smo quo exponitur
cū illo ē ex testimonio illi' sup quod
significat celli'ns 7 meo q attulim'
de eē diuersis 7 argētemus ad h ca
pitulū inquo sumus ē sufficientia
7 ultimato. Ego aūt uolo q
iam incepi in declaratōe que ē de
uiis 7 semitis mal' mūstruosis p
quas ambulauerūt medici ad i
ueniendum uirtutes medicinar.
Et posui olim exēplū quo ostendā
illud quod uolo m̄ ut incipiam
exponere illud q ē narralo & om
nia q uolo. Dico q q pbi anti
qui dixerunt q olm ē calm 7 po
suerūt maiorē significatōes sup
illud s suam opinionē uelocitatē
cōbustionis ei' ad ignē. Veruntn q
dam diuisificati sunt ab eis in illo
7 imaginauer' q ista ppetas nō
ē fcā oleo. nisi q ipm est aere u
subtil'. 7 q uelocitas cgelatōis ei' i
yeme ē d manifestioribz signifi
catōnibz sup fritatē ei'. Et illud ē
qm fritas aeris coagulat ipm in
olent' nō facilius quam sit uiolē
cia q inuino 7 aceto. immo ē q facili'
quā sit ei' uiolencia in aqua. Et
quidam alii diuisificati sunt itm
ab istis 7 dixerunt nos cfitemur
q olm ē aēreum qm eē ei' in hoc ē
apparens manifestū nob ex leui
tate sua s; q ipm uirtutis frē nō
cfitemur. Et illud ē qm omnis aer
p naturam suam ē calid' sicut
significat sup eo gñatio ei'. Et illud
ē qm aqua qn subtiliat' 7 resolui
p caliditatē fit aer. Et in hoc quid
loco res ē manifesta q ex eo spā
git sup eos capitulū inquisitō
nis magne quantitatis in quo
diuisificati sunt prudentes sapie
phyor. Et illud ē qm aristotiles
7 secta ei' credunt q aer ē calid'
7 secti [illegible] existimant q ē
frid'. Et iā disceptauit itm sup u
lū qui extimauit q oleū ē frō
qm ē uelocis cōgelatōis. Ille
qui extimauit q ē calid' qm ip̄z
nō cōgelatur cōgelatione multa

al' sup

al' lapsit

al' uehemens

ītm

sit

ul' illud

l' sapientes

al' medicam

sicut est congelatio aque. Et illi existi-
mauerunt quoniam qui subtiliter perscrutatur
in hoc capitulo inuenit quod hoc quod est
in oleo non est congelatio uera. immo
non est nisi modus constrictionis. Et dixerunt
isti quod hoc est in eo quoniam est constrictum in
seipsum non quia est frigidum. Et precipit quod in hoc
loco exeunt ipsi a sermone quoniam utraque sec-
te iam defecerunt et absurde sunt in
ratione. cum illi discrepent in frigiditate o-
lei quod frigiditas aeris uincat ipsum uelo-
cius quam uincat aquam. Et isti dispu-
tent in caliditate eius quoniam aqua congela-
tur uehementius quam congeletur oleum.
Et super positione cuiusque duarum sectarum
est dubium propositionis alterius. Et declaratio eius
contraria est declarationi illius. Et causa eorum
diuersitatis item in hoc capitulo non conue-
nit omnes illi quod ipsum est aereum et il-
lud existimant quoniam leuitas eius est si-
gnificatio super hoc. ¶ Sed grossitudo
eius est de maioribus significationibus
quod ipsum est terreum. Et quidam eorum aggre-
gant ei utrasque res et existimant
quod aereum terreum simul. Et hic sunt
quidam alii qui derident istos ex
uia quod isti iam abstulerunt ab oleo
proprie terrestre et conuenientiam ut ~~non sequa-~~
tur ei humiditatem. Deinde ipsi cum hoc di-
sputant de uiscositate eius. Et quidam namque
eorum affirmant quod est frigidum et quidam
alii quod est calidum. Et quidam alii quod est
siccum et quidam alii quod est humidum.
¶ Et illi qui ponunt in uiscositate o-
lei significationem super frigiditatem eius fa-
bricant rem suam in ratione super hoc et
dicunt si non aggregarentur partes eius et
inspissarentur et ligarentur ad inuicem
in illo non esset ut esset uiscosum. Et
iste proprietates omnes sunt ex operibus
frigiditatis. Et quoniam de proprietate caliditatis
non est nisi ut resoluat et subtiliet et
separet partes ab inuicem. ¶ Illi uero
qui existimant quod uiscositas olei
est significatio super caliditatem con-
stituunt rationem suam super dictum fabri-
catorum illorum. Et existimant quod non est res
uiscosa donec uincat super eam ca-
liditas. Quoniam scit illud ex decoctione
omnium expressorum ex plantis et ex
fructibus. Et illud est quod isti sunt fuerunt in

principiis quod est sicut aqua. Et si subtilius
sunt carentes. cum ergo decoquuntur
inspissantur et fiunt grossi uisco-
si. ¶ Unaquaque duarum sectarum preterea
disceptat cum exemplis particulari-
bus quibus exemplificauit et affirma-
uit et uerificauit dictum illud quod contradice-
rat altera per modum rationis sufficien-
tis. Nam illi qui existimant quod uiscosi-
tas est significatio caliditatis eius
exemplificant in eo per dabab et
mel et picem humidam et uiscum et alia
ex rebus super quas conueniunt homines
quod ipse sunt uiscose et calide simul. Et
illi qui dicunt quod uiscositas olei est
significatio frigiditatis eius exemplificant
in eo per iusquiamum et psilium et su-
cum atriplicis et sucum olerum iamnei
et adiungunt ad hoc item frigida et ponunt
ipsi causam in radice ipsorum. Et illud est quoniam
credunt quod res manifesta est quod
frigida est uiscosum frigidum. ¶ Et disceptat
item unaquaque duarum sectarum de fece o-
lei cum funditur de ea aliquid super
orificium uene flebotomate quoniam fa-
cit per illum exitus sanguinis et ex li-
beratio cursus eius a zio eius quo discep-
tat altera. Et illud est quoniam ipsi dicunt
quod non resoluit et liquefacit nisi sua
caliditate quia exuberat sanguis per hanc
causam. Et illi qui existimant quod non ex-
uberat sanguis nisi quia accidit illic
frigiditate ipsius lubricitas sicut
facit glacies. Deinde incipiunt recor-
dari naturam omnium rerum que lubricant
et addunt in sermone donec ascen-
dunt ad finem sermonis auctorum
naturarum. Deinde succedunt istis a-
lii deridentes eos. Et esset quod ipsi sub-
sistant in relatione sua et adueniunt
eis exemplo propinquo et est pinguedo
et dicunt quod est propinquior rerum nature
olei. Nam nos possumus stare super
complexionem olei qualis est. ~~de~~ manife-
stioribus modis. Et existimant illud
quoniam est res que generatur in corpore. Et quia non
est possibile per hanc causam ut fugiat non
esse eius. Et dicunt nos inuenimus uisibiliter
quod in corporibus sanis que dominabatur calor
generatur pinguedo multa. Et cum non est
aliquis sicut accidat dominum qui

extimet quod ista corpora sunt frigida. quoniam
corpora non perveniunt in hac dispositione nisi
quando natura est fortis et omnes partes spe
culantes in esse naturam convenerunt
in hoc quod natura est eos calefaciendi. sunt qui
dam alii qui diversificantur ab istis
et extimant quod pinguedo non generatur
nisi in corporibus frigide complexionis sicut signi
ficatur super illud quod corpora mulierum et
corpora que vivunt in vita quie
ta et tranquilla et similiter corpora et
pupillorum super quos illud quod magis
vincit est frigiditas sunt multe pingue
dinis. similiter corpora eorum super quos
est magis vincens caliditas acumi
nata et exemplificant in hoc per illos
de creta et illos de turchia et illos de
siria et illos de galicia. quorum ipsi inha
bitent regiones frigidas fiunt corpora
eorum secundum plurimum pinguia multe pin
guedinis. sed illi de mecha et alii de
regionibus arabum et illi de nubia et il
li de egipto et ethiopia et alii qui
inhabitant regiones calidas omnes
sunt macri sicca habentes corpora. sed for
tasse qui diminuunt ex particularia
et contradicunt sibi ad invicem per ser
mones illos. dicunt quod isti quod
humor pinguis non generatur in corpore
nisi sit digestio qua non digerat alter
digestione bona fit. dicunt alii quod iste humor
pinguis est inventus ex eo in herbis.
generatur frigida et consumitur sicut oleum
pingue seu quod debilitatur caliditas a
gregatur ille humor in corpore pinguis.
et quidam eorum exemplificant in hoc per species
animalium et extimant quod in omnibus animalium que
sunt frigida. alii per naturam est pinguedo.
plus sicut in multis arietibus et porcis.
sed omne quod ex animalibus est vehemen
tioris caliditatis est siccum et magis siccum
et minus pingue sicut leones et
leopardi et canes. et diversificantur etiam
in eo quod accidit vespe apibus et formice
ex eo quod quando sunt inunguntur in oleo mori
untur. nam quidam querunt eorum
ostendere etiam quod oleum est frigidum et quidam
alii quod est calidum et quidam alii quod est
humidum et quidam alii quod est siccum. sed
illud est quoniam propterea quod iste species anima
lium sunt private sanguine tamen pro

illud sunt frigide complexionis. et extimant
quidam quod ipse non insufflat nisi per ole
um velociter et moriuntur per hanc
causam. et quidam alii extimant quod
calefiunt per ipsum quia non possunt to
lerare illud quod accidit eis de alteratione
et conversione ad contrarium quod est super ipsum.
et quidam alii dicunt quod exsiccantur
per ipsum exsiccatione superflua propterea quod
animalis sunt sicce complexionis
quia nocet eis illa superfluitas. et quidam
alii extimant quod humectantur per
ipsum quia nocet eis et contrarium eius est contra
rietatem suam naturis eorum. sed fortas
se illud quod conantur de declaratione super
res contrarias istis animalibus ab
sensu corporis non est mirum. sed mirum
admirandum est quod ipsi querunt de de
claratione super utrumque rerum similiter ex cor
poribus hominum. et totum illud est quoniam de
eis sunt qui extimant quod qui in
ungitur cum oleo in balneo sudat
minus. et de eis sunt qui extimant
quod qui inungitur cum eo sudat plus.
amplius non conveniunt super vir
tutem olei communiter. nam illi qui exti
mant quod addit in sudorem. nam illi qui
dicunt quod minuit in sudore. immo
illi qui extimant quod homo quando inun
gitur in balneo cum oleo est sudor plus.
dicunt quidam quod causa in hoc est cali
ditas eius et quidam illorum dicunt quod causa in
illo est viscositas eius. Et illi quod primi
dicunt quod caliditas in natura sua
provocat sudorem et facit sectam. dicunt quod vi
scositas eius aggregat res que ante
illam horam egrediuntur ex corpore
velociter et per hanc causam effugiunt sensus
comprehensionem. cum ergo postea aggregat
eas et comprehendit ipsas apparent se
sui et fit ex eis sudor multus. de illis
vero qui extimant quod inunctio in balneo
cum oleo in hora exitus minuit ex sudore
sunt quidam qui extimant quod virtus
olei fit virtus oppilans poros et adhe
rens in eis. et quidam eorum sunt qui
extimant quod virtus eius infrigidet.
Et extimant istas rerum invenitur vi
biliter. extimant quidam quod exsic
cet et quidam quod humectet. illi vero
qui dicunt quod ipsum humectet sunt

29

illi qui dicunt quod ille qui ungitur
eo fricando sudat plus, et qui dicunt
quod ipsum exsiccat sunt illi qui sunt
credulitatis contrarie credulitati istorum
et quidam dulcificantur. item in eo quod est de
oleo in hoc quod prohibet pervenire fri-
gitatem ad corpus illorum qui inunguntur
eo, existimant enim quidam quod ipsum
facit illud sua grossitudine et visco-
sitate sua quoniam fit loco panni aut ve-
lamenti prohibentis frigus pervenire
ad corpus. et existimant quidam a-
lii quod faciat illud quoniam calefacit ca-
liditate sua naturali corpora utentium
ipso. et dulcificantur. item in eo quod fit
ex ipso quando cadit super librum ex castro
librorum scriptum quoniam non delet ex ipso
aliquid nec coinquinat ipsum et alie
humiditates delent et coinquinant librum
quando cadunt super ipsum. Existimant
enim quidam quod hec est significatio quod
natura eius est sicca in qua non
est humiditas sicut natura harene et cine-
ris. et dicunt quidam alii quod hec est si-
gnificatio quod ipsum est grosse non
non digestum et simile. tamen est di-
spositio in hoc quod oleum non commiscetur
cum humiditatibus aliis. existimant enim
quidam alii quod causa in hoc est grossitu-
do eius et ipsius viscositatis. et illud est
quoniam ipsum permiscetur cum siccis sibi
similibus sicut suco malvarum et
dicunt istos eosdem sermones in eo
quod vincit oleum quod quando effunditur
super terram non infunditur per ipsum
et ipsa infunditur per siccos alios sicut
aqua et vinum et acetum. et illud est quod
quidam eorum existimant quod causa in
hoc est siccitas substantie olei et quidam a-
lii subtilitas et quidam alii grossi-
tudo eius. et illi qui existimant quod causa
in hoc est subtilitas eius dicunt quod
oleum penetrat in poros terre post quod
tangat eam. et illi quidem qui ex-
istimant quod causa in hoc est grossitudo di-
cunt quod oleum non cadit penitus
in poros terre. et non licet nobis ut red-
damus super aliquid horum duorum sermo-
num quoniam in rebus sunt res in quibus non
est possibile ut permisceantur cum eo
quod eis appropinquat putrefactis et cetera.

cum auctoribus. item naturam sunt
quidam qui crediderunt quod causa in per-
mixtione rerum non est nisi equali-
tas ponderum. et ego quidem rememorarer
tibi in hoc loco de rebus istorum non est in
loca sermonem eorum. quod si ita non la-
cerit faciant omnes sermones eorum per
sermonem amplum in quo discep-
tet ad unam quamque duarum sectarum,
non extendo illum contemptum fore
in hoc ut compleat librum unum
uno libros multos. Et tibi quod
possibile est ut consideres in hoc modo
sermonis et explanes ipsum invisibiliter.
et scies quod ipso non nocet propter longitu-
dinem et multitudinem tamen. natura hoc est
ex eis que non tollerantur. si impe-
dit propterea quod facit scientie illum q
eo utitur ad ultimum finem sermo-
nis incerte nature. et est cum hoc sermo fi-
ue veritate eius ab omni falsitate iudi-
cium fit homini difficile. si quis sa-
nerit homo cum hoc quod sermo est non conferens
medicis omnino erit alienatio eius
propter hanc viam exitus sermonis et
effugere ab eo in quantum certius et
melius quoniam medici non consideraverunt
de esse cuiusque medicinarum an est calida
absolute an frigida absolute an sic-
ca absolute aut humida absolu-
te sed an sit de proprietate eius ut hu-
mectet aut siccet aut calefaciat
aut infrigidet formicam et aperiam et
vespam et alia de reliquis animali-
bus. immo non consideraverunt et inqui-
runt de eo nisi qualiter est apud corpus
hominis. sicut sit nobis possibile ex
parte medicinarum in corporibus homi-
nis. quod ipsi removent experientiam
ad res alias preter corpora hominis
non est conveniens. et experientia que est
et probatio certa non est in primis
nisi in corpore temperate complexio-
nis inde post illud in corpore cuius com-
plexio est inequalis deinde post illud sicut
diximus multotiens in egritudi-
nibus calidis et frigidis et siccis et humidis.
et ego quidem iam rogavi te in eo
quod est expressum ut ponas mentem
tuam in huius locis ad distinguendum
inter illud quod agit medicina per se.

7 inē illud quod facit p uiā acu
tis. Etiam nō sparatur illud tibi i
primis n̄ si tu posueris experien
ciam tuam adeam quam expim
in egritudinibz simplicibz singl'
arib; quantum possibile ē illud.
Dein sparatur tibi post illud sitq
osideras an in hora q̄ administrat
medicina declaratur uirtus ei' p̄p
spatium aut p̄p q̄ā euidatur 7 con
sumatur ēē ei' penit' sicut aqua i
stā q̄ facit accidē scdm̄ calidi
tatis s̄i osideres igitur p hec ne pmi
sceatur ei qualitas alia q̄ā tu ple
ē illud. Etiam narauim' illud ante
qualiter hō potat oleum s̄m hūc
modum. ⁋ Et ego quidē nārō
qualit' utat' eo oleo hō in egritudi
nib; simplicib; postq̄ā fecero te
rememorari in primis ei' q' iā ostē
di in s̄mone mistib; egritudinum.
7 ē q' de corporib; sunt que reced̄t
ab equalitate 7 declinant ad calidita
tē ad d̄iā p̄t q' fiunt eis aliquid
de huiusmodi mal' aut de replone aū
de apatib; accidentib; in aliquo in
secto sicut illud q' accidit q̄n aduenit
ei calitas solis fortis ad huiusmodi
de eis sunt q̄ declinant ad fritatē
additam sicut accidit ei cum aduenit
ex frigore aeris quantitas q' de
consuetudine hōium ē oīu noia
re illud cum illa aduenit ogelatiu.
⁋ Cum h' usus suus oleo in huiumōi
egritudinib; stab sup cō ei' statuē
mal'. an de ppietate ei' sit calefa
cē cor' aū transfugare ip̄m sat nō ē
ip̄m amministrat' oz ut sit nudū
ab oī qualitate accidentali forti. hec
ē ei res cui' semp te rememorari
oz 7 h' ē sūma s̄monis. Ipa ūo res
quesita 7 illud q' ē nō declaratur
nisi p expimentū illud ē q̄n cum
aduenit ex sole cobustio uehemēs
ē cū hec q' nō sedatur ei' calitas p
h' q' ipse unit' oleo q' accit ei ex ipso
q' ei' inquietudo augeat' 7 cū ptem
ditur cū eo hora calefit plq̄am
fuit 7 ei aūt cum aduenit frig' cum
utitur oleo nō accit ex eo ī maī
festo rei iuuamentū nz nocumentū.

7 hoc quid ē ex eo quo declaratur q̄d
quamuis sit possibile in oleo ut ca
lefaciat corpus. uerumtā nō cale
facit ip̄m calore forti nz calere ma
nifesto sicut faciunt glutinū 7 pix
7 aspaltum necesse ē t ut intelligas a
me hic s̄mone meū glutinum et
pix 7 aspaltū q̄z uolo p ip̄m q' ex
isto ē siccum cū ex eo q' d' ipso siccē
ē nō ungatur hō. nz uolo q' de ipso
liquefactum ē cū oleo q̄n uirtus
h' nō est singlaris simplex s̄nz itm
ē ex mediantis nāalib; uno intellige
aute q̄z nō uolo p s̄mone meū glu
tinū nisi glutinum cui' eius de quo
iam sciuim' q' melī' q' ē ex ipso ē il
lud q' ē in locis in quibus ē ī elikie
7 glutinū albūm 7 glutinū arboris
masticis dū pmanet in iūqq; eor' 7
huiusmodi recens 7 glutinū sile oleo q̄
ē illud q' natat supra glutinū pini
noiatū grece fokim q̄n fit in calite
7 uolo p s̄monez meum pix picez
huiusmodi 7 ppue unctuosā ex ea que
natat quidē sup ipsam 7 dicatur spu
ma picis 7 p uitam meam q̄z nē ē
similis spume i pice 7 uolo p s̄moēz
meū aspaltū iudaycū huiusmodi q' as
portat' de nāgorie nā iste spēs cor
sunt unctuose pingues 7 in eis ē d'
nā picis quantitas multa. Uerumtā
calefiunt calefactiōe manifesta 7
simil' faciunt lubne almur 7 ē q̄d
noiatur grece satabitam 7 ē storax li
quida 7 oleum q' ē ex semine lini
pi. itm 7 simil' oleum de pino q̄d
grece noiat' cedrus 7 oleum de lau
ro 7 alia p̄t ista ex eis que sunt eis
similia ex reb; que calefaciunt ip̄s
illū cum aduenit frigus calefactiōe
mai. 7 ledunt illū cum aduenit obu
stio ultima lesione. ⁋ Collig' in q'
p̄dictos duos mōs simul oz ofiteri
q' ipsa calefaciunt calefactiōe uehe
menti. ⁋ Et sup q' oleū nō testificā
aliquis duor mōr nz q' ip̄m cale
faciat illū cum aduenit frig' aeris
7 infrat' p illū cor' ei' nz q' noceat il
li cum aduenit calitas sol'. ⁋ Uerū
nō declarat' res calefactōis in eo q̄
fit ex eo i hoc q' facit accidē ei que

Marginalia: tibi; aūo; al' ip̄o; nec; al' et hilne; p fellem; al' q̄; al' gomorie; ac

uam inuasit febris propterea quod sol adhurit eum inquietudine et inue nitur uisibiliter quod ipsum addit in caliditate corporis sicut facit illum in egri tudinibus nominatis erisipula. Iste nam generatur ex materiis coleris que de proprietate olei est quoniam aministra tum in eis ut addat in caliditate addi tionem mai et si ipsum aministret existens frigidum ultima frigiditate et illud est quoniam quan tum medicantes illi est aduenit adhu stio ex sole cum oleo cum nichil sal ad mixtum est et est cum hoc ablutum tunc omne sedatur ab eo egritudo ei qua dam sedatione quoniam linitur ipsum desuper dum est frigidum scilicet sicut eo medicas erisipillam tunc ipsum quamuis sit frigidum non confe ret ei aliquid immo nocet ei usque erisipil la accidit a colera pura nocebit ei no cumento magno. Si uero accidit a colera permixta sanguini erit nocumentum est quod ei facit minus illo nocumento. Uerum tamen penitus non erit paruum ei nocum tum erit nimis hec. Senientium prius erit nocumentum apparens in apostematibus calidis accidentibus a sanguine et sunt quorum unum greci nominant flegmonem cum ex multitudine sue caliditatis bullit. Et postquam ego aspexi in omni bus hiis rebus et usus fui in eis extimatione uidi desertum esse quod oleum imprimit et inflamat in corporibus in quibus et administrat caliditatem similem ca liditati corporis et illud est quoniam inuenis insibilius quoniam aministratum in corpore equalis caliditatis quod calefacit ea calefa ctione equali et quoniam administratur in corporibus fortis caliditatis imprimit in eis et accendit caliditatem fortem sicut dixi in tractatu tercio libri mei de sim plicibus. Et ego dico itaque hoc quod unaqueque medi cinarum in quibus corporibus medicatur quoniam dicitur quod est in potencia calida non sumunt inicium calefactionis nisi accidens amplius earum dispositione diuisificantur. Earum alie sunt que redeunt super corpus et calefaciunt ipsum sicut cale factiue sunt ab eo siquidem quam calefaciunt ipsum uehementius et fortius. Oleum autem recens ego inueni et uidi esse de sim plicia quod ipsum est de rebus que calefa

ciunt corpus calefactione equali calefactioni qua ipsum calefacit eas et uidi ipsum similiter in uirtutibus suis et suis operationibus particu laribus et illud est quoniam inueni ipsum semper generare in corporibus equalis calidita tis caliditatem tepidam si in corporibus quorum caliditas fuerit caliditatem fortem sicut dixi esse de sentencia quod per hanc causam fit quod non confert neque nocet in habentibus spa smum et habentibus saltum et habentibus tre morem et in eo cuius sensus destruitur et cui aduenit difficultas sensus iuua mento neque nocumento cui sit quantitas de qua sit curandum et illud est quoniam non est possibile in eo ut uincet illos quoniam non calefacit calefactione uehementi neque sufficit omnibus itaque ledere eos quoniam non mitigat penitus. Si autem aquirat caliditatem fortem accidentalem confert iuuamentum mul tum sicut uidemus ipsum facere cum faciunt sedere hiis egrotos hii egrotos in se. Mitti pi o oleum calidum cum quo decocte sunt quedam radices aut alique herbe calefacien tes corpora et propter illud fit sicut sunt in in strumentum reliquis medianis et illud est quoniam sicut permisces cum eo medicinas frigidas fit medicina permixta ex eis scilicet frigida. Si uero permisces cum eo medicinas calidas fit medicina calida similiter quoniam res cuius hec est dispositio media et declinat cum unaquaque duarum extremitatum et hoc est sicut minister earum quoniam quando permiscetur calor cum calore non est possibile ut sit permixtum ex utrisque frigidum cum illud quod permiscetur cum eo non sit frigidum et cum permiscetur iterum frigidum cum frigido non est possibile ut sit per mixtum ex utrisque calidum cum non sit il lud calidum. Et ex hac quidem causa narrant ole um ut in eo dicant quidam hominum quod calefacit corpus et dicant in eo quidam quod non calefacit et illud est quoniam ipsum procedit ad hoc ut ex toto de eo quod calefacit corpus quoniam peruenit ex equalitate sua ad quan titatem equalem quantitati caliditatis corporis quod calefacit ipsum. Nam ipsum redditur super corpus et calefacit ipsum. Uerum propterea quod ipsum non addit in quantitate ca liditatis quam inuenit in corpore non extimatur quod ipsum calefacit corpus. Quoniam operatio eius quod calefacit corpus non est ut consueuit caliditatis quia inue

ul' adhuxit

et

totu

fue

al' quasi

se ut addat in calefactione. In hoc dubitatione est tres res quarum una est quod ipsi non distinguunt et non discernunt genera rerum que dicuntur calefacere corpus. Secunda est quod ipsi utuntur communibus nominibus et acquirunt ea et confundunt ipsa et non determinant. Et tertia est quoniam ipsi non ponunt inter omnia duo extrema medium. Et nos invenimus quod de rebus que dicuntur calefacere corpus quedam sunt que sunt calide actu sicut ignis, et quedam sunt que sunt calide potentia. Sed hoc quidem materierum alia est que calefacit corpus secundum semitam qua calefaciunt ipsum cibi, et alia est que calefacit ipsum calefactione medicinarum, et alia est que calefacit illud secundum semitam qua facit illud tegimentum et cooperimentum secundum sermonem usitatum nostrum quod ipsa est calida. Quoniam volumus rem que est actu secundum quod narravimus calidam, et quoniam volumus per ipsum quod est ita potentia secundum modum quem multotiens diximus in eo quod preteriit.

Et calidum quidem actu aliud est quod dicitur esse calidum sermone absoluto sicut ignis, et aliud est quod dicitur esse ita quia pollet quod dominatur super ipsum sicut aer, et aliud est per comparationem ad temperatum equale sicut in igne, et aliud ad rem aliquam quecumque res conveniat. Calidum autem potentia dividitur ipsum in duas divisiones quarum una est que est in potentia sua ita, et altera que est ita propter vim activitatis. Deinde dividitur in species quarum numerus est equalis numero specierum in quas dividitur calidum actu. Et illud est quoniam propterea quod calidum potentia non est nisi sicut instrumentum aptum conversionis in actu calidum, fit ut ex rebus sit quedam que est instrumentum conversionis caloris quod dicitur calidum absolute. Et ex eis est que est ita calidum per illud quod dominatur super ipsum. Et ex eis est que est ita calidum per comparationem ad temperatum equale sicut in igne, aut ad quamcumque rem conveniat. Et cum nos non inquiramus de calido nisi per viam comparationis ad hominem, tunc rogamus vos ut recedatis ab omnibus rebus et elongemini. Nam illi qui scripta sunt de virtutibus medicinarum erraverunt in istis rebus omnibus quas diximus, et erraverunt iterum in hoc quod ipsi preterierunt et dimiserunt res medias in complexionibus corporum, sicut ostendimus illud in libro de complexionibus, in experientia medicinarum iterum. Et illud est quoniam

ipsi loquuntur in medicina cum volunt experientiam sermonis quorundam qui faciunt esse necessarium quod non evacuatur necessario quin sit aut calida aut frigida aut sicca aut humida, quasi non sit possibile ut sit medicina inter illud quod calefacit corpus et inter illud quod infrigidat eam, et inter illud quod exsiccat ipsa et quod humectat ea. Et sunt quidam ex eis pervenientes ex ignorantia ad hoc quod cum veritatem audiunt non possunt intelligere eam, nedum quod est preter illud. Et ego scio quosdam eorum qui coguntur resistere et contradicere probationibus quod non est ex rebus aliqua que sit media in complexione sua. Verum ego iam reddidi super istos in libro de complexionibus et dixi in contradictione eis id quod eorum dixi in eo quod sequitur de hoc meo libro sermonis qui non est minor illo quem dixi illic. Hic autem propero ad complendum hunc tractatum et finiendum ipsum. Et propter hoc calidum reddo ad rememorandum oleum.

Cap. xii

Dico ergo quod de proprietate olei est ut calefaciat corpus sicut est calor quam ei facit cibus quoniam sumit ipsum homo cum cibis. Et illud est quoniam sunt multi ex precedentibus medicorum et philosophorum qui credunt quod sicut cibus addit in corpore quandam additionem, similiter oleum addit in ipso secundum proprietatem eius. Iterum est quoniam administratur secundum quod ipsum est medicina ut sit medium inter res que calefaciunt corpus et res que infrigidant ipsum. Et de proprietate eius est iterum ut calefaciat corpus sicut est calefactio vestimenti et cooperimenti. Et iterum quod videtur quod est melius cum quo assimilavi naturam eius. Et id est quoniam sicut unaqueque harum rerum quibus induitur et cooperitur non calefit nisi a corpore, deinde redit et calefacit ipsum, similiter oleum. Et sicut non est de vestimentis et cooperimentis aliquod quod quando calefit a corpore fiat calidius illo corpore quod calefacit ipsum, similiter iterum oleum. Et tu quidem intelligas rem totam bene si res conferens tibi ad id in hoc capitulo presenti, et dico quod [illegible] venit per ipsum ita ut rememoreris esse aeris continentis, quod quando est vehementioris frigiditatis quam corpus ita ut sit homini necessarium tegimentum ab eo et querere refugium et cooperimentum ab eo, et quando est maioris calefactionis quam corpus ita ut homo non possit

al. media

al. conat

al. q non est in usu

al. prudentib

hoc

ut caloris

tollerare calitate ei si fugiat ab eo
ad umbras et res quibus tegitur et for
tasse est reparantur in tino cum quo
anima non desiderat res calefacien
tes nec insistantes imo occursus eius
ad corpus est occursus quo non ledit nec
inuenit ei tactum. hanc g. sententie quam
diximus hic de sermonibus aeris non noia
nisi complexione equalem. et dico quod ipsa est
media inter illas duas complexiones ali
as cum ipsa non calefaciat cor nec infrigidet
ipsum. et una autem illarum duarum complexionum
reliquarum dico quod calefacit cor. et dico
in altera quod ipsa infrigidat ipsum. et dico quod
similior rerum cum complexione media tempe
rata ex complexionibus aeris est caliditas que
est ex uestimentis et tegumentis et calidi
tas que est ex oleo. Et si hoc quod dixit
iste non est manifestum apud te secundum hunc
modum quem narraui. tunc extimo quod
tu intelliges illud ex hoc modo apparet.
Medita quod cor cuiusuis duorum hominum quorum
complexiones sunt secundum similitudinem unam
cauit cor eius altius aut cum pectore et
uentre tantum aut cum manibus et pedibus.
Item dico quod si sermones aeris continentis istos
duos fuerint equales sermonibus amborum
ita ut caliditas in istis corporibus equalis.
non dicimus quod unum tantum calefaciat aliquid
de sine operibus et illud est quoniam unum cor
simile in omnibus suis dispositionibus non
alterat aliqua alteratione perit quod si
aer fuerit frigidus dicit quod unusquisque illorum
duorum hominum calefacit secundum suum quam
uis unum alterum non calefaciat uere. imo
unus quisque eorum non prohibet frigiditatem
aeris peruenire ad se secundum suum. Verum
de consuetudine multorum hominum est ut
utantur nominibus secundum semitam consuetu
dinis sue. ergo hac de causa nominant rem
quo prohibet frigiditatem aeris calefaci
entem et non est illud rectum. nos uero di
mittamus eos nominare quomodo uoluerint.
Et si intentio que scitur ex nomine ca
lefactionis in utrisque sermonibus simi
lis est intentio una et eadem nos non recepi
mus illud ab eis aliquo modo et illud
est quoniam non est res quod aliquid acquirat rei
alii caliditatem dans eam ipsi ex se et
quod non prohibeat ab ea nisi frigiditatem res
una et eadem et cum sit dispositio in his re
bus secundum hoc tunc non oportet ut dicatur quod omnes

res que cum occurrunt cor deforis est ea
rum caliditas que est cor ex ipsis sit eius
caliditas aut ex re alia aut ad quam
fuerit eam ex corpore calefaciant
cor. nec quod infrigident ipsum cum uoluerimus
permanentiam ueritatis sermonis et puri
perscrutationem. qui autem uult uti in ser
mone suo transumptionibus. nos dimit
timus ipsum propterea quia rememorati fuerint
in sermone suo species nominum super quas
significat illa dictio transumpta et illud
est quoniam sermo noster in aere qui est calor cor
quod ipse calefacit cor est post modum super
quem currit sermo noster quod aer equalis et
calefacit cor secundum comparationem quia aeris
cum est calor cor sanum pue{r}tum et sina
pis et piper in comparatione aeris equalis
sunt pinguedo et oleum et aer calidus
actu et mediocriter calide post illud est quoniam nos
nos non ponimus aerem calidum. calidum. imo
non occurrunt ei cor. natura nisi cum dispositio
eius est hec dispositio. In medicinis autem est
res secundum quod diximus in tractatu tertio libri
de sermonibus quod ipse non incipiunt alterare
corpus nisi ad caliditatem. nec a corpore cum
ergo calefiunt ab eo redeunt et calefaci
unt ipsum. Secundum quedam non cale
faciunt ipsum nisi per quantitatem quam
acquisierunt ab eo de caliditate equa
liter et quedam minus. oleum ergo est ex rebus que
redeunt et calefaciunt calefactione equa
li ei quam acquisiuit ab eo. Et in oleo
est hoc propter uiscositatem suam et diffi
cultatem sui cursus et quia ipsum oppillat
poros est res prouocans ad opinandum
quod ipsum addit in caliditate duobus modis
aut ex parte quod inuiscat et facit sicut illud
quod facit uestimentum et res cooperiens scilicet
ex parte quam oppillat poros et facit illud per
hoc quod prohibet fumum caliditatis et uapo
rose currere et egredi ex interioribus uel est
propter illud non permittit cor exsiccari et
non aminustrat calidum et intemperiem longo.
Et propterea quod sciunt homines ex oleo hanc eius
uirtutem per experimentum non inungunt cum
eo in principio rei illum. de quo uolunt
ut sudet sudore magno in balneo
sit illud suum extra balneum. Verum ipsi
inungunt illum qui est infirmus cum ma
per sudare cum oleo calido et faciunt illud
in infirmis propter sudorem multum et illi scilicet
ex causis cuius cor exsiccatum est cum temporis

longe aut cum ex eo multi aut alia de causis homines accidunt in unctione ante sudorem et illud aut qui ex eis iam nausceativa patitur sanietatem aut cuius corpus repletum est non permittitur inungi cum oleo post effusionem aque neque dum ante effusionem ipsam. Et ego extimo hic quod oleum est medium iterum inter res que humectant corpus et res que exsiccant ipsum sicut ostendimus ante hec parum quod ipsum est medium inter res calefacientes et res infrigidantes. Res autem humectantes sunt sicut aque et res exsiccantes sunt sicut oleum laurinum et albutam. Si autem oleum immiscetur per se purum preter quod ante calefiat per ignem aut alio modo medicationis que est quod medicatio fuerit et preter quod infrigidetur tunc oportet ut hec condictio sit nobis in memorationem conservationis complexionis semper corporis secundum quod invenimus eam. Et illud est quoniam prohibet quantum possibile est ei prohibere ut evacuetur ex corpore totum quod resolvitur ex eo de vapore. Et dum fricas membra corporis cum oleo fricatione multa tunc tu generas in eis per fricationem caliditatem accidentalem et confert per illud ei cui advenit lassitudo duobus modis. Uno quoniam unctio fit ut profundetur et perveniat ad inferiora corporis propter penetrationem eius in poros strictos. quare lenivit per illud membra que iam dura facta fuerant. Et secundo quoniam fricatio sua caliditate resolvit res si fuerit ex humiditatibus calidis subtilibus que generate fuerant in hora laboris ex liquefactione membrorum tenerum lenium et ex habitate fuerunt. Secundum autem et illud est quoniam nos videmus visibiliter quod exercitantes sudant sudore currente ad exteriora et videmus iterum visibiliter quod currunt ad inferiora corporis res de specie superfluitatum et pervenit ad inferiora cum re que est quasi liquefacta sit ex membris teneris lenibus et iste sunt res in quibus necesse est nobis convenire et ex quibus oportet intendamus quod inito corpore remanserit superfluitates et multe quarum proprietas est hec proprietas quas oportet evacuares et illud est quoniam lassitudo facit accidere in corpore duas causas sicut ostendimus illud in libro

alio ab isto. Quarum una est quod membra sibi invicem exsiccantur et altera est quod loca vacua que sunt inter ista membra replentur humiditate que non est bona innatiua naturalis et sicut non est illud non est repletio uno est subtilis mordicativa calida. Et propter illud et patientes lassitudinem duabus indigent medicinarum speciebus una earum est species rerum que humectant corpus et siccitatem et ipsius ariditatem et altera est species rerum que evacuant humiditates calidas. Et balneum quod cum aqua dulci est de rebus magis conferentibus utrisque rebus. Et illud est quoniam aqua dulcis sua humiditate rectificat quod accidit iam membris corporis membris ipsius de siccitate et resolvit per caliditatem suam acquisitam illam superfluitatem calidam subtilem et si esset possibile in aqua ut remaneret morans super corpus et non curreret neque effunderetur ab eo velociter esset ea sola sufficiens. Sed propterea quod illud quod effunditur de ea super corpus deforis egreditur ab ea in velocioribus ovis preter quod fit hic aliquid retinens eam preterea fit quod oleum quod permiscetur cum hac aqua cadit casu iuvante sepe quando ungitur homo fricando cum eis utrisque simul in unctione et antiqui quidem nominant hanc unctionem cum oleo et aqua in unctionem humidam et equidistare faciunt eam unctioni sicce et illud est quoniam hec unctio cum fricatione iterum quoniam delet lassitudinem que est sola secundum singularitatem. Verum ista unctio humectatione humidam multam quoniam in equalitate aque cum oleo cum reliquis proprietatibus aliis ambo non permiscentur in permixtione cum qua sit difficile separare utraque eorum quod inde ut cum corpore quod ungitur cum oleo suspendatur et immisceatur in poris eius et remaneat aqua permixta illi oleo currens corporis nec in longo tempore quod oleum in hoc loco quasi est sicut materia et instrumentum rebus que humectant et rebus que exsiccant sicut ostendimus ante quod est materia et instrumentum rebus que calefaciunt et rebus que infrigidant et illud est quoniam si permiscetur cum re exsiccante fit res permixta exsiccativa et que permiscetur cum re humectante fit permixtum ex utrisque simul humectans et multo amplius est res permixta utrisque simul maioris humectationis quam res humectans

tans pse humectatione pruina sicut inue
nim' illud uisibile in aqua. Nam aq
humectat humectatione prima. Verum
ppea q ei mora non prolongatur sup cor
pus q ei opatio non e nisi spatio breui.
g ei iuuamentu etiam e iuuamentu debile. Et ppter
illud postquam oleum e aq sicut ligamentu
cogens ipam ad moram et longitudinem
spacii in cursu suo ad membra indige
cia iuuamento aque. aqua fit melior
rerum confectarum corporibus que sunt ex
siccata et obfuscata. Et s tamen situ p
misces cum oleo menstruis exsiccatiue sicut et
colcotar et puluerem aut oddi aut gal
le sit mediana permixta ex utriusque si
mul medius exsiccatiuarum cui sit oleum sicut
minister omnibus rebus que cum eo permiscen
tur obediens eis. et ipsum quidem minuit
nec de operationibus earum que sunt eis proprie sed
non minuit de ipsarum iuuamentis immo
fortasse addit in eis. Et illud e q
non e res in additione iuuamenti eius res
una et eadem licet ymaginetur hoc q
utraque sit una. Et illud e quoniam opatio non
est nisi secundum uirtutem primam uniuscuiusque
rerum et iuuamentum fortasse e extra psci
tam accidentis. Et ego ostendam illud in eo
q futurum e sermone latiore. Sed non dico
in eo secundum q indigemus eo in hoc sermone
presenti. Dico ergo q quoniam cum oleo ad
miscetur aqua deinde ex utrisque fiat oleum
conquassatum cum aqua e tunc iuuamentum
aque ei cum aduenit lapsitudo e plus
quam fiat cum administratur singularis
sola non q oleum addit uirtute aq
sibi propria sed q aquirit ei longitudinem
more in locis in quibus necessaria e mora
eius. Et tibi quidem possibile e ut scias
q res ligans res faciens operationem p
mam cum corporibus indigentibus eis est res
sicut oppositio medius q multotiens e eis
contraria et resistit eis in suis operationibus ex
ipsis naturis. Et rem omnino de narrationibus et
fabulis auditis in medianis una pt
uarum ex naturis quidem rerum omnino est
q res q permiscentur cum ea ad summum
eius q e super eam tunc possibile e ut
superet eam in hora aliqua et uincat
sup eam donec permutet rem permixtam
ex utrisque similiter ad speciem aliam penitus.
quoniam non oportet ut rei cuius statio e in medi
anis permixtis statio materiei decla

rem penitus species nota nisi uirtus nota.
Verum ex expertis rerum particularium possi
bile e tibi scire q non oportet ut res cuius sta
tio in medio permixta est statio materiei ut
calefaciat aut infrigidet aut humectet
aut desiccet. immo rememoreris in pri
mis medicinarum quas dixi tibi ante hec
partes. s. picis humide et glutinis et storac
is et asphalti et olei laurini et kyfi et reliquarum
que calefaciunt corpus. nam ista omnia quoniam cum
eis fricatur corpus cum aqua secundum modum inunc
tionis calefaciunt ipsum plus quam in
frigident ipsum et plus exsiccant quam humec
tent. Et propter hoc non est de eorum proprietate ut
inferant tactum lassitudinis multum. Et illud
e quoniam uirtus corporum non e sicut uirtus aque
ut adiuuet eam. nec sit ei contraria nec resi
stat ei. sed nec corporum etiam e secundum media inter duas
ultimitates et sit sicut minister rei agen
tis operationem primam. Et illud e quoniam ipsa ca
lefaciunt et exsiccant et non sunt humecta
cia et infrigidancia sicut aqua. Et si tu
permiscueris aquam cum una rerum fortis
calefactionis et exsiccationis inuenies
uisibiliter q cum hoc q extra non e aliquid q
de proprietate eius ut faciat destruatur eius op
atio. adeo q non declaratur ei impressio. ac
si tu non permiscueris cum ea aliquid omnino.
Inde e q colcotar et arsenicum et atramentum
et reliquae res que calefaciunt corpus cale
factione uehementi. et exsiccant ipsum re
manent consonancia uirtute suam quoniam
permiscentur cum aqua. Et cum res sit secundum illum
modum q narraui tibi scitur ex omnibus o
mnis q oportet ut sit secundum rei de qua e uolun
tas ut sit sicut minister duabus rebus
que sunt in duabus extremitatibus et stat
eius utriusque statione materiei secundum media.
Si igitur tu posueris oleum in hoc loco non
errabis cum actiones eius particulares te
stificentur. Et non redeas super nos cum
uituperatione in hoc q prolongauimus sermo
nem sed super illos qui dimiserunt uiam
rectam aduenientem directe ad certitudi
nem et incesserunt uia mala longa du
cente ad errorem. Et cum eorum indiguimus
sermone in istis capitulis quoniam ueritatem
rei possibile e ut inueniatur in multis lo
cis ubi hominis quoniam hec res non sunt similes
ex rebus apparentibus uisibiliter sensu quam
uis ego non prolongam sermonem p quan
titate q possibile e prolongare ipsum ei

qui intendit rememorari omnium que
dixerunt sermone malo et narrare causas er-
roris eorum et fortasse rememoratio causarum
propter quas egressi sunt ad errorem est
res cui est indigencia. Et necesse
ut timeatis et caueatis errorem eorum et ca-
sum meum cum uos experiemini omnes
medicinas compositas et prius et aderatis eis que
satis de utilitate mea secundum consuetudinem. Si iam
certitudo rerum et earum uerificatio apud nos
crescit et augetur donec non sumus contenti in
scientia ueritatis earum donec sciamus causas in
omnibus capitulis erroris. Tercia hec est res
quam faciam in eo quod futurum est hic uolo ad-
dam ad illud quod promissum est de hoc quod di-
ximus de oleo in principio rei res pau-
cas deinde finiam hunc tractatum.
Dico ergo quod iam diximus quod non est
necesse ut ponas mentem tuam cum tu ex-
pueris uirtutem medicinarum in odoribus
earum neque in saporibus coloribus neque in alio ac-
cidentium neque attendas ad aliquid eorum sed
pone mentem tuam in rebus que appa-
rent uisibiliter tibi ex operationibus earum
in sanis et infirmis. Etiam ostendi quod
quando cum oleo non permiscetur sal et est oleum
mundum purum est ex maturis medius.
Et oleum rosaceum purum singulare
quod est oleum rosatum uere non oportet ut su-
matur nisi ex hoc oleo et ne permisceatur
ei aliquid ex uirtutibus medicinarum sicut
est consuetudinis forma aplorum ut sumant
ipsum. Ipsi namque antecedunt et prohibeant in
oleum aliquas alie species que sunt sicut
piper et zinziber et cinamomo et eis similia acq-
uirentes suauitatem ante quam proiciunt
in ipsum rosas et ponunt ergo ipsum per illum
durans secundum longitudinem more boni
odoris naturaliter et fortasse melius est in
hoc loco ut distinguamus inter duo o-
lea nominantes ea utraque sicut iam
fecerunt magistri nostri antiqui et iam
ipsi nominant oleum quod sumitur sine speciebus
principalibus oleum rosatum et nominant o-
leum cui admiscetur ex hiis oleum ro-
satum aromaticum. Cum ergo oleum
non sit nisi ~~medicina ex~~ medicinis
que calefaciunt et eis que infrigidant quando
sed eius est composita oleum rosaceum non est
nisi compositum ex oleo et succo rosarum tunc
necessarium est ut quando eius iuuamentum fit sicut est succi
rosarum et aque rosate. Nobis quidem possibile est

facilime ut experiamur et probemus uirtu-
tem aque rosate et succi eius et non quod utamur
eo solo tantum sed ut componamus ipsum cum
oleo et faciamus in sanis et infirmis sicut
narraui tibi in libro. Etiam tu inuenies quod
multociens quod in illum cui aduenit adhu-
stio ex sole inflammat et sedat caliditatem
eius et sentit ex eo iuuamentum statim et inuenies
quod nocet omnibus quibus aduenit frig-
ditas. Hoc oleum nocumento manifesto sit
ergo intellige amice hanc determinationem
ex utrisque rebus quoniam uirtus eius non est nisi
ut infrigidet non ut calefaciat. Secundum
tu non inuenies frigiditatem ab oleo rosato e-
uenientem frigiditate forte. Immo inuenies
eam rem propinquiorem semini medicis. Et
nolo omnes medicinas in gradu po-
nere in ordine primo ex ordinibus longi-
tudinis rerum singularium ad medium. Sic
nolo res recedentes a medio se-
paratione pauca ad caliditatem res in gra-
du primo et ordine primo ex ordinibus
rerum calefacientium eorum. Hoc ergo quod opor-
tet scire in festinatione exerce olei rosa-
ti. Nam ego necesse indigeo ut iterum
rememorer in eo quod futurum est et adiun-
gam ei illud quod dimisi de eo hic de causa.

Ego quidem in primis testor de-
um cui nomen benedictum sit et
inter amicos meos qui rogauerunt
me ut rememorarer eius quod non
est possibile de esse illorum qui iudicauerunt
super uirtutes medicinarum simplicium iniusta
iudicia quod ego non uolo rememorari
in hoc meo libro nisi eius quod commodum
in mente peruenit quod si sermo meus homini
fuerit grauis propter longitudinem suam non
oportet ut me uituperet immo uituperet
medicos qui dixerunt in libris suis
res sufficientes que non sunt uere.
Et iam ego usque ad hunc finem timeo
quod propter festinationem ad redeundum super
eos et contradicendum eis dimisi de er-
roribus eorum aliquid cuius esse non est deter-
tum rudibus qui illud audierunt in ea
si ipsi non presumerent legere libros sed
postquam essent eruditi et exercitati in
scientia dialetice et regulis ipsius et sciencia
ipsorum qualiter oportet ut destruamus errores.
non deletur super eos esse eorum qui errauerunt

Et sic habes hoc quod olim rosatum est frigidum
in primo gradu. quare sermo hic est ut sermo
meus sit manifestus.

est

eius | necesse est ut iterum
rememorationem

uerba galieni.

id est iniusto iudicio

tantum

id est postores

Distinctio prima libri ... quia post quam ... medicinarum et ... huius libri capitulum ... rememoratur
...

Nota de necessitate scientie loyce. Et de hebetudine ingeniorum naturalis.

in demonstratione. Iam ergo nostrorum tamen cum
abreuiauimus in docendo eos ueritatem.
Verum propterea quod plures eorum non sunt
exercitati in regulis dialectice et doctrine eius et
cum hoc quidam in quorum naturis est quedam
hebetudo quare eorum cogitationes sunt
tarde graues fit quod non adiuuamus
eos et auxiliamur eis ad destruendum er
rores sophistarum declinant ad eos et i
teri sunt eorum sermonibus. Sicut res fit
secundum hoc tamen sermo noster in hoc libro secundum istud
est diminuit abreuiat in eo quanto
cedit de eo ad opinionem eorum. Verum propterea quod
nos non possumus declarare uisus quanti
tate intellectus omnium qui intelligit
librum nostrum hunc propter illum qui in est homini
bus de paucitate assimilationis non
in naturis tamen sed in etate et iuuentute
possumus sermonem nostrum in tractatibus pri
us ante istum secundum modum de quo
exclamauimus quod conuenit omnibus hominibus.

Nam itaque inquisitio in tractatu i
primo fuit de uirtutibus aque et ace
ti et diximus in tractatu secundo res mixtas
de esse olei rosati. In hoc autem trac
tatu et est tertius curaui ponere sermonem
meum secundum semitam sermonis quam
a principio rei uolui. Et determinabo
ergo in primis intentionem super quam
significat unumquodque nominum. Deinde dicam
res que sunt summe huius libri et
summe huius scientie sicut littere alphabeti.
Deinde dicam post illud res que sunt
sicut dictiones composite ex litteris alpha
beti et per ea preparabitur complementum huius
libri cuius inquisitionem intendimus fa
cilioribus modis. Et non est mecum quod dico
hic determinatione nominum aliud super
fluens super illud quod diximus de ea in
tractatu secundo libri de complexionibus et in
tractatu primo huius libri. Verum ergo
[illegible] rememorabor eius rememoratione.

Dico ergo quod unumquodque corporum dicitur et inuenitur
est uisibile quod est calidum aut frigidum aut siccum
aut humidum. Quoniam quod est ita in natura
sua et quod acquisiuit iam quali
tatem aliquam accidentalem secundum conuenien
tiam (?) uera est ut dicamus in re que est
in natura sua calida aut frigida quod est ita
et inuenitur ita uisibiliter in genere (?)
ma ipse et per uirtutem. Secundum [illegible] in re que
acquirit qualitatem accidentalem quod est
ita inuenitur uisibiliter per actionem et
res que dicuntur consimiles in natura sua
et sic esse calidum aut frigidum aut siccum aut humidum.
Alie sunt que sunt ita actu tales quam
potencia in sermone nostro hic que sunt poten
cia se uictus est sermonum nostrorum ante quam res
est possibilitas illud est quoniam sermo noster illic propter
non est nisi ad distinguendum inter illud
et inter illud quod est per actionem per sermonem uero
nostrum hoc per potentiam uolumus distinguere
inter illud et inter illud quod est actu. Si hec res quam
est actu non dicitur quod est calida aut frigida aut
sicca aut humida. Non autem absolute sicut est
calida aut per uincens super eam sicut homo et
equus et bos et canis et ad ultimum animalia
omnia aut per comparationem cum temperato quod equalis
est ingressu aut in specie sicut comparatur
leo [illegible] cum homine secundum comparatur homo qui
est in fine adolescentie cum pueris aut
per comparationem cum quacumque re accidat sicut
comparatur zeno cum talone et similiter unum
quodque rerum que dicuntur quod est ita aut ita
et necesse ut comparet ad aliquid eorum que
sunt actu. Deinde dicatur quod est ita [illegible]
quod in aliqua rerum quod est calida quoniam comparatur
ad illud quod est calidum actu absolute propter
ea quod consimilatur igni. Et facile uidetur
est et dicitur in re alia quod est calida cum com
paratur ad illud quod est calidum actu per illud
quod uincit super ipsum propterea quod calefaciunt
corpora animalium per hanc comparationem
quod calefacit homines est calidum apud homines
et quod calefacit bouem et equum est calidum apud
bouem et apud equum et similiter unum dicitur
quod res est per comparationem ad hanc calida
aut frigida aut sicca aut humida quoniam com
paratur cum natura illius tantum. Et nos quidem iam
[illegible] sumus ex hac determinatione quam
determinauimus ex istis nominibus quod nos
ponimus per primam regulam in omni in quo
experimur [illegible] melius est quoniam si dicatur
nobis quod est calida apud homines aut frigida
aut humida aut sicca tunc nos [illegible]
[illegible] cum tu experi
[illegible] et relinquas [illegible]
animalium omnium nisi hominis et ponas
[illegible] tuam et [illegible] experientia
[illegible] in homine tamen [illegible]
est ita apud taurum aut apud equum aut apud
[illegible] aut apud aliquam speciem animalium [illegible]
pone experientiam tuam [illegible]
quod ipsi in nullo animali tamen propter hoc eam

qui dicit .G. omnis talis similitudo aut est activa aut passiva et utriusque prima sunt qualitates dicte. Activae quod ut in medicinis passive vero ut in cibis.

intemperantiam nos omnes qui querunt extrahere virtutem eius medicinarum extra corporis nostri aut eorum colore aut odore eius aut eorum levitate aut equalitate eius quod demonstratur ex ipsa apud gustum aut ex odore omnes namque res iste inveniuntur visibiles accidere per determinationem nobis curentium per rectitudinem. Res vero que in hoc capitulo scilicet sicut alfabetum littere in scriptura iam ostendi quod sunt res que inveniuntur in capitulo nominato qualitatum iam ostendimus in libro nostro de elementis secundum sententiam ypocratis quod iste qualitates sunt caliditas frigiditas siccitas humiditas invento istarum secundum plurimum vero est nisi per determinationem intencionum super quas significant nomina per rectitudinem et convenientiam. Et illud est quod postquam nos determinavimus et distinximus inter medicinam et cibum ex eo quod medicina alterat corpus qualitate sua et cibus fit similis substantie corporis. pervenimus per illud ad determinationem scientie qualitatum que alterant corpus. Contrarietatis vero genera sunt plura quorum unum est mutatio qua corrumpitur forma rei prima rei speciei et est mutatio que dicitur alteratio et mutatio secundum veritatem que est alteratio prima. Et alteratio est alteratio que aggregat et que segregat partes corporis et est illa que dicitur alteratio per transsumptionem non secundum veritatem in alteratione prima. Et nos quidem iam diximus quod virtutes medicinarum ingrediuntur in genere primum horum duorum generum mutationis cum non sit possibile ut permutet res et convertat de specie ad speciem nisi calefaciat aut infrigidet aut desiccet aut humectet. Significo quidem per sermonem meum de specie ad speciem quando fit ex ptisana ordei et pane et lente sanguis et flegma et colera et ex eis item os et pinguedo et nervus et caro et vena pulsatilis et unumquodque membrorum. Quando vero res intrat corpus sicut vitrum et stagnum aut attingit ipsum aut scindit ipsum sicut lapis et plumbum aut aggregat quod de ipso separatum sicut ligatura et alterant membra corporis per illud aliquo modorum. Non dicitur in hac quod est medicina. Quando illud cuius est hec via exaltationis non extrahit rem a natura sua sibi propria et illud est quando similitudinem inveneris partem in partem per eas et inaggregatas eius partes per eas donec ponas eam rem unam non egre-

:—

Et ex hoc g. G. dicit quod aliqua res scindit partem quod alterat corpus, quod dolor potest fieri a solutione continuitatis ab aliquo modo male compositis.

ditur per illud a natura sua propria ut fiet e diversis eum loco eius quod panis fit caro et cum aggregatus ipsum non fiet. Ut ergo os. Vino quando ipse digeritur in stomacho et nervus et alteratur ad sanguinem et flegma deinde convertitur ab istis duobus ad os et carnem et reliqua membra corporis tunc ipse convertitur et alteratur in similia sive ipse et egreditur a natura sua propria et prima et permutatur ad speciem alteram. Secundum iam ostendi tibi quod non est illud quod accidit omnibus corporibus ex alteratione et conversione sue ad speciem aliam ex aliquo nisi ex caliditate frigiditate siccitate et humiditate. Et propter illud diximus quod qualitates prime elementarie sive in speciebus sunt. Et que sunt humiditas et siccitas frigiditas et calitas. Et nos vero inquirimus virtutem cuiusque medicinarum que istarum est vincens super complexionem eius. Et ego ex toto quod hoc est primum in quo errant quamplures medicorum qui inquisierunt de istis rebus quando ipsi inquirunt de qualitate vincente a inquisitione absoluta sicut faciunt auctores speculationis in rebus naturalibus philosophi. Et multi eorum quando legunt libros teofrasti et libros aristotelis errant quando ipsi legunt eos absque prudentia et lectione eorum. Et in eo quod est inter sermonem meum calidum et frigidum siccum et humidum. scilicet etc. vitium Et nos quidem volumus speculationem in tota natura et inter eam et inter speculationem in re hominis tamen est distancia longinqua valde. Et illud est quando si nos consideraverimus in tota substantia inveniemus unumquodque istorum dici secundum duos modos aut absolute aut per respectum quod vincat. Quod si inquisitio non fuerit nisi per modum primum ad rem nostre est nobis ut consideremus in re illa tamen apud quam dicitur quod illa virtus est ita. Et illud est quando nos omnes medici non inquirimus de re aque maris et de toto esse eius an humiditas sit plurima quam siccitas ab terra. Quando hec est res quam intendimus maxime nisi bene imo non inquirimus nisi de dispositione eius apud homines. Et nostra speculatio item in hoc de similitudine eius apud homines non est nostra speculatio secundum homines absolute. sicut situ oportet cum homine leone quando aqua maris ex hoc modo est humidior corpore hominis. Considerentur hec nunc secundum quemmodum inquisitionis invenire virtus aque maris virtus sicca. Et ad inventionem illius

Non hoc de gustu aliquo in nutrimentum corporis.

al. sim nos.

ul' oppositum

Non hoc et in sequentibus diversitate inter medicos et phylosophos in loquendo de simplicibus rebus quod phylosophi loquuntur de simplicibus rebus secundum quod sunt in tota rerum substantia. Set medici loquuntur de simplicibus rebus secundum operationes quas efficiunt in corpus humanum. Et secundum hoc multe ex rebus que ponuntur calide a phylosophis sunt frigide apud medicos et sic de aliis qualitatibus.

unumquodque quod dicitur absolute. Et hoc quod est respectu alterius per illud quod vincat.

ul' malefecte

ul' oppositum

non est modus nisi quia aqua maris exsiccat corpora hominis. Et in hac quidem proprietate de proprietatibus eius est necesse considerare tamen. Et dimittam proprietates alias quas nos plures medicorum faciunt. Huius nimirum illud est quoniam ipsi consideraverant magis proprietatibus plus quam sit ipsorum consideratio in hac. Consideremus igitur nunc qualiter sit modus quo quoniam venimus [illegible] rerum super hominem et separabimus ab reliquis rebus, sciemus quomodo agat aqua maris in corpore eius. Ego autem dico quod res in hoc est maxima quoniam non completur nisi ut medicetur cum ea corpus. Et ideo sciaterem per experimentum quod sit possibile esse ex eo. Quoniam nos balneamus homines cum aqua maris aut fundimus eam aut embrocamus eam super ipsos aut submergimus ea lanam et ponimus lanam super ipsum, nam multotiens fecimus illud cum membris aut permiscemus aliquid ex ea in emplastris aut in unguentis. Et quod diximus in istis modis omnibus, intelligo illud quod fit ex medicina per viam actionis et quod fit ex ea per virtutem suam propriam. Nam veritas rei et rei dignitas non est nisi illud, et per illud certificatur nobis inventio eius quod volumus. Et hoc est illud cui non appropinquavit aliquis corporum decessorum ab eo tempore. Sed plurimi inceperunt agere secundum quod iudicaverunt philosophi per illud et erraverunt in illo, quoniam ipsi non potuerunt determinare res intrantes in capitulo nomium communium neque perceperunt eas. Et illud est quoniam philosophi non sunt contenti quando dicunt sicut diximus, scilicet quod res sunt duobus modis, quoniam de eis quod est absolute et de eis est quod est vincens super eam absolute, quod est in caliditate sicut ignis, et calidum quod pervincens super eam sicut homo, donec dicant etiam quod illud quod est ita pervincens sic se est secundum duos modos: aut per quantitatem sue vincentis sicut iam ostendimus illud in libro de complexionibus, sicut si tu permisceas duos urceos aque quorum unus sit aque calide fervientis ultima ebullitione et alter aque frigide ultime frigiditatis, aut secundum operationem qualitatis. Et hunc suum sermonem non dixerunt nisi quia est res sequens sententiam quam credunt, non quod sit res quam sumunt ab eo quod apparet in sensibus. Et illud est quoniam ipsi propterea quod posuit quod de proprietate frigiditatis est

ut aggreget substantiam eius et inspisset eam et ponat eam immobilem. Et caliditas resolvit et disgregat et elliquat et digerit et movet. Est necessarium eis ut indicent quod vincens super omnes plantas est caliditas, cum non sit possibile ut appareat penetratio nutrimenti extra, neque ut ipsum perveniat ad plantam in nullis partibus longinquis, neque eius quantitas, et ipsius alteratio neque eius digestio et assimilatio et augmentum plante et eius additio, neque egressio eius quod egreditur de seminibus et summa eius quod defert de fructibus, si non est caliditas magis vincens super eam. Et secundum hunc modum responderunt et dixerunt etiam in planta quod alia est que calidior et alia est que est frigidior. Ex hac radice et hoc fundamento dixerunt scilicet quod rosa quamvis est calida. Et illud est quoniam caliditas magis est vincens super eam quam sit super aliquam aliam plantam. Et ex radice et fundamento alio dixerunt illud quod dixerunt in oleo et pinguedine. Et illud est quoniam propterea quod ista duo accenduntur velociter dicunt quod ambo sunt calida in virtute sua. Et ex modo alio dicunt quod omnis res dulcis est calida. Et illud est quoniam dulce est cui vehementer valde propinquum complexioni hominis propter eius similitudinem et quia hominis per naturam est calida. Dicunt igitur ex hoc modo quod dulce est calidum. Secundum philosophos propterea quod eorum sermo fuit in tota natura et super quod est eius cursus inveniemus in inquisitionibus suis de istis rebus et suis sermonibus in eis. Secundum meam non quia eorum intentio est intentio alia non invenient in eo quod dixerunt. Et illud est quoniam rosa non propterea quod vincens super eam in operatione sua est caliditas. Neque quoniam ipsa in toto ex substantia plante facta est cum unione huius proprietatis calide. Quoniam nostra inquisitio de calido ex quo est calidum apud homines non est secundum hunc modum. Et illud est expresse quod vincens super plantam in operatione sua est caliditas, tunc omnis planta est calida et plus quam planta etiam omne animal, cum res sit secundum hoc. Et dixit in papavere tamen et mandragora et usquam et animali nominato salamandra et est samabras calida omnia. Et secundum ipsi non dicunt illud et dicunt omnes uno quo ipsi loquuntur de eo uno quod omnia sunt frigida et convenerunt super illud. Sed quod dicitur quod salamandra que est animal quod nutritur et crescit et movetur et extat quod iste res non sunt nisi quoniam caliditas est magis vincens in complexione

al' in illo

nobis

al' qualis

al' quam

sic

al' declarative

sm
est
per

quo est quando peruenerunt ad istas res non conseruauerunt in eis exitum a dispositione sue apud homines, et quando peruenerunt ad res alias conseruauerunt in eis exitum a dispositione sue apud totam naturam et apud operationes qualitatum primarum.

Ego autem dico quod non est ut diceremus super hoc animal nominatum salamandra et super unguentum, quod ambo cum sunt habentia potentiam apud corpus hominis, immo est ut faciamus currere hoc iudicium super reliquas res alias secundum hoc exemplum. Illud est quia inuenimus quod unguentum ipsum cum hoc quod non infrigidat corpus tactum nec inflammat eos sicut facit illud in hominibus, nutrit eos et calefacit eos. Illud est quoniam omnis res nutriens secundum aliquam caliditatem ipsa procul dubio aut addit in caliditate eius aut seruat eam. Secundum hoc ergo corpus tactum est secundum calida non exiuit quod sunt animalia tamen secundum exitum quod sunt tamen animalia habentia sanguinem.

Et ego quidem iam commemoraui multotiens et scripsi in multis meis libris quod in omnibus rebus inuenitur quod est conuenientia et diuersitas in qualitatibus. Res quoque conueniens fit similis rei conuenienti facile. Et res diuersa diuersa lediit autem et plantata multotiens producit ea ad corruptionem et putrefactionem. Et iam dixi tamen et firmaui multotiens quod conuenientia non est nisi per proprietatem totius substantie. Secundum illi non possunt intelligere hoc. Et propter illud iudicant super plures medicinas iudicia quibus cooperiuntur tarditas et facilitas. Nam inter nos non est nobis exemplis cum falsificationis et examinationibus quibus confidimus nisi caplorum et est experimentum eorum super homines. Propter quam determinauimus esse eorum et distinguimus inter illud quod est ex eis propter se et quod bene attendit consideratorem in hoc. Non dicat in aceto neque in oleo rosato quod ambo sint calida cum utraque inflammet corpus hominis inflammatione prima et faciunt illud propter se. Aceti quidem inflammatio est inflammatio uehemens, et inflammatio quidem olei rosati est inflammatio parua. Et ego enuncio tibi quod sunt iste due res.

Nam in mea expositione illius est quo certificatur res in omni medicamine ex pluribus omnium, medicamentorum et est hic earum rememorationes feci cum in tractatu ... que ... non dixi esse oleum. Dico ergo quod quando aliquod eorum tetigerit corpus hominis aut est calidum actu sicut caliditas corporis et quando approximat corpori fit calidum sicut calidi-

-tas eius tunc est ex rebus quarum hec est media quando compatitur accidentibus. Quod enim potest erit sit in se ex rebus que sunt calide permanentes super eas sicut dicitur in corpore hominis quod est ita. Sed quando caliditas rei non est equalis caliditati corporis, et non quando appropinquat corpori fit ei equalis tunc est frigidior quam hominis quamuis sit caliditas magis uincens super eam aliquo modo. Et quando appropinquat corpori tunc minuitur de illo quod est in ipso de caliditate aliquid. Illud est quoniam tu permisces cum aqua uehementis caliditatis aquam parue caliditatis minuitur propter illud de caliditate eius. Similiter cum caliditate corporis hominis caliditatem olei rosati minuis ex ea procul dubio et infrigidas ipsum quoniam caliditas olei rosati est caliditas tepida quando comparatur cum caliditate corporis hominis. Sicut enim res sit secundum quod narraui tunc non mireris si sit potest rei que in se secundum suam singularitatem est calida quando permiscetur cum re alia que est calidior ea ut infrigidet ipsam. Et illud est quoniam in omnibus corporibus diuisis est natura una secundum quam dicuntur esse corpora, et propter ipsam tamen quando permiscentur ad inuicem agit unum corpus in aliud et recepit unum corpus impressionem alterius. Et quando corpus est minoris caliditatis fit ab eo quod est uehementioris caliditatis quam ipsum contrarium illi. Et tu scis, scilicet sciam magis per ipsum sensum sensus eius quando sentit res quod una earum est calida et quando quod est frigida et quando infrigidatur sentit quod est calida. Et propter hoc nuper interrogauit me homo quare nos homines mingimus urinam frigidam in balneo et mingimus extra urinam calidam super quod eis? Non interrogauit de illo nisi quia non intellexit quod urina est secundum similitudinem urina in tepiditate sua inter balneum et extra ipsum, sicut quod membrum corporis nisi est secundum dispositionem unam in balneo et tamen quam ingrediatur ipsum. Illud est quoniam ipsum in balneo calefit plusquam fuit et cor balneum frigidum quam fuit in balneo. Et cum sit corporis secundum dispositionem hanc tunc accidit ei quod ipsum sentit quod urina extra balneum est calida et intra balneum est frigida. Et illud est quoniam si urina est minoris caliditatis quam corpus sentit ex ea quod ipsa infrigidat ipsum. Et quando ipsa est uehementioris caliditatis quam ipsum sentit quod ipsa calefacit ipsum. Et tu quidem potes experiri hoc quod narraui tibi et scire in per experimentum propter hoc ut precipias te intromitti in pelluuium in qua est aqua te-

Capitulum 2 in quo docet quod non omnis comparatio secundum comparationem ad corpus hominis est uera. Sed ad medium eorum ... [illegible]

dictum quod
humani
quando sicut
quando permisces
quod minus calidum mixtum cum magis calido infrigidat ipsum.
calidum quod est et ei quod est uehementioris caliditatis aduenit ab eo quod est minoris caliditatis quam ipsum
omnes
non est de urina in quo queritur quare urinam in balneo sentimus frigidam
ad manifestum
fit
manifestum
manifestum
nos
al
ul' IF
et
corrupuit
falsitas
ul' in
quam accidit
et ... quod est
et acce
quod ipsum infrigidat
est
Capitulum
uno
ul' uerum

pida equalis teporis tibi in balneo pt quia iam calefactus es in balneo calefactione multa aut iam balneatus es ꝯ eo ꝯ intromittas manum tuam ꝑ eam tunc tunc est cum tu feceris illud uidebis quod illa aqua non est tepida immo est multo frigiditatis. Nam si tetigeris aquam illam que est in pelui ora qua intras balneum senties quod ipsa est minoris frigiditatis. Et illud est quoniam quanto plus calefit manus tua tanto plus sentis superfluitatem frigiditatis illius aque super illud. Et non est inter aliquid de quo mirum sit cum plus aqua puteorum profundorum quando tangitur in yeme sentiat tangens quod est tepida. ¶ Nam si tu tangeres eam post balneationem tuam in balneo manibus tuis calidis non uideres eam tepidam propter si tangis eam et balneas te adhuc erit longum ut uideas eam tepidam. Et cum ergo sensus tactus sit nobis regula in cognitione rerum calidarum et frigidarum et nos non proportionamus illum quod experimur ex eis nisi ad illud quod recepit tactus. Et iudicamus super illud per impressionem eius in sensu uerificatur nobis quod etiam multotiens in hoc capitulo. ¶ Dicamus ergo in eo quod non est frigidum per se quod est frigidum in eo quod est calidum per se quod est calidum tamen propter hanc causam extimamus in balneo quod urina est frigida et extra si aduenit nobis frigus uehemens quod aqua putei est calida. ¶ Quare si nos dimiserimus has duas conditiones secundum quam est corpus cum nos tangimus has duas et fuerimus contenti ut rememoremus eius quod sentimus ex eis tamen non erimus scientes quod iudicemus super aquam quod est calida absolute et super urinam quod est frigida absolute. Et non est aliqua uirtutum neque uere calida absolute aut frigida absolute immo non sunt utreque apud ipsum ita nisi quando eius dispositio est hec. Et similiter si uoluerimus narrare qualis est dispositio unius cuiusque ambarum absolute. Et nos faciemus illum per hoc ut experiamur eam ex dispositione sua apud hominem mediam optimam ex omnibus corporibus. Et sicut si nos uelimus experiri qualis est apud hominem absolute non experiremus procul dubio nisi qualis est dispositio mea apud illum qui inter homines est temperatoris complexionis. Et cum sit res secundum hoc tunc totum quod est in istis capitulis itinerum ex eorum non petetis nisi per determinationem nouium et eorum quam forsitam omnes homines deonestant et intup

antiquitus calidum et frigidum aliud est quod dicitur esse ita absolute et aliud est quod dicitur esse ita preuincens super ipsam et aliud est quod dicitur esse ita per operationem ad temperantum equale sibi ingenerit et equale est in esse aut ad quamcumque rem contingit. Et etiam est nobis quod etiam in omnibus corporibus. ¶ Quare obliuiscamur que sit dispositio cum experimur quando diminuimus eam et permittamus ab ea ad aliam. ¶ Ego autem multotiens et dei iudicaui itum quod expedit nobis ut experiamur uirtutes medicinarum nisi secundum intentionem quartam ex istis interioribus quam diximus. Et illud est quoniam nos nolumus tamquam rem de eis an unaquaque earum sit calida absolute sicut ignis quoniam hoc est impossibile an sit calida preuincens super eam sicut sanguis. Et an dicatur quod est calida per comparationem ad equale sibi in genere aut equale est in esse sicut leo in animalibus. Et quod est imperfectum sine adolescentie humanum quod secundum quod comparatur ad animal uel secundum quam iam senuit. Immo non nolumus nisi ut consideremus an unaquaque medicinarum sit calida aut frigida aut humida aut sicca apud homines. Et nostra non est speculatio itum in te qualitate apud homines. Et consideratio comparationis secundum semitam rerum intentarum in capitulo relatione dicam nisi immo non considerauimus nisi an medicina sit in uirtute sua secundum hanc dispositionem. Et an quando utitur ea homo fit per ea corpus eius calidum aut frigidum aut humidum aut siccum quam sunt sicut sit res in medicinis secundum hoc ergo nos non experimur et examinamus esse earum et scimus illud nisi per experientiam. ¶ Et medici sunt multi qui diminuunt experimentum medicinarum et incipiunt quando rem de colore earum et sapore et odoribus. Et quare ponunt considerationem suam in esse rose an sit ipsa rubei coloris boni odoris. Et inueniunt ut ponatur super caput eius cum aduenit adustio ex caliditate solis coronant rose et fundunt super caput eius aquam rosatam et unguunt ipsum cum oleo rosato. Et sicut per experimentum illius quod facit rosa illius est quod si caput cum aduenit caliditas solis calefit et addit caliditas eius quando fit quod cum eo ad quod narrauimus de rosa est calida et similiter propter illud de rosa est frigida. ¶ Et immo quidem dicitur quod rosa est frigida. Et est quod sermo noster quod rosa infrigidat naturam hominis et hoc quidem est res cuius oz de remedio

rari est ei res quam multotiens iteravi. Et de hominibus sunt multi qui non intelligunt eam. Veruntamen oportet ut tu parcas eis. Propter illam eorum scientie rationes sunt tote ex multitudine eius quod transierunt per eas alienationes sophistarum longas propter quam animus nostros ad illum super quod significant ex permixtione ex impressione virtutis rose fuit cuique medicinarum omnium. Et tibi quidem possibile est quando vis experiri virtutem rose ut experiaris ex corona ponendo eas super caput et ut ponas eam et ponas ipsam super frontem hominis cuius stomachus est accensus in ventrem ipsi ut experimas eam et eos in potu suam eius et ut permisceas suam eius cum aqua, et cum oleo componas cum eo aliquid ex rebus eorum. Et que necessitas est michi dicere, id est cum est invenianiam quosdam homines qui suscipiunt aquam rose et permiscent eam cum oleo balsami in hora caloris vehementis apud ortum [illegible]. bara. Et faciant eam cum eo eorum suum querendo infrigidationem, et non faciunt illud nisi quia experti sunt illud et sciunt quod ipsi infrigidant per illud infrigidatione multa quando faciunt cum eo illud.

Archigenes autem medicus propter multitudinem sue sapientie et sue potentie non confitetur quod oleum rosatum conquassatum cum aceto vini infrigidet hominem, nec dubitans quod post ipsum dixit quod ipse usus est in principio egritudinum que accidunt illis quibus advenit permixtio sensus propter apostema calidum existens in cerebro aut in panniculis eius et intellexit [illegible] ratione eius sermonis. Quoniam hec est res quam confitentur omnes medici donec sciunt te sullr. permixti sensu nec dum alii confitentur quod non oportet [illegible] repellat et prohibeat materiam in principio egritudinum et infrigidet membrum prostratum, non ut calefiat et mollificet et attrahat materiam ad ipsum. Dicit quod oleum rosatum nichil facit nisi aliud [illegible] quod constringat et non infrigidat. Et non fuit difficile ei in hora qua advenit caliditas solis adustiva, nam ipse non fuit homini similis ex nobis cum advenit illud quod advenit nobis de egritudinibus et nocumentis ut funderet super caput suum oleum rosatum conquassatum cum aceto et vino et sciret operationem eius per experimentum.

Et fuit ei etiam facile ut uteretur eo in hora qua advenit ei frigus vehemens et ungeret caput suum cum eo, et faceret ex eo capud pingue et distillaret ex eo in aure sua et ungeret cum eo frontem suam sicut nos unimus oleo camomillino et oleo de liliis et aliis ab istis de oleis que calefaciunt. Et illud est quoniam oleum rosatum conquassatum cum aceto vini calefaceret frontem eius calefactione non pauca quando est corporibus ex oleis mediantibus caliditis illis.

Et si quidam Archigenes non fuerit ausus in eo, iustum tamen esset et rectum ut uterentur eo socii eius, isti qui sunt in isto nostro tempore, et experirentur ipsum super seipsos et scirent virtutem eius quo infrigidarent capita eorum aut calor vehemens ~~quando advenit eis frigus vehemens~~ quo calefierent capita eorum et experirentur ipsum sicut expertus sum ego ipsum multotiens super me ipsum et super [illegible] quibus advenit in capite suo calor ex sole adurens fricando cum eo caput. Nam melius esset ut isti in primis experirentur istas res ~~res~~ quam dimittunt. De hoc invenies nobis ut nos utentes eis et firmaret eas et scriberent in libris suis. Et ego non scio quare cum pulsi me res ad credendum super eos, cum ego iam promisissem me aliquid narrare illa.

Et accidi multotiens propter incuriam ex incuria faciendi ipsorum, et non ego revertor super illud ad quod intendi. Ad quod rediens dico quod est quando necesse est tibi ut iudices super virtutes medicinarum et examines ipsa ita per experimentum ut utaris eis in corporibus sanis quorum sanitas non vituperatur in corporibus infirmis quorum egritudines sunt simplices singulares secundum plurimum quod possibile est aut calide aut frigide aut sicce aut humide. Nam cum tu experiris hoc experimento non invenies oleum calidum neque frigidum apud hominem temperate complexionis. Et invenies oleum rosatum vehementioris frigoris quam oleum simplex. Secundum non est cum forti frigore. Et hoc est quod de consuetudine mea est ut nominem quod ipsum sit ingratum primo in longitudine prima rerum que infrigidant corpus. Sic et aqua. Alia est que est temperata inter calidum et frigidum ultra temperamentum, et alia est que est vehementioris caliditatis quam sit temperata aut vehementioris frigiditatis quam ipsa. Et non licet nobis adhuc ut dicamus in ea quod est calida et que est frigida absolute. Sed

iter oleum est ex medicinis quarum complexio est media. Rose vero que est flos cuius complexio olei simile non est superfluitas eius super ipsum multa. Ex frigiditas eius est frigiditas propria tempera sicut dixi antea et semine lini item est in hoc ordine in tertio sue caliditatis. Ex in ter quantitatem existitudinis eius et inter aquam rosatam non est differentia propria, quoniam aqua rosata est subtilis multe subtilitatis et significatio super illud est velocitas exsiccationis et rose et quod penitus non est ei viscositas et quod odor eius vincit super odores aliorum oleorum aromaticorum et rosa non facit hoc nisi quia precedit et implet meatus per quos odorantur odores. Et illud est quoniam antequam perveniat venit odor illarum rerum et perfunditur in canalis antecedit cum odor rose et pervenit et perfundatur et implet illas ~~kanni culas vel meatus~~ alkanasim. Camomilla vero est in subtilitate sua propinqua rose sed virtus eius in sua caliditate virtus olei quoniam caliditas eius convenientes calori animalis temperati. Et propter illud fit quod camomilla confert lapsitudini plus quam omnis alia medicina confortat ei et sedat dolorem et mollificat membra extensa et lenit res duras quoniam earum duricies non est multa et dissolvit res spissas et removet febres que sunt absque apostemate in visceribus et proprie que ex istis febribus accidit ab humoribus colericis et spissitudine cutis. Et propter illud ponunt eam sapientes egypti unam ex eis quas appliquant sacrificiis eorum que fiunt soli et viderunt quod est medicina conferens omnibus febribus. Sed tamen non verificatur in hoc quoniam camomilla non liberat nisi ab istis febribus quas diximus tantum et non liberat item ab illis febribus neque qui confirmantur iam flemata in eis digestionem. Ex ipsa cum hoc confert reliquis febribus omnibus aliis hominibus iuvamentum quecumque s. febribus accidentibus a putrefactione colere nigre et accidentibus a putredine flatis et generatis ab apostematibus accidentibus in visceribus. Nam camomilla in istis febribus eius quoniam administratur post confirmationem digestionis confert iuvamentum forte valde. Et propter illud facta est ex rebus vehementioris sedationis et lenioribus in medicatione in scissure que sunt in posterioribus ventris intrinsece. Et antiqui quidem dixerunt quod semen lini similiter est item et est propinquitatem mea leve leve-

---

re

super viscera que sunt prope intrinsece. Ex tamen est minus in illo quia camomilla quoniam sicut narravimus est minoris caliditatis quam camomilla et est eius hoc et consequens illa. Et rosa non est propinqua eis utrisque in illo sed tamen secundum teporem sue caliditatis et subtilitatis sue confert apostematibus calidis accidentibus in visceribus iuvamentum multum. Ex stipticitas que est in ea necessaria in eis multis et proprie in loco in quo confert camomilla per hoc quod rarificat membra spissa et lenit membra dura et mollificat membra tensa. Et illud est quoniam stipticitas est contraria et istis operibus et suis similibus. In hora autem augmenti apostemati calor et accessionis eorum et proprie illorum que ex eis sunt in quibus extinseca rosa est laudabilior quam camomilla et melior, quoniam ista apostemata in hac hora indigent caliditate tepida et stipticitate multa pauca. Quoniam apostemata calida non indigent in principio sui nisi medicinis que stipticitatem faciant et infrigident. Et in hora sue ascensionis et augmenti sui medicinis in quibus sit tepiditas et stipticitas pariter in hora et sui status medicinis temperate caliditatis et indiget in hora declinationis sue medicinis fortis calefactionis et resolutionis. Et ego dicam omnes has res sermone latiore in libro de ingenio sanitatis significavit. Redeo ad illud quod intendi.

Capitulum 1m

Dico ergo quod medicinas recedentes a fine media recessione pauca ad duas extremitates quarum invenimus infrigidantes et quasdam calefacientes. Et quasdam invenimus eas neque calefacientes neque infrigidantes sed conservantes corpora secundum illud quod sunt in veritate eius quod accidit tempore existente. Et illud est quoniam aquam tepidam et intrat ex ea homo in balneo frigidas et recedit calidus ille cum advenit frigus vehementer calidi tas. Frigus diversitas dispositionum corporum recipientium impressionem et diversitas dispositionum rei imprimentis in ea est causa eorum dicta in operatione eius in ea non curat secundum similitudine in tantum ut iam manifestum est quod neque rosetum neque oleum neque camomilla neque seminis lini neque aneti neque farine fenugreci neque farine tritici neque aliquid rerum quarum rerum aliarum quarum complexio est media recedere aut declinis a medio recedente pauca est quod declaratur ex expositione semper res una eadem

cum corpus non inveniatur in hora sue sani-
tatis secundum omne unam et eandem equalitatem
ea omnia. immo equato corpore item cum equato
tantum una et eadem inventa in omnibus
eis. Propter illud invenimus quod oleum rosatum
cum est compositum sit secundum media inter oleum et inter
aquam rosatam non quia est minoris caliditatis
quam oleum et vehementioris caliditatis quam
aqua rosata propter teporem sue caliditatis
extinguit et infrigidat caliditatem capitis
cum advenit caliditas solis adusti-
na et calefacit caput cum advenit fri-
gus calefactivum temperatum. quoniam hec operatio
caliditatis tepide. Propter illud fit quod bal-
neum calefaciat corpora quibus advenit
frigus et infrigidat corpora quibus advenit calor
vehemens ad hunc modum. Propter hanc causam
si tu permisceas cum medicinis temperate
quarum est ut infrigident aut calefaciant
medicinam temperatam. non est in illo tuo o-
pere malum magnum immo bonum cum sit quan-
titas de qua circuitur quoniam caliditas te-
pida quando occurrit membris que infrigidata sunt
non sufficit nocere eis immo est ei possibile ut
sanare ea. quoniam omne membrum quod sanatur
per medicinam non pervenit nisi ex superfluitate
aliqua ad equalitatem. Ergo ipsum per hanc causam
non indiget re temperate complexionis. immo re con-
tra superfluat in maiori partis super quam super-
fluit ex eo. Propter illud cum tu vis ponere
aquam frigidam temperatam. non oportet ut permisceas
cum ea aquam temperate complexionis et si non po-
nes aquam commixtam utriusque simul tepidam
~~tepo~~ puro. immo non oportet ut permisceas cum
aqua frigida nisi aquam bullientem et est necessari-
um ut sit superfluitas caliditatis hui-
us aque calide quam permiscetur cum aqua frigida secundum
caliditatem aque temperate donec reddu-
cat illam ad equalitatem per superfluitatem
frigiditatis aque cum qua permiscetur super equa-
litatem. Nam non illud quod est frigidum parum a temperato
pervenit ad complexionem mediam preter quod est
calidius parum temperato. immo quod est frigidum mul-
tum temperato pervenit ad complexionem ad medi-
am per illud quod est calidum parum temperato. immo
si corpus indigens medicatione eius est frigidum
multum temperato. tunc oportet necessario ut sit medicina
que sanat ipsum calidior multum temperato
et si corpus est frigidum parum temperato. tunc oportet ut sit
medicina que sanat ipsum calidior parum temperato.
Et propterea dico simpliciter unum quod oportet ut sit
quantitas declinationis medicine sanantis
egritudinem a temperato secundum declinationem corporis
infirmi ab equalitate. et sit declinatio
medicine ab equalitate sanantis ad contrari-
um partis ad quam declinat corpus indigens sa-
natione. Nam si fuerit declinatio medicine
ab equalitate ad partem ad quam declinat
corpus infirmi non sufficit medicina ad illud
quo indiget de resolutione complexionis corporis
quoniam secundum eius est equalis complexioni illius equalitatis. quia non
nocet ei immo confert ei. Et si fuerit declinatio
medicine maior aut minor complexione corporis de-
clinans ab equalitate tunc ipsa procul du-
bio alterat corpus quod medicatur cum ea. Verumtamen
si est maioris declinationis quam ipsum no-
cet ei cum illo. et si est minoris declinationis
quam ipsum tunc ipsa procul dubio confert
ei sed non sanat eum. Propter illud quando egritudo
corporis est frigida et est caliditas medicine tepida
tunc ipsa procul dubio confert corpori infirmo.
Verumtamen non reducit ipsum ad temperamentum natura-
lem. et quando non reducit ipsum tunc non sanat
ipsum. et similiter item si egritudo est parve frigiditatis
ita ut corpus non permittet parvam a qualitate
temperata que est ei per naturam nisi ad aliquid
caliditatis tepide. et medicina est frigida tem-
perate oportet necessario ut addatur per medicinam frigiditas
corporis. quia nocet ei illud. et similiter si egritudo
est vehementioris caliditatis quam sit medicina tem-
perate similiter ei conservant eam et faciunt eam
remanere secundum dispositionem suam. et medicine
que sunt calidiores ea addunt in caliditate
eius. et medicine que sunt minoris cali-
ditatis quam ipsa minuunt ex caliditate
eius. Verumtamen non sanant sanatione completa.
Et causa sit secundum quod narravi preparatur nobis hic
modus communitatis in nomine qui non cessat
inveniri in omnibus dispositionibus nostris que et
nobis conveniunt in eo et cadit in ipso error
ex modis multis. et illud est quia nos nomina-
mus rem temperate complexionis calidam. sicut nominamus
balneum temperatum calidum et rem ebibitam. quoniam est
ita. et nominamus item quod non est multe dimi-
nutionis a temperato calidum et frigidum cum istis
duobus item in nomine calidi omne quod est maio-
ris caliditatis quam temperatum. et si nos non
essemus nominantes secundum veritates et proprietates ex-
quisitam non nominaremus temperatum calidum sed
commixtum. et nominaremus omne quod est declina-
tum ab hoc temperamento ad superfluitatem
superfluum. Et si declinaret ab eo ad cali-
ditatem nominaremus ipsum calidum plus et minus
et si declinaret ad frigidum nominaremus ipsum

Marginalia: vel ad malum — de tepore — Alio quod curatio fit per contraria egritudini in eodem gradu. — al' cor / sei — al' reddit vel reducit — cf. — cum — Et hec non potest dici oleum esse calidum. — Et hec non potest dici oleum rosatum calidum. — vel calidum — al' frigiditatem

ſtō mīn ꝛ pl'. ſi ſm hanc ſimilitudinē
exēo q̄ ſi nos facerem̄ cūrē nōia ſ ſu
as uirtates nōiarem̄ quasdā medici
nas cōtextas ꝛ meīas ſicut oleum. ꝛ ꝛ
nōiarem̄ q̄ exeis eēnt caliores iſtis
calias ſicut fenu gꝛecum. ꝛ que exea
eēnt ſtrīoꝛ frās ſicut roſa. ꝛ ex̄ cā
que puocauit hōies ad h̄ utant̄ nōi
bꝫ ſ hūc mod̄. ē qm̄ coꝛ omīa nō in
frānt̄ cū medicīs q̄ ſūt ſīc roſa. ꝛ
illud ē qm̄ inueīm̄ medicinas quaꝝ
frās ē ſīc frās roſe ꝛ medicinas q̄ ſūt
frīores ea in quibꝫ dā coꝛporibꝫ peni
tus nō impmūt nī altare ɔ̄nē. ꝛ in q
bꝫ dam imp̄mūt ꝛ calefacēt. ꝛ ſi ꝓꝑ illū
putauīt q̄ nō ē rectū ut ɔ̄ſtitēant̄
q̄ res calefac̄ deūt nōiēnt eam frāꝫ
ſicut ſibi ī yeme aqua putei manū
ſua ꝛ ſenciat ex ea tēpoꝛe nōiet eam
frāꝫ ſicū g̊ corrupt̄ ſit ſr̄ homines p
hanc cām ut nōiū corupta ē p illd̄
rōm ſcīa reꝝ ſup quas ſignificant ꝛ
nōa ꝛ ɔfuſa. ¶ ꝛ ſimilr̄ q̄ ē diſpō in
ſicco ꝛ h̄ūo. qm̄ ꝓꝑ quā ɔfuſa ſunt no
mina ſignificantia ſupea. ɔfuſa ē q̄
ꝓꝑ illud ā ſcīa intencionū reꝝ ſup
quas ſignificant illa nōa. ¶ Et di
cam rē ſicca ꝛ h̄ūida ꝓt paululū cum
nos cōplem̄ rē cali ꝛ frī. Nam de
illo q̄ uolum̄ d̄ dtīnatōe hīc rei nō
remanſit in quātū exēo res multa
cū iam oſtenſum ſit ꝛ certificatū q̄
nō ē m̄oꝝ ſiuna meā efficiat in coꝛ
poꝛibꝫ diūſis opatōnes diūſas. quaꝝ
quedā caleſiūt p eam ꝛ quedā inſtān
tur p eā. ꝛ quedam q̄ neq̄ caleſiūt neqꝫ
inſtāt. ſi ɔſideres res pticulares ī pa
mis ꝛ in p̄mis ſiet tibi leue ut dicas
ſ ſcm ut ā relatōis q̄ h̄ coꝛ cui diſpō
ē h̄ diſpō qm̄ medicatur cū oleo roſ.
ſiat ſup ipm̄ ɔ̄nē ei ꝛ coꝛ cui diſpō
ē. i. qm̄ medicat̄ cū calefac̄ ipm̄. ꝛ qm̄
medicat̄ cū eo coꝛ ā cui diſpō ē ita
inſtāt ipm̄. Si aūt iudicas ſup uir
tutē ei iudiciū ūlē ſit difficile ꝛ n̄
detmines p̄ eē nōiuꝫ ꝛ cōditōes dōō
ne ſup quā fabrices ſmonē tuum
ꝛ detminatō quid ꝛ ɔdicio uībi ſūt
qm̄ cū coꝛ hōiuꝫ in ɔ̄nibꝫ ſſ que ſūt
ſup ea ab ītō ſui eē ꝛ in ɔ̄nibꝫ ſuis q̄s
acquirūt ꝓꝑ etate ꝛ ꝓꝑ ɔſuetudines
ſup quas currit eē hōiuꝫ in regīne

coꝛ ꝛ ip̄oꝝ actionibꝫ. et cū ūerſatōibꝫ
ip̄oꝝ ſunt diūſa diūſitate multa ual
de. oꝫ necc̄io ut una ꝛ eadē meē imp̄mat
in eis imp̄ſſiones diūſas. ſi ut ē qm̄
ſitū coparas hōiēꝫ iuuenē colēe ɔ̄nis
p nām multi laboꝛis ē hōīe frē ɔ̄plis
in nā ſua iucīs int̄ utraſqꝫ ꝺ diūſitāe
rē ū minoꝛe ea que ē int̄ unā med̄ cor
te calefactōis ꝛ int̄ medicinas frigidas.
¶ Certā ergo m̄ q̄ ē hō medi' int̄ hos
duos qm̄ ceſſauit in natura ſua a p̄me
dio ſui eē tēpate ɔ̄plis. ꝛ iam aſſuet ē
in regimī ſuo ꝛ ɔſuetudine ſua ɔſue
tudine qua ɔſuat̄ ei ō ſ q̄ oꝫ. deinde
pone iſta ea coꝛ in anima tua ꝛ aſpice
in eis ꝛ ɔſidera ad q̄ eoꝝ opoꝛteat te
ɔſiderare ꝛ nōies meāꝫ ſ nōm q̄ coi
cet ei ūlr̄ calāꝫ aū frāꝫ aut ſiccam aū
hū. ſ. an opoꝛteat te intendē ~~ɔſidera~~
~~re ꝛ nōies meē ſ mōd~~. in illo ad illud
q̄ ex eis ē tēpate cōplonis nālr̄ ꝛ ē ut m̄
medium int̄ reliqua coꝛpoꝛa omīa. an
ad coꝛpa q̄ ſunt diſtempata ꝛ nō coīex
ta ꝛ nō detminata ꝛ quoꝝ nūs nō eſt
nūs qui nō nūat. m̄ aūt uidē q̄ in hac
ellectōne nō opoꝛtet te uti ɔpatōne
int̄ ipm̄ ꝛ int̄ illa. Nam h̄ ē res in qua
nō ē neccīum aliquid inquiſitōnis ꝛ
ɔſideratōnis. ſi res in illo ē maī ap̄
illū cui ē ab euentualī rōis. ſ. q̄ ɔuenit
ꝛ ut ponas coꝛ q̄ currit ſ rectitudinē
ꝛ ē unū ſingulare ſimp̄. regularꝫ ſi
quā feras totā rē reliquoꝝ coꝛpoꝝ
alioꝝ ꝛ cū res ſit ſm h̄ ꝛ ō ponam̄ coꝛ
cui diſpō ē hec diſpō canonē ꝛ regulā
uirtutibꝫ omniū medicinaꝝ ꝛ illā ex
~~uirtutibꝫ~~ que generat caliditatē ſimi
lē caliditati ɔplōis hīc coꝛpoꝛis nōia
bimus tēpate ɔplōis quamuis inue
niam̄ eam uiſibilit̄ calefacere coꝛp'
ſenis qm̄ aduenit ei frig̊ calefactōe
maī. ꝛ que calefac̄ hīc coꝛ aut inſtāt
ipꝫ nōiabim̄ ipā ſ opatōeꝫ ei. nā ſi ca
lefacit ipām nōiabim̄ eam calāꝫ. ꝛ ſi
inſtāt ipm̄ nōiabim̄ eā frāꝫ. ꝛ ſi pona
m̄ longitudinibꝫ eaꝝ meāꝝ ꝛ receſ
ſioni eaꝝ ab illa ɔ̄ne tēpata gradus
ꝛ oꝛdines quibꝫ declararetur illud qd̄ ꝛ
uolum̄ te doctrina. ¶ Ponam̄ ḡ pri
mū gradum ꝛ oꝛdinē declinatōnī ad
frātem additam ḡ dū ꝛ oꝛdinē in quo
ponim̄ hominē aut oleū roſatum.

Cap. 4. ī que agit de diffinitōe meē ꝛ ōdul ſmon
ꝛ ɔfeſſio. R.

i gradu 1 ordinis secundum similitudinem dicto in quo
ponimus ipsum deinde ponam gradum
1 ordinis tercium 1 quartum donec pueni
am per sermonem ad res que sunt mul
te frigiditatis scilicet iusquiamum 1 opium et
mandragora 1 beng. ¶ Et ponam post
declinationem ad caliditatem gradus 1 ordines
quorum primus sit gradus 1 ordo in quo sunt
anetum 1 fenugrecum. ¶ Et secundus gradus
1 ordo sit ille in quo est illud extremedi
nis quod sequitur illud in caliditate. Talem
eciam deinde ponam gradum 1 ordinem tercium
1 quartum donec perveniam ad medicinas
que ad humiditatem et secundum hanc similitudinem
eciam res intermedias que humectant
1 exsiccant. ¶ Incipiam ergo iterum a
temperato deinde sequamur ipsum cum gradi
bus 1 ordinibus notis donec perveniam
ad finem ultimum. Hac enim scientia indigemus
in libro de ingenio sanitatis necessi
tate non parva. Immo si intelligamus ut di
camus veritatem dicimus quod cum homo non
determinat hanc determinationem in libro
suo est ad hoc ut noceat lectori libri
sui magis quam iuvet ipsum pluries enim me
dicorum cum incipiunt exponere virtutes
medicinarum compositarum a virtutibus
medicinarum simplicium errant in illo secundum ebz er
roris 1 ad unumquodque ad illud 1 adducit secundum illum
hanc speciem que est maioris nocumenti specierum
erroris et illud est quod tu invenies eos
cum narrant in libris suis medicinas
calidas rememorari anetum 1 fenugrecum 1
atramentum 1 calcis et cum narrant medicinas
frigidas rememorari oleum rosatum 1 mandra
gore 1 iusquiamum. Ac si fenugrecum esset
propinquum calci aut oleum rosatum
propinquissimum iusquiamo et non sit i
ter unum quorum horum duorum 1 sui comparis
ordines 1 gradus multi in quibus ingre
diuntur medicine secundum virtutem istis. ¶ Nos autem
inquiremus in quantum nobis possibile est illud ut
cum tamen manifestas ad hoc opus cum eo quod
est super illud de nobilitate quantitatis
1 difficultate commemoravimus et distinguamus
ergo per ipsum has medicinas. 1 sepenumero inter
quasdam 1 quasdam per gradus 1 ordines qui
dam. 1 rememoremur que medicine
appropinquant ad invicem in virtutibus su
is 1 que elongantur ad invicem in virtu
tibus suis. Et faciam illud postquam proponam
experienciam nostram cum plenum earum in ordo

indicavi secundum eas ex sermone sufficiente
sicut iam posuimus in eo quod preteriit in tractatu
de rebus in eo cum hic via est experiencia et
iudicio est magis detecta quod est custodita
in fine custodie secunda fine in libro de
experimentis. Sed tamen est longi spacii laboris
et multa laboris nobis omnibus quia non
lumen incedere per eam et transire in ea
donec perveniamus per eam ad complementum
nostre voluntatis scilicet non qui vult legere hunc
librum non est via ad hoc ut stat putens
per hanc rem 1 visionem in ea ex aliquo
modorum nisi isto modo experiencie 1 ratio si
one hic in me qua possibile est hominum agere
illud quod stat ei loco oculi visu in
sciencia veritatis propter illum visum est mihi
necessarium ut adderem in hoc meo tractatu totum
quod remansit super me de cetero rerum que sunt
in libro scientie virtutum medicinarum singularium
sicut radices 1 cetera donec compleam illum et de
inde dicam in tractatu quarto virtutes sa
porum quoniam amicis meis iam visum est illud.
1 dicam in tractatu v. virtutes facias 1 sunt vir
tutes composite inventa in omnibus medicinis sin
gularibus sermone universali. Deinde dicam
in reliquis tractatibus aliis virtutes
eius medicine in primis 1 in primis. ¶ Et de eo
quod remansit super nos de antiquis omnibus de
remansit res que multe compulit 1
nos ad hoc ut faceremus autem rememo
rationem eius in sermone meo. Sed tamen non
complevimus exponere dispositionem in ea hic quod
quamvis unaqueque omnium medicinarum cum hoc est
una sit in speculo oculi una simplex
singularis. tamen in natura sua est composita ex pluribus.
1 fortasse in ea sunt virtutes contrarie
naturales sicut virtus solutiva 1 virtus constric
tiva 1 virtus rarificativa 1 virtus inspissa
tiva 1 virtus que conglutinationem facit. 1 virtus que
abstergit 1 virtus que extendit 1 virtus que
mollificat 1 virtus que incrassat 1 virtus
que subtiliat 1 relique virtutes. Hec omnis
hic ostendam illud in eo quod sequitur et non est
in hoc aliquid quod admoneat cum inveniam
in una 1 eadem medicina propter aggregationem harum
virtutum in eis virtutem que calefacit
1 virtutem que infrigidat 1 virtutem que exsiccat
1 virtutem que humectat 1 virtutem
subtilem et virtutem grossam et si virtutes
primne actene non essent permixte non primi
secrete virtutes sed que sunt per ad
invicem secundum illam similitudinem.

illud

q

ali

al' compositorum dispositorum

illa quia medicine singulares sunt plurimum sunt in natura sua composite ymo multe sunt in se virtutes contrarie

al' glutinationem

hac permixtae eas

permixtu

ali

al'

alias

[illegible] que agit [illegible] virtutes [illegible]
[illegible] que agit [illegible] simplex [illegible]

Etiā nos. Et qr̄ ꝑmiscuerim⁹ succū su
mach cū melle confitebim⁹ q̄ uirt᷒
ꝑmixta ex utriſq; simul ē uirt᷒ que fac̄
stipticitatē ⁊ uirt᷒ que absterḡ simul
⁊ uirt᷒ soluens uentrē ⁊ uirt᷒ ꝯstringens
uentrem. Exempl̄ q̄m ꝯsideraūim⁹
uirtē lactis nō ꝯfitebim⁹ q̄ in eo sint
iste utreq; uirtutes .s. uirt᷒ soluens
uentrē ⁊ uirt᷒ cō stringens ip̄m sicut
confitebim⁹ illd̄ in mediā ꝑmixta / su
co sumach ⁊ melle h̄ ē q̄uis demo
stret̄ q̄ lactis aquositas sepatur ab
eı̄ caseitate facile ⁊ omēs hoīes confi
tent̄ q̄ aquositas lactis ⁊ ē aqua casei
soluit uentrē ⁊ q̄ caseus stringit uē
trem ⁊ ꝓp illd̄ certū ē scꝫ q̄ in lacte sunt
due uirtutes ꝯtrarie. Et nos nō obedi
ad suscipiendum illud facile. Et illud est
q̄. si ꝯpressim⁹ ip̄m ⁊ biberim⁹ ex p̄ssione
eı̄ solum aut potaūim⁹ ip̄m cū melle
inuenim⁹ ip̄m uisibilr̄ soluere uētrē.
Sed ꝓpterea q̄ nos nō possum⁹ comedē
fecē eı̄ nō uerificam⁹ q̄ corp⁹ eı̄ consti
gat uentrē. Secundū q̄ intendit
ad caulem et quicq̄d ip̄m sicut ē de
inde ⁊ fundit aquā primā in qua ⁊
caulis iam ꝓiecit succū suū ⁊ est decoc
tē ⁊ effunditur ab eo deinde fundit
sup ip̄m aqua alia limpida ⁊ coquit
ip̄m in ea sa de in exsiccit ip̄m ex aq
inuenit succū caul soluere uentrē ⁊
ip̄m corpꝰ eı̄ stringere uentrē. Propē si nō
fuerit cō tent⁹ ut coquat eum duab
decoctionib; tm̄ s; trib; decoctoib; .s.
q̄ ⁊ effundat ab eo in oī decoctōe eı̄ aq̄
cū qua coquit ip̄m ⁊ renouat ei a
aquā aliā. Et illū ē q̄m quāto pl᷑ egre
dit̄ succ̄ caul in aq̄ in qua decoq̄ fit
aqua eı̄ pl᷑ soluens uentrē ⁊ fit fex eı̄
⁊ illud q̄ remanet de corpe eı̄ p᷑ egres
sionē sua ab eo uehemēt᷑ stringens
uentrē. Et similr̄ ē res in sicla ⁊ in oīb;
olerib; in quib; quor suc᷒ ē acuitas
aut bauracitas aut salsedo. Et in sapo
re lentis itm̄ q̄uis sit stipticitas
multa tm̄ in eo ꝯ dictōnē ē ad hali
qd̄ ⁊ illud ē q̄m aqua in qua decoquit̄
lens soluit uentrē. Secūdū h̄ aqua est
ciceris saporis. Et illd̄ ē q̄m ē res q̄
ē sicut mē que ē ꝑmixta ex re in qua
est bauracitas ⁊ re in qua est stiptici
tas. Sumac a marine q̄m decoquitūr

cū aqua ꝓpterea q̄ uis eaꝝ ē salsum
salsedine pura soluit uentrem.
Ip̄a aūt earū corꝑa stringit uentrē;
⁊ tu scies ūitatē h̄i q̄ dico tibi cū expi
ens illud p experimētū ita ut coquas li
macias sicut coquūt cantriiꝰ galli
antiqui itm̄ soluit uentrē. Secūdū ca
ro eı̄ stringit uentrē. Et nos inuenim⁹
itm̄ has duas uirtutes in corticib;
eris sic̄ in sapore hoꝝ cortic̄ sūt duo
gustus. Et illd̄ ē q̄m faciunt stiptici
tatē ⁊ mordicat̄ ⁊ ip̄i loco sūe stipticitatis
icānat ulcera que accidūt in carne sic
ca ⁊ ꝓp locū sue mordicatōnis dextru
ūt carnē. Et cū aūt si bibant̄ soluūt
uentrē ⁊ nō stringūt eum penitus. Et
ē q̄m id q̄ ē in eis ꝯ uirtute acuta so
lutiua uinc̄ q̄ ē in eis ꝯ uirtute stipti
tica. Sicut si tu ꝑmisceas succū sumac
ē scamonea fiet res cōposita ex utrisq;
simul solutiua ⁊ nō ꝯstriget uentrē
q̄uis stipticitas in sapore sui fit ꝯ a
gis uincens. Et similr̄ itm̄ multe ex
medicinis solutiuis dant̄ in potu in cor
ciconū ⁊ occulte a bibente h̄ gust⁹ eaꝝ
⁊ nō ostend᷒ ex eis nisi opatones eaꝝ
tm̄. Et ex eis sūt mē multe q̄ in potu
dant̄ in corpore dactili ⁊ mē alie cū
ḡnō ... a' ~~mass~~ a' re alia ex eıb; hoīs
sed in qua ē stipticitas ut occultet̄ sa
por mē agustiu ⁊ nō abominet̄ hō i
eam ⁊ sbuertā aīa eı̄ ex ea min⁹. Sed
q̄uis mē stiptice uincant ⁊ sub
migant p saporem suū in qualiter
medicinaꝝ solutiuaꝝ tm̄ ip̄e multociēs
in reliquis uirtutib; sing sūt uicte.
Et illd̄ ē q̄m multociēs ꝑparat̄ ut in ligua
nō imp̄mat nisi sba eı̄ cui quātitas
ē pl᷑ ⁊ nō apparet opatio nisi uirtutis
que ē fortior ⁊ uehementior. Et ꝓp illd̄ q̄m
ꝑmiscetur sba cui quātitas ē ꝑua ⁊
uirt᷒ eı̄ ē uehemēs cū sba alia q̄atis
multe debilis uirtutis inuenit eam
homo q̄m sumit eam q̄ occultat̄ ab ea
sapor illi᷒ sbe quātitatis ꝑue ⁊ apparet
de eı̄ opatiōe pl᷑ q̄ illd̄ q̄ apparet de
substācia alia. Et iste sunt res ex qui
b; multociē mirant̄ homines ⁊ putāt
quod h̄ res ē ignota .s. qualr̄ res ꝑō
tia corporis soluūt sicut aloes ⁊ cor
tices eius res usitū ⁊ dicunt q̄ res q̄
accideret ex eis ꝯuī h̄ .s. ut ꝯstringeret

Marginalia (left): nos; al' caseū; ē; al' de hac
Marginalia (right): ⁊ ꝯsū; al'; at; p; al' m; ul'; opo
Marginalia (far right, partly cut off): hominib; ... multi ... ; cū sba; nobis

ut

nentem quia magis solverent ipsum et fluxum facerent. Sicut homines viderent cum ceterio multiplex scamonea dissolvere non [illegible] aliquis corpore quamvis ceterum sit stipticum. Et si homines invenirent in hoc et ponerent illud in scamonea ad solvendum, hoc capitulo fieret eis facile inquantum ex eo quod ratiocinantur quod res malorum est habentem res et quod in eo virtus est opposita. Et si possibile esset nobis ut divideremus alteram et distingueremus illud quod est in eo ex illo quod solvit et ex illo quod est in eo non solvens, sicut possibile est nobis facere illud in lacte et caule et rebus aliis, in- (int) non mirarentur ex hoc. Quamvis sit nobis possibile facere illud aliquo modo, tamen illud est quoniam cum nos abluimus alteram ablutionem operatio sit aut solvens ventrem debilis aut non solvens penitus. Accidit hoc item in [illegible] eius et in ere [illegible] et continuam ablutionem amborum exquisite continue excepit suum utraque et invenimus ea ambo solvere solutione debili. Cum hoc tamen quod illud quod invenimus in gustu horum duorum de sapore mixto cum nos gustamus ea neutrum est signum quod virtus amborum est opposita permixta. Et si gustus omnium medicinarum que stipticitatem faciunt esset gustus unus, non quedam commeterent et quedam starent statione media, immo non diversificaretur nisi in multitudine stipticitatis et paucitate tantum. Et nos non invenimus rem in eis secundum hoc, immo invenimus visibilem hanc speciem stipticitatis suavem quieti occursus et hanc horribilem refugibilem sicut horribilitas et medietatem. Nam stipticitas pirorum et pomorum et granatorum est stipticitas suavis et stipticitas corticum eius et aloes est minor stipticitate citoniorum [illegible] ergo inde et eam in quibus quod gustus refugit cortices eius et abhorret eos non sit vehementia stipticitatis. Et hoc sunt res que multe ex rebus que comeduntur que sunt vehementioris stipticitatis quam aloes et cortices eius dulciores. Et impermixtio stiptice in eo cum in est una et alia est mala una et detestabilis. In rebus autem aliis in quibus illud ostendit oculus ex necessario ut sciamus illud per operationem, semper non est conveniens nobis ut putemus quod faciens stipticitatem malos sit res alia ante faciente eam in [illegible] est

quoniam non est ut sit operatio cuius sapor quod efficit per suam naturam in omnibus corporibus nisi res una, et non est hoc necesse in stipticitate tamen. Immo in omnibus reliquis gustibus, propterea quod non est aliquis de huiusmodi saporibus nisi primum saporum. Et aliquis sapor cui non admisceantur sapores alii fiunt operationes stipticitatis una et una in re rei stiptice diverse secundum diversitatem specierum operationis. Et illud est quoniam operatio [illegible] est preter operationem corticum eius et preter operationem eius nisi et preter operationem morarum aut galle aut corticis granatorum aut citoniorum aut alluminis aut sumach. Et operatio in unoquoque harum medicinarum est preter operationem alterius. Et esset quidem melius illis [illegible] auctoritas potuit ad hoc ut iudicent super operationem medicinarum stipticarum preter ut ponerent secundum modum suum in modo illo in stipticitate non in re stiptica. Et illud est quoniam res stiptica non evacuatur cum stipticitate sua quoniam sit aut acuta calida aut unctuosa aut dulcis aut amara aut salsa aut acetosa. Stipticitas autem ipsa est in horis omnibus res una secundum id super quod est et similiter dulcedo salsedo et unaquaque horum saporum. Et si sic est stipticitas est res una, similiter item stiptici esset unum, esset semper eius operatio una. Verumtamen propterea quod cum hoc quod ipsum facit stipticitatem invenimus in eo qualitates non paucas, sit quod non cessat operari illud semper cum omnibus illis qualitatibus et eius operatio est manifestior in hora sine hora per qualitatem sine qualitate et vincens super omnia secundum dispositionem corporis cum occurrit. Sunt autem quod nos quoniam invenimus lac et lentes et caulem visibiliter in quibusdam hominibus solvere ventrem et in quibusdam constringere ventrem. Sed ideo causam propter quam non apparet ut sit una ex qualitatibus medicine quecumque qualitas sit est operatio secundum quod appareat in unoquoque corporum in eo quod sequitur. Et hic autem ego intendo rememorari eius quod est ex operationibus medicine ut non exquisite investigem super homines eodem in omnia dispositione medicinarum per qualitates et virtutes contrarias cum hoc quod hec est res in qua necessaria est inquisitio et consideratio multa et determinatio non pauca. Quamvis quidam homines putent quod res in electione qualitatum

Marginal notes: int; horribilis si / vilis horribili / tati [illegible] / quod stiptici / tas eius; cum sua; nobis; al' reliquor

Cap. 2. in quo investigat et ostendit quod simplicis [illegible] operatio [illegible] predicte [illegible] saporis [illegible] et [illegible] predicte [illegible] dispositio [illegible]

et uirtutu q sunt contrarie ad inuice sit facilis et leuis. Sed in q omnes medici f plurimum narrant q stipticitas contraria e solutioni. Sed iste due no sunt contrarie sic ego ostendam illud qn processero in hoc lib. Et hic no apparat in luctu q no existima in re q collig et declaratur ex isto meo sermone q si homo poneret q iste due operationes sunt contrarie no consequeretur ipm in hoc aliquid ex eo q negatum est et no ab eo recedit. Sed cu sit possibile ut aggregentur in substa una multe qualitates contrarie iam ostensum e etiam de ee sucori in eo q plures q in eis e res grauis ualde et res leuis ualde et res alia tertia permixta omnibz sucis. Non e g mirum si in suco rose inuenies grauis ualde simul cu natura olei et fece uini et res leuis ualde cui operatio e coparatio ei q natat sup uinu quoz sucoz. Et res alia tertia similis rei que bullit in suco nuescer res alia quarta q e aq rose munda pura. Cu ista tria que dixim sunt superfluitates. Et reliquis sucis omnibz accidit ut acescant et putrefiant et corrumpantur preter oleum et mel et uinum ipa ei morantur tpe longiori propter illud nec no stannus et statice ... in reliquis sucis sup et spe eius q hanc tam superfluitatu pp ebullitione suci et discretione hanc superfluitatu ab inuicem. Et uno pp piger ex eo bis uel quartis sue in ppi rei aliqua decoctione et ut permisceatur cu eo atq alui ex aliis sucis qui no corrumpuntur. Ideo e q si nos no uoluerim conseruare sucum rose tunc no conseruami ipm ni ut pmisceam ei mel aut decoquam ipz cu oleo aut infundam rosam sicut e in ppo. Et sic quid hoi facile ut intelligat p uiam sufficiencie q in suco rose sunt ista. S generat. Sca suci et superfluitates. Propter ea cu sapor rose no sit sapor unus singularis immo in sapore ei e stipticitas quia tu cognoscas eu masticas ipam. Et in eo cu hoc e dulcedo et amaritudo et ille mordicatio puerit homo no inueniret in sapore rose tactu alicuius hoz gustuu ee in eo. Sed q nune in aqua rose q sapor ei no e in fine stipticitatis sufficiencia et ultimato p quam intelligetur pmixtione duoz sapor. Et illud e q ee stiptica tm ui ee i

illo stipticus. Sed cu g ipa no sit multo ei et stipticitas sola no e in ea. Sed illud e qm stipticitas e ee aliquo sdm g in potens ee ei et qm ex eis eam uir aliqua singularis sola et necesse ut sit stipticitas nulla et f ultimo q e. Sicut si e in corpore aliquo caliditas tm e illud corpus calidum multo q e. Sed illud e qm ultimitates no frangunt et minuunt n p hoc q eaz contraria eis admiscent. In corporibz g similium partium no accidit omnia que accidit ex diuersitatibz et diuersitatibz i prima et i pris n ex caliditate et frigiditate et h. et s. In corporibz aut quoz ptes se dissimiles no accidit ptes diuise nisi pp acetonie et aciuitate et acetositatem et stipticitate et ponticitate et amaritudine et salsedine et dulcedine et unctuositate. Et nulli g hoz corpor similiu partiu q sunt mixtis quoz ptes sunt dissimiles sunt sapores multi. Et sapor unius est toto n e ptes sunt dissimiles sunt sapores multi. Cu g sunt. G. g. mediato uno et uncia una et semis existis sucis mille corpora ex corporibz simili partiu. Et eo e ut certum cor faciant stipticitate et hoc mordicant et sexcenta sunt dulcia et cc amara et cel. salsa. Et sunt omnia ista permixta adinuicem ita ut no sit po inuenire ex toto pte una. Et si sit pura ualde in qua non sunt omnia ista pmixta. Cu g h percurrit lingue operat in lingua totam q e in ea de corporibz similibz partium et est opto eius eoz in parte lingue apto in qua agit a. et e prima ps cu accidit ut occurrat ei. Et illa actio puenit et penetrat ex illa pte in qua cadit operatio pa ad totam lingua. Sicut accidit nob qn ss ingim digitum unu sbito in hora frigoris uehementis in aqua frigida et occupa intro man totam. Et multotiens occupat ex eo totu corpus. Et illud e qm impressio penetrat in corpora sensibilia ptis in qua imprimit agens ad totum corpus uelociter q infrigidatur cu ea qn ipa infrigidat. Et calefit qn ipa calefca e et exsiccatur cu ea qn ipa exsiccata est. Et humectatur qn ipa humectata e. Et fortasse sequitur ipm totu multotiens due res contrarie in hora una. Et ut sit intellectus tuus ad illud q ego dico tibi ex hoc melior qm in quantum exeo ut ponam e in illo exe

ia
ar utrites
sit
al' manifesta.
q. q oes suci indiget decoctione aliq in principio sui. s. mel. uinu. et oleu.
ipa
tres
e
si

n ea
in
al'
al' illud
al' aliqu
i psilic
in

in quo ponas modo tuam. Et dico quod
ego credo te iam vidisse aliqua hora
cum proicitur lapis in aqua stante
et movetur aqua illa per percussionem illius
lapidis quod revolvitur donec fiat quasi
ipsa sit circulus cuius centrum sit lapis
ille. Et si comparatur in hora una ut proi
ciantur in aquam quietam duo lapides
in duobus locis divisis donec fiant ex
ea utrosque duo circuli quorum unusquisque
transeat in alterum, et tu aspicies ad illam
aquam et movetur cum omnibus partibus suis
duobus motibus contrariis. Et propter illud hoc quod
videtur visibiliter de esse aque secundum quod est ea pluribus
aspicientibus, incidit eis ambiguitatis
in qua hesitavit an partes quiete quando mo
vetur per unumquemque duorum motuum sint alie
a partibus que moventur per contrarium alterius an non
movetur per utrosque motus nisi partes une
et eedem. Et illud est quod nos invenimus insibi
le hos duos circulos et unusquisque non ab
scidit super alterum motum eius et facit ipsum
stare ut prohibeat ipsum quin procedat in
incessu ad anteriora. ¶ Puta ergo nec
quod illud idem est cum ponit homo in hora una
pedes suos in aquam frigidam et manus suas
in aqua calida. Nam cum homo faciet illud pe
netrat illud quod evenit ei ex impressione dua
rum aquarum in ipsum ad totum corpus eius.
¶ Et certum motus cuiusque duarum impressionum
accidunt cum ex ratione partis eius si non credo in
hoc loco dicam, et inter hec sive duo motus
pertranseuntes sint in duas partes divi
sas aut non vadant in duas partes divi
sas. Si unus amborum incipiat ab hoc pe
de et alterum a pede alio et procedat in inces
su ambo similiter, cum res est sicut hoc non est
possibile dico ut dicamus quod totum corpus non
consequatur ad impressionem eius quod illud quod
consequitur ipsorum non est in extremo horum du
orum tamen cum impressio que consequitur ipsum
mixta est de certa ambo et imprimunt
in ipsum simul, ut calefit et infrigidatur sic.
Quicumque motus illud idem accidit in febre no
minata lipparia. Hec enim est febris in qua inti
ora ventris incenduntur et exteriora sunt
frigida. Et in febre que nominatur epialos et
est febris in qua homo etiam invenit tre
morem et duriciem in toto suo corpore
in hora una. Et certum hiis duabus febri
bus non consequitur corpus illud quod consequitur
ipsum de recessus sine non accidit in ipso.

illud quod accidit de tactu siccitatis et de tactu et
caliditatis nisi de medio, quod si fuerit aliquis
hominum qui non intelligat quod dico, tunc
ipse si dispexerit postquam fecerit illud quod ego
narro et experimentum illud et scire illud per experimen
tum, ille est res qua non longius abeo mecum
in quantitate nos sumus. Immo est una
ex rebus que imprimunt linguam sicut ut
sumas absinthium et mel vel partes earum equales
et permisceas utraque simul et ponas utrasque
super linguam. Nam si tu feceris illud invenies
saporem eius dulcem amarum sicut nominant
sophisticatores amorem et lingua in ho
ra illa non invenit tactum saporis mellis
in hora una et absinthium invenit tactum sa
poris unius amborum tamen immo non cessat in
venire sapores utrorumque simul semper
permixtos permixtione cuius similis non est ei as
suetudo. Et accidit hoc simile iterum cum aggregatur in
suco uno virtus stiptica et virtus bauracia
sive sit illud ex eis que permiscet medi
cus sive ex eis que sunt permixta per naturam, cum
lingua sentit saporem utriusque sucorum in
hora una et si ipsa sentit utrosque, dico utrosque
procul dubio imprimunt in eam et ipsa con
stringitur et alteratur ex eo quod facit accidere in
ea unusquisque amborum cum virtutibus utrorum
que propriis utrisque. ¶ Ergo nec ut unumquodque
membrorum corporis idem accidat simile ei quod
accidit in lingua quamvis membra alia non
sentiant sapores. Et illud est cum non expe
dit nobis ut consideremus quod differentia inter lin
guam et reliqua membra non est nisi propterea quod
lingua recipit impressionem et non recipit
impressionem, immo differentia non est inter ea nisi quod
a lingua non perit ad de discretionibus pre
est propter subtilitatem sue virtutis sensibilis
et adiuvat linguam. Et raritas sui corporis
et illud est cum propterea quod sapores preripiuntur
et perfunduntur in corpore eius donec perveniunt
ad profundum ipsius facilius quam fiat illud
in aliis et apparent operationes eorum in partibus
eius levibus plusquam appareant in partibus aliis
et ideo fit illud quod est de impressione eorum in
ipsa et quia ipsa sentit de illa impressione fortius
et vehementius. ¶ Et certum nobilitas virtutis
eius et magnitudo quantitatis eius non est nisi
propter subtilitatem sensus eius non propterea quod vehe
mentius recipit impressionem, quoniam vehementia sui
receptionis impressionem accidit membris in
quibus sunt ulcera non minus quam accidit in
membro tacto leviter propterea quod ista membra non

ē ulcus . 2 ꝙ m̄cbꝰ ī quibꝫ

sunt cū subtilitate sensus sic ꝙ non
senciūt sapores sucor. ¶ Et possibile est tibi
ut tu opes sup operatōes corporeas pue
mentes adiuuātibꝫ nutrituris dñis agen
tibꝫ in corpe simil cerebus nigrantibꝫ ñ
ē ulceratus ē ꝙ si tu posueris sup nō
brum apatum apate calido sangui
neo sucū uue uulpis inuenies ipm
ꝯ hi . ꝛ solūs fieri ꝓhibēri ꝙ resoluitur
ex ipso donec situ fetens . illud in ipo tpe
longo nō remanebit ꝑ rubedinē colo
ris sui imo color eius fiet apud uiridis ꝛ
fuscus . a' nigredine . iam fecerit illud multa
medicorū operatōe cōtinua in apate nō
ato erisipilla . nā ipi cū cōtinuant sup
h̄ apa res frās ꝛ sup fluūt in illo acuitatē
faciunt in ipo ꝑ longitudinē tpīs ni
gredinē ꝛ duriciē . Sꝫ si tu nō posueris
sup m̄brū apatū apate calido sangui
neo solatrum . sꝫ posueris sup ipm ca
momillam inuenies uisibilit' accidere
totū ꝙ ē cōtrarium ei ꝙ narraui . illud ē
qm̄ rarificatur ꝛ resoluitur ꝛ fit lene
molle . dum pmanet salua cutis ñ
accidit in ea ulcus ꝛ resoluitur ex super
fluitate agregata in eo res multa ꝑ
ꝙ accidit in eo penitus uiriditas fusca a'
nigredo quamuis tu assidues admistr
atōes camomille in eo diebꝫ multis cō
tinuis . illud ē qm̄ de ꝓprietate camo
mille ē ut rarificet ꝛ resoluat nō ut
aggreget neqꝫ cohartet neqꝫ ꝓhibeat resolu
tiōē . ꝛ sic ex h̄ ꝙ uirtus camomille ē cōtra uir
tuti solatri . ꝙ si tu pmisceres utraqꝫ ꝛ
simul uteres operatōe utrorūqꝫ manifesta
detecta . ¶ Dico ergo mille qꝛ uerū ē ꝙ
ego iam expert' sum illud ꝛ sanaui ipm .
ꝛ ego uolo ut tu experiaris hoc illud ita
ut scias illud plus ꝙ expīus ipm nō ꝙ
credas in quantū ego illud dico tibi . ꝙ
ē scio scā ēta ꝙ h̄ est res quā faciet ꝛ
omīs qui diligit uitatē eligens ea
ꝓpter illud experiet in uagam ꝑ ꝙ h̄ iā
ostensum est ꝛ expertū . ꝛ incipiam cōple
re ꝙ dixi ꝛ cōphendam sūma ei . ¶ Di
co ergo ꝙ ꝓpter ea ꝙ m̄brū sup ꝙ ponit ca
momilla ꝛ solatrū simil' nō ē ꝓpinquum
dolori ꝛ tensium ꝛ uiride ꝛ fuscū sicut ē qm̄
ponit' sup ipm solatrū solum neqꝫ rarū
neqꝫ lene ~~nigrum~~ ꝛ molle ꝛ rubeū sicut ē
qm̄ ponit' sup ipm camomilla sꝫ in uno
inuenies ipm uisibilit' fieri in dispōe

medio int' has duas dispōes ē necessariū
nobis ut putemus ꝙ utraqꝫ m̄ agit sua
uirtute in uirtutibꝫ . illud ē qm̄ si nulla e
ar ageret imo abstineret ab operatōibꝫ
eius simil' remaneret m̄brum ꝑ dispōe sua
prima . sicut si nos nō posuissem' sup ipm
ex eis aliquid . cū igitur agerēt ita ꝙ
sola talis esset ꝙ medicina iam superata ꝛ
eius m̄brū nō maneret ꝑ dispōe, media
imo fieret in una duar' dispōnū oppo
sitarū . ꝙ si utraqꝫ agerēt ꝛ sunt ꝑ ꝙ narraui
cōtine inuenimus ꝙ adueniūt eis due
passiones cōtrarie in una ꝛ eadē hora ē itē
nō diuidat' hoc in duobꝫ, sunt eius factiūt
ꝙ si ponatur . q . g . dico ꝙ uel medicus
eius operat' in . vi . horis ꝑ unus diei sit uni
ca ꝛ faciat aliā operatōe, sꝫ in . i . vi .
horis alius ꝙ h̄ sentit nō ē ei alienatio
ꝛ nō ē extranea omīs demonstratiō eius
imo ē ei ex cōtrario ei ꝑ neutrū sufficienti
ꝛ sic res sic ꝑ ꝙ narraui ꝙ nō accidit ē
m̄bro ut liquefiat ꝛ resoluatur sba eius
donec fiat fortis ꝛ dissoluatur sicut accidit
corpi eius qui balneatur ꝑ primo in balneo
deinde subingredit' in aqua frigidā imo ē
magis accidit ei ꝙ accidit si tu intē
deres ad hoīem qui balneat' in balneo
ꝛ aspgeres sup ipm aquā frigidā . nā in has
dispōe nō aduenit hoīem in impressio ca
li ꝛ frigidi in duabꝫ horis diuisis imo in una
ꝛ eadē hora aduenitūt ei due impressiōes
cōtrarie . ¶ Et sic nō ē mirū si aduenit
eorū ex medicina cōposita alterationes cōtrarie si
ē in ea itm̄ si aduenit ex medicinis sin
gularibꝫ ē sic illi . qm̄ quod sit in medicinis
ad sensum ꝛ apparet illud ꝙ sit de eis ē
ex singulares simplices ꝛ sunt in natura
sua cōpōite . ¶ Et sicut nos iam qm̄ cōpo
nim' medicinas ꝛ pmiscem' quas ponim'
illud ꝙ ꝓbauim' de sucis saporis . Et ē
plus qm̄ ponim' ꝙ ꝓbauim' de suco eius
ei a' amaro a' salso a' acuto a' alio ex
cōtrariis hor' sucor' plus qm̄ ponim' ex eis
simil' equale ꝛ faciam' medicinā . ꝛ cōponim'
eam ꝑ hūc modū . similiter possibile ē natu
ralis in arbore ꝛ uino ꝛ planta ꝙ cō
me arbore ꝛ uino ꝛ alia uirtuta ꝙ fac
imus in eis fiunt sapores diuisi qui cū
sunt alterari quatenus a' alterat' uir
tutis . sꝫ ꝙ ē uirtus sapor' esse magis di
uersus sucor' in sapores sicut alterari ui
sunt cor' opātes sic ꝛ si nō sit alterat'

ꝯ et

Et ubi h̄ potes reliquit' ꝙ uua uulpis ē solatrum .

ꝯ sum

ꝛ ipm

Al' . ui

m

re

e

Al' qm̄

al' uenefica

sic

iste

iter

Cap. q. i quo docet distinguere ... inter ... complexionis
...

fuit eorum opiniones diuerse. Non ergo oportet
hanc ignorationem sicut diximus ante ut co
gnoscat aliquis horum priuationem quod sermo in
suco stipticitatis et sermo in stipticitate ipsa
sit res una eadem. Et illud est quoniam de stipti
citate non cadit intellectus nisi quod est res
una simplex singularis. Et eorum stipti
cum constituitur super duas intentiones sicut est
corpus calefaciens. Et illud est quia sicut corpus cale
faciens non euacuatur quin sit aut sim
plex singulare multe caliditatis sicut
ignis aut magis uincens super ipsum
caliditas sicut sanguis. Similiter corpus
stipticum aut est multe stipticitatis sicut
alumen et galle et simach. Aut est in eo aliquid
stipticitatis sicut pira et mirti et acatia
et rosa. Et illud quoniam in rosa est res stiptica
cuius quantitas est maior quantitate il
lius multiplicabilis multis. Et propter illud fiunt
operationes stipticitatis in rosa pauce. Et il
lud est quoniam rosa non facit stipticitatem nisi per
quantitatem quod non consequatur corpora quibus
accidit de uirtute mollificatiua quod est in ea
quod resoluat uirtutem eorum. Et iam sit res
in ea preter hec tamen non est mirum sicut est mediana
conferens apostematibus accidentibus ex sanguine
et propter hoc in hora additionis eorum et eorum ascen
sionis. Imo non confert ei rosa ipsa nisi
cum adhuc sint in principio sui. Oleum uero
rosatum quoniam in sua natura est medium
inter oleum et rosas tunc est de melioribus quibus
medicantur ista apostemata in hora augmenti eorum
et sue ascensionis. Et illud est quoniam oleum rarifi
cat ea et confert eis in hora status eorum
sicut iam ostensum est ex eo quod perexpriuntur ut
dicam etiam in hoc libro de ingenio sa
nitatis. Et ergo oleum rosatum propterea quod est me
dium inter duas medicinas simplices
ex quibus componitur confert in hora media
inter duas horas in quibus conferunt ille. Et
illud est quoniam in principio horum apostematum oportet ut prohi
beatur in eis et absentetur attractio. Et in
hora status eorum oportet ut resoluatur reso
lutione cum qua non fit mordicatio. Et in
hora augmenti et ascensionis est necesse prohi
bere quod effunditur de eis et resoluere quod
collectum est ex eo simul. Et hec est res quam
cum audit non consentiat in eo quod pro
missum est determinatione quam dixi. Fortas
se non recipit neque iudicat causam cum
premisse sint rationes non scio aliquis qui pue
niat ad hoc ex gratia sua et neget hunc

sermonem et non recipiat ipsum et uerificet ipsum.
Et eorum cum hec necesse ut significationes supte
ex ipsa cognitione sint quod medicatur in hora aug
menti horum apostematum et eorum accessionis super
duas res contrarias significet. Et illud est quoniam per
mutatio subito de rebus stipticis que aggre
gant membra et stringunt ipsa ad res que
mollificant et resoluunt est contra neganda
et in hora que est inter principium apostematum et eorum statum
propterea quod sunt in dispositione augmenti non est conueniens
ut medicentur cum rebus que prohibent et
absciudunt attractionem penitus sicut in eis
in principio ipsorum neque ut medicentur cum rebus so
lutiuis sicut fit in eis in hora status ipsorum.
Imo sicut in horis equaliter est medium inter duas
horas unicuique quarum pertinet conue
niens ei quod pertinet alteri. Similiter oportet ut sit medicina
que administratur in illa hora media non quod
faciunt stipticitatem sicut faciunt stip
ticitatem medicine que administrantur in principio neque
resoluunt sicut est resolutio medicinarum cum quibus
curantur in hora status. Et omnis res que est
media inter duo contraria est permixta ex utrisque
que a permixta sunt partes utrarumque aut contrari
ate sunt partes utrorumque parum que effugi
unt sensum ad inuicem. Sicut uis ut ole
um rosatum sit compositum ex duobus contrariis
per hunc modum. Et si uis ut sit secundum modum pri
mum fiat in illo. Propter illud quod uis sapere me non
non est differentia inter duas res cum illud ad quod in
tendimus declaretur sine sit secundum dispositionem il
lam aut istam. Et certum ego scio quod si tu
consideraueris in rationibus quibus firmatur hoc
in eo quod dixit Theofrastus in libro suo et que
diximus nos et dicemus in toto hoc nostro libro
et quod multiplicauimus de intentionibus eorum
eliges et peliges modum per ex modis permix
tionis secundum in oleo rosato. Et quoniam cum perfunditur
ut ad profundum et humectat corpus sicca plus
oleum simplex. Et ex eo iam multi uidentur
uidisse quosdam inungentes cum oleo
rosato acuantur febres ex doloribus sicut accid
it quando sunt spissatur porum sicca et uoluerint
lenire ea. Et illud est quoniam quando oleum admini
stratur solum singulare aut commixtum
cum aqua non humectat ea sicut oportet quoniam eius
substantia est quia ut perfunditur et perueniat ad in
teriora sicut oleo non rosato accidit cum omnibus
reliquis proprietatibus aliis. Et illud quod est in
eo de stipticitate pauca adiuuat ipsum
ad perueniendum adiutorio quod non est minus.
Et illud est quoniam res fortis stipticitatis et

distinctio .i. in qua agitur de medicinis venenosis ... medicinis solutivis. Cap. j. In quo in genere cum medicinis venenosis ... qualitate ... forti in calidis ... in fine. ...

res pontice propterea quod contrahunt id quod apparet de re hora qua occurrit ei humiditates prohibent adhuc ut ingrediantur et perveniant. Res autem que constringunt stipticitate pauca et est in eis de substantia subtili precedente cum eis quantitas magna cum hoc quod non prohibet eam stipticitas que est in eis a pervenimento ad profundum corporum quibus occurrit quoniam confert eas et adiuvat ipsas ad perveniendum quoniam impellit eas ad interiora. Et illud est quoniam res subtiles calide in quibus non admiscetur aliquid stipticitatis resolvunt quod est in corporibus quibus occurrunt de humiditate et non addunt eis humiditatem aliam. Et in rebus grossis frigidis simul non est possibile ut intromittant et pervenire faciant humiditatem ad interiora corporis omnino. Rebus autem in quibus est humiditas tepida subtilis similiter non est prohibitor eis quin propter subtilitatem sue substantie et sue subtilitatis similiter moveantur in motu facili veloci et penetrent in meatibus corporis quibus occurrunt. Et propterea quod iste non calefaciunt calefactione multa non resolvunt quod est in illis corporibus de humiditate. Si autem cum hoc superconsistit de istis dispositionibus fuerit in eis stipticitas parva est possibile in ea ut impellat partem subtilem que precessit et influxit ad interiores meatus ad profundum corporis et constringat quod apparet de corpore et inspissat; i. hoc ei est melius ex rebus omnibus que humectant. Et illud est quoniam quando stipticitas est fortis vehemens tunc ipsa quando antecedit et stringit meatus et coartat eos et aggregat substantiam eam exsiccat et solidat eam prohibet res que humectant. Quando autem cum stipticitate est debilitate sicut super quod est oleum rosatum tunc propterea quod ipsa est illud quod est mixtum stipticum non vincens stipans non est ei possibile ut antecedat partes subtiles calidas que sunt in oleo rosato. Sed cum profundatur et pervenerint ille partes ad profundum meatuum stipticitas operatur in superficie extrinseca quoniam solidat eam et aggregat ipsam et inspissat ipsam quantum possibile est ei. Verumtamen non necesse est ut impellat partes subtiles que precesserunt et influxerunt in meatus ad interiora et prohibeat redire ab eis et currere et pervenire ad exteriora quoniam meatus sunt constricti virtute faciente et causati innate que est in corporibus. Bonum est de adiutorio super hanc operationem res magna. Et illud est quod ipsa attrahit ad se has res ad interiora

et subtiliat eas dividendo eas in partes parvas. Secundum propterea illud iterum medicine que in naturis frigide sunt medicine preciose sicut iusquiamum et opium et bengi et mandragora et reliqua medicine calide similes istis quarum operatio in naturis calidis est velocior et maior. Secundum hoc quod procedit ad putandum quod ipsa est de questionibus quibus non est responsio. Verum si tu posueris mentem tuam in eo quod dixi et considerationes illud consideratione quia non tegit propter gnitia in ea. Et illud est quoniam frigidis medicinis non est possibile ut inficiant donec perveniat earum frigiditas ad cor et inficiat ipsum. Tunc oportet ut inveniat meando ad interiora propter quam dividuntur partes parvas et subtiliantur. Et hec est res que non est in istis in eis parvam quando sunt grosse tarde motus et non adquirunt ex se ipsis divisionem per eam in partes parvas et percessione in incessu ad interiora immo indigent caliditate aliqua de foris que incitat eas et subtiliet ipsas et dividat eas in partes parvas et faciat eas procedere et penetrare in meatus minutos omnium membrorum. Secundum propterea illud iste medicine quando non preparatur eis caliditas cum dispositio sit hec dispositio convertuntur et tardantur et remanent hesitantes in meatibus magnis et recte invenies in venis pulsatilibus et non pulsatilibus. Cum autem prolongatur est eis spacium et multiplicatur earum hesitatio ex ipsa confusio invenimus. Advenit eis ex hesitationibus qui sunt in illis venis quedam impressio. Et illud est propterea quod iam multotiens ostendimus quod omnes qualitates agunt et imprimunt alias in alias ita quod in lapide imprimit distillatio aque continua per hoc quod percutit eam et ensis obtunditur et destruitur eius acuitas quando cum eo incidit cera. Et iam ostendimus quod operatio corporis non sunt nisi per illud quod est in eo de membris radicalibus. Verum per illud necesse ut dum ista membra permanent nondum infirmata per medias instrumentorum corporis permaneat homo vivus et non infirmatur membra radicalia donec profundetur iste medicine in meatibus suis propriis eis. Secundum hoc est res que non est in eis grossis frigidis propter naturas suas nisi preparetur eis ut profundentur et perveniant nisi accidat eis res que faciat incedere et penetrare eas. Secundum quod facit eas incedere est due res quarum una stat in hac statione cum agente et est attractio venarum pulsatilium. Et illud est quoniam

iam ostendimus quod quando iste vene di
latantur attrahitur ad eas totum quod appro
pinquat eis ex aliis. Stat statione caus[e]
elementaris et est sublimatio sue carnis. Et quoniam
meatus earum subtiles et strictis non est propter venas in
eis .i. ipse quas .s. sublimatio sue indigentie
de quo acquirat eis illud. Et corpor[is]
quidem sue quod vene pulsatiles sunt
debiliores attractionis quam vene. Et o
casio quoniam iam ostendimus illud non
est quod nobis possibile etiam non dividamus sermonem
medicinarum velociter impetus perveniant
propter illud quod quando tardat mora et prolongatur
eius mora consequatur eam nocumentum in lon
gitudine temporis non ipsa alteratur et propter illud
digeritur et decoquitur multum. Sic accidit
illud in succo lactuce. Nam lactuca
quando exprimitur et bibitur aqua eius et prolongatur
mora digeritur et decoquitur. Si autem procedat a
qua lactuce et perveniat ad cor virtute
eius remanente secundum suam dispositionem tunc eius operatio
est sic operatio iusquiami. Et accidit reliquis
succis quorum virtus est virtus que infrigidat cum
eis omnibus quod quando possunt interficere festi
nanter et perveniunt in fine sui esse ad di
spositionem cum qua non agunt penitus. Medicine
autem que interficiunt per hoc quod faciunt corro
sionem et putrefactionem quando earum mora pro
longatur in corpore fiunt fortes. Si iam
omnis res que putrescit secundum longitudi
nem temporis addit putrefactionem et propter hoc quando
est in loco humido calido cum res sit secundum quod na
turam tunc necesse est medicinis quarum impedi
mentum est quod faciunt accidere de nocumento non
est nisi propter infrigidationem earum quidem in velocita
tate operationis earum adiutorium eius ad
complendam operationem operationem. Cum quando
calefiunt secundum longitudinem temporis destru
atur earum virtus per quam possibile est ut noceant.
Sincerum est de medicinis que non faciunt ac
cidere illud quod faciunt accidere de le
sione et nocumento nisi propter putrefactionem
quam longitudo temporis in opere earum ad
dit in putrefactione. Si illud est quod non est possibile
omnino in aliquo animalium ut pereat a
morte nisi cor abstineat ab operatione
sua et non est possibile ut abstineat ab hoc do
nec adveniat ei malicia complexionis aliqua
fortis vehemens valde. Et illud est quoniam non
destruitur eius motus et calefit per quantitatem
oportet calefactione absoluta per quamcumque quan
titatem accidat. Aut infrigidatur cum complexione
quantitate apparet sui accidit illud. Item quando ex
siccatur aut humectatur per quantitatem
parvam quoniam quando accidit ei de malicia complexionis
aliquid cuius quantitas sit hec quanti
tas tunc eius operatio procul dubio est minor quam
oportet set non destruitur motus eius omnino donec
accidat ei caliditas fortis valde aut fri
giditas aut alia ab istis duabus de reliquis
qualitatibus agentibus. Medicine autem
que interficiunt per frigiditatem aut accidit quando
tardant in suo incessu et sua perventione ad cor
res similis ei quod accidit multotiens lignis
humidis. Et illud est quoniam ligna humida etiam si
ponatur subito simul de eis super ignem quan
titas magna suffocant ignem et suffocant cum
statim supponantur d. circa ignem donec exsic
centur et calefiunt ipsius et ipsis deinde ponan
tur super ignem cum hoc quod extinguunt ignem
fiunt etiam cibus eius. Similiter est dispositio in ius
quiamo quoniam ipsum non interficit homines nisi
quando pervenit ad cor eius virtute ipsius ad hoc
forti. Et illud est propter amplitudinem meatu
um corporis eius et propter multitudinem caliditatis
ipsius et propter vehementiam attractionis venarum
eius pulsatilium. Et non interficit multos quos
invenit in corporibus eorum res quasdam
diversas istis quidem prohibetur per illud pe
netrare et tardatur in incessu et advenit
ei digestio per tarditatem ipsius et preparat.
cordi sicut preparatur res furno et
fornaci et propter illud quod advenit ei de ca
lefactione sicut ligna acquirunt illud ex
positione sua in circuitu ignis. Sicut res
sit in hoc quod narravi tunc non est aliquid
de quo sit mirum in aliquid in quo sit
hesitatio immo est similis ei quod invenimus
in lactuca. Nam si de lactuca etiam co
medat homo quantitatem temperatam nutrit eum
et sic exprimat eam et bibat de aqua eius
quantitatem magnam perit et moritur sicut
moritur ~~sicut moritur~~ qui bibit iusquia
mum et opium. Sicut ergo lactuca si procedat
et infrigidet cor interficit. Et si non procedat et
infrigidet cor set digeratur fit cibus corporum ho
minis. Similiter in quantum in medicina est
dispositio in iusquiamo quod interficit homines
quoniam ipsum procedit et infrigidat cor hominis et non
interficiat multos quoniam nutrit eos propter tarditatem
ipsius in corporibus eorum. Et ex eis que
significant illud est quod si homo sumit ex
eo parum non interficit illud eum et illud iam
...sunt similia que fiunt de attinsibus

de iusquiamo

donec

ia

ne
Ao. q me. i essitēces fecundita
te sua nō sūt pmītes a toto genē.
s3 solum quātitate

gidatic

que

ca. .. inquā debēt hac quāom .. sic mē. .. fin
deducte ad actū .. nō .. .

qē illa tīn rememorati sunt multi de
ill qui exposuerunt in h cap q incep
sunt quante puram nalē. ita q nō
cessauit addere i procedē pt q adueni
set ei in lexio i nocumtū accepit ex
ex eo quātē magnificā nullo ē qm qn
titatē puram quia accep in pn recite
hac medicina. unē nā ei. i potuit sr ca
pp puritatē sui i sui paucitatē. i pea
infine rei ppea q associata ei nā ipi
i assuefcā ē ea cor ei. fcō ē ei sicut res
nālis qiens si nō ē necē nob in hoc lo
co enunciare cām pp quia de ppa cete
consuetudini ē ut faciant res multas.
i simul q nature acquisite sic extra
uē antiqui i nacāu sunt innētes.
qm si fcām ill erit illē q dicem ex
eo q ē extra intencōz nām i ppōnem
nām ppie plena illē q ē ex nō ope
quanis ego scripsim meo libra ppe.
nē aut oz nos agregare sumā h smo
nis. Dico q nē q de medis q inf
ficiunt sitate sua nō ē aliqua que
ingnē suo sit inficiens. imo nō in
ficiunt nisi p quantes suas. Medica
que inficiunt p illē q faciunt acti
dē de corosione i putrefactōe i calite
nō sūt ita dicam istas medicas i pr̄o.
Medic aūt que inficiūt p illē q fa
ciūt accidē de infi corporis nō inf
ficiunt qn illē q q hō sumit ex eis fu
erit pue quantis sicut nō extingt ignē
multitū aqua pua qn effundit sup eū
i ligniū unū humidē qn ponit sup ipm.
si hē ū medis istis accāt calditas for
tis incidens eas in ptes puas i faciēs
eas pcedere i faciens eas puenire
ad cor nō ē pole meis ut inficiant
i similr itin qn caliditas medc inc
scam diuidit eam i ptes puas i faē
eam pcedere ē fortior ea mltū uincit
eā i supat eam oīo i resoluit ipam i
altat eam de nū ponit eam sibi cibū.
si necē ē nobis rememorari h itin hui
capli sic ē q antiqui dixerunt itin de me
dicinis ssīs inatis sinī. q sūt sic pō.
i inuenerunt illo qn iste itin nō su
mūt aliquo mōz pīr. inficiūt ū acce.
sicut sumūt mē hū calefactoriis
qīau q ille sumāt ex cor pīr oponis
siue s motū quietā. i iste sumant s
mōm alium. Cum nō ē q illē ex eis

ex quibz csequat hunc smone no
cumentū q h ē res ul cōis utrisq simil.
si ē q medica de qua ē uoluntas ut fa
ciat opatōez suam in corpe nō incip
taliter n acorpe in quo ē uoluntas ut
faciat opatōez suam. s excepti alto i
acāt medis quar uirt ē uirt calida
p h q calefaciunt acorpe tīn sic, me
quar uirt ē uirt sia alterant p hoc q
ipe diuidunt in ptes suas i acquirīt
motū deforis i pp illud cū nō sit pl
istis medis ut operent in corpe illē
q agunt in uia q sūt sic donec cor
suscipiens ear cōponē agat nullas p
h iūēt ut dicat q ipe sūt sic pō sic
smo in illo cōuciens cū nō sit eis p
se ipas ut inficiant cor in sitatē cōple
ta actu. imo nē ē ā illē ut faciat
medis corp opatōez qua cōplet eis in
sitatō si illē ē qm diuisio har medar
in ptes puas ut ipe acquirīt motū
acquisitū deforis ē opatō q ē a calite
corporis. in hus medis. Cum q si hō a
mat ut noiet medias quar uia ē
h sitās actu. nos cōcedim ei illē si illē
ē qm qn cadit cōfessio cū ipā re. tō
nō remanet ū diuisitas i nesē in noie
tm. si omēs medie quar hec ē uia si
cut ostendim in cōpleto sue actōnis cor
poribz caldis si pp illē qn unūquoq du
oz iusquiami i opiū pmisceb cum
uino inficē hoiez uelocē. Cum nō qu
git illē ex istis medis p omēz qntez
q sparat quecunq qntitas fuerit si ē
qm sinuisceat de ea qntitas pua cū
quātite uini magna ualē uinc eam
uinū ita q nō appareat ei impssio si
simiscēat de ea quantitas magna
cū qntite uini pua sicō eam pcedē
illē uinū i puenit cū ea ad cor uelox
i nō ē pole uino ut uincat eā. Cum si
hō potat de opio qntitez qua pō ē ut
inficiat de ū sequat cū qui medicā
ei an quia moriat i dat ei in potu p
ipm uinū antiquū p qntitē magz
tūc uer ē ei q ipe sanat i ipse si ui
nū fuerit una ex spēbz uini lauda
bilis gnīs. si iam si fuerit ita ei cale
factō erit p sic illē ē qm ille aut di
sfō ē q h nō ei cor inficiat in sitatē
uehementer si s sup h ē q ē uir adē.
i medicā itin altat in corpe ei s dispoez

mio altioris propter tarditatem incessus eius sicut
altarant ligna humida quando ponuntur ad
latus ignis. Et illud est exiccei magis detec
tum. Et propter hoc illud vinum calidum in vena sua quando
bibitur in hac hora confert ultimo iuvamento.
Et ego quidem iam curavi virum ma
gnum hominis cuius cor iam erat inflatum
ultra fluxum, per hoc quod dedi ei in potum de vi
no nominato listos. Et curavi eum a morte.
Et vini quidem sunt species alie quibus possibile est
ut faciant operationem, vinum nominatum listos
ipsum est, et vinum nominatum selios et vinum no
minatum sereitinos et vinum nominatum a
ristinos, et species stiptici vini nominati timo
lithios, et reliquae species vini calidi omnes
in quibus vinositas magis est vere est ad
ultimum esse vinum cuius substantia est minuta sub
tilis luminosa, et cuius color pertinet ad ci
trinitatem et rubedinem, clarus, et cuius odor est bo
nus et tollerat ex aqua quando permiscetur quan
titatem multam. Est vinum in quo est possibile
ut calefaciat cor multa calefactione et ut
penetret in corpore penetratione facili ne
loci. Cum ergo vinum est in vena sua secundum hanc
proprietatem et est in etate sua antiquum et
in regione sua propinquum puro et ipsum sanat
cor quod inflatum sunt et non facit illud in illo
cuius cor inflatum est ex opio aut ex aliqua
alia medicinarum que inflant cor tamen. Sed
facit illud cum accidit iterum sincopis in
egritudinibus propter stomachum aut propter cor. Vinum
autem quod in potum datur cum medicinis que
inflant cor ut reparet inflatio sit cita non
oportet ut sit secundum hanc multitudinem. Verum non
sit ergo eius laudabile nominatum sicut hoc. Et vino
nostro est necessaria de eo non quantitas cum qua
possit dividere medicinas in partes parvas et
facere eas penetrare et pervenire ad cor
per vehementiam motus sui et velocitatem sue
penetrationis. Et nos iam diximus in istis
medicinis ~~...~~ quod sufficit nobis. Et nos quod
iam finem fecimus et promisimus in eo quod
promissum est de sermone quod rememoremus
de esse medicinarum que inflant per putrefacti
onem per illud quod faciunt accidere de corrosi
one. Et quod quando cor nimia prolongatur in corpore
sunt deteriores et nocibiliores. Et quod ipse in
genere suo corrumpunt naturam hominis non in
multitudine quantitatis sue tamen sicut
medicine que inflant cor. Hec est ergo hora
in qua necesse est nobis rememorari earum
sermonem quando sermones in eis terminavimus ex aliqua

rum cum sermone qui est in medicinis que
postquam calefaciunt cor. Et fortasse plures
istarum sunt calide actu. Verum tamen in
venit a nobis et effugit sensum nostrum propter unam
duarum rerum, scilicet quia in corporibus nostris est caliditas
plus quam sit caliditas illarum, scilicet quia earum substantia
est grossa. Sed nobis necesse est tamen in hoc loco
ut rememoremus ei quod cum nos esse vide
quando tangimus eam in balneo sentimus quod
est frigida. Sed rememoremus tamen quod accidit nobis
multotiens ne possimus intrare in tinam
aque calide. Tunc nos si intraverimus ante illud
in tinam aliam in qua sit de aqua que
sit minoris caliditatis quam ~~est~~ illa, deinde
non pervenimus ad tinam calidam, non no
cebit nobis caliditas eius. Et nos ante illud
non tollerabamus caliditatem ipsius nec poteramus
sustinere eam. Et similiter si homo in yeme
tangit aquam puteorum et fontium ~~in~~ ma
nu eius frigida sentit ex ea tepiditatem. Sed si tamen
ergo eam homo manu eius non frigida non sentit
ex ea istud ad ultimum. Sicut diximus antea non
sentit unumquodque corporum quod occurrit
ei nisi secundum quod comparatur ei ex complexione sua. Exempli gratia si
tu intromiseris manum tuam in cumulum fumi
et manum frigidam senties ex fimo caliditatem ma
nifestam si tu intromiseris eam in cumulum
fimi columbini ipse fimus columbinum sil
vestris deinde fuerit manus tua calida tunc tu
secundum dispositionem senties ex eo caliditatem manifestam.
Et secundum hanc rationem quando intromiseris in
manum tuam in aliquo humidi et aliquo
de rubeo et in colcotar et zinziar et in calce
et in rebus aliis mixtis ex hiis — et res ille
sunt posite cumuli sentis quod ipse sunt ca
lefactum accepistis ex eis frustrum unum
et apparens illi iam est inflatum per aerem.
Tunc tu per hanc causam non senties ex eo cali
ditatem perceptibilem. Illud est quando tu non tangis ex
eo nisi partes que inflate sunt per aerem
et tangis illud tamen postquam sit divisum
in partes parvas. Et similiter accidit multotiens
tangenti aquam putei et aliam ex aquis
fontium quod invenit eam calidam tactu. Sed calida
sit manus eius antequam tangat eam sentit
quod est frigida. Et hic sunt multe alie res quas
possibile est nobis dicere ex hiis quas qui audit
non prohibetur credere quod sunt medicine que apud
homines sunt calide potentia et sunt apud aliud ge
nus animalium calide actu. Sed hanc rem non
diximus nisi propter intentionem que est esse in
eam quam intendimus in medicis quod cor

Et si intromiseris eam ipsa calida non senties ex frigido caliditate.

Non quod quedam medicine sunt calide potentia apud homines et apud aliud genus animalium sunt calide actu.

en. 3. in quo agit de med. nisi ut non sit alio gen. ...

occurrunt infrigidant per id quod faciunt accidere de corrosione aut de putrefactione. Hic est sermo noster. Homines quidem in suis operationibus inveniuntur bini, scilicet quod in genere suo sunt infrigidantes homines, et non sunt sicut medicine que infrigidant et infrigidant per quantitatem suam et multa tamen. Et illud est quoniam super medicinas illas infrigidantes quando natura prevalet eas in quibusdam horis et sunt albe horis. Si autem illud quod sumitur ex medicinis que putrefiunt est minoris quantitatis secundum dispositionem corruperit corpus. Et illud est quoniam res de proprietate quarum est receptio putrefactionis non putrefiunt nisi cum calefiunt et humectantur. Et sanguis quidem est calidus et humidus. Et propter hanc causam non est possibile ut retineantur medicine quarum proprietas est susceptio putrefactionis ab hoc ut putrefiant ipse de vi recedant et putrefiant alie cum eis. Et propter illud medicine multe huius generis non infrigidant propter quod consumuntur in parvo tempore longum et propter quod ex eis sunt terree et grosse que, scilicet, quando residunt in corpore et putrefiunt secundum longitudinem temporis corroditur et putrefit illud cum accidunt ex membris corporis per illud. Et illud est quoniam medicine que sunt subtiliores istis egrediuntur in quibusdam horis et evacuantur ex corpore cum superfluitatibus. Et propter has duas causas secundum plurimum ex multis medicinarum que infrigidant per illud quod faciunt accidere de corrosione et putrefactione salvatur homo et infrigidant eum per duas causas quarum una est hec quam dixi, scilicet quod accidit medicine multotiens ut egrediantur cum fece antequam ledat corpus. Et causa alia est quoniam multotiens accidit ei qui sumit ex eis aliquid ut utatur cibo aut alia ex rebus que confert in hiis locis secundum quemcumque modum fuerit ei iuvamentum, aut preparatur ei medicus qui solvat quod est de esse eius et stat cum proprietate sua. Et illud est quoniam medicine iste que nocent corpori nocumento magno non est possibile ut ille sanet per regimen, immo nullo fuit necesse medicine fortes et medicus qui stat cum eis. Et si medicina infrigidans fuerit puri quantitatis valde non possibile est ne faciat aliquid. Quoniam ipsa egreditur cum fecibus, aut quoniam ille qui sumpsit eam utitur regimine quod oportet cum uti sicut scilicet accipiat partem centesimam partis auri cum excantarite de hoc egrederetur cum urina antequam necaret. Et propter illud quando miscetur in medicinis provocantibus urinam aliquid ex cantaridibus sicut

permiscetur in multis medicinarum libanti bus multum ex medicinis aliis infrigidantibus quoniam fiunt per illud ille medicine composite que componuntur secundum quod oportet fortes valde sicut medicine composite provocantes urinam in qua cadit cantaris. Virtus est virtus vehemens in provocatione urine et mundificatione corporis quoniam inclinat materiam ad vesicam. Et propter hanc causam corrodit vesicam et ulcerat eam. Et causa quidem illud quod ex ea permiscetur est quantitas parva in quantitate magna medicinarum bonarum conferentium. Mittit illas medicinas et facit eas penetrare. Et non est possibile ei propter parvitatem suam ut faciat accidere corrosionem in vesica. Et omnes res efficiens operationem suam indiget ut sit in fine virtutis quantitate que sufficiat cum operatione. Et sicut est quod ignis ipse quando eius quantitas est quantitas parva valde non potest calefacere nedum comburere. Sicut ex eius parte una ex centum partibus scintille ignis. Invenimus causam rei quam sensus hominis non comprehendit ex omnibus istis rebus, scilicet quod una medicinarum que infrigidant per suam infrigidationem quando sumitur ex ea quantitas parva possibile est ut iuvat corpus sicut succus lactuce. In medicinis autem que infrigidant per illud quod faciunt accidere de corrosione et putrefactione non est possibile ut iuvent penitus. Et si quantitas earum sit parvitas in tantum quod penetret in corpus preter quod in ipso lesionem faciat. Et illud est quoniam iste medicine in genere suo sunt contrarie homini. Et sicut diximus in succis ante quod nullus corpus est secundum plurimum cui non admisceatur qualitas extranea immo in arbore vinei et fructu est res permixta succo corporis cuius generis est preter genus succorum similiter oportet ut existimes quod in medicinis item sunt similiter multe similitudines generis permixte. Et tu stabis super illud et scias illud per hoc ut cogites in semine urtice quod ipsum non diversificatur acutamento. Et illud est quoniam quod est inter utrumque ex similitudine in substantia est res parva quam tu potes scire per tactum et visum et per tactum cum istis duobus. Et ego ambo item similiter flasmam ostendimus in libro virtutum naturalium quod species attractivus non complentur nisi per proprietatem qualitatum que sunt in spiritibus secundum verum semen urtice permixte caliditas multa et per hanc proprietatem diversificatur acutamento. Et propter illud quoniam rarum fit quod de medicinis solutivis quando non solvat

al' putrefacte

al' in opinionib;

al' putrefaciunt

al' sin dispositae

oes

no

[illegible]

[illegible]

sunt quedam que cum h' q' nocent corpi
fiunt cibi et quedam q' alterant et conuertunt
ad dispoñ que corrumpit in multis et illud est
q'm inter unamq' medicinarum soluentium sol
uentium et inter unum humorum, preuls est assila
tio sed non consequitur eam n' si sit ei p'mixtum
aliquid de uirtute medicinarum et hec sunt propter ea fit
q' non est conueniens ei ut noceat preuls q'm n'
soluit immo digerit et generat ex ea ille hu
mor de proprietate cuius est ut attrahat eam.
Et non deletum est a me q' non est possibile homini
ut intelligat sermone cuius h' est semita
n' antecedat et excitat se ipsum in libro
uirtutum naturalium et illud est q'm iam ostendi
ubi spēs multas ex spēbus attractionis q'
sunt per conuenientiam qualitatum et q' per hanc
causam fit q' et adunumquemque membrorum corporis
attrahitur cibus conueniens ei et continuatur cum
hac similitudine q' unamq' medicinarum solutiuarum itm
est conueniens humori q' ipsa attrahit. Veruntamen
medicina est e fortior humore sicut lapis magnetis
est fortior ferro. Quoniam h' lapis est simul fer
ro et ipse non inuenit n' i minima ei (et) aspec
tu est simul aspectui ferri ualde sed est fortior
ferro q'm ipse attrahit ferrum et ferrum non attra
hit ipsum et nobis itm non est necesse ut cre
damus q' cartamum est flaticum sicut sicut supra
illud cum eius uero propter caliditatem suam est
fortius flate et propter hanc causam attrahit
fla et fla non attrahit ipsum et similiter semine
urtice quamuis conueniat ipsum in hora
aliqua et illud namq' est res que multotiens accidit
cartamo et non forsitan accidit multotiens se
mini urtice propter causam uehementiam uirtutis
sue. Et fit medicina soluta cibus sicut ele
borus est cibus coturnicis semper. Et ego uolo
et est iam peruenerunt in sermone ad hunc
locum ut faciam curtem rememorationem
unius capitulorum scientie dicta. que iam ostendi
in demonstrationis libro et est ex eis quibus
fit iuuamentum in hoc capitulo presenti. Dico
ergo q' demonstrationum sunt quedam quarum conclusio
est q' h' res ad hanc et est necessario et ex eis
sunt quarum conclusio est quod possibile est ut sit h'
res ad hanc et de istis demonstrationibus
sunt que permittant ad hoc ut h' res sit
ad hanc rem necessario et accidit eis illud q'm
sunt sequentes ad radices necessarias sicut
accidit in h' q' ostendimus h' de esse car
tami et semine urtice q'm in utrisque humor
flaticus est res super quam non est possibile nobis
exigere demonstrationem manifestam sed est res

in qua est sermo secundum possibile cuius ostensio potest
ostendi ut sit. Et uero quia nos iam osten
dimus q' spēs attractionis non sunt nisi per
similitudinem substantiarum ad substantias et iam ostensum est
multotiens q' in hora solutionis medicine solutiue non
attrahitur n' humores conuenientes eis proper
sibi et non est aliud humor omnium simul et tunc oportet
necessario ut sit inter duas substantias aliquid simili
tudinis scilicet inter substantiam attrahentem et substantiam attrac
tam et res quidem quia soluit cartamum et
semine urtice non est nisi fla. Et oportet ergo necessario
ut attractio h' flatis itm non sit nisi res
flatica preuls et ego non dixi q' oportet ut sit
res flatica ipsa met nisi q' inter utramque est
similitudo non quod utraque sit res una et eadem
et est q'm non ferrum attrahit ferrum nec ca
ro attrahit carnem sed lapis attrahit ferrum
et caro attrahit sanguinem et inter q' res sit
ipsa met et inter q' sit simul ei est scientia
in quantum ex eo et de eo q' fla et fla et cartam
et est una et eadem res sed cartamum et fla ambo
sunt similia non res una et eadem et illud est q'm
nos dicimus q' iste sapor est sapor colericus aut
sapor flaticus non uolumus q' in illo sapo
re sit colera inuenta actu aut fla inuenta
actu et iam ostendimus quid consequatur
auctores h' scientie de inconuenientia et fe
ditate in libro uirtutum naturalium in quibus
aliis multis. Iam ergo est nobis ut recedamus
ab omnibus istis sententiis et rationibus q' sunt
istis comparatio et oportet ut redeamus ad dicen
dum illud in quo fuimus. Dico ergo q' de
medicinis solutiuis sunt in quibus in quibus
non est illa assimilatio inuenta ante illud
per complementum sed ipse adducitur ex eis et acquirit
eas in corpore sicut medicine q' comburunt assimila
tio ergo in istis itm est per duos modos quorum
unus est actu tali postquam sicut accidit illud in reli
quis rebus aliis omnibus et permiscentur sua
similes in quibus sunt sua alii dissimiles q'
dam ex genere medicinarum et quedam qui non sunt
ex genere medicinarum. Accidit ergo medicinis so
lutiuis per hanc rationem q'm non soluunt
ut quidam faciunt possibile malicia et quedam
earum fiunt ab per naturam et non sit lex uotorum
nobis peruenimus ubi ad rememorationem
medicinarum solutiuarum. et oportet ut rememorem
solutionis rei superflue quandam rememo
rationem nam illud est ex eis quibus fit iu
uamentum h'. Dico ergo q' solutio super
flua est q'm remanet ex medicina solutiua u'
d' magna in orificiis uenarum q' peruenit

Et carrtamum

sententia

assimilatio et conuenientia attractionis sunt
in ... ...

ad stomachum. Quare accidit in eis mordicatio et rapit eas plusquam fuerit et festinat eas et movet eas ad expellendum, quod in eis festinatione et motu continuo. Accidit quoque corpori propter illud desiccatur per potentiam que est in venis. Et accidit venis quando debilitantur virtute ultima debilitate simile ei quod accidit stomacho quando debilitatur eius virtus ultima debilitate. Et illud quod accidit stomacho est quod quando debilitantur propter eius superiores expellit totum quod impedit eum et reducit ipsum cum nocitus. Et quando debilitas est in partibus eius inferioribus accidit ei egestio que nominatur lubricitas intestinorum. Et ostendam illud sermone lato in quo dicam causas evacuationis eius quod evacuatur ex corpore. Illud quoque quod accidit venis in hora superfluitatis est simile ei quod narravi in principio rei. Dum perseverat aperio quod non fit fortis debilitas non augmentatur. Non evacuantur et reducuntur per solutionem nisi subtiliores humores et tenuiores corporis. Et qui sunt minoris proprietatis cum corpore convenientie cum eo deinde egrediuntur post illum quando adduntur ambe res simul et fiunt fortes propter humiditates que sunt priores corpori et magis convenientes ei quam omnis. Propter id quando superfluit solo est primum quod egreditur colera rubea. Et postea flegma. Et tertium colera nigra. Deinde egreditur in fine rei totus sanguis. Et non egreditur postremum omnis rei nisi quia est prior humorum per naturam. Et egrediuntur ante ipsum in principio rei subtiliores humores et tenuiores corporis et in fine rei grossiores ipsorum. Et Y. quod dixi ordinem humorum in solutione in libro nature hominis. Et dico nos illud iterum hic ne in sermone nostro sit defectus neque diminutio. Dico quoque quod si in potu dederis medicinam solventem flegma erit primum quod egreditur in solutione cum superfluit operatio medicine colera citrina. Et postea colera nigra. Deinde egredietur in fine rei totus sanguis. Et si in potu dederis medicinam que solvat coleram citrinam primum quod egredietur per successionem eius est flegma. Deinde est tantum ut eo quod egredietur colera nigra. Et quartum sanguis. Et similiter si dederis medicinam solventem coleram nigram erit primum quod solvetur et egredietur colera rubea. Deinde post eam colera rubea. Et post coleram rubeam flegma. Deinde solutione egreditur post hoc totus sanguis in hac dispositione. Nisi quia cum inveneris aliquid regreditur ex corporibus quibus non est anima. Et id quod accidit cum debilitantur vene debilitate vehementi et dilatantur earum orificia ultima dilatatione. Et hoc est ideo propter quod sentitur

quod illud quod evacuatur in fine rei post omnes humores cum superfluit solo est prior humorum corporis et plus conveniens eis quam ipsi humores reliquorum humorum. Procedit et apponitur in solutione superfluia secundum illud supra quod est in stabilitate sua et in sua constitutione. Tertia in evacuatione eius quod evacuatur omnibus humoribus qui non sunt propter ipsi nature neque convenientes ei est quia conservatur in ea comprehensio et in nobis rebus quarum una est debilitas venarum. Et secunda est amplitudo orificiorum earum. Et tertia est mordicatio medicine solutive. Et illud est quoniam quando vene non possunt retinere quod in eis est de humoribus et sunt earum orificia aperta et medicina remanet secundum mordicationem suam et suam festinationem et suum motum. Deinde non invenit humorem quem de proprietate est ut solvatur et solvat eum. Oportet ut egrediantur cum solutione illi humores alii et fit eorum exitus secundum ordines quos narravimus. Et tertiam quidem esse in mordicatione sola in qua tantum exeo sufficientia quoniam ipsa remanet semper secundum dispositionem suam ut moveret et stimularet venas ad expellendum quod est in eis. Cum quoque aggregantur cum mordicatione medicine debilitas venarum et apertio orificiorum earum est illud magis et plus et apertio orificiorum venarum secundum quod narravimus est propter virtutem medicine a qua accidit mordicatio. Et debilitas venarum est propter vehementiam eius quod consequitur eas de labore propterea quod medicina mordicat eas et fatigat eas propter id quod attribuit de eo quod est in eis cum ipsa sugat eas. Et propter illud quod provenit accidens iterum cum superfluit solo ut malicia complexionis. Et illud est quoniam oportet quando evacuatur ex corpore unum ex humoribus omnibus eius ut succedat evacuationi eius ex corpore malicia complexionis.

Iste quoque sunt cause propter quas evacuantur et egrediuntur per medicinam solutivam humores quos non est de proprietate eius solvere. Cause autem propter quas isti humores quando evacuantur est eorum evacuatio secundum ordines quos diximus sunt tenuitas humorum et eorum grossities et additio et diminutio in proprietate cuiusque et convenientia et eorum convenientia ad ipsum.

Iam narravimus in eo quod premisimus est quod dicatur quod medicina est frigida aut calida aut sicca aut humida potentia. Et quis sit modus experiendi illud ex ea et iudicandi illud super eam. Et propterea quod medicine narrantur iterum quod est lenitiva et mollificativa et dilatativa pororum et inspissativa eorum atque et opilativa et resolutiva

rum expectationibus similibus istis. Tunc necesse
est nobis ut rememoremur in eis narra-
tionem cum istis expectationibus et rememoremur cum
eis etiam. immo ante eas species omnium saporum
et iuvamentum eorum similiter. et nos quidem iam di-
ximus de esse saporum in fine tractatus primi
huius libri aliquid secundum firmamentum sermonem
platonis quem dixit in suo libro qui nominatur
timeus. non rememoratur enim sa-
porem illic sed ut rememoraretur impressi-
onem sensationis quam unaquaque est de expectatione li-
gue ut imprimat in eam. Et autem vo-
lo ut loquar in hiis saporum et iuvamentibus
eorum. Dico ergo quod reliqua membra corporis
consequuntur de impressione simile ei quod consequitur
lingua. Secundum ipsa non sentiunt quod adve-
nit eis in sensu sufficiente sicut sentit
lingua. lingua vero propterea quod in ea aggregatur
cum hoc quod ipsa recipit impressiones puritas
sensus fit quod sciat naturam omnium que imprimit in ea.
Secundum lingua calefit et infrigidatur et exsic-
catur et humectatur propter rem que calefacit aut in-
frigidat aut exsiccat aut humectat. res vero in
quoque reliquorum membrorum non est ita immo sicut
imprimit in reliqua membra et alterant ea et re-
solvunt ea et non diversificatur in inaditione alte-
rationis et diminutione eius non [illegible] quod ipsa rece-
pit impressionem a qua non recepit ipsam [illegible]
de manifesto est apud homines omnes quod de proprie-
tate lingue est ut sciat eorum siccum et hu-
midum et calidum et frigidum cognitione que non est
minor cognitione reliquorum membrorum. amari-
tudinem et dulcedinem et salsedinem et aceto-
sitatem et stipticitatem et ponticitatem et acredinem
lingua sola cognoscit et percipit eam quia
[illegible] inveniamus quod accidat ex istis in re-
liquis membris omnibus omnibus impressio si-
milis ei que accidit lingue propter in membris in quibus
est ulcus id est quoniam divicies cutis in spissitu-
do prohibent et resistunt et impediunt et ex-
pellunt virtutem rerum que occurrunt eorum et ex-
[illegible] et separant inter eam et inter penetrationem
in ipsum et pervenire ad [illegible] propter illud dixit x quod
aqua frigida mordicat ulcera. Secundum quoniam ce-
ciderit cutis ante adventum ulceris in ea non
mordicat eam. et aqua frigida quidem mordicat
oculos et nares et quod est in [illegible] de membris. et
mordicat etiam mordicatione non minore
illa partes intrinsecas stomachi et intestinorum
et propter illud fit difficile nobis [illegible] disti-
guere inter duas mordicationes ita ut sa-
piamus an mordicatio sit propter rem frigidam aut propter rem

calidam. et illud est quoniam propterea quod res frigida aggre-
gat substantiam membrorum quibus occurrunt et in-
spissat ea et oppilat [illegible] primum quod
accidit quoniam illud est ut humiditates subtiles que
sunt in eis egrediantur ab eis necessario sicut
exeunt lacrime ex oculis et mucci subtiles
ex naribus apud corizam. et modus quo frigidum facit
illud est preter modum quo efficit illud calidum.
quoniam frigidum non mordicat propterea quod ipsum co-
rodat rem continuam. et propter hoc fit quod membra
radicalia non sentiunt ex ea mordicationem
quoniam membra levia sunt quibus cum aggregantur
et exprimuntur accidit ut exprimantur eorum humores
et dirumpantur eorum partes. quia eorum humores expri-
muntur sicut exprimitur aqua ex spongia propter com-
pressionem manus super eam et partes eius distru-
puntur sicut disrumpuntur et finduntur res quas
attrahimus et extendimus manibus nostris ad
faciem in eis parte aliam. et ut accidit in mem-
bris raris levibus res simul huic. nisi est
quoniam propter raritatem suam recipiunt frigiditatem
facile ita quod profundatur in eis et pervenit ad
cavitatem eorum et propter levitatem eorum inspissat
ea frigiditas et aggregat ea velociter et patiuntur partes
intrinsecas eorum et propter hoc frigidas que profundantur
in unoquoque foraminum eorum rarorum. sicut sunt
omnia membra in quibus est ulcus et oculi et nares
et interior pars stomachi et intestinorum continet
partes omnium eorum quibus advenit frigus. et re-
volvitur in circuitu omnis partis eorum quia aggregat
et solidat res quam comprehenditur super eam
cum digitis multis et abscidit eam a partibus
aliis continuis cum ea. ergo inde necessario [illegible]
in membro apud hoc fit loca vacua multa quoniam
humores subtiles iam exierunt, et cum expresse fu-
erunt et quoniam substantia levis aggregatur ad locum mi-
norem loco suo proprio. sed non est possibile ut in corporibus
continuis parvum sit locus vacuus dum per-
manet secundum suam continuationem. ergo si in huius-
modi membris sit locus vacuus ut eorum continuatio
corrumpatur et corpus continuum abscidatur. Et accidit
ergo in sensu nocumentum ledens cum mordi-
cans ipsum. Secundum non est qualitas que est in
rebus que mordicant quoniam infrigidant et qualitas
que est rebus que faciunt [illegible] quoniam calefaciunt
qualitas una et eadem immo nos sentimus ex
rebus que mordicant cum infrigidatione quod ipse aggre-
gant substantiam corporis et oppilant ipsum et sentimus
ex rebus que faciunt ipsum illud cum calefactione
quod ipse resolvunt substantiam corporis et minuunt
ipsam et liquefaciunt eam. quamvis velocitas et
etiam non est equalis impressionibus ab eis et

de nota accidit post illud ut membra sentiant ex ea mordicationem.

Nota quod medicine mordicative que sunt calide que sunt frigide.

accidentibus utrisque simul, immo mordicatio acci
dens arteriebus que infixant tardant sensum
et mordicatio accidens arteriebus que calefaciunt
penetrat velociter, sicut nos iam pervenimus ad
finem indistinguendo inter duas mordi
cationes. Et narravimus qualiter mordificat res
frigida et qualiter mordicat res calida, et osten
dimus illud exemplis naturalibus. Et reversi sumus quod se
cundum exercitium eam tunc necesse est homini in cre
dat cum quando audiat Galenum quod oportet ut
quedam medicine mordicative sint virtutis calide
et quedam earum sint virtutis frigide, et oportet post eum
ut sciat Galenum differentiam inter istas medicinas
illas est per scrutationem exquisitam. Postquam in primis
rememoratum fuerit quod quando nos utimur transsump
tione dimissa mixtione in sirupis et in balneis quando
sunt temperate caliditatis quod sunt calida, et certe et
nobis melius ut dicamus in hac dispositione quod ipsa
sunt converta temperata, non quod ipsa sunt calida.

¶ Res omnis res cuius caliditas est secundum hanc di
spositionem est delectosa dilecta quoniam … et re
solvit illud quod est in corpore congelatum, et hoc
est res in qua delectatur propter … Veruntamen
si res que facit illud prolongatur mora ledit.

¶ …utem est eius quod quando prolongatur cum ea res
resolvit resolvitur superflua maxima donec
resolutum corporis substantia imminuitur et dispergitur.
Verum ipsa in hac dispositione et ledit preter quod
mordicet, immo ipsa non facit accidentem nisi
sincopim et debilitatem virtutis donec si per
severet vel accidet forsitan ex eo mors. Res
autem que calefaciunt plus calefactione istorum et
abscidunt substantiam, et dividunt eam et divisi
sicut ipsum … quod in non ut sentiat ex eis
hoc mordicationem, sicut est aqua bulliens, sed
secundum hanc similitudinem tamen sunt res in rebus
suis quando ex eis que non minuunt … solum
… corpus. cum occurrit sentit corpus frigiditatem
sed non sentit ex eo mordicationem. Res ex
eis que cum hoc congregant substantiam dirumpunt
eam et abscidunt ipsam, et sunt in quibus res
est maxima quod ipse solidant et oppillant oppi
latione laboriosa corpus sentit mordicationem.

¶ …tarum res sit secundum hoc tunc aggregatio materiei est
propter frigiditatem et eius … est propter caliditatem.
et mordicatio est communis utrisque simul quando utraque
superfluunt in adustione sicut … est in multo frigiditatis
aut caliditatis cum impressione sua in
omnibus corporibus variis lenibus imprimitur in cutem
tegentem corpus. Nam ego rememoror quod preparata
est … in quibusdam diebus et ambu
lavi in nive quod pervenit ex multitudine sua
quod non erat possibile videri extra aliquid appa
rens nisi aer. Item erat clarus mundus
valde et sufflabat cum hoc ventus frigidus, et valde mor
dicabat oculos et nares, et non hoc tantum sed
mordicabat faciem totam. Et si homo item ex
tendebat manum suam ex pannis mordica
bat ventus manum sicut mordicabat faci
em.

¶ Res autem infra ultimitatem infinite a
caliditate non mordicant cutem, sicut res quidem
frigide non faciunt illud quoniam non possunt mung
ere continuitatem eius propter duritiem eius nec est po
ssibile ut perforent et perveniant ad profundum
eius propter spissitudinem apparentis eius. Et res que
de caliditate non faciunt quod nimis sunt in …
quod possibile sit eis ut corrodant. Et non est eis po
ssibile ut solvant tamen et non item penetrant et
transeunt in poris et foraminibus, in latere
cum facultatibus et de rebus magis adiuvantibus
ad hoc ut sint iste impressiones sunt grossi
tudo substantie medicinarum et earum subtilitas, et illud
est quoniam summe que infixant sunt subtilis substantie
sunt magis profundantes et magis valde in pe
netrando ad profundum quod est mordicatio
propter hanc causam fortior et vehementior. Quod si …
me que calefaciunt sunt grosse substantie sunt ma
gis valde ad hoc ut faciant accidentem ulcerationis et cor
rosionis tamen propter hanc causam est vehementior et labo
riosior … quod corpus est aer et grossius
corpus est terra et quod est inter utrumque est aqua. Veruntamen
tamen quando aer suscipit qualitatem ignis fit flamma
et terra quando suscipit eam fit pruna. Aqua vero
propter mediam naturam recipit caliditatem vehementem
sed non fit flamma neque pruna, et illud propter habitudinem
naturalem, quoniam flamma et pruna sunt due species i
gnis et omnis ignis est calidus et siccus. Sed non
est possibile ut aqua fit sicca propter … recipit qua
litatem ignis prout sicut susceperunt eam aer et
terra.

¶ Medicinarum autem nulla est cuius caliditas
sit sicut caliditas flamme aut prune aut
aque bullientis, immo que ex medicinis est ca
lidior est minoris caliditatis quam iste. Veruntamen ca
liditas medicinarum quando ultimitatem consequitur ex virtu
te eius ut adurat quando est infra grossa. Sed quando
ipsa est infra subtilis fortasse non mordicat
neque durat. Sed ipsa calefacit tamen et fortasse ~~non~~
mordicat sed ipsa non adurit.

¶ Res quoque ut tu scias rememorias … quod est
subtile et quid est grossum et quod omnes res que
festinant et resolvuntur propter … et …
velocitate nos nominamus subtilem, grossam vero
… et id quod resolvitur est caliditas que est in
corpore cum accidit ut occurrat … autem

Et nobis. hoc usque ad principium sermonis capituli. ipse nichil aliud facit nisi quod ipse investigat et probat quod res acetosa est minus frigida quam agresta.

al' minutas

earum in partes parvas aut magnas aut mini
mas aut grossas est res que est in eis extra
neus suus. Et propter illud fit quod ille ex me
dicinis que inflant que grossa est non est
possibile ut mordicet quoniam caliditas que est
in corpore non resolvit eam quoniam ipsa existit
lamine apparenti cutis secundum quod ex eis est sub
tilius profundatur facile velociter et pervenit
ad profundum et mordicat partes que iam ag
gravit cum subtilitate sua diversitatem in
sua compositione. Et iam ostendi antea quod non omnes
superfluitates inequales insunt omnibus. Et illud quod
aut est impossibile aut est quasi difficile ut in
veniantur sic esse equalium partium verum nos
quidem in vino dixi iterum quod una ex superflu
itatibus que sunt in ipso est grossa et ex hac
superfluitate grossa cum separatur et recedit de
scendens ad inferiora. ad inferiora est fex.
Et in vino est superfluitas alia scilicet spuma
que natat super eorum eius in hora sue ebul
litionis. deinde in fine rei descendit et reci
dit cum fece. Et in ipso est superfluitas alia et
est aquea permixta toti vino. et ebul
litio est huic superfluitati propria. [illegible] et
cum istis tribus est quartum et est [illegible] vini veri.
Etiam dicimus quod in lacte iterum et in oleo et
in omnibus succis sunt superfluitates similes
omnibus istis. et similiter in omnibus plantis et
omnibus que fodiendo extrahuntur. Cum
ergo rememoratur filius Zacharie res est necesse tibi
etiam ut inquiras de omnibus medicinis. et iterum
ut caveas imprimis ne impediaris illo
quo impediuntur multi de illis qui ingre
diuntur in his rebus. scilicet est quod ipsi loquuntur in medicinis quasi
ipse omnes sint similium partium et non considerent
quod vinum neque oleum neque aliquid quod sit compositum
ex partibus diversis in ipso et mutatur [illegible]
plurima de audientia nostra super sermone in
aceto quod ipsum exivit caliditate naturali que est
in vino et acquisivit caliditatem aliam ex putre
factione sicut vidit illud recte invenit ipsum ar[istoteles]
iterum et theofrastus. Et illud est quoniam partes vinose
que sunt in vino inflative sunt apte conversioni
earum ad acetum. et superfluitas aquea que est in
ipso cum ipsum putrefit acquisivit caliditatem
adeptam sicut acquirunt reliqua corpora que pu
trefiunt. Est ergo acetum secundum hanc rationem
res composita ex partibus contrariis ultima
contrarietate quoniam quando calx sit facta calcis
similiter est res ignea omnino que comburuntur ex li
gnis. [illegible] in cinere est similis igneitati [illegible]
in ea divisum in partes parvas. et hoc ex eo quod

al' cerasus

est calidum vehementis caliditatis. reliquum vero
corporis terrestre [illegible]. Et propter hoc si nos infun
deremus cineri aquam deinde colaremus eam
cum re separate raritatis reperiret quod est in eo
de partibus acutis calidis cum aqua cum qua
ablutus est. et greci nominant hanc aquam fume
ti et est aqua similis in esse suo virtute sua
cum aqua maris et aqua salis quoniam hec iterum
est composita ex aqua et sale et aqua quidem cum qua
ablutus cinis est composita ex ea aque et ex parti
bus quas collegit illa aqua ex cinere de
necessitate est ex eis utique hec aqua quam nominant
greci fumeti. et si nos non procederemus scire
quod est hoc compositum ex aqua et ex partibus fumo
sis que sunt in cinere forsitan putaremus
quod esset simplex singularis. Et similiter hoc accidit in a
ceto nobis. et illud est propterea quod non possumus as
picere ad generationem eius sensibiliter non recipi
mus in eo formationem et non verificamus illud.
Et nobis quidem necesse est quantum non est de
terminatum in reliquis rebus ut ultimum consti
tuamus in diversitate que est inter aquam agreste
et acetum. et credamus quod acetum non est aceto
sum tantum immo permiscetur acetositati eius sapor
alius acutus. Et propter illud fit quod aqua agreste
inflat inflatione completa integra. et propter hoc
confert inflationi et adustioni ultimo
iuvamento quando ponitur ~~ponitur~~ super os stomachi
aut super totum ventrem aut super omnem locum in quo
necesse est ei inflatio et non est acetum ita quoniam non
est res una pura neque est acetosum tantum immo
in ipso est cum acetositate sua acuitas et
acredo. Cum ergo sit res secundum quod narravi
te necesse est ut res que acetosa est tantum quecumque
res sit parvulus sit sicut succus pruni sit illud aut
citonium aut pomum aut uva aut fructus
rubi aut mori aut granatum aut alius ex
fructibus quicumque fuerit fructus autem ex suis
aut ex plantis sicut acetosa et planta quam
greci nominant ecleneseis et quam nominant
iterum alii Resenius et illud est quoniam gustas su
cum eius invenies in eo acetositatem fortem
manifestam. et non ostendit tibi in eo aliquid
dulcedinis et acredinis et tu invenies
hunc succum inflative. custodit ergo illum et u
tere eo cum fiducia. et tu finis in medica
tione inflationes et combustiones ita ut ponas
ipsum super ventrem et similiter in medicando
egritudinem que nominatur erisipila et si in
in medicando aliam ex egritudinibus
calidis. secundum hanc similitudinem invenimus quod in
omnibus egritudinibus similibus nocet iste succus non

[Marginalia:]
[illegible] quod acetum est minus frigidum quam agresta [illegible]

et fiet residuum eius non cali dum. quoniam preterea est quod fumo in ea sunt partibus igneis in aqua

cor.
quoniam
vel non credimus
vel verificemus
al' gustans
quoniam
ipsum
Ideo quod agresta est frigidior aceto.
Et

40

cumito magno. Et qm inuenis saporem
sua pmixtu osicitera. si ills q pmixtu
e acetositati ei sit acuitas acredo. tuc
extima q in eo e caliditas. & si e ills qd
e ei pmixtu stipticitas. tc extia q in eo
a e gen a frigitatis. & ills e qm frias ace
tosa e frigitas sbtil & frias stiptica e frias
grossa. & dicam rones quibz infitiant res
iste impssio. aut oz ut rememorer ei
q inuniu sup illos qui inquirut de opato
nibz harz rez inquisitoe quia no ingdi
aliquid inuecabia sophyaz ad locu ui
tatis. Et e h .s. q necce e eis ut sint o
ti exao i studio i sentitis dia a cano
nibz ei quos ego inuiu sap eo semp u
erudiant scriptos meis & bn sciant eos. &
quos ia dixi i lib de demonstratoe donec
itm erudiant sensu gust ipoz in pris
saporibz cu ultimiore fine. Et incipi
am in illo rebz quaz sapor e sapor un
manifest ualde quietz sapor fuerit.
Qz si amat ut expiantur acuitate & ac
dine & consiterent eas donec intelli
gant eas intellectu maiu tentant i
manus suas ad aleu cepas & reliq
que ueb sunt similia & assidue & con
tinuet gustu eoz & saporem eoz & plu
get spatiu cu ipi masticat ea & sint pri
ti sr fuatoez ei q sentiut de impssioe
illoz i ipis cu pseruitate. Si aut am
at ut cosciteret stipticitate & firment in
ea donec intelligat eam. tentant man
suas ad gallas & sumach. & que sut
illis similia. & si uoluit ut intelligant
amaritudine gustent bauriac & uitu
& mirra. & si uolunt intellige dulcedi
ne gustent cogelatu uue & mel. Et ca
h itm si diligis ut iustificet ap te qd
aque no e sapor & q ipa e media in sapo
re suo. e inuuo t ut gustes eam a psciu
teris subtili fuatone ei q e de impssi
one ei in lingua tua. & ipe q e ex aqua
in qua no declarat ad hoz sapoz quos
dixim. no stipticitas nz acredo nz acui
tas nz acetositas nz amaritudo & e e
h no uehementis caliditas nz uehemetis
frigitas. Nam cu tu pcessis hac uia & duc
t fuis p eam uenies ad sciendu reli
quos sapores occultos oms facil & scia
os saporem iti q sut s ptido delectabi
les. & s q quida alii dicunt insipidi
saporis aqsi sic sapor arundis humide

o plante que gte noiat atustag. & sili
sapor tritici & ordei. & alkemit & militaru
aliaz iti pt istas de illis quas dixit
teofrast u specula t ince rez dulcium
s. an oz ut dicat q sut spes mlte an
oz ut dicat q sut spes una. & no diuisifi
cat n p additioez & diminutioez in dulce
dine. & ego determinabo re in illo in eo q
futur e. Qm aut inuenim re quia
sentim de gustu aque cu pcipit no e sa
por in aliquo sucoz tc res in illo suco mai
festie q e ipa e egrediens ab omi calite &
frite mai. & q ei o e media aut dedimus.
ad fine parz. Res si fuerit s hanc dispo
ne inealite & frite & cu h fuerit sicce sbe
tc oz n ut sit sba ei terestis & exsiccet ex
siccatoe e qua no sit meridio & mediu
quod noiant oe eu e h dispo ex medis
glutinatois & oppilatois sic sut res mlte
te ex medis ablutis ablutoe exquisita
.s. emachites & tuchia & cerusa & calx. &
alumina & lutu asportatu decta & chimolea
& silr itm cantaruxem & lutu asportatu
de samos noiatu stella & cinis fullonu
& e ex medis glutinatis oppilatis fid
eis sut no terestres tm s cu h sut aqe
inatis sups frite eis sut inquibz e exatc
itm res mlta. & oe eu uia eh uisco
su & p hanc cam fit glutinatiu oppilla
tiuu. Et ills e qm me glutinate oppilla
tiue sut duaz spez quaz una e terestre
pura & p ills sicca. & alta pcul e uisco
sa & e pmixe opoita ex aqua & tra & mlt
tde e inca aliquid aeris sic e oleum dl
ce. Et ego quid iam an narau q oleu
uel ei pmoe meu oleu suaue oleu no
suaue e pmixto opoitu ex sba trea
& sba aquea siml & albugo oui e opoa
exsistis eisde sbis. Sextu e pluris
terestatis qua oleum suaue & simili ps
caseata lactis e glitina & pinguedo por
ci qm in pinguedie bonu & tudoz e acu
itas mlta & igneitas. pinguedo aut
feminaz capraz & feminaz uacaz mi
nons sut acuitatis qua pinguedo &
bouu & taur. Res in adipibz haz m
itm e acuitas & no noiatu eam adhy
pe n q pinguedo hoz aialiu noiat
ad heps pp eosstitudine suam. qm no
e caliditas ei tm addita sup calite ad
ppis pora. imo e itm plis terestatis q
ipe. adeps aut anatis & gallor e ue

hementoris siccitatis et vehementioris ca
liditatis quam ad eps porci. sed cum hec est subtilis
non terrestris et similiter adeps volatilium quoniam
insipida cum eorum est exac quantitas multa. et
hec est causa est sermo primi istius est convenientior.

Dimittamus ergo ipsum donec rememorem
eius in loco alio. et ex adipes quibus mel
est acuitatis sunt glutinatiui oppilatiui
pororum et foraminum propter quod est excis. sic
hementoris siccitatis et plus terrestris. et cera
colata est item secundum hanc dispositionem. Et illud est quod
cera quando collatur excoriatur ab ea quod est in ipsa
de acuitate propter mellis maxime est quod hoc melius
sermone non est in cera amari saporis in natura
sua sicut cera asportata de nephitria. Hec ei
adepta est amaritudine saporis ex absci
tio. Nam si tu lavas eam et collavis de
aces multocies non removebitur ab ea ama
ritudo eius. et item cera scripta ex mel
le acuto quod colligitur exasse quoniam vis non suavis
meat in multa longitudine ante oddicato
nelis hec sit excis quam eorum invenimus. et convi
entior cera ad collandum et abluendum est que
sumitur ex melle in quo est superfluitas aquosa
et non est calidum nec acre. et dispositio quando in melis
glutinativis oppilatis est secundum quod narravi.

Et ego vero adullo in quo sum de rememo
ratione meorum stipticarum et acetosarum. dico
ergo quod in se stiptice sunt in essentia sic sue
terre crosse inqualitate sua sicce. Cum enim eorum
meiorum acetositas est eorum subtilie et qualita
tas eorum est qualitas frigida sic qualitas et
meiorum stipticarum. Nos pervenimus ad unifi
camus ultimo et certificamus intutis simul ex du
obus modis. quorum unus est sensus. et alter vero ratio
sed via quando unificationis ex sensu est confortat
uos ex operatibus. Via autem unificationis per
rationem est ex ipsa scientia harum meiorum supra missam
in primis existis duabus unificationibus unifi
cationem quam est manifestior apud multos hominum
et debilior ad demonstrationem quam certificat et
sciam eius. Dico ergo quod omnis fructus arborum
quos invenimus quod complectitur et maturatur dulcescere in
initio suo esse ponticus sicut est ciciae et cinz
horum nam est simul nec arboris generantis ipsum
sicut dixit theofrastus vinu. sicut citonia et uva et
olive et granata et mora et pinea et pira.
cum ergo ostenderit cum eis tempus fiunt huio
ra quia fuerint et fit in eis cum ponticitate
sua acetositas. deinde non cessant item
recedere ab acetositate et expoliari ea in
paulatim et paulatim donec perveniunt ad dulcedinem

ad complementum suum. siquidam fructus sunt quorum
non dulcescunt dum sunt super suam arborem
sed postquam colliguntur perveniunt ad dulcedinem
per tempus. et de eis sunt quorum esse non meiat a
cetositas in eo permutantur absque medio de pon
ticitate ad dulcedinem sicut fructus olive. Iter
ro in hoc quod omnes isti fructus quando maturantur per
caliditatem. et quia caliditas que maturat e
os est due caliditates. quarum una est propria uni
cuique fructuum et naturalis ei. et altera acquiritur
extrinsecus propter solem. et ipsa quamvis adveni
at ei extrinsecus tamen non est naturalis fructuum et ipsa
ei conveniens ipsi est res quam tu scies scientia maxime
per quam rememorabatur sermonis eorum que possumus
radices rerum. quia si fructus in principio suo esse fu
erit ponticus donec quando maturatur dulcescat
et dulcedo eius non est nisi a caliditate et eius acce
tositas et ponticitas non sunt nisi ex frigiditate.
Et propterea quod fructus in principiis suis esse dum adhuc
est lignus sicut dixit theofrastus non est nisi sicc
ponticus simul et non fit acetosus nisi per mul
titudinem que venit ad ipsum de humiditate. et de
maxime est quod ponticus est plus terrestritatis et ac
cetosus est plus humiditatis.

Et cum res sit
secundum hoc et planum in sermone suo recte invenit quod
partes terre intrantes ad sucos quando liquesce
re aggregant partes lingue que sunt rariores et
vehementioris raritatis et exsiccant eas.
Et si sunt vehementioris asperitatis sentit eas
lingua ponticas. et si sunt minoris aperi
tatis sentit eas stipticas. Nos ergo in sermone
nostro recte invenimus quod huiusmodi causa est secundum
hanc dispositionem est cum hoc frigidus illud est quoniam si fu
erit terre enim erit glutinativus et non erit in
ponticus. et in sermone quem iam perdiximus nos ad sciam
saporum et non declarata est demonstratio que certifi
cat sciam eius. et illud est quoniam de proprietate huio
nis pontici fit ut aggreget linguam et exsiccet
eam et exaspet ipsam per optionem suam maiorem.
Et sicut monstravimus ante partes corporum non
aggregantur et constringuntur et solidantur nisi per frigidita
tem maxime est quod huiusmodi ponticus frigidus peculiariter
propterea quod cum frigiditate sua exsiccat exsiccatione
inequali quoniam exasperatio item est aliqua. et paul
atim est terre quoniam huiusmodi aque transit et penetrat
in corporibus omnibus penetratione equali. et illud est quod
de proprietate eius que non dimittit eum quod est quod
quantitas diminuatur redit ad continuitatem. corpus
autem terrei intrantis ad sucos proprietas est ut
diuidat. et de proprietate eius est ut non continetur
nisi facilitate.

Et si tu item rememorabatur fuerit
impressionum accidentium ab uno ex eorum propter

Nota quod duplex est calitas que maturat
fructus scilicet calitas propria et
naturalis eorum et extrinsecus solis.

apu

vel aut

ligue

al. continuitatem

Inuenies illud testificari sup h' id. et illud
e qm declarat q' humores accetosi pene
trat in corpib3 sensibilib3 uelocit' et inueni
m' humores ponticos tardari i penetratoe
et inuenim' accetosos uisibilit' agere plur
sue opatois i p'funo et poticos i mai
et cu res sit s' h' te p has omes res decla
q' cor pontica sut crossa et accetosa sb
tilia. et sut iste res que sut adinuicem
contentes. s' q' narraui de ipis natis iste q'
dixim' q' apparet sensu p inductoe3 com
paru exrebz particularibz. et no e malu3
ut addam in illo et adiungam ei res a
lias priua rememorati fuerim' h' e cas
q' cant ee inusu nou3. et e q' ista duo con
dicant q' ambo faciunt stipticite. s. stip
tic et pontic et int' utr3 no e dia n' i ad
ditone et diminutoe in stipticitate. et red
dem' itm q' i medicis sut sapores mlti.
et q' isti sapores no solum sut diu'si imo
fortasse mltoc sut oppoita resistentes q'
adinuice contra ulta dietate. et i e exeas q'
ia ostendim' exeo q' ptin e de declaratoe
ultima. et conuenit nobis nece ut po
nam' pn' nro h' ex eo. Dico g' q' q'n
inuenis medica3 e gustas eam mordicatoe
et stipticitate facte simul' pcipio tibi ut di
mittas eam et puenias ad medica3 q' stipti
citate faciat pt' q' mordicat si g' gust
as medica3 et no uides eam accetosa ne
dulce ne amara h' s' plum q' po e no e
ei nisi sapor stiptic. te exp'ite eam et ex
amina ee ei p experimentu s' modu q' iam
dixi t' mltoc. Nam si stipticat et mo
dicat simul a' in stipticitate ei e sapor ali'
pmixt' ei. te solicitudo tua inexpientia
me cui' ppetas e h' ppetas e superflua et
uacua cu tu no uel' expi et examinare
n' stipticite h' e qm tu no sas a' ipi' opo
q' in corpore efficit sit pp stipticitate sua
an pp unu illor alior sapor qui pmi
scet stipticati an pp utros3 simul. et sic ne
q' coloctar et zegi et calcatu et cortices
cis et zegi rubeu ppea q' stipticant et
mordicant simul agunt innumq3 corp
cui accidit p duas ns. Et er ipa cu hec
no significat nobis significatoe mai
an adurat pp stipticitate suam a' pp sua
acuitate. et pp i medi t' e ut dimittas
ista et quesites medicinas alias mltas. qn
uis expi stipticite pura mixta q' e si
gularis sola ppe s' plurimu q' pole e u sit.

Cu g' inuenis stipticitate e ppetas e h'
ppetas te custodiet medica3 in qua inuenis
eam expime et examina ea p ma q' ia au
disti ame mltoc. Ex. g. si contraris ad ba
laustias gallas a' cortices granator
a' adbarbam yrci. a' uua uulpis. a' acce
tosam. a' achacia a' sumach sucum. a'
aliquid aliud exeis quor una e h' et gu
stas ipm inuenis ipm ponticu uere
et no inuenis ei saporem alium puru no
tu oio s' h' e g' illa p q' oz te expi optoe3
stipticitatis. et tepate ipam. Ex. cu tu ex
pins eam s' q' narraui tibi mltoc i cor'bz
quor forma e melior formar q' sit
sana puri et in cor'bz cu quibz et egritudo sin
gularis sit calida sit a' fria aut sicca a'
humida. te si inuenis eam hoc sanum
inflare inflatoe mai et conferre egritudi
bz calidis et accidit in infirmo itm qualitet
fria. te audem in iudicio sup stipticite
q' ipa inflat q' si inuenis ipam effice con
ulli. et inuenis in corpibz sanis puenire
exea contra ui frigitatis et egritudines calide
stimulant et accedut exea. et egnes fre
expellunt p eam te nece e t' ne exti
mes sup hi' medica3 q' ipa inflet imo q'
calefac. Et sm hanc seruitam q' t' u
expiaris medicinas calidas acres s' singla
ritate suam. et huic g' man' tuas adce
pam et alium et piretrum. et c' et condisi et enu
la et calcec. et illud e qm sicut si homo pmi
sceat pip et solatrum et no pot expi unu
ambor. simil' no pot ho expi res q' sut
pmixte et opoite p suam natam. et similit'
innuo t' ut expiaris res accetosas et
res amaras et res dulces ita ut inten
das in illo ad res fortes singlares. s'm
plurimu q' pole e et pone g' examinatoe3 su
cas et extrahe uirtute3 ear p experimentu.
Ille aut qui conuitit ad totum q' ei ppa
exrebz ponticis et stipticis et amaris et po
nit expiencia suam sup eas et age s'm
q' pole e ei ut expiat' et plet p eam res
ponticitatis a' stipticitatis. a' amaritudis.
te iam attulit re neganda et inquietate
turpe ualde. et i e qm cu sapor me. e sa
por un' tm te expiencia tua me et sapo
ris ei expiencia una et eade q' si i ea st
sapores mlti. te res inea maxima est
q' effic optoe3 pmixta coposita ex illis
naturis omibz puenit g' in q' opatio
pueniens a sapore e expiencia q'r. re

manet ignota. non est quod cum oporteat ut ex-
perientia non sit nisi secundum quod narravimus ante. non
illi qui putant quod penitus non est possibile
ut iudicetur super virtutes saporum per aliquod
iudicium. et illi qui experiuntur eas absque
hoc quod narravimus non inveniunt recte. cum sit
possibile ut iudicetur super eas quoddam iudicio
et non sit possibile ut experiatur absque hac via
quam narravimus. Hoc vero ipsi dicunt quod nos omnino
non indigemus inquisitione de saporibus
et experientia earum apud inquisitionem nostram
de virtutibus medicinarum quoniam possibile est ut inve-
niamus virtutes earum per experimentum preter quod
consideremus in ipsis saporum. Ero ad hoc ut lau-
dem propinquior et dignior quam ut vitupe-
rem eos. preterea quia ipsi preveniunt hanc rem que
indiget necessario deinde extimant quod est extra quod
non faciunt scire. Convenit nobis ut vitup-
eremus eos duobus modis. uno quia ipsi intro-
mittunt res non necessarias in narrationibus rerum
necessariarum. secundo quia desperant de inventione ~~de~~
~~inventione~~ eius et certitudine virtutis cuiusque
medicinarum. et est res que est possibile ut inveniatur
magis ultima inventione apud experientiam
eius per experimentum secundum modum quem narravi-
mus. Et preter quod conquirunt de saporibus earum.
Et est quidem perveni in hoc loco ad considerationem
inter saporum non extimia que non sit michi
possibile extrahere quod volo sine eo sed propter continu-
ationem sermonis cum radicibus. Et illud est quod
volo ostendere quod omnis res extra in quibus
considerat est vicina ad sensum quod est dicunt
inclis que posuimus radices rebus et non
est ex rebus omnino aliquid quod sit contrarium et
quod destruo sermonem eius qui extimat quod
omnis res que stipticat calefaciat. Quamvis
nullo tamen sit quidam quo indigetur in
hoc libro presenti. Et ego inquiram declarationem
illius meo quod futurum est. hoc autem redeo ad id
quod intendi. Et ego invenio illi qui deside-
rat veritatem et cuius anima expetit eam ut in-
cipiat gustare omnes medicinas stipti-
cas per se sicut fecimus nos. et in qua earum in-
venerit stipticitatem puram cui non permi-
scetur sapor alius quantum possibile est ponat in
temptationibus suam per experimentum et consideret
an sit calida aut frigida aut sicca aut humida. et hec res quam
facit omnis homo cum est rem et seipsum
singulariter probet. et ego extimo in omnibus nec
ut iudicem super illud quod incepi experiri
per meipsum quoddam iudicio et faciam in
in hoc loco per sermonem universalem venientem super

totam rem. deinde faciam illud in eo quod
est post per sermonem venientem post distinctionem. Sermo
universalis qui venit super summam eius totam est iste.
Quod est corpus stipticitatis denudatum ex reliquis sa-
poribus apud sensum invenies semper per ex-
perimentum infrigidante. similiter invenies ex re-
bus quarum sapor est sapor compositus permixtus
ex rebus multis ex illis in quibus est dulce-
do pauca et amaritudo et acetositas quod infrigidant
infrigidatione manifesta. et illud est quoniam super eas stip-
ticitas et infrigidatio vincit victoria cum que
debilitatur ille virtutes alie que sunt in ea.
Et si invenies inveniemus omnes res acetosas
infrigidare. per res acetosas intelligo ace-
tositatem absolutam sicut est acetosa et planta
nominata grece aukesil et alie ab illis du-
abus de illa acetositati quarum permiscentur
sapores. alii dulcis aut acris aut amarus. si-
cut granata et poma citonia. et prima vina
et cerasa et mora et acetum ipsum. Veruntamen sunt
quod narravimus ante. acetositati permiscetur
aliquid acuitatis et acredinis. fructuum
vero acetositati permiscetur dulcedo et pun-
ticitas et in quibusdam eorum amaritudo oc-
culta. et similiter tamen post experimentum omnes
res quibus sunt stipticitas et ponticitas
similiter invenies eas infrigidare infrigidatione
manifesta. omnibus autem rebus dulcibus est de calidite
secundum quantitatem dulcedinis sue. et propter illud ex rebus
multe dulcedinis non est possibile aliqua frigida.
in rebus autem pauce dulcedinis fortasse
est aliquid frigoris. Veruntamen illud est cum ma-
teria sua illius rei est aquam. Verum si dispositionem
non pervenit existere sua ad hoc ut consequatur
frigiditatem rei ultimate que est in ponticitate aut
in acetositate immo non pervenit ad finem
frigiditatis non ad illum quem diximus antea in rebus
quarum caliditas est calitas tepida. Omnes
res amare tamen sunt calide sicut mirra et bau-
rac et nitrum et mumia quod tam antiquatur
multum. et res multe ex seminibus de quibus est
semen rute silvestris. et rebus sunt semen nigel-
le. et grana lupini et ipse lupini silvestris
et semen erbi et ipse qui de eo est silvestri semen et
nominatum persicum. et est illud quod invenitur in
tritico et anmdala que per hanc causam nominatur
amigdala amara. et semen quoddam cu-
cumeris et grana alkekengi et cum istis res a-
lie multe. et dicam rerum amararum et in
eo quod est post. et loquar in eius sermone longo.
Hoc redeo ad esse rerum stipticarum et acetositatum
et compleo eam et absolvam eam. Consideratio

No. in ista columpna modū et ordinē sz que fuit diuisi saporis in rebz suis fructibz.

que nō ↄueniūt ei. Dico g̃ q' sapor
stiptic' nō ē n̄ sapor pontic' debilis. ↄh
ē res cui' oz hoīes remiora ex eo q' inue
nit sensibilit' q̃uō n̄ sit el' ēē ego nā
bō t' ill' illū h. Dico g̃ ppea q' cor'
pontic' ē ītenum frīd. oz necc̄o ut ei' ut
nō frangat' z debilitet' n̄ p unū tm̄
mō a' ut calefaciat a' ut hūectet' aut
utraq; res eueniant ei simil'. Verumtn̄ si
calefac̄ tn̄ nō fit hui' nz leui' qr̄a fuīt
s; remanet ī frigiditaē suam z aquirit z
dulcedinē additam in sapore suo sicut
glans z p̄ue que grece noīat' g̃ce castane
a' si s; si hūectetur tn̄ tē si illa hūitas eius
fuit crossa aquea fit stipticū. qm̄ hū
tas aquea q̄ frangit debilitate eius sa
poris. z si hūitas ei' fuerit hūitas subti
lis aerea fit acetosum. q̄ iam ostendi'
q' subtilis hūitas facit accētē saporem
acetosum q' si hūectet' z calefiat simlr tē
si fuerit hūitas el' aquea conūtit' z per
mutat' ad dulcedinē. z si fuerit aerea
permutā z ↄūtit' ad unctuositatē. Jam
declarat' p h' ↄnsione mai' q̃uō fit q'
fructus existens in p'n suu ēē pontica
qn̄ procedit ei' etas dulcescit quidā dulce
dine pura z fiūt quidā eor' acetosi. z q
dā eor' stiptica z quidam eor' remanēt
ī suā ponticitatē sēp. z quidā eor' fiunt
unctuosi. z f q' de istis saporibz adinuicē
pmiscēt acquirēt fruct' sapores diuso
mōe diuisitatis. Fruct' quidē pon
tici qui remanēt ī suam ponticitatē
semp sūt sicut due spēs glandinis q̄
noīant grece sahasi z ledesemi z fructus
mespilorum p'tem suū z fruct' silea rec
te. Sic ē qm̄ isti remanēt fri sicci p q'
fuerit apn̄ rei z nō ē aliud mei n̄ q'
crescūt z adiut' tn̄ dispo aūt que ē fr
cos in corpe suo ē q' nō altantur nz ↄ
uertūt' ad aliquā reliquar' ↄuēsionū ma
iorum. Juste arbores in se ipis itm̄ st
friores z sicciores z uehemētōis pontica
tatis z uehemētōis stipticitatis quā reli
que arbores. Fruct' aūt stiptici dulces
simil' st fruct' mirti z piri siluestris z fruc
t' glandis z que noīat' castanea p'pe
eu' dulcedo maior ē ponticitate sua.
Reliq aūt res que sūt stiptice tn̄
sūt fruct' uitis noīate grece meiā z
uinū ei' z q' apparēt illū. Res uo stipti
ce dulces simil' sūt fructus palme

isp̄os uini. Sic uinū noīatū g̃ suim
tis z uinū noiatū anatis z oīa q̄ s̄
similia ill'. Res uo q̄ dulces tn̄ sunt
sunt uinū noīatū g̃ simri noīatum
sacnelitis z ↄgelatū uue z q' ē simle
istis. Res a' quar' fruct' z sūc simil' st
pingues unctuosi sunt ut oliue z o
leū z putq;. Reliqne res ex qbz sum
tur olea sicut granū alkerua z sem ra
fani z granū sisami z nūg z amicdala
ista ei oīa cum antiquat' fiunt inf
ne unctuositatis z pinguedinis z ill' ē
qm̄ q' ē in eis de hūite aquea que est
supfluitas in eis resoluit' z hūitas pa
ucies ipi ipi maturat' p illō q' ē in
eis de calite inata q' maturat' z ↄplē.
Et qui ex istis fructibz nō fit n̄ unc
tuosus tn̄ ē dulcis comestibil' z inq
ex eis qn̄ ↄuertit' z altat' fit amaritudo.
ex eis que nō comedūt' z ill' ē qm̄ oīs
res amara nō comedit'. Res quo' non
fit amara n̄ pp supfluitatē calitis sic
ondam ill' in eo q' ē p' ill'. Omnis a'
res dulcis ē calida. uerumtn̄ nō timē ca
litatē que ē in corpe hominis uictoria
supflua. s; sicut qn̄ aqua calida occurrit
corporibz nr̄is ī t'pe qn̄ aduenit nob
iam frig'. inuenim' eā plus delectōis et
iuuam' p eam maiore iuuamto qm̄ nō
calefacit cor' n̄ calefecē p qr̄a puenit
ad h' ut resoluat z leniat mbra q̄ ↄgela
uit frig' p' ē q' minuat a' abscindat ali
quid de ↄtinuitē cor'. Similr omīs ci
bz dulcis paulo ē calid'. Verumtn̄ n̄ puenit
ad finē excalite sua ut sit recedens ca
liditas. immo calitas el' stat i t'mo rer'
q̄ resoluūt z equant z leniunt. Jam tn̄
scam' in h' loco itm̄ r' quas diximus mil'
tociēs q' ex rebz sūt quedā quarū q'
opo in alia. z q'rūdā quar' receptio oppōis
aliar' ē i qualite una aut in duabz q̄
litatibz. Sic de eis sūt quibz ē ill' in tota
sba ear'. Jam dixi q' mlte mēz z q' z
omīes cibi sūt hi spēi. Jam exto q' genera
hor' cibor' sūt duo genera. sicut nam
nob deo fauste z ill' ē qm̄ de eis sūt q
sunt pingues sicut pinguedo z de eis qui
sūt dulces a' dulcedine mlta a' pauca
sicut omīes fruct' arbor' quar' fruct' co
medūt homines z carnes aīalū. z mil'
tū ex uiridibz z radicibz z florībz z sti
pitibz z folīs hūidis. Jam ē qm̄ quamis

in istis cadat res pontica sicut pira sil
uestria. tamen secundum omnes dispositiones in eo est dulcedo
quoniam non est in fine ponticitatis sicut galle et
sumac. quamuis illarum cuiusque una est hoc magis sit
necesse secundum semitam medie. quia per semitam a
bi propter illud quod est super ipsum de uehementia po
ticitatis. et non inuenimus in hominibus qui de
siderent comedere has res nisi mulieres
quibus aduenit egritudo que nominatur loha
et quando ex hominibus est repletus a cuius stomachus est de
bilis. et famelica non sunt secundum illum quoniam
ipsi intirpant res ponticas et res acce
tosas. et non desiderat eas. sed desiderant
omnes res pingues. et res dulces. et desi
derant faciam cibos. et res pingues etiam
est delectabilis dulcis quamuis omne quod nu
trit est ex genere rerum delectabilium dulcium.
et hoc est res uera quod est rebus nutrientibus et est
inuicta iuxta formam carnis. est nutrimentum non
succedat in loco eius quod euacuatum est ex corpore.
et res que est euacuata est non est nisi res con
ueniens corpori proprie. et si est conueniens proprie tamen oportet
necesse ut sit delectabilis apud ipsum dilectatam
ei. et sit cum illo temperate caliditatis apud nutritu
ra. Sextum quantitates in illo addunt et mi
nuunt additione et diminutione in stomacho. et il
lud est quoniam nos non inuenimus ad sitiendum
cibum existentes secundum dispositionem naturalem uel et
illud est quoniam necesse in corpore propter quod experimur uolumus
qualitatem cibi donec sciamus si est conueniens propter
quod non est nisi ut euacuatione ex eo aliquid. ex
eo quod indiget illo quod succedit ei tamen in fa
cit ei necesse illud quod est cibum. sed separatur ei
cum euacuatione illi ut sit calidior aut frigidior
quia oportet ad totum eius ad longum. et quod sequitur
ipsam ad stomachum et quod sequitur ipsum ergo non
indiget de re que nutriat ipsum tamen immo
indiget etiam re que infrigidet ipsum a ca
lefaciat ipsum. et propter illud sit delectabile
apud hominem corpori in hora post horam aliquid. absque
aliquo ex cibis. et illud est quoniam propterea quod res e
nutriens est duarum specierum quarum una est res
que succedit loco eius quod euacuatum est et est
ipse cibus. et altera est res que sanat qualita
tum est et est medicina. accidit cibis per hanc causam quod
quando uenerit eas primum non euacuant
tamen sed alterant corporum qualitas etiam ut acci
dere faciant ei delectationem duobus modis
scilicet excepto quod sunt cibi et medicine similiter. Sex res
que calefaciunt corpori et infrigidant ipsum. et
exsiccant illud et humectant ipsum. faciunt
accidere ei in delectationem eis erit et sunt medicine.

Delectatio a accidens ex eo quod reducit corpori
per semitam cibi non accidit nisi arboribus conuenienti
bus toti se nutrimenti proprie. et propter has res oportet
cum hoc ut sit temperate caliditatis apud corpori quod nu
tritur. et propter illud non est species ciborum et medicinarum omnibus
animalibus species una et eadem. quoniam unumquodque animal
bonum non suscipit ex utilitatibus similiter quod suscipit ex
delectatione et iuuamento nisi per formam suam propriam
et per complexionem suam. et si sunt res iste per quod na
turam te oportet ut est minorat dulcedo cibi
et caliditas eius etiam sit minor. et est multipli
catur dulcedo addatur ei caliditas per additionem
dulcedinis ipsius. [1 sed] Sed si ipsa superfluat ui
cat caliditas superfluitate maria [multa]. nam cum fu
erit ita non erit etiam dulcis. immo fiet a
marus sicut mel quando antiquatur et quando decoquitur
multum. et unaquaque reliquarum specierum dulcedinis.
et sicut equalitas caliditatis facit accidere uniuersis
corporibus dulcedinem per duos modos. et illud est quoniam
exeis est quod dulcescit per caliditatem propriam inna
tam. et de eis est quod dulcescit per caliditatem acquisitam
deforis. similiter superfluitas caliditatis facit
accidere amaritudinem in rebus amaris
per duos modos et de eis. scilicet quod fiunt ama
re quoniam calefiunt per se ipsas calefactione su
perflua per illud quod accidit eis per longitudi
nem temporis ex combustione et alteratione. et quedam
earum quoniam caliditas que occurrit eis deforis ca
lefacit eam calefactione multa. et ego dicam
res amaras in eo quod est plures autem dulces
sunt in caliditate sua propriique corporis apud quod sunt dul
ces. earum ipse perueniunt ad dulcedinem sicut
etiam duobus modis quedam scilicet earum dulcescunt
propter caliditatem innatam sicut mel et quedam earum
propter caliditatem que occurrit ei extrinsecus sicut
omnes res que decoquuntur est igitur. et propter illud
inuenimus quod omnes iste res dum permanent
calide sunt delectabiles apud illum qui indiget
cibo. Et exto quod congelatum nunc etiam non
acquisiuit hanc dulcedinem per quam est propter ca
liditatem suam innatam tamen. immo caliditas que est de
foris. etiam est in illo propter illud est quoniam inuia
et in reliquis fructibus sicut dicit teofrastus.
et ideo est de caliditate solis sicut scintille et propter hanc
caliditatem maturatur quod est in istis fructibus [buller] a
quorum est meitas maturis iam est et peruenit ad
maturationem et assilatur rei que resoluit
illud et alterant ipsum et propter illud si tu expressis et
species fructuum quecumque species fuerint in
uenies sucum bullire statim sicut bullit
sucus uue. et diuisificatur ebullitio suci eorum
fructuum in additione et diminutione secundum

Notandum de caliditate solis remanente in fructibus et sucis eorum. que est causa bullitionis in uino et sucis aliorum fructuum. et est causa purificationis eorum.

[margin: multa] [margin: maturum] [margin: al' johanni i· desiderium mi lorum ciborum] [margin: al' illud] [margin: al' cibia al' primit] [margin: al' alio]

diversitatem fructuum ipsorum in caliditate. Et quando
continuitur et alteratur humiditas aquea mutata
in eiatate maturationis sue que est in illis suas
et resolvitur calitas faciens ebullitionem, firmantur sapores fructuum secundum quod sunt permixtum
propter illud nos non scimus species vinorum quando
sunt innate suis non in illa hora. Ego igitur
non dico in illo tamen ut tu consideres dispositionem in omnibus fructibus stipticis quod eorum stipticitas non cessat paulatim quiescere et recedere ab eo secundum quod est in hac etate hora. Et illud
est quoniam ipsi quanto plus antiquantur acquirunt aliquid acuitatis et acetositatis et dulcedinis. Verum quando cum eis prolongatur tempus
recedunt ab stipticitate que fuit in eis.

Dulcedo autem que remanet in quibusdam
vinis post ebullitionem est propria nature fructuum
vini et est pura. Et non est sicut dulcedo que fuit
ante permixta composita ex dulcedine
prima ebullitionis superfluitatis maturitate in eiatate sue maturationis aquee.

Cum ergo accidit
iam confessio quod omnia vina quanto plus
antiquantur sunt calidiora et accidit vinis
stipticis quando antiquantur ut acquirant
dulcedinem et acuitatem et acetositatem et recedant ab eo quod est super ea de stipticitate.
Verum eorum acuitas et acetositas in eo quod est post illud addunt et eorum dulcedo alleviatur et perit in primis et ipsis donec pervenerint post illud
per longitudinem temporis ad acuitatem et acetositatem multam et non cessant acquirere semper amaritudinem que accidit eis donec quando
inspissantur et incrossantur et confirmantur eorum caliditas. Et iam manifestum est quod sapor dulcis
est calidior sapore pontico et sapor amarus est calidior sapore dulci. Et si dulcedo
non accidit nisi ab equalitate caliditatis, et maximum est quod ponticitas non accidit nisi a superfluitate frigiditatis de acetositate iam diximus ante quod ipsa non accidit affirmat non cum
nos iam diximus hoc quod accidit vinis de conversione et alteratione per longitudinem temporis propter naturas suas et convenit nobis ut loquamur
aliquo sermone in conversione et alteratione accidentibus eis post cursum nature sue.

Dico ergo quod sicut vinum ponticum quando cum eo prolongatur tempus fit in primis dulcius quia fuit dein fit post illud acutum et vehementioris
acetositatis. Verum in fine rei fit amarissimum. Quando instatur vinum fit acetosius quam
fuit et si ipsum instatur ultra fit acetosius
ultra acetositate.

Et vinum cuius uve
post vindemiam imbibita est aqua cum satiata
est aqua pluvie et impleta est uva eius humiditate superflua extranea ab ipsa. Sed cum de omne
quod est ita accessit equaliter. Causa cum dico hoc
vinum est vinum quod coctum est cum igne ipsum
enim dulcescit statim. Verum non cessat dulcedo eius addi post illud semper. Et si prolongatur
cum eo tempus adhuc alteratur et convertitur iterum
ad amaritudinem conversione non minore
conversione illius alterius.

Et hec est res quam invenimus secundum semitam sermonis in maturis
suscepta in qua non est contradictio. Et illud est quod
quoniam uva agresta fit acetosa et uva
dulcis et omnis fructus non maturatur nisi
per caliditatem solis. Et manifestum est quod res que non
completa est frigidior quam sit. Ergo est acetosa et quod
res completa est cuius caliditas est magis addita. Ergo dulcis est. Ergo quando instatur vinum et
redit ei acetositas ut non redeat in
ad illum eundem fructum ex quo fuit.

Differentia inter fructum agreste et acetum est quod in
aceto cum acetositate sunt acuitas et acetositas que generatur a caliditate generata a putredine
et propter illud dixit in eo Aristoteles et recte invenit in
sermone suo quod ipsum in caliditate prima nature
vini est secundum in caliditate putredinali est
calida. Aque non agreste non est caliditas
accidentalis et propter hoc non sunt ei utrum acuitas
et acetositas similiter utrumque est aliquid diversitatis
in multitudine subtilitatis sue et paucitate
eius. Et illud est quoniam aceti est subtilius quam aqua
agreste et sensus attestatur. Et racio in eo secundum
illud quoniam subtilitas aceti diversa est a subtilitate aque
agreste in multitudine et permixtione. Et illud
est quoniam subtilitas aque agreste est debilior et
non permiscetur ei ex caliditate extranea aliquid
omnino et subtilitas aceti est fortior secundum quod est subtilior
et permiscetur ei acuitas et acetositas facientes
accidentem calefactionem. Et ista acuitas et acetositas
non sufficiunt vincere subtilitatem que est in eo
propter acetositatem suam sed ipse serviunt ei et adiuvant eam ad velociter penetrandum. Et illud
est quoniam per superfluitatem caliditatis super ipsum fortior in
velocitate penetrationis et facilitate eius est
similiter superfluitas saporis acuti acetis
super saporem acetosum in facilitate penetrationis in poris et foraminibus corporum
sensibilium. Et illud ille hinc antecedit quasi
faciens ei viam et iste sequitur illum et tenet
super vestigium eius ex proximo. Quia ergo compositum ergo permixtum compositum cuius inceptio
et finis hominum difficilis quia non est ei possibile non

et

Nota bene que dicuntur in ista colupna de vinis.

al. ffa

al. accidit

mat

no

c. 2. de maturitate accidentali saporis fructus suis de acetositate.

al. ib

vel ex

cum

Nota de ace

2 acte in

mils.

al. animi

al. p

tem

huius

quo fu

libri ill

com

apo

iudicet ex eo quod acetum est frigidum siccitate absoluta
quoniam sentit ex eo in commixtione acetositatis et acu
tate frigiditatem, nec quod sit calidum caliditate absoluta.
Et illud est quoniam caliditas acetosi ab acuitate et ac
dine quam antecedit et facit. Veritatem sequitur
eam. Et sequitur ipsam semper frigiditas incedens
in vestigio eius que frangit ex ea et vincit
eam. Et propter illud non fit illud quod sentimus de caliditate
eius minus eo quod sentimus de ea frigiditate ipsius. Et si
tu permiscueris acetum paucum cum melle
multo senties sensu parvo frigiditatem manifestam
et caliditatem. Et si permiscueris mel paucum cum
aceto multo tunc tu invenies rem permixtam
exitus simul ex frigiditate plus quam sit ex caliditate.
Et si permiscueris utraque per partes equales in
venies acetum in hac proprietate tamen magis vi
centis virtutis quam mel. Scilicet si tu feceris
sicut narravi tibi et permiscueris acetum pau
cum cum melle multo tunc ex eo quod tu invenies
in hac compositione tamen frigiditatem equalem caliditati.
Et illud est quoniam declinatio aceti a complexione temperata ca
liditatis ad frigiditatem est maior declinatione mellis
ab hac complexione ad caliditatem per multiplicia multa.
Et iam ostendimus ante quod non est possibile ut appa
reat dulcedini et agregetur cum ea caliditas
laboriosa. Et nos quidem iam invenimus in
sermone nostro ante quod res quoniam sunt ut dicte convene
runt ad invicem. Et aqua quidem agrestae in
venitur magis iuvativa quam acetum illi qui
habet in mirach ventris sui inflationem et ad
bustionem, quoniam aqua agreste non est frigiditas
laboriosa corrumpens, nec caliditas mordicativa
accidentalis. Et ille qui habet hanc complexionem non indiget
nisi ut sedetur eius caliditas sedatione cum qua non
sit labor, et ut non addatur ei caliditas de for
ris mordicativa. Et iste sermo est preter ut conve
niat ingenio sanitatis quoniam ipse est communis
huic capitulo in quo sumus. Et liber iste communis est
huic libro in rebus multis. Nos autem nunc dimittamus
hunc sermonem et revertimur super illud ad quod intendimus.
Dico ergo quod aqua agreste non est acetosa
tamen immo in ipsa cum illa re est ponticitas.
Et illud est quoniam est res secundum quod dixi ante quod in sa
pore omnium fructuum arborum in principio sui esse
sicut sic dixit tamen Theofrastus est ponticitas. Deinde
in gradu ipsi implentur per illud humiditate mino
ratur eorum ponticitas et fit in eis acetosi
tas que non fuit. Et non est res que minui
tur res que addit equaliter in fructibus et
omnibus non in uno genere eorum, nec in una
specie ipsorum sive est quod de agresta est super quod
ponticitas est magis vincens. Et ad eam secundum est

quia acetositas est magis vincens. Et de ea est in qua
ponticitas acetositas sunt comparate. Verum
omnes iste species agreste sunt convenientes
ad extinguendum inflammationem. Et convenit ei
et illud cum non sit tamen res acetosa frigida. Immo
res pontica est similiter sicut iam diximus
ante. Et iam venit nobiscum sermo hic tamen
ad ingenium sanitatis. Reducamus ergo ipsum
ad id quod intendimus. Et illud quod intendimus in
hoc tractatu ab initio rei est sermo in quibus sapo
ribus. Et nos quidem iam venimus ad reme
morationem maioris partis eorum et complevimus
illud quoniam res cogit nos propter continuitatem
sermonis rememorari cum saporibus in quibus
locuti sumus reliquorum saporum. Et nos cum non
rememorati sumus tamen saporis pontici
et stiptici et acetosi. Immo diximus res mixtas
in sapore dulci et amaro et acuto et acetoso. Et
ergo nobis post hoc ut addam nunc in illo et adiungam
ad illum in quo est diminutio donec per
veniam ad investigandum subtiliter intentionem
totam et complendam eam. Et in re quidem sapo
ris stiptici apparet non est aliquid diminu
tionis cum sit quantitas magna de qua
sit curandum quod non sciatur. Et declaratum sit per
illud quod premissum est de sermone. Et sciatur autem
saporis acetosi fortasse homo putat quod
minuitur res que est causa erroris quorundam
medicorum. Et illud est quoniam propterea quod inveniunt
vina debilia alterari et acescere in vere
et in estate, et remanere in yeme sicut fuerunt et
non. Et quod incessanter conservant eis. Putant quod
acetositas generatur a calore et plus quod
addit opinio eorum est vinum quod movetur
superfluo motu forti et vinum quod portatur
in navibus ad loca longinqua. Et sermo
eius cuius hec via est existimans quoniam est debile fe
stinat ad ipsum acetositas. Et quidam qui
fecerunt libros in pueritia preceperunt
ut sepeliant vasa vini in domibus op
positis septentrioni existimantes quod frigus fuat
super ea ~~sapore~~ saporem suum et caliditas in
alterat ipsum, quia hec sit res quam visibi
liter invenimus in locis multis. Et qui ulterius
temptare illud per experimentum inveniet illud
ita scilicet quod multa vina acescunt quando
facile quoniam ponuntur in loco opposito me
ridiei et cadit super ea virtus solis multum.
Et michi videtur quod non convenit michi ut ponam
contradictiones huius sermonis et reddo contradictiones oppositi
onis super dictorem eius nisi hic. Dico ergo quod propterea
quod non omne vinum cui advenit caliditas

illud

accesit immo non accidit nisi ei quod certo est ab
initio sui esse uehementioris frigiditatis. Et propter hoc
quod non est senilis que antiquata sunt
aliquando cum accidit illud tunc iam patet in uia perdu
cens ad antiquitatem. Et illud est quoniam sermo illorum
hominum est sermo querentis causam propter quam uinum
quod in natura sui est frigidi debilis accesit quando
accidit ei caliditas deforis. Et in sermone
nostro detegitur illud quod uenit super respon
sionem de omnibus in quibus dubitatur. Et illud
est quoniam accidit uinis que in natiuis suis sunt
plus frigidis. Et sunt propinquiora aque nisi res
similis ei quod accidit flamme ignis debilis
parui. Nam si tu posueris ignem talem hic
modus in sole cum fuerit superfluitas uirtu
tis inuenies ipsum debilitatum inuisibilem
ultima debilitate aut extingui penitus.
Et similiter iterum si posueris candelam accen
sam aut ignem inflatum in tempore a. Sed tamen
est ignis debilis ad latus ignis magne
flamme aut posueris eum in sole forti
uidebis utrumque resolui statim aut exsti
gui. Et si tu iterum euentaueris ignem accen
sum. Sed tamen est debilis primus euentauit ue
hementi extinguens ipsum uelociter. Et non
accendes nisi inflabis ipsum. Et illud est quoniam non
debilis non suffert motum uehementem nec
caliditatem fortem. Et est adhuc ut resoluatur per illud et
propinquior quia ut accidatur. Sed hic sunt
loca multa quorum homines intendunt mo
uere uina et permutare ea de loco ad lo
cum et ponere ea in sole et calefacere ea per ipsum
donec multa ex ipsis fiunt in suauia uina
propter illud quod ingrediatur ea de sapore fumi
Et apud nos in asia quando presens est estas ponit
uinum in urceis. Et ponit urceos super do
mum super tegulas tectorum. Deinde post illud
quando aufferunt illos urceos et ponunt eos
in solario accendit in domibus que sunt
inferiores eis ignem cuius non est flamma mul
ta ad illum omnis qui uult ut uinum de
coquatur et compleatur uelociter ita ut possibile sit
bibere ipsum. Ipse semper ponit ipsum in
domibus oppositis austro et soli. Et illud est quoniam
tu quia acquirunt reliqua uina in longo
tempore acquirunt uina que calefiunt hac ca
lefactione in tempore ualde breui. Illi autem
qui posuerunt libros in unum non est mirum si
quidam eorum presumunt et audent scribere in li
bris suis rem quia experti sunt in terra sua
et iudicare per eam super omnia. Et illi autem
secta theofrasti. Et propter quod consecuti sunt

ex experimentis processerunt in eis plus quam illi se
cundum suam intentionem naturalem et experientiam suam in
re regionum rectificauerunt omnes res in quantum
contemplati sunt cum maiore perscrutatione quam est. Et do
cuerunt nos res multas que sunt comparates istis
et docuerunt nos de esse uinorum. Iterum quod accidit eis
res similis ei quod accidit corporibus hominum. Et uidemus
enim uisibiliter quod corpora hominum propter illud quod est super
ea de diuersitate in fortitudine et debilitate
accidit circa unam et eandem rem quedam inuenie
tur per eam et quedam ledantur. Et hoc est quod excitatum
forte superfluitate fortitudinis et sol faciunt
acquirere eorum calida fortia superflua fortitu
dine. Eorum uero que non sunt ita excitatum
forte et sol facit accidere debilitatem et resol
uit ea et infirmat ipsa ab eo uirtus iterum est quod in
natura sua est calidum. Et motus quo euentatur sol quod
facit ipsum et ignis qui accenditur prope ipsum
maturant ipsum uelociter. Quod autem est senilis
frigidi in nec aque propinquius omnes iste proprietates et eis
similes maturant illud et cogunt ipsum ut
perueniat in breui ad illud ad quod perueniret
per paululum. Et illud est quoniam omne quod est inuenitur
non existit nisi secundum suam dispositionem naturalem nisi propter
caliditatem innatam et corrumpitur per superfluitatem in
gredientium super ipsum deforis aut propter uic
toriam caliditatis extranee aut propter uictoriam frigiditatis.
Et res quidem perfecta existunt. Sed similis uina.
ueruntamen modo quo fit non est unus. Et propter illud fit
quod non nouerunt illud omnes homines communiter
secundum similitudinem una cum facilitate. Et modus autem
quo corrumpitur esse quod corrumpitur est quoniam quando cor
rumpitur corruptio non accidit nisi cum superat ca
liditas illius rei propter quod uincat eam frigiditas.
Modus in illo est manifestus quoniam nouit ille esse
quo non est studium uel solicitudo multa nec diu
alius ab eo. Sed quando corruptio non accidit nisi quoniam et
caliditas illius rei resoluitur et respirat per cali
ditatem que est fortior. Et illud perit ab illis quibus
non est studium in scientia de re naturali. Quoniam isti
non sciunt quod caliditas temperata confert omni rei.
Et caliditas superflua nocet nocumento quod non
est minus nocumento frigiditatis. Et hoc est certo quod oportet
te scire ex toto. Nos autem inuenimus quod pluri
mum accetositatis que est in succis non accidit
nisi propter quod caliditas alterat illos succos et ag
gregat eos. Sed ipsa non potest super eos nec uincit
ipsos. Et possibile est tunc ut sciatur illud prope ex
nutu accito. Tunc est quod uinum accidit dum
non alteratur ab eis in sito non accidit. Similiter quando
digeritur ab eis digestione integra accidit uinum
accidit nisi cum digeritur ab eis. G. d. in ueritate sine

digestionis significato per sermonem meum mente digestionis ut cibus alteretur per caliditatem suam. Sed ea litas non potest super ipsum. Et propter hanc similitudinem invenimus lac et ptisanam ordei et omne quod illi est simile acceptum in estate velociter quam acescat in hieme, et sunt eis necessaria domicilia frigida in quibus reponatur donec remaneat tempore longo. Manifestatur ex istis rebus omnibus quod acetositas non generatur nisi propterea quod res alteratur per caliditatem. Et continui non potest super eam quia ipsa vincat completa victoria. Et propter illud invenimus in maiore parte fructuum acetositatem que est ante fructuum maturationem, et tamen est res de qua testatur visus quod est conveniens ei quod dixerim in principio rei in sapore acetoso. Et illud est quoniam in istis fructibus accidit simile ei quod accidit aceti, quod eius dispositio est dispositio septentrionalis. Et propter id sunt aggregantes subtiliter et frigiditer simul. Et iam manifestum quod ipsi similiter non sunt vacui a caliditate mari sicut aer non est vacuus ab ea. Et propter illud fit quod medici quando infrigidant corpora hominum ulla frigiditate donec infrigidant sicut iusquiamum et opium et benz et mandragora non sunt acetosa. Et illud est quoniam acetum est frigidum sed non sequitur fine frigiditatis ut infrigidat. Et illud est quoniam si res acetose essent in fine frigiditatis non essent subtiles. Et cum sit res secundum hoc, iam scitur quod acetositas est frigida et scitur tamen quante quantitatis sit frigiditas eius.

Et necesse est tibi ut experiaris hoc consideratione qualiter est in via sua in acetosa et in olere silvatico quod dicitur arabice aulzesil et anhesis. In utris cum duobus oleribus propterea invenitur sapor acetosus purus minus singularis, cui per se non permiscetur ponticitas sicut permiscetur in fructibus arborum. In acetositate eius fructuum horum permiscetur aliquid ponticitatis maius sicut acetositati aceti permiscetur acuitas et acredo. Et vero acetositatem non sentit nisi lingua similiter et acuitatem et acredinem et mordicationem. Et eius est res communis utrisque simul sentit quod tactus. Lingua vero congregat duos sensus simul et sentit eos. Et secundum res eos sentit et scit eas sicut reliqua membra sensibilia. Et res autem que sunt ei proprie sentit et scit eas quia que est gustus. Et ego video quod iste sensus non est proprius nisi lingue propter convenientiam et effigiationem in tota sua. Et quia iam narravi et scripsi multitudinem quod sit intentio sermonis mei quia res agit illud quod agit cum tota sua et intendo in ut dicam illud esse secundum tamen per quantitatem que est possibilis.

et ponam principium meum et rememoratorem hic. Dico igitur quod ex omnibus corporibus que sunt in mundo et in ipsis non est nisi ex quatuor elementis.

Et scientia elementa et sunt divisarum quantitatum in compositione ipsorum et permixtione adinvicem in corporibus factis ex eis. Et illud est quoniam quedam sunt corpora in quibus de igne plus quam de reliquis elementis, et quedam sunt in quibus de aqua est plus, et quedam in quibus de terra est plus, et quedam in quibus de aere plus. Et ex hac diversitate cadente in quantitatibus elementorum accidunt proprietates corporum que sunt individua singularia, et proprietates quidem plantarum sunt ex eis, et proprietates animalium non sunt ex plantis sicut iam ostendi in illud in libro nostro de elementis. Et scientia elementa convertuntur et permutantur ad naturam plantarum absque medio, mediante ea et per ipsa ad naturam animalium mediantibus plantis. Et secundum terra convertitur ad triticum et ordeum et alias ab illis diversas ex rebus similibus vel amplius, unumquodque istorum tamen convertitur ad carnem que est in corpore hominis. Et non est possibile ut vertatur terra et fiat caro absque conversionibus mediis que sunt in plantis. Et res autem tamen que convertuntur alie sunt que sunt preparate ad conversionem et preparat earum conversio, et alie sunt que sunt difficilis conversionis quia non convertuntur nisi in tempore longo. Et illud est quoniam res propinque in assimulatione convertuntur adinvicem et res elongate assimilationis tardantur in conversione.

Et cum res sit secundum hoc, oportet ut ponatur animalibus in natura sua instrumentum quod discernat res similes et dissimiles in sua, ita quod quando scierit per illud instrumentum quod est similitudine assimilationis et dissimilationis eligat quod est conveniens nature sue et appropriet eis et fugiant ab eo quod est terribile nature sue et elongetur ab eis. Et instrumentum est lingua que propter illud quod est ei desuper frigidum sensus non tamen sentit et cognoscat calidum et frigidum et siccum et humidum, immo scit etiam et sentit quod est conveniens et non conveniens, quoniam sine aliis membris cum ea sola continuantur sed non cum unoquoque vero reliquorum membrorum non continuatur nisi unum vel duo. Et quod tamen non sunt magis propterea quod res diversificantur, nam de eis sunt que sunt plus convenientes nature hominis et de eis que sunt minus convenientes. Et de eis sunt in hac compositione ex compositionibus permixtionis, et de eis sunt que sunt ex compositione alia. Oportet ut sit quantitates comestorum multe. Et scientia omnibus rebus que nutriunt conveniat eis dulcedo et convenit quoniam omnis res que nutrit est dulcis.

al' in [illegible]

velocit

in al' permutatur illud in fructu et discernit illud quod est

que sunt

al' qualitates

Non quod omne quod nutrit est dulce.

aut per quantitatem multam aut per quantitatem paruam.
rebus aut que non nutriunt conueniat expoliata
a dulcedine. Sed quod ipse non sunt dulces et
species earum particulares sunt multe. Verum est
eius illud quoniam res inanimata propria innumerabiles
rei non est nisi una proprietas quod natura cuiusque rei que
est propria est non est nisi una. Et res non existentes ex
rebus resistibilibus ei sunt multe. De eis
ei sunt quedam que sunt maioris elonga
tionis. Alia eius et de eis sunt que sunt minus
longinque. Et quoniam res nutritiue sunt dulces
fit quod res que non accetose aut pontice aut
amare. Et adultimum quarum sapor est alius preter
dulcedinem quicumque sapor sunt omnes non
nutriunt. Verum aut quarum sapor est sapor per
mixtus in quibuscumque earum sunt dulcedo
et ponticitas simul substantia est grossior et earum
que est subtilior sicut iam ostendimus illud ante.
Et ille in quibus ex eis sunt accetositas
et dulcedo simul sunt subtiliores quam res
pontice. Verumtamen ipse non in instanti sunt
tamen res amare calide sunt. Et res acute
acres sunt maioris caliditatis quam ipse
amare. Et iste omnes quoniam permiscentur eis
dulcedo nutriunt. Sed singularitate non
nulla earum est que sufficiat ad hoc ut nu
triat. Et permixtio quidem horum saporum ad in
uicem est per duos modos. Aut quoniam substantia rei est
dissimilium partium quia partes eius sunt diuersorum
saporum. Aut quoniam quamuis res in sapore
suo singularis sit partes eius sunt similes.
Verumtamen peruenit ad hanc dispositionem paulatim
rei longinquam valde ad inuicem. Signum
est quod mel non fit amari saporis subito. Sed
immo non fit amarus eius sapor nisi aut quoniam
decoquitur cum igne decoctione multa. Aut
quoniam antiquatur et conuertitur ad amaritudinem
paulatim paulatim. Et similiter tamen fructus qui
conuertuntur ex amaritudine ad dulcedinem
sicut mala citrorum et mellones non recedunt ab
amaritudine que est super eos in principio
rei subito. Et illud est quoniam conuersio omnis
quod conuertitur per oppositum non non fit nisi paulatim et
separatur quoniam est longinqua valde ex quali
tatibus suis primis ad qualitates que sunt
in fine contrarietatis eius. Propterea quod res que est
non dulcedinis nutrit procul dubio. Et res
amara non nutrit. Fit quod res que est in
utraque in sapore nutrit. Verum nutrimentum
eius est minus nutrimento rei dulcis. Et similiter
est in reliquis saporibus aliis quoniam ipsi omnes
non nutriunt preter saporem dulcem tamen.

Et etiam ipsa tamen sunt multum longinquiora
ab hoc ut nutriant corpus aut ut sentiatur eis sapor.
Et propter illud fit quod sapor non est terre neque aque. Et
miscentur et similiter aer et ignis. Et propter illud frangit
multitudinem gustus rei dulcium. Et cum letatur
sapor earum propterea quod ista etiam permiscentur eis.
Et illud quod secundum plurimum est inueniens super fructus ar
borum propinquarum terre est substantia aquea. Sed tamen est quod triti
cum et ordeum et fabe et cicer et reliquie
res similes istis omnes sunt in principio sui et est pro
biuitate sua propinqua eis quibus sapor penitus
non est. Itaque quoniam maturantur et complentur et ex
siccantur fiunt dulciores quam fuerunt.
Verum palea et spaltum et planta nominata
grece agrostis quoniam exsiccata est et arundo sicca
et lignea quod super ea vincit est substantia terrea sic
ca. Et propter illud nos non sentimus super dulcedinem
eorum. Et propter istud fit quod quedam istorum ante
quam exsiccentur sunt dulcia et nutriuntur
per ea corpora sicut medulla palme quod nominatur
grece calb. Volentes palme per illud par
tem superiorem. Et similiter radix plante nominate
l agrestis
agrostis dum permanet lenis et humida. Et ra
dix arundinis humide. Et propter quod est creatus
in egypto. Et similiter tamen extremitates ra
morum recentes arborum secundum plurimum. Et illud est quoniam
rei nutrientis casus ex eo quod ea nutrit
non cessat esse casus eius quod est dulcis sapo
ris propter assimilationem eius. Et est casus eius quod non est dul
ce ei. Sicut illud quod est super ipsum ex diuersitate
assimilationis eius. Et quoniam diuersitas assimilationis
est multarum dictionum. Ideo nec ut sint sapores
qui sunt non dulces multi. Et non est nobis possibile
enunciare de eis. Sed rememoratio eorum est no
bis possibilis. Et illud est quoniam omnes homines sci
unt certe quod sensus et impressio accidentes
linguis ex sapore pontico sunt preter sensum
et impressionem meam ex sapore accetoso. Et sensus
accidens a sapore salso est preter saporem accidentem
a sapore amaro. Et sicut casus arborum que
sunt in fine assimilationis non rei que nu
tritur per eos ex ipsa est casus eius quod est in ultimo
suauitatis et dulcedinis. Ita ut non indige
at rectificari cum aliquo penitus. Sed res que sunt
in omne sua longinquiores ab eius rei que
debet nutriri. Sed quedam indigent rectificari
decoquimento cum speciebus. Et quedam ut decoquantur
sine speciebus. Et quedam per utrumque simul. Et non est
mirum si in speciebus multotiens preparatur ne aliquid
earum comedatur secundum modos suum deinde cum
permiscetur alicui rei comestibili faciat
eam bonam et adiuuat comedentem eam

al' Et necessarium
al' que sunt
sunt
post
al' citrolorum
dicitur

super eam per delectationem eius. et cum sit possibile quando
due res aggregantur distemperate ut sit per
mixtum compositum ex utrisque temperatum invenitur
per hanc causam dulcis saporis quamvis
fuissent illa duo ingredientia attemperamento non dulcia. fiat cum rectificatione alterum sit
ut decoquatur aut coopiantur aut assentiantur
et ad ultimum ut medietur per caliditatem aliquantum
non est in illo aliquid extra in quo dubitetur
aliquid extra quod non meatur circa propter
quoniam res que fuerant ante illud insuaves
fiant in hac hora in fine eius quod delectat.
et illud est quoniam invenimus visibiliter naturam caliditatis
mutare et resolvere ... ordinem ... item cum
occurrunt ad speciem aliam. Et cum res sit sic
hoc non dubitatur itaque in rebus que medicantur
per ignem quando quedam que occurrunt
igni fiunt suaviores ~~res~~ quia fuerunt
et quedam quando occurrunt igni fiunt longinquiores ab eo quod delectat et que indigent ut
decoquantur tempore longo. quoniam res que sunt
multe assimilationis complexioni corporis hominis
omnes preter quod decoquantur aut rectificentur sunt
dulcis saporis. et res que sunt ei dissimiles
ei omnes ante quam rectificentur sunt insuaves
apud ipsum et indigent que extra sunt superflue caliditatis ut frangatur earum caliditas per species
frigidas. et que earum sunt superflue frigiditatis indigent ut frangatur earum frigiditas per species
calidas que permisceantur cum eis et per ignem
sed hanc similitudinem indigent res sicce et
sicce ut renovantur aut infundantur earum siccitati
humiditates et res que sunt humidiores quam oportet
indigent ut exsiccentur earum humiditas per siccitatem. Secundum siccitas rectificatur per hoc quod
permiscetur ei humiditas. sed humiditas rectificatur
quod permiscentur ei res sicce. et de maioribus testimoniis super veritatem huius sermonis est id
quod accidit in corpore de alteratione et conversione
et illud est quoniam illi qui morantur tempore longo
in quo non cibantur cum aliquo sentiunt
ex salivis suis salsedinem. et si ipsi prolongant moram spatio maiore isto abstinentes a cibo sentiunt ex salivis quod non
tantum sunt salse immo sunt dicti saporis aut
amari saporis similiter et alteratur et convertitur
totum corpus ad amaritudinem. et si totum corpus
esset ex sensu sicut lingua in quantum ex eo sentiret in eo quod est in eo de salsedine et amaritudine. et non quia sentiret ista duo sentiret dulcedinem que stat in eo iuxta
semper in sanguine salvo. quando est dispositionis

naturalem. ~~Cum a~~ accidit ahan venarum
aut ictu aut fractu aut eruptione ex qua currit super linguam sanguis multus
est id quod sentit lingua de eo in fine dulcedinis quando est sanguis naturalis salvus sue
dispositionis naturalis. et id est quoniam sanguis qui non
fuerit dispositionis naturalis est aut salsus aut amarus aut est ei sapor alius quicumque fuerit sanguis aut qui est in toto corpore perit sapor a nobis. et non stamus super ipsum
sicut non stamus super saporem colere et flatus
dum permanet in toto corpore. quamvis quando
aliquid colere citrine pervenit ad linguam
sentit ex ea semper amaritudinem quamvis non occurrat ex ea nisi pars parva.
Et ex colera eius sentit lingua acetositatem
et similiter item quando flata occurrit lingue sentit ex quodam ipsius dulcedinem. et ex quodam acetositatem. et ex quodam salsedinem. et flata quidem dum permanet in toto corpore est ex eo cum non invenitur sensus in sapore. et cum sit illud ita tamen non est mirum non mali. quod mel quod est dulcius omni re generetur in corpore humorem qui est amarior humoribus omnibus. et facit illud in iuventute propter et hominibus natura calidas et infebricitantibus permutationem suam et suam conversionem ad coleram. Iam
cum nullo intellecta est. et res eius manifesta est. et illud est quoniam mel quando approximatur ex
intrinsece igni tempore longo fit amari saporis. similiter est proprietas eius in corporibus
hominum quoniam cum invenit caliditatem fortem generat humorem colericum. In corporibus
vero in quibus invenit superfluam frigiditatem aut
propter etatem aut cum complexionis naturalis aut cum infirmitatis convertitur et permutatur ad sanguinem
bonum temperatum omnis cum facilitate. et illud est quoniam
quando calefit plusquam oportet non convertitur et non
alteratur in his corporibus alteratione multa. et
illud quod advenit ei in ipsis non est nisi simile ei quod advenit melli quod decoquitur
decoctione temperata tamen et fit in ultimo assimilationis eius et servat dulcedinem suam. et quod mirum
est simul egreditur anima sua per caliditatem que est
in corporibus hominum quando est ei superflua vel
aut per decoctionem multam quando mutatur
sapor eius ad amaritudinem absque istis
duabus caliditatibus per caliditatem que est in ipso quando
prolongatur cum eo spatium et antiquatur.
Differentia quidem non est inter duas res nisi in
velocitate alterius et tarditate ipsius tantum.

Ideo quod mel est dulcius omni re.

in ipsa ac re acetite aut in ea aqua acetit
no e illud. qm acetis e res una et eadem
et ea efficiens eam e ea una et eade. accidens
quid amaritudo e et est quid ea e sup
fluitas caliditatis. Superfluitas quid qua
mutatur mel ad amaritudinem e duorum
generum quorum unu e uirtus caliditatis q agit
in ipsum et aliud e longitudo temporis in operatione
sua. Et mel quidem acquirit genus primum
harum duarum superfluitatum propter coctionem et propter ignem
et acquirit genus secundum propter se ipsum. qm cali
ditas que est in ipso et e illa que calefacit ipsum
et e debilior caliditate que e in corpore et caliditate
que e in igne. Et secundum hanc rememorationem non e mi
rum si res acetis accidit debili in spatio longo
accidit accidit forti in tempore paruo. Lac uero q
uis sit suauis dulcis gustus tamen non alte
ratur per seipsum ad amaritudinem preius. et hoc
e qm frigiditas in ipso e uincens caliditatem non
caliditas frigiditatem. et propter illud fit q qn moratur
occurrens accidit aliquid hora aliqua. acetos
sit. et illud e qm e compositum ex tribus substantiis di
uersis inequalitatibus. Secundum q narraui antea. Substantiarum
una e substantia crossa ex qua e caseum. et substantia est
substantia pinguis. ex qua e butirum recens et
coctum. et tertia e substantia aquea que dicitur
aqua casei. et unaqueque harum trium substantiarum e con
traria. substantia q pinguis e maioris equali
tatis in omnibus. et substantia quidem crossa e infra in
inequalitate complexionis. et substantia quidem aquea
e frigida humida. et ei res sit secundum q narraui
te caliditas tota lactis e infra caliditatem
corporis temperate caliditatis. et propter illud fit q
non conuertitur et mutatur per se nisi ad acetositatem
te non ad amaritudinem. et si esset nobis posse
ut gustaremus ipsum qn e digestum in stomacho
et inueniremus esset in sapore suo secundum q ex eo dubi
tamus qua sapor mellis. et illud e qm res quarum
acquirit mel ex eis per seipsum acquirit
lac inter propter digestionem. et ei cor e uirtute ca
liditatis uiteri res lac accidit in eo q acquirit
de dulcedine secundum q excoriatur et diuisificatur mel
ex dulcedine que erat ei. et hoc e res uera
que e secundum q narraui. qm rei que e in ultitudo
dulcedinis non e posse ut addatur dulce
do ipsa e procul dubio recedit a dulcedine
apud conuersionem et permutationem ad saporem q e
super dulcedinem. et ei at diminuitur dulce
dinis expedit necesse qn digeritur ut per
ueniat ad complementum dulcedinis. et propter
illud fit q qn lac digeritur in stomacho conuertitur
et mutatur ad unam duarum specierum. et hoc e qm

ipsum in stomacho frigido acetosatur et in stomacho calido fum
gatur et amaricatur. mel autem omnino non con
uertitur ad acetositatem cum non digerit ipsum
stomachus qui e uehementioris caliditatis quam ut
acetescat qn non superat ipsum digestio in stomacho.

Et acetosus quidem et amarus mordicant lin
guam ambo sed ipsi non faciunt illud ex na
q ambo sunt sensata lingue. et hoc e qm si
tu posueris utrumque super carnem aqua carnee. s. a
qua ablata e cutis in quocumque loco fuerit
mordicat eam. et hoc e significatio q res mor
dicans non e nisi ex sensatis propriis tac
tu non ex sensatis gustus. Similiter item de
proprietate sunt caliditatis acutum e ut mordicet
linguam et totam carnem. cum q res fit secundum
q non hoc tunc mordicatio e communis conuem
ens istis tribus saporibus. s. acetoso amaro
ro et acuto. acetoso eueniunt tamen acetoso non fit
mordicatio. nisi propterea q e frigidum subtile. Similiter
etiam ostendimus illud in eo q preteriit. Ama
ro autem et acuto accidit non fit utique nisi propterea
q utique sunt calidi. et iam ostendimus ante q
res amara e calida. Res autem acuta a
cis non indiget demonstratione ad hostem
dendum q sit calida qm illud q apparet
de esse eius sensui. antecedit uerificationem per
rememorationem et propter illud non est aliquis qui
dubitet in eo et iam iudicauit super eum
plato q e calidior sapor omnium. et similiter
faciunt. Aristoteles. et non e aliquis me
dicorum in eo sit post hanc sententiam. nec ex
illis qui fuerunt ante eos. nec ex illis qui secuti
sunt eos. qm calefactio e inuenta in ipsa substantia
eius sola. et si interrogaueris aliquem ex uulgaribus
hominibus q sit intentio sermonis eius sapor
acutus. diceret e intentio tamen intendit significat
per id saporem quem qn homo gustat calefa
cit eum calefactione uehementi. sicut piper
et piretrum et sinapis et alium et cepe et omnia
quorum hec e semita. et certo q propterea q non
inueneris huic soli generi ex generibus
saporum nomen proprium. nominaueris ipsum nomine
communi. et id e qm sapor amarus et sapor
acetosus sunt acuti acetos. et hec consuetudine
quidem uera e ut nominem omne q in quo
inuenimus acuitatem et acredinem forte post q
sic amarum et acetosum acuti acte. et
corpora quibus e hec dispositio sunt multarum
specierum de eis. nisi sunt que comeduntur in per
mixtione eis paulo aliquid de sapore dulci
et propter illud nos utimur speciebus eorum multis con
melo dicunt quibus cibantur homines cum

abis eorum et unum speciebus eorum alius multis in loco et specierum et similium tantum. Secundum medium vero
alii soli nos nullo eorum utimur et illud est propter
uehementiam uirtutis eorum. De speciebus autem que
eorum que ex eis non comedunt quedam sunt mo
tifera. Talia sunt mel musseron eorum quando
ponuntur super cutem corporis hominis ulcerant
eam uelociter. Et in multis istorum est sapor amarus
manifestus. Sic sapor dulcis. Et in multis eorum
que ex eis comeduntur. Eorum ipsa non nomi
nantur amara quando amaritudo in eis est sbtc
ta debilis et acuitas et acetositas fortis et uehe
mens. Secundum hoc eis est aliquid quod aliquis omnino non
audet gustare sicut aliud etiam. Et eorum catarris
et alia ex rebus que infirmitatibus per illud quod faci
unt accidere excoriatione aut expultre
dine. Sed possumus uti ex toto in istis. Et scimus
quod sunt acuti acris saporis ex operibus eorum
que faciunt in toto corpore. Et multa eorum sunt
odoris extranei et orribilis quod significatur cum ipsa sunt contra
corpus hominis significatione mali sicut in que dici
tur et sicut iusquiamus et sicut papauer et sicut i
bergi cum hoc quod iste sunt que necesse uidimus nu
per cum quo uenit ad nos uir de partibus regi
onis babilonie. Ab eo quod sequitur egyptum est cum
quo est de orribilitate odoris et grauitate eius quod
non est possibile alicui ut audeat gustare ipsum.
Eorum quando odoratur odor eius sentitur per extremum quod
est periculosus. Et uir iste utebatur suco isto in
curatione doloris uicturam ad statim eorum et oste
sum est egrius ex oppositione huius sua quod ipse instat.
Et color huius sua est color tendens ad rubedinem
lucidam. Eius uero odor est similis odori iusquiami
in grauitate et orribilitate. Nisi quod in odore eius est re
pura de aromaticitate specierum odoris. Et existimat et
uir iste quod non plante ex qua sumitur in sue
est loco norsion. Et ego dicam esse medium inter
ficienatum in eo quod futurum est sermo at non
est non in saporibus acuto acri. Conuenit ergo nobis
ut sciam quod sunt calidi pure calidis in uir
tute sua de non post istud sunt res amari
saporis et in omnibus istis sunt accida multa.
Quod igitur eorum est plurimi acuitatis acerdinis
et amaritudinis et dulcedinis res in co
mar est uehementioris caliditatis superiucatis
caliditatis illius ex eis cui non est ex uno hoc
sapor nisi purum est superiucite saporis eius sa
pore puro. Et terminus quidem saporis eius amari
ad quem peruenit est quod abstergit. Et terminus saporis
acuti acris est quod adurit et terminus saporis
dulcis est quod nutrit. Et non peruenit isti sa
pores ad istos terminos non quando unusquisque eorum

est in suo complemento sue nature. Scilicet ut sit purum et
non admisceatur aliquid ex qualitatibus aliis
quantum possibile est. Secundum exemplum res amara est paulo
calida. Serum quoque ex ea non uenit nisi ad
amaritudinem propter per conuersionem et permutationem
ad dulcedinem est minoris amaritudinis et
minoris caliditatis. Sed que elongata est a dul
cedine elongatur maiore ualde est in summo
amaritudinis. Et ista est propterea acute ad ita
quod non tantum lauat et abstergit uno corrodit et
mordicat. Secundum exemplum de proprietate aristologie et ra
dicis lilii et arboris opoponacis non est non ut lauent
et abstergant quod est in ulceribus de sordibus et mun
dent ea tantum stafisagrie autem est genus capitis a
maritudo sui non est maior hac amaritu
dine non est minor ea sed est acuta acris uehementis
acuitatis. Propter illud non tantum modificat ulcera
a sordicie uno de proprietate eius est ut corrodat
carnem ulceris ipsius et finiat eam. Secundum hoc proprie
tate quidem omnium rerum amararum est quando ipse ad
ueniunt corpori ut faciant in eo de inter
ioribus similiter ei quam faciant in ulceribus exterioris
et illud est quando ipse lauant ipsum et abstergunt
illum et modificant ipsum et incidunt quod est
inuentus de humoribus grossis. Ipse igitur propter
hanc causam prouocant menstrua et adiuuant
ad spuendam saniem ex pectore et pulmone.
Et adulterum simeo est illa grossum coartatum
aut sanies aut aliud ex illis que sunt simi
lia ipse mundificant illud. Propter illud fit quod ille
que ex eis non sunt periculose in natura sua con
ferunt epilensie quando periculose ex eis
egisse sunt amara in toto genere suo sed sicut
ille conferunt epilensie. Similiter de proprietate e
arum est ut noceant spuenti sanguinem. Quod
qui spuit sanguinem non indiget nisi rebus
que stipticitatem faciunt et rebus quibus est uisco
sitas non rebus que incidant et sepeciunt. Et
nisi quod sermone iam induimur in ge
nio sanitatis. Et dimittam igitur ipsum et rede
am ad illud in quo fuimus. Dico igitur quod iam
determinauimus esse rerum amari saporis et dixi
quod sunt in eis siue absteriue sbtiliatiue et
quod ipse sunt in uno caliditatis cum quo non adurunt.
Recteam igitur et rememorando res acutas
acres. Dico igitur in primis quod ipse sunt calefa
tiue non quod ipse calefaciunt corrosiue combustiue
facientes accidere escaras adustas liquefaque
facientes carnem. Nam si ponantur super
cutem omnes sunt secundum hunc modum sicut peruenit
ad interiora corporis. Et que ex eis sunt in tota
sua substantia secundum finem dictis ad aliud aliquod sunt omnes

ima

ex est

et maioris caliditatis

ex eis ille

in libro de

post illud

putrefacientes corpus illius animalis sufficienter
ipsum. Que autem ex eis non sunt comburentia corpus non
propter superfluitatem caliditatis tamen et si sunt ex
rebus grossis terreis faciunt accidere in membris
oculis ulcera et si sunt subtilium partium pro-
vocant urinam et sudorem et ad ultimum ob pro-
prietate earum est ut incidant et resolvant.
Et de eis sunt multe alie res que conferunt
et adiuvant ad spuendum id est quod est in pectore et
in pulmone et instrumentis eius. Et ex quibus et qualiter et quando
abstergant quibus ex virtutibus abstersionis non est locus iste
ex eo in quo oportet me narrare illud. Quoniam totum est
hoc iam est dictum in libro de ingenio sanita-
tis. Propter illud abstinui a multiplicatione in narra-
tione acuti acris saporis et sui consequentis ut reme-
morer cum eo quod dixi de eo causam declarandi varietatum
per quas differunt acribus amari sapores.
Dico ergo non ex eo quod res acute acres differunt
acribus amaris in fortitudine caliditatis et ve-
hementia eius tamen immo differunt ab eis etiam
in hoc quod omnes res amare non sunt calide
in virtute sua tamen immo sunt cum hoc sicce. Ita
quod hoc affirmans assimulat eas cum aliis
rebus aut acutis acribus que non sunt amare
invenitur multotiens humiditas multa permixta eis
et propterea comedimus nos res multas ex eis
quarum esse est hoc. Et corpus hoc propter et maiorem quo
significatur quod res amari gustus non est calida
tamen immo in ea cum calore est siccitas in esse
sua. Est experimentum autem esse continet sed terminan-
tem et distinctionem et iam dixi hoc experimen-
tum multotiens sicut experimento utor. Si nos
inquisierimus per ratiocinationem preparabimus in casu de
illi quod invenitur per experimentum. Signum est quod nos iam
ostendimus quod corpora amara non fiunt amara
nisi quando calefiunt corpora dulcia calefactione
multa aut propter ignem aut propter caliditatem suam
innatam. Et hec essentia eorum invenitur per vim
vehementiorem siccitatis et iam humiditas fini-
tur et preparatur ex ea ut resolvat caliditas cum
vapore et ideo oportet ut illud quod remanet ex eis
post resolutionem humiditatis sit propinqui-
us terre et siccitati. Illud est quoniam res dulcis est
hoc est super eam de caliditate per quantitatem mul-
tam aut per quantitatem parvam est in paulo
huius aut per quantitatem multam aut per quanti-
tatem parvam. Signum est quod ipsa est conveniens na-
ture corporis hominis calidi humidi propter convenientiam corporis
hominis cum equalitate. Res autem que sit
quando adiungitur hoc est sicut calx aut sicut
cinis et ideo oportet ut sit calidum siccum necessario.
Et propter hoc fit potens in eo ut abstergat et ad-

humores viscosos sicut faciunt cinis et borau-
rac et nitrum quoniam via eorum non est aerea neque sub-
tilis neque aquea immo substantia eorum sed quod narravi
ante hanc partem est substantia terrea neque iam ex caliditas
operatione alterans ipsam et resolvens eam et re-
solutione ex qua quoniam iam combussit eam. Cum
ergo comparantur res composite amare cum mediis
stipticis non fiunt multe additionis super
eas in subtilitate sed quando comparantur cum medicinis
acutis acribus et sunt grossiores eis propter illud
non sit facilis earum penetratio in humoribus vi-
scosis grossis sicut penetratio mediarum quarum
substantia est multe subtilitatis et non impeditur super eas
quin incidant hos humores sicut impeditur
illud super medias grossas. Quoniam medicinis me[dici]-
na oportet ut ponatur in medio inter duo extrema
ut non properet penetratio sicut lumen et flamma
ignis neque tardet multum non possit propter tar-
ditatem suam separare et incidere. Et ego dicam
isto intinctatu quod sequitur istum et non quod.
Hanc autem intentio nostra est ut sciam quod omnis
sapor amarus est significans substantiam calidam sic-
cam terream subtilem et ideo ut intelligas signi-
ficationem sermonis mei terrea subtili. Quoniam iste
due dictiones sunt composite simul scilicet ut intelligas
earum sit comitas alterum et non legatur una
quarum earum per singularitatem. Nam si ipse leguntur
ita iste sermo meus erit contrarius sermoni
meo subtili solo absolute immo non dicam in
nisi hoc quod ipsa est ex natura terre subtilis. Sicut et
calx et cinis et omne quod adhuc est adustione
completa et fit cinis et forsitan sibi assimilatur
substantiam amari saporis terra ex igne fumi subtilis
generati a flamma ignis et est in assimila-
tione sua verior. Iste enim fumus etiam amari sa-
poris est et corpus terreum grossum est ferrum et lapis.
Et corpus terreum subtile est fumus et cinis. Ergo lapis
et ferrum accensum per ignem fiunt grossiora cal-
ce et cinere propter hoc fumo et calidiora eis utrisque.
Similiter comparatio lapidi et ferro ignito per ignem
et eis utrisque similes sunt res que inficiunt per
illud quod faciunt accidere de corrosione quando ex-
hibent eas ad illud caliditas que est in corpore sicut
colcotar et es ustum et rubeum et viride et
unguentum viride terrum arsenicum et argentum
vivum et res alie multe. Quoniam omnes iste que sunt ex
minera et hec sunt grosse et nitrum earum est calida ipse
ergo probatur eam quando calefiunt per earum alterationem
in corporibus propter longitudinem more ipsarum
in eis calefactione ignea ulcerat statim et
quod sequitur ipsum ex eventu et faciunt accide-
re similes quod faciunt accidere lapis et ferrum

ergo | ab a multiplicatione

q

al' illud

necta

q

No. quod corpus humanum habet caliditatem equalem

calidum humidum

sita

et

al' s

Et n

diam

amar

sit c

accensa per ignem de combustione. Et illud est quoniam ipse non possunt penetrare propter gravitatem suam. Et de eis que sunt maioris subtilitatis quam in quantum substantia eorum sit terrea sicut calx et cantaris. Et lepus marinus et ustarum mactarum quedam ascendunt et evadunt a deo et quedam penetrant et veniunt ad vesicam, et acquirunt in longitudine spacii quod abscindunt caliditatem igneam. Et in astrologia non et radices huius sunt subtiliores istis. Et causa illius est quoniam materia est de substantia humida et substantia aerea aliquid plus quam in istis. Et significo super id est quod ipse non sunt similes illis in exsiccatione et tenebrositate neque sibi aliis ab istis in gravitate. Similiter propter illud congregasse a genere materiarum inficientium. Et similiter cantaris quoniam de ea fumus quantitas pura et miscetur cum rebus convenientibus est hoc quod ipsa nocet vesice et indicat teneos. Et dicam in eas quare ita est hoc in loco isto. Et aliud.

Sed sapore non amarum potest esse nobis tractari quod ipse non est nisi in corporibus sicut complexionis ex hoc quod res amare difficiliter suscipiunt putredinem quam de causa et quod non generantur in eis vermes neque aliquid ex parvis animalibus generatis ex putredine sicut generantur in radicibus arborum inutilium et infructibus quando antiquantur. Et plurimum quod videmus vermem in putredine generari in corporibus huius sunt partes amaritudinis et significo per hoc verbum meum puritatem amaritudinis. Res quibus non admiscetur aliquis sapor alius sunt ex eis que abhorrent homines et abhorrent eas reliqua animalia quia non comedunt eas. Et ea animalia si fuerint plurima et illud est quoniam omne animal est habens complexiones aut per quantitatem multam aut per quantitatem parvam. Et res amari saporis sunt similitudinem cineris et propter illud non est aliquod ex animalibus quod comedat cinerem neque quod aggregat ex fumo neque calcem neque aliquid ex rebus pure amaritudinis. Et absinthium quidem non est amarum tantum immo est cum amaritudine sua stipticum. Et aqua quidem maris est salsedini propinquior quam amaritudini et admiscetur ei ex aquis que bibimus res multa sicut iam ostendit in isto tractatu Aristoteles declaratione sufficienti. Et aqua que est in stagno in Palestina profundo quod stagnum quidam nominant stagnum fetidum et quidam alii nominant ipsum stagnum picis non autem est aqua salsi saporis tantum immo est cum hoc amari gustus. Et similiter

etiam sapor salis generati ex ea declinat ad amaritudinem. Et hec aqua in suo aspectu est vehementioris albedinis quam omnis aqua ex aquis marium et crassior et similis aque salis. Quoniam in ea iam cadit sal multus. Et si tu proieceris in hanc aquam salem non liquefiet sal. Quoniam illud quod permixtum est illi aque de sale est quantitas multa. Et si submergatur in ea homo generatur super totum corpus eius quando egreditur ex ea et pulvis subtilis ex pulvere salis sicut absorbitur. Et propter illud fit hec aqua gravior omni aqua ex aquis marium. Et quantitas additionis gravitatis aque maris super aquam fluminis. Et propter illud si stetit super gravitatem eius in hac aqua debeat non lucens submergi in ea ad inferiora non potest. Et cum res sit in hac aqua sicut quod narravi, tunc causa in hoc quod ipsa expellit illud quod cadit in ea et prohibet ipsum descendere ad inferiora non est quoniam ipsa in natura sua sit aqua levis sicut dixerunt sophiste antiquorum. Immo causa in illo sicut dixit Aristoteles est quoniam propter gravitatem suam substinet vel portat res que sunt leviores ea sicut sufferunt lutum illud quod cadit super ipsum ex eo quod est levius eo. Et propter illud si accipis hominem et ligas manus eius et pedes eius et proicias eum in illud stagnum non submergitur neque descendit ad inferiora. Et sicut in mari deferunt naves et honera neque descendunt ad inferiora similiter in illo stagno fetido deferuntur naves et honera graviora honeribus navium maris pro multiplicia multa quoniam aqua huius stagni est gravior aqua maris. Sicut quod aqua maris est gravior aqua fluminis et aqua paludum. Et illud est quoniam permiscetur aque eius substantia salis que est terrea gravis. Et tibi quidem possibile est ut facias aquam similem aque maris sicut vult. Et eliges magis ex aquis fluminum salem deinde considerata quanta sit superfluitas gravitatis huius aque super aquas fluminum dulces aque. Et homines quidem iam posuerunt tamen in eo quod permisceretur ex sale cum aqua in qua res que fluitant in sale ut quando ovum proiciatur in illam aquam non submergatur. Et illud est quoniam si immergitur in ea et non remanet natans in facie eius super ore tunc adhuc est propinquior huic aque et dulcior quam illa que est necessaria. Illud autem quo scitur quod illa aqua sit ita

salsa multum est ut peruertatur in ea, adeo quod
nec quis in ea perhibeat post illud sal aliud. non
fit possibile ut liquefiat. Et si tu ponderaueris
hanc aquam inuenies eam grauiorem
omnibus aquis. Etiam quidem experimentum
est in quibusdam horis quod ostendi uiro ex diui
tibus qui laborat ut deferret aquam stagni
fetidi ad ytaliam ut impleret ex eo la
cunam quam habebat quod studium ei et la
bor ipsi ad illud per quo solicitus erat erat et
uanus. Et illud est quoniam ego accepi aquam dul
cem potabilem et proieci in eam salem multum
et feci ex ea sicut aquam maris que est laci
na facili et leuiore labore. Et si tu pones hic
aquam meliorem alia ita ut liquefactas
salem in aqua in hora oret. has sabar q
albaabar est calor est uehementior quam est omni
dimitte eam donec comburat eam sol si
cut adurit eam aquam stagni fetidi
et est stagnum piceis. Et nam cum feceris
cum aqua hanc operationem fiet grauis sicut
aqua illius stagni. Ita si tu ligaueris ma
nus per dorsum hominis aut alicuius ex anima
libus deinde proieceris illum in illam aquam
natabit super aquam illam sicut na
tat nauis. Et si tu gustaueris aquam
cuius disposicio est hec, itemque inuenies eam ue
hementioris amaritudinis quam aliam
ab ea sicut si tu decoxeris eam cum
igne decoctione multa. Et id est quoniam
omnis res salsa si tu calefacis fit a
mari saporis. Et propter aquam stagni pi
ceis propterea quod locus qui circumdat ipsum est
locus profundus et sol adurit eum amari
ori gustus. Et est propter hanc causam in estate ue
hementioris amaritudinis quam in ipsa
sit in yeme. Et si tu acceperis aliquid ex
ea et posueris eam in uas habens uentrem
et posueris ~~eum~~ ipsum in loco super quem
cadat sol multum in hora estatis fi
et uehementioris amaritudinis quam fuit
et in omnibus istis rebus quas diximus
est magis ultimum testimonium et phi
num eius super certificationem eius quod premis
sum est de sermone nostro in generatione
saporis amari. Rem autem cuius causa exiui
ad rememorandum stagnum piceis nun
dum compleui. Et illud est quoniam iam uidimus
uisibiliter quod in aqua que est in illo stag
no generatur aliquid neque planta. Immo in uno
quoque duorum fluminum magnorum que efflu
unt ad illud stagnum sunt pisces

magni multi. Et propterea in flumine quod appro
ximat antham et dicitur ipsum iordanus
et de illis piscibus nullus egreditur ex ori
ficio fluminis et ingreditur stagnum
et si tu ceperis piscem ex eis et proieceris
ipsum in stagno uidebis ipsum mori et
corrumpi citius usque ad hoc peruenit esse rei
pure amaritudinis uere in inimicitiis omnibus
animalibus et plantis. Et illud est quoniam in natura
sua est sicca pruriosa sicut fumus qui generatur
ab adustione. Veruntamen aqua illius
stagni non est pure amaritudinis uere
quoniam sal generatur ex ea quam homines illius
terre nominant salem sodome non est multo
amaritudinis et si non esset illud non ute
rentur eo homines regionis illius in multis et
modis in quibus nos utimur reliquis
speciebus salis. Erit autem hic sal est tamen ~~hi~~ et
pluris exsiccationis quam relique species
salis immo est cum illo subtiliatiua. quoniam huic
sali aduenit plus adustionis ~~sal~~ quam
adueniat aliis speciebus salis. Et illud est quoniam et
omni speciei salis est permixtum aliquid stip
ticitatis ita quod ipse constringit et solidat
substantiam carnium que saliuntur eo. propterea quod
est ex sale lapideo difficili ad frangendum.
Et maior pars salis effossi ex minera
salis est secundum hunc modum per ultimum uirtutis
sal autem qui est ex mari et sal qui generatur
in locis multis ex locis in quibus est aqua
salsa et exsiccatur donec fiat sal. est minus quam
sal de minera in illo. Et hic est species tercia salis
qui uelociter frangitur et in hac specie salis
abstersio est plusquam stipticitas. Et sal sodo
me est propinquius in proprietate huius salis et iste sal est
est turpior sicut sal maris. Veruntamen propter illud
quod admiscetur ei de amaritudine est ue
hementioris abstersionis et pluris resolutio
nis quam sal comparatur ad marem. Et similiter
albauiah et spuma maris nominatum no
mine composito ex nomine baurac et spume
grece. asrodaru omnia sunt pluris abster
sionis quam sal. quoniam stipticant et sunt pu
re amaritudinis. Et sapor quidem salsus
est propinquius sapori amaro quoniam ambo sunt
terrei calidi. Veruntamen inter utrosque est differentia ma
nifesta. et est quod res amari saporis subtili
auit caliditas et siccitas et adussit eam
plus. Et propter illud fit quod sal qui item est du
rior et spissior propinquior nature terre
et hec proprietas comitatur secundum plurimum omnem
salem qui effoditur ex minera est

minoris caliditatis et subtilitatis quia alius
ab eo scilicet sal qui est facile frangibilis et cuminum
est subtilior et calidior in se sua quam ab alio
et de eo est qui est amari saporis et qui est ita
est in nitro sicut medium inter salem durum et inter
affrodinum parvum scilicet illud est quoniam de affrodito sunt
species que sunt dure grosse et non liquefiunt
cum aqua velociter et non est sermo meus hic
in illis speciebus malis ipsi. immo non est sermo in
meus hic nisi in illo ex ipso secundum quod significat suum
nomen ei scilicet spumose quasi sicut est spuma ba
tracis. hoc enim est subtilius omnibus istis speciebus quas
diximus sicut flos lapidis nominati assianite
ipse enim est multo subtilius sed est minoris cali
ditatis quia affronitrum. Et propter illud fit quod
destruunt carnem additam in ulceribus
et consumunt eam postquam advenit homini le
xio maior quam ex alio. Flos autem nitri
mordicat hanc carnem additam in
ulceribus. et similiter iterum mordicat eam af
fronitrum et nitrum ipsum quamvis sit minoris
caliditatis illo. Verum iam diximus ante quod sub
stantia crossa corrodit carnem et mordicat eam plus
quia substantia subtilis. quoniam substantie crosse non est aliqua
caliditas. Et illud est quoniam partes eius non penetrant
velociter et absque lexione sicut penetrant p
tes substantie subtilis propter prohibitionem. Sed ei et ipsi tar
ditatem semper et propter longitudinem ipsius more
fixe in parte una corporis est verum ei quod
ledit sicut ledunt sticuli fixi in carne.
Et quia iam locuti sumus de omnibus sapo
ribus illud quod oportet remansit super nos ut
rememoremur esse odorum. Dico ergo quod hu
mani exigentibus rerum sensatarum preparat est
per naturam sensus odoratus. Et maior pars
odorum imprimit in homines sicut est im
pressio saporum. Et illud est quoniam omnis res acce
tose et acute hic acetum ipsum movet ex
instrumento olfactus et ex instrumento gustus. Illud quod
movent per similitudinem unam. Et sibi res
acute acres sicut alium et cepe ledunt
et mordicant instrumentum olfactus lexione et
mordicatione que non sunt minores le
xione et mordicatione quas faciunt in in
strumento gustus. Et similiter iterum invenimus quod illud quod
advenit ex unoquoque reliquorum sensatorum
secundum plurimum sensui olfactus est simile ei quod
advenit sensui gustus. Et propter illud hic sunt
corpora que numquam gustavimus. et nos
scimus saporem eorum ex ipsorum odore sicut
scitis, propter illud non querimus gustare ipsum.
quoniam olfactus odoris apud nos est ex eo quod

credimus ultra credulitatem. Et similiter iterum quod
ex cibis est boni odoris deinde accidit in
eo putredo ledit per odorem suum. Sanie ergo
nostre abhorret illud statim postquam conemur
gustare ipsum. Et in pluribus dispositionibus olfactus
et gustus sunt convenientes in omni re. In
rebus autem quarum odores sunt boni multum
sicut rosa isti duo sensus sunt diversi inter
quos distantia existit longinqua. Et
illud est quoniam rosa non est insuavis saporis tantum
immo in ea est amaritudo multa. Verum res
amari saporis non cadit ex nobis causa de
lectabilis in aliqua horarum neque secundum unam mate
riam neque secundum unam ciborum que sit causa in hac diver
sitate iam consuevit de ea theofrastus. Et convenit
nobis iterum in quantum video ut loqua
mur in nulla illud quod scimus ex eo. Dico ergo quod
iam ostendi quod esse saporis amari et grosso
ei non sunt nisi ex sapore dulci cum sub
tiliat eum caliditas. Et quod res amari sapo
ris sunt calidiores dulcibus et subtiliores quam
res dulces. Et ostendi iterum in libro alio
quod sensus odoratus non est nisi in primis ven
triculis cerebri. et substantia odoris odoratorum non
est nisi ex genere vaporis. Et illud est quoniam vapor
est quod resolvitur et exit ex corporibus que movent
sensum quando permiscet ei aer et attrahit ipsum
cerebrum ad se cum aere quem attrahit ex na
ribus. Et res sunt in istis rebus secundum hoc. Et verum
est quod res quibus sunt odores sunt calide pro
culdubio et plurimum vaporis non fit paulo
nisi ex calitate. Verum non omnis enim odor est est
boni odoris et suavis. Et illud est quoniam non omnis
odor est conveniens spiritui qui est in ventriculis cerebri.
Et sicut de saporibus qui occurrunt lingue quod conve
niens est est dulcis et quod non est conveniens dulcis
est multarum specierum diversarum. De vaporibus iterum
qui conveniens est spiritui qui est in cerebro est di
lectus delectabilis. et qui non est conveniens
ei est diversarum specierum et multorum modorum. Et non
sunt speciebus ei omnibus nomina imposita sicut im
posita sunt in saporibus. Et illud est quoniam dicimus hic
res est acetosus sapor odor. Odor autem acris
secundum odorem stipticum aut ponticum aut
salsum aut amarum non dicimus. immo non
apportamus maiorem partem odorum nisi ad in
duo genera. Et dicimus ergo ea aut bonorum o
dorum aut fetidorum odorum. bonorum ergo odorum
sunt in comparatione saporis dulcis apud lin
guam. et fetidorum odorum sunt in comparatione
eius quod non est dulce. Nam nobis non est possibile
ut nominemus res que non sunt dulces non

uno cōprehendente quoniam totum scitur exterius quod cor-
quibus non sunt odores non euacuantur quin
resoluantur et curat ex eis res que est multe
prauitatis et suspicionis. Et aut res que re-
soluuntur et exeunt ex eis sunt non conueniens nec ap-
ta in quantitate siue concaue foraminum per quod
egrediuntur odores qui odorant sicut res
que sunt pure salsedinis aut pure ponti-
citatis sicut dico in re aliqua quod est pura
in proprietate tali et in proprietate tali non uo-
lo per illud nisi quod est pura munda et non per-
miscetur qualitas alia secundum plurimum quod est
possibile et substantia utrorumque eorum sapor est grossa
et substantia pontica proprie est stabilis forsitan ergo quod
resoluitur et exit ex utroque est paucum gros-
sum quoniam in essencia sua sit siccum. ergo ipsa
per hanc causam non peruenit per attractionem
ad cerebrum sicut sit ita tunc non est per pru-
dentiam ut iudicetur super complexionem eorum sensa-
tor pali quod iudicaui ex odore sicut iudi-
catur super ipsam ex gustu quod est res quibus
odor non est substantia sit grossa. Verum non
sentimus adhuc ex hoc qualis est causa dispositionis
in calidite et frigiditate. et res habentes odorem sunt
subtiles calide. sed in hoc non est quod demonstretur
quantitas subtilitatis earum. aut quantitas
caliditatis ipsarum. Et maior causa omnium
in omnibus rebus habentibus odores quod non
declaretur ex odore eorum aliquid quod significetur
super complexionem earum et significatione maior est
diuersitas substantiarum earum. et iam dixi hanc diuer-
sitatem multotiens ut ostenderem quod maior pars
corporum est diuersarum partium in essencia sua.
et ego dicam inde hic iterum rem unam
quam ponam exemplum quo ostendam in quod uolo.
Dico ergo quod rosa est una ex rebus diuersarum
partium. et non est diuersitas eius in hac proprie-
tate tantum. scilicet in hoc quod ex ea est aliquid quod
est constringens comprehendens et ex ea quod est
comprehensum constringitur et uolo per comprehendens
quod est durum siccum et uolo per comprehensum
in hoc succum humidum. immo est diuersa etiam in
hoc quod oportet necessario ut in hoc succo sint tres su-
perfluitates sicut iam ante ostendimus
illud. una earum est terrea et locus in succo est
locus fecis in uino et alia aerea est que pro-
pter est spatio spume que eleuatur super uinum sicut
alia est aquea. et est illa ex qua diximus quod
est in omnibus succis illud quod accidit tibi eis
de ebullitione et corruptione quoniam non potest
super eam caliditas et uincit eam et alterat ipsam
et resoluit eam resolutione integra

in hora ebullitionis sicut causa illius superf-
luitatis quidam homines derelinquunt
succum quem nolunt remanere et quidam
exsiccant ipsum in sole calido et illud est
quoniam ipsi non timent multum super factos
ut corrumpantur ex superfluitate terrea et ex super-
fluitate aerea quia ipsi uident quod iste due
superfluitates separantur et uident substantiam am-
bar substantia que difficile suscipit putre-
dinem et illud est quoniam ambar est sicca. et
iam diximus has superfluitates in eis que
premissa sunt rememoratione sufficienti.
In rosa autem est aliquid cuius sapor de-
clinat ad ponticitatem et ideo est terrea est res
alia amari saporis et est subtilis calida ignea
ut hic sit siccum grossum frigidum terrea est
res alia. et est in istis duabus aquea et est procul
dubio frigida in subtilitate uero et grossicie est ex
aliquo modo media inter duas extremi-
tates et per comparationem huius partis aquee cum
aliis partibus rose fit quod pars pontica que
est in rosa non est in fine ponticitatis et pars
amara eius non est in fine amaritudinis
et illud est quoniam aqueitas quando permiscetur cum
rebus frangit ex omnibus saporibus et hec
aqueitas que est in rosa estimo quod
iam digesta est et maturata per caliditatem et sub-
tiliata et calefacta. ergo per hanc causam re-
soluitur et fit uapor facile et uelociter et propter hoc
fit rose odor et exsiccatur uelociter et possibile est
ut per omnes istas proprietates iudicetur super
eam ex sapore et per odorem uero non est possibile
illud cum non resoluatur uapor ex omnibus parti-
bus eius secundum similitudinem unam. nec moue-
ant omnes partes eius sensum secundum similitudinem
unam. in gustu uero omnes partes corporum
que tangunt occurrunt lingue secundum similitudinem
unam et mouet sensum eius unaqueque
earum secundum naturam suam sicut cum res sit secundum quod na-
turam tunc non est de prudentia ut iudicetur
super omnes uirtutes medicinarum singularium
ex odore sicut diximus ante quam non est possibile no-
bis ut sciamus ex odore nisi istas proprietates
quas diximus tantum. Et color tamen est lon-
ginquior significatione supra uirtutem
medicinarum cum nos inueniamus in unoquoque co-
lore medicinas calidas frigidas siccas et humidas. sicut iam
ostendimus illud in tractatibus prioribus huius libri.
Verum possibile est in unoquoque genere et
seminum et radicum et succorum ut significe-
tur quedam significatione ex colore eius super
ipsius complexionem. Exempli gratia cepe et squilla et similia

al' paucitatis et suspicionis

al' qualit

ē ad

al' tres spēs superfluitatis

quicumque istorum est uehementioris albedinis est minoris caliditatis, et ceterumque eorum est citrinum declinat ad rubedinem est uehementioris caliditatis. Et similiter idem citrino et milio et fasiol' et acci et radicibus lilii et radicibus affodilli et rebus aliis multis accidit istud, id est illud est quoniam unumquodque istorum generum est plurimum quod est citrinum aut rubeum, et rubeum turpidum est uehementioris caliditatis quam illud quod est album. Significatio uero est ut inueniam ex istis coloribus idem super uirtutes medicinarum ad quod significent et addam in sermone. Ex me ergo conuenientius fuit quod narraui et ostenderim multotiens est ut extraham uirtutes medicinarum per experimentum cum quo est determinatio et distinctio. Et uero cum quia scias uirtutes earum per experimentum saporis significatio est super uirtutes earum in odore, uero est testimonium sed est paruum. Finita est particula iiii libri 6. Incipit particula v libri 6 de simplici medicina. Capitulum.

QUONIAM POSUI hunc tractatum quintum ex tractatibus in uirtutibus medicinarum simplicium, et oportet ut rememorer uobis in primis eius quod dixi in tractatibus precedentibus ante ipsum ex eis que possunt in eo rememorari uolo, et ponam principium rememorationis ex eis, scilicet ex aqua et igne et aere et terra. Et uero elementa nominauerunt quidam nominibus deriuatis a qualitatibus, et dixerunt elementa sunt calidum et frigidum, siccum et humidum. Qualitates ergo horum elementorum sunt caliditas, frigiditas, siccitas et humiditas. Et corpora que nominantur nominibus deriuatis a nominibus harum qualitatum sunt elementa communia omnibus corporibus, et corpora omnia que nominantur per unum uincens super ea ex istis. Ergo dicitur calidum et frigidum et siccum et humidum. Et corpora que nominantur cum istis proprietatibus sunt secundum modum comparationis cum temperato equali in genere eius aut in specie, et secundum modum comparationis cum quacumque re accidat. Et nos iam diximus species earum rerum et diuersitatem inter eas in eo quod precessit, et diximus idem que sit differentia inter cibum et medicinam. Et dixi quod cibus est illud quod superatum est et uincitur a re que eo cibatur, et medicina est secundum contrarium illius quoniam est superans et uincens corpus cum est in eo. Et illud est quoniam intentio utriusque similis, scilicet intentio cibi et intentio medicine, non fecerit magna nisi secundum seruitutem relationis ad rem aliquam. Et ostendi idem

quod de proprietate medicine est ut alteret corpus aut per qualitatem unam, quecumque qualitas sit, que calefaciat aut infrigidet aut exsiccet aut humectet; aut per duas qualitates que efficiuntur de istis complexionibus quas dixi duas complexiones combinatas; aut per totam substantiam, sicut multe medicinarum periculosarum et medicinarum conseruatiuarum, et omnes medicine solutiue, et multe medicinarum que dicuntur attractiue. Et ex eo quod rememorabor iterum proprie et addam super illud quod precessit de rememoratione earum et illud quod remansit de diminutione in eo quod currit ex sermone post istum tractatum. In hoc autem uolo ponere sermonem meum in medicinis que faciunt complexionem suam in corpore toto cum qualitate una aut cum duabus qualitatibus. Et fabricando rem meam in illo super fundamentum quod fabricaui in eo quod premissum est. Et est quod maior pars medicinarum singularium est uere dissimilium partium compositarum; non nominant singulares nisi quoniam ipse remanent secundum quod sunt in naturis suis, quoniam non permiscemus eas nos neque componimus eas. Et quod ego idem iam ante ostendi quod ex rebus sunt que in substantia sua sunt grosse terrestres, et ex eis sunt quarum est subtilis aerea, et ex eis sunt quarum substantia est media que sit aquea. Et oportet ut sit hoc quod fuit dictum in eo cuius uolo rememorationem, et hoc est cuius uolumus premissionem et fundamentum. Incipiam ergo nunc in sermone meo. Dico ergo quod necessitas multotiens prouocat homines ad medicinas ut cum eis calefaciant corpora sua et infrigident, aut exsiccent ipsa, aut humectent ea, et ut faciant cum eis ex istis complexionibus duas complexiones combinatas. Et quoniam indigent eis ut extendant cum eis membrum quod calefactum est plus mensura, ut aggregent ipsum, et mollificent etiam membrum super quod superfluit extensio, et rarificent membrum quod inspissatum est, aut membrum inspissent quod rarefactum est etiam, ut leniant ipsum membrum quod durum, et indurent membrum super quod superfluit lenitas, aut ut euacuent membrum plenum, aut ut impleant membrum euacuatum, et ut impleant res alias ex eis quarum una est hec. Et illud est quoniam hoc est corpus infirmatur medicine sit aut unius ex uulgaribus hominibus non preparat se ipsum nisi ad hoc ut inueniat medicinam que calefaciat ipsum, quoniam ipse nec rei attribuunt ipsum et putant eum

clarum — i. quod est medicine solutiue continent per formam specificam — i. iterato — iterum — al' mollificatiui — al' faciant

ad ulꝰ. s. hō qui accenderit ꝑ febre̅ ꝯburē
tem nō desiderat nisi medicā aqua infrigidatā
ꝛ similiter ille qui hꝫ ulc̅ tremulum q̅dā
fuerit ex uulgaribꝫ nō recipit medicū
n̄ ut desiccet illud ulc̅. ꝛ qui hꝫ ulc̅ . pu
tridum habuit rogat medicum ut hu̅c
tet ipm̄. s. cū hōies itm̄ sentiūt inco̅
toto siccitate̅ ē calid̄e sicut accidit ei q̄
sequitur sol ꝯburens. ꝛ cū aduenit lapsi
tudo desiderat balneari in balneo ꝛ bi
bere aquā frigidā ꝛ sbalat ꝛ ingemiscitur
sibi ipi motum re in qua poles sunt
huius ꝛ infrō simil' q̄dā res sit donec in
ueniat eam. quamuis multi ex hōibꝫ
uulgi inuēiant medicatores hi nocumen
toz ex se ipis ꝑ illud sup q̄ sequuntur
eos ipoz nature medicatores at apati
accidentis ex sanguine. ꝛ illud ē q̄ noi
at g̅ra flemonie aut medicatores apatis
duri. q̄ g̅ra noiant sclirosim. ꝛ medi
catores apatis moll' q̄ g̅ra noiant hu
midā ꝛ medicatores cerinis noiatē erisi
pilla. ꝛ medicatores putridinis ꝛ medica
tores formice ꝛ medicatores estiomenū nō
ē ex hominibꝰ uulgi aliquis qui conē
extrahere p̄se ne dum q̄ p̄ueniat ad eā
ex uia. q̄ hec res ē altior ꝛ sublimior quā
ordo ei' cui nō ē uisus partem quā n̄
sciet sciā quid hui ꝛ sibi similiū dicat
medicā. ꝛ opifex hi' scie d' medicꝰ ꝯ uul
gares itm̄ ꝯsecuti sūt ex scia h. s. q̄d
sciunt ꝑ ulc̅ ꝑfundū indiget ut i ēēt
in ea caro ꝛ ulc̅ sordidū indiget ut
mundetur ꝛ ulc̅ equale cū sup̄ficie cor
pis indiget ut ꝯsolidet. s3 ꝯ uez nō sa
piunt q̄ medicā augmentet carnē. ꝛ q̄ mē
mundat ꝛ que medicina ꝯsolidat. ꝛ s3 ē
qui ē ex uulgaribꝫ inē eoz ē lacertꝰ a corda
extensā. aut moll' aut dura. sciet q̄ du
rū indiget rebꝫ q̄ leniant ipm̄ ꝛ eēsū
indiget rebꝫ que mollificent illud ꝛ mol
le rebꝫ que tendant ipm̄. Tamen uero i
gnorant que medicā leniat ꝛ q̄ mē mol
lificet ꝛ que mē extendat ꝛ que mē ꝯ
solidet imo inuēto illi ꝛ illud n̄ sūt n̄
medicā. ꝛ hꝫ quid accidit ē ei sine alio. s. illud
ē quē tu inuenis multos ex uulgaribꝫ
qui cōicant medicas i rebꝫ ꝛ p̄uenit ē
eis. ad sciam s3 que calefaciunt ꝛ que
infrigidant ꝛ que humectant ꝛ que desic
cant ꝛ extrahunt eas sic media ipas ꝛ
extrahunt has uero medicinas quas

diximus. s. inuenimus eos oēs ignorare q̄
uis in extractione medicinaz que calefaciunt
ꝛ infrigidant ꝛ humectant ꝛ exsiccant non
ē facil' res apud medicos ꝛ apud ~~medi~~
~~cos~~ uulgares s3 facilis. nam. s. illud ē quē
nos uid. q̄ sinapis ꝛ piretrum calefaci
unt ꝛ portulaca ꝛ solatrum infrigidant ꝛ
aqua ꝛ oleum humectant ꝛ acetū ꝛ aqua
maris exsiccant. ē res sup quā ꝯuiūt
ꝛ quā ꝯsentiunt omēs medici. ꝛ uulgares
ne dū medici. s. ut ad in oleo rosato. an
s3 ut dicatur q̄ calefaciat. a' infrigidat et
in aceto ꝛ in oleo ꝛ in rebꝫ aliis multis
ex quibꝫ istis iam cecidit inē hōies di
uersitas ꝛ circa multa. s. iam dixi diuersitatē
h. re. in quattuor tractatibꝫ ꝑtis ānu istū.
Intendi g' in tractatu p̄mo sō ꝯ eoz ad d'
dicendū sophis ꝛ destruendū eoz rōnes
ꝛ declarandū uiam rectā ducentē ad rec
titudinē ꝛ ueritatē quā cū homo p' ambu
laūit extrahet p' eam uirtutes mē
postquā uero p'uēni ad tractatum tertiū
recessi ab hereticibꝫ sophiaz ꝛ incepi in
ꝯdibꝫ silogisticis ꝛ dialecticis in quibꝫ ē
homo incipit ꝛ exercet se in ipis fit lo
cuplex ad extrahendū uirtutes omniū
medicinaz. ꝛ ad illi g' oē' ap'n' id. deinde dixi
in tractatu. s. sensata ꝑꝑa lingue ꝛ sunt
sapores. ostendi g' quali' hō extrahat
ex istis saporibꝫ qualitates ꝑꝑas ex q̄li
tatibꝫ mē. s. uirtutes eaz ꝑꝑas. ꝛ dixi
in fine tractatus. ꝛ d' oē qualitatū odo
rataz. s3 q̄ uocauit me necessitas ad il
lū. ostendi g' quid sit illud q̄ ē posse ut
inueniat ex eē odoz itm̄ inuētiōe uir
tutū mēdicinaz singularū. In hoc aūt tractatu
tatū quarto sum ꝯpositurꝰ p̄mit ut exponā
in eo oē g'nus alterius ex ~~operationibꝫ~~ uir
tutū que sūt mē. ꝛ uirtutes se itaē
p' illas p̄mas comunes omnibꝫ. s. illud ē
quē ꝑꝑea q̄. ꝯ. ꝛ cū mē singularum
nō ē in radice ꝯpō. ex illis qualitati
bꝫ ꝛ uirtutibꝫ p̄mis s3 similitudines unā
fit q̄ una eaz mollificat ꝛ a' extendit
ꝛ una lenit ꝛ a' indurat ꝛ una rarifi
cat ꝛ a' inspissat. ꝛ ꝑ istas opiniones q̄
de ꝑꝑetate ē ut efficiant s3 q̄ in eis
sūt uirtutes que rarificant ꝛ inspis
sant ꝛ leniunt ꝛ indurant ꝛ ꝯfortant
ꝛ abstergunt ꝛ attrahunt ꝛ expellunt ꝛ
mollificant ꝛ tendunt ꝛ aggregant ꝛ sub
tiliant ꝛ incidunt ꝛ sedant dolorem

i faciunt dolorem i maturat i apiūt
i resoluūt i puocant sudorem i faciūt
accidē pfunditatē sōpni i stupefaciūt
i faciunt · dormire i frāgt i putrefaciūt
i adhuī· i faciūt accidē corticē dur ad
humētē i corodēt i liq̄faciūt i mltiplicāt
i corrūpt hūores i tēpant eos i soluūt
i retinēt uētrē i exaspant i planāt i
oppillāt poros i tēm hoīes elongāt
se i ꝯsiderātē i pcedē i ꝯtēplatōē plus
dcn̄ ipi qī noiant unāquāq3 opatōnum
pclarū noīe uirtutis. i dicūt uirtu
tes que puocant urinā i excitāt uo
mitū i soluūt uentrē. i leniūt nāz i
mūdāt naros. i pcutiunt flā ex capite i
puocāt mēstrua i retinēt mēstrua. i sm̄
hanc siliñe dūt uirtutes q̄ gn̄ant lac
i spma i abscidunt lac i exsiccāt spma
i uirtutes que puocāt unūquodq3 istorū aͭ
restringt ipm̄. i s exit eoꝝ tm̄ addēt
nūnandū opōnes ~~singlares~~ pclares
ē pl. i s qn̄ ipi dicunt uirtutē q̄ ꝯfert
epati i splem aut oclo aͭ dentibz. aͭ nu
che. aut renibz aut podagre aͭ doloū
iūcturaꝝ aͭ pleuresi aͭ tussi. aͭ frāg la
pidē. s s huīc modū tm̄ dr̄ q̄ h ē uirtus
que augm̄tat carnē mulcenbz. i uirt
que ꝯsolidat. i uirt q̄ ꝯglutinat i uirt
que mūdat. i uirt que minuit cārnē
i finit eam. s adultm̄ si nos conem̄ no
minare uirtutes pclaros noīb3 diu̇a
tis exuiñas opōne eaꝝ fortasse defici
em̄ aͭ ꝯphensione eaꝝ. q̄z nō ē nobis
posē determinare eas omēs. s ppiqū i h aͭ
ē ut redeam aplicatōne regressione ab
ordine. i indicēdam ad cōnumādū uirtutes
ꝯpōitas ex uirtutibz mēꝝ p spēs quaꝝ
redcit utilitas. Nc̄ ḡ dm̄ q̄ i em
plastro fcō ex farina ordi tūa ē uirt
aptiua aut sedatā dolorꝭ frāgitā ei
aͭ resolutā aͭ mollificatā. s dm̄ q̄ ica
ē uirt tēpata in hūite i calite. i iam di
xim̄ inco q̄ ptīum ē d istis qualita
tibz q̄ sit medio q̄ intēdim̄ pb nom.
Similr tm̄ qn̄ uolum̄ nārare radi
ces lilii ñ dm̄ q̄ ē media que puo
cat mēstrua i ꝯfert tussi. aͭ ꝯfert ei q
ht pleuresi. aͭ pyplemoiā. aͭ cui ht
i pectore suo pus aggatū aͭ ꝯfert ei q
ht epilensiā. aͭ spasmū aut saltū aut
tremorē. aͭ ei cui aduenit ꝯtusio aut
disruptō in lacto. s q̄ ē mē tās cārnē

mulcentibz i mundans i mundat ulcā
pfunda i sedat dolorē latum i repis i sple
nis. s q̄ ipā resoluit scrofulas aͭ cāt
sup ossa denudata carnē. s s hunc mo
dum tm̄ nō dm̄ q̄ ē mē ꝯferens flu
xui spmatis. i q̄ ē ex eo q̄ ꝯfert qn̄ pō.
i pruritē mēꝝ cū qbz uaporāt matrix
qm̄ lenit i apent ꝯ. mez dm̄ tm̄ q̄ ip
eradicat lentigines i pānū. aͭ sanat
ascida antiqua. aͭ q̄ de ppetate ei ē ut
corrūpat embriōes i matribz aͭ extra
hat eos. s exitꝰ nr̄a ē ut dicam q̄
ꝯ radicū lilii ē ex calie in q̄ntite tali
i exsiccatite iq̄ntite tali. i exsbtilite i
q̄ntite tali. Nam cū nos dm̄ h declān
ē ex eo omēs iste res quas narauim̄
i declarāt cum eis tm̄ res alie multe
aliā modi tm̄ in quo sufficit nob ut
dicam q̄ ē amari saporis ūez nō ē in ullo
amaritudinis s ē ex amaritudine in to
inquo oppinat oppi q̄ amaritudi ē p
miscet aliqd dulcedinis. s i mod pmis
haꝝ duaꝝ doctrinaꝝ ē pp opificibz experim
toꝝ. iste aūt mod s auctoribz inās ē
mag cōis ꝯcis. i iste mod sup quē ē
h nrā intēcio ut erat nrā doctrina. Et
totū q̄ dixim̄ us3 ad huc finē i q̄uo: ter
tibz pt h libri ē ppu cap speclatōis in re
mēꝝ exceptis rebz d cap igenii sanitas
ad qāꝝ remēoratōz uocaū cōitas fōis i in
trauit in locū post locū s mōnis s h aūt
cap me remēoratōe sum̄ ē igēio sanitas
digni. s p q̄ cap speclatōis in cap mēꝝ
pp illo ego multē cogitaui ut recedā
ab eo. i nō remēorer ē i h li. pciti. s eꝝ ppca
q̄ uidi q̄oꝝ ñ pcedā i dcēdo illū q̄ uult
intellig suas i ꝯdatōes quibz utit in
igenio sanitas. i rogauit me tm̄ mlti
ex amicis meis ut facerē illo. i pp̄e illi
pp quos pueni ad faciendū hē libri ut
p illo facerē eos debitores mūeris sui
pt ad h ut remēorer illi i h tēctu s po
nā pn̄ cui remēorer d illo rē mēꝝ a
picienti i mēꝝ lenienti. Et illo ē q̄
h ūtm̄ gnā· mēꝝ s calida i hūia. ūez
tn̄ unūqd eoꝝ opiat ex pte q̄ ē pt pte
aliā. s illo ē qm̄ mē apitē ñ faciunt q̄
faciūt. ñ q̄ gn̄at calitē siles ualo ca
liti i hūi q̄ apiūt pt q̄ minuāt ex hu
mite q̄ ē i mbro aliquid aͭ ut addant
ineo aliquid. s mē lenitē faciūt q̄
faciunt in leuificatē q̄ ipo accedūt

in mēbro calidem additam sup q̄nti
tatē caliditatis nāl' ꝛ resoluit aliquid
ex humiditate eius ꝫ non intentio i medicis
aptius mā· quia omnes sciunt hoīes.
cum apud nos sit n̄ ꝯparatio adaptiem.
In re aūt media lenientiū ꝛ re leni
tatis ipsi nō ē possibile ut sit s̄mo
absolutꝰ cū s̄mo ītm̄ media dura ꝛ
leni nō liceat ut absoluatur· ꝑ illud ē q
ꝺ corporibꝫ duris ē q̄ dicatꝰ ēē dux s̄cd̄ē abso
luto· s̄cd̄ē ita· ꝛ de eis ē q̄ dr̄ ēē ita ꝑ illud
q̄ uiuē sup ipm̄· dux· ꝫ sicut ungule
nostra ꝛ cornua· ꝛ de eis ē q̄ dr̄ ēē ita p
ꝯpōēz ē tēpato equali ꝫ ingnē aut i
sp̄ē sicut elephans apud hominē ꝛ abru
cal' ap̄ hoīez tēpatū· ꝛ de eis ē q̄ dr̄ ēē p ꝯ
pōez ē quocūqꝫ accidit sicut dionisi' ap̄ Al.
ꝛ s̄ hanc similitudinē currit s̄mo i leni q̄
s̄ q̄ ipm̄ ē ita i illo· q̄ p uiuētē sup ipm̄.
q̄ p ꝯparatōez ē tēpato equali ꝫ ignē.
q̄ in sp̄ē· q̄ p ꝯpōez int ipm̄ ꝛ int unū
q̄dqꝫ unū ꝯtigat· ꝑ possibile ē ītm̄ ut dicā
in omni ē una ꝫ ē q̄ ꝯuertit s̄ tres modos·
q̄ ē ei q̄ dr̄ ēē ita ex una q̄ qualitas ei'
ē qualitas pura cui nō admiscetur
aliq̄ ꝛ ē mulo ꝛ ex istis qualitatibꝫ
ꝺ zuiāc eis noīa quibꝫ nominant· ꝛ ita q
dr̄ ita ēē ap̄ tēpatū equale ꝫ ignē
aut in sp̄ē· ꝛ aliud ē q̄ dr̄ sic ēē ap̄ q̄ez
unū ꝯtigit· ꝛ iam ostendi multotiēs q
nō ē dīa int illū s̄monē primū ꝛ ist
hē s̄· ꝑ recedam' nūc ab omni intentiōe
q̄ sig. n̄. duri ꝛ lenis· ꝛ ingrām' ꝺ duro
ꝛ leni que dicūr p ꝯpōez cū hoīe ē cor's
forma ē melior formarū· ꝛ ē illa quā
posuim' regulā ꝛ canonē in omni q̄ dr̄
s̄ hanc dispōēz ꝛ nō ꝯpem' ea ē quolibꝫ
bꝫ mēbroz h' hominis· ꝫ cū mēbro ē
ꝫ ēē mel· s· cū cute ꝛ ex cute ītm̄ cū
cute mēbrorum palme man' n̄ ē uīt sen
sibil' pura mixta· ꝛ h intentiō quā uo
lum' ē simul' intētōi q̄ dr̄ puīcōē.
Lene g et dux dicūr s̄ hanc dispōēm
p ꝯparatōez cū tota sb̄a q̄m sensus tac
ē hoīs ē· ꝫ q̄ docuit nos· Al· mod' ꝛ
mēsuris ꝛ similr ītm̄ inuēim' plato
nē sciuisse de ēē ei' n̄ dix̄· dux ē aūt
omīs res ē cedit ꝛ pro qua flectit'
caro hōis· ꝛ lene ē omīs res q̄ cedit
ꝛ flectit' sb̄ carne hōis· ꝛ plato quidē
nō dixit hūc s̄monē nisi q̄m ostē
derat in libro suo q cognoscat' timeꝰ
q̄ cutis ē de genē cartus ꝛ similr ītm̄
Al· q̄n dixit q̄ lene ē res que cedit
ꝛ flectitur p se ꝛ dux ē res que non
cedit nec flectit' ꝛ de s̄mo ei' i illo su'
silis s̄moī platōis· ꝑpue ē dicat
q̄ s'· hī res nō iudicatur n̄ s̄ ap̄ tac
tū s̄ uiam q̄ tact' ē mel'. Sup dux
aūt ꝛ lene q̄ dicūr p ꝯpōez cū q̄cūque ri
no ꝯtingat nō iudicatur n̄ ex una q̄
illa res cedit ꝛ flectit' aut nō cedit nec
flectitur p q̄ntitatē maioiē aut mi
noiē ꝑ s̄ moēz ītm̄ in cute coī aut in
aliquo lacertoz· q̄ in aliquo mēbroz q̄
cūqꝫ mēbra fuerint q̄ iudicatū ē· non
dicim' nisi q̄n ꝯparam' ēentiam hāc acci
dētē p̄ē uiā nāle ē ēentia ei' nāli q̄ fu'.
g· ꝛ duricie ꝛ redicō eoz ex hac dispōē
sua ad dispōēz nālē ē lenificatiō ꝑ pp ea
q̄ unūqꝫ eoz fit dux' quā fuit p mul'
tos modos· aut q̄m exsiccat' q̄ q̄ ꝯgelā·
aut q̄ replē· multū ita q̄ extenditur
tensione uehemēti· q̄ q̄m quedam istoz
adueniūt ei s̄ ꝯbinatōez ꝑ fit unūqꝫ istoz
mod' lenificatōnis s̄ꝫ· ꝛ pp illud ego di
cam mōs oms ꝑ quā ipaūus fecero
de rememorāri q̄ liceātia in nōibꝫ q̄ i s̄mo
nibꝫ in plibꝫ dispōnibꝫ nō fac̄ hominē
acquirē diuisitatē dētiminatōis· imo
diuisitas licētie ē illud q̄ fac̄ hominē
acquirē diuisitatē dētiminatōis· ꝛ ex
fortasse coegit nos res determinare nō·
i s̄mones· ꝛ nō inuēim' ꝺ illo excusa
tōēz· ꝛ silr dix̄ plā· ꝑ nob necē ē ītm̄
in h capl'o in quo sum' ut determine
intētōēz q̄ sig. h n̄. s. sꝫ nr̄ dux· ꝛ
ponam' p̄n mōy i illa intētōe quam
dixim' añ. Dico q̄ res que cedit ꝛ
flectit' p se nō ē lenis nisi q̄n ē simp'
singlaris· ꝑ aūt ē res ꝯpō ex rebꝫ mul'
tis occurrētibꝫ ad inuicē occursu uni
nitatis ꝛ tact' ītm̄ sicut cumul' fum aut
ex rebꝫ ad inuicē intētatis sicut uellus
lane· q̄ ē res texta aut inuoluta poss'
ē ut cedat ꝛ flectat' p̄ē q̄ sit lenis.
Illud aūt q̄ sit nō cedit ꝛ nō flecti
p se nō ē dux n̄ q̄ ē plenū· ꝛ illud ē q̄m
res plena uīē sicut uīē· q̄ uesica nō ce
dit nec flectit' p se· ꝫ iz ꝯphendēs ei'
iz ꝯphensum indurat' plusq̄ fuit
q̄ acquirit ēentiā aliam ꝯgstam ab
ēentia que fuit ei ꝫ extendit' ītm̄ ꝛ
iam fuit ante illud moll'. Et q̄ ego

Nō· quot modis aliqd pot dici dux·

uno

Nō· qd ē dux· et qd ē lene·

Nō· q̄ aliqd ... tius

nomino illud quod est secundum hunc modum prohibens
tactum. et non nomino ipsum durum quando uolo
exquisitionem. tu nosce quod si aliquis uelli
et nominare illud durum accidit ei et fortasse
nominabo etiam multotiens hoc nomine propter
rememorationem. dicetur ei similiter tamen sicut quod
non corpus quod induratur non est una res. corpus me
mbra. et illud est quia corpus quod induratur est propter
siccitatem indiget non humectatione. et illud quod
induratum est est propter congelationem indiget ut
calefaciatur. et quod induratum est propter reple
tionem indiget ut euacuetur. et quod in
duratum est propter siccitatem et congelationem simul
indiget ut calefiat et humectetur simul
et in illud quod induratum est propter congelationem
et repletionem simul indiget ut calefiat et
euacuetur simul. Et res quibus accidit siccitas
nativa a congelatione ex exercitiis superflu
is et extatione in sole calido et ex absti
nentia a cibo in tempore longo et ex febribus ad
urentibus et ex medicinis que exsiccant indi
gent humectari propter quod inficiuntur. Congelatio
autem accidit corporibus ex frigore forti tantum. sed re
pletio accidit membris propter humiditatem multam
que effunditur ad ea. Siccitas uero et congelatio
simul accidunt quando aggregantur cause quarum
similiter esse est possibile sicut quod accidit homini qui
laborat labore multo in frigore uehementi.
Et similiter etiam accidit membro ut repleatur
et congeletur simul propter materiam frigidam. aut propter frigiditatem
membri ipsius. et causa frigiditatis membri etiam sunt quod
una earum est res que accidit corpori extrinsecus
sicut aer. et aqua. et medicine quarum multotiens fa
cit in egritudine nominata erisipila. sicca autem est propter pa
rum infrigidata. sicca est propter materiam que effunditur
ad ipsum. et illud est quando accidit multotiens ut ma
teria que effunditur ad ipsum sit calefacta. aut
quod ipsa conputrescit. aut quando membra quod occurrit ei et
alteratur eam et dissoluitur ipsam propter illud quod
est supra ipsam de calidite in naturis corporis. et frigidi
tas quod generauit illam materiam in membro aut
in natura sua est superflua frigiditas. moratur tempore
longo manens in ipso. Isti ergo sunt modi
quibus induratur et lenitur corpus. Quando autem
leniente non utitur medicina secundum hos omnes modos
immo non uolumus per eam nisi illud quod lenit corpus
quod durum est propter frigiditatem. et propterea si fuerit
medicinis humiditas cohartata secundum scientiam et consilium
accursu naturali. sicut est in membris in quibus est apta du
ritia. si autem res non induratur nisi propter siccitatem
tunc ipsi non proprie competit nisi non ipsa humectetur
non uero leniatur. et si res etiam indurata quando ipsa
impletur non proprie competit ipsam leniri sed euacu
ari ipsam. Et non est hic res quam cogat nos ad pu
gnam et litem parientem uitam nominum. immo ad exqui
sitionem medicinis et medicinali quod est ut uideamus
super illud quod est inter nos ipsis de speciebus diuersis
in quibus error nocet infirmis nocumento ma
gno. Dico ergo quod membrum super quod uincit
siccitas indiget medicinis humectantibus ipsum.
et iam dixi has medicinas ideo quod permissum est in hac
dictione sufficiente. Membrum autem quod conge
latum est propter frigiditatem indiget medicinis cale
facientibus. et sic etiam non ignoramus membrum non re
pletum indiget autem medicinis inflammantibus aut
medicinis calefacientibus. aut medicinis exsiccan
tibus. et sunt appellate hoc nomine scilicet exsiccanti
bus quoniam iste omnes euacuant humiditatem
superfluam et uniuscuiusque illarum facit illud cum in
tentione et propter se. Ergo inflammantes efficiunt
illud duobus modis quorum unus est quoniam ipse re
percutiunt et expelluntur. et alter est quoniam ipse eua
cuant cum caliditate humiditatem multam sicut docui
te nos. Medicine non calefacientes
faciunt illud ex una quod ipse resoluunt humi
ditatem cohartatam in membris que calefaci
unt et ponunt eam uaporem. Medicine
autem exsiccantes sicut medicine quas diximus facientes
glutinationem etiam euacuant duobus modis.
autem quare exsiccant humiditatem que est in poris et fo
raminibus. aut quoniam ipse resoluunt et alterant
totum membrum. et nunc est hora ut compleam
sed ille rememoratio non est ex eis que in
diuntur in hoc libro. immo uolui de ingenio
sanitatis. Membra autem que indurantur existente
et siccitate simul. oportet ut calefiant et humectentur
et similiter. Et non oportet ut sit eorum calefactio
et humectatio cum caliditate et humiditate temperatis
consequentibus tamen naturalem. sicut caliditas et humi
ditas quibus calefiunt et humectantur membra
de quibus uoluntas est ut capiant humo
rem ut sit membrum calidior secundum quod uincit frigiditas et
super membrum et sit humidior secundum quod uincit ipsum
siccitas. et determinatio harum qualitatum
etiam est ex eis que ingrediuntur in ingenio
sanitatis. In hoc autem capitulo in quo sumus
est nostra intentio ut describam tibi descrip
tiones specierum medicinarum cum exemplis paucis.
Dico ergo quod de medicinis calefacientibus et
humectantibus sunt aqua calida et oleum.
quod si permisceantur simul erit permixtum ex
utrisque simul plenius humectationis et cale
factionis sicut balneatio cum aqua dulci
cum unctione cum oleo multo. et hac causa

---

misi

illud

illud accidit

illud

ad membro

Illud quod membrum repletum potest non
potest euacuari et non mediteg[?] calidis
et frigidis et siccis diuersimode

est super

quod

Capitulum 3 in quo agitur de modo secundum quem
agit medicina agrauia[?] ... vide[?]
capitulum 3

Nota quod est bolisimus.

Nota maturitas

Nota quod humana est calida et humida

Nota quod alteratio fiunt digestio est triplex.

operationes faciunt. Et cibi quorum qualitates sunt secundum hanc similitudinem. Et propter illud fit quod res quibus curatur egrotus quando gratia necat bolismi dispositio est. Hec dispositio quando illa egritudo non est nisi frigiditas cum siccitate et medicatio non est nisi ex rebus contrariis ei. Sed exempla facta ex farina tritici sunt calida et humida et sunt quibus apponuntur apparentia in corporibus temperate complexionis. Et non minuuntur de humiditate naturali que est in membris diminutione de qua sit curandum et ipsa etiam forsitan non addunt in ea sicut temperatate corporum non est ut conforteant caliditatem. Sed ut frangant de ea. Sed addunt in substantia eius tamen et non est addo in equalitate et confortatione eius et additio in substantia eorum una. Et ego ostendam illud in proximo si deus voluerit ostensione sufficiente.

Et cum res sit secundum quod dixi tunc quando dictum est in hiis medicis quod ipse sunt humide calide non volumus per illud quod ipse sint humidiores et calidiores substantia nostra. Immo non volumus per illud nisi quod de carne similis omni corporis. Et hec sic dixerunt antiqui calidum humidum quod ad naturam in hiis omnibus.

Quando autem dicimus quod aqua est humida et ignis est calidus non intendimus in nullo hac intentionem. Immo non dicimus quod aqua est humida nisi ex una quod ipsa madefacit et infundit carnem corporis. Et dicimus quod ignis est calidus quoniam ipse calefacit corpus. Si autem est calida ita ut consequatur ex caliditate quod sit ei possibile evacuare quod est in membris a superfluis propter humiditatem attractam ad ea. Tunc ipsa secundum omnes dispositiones humectat in membra similium partium sicut iam ostendi illud in tractatu post hunc librum. Si est res sit secundum hunc modum apertiva ex una quod ipse calefaciunt resolvunt humiditatem superfluam que est in locis vacuis sicut facit aqua calida sicut iam ostendi illud in tractatu in quo dixi de malicie complexionis diverse.

Membris autem similium partium quando sunt secundum cursum nature sue non addit medicina in humiditate. Neque minuit. Et de humiditate corporum diminutio est malum quando comprehendat sensus. Et illud est quoniam propter quod sunt eis sicce magis fiunt super ea siccitatem et tamen faciunt accidere in eis aliquod alterationis.

Et species quidem eius quod alteratur ex corporibus sunt tres. Quarum una est alteratio que vere est alteratio secundum cursum naturalem. Sicut alteratio que est apud digestionem cibi in stomacho et apud consimiles humorum generationem ex eo in visceribus et venis. Et similiter quando cibatur ex eo unumquodque ciborum membrorum per illud quod venit ad ipsa ex illo humore. Et alia est alteratio que non est preter cursum naturalem. Et est illa que accidit in rebus que putrescunt. Et iste utreque species sunt quam oppositarum tertia est permixta ex istis duabus media inter utrasque. Et est quoniam ei aliquid ex prima specie que est secundum cursum naturalem et ex specie contraria ei egressa a cursu naturali aliquod. Altera species alterationis currentis secundum cursum nature. Sed iste due proprietates etiam quod est alteratio accidens in nostra convenientie propria est ... et quod ipsa ponit caliditatem naturalem cum dispositione est qua in eo fuit in venis. Species autem que est preter cursum naturalem est alteratio accidens a caliditate extranea et ipse convertitur ad illud et quando non fiunt in animam.

Species autem media inter has duas et est alteratio que fit apud sanguinositatem accidit a caliditate naturali. Sed est alteratio in qua caliditas non vincit materiam vere. Et illud est quoniam est alteratio accidens in materia non bona bonitate pura. Sed est etiam extranea negata in alteratione malicie sicut est alteratio accidens a cursu naturali propterea quod ipsa non accidit nisi a caliditate naturali. Sed comparatur et sustentatur per caliditatem similem calori naturali. Similiter quoque est res in alteratione secundum quam fit sanguinositas.

Et ego quamvis non scio rem magis ultimam in adiuvando stomacho super digestiones cibi quam corpus hominis quod occurrit ei et tangit ipsum deforis. Quidam enim homines applicant ad se pueros nocte amplexantes eos. Inveniunt enim per illud iuvamentum magnum valde quoniam caliditas que occurrit stomacho ex corporibus illorum puerorum est magis propria caliditati naturali et plus conveniens ei quam caliditas que est ex vaporatione in hominibus. Sed quidam quoque in tendunt ex hiis ad catulos canum parvos qui applicant eos in nocte in hora sompni ad ventres suos querentes hoc iuvamentum et non faciunt illud nisi ut addant per illud in quantitate caliditatis digerentis cibum non in equalitate eius.

Medicina enim apertiva ut sit ortus secundum hanc intentionem. Sed illud super quod est caliditas naturalis in corpore temperate complexionis. Et quando natura corporis est vehementioris caliditatis quando oportet tunc medicina apta in illo corpore ortus ut sit vehementioris caliditatis quam in alio. Sed oportet ut sit quantitas additionis caliditatis super quantitatem temperatam secundum quantitatem additionis caliditatis illius corporis super caliditatem corporis temperate complexionis. Sed hec res etiam in hiis quod est intrans in capitulo de ingenio sanitatis est nota. Sed quod unicuique corporum medicina apertiva est conveniens per se.

Et in hoc quod est quod certificatur testimonium super hoc quod sermonum que diximus multotiens antea et ostendimus quod oportet ut iudicetur super virtutes medicinarum secundum dispositiones corporum apud corpus temperate complexionis. Et venit ei sicut de inventione ut firmetur et sit aliqua artium. Nisi antecedat eius opifex et ponat per se ignem manui qua

nat aliquis quod exemplificet sic ca
nonem regularum et ponat ipsum intentionem
suam ad quam intendat et agat secundum propor-
tionem ut afficiat totum quod est in illa arte de re
bus particularibus secundum illam regulam et inclinet
ad eam modos suos. Redeam ergo nunc
iterum ad corpus hominis temperate dispositum et ponam
ipsum intentionem nobis et afferam sermonem
nostrum quod hoc est medicina aperitiva et quod ipsa est prima me-
lenientem membrum in quo est apostema durum. Igitur
hoc harum duarum medicinarum est super illud quod ita
nunc ante et faciam in illo secundum illud et illud
quod ante dixi est quod medicina que adiuvat in generatione
puris et saniei est quia temperata similis nature
corporis in quo fit illud sicut natura corporis hominis est
huiusmodi causa. Et propter illud medicinam nominat hic me
dicinam huius cause. Medicine vero leni
entes membrum in quo factum est apostema durum
est pluris caliditatis quia hoc corpus temperate nature
sed non existunt fortis caliditatis. Et illud est quod
apostema durum non incipit nisi ex materia viscosa
que adheret et tenetur in foraminibus et
poris pluris membri in quo collecta est et
resoluitur quod est in illa materia de humiditate tenui
subtili et infirmatur residuum quod est in ipso et pervenit
ad dispositionem silicis congelationi fit apostema durum.
Et propter illud dicit medicinam quod hec egritudo est fortis et quod
eius medicina est cum rebus calidis. Et propterea
quod est cum humiditate superflua humiditas fit medicina
cum qua curatur hec egritudo composita et illud est quod
propter frigiditatem indiget re calefaciente et indiget
propter extraneam humiditatem additam re que evacuet
et illam additionem. Et propter illud fit quod non est a
liquid membrorum quibus nascitur apostema durum quod medi
cetur cum medicinis calefacientibus calefactione
vehementi neque cum medicis exsiccantibus ex
siccatione vehementi neque cum medicis facienti
bus utrumque rem silicet quoniam de proprietate medicinarum que ca
lefaciunt calefactione vehementi est ut resol
vant quod est in membro de humiditate cohabitata
resolutione laboriosa. Propter hanc ergo causam exsic
cant residuum quod remanet de ea donec fit
in termino quod resoluitur. Medicine autem
que exsiccant exsiccatione vehementi quamvis
non calefaciant tamen faciunt acuitatem materie
viscose in membris aptis apostemate duro sic
quod sit in fine ultimo. Et non faciunt illud mediante
evacuatione quod est de illa materia tenue subtile.
Immo faciunt illud per naturas suas absque medi-
cina. Et cum res sit secundum hoc tunc non sanat hic egritudines
nisi medicine que calefaciunt verumtamen cale
factione non forti et cum illo non exsiccant exsiccatione
vehementi et medicine quarum dispositio est hec dispositio di
cuntur medicine lenitive et sunt medicine que faciunt in
hora una duas operationes quarum una est quod re
soluit illud quod coagulatum est exaltatum quod re
soluit illud in primis et in postremis et sunt omnes
medicine in quibus locuti sumus secundum quod narravi tunc sunt
calide non cum multa siccitate. Et diversitas
inter eas et inter medicinas aperitivas est quod ipse
sunt additionis caliditatis quam ille et pluris
siccitatis. Quoniam medicinarum aperitivarum caliditas est conve
niens caliditati corporis hominis silicet ei valde et medicinarum
vero lenientium caliditas est fortior sed non oportet
quod ex fortitudine sua non attrahat actione
laboriosa et exsiccet residuum quod remanet.
Et medicine aperitive iterum operantur super membra
que habent apostema durum in quo est in eis de humiditate
antecedente medicine lenitive consumunt de hac
humiditate rem parvam. Et hec est causa propter quam
quelibet medicinarum que calefaciunt et exsiccant
minus sit multum tamen de eis lenientes membra
apostemosa apostemate duro non sunt nisi quarum
qualitas est temperata que pervenit ex operatione
sua ad hoc ut resoluant tantum et sit earum sic
citas et illo comparabilis huic caliditati equalis ei.
Sicut bdellium et mel et albumen et storax et ar
moniacum et medulla cruris cervi et medulla
cruris vituli et adeps caprarum et adeps ur
sarum et alia de illis quarum hec est via. Ego enim
non intendo hic narrare omnes virtutes
medicinarum immo intendo ut faciam scire homines
summam rei omnium virtutum medicinarum quarum via
est hec via. Summa ergo rei medicinarum aperitivarum
et medicinarum lenientium est hec quod medicine aperitive imp
rimunt caliditatem silicet caliditati que est corporis hominis per naturam.
Et medicine lenitive imprimunt caliditatem fortiorem
multum. Et quod non est de proprietate medicinarum aperitivarum
ut faciant illud per qualitatem caliditatis sue mi-
immo faciunt illud per quantitatem sue caliditatis
plus. Et medicinarum lenitivarum plus membrorum apostema-
torum apostemate duro oportet est per qualitatem caliditatis
sue mi quam quantitatem eius. Et quoniam si possibile esset
ut materia non separetur a membro de quo vo
lumtas est ut aperiant ipsum. Et non curaretur
membrum aliquid semper aperiret velociter quod est. Quoniam
medicina est in multo assimilationis corpori hominis
maturat rem quam necesse est resolui et fit pus in ulcero
sis et corporibus. Et res quod quando indiget ut
resoluatur et fiat pus quoniam est caro que attrahitur
et quoniam est huiusmodi facies apostema. Et res iterum in
hoc quod medicine est hec proprietas oportet ut sit glutinata
donec fit in ulcero conveniens ad saniem facien
dam est res quam exterius iam ostensam foro.

Marginal notes:

Notandum quod medicine lenitive sunt cali-
de et sicce non tamen multum.
Et sunt caliores quam medicine
aperitive et sicciores eis.

al' caliditas

Notandum quod sunt medicine lenitive.

al' quantitate

silicet

Notandum quod materia saniei est humor aquosus
et caro attrita.

Notandum quod medicina generativa saniei
debet esse viscosa.

scribis h' positus hec. q spus q e i uenis z arteriis nō e uer' spus. s3 e mā spus existens i mēbris q spus ueri est.

ostensione manifestū e qm sinon e nob
nc n ut addam' ursba caliditatis inate nō
ut addam' in ei qualitate. dico3 ut oppille
porros cōis ita ut ocludam' napores int'.
qm cū ppetate emplastroz q resoluūt
napores. aut q ipa resoluūt abstgt
a' qm calefaciūt calefactōe uehemti e
ut exsiccent nō ut aperiant. h' empla q
q' h' e una sūt eplm factum ex farina
ordei. z suptū ex farina tritici. z suptum
ex farina ciceris. z fcm ex farina fabaz
z fcm ex farina fenu grec. z mag' ultm
istis idō e emplm fcm ex farina lolu
z fcm ex farina herbi. aut ex farina lupi
ni. z fcm ex farina panici. aut ex farina
milii. z ad ultm omia empla q exsiccat
z n e q epla q abstgūt q'uis nō calefa
ciant calefactōe uehem e apuūt poros z forami
na qm apuūt. i. resoluūt caliditas mēb e co
q resoluū exitpō. Quare n remaīt
p q fuit de equalitate nāli. epla n q ca
lefaciūt calefactōe uehemti. euacuant
ex mēbro caliditē nō puam. z caliditas q
remaīt n pō pl' calefit q2 accidit in q
sba caliditatis inate minuit. z ei qlitas
fit uehemes. z adō in h' dbis duab3 reb3
n e aliqua q oz ee in mēbro. n sps napo
rosus auct' multe qntitatis. z sic p fine
equalitatis incalite z remanet cohartat
i mēbro. Iste naq3 sps e qui ppea q
ipe e multe qntitatis addit z augmentat
oēs opacōs corz nāles z roborat eas. h'
in homib3 sūt qdam q n sciūt h' z cum
paucitate scie correpbendūt. y. q dixit
q calor inat' multis q sc' i augmento e
multe. Cz. a' nobis ne etiam intellctu
i intentōe sermonis ei scia q ipe n uo
luit p smōez suū calor inat' n illud
q nos uim nōam sp3. z e ille q fixe e
in corpe aīal' cib3 h'r. quod dixit
ipo ul' ia ili suo. z nō e uim q phibe
at nos qm intelligam ab yp. q ipe inte
lt p smōez. calor inat' ad sbam sang'
z ad sbaz spmatis e spū e sic inuicem har
sbaz ipe calor inat' nāl. h' auctores q
obūbratōis ecluder' in h' spū q e sba z
aīe. nos at n sum' multū ausi iudica
re in sba aīe p adō. Et ih cap' ppe i quo
e smo n iudicium sup eam anima
apō nos e d' supfluo q at' sps inatus
qmuis nō sit sba anime sit pm istō
ei. iam pcessim' z ostendi' illō i l' mo

qui e i sententiis ypō. z pla. Nos g di
ci' nc in h' spū q ipe e ophensus i oib3
mēbris corps. s3 nō e equal' i omib3 eis
sic sanguis uim n e equal' i omib3 mē
bris. z de sba ei e res multa copbensa i
locis uacuis. imo res que e extrpō i istis
locis n e n sic materia q idigt adhuc o
uisione pua donec fiat sps inat' pur'
inqualite sua. s3 ipe e h' adiuuat i opō
nib3 nālib3 ad' ultio. z ōio adiutorio
multo h' uisio quid ad sanie e una ex
opōib3 nālib3 q e ouisi z alteō i qua e ad
digestionis. Rectum quid qm uolunta
e ut res digat' e ut ofluet' cicent' sps
multi z sps quid resoluit p mēt q abst'
gūt sic farina ordei. z farina fabaz. z
p mēt que exsiccant sic farina pani
ci z farina milii z farina lupini. z per
mēt que calefaciūt sic fenugreci. et
ultimiores istis idō i resolutōe sē mē
d' ppetate q4 e ut calefaciat z exsiccet
simul. sic farina lolii z farina herbi z fa
rina ciceris. Et e res sit p h' de res ia
mag' ofentes i ignatōe saniei ex em
brocis sūt aqua tepida z aqua p mixe
e olo z ex effusiōib3 oleum tepatū in
calite sua et exempl'is farina tritici e
aqua z oleo z panis. Ho3 uim ut dcoq
e empl'm istō tepata decōe q eplm
decoctū decōe multa e pluris siccitatis.
h' confert apatib3 puc calitis q matō
e difficultōz. z e plam coctū decōe pua
ofert apatib3 multe calitis q qm ca ex
feruet. empl'm in quo e oleū multū
ofert apatib3 quoz matō e difficil'.
h' eplm i quo e oleū ~~multū~~ paucū ofert
apatib3 q feruet. s3 simil' eplm factum
cum pane ofert apatib3 que nō ma
turat' n e difficultate uehemti. q
i pane e sal z fermentū. h' eplm fcm cū
farina ofert apatib3 q sūt uehem
tioris calitis. et ex furfure uim q e mi
d' e mag' ultm in opōne. z simil' panis
fact' ex eo. h' illō e qm furfur e mino
ris calitis z pluris siccitatis. farina at' z
munda que coit e buiā calida s3 ia o
stendi' q res quaz res h' e una adiu
uat ingnatōe saniei. Et simil' uim ex
mēcis que ponūt sup ulcā e quib3
e apa nō adiuuat ignatōe saniei n
excis q sūt calc' h' ue sic adeps por
coz z adeps uitulōz. z adeps a' bou

:—
Nō. q furfur e mag' siccū q farina. s3 e mi' calidum.

al' orobi

mc

ul' calitate

al' ppetatib3

q indiget aptione. imo n opatet ut sit i mēbris

al' acut'

ns

Nō exponēs aff' dum estū

sup smone suū

nostris

Et h' hites agalieno. q spūs et calor naturalis idem sunt

sui

al' d' sba

iste

iuto
no

Et

et adeps capre sunt pluris acuitatis
et propter illud confert etiam apostematibus declivium
bus ad fortitudinem et durities. Et adeps porcorum
et vitulorum confert apostematibus super quod cadit ven
tus sicut est flegmon et sunt de materia propinqua
medietatis eius. Et adeps autem gallorum sunt pluris
resolutionis. Et adeps anatis est pluris re
solutionis quam ipsi quia adeps gallorum et adeps
anatis sunt subtiliores sicut. Sicut adeps ca
prarum et adeps vacarum sunt grossiores et propin
quiores nature terrestri. Et adeps omnium anima
lium silvestrium tamen est acutior et vehementio
ris exsiccationis quam animalium domesti
corum et propterea adeps leopardorum et adeps
leonum et propter illud fit quod necesse istorum sit ad
aperiendum. Immo non sunt ad illud nisi adeps porci
et vituli. Et de cera tamen quod convenit aperitioni
sunt pix et taxima liquefacta cum aliquantulo
olei aut oleo de cheiria. Et sicut si apostema est multe
caliditatis et ebullitionis ut liquefiant cum
oleo rosato. Et sic est ad filter declivitates oportet
ut liquefiat cum aliquo oleorum calefacien
tium sicut est oleum de cheiria et oleum rafa
ni et oleum antiquum et oleum noi
atum sufficit. Et si tu vis aperire sola
cera quoniam ille alie res non sunt iuncte et
oportet ut liquefacias eam tamen cum aliquo oleorum
quibus est superflua caliditas. Quoniam cera per
se singularis est minoris caliditatis quam ut
aperiat sicut ea est conglutinative quantitatis et
magna et propter illud fit conveniens apostematibus
que bulliunt quoniam liquefit cum aliquo oleorum
quibus est superflua caliditas. Et sic est cera est di
minuta ab equalitate secundum casum eius ex
apostematibus quorum contrarium est mel et natrum corporum
et nitrorum quod sunt mele similiter taxima et pix
sunt pertranseuntes partem equalitatis et propter
quod premisimus ista que diximus in hoc loco
omnia aperiunt aperitione tepatata et hoc quod
caplorum est ex capitibus intentionibus in libris
compositis medicinarum adest intentum consequens me con
tinuato caplorum speculationis. Nam quod
est necesse redeo ad quod intendi et est illud quod
ad quod intendi est ut determinem nam medi
cinam aperiam et exponam eam qualiter est etiam quod
de dixi quod oportet ut sit nam capitis aut superius con
tepatata aut incalefactive et hypercative et
est intentio que cum exponit absque hac
expositione est secundum hanc representationem scilicet ut non ad
datur in minuatur a digne corporis est
quod resolutio et alio sed sit fortius eius secundum plurimum
quod possibile est etiam dixi in eo quod pertinet de
hoc libro multotiens quod medicina aperitiva non est secundum hunc
modum nisi aut potentia aut actu. Et non fit
ita nisi est accidit contra. Et faciam te rememo
rari etiam illud ut sis rememorator eius semper.
Complexio quidem medicine aperitive est secundum hoc medium certa
aut contra est est glutinatione et glutinatio quod
est res quam plurimum accidit rebus viscosis sicut adeps
adeps vitulorum et porcorum et pinguedo olibani
et emplastrum factum ex farina tritici. Et est
sunt tepate caliditatis et tepate humiditatis vi
scosa. Propter illud quod confert generationi sanguinis. Can
darium non est vehementioris siccitatis
quam farina tritici sed viscositate sua
est plus ea superflua tamen non est mixta eam et propter illud
est minoris iuvamenti et convenientie aperitioni
apostematum quorum est media. Et apostematibus non quod sunt
humida est melius quam farina tritici. Et in hoc
tamen sermone iam pertransivimus quantitatem quam
metitur liber. Redeamus ergo nunc ad reme
morationem medicinarum lenientium in ultra est quibus
est apostema durum et iuvamenta in rememorationem
earum etiam de eo quod ingredior in libro de inge
nio sanitatis quantitatem qua fiat iuvamentum
in expositione eius quam volumus rememorationem.
Dico ergo quod medicinarum intendo per sermonem suum
apostema durum in illud quod greci nominant scir
rhos apostema actus post cursum naturale cum
quo non est dolor et durum et de istis apostematibus
sunt apostemata que quando multiplicantur cor
augmentum et eorum durities non sunt tamen
absque dolorositate immo sunt privata sensu
et difficultas sensus et eorum generatio est ex humore
crosso sed humores quod quod sunt sub hoc mo
do in corpore animalium sunt duo humores tantum quorum
unus est cola nigra et alter flegma quando est exsicca
tum multum et propter illud apostemata dura omnia non
evacuantur quoniam sit materia sua aut flegmatica
aut melancolica aut permixta composita ex flegmate et mela-
Iuste quod non est locus in quo nisi fit dicere sigens
et fugens quibus cognoscitur unaquaque species earum
Et est iste locus dicendi medicinas lenientes.
Dico ergo quod medicina intendo per sermonem
suum medicinas lenitivas medicinas que sanant
apostemata dura accidentia a flegmate quod exsicca
tum est et incrossatum et plurimum quod in apo
stemata accidit in capitibus lacertorum et cordarum
nascentium ex eis et illud est quoniam apostemata dura
melancolica sunt omnia de genere cancrorum et me
dicine stimulant ea et iuvamentum quod quamquam
nos inventum in studio rei horum apostematum
narrabo in libro de ingenio sanitatis.
Apostemata aut dura que fiunt ab humore viscoso

a declivium
adeps
Sicut de res
pir
flama primi
oleum de cheiria
Sic de cera
colica
nota
flo. de candario
Nota quod medicine aperitive debent esse viscose.
Nota quod hic dicit de apostemate duro.
cap. vi. in quo ponit docet naturam sui de medicina lenitiva.

… et mollificantia. Et

cressio quando congellatur est indigens medicinis
que calefaciunt et exsiccant, sed non oportet
ut sint fortes laboriose, immo sufficit eis
ut ex caliditate sint in gradu secundo aut tertio et
ex siccitate in gradu primo. Melius quando arthetico
et dominato inuncte in corporibus que indura
ta sunt hac duritie sunt latitudinis
multe. Et propter hoc inuenimus in quibusdam libris
adipem caprarum conferre membris que indura
ta sunt hac duritie et adipem galline.
Verum isti duo adipes sunt debiliores
et non leniunt nisi duritiem paruam. Sed fo
rtior adipe gallorum et adipe galline est
adeps anatis, et fortior adipe caprarum est
adeps yrcorum et adeps bouum. Item est fortis
Verum tamen est minoris fortitudinis quam ad
eps yrcorum et medulla ceruorum lenit le
nitate multa, et post ipsam medulla uituli.
Et iste medicine omnes sunt calide temperate sic
catis et earum calefactio est uehementior multum
quam ipsarum siccitas. Et propter illud si homo dixerit
quod sunt calide humide, nos consentiemus ei et saluabi
mur ipsi, quoniam sunt parum elongata a me
dicinis que non exsiccant neque humectant.
Et de oleis quidem invenitur in genere harum quas
diximus sunt fortiores eis est amoniacum et harum
meliores in lenificatione sunt que recen
tes sunt recentiores, quoniam cum antiquantur fit ex
siccatio fortior quam oportet, et hoc est res quam item me
dulle et adipibus, et iste eis quanto antiquantur
sunt acutiores et sicciores quam fuerint.
Et oleum nominatum grece susinum est item huius ge
neris. Similiter oleum antiquum non est minus
eo, et de oleis assumptis est oleum de lilio. Verum
est non intendo in libro meo isto dicere medicinas
compositas. Et ex medicinis autem singularibus sunt
radix cuscute et radix cucumeris asinini quando
decoquitur illa cum oleo et cum aqua fit uirtus earum
lenitiua. Similiter folia malue decocta et
non decocta. Et hec est medicina singularis simplex
et similiter adeps uituli quando antiquatur, sed non oportet
ut proximus sit ei sal et similiter non oportet ut prima
secat reliquis medicinis lenitiuis, quoniam sal ex
siccat exsiccatione uehementi, et omnes medicine
lenitiue que ex eis sunt simplices singulares et que
ex eis sunt composite. Nam ego rememorabor
compositarum cum meo quod est post quam in gradu secundo
aut tertio calide sicce siccitate pauca. Et
oportet ut sit in ipsis item aliquid glutina
tiuum, sicut est in medicinis aperitiuis. Verum sed quod oportet
ut in uehementia euacuent illud quod est in membris
similiter oportet ut minus glutinent et oppillent poros

et foramina. Et hec quidem iam enunciaui
de uirtute medicinarum lenientium enunciati
one sufficiente. Et ego rememorabor nunc
tibi medicinarum indurantium. Dico ergo quod
medicinas oportet ut in sit frigide humectantes sicut
sempiuiua, portulaca et psilium, et muscus
et uua uulpis, quamuis uue uulpis non sit
humidus, immo est medicina inter res que et
humectant absolute et res que exsiccant,
quoniam est composita ex uirtutibus contrariis, scilicet
uirtute humectata et uirtute humectata
exsiccata. Et illud est quoniam in ea sunt due
substantie, scilicet substantia terrea et substantia aquea. Sed non sunt
in hoc loco ut ponam sermonem meum in ma
teriis medicinarum uniuersaliter per singularitatem, immo non
sunt nisi ut determinem esse uirtutum
communium quas scimus, quia gratia istam est sum
facies. Illud dicens quod res que infrigidant
et desiccant ipsam paulatim indurant. Sed non
est ipsa ita ex rebus apparatis est indura
tione, que tamen non sit durum. Sic dixi autem non
per congellationem non penetratione. Sed tamen que
non sit dura non quoniam non fiunt humorem
secundum naturalem, ut nominem siccam. Conueniens est quod
ut nominem eam duram sicut quod medicatio est per
resolutionem et humectationem, non per lenificationem.
Sic medicatio rei tense est mollificatio et rei
mollificate medicine est tensio, sicut quod res
inueniuntur insensibiliter inuicem sic dixi. Verum
quod cutis dura medicatur per lenificationem
et tensa per mollificationem. Et uiceuersa cas
tum mitigatione inunctionis mollicies. Et
inungendo fit quando humectatur ligamenta et
carnes et ipsarum corda humiditate superflua. Et car
nes tensio non est absolute, sed est aut quando
exsiccantur exsiccatione uehementi aut quando
infrigidantur aut quando accidit in eis apostema ca
lidum aut apostema durum. Et tensio aut inunctionis
per hoc fit. Sicut autem aut non est tensio est per hunc mo
dum, immo accidit ei tensio item. Quando accidit
magnitudo rei que est per eam quare non
addat eius magnitudo, nam quando multipli
catur caro tenditur cutis, et quando fit in ea
apostema per quod minuitur eius tenditur cutis item.
Et propter illud fit quod medicine lenificatiue non sunt uni
us speciei, immo quedam earum mollificant
extra, que humectant, et quedam earum extra
que leniunt, et quedam earum extra que eua
cuant, et quedam earum extra que dissoluunt
apostemata per calorem suum naturalem, et que
dam earum extra qua faciunt istas operationes
secundum combinationem et parilitatem.

Nota in quo gradu debet esse medicamentum lenitiuum calidum et siccum.

et

necte

oportet ut medicamenta que sanant sint latitudinis multe.

Nota quod medicamenta lenitiua quedam non possunt dici calida et humida.

necessarium

item

et

Nota quod malua est medicamentum lenitiuum.

et

sal

sub

Nota quod medicamenta lenitiua debent esse uiscosa sed medicamenta que aperiunt

diffinitio ... quia agit in me glutinativa ... abstersiva ... fortificativa ... diminutiva ... consolidativa ... aperitiva ... abstersiva ...

Cessiss' a' rei socii omnes faciunt in h' cap' sicut est eorum actio in rebus aliis multis eorum prt' est et permisceret nova et inventores et scribunt in libris suis totum quod accurrit mentibus ipsorum absque inquisitione et sine speculatione. Et propter hoc coegit nos reducere eos ad ius eorum postquam complevimus hunc librum illum quem promisimus in redditione super eos in hora aliqua. Incipiam autem nunc rememorationem eius quod continuatur cum eo cui precessit rememoratio et ponam primum nomen in illo ex medicinis quod dicitur glutinatum. nos autem iam dixi ideo quod premissum est ex sermone de eius eius rebus multas.

Dico ergo quod medicina glutinativa in summa sermonis est illa que inviscatur in poris corporis et foraminibus eius inviscatione cuius excitatio est difficilis. et ego quidem iam exposui esse pororum et foraminum que nos possumus. quod si inveneris in libro de sensibus exposui ultima. et sequi in initium premittito autem istud quod medicina glutinata oportet ut sit penitus non mordicata et illud est quoniam sicut sinea fuerit mordicatio non potest remanere manens in poris et foraminibus. immo egrediendo ab eis facile et velociter et aut radit et liquefit secundum aliquid de substantia membrorum. aut acuit secundum exitum corporis aliquid de humiditate.

Et res quod in medicina glutinativa maius est quod oportet ut sit media. aut sicca aut viscosa penitus et iam dixi in eo quod premissum est sermone ultimo. Omnia autem ista mordicata et aperitiva pororum et foraminum que medicina glutinativa non dicitur iterum glutinativa tamen immo nominatur inviscativa et oppilativa. Et sicut medicina aperiens est omnia oppilativa in opere suo. similiter est iterum in natura corporis sui non viscosa et non privata mordicatione immo est baurachia substantialis. Quod dictum quod est inter medicinas que glutinant et medicinas que sordicant et inter medicinas que aperiunt poros et medicinas que abstergunt non est dictum diversificans inter eas in genere substantie. immo non est non dictum diversificans inter eas in magnitudine et diminutione tamen. Et illud est quoniam medicine que certa dicant sordiciem sive ex facie apparente pororum et foraminum in ulcere faciant illud sive in alto. et ipse nominantur medicine abstergentes et medicine que mundificant ipsos poros et foramina sunt subtiliores istis et sunt omnes medicine glutinatis. et propter illud nominantur aperitive et mundificative pororum et foraminum.

Et iste medicine sunt baurachie amari saporis. et si ponantur super cutem deforis certe non est necesse nisi ut sit eis qualitas baurachia tamen pura. ita ut sit possibile eas facere illud quod nominavi. Verum quando ipse perveniunt ad interiora corporis certe quamvis in eis stipticitas pauca sit tamen possibile est cum ea ut sint mundificantes et aperientes meatus magis quam sint sicut meatus penetrantes in venas. Et illud est quoniam ipse quando accurrit corpori deforis agit stipticitas in meatus pluries quam nominantur pori et oppilat eos propter parvitatem ipsorum autem quod mundificent secundum quod oportet. et quando autem accidit stipticitas et oppilat poros non suscipiunt per illud introitum substantie abstergentis. quare non pervenit ad profundum eorum ut mundificat eos. Stomachus autem et epar et splen et reliquorum viscerum propterea quod meatus sunt ampli et alte fit quod stipticitas magis confert eis per hoc quod confortat venas quam nocet ipsis per hoc quod constringit orificia venarum. Et propter illud ergo fit quod absinthium quando advenit ad interiora corporis possibile est ei ut mundificet et aperiat. et quando accurrit ei deforis non est possibile ei ut faciat illud quoniam virtus eius secundum quod nominavi autem est virtus composita ex virtute amaritudinis et ex virtute ponticitatis. et cum res sit secundum hoc certe non est mirum nec ut addam in sermone meo isto rememorationem aliarum medicinarum singularium similium istarum.

Omnes ergo medicine quas invenimus baurachias amaras scias quod possunt mundificare omnes poros et meatus et foramina. sordiciem vero generatam in ulceribus et generatam super totum corpus non ex proprietate harum medicinarum tamen immo medicinarum que sunt minoris virtutis quam ista. id est ut abluant et abstergant eam sicut res dulces substantiales. quoniam mel et alia ex eis ex quibus fit panis sicut herba triticum et fabe et lupini quamvis exustis iterum farina fabarum et farina ordei non aliud agant nisi quod abstergunt tamen et non aperiunt meatus. Farina vero herbi et farina lupini. et ipse farina que est ex lupinis amaris est abstersione aliquid aptioris. et accidit iterum amigdale amare res similis huic. et illud est quia amara amigdala abstergit et aperit meatus. dulcis vero eius abstergit sed non aperit. Semen autem urtice aperit meatus sicut herbi et amigdala amara. Et similiter illud que ingrediuntur in hoc genere iterum sunt radix lilii et squilla et reliqua medicine amare quas invenit sicut nominavi amaritudo.

Sed non est quod qui bene sumit aliquid baurach et nitrum et spuma baurach et setha et keiso et reliquas medicinas et alias similibus istis cibo aut cum potu declarat ex operatione earum hic in hominibus istarum medicinarum est eo quod nominavi est ut subtilient humores crassos viscosos. sicut medicinarum glutinatis omnibus est ut incrassent et ut inviscent illud quod est in corpore de humoribus. et propter illud nos non

uis

. no. d' absinthio .

al' unio(n)

al' q(ua)dm

o. q(uod) farina ordei et fabarum no(n) aperit poros s(ed) solu(m) abstergit.

est

i. q(uod) amigdala dulcis no(n) aperit sed absterg(it).

o. q(uod) amigdala dulcis no(n) aperit sed abstergit.

al' scheia

inveniunt medicinas aliquas que sunt mag(is)
incisive et subtiliative humorum grossorum vi
scosorum qui sunt in pectore et pulmone et sani
ei qui est in pectore vel melioris aptitu
dinis et convenientie ad maturandum illud et
iuvamenti ad spuendum illud quam ipse. Et
de proprietate earum etiam hec est ut aperiant op
pilationes epatis et mundificent venas eius
et faciant similiter ei in splene quando oppilatio
non est vehemens. Quando oppilatio que est in sple
indiget medicinis fortioribus istis sicut sunt
radicum cortices capparis et tamarisci et
medicina nominata grece scolopendria et
squilla et herba nominata grece asthelum et
cetera. Quando mundificata splen est sicut tibi
fit usus harum medicinarum tunc etiam in medicatione
cuiuscumque visceris dixi. Quantum ergo ad medicatione
epatis singularibus per se et in medicatione splenis
precipiam prius faciendas earum cum aceto vel
conferendas eas cum eo et in medicatione pectoris et pul
monis cum aqua mellis et aqua ...
et sirupo acetoso et vino dulci. Et hec etiam
est ex eo quod ingreditur in capitulo sermonis in in
genio sanitatis. Et propter illud ego dimitto
ipsum hic et propono speculationem meam quoniam
volo rememorari ei in libro ingenii sanitatis
et in libro simplicis medicine. Sufficiunt ut re
memorer hic eius rememoratione ut adiun
gatur rebus quarum precessit rememoratio. Dico
ergo quod necesse est nobis quando volumus provocare
urinam provocatione multa ut non multip
licemus usum medicinarum quas diximus sed utamur
medicinis que sunt acutiores et plurimis ca
lefactionibus quam ipse. Et nos etiam iam ante diximus
quod omne calidum acre est acutum. Et
medicine quidem que sunt secundum hunc modum
sunt sicut semen apii montani et semen apii do
mestici et semen feniculi et semen daucie silvestris
que est dauc et semen oleris quod dicitur grece semin
rion et medicina nominata fiseleos ...
... et acoro. Proprietas harum medicinarum
namque est ut non solum attenuent sanguinem
et subtilient ipsum immo est hec discernunt ipsum
et separant spissum eius ab ipso subtili sicut
separatur lac quando fit ut illud quod sanguine
est subtile aquosum separatum distinctum
subtile per se et quod de eo est spissum aggregetur
super ipsum et continuetur ad invicem ultra continu
ationem. Iste vero proprietates adiuvant in hoc
ut facile attrahant renes totum quod est in
sanguine de parte subtili aquea, quarum
prima est liquefactio sanguinis vel resolutio sec
unda est eius discretio et separatio ipsius. Sed non
est existentia duabus aliqua quam possibile sit esse
vacuam a caliditate forti. Et propter illud fit quod
omnes medicine quarum una est hec non conveniunt
ascensioni sanie ex pectore secundum naturam
earum est secundum quod narravi etiam hoc calefactio et ex
siccatio renis est hoc est quod aggregant et separant
et illud est quoniam aggregant per eas ad se res spis
sa et separat per aggregationem et distinguunt
hec totum quod ex sanguine est aqueum sub
tile. Sequitur ergo illud causa ad hoc ut attrahant renes
hac parte aquam subtilem in velocioribus horis
et remaneat res que aggregatur in spissa
et non ascendat post separationem illius est faciliter.
Et propter illud oportet secundum quod diximus ut sit medicine cuius
dispositio sit hec dispositio incisiva sed non sit ex
caliditate intenso apparente ut non exsiccent
exsiccatione vehementi. Oportet etiam ut earum
acceptiones sumantur ipsarum in sorbitionibus et poti
bus humectantibus propter hoc iuvamentum. Ex
aliis quidem que mundificant renes sunt incisive
secundum hanc similitudinem sed non indigent hunc
multa similiter aliquam que sunt convenientes ad
incisionem lapidis generati in renibus sunt tamen
ultime incisiones sed earum caliditas est minor
quam est. Et illud est quoniam caliditas aggregat lapidem
per hoc quod exsiccat eum et non madefacit ipsum et
rumpit ipsum. Sed medicine non pure caliditatis fit
cum eo quod est eis post de incisione hee sicut
radices spine que nominantur grece spager
et est alchelero et radices seniciis et herba
nominata grece casteram et polium et lapi
des nominati grece ... vitrum ustum
et acetum squille et reliquie medicine similes istis.
... autem stolidus quemadmodum de proprietate
eius est quod quando errat et capitur in reliquis
rebus aliis ex rebus medicine volumus eas de
spicit ipsas et mentitur super ipsas sibi. In
quirit tamen volumus ut de has res et illud est quod
non videtur ei quod hic sit medicine epatis proprie et renibus
et pleuresi et ego ostendam errorem eius et
eius determinationem in libris aliis. Sed hic autem vo
lo exponere reliquas virtutes medicinarum
singularium et ponam primum meum in illo ex
medicinis extenuantibus et rarificantibus et medicinis
aperientibus. Dico ergo quod iam precessit ad
opinionem existens medicinis que ipse sunt proprie
que medicinis quarum precessit rememoratio
scilicet que abstergit et madefacit et rapuit oppi
lationes et frangunt lapidem. Sed ipse non sunt
similes illi in omni re. Et propter illud oportet nobis ipsis
ut determinemus intentionem harum medicinarum.

No(ta) q(uod) sunt medicine aperientes oppillationes splenis.

radix

mora al(iter) ...

No(ta) q(uod) sunt medicine provocantes urinam

h(ec) no(n) ... que est semen daucie ... silvestris

sic

No(ta) q(uod) sunt medicine frangentes lapidem in renibus

...

... que est ... et ... et ...

... ... medicine ...

dum inquiram et investigem de sba
earum. Dico ergo quod medicine que aperiunt
illud quod est in ore de meatibus et po
ris nominantur medicine extenuantes
et rarificantes, sed medicine que aper
iunt orificia venarum nominantur medicine
aperientes. De medicinis non sunt iste que
aggregant et coartant vias et meatus
nominantur stiptice, et que ex eis opi
lant et claudunt orificia venarum non
est de consuetudine medicorum ut nominent
eas nomine proprio, sed ipsi nominant
eas cum nominibus generis earum medicinas
que aggregant et claudunt et opillant
et prohibent. Et una quod medicinarum rarifi
cantium dilatantium est una temperate ca
liditatis et earum exsiccatio est parva valde,
et earum grossitudo parva valde. Medicine
non aperientium et dilatantium non est in
grossa calida. Sed ex medicinis non sunt iste
que sunt stiptice infrigidant sed non siccitate
terree immo ut sint aquee
sunt digniores sed ille que opillant
et claudunt orificia venarum cum aperiunt
sunt grosse sicce. Et ex medicinis ex
tenuantium rarificantium sunt camo
milla et ruscus et oleum seminis cucurbite
et oleum cucumeris asinini. Iterum non
est minus eo et similiter oleum antiquum
et oleum de keiri et oleum de rafano sed
tamen hi eadem specie. Sed ex medicinis aperientium
sunt omnes medicine calide sicce sicut medicina
nominata. Et calamus et dicitur quod est
arbor marie et alium et cepe et fel taurorum
et fere omnium oleorum aromaticorum quibus
sunt grossitudo et calitas simul sicut
oleum de lilio et oleum de cotula fetida
et ei aperiunt orificia venarum que sunt
in inferioribus cum sunt clausa et ledun
tur. Medicine autem que dicuntur aperire o
rificium matris quod cohartatur et o
pillatur ex aparte aliquo aut exsicca
tate aut ex duritia non sunt aperitive non
privatam accidit non per viam primam sed
per se sicut medicine que sanant apostemata labiorum
aut oculorum aut narium aut oris aut pala
ti aut ani aut aliorum orificiorum instrumentorum
similium istis et rectificant et delent illud quod
accidit ab illo aparte et ex constrictione et clau
sione non est opus illius opus primum sed
per se quoniam iste iterum non dicuntur resolutive
aparata nisi quoniam ipsa aperit orificia

instrumentorum. Et diascorides quidem
certavit in istis in multitudine dixit inqui
ridam medicinis mollificativis aut humecta
tivis et illis quod resolvunt et delent aparata
quod virtus earum est virtus aperitiva. Ex ergo
medicinarum rarificantium et aperientium sunt
secundum quod narravi. Et ex medicinarum que
sunt contrarie istis sunt secundum quod narro. Dico ergo quod
ex contrariis medicinarum stipticarum aqua frigida
et semperviva et portulaca et asech humida
et psillium et herba nominata auricula muris et
medicine et adultorum omnes res que infrigidant
absque stipticitate et propter illud quod cum homo
utitur pauco mandragore et iusquiami
et bengi et papaveris scilicet ipse hec non sunt
stiptice tamen immo stupefactive et si uti
ex eis re multa valde non stupefaciunt
tantum sed interficiunt. Natura autem medicinarum
contrariarum medicinis aperientibus est quod substantia earum tamen
est terrea frigida et sunt omnes iste medicine sicce
stipticantes quibus non prius fecerimus mentionem
dico sed iam quidem narravi de exemplis
harum medicinarum in tractatu quarto illud quod con
tenti fuimus in exposito dispositionis nostre substantia
earum et dixi quod est terrea frigida et est sit similiter hoc
tantum non est minus si sit de proprietate huius sicce
solum non aggreget et claudat orificia venarum
que apta sunt apertione egrediente a
cursu naturali. Et illud est quoniam in hac substantia sola
inveniuntur proprietates quibus indigent
res que oportet ut aggregent et colligant, et ita que
propter grossitudinem sue essentie non occur
rit nisi tectoris quoniam non possunt penetrare
in meatus minutos strictos et propter frigidi
tatem suam aggregant et solidant corpora
quibus occurrunt ex omni latere ad interiora
et reducunt ea super se ipsa propter exsicca
tionem ipsarum. Nos enim iam ostendimus quod
omne stipticitatem faciens exsiccat et
humiditatem et confortat membrum et quo ag
gregantur iste proprietates omnes claudunt
orificia venarum quoniam aggregant membra
possibilia stipticationi sicut aggregant res et
digitis tectoris. Medicinarum autem
que sunt sicce sicut siccitas harum aut pluris
sed earum substantia est substantia aquea aggregatio et ipsarum
cohartatio ~~est a~~ sunt aggregatio et coha
tatio debilis propter lenitatem earum et illud est
quoniam res de qua voluntas est ut aggre
get et solidet rem aliquam aggregatione
et solidatione vehementi indiget ut sit
ei vehementia lenitati et duritiei.

al' quod
aut lenitivus

scilicet

sit — al' stipticitate

al' stupefactive

est

Nos quod omne stipticum exsiccat humiditatem et confortat membrum.
al' Ergo

et medicine quod quarum substantia est subtilis super quia
magis mitescens est aquositas. tamen non habet
de hoc aliquid. Ergo propter illud aggregant et stipti
cant vias strictas que sunt in manco
cordis et totum membrum non est eis possibile aggregare
ab omni latere. Et cum res sit secundum hoc tunc necessarium
est medicinis quarum una est hec quod sunt stipti
ce et non sunt repercussive et intellige a
me quod ego volo per sermonem meum hoc repercutientes
medicinas que prohibent evacuationes ma
nifestas sensatas. Ergo cum quando dicunt
in lingua sua repercussivum non volunt per
illud nisi quod cor quod retundat et retinet in
concavitate sua rem aliquam ita quod non e
vacuatur ex ea aliquid sensatum. iste
ergo medicine in essentia sua et virtute sua sunt
secundum hoc. Medicine vero rarificantes
paulatim calefaciunt quoniam non est possibile ut
resolvant et mollificent substantiam corporis
ita ut sequatur illud amplitudo nisi
cum non per calefactionem. sed cum vero non sit dominans
ei multe caliditatis. et illud est quoniam medicine quarum
dispositio est hec dispositio sunt calide et provenit
ab eis tremor et cetera item ut non sint ex
siccitate. quoniam iste iam stimulant membra
sensibilia et faciunt ea dolere et colligantur.
Ergo nunc ut medicine rarificative non sint nisi medicine
que calefaciunt calefactione cum qua non
est nocumentum. Si autem sunt non calefa
cientes tamen immo sunt cum illo grosse substantie
et si ipse sunt fortis caliditatis adhu
rentis attrahunt corpus et destruunt illud cui
occurrunt ex eis sicut facit ignis et faciunt
accidere in eis multotiens corticem adustivum
similem cortici qui generatur in loco cauterii
et si earum caliditas est minoris quantitatis
et quia est possibile eis ut adurant tunc iterum
earum est illo est virtus aperitiva. Cum ergo res sit
secundum hoc tunc omnis medicina aperitiva est substantia
sua terrea ignea simul. Secundum tamen quantitas
caliditatis eius est quantitas et non est possibile
ut adurat et si adurit est adustio
non forti. et est cum illo subtilium partium tunc
est non mordicativa omnino et attrahit et destruit
aliquid ex carne cum dolore pauco quem
facit accidere. et illud est quoniam propterea quod non
alterat subito sicut medicine que calefaciunt
calefactione forti neque tardant in penetratione sua
sicut medicine grosse fit quod eius operatio effugit sen
sum. quoniam de alterationibus non sentitur plus illo
nisi quod est subito et de penetrationibus non comprehen
ditur per sensum nisi que ex eis est difficilis.

et que ex medicinis sunt grosse adhuren
tes faciunt accidere in membro in quo
morantur simile ei quod faciunt accidere a stu
le quando figuntur in loco vulnerum. que ex
eis est adhurens est similis cauterio. Sunt
autem medicine in quibus est virtus fumo non adhu
runt. et dicuntur tales putrefactive. et hoc
quod item nomen non est eis proprium quoniam de
proprietate iam. que vero sunt putrefactive
est ut humectent et putrefiant et calefa
ciant. Sed iste nominantur putrefac
tive propter assimilationem eius quod accidit ex eis illi
quod accidit ex rebus putrefactis. et illud est quoniam
due species simul faciunt accidere corrup
tionem cum qua non est dolor quoniam corruptionis
modi sunt multi. res enim quando infrant
plus in sua corrumpitur. et res que calefa
ciunt plus et res que exsiccant plus et que
humectant plus. Sed nos non dicimus in omni re
que corrumpitur quod putrefiat immo non dicimus
illud tamen nisi in re cui accidit illud cum fetore
odoris. Sed non est nobis necesse ut multipli
cemus studium in ea nominum. sed necesse est nobis
ut sciamus quod medicine que dicuntur putrefactive
et putrefacientes sicut arsenicum citrinum
et rubeum et glutinum auri et planta nomi
nata gerte gualtiris et est res que oritur super
arborem glandium et humores pini et herba
nominata ergo attinuntiis et expositio eius est in
fector ad hoc omnis attrahunt et destruunt ca
rnem et proprie carnem mollem preter quod accidat
dolor. Et ex eis sunt medicine quibus proprium
est ut nominentur diminuentes carnem
et sunt medicine que administrantur in consoli
datione ulcerum in quibus generatur caro sup
flua. et harum quidem medicinarum virtus est propin
qua virtuti medicinarum putrefactivarum. Sed tamen sunt
debiliores eis. et consequitur ex debilitate
sua quod attrahunt et destruunt illud est quod oc
currit ex mala complexione. et non est eis possibile ut
perveniant ad profundum sicut flos lapi
dis asportati ex asiis. Sed quamvis
iste consolident non tamen earum non est virtus illarum
que vere sunt consolidative ipse met sed
illud est quoniam de proprietate earum non est ut minu
ant neque ut destruant aliquid ex carne
immo de proprietate earum non est nisi ut in
durent eam et exsiccent ipsam. sicut
alumen et galla viridis et es ustum et pompholix
quod ex eo ablutum est. et illud est quoniam ex illo
quod ex ipso non est ablutum est aliquid de virtute
minuente carnem. et similiter est res in corticibus

cris. et uo ustum e meli omnibus medicinis
consolidatiuis scilicet quoniam ut medicina de qua
uoluntas est ut consolidet consolidatione bona
stiptice et siccet cum equalitate sicut propter
illud fit quod balaustie et cortices gra
natorum sicci et omnes medicine que sunt
ueris siles ingrediunt in medicinas
consolidatiuas. Et medicine quidem corrupte
et permiscent nominationem harum medicinarum et
uo nominationem: tamen scientiam uirtutis ear
et illud est quoniam ipsi uo nominant multotiens medicinas
que minuunt carnem et destruunt eam et fi
niunt ipsam consolidatiuas. quoniam multotiens q
utuntur istis medicinis: tamen consolidant
per eas ulcera sed uo faciunt illud operatione
prima. nisi per uirtutem suam primam eius nisi
fit illud ex eis: tamen quando amustrat per
omnes modos amustrationis et illud est quoniam
quando ipse est constrictione multa donec fiat
sicut puluis et sumit ex eis aliquid cum
capite et innoluit cum loco locus
ulcerus consolidat ulcus quod si multipli
catur ex eis superfluitas multa mordi
catiue et destruit carnem et finiunt eam
uacuant ulcus et faciunt ipsum profundum
et hoc est contrarium ei quod faciunt medicine que sunt
consolidatiue ne ualle ei si uo ponatur ex eis
quantitas magna uo confert quoniam et illud
est quoniam quod intendo in consolidatione ulcerum quoniam
iam equatur superficiei corporis uo est cum
addo carnis et ponit eam cutis sicut dixi
uo fit nisi per res de quarum proprietate est ut
aggregent carnem et opilent ipsam et solidet
eam et stipticet ipsam et exsiccent eam.
quoniam cutis uo est nisi sicut caro que indura
ta est et propter illud fit quod medicine que faciunt
hoc dicuntur quod sunt consolidatiue ulcerum
consolidatione prima et consolidatione uera.
Medicine autem quidem consolidant dico proprie
quarum tamen est ut minuant carnem uo
dicuntur consolidatiue nisi consolidatione secunda con
solidatione per uiam accidentis sicut faciunt
medicine que exiccant exiccatione cum quoniam
uo est mordicatio preter quod stipticant sicut
mirra et sandaraca et lunarie combuste
et cornu combustum abrahamum et ista quoniam
quando puluerizant et sunt sicca consolidant
ulcera multotiens et scias quod per simonem
meum in hoc loco multotiens in reliquo toto
quod resoluit ex eis sicut uo uolo nisi quod
fortasse meus intencio in quibus dico
illud erat et uo afferunt quod expectatur

ex eis et illud est quoniam ipsi uo faciunt illud
quod faciunt operatione prima nisi per uirtutem
suam. medicine autem consolidatiue ulcerum et ipse conso
lidant omne ulcus quod ipse superficiei corporis
equatur sicut de proprietate medicinarum que abstergunt
cum equalitate abstersione est qua uo est mo
dico est ut impleant ulcera profunda.
Si ego quid dicam in medicinis quarum ma
teria est sermonem amplius in libro de inge
nio sanitatis. et est liber mihi communis et mihi
hunc tertium. de . mihi liber hic est communitas in
rebus multis sicut diximus in initio eius.
Propter illud uisum est mihi ut absoluam sermonem
in medicinis et incipiam in
rememoratione aliorum generum ex generibus
uirtutum medicinarum scilicet generum medicinarum que
dicuntur attractiue et impulsiue. Dico
quod medicine attractiue sunt que attrahunt
ex profundo corporis attractione forti et
impulsiue sunt que impellunt humores
quibus accidit ad profundum corporis sed secundum
harum medicinarum attractiuarum est secundum cala
sbilitatem secundum medicinarum impulsiuarum est
secundum contrarium illius. scilicet secundum grossitiem et illud est
quoniam calidum semper attrahit et frigidum semper
impellit. secundum calidum est sbtili
oris et fortioris attractionis. et frigidum cum
quo est super fluitas grossitudo sicut res
stiptica est fortioris et uehementioris i
pulsionis. Et cum res fit secundum hoc ter
minantur unaquaque earum nisi per nomen quod est ei
ex uirtute operationis sue. Et materia
que medicinarum stipticarum est mihi nota.
Ex medicinis uo attractiuis quedam sunt que sunt
ita propter naturam et quedam sunt que sunt tales
propter putredinem continuatam cum eis.
Et attractiue propter naturam suam sunt pule
gium et sortes aluea rum et sanson et
serpentina et radix et coloquintida et radix
et sicut res alia similis istis est equalis ei in
illo. Et attractiue autem propter putredinem
sunt fermentum et medicina secundum nominata sum
on et res ex eis est medicine scabiei et similes. tamen
omnis fortioris uirtus est uirtus attracta
cum hoc uo perueniat ad dispositiones secundum quam
permutatur propter putredinem secundum uniuersaliter
species fortioris est distantia longinqua
et distantia magna et illud est quoniam fortius colube
attractione ultima attrahit et a duobus la
tibus hoc sunt due species quarum longitu
do ab ea est longitudo equalis. et
cus aratis et sic galeni . . .

ī al'. nō ē. media

Ao. q̄ medi͞ca attr̄hūt ab͞u aforma specifica.

Ao. q̄ ī oīb; me͞c. solutiuis est oppi͞d aforma specifica.

.al'. calitatis.

ter

distanto

ul' ip̄m

hāc silitudiem.

scēus anatis declinat ad sup̄fluitatē
calitis ⁊ sīc gallor̄ adstitez ⁊ sīc hōiū
⁊ sīc porcor̄ sūt s̄b isto media. sīc ūo ca
nū ē insilitutīe mediar̄ que abstergūt
⁊ sīc qm̄ canes comedūt ossa. sīcut ūo
lacti ē int̄ mag̃ ultimū. sīc ū medis at
tractis ē g̃ aliū q̄ attr̄hit cū p̄prietate
sue qualitatis ⁊ nō ē illd̄ res maior q̄
q̄ ip̄e attrahunt p̄ silitudinē tocī s̄be
ad illd̄ q̄ attrahūt s̄ic ū p̄prietate minior
que elbant ē ut attrahant ... ad se ex
eo q̄ est eis p̄priū ɔueniens q̄ s̄ nomīe me
solutiue sūt exmedis quar̄ s̄bitudo est
s̄bitudo h̄ ⁊ silr̄ mlt̄e exmedis ɔs̄uatis
⁊ medis libatiuis. s̄ioz ut sit totū cū h̄
p̄prietas est exmedis calm̄ qm̄ exmedis
silib; in s̄ba omīs q̄ ē uehementioris cali
tis ē pl' attr̄ā exuia q̄ calitas ei ē ei an
xiliatrix s̄r illd̄ q̄ fac̄ p̄ silitudinē s̄r illd̄ ē
qm̄ h̄ p̄prietā q̄ attrahit p̄ duas causas
s̄c antecedens ⁊ uincēs mediar̄ que attr̄hit
p̄ uiam unā tm̄ illar̄ duar̄ cār̄ s̄i nō ē
dcā int̄ ut dicam̄ me͞c attr̄hit a' me͞c fac̄
cāīe aut extendit s̄ioz dixim̄ multis me
dis quo contenti sum̄ ⁊ incipiam̄ nc̄ in
rememoratiōe mediar̄ que dicūt ɔs̄uatē
⁊ liberatē. Dico g̃ q̄ omēs ī me͞c s̄ duē
sp̄es ex eis ei sūt me͞c q̄ alterant uenenū
corrūpentes a' mediar̄ interficientē ⁊ resol
uunt ip̄m ad nichilum s̄ua ⁊ ex eis sunt me͞c q̄ eua
cuāt ip̄m ⁊ ip̄; ... exhibēt ambro istimo ⁊
⁊ me͞c que alterant ⁊ resoluūt nō euacuāt
qm̄ faciat illd̄ a' qualite una a' duab;
qualitib; ɔpatib; a' a tota s̄ba sua. C
me͞c q̄ que euacuāt faciūt illd̄ q̄ faci
ūt p̄ silitudinē s̄be sue quā hn̄t cū eo q̄
euacuāt ⁊ p̄ calite que ē in eis s̄bal. colli
git̄ g̃ ex h̄ q̄ omēs sp̄es iuuamētor̄ q̄
acquirūt p̄ has me͞c sūt quatuor. due sp̄es
ear̄ sūt p̄ alteratiōez ⁊ resolutiōez ⁊ due sp̄es
p̄ euacuatiōez. s̄i iuuamēto q̄d q̄ ē p̄ al
terati͞oez ⁊ resolutiōez accidit a qualite ɔ̄tra
rei que alterat ⁊ resoluit res mai' ē s̄cita.
⁊ illd̄ ē qm̄ s̄i me͞c interficiens a' uenenū est
s̄rm iuuamētū ē p̄ medis q̄ calefaciunt.
⁊ s̄i ē calm̄ iuuamētū ē p̄ me͞c que infri
dant. ⁊ s̄i ē siccū ⁊ p̄ me͞c h̄umectantes.
⁊ s̄i h̄umidū ⁊ p̄ medias h̄ exsiccātes. ⁊ s̄i
s̄i ē h̄umidū s̄rm sil' ⁊ p̄ medias q̄ cale
faciūt et exsiccant. ⁊ s̄i ē calm̄ siccū ⁊
p̄ medias que infriant ⁊ h̄umectāt. s̄i ⁊ cē
quib; in aliis duab; ɔbinatōib; ē s̄m

⁊ alteratōnis ⁊ resolutōnis itm̄ q̄ sunt
p̄ uirtutē inuictā in tota s̄ba res mai'.
... ē ap̄ illū quē medicor ei ɔ̄ostendi
in libro uirtutū n̄aliū ⁊ illi ɔ̄riū ... ...
illd̄ ē qm̄ uirtutes q̄ resoluūt me͞cs
p̄ciosas sūt in na sua medie inter
cor̄ in quib; cadit lesio ⁊ int̄ medias
p̄ quas cadit illa lesio. s̄ ē g̃ ɔ̄p̄o loci
corpis ap̄d uirtutē me͞cr̄ libantur
ip̄a cād ɔ̄p̄o casus uirtutis me͞c libā
tis ap̄ medi͞z p̄ciosā. s̄i s̄m hanc sili
tudinē itm̄ ē ɔ̄p̄o casus me͞c p̄ciose
exmediā libante ip̄a cād casus me͞c
libantis ex corpe. C ⁊ p̄p̄ illd̄ fit q̄
omēs medie que s̄t ɔ̄trarie medis p̄
ciosis qm̄ ... ex eis sūt s̄m q̄ ē pli
mā q̄ntitas multa nocet corpi no
cumēto magno s̄ioz g̃ p̄ hanc cām ut
sit q̄ misuratur ex omib; medis q̄z
una ē h̄ q̄ntitas q̄ nō noceat cor̄ p̄p̄ mul
titudinē multā suā ⁊ nō ɔ̄ficiat nō su
per amedis p̄ciosis p̄p̄ paruitatez
suā ⁊ uincāt eā ⁊ h̄ ē q̄ ingredit̄ in i
genio sanitis. C Incipia g̃ nc̄ ī ordi
dine s̄monis mei ⁊ faciā ip̄; cād̄ s̄ h̄ ē
canonē. C Dico g̃ q̄ omē uenenum
mortiferū nō euacuat̄ n̄ p̄ medias q̄
apponūt̄ deforis ⁊ iste medie attr̄hūt
hoc uenenū a' p̄p̄ calite suā a' p̄ silitudinē
tocī s̄be sue s̄ioz h̄ic itm̄ ut sit me͞c li
bans me͞c ī na sua s̄ plim̄ q̄ pole ē ī d̄
cor̄ q̄ ip̄a sanat ⁊ int̄ rē que nocet cor̄.
⁊ illd̄ ē qm̄ s̄i ē multo ɔ̄tra cor̄ n̄ eua
cuat ex eo q̄ uenenū s̄ imo ɔ̄p̄o ei ī cor̄
ē sīc ɔ̄p̄o me͞c p̄ciose ⁊ h̄ ē intentio
ī q̄ nec ē ... iterare s̄moēz ut inficet
⁊ declaret silitas q̄ omiū mediar̄ p̄ci
osar̄ uirt ē uirt̄ que ē multo ɔ̄tra
corpib; que suscipiūt ear̄ nocumētū.
Cōz g̃ siustas medias nō euacuāt n̄
medie quar̄ ... ē silis ... ear̄ ū me͞c
euacuantes eas itm̄ sit ɔ̄trarie n̄ cor̄
⁊ ɔ̄iectas ear̄ ad ip̄as sit s̄ aliquē modū
... nō ɔ̄sequi ⁊ ex ɔ̄trarietate sua q̄
ip̄e ueniat sup̄ ip̄m ⁊ interficiant ip̄;
imo sit ɔ̄ueientes duab; extremitatib;
q̄m sūt ī medio int̄ illd̄ q̄ ē nocuū
cor̄ paulo ⁊ q̄ ē ei iuuatuū ū paulo s̄i
iste me͞c s̄i nō ... medie p̄ciose a'
me͞c auferentes mortē a' me͞c corrūpē
tes cor̄ a' auferentes corruptiōez a'
interficientes a' nocient̄ ab h̄; istis nōib;

quoniam uult homo nominare eas non
est differentia in illo. Similiter etiam medicine que expel-
lunt nocumentum earum si nominentur medicine
conseruatiue aut medicine liberatiue aut facientes
euadere aut dantes uitam non est differentia
inter ista nomina quibuscumque uelit homo
nominare eas. Similiter si amat homo etiam medicinas
que sanant ex morsu et punctione bestiarum
uel uenena et ex aliis nominare medicinas
conseruatiuas et nominare medicinas que sanant
illum qui bibit medicinam mortiferam liberatiuas,
sicut nominauerunt illas quidam medicatores non
disputabimus cum eo in nominibus cum non per nomina
acquiratur bonitas medicationum egritudinum
sed ex scientia medicinarum. Similiter quod dixi in
istis medicinis sermonem quia in hoc loco introduxi.
Incipiam igitur nunc in rememoratione me-
dicinarum sedantium dolores aut frangentium
eos aut delentium eos et quomodo uult homo no-
minet eas. Dico igitur quod medicina sedans
dolorem alia est que est sedans uere, alia est que dicitur
quod est ita sedans dolorem sicut si homo dicat
in mortuo quod dolor eius iam sedatus est eo quod
non est dolor eius. Illa que est sedans do-
lorem uere est medicina cuius uirtus calefaciens in gra-
du propinquo est temperamento (?) in qua est hec uirtus substantia subtil-
is illa. Que autem dicitur sedatiua non uere est illa que
uirtus est uirtus multe infrigidationis ita quod
ipsa stupefacit membrum et stupor fortasse
erit priuans sensum corporis. Medicina autem que sanat
aliquam infirmitatem et sedat dolorem propter hoc
quod ipsa sanat illam egritudinem non meretur ut di-
catur sedatiua doloris, et illud est quoniam hec res
colligat omnibus medicinis sanantibus egritudinem.
Omnes igitur que sunt uere sedantes dolorem oportet ut
sint subtiles, et ut caliditas earum non sit
maior quantitate quam intendimus, sed euacuent
et resoluant et rarificent et subtilient et ma-
turent et faciant procedere omne quod est cohabita-
tum et retentum in membro in quo est dolor,
siue humor calidus sit aut humor uiscosus aut
humor grossus aut mixtus aut inuiscatur in
poris aut meatibus strictis minutis aut
uentositas multa frigida uaporosa multe spis-
situdinis non inueniens liberationem conuenientem
ad exitum quousque egrediatur ex eo adequa-
liter et bonitate. Similiter cum res sit in istis medicinis
secundum quod narraui tunc non oportet ut sit ea-
rum uirtus stiptica quamuis locus infirmus
aut ipsa infirmitas indigeat illo. Et in
hoc est signum quod fortasse non confert medicina
sedans dolorem ipsi infirmitati. Sed sedat

dolorem tantum in hora qua dixi quod est sedans
dolorem uere. Et fortasse confert egritudini etiam quia
sunt ei in illa hora due uirtutes scilicet uirtus
medicine sedantium et infirmitatem curantium (?). Et dicam illud
in libro de ingenio sanitatis lato (?). Non
autem est mea uoluntas ut dicam quod exi-
stentes medicinis que nominantur sedantes dolores
quedam sunt in gradu primo ex gradibus et
medicinarum calefacientium et iste sunt sedatiue
uere sicut oleum anetinum et quarta (?) hoc est
similis (?) est cum cuius (?) sicut medicine aperitiue quarum
materias dixi in eo quod premissum est de sermone
et dicam modum utendi eas in libro de inge-
nio sanitatis. Medicinarum autem que cum
bibuntur faciunt accidere profunditatem sompni et
nominant eas propter hanc causam multi hominum
sedatiuas dolorum et facientes sompnum hec est
secundum ultimam differentiam medicinis que uere sunt sedantes
dolorem. Et illud est quoniam ipse infrigidant totum
corpus et consequitur ex hoc quod ipse stupefaciunt
sensum, et si ultimetur hoc et sumatur ex eis
superfluum interficiet ipsum. Similiter earum medicinarum
melior et conuenientior ad utendum in hoc
in est illa que est exsiccatiua quoniam in potatione
illa in qua ex eis est debilitas (?) frigiditatis sicut
est iusquiamum non est bonitas. Similiter mandra-
gora etiam est similis iusquiamo in illo ex-
ceptis corticibus radicis eius qui exsiccant
et similiter berengi (?) preter semen eius quamuis semen eius al-
bum etiam est melius quam nigrum. Et de istis
medicinis sunt quedam que sunt contrarie homini et sunt
cum tota substantia sua. Et propter illud quando sunt ex eis
homo aliquid quamuis sit iuxta paruitatis
nocet ei proculdubio, sicut medicina que nominatur daru
bitinis (?) et limes (?) pini et aluentum (?) et species
afferenti (?) maiorum ex speciebus uite uul-
pis et argentum uiuum et multi fungorum et sputum
bestiarum uenenatarum et fel corui (?) quoniam omnia ista
sunt mortifera in egritudine suo non in quantitate
sua. Et propter illud non cadit in confectionibus pueris (?)
aliquid earum sicut cadit ex multa et opio et sto-
race liquida et croco. Similiter quedam istarum medicinarum
cum ex eis bibitur res multa faciunt acci-
dere maiorem et interficiunt quedam earum. Et si
permisceantur cum medicinis aliis per quantitatem quam in-
tendit conferunt. Maior autem pars earum que
nocent multi faciunt accidere grauitatem
in capite et rem similem ebrietati. Et illud est quoniam im-
plent caput uaporibus malis multis, et quedam
earum nocent ori stomachi et ut conuertet in egne (?)
sua est de proprietate capitis et ipse omnes no-
cent cerebro ex uno duorum modorum que

· dolorem· ut uirtus medicine sanatiue
al. o. quod oleum anetinum est calidum in primo gradu
al' multi
al' ho
cap
multa
al' hui
potione
iterum
mo
al' me. que sunt contrarie homini a tota substantia
al's quod caput conuertat in egne sua oris stomachi

ipse sint contrarie ei in tota natura sua ita ipsarum aut quoniam ipse alterant contrarie ei per unam qualitatem aut per qualitates duas. Et quia iam diximus in istis medicinis quod sufficit in hoc loco, tempus est ergo ut iteremus totum quod diximus deinde adiungamus et addamus ei super quod antecedit ad opinandum quod est diminutio huius sermonis apud virtutes ei non remaneat super nos aliquid. Cum iam dixi omnes virtutes earum et enarravi nos existimantes generis earum et adiungimus ad illa genera et addidimus super ea res alias ex speciebus secundum semitam exempli ut incedat per eas homo et sit ei possibilis incessio donec perveniat ad reliquas species alias, et cum sermo sit et planus, non est malum iterare narrationem earum per summam sermonis abbreviati. Et nos quidem invenimus medicos omnes nominasse unam ex virtutibus medicinarum solutivam et aliam mundificativam. Verum ipsi non intelligunt omnes per solutivam unam et quod hoc nomen continetur super duas medicinas quarum una est communis et altera propria. Et communis quidem est super omnes medicinas que mundificant et educunt superfluitates ex corpore quecumque modo sit illud. Propter hoc non fiunt singulares medicine que mundificant et educunt superfluitates per vomitum aut per solutionem ventris. Et non intelligitur tamen quod eiectio superfluitatis ex capite per nares et os ingreditur in genere huius evacuationis facte per vomitum et per solutionem ventris, et ipsi nominant medicinas quibus homo facit caput purgativum ut mundificet caput suum meatus narium. Et nominant omnes medicinas quibus gargarizatur aut fricatur et masticatur nomine uno comprehendente eas, quia dicunt medicinas que attrahunt flegma. Et similiter nominant virtutes harum medicinarum virtutes purgantes flegma et eas que sunt item huiusmodi istis; item sunt medicine quas retinent mulieres et provocant menstrua et mundificant corpus ex eis, et illud est quod medicinis istis quas narravi est virtus attractiva. Verumtamen quedam earum attrahit humorem unum et quedam humores duos aut plures duobus humoribus, et hec est res communis eis. Et medicina aliqua ex virtute quod ipse subtiliat humores grossos in se ipsos est possibile ut provocet urinam, aut adiuvent in faciendo ascendere illud quod expuitur ex pectore et pulmone; sunt item mundificantes. Et ipse non nominantur sicut nominantur medicine quarum possit remotio simo quedam earum nominantur medicine provocantes urinam et quedam earum medicine tussis et quedam earum provocantes menstrua.

Et dico quidem quod inter eas et inter medicinas quarum processit rememoratio est quod non est eis virtus attrahens humores comprehensiva sicut illis, et ideo in illis tamen indiget distinctione quoniam per hec modos. Medicine quidem quas sibi supponunt mulieres aut quibus vaporantur aut utuntur eis aut aliorum medicinarum similium istis ex eis quibus medicantur ulcera faciunt illud quod faciunt per duos modos, et illud est quoniam quedam earum sunt que provocant menstrua ex via quod ipse calefaciunt tantum, et quedam earum faciunt per virtutes que nominantur attractive et mundificative et solutive. Iam quidem ostendi quod iste virtutes non evacuant illud quod evacuant nisi per convenientiam que est inter eas et inter illud quod attrahunt. Medicine autem que bibuntur evacuant illud quod evacuant ex via quod ipse attenuant sanguinem et subtiliant ipsum et aperiunt meatus et mundificant eos, et non est earum evacuatio per virtutem attractivam. Et cum res sit secundum hoc, tunc medicine prime sunt de genere medicinarum solutivarum, et iste de genere medicinarum generativarum lactis et sperme. Et dico quod earum ipse per quam dixi medicine tussis sunt item proportionate ad tussim ex duobus modis, quedam enim earum ... est medicina tussis quoniam facit accidere tussim, et quedam earum que sedat tussim, et virtus harum est contraria virtuti illarum moventium, et illud est quoniam virtus illarum est subtiliativa, et virtus harum est virtus incrassativa. Verumtamen virtus ... est subtiliativa et incisiva in rebus calidis subtilibus, et virtus incrassativa in rebus et frigidis grossis, et ideo quod ut istum sermonem abscindam huic et incipiam post rememorationem eius quod accepi ipse. Dico igitur quod inter medicinas que provocant menstrua aut abscidunt ea et inter medicinas que faciunt exuberare spermata et lac aut abscidunt utraque est communitas et similitudo in operibus et virtutibus, et medicine que provocant urinam et medicine tussis sunt preter istas in aliquo modorum propter illud necesse est nobis ut rememoremus cuiusque harum medicinarum ipse. Dico igitur quod virtutum facientium lac alie sunt que sunt in medicinis tantum et alie sunt que sunt in cibis item. Ille quidem que sunt in medicinis sunt virtutes que quoniam calefaciunt humores flegmaticos alterant eos et convertunt ipsos ad sanguinem. Ille autem que sunt in cibis sunt virtutes que administrant per similitudinem totius substantie que est in cibis generantibus sanguinem bonum quoniam sunt temperate huiusmodi et est earum caliditas tepida similis caliditati lactis, et illud est quoniam bonus sanguis caliditas est temperata caliditati animali et colore quidem rubee caliditas

al' intrinsecus · al' virtutes · vel generativum · vel manifestum · al' medicinarum · vel quia

Nota quod aliqua medicina est solutiva sive mundificativa duobus modis.

pertransit equaliter sicut frigiditatis siccitas per
transit equaliter. Lac autem est in caliditate sua
inter flegma et sanguinem. sed non est longitudo eius
ab utrisque similiter equalis. immo a flegmate lon
ginquius et propinquius sanguini. Cum ergo lac
tis aggregatio in mamillis est pauca et tu vis
ut multiplicetur. tunc inquire de sanguine.
Si non est evacuatus in hac dispositione quoniam aut
sit paucus in quantitate sua aut inobediens
in qualitate sua. Si ergo inveneris eum pau
ce quantitatis scias quod indiget regimine
humectante et calefaciente. Et si inveneris
eum inobedientem in sua qualitate tunc con
sidera. Nam si inveneris super ipsum esse coleram tunc
indiget in primis mundificatione per solutionem
ventris deinde post id indiget eo regimine
quod narravimus. Et si inveneris super ipsum esse flegma
tunc indiget medicinis calefacientibus in
gradu primo aut secundo secundum quod ut sint
exsiccantes. Et harum quidem meliores
sunt que non sunt multe tamen immo sunt sicut anisi sicut
eruca et feniculum et anetum scilicet olera ipsa permanentia
humida retentia. Et illud est quoniam illa que ex
eis sunt sicca calefaciunt et exsiccant plus
quam illa que ingrediuntur in hoc genus sunt apium
et olus quod nominatur semirion et apium aquaticum. Sed
holera ipsa diu permanentia humida aut quasi
exsiccant. Et illud ideo quoniam omnes res que
exsiccant finiunt humiditatem sanguinis et
incrossant eum per hanc causam et minorant
ipsum. Et si sunt in natura sua sicce calide
faciunt cum vehementioris caliditatis quam sunt. Et
si sunt frigide ponunt ipsum frigidiorem. Et quoniam intentio
quando voluntas est quod generetur ex eo lac sit
calida cum equalitate et non sit grossa per rationem
propterea quod res quarum dispositio est hec di
spositio absciderunt lac et non generant ipsum.
Res autem que calefaciunt secundum quod narravimus et
non est eis aliquod siccitatis magis omnino recte dicitur quod
iuvat et est generativa lactis. sed ipse sunt pauce
quantitatis quoniam res habentes equalitatis sunt in se in
fine nisi misceantur. Et illud est quoniam calidas et co
rumpunt equalitatem sanguinis secundum quod requiritur
ad generationem lactis. siccitas autem minuit et
frigiditas quoniam res que calefaciunt plurimum et
et res que exsiccant et res que infrigidant
prohibent generationem lactis. Et res etiam
que faciunt illud quoniam minuunt ex ipso et
minorant frigiditatem eius totam sunt medicine quod que
provocant menstrua aut abscidunt ea. Iterum
item est similis virtuti harum quas diximus
Et illud est quoniam sanguis est materia communis istis

et illis et propter illud quoniam sanguis est facilis cursus
et provocationis temperate quantitatis fiunt iste duo
provocationes copiose. Et iam narravimus in malo
libro abisto quoniam mamille communicant
matricibus per venas multas communes inter utrasque
et diximus que vene sunt ille. Et propter illud quoniam
recedit sanguis ab uno horum duorum mem
brorum et pervenit ad alterum exsiccatur. ideo accidit
mulieribus non quibus adveniunt menstrua
adventu temperato non aggregatur lac in mamillis
et quoniam est lac multum in mamillis absciduntur menstrua
omnino. Et si res est secundum hoc tunc non est mirum si exuberant
mamille. Et medicine quedam que provocant aut abscidunt
sanguinem quo corpus mulieris mundificatur
eorum in omni misceantur ex matricibus et ille que multipli
cant aut ~~multiplicant~~ minorant lac in mamil
lis similes. Et non est differentia inter utrasque nisi in hoc quod ma
trices indigent in multiplicatione medicinis vehementio
ris caliditatis et minoris caliditas lesionis quam
vene que sunt in matricibus vehementius indiget
rebus que aperiunt eas et indiget item sanguine
qui sit facilioris provocationis. Et matrix ipsa non
habet adiutorium apud se in attractione ipsius. Sanguis
sanguis quando advenit ei non alter est nisi quod ex
pellit ad eam non quod ipsa attrahit ipsum ad
se. Sanguis vero qui venit ad mamillas expel
litur ad eas. Et ipse attrahunt ipsum. Et propter hanc causam
fit quod sanguis qui venit ad mamillas et est
in eo defectus ab eo quod ipse sunt attrahentes non
indiget nisi re parva adiutorio et medicis.
Et medicine quidem quibus fit iuvamentum in attractione
sanguinis ad mamillas sunt item iuvative
in provocatione menstruorum. Contrario res earum secundum
diminutionem. Sanguinem non menstrua minuuntur
diminutione multa aut absciduntur penitus
non possibile in eis habere medicinas quod valent ad generationem lac
tis. Immo indiget tunc sauina et mirra et ca
lamento fluviali et calamento silvestri et pu
legio et rasko et costo amaro et casia lignea
et cinamomo et amomo et aristologia et plan
ta nominata bunion et aliis ex reliquis
medicinis que currunt (sic) cursum earum in provocatione
menstruorum que abscisa sunt penitus. Et medicine
quidem quarum via hec est item provocant urinam
et diversitas inter eas et inter medicinas que nominantur provo
cative urine tamen est quod ipse exsiccant exsic
catione vehementi. Et illud est quoniam calefaciunt et res
que communicant istis tribus generibus medicinarum scilicet que
iuvant in generatione lactis et medicinarum que iuvant
in provocatione menstruorum et medicinarum que iuvant
in provocatione urine eorum ipse diversificantur
in quantitatibus caliditatis et in hoc quod quedam earum

exsiccant et quedam earum non exsiccant. Et medicine
autem que calefaciunt calefactione temperata et non ex
siccant conducunt generationi lactis. Et medicine que
calefaciunt plus istis sed non exsiccant exsic
catione vehementi conducunt et provocationi menstru
orum. Urinam vero provocant unumquodque horum
duorum generum predictorum et provocant eam etiam et eis
utilius sunt medicine que calefaciunt et exsiccant. Propter hanc
causam nominant iste proprie provocative urine
et singulares fuerunt absque aliis et hoc nomine non
quia ipse sole provocent urinam sed quia ipse pro
vocant urinam solum preter quod provocent men
strua et lac. Et in medicis exsiccativis cum
reliquis proprietatibus finis est quod ipse non
conveniunt ad faciendum ascendere illud quod
exprimitur ex pectore et propter hoc nullus est quoniam
iste bibitores quidem indigent rebus incidentibus
eas et que non exsiccant ipsas. Et similiter la
pis generatur in renibus et vesica. Et iam quod
dixi meo quod provenit de hoc sermone omnes et
medicine quarum hec via sermonis nullus sunt quod
cunt esse in medicis lactis. Similiter est de conve
nientie eorum ut faciant illud curare in
medicis spermatis. Et ex eis sunt medicine quas
nominant generativas spermatis et abscindentes
sperma. Et medicine alie quas nominant provoca
tivas spermatis. Et medicine que sunt contrarie istis
quas nominant retinentes sperma et prohibentes
sperma. Et medicine generantes sperma sunt medicine que
generant rem que non est. Et medicine que exstinguunt
sperma et incidunt ipsum sunt que corrumpunt sperma
et medicine que provocant sperma sunt que faciunt appare
re sperma aggregatum in profundo. Et medicine que
retinent et prohibent sperma sunt contrarie istis. Significa
tive spermatis sunt res quarum quedam sunt ex
eis que comeduntur et quedam earum ex eis quibus
medicatur. Que autem comeduntur sunt res que nutriunt
et infundunt simul et sunt in tota sua substantia calentes.
Ex medicis vero omne quod generat ventositatem
et est calidum. Exstinguentes autem et ab
scindentes sperma sunt eo omnes res que exsic
cant et res que infrigidant et sunt ille que in substantia
sua sunt [illegible] generantibus ipsum. Provocantes autem sperma
sunt res que aperiunt et est eis caliditas et non ex
siccant. Retinentia vero et prohibentia sperma sunt
contraria istis. Et nullus est quoniam sed spermatis non generatur
nisi ex superfluitate bona nutritiva et ipse
est hoc spirituale. Multi sperma sunt ex illo ut
res de cuius proprietate est generare sperma et provo
care ipsum [illegible] sit res vaporosa spiritualis.
Multi sperma sunt ex cibis quod multiplicant sperma
sunt cepe dulces et cicer et fabe et pisces

nominatur milium pedum et granum pini-
orum. Et autem que multiplicant sperma sunt sicut
et testiculi vulpis. Res autem que faciunt
illud et sunt cibi et medicine sunt semen lini et eruca.
Medicine vero et cibi de quorum proprietate est inflatio
non faciunt non quia incissant sperma et congelant ipsum
et ponunt ipsum quietum cui non est cursus neque
provocando [illegible] ex hoc sunt cum ad retinendum ipsum et pro
hibendum ipsum non causa ad corruptionem eius et ipsius de
structionem sicut lactuca et portulaca et holia
melum et atriplex et cucurbita et morabate
ca et [illegible] et cucumis sicco hunabi in
veni in pluribus scripturarum gentium semen agni
casti et folia eius abscidere coitum sicut dixit illud
G. in tractatu quem sequitur sicut res sit sed hoc scriptor er
ravit in [illegible] sue scripture et scripsit loco
lini quod est alchitu et est alsegenius [illegible]. Et id
est medicine que exsiccant non permittunt sperma generari
nedum quod ipse generent ipsum quamvis in natura
sua sint calide sicut ruta quod similiter sunt ex eis
que calefaciunt tunc sunt digne plus ut prohibe
ant generationem eius sicut est nimphea nominata Remie et de
nenufar. Sed hec medicina similis est ut sit contraria spermati
in proprietate sue substantie. Et nos quando invenimus compo
sitarum medicinarum et earum est eadem in medicis lac
tis et menstruorum et sermo alio in generativis in
genere istarum ille qui prohibet elevari quod ex
primitur ex instrumentis anhelitus. Et medicine quarum
proprietas est provocatio urine omnium eis harum est
virtus subtiliativa sicut medicinarum autem eis est virtus
que incidissat humores. Et ego quidem iam di
xi regimen subtiliatorum in processu et tu potes sci
re ex illo in regimine nato meo res que
incidissant humores. Medicine vero que incissant
et que subtiliant oportet te colligere ex libris
qui sequuntur hunc tractatum et pone intentionem
tuam in medicinam subtiliatam caliditate et siccitate et in
incidissatam. Quod est [illegible] ostendam
ideo quod est ante. Quod medicina subtiliativa non est
singularis per se et non est medicina calefacie
cum [illegible] et non medicina incidissativa sed non
est medicina singularum sed sicut invenimus in hiis
medicinis aliquid [illegible] ut fiat
compositus in virtute. Similiter invenimus hoc in omnibus
medicinis alius [illegible] ut non sit eis
nomen quo sciatur [illegible] sunt medicine quas nominant
medicine acuentes visum et sunt medicine que rectifi
cant esse oculorum [illegible] mali se
[illegible] malum [illegible] notum est
quod [illegible] medicine existentes compositis
istis que rectificant auditum et [illegible]
quod sensum aliorum sed nos non audivimus medicinam

Et ex eis sunt medicine contrarie istis et nominant eas corrumpentes sperma.

[illegible]

Non quod sunt cibi multi plurimos sperma.

q acuat tactu. quis rationato recta stat
q h est res inuenta i rebus manifestis
sensui z si pcedat ho in

q acuat auditu nz mem q acuat olfa
ctu nz mem q acuat gustum. neqz
mem assimilator sup fuma pressione. oz ne
ut sint h mem ad unumqqz mbroz cor
uirtute quaz pucat eius opo ad meli
ore dispon suaz sic opo sto ex causa.
nos e mltoz inuenim sto acute dbili
tate sic dbilitas uisus accidit oculi
pt q meas sit apa nz effundat ad eos
ma nz sit meas ulc. nz res alia ex
malicia. fme e q rectificant i qua
sto d hi infirmitat. dur me digesten
ex tato rebs i nocatoe hi n e illis ex te
toi rebs i nocatoe mem q actuunt in
sum. Sz opo eaz i ipaz nut sit illos
opoi illaz uirtuti ipaz sicqz dixi q
h sut m q noiant noibz deriuatis
ex opoibz ipaz in mbris corporis n
e malu ut dicam utin mistis illud
q oz sic q n e res mistis meis s qd
opinat opinator q ipe no nolantur
istis noibz nisi qm ipe ofert omnibz
lexionibz meb noiatis noie deriuato
ex noie ei. nz qm ipe ofert et guit ei so
lum. ita q no oferunt mbro alii n
illi peit imo n noiat istis ast noibz
nisi qm opatur illo mbro ex e noie
driuat eaz nom pl qua sit eaz opo in
reliqs mbris mltoz i opone maioz
Oe g oculi noiant h noie q utiles
i medicatoe ocli plq utam eas i medicatoe
reliquoz mbroz mltoz i usu magis
assiduo sic sief q noiat rosatu i sief
fem e c thutia i sief albu i sief fem
e thure ro sief aqbz posse e nos uti
medicatoe egnu auriu i ous. regnu na
riu regnu duoz regnu ani Sz no
e usus nr eaz in egnibz hoz mbroz
mltoz continue. nz usus e iuuamtu
appat sic apito eaz e medelo. Decie a
epis i me splenis i mecie duoz latu
i me ons sto noiant istis noibz qm
inuenim eas uisibilr ofe unicuiqz hoz
mbroz q dixi pl. q oferant alia ab eis
i mltoz continue sic ego qd dicam ili
d ingenio sanitas q sit ca mh q i me
oferut mbris istis. i nullo libro re
narabo totu q remanet d smone in
usu mem. i pp illd n e m ne ut plo
ge inh caplo. Sz enuto nob re
pua d ee usus noiuz. na quam me
dicoz doctoz nomit nob in omnibz

nouatoz. i simil opifices secte expe
ris me s. illud e qm q dicut mes a uiti
tes recetas a phibitas aut opilatiuas a
aggatiuas a cturnatas. a implsiuas
a expulsiuas. a alias d ul q assilatur eis
e smo coz icterminat i no sbtilr pscrutat.
q a dut mes pmutatas aggatoez n e
fo coz manifest nz ner nz dens sue q tot
illi d secta coz. e illi d hac secta extent
q ipi fugiunt admonstratoe supta ex opione
sr q mittut auct sociatois. i q ipi st contu
reb coibz manifestis uisibz illud e q fo qd
poru cors i e fora altat i q eoz alto hit pe
tates qbz eueniut egnes aliq e so i q e ad
opiois q utit illi d sua sut auctores
sociatois. Cesaq illd q h st me qbz recti
ficant hi egnes i st me que pmuttant
totu. s. altant for egssaz acusu nali. ex
for poroz i foraminu q st i aggatoe fora
socti ei tessili rei secta faciut cure sone
inh sm hc mod ul donu i utut i medicatoe
mbroz ad q effundi aliq mater i plon
gat ieis illd tpr longo. me q dispo h e
dispo pt q affirmet q poru i fora altent
mistis i firmitibz i pt q sit eas posse u af
firmet q mistis mecis sit posse ut alter
aggatoez i rectificet pos i fora q alterata
sut acursu nature si no te q sit q te pe
tate sinapis i gume i pigari i e alictu i
puret i radicas capans siat sumu oe d e
pote e u adhuat si moa e plogret sr cor
e u altent foraz poroz i foraminu si mbra ad
que effundut i attrabut mata iuuat hi
mes nos e uti illu uisibilr sca at pp ea
mbra alia iuuat istis mecis e exeis que
ingrdiut icap sue repensiois ad qs i
rebz nalibz si nos dm q h hoz mbroz e
huia sra q pp illd intiget rebz calefactibz
i exsiccatibz siq da alu ueniut i illo e ca a
f sua q credit i eis cors. Sz n licet alic
auctoz suaz i sectaz aliu ut dicat ih loco
nom aggatois n ei qui uidet i credit qd
cor aialiu n st n aggatoes ex granulis
q no separant a ex gnuli qbz n s minora a
ex gnuli qbz n sut pres. a ex gnuli q no
continuat. a ex gnuli dissilui paui si n licet
illo re istis noibz imo n hauit coz n ei
q ppoiat i narat omnes infirmites qz uia
e h. ad altoez poroz i foraminu i hic fac re
sut ipe si so que tessili q loq ih no e fz
sentita uni ex auctoibz secte tue. ex sec
tis me fug admonstratoe supta ex rebz

ipi

qui

min

ul nali

ro. qd e dicenti

mu

a responsiois

a pontitas

ex illud e qm loquit nobis fm q ipe est uir ex hoibz secte tue

iten

illud

C. 2. i quo agi d usu noiuz mem

i quo opat me distiguere. i discernere. i ... ix gradus. q plumi medicinar. i gradus

occultis i me sermoe illo e fo uni exaucta
ratoiatois i sue. in aps q excelle ipis qb uti
asclipiatis k ipe n seq ips. manet cu eo ici
re. i iste quit loc n e ad plagat i istis reb
qm qo car ill digestio saltis s digestes i mag
nietes i qsita cardica i li iq recordabor ec ult
tis illor q s o secta tesinb. i illor q st osecta
tesilli. soe ueheti exqsito q bi loci. Et sires e
s h te ora e m n absctā he ttti i h loco p
ad uictū ad ult q exeo pcessit. i ad dicto si
duas sumas q una e q fert cure i eo q p
tut o h li. d ee uitutu ar salta e suma d
e scia n e excusato nec ico q futur e o soe i e
suma rei itimatoe gduu e: me q calefa
ciut a hu istat. a huectat a exsiccat. Dico
g q oz n utice s iutites mas. i experiat p
opoes car sic ia ondi in toto h tractatu mlte
n dixi q iutites glutitate s me iututib q
abstgit. i ille q opillat s me ul q apiut i lei
te me idurat is. i mollificate me extisiu
s ille e q stipticitas i acuitas i acedo i ama
ritudo i dulcedo i acetositas n s ex iututib
me imo n s n qlites q o pcedut p gustu
exqlitatib me sic ondi i. Cu e res sit meo
s h te oz ut recitam oio abiqsitoe dictis
i istis saporib. a si iqm ultra ias n iqrao
ullo s semita q e p po sn mecto in h itin p
ueit ad duas itetoes q una e haz opo i
alt e i pars aliq q opo exiua q ipe stipticat
a rarificat. a attrht ad exeo q e i psto. a i
pellit ad a incisat m. a subtiliat ipa. a opilla
pos i meat. a apiut eos. Car n dices i calitas
i s. i h. s iadomiare i dissemini i totu ma
g ulte q e i ttu ato n ondi q stipticam
e stiu terra. i acetosu e st. subtile. i amar e
terrestris subtile. i res q e d leis excoin sapore mai
e aqa stra. i silr itin ondi q acutu acre e ygs
n e salsu e terra i e tricitate sua e calm. s n e
ygu i sup dlce e calm s n e obures. s ol ie
uetuosa pigius e aqa aerea sta dixi q o
opes hor sequt ipor comes s o ppete q stip
tica e n agget i faciat solte i stipticet i em
pellat i ietosset. i a istas opoes ppete sua
e n ifrent i exsiccet. i ppetate acetosu e n
incidet i sepet i subtiliet i aperiat i mudifi
cet pt q calefaciat i acutu ac calefaciat i
itin acetosu i pellit i acutu ac attrhit i re
solut. i similr itin amar apit i mudificat
meat i abstg i subtiliat i acidit huores eiusd
pt caliter mar. Pos at aqa stra i e i sipi
di saporis ppete ei e n icesset i agget i
solcet i mortificet i stupefaciat i acutu
acre subtiliat i mudificat i resolu i apit i
attrhit i ad hurt i salsu aggat i opillat et

exsiccat i siccat hunte pt calite mai a frigi
d i dlce mollificat i maturat i lent i rarificat
i uetuosu pigs lent i mollificat. hc res sit in
istis opoib. p q iam n te facile e t ut pon
ter sapores e istis opoib. ac dixi i poriras ca
e ul. scias g q illor st au i istis opoib. i q
cor s au i istis sibz. h uc e lex iututu car
in ab scita h tractatu. Dico g q me tepat
q sequet ex tepato suo n sit silis si cor hois q
pea medicat ex ina q n exsiccat ips. nz ips hu
mectat. nz ips ifrat nz ips calefac. n oz n nec
ce sicca nz hu. nz ca. nz fria. i me n q e sicce
hac aucletonis calitis q ips a huior ca a ips fr
oz neat nec supto exiutute dotte st ca s i hufic
nb i eo q idigeni d ee mer n poia unie me
s q iue aliq hac iututi. e gel. Dico g q
cala i gdu po e me q calefac cor. uertu ca
lefac ei q calefac ips. nd e mai imo i ca i g
dit dmostrò racois dota. i silr e res i sicca
i huia i f. qm unaq car n t q e ca i gdu
po n e ica idigeat dmostroe i racoe. dia q
e opo n e fortis nz mai. Dice uo q s i gdu so
sunt me qb e pole n calefaciat a ifrent au
huectet a exsiccet. calefactoe a ifratoe a exsic
catoe a huectatoe mai. i ille a q sut i gdu ter
sut me q calefaciant hac opoes opone forti
uertu n i ulto s ille q st in gdu. q. cale no
iant me q osequit excalefactoe sua q ipe x
ad hurt. s st sut me q o sequit exifratoe i
sua q ipe mortificat i q occur sup aliq ueo
mer exsiccatiua n e pole ut exsiccet i gdu
q. pt q cumburat s illo e qm qn res exsiccat
ulta exsiccatoe te ipa peult ad hurt. i in gdu
aut tcio exgdib mer exsiccatiua e pole
n res n oburat. sic omes me q stipticant
stipticate forti uehen sic sue agste i sumac
i alum i balaustie i galle uirides. s to ustiq
medic q a s q sut ppiq meaic q ad hu
rut sic cortices eris. i es hustu. sunt g i
iste int statu grad. tcu i initium gdus
q. s d eis sunt q sunt quasi mediu gd
tcu sicut es hustum ablutum. s de eis
sut q sunt quasi pncipiu hi grad sicut
sucus v pacqstitos. i e barba yrci. s scdm
huc modum pole est nobis ut ponam
in gradu po. so tertio. i quarto. scilicet
in unaquaqz cor tres spes. s pn. mediu
i fine gdus spes. nd e exsiccato sinapis
sicut exsiccato cantu qus simil sit in
gradu quarto. s ego quite determinabo
totu illo q futur e d fone i unaquaqz
medicinar p se siccus uoluent. Dico g q

distiio. g q i unaqz gradu ... met. i i distincte ... solum

C. quod ... me ... foms

... sapores

ies

acr me

alicis

tercia

M. declaratum

sollite itin

ac teci aquee ...

liber p'mi Gal' d' c'si i'cipit.

Ego non intendo in hoc meo libro deter
minare s'm quā intentione cadat no
men crisis .s. an s'm alteratione que fit in
egritudine subito an s'd declinationem
uel pturbatione egri'm ad dispone'm que ē me
lior. an s'c'dm commotione que antecedit eam. an
s'c'dm cōsumptione integram egritudinis. an s'm consump
tione que fit ei s'd semitā meliorationis tam n'
curat illud in cursu sermonis. Summa consilium meum ē ut
enunciē qualiter siant omnia ista. an quā fiant s'
melioré que ē pos' cognitione. s'meliori uia cui
cognitio ē premittenda est cognitio status egritudinis qn
erit. Si ego quidē intelligo p statum egritudinis fortiores
horaz egritudinis oium 7 uehementiorē. Omnes uero egri
tudinis hore sunt .4. principium ei 7 augmentum ipsius
7 status 7 declinatio. at tamen de egritudinibus sunt q perdūt
7 interficiunt egrum in hora augmenti egritudinis pp mali
ciam in seipsis aut pp debilitatē uirtutis egri. 7
de eis sunt q interficiunt in statu. 7 media transme
aunt in inquirendo de hora declinationis egritudinis
an sit po' ee egritudine in qua eger moriatur in declina
tione an non. 7 inquisitio de hoc ē necessaria determina
bo illud in eis q ueniunt post. Has aut. uniuersi egritu
dinis ptes. quidā noiant eas horas egritudinis
tot. 7 quidā noiant eas pp cantē eam horas egri
tudinis .uni. ut distinguant int' eas 7 int' horas
egritudinis particulares. ad quas diuiditur unaqueque paroxi
morum febri. Et haz quidem horaz determinatio non fit in
mero dierum sicut forsitam quidā extimant. Sz illud
io qm non ē pos' ut sit unaque horaz egritudinis e consumptio
ē in .e. diebz equal' horis egritudinis consumptio cui ē in
xl. diebz. 7 plures quidem medicorum conueniunt in h'.
Summa ipi non conueniunt in h' re qua hore iste cognos
cunt quas diximus 7 discernuntur. Sz quidā considerat
an antecedant paroximi febr an postponantur. 7 quidam
considerant in quantitate longitudinis eorum.
7 quidā in magnitudine ipsorum. 7 ē illud q ipi noiant
uehementiā eorum. 7 quidā considerant in rebus similibz
istis eisdē rebz ex quiete febris. de inde disputant
ad inuicē. Sz eis quidem ē possibile ut aggregent omnia ista
q narraui 7 iungāt eis alia que dicemus post. 7 inde
puenient ei ad cognitione hore presentis ex horis
egritudinis cum extimatione uera q hora ei sit cum cura
derauerint in omnibz istis rebz q diminuatur ex eis
ad. 7 non considerent illud tunc nocumentum q ingreditur
in pronosticatione eius ei ē s'm quantitatē magnitudinis
illius rei que minuitur 7 iuuatur ei. Iam ergo oportet scius
scire an egritudo adhuc sit in augmento nec sis contentus
in signatoribz illius in anticessione paroxismorum febr. propt q con
sideres in quantitate eius longitudinis 7 magnitudinis
ipius 7 dispositionis ei in incolumitate 7 malignitate ei.
7 ē necessarium tibi ut consideres in similibz haz earūdē
rer' .s. in hora quietis febr. 7 in hora declinationis ei.
Cum aut dico horā quietis febr non significo horā
separationis ei a corpore in unaquaque paroxismorum febr. 7 cum dico
declinationem ei non significo n' quiete uel totā horā
que ē post paroximum sequente ipm. In anticessione
uero paroximorum s'm singularitatē suam non ē significatio
sufficiens augmenti egritudinis. 7 illud io qm illud multociē
fit ex proprietate illius egritudinis 7 accidit illud ex h' modo
plus qm accidat ex augmento egritudinis. 7 nos quidem mul
tociens uidimus paroxismos febris quartane 7 tertiane
7 paroxismos febr inuadentis omni die ap'mo egritudinis usque
ad consumptionem ipius currere in sua inuasione s'm
hanc dispositionem anticessionis. 7 de consuetudine quidem
medicorum ē ut noient hos paroxismos paroxismos anticessi
onis 7 noient contrarios eorum paroxismos postpositionis. 7 sunt
isti quorum principium postponitur ab hora sua quantitate
tpis. Summa tamen augmentum in his paroxismus in proportione ad
anticessionem s'm q iam preterit significat horam. Sz id io.
qm augmentum postpositionis significat declinationem egritudinis.
7 augmentum anticessionis significat augmentum egritudinis. an
cessio aut a proposito quantitatum equalium non significat
aliquā. haz horaz duarum. Iam ergo tibi expedit ne
sis contentus considerare an antecedat paroximus s'm ho
ram in qua consueuit euenire post q consideres an
quantitas tpis more ei sit equal' ei q precessit an
non. 7 an quantitas ~~egritudinis~~ ma eius sit una an non
7 an disposi ~~un~~ h' paroximi incolumitate a malig
tate sit conueniens ei q preterit an sit nequior aut
incolumior. 7 oz ut consideres in similibz haz earūdē
rer' .s. in horis sedationis uel quietis febr. 7 declina
tionis ei. Et cognitio quidē quantitatis lon
gitudinis tpis paroximorum febris ē ex facilioribus
rebz. Quantitatem uero magnitudinis paroximorum febris 7 ē
illud q nominatur uehementiam eorum 7 dispositionem ipsorum
in incolumitate 7 malignitate. oz ut tu cognoscas
ex ipa non egritudinis 7 ex accidentibz q comitantur ipam.
ex ipa uero egritudinis n. ut tu consideres in rebz sin quarum
aggregatione non fit. Verbi gratia. si ē egritudo pleuresis con
siderabis in iiij. rebz quaz aggregatione fit q sunt dolor
existens in costis similis puncture. 7 febris acuta. 7 tus
sis 7 alteratio hanelitus. Sz ex accidentibz que egritudinem consequun
tur. ut consideres si sint plura nimio. longe more
fortia. maliciosa aut s'm contrarium illius .s. pauca nu
mero breuis more debilia incolumiora. 7 ut
consideres in tpe quietis febris. 7 in tpe declinationis
ei si ē longum eo q fuit ante aut breuius. Sz si inueni
uerit in eo hic plurimum lapsitudinis qm ante aut
minus. 7 si remanet aliquid in eo de accidentibz paroximi
febr. aut quiescant in eo omnia accidentia febr. cum ergo
si inueniuntur s'm deteriores dispositiones in modis q̄s
narraui. significat illud manifeste q egritudo ē in aug
mento. 7 si inueniuntur s'm meliores earum significat illud qd
egritudo ē in declinatione. Ponamus ē q paroxi
mus febris antecedat horā in qua consueuit uenire
7 q prolongetur plus quā prolongabatur 7 plus fiat
uehemens quā fuit eius uehementia. 7 q plus fi
at malignus quā malignabatur 7 inueniantur cum
eo accidentia plus malicie 7 inueniatur tps declinationis
febr breue. 7 decor in tpe non sit cum alleuiatione nec
mundificatum ab omnibz accidentibz predicte febr. Dico ergo
q qm inuenitur eger s'm hanc dispositionem non uideo q
aliquis dubitet quin egritudo ei sit in augmento.

Deinde ponam quod inveniuntur in egritudinibus dispositiones que sunt contrarie dispositionibus istis que sunt. Propterea principium paroxismi febris et minuatur longitudo eius et vehementia ipsius et minoretur eius malignitas et minorentur accidentia que comitantur in eo et leniuntur aut omnino non appareant et sit tempus quietis febris aut tempus declinationis eius longum et sit corpus in eo leve et destruantur in eo omnia accidentia que sunt in hora paroxismi febris. Et dico quod iste dispositiones iam significant in ultima declaratione quod egritudo est in declinatione. Quando autem significant dispositiones prime augmentum egritudinis. Cum igitur inveneris omnes dispositiones equari in duobus paroxismis febris significat illud quod egritudinis status iam pervenit ad summum. Considera igitur nunc an liceat alicui dicere nos pertransisse quod necessarium est ad illud quod plus est eo. Et quod Ypocras abreviavit ab eo in sermone suo cum ipse narravit qualiter cognoscatur augmentum egritudinis ex periodis febris. Ipse enim loquitur ita. Oportet ut attendantur paroxismi febris ad inveniendum si quidem antecedant alios an non. et si tempus more eorum longius an non. et si est plus an non. Et ipse quidem noluit per sermonem suum si aliquando antecedant alios an non. nisi ut consideret si paroxismus febris antecedat horam in qua consuevit venire an postponatur ab ea. Et voluit per sermonem suum si tempus more longius est aut non. ut consideret an augmentetur longitudo paroxismi febris aut brevietur. Et comprehendit in sermone suo si est plus aut non reliquas dispositiones omnes quas diximus. Et illud ideo quoniam necesse est nobis ut intelligamus quod ingrediuntur in capitulo multitudinis et paucitatis quantitas magnitudinis egritudinis et accidentia que comitantur ipsam et quantitas malignitatis eius et quantitas numeri illorum accidentium. Et similiter multitudo et paucitas in declinatione febris cum declinatio sit pars totius paroxismi febris. Et secantur in ea omnia accidentia eius. Non si ipsa invenit secundum declarationes dispositiones. tunc ipsa non assumuntur. non inveniunt nisi ista eadem accidentia nisi existentes cum accidentibus. Fiunt igitur signa augmenti egritudinis et multiplicationis eius et additionis ipsius quando antecedit paroxismus eius et quando moratur tempore longiore et quod est plus. Et fiunt signa declinationis eius contraria eorum. scilicet quod postponitur paroxismus febris et quod est tempus more eius brevius et quod est in omnibus dispositionibus suis debilior quam ante fuit. Status autem egritudinis signum est remanentia febris secundum dispositionem unam licet multotiens non reperiatur in egritudinibus tempus in quo sint duo paroxismi febris secundum hunc modum scilicet sint in primo aut in .4. verbi gratia. Signa augmenti iam inventa. deinde inveniantur in tertio signa declinationis cum sit cum hora status est velocis processus adeo ut non cognoscatur hora presentie eius secundum [illegible] necessaria sunt in iudicatione eius egritudinis (?) per tempus declinationis. Et quoniam est simile hoc et in dispositione augmenti egritudinis. Et illud ideo quoniam quando comprehendit paroxismus febris scilicet principium egritudinis et augmentum eius et statum eius ita ut sit principium eius principium egritudinis deinde sit augmentum in eo eius quod sequitur illud de eo. Deinde status eius in postremo ipsius. Deinde apparet eius in principio secundo signum declinationis manifestum. Et mihi est contentum ad cognoscendum esse paroxismi primi scilicet que dispositiones egritudinis sint post presentiam paroxismi secundi. Hec autem sufficit. Et omni hominum a quo aufertur aliquid ex medicina tamen destruit magnitudinem iuvamentorum pronosticationis. Afferendo florem quando declaravit sermone latiore hoc in libro de ingenio sanitatis. Status autem egritudinis cognitionem an quando sit quando erit non meretur quod paretens (?) medicorum dignus operari ad artem Ypocratis. Et cum ipse non mensurat totum regimen nisi secundum propinquitatem status egritudinis et elongationem eius. Et similiter est dispositio in hora augmenti egritudinis et hora principii eius. Medici namque in ambobus ut cognoscant ante confirmationem eius corporis tempore longo. non post ipsorum confirmationem. Hic igitur viteri (?) plures medicorum non cognoscentes horam principii initii egritudinis. nec quod in dispositione presentie eius sicut non cognovit ipsam mirabilis Thessalus qui precepit utendum esse in principio egritudinis [illegible] licet sit egritudo de genere retentionis et indigeat in se ipsa resolutione [illegible]. Et ipse non penitus conatur enumerare qualiter cognoscatur principium egritudinis ac si sit ex rebus manifestis apparentibus detectis. At in esse principii egritudinis est hesitatio et difficultas vehemens. Et illud ideo quoniam si dicas quod oportet ut ponatur initium egritudinis solum illud principium temporis in quo est sanitas et illud est initium inceptionis egritudinis. tunc illud est cuius pars non est et non est tempus. Et si dicas quod oportet ut ponatur principium egritudinis totum primum paroxismum [illegible]. Nos namque invenimus multotiens paroxismum primum comprehendentem augmentum egritudinis et statum eius. et quod ex rebus antecedentibus remotioribus est ut sit paroxismi scilicet tamen principium egritudinis cuius consumptio est in vii. diebus et egritudinis que prolongatur in diebus pluribus et omnium egritudinum que sunt inter has duas species. Et non sunt hora augmenti neque hora status equales in quantitate temporis in omnibus egritudinibus. Similiter non oportet ut sit hora principii omnium egritudinum unius quantitatis temporis. Et si tu iam divisisti paroxismum primum in initium et terminum. quo hora principii diffinias. Et illud ideo quoniam si evenerit post .ii. et in ipso signa augmenti. deinde evenerit post ipsum paroxismum .iii. et .iiii. et qui sunt post ipsum similiter. deinde tu iam transieris paroxismum primum et non posuisti finem eius hore principii egritudinis et non invenies occasionem qua ponas post egritudinis principium aut totum tempus quod est inter initium inceptionis eius et inter horam status ipsius erit hora augmenti electa. aut non invenies terminum quo diffinias horam principii et cognoscas ipsum cum est. Quod si sophiste interrogaverint me que sit huius causa hesitationis in medicina apud te. dicam si vos velletis addiscere significata que dixit Ypocras in hoc esset necesse huius hesitationis vestre facilius velociter sanans. Sed vos prius hoc quod non vultis discere vultis affirmare et absolvere eo quod ignoratis. Quare stoliditati vestre apud me non est [illegible] aut veritate sanatio apud nos

existit, et inuenitur facilis est id quod dixit ypocras, quod significant preuios febrium et ordines egritudo ipsa et hore anni et augmentum paroxismorum adinuicem. ipse non significat per ordinem egritudinis nisi comparatione eius uniuersaliter ex horis illius cum dispositionibus suis et suis quantitatibus. et est non significo tibi uerificationem illius nisi cum propinquiore significatione que est et breuiore, et est in tractatu primo libri epidimiorum, postquam dixit quod unaqueque earum febrium habet proprie et ordines et paroxismos. exsequitur illud cum dicit: Inter est quod febris continua inuadit quando a principio sui cum fortitudine et peruenit ad finem uehementie sue et sue difficultatis, deinde cum peruenit hora crisis alleuiatur, et quando incipit est leuis ac si sepulta esset, deinde ipsa accessit et fit difficilis omni die et inflammatur ultime cum adest hora crisis. Significat ergo per hoc manifeste quod ipse non uult intelligi per ordinem egritudinis nisi compositionem eius ex horis uniuersalibus et secundum aliquem motorum. Et ego declarabo tibi qualiter significent egritudo et hore anni et augmentum paroxismorum adinuicem. horas egritudinis .iiii. nos enim sumus in inquisitione eius. Dico ergo quod si tu uides febrem iam accidisse deinde scis quod ipsa est quartana tunc iam scis quod non est principium eius. et ipsius .xiiii. tamen et similiter si scis quod ipsa est febris terciana pura tu iam scis quod non perseuerat eius principium usque ad diem .vii. et secundum hanc similitudinem possibile est significare in reliquis egritudinibus horas earum febris et tipsomidis et pleuresis et peripleumonie principium est breue. Epilensie uero et doloris sciatici et doloris articulorum et doloris renum principium est longum. et secundum hoc etiam cognoscuntur hore egritudinis ex ipsis egritudinibus. Ypocras uero dixit quod quartana estiua ut multum est breuis et autumpnalis longa et precipue cum yemi continuatur. Et ego dico quod omnium reliquarum egritudinum secundum hanc similitudinem compositio in estate uelocior et in hyeme tardior. Cumque hoc ita sit tunc manifestum est quod earum principium est in estate breuius et in hyeme longius. et secundum comparationem principii sunt reliquie hore egritudinis horas. Paroxismorum autem augmenta egritudinum horas significant secundum etiam quod dixit ypocras: Si quidam antecedunt alios aut non, et si tempus more eorum est longius aut non, et si fuerint maiores aut non. Cumque conuenerint uel addideris hec omnia adinuicem tunc posuisti ea eius significationem certe exquisite propinquiorem. Si autem existimas quod sit tibi possibile propter quod perspiciens in eorum aliquo cognosces horam principii egritudinis aut distinguere inter ipsum et inter augmentum eius non appropinquabis in aliqua horarum ueritati omnino. Quod si quesieris a nobis an sufficientia sit cum istis rebus in te significatione uera exquisita horarum egritudinis dicam tibi non. sed est excessus estimationis prima ultima in arte medicine. Verissimam diminutio eius a comprehensione eius ueritatis exquisite est super secundum superfluitatem suam ad hoc ut non appareat ueritati omnino. Si autem quesieris a nobis que sit res que cum addit supradictas res que precesserunt facit significationem ueram exquisitam dicam tibi. tu scis illud si legeris amphorismorum totum cuius preemium libri amphorismorum ypocratis et est iste: Significat paroxismos et ordinem egritudinum egritudines ipse et hore anni et augmenta paroxismorum adinuicem si sint in omni die et si sint in die non et in die non. et si sint inter dies plurimos. et scies per ea que apparent post. Verbi gratia ut inueni qui habet pleuresim si appareat sputum a principio egritudinis eius egritudo breuis. et si tardat eius apparicio erit egritudo longa. et similiter urine et egestio et sudor significant cum apparent post egritudinem an eius crisis sit facilis et uelox an difficilis et tarda et an breuietur egritudo aut prolongetur. hec est sermo eius in libro amphorismorum. Sermo autem eius in tractatu primo libri epidimiorum est cum dicit: Oportet ut consideres species maturationis et ordines eius in rebus que procedunt ex omnibus locis in hora sua aut excitura uel bubonem laudabili per quam fit crisis. deinde exsequitur cum dixit: Maturationis significat uelocitatem crisis et fiduciam sanitatis. et hec maturatio procul dubio non est nisi in rebus que maturantur et iste res que maturantur non sunt alie res preter illas quas narraui que apparent post. et quando ita egritudini praeparat principium et principium egritudinis est unum. Reliquarum uero rerum que sunt in egritudine omnium non apparent nisi post. Res eius que incipiunt cum principio egritudinis nominate pleuresis sunt febris acuta et dolor acutus in costis similis puncture et alteratio anhelitus et tussis. Et de rebus que apparent post quedam sunt que sunt proprie illi egritudini et quedam sunt communes omnibus febricitantibus. Earum uero que huic egritudini sunt proprie prima est ut non exspuat aliquid cum tussi et hoc signum significat quod egritudo non maturat omnino. Et secunda est quod eger exspuat aliquid sed non est illud quod exspuit laudabile et hoc iterum est secundum duos modos. Quorum unus est ut illius rei que expuitur nocumentum non sit nisi quia non maturat tantum. et tale est ut sit cum hoc quod non maturat mala .... Et sputum quod in natura tum diuisum est ab aliis rebus omnibus et est illud quod medici appellant nomine sereatum. Et illud est quod non nominant rem que expuitur et est similis sanguini aut colere aut flaui aut spume sereatum et nominant has species sputi. Cumque uiderit sputum cui non admiscetur aliquid sanguinis neque colere citrine neque nigre nominant ipsum tunc sereatum. hic ergo sereatum cum aduenerit uelociter post aduentum egritudinis egritudo est breuis et cum non expuitur nisi immaturum significat quod illa egritudo prolongatur. Et si fuerit cum hoc illud quod exspuitur malum significat quod in egritudine est timor. Si autem cum malicia fuerit suspectum significat mortem. Et nos quidem non intendimus in hoc loco ut narremus quid sit sereatum. Quecumque autem illarum rerum est que nominatur sputum in quo est rubedo clara pauca aut citrinitas aut subtilitas significat quod non maturat tantum. et non significat egritudinem maximam. sputum uero quod est super fluum in rubedine clara aut in citrinitate aut in spumositate et in uiriditate aut in uiscositate et est globosum est malum. Et plurimum habet malicie quod est nigrum. Et oportet ut consideres cum istis in modo sputi quod exspuitur

Marginalia: uilludi (above line 1); a nobis; et; et; primum; primum; a proprie; in hoc; etiam hoc; anni egritudinum; doceat; etiam frequenter; uerificare; significatio; uelox; ideo; Io; Ca.; que sunt; et albus; al. quod ipsi nominant; ff.; aliquod eorum aut exspu...; puri; al. spuendi.

et illud est quod, si screatus egreditur cum facilitate, significat quod est illud laudabile bonum. Et si est secundum diuersitatem illius, est malum. Sed quia necessitas mihi est multiplicandi cum possim et afferre testimonium ex libro ypocratis de pronosticatione producens de illud quod necessarium est secundum sermonem eius est. Oportet ut eger, dicat, screatus in omnibus doloribus qui sunt in pulmone et costis cum sua uelocitate et facilitate et uideatur color rubeus clarus in ipso permixtus ualde screatui. ¶ Iam ergo significauit tibi ypocras in sermone suo isto quod non sit necessarium nominare screatum proprie nisi sputo naturali. De quo dixit quod oportet ut inueniatur res rubea clara permixta. Dictiones uero que est post sermonem eius permixtum et est eius secundum ualde, quidam qui conscripserunt librum eius cicatricem(?) runt et non scripserunt ipsam et quidam scripserunt eam. Et quidam eorum scripserunt eam adiunxerunt eam ad rubeum clarum et quidam adiunxerunt ipsam ad permixtum. Secundum ergo sermo secundum quod intelligit unus duarum sectarum secundum hanc similitudinem: et uideatur res rubea clara permixta cum fortitudine. Sed secundum modum quo intelligunt dicentes sermonem alterum fit sermo secundum hanc similitudinem: et uideatur res rubea clara ualde permixta screatui, scilicet rubea fortis rubedinis. ¶ Et sermo dicentium sermonem primum uidetur mihi esse magis similis ueritati ideo quoniam ypocras utitur semper commixtione omnium rerum cum est inmoderata non equalis. Et ex permixtum et testamentum(?) quod res est secundum hanc dispositionem et non deficit ideo quod aliud significatur illi. Verumtamen hic non est locus eius. ¶ Et ego significo tibi quod non adiungitur sermo eius ualde nisi ad sermonem eius permixtum ex sermonibus quibus exsequitur istud. Et illud est quoniam dicit si tardatur sputum plurimum ab initio doloris et egreditur rubeum clarum aut citrinum aut cum tussi plurima aut non est permixtum ualde est malum. Iam ergo declarauit tibi ypocras a se ipso per hunc sermonem quem posuit in hoc sermone secundum res oppositas rebus quas posuit in eius sermone suo uelocior. Sermone suo si tardatur plurimum sputum a principio doloris et posuit contrarium sermone suo cum facilitate sermone suo et posuit contrarium sermone suo et uideatur rubeum clarum in ipso permixtum ualde screatui rubeum clarum quod dixit absolute. Et ypocras quidem uoluit quod sit singulare non permixtum aliud et permixtum ex duabus rebus, scilicet ex screatu naturali et ex re rubea clara. Et non sit permixtum ualde. Sed post hunc sermonem iterum exsequitur quod sermone quo exposuit hanc intencionem expositione magis ultima quam prima, scilicet dicit illud quoniam rubeum cum est purum significat timorem. Et ipse non intendit per purum nisi quod est non permixtum screatui. Deinde dicit et album uiscosum et globosum inutile. Et deinde ascendit paulatim post illud ad rememorandum illud quod est in fine malicie. Et dicit cum est uiride aut spumosum est malum. Deinde dicit post illud: Si autem est purum sincerum adeo ut perueniat in ad hoc ut sit nigrum est deterius eo quod dixi. Ante ipsum in eius hanc similitudinem oportet ut determinet tibi egritudinis et significetur ex eis que proprie sunt plesi. ¶ Et oportet ut consideres cum eis in rebus que sunt communes consequentes omnibus qui habent egritudinem acutam. Ypocras quidem enumerat illa signa post que diximus in illo libro. Et dicit: Signa autem bona sunt ista ut eger egritudinem suam sustineat et tolleret ipsam. Aut sit anhelitus eius sanus. Aut non inueniat dolorem. Aut expuat sputum cum facilitate. Aut sit corpus eius calidum totum calore equali et sit leue et ut non habeat sitim. Et sit urina et egestio et sompnus et sudor, scilicet unusquisque eorum secundum quod narraui bonus laudabilis. ¶ Ista ergo sunt signa bona propria in istis anhelitus et communicancia reliquis egritudinibus omnibus acutis. Et iam ordinaui ea tibi et continuaui et adiunxi. Ypocras quidem postquam rememorauit signa bona sequitur et adiunxit signa mala dicens: Signa autem mala sunt contraria istis et sunt ut difficile sit egro tollerare egritudinem suam et grauet ipsum. Aut sit anhelitus eius magnus frequens. Aut non sedetur dolor eius et expuat screatum cum difficultate. Aut siciat uehementer. Aut sit caliditas febris in corpore eius acuta diuisa sit et uentres uehementer et lata eius calida ualde. Et sint secundum manus eius et pedes frigidi ualde. Et sint urina et egestiones et sompni et sudor, scilicet unusquisque eorum secundum quod narrauimus malus illaudabilis. ¶ Et ipse quidem narrauit tibi in libro illo ista omnia que narraui tibi, scilicet libro pronosticationis. Et dicit de unaquaque earum hic illud quod dixit in eis que posuimus de esse sputi. Et illud est quod cum de sputo locuti sumus dixi quod quedam signa in eo significant digestionem et quedam significant quod non est digestum et quedam significant perditionem. Et quod signa digestionis cum apparent a principio egritudinis significant quod egritudo sanatur uelociter. Et quod signum eorum digestionis significat longitudinem egritudinis. Et quod signa perditionis significant periculum. Et quod si ipsa sunt magna significant perditionem fore uelocem. Et si fuerint diminuta significant quod perditio erit tardior. ¶ Que uero ergo inueniuntur ista in sputo similiter inueniuntur in urina et in egestione et in reliquis rebus quas diximus. Et ego loquar de omnibus hiis sufficienter in sequentibus. Quod autem reperitur in unaquaque omnium istorum est quod quedam significant digestionem et quedam significant contrarium digestionis et quedam significant perditionem. Sicut est quod sputum nigrum preter hoc quod significat quod est indigestum significat quoniam perditionem. Et similiter urina nigra non est digesta tamen sed significat cum hoc perditionem. Urina uero que est alba subtilis quam nominamus aquosam non est nisi indigesta tamen. Sed iam quidem necesse est nobis redire nunc ad amphorismum quem paulo ante memoraui. Et est sermo ypocratis significans paroxismos et ordinem egritudinis. Egritudines ipse et tempora anni et additamenta periodorum adinuicem. Si sunt in omni die et si sunt die et die non. Et si sunt inter illos dies plures. Et sunt eis res que apparent post. Verbi gratia ut in eo qui habet pleuresim si apparet sputum uelociter a principio egritudinis est egritudo breuis. Et si tardetur eius apparicio prolongatur egritudo. Et similiter urina et egestio et sudor significant cum apparent post egritudinem an eius crisis sit facilis et uelox aut difficilis et tarda. Et an breuietur egritudo an prolongetur. ¶ Sermo namque hic non est nisi summa abreuiata omnium que dixit in libro pronosticationis. Ac si sit eius intencio ut aggreget summam eorum que dixit in illo libro singulatim et permutetur(?) ea ad librum amphorismorum. Et ego rememorabo tibi illam

(Margin notes:) uerba; qui; vel fit; cum; ualde screatui, scilicet permixti; sermone permixto, scilicet... contraria res posuit eius; aut cum tussi plurima; al. et ex rubeo claro; clarum; ipse; al. et rememorando; ee; ea; aut non

stimam. s. que res fuit. Oportet ergo nos recordare eas multotiens ut forsitan aliquis hominum verecunde consequatur eas. et si non alibi saltem nunc. et fiat per eas potens sare principium egritudinis. et pronosticatorem status futuri. Dico ergo quod ipse sunt nativitas egritudinis. et ipsa hore presentis anni. et periodi paroxismorum febris. et que apparent in egritudine post adventum eius. et faciam currere sermonem meum nunc. quam ad similitudinem eius quod precessit. et determinabo unam quamque rem de esse novi. quibus usi sunt antiqui secundum quod oportet ut utantur. ut significent per eam intentionem que intelligitur ex unoquoque eorum. et ipsi quidem consuetudinem habebant omnia sua studia. ad cognoscendum veritatem rerum in partibus. Illi vero qui nostri temporis sunt ex nisi pauci consumunt etates suas in omnibus et permittunt res. quas non significant antiqui est quoniam dicunt principium egritudinis. Volentes per ipsum primum adventum paroxismi primi eius qui est terminus indivisibilis. et cui non est pars. sicut vel ubi gratia intentio qua intelligitur ex inito sermone. nunc. s. per hanc dictionem nunc. cui non intelligatur ei esse latitudinem. et dicunt inde alia. principium egritudinis. et volunt per ipsum tempus latum sicut est intentio apud quam intendimus cum dicimus nunc est hyems aut nunc estas. Et ypocras quidem non significat in amphorismo quem paulo ante narravimus neque in aliquo plurimorum amphorismorum sibi similium quos afferre post per verbum suum in principium egritudinis primum adventum egritudinis. quod non dividitur et cui non sunt partes. Sed illud manifestum omnibus hominibus quoniam non est possibile aliquem intelligere ex sermone eius verbum dicat. quod oportet ut consideret in principio egritudinis si est tendens ad statum suum ex ebullitione sua. quod velit principium egritudinis hanc intentionem quam diximus. Sed ex sermone suo iterum cum dicat dum perseverat egritudo in principio si vides quod moveat aliquid non move ipsum. Sed cum pervenit ad statum suum tunc quies melior est. Sed ex sermone suo. s. in pronosticis si facies est in principio egritudinis secundum hunc modum illud ideo quoniam facies similis facie mortui. in quo hic loquitur sermonem non est possibile ut sit in principio adventus egritudinis. quod est secundum veritatem. et perscrutationem initium eius. Et similiter quod in sermone eius in egritudinibus acutis paucas vicibus in principio oportet ut amministretur medicina soluta. non intelligit principium nisi illud quod est tempus latitudinem habens. Et similiter iste suo ~~alii amphorismi~~ omnia accidentia in principio egritudinis. et fine eius sunt debiliora et in statu eius sunt fortiora. et secundum hanc viam est quod sermo noster est. Si est in principio egritudinis colera nigra egreditur sursum. aut deorsum est signum significans mortem. Et secundum hanc viam quod inquid in libro suo de regimine egritudinum acutarum pro quia narravit accidentia vehementia fortia. dixit hec accidentia si apparent post in principio significat commixtionem in sensu vehementem. et secundum plurimum moritur ille cui accidit istud. et secundum hunc modum quod loquitur in hoc amphorismo in quo locuti sumus. Ubi gratia ut in eo qui habet pleuresim si sputum appareat in velocior apud egritudinis erit egritudo brevis. Et illud ideo quoniam non licet ut non intelligat in loco hac per sermonem suum apud egritudinis non punctum ~~illud est non est latitudo~~ quod in veritate est initium adventus eius quoniam in non hac rerum quas dicat non possibile est hec. s. quod tale sputum non appareat potest apparere in illo puncto. Et quoniam dicit non apparent non post. quod si apparent in puncto. ut appellaret hac appellatione. s. non apparet non post. quoniam si apparet in puncto quod in veritate est punctum initium egritudinis. tunc non est differentia inter ea et inter accidentia quorum principium est cum egritudine. Sed non est possibile ut sint ista. et illa res una. quoniam primum illorum omnium penitus et principium egritudinis totum est unum. Istorum vero accidentium que apparent post quedam sunt que apparent in primo die. et quedam in secundo. et quedam in tertio. et quedam in quarto et quedam quod apparent etiam plures egritudinis preterierit. Principium autem egritudinis quod intelligitur hic latitudinem mensuratum cum extimatione eius que precedit in mente. et non invenimus in eo adhuc partem medicine. diffinitio omnino. et est quod comprehensum in paroxismo primo febris. et propter hoc dicitur de quibusdam egritudinibus quod ipse pervenerunt ad statum suum in principio suo. sicut dixit ypocras in tractatu secundo libri epidimiarum. cum dicat. Inde est quod febris continua quando incipit vel separatur. vel invadit a principio suo cum fortitudine. et sequitur finem suum cum vehementia et cum difficultate. Ipse est per verbum suum a principio suo non voluit in hoc loco horam principii que est ex quatuor horis egritudinis et si non erit sermo eius et pervenerit usque ad finem suum in vehementia et difficultate comminus fortiori ipsi a principio suo. Et ipse non vult per ipsum non tempus quod est post punctum illud quod est initium egritudinis. usque ad decretum secundum plurimum. Et illud ideo quoniam non potest esse quin sit hec febris initium ex illo puncto cui non est latitudo. deinde augmentetur donec veniat status eius et fortasse ~~fo~~ veniat in die primo et quandoque veniet in die secundo. Et non est possibile ut sit febris a principio inceptionis paroxismi in suo fine difficultatis. Sed ipsa cum pervenit status eius in die primo aut in die secundo. deinde recta erit continua extensa usque in terminum consumationis. et non accidit ei initium paroxismi alterius ~~paroxismi~~ dicitur quod hec febris consequitur statum suum ab initio suo. Et hec intentio quam habuit ypocras cum dixit. Inde est quod febris continua quoniam ~~[illegible]~~ incipit a principio suo cum fortitudine. et pervenit ad finem suum cum vehementia et difficultate et similis huic est sermo eius. Ubi gratia ut in eo qui habet pleuresim si apparet sputum velocior a principio egritudinis erit egritudo brevis ~~vel volens intelligi~~. significans per sermonem suum a principio egritudinis antequam veniat paroxismus secundus. dicitur ei quod pleuresis est in ~~aug~~ principio non in augmento paroxismi primi ipsi tamen. aut cum ipse pervenit ad statum suum. Sed in hora declinationis eius tota et pervenit unumquodque ~~du~~ signorum digestionis quodcumque signum sit apparens antequam veniat paroxismus secundus. qui secundum plurimum est in pleuresi tertiana significat quod egritudo est brevis incolumis. et secundum hanc semitam currit sanitas in pleuresi. Et in eo quod superfluitas cuiusque membrorum corporis. significat dispositionem quod est in membro cui ipsa est superfluitas. Nam si superfluitas est digesta significat quod dispositio eius est secundum sanitatem et si est indigesta significat quod eius dispositio est egritudo. Et secundum hanc semitam locutus est cum dixit quod melior egritudo est que est levis continua egrediens in hora in qua egrediebatur

insanitate. et cuius quantitas est secundum comparationem eorum que sumuntur. Nam cum ita est in febre venit est sanus. Et sciatur quod cum est sitis vehemens et exquisite sciatur sanorum. si gitur quod in instrumentis anhelitus sunt sana. et quando conversus est statu sanorum in aliquo egrediens ab esse naturali. significat quod in instrumentis anhelitus ingressum est nocumentum secundum exitum eius a dispositione naturali. Sputum vero quod naturale est crudum est indigestum et significat debilitatem plurimam membrorum lesorum. Quod si in ipso cum hoc est signum significans egritudinem malam sicut sputum nigrum tunc ipsa significat perditionem. significatque in fine fortitudinis. Et similiter est res in urina. nam urina quando cum est similior urine sanorum significat quod virtus est sufficiens venarum et instrumentorum que sunt de genere earum. et quando est minus digesta significat debilitatem earum et illa que in ultimo est contraria urine sanorum. tunc ipsa penitus est digesta. et significat debilitatem plurimam venarum et instrumentorum omnium homogeneorum eis. Et quando cum hoc est quod significat maliciam egritudinis dominantis illis locis. tunc ipsa significat perniciem significatione in ultimo ex fortitudinis. Et unumquodque horum trium generum signorum significat digestionem sibi propriam. Ego namque que est secundum dispositionem naturalem. significat digestionem factam inveniri in febre. Sed urina significat digestionem factam in venis et que sunt de genere earum. Sputum autem significat digestionem factam in instrumentis anhelitus tantum. Et quecumque in hoc inveniunt significationes significantes qualis sit dispositio membrorum ex quibus egreditur. Similiter video quod in urina reperiuntur significationes significantes dispositiones renum et vesice et venarum. ~~[struck]~~ que sunt inter eos et virgam. Et ypocras quod dixit species urine que apparent cum sunt egritudines evenientes in istis membris. scilicet in libro amphorismorum in fine particule et numeravit eas sigillatim. et dixit illas que ex eis apparent in egritudinibus acutis in pronosticorum libro. in secunda particula. quam iam ostendimus in libro pronosticorum multotiens quod eius sermo in eo non est nisi in egritudinibus acutis. et propter hoc pertinet locutus est omnia in sequentibus urine ex sequitur illud cum dixit. et caue ne te faciat errare vesica cum egritudo est in ea faciens evenire in urina accidens. Illud namque accidens non est significatio que significetur de toto corpore. et non est nisi significatio significans vesicam solam. Et ypocras quod non dixit vesicam nisi ut poneret eam exemplum sermonis sui. et tibi quod necessarium est ut intelligas cum ea renes et vias que sunt inter vesicam. Egestio namque a borum ... virge et vesice ~~esse~~ est unum. ... significationes que significant maxima ... eorum que dixi tibi. est in quod dixit ypocras in libro amphorismorum. et illud est quod dixit in illo libro. significat quod significant egritudines accidentes in renibus quecumque dixit significa que significant egritudines venientes in vesica. Dixit iterum quod in aliquorum urinis egrediuntur frustra carnis aut que sunt similia capillis urina existente grossa. tunc illa non egrediuntur nisi ex renibus eorum. Unumquodque horum trium generum signorum sicut dixi significat speciem digestionis quam ... apparatus est. Egestio namque que est secundum dispositionem naturalem significat digestionem factam inveniri in febre. Sed urina quod significat

digestionem que fit in venis. Et sputum vero significat quod fit in instrumentis anhelitus. Et non est possibile in aliqua horarum quod appareat signum significans digestionem et non significet bonitatem. vel meliorationem maximam. Sanguis autem currens ex loco corporis et venis et exitura que egreditur in radice auris. et relique exiture. si fiunt in hora sua tunc iuvamentum fit per eas. et si non fiunt in hora sua non fit per ea iuvamentum. Et hoc quod fuit et intentio sermonis ypocratis in libro de chimus cum dixit. Res vero quibus fit crisis ad dispositionem meliorem ~~[struck]~~ non oportet ut appareant subito. Et non tamen res quas diximus indigent differentia qua distinguatur inter eas quando iuvative sunt et quando per eas non fit iuvamentum in aliquo morborum. immo significant egritudinem maximam valde et indigent similiter illius. Alteratio anhelitus accidens egro et commixtio sensus et lacrime et vigilie et profunditas sompni. et scotomia et radius que videt eger. et angustia que accidit ei. et dolor eius subito. et dolor capitis. et reliqui dolores omnes qui accidunt in unoquoque membro. Et quecumque in principio non significet ~~[struck]~~ rem unam determinatam sicut iam ostendimus. similiter sermo eius ~~[struck]~~ subito. hora est quam prius significat de latitudine habet super quod habet hora quam significat non in principio. Et hoc quod dictio usitata est in locis pluribus secundum intentionem aliam ab ista. sicut invenit ypocras usus fuisse ea in sermone suo cum dixit. Unaqueque harum febrium habet partes ordinem et paroxismos secundum locum. Intendit est quod febris continua quamvis ~~separatur~~ ab initio sui cum fortitudine et pervenit ad suum finem in vehementia et difficultate sua. Et sermo suum in hoc libro secundum locum non voluit aliquid nisi illud. Et secundum hunc modum tamen utitur hac dictione in libro regiminis acutarum egritudinum ubi dicit. Si non defendis ad iuvas hanc administrationem sorbitionis facere ex ordeo auxilio sufficiente secundum quod necessarium est. accidit extra nocumentum motorum plurium secundum locum scilicet illo est. quod si febre abi retine inveniente egrotis et dederis ei hanc sorbitionem post quod antecedas et evacues eam. si fuit dolor ei firmus et fortis stans adveniet in eo. et si fuit iam sedatus commovebit eum. Et tu invenies in locis pluribus librorum ypocratis. et librorum aliorum grecorum omnium hanc dictionem usitatam. secundum hanc intentionem. Et dicamus nunc quod dicit in infectione eius alia quam voluit ypocras cum dixit. Res quibus fit crisis ad dispositionem meliorem non oportet ut appareant subito. Dico ergo quod per illud non voluit in hoc loco nisi velocem scilicet in principio egritudinis. et non quod sunt signa que significant crisim que diximus nec ipsa significatio digestionis. Et illud ideo quoniam signa crisis cum apparent non potest esse quin crisis sit. aut bona aut mala. Signa vero digestionis significant quod eger salvatur et non significant necessario quod adveniat ei crisis. Et illud tamen quoniam si intellexerimus ex nomine crisis alterationem que fit subito. et intellexerimus ex eo commotionem que antecedit eam non significabunt signa digestionis necessario aliquam duarum harum rerum quas diximus. Etenim quoniam possibile est ut digeratur egritudo secundum longitudinem dierum paulatim ita ut integre consumatur. et nos significabimus in subsequenti sermone planius. Hoc quod differentia sit

al. na si urina est silis urine sanorum.

no

al' in instrumentis sputo

eos. et venis et virgam
renum
significatione

cum

al' qua apparatu est

int accidentia crisis et inter sig digestionis. Etiam quod
sufficiat in hoc loco ut scias quod oportet ut ponas spiritual
significationem digestionis que fit in istis bancidit. et ponas
initia significationem digestionis que fit in uenis. et ponas
egritudine significationem digestionis que fit in uentre. Sic quod oportet
in omnibus febris cum febris sit egritudo in uenis pul
satilibus et uene pulsatiles sint ingredientes in
genus uenarum ut sit plurimum illud in quo intendis. et
consideras urinam. Et neo namque qui pleuresim habet
oportet ut consideres in primis in eo quod expuit. Deinde
post urinam. et quando non potest esse. quando cum pleuresi sit fe
bris. Et cum egritudo est in uentre si non fuit cum ea
febris tunc non oportet ut consideres in egestione. et si fuit
cum ea febris. tunc oportet cum hoc ut consideres urinam.

Et dico quod principium primum uniuscuiusque egritudinis non ter
minant nisi signa digestionis. et inter hoc principium
et inter principium quod diximus hic latitudinem. Sed non est
determinatum semita artis medicine. et dicam magis. Et illud
est quando illud principium non extimatur quod pertranseat di
em tercium. sicut propter iam ostendit illud ypocras in libro pro
nosticorum declaratione sufficiente. Et est illud quod dixit.
Considerans faciem in principio egritudinis secundum hunc modum
deinde dixit post illud. Consideres faciem secundum hunc
modum. et iam transierit diem tercium egritudinis. demonstra
uit nobis ut intelligamus per hanc declarationem manifeste
quod principium quod intelligitur hic latitudinem non per
uenit nisi in diem tercium. principium uero quod uere est principium
uniuscuiusque egritudinis quod diximus esse partem egritudinis. possibile est
ut elongetur diebus pluribus ualde. quando eius finis non
est nisi cum initio apparitionis signorum digestionis.

Tempus autem quod est inter hoc et inter statum egritudinis est pars
una egritudinis. que nominatur augmentum egritudinis. et ei
ascensio. deinde status post hoc. et est fortior partibus
egritudinis omnibus et difficilior eis. et postrema earum omnium
est declinatio. et redeam ad illud quod dixi paulo ante.

Et illud est quando res que iuuamentum prebet oportet ut iterentur
totiens et iterentur. Dico ergo quod signa digestionis non est
possibile ut appareant et significent maliciam. Signa uero crisis
quandoque est possibile ut appareant et significent maliciam. et
illud ideo quando signa crisis non oportet ut appareant in hora
augmenti egritudinis neque in hora initii eius. et tamen oportet ut ap
pareant in hora status eius. et loquemur in sequentibus
de illis que apparent in hora egritudinis et in hora status eius.
Illa uero que dicas apparent in hora principii eius. dicere
nunc. Et retine a me quod ego dimitto in omnibus que
locutus sum in sequentibus dicere principium egritudinis
quod est punctum ex quo incipit egritudo cum non est lati
tudo. et dimitto etiam dicere principium quod est hora paro
xismi primi febris. et quod sermo meus totus non est nisi in intentione
tota quam significat nomen principii. et est hora tota in qua non
dum est digestio. quando cognitio huius principii est illa que
necessaria est in arte medicine. et significat res maximas de
esse egritudinis. Dico ergo quod numquam apparet in hac si
tor neque uomitus. neque fluxus uentris. neque exitura
apud aures. neque fluxus sanguinis narium. ita ut
fiat crisis per eo. egritudinis sunt quando cause consumptionis
eius. Res uero que non sunt nisi tantum signa significantia con

sumptionem egritudinis sunt commixtio sensus et uigilie et
sompni per similitudinem. et dolores. et alteratio bancidit. et lac
me et scotomia et omnia que sunt similia illis. Et ista
signa cum apparent post quod sunt signa digestionis iam
apparentis. significant quod egritudo est in summo malicie.
Et ista ergo signa omnia sunt ex quibus sunt cause crisis. et quod est
signum eius. significat quod crisis non oportet ut appareat secundum locum suum
in prima hora egritudinis donec permaneat non digestio omnino.
Et cum uero genus aliorum signorum que significant digestionis
apparitio cum apparent. quantumcumque appareant in principio ho
re primi paroxismi. significant meliorationem. Et ego re
dibo in ...l sermone meo abreuiante capitulo ergo
propter ut significent hore egritudinis uniuersalis ex egritudinibus
ipsis in primis quanta sit quantitas temporis earum
deinde ex horis anni. et ex corpore proportione deinde
deinde cum omnibus istis rebus ex signis que apparent
primo in prima quidem signa que apparent post. et similiter
ora sunt signa digestionis quibus cognoscitur terminus
principii. et finis eius secundum iustificationem et ueritatem. Et dum
procedas et scias per principium quando erit status cum exti
matione propria. et est illa que nominatur extimatio artifi
cialis. et intelligimus per eam illam que approximat ue
ritati ultima approximatione. Et sicut cognitio principii
secundum iustificationem et exquisitionem non est donec incipiat
hora augmenti. Similiter non continuatur hora terminationis
augmenti secundum ueritatem et exquisitionem nisi incipiat ho
ra status. et oportet ut extimes primum ut cognoscas ho
ram status quando incipit. Deinde extimes ut pro
cedas et scias quando erit et quam sit. Et quamquam dux noster
ad ista omnia non fuit nisi ypocras. tunc iam oportet
ut in hoc capitulo ponamus sermonem eius in eo. et exponam
ipsum. Veniamus ~~ipsum~~ ergo cum expositione sermonis eius secundum
quod uolumus de sermone usque ad finem eius. Etiam dicere
uolo tamen quod melius est ante quam incipiam operari
quod premisi ut addam sermonem breuem quo ostendam
illud quod dixi paulo ante. Dico ergo quod hoc principium
quod est pars egritudinis de quo inquirimus ut sciamus
an quantitas temporis eius sit quantitas una in
omnibus egritudinibus aut unaquaque earum habeat quantitatem
propriam temporis. principiati. et est illud in quo diximus
tessiluum precepisse uti illa sua firma uisione. et est
quod oportet in principio egritudinis ut administret res que
coadunat et constringit quamuis sit egritudo il
la de genere retentionis. propterea omnium hominum qui
significauit fuit ypocras et declarauit ipsum secundum
exquisitionem et ueritatem. Sed qui secuti sunt ipsum
non intellexerunt eum a deo quod locutus est in ipso
propter breuitatem sermonis eius. Etiam quod sufficiat
in hoc loco ut ponam tibi partem unam sermonis eius quod de
clarare intentionem eius. Nam cum tu intellexeris
illam a deo semel et cognoueris iam potens eris
incedere mea. Intelliges ergo intentionem reliqui
sermonis eius in hoc capitulo. nisi fuerit ex illis quibus
dominatur inuerecundia et tarditas. Et ego exponam tibi
amphorismum ypocras de libro amphorismorum. in quo dicit
non oportet tibi ut administres medicinam solutiuam
et moueas in fine prime particule. et digestam medi

Ex istis ultimis relinquitur
et per sompnum non fit ...

ad ...

ad ueritatem

uel quod
ad friuola

cam et mouet cruda non postquam digesta est egri
tudo. dum aut permanet egritudo cruda et in principi
egritudinis non oportet ut administretur illud. non fuit egri
tudo estuosa et uniuitate quod non est de consuetudine
grecorum uti hac dictione qua utitur in hoc sermone. et
est sermo eius estuosa nisi loquendo de animalibus
cum mouentur motu furioso querendo coytum. et
ypocras uero mutuauit hanc dictionem et acomodauit
eam egritudinibus que mouetur motu furioso uelocem
et fortiue cum incis in est humiditatibus et uentosi
tatibus. motus diuisus ac si ipse commoueant genus
egritudinis. In istis enim egritudinibus tamen oportet uti mediana so
lutiua in principio eorum. quoniam motus humiditatum diuina
cum in corpore iuuatiuus est mediane. ut faci
le eas attrahat. Sed quecumque humiditatum sunt que
cum hec que non digerentur omnino. sunt fixe stan
tes. non conueniunt neque obediunt mediane so
lutiue. ut attrahat eas nisi cum difficultate ue
hementi. et secundum hanc uiam dixit ypocras in alio
loco. Qui conatur euacuare membrum apo
mosum in principio egritudinis non euacuat
ex membro extenso apemoso propterea quod egritudo non
obedit mediane cum adhuc indigata est. et detestatur
ut loca sana resistencia egritudini. Verum consideratio
tio in istis non est non extra libri de ingenio sani
tatis. ypocras uero nominat totum illud tempus egritudinis
in quo non apparet adhuc aliquid omnino de
signis digestionis principium egritudinis. Etiam quod declaratum
est et patet illud ex eo quod dixit ante. quia non expedit
tibi ut administres mediam solutiuam nisi quando
digesta est egritudo. deinde exequitur illud cum dicit.
dum aut permanet cruda in principio egritudinis non oportet
ut administres illud. Sic igitur illud quod per hoc quod prin
cipium apud eum non est nisi dum permanet egritudo
non digesta. cruda. Et iam quidem oportet ut redeam
ad illud in quo fuimus uero et separauimus nos ab eo. Et quod
narrem qualiter ponatur finis augmenti egritudinis ter
minus manifestus sicut positus est finis inceptionis
eius. dico quod quod illud non est nisi cum uidentur signa
status. Et ypocras iam narrauit signa status in qua
dam sermone suo. et dixit quod omnia accidencia. et po
xismi in principio egritudinis. et fini eius sunt debiliora que
esse possunt. et in statu sunt fortiora que esse possunt.
et narrauit ea in sermone suo alio et dixit. Quando
egritudo est in ultimo acuitatis sue. tunc dolores
qui sunt in ultimo fine sue uehementie. ueniunt
in ea secundum locum. scilicet uelocem. Quod si dixerit qualiter
sciatur quod egritudo in hac dispositione sit in suis debili
oribus dispositionibus et fortioribus earum. et paroxismi nunc
maiores paroxismus eius et uehementiores eorum. dicam
tibi quod quando egritudo alterat subito. et est intentio quam no
minaui in sermone meo crisim. tunc expedit te
ut ponas principium crisis terminum ultimum aug
menti egritudinis. Sed cum consumitur paulatim tunc oportet ut tu
expianis et tempores cum paroxismis prioribus. Quod
si uideris illos paroxismos anticipare et prolongari
plus quam fuerint et augmentari plurimum sicut dixit

ypocras scias quod egritudo adhuc est in augmento
et ascensione. Si uideris illos paroxismos iam permu
tari ad contrarium harum dispositionum quas narraui. scias quod
egritudo iam quiescit et declinat. Sed fortasse uidebis
duos paroxismos qui sunt maiores omnibus paroxismis
egritudinis equari. Scias quod tunc quando ipsi comprehendunt
statum egritudinis. et quando uidebis paroxismum unum ma
iorem omni paroxismo qui uenit ante ipsum et qui uenit
post ipsum. Quare fit status egritudinis in ipso
solo. et non fortasse accidit in egritudinibus acutis. ut
moretur status egritudinis tribus paroxismis. In egritudinibus uero
cronicis quando status non moratur egritudinis non tribus paroxismis
tantum sed pluribus tribus multociens. et secundum hanc uiam oportet ut
significentur hore egritudinis uniuersales in dispositione ge
nerationis earum. et quando sunt et separantur et quando apparent
earum genera. et quando significantur est uia alia. Et oportet
necessario adhuc ut sufficeret tibi et declararet illa uia uero
enunciet tibi ante ipsam res de esse egritudinis et uirtutis. sicut
quod enunciaui tibi paulo ante de esse sputi. Et ypo. quod
iam dixit quod melior est egritudo que est lenis continua
egrediens in hora in qua egrediebatur in dispositione sa
nitatis et cuius quantitas est secundum comparationem eius quod assumpt
est. et posuit in hoc loco significationem assumptam ex substancia egestionis
et ex quantitate eius. et ex hora exitus eius. quoniam egestio cum est
secundum hunc modum significat sanitatem uentris in
ferioris. et similiter exequitur sermonem suum primum.
quia quando ita uenter inferior est sanus. Et uoluit intel
ligi per uentrem inferiorem in hoc loco stomachum. quoniam uenter
apud eum est nomen. omnis habitis continuitatem inferiorem
ut quod stomachus et que continuantur eum eo uentrem inferiorem.
ut distinguetur inter ea et inter pectus. Et propter hanc causam
non dixit et colorem egestionis. propter quod color egestionis
non est necessarius in cogitatione dispositionis stomachi. quoniam signa
quorum processit rememoratio sufficiencia sunt ad
significandam bonitatem digestionis cibi. scilicet sunt
ut sit egestio lenis continua. aut non antecedat horam
suam naturalem. nec postponat eam. et ut sit quantitas
eius secundum comparationem eius quod assumptum est de cibo. Sed cum
aggregantur iste proprietates in egestione tunc oportet ut sit di
gesta cocta. et quando in ipsa inuenitur aliqua harum proprietatum
non est necesse ut sit cocta et digesta. quoniam possibile est
quando ut stomachus sit sanus potens super operationes suas. sed
accidit rei cuius decoctio et digestio iam confirmata est ab eo
ut exsiccetur et desiccetur humiditas eius cum caliditatis for
tis in membris que sunt in circuitu eius stomacho et que
sequuntur ipsum uel coram eo ~~esset hi.~~ aut descendat e
existens subtilior quia oportet propter debilitatem uirtutis
facientis penetrare et dantis cibum. Sed fex aut et
lenis continua significatur per se ipsam sanitatem digestionis
et fortitudinem eius. Sed significatur cum hoc per accidens quod
penetratio cibi est secundum quod oportet. Sed significatur cum hoc tamen quod
non est cum aliquo membrorum que sequuntur uentrem
caliditas superflua ex aparte calido neque alio. Quod
si aliquis extimat quod sermo hic diminutus
sit et quod sit necesse ut in ipso addatur. scilicet ut sit egestio
equalis propterea quod quando confirmatur cuius digestio oportet ut iam
sint equate partes eius. tunc ipse in hoc non diriguit

Et illud ideo quoniam non est possibile ut continua sit in equalis
propterea quod necesse est ut sint partes eius cum soliditate
et compacte et fiat tota quasi res una. Quod si fuerit
quedam partes ei frustra sana et aspera dura et quedam
tam humide aquose. tunc non est possibile ut sint ad
invicem continue. sed sunt quedam separate ab aliis et partes
aspere dure sunt permixte cum totalitate sua ex
humiditate que est cum eis. et propterea quod ipse sunt in
subtiles aquose non possunt continuari cum illis corporibus
duris et non est eis cum illis corporibus consolidatio et con-
tinuatio sed currunt in concavitatem illorum et segregant ea.
Fit ergo egestio propter illud divisarum partium non consolida-
ta neque continua. Quod si egestio est secundum hunc modum
scilicet quod est levis continua significat procul dubio quod stomachus est sanus.
et significat cum hoc et quemadmodum dixi quod est egritudo in
aliquo membrorum que sunt in circuitu stomachi. et quod pe-
netratio cibi iam complet sed quod oportet. Et illud ideo quoniam
si penetratio cibi ~~iam compleret secundum quod oportet. et illud~~
ideo esset diminuta et non compleret secundum quod oportet. esset necesse
egestionem humidam. Quod si est exitus egestionis in ho-
ra in qua erat in sanitate. significat quod digestio non
tardatur. et quod non in virtute retentiva neque expulsi-
va est nocumentum aliquod propterea quod cum egestionis exitus post-
ponitur ab eo quod oportet significat aut tarditatem digestionis aut
tarditatem intercessionis eius in intestinis. et quando antece-
dit horam suam significat debilitatem virtutis retentive.
et non est possibile ut significet superfluitatem fortitudinis alte-
rative quoniam non est possibile ut fit stomachus in dispositione egritudinis et
precipue in illis quibus egritudo est egritudo acuta. fortior eo
qui est in dispositione sanitatis et est secundum hoc dispositio
naturalis. et virtus egri non est nisi debilior plurimum quam
sit cum est secundum dispositionem naturalem. Quod si egestionis
exitus est velox cum mordicatione. tunc non est velo-
citas eius nisi quia stimulat virtutem expulsivam. et
non significat hec superfluitatem fortitudinis eius neque de-
bilitatem. Egestio vero ~~ex~~ cuius exitus est absque mor-
dicatione et neque ab accidente alio in hora qua oportet significat
quod tres virtutes in stomacho sunt fortiores. scilicet alterativa
retentiva expulsiva. Et nos quidem iam osten-
dimus in libro alio ab isto quod in unoquoque membrorum
corporis sunt iiii. virtutes naturales. et nec quidem non
est tibi necesse querere a nobis ut afferamus tibi demonstra-
tionem ad unumquodque eorum que accidunt in sermone
quoniam nos iam scripsimus de unaquaque harum rerum librum singula-
rem. et iam oportet ut loquamur in hoc. scilicet secundum ut quantitas
egestionis. scilicet ~~oportet ut~~ sit secundum comparationem eius quod assumi-
tur de cibo. Dico ergo quod egestio levis continua que egre-
ditur in hora in qua egrediebatur in sanitate sicut est
minus quoniam oportet secundum comparationem quantitatis cibi.
significat id quod retinetur ex ea adhuc in intestino orbo.
aut intestino quod greci vocant colon. aut in aliquo
specierum gallum intestinorum et illud quidem non est bonum
sed est malum secundum quemadmodum modum posuimus ipsum signum vel causam.
tive propterea quod significat debilitatem virtutis expulsive.
sed si causam posuerimus tunc propterea quod remanet aliquid
de superfluitatibus inter cuius exitus esset melior et est ma-
Qua propter cum aggregantur in egestione omnia. scilicet signa que

diximus significat significatione certa sanitatem stomachi. et eorum
que sunt sub ipso. et quando unum istorum signorum minuitur
in ea tunc quoniam significat egritudinem invenire ipso. et quoniam significat quod
in penetratione cibi est diminutio. et quod in membris que
sunt in circuitu stomachi est egritudo et quod aliquod accidentium
iam adhesit egestioni quemadmodum diximus de esse mor-
dicationis. Et egestio que est naturalis secundum certificationem et verifi-
cationem est illa que significat quod non est nocumentum in stomacho et que
sunt sub eo. neque in aliquo eorum que sunt in circuitu
eius. et illa est egestio in qua aggregantur omnia que nar-
ravimus. Et hec quidem sunt due res quas retulit ypo-
cras dixit. scilicet oportet ut sit egestio declivis ad citrinitatem. et non
sit vehementis siccitatis propterea si fuerit color eius citrinus
tinctus purus. aut non fuerit declivis ad citrinitatem
omnino. sed fuerit secundum colorem cibi quem assumpsit eger significat illud
aut quod expelletur adveniente de colera citrina plusquam oportet.
aut quod non venit ad intestina aliquid de colera citrina
penitus. Et prima quidem harum duarum dispositionum si est ipsius
egritudinis significat quod colera in illa egritudine vel in illa hora est
plurima virtutis et sic est in hora declinationis egritudinis significat
quod corpus mundificatur mundificatione laudabili. et egestio de-
terminabit ista in sequentibus perscrutatione magis ultima
quam hec. Egestio vero que non est digna est aspera. non con-
trita subtiliter servans qualitatem illius cibi cuius est superflu-
itas. et egestionis est genus tertium. et illud quod significatur ex eo
non est propter dispositionem cibi. sed propter superfluitates que currunt
advenientes ex toto corpore. sicut egestio de qua dixi pau-
lo ante. quod color eius citrinus tinctus purus. Sunt
egestio. scilicet fit quando effunditur de colera citrina advenientes res
plurima multa pura. et egestio vero viridis significat quod mixta est
ei colera que est ut erugo eris. sed nigra egestio significat quod permi-
scetur ei colera nigra aut sanguis iam adustus
illic. Si autem vertes colorem egestionis qui trahentem ad
offuscationem et plumbitatem. et eger non comedit aliquid
cuius color iste sit significat illud frigus et congelationem
fortiorem in membris inferioribus. scilicet quasi iam sint consti-
tuta in tinno mortis. Quod si egestio est pinguis
vel unctuosa preter quod eger comedit aliquid pingue
significat liquefactionem membrorum. et egestio viscosa si viscositas
illa non est a cibo quem eger sumpsit significat liquefactionem membrorum
Veruntamen egestio unctuosa pinguis non fit nisi quando
liquefit adeps. Viscosa vero quando liquefiunt membra
dura. et propter hoc fit deterior prima plurimum. et egestio superflui
fetoris si fetor eius non est propter cibum significat putrefactionem
vehementem. et ad ultimum non oportet nisi ut consideres ad
qualitatem egestionis quando non est propter cibum. Iam vero ne-
cesse est et quamvis non ~~ad~~ conditionabiliter hec in ali-
quo sermone meo. ut intelligas illud amen. et
hanc viam et currit que dixit ypocras in libro
pronosticorum. Sed tamen hec semper et discerne inter illam
que est causa cibi et inter illam que est causa rei alterius. Et
iam quidem restat ut enunciem de egestione que eger dicit
cum voce sibili stridoris. et de egestione in qua est spuma
et de egestione in qua fiunt colores plures. Dico ergo
quod egestio cum egreditur vox illa quam narravi quoniam greci
dicunt vocant quo nomine non nominant eam quod
nisi quia ventum est eis quod fit sibilis vox in exitu huius

al' aut

al' ista

nōis a borre uel que fit cū exitu illius egrītis. signat q illud q egredit in ea ē uentositas grossa, cū buitate subtili 7 q in ista ex quibz egredit sunt spissa cobartata ɔstricta. Ego uo in qua ē spuma fit sm modum in quo accidit spuma in rebz que sunt extus. s. aut ꝑ rem bullien tem aut ꝑpea q3 resistit uentositas grossa bullit. 7 spuma quidē harum duarum ꝓprietatum n̄ fit nisi ex caliditate superflua liquante corpus. 7 sa gnat a cōmotōne l' agitatione diuisa. Ego aut di uisor color significat q in corpe sunt egrīes diuise. 7 ꝑ hoc indicat egritudines plongari 7 maligna ee ꝑpea q qn egritudines multipli cant indigent indigōne sua tpe longiore 7 earum difficultas 7 uehemencia 7 timor sunt s multitudine earum. 7 illud iō qm egritudo singla ris ē facilioris digōnis. 7 minoris timoris quā egritudo compoita ex spēbz plibz. Hec ḡ sunt que oportuit me loqui d ee egrōnis. Et ego nc

Cap. viij.m

dicam de urine. Dico ḡ q melior urina ē que est similior urine sanor. Que uo nō ē ita aut signat q digō nō fit ei. aut signat cū h pdicionē. 7 unaq3 urina. s. digā 7 indigā in oie q est una. 7 similir est unaq3 harum in gn̄e. verum in unaq3 ambarum sunt spēs plures ualde que ad inuicē diuersificantur in multitudine 7 pau citate. q3 oportet nos conari ut ponam uni cuiq3 earum terminos manifestos quibz discernā tur oia que cōplendunt in eo q est inter uas. Et nō oz quod ut queram urinā que ē in summo bonitatis digōnis nisi in illo qui est in ultiō sue sanitatis. 7 h urina declinat ad citrinū tīct. 7 ad rubeum clarum. s ē ad citrinū tīctū dclivior quā sit ad rubeum clarū. 7 oz ut sit h urī in spissitudine eqlī. Urina uo q ē hac sbtilior aut ea spissior signat q eius digō ē diminuta. 7 io ideo qm que ē sbtilior ea nundū digā est 7 que grossior est illa ē adhuc i augmento feruoris nō diuisa. Et tibi quod posse ē ut cognoscas illud ex urina que mingit 7 ē sbtil' clara de inde p' aut pmanet s disposō sua in subtilitate sp aut ingrossat post paulū. hec itaq3 due urīe simul indigeste sunt. s differētia quod inter utras ē q indigōne pme penit' incepto nō ē 7 secūdo ciat augmentū feruoris 7 agitatō uentositatis grosse sile augmento feruoris que fit in uno 7 nouo diū pmanet feruens. Turbide uo 7 urīe tres sunt spēs. alia ē ei q mingit turbi da. deinde post palum clarificat. alia ē ei q pmanet cum sua dispōne semp. 7 alia q mi gitur clara deinde turbat post. Et delior harum spēm ē tcia. 7 minus mala earum ē pma. Scda aut ē media inter utrasq3. Et illud iō qm urina que clarificat post paululū signat q illud q remanet ꝑ agitatione diuisa 7 augmento fer uoris est parū. s illa aut que semp remanet sm dispōnē suam signat q cōmocio 7 augmentū feruoris qui ē in sanguine est in summo augmenti sui. Urina uo que turbida fit exitus signat q nundū est ei mot' s erit in pximo s̄ḡ naccio fit h ur' delior earum qm signat q egritudo indiget tpe longo 7 uirtute forti ad hoc ut digatur. Sed urina que mingit turbida deinde nō morat quin in ipā residat sedimen laudabile signat q egr tudo nō morat quin digatur. 7 ꝑ h fit h urina minus mala quā pma. Urina uo tcia ē media inter has duas. 7 illud iō qm ꝑpea q eius gnato sunt a cōmotōne que ē in ultiō fine status suo 7 est in diminutōne sua i malicia abū̄ca que signat q nūd mot' ei inceptus est s erit in pximo sm superfluitatē suam i malicia sup urinā q si gnificat q ille mot' iam pterit' est ut sedet 7 quiescat. Urina uo que in ultimo fine elō gatonis a digōe est delior harum omnium. s hec quod urina est silis aq̄ sm in spēcie 7 spissitudine 7 uiō ē inuia digōnis sicut urina turbida. 7 ꝑxima ei sicut ur' que turbat post paulum. Et ē quasi indicans tibi q iam fatigata ē ars in digōne. q ē inueniens 7 que sunt eis homogene a loco nauseatiue uel sto sacietatis fieri. Quod si cū h ē eius est penetratio 7 pius exitus ue lox nimie — h egritudo noiat aqua ɔgregata exitl. 7 quidam noiant eam diabete 7 hoc nōie noiat' uulcan. 7 deriuat nom ei ab instabilitate 7 aug mento feruoris. 7 uir quidam de antiquis noiā uit eam dyariam urinē. 7 alii digniores solent ɔsiderare in noibz. h aut egritudo est loco dy arie uentris que noiat' lubricitas intestinorum. s illud iō qm ipsa ē qi mors duarum uirtutum nāli um quarum una ē altratiua 7 alia retentiua. Sed h delior spēm urie que ē indigā. Deinde sequit eam urā aquosa 7 est in hoc q nō digitur silis ei. Verum est minus mala quā pma 7 minus significans perditōnem. ꝑ q nō signat pdictōnem aliam nisi digōnis. 7 illud iō qm urina pma signat debilitatē uirtutis altratiue 7 retentiue simul in ultimo fine. hec aut in sa nich signat n debilitatē uirtutis altratiue tm. Sed quoniam opatones uirtutes que pbibent aut destru unt oio alicui mbrorum aut alicui uirtutum gn̄ ples sunt egritudo ē delior. 7 illud ē sm multitu dinē illarum opatōnū uirtutū. 7 ꝑ hoc fit dia nā urine delior uriarum q in nocumentū in ea est sm duos motus. Et urina q que ex sbtilita te 7 albedine sua consecuta ē ut sit sicut aq ē mala superflue. 7 illud ꝑpea q nocumentū in ea qm uis sit singlare. tn̄ significat debilitatē uir tutis in ultimo fine. Et qm apparet in plibz egri tudinibz urina alia pxima huic q in aurētes ꝑ magis siles huic uiris 7 potibz uehementis albe dinis. — Et quoniam subtilitas ē sbtilitas eius 7 nō fit h urina n ɔ ue qm additur in ea aq sa admisce aliquid citrinitatis cole citrine sbti lis. Et erit eis q tibi signat illud q est q acceptis 7

aquam claram et commiscueris in ea rem puram colericam quam greci nominant agirie et quam perse nominant kaligit. tunc colera ipsa videbis eam similem huic urine. Et hec urina est propinquior urinarum urine que penitus non digeritur. Secundo sequitur eam urina que declinat ad ruffedinem subtilem citrinam. Et urina cuius color est ruffus subtilis citrinus est subruffa tincta. Citrina que declinat ad ipsam hic ideo quoniam si acceperis aquam et permiscueris in ea mediocrem partem cuius color est ruffus tinctus subtilis. Deinde acceperis aquam aliam et permiscueris in ea plus illa quantitate partem cuius color est ruffus subtilis. videbis utrasque aquas similes. Et hec urina iam digeritur propter calorem suum et non ut diversificetur aqua in spissitudine sua adeo donec confirmata sit ei digestio. Sed quod diversificata fuit in colore. Omnium autem urinarum laudabilior est illa que declinat ad ruffedinem tinctam et ad rubedinem claram sicut diximus paulo ante. Quia ideo si accipias aquam et permisceas cum ea aliquid de aquositate sanguinis et coleram citrinam. Sed non est possibile quod non fiat declaratio quantitatum harum permixtionum. Veritatem non est necesse tibi nisi aut addiscas ab alio demonstrationem ad urinam naturalem aut expiaris eam tu per te ipsum temptando et experiendo urinas sanorum. Et dico quod quando diu sanguis permanet in semita digestionis moueri non quam migrare videtur secundum lene equale multum album plurimum. Cumque complet digestio addit color eius et minoratur quod in ipsa resistit. Deinde situ probibus hominum acido. post hec videbis urinam citrinitatem addi sicut iam eam declaravi in libro de virtutibus naturalibus quod res in qua superfluit calefactio cibi proprie sicut est pinguis dulcis convertitur et fit colera citrina. Et media quidem nominant hanc coleram nomine quod significat in lingua greca rubeum clarum. et est hec kesim. et nominant eam etiam citrinam nomine etiam quod significat in lingua greca ruffum tinctum quod tendit parum ad rubedinem. et illud quod nominant Giezi. et nomine citrini quod significat in lingua eorum ruffum subtilem similem citrino et colori eius. et etiam quam diximus. et est color quem alii nominant ex nomine illius colere. Et quoniam medici nominant hanc coleram hiis tribus nominibus commemorantur eam multotiens in libris suis. et quidam eorum nominant eam quibusdam eorum nominum absque aliis. et quidam eorum nominant eam nominibus tribus cum non tamen sit diversitas inter eos apud illos. Verum quod de melioribus rebus est ut sit super hanc rem eam declarare ipsam et exponam ita ut perveniat legens librum meum ad intelligendum quod dico in eo secundum veritatem et perscrutationem. Dico igitur quod color ruffus tinctus quem diximus nominari agreis giezi est de coloribus propinquioribus colori rubeo claro quem diximus nominari lingua greca kesim. et differentia quidem inter eos ambos est quod ruffus tinctus est propinquior albo et rubeus clarus est propinquior tincto et splendido. Et quoniam videbis coleram propinquiorem colori tincto ruffo. et quoniam videbis eam propinquiorem rubeo claro et quoniam extimabis quod color eius sit color ruffus subtilis. et illud ideo quoniam quando ad albedinem sit colera declivior

et est color eius turbidus est magis similis tincto ruffo. et quoniam est ei tersio et splendor et color eius est ruffus et est colori rubeo claro similior. Et sic superfluitatem propinquitatis elongationis ruffi tincti super rubeum clarum ad albedinem est superfluitas propinquitatis ruffi subtilis super ruffum tinctum ad albedinem. et sic superfluitatem elongationis rubei clari super ruffum tinctum ad albedinem est superfluitas longitudinis rubei non clari super rubeum clarum ad albedinem. Et propter hoc fit quod quoniam videmus sanguinis colorem colori rubeo non claro propinquiorem et quoniam videmus ipsum propinquiorem claro. Quapropter invenimus medicos quoniam narrasse eum nomine quod in greca lingua significat rubeum non clarum et narrasse eum quoniam nomine quod in lingua eorum significat rubeum clarum. et nec est possibile ut sit sanguis in colore colere. et sanguis consequatur finem ad quem possibile est ipsum pervenire propinquitati coloris rubei clari. et consequatur colera hec eius coloris finem quem ipsam consequi est possibile. Sed colera est propinquior colori rubeo claro. et sanguis procul dubio propinquior colori rubeo non claro. et illud ideo quoniam color rubeus clarus vere est medius vere inter colorem sanguinis naturalem et inter colorem colere naturalem. Cum igitur appropinquat illi unusquisque duorum chimorum non fit vere rubeus clarus sed fit propinquior quam est possibile colori rubeo claro. Sed hec igitur est causa in eis que cadunt de in nominibus de commixtione. Et illud vero quod necesse est in urina est de rebus facilioribus. et illud ideo quoniam terminus urine naturalis principium est hore in qua sanguis confectus est vel consequitur finem digestionis confirmate in corporibus que sunt secundum meliores dispositiones sanitatis. Si igitur qui hanc intuetur urinam et cognoscit eam deinde ponit ipsam quasi regulam et scientiam comparandi in reliquis urinis per divisionem reliquarum urinarum facilis est inventio dispositionum que alterant eam. et illud ideo quoniam si servat colorem secundum rectitudinem et veritatem deinde est in ipsa ypostasis alba lenis equalis plurima significat in hac dispositione quod digestio iam confirmata est. Sed tamen significat quod expellitur a corpore chimus mundus ultra mensuram. Et propter hoc aggregatur in urinis puerorum paucorum non omnium et in urinis utentium tranquillitate et ocio completorum et multo utentium cibo aliorum ypostasis plurima. propterea quod multiplicatur in corporibus omnium quos diximus superfluitas cruda. in utentibus quidem ocio propter quietem sed in utentibus multitudine ciborum propter multitudinem repletionis. et in pueris quidem propter multitudinem propter eam quod pueri appetunt et commiscent. et propterea quod operatio sua cum sit una non potest sufficere duabus operationibus aliis operatis existentibus in corpore infantis que sunt augmentum et nutrimentum. Quamobrem corpora eorum attrahunt cibum ex stomachis eorum antequam eius digestio in ipsis confirmetur. Et propter hoc residet necessario in urinis quibus accidunt febres propter superfluitatem ocii et quietis et multiplicationis cibi cum est corpus eorum ad salutem conversum ypostasis plurima in multo minutis

inaꝫ

Et uō uaᵗ coꝛ quibꝫ accidit feb ex minoratione cibi ⁊ labore ē ēē ē ſ cāuꝫ haꝫ. Et illd̓ ideo qm̄ color eaꝫ ē color ruffus tinctus ⁊ ē dn̄m cole i eis manifestū. ⁊ multē cōſuitur coꝛ egritudo p̄t q̄ reſideat aliquid inuitum coꝛ. ⁊ ſufficit tn̄ ut uideat̄ iuuiuus coꝛ nubes alba natans in ſūmo aque aut pendens in medio eı̄. ⁊ poſtq̄ fuit laudabil̓. ⁊ ſignificat p laudabilē albā lenem ⁊ equalē. ⁊ iuuinis ſanoꝛ ⁊ quoꝛ labor ē plimus ⁊ cibus pauc̄. ē colā dn̄antioꝛ. ⁊ pp hoc n̄ uidet ꝑ ypo. urinam ruffam tinctā colicā. n̄ cū hec ſit ſbtilis. Dicit ē q̄ urina diū pmanet ruffa tīcta colica ſubtil̓. ſig̃t q̄ egritudo nundū digā ē. ⁊ nꝫ reſideat ā in hac urina aliquid. ⁊ illd̓ ideo qm̄ n̄ eſt poſſē. cū urina ē uehementis ſubtilitatis. ⁊ ſi dimiſis eam tp̄z longo ualde ut diſcernat̄ i ut reſideat q̄ in ea ē d re q̄ ē groſſior. ⁊ uidet q̄ in ea ē d illo q̄ ſbtilius. qm̄ h̄ n̄ accidit n̄ urine. in q̄ ⁊ pars groſſior ē tn̄.

Et nō ē ā qm̄ urīā ē groſſa cū equalitate ⁊ ē in ea ypoſtāſ pāuca ē digā. ⁊ illd̓ iō qm̄ ſi ypoſtaſis que eſt in ea ē g̃noſa ſic grāna confracti tritici. aut fruſtra petal̓ ſilia aut furfuribꝫ aut ē nig̃. aut uiridis. aut fuſca. aut plūbina. aut fetida. tūc omīā iſta cū hoc q̄ non ē digā ſig̃t p dictōne. ⁊ iō illd̓ qm̄ ypoſtaſis g̃noſa ſilis g̃nis tritici fracti. ſig̃t urīā duardi ſpōn aut liq̄fcōnē m̄broꝛ. ⁊ coꝛ reſolutōnem in ptes magnas. aut caliditatē adurentē confortatam ſup ſanguinē. q̄ ē aduſtus. ⁊ petala aūt ſūt ptes excorticatē ex interiori pte uenarū cū accidit eis ut liqueſiant ⁊ reſoluantur ⁊ ſilr̄ ptes ſiles furfuribꝫ n̄ q̄ ⁊ h̄ ē groſſior ⁊ minoꝛ. ſꝫ ſilis petal̓ eſt groſſioꝛ ⁊ latioꝛ quā ſilis furfuri ⁊ ſubtilioꝛ ea.

Ypoſtaſis aūt nig̃ ſig̃t caliditatē ſupfluā igneam aut frigiditatē ſupfluā ex qua accidit diſpō ſilis morti. ⁊ ideo ē m̄bris corpis extinſecis nō accidere nig̃nē n̄ ſm̄ hos duos modos. aut cū caleſiant ſupflue. ſicut illd̓ q̄ aduenit eis qui plongāt moꝛā in ſole eſtiuo aut cū infrigidant ſupflue. i. acſi ipā moriant̄ ſicut accidit ſenibꝫ ⁊ aliis ſup quos ꝯfortat̄ frig̃ fortitudinē uehementiſ ⁊ ſilr̄ denig̃to coꝛ̓ urine totius. ⁊ denig̃tio eius q̄ uidet̄ in ea d nube pendente in eı̄ mēdō. aut natante in eı̄ ſūpmo. n̄ fit n̄ ex his duabꝫ rebꝫ. ſ. aut ex calite ſupflua aut ex frigore ſupfluo aut ex morte uirtuti nālū pp ſupfluitatē frigoris. ⁊ omīs quid̓ urina pueniens ad nig̃dinē ē infine malicie adeo ut ego nō ſtiā aliquē eoꝛ q̄ mixerit urinā nigrā ſaluatū. ⁊ ypoſtaſis aūt que ē in urīā cū ad nig̃diē ē dcliuis ē ſig̃tō p dictōnis minus ⁊ nubes pendens ī mēdō urine cū ē nig̃ ⁊ ē mīn̓ ſig̃t̄ p dictōꝫ quā res ſubſidens nig̃ ⁊ ſimilr̄ nubes natans in ſupp̄mo urine cū ē nig̃ ē mīn̓ ſig̃ ficans ~~p dictōnē~~ p niciē quā pendēs ī medio urine.

Color aūt uiridis nō ē n̄ aū nigꝛ ⁊ ſ. in ſenium adueniens eı̄ ⁊ quaſi ipē nō ſunt n̄ anteceſſio nig̃. ⁊ illud iō qm̄ cū egritudo ē malig̃ apparet in ea poſt appitōēꝫ uomitus uiridis. ⁊ egrōnis uiridis. aut urine uīdis. unuſquiſqꝫ hoꝛuꝫ triū ⁊ eſt nig̃. Color aūt fuſcus plūbinus non g̃nat̄ n̄ ex ui frigoris tm̄. ſꝫ odor fetidus non g̃nat̄ niſi ex putrefactione. Quod̓ ſi urina ſit ſimil̓ oleo ſig̃t liq̄fcōēꝫ corporis.

Omēs ꝰ g̃ iſte ſpēs urine ſunt male. ⁊ laudabilioꝛ omīuꝫ ſpēꝝ urine ē illa que eſt boni coloris in qua eſt nubes alba lenis equalis ⁊ reſidens in fundo uaſis aut natans in ſūmo eius. aut pendens ī medio. ⁊ laudabilioꝛ haꝝ triū urinaꝝ ē cui nubes ſubſidet. d inde ſcđa pt eam cui nubes pendet ī medio. deinde tertia cui nubes pendet in eı̄ ſupmo. Iſte nāqꝫ ſpēs urine ſunt que ſig̃nt digōnēꝫ. ⁊ reliquaꝝ uō omium ſpēꝝ urine quedam ſig̃nt ꝯtrium digōnis. ⁊ quedā ſig̃ficant p dictōēꝫ. Ille aūt q̄ ſignificant ꝯtrariuꝫ digōnis. ſunt urina alba ſubtilis. ⁊ alba turbida. ſꝫ ille quid̓ que ſig̃nt p dictōēꝫ ſūt illa in qua eſt res ſubſidens ſimil̓ g̃nis fracti tritici. aut petal̓ aut furfuribꝫ. ⁊ urīā nig̃. ⁊ fuſca. ⁊ uiridis ⁊ fetida. Urina aūt que tēdit ad ruffedinē tinctam. ⁊ rubedinē claram. ſi ē adhuc ſubtilis ē exiua ſue tenuitatis ī digā ⁊ exiua ſui coloris digā. Quare ē media int̄ urinā que eſt in digā uē. ⁊ int̄ urinā q̄ ē digā uē. ⁊ ſilr̄ urina in qua ē nubes ī medio ſui. alba lenis. ſꝫ ē diuulſa in ꝯtinua. ⁊ roꝫ quid̓ ut conſet̄ res ſilr̄ de ēē nub̓ ſuſtidētis. qm̄ oꝫ ā ut ſit alba. lenis equalis. ⁊ ſit equalitas in ea ſm̄ duos modos. quoꝝ unus eſt ut nō ſit diuulſa diſrupta. ⁊ alī ut ſit in omībꝫ horis ſ quod dixi. ⁊ illd̓ iō qm̄ ſi tu uides urīā clārā in hora. ⁊ in ea rē ſubſidens in hora alia. ſignificat illud quod nō ꝯpletur digō egrīs. Et primus quid̓ qui ſcitur dixiſſe has res mirabiles eſt ypocras. ſm̄ q̄ melius rectū fuit. ⁊ dixit ā q̄ deteriores ſpēꝝ urine in uiris ⁊ mulieribꝫ ē urina nig̃. ⁊ deterioꝛ in pueris ē q̄ ē aq̄ ſilis exiſtit. ⁊ illud ppē a q̄ puerorꝝ urīā nāl̓ eſt ſpiſſioꝛ. ⁊ urīā ꝯpletoꝝ nāl̓ eſt ppinquioꝛ ad ruffedinē tinctā. Et ~~et~~ omīs res contraria rei exiſtens rei nāli ſig̃t p dictōēm. ⁊ dixit itm̄ d urīā que tendit ad rubedinē nō claram. ⁊ in qua eſt fex reſidens tendens ad rubedinē nō clarā lenis q̄ ē urina ſalua ualde. Veritū indicat longitudinē egrīs. plus quā urina quā paulo ante diximꝰ. quid̓ ſig̃t q̄ digō nō cōpletur. ⁊ illud iō qm̄ ī q̄ tingit urinā. adeo donec facit eā puēire in hunc colorē nō eſt n̄ quod ſbtiliatum eſt d ſanguine. ⁊ oꝫ quid̓ ut miſceat̄ urīē cū h̄ aliquid d colera citrina. Oꝫ ſi ꝯſequat̄ ul̓ ꝯſentiat tū ſit ex debelitate caliditatis innate. ut g̃net̄ colā citrina. nꝫ ſanguis ꝯplete digōnis. i ut ſit ſanguis aquoſus ſubtil̓ ſig̃t q̄ caliditas innata indiget tp̄e longo donec redeat ⁊ ꝯfortetur.

al' plurima

al' exteriori

⁊ interior

multe

al' cū fortitudine

Nō dē mod nigri ...

et significat urina quod egritudo est salua propter
naturam sue materie. et illud ideo quoniam non est similis aquo
se neque cruda crossa. superflua habens crossitiem neque cetera est
acuta uel calida neque putrida. sed est materia propinqua
laudabili nature sanguinis. Et postquam
fecissemus compleuimus omnia que necessaria erant in inten
tione nostra. tunc iam oportet ut narremus illud quod promisi
mus nos narraturos. et est qualiter sciatur quando est status
ante quam sit. et unaquaque reliquarum horarum egritudinum.
dico ergo quod si esset nobis signum aut aggregatio si
gnorum signans certe et affirmans quod erit ypo. non narra
sset artem medicine cum prolixitate. et illi qui sunt
in temporibus non mirarentur quoniam sit possibile ut ante cedat in
medicina et sciat omnia ista ante quam sint. Cum ergo non
inueniatur signum unum cui innitatur et cuius certitudine
fiat fiducia in significando unamquamque horarum egritudinis.
ante quam sit quando erit. sed non est possibile ut experimento tantum in
ueniatur numerus signorum attestancium sibi adinuicem
significancium quando erit unaquaque horarum egritudinum ante
aduentum suum. quoniam cum tu medicaueris illum deinde
cogitaueris in uices illum numerum signorum multiplicari
ualde. adeo ut non possit aliquis hominum comprehendere
ea neque seruare neque rememorari eorum. oportet necessario
propter hanc causam. ut ille qui uult antecedere et scire ali
quam horarum. uel aliquas de horis egritudinis ante aduentum suum
secundum quod oportet ut subtiliter perscrutetur consideratione intente
nature cuiusque signorum ita ut possit comprehendere per hoc
quod cognoscat fortitudinem cuiusque illorum signorum illum quo
indiget de antecessione scientie. Et illud quoniam non oportet
necessario ut sint signa que sunt plura numero fortiora
signis que sunt pauciora numero. multociens enim in
uenimus unum signum forte fortioris significationis. quam alia
signa plura debilia. et propter hoc dixit mirabilis ypocras
in libro pronosticationis. expedit tibi ut cognoscas
omnia signa. et deinde ponderes fortitudines eorum ad
inuicem et experiaris per hoc esse eorum. et propter hoc dixit posuit est
dixit illa signa que significant fortitudines eorum. et non
dixit ea absolute. narrauit enim signa bona secundum continui
tatem suam. deinde signa mala secundum continuitatem suam.
verum ipse intendit per nomina quibus appellauit illa
signa. ut significant cum bonitate et malicia sua
quantitatem bonitatis et malicie sue. dixit enim de quibus
dam eorum quod sunt signa significancia prolixitatem
et de aliis quod sunt signa maligna. et dixit quod
ipsa sunt de nequioribus signis. et de aliis quod sunt mino
ris nequicie. et de aliis quod sunt mala. et de aliis quod sunt
de signis deterioribus. et de aliis quod significant mortem.
et quoniam addit in sermone suo. scilicet quod sunt signa bona
aut mala. dicendo ualde. dicit enim bona ualde. aut
mala ualde. et quoniam dicit signa enim que significant rem lau
dabilem secundum quod dicit signa que significant illaudabi
lem. dicit enim de quibusdam quod sunt optima signa. et de qui
busdam quod sunt bona sermone absoluto. et de quibusdam
quod sunt minus bona. et de quibusdam quod habent in significatione
salutis uirtutem magnam ualde. et quoniam nichil dicit de hi
rebus. et dicit quod ista signa significant longitudinem egritudinis.
et quod eius consumptio est longinqua. si si dimittam te ut scogites

scies quod cum cuius dispositio est ex egritudinibus non est mali
omnino. neque est longinquum a timore penitus. sed est cum
uirtute forti est incolumis. et sic est cum uirtute de
bili est habens timorem. Iam ergo tibi necesse est ne sis con
tentus ut legas hec signa in libro ypocratis su
perficietenus nisi ea scrutes et consideres esse eorum in eis
donec cognoscas per multitudinem tue experiencie
cum eis uirtutem ipsorum secundum ueritatem et proprietatem
et cogites in eis ipsum semper et consideres que signa
sunt in fine bonitatis. et que in fine malicie et
que sunt inter illa. et ponas ad illud eis ordines.
ponas enim quedam proxima melioribus signis et que
dam proxima deterioribus signis. et quedam propinquiora
aut remociora signis que sunt in fine bonitatis
aut in fine malicie. et quedam media secundum uir
tutem. inter signa bona et mala. et deinde consideres
post illum que signa sunt bona semper. et que signa sunt ma
la semper. et quorum significatio diuersificatur secundum diuersitatem
horarum egritudinis in qua apparent. quoniam enim sunt bona
et quoniam mala. et quoniam merentur ut in eis habeatur fiducia
et quoniam non merentur. ut in eis habeatur fiducia. Et ypocras
quidem dixit hoc quando et ubi dixit in eo cum dixit non
oportet ut confidas in signis bonis cum sunt non sunt se
uiam necessitatis. neque ut uehemens sit timor tu
us secundum signa mala. cum sunt non secundum scitam ne
cessitatis. si situ non cognoueris hoc non poteris perscrutari
aliquid eorum que sunt sciencie exquisite. set
multociens crisis erit fo presens. et tu non cogno
sces ipsam. et sic non differentia erit inter te et inter illum
qui nichil nouit de medicina. ita ut tu diuersifi
ceris et timeas de successione uel fine egritudinis. et sim
ultociens quidem extimas quod eger euasit ex e
gritudine sua et concedis ei ut dimittat custodiam
et cautelam integram in regimine suo. quare attra
his super eum infamiam magnam. et situ quidem non euac
uaris in aliqua horarum a malicia regis cum non pre
scis quando erit status egritudinis. et illud ideo quoniam situ non
precessis eius in regimine a principio egritudinis secundum propinqui
tatem status eius. aut elongationem eius. tunc non eua
euaberis quin ledas egrum nocumento magno.
Et ego quidem nunc narro tibi istas res quemadmodum pro
misi et narrando unumquodque genus earum et ostendam
in primis quod species omnes signorum sunt tres. deinde
narrabo fortitudinem cuiusque eorum. deinde narrabo qualiter
procedas et scias quando erit unaquaque horarum egritudinis. et
ego quidem iam narraui species signorum tres in eis que
premissa sunt de sermone meo. et non est malum ut iterum
nunc te rememorari faciam quod quedam signa significant
digestionem et contrarium eius. et quedam significant salutem et per
dicionem. et iste sunt due species signorum. tercia autem est
species signorum que apparet in hora crisis. Signa uero di
gestionis et contrarium eius sunt ego. et quod expuit. et urina.
sed signa salutis et perdicionis sunt ea que egrediuntur cum
istis tribus et que apparent in corpore toto. que ypocras
sufficienter dixit in libro pronosticacionis. et in sciencia
quidem crisis sunt quedam horum signorum necessaria que
habent genus singulare proprium significans causam quod

Marginalia (left margin, in order): Cap. xii — x. — studiis — multum — uel cum — ideo — rem — scilicet 2 — quedam quod — uel cognoscas

Marginalia (right margin, in order): si — sed — uel ueritate — in 2a parte aphorismorum non fit — verum alemannus — uel fine — cap. xiiii. in quo diuidit omnium significationum species — ost — uel quod apparet

dicam paulo post. usqz ad finē suum. ⁊ signa
digestionis ⁊ contrarii ei fixa sunt sm dispōem
unam in uirtute una. siue appareant i primo
die egritudinis siue appareant postquā pterierint ei
menses. ¶ Sig. uō que significant salutem
egritudinis ⁊ malignitatē ei. sunt tres spēs. quedā
ei sicut ante dixim. apparent in egrōe. ⁊ urinā. ⁊
eo quod expuit. ⁊ quedā inueniunt̄ i dispōnibz
corporis toci. ⁊ quedam apparēt in opōnibz nā
libz ⁊ aīalibz. ⁊ n̄ sūt oīa ista sig. fixa in ēē si
gnificando dispōez unā in oībz horis egritudinis. et
ego d̄t̄inabo ea tibi in sequentibz. ¶ Accidentia ū
que sunt in hora crisis. sunt duoꝝ gn̄ꝝ. que
dā ei sunt que s̄ causa crisis. ⁊ signū ei. et q
dam sūt que s̄ sig. ei tm̄. ⁊ omnia sunt n̄ firma
sig. neqz c̄ta. ⁊ significant in diuersis horis egri
tudinis dispōez reꝝ c̄t̄iaꝝ. ⁊ opant̄ res c̄t̄ias. ⁊
d̄ m̄ū pnosticatōnis n̄ ē n̄ cū istis signis. s̄ꝫ n̄
iō qm̄ ipā in aliqua horaꝝ egritudinis. ⁊ in aliqū dis
pōnū eius. significant crisim. aut signāt ⁊ faci
unt ipam. ⁊ in alia hora. ⁊ in dispōe alia egritu
dis sunt accidentia mala. ⁊ signa mala. Quare
nō significant crisim nz faciunt eam. s̄ꝫ ypocras
quidē locutus est in d̄ istis signis in locis plibz.
¶ Et sufficiat quod in h̄ loco ut te rememorari facia
am sermonē q̄ dixi in tractu p̄mi libri epidi
miaꝝ so. ⁊ est h̄. Accidentia que sunt in hora
crisis cū apparent. d̄ ind̄ nō fit eis crisis. qz
significant mortē. ⁊ qz signt q crisis ē diffi
cilis. s̄ꝫ nō repit̄ h̄ in sig. digestionis ⁊ c̄t̄rii ei. s̄ꝫ et
unūqqz coꝝ sig. semp rē unā ⁊ eandē. s̄ꝫ n̄ ē q̄d
urina. s̄. g̃. Q. n̄ ē boni coloris in qua ē fex sb
sidens alba. leuis. equal. oīo. sigt̄ sep digestionez
vrina uō subtil. in qua nō ē fex subsidens oīo.
sigt̄ semp c̄t̄rium digestionis. s̄ꝫ ⁊ signū digestionis bo
nū ē semp. ⁊ signa c̄t̄ii ei nō bona sunt sēper.
¶ Et hoc manifestū ap̄ illū qui coꝝ que p̄mis
sa sunt d̄ sermone meo memor extitit. s̄ꝫ iam
situ uides dolorē capitis. ⁊ pmixtionē in sensu.
aut scothomiā. aut alteratōez in anelitu. aut ā
gustiā. aut pfundū somp̄nū. tu nō potes p
cedē ⁊ statuē ex istis signis aliquid firmū c̄t̄uz.
⁊ simili. si uides sudorē aut urinā plimā. aut
uomitū. aut fluxuz sanguinis narui. aut
sanguinē currentē ex matrice. aut ex orificiis
uenaꝝ que sunt in ano. aut uides apa iā ad
uenisse apud aurē. aut in alio loco reliqui cor
poris. tūc omnia ista accidentia qnz signt crisiz.
⁊ qnz sunt cad. ⁊ nō signt crisim oīo. s̄ꝫ illud est
ex uno duoꝝ modoꝝ. aut q nō fiet crisis oīo.
aut quod erit crisis mala. s̄ꝫ dolor colli. ⁊ gra
uitas typoꝝ. ⁊ radii qui ymaginant̄ oclis. ⁊ sco
thomia. ⁊ dolor capis. ⁊ lacrime que currunt
absqz uoluntate. ⁊ rubedo faciei uehemens. ⁊
rubedo oclōꝝ. ⁊ tremor labii. ⁊ uigilie. ⁊ sōpnū
pfund. nō sunt n̄ signa tm̄. ⁊ signt in quibz
dā horis crisim. s̄ꝫ sili. asma. ⁊ talie speꝝ alterois

anelitus. ⁊ attractio mirac. ad supiora. ⁊ angu̇stia
uehemēs. ⁊ inflamatio. ⁊ sitis uehemens. et dolor
oris stōi. ⁊ ut nō quiescat cū infirmo lectus eius.
⁊ ut alienet̄ ⁊ clamet. Omnia .i. ē multociens sūt
sigōnes ei crisis. s̄ꝫ accidentiū uō alti gn̄is. quedaz
sunt que significant crisim. ⁊ sūt causa crisis. ⁊
sunt uōitus ⁊ flux uentris. ⁊ urina plima. ⁊ sudor.
⁊ sanguis. ⁊ apēmata que sunt in radice auris.
⁊ in aliis ptibz corporis. s̄ꝫ nō sequit̄ necc̄io appāitio
nē signoꝝ que dixim primo ⁊ sunt illa que non
sunt n̄ signa crisis tm̄. nz appāitōez signoꝝ q̄ dixi
postremo ⁊ sūt q̄ s̄t signa crisis. ⁊ causa ei euēt
crisis. s̄ꝫ ⁊ signoꝝ quidē ⁊ accidentiū ē spēs alia nō p
portōnata ad crisim. ppea quod nō sigt eam neqz
faciat ipam. nz tota ē firma sigōō sm c̄t̄ā sigōez
sicut signa digestionis ⁊ c̄t̄ii ei. nz tota ā est non
firma sigōō. s̄ꝫ qnz inueniunt̄ in ea sig. significātia
in oī hora bonū. ⁊ sig. significantia in oī hora
malum. s̄ꝫ q̄ d̄ istis signis nō signt in hora bonū
⁊ malū ipā in plibz dispōnibz significant unum
coꝝ. ⁊ illud repertū ē in oībz istis signis. s̄ꝫ ind̄ ē q̄d
sanitas mtis. ⁊ rectifico appetit ciburū. sūt ex sigs
bonis. ⁊ simili sanitas hanelitū. ⁊ leuitas corpis
egri. ⁊ sanitas pulsus uenarū ei. ⁊ ppinquitas
faciei ei faciei sanorum. ⁊ bonitas dormitōnis. et
equalitas corpis ei toci. ⁊ que similia sūt ill
ex eis que dixit ypo. in libro pnosticōis. s̄ꝫ signa
aut mala sunt c̄t̄ia istis signis. s̄. grauitas cor
pis egri. ⁊ malicia pulsus uenarū ei. ⁊ alteratō ha
nelitus ei. ⁊ papue qn̄ ē frid. ⁊ reliqua que dixit
ypo. in libro pnosticōis. s̄ꝫ terminauit uirtutē cui
q3 signoꝝ terminatōe manifesta. ⁊ illud ē q2 illa q̄
ex illis signis noīauit bona. aut mala sermone
absoluto sūt in plibz dispoibz. sm q ipē noīauit.
Q2 aut dixit in eo q ē d̄ melioribz signis a d̄tori
bz eoꝝ. ⁊ papue quod addidit in rememorādo ipz
cū dixit ualde. Considqr d̄ fortitudie sua q signi
ficat illam rem. quā nārauit. aut in horis oībz
aut ū n̄ forsitā diuersificet. s̄ꝫ dico g q cū signoꝝ
spēs sint sm hunc modū. tē si nō ē pole ut sciat̄
.s. qn̄ sig. crisis significant crisim. ⁊ qn̄ faciunt
crisim bonā aut malam. ⁊ res quibz fit crisis. tūc
nō ē cōphensio ueri in ill que dixit ypo. q nō ē
necc̄e tibi ut cōfidas in signis bonis q̄n̄ sunt s̄
scitam cōuenientez. nz ut uehemēs fiat timor
tuus ex signis malis cū nō sūt sm scitam cō
uenientez. s̄ꝫ ⁊ nos q̄ laboraui exponē librū d̄ ce
crisis in uanū. s̄ꝫ Q2 si ypocras hunc sermonē in
uanū nō ptulit sic̄ nec protulit alioꝝ que dix
tunc necc̄iū ē ut inueniat̄ signū c̄t̄ū quo distin
guat̄. int̄ illud q accidit. sm scitam cōuenientis. ⁊
int̄ illud quod accidit sm c̄t̄iū ei. s̄ꝫ et ego q̄d uellez
audire a quibzdā quoꝝ medicina apd̄ eos ē cer
cior m̄ē antiquoꝝ q sig. sit quo illud discernā.
s̄ꝫ Nos uō scim q signū sit illud quo discernitur.
n̄ ē n̄ illd̄ q dixit ypo. digō sigt̄ uelocitatē c̄t̄is
⁊ certitudinē sanitatis. s̄ꝫ Res aut crude qn̄ nō dige

Et sic habes q p sompn no fit crisis.

runt. et que dicuntur adventuram malam significant aut quod non erit crisis. aut dolores. aut longitudinem egritudinis. aut mortem. aut reversiones egritudinis. Secundum quod cognoscitur hora principii egritudinis ex alio ab hoc quod ei ad dixi paulo ante. Illi vero non dant principii egritudinis signum. Ipsi quoque propter illud non sciunt discernere et declarare alterationem habentis et alienationem quando significat predictionem egri. et interea quando significent crisim iam presentem. Verum ipsi sunt loco vulgi ex eis qui non sciunt aliquid ex medicina. ignorantes adhuc quid dicatur illud quod eis accidit. neque quid oporteat eos facere. et ego loquar de istis in sequentibus. Nunc autem narro tibi qualiter procedas et scias quando erit unaqueque horarum egritudinis in universali. an quantum sit secundum severitatem que necessaria est in medicina. Et ideo est quod nos in primo die egritudinis non intendimus nisi ad hoc ut sciamus an veniat crisis egritudinis in quatuor diebus primis. aut in quatuor diebus sequentibus. aut non declaratur in die primo. an veniat crisis in die quarto decimo. an in die xx. aut in die xl. et non ingreditur ex hoc super mensurationem regiminis plurima alteratio. sicut ingreditur quando crisis egritudinis venit in die quarto. aut in die v. et mensuras regimen illius egritudinis secundum regimen egri cuius crisis venit in die xl. hoc ei est in fine malicie. Ergo nimius medicus qui non antecedit in primo die aut in secundo vel ad tercium ad minus. et cognoscat egritudinem quam non est possibile primam pertransire ebdomadam. oportet ut super infirmum maxime erret. Verum illi qui errant in hoc et semel aut bis condonandum est. Quod si aliquis extimat quod non sit via ad presciendum statum egritudinis ante quam sit. tunc non intelligit iste de esse artis medicine parum neque multum. At vero iam consecutum est ex nimia elongatione ab extimatione quod omnia que fiunt in egritudine non cognoscantur ante quam fiant. quod ego sum contentus. et provideo vel providi quod possibile est pervenire ad scientiam eorum cum cognitione firma et certa. Pone enim te vidisse infirmum in quo non ostensum est in primo die egritudinis sue aliquod signorum timoris omnino immo omne signum quod in ipso apparuit significavit salutem. et cuius febris est febris acuta velocis motus. minxisse urinam boni coloris et qualem in mediocritate substantie. dico quod medicus qui considerat opinionem artis medicine cum videt huic egro sit quod egritudo consumetur. et veniet ei crisis circa diem vii. et precipue si apparet in urina eius nubes laudabilis natans in summo urine. aut et pendens in medio eius. et plus hoc est ut sit illa nubes residens in fundo aque. Verumtamen hoc dictum est breviter et velocior. et non est possibile ut addiscat ipsum discipulus velocior. propterea quod necesse est illum qui vult procedere et scire ista secundum veritatem cognoscere omnia signa bona et mala. Ypocras quid locutus sermonem quem si cognoveris scies quod ipse non loquitur nisi ei qui cognoscit ista signa. et est quod dixit. Salubrior febrium et meliorum signorum consumitur in quarto die aut ante ipsum. et malignior febrium et cuius signa sunt deteriora

interficiat in die quarto. aut ante ipsum. Scripsit quid et voluit intelligi per salubriorem febrium cum illa que est malignior febrium. et iudicavit de utraque earum simul. quod non pertransit aliqua earum diem quartum quando salubris consumitur procul dubio. et maligna interficiat. Sicut febris acuta in qua sunt omnia signa salutifera que sunt in fine fortitudinis consumitur in die primo periodorum eius. Et similiter febris proxima ei non pertransit diem vii. Et febris propria ei est illa in qua non aggregantur omnia signa salutifera que sunt in fine fortitudinis. Jam enim dixi paulo ante quod non est intentio rei quanto narratur quod est in ultimo illius rei cum qua narratur aliquid. sicut est intentio quando narratur cum illa re sermone absoluto. Non est ergo intentio sermonis nostri signum significans salutem. et signum significans salutem in ultimo fortitudinis et una. neque intentio sermonis nostri est signum significans malignitatem. et signum significans malignitatem in ultimo fortitudinis una. neque intentio sermonis nostri signum malum. et signum malum in fine malicie una. Pone ergo te vidisse febrem acutam iam incepisse in primo die. et non sit in ultimo salutis neque sint in ea signa significancia salutem que sunt in ultimo fortitudinis et fiducia eius. sed est salubris et in ipsa sunt signa significancia salutem et fiduciam. Dico quod febris hec pertransibit quartum. et ego determinabo post qualiter sciatur sicut ei crisis in v. aut vii. et secundum hanc similitudinem in febre maligna que est qua sunt signa mala non existencia in fine fortitudinis secundum diminutionem suam ab illa que est malignior febrium et deteriorum signorum proponitur mors. Quod si tu non facis ut cognoscas febrem salutiferam et illam que est in fine salutis. et malam et illam que est in ultimo malicie. non est tibi possibile ut experiaris cum experimento an ypocras bene dixit in eo quod locutus est. aut non bene dixit. et si tu non cognoscis eam superfluitatem fortitudinis signorum. et existimaveris quod signa non sint nisi duorum ordinum tantum. ordo bonorum. et alter malorum. erit lectio tua in eis que sunt in libro ypocratis loco incantationum et deprecationum vetularum. Et ego rogo illum cuius dispositio est hec ut abstineat ab hoc meo libro. sermo enim meus non est nisi qui legit librum ypocratis de pronosticatione. et perscrutatur intellectum eius. et adiuvatur ad illud in tractatibus tribus quos posui ad explanandum illum librum. et exponendas intentiones eius. Pone ergo quod tu videas urinam in primo die egritudinis similem aque secundum veritatem et perscrutationem. Et cum ego dico diem intellige a me quod ego non volo nisi diem et noctem coniuncti. scilicet viginti quatuor horas. Et pone quod febris sit debilis motus. dico quod hec egritudo prolongatur. Verumtamen non est possibile in primo die egritudinis ut sciatur quanta sit longitudo eius. neque est necessarium enim ut sciatur illud a principio egritudinis. quando iam scivimus id est cuius causa indigemus antecessione cognitionis. et est ut mensuremus cibum

al' salubriore

al' narrationem

al' ordo

ei

id est quod per diem intelligit h.

s quod ꝯuenit egri cui status nõ uenit nisi post
dies plurimos. Quod si ꝯsideraueris post illud si
gna que apparent quociens preterunt egro qua
tuor dies. poteris antecedere ꝛ scire qn̄ erit sta
tus egritudinis ſm ueritatem. Dicit ei ypo. necesse est
tibi qm̄ ut cogites a primo die egritudinis de esse eg.
ꝛ inquiras de dispositione ei. quociens preterunt ei
quatuor dies. nã si feceris illud nõ occultabitur
tibi ꝛ ad quid ꝯuertatur egritudo. ꝛ nos expo
nem̄ h̄ ampliori sermone quã sit iste sermo in
eis que uenient post si deus uoluerit. Et ꝛ
nos quidem iam declarauim̄ quod possibile ē tibi
ut significes a primo die egritudinis significatione ma
xima qua peruenias ad hoc ut antecedas ꝛ scias
quantitatem hore prime egritudinis q̄ nominatur
principium eius. s. quantum prolongetur ꝛ qn̄ ꝯ
sumetur. ꝛ h̄ signo in die sc̄o ē manifestior. et
potes discernere eam plusquã discernuisti in p̄o
die. ꝛ illud ideo qr̄ si febris ꝛ urina remanserint ꝛ
ſm dispositionem suam. poteris scire quod egritudo nõ
incipiet in ascensione ante diem. vij. ne dum ~~du~~
dicatur quod egritudo iam incipit in ascensione. Iam
enim annunciaui tibi quod urina similis aque
ē in ultimo fine elongationis a digestione. Et ergo iam
possibile est tibi ut cognoscas principium egritudi
nis in hora presencie ei. ꝛ nõ h̄ tm̄ sz ē possibile tibi
ut precedas ꝛ scias an quã ꝯsumatur. qm̄ ꝯsuetum
ꝛ cui egritudo ē ſm hanc quantitatem longitudi
nis tunc hora principii eius prolongatur ualde.
Acuitatum uõ ualde egritudinum principium est
breue ualde. ꝛ illud ideo qr̄ si uideris in primo di
e egritudinis signum digestionis apparere in urina. tunc
egritudo illa iam egreditur a termino principii. ꝛ
ut forsitam aliquis extimet quod nõ sit egritu
dinis principium omnino. Verum h̄ est inconueniens.
ꝛ illud ideo qm̄ nõ ē possibile ut perueniat egritudo
ad finem suum n̄ iam incepit. deinde augeatur donec
perueniat ad statum suum. Sed unicuique ē tempus cuiusque duo
rum. s. principii ꝛ augmenti in ultimo fine abre
uiationis adeo ut perueniat egritudo ad finem sui
status in die primo egritudinis. Quamobrem n̄
oportet tibi cum egritudo ē acuta ualde ut antecedas
ꝛ scias qn̄ erit consumptio eius principii. set
exerce te ipm̄ ut cognoscas ipm̄ in dispositione p̄
sencie sue. deinde cognoscas statum egri ~~eius~~
cognitione sufficiente. ꝛ horam in q̄ ꝯsumitur
principium egritudinis totum. ꝛ augmentum eius
cum est ſm hanc dispositionem acuitatis. ꝛ cogno
scas quod principium ~~paroxismi~~ primi egritudinis
cum hoc est eius dispositio. ꝛ principium egritudinis totius
ē unum ꝛ similiter augmentum paroxismi primi. ꝛ augmen
tum egritudinis totius fit. uerumptamen nõ ē possibile ut paroxismus
primus incipiat. ꝛ sit in ultimo fine suo. qm̄ h̄
est ex eis que nemo uidit unquã. nec ē possibile
tamen quod aliquis extimet quod accidat febris
acuta a principio sui esse. ꝛ sit in fine suo ꝛ statu suo.
qr̄ fulgur cadens sup ~~eum. ergo~~ egrum. Quod si

quesieris a me qualiter erit tm̄ ut cognoscam quod e
gritudo in die primo ꝯsequatur statum suum. dicam
tibi quod nõ potes scire illud n̄ fueris cognitor
signorum digestionis. Illud namque quod accidit in
digestione chimi cibi ꝛ simile ē ei quod accidit in membris
apostemosis. Et ypo. quidem locutus ē in quibusdam
libris suis de membris apostemosis sermone huiusmodi ꝛ
dolor ꝛ febris accidunt in generatione saniei plus
quã accidat cum generata ē. Sicut ergo nõ ē possibile postquam
maturatur ꝛ digeritur apostema. ut accidat febris diffi
cilis cuius status sit in uehementia. similiter nõ ē possibile ꝛ
postquã subsidet in urina fex laudabilis. ut in febre
sit difficultas laborum. Quod si apparet in urina
nubes laudabilis tm̄ natans in supremo urine. aut
pendens in medio ei. tunc nõ uenit adhuc sta
tus egritudinis. ꝛ plus illo cum nõ apparet aliquid eorum omnino
postquã nõ fuit egritudo ex egritudinibus in quibus
cola uirtutem h̄t fortem ualde. Qui ergo si ꝯsideraverit
cum perscrutatione ꝛ studio in egritudine omnia signa
que multociens diximus non occultabitur ei aliqua
horarum egritudinis omnino. Sz si egritudo fuerit breuis
cognoscet unamquamque horarum ei in dispositione presencie
sue ſm ueritatem ꝛ perscrutationem. qr̄ antecedet ꝛ sciet ꝛ
ante aduentum suum partem que eueniet in proximo. ꝛ
si fuerit egritudo prolixa sciet que erit unaquaque horarum
eius an̄ aduentum suum tempore longo cum extimatione
ꝛ approximatione. Quociens ergo extenditur cum ea tempus ꝛ
appropinquat presencie cuiusque hore erit prognosticatio eius
de illa clarior ꝛ manifestior. ꝛ ad ultimum oportet
ut scias quod dum nõ apparet signum manifestum signi
ficans digestionem. tunc illa hora tota nõ ē nisi princi
pium egritudinis. ꝛ tu quidem poteris annunciare quantum
superfit usque quo appareant illa signa manifesta ꝛ
significancia digestionem. ꝛ sunt. vj. propter naturam illius
egritudinis. ꝛ motum ei. ꝛ propter aliquam horarum anni. ꝛ propter
regionem ꝛ propter etatem. ꝛ propter complexionem egri. ꝛ illud ideo qm̄
si egritudo in natura sua ē longa cronica. Sed ergo sicut ꝛ
febris cuius paroxismus fit omni die. ꝛ uides eam moueri in
illa egritudine motu tardo. ꝛ est qualitas ei sepul
ta occulta. ꝛ ē hora presens ex horis anni yems. et
regio ei frigida. ꝛ sunt etas egri ꝛ natura ei declines
ad frigus. indigens in apparitione signi ma
nifesti significantis digestionem tempore longo. ꝛ nec
esse ē tibi ut numeres illud totum ~~tempus~~ principium egri
tudinis. Pone ei quod febris cuius paroxismus est omni die
accidat in yeme. in corpore cuius dispositio est quã nar
rauim̄ ante. ꝛ sit urina ei h̄ indigãs omnino subtilis similis
aque. dico quod nõ apparebit signum manifestum si
gnificans digestionem in hac egritudine in die ~~decimo~~ septimo
nec ante ipm̄. nec in die quartodecimo. nec an̄ ipm̄ ne
dum in die. vij. ꝛ ante ipm̄. Cumque dico signum
manifeste significans digestionem tunc intellige a
me signa que sunt inter signa digestionis occulte de
bilia. ꝛ inter signa digestionis complete. ꝛ signa quidem digestionis
complete sunt ut in urina appareat sedimen subsidens
album. lene ꝯtinuum. Signa uõ digestionis occulte de
bilis sunt permutatio urine a dispositione sua dispositioni

aque adhuc ut tendat paruum ad rubeddinem subtilem et ut permutetur urina iterum ad dispositionem tenuitatis ad ebulitionem. deinde remaneat secundum dispositionem suam postquam mingitur et non separatur. illud namque est ex signis digestionis debilis occulte. et urina que rufa tincta quando est subtilis. est huius generis et nullum quidem horum signorum significat quod hora principii egritudinis iam sit preterita quoniam necessarium est in hoc significatione manifestius istis signis. et est nubes alba equalis continua aut natans in supremo urine aut pendens in medio eius. et nubes que cuius color est rubeus non clarus et fex subsistens que est in hac urina et in urina et unquam non est fex. sed est boni coloris est qualis spissitudinis significat quod principium egritudinis iam preterit. et

Et secundum hanc similitudinem in peripleumonia et pleuresi sputum quod nominatur ~~sputum~~ proprie sequatur est comparatum subsistenti sedimini in urina. et ut non expuat eger aliquid omnino sed tussiat tussi sicca illud est comparatum urine que est in fine elongationis a digestione quam nominauimus aquosam. Quod si permutetur dispositio ex hoc quod nichil omnino expuit. ad hoc ut expuat. sed illud quod expuit sit subtile indigestum omnino. tunc et hec permutatio est permutatio est prima occulta debilis ualde. et non consumitur adhuc prima horarum egritudinis quam nominauimus diximus principium egritudinis. Quod si quesieris tunc quando consumetur hec hora et permutabitur egritudo ad horam augmenti dicam tibi. Cum incipiet eger spuere rem paruam digestam de uite stati post illud non cessat usque ad hora status augmentari illud quod expuit in multitudine et bonitate et facilitate. Cum ergo expuit aliquid confirmate digestionis plurimum et non est ei in expuendo labor uel impedimentum. tunc illa hora est hora status egritudinis. Cum autem uideris illud quod expuit secundum hanc dispositionem digestionis et facilitatis eius exitus. uerum quantitas eius diminoratur ab eo quod fuit. et non remanet de dolore aliquid tunc scias quod hora status egritudinis iam consumitur. Ponam ergo nunc quod inuenerim egrum habentem pleuresim non expuentem aliquid et mingentem urinam subtilem autem boni coloris et ponam quod inuenerim eum circa diem undecimum incipientem spuere. Verum illud quod expuit subtile indigestum sit. dico quod iste eger non est qui ambigat quod ante diem undecimum sue egritudinis fuit in hora principii eius. Sed forsitan aliquis extimabit quod in die undecimo iam manifeste permutetur ex hora principii ad horam augmenti. et res non est ita. Verum propterea quod dies undecimus est indicatiuus diei quartidecimi. significat quod initium manifestum certum sit horarum egritudinis que est hora augmenti eius non erit nisi in die quarto decimo. Si attendere et considera dispositionem an sit conueniens ei quod antecessit et significet eam dies undecimus deinde considera post ipsum diem. undecimum propterea quod decimus septimus. qui est indicatiuus diei uicesimi sicut dixi in libro dierum crisis. Pone ei quod eger expuit in die septimodecimo rem puram digestam. dico quod possibile est ut sit huius egri crisis. in die. xx. Verum non est possibile ut eius crisis sit completa. Si illud propterea quod non est in diebus indicationis postremis. quod est in diebus antecedentibus indicationis de uirtute sed in diebus crisis que postremis de uirtute quod in diebus crisis antecedentibus. Sed et dies indicationis et dies crisis primi sunt fortiores. et quanto plus additur egritudinis longitudo tanto plus fiunt dies crisis et dies indicationis in ea debiliores. Quare indiget egritudo cum iam prolongatur propterea quod cum elongatur a digestione uehementer. ut accidat in die et indicationis altitudo maxima. et ut expectetur in die crisis. crisis que ~~separatur~~ [expectatur] et altitudo quidem maxima non est nisi ut mingat eger urinam complete digestionis et expuat sputum confirmate digestionis. Pone ergo quod res non sit in. vii. x. ergo non est possibile ut egritudinis huius hec est dispositio in die. xx. a sua egredatur egritudine et sit eius crisis completa sed sufficiat de ea ut in ipsa accidat egro altitudo fortis. Nam cum illud est possibile est ut sit egro in aliquo die tum crisis sequentium diem uicesimum consumatio completa. Que est ergo extimatio tua nunc in hoc sermone. an uidetur tibi quod non sit sermo non artificialis postquam non est ueritas insensibilium. animam uidentem infirmum cuius dispositio hec sit. At ego uideo quod omnia que dixi reperta sunt in egris que dixit ypocras in tractatu primo libri epidimiarum et est octauus egrotorum qui egrotauerunt in hora pestilencie. et totus sermo eius de dispositione est hec. Eukrisin que inuenitur piectum ante portas ciuitatis que sequitur per te horachi accidit [acciderit] febris acuta et dolor in costis in latere dextro assiduus et tussiebat tussi sicca et non expuit aliquid in diebus primis sue egritudinis et paciebatur sitim et uigilias. et urina eius erat boni coloris. subtilis multa et hec in die. vi. et dolor eius uaporatione non alleuiabatur et coartauit eum dolor in die. vii. Et illud ideo quod febris eius augmentata est et dolor eius alleuiabatur et ledebat eum tussis. et alteratus est anhelitus eius. Et flomotomauit eum in viii. die. et alleuiauit et exiuit ab eo sanguis plurimus sicut oportebat et alleuiatus est dolor. uerumtamen tussis fuit secundum suam dispositionem in siccitate. deinde febris in die undecima alleuiata est ab eo et sudauit illud quod sequitur caput sudore pauco et tussiuit et proiecit subtiliorem rem quam oportebat. Deinde in die septimo decimo incepit spuere rem digestam paucam. et alleuiatum est corpus eius. Deinde sudauit in die. xx. et eradicata est ab eo febris. et alleuiatum est corpus eius post crisim. uerumtamen fuit sitis. et illud quod proiciebat ex pulmone non erat laudabile. deinde redit ad eum febris in die. xxvii. et tussiuit et expuit rem digestam plurimam. et apparuit in urina eius sedimen subsistens plurimum album et sedata est sitis eius et dormiuit. Deinde in die tricesimo quarto sudauit corpus eius totum et eradicata est ab eo febris. et completa est eius crisis. Et si tu intellexeris hunc sermonem scies quod omnia que apparuerunt in hac

Jo

egritudine 9 uenienca fuit ei q̄ pⁱmissimus
d' ppetate eg' quē narauī. 7 quod h̄ urine eius
multoc nō fit memorat' sicut mous eius
est in egr' alius tñ ppica q2 remorat' eius
bis. 7 dixit q̄ fuit subtil' in principio. deind'
dixit q̄ in die. xx. vij. fcm̄ ē in ea sedim̄ plu
rim̄ album significauit t' p hoc q̄ nō minx
urinā 9firmate digōnis nisi in illa hora. n̄
ante ipam. ipp illud q̄ aduenit ei crisis di
minuta in die. xx. sicut diximᵘ añ. q2 oportet
ut sit. i. q2 in die. xvij. incepit spuere sputū
digestū paucū 7 nō 9pleta est ei crisis in die
xx. qm̄ non fuit 9firmata digō nz in urina nz
in alus nz in eo q̄ expuit. ipp h̄ q̄ q̄ dixit. S
ecuntū fuit in eo sitis 7 illud q̄ proiec' explōe
suo nō fuit laudabile. 7 rememorare q' i hoc lo
co q̄ ypocras bñ dix'. in s̄moē suo q̄ d' 9suetu
dine ei q̄ remanet d' egrie ei post crisim ē ut
redeat. deind' lege qd' ipe dixit dispoē hui'
eg' in die uicesimo vij. 7 ē hoc. deind' redit ad
ipm̄ febris in die uicesimo vij. 7 tussiuit et ex
spuit rē digām plimā. 7 apparuit in urina e'
sedim̄ subsistens plimū album. 7 sedata est
tussis eius. Et iam añ dixerat q̄ in diebz diebus
qui sunt int' uicesimū 7 uicesimū vij. fuit i eo
sitis. 7 illud q̄ piecit expulsione suo nō fuit
laudabile. 7 secutus est illū cū dixit q̄ in die
uicesimo septīo redijt ad eum febris 7 sedata
ē sitis eius. 7 incepit spue sputū laudabile
7 apparuit in urina ei sedim̄ subsistens plu
rimū albū. q̄ h̄ ē illud q̄ dixi ante. q2 accidit
in febre res simil' ei q̄ accidit in apatibz que
maturant. Sicut ei in apatibz in dispoē gña
tōnis sanici sunt febris 7 dolor plusquā cē
possiunt in eis. simil' ē in febre in dispoē digō
nis chimi facientis eam. 7 p̄m hanc similitudinem
accidit enkisiz huic illud q̄ accidit d' redicō
ne febris ad eum. 7 illud iō qm̄ supfluitas q̄
remansit post crisim diminutā q̄ aduenit ei.
ppea q2 calefcā ē 7 bulliuit in hora digōnis su
e gñauit febrē que aduenit ei ante crisim. 7
ex eis que sigñt q̄ ei calefcō 7 ebullicō nō fuit
nisi opatōe caloris inati in ea. n̄ opatōe cali
ditatis febris ē natura dierz in quibz ostensa
ē opō. 7 illud iō qm̄ incepit in die undecimo
sigōō laudabil' s; fuit debil' occulta. deind' appa
ruerit in die septimo decimo signū ~~significl~~
manifestū pⁱmo sig̃ficans digōnez. deind' ue
nit in die uicesimo crisis diminuta. Postea
apparuit in die uicesimo septīo signū digōnis
9plete. 7 ipp illud executus est s̄moēz suū c
dixit. deind' in die tricesimo q̄rto sudauit corp'
eius totū 7 recessit ab eo febris 7 9pleta ē ei cri
sis. [D]eclaratum ē q̄ ipp illud q̄ in septem
diebz post diē uicesimū septim̄ digeste sunt
omēs cause facientes egritudinē. 7 expulse
sūt a corpe usq3 ad postremā cap. Egg̃ssa ē q̄

supfluitas que faciebat febrem cū uriā. 7 eg̃ssā est
cū sputo supfluitas que erat in pectore. Opt
q̄ ut tu scis s̄uans hunc s̄moēz in h̄ loco. 7 in
eis que ueniunt post. 7 scias q̄ ista tria diuisa
sunt ab inuicez. Volo intelligi p ista tria diui
sa ab inuicē. digōēz debilem occultam 7 digōēz
diminutā. 7 digōēz 9pletam. 7 q̄ digō fuit in
h̄ egro in die undecimo. 7 digō diminuta. fuit
in die. xvij. 7 digō 9pleta fuit in die. xx vij. de
ind' post hunc diem septē diebz 9suāta est e
gritudo. 7 h̄ hora tota fuit hora status egrius.
que ead' declarabo s̄mone planiore. hoc in sequen
tibz si hoc sputū q̄ apparuit in die. xx vij. si ap
paruisset in diebz pⁱmis egrius. cū urina in q̄
eēt laudabile sedimē nō fuisz posse ut ptransi
ret crisis ebdomadam pⁱmā. Et ego quid' nolo
intelligi p dies pⁱmos egritudinū nisi dies q̄s
9phendit pⁱmus pioduz q̄tnoz. Iam ei dixi qd'
principiū egritudinis s̄m sam intencionē eiu'
ē in hac quantitate hore acuitatis eius. 7 hanc
intentōnē quid' uoluit ypo. in s̄mone suo. illo
qui h̄t pleuresim si apparet sputū incipiens a
principio egritudinis ē egritudo breuis. Et nos
quid' iam diximᵘ q̄ principiū d' s̄m tres mod'
quoz un' ē pⁱctū pⁱmū in q̄ incipit egritudo ē
nō ē latitudo. 7 mod' s̄s ē. hora que pueuit in
diē tercium. 7 intentō que uisa ē tesulo q̄i uidet
eam in sōpniis. 7 mod' tcius est hora q̄ ē pars e
gritudinis tocius. c 9suātōēz tenat signū dige
stionis manifeste. 7 ypo. quid' iam dix' omēs
has intentōnes quas sig̃t nom̄ pⁱncipū que ead'
hostendimᵘ ppea q̄ diximᵘ in ill' q̄ pⁱcierit d' ser
mone suo. 7 hostendā illud in duobz tractatibz
qui sūt post istū tractū. declaratōe notiore q̄ pa.
Sluc extimo qd' ypo. in s̄mone suo q̄ sputum
q̄ apparet in pⁱncipio egritudinis in eo qui h̄t
pleuresim sig̃t breuitatē egritudinis. n̄ inten
dit n̄ intenciōez sam quā sig̃t nom̄ pⁱncipū
7 ego d'terminado hoc in sequentibz. Principiū aūt
q̄ ē pars tocius egritudinis. 7 ē hora pⁱma qua
tuor horaz eius. 7 ego extimo q̄ iam ostendi te
claratōe qualit' cognoscat' in dispoē p̄senae sue
7 in dispoē 9plemti siu. 7 siue diminutōis. 7 q̄lit'
cognoscat' añ quā 9pleatur 7 9sumat'. 7 qñ erit
9plemtū eius 7 ipius 9suptō. Et illud iō qm̄ si
gnū q̄ sig̃t q̄ iā 9sumit' ē digō manifesta. 7 sig̃
q̄ sig̃t ante quā 9sumat' ē nā egritudinis 7 hora
presens ex horis anni. 7 etas egri. 7 sequit' illud
s 9plemtum. 7 regio in qua egrotauit. 7 regim̄ ipius
q̄ p̄cessit in hora sanitatis. Sig̃ q̄ sūt p̄ora ad si
gnificand' qñ erit 9suptō p̄ horaz egrius sunt
sig̃ digōnis. 7 ego ostendā illū declarōē suffici
ente in ill' que sūt post. qualit' p̄cedas 7 scias qñ
apparebt signa digōnis. [N]unc uō ego rememor
extremitatē illi'. [D]ico q̄ q̄ oportet ut 9si
deres quanta sit longitudo que ē int' signa p̄
sencia que significāt tibi q̄ in diū fit digestio.

Cap. vij

runt signa digestionis manifeste que spatium ut sit et quanta sit quantitas velocitatis egritudinis. Si ut consideres si egritudo moveatur cum acuitate et velocitate. aut cum tarditate. ita ut sit quasi res occulta vel submissa. Fit magnus ultimus rebus in hoc imo ex eis que necessaria sunt in ipso est ut sciantur quantitates superfluitatis digestionis et contrarii digestionis ad invicem. Nam signa que significant quod digestio nundum sit. diversa sunt valde. et sunt quedam eorum et quedam differentia est magna et differentia quidem inter signa digestionis maior est quam eorum que diversificantur ad invicem. Nam si permanent signa que significant quod non est digestio omnino. quatuor diebus a principio egritudinis. hora principii illius egritudinis est longa. Si vero apparent in quatuor diebus primis egritudinis signa significancia quod est digestio pura. tunc illa egritudo longa est verumtamen non sicut prima. Quod si signa que significant contrarium digestionis sunt pura tunc illud quod remanet de hora principii est parum. Et oportet quod ut consideres cum istis signis in signis de quibus dicit ypocras. que significant longitudinem egritudinis. Et ego ostendam illa signa secundum expositionem completam in sequentibus. Et ego in hoc loco rememoro a principio libri ypocratis. ut sit illud exemplum quo significentur ista signa. et hoc est sermo ypocratis. Sudor frigidus quando est cum febre acuta mortem significat. et si est cum febre molli et significat longitudinem egritudinis. Et illud ideo quoniam ista signa si apparent in primis diebus egritudinis. et significant que significant quod non est digestio. adhuc sunt erecta. significant additionem in longitudine principii egritudinis et quando in est tunc augmentum egritudinis erit longius fit et fit status eius secundum illud preter tempus longum valde et secundum illud quod erit est consumptio egritudinis. Iam ergo manifestum est tibi quod potes in diebus primis egritudinis cognoscere ex quantitate digestionis hora principii egritudinis et quantitatem reliquarum horarum que sunt post ipsam et horam egritudinis cum extimatione propinqua. Deinde addi tibi propter scientiam illius certificationem continuationis significat apud te anticessio cognitionis horarum egritudinis. cum consideras in omnibus quatuor diebus pertranseuntibus egritudinis. Et si in quatuor primis diebus egritudinis affirmant tibi signa digestionis occulte. significat tibi manifeste illud quod remanet de hora principii. propter scias. et significat in anima tua quod hora tota egritudinis in qua nundum apparet aliquod signorum significancium digestionem est prima hora de horis egritudinis quam nominavit principium egritudinis. Et illud ideo quoniam cum tu consideras in hoc modo. non fit tibi difficile cum cognoscas quanta sit elongatio egritudinis ab eo quod apparuit tibi in primo die eius quam considerabas illud. Et cognoscas in quot diebus illud consumitur quod remanet usque quo appareat eius digestio manifesta. Deinde apud illam horam incipit augmentum egritudinis in quo possibile est ut sit crisis sicut accidit habenti pleuresim quam dixi paulo ante. Et possibile est ut stet egritudo donec veniat status eius completus et fiat in eo crisis secundum illud completa.

Et quoniam possibile est quod non fiat crisis omnino post horam status egritudinis. sed consumitur egritudo paulatim cum adventu digestionis ad eam secundum longitudinem dierum. Et ego hostendam tibi in eis que sunt post istum tractatum huius libri qualiter scias res istas ante quam veniant. Meum namque consilium est ut ostendam tibi in eis que sunt post istum tractatum quando fit crisis in augmento egritudinis. et qualiter antecedas vel discernas cum fuerit illud. et quando fit crisis in hora status egritudinis et que sunt signa quibus declaratur illud ante quam eveniat. et quando non evenit egritudini crisis omnino. sed accidit ei digestio paulatim donec consumatur. et que sunt signa quibus significatur illud ante quam fiat. Et ego quidem nomino hunc speciem consumptionis egritudinis crisim. Verumtamen non nomino hoc nomine nisi alterationem egri subito vehementem aut commotionem diversam evenientem egro ante illam alterationem. Et illa quidem diversa commotio apud me dignior est nominari crisis quam alteratio que evenit post ipsam. Et mea quidem intentio in eis que venient post non est nisi ut annunciem tibi quomodo liter antecedas et cognoscas unamquamque harum duarum ante quam fiat. Video enim illud esse melius ut non scias contentus ut scias quod egritudo consumitur in hora illa et illa subito preter quod scias an sit illa consumptio. post commotionem diversam cum labore et dificultate vehementi. aut absque diversa commotione et labore omnino. Et ego quidem declarabo omnia ista post tractatum hunc huius mei libri declarabo tibi cum eis quomodo qualiter antecedas et scias de esse crisis et an sit bona an mala an sit completa. an sit diminuta. Et ante omnia ista ego incipiam et dabo tibi signa significancia tibi egritudines a principio cum incipiunt. Et illud ideo quoniam propterea quod quantitates horarum egritudinis non cognoscuntur sicut diximus ante nisi ex specie nature egritudinis cum eo quod consideratur in ea de hora presenti ex horis anni et reliquis eorum que diximus. Et si non dedero tibi signa horarum anni et reliquorum que significant tibi unamquamque egritudinem a primo die cum accidit incedens via illa qua incesserunt plures medicorum nostri temporis. Et illud ideo est quoniam ipsi volunt demonstrare unam duarum rerum occultarum consimilia comparari. et quoniam conantur declarare manifestiorem ambarum per eam que magis est occulta. Et si nos non dederimus tibi signa cuiusque egritudinis ita ut cognoscas eam in diebus primis eius erimus incedentes vias eorum et faciemus similia operationibus ipsorum. Et melius omnibus quidem rebus est ut cognoscas egritudinem a primo die. et demonstravimus nos quidem multotiens quod istud est possibile scire. Nam nos scimus periodos terciane. et periodos quartane. et periodos illius cuius periodus est omni die. et quando accidit in primo die qualiter erit. Et

Quod si contingat ut tu non cognoscas egritudinem a primo die cum accidit cognitione certa. tu tamen secundum dispositionem potes consequi a primo die aliquid de cognitione eius cum extimatione propinqua. quousque pervenias ad hoc ut in

Marginalia: tus · digestionis · tibi · non · al. que. est e illa. · A. quod commotio antecedens dignius appellatur crisis quam subita alteratio. · horum · tibi · vel eam

capias et mensures per eam regimen egri secundum quod oportet. Quando certificatur tibi post res quia cognovisti in die primo aut in secundo aut in tertio, procul dubio autem in quarto. Et melius quidem est ut ostendam in rationibus et signis egritudinum quibus esse cognoscantur a primo die earum. Et signa egritudinum ad quarum cognitionem non pervenitur in primo die nisi cum extimatione non egrediente a via mediante. Quando discernere et cas post discretionem sana in die tertio aut quarto. Et ego quidem ponam appositionem sermonis mei in tractatu secundo de hoc in primis. Quando referam unumquodque eorum que premisi secundum ordinem quem oportet. **Incipit liber secundus de crisi.** Cap. primum prohemiale.

Iam dixi a principio huius mei libri quiddam cuius nunc te rememorari facio, scilicet quod non est intentio mea in hoc meo libro ut determinem secundum quam intentionem cadat hoc nomen crisis. An scilicet omnem alterationem tantum que fit in egritudine an secundum alterationem tantum que semel subito venit, an secundum laudabilem illi, an secundum commotionem diversam que antecedit omnes alterationes, et quando accidat in egritudine. Sed mea intentio in hoc meo libro est ut ostendam tibi qualiter scias unamquamque harum rerum quas diximus in hora presentie sue et antecedas et significes etiam antequam sit quando erit. Et nos quidem demonstravimus quod cognitio uniuscuiusque horarum egritudinis quatuor in dispositione presentie sue et significatione eius quando veniet ante adventum eius est ex magnis rebus et cuius necessitas est vehementior in cognitione omnium harum rerum. Et narravi signa que significant unamquamque harum horarum in dispositione presentie sue et ante suam consumptionem aut ante adventum ipsius. Et declaravimus quod significationes earum sunt modorum plurimorum et quod una illarum rerum est natura egritudinis. Et promisimus ut enunciem in hoc tractatu secundo qualiter cognoscas a primo die adventum naturam egritudinis. Et ille cui contingit ut presens non sit cum visito egros et cognosco a primo paroxismo febris an sit illa cuius paroxismus fit omni die aut in terciana aut quartana aut composita ex terciana et illa cuius paroxismus fit omni die an sit febris que nominatur causon et egritudines alie plures iam expertus est et cognoscit esse hanc scientiam sensibiliter. Quod si tu fueris ex illis qui presentes ex me non viderunt aliquid huius divinationis super egros, tunc secundum equitatem convenit tibi ne laudes quod dico antequam ipsum experiaris et cognoscas certitudinem eius nec vituperes illud. Non intelligas totum quod dico donec teneas illud et consequeris ipsum cum experimento. Nam audire quod dico et intelligere ipsum concessum est omnibus hominibus. Spero enim quod consequetur de expositione et declaratione meis que dico quod non leget librum meum hic aliquis cui occultetur aliquid eorum que sunt in ipso. Experimentum autem certitudinis sermonum meorum est experientia si preparatur tibi ut sis medicus apud egros et ex facilioribus rebus et si non preparatur illud et indiges ut singulariter per te experiaris illud. Non est tibi facilis res sicut esset me presente. Verum indiges ut iam sis

exercitatus in cognitione specierum pulsuum venarum secundum perscrutationem et verificationem ut sis edoctus in omnibus operationibus mediante sufficientia. Nam certitudo scientie non oportet ut addiscatur nisi ab eo qui utitur illa secundum rectitudinem et rectificationem. Non ab illo qui conatur referre eam et dificiat in ipsa. Nam non placet michi ut hunc sermonem meum addiscat et experiatur nisi ille qui est secundum hunc modum. Alii autem de illis qui consueti sunt ~~desiderare~~ de abreviatione mediante iuvat ut similiter fit eis quod de illis quod possibile est doceri in vi. mensibus non placet ut addiscat vel sciat illud quod ego dico nec ut experiatur illud et audiat de certitudine eius. Primum namque est illud ut referam et secundum ut presumus illud. Nam ergo nunc oportet ut narrem qualiter cognoscam naturam egritudinis in primo die eius secundum veritatem. Cum quidem dico diem intellige a me quod non volo dicere solum sed diem cum nocte. Et secundum hanc semitam dicunt homines quod mensis est triginta dierum. Nam ipsi cum dicunt illud non significant per illud horam qua currit sol super terram tantum. Sed ipsi significant per illud cum hoc noctem. Et secundum hanc similitudinem dicimus etiam quod annus est trecentorum et sexaginta v. dierum. Et sicut determinavimus intentionem sermonis nostri dies, oportet etiam ut determinemus intentionem sermonis nostri egritudo. Dico ergo quod egritudo est dispositio que nocet operationi. Et quod ipsa quandoque est simplex et quandoque est composita. Et iam ostendi has res in tractatu in quo determinavi species egritudinum. Egritudinis autem singularis esse non ignoratur a primo die quo advenit ab aliquo qui esse eam cognoscat. Quoniam uniuscuiusque egritudinum insunt signa sibi propria absque aliis egritudinibus. Egritudinis autem commixte et composite non est possibile ut cognoscatur unaquaque specierum a principio sui. Et neque est turpe medico. Nec nocet ei si indigeat in cognoscenda egritudine composita ex duabus egritudinibus die primo et secundo. Similiter et composita egritudo ex tribus egritudinibus indiget consideratione in die primo, secundo et tertio. Et cum vero est egritudo una singularis et non cognoscis eam a primo die tunc illud est turpe valde et malum. Nam ergo oportet ut exercitis teipsum adeo donec cognoscas unamquamque omnium egritudinum singularium per se ipsam cum est integra completa cum velocitate et facilitate. Nam si tu non antecesseris et exercitaveris teipsum in hoc cum studio et sollicitudine non cognosces egritudinem quando incipiet cum sit parva et debilis. Sicut tu non potes cognoscere olivam aut ficulneam aut arborem quercus cum oritur ex terra. Preter quod cognoscas hanc arborem cum est completa et perfecta. Si tu non perveneris ad cognitionem eius dum oritur nisi iam cognoveris eam antea illud cum est completa. Nec cum tu cognoveris eam cum est completa in primis dum vides eam ubi oritur cognoscis eam. Sed sicut tu sis cognitor cuiusque harum arborum quando est completa cum facilitate et velocitate postquam videris eam multotiens, similiter indiges in cognitione eius cum oritur ne sis contentus ut consideres eam semel aut bis nisi videas eam multotiens donec fias sapiens cognitor eius. Et cave si cum vero experimentum aliquid horum quorum te rememorari fa

---

Et magis hoc est quod non sufficiat tibi ut cognoscas hanc arborem esse perfectam et completam.

tibi hec

medici

at sit

ut est

nec

tibi

medici

-facio certas in eo in prima vice cum ipsum experi
ris ne desperes te posse pervenire ad illud vice
alia. et ponas rem in eo quod sit possibile et non di
mittas vel cesses uti eo et temptare ipsum multo
ciens donec exercitatus in ipso et affirmes illud
et bene scias. Et tu quidem vides adiscentem iacere cum sa
gittis errare in signo suo multociens in principio et non redit
ad disciplinam nec error ipsius infert ei tristiciam
nec angustiam. Cum ergo arte iaciendi cum sagittis
sit adeo vel disposicionis ut possibile sit filius adiscere
eam et sit possibile adiscentem affirmare eam a prin
cipio cum eam experitur. tunc quomodo est extimatio
tua in arte illorum qui sunt esculapii cum indige
at multitudine sciencie ad illud quo indiget et
exercitatio in operatione sua cum perscrutacione et studio. Et
tu ergo qui legis librum meum si es ex illis qui
eligunt studere et laborare in perscrutationibus: intellige
primo omnia que narro tibi de esse cuiusque egritu
dinum secundum veritatem et rectitudinem. Secundum inde exerce te ip
sum in cognitione eius ex signis deinde post hoc iudica
de eo quod apparet tibi de veritate si sum veridicus. aut
de falsitate si sum falsidicus. Et si tu es piger
diligens ocium. aut es ~~in~~ non piger sed tua festi
natio non est nisi in rebus pessimis. et eligis cen
sum et dignitatem et regnum super inquisitionem
veritatis. tunc tibi melius est ut non experiaris aliquid
de hac sciencia. Et sine eris loco eius qui accipit ur
ceum aque clare et evacuat eam in puteo pleno li
mo faciens namque illud corrumpit aquam et
non rectificat puteum. Verum ego redeo ad id quod
veritatem tenet dico ei. necesse est tibi ut exerceas te
ipsum prius adeo donec cognoscas unamquamque egritudinem
cum est singularis non composita. et sit cogitatio tua quod
de ea habes et ex ipsa metitur non ex rebus tamen quod ea extrin
secus accidunt in quibus plures medicorum con
fiderant. et non in aliis. Verum sit principium tue in
tentionis et plurimum eius. in rebus que sunt nature
illius egritudinis ~~tamen~~ proprie. Deinde consideratio post in eo
quod accidit in ipsam plurimum. Cum ergo sit ut in febre
que dicitur tertiana. non sis contentus considerare an sint pa
roxismi febris in die tercio. et an illi paroxismi complete
moventur. Nam si eger duas febres tertianas habet.
aut duas quartanas. tunc due tertiane faciunt
omni die paroxismum omni die faciunt. et due febres
quartane faciunt paroxismum tertianum. Si extimas
quod due tertiane sunt una febris cuius paroxismus fit omni
die. et extimas de duabus quartanis quod ipse sint
tertiana una. Nam ergo significat tibi hoc quod non est tibi ne
cesse ut sis contentus considerare in hoc modo. id est ut non con
sideres in ipsa nisi febris. Species namque febris non
simulantur nec in initio suorum paroxismorum nec in augmento
nec in statu suo. nec in declinatione nec in accidentibus
que commutant eas. Et si unaquaque duarum febrium
scilicet febris tertiana et febris cuius paroxismus est omni die
non inveniretur in aliqua horarum paroxismorum stans
singularis per se. esset quod non discerneretur nec cognosceretur.
Et propterea quod nos invenimus febrem tertianam per suam

singularitatem incipere. deinde augmentari donec com
pleatur deinde minui. et similiter cuius paroxismus fit omni die.
non est tibi difficile ut discernas inter febrem illam
cuius paroxismus fit omni die. et inter duas tertianas. Et
tibi quid iam oportet ut tuum primum studium ponas in
febribus puris. Ypocras namque non dixit quod febris
tertiana cum prolongatur quanto plus possibile est ipsam
prolongari consumptio eius fit in septem periodis fabu
lose et falso. sicut michi aliorum ab hoc dixit falso. Et tu
quid indiges ut scias que febris sit hec febris
tertiana pura. quoniam Ypocras non dixit eius signum. ut
possit stare vel cognoscere super eam. vel in sciam.
Nam si ego tibi ducatum prebuero et intimavero
directo cognosces et scies eam cum facilitate. et sci
es que febris sit febris quam nominavit Ypocras
febrem tertianam. Et si dimisero te involui in libris a
faciam te stare super viam inquisitionis non cognos
ces quo proficias nec de esse febris tertiane. nec de ce
lacius ex omnibus ~~horis~~ rebus. Et non hec tamen accidere et
si et tu cum hoc non eris longinquus quin erres in
intelligendo plurimum sermonis. Et inde est quod quando tu
legis in libro aphorismorum quod egritudines que multiplicantur
in estate sunt febres continue. et causon. et tertiana et
plurima valde. oportet autem omnino te ut intelligas sermonem
eius in estate. Et non recedat a te quod ipse voluit per
estatem necessario dicatur anni sua. sicut illam quam narravi
quod accidit semel in regione acton cum dixit venit
pluvia multa in calore superfluo et perseveraverunt in
estate tota. Verum oportet te intelligere quod unaquaque horarum
anni complexionem habet determinatam. et unaquaque compositi
one habet et ordinem. Et scias quod yemps est humidior
horarum anni et frigidior est horarum. et quod estas est contraria ei. et
illud quia ipsa est siccior horarum anni et calidior earum.
Si commutatur res ita ut fiat yemps sicca et estas
humida. non erit dispositio horarum anni secundum naturam suam
et propter hoc non multiplicabuntur in estate estive egritudi
nes. Nam ergo necessarium est tibi ut non extimes quod
unaquaque egritudinum multiplicatur nisi in una horarum
anni. et non in alia proprie illarum horarum. Verum illud
non fit nisi propter complexionem aeris continentis nos propterea
quod ipse resolvit corpora nostra et assimilat ea nature sue.
Et propter hoc dixit Ypocras. quod quando ver simile autumpno e
xistit tunc oportet te expectare adventum autumpnali
um egritudinum. Iam ergo oportet ut sit complexio estatis cum
remanet secundum suam naturam. secundum rectitudinem complexi
o calida et sicca. Si ergo hec ita est ~~ut~~ tunc manifestum est
quod quando est estas secundum plurimum quod est hec dispositionis est fe
bris tertiana secundum plurimum quod est. Et necessarium est cum ~~est~~
~~as~~ calida et sicca ex horis anni adiuvans ad hoc
ut eveniat tertiana. fit regio calida et sicca. secundum
hanc viam magis adiuvans ad hoc ut eveniat ter
tiana quam calida et humida. Et similiter oportet ut sit com
plexio egri secundum hunc modum. et secundum hanc dispositionem.
Regimen namque hominis est cum huiusmodi dispositionis. scilicet de
clive ad caliditatem et siccitatem est magis adiuv
ans ad hoc ut eveniat hec febris. Et ego quid vo
lo intelligi per regimen quod declinat in corpore ad calorem

febris

cap. 3. in quo docet cognoscere febrem tertianam puram

alia ...

~~cognosci est~~

~~ad ...~~

non

sit hora

regio

tertiana

et siccitatem ut sit labor plurimus et similiter vigilie et sollicitudines et ut sit cibus minus et magis declivis ad naturam colere. In corpore cuius causa hec rerum dominatur colera vehementius quam fuit et fit calidior et levior sit quam fuit. Jam ergo docuit nos Ypocras quod colera non fit nisi ex rebus calidis et sic illud in multis locis pluribus suorum librorum de quibus est sermo eius quod multiplicatur et dominatur in estate. Iste ergo res quas narravi tibi iam fecerunt te cognoscere quod ipse generant febrem tertianam et illud ideo quoniam quando febris est in estate et precipue quando estas est vehementis caloris et siccitatis et regio et natura egri sunt convenientes ad hoc et cum hoc quod precessit de regimine egri declinavit ad hanc viam, tunc iam possibile est ut sit febris tertiana. Sed tamen usque ad hunc finem non comprehensum est a nobis ex sermone nostro quem locuti sumus non generato febris ex colera et non oportet ut sit tertiana. Et illud ideo quoniam cum estas faciat accidere febres continuas et causonidem et tertianam et similiter unaqueque harum causarum quas diximus, tunc iam conveniat tertiane in generatione sua cum hiis causis febris causon. Et illud autem quod et apparet in sensibilibus simile est illud quoniam non est differentia inter paroxismum febris tertiane et inter febrem que est in ultimo acuitatis et adhustionis. Verumtamen inter utrasque est differentia quod colera in tertiana febre est sparsa in corpore toto et propter hoc antecedit eam tremor et sequitur eam vomitus colere et sunt vestigia colere in urina et sudore manifesta et nos iam locuti sumus de istis rebus in libro alio ab isto. In reliquis autem febribus adherentibus que non separantur colera est comprehensa in concavitatibus venarum cum sanguine et propter hoc diversificantur iste febres a febre tertiana quamvis sit chimus faciens eas unus scilicet quia in istis febribus colera est in concavitate venarum sed in febre tertiana movetur colera motu forti adeo donec spargatur et procedat in omnibus membris et propter hoc adveniunt ad rigorem eius ad expellendum eam cum fortitudine motus eius et vehementia fervoris eius et hec est causa inquietudinis febris et eradicatione eius per sudorem et vomitum et scias eam. In febribus autem adherentibus unusquisque paroxismorum febris non consumitur consumptione completa ita ut radicetur quoniam chimus qui est causa febris non expellitur et egreditur a corpore. Verum in istis febribus et quando movetur colera motu fortiori quam ipsa bulliat et ferveat et confortatur et natura quadam fortitudine tunc expellit eam et procedit et spargitur in corpore toto et antecedit paroxismum eius rigor et sequitur cum consumptione febris. Dixit ei Ypocras. Si supervenerint ei qui habet febrem causonidem rigor consumitur febris eius. Et ego quidem iam ostendi in quibusdam tractatibus in quibus narravi causas egritudinum quod non est causa frigida tamen faciens evenire rigorem sed quoniam faciat ipsum accidere et causa calida acuta. Et ego adinveni illud cum testio visibilium et dicas est quod tu invenis cum aliquis ponit super ulcus medicamen calidum et mordicativum accidit ipsum vehementer patitur rigorem et tremorem. Et invenis iterum illum cuius corpus plenum est superfluitate fumosa de numero digerendi in balneum occupillationem pati et tremorem et similiter invenimus quod febriens et fastiditus cum nausitiva saturitas est fortis et omnis cuius corpus est plenum sordicie acuta si ingreditur balneum aut in locum in quo calefaciat eum sol fortiter et si moveatur in quo sit aliquantulum fortitudinis occupillatur secundum locum vel velocitatem. Quod si movetur per illum in nullo loco aut illa dispositione pervenit ad rigorem et tremorem quoniam superfluitates que erant quiete moventur motu fortiore in balneo et aliis post motum fortem cum moventur et penetrant membra sensibilia mordicant ea et pungunt ipsa quare accidit eis per illud rigor et tremor et nos iam declaravimus ista in libro alio ab isto.

At vero cum febris sit generata a colera cum movetur et spargitur in corpore tunc oportet ut veniat in eius principio rigor fortis. Sed inter rigorem eius et rigorem quartane est differentia ante omnes rem quia habens rigorem tertiane sentit quasi cutis eius aculeis plena sit et pungatur et habens rigorem quartane sentit frigus forte simile rei frigide quod accidit homini in yeme apud vehementiam frigoris aeris et nos quidem iam declaravimus in libro alio ab isto quod quartana non fit nisi ex colera nigra quando multiplicatur et dominatur in corpore. Febris ergo tertiana non est possibile ut sit nisi et cum ea sit rigor fortis in quo sentiat homo quasi caro eius plena sit vel stimuletur aculeis et pungatur acubus. Febris autem quartana non incipit a primo die quo incipit cum rigore forti sed rigor non sit fortis et augmentatur in ea nisi secundum additionem suam secundum dies et sensus eius in rigore eius non est quasi corpus eius pungatur sed quasi sit res infrigidans ipsum et quasi cum hoc arctat ipsam vel confrigat ita ut perveniat lesio ad ossa. Jam enim audivisti pacientes hanc febrem conqueri de lesione in ossibus suis et attritione in carnibus suis. Febrem autem cuius paroxismus fit omni die non precedit rigor neque in principio sui advenit neque post ipsum. Immo non accidit habenti eam nisi infrigidatio extremitatum eius et eius quod apparet de corpore ipsius. Et hec non tamen sunt signa febris tertiane sed sunt et signa que abea non separantur inventa in ea ex pulsu venarum in febre tertiana motus non assimilatur motui venarum in febre quartana. Et illud est quia febris quartana in principio paroxismi sui ponit venas in dispositione puritatis pulsus et debilitatis et tarditatis et raritatis eius quam non sequitur egritudo preter eam. Terciana vero febris quamvis ponat plurimum vene quandoque in principio paroxismi sui parvulum dubio parvum tardum debilem rarum. Veruntamen tarditas et raritas ipsius diminute sunt a tarditate et raritate que sunt in febre quartana plurimum valde et ymaginatur tibi in primis paroxismi quartane quod vena sit solida et coartata quasi trahatur ad interiora et prohibeatur elevari. In primis

uero paroxismus febris tertiane non accidit aliquid ex
ex hoc. et tarditas in pulsu in eis est secundum propinquita
tem dispositionis secundum quam est uniusquisque hominum
cum est secundum naturam. Febris uero quartana cum
incipit tunc ipsa ponit pulsum habitis eam quam
uis sit adholoscens secundum dispositionem pulsus eius
qui est in ultimo fine senectutis. Ex istis ergo
signis omnibus cognoscitur febris tertiana pu
ra. et signa ipsam cum istis signis est quod pul
sus inuenitur in ea equalis. secundum perscrutationem
et illud est quia non inuenis in eo diuersitatem. neque
in uno motu ex motibus uenarum. neque in eo quod est
inter motus eius. quamuis hoc parum accidat in
febre. Sed neque forsitam inuenitur illud in prin
cipio febris non in paucissimis earum. Non ergo occul
tatur febris hec cum incipit alicui eorum qui ui
derunt eam multotiens. Amplius esse eius de
claratur tibi declaratione plurima in hora augmen
ti eius. et illud est quia uelocitas pulsus est equalis
non intersecta. et peruenit ad magnitudinem et ue
hementiam uelocior. et secundum illud est peruenit ad stre
quetiam. et non repiuntur in eo signa que significa
cent egritudinem. et accidunt in hac febre si
tis et inflamatio. et non morantur nisi parum do
nec perueniat status eius. et inuenimus calita
tem sparsam in corpore toto cum equalitate et
non inuenimus in pectore superfluitatem calitatis
super extrema. et quando ponis manum tuam super cor
obuiat tibi in primis cum ipsum tangis calitas
multe acuitatis quasi eleuetur cum uapore. et
inde ipsa non moratur quin debilitetur. et uincat
eam manus tua. et non est sicut calitas febris ad
hurentis maligne. Nam cum in illa febre
ponis manum tuam super corpus tunc quanto plus
moratur super ipsum est calitas acutior et magis
ledens manum et acutior maligniorque. Deinde
in hora in qua eger bibit aquam recedit a
febre more maris cito ergo a litore recedit. Et
Quare uides cum eam bibit eleuari ex corpore
eius uaporem calidum penetrantem exeuntem in
dicantem sudorem. et uomit colam citrinam
et quandoque habet fluxum uentris colicum. et mingit
urinam in qua cola est dominatior. Et iam qui
dem potest in hac hora quod abiectus uel insciam cogno
scere potest febrem tertianam puram. et illud ideo quia fuit in
ea sudor uaporosus calidus sicut sudor quem homo
emittit in balneo. et est ille sudor equalis in cor
pore toto. et sit pulsus uene in dispositione simili il
li secundum quam est uene sani in dispositione exercitii. et quando in
grediatur. s. quia est uelox fortis magnus frequens
cum fuit a principio febris equalis. Amplius post
istas res omnis febris quiescit. et eradicatur
complete. et non quidem pertransit quantitas longitudi
nis paroxismi duodecim horas. et hec est quantitas
qua possibile est magis elongari paroxismum febris
tertiane pure. In pluribus uero dispositionibus quandoque est quan
titas eius septem horarum tantum. et quandoque eradicatur

ante hanc quantitatem parum. aut post ipsam parum.
Quod si tu post hoc totum non cognosces febrem
tertianam puram. et est tibi necessarium expectare tribus
diebus ut consideres eam donec eam cognoscas. quem
admodum insanus tessillus. tunc tu apud me eris asinus
solutus. et non asinus tantum sed lapis. Quod si
tu uideris urinam egri tendentem ad ruffedinem
tinctam. aut ad rubedinem claram. et uideris eam
spissitudinis equalis deinde uideris eam non
morari quin eueniat in ea nubes alba natans
in supremo eius. aut pendens in medio ipsius.
et non scivisti post hoc quod ipsa est febris tertiana. et
quod est tertiana pura. et quod non pertransiet
periodum quartum donec consumatur. tunc tu non
eris lapis absolute sed de genere lapidis molen
dini. Et siue uinam fuit uehementius citrina. et
non apparuit in primo periodo nubes neque in medio
aquarum neque in supremo eius. tunc hec tertiana prolongabitur
usque quo superueniat ei vii. periodi deinde consumetur.
et tertiana quidem que est facilior et salubrior est illa
in qua aggregantur signa que dixi esse signa tertiane
pure. et uides cum hoc in urina sedimen subsidens
album. lene. equale. a primo die egritudinis.
Nam tertiana cum est secundum hunc modum non pertransit
periodum tertium donec consumatur. Postquam ergo nar
raui omnia signa tertiane pure te colligam ea de
inde. sicut uariantur generationes horum deinde in
cipiam de aliis. Dico ergo quod hec febris incipit
cum rigore et ponit pulsum secundum quod narraui pau
lo ante. deinde ipsa non moratur quin augmentetur
et perueniat ad statum suum uelox cum omnibus si
gnis que dixi. deinde cum ipsa sumitur secundum modum
quem narraui. et indiget in generatione sua tempore
calido et sicco. s. estiuo. et ut etas sit etas iu
uentutis. et ut sit quod corpori dominatur in nativa cola
et huius eam naturam sit usus laboris et sollicitudi
nis et uigiliis et minoratione cibi. et si uis adde
cum eis que dixi illud quod tessilo et sociis eius
uisum est. et quod fuit de consuetudine archige
nis addere. et est ut hora presens iam adduxerit
super plures hominum febrem tertianam. et ut per hoc
quod tu addis ad illud quod narraui de signis
subtilibus hanc extimationem nobilem cum sit est
ta. sed iam additum in ancessione tue cogniti
onis et sit deus adiutor noster. et si nos post omnia
ista non diximus quod ista febris est tertiana
sed indigeremus ut cum petentibus lanam expectemus
tres dies. quos tessilus insanus necessarios fore
cogitauit. cum ipse esset inter textrices mulieres.
et coram matre sua carminante lanam male. et
tunc clamauit cum eis. et ausus est dehonestare
ypocratem et reliquos antiquos. sed quod mirum
est hoc. ipse cum est dicit quod totum quod esse medicine
est apud eum firmum certum. et non potest cogno
scere febrem tertianam a primo aduentu suo. sed
indiget ut expectet tres dies donec cognoscat
eam. et hoc est mirum de eo quod dicit quod non est firmum certum

al. 2 non merunt H ianus. nz digna est. ut ec. Cap. x.

Ca. x. quo docet cognoscere febrem quartanam puram.

rectu. q est firmu certum rectum. et ignorat tc quod e in u'itate. sicut certum rectum. et n merct h m nz digna e ut eius memoria faciam. Et pstq iam executus sum d febre terciana tuc p ueniam ad febre quartana puram. Iam quid dixi paulo ante qualr incipiat h febris et quod in ipa n est aliquid simile q sit in ei principio febris terciane. nz in rigore nz in pulsu uenar. et oportet ut dicam illud. et faciam sequi illud quanuis oporteat ut te rememorari faciam ei quod dixi paulo ante d dispone pulsus in poxismo huius febris. dico g q situ cognouis eg pulsum in sani tate eius. aut tetigisti illu in egritudine alia ab ista egritudine in primo poxismo febris n erit tibi necessarium considerare in signo alio donec cogno scas quod ipa e quartana. et illud id quod qm diu'sio pulsus ad raritatem et tarditatem e in incepti one hui febris supflua ualde. et ego quid iam psens fui plibz quos in ipoz sanitate cogno ueram pulsum uenar eor notote certa. in quibus febris iam incepat. et iudicaui quod no erat posse hec. ut hui eet inceptio n quartane. et u'ificatu e iudiciu meu. Quod si tibi no fuit d experiencia pulsus hoc totum. d in ce cidit interpo aliquid pp illud q inuenis t pulsatilibz d raritate et tarditate. et necessarium tibi t fuit certificare et u'ificare illud tc memorare c dictonis ypocratis in h c. Nam sicut ipse dixit quod febris terciana multiplicat i esta te. similr dixit itm q febris quartana mul tiplicat itm in autupno. Considera g i pri mis si autupnu e frigs et siccus. n diu'se c plo nus. tuc si inuenis eu ita. e experis q c fortant tuam extimatonem q febris quartana accidat in eo plimu. deinde considera in regione an sit t aduiuans ad gnatonem hui febris. deinde con sidera in na egri. utru sit decliuis ad colram nigram. deinde quod pcessit in regimine eius an sit gnatiuum melancolie. deinde considera q si febris quartana iam accidit plibus hoiu in illa hora tpis d in u'ifica re p illud q dicam nuc. et est ut considerres utru eger hat splenem grossum. et an accidat ei an illud febris pmix ta. et an dispo in augmento feb ei et punctone stat eius sit sm certum dispoonis in febre terciana i motu caliditis et in pulsu d in considera post hoc totu. an urina sit alba. subtilis. aquosa. h i omi bz disponibz est sm certum eius quo currit t ros febris terciane. et ille qui no ualet discern ere int febrem terciana et febre quartana. a pri mo die egritudinis. tuc ipe n est in aliquo gradu medicine. Cap. xi. Int febrem uo facientem poxis mu omi die et int febre terciana. differentia e d fa cilioribz rebz. et illud id qm feb faciens poxis mu omi die no incipit cu orripilatone apo die.

Cap. xi. quo docet cognoscere febrem cotidianam puram.

cumqz ptendunt cu ea dies. tunc illud qd accidit in ea in primis horis poxismor e fri gus in eo quod apparet de corpe. et in extremi tatibz eius. no rigor uetus. et strepitur in pulsu diu'sitas. et corrupitur ordo eius. in principio po xismor febris. et remanet d illa diu'sitate a liquid i hora augmenti poxismi febris. et no repiunt in febre faciente poxismu omi die uelocitas. et magnitudo. et fortitudo. q repiu tur i motu febre uene in febre terciana. et sm d cliuiatonis fine. nz sentit eger in ea inflati onem. nz est ei necessarium ut discooperiat et pbiciat a se pannos suos. nz emittit hanelitu magis frequentem. nz inflamatur. nz egredit ex eo aer calidus sicut flama ignis. et nz multu petit aqua frigida. sz et sitis fit in hac febre min quam in reliquis febribz oibz. et e ur apo die e p quod e apne febris quartane. nz eger for sitam sudat in ea in primis diebz. sz in eo q e post. cu plongat in ea dies tuc iam fit in ea t sudor. et iam demonstratu est tibi q int febre facientem facientem omi die et int febrem ter cianam e differentia manifesta. et n ambigua. ce ambar. nz tegitur pp paucitatem assimulatonis utriusqz. Et febris quid faciens poxismu omi die quartane e ppinquior. uerum. it utrasqz e differentia manifesta. et dico q differentia int eas ambas plurim est in pulsu ue nar. et quod medicus n cognoscat ipm certe. n in eo que cognouit ante egritudinem illam. et cuius pulsus dispoem cognouit. et int eas itm e differentia in rigore. et in extrinsecis cais. ex quibz eueniunt. et illud id qz febris que facit poxis mu oi die indiget ut sit na corpis humida et ut sit regim illi ocium et quies. et multitudo cibi. et pp h plimu accidit h febris pueris. et fortasse n accidit hec febris n cu ea sit lesio in ore stoi. aut in epe. et antecedunt eam nau seatiua societas plima. et tarditas in digestone. et eructuatio acetosa. et h febris qu incipit. Et necesse est ut infletur et magnificet illud quod e sub ypocundriis plusqua fuit cu erat sm t nam. et multotiens inuenium ipm subtiliari. et ex tendi. et uidimi colorem egri. int citrinitatem et al bedinem. licet poxismi febris h iam ad fine per uenerint status. et et experis. que adiuuant ad hoc ut hec febris adueniat est hyems. et hora humida eius. et regio conueniens huic conploni et inceptio poxismor hui febris fit circa yemem. Hoc e g uia discernendi febrem facientem poxismu omi die. et febrem tercianam et quartana. ab i ucem in primo die egritudinis. Cap. xii. Sz febrium contraria rium pportonaliu istis febz quas diximus no phibetur discretio ad inuicem in primo die egritudinis. apud illu qui iam exercitat e i illis p mis. ut cognouit et statuit eas. Iudiciu fo ille

moratoꝛ illius, spero te faciam ul' ponam
p hunc s'mone̅ potente̅ cognosce̅ crisim
laudabilem in hora p̄sencie eius. et an̄ quã
p̄sens sit in labili crisi n̄ dispō in aliis spēꝝ
eius. Et illud ıō q̄m ad cognitōne̅ aliaꝝ speꝝ
crisis n̄ puenit an̄ eaꝝ p̄senciam n̄ cū ex
timatōne ꝓpinqua. Sꝫ crisis laudabilis.
et ē illa que dı̄ crisis s'mone absoluto nō
ē cognitio ante p̄senciam eius cū extima
tōne. s; statuꝛ firmit' ē te. Et illud ıō q̄m oīa
signa que apparent in egritudine in q̄
uenit laudabilis crisis a p̄ncipio egritudīs
cū sint a timore remota sunt in
ultimo ꝯplemīto hui' dispōnis significāt
quod crisis ueniet in quatuoꝛ diebꝫ p̄mis
egritudinis. que cās docuit nos ypo. in libro
pnosticoꝝ ū dixit. Et illud q' salubrioꝛ febrū
in qua apparent signa firmiora
ē que sedatur in quarto an̄ ipm̄. Et n̄ ē posse
ut inueniatuꝛ febris in qua aggrantur oīa
signa in quibꝫ est sūma fiducia. et appareāt
a p̄ncipio egritudinis ptransiet diem quartum
donec finiatur. nā egritudo in q̄ aggrantur
signa pnitiosa que sunt in ultimo forti
tudinis a p̄ncipio sui ptransiens diē q̄rtū
donec interficiat. Quod si illa signa bona
aut mala que appareāt in egr̄ne nō sunt i
ultimo fortitudinis s; minorant' paululū
ab ultimo. tūc n̄ ē posse ut transeat hec febris
septimū donec finiatur egritudo au̅ eg̅ra
nō ē tibi posse ut scias ex signis. s. signis p
ditōnis salubris. an fiat crisis cū fortitu
dine et labore uehementi. aut sit quieta de
bilis. aut n̄ sit crisis oīo s; ꝯsumatur egritudo
aut eg̅r. s; n̄o ē tibi posse ut p̄cedas et scias
illud nisi ex signis aliis q̄ sunt duoꝝ gn̄um.
Quoꝝ unū est uirtus egri et altiū ē mo
tus egritudinis. Et tibi quidē necce ē a p̄nc
ipio ut sis exercitatus in cognitōne hoꝝ du
oꝝ s'm p scrutac̄ōem. adeo donec sit tibi posse
ut discernas int' utraq; et int' maneriē eg̅r
tudinis. et nām ipius cū facultate. Et ego q̄
iam ostendi in tractatu p̄mo hui' mei lib.
qualit' necce sit tibi significare nām eg̅r
tudinis ita ut cognoscas eam. Et ego n̄
intelligo p nām eg̅rius nisi ut sit febris t'
ciana. aut faciens paroxismū oī die. aut q̄r
tana. aut ꝯpoīta. aut pleuresis. aut pyple
umonia. aut apā cerebri. Et p maneriē egri
tudinis intelligo ut sit malig̅ aut salub̄r.
Sꝫ illud nō cognoscitur n̄ ex accidentibꝫ
que ꝯmittantur ipam. et ypo. quid iā nā
rauit omnia signa ista. aut plimū eoꝝ in
libro pnosticatōnis. Et quid necce ē
ut ing̅di in uīo hoꝝ signa que significāt
dig̅ōem. et cāum eius. Quantitas aut' fo
titudinis et mot' eius s' p̄cea que diximꝰ.

Et illud ıō q' inuenis febre̅ lene̅ debilem. et
ht' cū h' maneriem maligna̅ ualde. Et inuenis
eam calidam ad hurentē. ita ut ex ea acci
dunt ei egro tristicia et inflamatō et sitis in
tolerabilis. et ē cū h' salubris in qua n̄ est
timoꝛ. Et iam an̄ dixi quod n̄ refert utrū
dicatur uirtus ul' fortitudo eg̅rius. aut ma
gnitudo egritudinis. aut uehemētia eg̅ni.
Motus aut' eg̅rius ē p̄t omnia que diximꝰ.
et nō cognoscitur nisi p quātitatē tp̄is pā
cū et paroxismi febris. Unusquisq; eī paroxis
mus febris quatuoꝛ ht' ptes p̄ncipiū siu
et ipius augmētū et statū eī et declatōne̅ ipi.
Et ē febris in qua omēs iste ptes ꝯsumūt'
uelocit'. et ē alia in qua tardatur ꝯsūptio
omniū paruum. Et ē alia in qua ē uelox ꝯsūp
tio quarundā eaꝝ. Quod si in febre uelocit'
ꝯsumūtur omēs iste ptes tunc paroxismi eī
p aul dubio sepantur. Et illud ıō q' n̄ ē posse
ut omēs ptes paroxismi ꝯsumāt' uelociter
et remaneat ꝯtinua quieta. Et n̄ ē posse itꝫ
ut plongetur unaq; illaꝝ paruum. et eradi
cetur paroxismus febris. Febris aut' ꝯtinue
necce est ut plongetur unaq; paruum ma
nifeste. Et q̄ꝛ sunt due d' ptibꝫ eius lōge.
et q̄ꝛ sunt omēs longe. Febris uō que p
prie noīatur sinoch'. status longus ē. īmo
ē tota status. Quod si febris que n̄ ē ꝯti
nua s'm dispōem unam. uerum paroxismi eī
nō eradicant'. status ē longioꝛ reliquis
ptibꝫ eius. tūc motus eius ē uelox. et si hora
status eius breuioꝛ ē reliquis ptibꝫ eius
tūc motus eī ē tardus. Iam n̄c g' determi
naui eē n̄e eg̅rius et quantitatē. et fortitu
dinē eius. et maneriē eī. et ostendimꝰ quod
nā eg̅rius cognoscitur ex accidentibꝫ que
sunt ei ꝓpa. et q' fortitudo egritudīs cognoscā
ex quātitate paroxismi ~~partiū~~ febris. et q' d'
maneries egritudinis cognoscitur ex acci
dentibꝫ q̄ ꝯmittāt' ipam. Et q' opt ut ꝯsideres
res cū istis rebꝫ in hora p̄senti ex horis āni
et regione et nā egri. et que sunt ill' silia.
Dico g' quod tu potes cognosce̅ an salueē
eg̅r. aut moriat' cū ꝯsideraūis in istis rebꝫ.
et sunt nā eg̅rius et maneries eius. et quātitas
uirtutis eius. et primū quod ꝯsideras d' ist
is rebꝫ ē maneries eg̅rius. Et potis scire si
uideris salutē aut mortē. utrū sit cū crisi
aut absq; crisi ex quantitate mot' eg̅tudīs
et quantitate paroxismi eius i primis. diū
exnā eius. p' ex hora p̄senti ex horis anni
et q̄ s' illi silia. Et q̄ꝛ significatur illud
ex accidentibꝫ d' quibꝫ an̄ diximus q' ipā
incipiunt cū p̄ncipio crisis. aut anteceďt
an̄ illam paululū. et sunt illa que noīant'
ꝓpe sig̅ crisis. Signa eī que eueniūt p̄t
initiēs diuiduntur spēs. Nā una spēs eoꝝ

ualde

pau̅

pori

cōtinua. 2 ē q̄ noīat'

ōibus

accidentiū. Et q' mot' eg̅rius cognoscitur ex quantitate parū

q̄ eueniūt post. 2ª ex ōibꝫ eoꝝ. s; ex accidentibꝫ

vl' eam

sig^e man^e e^c egritudis. et spes eorum alia sig^e et per eam fit crisis. Quare est signum significans eam. et est cum faciens ipsam. Prima ergo spes harum duarum est fixa nunc secundum dispositionem unam. et illud ideo quia quedam signa sunt in quibus est malicia semper. et quedam eorum sunt laudabilia semper. Spes autem secunda et tertia non semper significant rem unam. neque facit spes tertia rem unam semper. Verumtamen ista signa diversificantur secundum diversitatem horarum egritudinis. et nos quidem iam locuti sumus de omnibus hiis rebus sermone plurimo in tractatu primo huius libri. Nunc autem describo tibi exemplum quo certificatur tibi res in hoc capitulo. Pone ergo quod tu videas egrum in quo in primo die sue egritudinis apparent signa salutis et sunt in fine. dico quod eius egritudo consumetur procul dubio antequam transeat diem quartum. et potes scire an sit illud cum crisi aut absque crisi ex fortitudine egritudinis et debilitate eius. Nam si egritudo fuerit magna et fortis. eius consumptio erit cum crisi. et si fuerit parva debilis. erit eius consumptio sine crisi. et potes scire quo die erit crisis ex motu egritudinis. et illud ideo quoniam si fuerit febris continua secundum dispositionem unam. neque accidit egro aliquid erroris. et diminutionis. tunc necesse erit ut intelligas hoc semper. et expectes quod crisis erit in die quarto. Quod si fuerit continua sed ipsa non erit secundum dispositionem unam. tunc oportebit ut consideres in quantitate fortitudinis eius. et in motu ipsius. et illud quia possibile est ut sit in tertio. et possibile est ut sit in quinto. et in tertio quidem quando egritudo est magna et est motus eius velox. sed in quinto si egritudo eius non est magna. et non est velox motus eius. et illud ideo propter ut compleat crisis porismum febris. Adventus autem crisis in die quarto non fortasse est non raro. ita quod archigenes secundum similitudinem sue assignationis quam certa in ter... mos habebat non videt illud esse in toto suo tempore nisi bis. secundum quod declaratur ex sermone suo. Ego vero usque ad hunc finem non vidi illud esse nisi semel. et hoc cum dixi in libro de diebus crisis in permutatione crisis plurima a quarto ad tertium. aut quintum. et illud ideo quoniam egritudo in qua venit crisis cum hac velocitate est in fine acuitatis procul dubio. et febris in omnibus egritudinibus que sunt in fine acuitatis. necesse est ut sit aut continua secundum dispositionem unam. et est illa quam greci nominant sinochum. aut sit assidua non continua secundum dispositionem unam accidit nimis quam accidit continua que facit porismum tertianum. Cum ergo febris est continua secundum dispositionem unam. deinde non accidit egro accidens erroris. neque diminutionis crisis venit in quarto. quoniam natura non movet crisim secundum periodos suos sibi proprios. et hoc est quod dixi quod non accidit egro accidens erroris neque diminutionis non fortasse accidit sine febre aut continua que porismum tertianum faciat. cum crisis non fiat nisi in porismo febris. tunc oportet ut eveniat in ea crisis in tertio. aut in quinto. et quoniam venit in ea crisis in quarto. Verumtamen illud non fit nisi propter porismum qui precedit in tertio. et illud ideo porismo qui incipit in hora undecima. Ubi ergo dicitur venit crisis. aut in nocte tertia. aut in die quarto. Et ego redeo ad illud in quo fui. Dico ergo quod quando vides in primo die egritudinis signum manifestum significans digestionem. et cum illud ita est. necesse est ut sint reliqua signa longinqua a talore tunc certe scias quod consumptio illius egritudinis ante quam transeat dies quartus. Cumque consideraveris in quantitate fortitudinis scies cum hoc an sit consumptio eius cum hac an non. Et est consideraveris in motu egritudinis. an tibi necesse sit expectare crisim in tertio aut in quarto. aut in quinto. et illud ideo quoniam si tu invenis eam moveri motu valde veloci. tunc expectabis crisim in quinto. et si febris fuerit continua secundum dispositionem unam. tunc expectabis crisim in die quarto. et quoniam adiuvant ad velocitatem adventus crisis fortitudo egritudinis. et hora presens ex horis anni. et regio. et etas. et reliqua quas diximus ante cum omnes sunt iuvantes ad generandam coleram. Et istorum contraria adiuvant ad tarditatem adventus crisis. et exemplum est si fuerit hora presens estas. et eger fuerit adholescens. et fuerit natura eius calida. et fuerit eius egritudo ex minoratione cibi. et multitudine laboris. et usu cibi et potus qui generant coleram. erunt omnes iste res iuvantes ad hoc ut fiat crisis in die tertio et precipue si complexio hore antecedentis et presentis fuerit vehementis siccitatis. et fuerit regio in qua egrotavit ille infirmus calida in natura sua. quod si tu videris cum hoc in ulla hora egros plurimos quibus venit crisis in tertio extimatio tua magis vera et magis firma. Cumque si aggregentur contraria horum omnium. et sint ut sit motus egritudinis tardus. et ut non sit vehementis fortitudinis. et ut sit hora presens yemps. et sit ille quod curatur in natura ex flegmatica iam processit in etate. tunc expectant crisim cum porismo qui venit in die quinto. et precipue et si regio est frigida et humida. et complexio aeris in ulla est secundum similitudinem huius dispositionis. et tu iam videris in ulla hora egros plurimos quibus venit crisis in die quinto cum reliquis que convenit istis ex longitudine ocii et multitudine cibi qui generant flegma. Deinde pone quod tu videris egrum alium in quo non apparuit signum manifestum digestionis in primo die sue egritudinis in ipso. Verumtamen non apparuit in primo de sig^e

que significant timorem immo omnia que in ipso apparuerunt de signis significantibus elongationem a timore. Cum ergo videris hoc tunc scias quod ipse est salvabitur. Secundum non egredietur ab egritudine integre in quarto neque ante ipsum. Cum ergo affuerit quartus tunc consideratio ra esse eius studio et consideratio an appareat in ipso signum manifestum digestionis. Nam si illud fuerit tunc egritudo eius procul dubio consumetur in die vii. si non accidat accidens exterius in eo quod est inter quartum et septimum. Et tu quidem potes cognoscere an sit consumptio egritudinis eius cum crisi aut absque crisi per considerationem in quantitate fortitudinis egritudinis. Et illud ideo quia si virtus egritudinis est fortis tunc necessarium est ut sit consumptio eius cum crisi. Quia si ipsa cum fortitudine movetur velociter tunc ipsa est dignior ut veniat in ea crisis. Ita quod quamvis erret medicus super infirmum dum non sit error ille fedus valde oportet ut expectes crisim in die vii. Et si egritudo non est velox in motu suo et accidit egro accidens exterius in eo quod est inter quartum et vii. tunc tardatur crisis usque ad nonum. Amplius pone quod tu videris egrum alium cuius egritudo est salubris et longinqua a timore. Secundum non apparet in ipsa signum manifestum digestionis donec sit dies septimus et postquam erit dies ille appareat. Dico quod si huius egri egritudo est fortis magna et motus eius est velox tunc eius crisis est dignior in undecimo. Quod si egritudo eius est debilis levis et motus eius non est velox tunc eius crisis in quartodecimo est dignior quam in undecimo et discretio eius est cum reliquis signis. Et illud est quoniam si eger est adholescens et color naturam eius dominatur et hora eius est estas et regio est calida in natura sua et regimen eius in eo quod preteriit et complexio aeris in illa hora ad caliditatem sunt declinia tunc eius crisis procul dubio veniet in die undecimo. Et si aggregentur omnia hec res in egro tunc ei crisis veniet in quartodecimo. Si autem fuerint in ea quedam et non omnia deinde accidat egro accidens exteriore in eo quod est inter septimum et undecimum non erit possibile ut veniat crisis in die undecimo et multotiens quidem non venit crisis cum huius dispositione in quartodecimo cum error qui egro subvenerit est magnus. Quod si egro non accidat accidens exterius et accidentia fuerint proxima scilicet ut sit res quedam in alio consequentur egritudinem que accidunt egro facientes velocitatem crisis et quedam facientes tarditatem eius necessarium est ut sit medicus acuti sensus et sit iam plurimo exercitatus exercitatione ita ut possit discernere que duarum specierum significantium sit maioris virtutis et faciat fiduciam in ventionis crisis quam significat illa species cum ipsi

one cognitionis est ambiguitas secundum huiusmodi dispositionem tunc quamvis non sit possibile in die ut esse cognoscatur illud quod est decem egritudinis tamen possibile est cognitio illius secundum certitudinem in diebus aliis qui inter vii. sunt et undecimum. Et illud ideo quia si augmentetur magnitudo egritudinis aut velocitas motus eius in illis diebus aut augmententur signa digestionis plurimum tunc illi egro veniet crisis in die undecimo. Et si res fuerit in ipsa secundum contrarium illius veniet ei crisis in die quartodecimo. Pone ergo quod tu videris egrum alium cuius egritudo salubris erit longinqua a timore et videris motum egritudinis in diebus primis tardum et non erat febris ei inflammata neque adurens et apparuerint in ea cum hoc signa significantia quod non erat digestio. Dico cum tu videris hec tunc esse scies tunc quod non egredietur ab egritudine sua ante diem quartumdecimum. Et tu quidem potes discernere et scire si crisis veniet in quartodecimo aut tardabitur post ipsum ex horis egritudinis totius. Et illud ideo quoniam signa principii egritudinis si morentur tempore longo significant quod egritudo est longa et tardiva. Sed si signa augmenti egritudinis demonstrentur in die quarto aut vii. tunc oportet ut expectes rem evenientem in quartodecimo. Et discretio illius erit in die undecimo. Nam si acciderint in ea ista signa tria et sint multitudo augmenti velocitatis motus egritudinis et virtus egritudinis et signum manifestum digestionis tunc crisis venit in die quartodecimo. Et precipue si hora presens ex horis anni et etas et natura egri et reliqua res convenientes istis sint iuvantes ad illud. Quod si appareat signum digestionis manifestum in die undecimo solum et non declaratur augmentum forte plurimum velocitas in motu eius tunc non erit crisis eius in die quartodecimo. Sed si hora presens ex horis anni et etas egri et reliqua res que similes istis fuerint declives ad frigus tunc non speres quod consumatur ante diem vicesimum. Quod si signa digestionis fuerint propinqua et addantur signa digestionis plurimum in quartodecimo tunc crisis veniet in xvii. die. Si autem non evenerit in die quartodecimo et aliquid ex tunc necessarium erit tibi ut perscruteris consideratione et speculatione in omnibus que apparebant in die xvii. Quilibet ei signa apparentia parva et si sint tamen sint de certioribus signis et significat quod crisis erit in die xx.

Et si tu iam intellexisti et consideravisti omnia que dixi a principio nostri sermonis tunc non indiges demonstratione ventura ad hoc quod iste species omnes crisis quas nominavimus sunt laudabiliores omnibus speciebus crisis scilicet quia non est in eis timor et quod ipse sunt complete et quod in eis fiducia habetur. Et illud ideo quoniam cum ipse sint post apparitionem signorum laudabi

lium signoꝝ significanciū digōem ꝯfirmatam. tūc necc̄ium est ut existimetur q̄ ip̄e sint ď melioribꝫ sp̄ebꝫ crisis. Cum ypo. dicat ď digōne ab̄ꝫ alius quod digō signat uelocitatē crisis ꝛ fiduciam sanitatis. ꝛ nō ē poss̄e ꝑ apparitōem digōnis ꝯfirmate in egritudine eue-niat in aliqua horaꝝ crisis inlaudabilis. ꝛ digō quidē ꝯfirmata n̄ est nisi in statu egritudinis a p̄ncipio sui. Et illud iō qm̄ cum cibꝫ ~~eū~~ nō mensuretur nisi ſm ꝓpinquitatē status ꝛ elongatōēꝫ eius. ꝛ laudabilior c̄isis n̄ fiat nisi in statu eḡtus. ꝛ sit h̄ sp̄es crisis sicut lapis quo ~~ꝓbatur~~ aurꝝ ip̄a experiencia ꝛ omnium sp̄eꝝ crisis. ꝛ illud ideo qm̄ crisis ꝓpinquior ei semꝑ ē laudabilior crisis quā illa q̄ ē longinquior ab ea. Oꝑt ut nō ꝯturbetur medicus ꝓp plimū sue sollicitudinis qn̄ ꝓcedat ꝛ cognoscat qn̄ erit status. Pone ḡ q̄ tu uideris aliquē egrum ꝛ speraūs q̄ ei crisis eēt in die quartodecio: aut ꝓp magnitudinē egritudinis. ꝛ uehementiam fortitudinis eius. aut ꝓp uelocitatē motus ip̄ius. aut ꝓp excitationē ei̇ deforis. Dico quod nō ē poss̄e ut sit illa crisis in die a̅llo crisis ꝯpletam ꝫ laudabilis. ꝛ oꝑt ut timeatur sup infirmū ex ea uehementi timore. ꝛ ꝓpapue si egritudo nō fuīt nuda uł longinqua a timore. Qꝛ si egritudo fuīt salubris raro fit securitas in ip̄a qn sint cū crisi accidencia seua. aū n̄ sit crisis ꝯpleta. ꝛ qm̄ redeat febris post eradicatōem suam. ꝛ h̄ ē ł suma ad quā peruenit uirtus digōnis ~~eius~~. ꝛ omīs egritus cū hora status ptransit ꝛ nō uenit in ea crisis. n̄ fit ꝯsūptō nisi paulatī. ꝛ nō timet̄ ei infirmō mors post horam status egritus sue ſm sūmā mee sc̄iē. Et iam extimauīt quidā ď quibꝫdā qui moriunt̄ in hora declinatōnis egritus. ꝛ tamē si ē teptatio huiꝰ nō opōtet ut sit nisi cū experimēto. ꝛ si oꝑt ut sit cū ratiocinatīē. tūc ego scio q̄ ille q moritur in hora decliatōis egritudīs non moritur nisi ex errore accidente ei. Et ille error in plibꝫ dispōnibꝫ fit ex infirmo ſm seip̄m ꝛ q̄ꝫ supuenit error egro ex medicis. ꝛ h̄ ḡ ē sup quo c̄tificatur experimētū quod nō moritur aliquis in hora declinatōnis cā egritus ip̄ius. ꝛ ratiocinatīōe ꝛ ē titudine eius plusquā testificet̄ experimēto multoꝝ. Et illō q̄ n̄ ē poss̄e postquā digesti sunt humores gn̄antes egriem. ꝛ fortis fc̄a ē sup eos nā̄ ita q̄ uicat ut moriat̄ infirmus si rexerint eū medici ſm q̄ oꝫ. ꝛ illud iō qm̄ cū natura iam sustinuerit ꝛ fortiores horas egritus. ꝛ restitīt ꝛ firma stetit. ꝛ retaūīt adeo donec uicerit q̄ eam ledebat ꝛ n̄ sit digō aliquis n̄ h̄. tūc nō ē poss̄e aliquo modoꝝ ut accidat mors. ꝛ cū mors

nō sit nisi dn̄ium egritudinis sup nām ꝯpletum. Et cū nā fit fixa uincens necc̄ium fit ut saluetur eger. Ergo ratiocinatio ex omnibꝫ modis necc̄io pducit ad hoc quod oꝫ ut plimū studii sit ꝛ intentōnis ad cognoscendam horā status egritudinis an quā sit. Et cū hoc quod dixi ē p̄cognitō dispōnis egri an moriatur an nō moriatur nō ē poss̄e ut sit nisi cognoscatur prius hora status egritus. ꝛ illud iō qm̄ oportet ne moriatur eger donec egritudo uirtutē pfecte superet. Et tibi quidē necc̄e est cū dico nām aut dico uirtutem ut intelligas a me intētōem unā in hoc libro. ꝛ nō ē poss̄e que horaꝝ cognoscat sit hora in qua uictoria egritudinis futuꝝ. Et illō iō qm̄ si accidat ut nō sit int̄ egrū ꝛ int̄ h̄ ut ueniat ei crisis nisi dies unus. tūc ꝯueniens ē ut saluetur ante quā uincat uirtutē eius egritudo. Quod si eius egritudo nō puenerit ad statū ante diem. xx. ꝛ ubi ḡ. tūc iam poss̄e erit ut succumbat ūtus an̄ illud ꝓp longitudinē spacii. Iam ḡ ꝛ poss̄e est ut uideam̄ duos egros in dispōne una ſm omēs motꝰs. ꝛ saluetur unus eorum ꝛ moriatur alt̄ ꝓp uarietatē hore status ꝛ elongatōēꝫ eius. Et si apud aliquē hominū eēt uia ꝑt hanc qua pueniretur ad discernend̄ illū ď egris qui morit̄ ab eo q saluatur. n̄ indigēm̄ in hoc cognoscē qn̄ eēt status egritudinis. Cū ḡ nō sit poss̄e ut sciatur de eē duoꝝ egroꝝ utriusꝫ egritudo ē unius dispōnis. s. quis saluetur eoꝝ ꝛ q eoꝝ moriatur. ꝑ uiam aliam ab hac quā narrauī. tūc declaratur ꝑ hoc ē magnitudo uiuantī p̄cognitōnis. Et ypo. quidem dixit oportet ut ponderes uirtutē egri. ꝛ scias si sufficit firmiter usqꝫ ad horā status egritus aut deficiat uirtus egri. an statum egritudinis. ꝛ nō remaneat ſm illū abuꝫ. an egritudo deficiat an̄ uirtutē uł quiescat ꝛ destruatur. Et nos uidimus in diocliꝫ ꝛ colostiubis. ꝛ buxaguais. ꝛ colotomis. ꝛ omnēs famosos medicoꝝ ꝛ p̄cessores eoꝝ nō cognoscentes uiam meliorē hac uia. ad cognoscendā dispōnē egri an saluetur an moriatur. Quidā uō qui corruperit omnem bonitatē h̄ artis n̄ potuerīt inuenire uiā c̄tiorē hac. ꝛ diminuerunt eē h̄ uie ultime. ꝛ nō ē aliquis eoꝝ qui conetur uł exerceat seip̄m ad cognoscendā quantitatē uirtutis egri. ꝛ int̄ exercet seip̄m ut p̄uideat ꝛ sciat qn̄ erit status egritus. ꝛ nūꝫ ē poss̄e aliquē peruenire ad cognitōēꝫ dispōnis egri an saluetur an nō. nisi cognoscat ista tria exquisite ꝛ bn̄. sicut n̄ est poss̄e aliq̄ scire ď eē potatoris sic q̄ ē bonus. an possit puenire cū eo ad locū quē uult. nisi sciat

post h̄ ut uicat eā egritudo. ꝛ ē nām nō uicat egritudo tūc nō ē possibile

quantitatē uirtutis portitoris. ⁊ quantitatem grauedinis honeris. ⁊ quantitatē spacii uie. Et illud q2 uirtus egri in operatione ē loco fortitudinis portitoris. ⁊ egritudo loco honeris. ⁊ spatium tp̄is quod ē int̄ inicium egritudis. ⁊ int̄ statum eius. est loco spatii uie. Ĩ non ē ꝑ posse aliquē decē egri. an remaneat an nō. si nō antecedit ⁊ sciat quanto erit status egritudinis. Et diuinatio facit tibi necessarium eē omnibꝫ modis ne sit studium tuum in aliquo. sicut studium tuum ut exerceas teipsū ad hoc ut ꝑcipias ⁊ scias qn̄ erit status egritudinis. Et illud id q2 cū nō sit posse ut regas egrum. ⁊ mensures cibū eius s̄m q2 oportet n̄ cognoscas qn̄ erit status egritudinis eius. ⁊ iam ut sit tibi posse ut peruenias ad cognitionē dispōnis egri. s. an moriatur an saluet̄ p̄t hanc uiam. ⁊ nō sit tibi posse ut cognoscas d̄ eē crisis an erit. an nō erit oīo. ⁊ si erit qn̄ erit. ⁊ qualit̄ erit nisi antecedas ⁊ scias qn̄ erit status egritudinis. tunc necessarium ē ut sit exercitium ad p̄cognoscendum eē status egritudinis qn̄ erit. d̄ maioribꝫ que sunt in hac arte. ⁊ indigentius eius ut antecedat sup omnia que s̄ in ea. ⁊ ego iam narraui qualiter oportet ut tu cognoscas hoc in eis que p̄cesserunt. Nc aut̄ redeo ad illud in quo eram. dico ꝑ q2 cū nos p̄cesserimus ⁊ sciuerimus p̄cognitionē quantitatis uirtutis egri. ⁊ quantitatē uirtutis egritudinis. ⁊ horē status egritudinis. an saluet̄ eger. aut nō saluetur poterimus p hoc ut consideremus ⁊ sciamus crisis horam. ⁊ uiam eius. ⁊ illud id q2 si uiderimus egritudinē longinquā a timore. omnino ⁊ nō fuit in ea acuitas cū difficultate neq; fortitudo. neq; acciderit accidens exercitans. tunc n̄ erit crisis donec ueniat egritudinis status. ⁊ h̄ quidem ē laudabilior crisis. Et illud id qm̄ fit post digestionē morbi. si q̄ natura cogat̄ l' faciat necessario ut ueniat crisis ante quā ueniat egritudinis status. aut ꝑ superfluitatem acuitatis ⁊ uelocitatis in motu eius. aut ꝑ excitationem rei ē statu egritudinis. Q2 si uirtus nō remanet usq; ad statum egritudinis. oportet tunc ut moriatur eger in ulla egritudinis eius mors nō oportet ut sit necessario cū ꝑpinquitate status egritudinis. ⁊ illud id q2 posse ē ante statum plurimum. ⁊ posse ē ut moriat̄ in principio egritudinis. Crisis uō n̄ fit n̄ in hora status egritudinis aut ante ipsam parum p̄. Mors uō fit in tribꝫ horis egritudinis. s. in hora principii eius. ⁊ in hora principii ipsius augmenti. ⁊ in hora status eius. Et q2 iste res de quibus locuti sumus sunt plures. ⁊ nos uolumus ut s̄mo n̄r in eis sit patens. ⁊ manifestus expedit sophystis ut concedant nobis q2 nominemus unāquāq; illarum rerum noīe ꝓprio. ⁊ si nō concesserit nobis faciemus illud eis q2 cū egreditur

eger ex egritudine subito sua. tunc necessarium ē ut iam accidat ei euacuatio. aut p uomitum aut p fluxum uentris. aut p sudorē. aut per fluxum sanguinis narium. aut p fluxum sanguinis ex orificiis uenarum q̄ sunt in ano. aut p fluxum sanguinis menstruorum in mulieribus. ⁊ pluries quidē infirmorum egrediuntur ex egritudine sua p exituram egredientē in radice auris in hora laudabili. Et q2 exitura in genu ā in pede. aut in aliquo mēbrorum corporis alio ab illis duobꝫ in quo nō ē timor. ⁊ sit p eā crisis. ⁊ antecedit has res fit cū eis commotio diuersa uehemens in corpe egri. ⁊ iam ē quod permiscetur sensus ⁊ accidit ei tristicia. ⁊ alteratur ei hanelitus. ⁊ accidunt ei relique res quas dixi ante. Et h̄ modus ē unus motorum consumptionis egritudinis. ⁊ nos quidē narraui huc modū ut sit s̄mo n̄r manifestus eis. Et nō nos tm̄ nominamus eum hoc noīe. s3 iam nominauerunt eū ipso omēs antiqui. ⁊ consumptioni egritudinis ē modus alius communicans huic mō in omnibꝫ dispositionibꝫ suis n̄ q2 n̄ sanatur p ipsum eger integre. ⁊ q2 nominatur h̄ modus crisis s̄mone absoluto. sicut nominatur modus qui ē ante ipsum. ⁊ q2 additur in interpretatione eius ⁊ dr̄ crisis n̄ completa ⁊ crisis diminuta. Egritudinū aut consumptio que paulatim sedatur. dr̄ sanatio ⁊ nō dr̄ crisis. s3 q2 nominetur hec consumptio ē sicut diximus p transumptionē crisis. Nunc uō iam imposuimus unicuiq; horum trium motorum quos diximus nomen unum ꝓprium. ut sit s̄mo n̄r manifestus. Nominamus ei consumptionem egritudinis que fit subito crisim s̄mone absoluto. ⁊ nominamus consumptionem eius que fit subito ⁊ nō sanatur cū ea integre eger. crisim ⁊ diminutā. ⁊ nominamus consumptionē egritudinis s̄m longitudinē tp̄is paulatim s̄mone absoluto sanationē. ⁊ cū crisi quidē necessarium ē ut sit euacuatio plurima. aut exitura egrediens in aliquo mēbrorum ⁊ diuersa commotio maligna. Cum sanatione uō. s. consumptione egritudinis que fit paulatim nō diuersa commotio omnino. neq; euacuatio subita. neq; exitura. Et iste sunt species tres alterationis conuenientis egritudini cū eē egri conuertitur ad salutē. ⁊ alterationi quidē egritudinis tres sunt species contrarie uel cū eē egri conuertitur ad mortem. Et illud ē q2 aut moritur subito cū diuersa commotione ⁊ labore uehementi. ⁊ euacuatione plurima. aut exitura magna. aut n̄ moritur cū accidunt ei iste res. s3 eius dispositio fit mala ualde. ⁊ nominamus has duas species noīe communi. scilicet crisim n̄ bonā. ⁊ scilicet crisim malā. Et faciam singulariter unāquāq; earum noīe ꝓprio. Nominemus ꝑ primā crisim malam completā. ⁊ nominemus secundam crisim malā diminutam. Speciem aut̄ terciam d̄ speciebꝫ alterationis male que fit paulatim donec moriatur eger. nominamus arefactionem. ⁊ iste tres species opposite tribꝫ speciebꝫ primis

Iuuat. q2 liber n̄r iste si ē fcūs eis. n3 faciemus ipm̄ nisi illis q2 ī cedunt ad sciendū ueritate.

Dico ꝑ

p. 6. ī quo docet diffinitiones crisim bonam ad definitiones. R.

Et altātioni quid male ē spēs quarta que
fit subito absqz euacuatōne plīma. 7 nō est ex
itura ei. 7 nō nōīatur h' spēs crisis. Si nō occul
tatur alicui cā duxit nos ad h' ut diceremus
q' h' spēs crisis ē pt' duas spēs quas ābas di
xim' fit cū ɔmotōe diuisa 7 labore 7 euacua
tōne plīma 7 ex itura. ⁊ illud iō qm̄ ad
uentus mortis post apparitiōez hor accidē
tium d' quibz ante diximꝰ q' nōant' accīna
crisis. 7 post apparitiōez 7 euacuatiōez exitus
ē pt' euentū eī pt' quod apparuerat d' illis
accītibz aliquid. 7 nō fit euacuatio nec exi

Cap. viii.

tura. Disputatio aut' eī qui nobcū altātur
in hoc q' ūm diximꝰ aut n̄ diximꝰ ūm in
nr̄a pbatione q' nōiemꝰ hūc modū mōtis
crisim n̄ ē n̄ in nōīe n̄ in intētiōe. Ego iā ostē
di q' mortis quatuor sūt modi diuersi adi
uicem. 7 unūqz eor̄ fecī singlārē nōīe ut
sit s'mo meus manifestus expōitus. Et
si aliquis pt' nōīa ēē eos nōībz melioribz
7 manifestioribz istis quibz nōīaui eos n̄
inuideo illi 7 nec ɔdico ei in nōīatōe sua. Doc
trina eī qua iuuamētū fit n̄ ē ei imposi
tione nōīum s; eī narratōe uie qua cogno
scitur unusqsqz hor̄ motor̄ in dispōne sue
p'sencie. 7 ante quā p'sens fiat. Et si ego ā co
nor ut narrem eās unicuiqz hor̄ mor̄
deinde contradicat m̄ aliquis in ill' causis
7 conetur ostendere q' meis n̄ bn̄ dixi. 7 exti
mat q' p hoc iam ɔtradixit istis eisdem mōis
tunc mala fit eius extimatio. ⁊ illud iō qm̄
res q̄ iuuamētū fit in sanatōe egritudinū
huī capituli n̄ ē nisi quod modi quibz sa
natur ille qui sanatur d' egris 7 moritur
ille qui moritur de eis sūt isti modi quos
narraui. nō nōīatur istis modis que dixi
nisi ut cognoscantur in hora p'sencie sue 7
ante quā sint p'sentes. Conueniens ē g'
ut conuenitas sit sup nōīa. ut repiant ēē
hor̄ motorū in hora p'sencie sue 7 an q̄
sint p'sentes eī expimto. Sciant conueni
ut enūciem modū quo peruenīam ad ui
am cognitionis har̄ rer̄ in hora euēt' eorū
7 ante quā eueniat. obuiet nb̄ eī quo sit
d' uirtute resistendi 7 contradicendi illud qd̄
fiūt cōmurabilia scelepiate. 7 prohibeat 7
abs- sc̄iat nob' s'mone nr̄o. tūc nos faciemū
eū intellige q' n̄ pōt p hanc sciam opponēz
contradicere rei in qua locuti sumꝰ. 7 n̄ eī ɔtra
dictio n̄ s'moni 7 ibdēatoi in eā. Asclepiades
eī nō pōt dicere q' nō fiat in corpe infini
diuisa ɔmotio subito. 7 q' nō sequat' diuisā
ɔmotōne plīmā. 7 q' n̄ accidat egro alte
ratio plīma mag' ex egritudīe sua p'pt illā
diuisam ɔmotionez 7 euacuatōez. 7 q' non
h' res dicitur crisis. Et ipē quid nō conat'
n̄ ut declaret quod iste res nō fiunt p'pea
quod nā impugnat cām facientē egritudinē.
Et iā alienauit in hac alienatōne plꝰ adq̄
p duxit ipm illud q' dixit d' ppōito suo mi
rabili sup q' fabricauit s'mone suū. Sic ē q'
corpa sunt ɔposita ex corporibz nō ɔtinuis
int' que ē uacuitas 7 pp' cām g' hanc n̄ sciū
quid corpi ī sūt uirtutes regentes ipm. nec
sciuit quod iste n̄. nō quod iste uirtutes
declinat' in oībz que opantur in suis sa
lutem corporis uiui in hora sanitatis eī.
7 in hora egritudinis eī. 7 quod crisis egrnū
n̄ fit nisi p istas uirtutes. Et licet res dila
tetur asclepiadi. ad alienatiōez in rebz que
sensui apparent. tn̄ nō nocet alienatio eius
h' aūi ipīꝰ aliquo. ⁊ illud iō q' eius errores
nō phibent nos quī cognoscamꝰ spēs crisis
in hora p'sencie sue. 7 ut n̄ significētur an
quā sint p'sentes. Et asclepiades aliena
uit plimū. 1. aliena locut' ē. 1. d' sipuit ut
frenēticus. 7 ita intelligitur ubicūqz inuen
7 similr' omēs qui nō dixerunt illud q' di
xit ypo. q' natura ē sanans egritudines
7 n̄ potuit aliquis eor̄ unquā p'cedere. 7
scire uiā salutis eī qui saluatur ex egris. 7
nec uiā eius qui moritur ex eis. Sz o quā
fedū ē hoc medico. ut tīeat eum ēē crisis
iam p'sentis. sicut tīet uulgus d' ill' qui
n̄ cognoscunt aliquid d' medicina. 7 ɔueni
ens quid ēēt ne sit ɔtētus ut cognoscat ē
sim eī incipit. s; p'cedat 7 sciat ēē eī an ad
uentū eī. Et nos nō peruenimꝰ ad cognitōez
omniū har̄ rer̄ d' ēē crisis in hora p'sencie eī
7 ante quā sit p'sens ex p'ncipiis alius. n̄
p'ncipiis que narrauit ypo. Sn̄ ē q' sciā q'
digitur aliquid eor̄ que sūt in corpe. 7 n̄ di
gitur ā n̄ sequitur nisi principia ypocratis.
nō principia asclepiadis. Et s'mo itm̄ qd̄
nā h' uirtutes plimas quibz regitur cor
pus uiui. n̄ ē nisi s'mo asclepiadis. Et nō ē po
sē absqz hīs rebz ut perueniatur ad hanc
sciam d' qua loquimur cognitōe certa. Et cōp
henditur nūc q' ipa sigē rem propā sat nō
n̄ oportet nisi ut adiungantur omēs res p
ticulares res ad intentiōez unā. 7 ē illa d' q̄
loquimur. Ergo g' dicere sophistis quibz n̄
sufficit q' ipi n̄ sūt p'mti ad inueniendū ali
quid quo iuuamtīuz fiat. nec intendūt
corrūpē illud q' inuentū ē s; q' oportet eī
eis ēē ɔueniens qm̄ uident nos p'cedere
7 scire inq̄ diē in qua fit crisis. 7 uiam in q̄
fit crisis. 7 iudicare eam 7 cognoscē qm̄ pre
sens ē crisis ad quid ɔtētatur. ut p'mti ēēnt
ad discendū sciam ex qua peruenimus. ad
cognitōnē har̄ rer̄. 7 utrū placeret ipīs
equari stolidis hoībz qui ignorant ēē me
dicine in eo q' accidit ill' d' tīore eī p'sens
ē crisis. 7 nosciūt successiōez que accidit.

al' x. in quo ipse ... opinionem ...

0. 2 ɔphedū ... q̄ nō ... ut ɔsiderent ī somīs
signor̄ quor̄ nisi ... n̄ ɔphedit. ...
... ex unaqqz illar̄ summar̄ que nō

al' summar

Et ego quidem iam expertus sum multociens et ego cognovi quosdam medicorum quibus placebat ex me esse prognosticationis et cum viderent ipsam certificari in egris et erant parati ad discendum eam. Cumque incipiebam docere eos ipsam et dicebam eis aliquid de esse digestionis egritudinis aut de esse virtutis necessarium ut aliis de illis sine quibus non est possibile erigi esse scientie certis dicebant nobis. Et qualiter tibi est ut certificetur apud nos quod in corpore est natura regens ipsum. Et quod ipsa intendit in omnibus que operantur ad salutem corporis vivi. Et quod egressus plurimorum egrorum ex egritudinibus suis non fit nisi quia natura expellit superfluitates que sunt in corporibus eorum. Et quod fortius quod est in corpore vivi est calitas et quod compositio corporis non est nisi ex calido frigido humido et sicco. Et fuit de consuetudine quidem mea erat quando hi proferebant sermonem ut esset responsio mea ad eos quod dicerem. O tu qui incepisti inceptione discipuli discentis. Dum non fores es questor quomodo omnis comparis condicentis et non sufficiat tibi ut adiscas viam operationis huius artis que te admiraretur faciat. Sed vis ut experiaris et probes principia eius. Et non placet tibi ut ponas te in hoc loco medici sed ponis teipsum loco speculatoris in naturis. Quamvis melius esset ut iudicares de principiis eorum quam intendisti in eis. Nam melius esset cum tu videas operationes mirabiles valentes ad illa principia ut verificetur apud te ex illis operationibus esse illorum principiorum. Et quoniam in unaquaque artium verificatio fit ex operationibus ipsius et eius inventio et processione ex principiis suis. Michi vero non est possibile ut inveniam aliquam operationem huius artis nisi per usum principiorum certorum. Quapropter vocavit me necessitas ad discendam scientiam naturalem et investigandam speculationem in ea. At tibi cum operatio iam inventa sit sufficit ut scias viam eius. Quod si non spatium tibi est ex latitudine hore ut incedas via speculantis in naturis et scias omnes res ex principiis suis non est minus quam presentetur tibi ex cogitatione eius quod non invenitur via alia preter istam viam que perveniat ad cognitionem eius. Quod erit antequam sit. Sed tu quidem non es coactus ut comprehendas scientiam principiorum cum demonstratione. Et tu possis consequi ramos scientie. Preterea quod comprehendas eam. Et illud ideo quia non fit securum ei qui incipit invenire similia harum rerum quin finiat tempus suum cum varietate propterea si posuerit principia erronea et fabricaverit rem suam super ea non inveniet ex eis aliquid verum. Conamen ad viam inquirendi iam remotum sit a te. Et non desideres nisi ut discas illud quod iam inventum est secundum te inquisitio tua ut comprehendas scientiam per principia superflua est. Et precipue cum tibi non sit ex tempore quod dilatetur ad inquirendum hoc.

Et non desideres ut addas in hac arte aliquid de illis que dimisit alius a te. Et sufficiat tibi ut utaris eo quod est iam inventum secundum rectitudinem. Preterea quod in corpore sit virtus qua perficitur vita eius. Deinde exerce ipsum ut cognoscas dispositionem eius illius virtutis in debilitate sua et vehementia sua. Cum adfirmaveris hoc capitulum tunc redi ad te ipsum ut cognoscas cum facilitate diversitatem omnium egritudinum in virtute et manere. Deinde post hoc exerce te ipsum ut percedas et scias quis erit status egritudinis. Cum adfirmaveris has res omnes tunc exerce te ipsum ut existimes certe quanto tempore tolleret unaquaque quantitas virtutis egri unamquamque quantitatem virtutis egritudinis. Et id de illis que fortitudinem iuvat te ad hoc est usus operationi medicine. Et sanitas vero quando adiscas unamquamque harum rerum quas diximus et investiges exquisite cognitionem eius non est iuvamentum tuum ex hoc quod specularis maneriem eius et qualiter cognoscas egrotos aliquos. Et non est via ut adiscas unamquamque harum rerum quas diximus nisi via quam narravi paulo ante. Ego enim narravi tibi qualiter cognoscas quantitatem virtutis egritudinis et qualiter cognoscas exquisite sufficientem. Sed et debilitatem. Cumque virtutum et vehementiam eius iam determinavi in libro qui est preter huius rei tractatus quem nominavi in libro... Iam tibi necesse est ut discas qualiter figitur super eas arte ex illo libro deinde utaris illa cogitatione in egris ut conforteris per eam ad sanandam eas. Sicut determinavi in alio libro ab isto et utaris ea in scientia crisis. Et quicumque in egro cum apparent omnia signa laudabilia a principio sue egritudinis non pertransit eius egritudo quatuor dies quin sanetur. Similiter et cum apparent in egro omnia signa mala tunc ipse procul dubio moritur in quatuor diebus primis. Et omnis eger qui salvatur convertitur in omnibus temporibus egritudinis universalibus scilicet principio statu augmento et declinatione. Quamvis quidam existimet quod egritudini in qua venit crisis subito non sit declinatio.

Ergo dicam paulo post egrum qui moritur. Et non est possibile ut perveniat ad horam declinationis egritudinis et neque oportet ei necessario ut perveniat ad horam status egritudinis. Et illud ideo quia possibile est ut moriatur in hora augmenti egritudinis et in hora principii eius. Et non oportet necessario ut veniat ei crisis precipue si moritur in principio egritudinis. Et hoc quidem non fit cum superat naturam egritudo vehementer. Tunc ei non conatur resistere ei et impugnare ipsam. Et non fit crisis nisi cum impugnatione et resistentia nature. Hec est igitur species quarta mortis non conveniens in aliqua specierum salutis. Et illud ideo quia nunquam evadit aliquis subito ex egritudine sine crisi. Sed gens plurima moritur subito sine crisi. Et plurimi eorum qui moriuntur ex eis moriuntur in primis paroxismis.

Marginalia (left): a multis; iam; a principiis; al. tam; in studio; q.

Marginalia (right): al. existat et te; qualiter unusquisque debet cognoscere; sup; maneriem eius et qualiter cognoscas statum eius; hoc; medii; al. in aliquo

Ca. viii.

Quoniam in unaquaque artium verificatio eius et declaratio currit cum contrario via inventionis et processionis ipsius. Et illud ideo quia verificatio eius et affirmatio

febris propter mortis cuius causa est multitudo
materie aut constitutio eius aut magnitudo
apostematis in interiore parte corporis. Et moriuntur
quidam quidem eorum in hora declinationis paroxis-
mi febris. Et hoc non accidit nisi ei cuius virtus
debilis est et prostrata. Et oportet ut scias quod est de
manifestioribus quo scitur quod plures e-
grorum moriuntur in declinatione paroxismorum par-
ticularium vel in malo egritudinis febris. Et qui-
dam intendentibus hoc existimant quod possibile sit ut mo-
riantur quidam egri in hora declinationis febris
universalis, et res non est ita. Et illud ideo quoniam cum hora
status egritudinis pertransit, tunc iam domi-
natur natura et non est possibile ut existimetur quod mors
veniat cum aliquo modorum declinationis nisi
erit eger ut super eum perveniat error. Et nostra
quidem intentio est non est quod intentionem quidem spe-
culari in hoc. Et neque est nostra intentio nisi ut con-
sideremus an veniat mors egro in hora de-
clinationis sue egritudinis causa ipsius egritudinis.
Et ego nunquam vidi hoc. Et iam facit nos inve-
nire illud terminatio. In hora vero declinationis
paroxismorum particularis egritudinis iam plu-
rimos egrorum mori vidimus. Et terminatio est si-
gnificat non quod non est mirum si confortetur virtus
debilis in hora initii paroxismi et in hora aug-
menti eius et in hora status ipsius. Quoniam corpus
in illa dispositione est comprehensum et quasi coarctatum.
Cumque venit hora declinationis et pervenit contra
ad contrarium eius quod fuit, quoniam caliditas movetur
ex medio corporis ad diametros suos et resol-
vitur corpus et mollificatur, dissolvitur virtus
tunc et finitur. Et ex istis quidam moriuntur subito
ita ut existimant de eis qui ipsis presentes sunt
quod illud quod accidit non sit nisi sincopis. Et
non mors subito sed paulatim et incipit in eis illud
procul dubio ab hora status paroxismi. Sed tamen
plures homines non sciunt illud et existimant de eis
quod valde veloci motu moveantur secundum plurimum
quia expectaverunt in eis de hora status ad horam
declinationis. Sit vero cognitio illius est de mani-
festioribus ex pulsu venarum. Et illud ideo quoniam declaratum est
virtus illius qui pervenit causa mortis ad dispositionem que
tibi videtur quod ipsa sit dispositio declinationis ve-
locioris quam expectabatur. Et invenitur illum qui per-
venit ad dispositionem declinationis secundum veritatem
est magna. Et convenit eis ambobus dissolutio
caliditatis febris subito. Verumtamen cum unicuique e-
orum est causa contraria in alto. Et res magis longinqua
ab ea. Cum virtus nature sit contraria debilita-
ti eius. Et res magis longinqua ab ea. Nam cum
est declinatio laudabilis pulsus addit fortitu-
dine laudabili semper et minoratur diversitas
eius et equatur eius ordo. Et illud ideo quoniam
natura expellit fortitudine omnem caliditatem
febris ad exteriora. Et cum declinatio est declina-
tio pernicabilis [?] pulsus addit debilitatem

et diversitatem in motibus et ordine su-
o. Et quando non accidit illa declinatio in illa
dispositione nisi propterea quod caliditas febris resolvitur
cum reliquiis que resolvuntur ex corpore. Propter quod
illud videtur tibi quod egri dispositio melioretur
ab eo quod fuit. Deinde post paululum cum volun-
tas assellandi facit ipsum surgere ad sellam
accidit ei sincopis. Deinde sudat sudore pa-
uco viscoso. Postea moritur. Et quandoque accidit ei in-
absque elevatione ad sellam. Hac ergo causa moritur e-
ger. Et non ex declinatione humorum subito facta ad
interiora ventris. Nam cum illud est accidit ne-
vis simul ei quod accidit qui suffocatur vel stran-
gulatur aut cuius anelitus subiungitur sicut
illud quod accidit igni quando extinguitur cum aliquis
opturante ipsum. Sicut si homo accipiat que
fit sine crisi in egritudinibus periculosis. Et est mors
que fit in statu paroxismi febris cum dominatur pravi-
tas paroxismi febris non donec superet eam vel vincat.
Et secundum hanc similitudinem quoniam moriuntur plures
egrorum in hora augmenti paroxismi febris et non
accidit illud via alia nisi via status paroxis-
mi. Et ad summam cum pravitas egritudinis dominatur
nature ut eam vincat tunc non fit mors nisi
via paroxismi. Et quoniam accidit egro ut mori-
atur paroxismo adhuc in augmento suo sed
parum accidit hoc. Et via que fit hic est via que fit et
mors status in hora. Omnes ergo modi quibus
moritur ille qui moritur sine crisi sunt tres.
Quorum primus est mors que fit in primis paroxis-
mis febris. Et hoc quidem plurimum fit quando apostema ma-
gnum in uno membrorum nobilium de quibus habetur
timor. Et est in corpore superfluitas plurima grossa
viscosa et effunditur subito ad interiora corporis
ita ut opilet meatus spiritus. Et secunda est mors
que fit in statu paroxismorum febris cum vincit
naturam exuberantia ceteris egritudinis.
Et tertia est mors que fit in declinatione pa-
roxismorum. Et est illa que minus fit. Et fit propter reso-
lutionem virtutis que fit in ea. Et non fit aliquis
horum trium modorum cum crisi quoniam natura nullomodo
conatur expellere egritudinem cum adsint iste di-
spositiones mortis. Nam cum natura conatur illud
deinde vincit eam egritudo nominatur crisis
mala. Et fit procul dubio aut cum evacuatione aut
cum exitura magna aut cum reliqua diversa commo-
tione. Tota quod dixi ante. Et ante cessio cognitio-
nis harum specierum crisis minus etiam et firma est quoniam
species crisis laudabilis indiget medico
qui habet intellectum et sensum vehementem et pruden-
tiam et usum, ita ut sciat in primis an erit
an non. Deinde in quo die erit. Deinde an sufficia-
at egro quando erit aut noceat ei tamen. Et oportet
in primis ut exerceris in pronosticatione lau-
dabilis crisis et eius que ei propinqua est. Quoniam iam
diximus de ea in pronosticatione crisis que non
est ex laudabiliore crisi. Sed tamen est secundum dispositionem

Ca[pitulum] .ix.

[Marginalia: "al' cum causa mortis"; "hoc"; "al' et cum quidam videt hec"; "et non est egritudo in declinatione nisi per ..."; "Non dicitur mors in declinatione ..."; "Et de eis sunt quibus non accidit mors"; "rebus"; "sa"; "tum"]

laudabilē. ꝺeinde p mutetis ad pꝛognitōē; spēꝝ crisis male. Et illud iō qm̄ cū crisis ē male. ꝗ nō ē etiam firmū. ꝛ plurimū eius n̄ ꝯphenditur nisi extimatoē. similiter cū crisis laudabil' ē etiam firmū ꝛ ꝯphenditur sciā cta. Et illud iō qm̄ motus nc̄ sunt laudabiles ordinati cū nā ē fortis supans materiam egritudinis ꝛ eiꝰ opōnes currunt sm̄ quātitates motuū suoꝝ. Verum cuius motus cū ipā ē supata uicta sūt illaudabiles ꝛ inordinati. Et pp hoc nō certificant i eoꝝ cognitio sm̄ quod opꝫ. Verū cū uincitur nā ꝯple nullomō conatur efficē crisim. Qꝫ si cū ea aliquid fuerit uirtutis ipā expugnat ꝛ resistit deind' n̄ mꝯtat qn uincatur. ꝛ cū in hac ꝯualescentia sua q̄ fit ī nō sua hora ē uehementia circus egritudinis qm̄ cū ea ē furiositas ꝛ acuitas. Videmus eī nām nō tollāre aliquā egritudinū cui dispō h' est. s; incipit expellere ast illud qd impedit eam. sicut uidemꝰ illud qz; interdū que sunt iusto. ꝛ mordicant ipm̄ ꝛ fatigant eū. ꝛ grauant ipm̄ ꝛ commonēt eū. aliq̄ modoꝝ. Et illud est qm̄ inuenimꝰ stōm ē illa dispōne. ad ē conari expellē rē que ipedit eū ast. Nam sires illa ē natans in superiori pte eius conatur expellere eam p uomitū. ꝛ si ē residens in inferiori pte eius expellit eam inferius. Et hoc ē maximū signoꝝ que significant crisim inn̄ sua hora. Et illud iō qꝛ nō uidemꝰ crisim q̄ fit in nō hora sua. ꝛ ē crisis que fit in hora status egritudinis ꝛ completur digō fieri. quamuis nō sit aliqd ꝯmouens in egritudinibz acutis febribz. Et uidemꝰ crisim quā nominauit ypocras ancessionē scie. ꝛ noluit intelligi p eam omēz crisim que fit ante horā status nō fieri n̄ pp ꝯmotōem aliquā. Et sm̄ q̄ crisis ancedit horā status egritudinis ē diminutō eī in bonitate crisi que fit in hora statꝰ egritudinis. Et dispō similit' egritudinū inficientiū. Et illud ē qꝛ nō remanet usq ad horam status egritudinis. aut fortasse si remanet. s; in plibz dispōnibz inficiō in hora augmti egritudinis. aut in hora initii eius. Et si antecedit aliquis dieꝝ egritudīs ꝯ indicatoīs. ꝛ indicat crisim ꝛ futuram; tūc sigt cū hoc q̄ ē mala. Pone g° q̄ tu uideris in die quarto in urina ꝛ nubē nigram in supremo urē aū ī medio eī. quā nō uidisti ante. aut aliquid ꝛ aliud eī simile. ꝛ sunt reliqua signa ꝛ accidentia que apparent in egritudine mortalia. dico q̄ iste eger morietꝰ p[ro]cul dubio. Verumtamē febris eī uenerit in paribz. tūc eius crisis uenit in vii. Et si poꝛismi febꝛ fuūt in paribz. tūc crisis eī ueniet in sexto. Et exeis que uerificant apud te rē quā expectas ꝛ certificant eā; ē motus egritudinis. Et illd ē qm̄ si ipā mouetur motu ueloci. tunc sigt uelocitatē crisis. s. significat q̄ crisis erit in sexto. ꝛ si ipā mouetur motu tardo. tc̄ sigt tarditatē crisis. s. q̄ erit in vii. Verū g° dies indicatiuus nō antecedit. ꝛ indicat aliquid de eē crisis future nō facilis fit pꝛognitō eius in ea. Verumtamē sm̄ dispōem qua opꝫ ut ꝯsiderēs in istis signis que ego narro.

Et primū signorum ꝛ maius eoꝝ q̄ sigt in egritudinibz pniciosis q̄ eger morietur absq crisi ē debilitas uirtutis. Et illud iō qm̄ cū uirtus est debil' nō nititur ad resistendū egritudini. Et signū sm̄ est ut nullomodo appareat aliquod signū signis digestionis. Et signū tertiū rām ē ut sit egritudo fortis maligna. tū sit eī motus uelox. ꝛ omis eger in quo aggregantur omnia ista signa. moritur pt̄ q̄ eueniat eī crisis. Et tu quid potis p sente in quo die ꝛ morietur cū ꝯsideraueris quāta sit superfluitas egritudinis sup uirtutē. ꝛ in quo die erit poꝛismꝰ difficilior. Et illud iō qm̄ si uideris egritudinē superfluere uirtuti plurimū aut nō remāsit de uirtute nisi parū scias q̄ mors erit uelox. Et si uideris rē eē ꝯtrarium illius scias qd ꝛ mors erit tarda. Pone g° in hoc exemplo q̄ superfluitas egritudinis sup uirtutem ē plurima. Verumtamē n̄ declaratur an in una die sit ꝛ posse remanere uirtutē. aū duobꝰ diebz. tc̄ tu potes discernere ꝛ scire ē in quo duoꝝ dieꝝ moriatur eger. p piodos poꝛismoꝝ febris. Et illd iō qm̄ eo die in quo fiet poꝛismus moritur eger. Et potes ꝛ scire faciliter modo in qua hora illius diei superueniat mors egro. ꝛ uniuersaliter si quis sit memor sermonis eius q̄ dixi paulo ante. cū enumeraui tibi in quibz egritudinibz moritur eger in principio poꝛismoꝝ febris. Et unaq̄q; egritudine rememoratō tua eius q̄ fuit in diebz antecedentibz iuuat te plurimū ad significatōem. Et si tu nō potens pp nām egritudinis pscire in qua parū poꝛismi eger moriatur. tc̄ tu cū recordatus fueris eī qd accidit in diebz pteritis. ꝛ in qua parū poꝛismi fuit grauior. ꝛ ꝯmittata fuit ipm̄ accidentia mala significantia pditionem excusabis p illud ab extimatione sm̄ qd erit. Amplius pone q̄ tu iā sciuisti q̄ eger ꝯuertitur ad mortem. Verumtamē uirtus egri n̄ uehementer supat. ꝛ uirtuti egritudo n̄ uehementer supatur dn̄atur. dico q̄ primū q̄ scit de hoc q̄ mors nō ē ppinqua h' egritudine. inde post illud necessarium est tibi ut inquiras an sit posse ut ueniat in ipō crisis an non. Et cognitio h' ē ut ꝯsideres ad q̄titē uirtutis

et ī q̄bz egritudibꝰ moritur ī statu poꝛismoꝝ febr. et ī q̄bz moritꝰ ī declinatōe [illegible] febr.

egri. et ad quantitatem motus egritudinis et ad significationem vigoris. Nam si tu inveneris virtutem ad significans vigorem. tunc non est longinqua quin veniat crisis. Si autem videris quod virtus deficiat et egritudo in motu velocitatis ut motu veloci. et neque apparet in aliquo signum vigoris. tunc non est possibile ut accidat egro crisis. Et ostendi in libro alio ab isto quod non oportet procul dubio. cum egritudo est fortior virtute ut sit virtus necessario debilis. Et est necessarium ut scias ex illo libro signa propria significantia debilitatem virtutis.

Non enim est possibile ut narrem tibi omnes res simul sed oportet ut rememoratus sis omnium simul que tibi iam dixi separatim. ita ut non dimittas ex eis quod presens tuo sensui. et comprehendas omnia illa invicemque coniuncte. non est enim ex eis quod sit simplex. nisi ex eis que sunt difficilia. nec dum dispositionibus. si ego te recordari facio eius quod antea determinavi. dum adheres vie sermonis mei in sanem cum dixi quod melior crisis est in hora status egritudinis. sed crisis que fit in hora augmenti egritudinis. dispositio egri convertitur ad salutem crisis diminuta et non est fiducia in ea. Si dispositio egri convertitur ad mortem. tunc illa crisis aut interficiat subito. aut alterat egrum alteratione maxima ad dispositionem que est deterior. In principio autem egritudinis non fit crisis. Et prognosticatio laudabilis crisis est cum. Et quod prognosticatio reliquarum specierum crisis non est nisi cum extimatione. propter quod quando crisis non indicatur. Et ego iam dixi quod significo per hunc sermonem ut non sit dies indicativus antecedens annuncians crisim. Et diximus etiam quod quamvis ad harum specierum crisis cognitionem non pervenias ante adventum suum per longum tempus. tamen pervenias ad cognitionem harum ante adventum suum per tempus breve. Si quod cognitio earum fit ex hoc quod egritudo insequitur. nam commovetur eam ex diversa commotione que accidit subito et absque eo facientem ipsam. Necessarium est quod accidat in corpore egri aliquid ante crisim aut in hanelitu aut in auditu. aut intellectu. aut in visu. aut alienatione corporis egri. aut in alio de illis que iam diximus multotiens. Et nos quoniam comprehendimus omnia ista signa in nomine uno et nominamus ea accidentia crisis et signa crisis et illud quod dixit ypocras in libro amphorismorum est de eius. quod illud cum advenit crisis egritudo fit difficilis in nocte que est ante paroxismum febris in quo venit crisis. est hec intentio de qua loquimur. Si illud ideo quia si egritudo indicat esse signum. deinde difficilis sit ei egritudo sua in aliqua nocte. deinde advenit ei paroxismus febris post illud velocior quam veniebat cum accidentibus que non sufficiunt ante. tunc est necessarium ut fiat crisis in illo paroxismo. Et ego determino tibi nunc qualiter agnoscas viam qua fit crisis aut fluxu sanguinis narium fiat aut vomitu. aut sudore. aut alia. Ab illis que de illis que iam dixi multotiens. Et ponam aptationem sermonis mei in hoc libro. Et ex illis que dixit ypocras ducens nos ad omnem doctrinam laudabilem. dixit enim in tractatu primo libri epidimiarum quod quando in collo et capite sunt dolores et gravitas cum febre aut sine febre. tunc accidit quibusdam apparentibus. in aliis calidum acutum in cerebro spasmus in nervis suis. et vomitus colera similis colori floris eris. et plurimum istorum subito fit moriens. Et in habentibus quidem febrem adurentem quando est in collo dolor et in multis temporibus gravitas et videt eger coram oculis suis tenebras. et sentit in eis que sunt sub ypocundriis tensionem cum qua non est dolor. tunc advenit ei fluxus sanguinis narium. Et quando gravitas est in capite toto. et dolor in ore stomachi et angustia. tunc advenit egro vomitus colere et inflationis. et plurimum accidit spasmus in illa dispositione pueris. Mulieribus vero advenit ea que narravi et dolores in matrice. Senibus vero et quorum caliditas resoluta est accidit mollificatio in quibusdam membris. aut inquietudo melica. aut mania aut tristicia. Et dicit etiam ypocras in libro pronosticationis cum prolongatur febris. et dispositio egri est dispositio salutis. et non habet dolorem ex apparente. nisi ex causa alia manifesta. tunc oportet ut expectes ei exituram cum inflammatione et dolore maligna victura eius. et precipue in iuncturis inferioribus. et plurimum quidem accidit hoc et eius simile ei cuius etas infra triginta annos. Et est tibi necessarium ut expectes exituram cum pertransit febris vicesimum diem. Et minus quidem accidit illud ei qui est ultra hanc etatem. et est febris eius longior hac quantitate. Et oportet ut expectes adventum huius exiture quando febris est continua. expectes quartanam quando febris separatur. deinde fiat paroxismus non secundum coherentiam periodorum determinatorum. deinde non cessat sic esse usque quo appropinquet autumpnus. Et sic exitura accidit ei cuius etas est .xxx. Similiter quartana accidit ei qui iam consecutus est triginta et pertransivit eos. Et oportet infra ut cognoscas quod plurimum exitura est in yeme. et quando quidem est in yeme ei sanatio tarda. Sextus particule tercie. hoc est igitur sermo eius de exitura. Si hic sermo est sufficiens et manifestus. deinde consequitur ipsum loquendo de evacuatione et dixit itaque. Et qui conqueritur in febre non mortali de dolore capitis. Et videt coram oculis suis nigredinem et advenit ei cum hoc dolor in ore stomachi. et advenit vomitus colericus. Et quod si advenerit cum hoc rigor et infrigidentur ex eo loca inferiora eorum que sunt sub ypocundriis tunc vomitus adveniet velocius. et quod si sumat aliquid cibi aut potus in illa hora citatur vomitus valde. Et in

Marginalia (left margin):

fortitudine et egritudine moveri motu veloci et videris signum

et cum

hunc

tibi

al' qui / sit

al' in unaquaque

si

est

per

tu

cum

al' fuerunt

Cap^m xiii^m

cap. xiii. in quo docet prudenti et que modo ventura sit crisis.

illo in quo incipit de hominibus hanc egritudinem dolor capitis primo die egritudinis sue et plurimum fit difficilis in quarto et in quinto et inde separatur ab eo in septimo. Et in quam pluribus hominibus hanc egritudinem incipit dolor capitis in die tertio et plurimum fit difficilis in quinto. deinde separatur ab eis in die nono. aut in die undecimo. Et in illo autem in quo incipit dolor capitis in quinto et currit reliquum eius secundum comparationem que precessit tunc dolor capitis eius removetur ab eo in die quarto decimo. Et illud quod plurimum accidit viris et mulieribus in febre terciana. Sed illi qui de eis est iuvenis etatis accidit illud in febre terciana. Verumtamen plurimum accidit ei in febre illud quod est magis assidua et terciana que pura est. Et in illo autem in febre cuius hec est dispositio advenit dolor capitis et advenit ei loco rugitonis qui videt coram oculis suis caligo. aut videt coram oculis suis radios et advenit ei loco doloris cordis tensio in eo quod est sub ypocundrius lateris dextri. aut lateris sinistri. absque dolore et sine apostemate. expecta loco vomitus fluxum sanguinis narium. Et plurimum quidem oportet ut tu expectes fluxum sanguinis narium in huiusmodi dispositione in eo cuius etas est infra triginta. Ille autem qui iam consecutus est triginta et pertransivit eos. fluxus sanguinis narium minus accidit. Et oportet ut expectes in illo qui est in illa etate vomitum. Et in hoc sermone suo est sufficientia. Et oportet ut rememoreris item cum hoc sermonis quem dixit in illo libro. et est iste. quando in capite est dolor vehemens cum febre et est cum hoc aliquod signorum que significant mortem. tunc illa egritudo perniciosa valde. Si autem non fuerit significans mortem. et dolor pertransierit diem vicesimum. tunc oportebit ut expectes fluxum sanguinis narium. aut exituram in membris inferioribus. Dum autem dolor perseverat recens. non oportet ut tu expectes nisi fluxum sanguinis narium aut saniem. et precipue oportet ut tu expectes fluxum sanguinis narium in eo cuius etas est infra triginta quinque. In eo vero qui est ultra hanc etatem expecta saniem. Iam ergo narravit in hoc sermone rem que est magis iuvativa rebus in cognitione. Verumtamen in sermone est ancessio et prepositio. Et ego iam ordinavi secundum ordinem qui est necessarius. et exposui ipsum in tractatu tertio libri mei. in expositione libri pronosticorum. Quare non est necessarium in hoc loco exponere ipsum. Et dixit item et narrando de hominibus peripleumoniam. Ille ex hominibus peripleumoniam. in quo ungues dividit exitura apud aurem et apitur aut in membris inferioribus et fit fistula. salvatur. deinde excepit hec cum dicit. Et oportet ut tu consideres hoc

et completus in eo secundum hunc modum. firmatur febris secundum dispositionem suam. et non quiescat dolor et non exspuitur. servatus est quod oportet et neque egro est plurime colere festinantis. acute. in pura urina est plurima valde. et impia est sedimen residens album. et reliqua signa sunt significancia quod finis rei convertitur ad salutem. tunc iam oportet ut tu expectes quod eveniat ei cuius hec est dispositio exiture que dicte sunt. et fit exitura in membris inferioribus quando ex apostemate et calitate est aliquid in eo quod est sub ypocundrius. et fit exitura supra quando vacuum est quod est sub ypocundrius ab apostemate et caliditate. et non est in eo dolor. dum advenit egro aliqua hora alteratio in anhelitu suo. deinde sedatur et absque ei apparente. Et dicendo et apostemata que fiunt in eo quod est sub ypocundrius dixit hic sermonem. Et ista apostemata significant in principio suo quod eger non sit securus a morte subita. Quod si pertranseat vicesimum diem febris et sit fixa. et apostema non sedetur. tunc apitur ipsum et faciat saniem. Et quando accidit hominibus hanc egritudinem in pectore primo fluxus sanguinis narium. et iuvant maxime. Verumtamen oportet ut interroges egrum an inveniat dolorem capitis aut caliginem. Nam si evenerit ei aliquid horum tunc res est declivis ad illud quod est illic. et plurimum quidem oportet ut expectes fluxum sanguinis narium. in eo cuius etas est infra triginta quinque annos. Et ypocras quod dixit verum in libro pronosticorum sermonem aliud quod significat in via crisis. et est hic qui mingit urinam subtilem crudam tempore longo. deinde sunt reliqua signa que apparent in ipso significancia quod salvatur. tunc oportet ut expectes in eo exituram in locis que sunt inferiora diafragmate. Et isti ergo sunt sermones eius in libro pronosticationis quibus breviter et compendiose significavit via crisis future quando erit. Et accidit ut ponam res alias plurimas in hoc capitulo addendo verum predicte in libro predicto et in libro epidimiarum. de quibus est sermo eius quod fuit retentio urine ante rigorem. Et de eis est illud quod dixit de eo. fluxus sanguinis narium. ~~Et de eis est illud de eo fluxus sanguinis narium.~~ Et de eis est illud quod dixit de eo utriusque oculorum qui lacrimantur. et maxillarum rubearum et nasi. Et de eis est sermo eius quod labium inferius quando tremit indicat vomitum futurum. Et de eis est sermo eius quod quando accidunt post dolorem capitis sodi profundus et surditas subito. significat illud quod exitura eveniet apud aurem. Et sermones alii plures similes istis. Et isti quidem sermones omnes sunt rami radices quorum omnium iam comprehendit in libro pronosticationis. Et illud est quia non est necessarium ad cognoscendam viam crisis aliud nisi ut consideretur ad quam

Marginal notes: in eo; tercio; putr. | pr acutri; similiter aut; 2; aliter sbito; 2; qz; p ipm; anos; anos; iut; de eo; aliter i supiori; sig; aliter quo; eo; ex; e; p; sermo nes.; et de eis est sermo ei quod abo oculi cum rubet i dicat fluxum sanguinis narium.

si dolor est in temporibus et fronte. Et plurimum quod oportet ut tu expectes fluxum sanguinis narium

ptē declinat natura. Et illud quod significauit ypocras manifeste in libro pronosticorum in locis plib; d' eis ē dcm. s. illud dolor cordis angor. & sermo eius ambo n̄oi dicant n̄ uoitum futurum. Et d' eis q' ipse dixit alteratio hanelitus. & radius qui ymaginatur egro & sermo eius. q' ambo nō indicant fluxū sanguinis narium. Et de eis est terminatio eius qua determinat d'cē egritudinis. & urine. ū. dixit. & nō ē egro plurime cole acuto cū festinatione. pure. & nō ē urina plā ualde. & in ea ē fex residens plurā alba. Et illud q2 si fuit aliqd ex hoc significat q' egritudo declinat ad illam ptem. & q' expulsio corporis fiet per illū modū. Si autem egritudo non declinat ad illas ptes deinde prolongatur. & sunt cū ea signa significancia salutē egri. & tunc oportet ut expectetur in eo exitura. Et signum itin exitura p declinationem nature ad partem in qua erit. & illud ē q2 dixit exitura fit in locis que sunt inferiora pectore qū ex apostemate & calore ē aliquid in eo q' est sub ypocundri is. propterea q' qū illud ē tune humores generati in apostematis pulmonis decliues sunt ad inferiora. Et ypo. quidem nō ponit hunc sermonem totum in hiis uerbis pleripleumoniam. n̄ exē plū & distinctione ad summam eius intendit. Et qū illi humores nō sunt decliues ad inferiora. inuenit q' ē sub ypocundriis uacuū ex apostemate & calidate & dolore semper. Et accidit egro hora aliqua alteratio in anelitu absq; cā manifesta. Et cū illud ē tūc exitura egri dicit necessaria. in eo q' ē supra pectus. s. in carne molli que ē apud aurē. Et quia cū h aliquod accidencium que accidunt in capite. d' ill' que significant illam exituram. sicut sopor profundus. & surditas subito absq; cā cognita & grauitas capitis. & sopori. & alia de illis que similia sunt eis. Non ergo remanet. & si gnū significans uiā crisis. q' nō dixit. ypo. n̄ pulsus uenatum. Et erunt plures illorum qui sunt huius regionis. propterea q2 nō intelligunt sermonē eius. propterea q2 parum cognoscunt illos sermones q' consueuit consuetudo antiquorum d' abreuiatione & compendio extimat q' diminuit res quas nō dixit. Quabrem necessarium ē m̄ ut ego narrem illas res quas dicunt dictione alia additionē eius in qua intendā intentionē expositionis & declarationis. cū ultimo labore. Et forsitam ipsi intelligent ea. & nō extimabit q' nō erit possibile ut aliquis procedat & sciat qua uia erit crisis. & nō erunt pigri in disciplina. & usum hac uia. Dico ergo q' necesse ē ut scias q' erit crisis p signa que narraui tibi ex sermone meo in eo q' precessit. aut considers & discernas qualiter erit illa crisis

p hanc uiam. Et considera in primis an egritudo sit acuta ualde. & an fiat in ea crisis. & in principio dis primis. Nam considera oportet necessario ut n̄ fiat crisis p exituram. sed p euacuationem. secundo inde considera an egritudo sit prolixa tardi motus. Nam cū ē ita tune de consuetudine crisis ē ut fiat p exiturā. sed apud si minxerit eger urinā tenuē. crudam tpr longo. Nā si minxerit urinā spissam plurimā in qua fit sedimen residens laudabile tūc dignū ē ut digeratur egritudo paulatim. & nō ueniat ei crisis cū exitura. Cum ergo distincius illud cognoueris. tunc pt considera si crisis futurā ē cū euacuatione. et cū qua euacuatione erit aū cū fluxu sanguinis nariū. aut cū sudore. aut cū uomitu. aū fluxu uentris. Et si crisis uentura ē cū exitura tūc in quo membro & in qua iunctura erit illa exitura. Cumque ē p euacuationē tūc necesse ē ut p scias & cognoscas ipsam duobus modis. quorum unus illud q' inuenis de signis significantibus reliquas species euacuationis. Nam cum apparent tibi signa significancia uiā aliam. eris uehementi prudens considerans d' illa uia q' significauerunt. proprie unāquamque uiarum crisis. & est tunc tibi necessarium ut tu cū attentius ad cognoscendam illarum uiarum. ne sis contentus in consideratione signorum que significant ipsam. nisi considerens cū hec signa que significant aliam reliquarum uiarum crisis. Cum ergo uides uentrē stringi & urinā retineri propter eam sum. tunc necesse est tibi ut expectes rigorem. Cumque uides illū rigorē iam presentē. tūc necesse est ut consideres & discernas que res e ueniat post ipsum. an sudor. an uomitus. an fluxus uentris. an due istarum rerum. an omnes. Et considera primū in nā egritudinis. Nam si est febris causon pura. tunc iam declaratur & certificatur apud te in primis esse rigoris. aū euentū suum. Et illud ideo quoniam febris causon nō generatur. nisi ex colera. Et iam aū diximus q' cū iste humor mouetur motu forti generatur rigor. deinde considera post hoc. an retineatur urina solum. aut retineatur cū ea egestio aū rigorem. Nam si ambo retinentur simul. tunc crisis procul dubio erit cū sudore plurimo. Et si urina retineatur sola. tunc considera an addat egestio. aū crisim supra illud q' ante hoc fuit. aut minuat ab eo. Quod si uideris eam addere plurimum. tunc scias q' natura decliuis est ad hanc uiā. & p eam fiat crisis. Et si uideris eam minuere tunc scias q' declinatio eius ē uersus sudorem & p ipsum erit crisis. Quod si uideris cū h signa significancia uomitum. tūc crisis erit cum utroque. s. uomitu & sudore. Et si fuerint significancia uiā duarum euacu

Et. Dicta itaque necesse ē ut narrē tibi signa q' significat

ationum fortiora signis que significant
alteram. erit crisis cum illa euacuatione plus.
Et si fuerint signa equalia tunc crisis erit cum am
bobus equalis. Si autem non uideris aliquod si
gnorum uomitus tunc expecta sudorem so
lum. Et precipue cum uides egritudinem iam
proximam. et uides paroxismum febris iam aug
mentatum. et uides exteriora corporis calefacta
plus quam fuerint calefacta. et rubefacta plus quam
fuerint rubea. et uides uaporem calidum ele
uari ex corpore qui non eleuabatur ante hoc. quod si
inueneris pulsum uenientem iam fortem undosum
et lenem tunc completur spes tua in sudore. pulsus
autem durus non significat nisi uomitum non su
dorem. Et pulsus altus est signum conueniens omnibus
speciebus euacuationis. et similiter est pulsus
fortis. Cum autem pulsus est magnus. tunc significat
motum nature ad exteriora corporis non ad interiora
ipsius. Et unusquisque horum duorum motuum
fit secundum duos modos scilicet. motus quidem ad ex
teriora fit per sanguinem currentem ex utrisque
naribus. aut ex altera ab utrisque. aut consueto
te. Et motus ad interiora fit. aut cum fluxu
uentris. aut cum uomitu. Et pulsus undosus
significat sudorem. Et pulsus tamen non undosus significat
sanguinem. Et hec que est uia significans motum
nature ad exteriora. Et quando natura declinat ad in
teriora. deinde non adsunt signa uomitus pre
sentia tunc crisis erit cum fluxu uentris.
Quod si signa uomitus presentia fuerint
tunc crisis erit cum uomitu. et si signa uomitus
fuerint presentia et declaratur in fluxu uentris
augmentum tunc crisis erit cum ambobus similiter.
Et pulsus quidem uenit in pluribus dispositionibus ~~fit~~
crisis fit diuersus. et precipue cum crisi est labor
et timor. Similiter illa diuersitas fit secundum plures
dispositiones suas quando effunditur ad stomachum colera. et
cum cum hoc quod narraui apparet de signis que
narrauit ypo. quod ipsa significant uomitum
fit pulsus diuersus in omnibus dispositionibus su
is propter illud quod aduenit capiti stomachi. et ysopha
go de mordicatione et grauedine propter rem que
currit ad eos ambos. Et ypocras quidem non
narrauit signa que inueniuntur ex pulsu. aut
quia non sciuit ea. aut quia extimauit quod non sit
de fortioribus signis. Signa autem uomitus
sunt dolor cordis. et dolor capitis. et stotho
mia cum nigredine quam ymaginatur oculis. et
tremor labii inferioris. et saliua plurima sub
tilis fluens ex ore. Omnia ista accidunt
quando in stomacho aggregatur chimus de genere colere et
mordicatiuus qui mordicat os stomachi. quod an
tiqui nominauerunt cor. Et attractio
menti tractus est ad inferiora et interiora. et propter hoc
tremit labium inferius. et fluit saliua sub
tilis. et ymaginatur coram oculis nigredo. et acci
dunt scothomia. et uertigo. et dolor capitis.

Et illud accidit propter duos motus quorum unus
est uapor eleuatus ad caput ex illa ~~hora ex~~ colera.
et alter est continuitas neruorum cum stomacho in lesione.
Signorum uero que significant fluxum sanguinis
narium primum. aliud est radius qui ymaginatur
oculis. et illud est propter rubedinem sanguinis. aliud est
caligo. et illud est propterea quod cum sanguine ele
uatur res plurima subito. et oppillat uiam spiritus.
et aliud est lacrima propter multitudinem eius
quod currit ad oculum. sicut accidit in optalmi
a. et propter hanc causam rubent oculi cum maxillis
et quandoque rubet nasus. Et de signis que appa
rent fluxus sanguinis narium. est tensio ac
cidens in eo quod est sub ypocundriis absque dolore
quoniam hoc signum et significat fortiter et manifeste
declinationem sanguinis ad superiorem partem.
et similiter est constrictio anhelitus. Ipsa enim tamen
non accidit nisi cum incedit sanguis in pectore.
Quod si tensio que est sub ypocundriis fuerit
cum dolore. tunc ipsa non significabit fluxum
sanguinis futurum narium. sed significabit
apostema futurum in loco in quo est tensio. Et do
lor capitis. et quamuis sit signum commune uo
mitus. et fluxus sanguinis narium. tamen sicut
eo est simile mordicationi significat uomitum
et quando cum eo est simile grauedini. et tensio et
pulsatio temporalitas significat fluxum sanguinis
narium primum. Et similiter ex apparitionibus acciden
tibus in uisceribus. que sunt sub ypocundriis
fit cum fluxu sanguinis narium. et significans
est ipsum cum egritudo est de egritudinibus
que habent crisim cum euacuatione. Et cum flu
xus sanguinis narium est ex opposito lateris cuius est
egritudo non est laudabilis. Et quando est ex latere
in quo est egritudo. et tunc est laudabile. Quem
admodum dixit ypo. Et sic significat tibi ex
premissis non est ergo difficile tibi immo est de
facilioribus rebus ut antecedas et predicas ex qua
duarum narium currat sanguis postquam sciu
is egritudinem ex qua ueniet fluxus san
guinis narium. Et illud ideo quoniam egritudo cum
est in latere dextro. in aliquo que sunt sub ypo
cundriis tunc crisis laudabilis fit cum sanguine
procedente ex nare dextra. et quando egritudo est
in aliquo earum que sub ypocundriis sunt in la
tere sinistro tunc crisis laudabilis fit cum sangui
ne procedente ex nare sinistra. Et ego quidem
iam ante narraui tibi crisis signa laudabi
lis bone. et signa crisis laudabilis male. Non
est ergo tibi difficile. ut predicas latus ex quo
erit fluxus sanguinis narium. cum tu possis
cognoscere locum in quo est egritudo cognitione
certa. Et non occultabitur tibi bonitas
crisis. et malicia eius. cum signa fluxus san
guinis narium fuerint apparentia et manife
sta. Et cum hoc considera etiam hore presentis de horis
anni et regionis. et uirtutem egri adiuuat ad si

gnificatõe fluxus sanguinis narium
Et signa uomitus sunt de maioribz signis
approbatoribz cū eo. dixi pt utraqz sūt sig^a
sudoris. fluxui uō uentris n̄ sūt signa
manifesta sibi ppria sicut & signa que
dixim̄. Et nō significatur nisi ex hoc q
tu inuenis signa que significant q e
rit euacuatio. & nō inuenis signa que
significent uomitū. & fluxū sanguinis
& sudorē. Licet uō cū nō inuenis signa
alia sit necessarium ut sit fluxus uentris
qm̄ ē poss̄e ut fiat crisis cū sanguine &
currente ex orificiis uenar & aptis ī ano.
Et poss̄e ē iterū ī mulieribz ut sit cū men
struis. & har rez discretio nō ē impossibil.
Et illd īō qm̄ menstrua antecedūt gra
uitas manifesta in inferiore pte dorsi
& dolor & tensio in illo loco. Apertio uō ori
ficior uenar in ano. qd nō omnibz ē hoībz.
rez nō est nisi res qua quidā appariant
Inco ḡ qui d' ~~omnibz~~ hoībz appārtis hac in
uoluitur discretio huius capituli. In reliqs
aūt omnibz hoībz cū inueniuntur signa sig
nificancia euacuatōem & indigōem. & non
inueniūt in eis significancia uomitū
nec fluxū sanguinis narū nec sudorē. tūc
necce est ut eueniat eis fluxus uentris.
Hac ḡo uia oportet ut discernas signa
ine crisis cōia ppa. cū crisis fit cū euacu
atoē. Si aūt crisis uult ut fiat cū exiturā
tūc signū ~~eē~~ significans omēz exituram
ē ut inuenias in egro signa significan
cia tibi q saluatur. deinde egritudo uō ōsu
mitur neqz mingit urinā plurimā. inq sit
sedimē. Sz mingit urinā crudā & subtilem
de signis aūt pprius est q2 cū egritudo n̄
apparet ualde. deinde uides egri haneli
tum subito alterari. p̄s quiescat illa alteratō
que accidit in anhelitu eius uelociter. &
succedūt ei dolor & grauitas in capite. et
pfunditas sōpni. & surditas. tūc illud si
gnificat necciō q exitura egredietur. in
carne molli que sequitur aurē. Et cū eg
tudo apparet ualde. & nō apparet in ea
aliquod hoz signoz que narraui. & ap
paret in quibzdā locis inferioribz grauitas
aut tensio: inflamatio aut dolor. tunc
opt ut expectes aduentū exiturē inferius.
Et ypo. quidē posuit in libro pnosticor
egritudinē exemplū uniuscuiusqz har
duar exiturar. & declarauit p eam ei qui
pot intelligē smonē eius. qualit̄ ōsit
ei necessarium ut ōsideret uniusalit̄ omnes
exituras. Et postquā narraui hoc uisū
ē m̄ ut terminē hunc tractatū in hoc
loco. Quod si tu addixeris ea que ego
dixi. ad illud q dixit ypocras. et ~~hoc~~ nō

pducet te illud ad hoc ut peruenias p ipsz
ad prudentiā huius uie & cognitoē crisis. & e
exponā t. tractatū quartū quo si labo
huc librum spero q tu peruenies ad cō
plementū eius quo indiges. Illis uō qui
sūt subtil' ingenii & sensus. sufficiūt isti
tres tractatus. & ñ ē eis necessarius tractat'
quartus.

Expletus est tractatus libri. G. d' cri.
Cum quo finitur ultim'. lib. Deo
Gracias. Amen.

[margin:] ſ. fluxu sanguinis
narui | nō
al. uñ. — cōis
est
.i. ā signa fit
signa
cōe
al. n̄ ualde plugat
ul' prolungat
aut
una
moli
al' ista

Liber primus de diebus creticis Gal. incipit. Capitulum i.

Ex egritudinibus que non paulatim minuuntur sed subito quiescit consumptio certificatur ante eas. aut euacuatione manifestam. aut exituram apparentem esse necessarium est. de consuetudine namque egritudinum. que absque aliqua harum duarum quiescunt subito causarum est ut redeant. Oportet ergo hic ultima inuestigatione considerare. Cum ergo uideris egritudinem quieuisse nulla harum duarum causarum ante eius quietem existente: oportebit tunc ut egrum cum conseruatione et custodia uehementi accipias. et non permittas eum facere. aliquid eorum que permittis illum cuius iam certificata est sanitas. neque ex cibo neque ex potu. neque ex balneo. neque ex motu. neque ex aliis. Egritudo enim illa que quieuit si prius fuit de inde rexeris infirmum hoc regimine. possibile erit ut sanetur ex ea sanitate integra ita ut numquam redeat. et si fuit egritudo maliciosa redibit quamuis egrum rexeris hoc regimine. sed non redibit cum malicia et timore uehementi. Quod si neglexeris eum et dimiseris ipsum quasi ipse sanatus sit sanitate certa. et tunc redibit magis maliciosa quam fuit in principio. Necessarium est ergo ad hoc ut egri sanitas certificetur quando egritudo eius est magna et fortis quatinus ante eius consumptionem sint signa que ypocras salutifera signa nominauit. Que sunt aut sudor laudabilis qui fit in corpore toto. aut urina multa. aut egestio multa. aut uomitus. aut fluxus sanguinis ex naribus. aut sanguis currens ex orificiis uenarum que aperiuntur in ano. aut in matrice. aut loco alio. aut exitura egrediens in carne molli. que est sub auribus. aut in quibusdam uincturis. aut in aliquo membrorum que nobilia non sunt. Si uero aut in quo nullum signorum apparet dimitte quiescit ipsius egritudo. Iam dixit ypocras sermonem communem. in libro aphorismorum. et est quod omnis egritudo que quiescit non apparentibus in ea signis sanitatis. ante ipsius quietem. de eius consuetudine est ut redeat. et dixit item sermones proprios in libro aphorismorum et pronosticorum et epidimiarum. In alio determinauit in quibus narrauit que egritudinum redeuntium. et quando ~~non redeunt~~ interficiunt. et que earum quando non redeunt non interficiunt. et qualiter possibile est a nobis sanare et consumere. ita ut non redeant. et sermones eius quidem in istis rebus ponam in libro alio. In hoc autem libro intendo quod oportet me rememorari egritudinum que quiescunt signis salutiferis eius quietem iam precedentibus. et sunt ille quarum quies nominatur crisis. Quod est quia cognitio harum rerum necessaria est eis qui uolunt scire scientiam dierum creticorum. Illud autem quod fit in uniuersum antecedit eius euacuationem et exituram. in istis egritudinibus perturbatio uehemens que accidit in corpore egri. Quod est quia multociens quidem mutatur hanelitus eius aut mutatur intellectus ipsius. aut accidit ei scothomia. aut uidet simile coruscationi. aut currunt ex oculis eius lacrime aut rubent oculi ipsius. aut sentit grauitatem in corporibus suis. aut dolorem in collo suo. aut in capite suo. aut uidet tenebrositatem coram oculis suis. aut accidit ei tremor cordis malignus. aut tremit labium eius inferius. et attrahitur intus et in pluribus eorum quorum dispositio est hec. Trahitur quod est ab ypocundriis sursum. et accidit ei tristicia ita quod saliunt. et quierunt aquam frigidam et conquerunt de inflamatione quam ante non inueniebant. et quorundam eorum paroxismus febris. et antecedit et prolongatur. et fit malignus et accidit ei subeth et alia ex accidentibus maliciosis. Uidebis ergo tunc ex eis qui sunt presentes infirmo ex illis qui soliciti sunt de eo timent super ipsum timore uehementi. et audies dicentes eos quod dispositio illius infirmi est sicut dispositio uiri qui positus est ante iudicem. qui iudicat super ipsum suo iudicio in sanguine. et secundum hanc intentionem positum est nomen eius crisis. Puto autem de quibusdam medicis quod ipsi non uiderunt quod accidit de perturbatione infirmis. quod est quia si uidissent uel non inquirerent et uanarentur de intentione quam nomen crisis significat. neque considerauerunt an sit possibile ut sit uires an non. non ergo scio in quo diuersantur nobis. an uolunt quia non est possibile ut quedam egritudines consumantur subito per euacuationem aut per exituram an ipsi iam se uidisse confitentur hec. sed ignorant accidentia que diximus ante quod committantur uel adhereant in hac dispositione an et ipsi ita sciunt. sed dicunt item quod hoc non oportet ut uocetur crisis. Si ergo iste est sermo eorum tunc disceptatio nobiscum non est nisi in nomine et non in intentione. et si ipsi non confitentur se scire quia accidit infirmo perturbatio subito ex timore cordis qui aduenit ei. et permixtione. scilicet sensus et saltu. et rebus his similibus. et quia postquam accidunt ei ista sudat aut currit ex eo sanguis. aut aduenit ei res alia ab hac. deinde sequitur illum sanitas certa. tunc non sunt uacui uel caret lite aut resistencia. aut ab ultima ignorancia. quod est quia res iste non sunt ex eis que accidunt raro. sed sunt ex eis que fiunt omni die. Ego autem non nomino perturbationem uelocem que accidit in egritudinibus nisi crisim. Dico ergo quod eius successio fit per plurimum ad salutem.

et qm̄ ↄ̄uertitur ad perditionē. et q̄ si aliquis no
minat rē aliam ab ista crisim. tunc te co
natur contradicere s̄moni meo. tunc iste n̄
ↄ̄tradicit nisi illud q̄ extimat nō q̄ ego
dico s̄nō aut̄ oportet aliq̄m disceptare ē
cis in hoc. s3 ē melius ut sciat intentōēz
quā hoc nom̄ significat. Similiter huius
disceptationis auctores h̄nt ex litigio negligē
cia ex quo nō paruo. q̄ esculapius ipōs
sanare posset. ¶ Et ego quidem extimō
pp illud q̄ hic s̄mo meus plus ē inte̅tū
aduersus eos quā oportet. ad illū aut̄
redeo q̄ studium suū ↄ̄uertit ad illud q̄
indiget ex hac arte. Exponā g̊ ei hanc
in qua loquimur. ¶ Dico g̊ q̄ crisis fit in
diebȝ egritus omnibȝ. Similiter nō sunt certos
que sunt unicuiq3 hoꝝ dieꝝ equales
in nūo nec in certitudine. Quod ē q2 in q̄b
dam diebȝ egritus multociens fit crisis et
in quibȝdā coꝝ n̄ fit nisi raro .s. semel. et
in quibȝdam coꝝ qn̄ fit crisis ē c̄ta. et in q
busdā coꝝ qn̄ fit crisis nō ē c̄ta. s3 dies et
crisis diuersificant̄ in hoc quod in quibȝdā
coꝝ fit bona crisis. et in quibȝdā coꝝ fit c̄tis
mala. et in quibȝdā coꝝ fit crisis cū acciden
tibȝ plibȝ. et mag̊ maliciosis. et cū agone
maiore. et in quibȝdā coꝝ incipit crisis a
sui p̄ncipio salua ab accidentibȝ timoro
sis. ¶ Et int̄ dies itm̄ ē diuersitas m̄l
ta in h̄ q̄ in quibȝdā coꝝ fit crisis dimin
uta. et in quibusdā coꝝ ↄ̄pleta. Similiter in h̄
q̄ in quibusdam coꝝ fit crisis quā iam p̄
cesserunt dies indicantes ip̄m. quare
significant ipam. et in quibȝdā coꝝ fit s̄b
ito sine indicatione n̄ ap̄ ignaꝝ d̄ cē medi
cine. s3 apud prudentē in ea. Iste aut̄ s̄t
sp̄es crisis. et sp̄es dieꝝ crisis. Inde est q̄ in
die duodecimo egritus. et in die .xvi. ego n̄
uidi unquā cui aduenit crisis. In die
aut̄ .vij. nō possum nūare quot egros ui
derim quibȝ aduenit crisis. In die. aut̄ .vi.
aduenit quibȝdam egris crisis. s3 illa fu
it cū accidentibȝ maliciosis et timore ual
de uehementi. et nō c̄tificatur crisis que fit
in eo n3 ↄ̄pletū n3 ē manifesta. et ↄ̄uertit̄
ad malitiam. ¶ Cū g̊ ego ↄ̄siderans toto
ꝑ tp̄e hanc rem inuenirem int̄ dies egritu
dinis hanc diuersitatē. deinde nō ego solus
s3 archenes et eius sequaces an̄ me cum
multitudine institutionū. ip̄oꝝ in rebȝ me
dicine. et itm̄ eraclides qui fuit terantini
sectatores et sequaces. eius qui n̄ aggraue
runt sententiā suā in medicina. n̄ experim̄
to. et an̄ illos itm̄ phylotenus. et diocles
et coꝝ secte. et reliqui antiqui. et an̄ istos
omnes ypo. et scolari eius. tunc opꝫ ut dicā
quod int̄ dies egritudinis fit diuersitas.

¶ Et nō ē diuersitas int̄ dies parua. Cū nos
iam uiderim̄ in h̄ tp̄e toto in die .vij. fi' crisiȝ
multociens. et ē cū h̄ ↄ̄pleta. certa. salua.
manifesta. indicatiua. et ↄ̄uertitur ad boni
tatē. Similiter in die .vi. fieri crisim s̄m di
uersitatē illius. et cū ego nō uiderim unquā
aliquē cui aduenit crisis in die .xiij. egritus
sue. et fuerunt alii ex eis qui uiderunt in
eo crisim qui dixerunt q2 nō fuit nisi raro
et nō fuit ↄ̄pleta neq3 c̄tificata. et fuit ex ea
timor. et nō fuit manifesta neq3 indicata.
et fuit successio eī ad malū. tunc illud ē ex eis
que faciunt necessarium ut sit int̄ dies egritus
diuersitas multa. ¶ Et egritudines in quibȝ
fit crisis in die .vij. sunt multe. et eaꝝ crisis ē
ↄ̄pleta et omnino manifesta. et salua in qua nō
ē timor. et c̄ta. et indicat eam dies indicationis
qui ē ante ipam. et ↄ̄uertitur ad bonū. In die
aut̄ .xiij. forsitam crisis nō fit ita. q̄ ego nō
uidi in toto meo tp̄e aliquē cui aduenerit
crisis in eo. et dixerunt quidā qui fuerunt an̄
me. q̄ ipi uiderunt egros quibȝ aduenit
crisis in die .xiij. Similiter quamuis c̄tū fuit
tn̄ crisis que accidit in eo p extimationē coꝝ
aut̄ fuit nō ↄ̄pleta aut nō c̄ta. aut n̄ fuit
salua. aut nō manifesta. aut fuit successio
eius procul dubio ad malum. ¶ Scitia aut̄ a
me q2 qn̄ dico crisis nō ↄ̄pletur nō significo
nisi q2 remansit d̄ egritudine residuū. ¶ Et qn̄
dico crisis nō c̄tificatur tunc nō significo p
illud nisi q̄ egritudo redibit. Et qn̄ dico cri
sis nō ē salua aut h̄t timorē. tunc nō sig
fico nisi q2 cū ea sunt accidencia ex quibȝ s̄
timetur sup infirmū. Et qn̄ dico q̄ crisis
nō ē manifesta tunc ego nō c̄tifico p eam
nisi q2 nō fit cū ea euacuatio manifesta. aut
exitura apparens. et cum dico quod crisis
nō indicatur tunc ego nō significo n̄ q2 n̄
significauit ipam d̄ et indicauit eam di
es an̄ illā diem in qua fuit. Qn̄ aut̄
dico crisis mala aut ↄ̄uertitur ad malū. aut
successio eius ē mala. Non est m̄ necesse
ut enunciem tibi q̄ intentio mea in illo ē
q̄ exiet ex ea peruenit usq3 ad perditionem. Sed p
contrarium hoc s̄ua mea qn̄ dico crisis ē ↄ̄ple
ta nō significo p illud et n̄ illam in qua n̄
remanet ex egritudine residuū. et qn̄ dico
crisis c̄ta. tunc nō significo p illam p̄t q̄
n̄ redit egritudo. et cū dico crisis salua. aut
nō est timor in ea. tunc nō significo p eam
n̄ q2 in ea n̄ sunt accidencia ex quibȝ time
atur sup infirmū. et qn̄ dico crisis mani
festa. tunc ego nō significo nisi q2 cū ea ē
euacuatio manifesta. aut exitura apparens.
et qn̄ dico crisis indicatiua. tunc nō signifi
co p eam nisi q2 iam significauit eam a
dieꝝ indicancium. ¶ Non aut̄ dubito qui

dⁱ n̄ locū i intencōe quā significat

al' q̄ h̄ s̄mo meus plus est intentum q̄ op̄ꝫ

crisis

aliquē

aliquis non ignoret quod cum dico crisis bona et optima aut convertitur ad sanitatem aut successio eius est ad bonum tunc intentio mea in illo sit quod perducat ad sanitatem infirmum nec est aliquis qui contradicat sive dubitet quod sic res est secundum quod dixi tunc inter dies egritudinum sit diversitas multa valde. Verum tamen ego non sum securus quin aliquis dicat quod nichil eorum que dico est verum. Sed dies crisis et convenerunt in me. et introduxi eos in medicina sicut introducatur puer cum ignorat patrem in … generationem. et si non tunc quid vocavit me ad contendendum super illud quod apparet oculis. nisi deceptio per consensum inter me et inter dies crisis non est propinquitas neque generatio. nec cum aves mee sint ex notis meis ut defendam eos sine mercede. et nunquam te preficiunt dies. Si putatur … quid sunt dies crisis. aut profiteor ego quoniam affirmo quod ipsi sunt sicut ostendi alias res quas examinavi et probavi. et expertus sum per experienciam sine precio. et non resisto veritati cum sit sententia mea quin non est iustum ut occultem veritatem cum sit concessum mihi et similiter propalabo. quod nisi non est michi de diversitate in diebus egritudinum secundum quod vidimus. et cum ego invenerim cum hoc medicos bonos. et bonos homines multos. et ex eis sunt diocles. et sodales eius. et ypo. et sequaces eius. et alii ex illis quos ante diximus dicentes in diebus crisis sicut est sermo meus et iudicantes sicut est iudicium meum aucta est credulitas mea quod ego iam inveni ut narravi. Dicunt autem contradicentes in hoc loco quod invenerunt isti antiqui quos dixi non convenire super dies crisis. set quidam eorum addunt in numero ipsorum. et quidam minuunt ex eo. et quidam dixerunt dies et dixerunt quod sunt dies crisis. et quidam eorum dixerunt alios. et non aggregati sunt omnes super dies eosdem quod sunt dies crisis. Verum unusquisque eorum dixit secundum quod placet sibi et aliter aut in quantum extimo id est ut dicat eis in reprehensione ista. non extimo vos concedere quod omne super quod non convenerunt sit falsum. Verum omnes homines convenerunt in hoc quod illud ex rebus cuius dispositio hec est dispositio indiget inquisitione cum studio vehementi donec inveniatur eius veritas. quoniam si non verificatur aliquid eorum in quibus diversificantur homines sicut hec diversitas. tunc nullus consentit vel concedit illud neque illi qui ante fuerunt. Set ipsos dubitationi in omnibus rebus. et sunt sodales pironis. nec dum isti qui ingeniantur in destructione dierum crisis. pironis autem sodales non dicunt quod diversitas inter significat

quod non statur nisi quoniam non invenerunt viam ad standum super veritatem inde. Quoniam quando diversificantur homines in aliqua rerum est res illa falsa. Consideremus igitur nunc si est possibile ut sciat quis est verax in diebus crisis. et quis mendax aut non. Dico igitur quod possibile est illud. sed est difficile. et non est eius difficultas nisi quoniam … indiget tempore longo. et inquisitione vehementi. quoniam est quod principium egritudinis multotiens occultatur. et non declaratur. et indiget cum hoc … ut sciatur quis duorum dierum est dies crisis an dies in quo incipit crisis. an ille in quo consumitur egritudo. quod est quod crisis unus dicit quod dies crisis est primus. et alius dicit quod est secundus. et fortasse alius ab istis duobus. et est in quo est plurimum temporis crisis et est necessarium cum hoc ut videatur res una in diebus multis donec certificetur. et illud quod non est nobis possibile in quibusdam diebus. et sunt dies in quibus non accidit crisis nisi raro. scilicet semel. et propter hoc igitur si accidit alicui ut videat in aliquo dierum in quibus non accidit crisis nisi raro esse crisim. cum non sit impossibile ut hec res sit. et deinde non expectat donec videat certitudinem per longitudinem experimenti. et iudicat quod ille dies est dies crisis intromittit ambiguitatem in annunciatione certa de diebus crisis. Quod si omnis dies in aliquo alicui egrotorum in aliqua hora nunc dierum crisis cognitio valde facilis esset. et essent dies egritudinis non pauci dies crisis esset ille quem nominamus diem crisis. Verum propterea quod non sufficiat ad hoc ut dies sit dies crisis. ut in eo fiat crisis raro immo est necessarium vel illa ut videatur fieri crisis in eo multotiens. et ut crisim que in eo fit sequantur ea que diximus ante. scilicet ut convertatur ad bonum. et ut compleatur. aut sit certa et manifesta. aut sit salva ut significet eam dies indicativus ante eam. … faciat … in certa dierum … pluralitatem questionis que accidit in omnibus rebus que adduntur vel minuuntur paulatim. Quod est quod quando quedam eorum que diximus sunt existencia. et quedam eorum privata. et sunt ea que existunt equalia eis que non existunt. aut quedam eorum superfluunt super quedam superfluitate pauca statim in ambiguitate decet ille dicere an oporteat ut nominetur dies crisis an non. Quando autem invenimus in aliquo dierum egritudinis omnia que diximus aut plurimum eorum et maius quod est in eis. tunc non potest aliquis ambigere quin ille dies sit dies crisis. et qui in illo dubitat tunc est in ultimo maniae. in alio propter illud. et similiter quando non invenitur in die aliquid eorum que diximus penitus ~~eorum que diximus~~. aut invenimus in eo parum eorum que diximus. et debilius eorum que sunt

Marginal notes: Cap. 3m — al' non invenit viam — eorum — ille — dicat quod dies crisis est alius — illi — advenit. esset ille quem nominamus diem crisis — ut sit — al' hesitat

in eis tunc nō nūārī īllū idem ex diebꝫ q
nō sunt dies crisis. Quod si fuīt superflui
tas inter illud quod invenitur in die ex his q
dixi. inter illud quod nō invenietur. In eo
prima stabiliū ex ea in ambiguitate. an opor
teat ut numerem ipm ex diebꝫ crisis aut
non. Sicut ex hoc ego ipse ab adholescentia me
a cepi considerare dies crisis. ut p me ipꝫ
experiri eē eorum experiencia. et scirem verita
tem eius in quo diversificati sunt illi qui
fuerunt ante me in eē eorum. et falsitate eius
et nō potui usqꝫ ad hunc finem diffinire
sententiā manifeste in quibꝫdam. sed quod
rememorat sū ex eo quod pͣtiit. et vidi. ypo
ūm propter experienciā veritatis accidisse hoc eo
nec pertransiuit cū eo tēpus longum in quo
fuit ei posse iudicare illud. Illud autem quod
sigē m̄ illud si necesse fuīt ut significetur
illud ē quia in tractatu primo libri sui q
nominat epidimie qui numerauit dies mor
tos ex diebus crisis quorūdā quorum reme
morationes fecerit in libro pronosticorum et aphorꝫ
Et ego quidē ostendi in locis aliis. et ostē
dam nūc p ea que dicam post. quod librū
epidimiarum edidit ypocras. ante quā ederet
reliquos. libros. et experietur experimento cer
titudinē eius quod credidit ex sermonibꝫ. sed nō
ē visum ei adhuc ut auderet diffinire in
eis sententiā universaliter. Et propter hoc putavi de his
qui destruunt dies crisis. propterea quod medici nō
convenerunt super eos quod ipsi non consideraverunt
res mediante consideratione in qua sit bo
nitas. Quod ē quia si ipsi considerauissent et in
tellexissent quod ipsi nō discordant nisi in paucissimi
eorum. et convenerunt in plurib; eorum. dum rem̄e
moratione rememorarentur experimentorum
suorum. et que experti essent. et eēt eis finale in
quantū existimo ut scirent quod nā illorum
dierum super quos convenerunt. ē alia anā
dierum super quos nō convenerunt. Et ego non
scio aliquem qui nō dicat quod dies. vij. ē
dies crisis. et similiter scribit res apud me in
die quartodecimo. et alius ab his duobus
diebꝫ ex qui similantur utrisqꝫ. Similiter quod si doctores
antiqui nō fuissent locuti nisi quasi lingua u
na de hoc. et ... ē venissent in oībꝫ eis fortas
se existimaret aliquis quod ipsi omnes secuti
fuissent unū eorum qui fuerunt prius qui
determinavit sermonē in eis post quod investiga
rent veritatem. sermonis eius. et experirent
ipm p experimentū. Quia ergo invenimus eos
dissensisse in multis dierum nō posse ut exti
metur super eos illud. Ego autem miror de
prudencia antiquorum super inquisitionem
veritatis. quod est quia existimo quod ipsi nō conve
nerunt omnes super dies eosdem. dicentes
eos eē dies crisis. sed nō dissenserunt in quibꝫdam

diebus. et invenio eos cū hoc nō dissensisse.
iam tamen nec sine causa. Scrum ipsi convenerunt
in diebꝫ qui servant signa crisis omnia que
dixeram ante. et dissenserunt in diebꝫ in quibꝫ
dubitatur propterea quia quedam illorum signorum
invenerunt in eis. Sigt ergo illud nobis signifi
catione manifesta super experienciam veritatis
ab ipsis et prudenciā eorū super inquisitione ē
et quod dies crisis hūt naturam propriam quā alii
nō hūt dies sermonis qui experietur hos di
es experimento inveniet omnes antiquos con
venisse super dies super quos iudicatur quod
sunt dies crisis. propterea quod servant omnia signa
crisis. et inveniet dies in quibꝫ dubitatur
cū experietur eos experimento. et nō fuīt ei posse
determinare in eis aliquid p experimentum. et
hec ē dies in quibꝫ dissenserunt antiqui. Sicut
quidē nō videtur quod sit signū manifestior
hac super naturam dierum creticorum quā ut inveniat a
q omnes consensisse in omnibꝫ diebꝫ in quibꝫ in
venerunt signa crisis. et dissensisse in eis in
quibꝫ eis dubitatur. propter inventionē quorum
dam signorum crisis in eis sine quibꝫdam.
quod ē quia diversitas in huius rebꝫ certificat illos
super quod convenerunt. et quod confitentur omnes dis
sencientes in illo. Convenientes ergo ē sop
ystis ut ap hoc odio hānt sophismata sua
et determinent sermonē in diebꝫ in quibꝫ ac
cidunt omnia signa crisis. et quos omnes an
tiqui confitentur quia sunt dies crisis. et inqui
rant de reliquis diebꝫ. Destructio autem cer
titudinis plurimorum dierum. propter ambiguitatē
in paucissimis eorum ē insania feda. Et quia
nō ē intentio mea. nisi veritati. tunc ego co
nabor iudicare super unūquemqꝫ dierum illud
quod invenerunt visibiliter. preter quod recedā a ve
ritate. et ponā in primis dies in quibꝫ inve
nimus omnia signa crisis. quibꝫ mensurantur
qui sunt preter eos. deinde sequatur eos cū die
bꝫ qui sunt propinquiores eis. deinde ordinabo
in eis ordinē tercii. et quarti. et ostendam
quantitatē uniuscuiusqꝫ illorum ordinū. Cogi
tatio ei hūius est magna vivacitati in mediciana
ut nō timeatur super illū cui advenit crisis
in die significante salutem. crisis. et eius
certitudinē. et accipiam eum in custodia. et
non concedam ei cui advenerit crisis in die nō
significante salutē crisis. et eius certitudinem.
ut recedat a custodia. et cautela. Iam
autem dixi quod precedens omnes dies crisis. ē di
es. vij. et nō significo quia ipse ē dies antece
dens in numero. sed in consecutione ordinum
dierum. Sed significo quia ē antecedens in virtu
te et nobilitate. Quod est quia aggregat omnia si
gna que significant crisim. quoniam in firmi
quibꝫ advenit in eo crisis sunt multi. et
ē crisis illa completa. et ē cū ea evacuatio

Marginalia (left margin): ꝯt · ꝯꝝ · ia · suos anī quā examinaret · al̄ nō convenerunt · videntur · eis · ē esse dierum crisis · ē

Marginalia (between columns / right margin): van. · cas · Ca[m] · x[m] · quod · a · ꝯgnitio ē hec

manifesta, aut exitura apparens, et non accidit in ea timor vehemens, et iudicat eam antequam sit in pluribus dispositionibus dies .vii. per mutationem manifestam que accidit in eo aut in urina, aut in eo quod expuitur, aut in egestione, aut in desiderio, aut in intellectu, aut in sensu, aut in alio ex eis que sunt similia his. Et neque est possibile ut crisis que fit in .vii. sit nisi post mutationem que fuit ante eam in die quarto. Nam si mutatio que fit in die quarto fuerit ad illud quod est bonum, tunc crisis que fit in die .vii. erit crisis bona. Et si fuerit mutatio que accidit in quarto ad illud quod est malum, tunc crisis que fit in .vii. erit crisis mala. Crisis ergo que fit in .vii. est crisis bona, et hoc est ei proprie sine reliquis diebus crisis. Similiter moriuntur in eo quidam egri, et mutantur dispositiones quorundam in eo ad illud quod est malum, deinde moriuntur in aliquo dierum crisis qui sunt post ipsum scilicet diem aut .vi. invenimus dominationem eius a die .vii. in multitudine eorum quibus advenit crisis in eo super partem .vii. in malicia. Crisis que fit in eo, et est natura eius contraria nature .vii. Quod est quia plures infirmi quorum dispositiones mutantur in die .iiii. ad illud quod est malum moriuntur in die .vi. et econtrario illius. Si accidat infirmo in quarto mutatio in dispositione sua ad illud quod est bonum, tunc crisis eius prohibetur usque ad .vii. Et si contingat raro ut fiat mutatio laudabilis in .iiii. deinde antecedat crisis et fiat in .vi. tunc erit cum ea perturbatione et periculo et ex timore super infirmum quod moriatur res magna quod non fiat securitatem ex timore super infirmum quod moriatur.

Quod est quia accidit infirmo subito quod est similis taciturnitati, et invenimus eum resupinum privatum omni sensu et voce. Et si accidit ei evacuatio advenit ei cum sincopis, et mutatur color eius et destruitur pulsus vene eius, et accidit ei tremor, et cadit virtus eius. Sed in die autem .vii. quanto plus additur infirmi evacuatio augetur eius tranquillitas. Quod si fuerit crisis in die .vi. egrediuntur ex infirmo vomitus, egestione et superfluitates male fetide, et acuitur in pluribus dispositionibus. Et si advenit ei sudor tunc forsitan non erit equalis continuus corpori toti. Calidus et si fuerit sudor talis tunc abscinditur multotiens. Et forsitan reincidit. Et forsitan adveniunt apud aures exiture male aut ictericia aut exitura in loco alio que indiget pugna alia nec donec resolvatur. Et si contingat ut fiat crisis in die .vi. per urinam non erit urina illa laudabilis sed erit secundum colorem subtilis, et non erit in ea sedimen laudabile. Et forsitan invenies aliquid simile [illegible], et forsitan aliquid erit simile aranee, et totum

quod invenitur in urina procul dubio est in egestione et indigestum, neque confert exitura que fit in .vi. nisi multitudo eius tantum. Et ista sunt leviora que accidunt in .vi. quoniam successio infirmi est ad salutem. Quidam autem multorum quibus advenit in eo crisis pervenerunt ad sincopim, et quidam eorum suffocantur suffocatione per sanguinem currentem ex eis subito, aut per evacuationem aliam absque transeunte equalitatem, aut per taciturnitatem, aut per maniam. Et forsitan pervenit infirmus ad perditionem propter ictericiam que accidit ei, aut propter exituram malam que egreditur sub auribus, aut propter maniacos ~~species ictericia~~ que accidit ei. Et non est aliquod nocumentorum magnorum quod non incidat infirmo in .vi.

Ego autem assimulo multum diem .vii. regi, et assimulo .vi. victori tyranno. Quod est quia .vii. est sicut princeps bonus, et est sicut paciens super eum quem iudicat, et si est dignus dampnatione est prudens ad minuendum exuberantiam eius et adiuvat eum. Et si pervenit ultima necessitas est ei civitas, confortat esse eius in ea. Dies autem .vi. assimulatur ei qui incedit super illum quem vincat [actio illius — reading uncertain], et ipse est quasi gaudens de perditione eius super quem est victor, et gravat ei ipsius salus, et ingeniatur sicut faciet extremo super quem habet victoriam, et ad ultimum pervenit extremo et cohartet eum in carcere suo ut prolongetur ei pena.

Et ego quidem sistam sermonem meum antequam in hoc loco enunciem naturam reliquorum dierum, et dixeram in aliquo de esse novum. Pone ergo quod aliquis interroget me de die .vi. an est de diebus crisis an non. Si ergo respondeo ei dicens quia est taliter, redit et interrogat me de diebus crisis an non. Quod ergo vides me respondere ei? Si dixero quod est de diebus crisis, tunc forsitan aliquis putabit quod natura eius sicut natura diei .vii. Et si dixero ei quod non est de diebus crisis, quoniam natura eius est contraria nature diei .vii., tunc fortasse aliquis extimabit quod est ex genere diei .xii. vel .xvi. de quibus dixi antequam nunquam vidi infirmum cui in eis adveniret crisis. Et ego quidem expoliabo sermonem in istis duobus diebus scilicet ipsum in die .vi.

Dicam ergo quod dies .xii. et .xvi. non sunt dies ex diebus crisis quoniam non apparet in eis aliquod signorum crisis. Et dicam in die .vii. quia est dies crisis quoniam omnia signa crisis inveniuntur in eo. Sed in die autem .vi. non possum diiudicare sermonem. Quod est quia accidit ut fiat in eo crisis, sed crisis que in eo accidit est maliciosa et mala. Quod si aliquis cogat me quod diiudicem sermonem in eo, non narrabo ipsum sermone longo sicut feci ante propterea quod narravi naturam eius totam, sed aggregabo sermonem et dicam quod dies .vi. est dies crisis male sicut dies .vii. est dies crisis bone. Et non oportet

michi nisi ut includam me ipsum in ceniu
atē simplici stricta sup te nō simplici. In
ueniunt aūt multos medicor hec non
disceptantes nisi in noībz. et ipsi quidem
nō percipiunt. Quod ē qz in eis sunt qui
extimant qd crisis nō ē nisi mutō que acci
dit in egne subito. et ex eis sunt qui nō no
mināt illam cum mutatōem crisim nisi sit ills
ad bonū. et inuenimus alios extimantes qd
unūquodqz hor duor ē opatio q̄ contingit a
crisi. Crisim aūt ipsam extimant ptruba
tione que mutat infirmū mutatione
manifesta. in tpr paruo. ex natura egritudinis
nō exte extrinseca. deinde disceptant de eo
quod significat h nomen longa disceptatōe
et ipsi quidē ignorant qz iam recesserūt a
scientia medicine. et declinauerūt ad illud
de quo inquirūt dyalectica. gramatica et rethorica.
Quod ē qz de ppetate dialecticor est ut i
quirant de rectitudine pōis nominū. et de ppe
tate gramaticor ē et rethorica. ut inqui
rant an cuenit consuetudo cum usu nōis
aut nō. et faciunt hec multi medicor. et sū
ma intellus cor ex dialectica. g. et rethorica. si
cut summa intellectus asini ad liram. horū
g. error duobz ē modis. unus ē qz ipsi di
mittunt inquirere de quibz medicor ē inq
rere. et alius qz ipsi conantur et temptant qd
ē artis alior preter qd sciant illud. Ego
aūt ostendi in libro alio ab isto quomō
oporteat uti noībz medicinalibz sm rectitu
dinem. In hoc aūt libro nō ē mea intentio
nisi ut ostendam nāru dier et ostendā et di
mittam deliramentū quo utuntur sophiste
alii qui uertūt studium suū ab ope me
dicine ad ludicra sm pueros in scolis. Et
dicam in sequentibz aliquid de eē nominū
que dixi ante ut possit aliquis soluere
deceptiones et sophysmata cor p distinc
tiones nominū comuniū. In h aūt loco in
tendo intentionē que ē necessaria sicut feci
in omnibz libris meis ita ut acquirat ad
discens fructum illius. et custodiat illū
sibi. deinde addiscat post illud qualiter sol
uat deceptiones et deliramenta sophysma
tor. In hac aūt specie doctrine cū aliis
inuamentis que sunt mea. fiat inuamentū
item ex illa q̄ scitur p ea actu qz possibile est
ut sciat addiscens medicinā naturam
dier sm inuestigatiōez et ueritatē preter
quod sit ei necesse ut addiscat h deliramen
tum longū q̄ delirant sophyste. Sz
tū fit impossibile aliqui dimittere deliramen
tū cor hec. nisi rememoret ea oīo. ppea qz
multum ē famosum et sparsū. et ppe illud
attuli aliquid ex eo in eis que sunt pmis
sa ex sermone meo. et nō feci illud mea o

uoluntate sz fui coactus ad illud. pone g. qd
illud qd pcessit ex sermone meo sit proemium
eius qd uenit post. deinde narrabo tibi totū
qd necessarium ē in ope medicine ex hac scientia i
nunc aliquid post aliquid sm continuitatē
et statum iuuamentū illius pt qd puematur
ad illud cū significatiōe. Ego nō ostendi
certitudo ei nisi p experienciam ipsar opōnū.
Rogo aūt discentem inquirat ut expiat
ea in pmis sicut nos experti sumus omnia q̄
sunt in libro tpr longo et expiatur ea in in
firmis. deinde procedat cū iudicio sup ueritā
tē cor ab cor falsitate. et oportet ut ponam
pncipiū sermonis mei illud quod incepi a
pncipio libri mei. porci g. illud quod dixi
ut rememoreris eius. et exponā qd nūdum
dixi ut intelligas illud. Iam ante dixi qd
consumptio egritudinū que fit subito. necesse
ē ut ante eam sit aut manifesta euacua
tio. aut excitura apparens. Et dixi qd
dies in quibz fit hec cōsūptio sunt diuisi in
naturis suis. Quod ē qz in die. vij. consu
mitur dies egritudinis consūptione pfecta.
certa. laudabili. salua. manifesta. indicata.
et in die. vj. consumitur ~~dies~~ egritudines multe
sz nō sicut in vij. Quod ē qz nūs egritudinum
que consumuntur in vj. minor ē nūo egritudinū
que consumuntur in vij. et modus sm quē consu
muntur egritudines in die. vj. ē preter modū
sm quē soluuntur in vij. qd ē qz solutio egri
tudinis in die. vj. nō ē bona neqz laudabi
lis sz ē in plibz dispōnibz mala. et si contingat
ut sit ~~cūi~~ bona tunc forsitam nō conplebitur.
qd si compleatur nō certificatur. qd ē qz egritudo i
redit. et si apparet tibi ex ea qd faciat te ex
timare qd iam sit soluta uel. Narrani quod dixi
qd periculum et occultatio crisis sunt ex ppue
tatibz diei. vj. dubitatio aūt sine iudicati
o nō est ex ppetatibz diei. vj. sz indicat eā
dies quartus sicut indicat. vij. hec ē g. qd
dixi. Deinde addam illud quod nō dixi. Et
est qd dies. xiiij. ppinquus ē in nā diei vij.
et item non. xj. et xx. sunt ppinqui istis. et
dies. xvij. et xv. sunt propinqui istis. et pt
istos ē quartus. et quartū. iij. et xviij. nec
aūt. vj. nō assimulatur aliquis dier alio
rū. Si aūt contingat ut accidat crisis die
viij. aut. x. tunc ē similis crisi que in die. vj.
fit. et fortasse nō soluitur in his diebz egritudo
et si soluitur nō certificatur solutio eius nec
compleatur neqz conuertitur ad bonū. et cū erit
illa solutio occulta nō manifesta nec indi
cata. g. natura hor dier ē preter nāram dierū
quos ante diximus. et sicut egritudo nō
~~nō~~ soluitur cito in istis diebz similiter nō re
pente soluitur in diebz quos narrabo pt
s. in die. xij. et xvj. et xix. Et quid inde

q2 oportet ut ponatur int' huc ordinem
quē dixi nūc ⁊ est octo dier inquib3 non
soluitur subito egritudo. s. viii. x. xii. ⁊ xvi.
⁊ xix. ⁊ int' ordinē quē prius dixi. ⁊ ē octo
dier. inquib3 ē egritudo soluitur sbito. s.
dies. iii. ⁊ iiii. ⁊ v. ⁊ vii. ⁊ viii. ⁊ xi. ⁊ xiiii.
⁊ xvii. ⁊ xx. ⁊ xxi. [xiii. dies quid ē. q2 nō
ē ita abiectus sicut dies qui sunt inordie
so. neq3 soluitur in eo egrītes sicut soluūt
indieb3 ordinis p'mi. h' est dispō diu'sitatis
dier usq3. xx. ⁊ dicam illud q' ē post. xx. ex
dieb3 usq3 ad finem. Et ante illud reme
morabor rei quā prius me dictur p'misi
⁊ ē quod init' eius quo fit iuuamtū in o
patione mediane ē neccē tps longum. s.
doctrina aut' eius nō ē necctium nisi tps
breue. Omē aut' q' ē p't' illud ē a pitdelir
amtū aut' cōtradictō sermonū cor illud
tm̄ ē deliramtū ⁊ melius eet despicere e
os. Sed cū cogit nos ad illud paciencia sf
uiuenes quos remouerūt sophe multū
a cognitione nāli. Iam aute ostendi q'd
uolui ostensione manifesta. ⁊ ē q' expo
sui diu'sitatē int' dies egritudinis pter
q' indiguerim noīb3 quib3 iuuantur.
⁊ sunt noīa crisis. ⁊ que ex ea deriuātur
⁊ nō accepi sciam ei quod ostendi ex rōē
neq3 ex intentione occulta. Sin nō aggga
ui sciam hor dier n' experiencia. Qui d
dimittit hunc modū ⁊ incipit inquirē
quō oporteat diffinire crisim aut p't q'
cām nō fit crisis in dieb3 omīb3 equalit'
ipē. sophistis portam ad contradicendū
pandit. ⁊ ad seducendū. Et de sua suetu
dine quid sophystar ē ut contradicant
hui' sermonib3. deīn putant quod ipi qn̄
faciunt illud q' iam destruxerunt rem
ipam. [cui' exemplū ē ut aliquis contra
dicat phylosophye quā dixerunt iu uisu.
aut contdicat sermonib3 phylosophor imo
tu aut intpr. aut in loco. aut ingnatōe.
⁊ corruptōne. dīn qn̄ fecerit illud putet
q' cū hoc q' contradix' sermonib3 cor in illo
q' iam destruxerit uisibilit' has res. ⁊ sm
huc modū q̄ erūt orōnes sophystar qui
uolunt p eas destruē eē crisis. ⁊ dier cris.
[quod ē q2 nō possunt mutare aliquid ho
rū que sensui apparent s3 ipā mutant
noīa abinuentōē sua. ⁊ contradicunt diffi
nitōi cor q̄ diffiniunt. ⁊ contradicunt
sinus quas uiderunt in nā num hor dier
rum. In hac aut' nrā doctrina n' ingdr
aliqd hor nōuū. ⁊ pp illud claudit om̄ so
phiar. ⁊ facit acquirē discentem istud
quo indiget huic ⁊ uelocit. ⁊ sm hanc fili
tudine curret sermo hor int' dies. qui sūt
post uicesimū. si sermo necius n' accurisi3

m' ⁊ occupass3 me ⁊ pp̄ iussit me. Sed iā
sciuerunt q2 curationē mediane hn̄t ex
periencia. ⁊ nō recipiunt aliquid n' q' appa
ret sensui uirtutē ei q' ē in illo sermone. ⁊
nō sit illud adiscens medianam. Sermo a
quē dixi accurisse ⁊ phibuisse me a drēo
ratione dierū qui sūt post. xx. ē inquisi
tio d' p'ncipio egritus que hora est. Qz ē q2
plures cor qui infirmant' uigilant ⁊ non
desiderant cibum ⁊ senciunt grauitatē in
capite ⁊ pigriciam. ⁊ fit eis difficil' motus
⁊ accidit ei aliquid simile lapsitudini. ⁊
res multe similes istis. ⁊ incipiunt ista i
eis die p'mo. ⁊ sunt parua deinde addunt'
paulatim. ⁊ ipi procedunt ⁊ uadunt et ex
ercentur in eis inquib3 assueti fuūt exerci.
⁊ nō cessant taliter ⁊ hic donec uincant ⁊
eos res multe ille que ledunt eos ⁊ psterr
nūt eos. Et prima hora sui decubitus
ē prima hora cause illar rer que ledūt
eum donec ipm psternūt. Cum g' sit ita tē
putatur q2 difficile ē scire quā horar opor
teat ponē p'ncipiū egritus. Quod ē q2 hora
p'ma que uere ē p'ma n' sentitur. s. nā p'ma
hora inqua decubuit infirmus ē p'ma ho
ra sui decubitus ⁊ nō ē p'ma hora infirmi
tatis eius. q' ē q2 posse est q' egrū iam ag
grauāt egritudo ⁊ ipē nūdū decubuit. aū
q2 ipē ē tollerans ⁊ uirtuosius. aut q2 ipē ē
in occupatōē q̄ separat int' ipm ⁊ int' illud.
itinē aut' in uia inqua n' inueni locū inq
figatur. ⁊ pp causas alias ab istis. Or' aut'
moll' ē mentis ⁊ timid' tēēt cum quelib
bet causa. q2 iacet uelocit. Non est g' posse
scire decubitus c' hor duor ē p'ncipiū egri
tudinis. Cum g' nō sciatur p'ma hora
egritudinis que uē ē p'ma neq3 oportet
itm̄ ut ponatur decubitus p'ncipium egri
tudinis. tūc manifestū est q2 nō licet ut
ponatur p'ncipiū egritus cū p'ncipiū egritus
sit tps p'mū egritus p't h' duo nō an decu
bitum neq3 post ipm. q' ē q2 ex horis oīb3
q̄ sūt ante decubitū nō ē posse ut aliqua
ponatur p'ncipiū egritus. ⁊ p'ncipiū egri
tudinis p'mū nō sciatur. Ex horis aut' q̄ s'
post decubitū dignus ē ne sit posse ut aliq̄
sit p'ncipiū egritus. ⁊ hora decubitus non
sit p'ncipiū egritudinis. s. Ambiguitates a'
iste sūt. Exitus uō ab eis sm multos ex
istit modos. s. primus g' illor modor. ⁊ r
maior illor est q' multe egritudinū inci
piūt subito aut cū rigore. aut cū dolorē
forti p't q' ante ipm accidat aliquod ac
cidentiū que senciunt'. Ego aut' dim
itto egrites quar p'ncipiū est ignotū
⁊ ponā experienciam dier crisis. ⁊ pbati
onē cor in egritudinib3 quar p'ncipia

Cap. viii.

michi

se

hec

ear

meli
al' rigore
al' anecedat

c putet
d'in q' qn̄ fecerit illud tūc ipse iā
destruxerit uisum.

sunt cognita. Jam autem multos homines ui
dimus qui receperunt cibum habentes corpora
sua quieta et leuia. et non negauerunt ex eis
aliquid deinde senserunt egritudinem subito
postquam receperunt cibum. Et uidimus quosdam
homines euntes ad exercitium. aut ad balneum
et non negauerunt aliquid. et accidit eis
egritudo subito. Et ypo. quidem dixit infirmus
multis accidisse illud. Et dixit iterum infirmos
alios sensisse lesionem ante quam inciperet
in eis egritudo. et adhuc exercebantur et ibant
et ueniebant. Verba illorum sunt in sermone quidem
dem nostro ante quam inciperet in eis egritudo.
Jam confessi sumus ueritatem preterquam
perpendimus. Quare est quod necesse est nobis ut inue
niamus principium egritudinis illam horam
in qua incepit febris inceptione manife
sta donec coactus est infirmus iacere. Non est
autem dolor capitis et febris res una neque uigi
lie item. et destructio desiderii. neque grauitas
totius corporis. et sensus lassitudinis est fe
bris. sed unumquodque horum accidentium est res alia a
febre et sequitur febrem. Verbis ergo sophyste in
res attinent. Febrem autem quando incipit percipi
e quando est acuta. non aliquis uirorum ignorat neque
ex aliis hominibus et si sit ignauus. Pone ergo
quod homo ignorat quando incepit febris. Quan
tum ergo uides posse esse infirmo ut ignoret
febrem suam. non autem extimo posse ei. et si
sit homo minoris sensus. ut pertranseat
hora cum eo donec percipiat. Pone autem
quod aliquis putat quod febris incipit ho
ra. x. Verum inceptio eius uere non est hora. x.
immo. ix. et in quo nocet hoc incognitione
dierum crisis. uides autem quod plurimum nocet hoc
in medicina ut accidat alicui egro. ut nesci
at febrem suam donec pertranseat cum eo
hora una. Ypo. autem qui considerauit res
istas omnes. et perscrutatus est eas plus quam
omnes medici sicut dixi quod multi infir
morum sunt quibus accidit febris subito preter
quod accidat accidens ante eam. et dixi alios
esse quibus accidit ante febrem lesio. et adhuc
conuersantur in operibus suis. Similiter dixit quod in
uenit crisim. in die suo quando computauit fe
bres a primo die in quo accidit infirmo fe
bris non a die in quo accidit ei dolor capitis
aut alia ex lesionibus. et secundum hoc principium
fecerunt medici currere dies crisis. Si
uero tu uis inquirere de principio quod scitur co
gnitione et extimatione. tunc exprimo ibi
ad sermonem eius qui extimauit quod homo non
cessat a lesione toto tempore. Verum secte medi
cine asclepiadis qui percipiat ut cognio
scatur aut mediocretur aliqua ex febribus
que non inueniuntur in cognitione et ratione. Fe
bres autem sensibiles et manifestas et principe

si fuerit acuta et sunt ille in quibus indigemus
scientia dierum crisis. non ignorat aliquis medi
corum. neque aliquis ex uulgo. Quando ergo uideo
te inquirere. et in quo infirmorum experiens di
es crisis. an in illo qui ex eis iacuit subito
aut qui lesus est ante quam iaceret. et conuer
satus est in opere suo. Ypo. autem expertus est
esse eorum utrumque simul. et comperit quod dies
crisis utriusque sunt non diuisi. et posuit prin
cipium egritudinis non primam horam in qua
aduenit egro dolor capitis. sed primam horam
in qua aduenit ei febris. Et similiter unus
quisque qui conuertit studium suum in ipsa me
dicina. et diminuerunt sermones mendosos
quibus ingeniatur donec persuasio fiat ut
sufficiat. Ego autem dico quod principium egritudinis
est de facilioribus que medici posse est scire. quod
si aliquis negat hoc nomen et non est contentus
eo quod dicimus. et putat quod dicimus de nobis
quod nos deliramus. et non de nobis tantum sed de ypocrate
et diocle. et reliquis antiquis quos ante dixi
uincat uictoria cachinica. Mea autem inten
cio non est detegere errorem sophistarum in per quanti
tatem que uocat ad illud quod accidit in sermone.
Verum intentio mea est ut te de scientia hoc modo
ad quam intendi et cuius sollicitudo est in qua
ueritatem. Ponam ergo exemplum ut expla
netur doctrina nostra ista. et exponatur. Sit in
firmus sit cui febris incepit hora. x. dici
et dimittam sophystis inquirere que hora sit
principium egritudinis eius quod cognoscatur cogi
tione et diuinatione. et considerem in die. secundo
an in eo sit febris principium sensibile et ma
nifestum. et similiter die tertio ut cognoscam
si illa que facit paroxismum. omni die. aut
in die. et in die. non. Considerem iterum in quo
dierum sit paroxismus febris magis maliciosus
aut in paribus. aut in imparibus. Sit ergo febris
continua. et ipsa cum hoc faciat paroxismum tercianum
sitque paroxismus eius in die tertio in hora di
ei. xi. et in die. v. in hora prima noctis. et in
nocte. vii. in hora. iii. ita ut febris post
ponatur omni die duabus horis donec sit in
nocte. ix. in hora. v. et in nocte. xi. hora. vii.
et non sint in hoc infirmo omnia signa a prin
cipio egritudinis sue. usque ad noctem. xi. sed
similitudinem unam. et fiat urina bona in h
ac nocte plusquam fuit. et appareat in ea
nubes alba que non apparuit ante. Cum ergo
uidet illud medicus qui uere est medicus et
quod tunc fortiter sperat quod solutio egritudinis erit
in. xiiii. Et accidit multotiens ut pertranseat
solo egritudinis. die. xiiii. ad illos qui sunt post illum
ex diebus. Et ego ostendam in libro de crisi qua
liter fiat illud quando hoc non est de scientia dierum
crisis. sed est de scientia crisis. Sermo autem noster
in hoc libro non est nisi in diebus crisis. Et iam

al' percipiat · al' numeravit · non est sermo quem tu non inuenis aliquid ex secte asclepiadis · al' cogitatione

ad quam uolui hoc exemplum extimo quia appinquaui. Incipiat ergo febris in nocte .xx. in una horarum huius noctis cum rigore. et non dixi in una horarum illius noctis nisi quia possibile est ut antecedat febris ante horam in qua de consuetudine eius est inuadere. aut non antecedat. uidemus ambas res fieri. Veruntamen illud quod fit plus est ut antecedat febris quando crisis uult fieri. et sit in nocte .xiiii. tota grauitas uehemens egritudinis donec sit species tua ad crisim fortior. et non est possibile quando dispositio est ita ut non accidat infirmo crisis in febre que facit paroxismum in nocte .xiiii. Fuit non dimittamus indeterminatum. sit in hac nocte superfluitas egritudinis et incipiat febris in ea hora .xiiii. cum rigore uehementi. et non appareat aliquod accidentium que adherent crisi. et sit pulsus diuisi ordinis si sunt plures motus eius. sublimes. magni. fortes. Dico quod iste infirmus quando febris que accidit ei cum rigore peruenit ad statum suum incipiet sudare sudore laudabili. et manifestum est quod illud adueniet ei in die .xiiii. Quod est quia cum febris non inuadat eum nisi in hora octaua noctis .xiiii. tunc sudor eius erit in .xiiii. et quanto plus euacuabitur infirmus equabitur eius species. et fiet bonus pulsus et alleuiabitur corpus eius et quiescet. et mouetur tota die sudans sudore multo calido in corpore suo toto. equaliter deinde quiescat. abeo febris inuestigate quiete integra. Dico quod crisis huius infirmi est crisis certa. nam oportet ut abeatur paulatim. et non timetur super eum reditio egritudinis quia dies in quo fuit crisis ei est dies significans crisim certam et aggregantur in ea omnia signa significantia crisim. Quod est quia apparuit in die .xi. signum inuria significans digestionem. tunc oportuit quod crisis que fuit in die .xiiii. sit indicata per eum. et quando in nocte .xiiii. fuit grauitas egritudinis. ante paroxismum febris et incepit febris illa nocte cum rigore. et agitatus pulsus agitatione significante crisim. deinde uenit sudor laudabilis. tunc oportet ut dicatur quod est salua. et quia non remansit ex febre residuum oportet ut dicatur quia est perfecta. et oportet iterum ut dicatur quia est bona propter hanc causam. et quando fuit salua elongata est a timore. Considera ergo nunc quod remansit in quo consideremus ex signis que significant quod crisis est laudabilis. Dico ergo quod illud quod remansit ut ostendam quod crisis est certa et laudabilis postquam non timetur infirmitatis reditus. et oportet ut consideremus unamquamque harum proprietatum aliarum quas diximus non solum non ex una proprietate aut ex duabus aut ex pluribus quam ille. et non accepimus scientiam

alicuius earum ex omnibus proprietatibus. Harum necesse est nobis ut cognitionem certitudinis crisis accipiamus ex omnibus istis proprietatibus quas narrauimus. Quedam autem illarum est proprietatum natura diei in qua fit crisis. quod situ distinximus omnia que diximus secundum dispositionem suam. et permutatio eius est secundum ad diem .xv. non erit incertitudine sua a secundum similitudinem hanc neque propinqua crisis non uerificat certitudinem crisis nisi dies crisis. et hoc est quod inuenimus dierum crisis. Quod si aliquis putat quod cognitio dierum crisis sufficiat tunc illud quod ignorat plus est quam illud quod scit. et ipse cum illo appetit portam contradictionis sophysticis. Dicunt enim quod si natura diei .xiiii. certificaret et uerificaret solutionem egritudinis que fit in eo. oportet ut esset solutio egritudinis que fit in eo certa quamuis non esset in ea sudor laudabilis multus. et hoc quod est deliramentum. Si non est de consilio ut ostendam quia est sic. Si uolo ne committat manum suam ad doctrinam mediante aliquis donec doceatur in primis. et acquirat ex uirtute per doctrinam quod sit ei possibile intelligere huius deceptiones. et sophysmata huius enim sermo soluit et destruit omnem curationem medicine. et facit nocumentum ut flobotomia uene non conferat in aliqua horarum. quando si confert quia non preparamus statim flobotomato ut ingrediatur balneum. aut ei detur sine custodia et sine abstinentia. Si ceteros preparamus ei iacere super lectum suum et cibam eum cibo subtili et fiat quod nocumentum nec emplastrum conferat quando si conferret oporteret ut iuuaretur eo cibo repletus et uino. et ille qui ingreditur balneum et similiter facit nec clistere conferat nec aliquid reliquorum quibus medici sanant. quando sermo in omnibus est unus. Sed quando ideo hanc artem admirabilem magne quantitatis extra loco sodalium asclepiadis. lanificos et pelliparios. uisum est mihi ut auxilier ei. et commemorem infertur de honestatibus eam. Dico ergo quod si rem non faceret nisi causa una. aut significaret eam signum unum. tunc quando aliquis ostenderet quod illa causa non potest facere illud aut illud signum non in significatione eius sufficiat. et est nocumentum. ut cum eo sit adiutorium rei altius. tunc bene redargueret sermonem eius qui dixit quod illa res non fit nisi ab illa causa sola. aut significet ipsam illud signum solum. et quando dicimus quod res multe agantur et faciunt rem unam. tunc ille qui intendit ad unamquamque illarum rerum et iudicat super eas secundum singularitatem earum non facit aliud nisi quia delirat. Quod est quia non oportet ut intendat ad soluendum unamquamque earum per se. et manifestum est quia non est possibile ut faciat. et non significet. sed oportet ut intendat intentionem eorum simul. et si non erit sermo eius similis

sermoni eius qui dicit. quod si .x. homines pos
sunt portare pondus aliquod. et unusquisque
ex .x. non potest levare ipsum. tunc unusquisque
ex .x. non confert in complemento operis .x.
pone ergo diem crisis quomodo vis. si vis pone
ipsum causam certam solorius egritudinis. et si vis pone
ipsum signum significans ipsam. nam tu invenies
sermone eorum redargui. utroque modo simul secundum
leviorem viam. pone ergo ipsum in primis causam
sicut dixit. quod sermonia consistere et exemplum. et
unaquaque reliquarum specierum curationis est causa sa
nitatis. Sicut ergo non est ex speciebus curationis
quas diximus que possit sola absque adiu
torio reliquarum specierum sanare infirmum. si
militer dies crisis non potest esse solus causa cer
titudinis crisis. deinde pone ut dies non sit
causa certitudinis crisis. sit signum significans
ipsam. sicut signa que apparent in urina et ege
stione et sputo et in reliquis que sunt istis
similia. non est ei aliquod horum signorum et quod
sufficiat solum in significatione salutis aut per
dictionis. Cum ergo si posuerimus diem crisis
causam sanitatis. et si posuerimus ipsum signum
significans ipsam non ponemus ipsum solum fa
cere aliquid aut significare aliquid sed cum
rebus multis que aggregantur cum eo tunc sermo
eorum non habet locum. Sermone est experiencia certa die
rum crisis ut inveniamus eos significantes
certitudinem crisis sine signis que significant
crisim. sed experiencia eorum certa est sed quam dico.
et est quod situ confessus fuerit et disposuerit omnia
alia signa secundum dispositionem suam et mutaverit
diem crisis tamen minuetur de certitudine crisis
diminutio multa. et si signa alia que signific
ant crisim non sunt completa. deinde adiungit
eis dies crisis. certificatur crisis. et si dies cri
sis non haberet nisi hoc tamen quia cum eo aggregantur mul
totiens plura signa crisis. et maxima eo
rum aut omnia. esset necessarium propter hoc tamen ut dice
retur quod natura dierum crisis alia est quam natura aliorum dierum.
Cum ergo hoc adiunxeris ex scripturis super certitu
dinem crisis tunc quantum fortasse necesse
est dicere quod natura dierum crisis est alia quam
aliorum dierum illorum qui non iuvant super certitu
dinem crisis. neque aggregantur multa cum eis
ex signis crisis. michi autem videtur hoc esse ne
cessarium. Et ego quidem dimitto sophistas con
tempnentes decora huius artis. et sum rememo
rans exemplum quod posui ante ad exponendum
sermonem meum. scilicet infirmum de quo dixi quod
febris eius erat continua. sed faciebat paroxis
mum cum illo terciano. et iam quidem narravimus
quod signum crisis ostensum est in urina ei in die
.xi. deinde advenit ei crisis in die .xiiii. Po
namus ergo nunc quod crisis non advenit ei in
die .xiiii. sed transivit illum ad diem .xv.
deinde incepit in eo febris illa nocte cum rigore

et advenit ei crisis in die .xvi. necessarium sola
manifesta summa veritatis diei crisis in certi
tudine crisis. Dico ergo quod quando res fuerit ita non
accidet infirmo sudor laudabilis neque sepa
bitur ab eo sanguis febris separatione certa
in ullo die. Quod si contigat quod non forte
contingeret. et est ut sudet infirmus sudore
laudabili. et removeatur ab eo febris. tunc
crisis procul dubio certificatur. Quod si in
firmus peccet quolibet parvo peccato re
dibit ad ipsum. Rursum ponamus quod signa
crisis apparuerint in ullo infirmo in die .iiii.
aut si posuimus ante apparuisse in die .xi. dico quod oportet
ut expectetur crisis in die .vii. Scilicet est quia indica
tivus in ebdomada secunda est dies .xi. et in ebdo
mada prima est dies quartus. Et sicut signa .xi.
qualiter disposito infirmi in .xiiii. similiter dies .4.
super .vii. Sit ergo paroxismus febris in nocte
.vii. in hora si posuimus vel narravimus ante. et
fuit rigor et pulsus secundum illam similitudinem
et incipiat sudor in fine noctis et maneat
infirmus tota die. et est dies .viii. sudans su
dore laudabili et separetur ab eo febris cir
ca vesperas. In huius ei loco oportet ut bene
consideretur. Res ei ad quia posuimus hoc ex
non est parva. tu ei scis quia in primis posui
quod paroxismus febris advenit infirmo adve
ntu qui significavit crisim in nocte .xiii.
deinde recessit ab eo in die .xiiii. et dixi quod
crisis venit in die .xiiii. et posui nunc quod
sudor et solutio egritudinis advenerit ei in die .8.
.viii. Et dico cum hoc quod crisis est non advenit
huic infirmo nisi .vii. Quod est quia non est
necesse tibi ut sis contentus in principio po
roxismi febris significantis crisim tamen neque
in principio sudoris neque in aliquo reliquorum
quo crisis fit. Nam hec proprietas sola non me
retur ut sit sufficiencia secundum eam in expecta
tione diei cui oportet attribuere crisim
neque in hora recessionis febris tamen immo oportet
quod ut putetur quod quando aggregantur due ex istis
proprietatibus tunc enim due procul dubio fortiores
sunt tribus. Verum quando aggregantur proprietates tres
tunc dubitatur in quo aggregantur. scilicet quando ag
gregantur in die uno ut veniat in eo paroxismus
febris adventu significante crisim ita ut
incipiat in eo crisis. et ita ut veniat post
eam recessio egritudinis. Quod si separes i
stas proprietates. necesse est tibi ut consideres
in primis in diebus indicativis. Nam quando indicat
dies .iiii. et dies .xi. crisim deinde est aliqua
ex proprietatibus crisis in die .vii. aut in die .xiiii.
Quod si non fuerit ex proprietatibus talis in .vii. aut
.xiiii. aliquid neque in eius principio. neque in eius fine.
tunc manifestum est quia non est possibile ut dicatur quod
est crisis .vii. aut .xiiii. sed diei alterius ab eis
utrique. et est dies in quo est crisis tota. Si autem

ctis

feb

si

die

non indicat crisim dies ante eam. donec
uenit crisis continuans duos dies. et consi-
dera in istis signis. ut significetur per eam in
quo duorum dierum sit crisis. Signa autem sunt
proportio circuituum. et nature dierum. et numerus ho-
rarum crisis. et tempus crisis. Consideratio autem tua
in proportione circuituum. sit hoc exemplum. Si egritudo
fiat difficilior super infirmum in imparibus tunc
crisis erit imparis. et si gravetur in paribus
tunc crisis erit paris. Quod est quia crisis fit
plurimum in hora gravitatis febris. Considera-
tio autem tua in naturis dierum sit secundum hanc
viam. Si dubitas in crisi. inter ix. et x. tunc
considera ad ipsam crisim. nam si videris eam
bonam saluam. uel completam et perfectam. tunc di-
gnior est ea. et si videris eam diminutam ma-
lam habentem timorem. tunc x. dignior est ea. Et
uero consideratio tua in numero horarum crisis sit per
hunc modum. hore crisis sunt tres. prima est
hora est circuitus principium cum adventus signe
crisim siue sit evacuatio aut aliud. et tertia
est consumptio crisis. dies ergo in quo inuenerit
due hore ex horis est dignior crisi. Conside-
ratio autem tua crisis in tempore crisis. fit secundum in-
tentionem. considera in quo duorum dierum sit plus
tempus crisis. nam ille in quo inuenitur tempus e-
ius longius est dignior crisi. et si significat ~~que~~
significat ista .iiii. signa diem unum. tunc crisis
necessario est illius diei. Quod si minuatur
unum eorum. tunc crisis est secundum dispositionem illius
diei. Quintum oportet ut scias quod dies alius
habet in ea proportiones. Si autem equantur signa
que inuenis in uno duorum dierum signis que in-
uenis in alio tunc crisis communis est inter
eos. Et fortasse pertransit crisis diem secundum
ad diem tertium. et cum illud est tunc dies medi-
us causa longitudinis temporis in eo est dignior
crisi. Quintum non oportet ut detur ei crisis
tota. Seruntur oportet ut consideremus in primis
an indicet crisim dies ante eam an non. et
Iam enim dixi quod signum est ex fortioribus signis
deinde considera post. si non indicat crisim dies
ante eam in signis reliquis. que paulo
ante dixi. et sunt comparatio paroxismorum febris
et nature dierum. et numerus horarum crisis. et tempus crisis. et
Iam autem contenti sumus hoc sermone in hoc loco
redeamus ergo nunc ad illud in quo fuimus. nos
enim iam narrauimus dies crisis usque ad vicesimum
et sumus rememorantes nunc eius quod est post
xx. de diebus crisis. Quintum nos addemus in
primis in eis que pertinent de sermone nostro quo-
dam cum rememoratione fit uiuamentum in eis que ue-
niunt post. et in hoc ut non remaneat super
nos inquisitio in aliquo eorum que pertine-
rint. Et haec res est ex die primi et secundi ex di-
ebus egritudinis. Nos non enim rememorati sumus
eorum in his que pertinent ex sermone nostro.

Seruntur diocles et eius secta putauerunt
quod ipsi sunt de diebus crisis. oportet ergo ut de-
terminemus ex utrorumque determinatione suffici-
enti. Dico ergo quod si tu dixeris quod crisis est per-
turbatio uelox ante solutionem egritudinis
in corpore infirmi. tunc non oportet ut numeremus
diem primum neque secundum ex diebus egritu-
dinis crisis. quod est quia non est in eis utrisque ante
solutionem egritudinis perturbatio manifesta. Quod
si nominetur omne solo que fit egritudinis crisis tunc
necessarium est ut numeretur dies primus et
secundus ex diebus crisis. Quod est quoniam omnis febris
diei soluitur aut in die primo aut secundo. Questio
ergo est in uirtute non in nomine. et hec quidem intentio
est detecta et manifesta quia sciunt omnes ho-
mines scilicet quod febris diei soluitur in die pri-
mo. Sed de egritudine quidem huius inquisitionis est
ut inquiratur quando oportet ut perturbatio que
fit in egritudine crisis nominetur. aut quando conuertitur
ad consumptionem egritudo tantum. an nominatur
crisis et non consumatur egritudo. sed mutatur mu-
tatione manifesta. Et similiter est inquisitio de no-
mine consumptionis super quod non cadat iam sed
exitum infirmi ex infirmitate sua ad sani-
tatem tantum. aut et cadat super mortem. multi-
plicatur enim disceptio in hoc. et si ponam in eo ser-
monem cum exitio perueniatur cum quo possibile est con-
sideratio in his rebus et sine intentio uero mea nunc
est ut enuntiem in hoc primo tractatu illud quo
fit iuuamentum ex eo dierum crisis tantum. et possibile quod
est ut consequatur illud quod uolo inde. quia uicio
cum sermone super radices quas posuit quidam
sine demonstrationibus dialecticis. ponam ergo nunc per-
turbationem que fit ante consumptionem egritudinis per-
fectam. dici crisis sermone absoluto. et non no-
minetur aliquid eorum que sunt preter hoc. crisis ser-
mone absoluto. sed illa que ad necem perue-
nit infirmi uocetur crisis mala. scilicet duobus
nominibus simul. Illa autem que minuit de egritudine di-
minutione manifesta neque superuenit ei a
fine eius nominetur crisis diminuta. sed illa que in-
clinat egritudinem ad illud quod est malum nominetur
crisis diminuta mala. et ita quod oportet ut
faciamus quando eligimus ut sit sermo noster ma-
nifestus et perfectus. unumquodque intentionum
secundum singularitatem. Nos autem multotiens utimur
sermone qui nominatur diminutus et nominamus
has omnes quatuor species crisim preter quod ad-
damus sermoni nostro diminutam aut malam.
Et ego quidem iam ostendi in libro alio ab
isto quod iste modus sermonis currit in consu-
etudine huius lingue. Et ego quidem dicam nunc in
illo et quantitate que sufficit in hoc loco. Si ni-
si quod quando dicimus cubitum aut cubitum. aut et
palmum. aut aliquid ex reliquis mensuris.
non oportet ut sit aliquid eorum additum
nec diminutum a quantitate sua. Sed quoniam unumquodque

cre

i al. Et quamvis h sit ita
castitu 2

hoc nomen non significat non mensuram determinatam notam. et quamvis non sit ita nos tamen multotiens nominamus cafficium additum et diminutum similiter cubitum et palmum et reliquas mensuras. Verumtamen quando intendimus ad veritatem sermonis non nominamus illud cafficium sermone absoluto. sed nominamus ipsum cafficium additum vel diminutum. et similiter est dispositio in cubito. nam quando complemus sermonis veritatem non nominamus id quod est diminutum aut additum super cubitum longum aut curtum. Quando non autem dicimus cubitum tantum. non significamus non cubitum iustum in quo non est additio neque diminutio secundum consuetudinem hominum quidem est ut utantur alio modo sermonis et est ut faciunt rethores secundum modum distinctionis nominis generis eius et exemplum est quod quando dicimus dixit poeta non intelligitur aliquis grecorum quod significetur per poetam nisi homerus. quamvis multi poete sint in grecis. et illud quod dixit itaque quidam versificatorum quod forsitam non invenitur homo qui sit homo non raro. et consimile huic quod est quod non nominamus eum qui est valde servus. neque qui racione privatus est. neque qui est stolidus ex natura hominis. Verumtamen nos attribuimus hoc nomen cum disposicio est recta. sed non est necessarium ut in hoc loco determinemus secundum quam harum intentionum nominetur omnis permutatio que fit in corpore infirmi. aut solutione egritudinis crisis. an secundum modum distinctionis. an secundum permutationem. et ad hoc est locus alius ab isto. sed illud autem quo fit iuvamentum ex eo dierum crisis in medicina possibile est ut sequamur sicut diximus. ita ut ponamus nomina que ante diximus narrando. et nominetur ergo illa in qua inveniuntur omnia signa crisis crisis sermone absoluto. et nominetur quod est post illam crisis sermone absoluto. sed cum additione alicuius cum nomine crisis. Si autem non diligis ut nominetur perturbatio que fit ante consumptionem crisis. et amas ut nominetur ipsa mutatio que fit post perturbationem tantum crisis. tunc nominetur consumptio egritudinis bona perfecta crisis sermone absoluto. et nominetur que est post illam crisis cum additione tertia altius. Postquam ergo iam expediti sumus ab hoc tunc incipiam in eo ad quod intendimus et est ut narrem dies crisis qui sunt post diem .xx. Invenimus autem archigenem et sodales eius et sectas eius dicentes quod dies .xxi. est dies crisis. et invenimus archigenem dixisse quod crisis fit in die .xxi. plus quam fiat in die .xx. sed non autem videtur michi quod res sit ita. neque videtur ypocrati. et secundum hoc ostendam illud in eis que sunt post. et similiter est dispositio in die .xxvii. nam michi videtur quod crisis fit in eo plus quam fiat in die .xxviii. Illi autem quos dixi ante dicunt quod crisis fit in eo minus,

et dies .xxxiiii. itaque est magne virtutis. et dies .xl. est eo fortior. In die autem .xxxiii. et in die .xxxi. crisis minus fit quam in illis sed minus his est multum in die .xxxvii. ita ut ipse sit medius terminus inter dies sit et dies in quibus fit et est illis in quibus crisis non fit propinquior. In reliquis autem diebus qui sunt inter .xx. et .xl. non fit crisis. et ego nunc exponam tibi secundum continuitatem. Sed enumerabo ergo eos. et sunt .xxii. et .xxiii. et .xxv. et .xxvi. et .xxix. et .xxx. et .xxxii. et .xxxiii. et .xxxv. et .xxxvi. et .xxxviii. et .xxxix. et eorum summa est .xii. Perturbatio autem crisis fit in diebus crisis qui sunt usque ad .xiiii. et dies sunt post eos qui sunt ex diebus crisis usque ad .xx. sunt propinqui eis. In reliquis autem diebus crisis qui sunt post istos usque ad .xl. virtutis motus minuitur paulatim. dies autem crisis qui sunt post .xl. omnes sunt debiles. quod fiat per evacuationem. sed illud fit semel et raro. et motu vehementi plurimo. continuatur cum crisi dies multi. et precipue quando crisis per exituram consistit. Et ypocras iam pendens fuit omnes dies qui sunt post .xl. preter .lx. et .lxxx. et .c. et .xx. et dum dicit quod post hec sunt ex egritudinibus quarum crisis fit in septem mensibus. ex eis que sunt in septem annis. et ex eis in duabus septimanis annorum. et ex eis in etatibus. Invenimus autem quosdam dixisse diem .xlii. et diem .xlv. et diem .xlviii. et dies alios. et dicam eos omnes in sequentibus. Putant autem multi medicorum quod non est possibile alicui. ut precedat et sciat diem in quo venit crisis. sed non non est. Illud impossibile ei qui non studet ut addiscat quod dixit ypocras. in nullo ita ut sciat illud quod dixit ypocras in nullo ita ut sciat illud in primis. deinde sollicitus est in visitatione infirmorum. et studeat in consideratione disputationum eorum. Quod si adhereat infirmus. preterquam quod sciat id quod dixit ypocras in hoc modo non proficit in aliquo. et est labor eius vanus. et si studet ad discendum quod dixit ypocras in hoc modo. ita ut sciat illud et si piger ad adherendum egris. et eorum visitationi. et hic est melior quam ille qui adheret infirmis preter quam sciat illud quod dixit ypocras. Verumtamen minuitur adhuc a complemento diminutione multa. necesse est ergo ei qui vult precedere et scire diem in quo infirmo advenit crisis. ut precedat et sciat ista ante omnia ista. illud quod dixit ypocras in libro pronosticorum. deinde sciat itaque post quod dixit ypocras in libris aliis de eo de disposicionum aeris. et quod accidit eis de egritudinibus. deinde sciverit itaque post illud sermonem eius in etatibus et naturis et horis anni et regionibus. et dixit post in libro pronosticorum. Cum ergo sciverit cetera harum omnium. deinde sciverit cum hoc sciam et

itaque

pulsus. et non fiet ei difficile ut predicat et
sciat diem in quo advenit infirmo crisis.
Inde est quod si egritudo est acuta. et non apparet
in ea aliquod ex signis timorosis. et si vide
ris in die .iiii. signum manifestum ex si
gnis digestionis. tunc scias quod crisis erit in
die .vii. Iam enim dixi breviter quod est ex sermone
meo et experimentis que inveniuntur. Verumtamen quia
bonum non sunt signa mortis. et signa salutis
et signa timoris non iuvantur ex sermone
meo. et si sunt in hoc omnia tamen non sunt signa
digestionis non iuvantur tamen ex sermone meo
in aliquo. Et propter hoc rogavi te ut discas
ypo. librum in pronosticis. et perscrutemini scientiam
eius. quod est meus. Iam non dixi. quia necesse est te sci
re signa salutis. et mortis. et timoris. et
digestionis. Nam quando si tu videris in infirmo si
signa timoris. et videris in quarto aliquod
signorum digestionis. deinde fecerit paroxismum in
paribus. tunc oportet ut expectes crisim in
die .vi. Si autem transierit diem .vi. tunc erit
in .vii. Si videris in infirmo signa salutis
tunc crisis erit in die .vii. Signa autem mor
tis non aggravantur cum signis digestionis omnino.
Et oportet ut consideres ista signa. non minus
quam consideras signa timoris et signa
salutis. Nam si fuerit principium apparitionis
eorum in die .iiii. tunc infirmus morietur
in septimo die. Iam autem dixi quod mors et
nominatur crisis mala. Et oportet ut conside
res in nullo signo mortis. et quantitates vir
tutum eorum. nam si fuerint multa fortia in di
e quarto tunc mors secundum plurimum erit in .vi. et
consuetudo illius invenitur in diebus in quibus fe
bris facit paroxismum. quod est quia si forte fecit
paroxismum in paribus. tunc infirmus morietur
in .vi. et si fecit paroxismum in imparibus mo
rietur in .vii. Et fortasse febris faciet paroxis
mum in imparibus. et morietur infirmus
in .vi. et illud quando egritudo fuerit fortis et
acutatis. et fuerint accidentia que appare
nt in die .iiii. mala fortia. mala propter illud
multa magis. Et similiter oportet ut cogno
scas magnitudinem accidentium in for
titudine sua secundum veritatem. et propter scientiam eorum
dicam in libro crisis qualiter distinguuntur
in magnitudine accidentium in fortitu
dine sua. et in magnitudine eorum magis
paritate eorum. Nec oportet ut permisceat
aliquid horum quod sunt eius. nisi intromittet
omnes res in suo loco. Sed oportet ut enim
dicam in hoc libro totum quod est de esse dierum crisis
propter tuos quos iam consideravi bonos
egritudines acutas secundum exquisitionem. et in
venirentur .iii. indigentia semper diei .vii.
propter eminentiam suam. Et oportet ut scias que
sit intencio sermonis mei. propter eminentiam suam

Oportet ut scias que sit intencio sermonis
mei propter eminentiam suam. est enim quia quando non accidit
accidens magnum ex eis que fiunt raro. aut
ab extrinsecis. aut ex ipsa egritudine. tunc
dies .iiii. procul dubio indicat .vii. Quia si ac
cidit accidens ab extrinsecis quod non extima
uimus ex eis que dicemus post. et movebatur
egritudo motu veloci. et sit virtus infirmi
debilis. aut sit res preter consuetudinem illius tunc possibile est
ut moriatur infirmus ante .vii. aut post .vii.
Et necesse est tibi ut scias illud et discernas
illud secundum hoc exemplum. Si accidat infirmo
accidens malum ab extrinsecis et fuerit debilis
tunc scias quod eger in quo vidisti signa mala
in die .iiii. non remanebit usque ad .vii. Sed
morietur in .vi. et precipue si febris eius fe
cerit paroxismum in paribus. Si autem non accidat
ei accidens extrinsecus omnino. et fuerit motus
egritudinis motus vehementis velocita
tis et fortis infirmus. tunc considera. nam si inve
neris signum malum quod apparet in .iiii. occul
tum. tunc eger pertransibit .vii. nam si febris
eius fecerit paroxismum in paribus tunc ipse mo
rietur in .viii. et si fecerit paroxismum in impa
ribus tunc ipse morietur in nono. Et ostendam
in libro crisis que signa sunt que ego nomino
occulta. et que signa sunt que ego nomino
manifesta. et dicam illud etiam in libro meis
que erunt post. Et autem illud ego redeo. ad
illud quod remansit super me ad determinandum.
Et dico quod si apparent in .iiii. signa salutis. et
fecerit paroxismum in imparibus. et non timetur
super infirmum periculum. tunc impossibile est ut
sit crisis in die .vii. nisi accidat accidens
extrinsecus. Et ego dicam ista accidentia.
Dico ergo quod ex eis sunt que fiunt ex ipsa egri
tudine. Et ex eis sunt que fiunt ex medi
cis nostris istis. quorum exaltantur mirabilia
qui putant quod quando aliquis eorum ingreditur
ad infirmum. tunc exuit se et stringit medium
suum. et supponit ei emplastrum. aut embrocat
ipsum. aut cauterizat eum. aut flebotomat
ipsum. aut ventosat eum. aut facit ei aliquid
preter illud quod ex eis que sunt similia. Et qui in
grediuntur ad infirmum nostris error super eum
est multus vel magnus. nam cum crisis iam
preparata est ad hoc ut fiat die .vii. deinde pro
venit error super infirmum. fiat hic error
ante .vii. non est possibile ut fiat crisis ante .vii.
Et motus quidem nature determinationibus. id est periodis
determinatis per eminentiam suam. Verumtamen for
sitan prohibet adherere suis determinationibus periodi
aliquod ex nocumentis que ingrediuntur
super eam extrinsecus. Et secundum hunc modum
dixit ypo. quod natura est sufficiens in omni
quod indiget regimine eius. Sed quando ad iuvat
ab extrinsecis. per emplastrum et unctionem et

embrocationem tocius partis. et secundum hanc viam
nominant medicum ministrum nature. et non
significavit per illud non illum qui vere est medicus
et non venatorem qui sedet super viam. Iste enim
longinquus est ab hoc ut nominetur minister
nature. sed illud quo dignius est conveniunt
illius huius nominis. scilicet quia oportet ut nominetur ini
micus nature et inimicus infirmi. Et ypp. hic
quando cogit nos aliquis ut iudicemus super in
firmum ad quod convertetur eius egritudo
conditionaliter in eo quod permittimus de iudicio
super ipsum et dicimus quod huius infirmi crisis erit
in die tali et tali. si adhibuerimus regimen suum
et non adhibuerit alius medicus aliquid
de esse ei. amplius non peccet infirmus. sed se-
et pervenerit ad omne quod precepimus ei. et non accidat
extrinsecus magnum accidens. Ego quidem
primum me determinatur istas res que acci
dunt extrinsecus. et hic est hora dicendi eas.
Dico ergo quod accidat incendium in domo infirmi
aut superveniat ei latrones. aut fluat super
ipsum fluvius qui submergat ipsum. et cogat
infirmum fugere non est enim necesse illud dicere quod
advenit ei nocumento. et similiter si sonuerit ca
sum lecti aut parietis qui est sub eo. et ingre
diatur ad ipsum timor et conetur fugere. aut
adveniat pluvia. et super ipsum distillet tec
tum. et cadat pluvia super caput eius. aut
super aliquid de corpore eius donec cogatur per
mutari et vigilet et ingrediatur ad eum
timor. Iste enim res item sciuntur que sunt ex eis
que nocent infirmo nocumento magno. et
secundum hanc viam item. si tumultuantur vici
ni eius et exaltant voces eorum. aut advenit
infirmo annunciator contristans ipsum. aut
accidit aliquid ex his. et cogat infirmum
vigilare. tunc ipsum destruit consuetudinem eius
quam primum medicus iudicavit super infirmum.
Vigilie autem quibus vigilat infirmus propter
ipsam egritudinem suam ante horam iudicii
medici super ipsum. et ante crisim non destruunt
neque corrumpunt aliquid ex eo quod prius iudi
cavit medicus super ipsum. Vigilias autem que
extrinsecus accidunt quas medicus non
extimavit vel iudicavit de eis non est medi
ci cognoscere. si ergo est ita tunc non est posse ei ut
cogitet in eo quod ex ipsis accidit ex nocumento
et addat illud super illud quod prius iudicavit
ex eo quod ipsa facit egritudo. et illud quod precepit
ypo. in primo libri amphorismorum. ubi dicit oportet te
non esse contentum ut facias tu quod oportet absque
quod infirmus faciat quod oportet et qui presen
tes sunt ei. nec prohibeat aliquid extrinsecus.
Et intentio quidem eius in hoc sermone est quod si tu
elegeris ex parte tua et discreveris consuetudinem alio
rum que dico. oportet ut consideres in his
quatuor modis. et modus primus est ut tu facias
omne quod necesse est te facere. et modus secundus
est ut infirmus sit obediens tibi in omni quod
precipis ei. et non gravet eum et deiciet super se. et
modus tercius est ut non erret super eum aliqui
ex eis qui sunt ei presentes. et noceat ei per errorem
venientem ex eo. aut contristet ipsum per renun
ciationem prolatam ei. aut noceat ei per defectum
qui sit in eo. in his que preparat ei. Sed oportet
ut preparet ei omne quo indiget ante horam
in qua indiget eo et eo. et eius deductionem
optimam faciat. et quod preparat ei ministret et
sine defectu et sine dimissione. Et modus
quartus ex modis ex quibus precipimus consid-
rationem esse tibi. ut non accidat accidens fo
re et appropriavit hoc totum in nomine u
no. et nominavit ipsum quod accidit extrinsecus.
Species autem eius sunt multe et sunt pluvia.
tonitruum. coruscatio. et fulmen. et tumultus
vicinorum. latratus canum. et incursus latro
num. et ruina domus tegularum lapsus. et submer
sio et incendium. et percussio adveniens ei
et omnia que istis sunt similia. Hic ergo quatuor
genera unumquodque quorum sunt species prohibent medicum
a motibus suis. et corrumpunt ordinem cura-
tionum eorum. nam quando ostenditur in die. quarta si
gnum significans crisim. deinde non errat in
firmus. nec medicus. nec servientes. nec acci
dit accidens extrinsecus. tunc crisis procul
dubio. venit in die. vii. Etiam quidem osten
sum est quia non est posse ut sit annunciatio et iudica
tio super infirmum. preter eum que est sufficit preter
illum qui regit ipsum regimine recto. Se
cundum necesse est ut actor ambarum rerum simul
unus. quoniam si res ita fuerint corrumpet unaqueque
duarum rerum alteram quod est quia quando non est in regimine
infirmi error prohibet crisim fieri in hora sua
sicut iam ostendimus. et intentio mea in ser
mone meo. In hoc loco est cura infirmita
tas. et non est posse ut sit regimen nisi prius sci
at quando erit status egritudinis et eius crisis.
et ostendam illud in libro de ingenio sa
nitatis. Cum ergo unaqueque harum duarum rerum cum
altera semper sit necessaria. tunc necessarium est ut
non sit medicus qui medicatur recte nisi
ille qui iudicavit recte prius super eum.
Sed optimus medicus est iste antecedens
cum iudicio et sanans ipsum. et loquemur in illo
sermone latiorem hoc. in alio libro ab isto. et
nunc autem redeo ad illud ad quod intendi. a
principio sermonis mei. dico ergo quod quando appa
ret in die quarto. signum bonum et manife
stum. tunc ipsum significat crisim. fieri in vii.
si ei non accidat ante illud accidens extrinsecus
aut alius. Quod si accidat accidens. oportet
ut consideretur in quantitate ipsius accidentis
nam si fuerit parvum. et eius cognitio accipitur
ex libro de ingenio sanitatis tunc crisis

apud illud

al' et illud

al' sermo yp.

Secundum dispositionem erit in .vii. Verumtamen erit
in ea diminutio ex expectatibus crisis lauda
bilis. Sermones quidem iam ante diximus quod nec
esse est ut inveniatur in crisi bona ut sit
semper perfecta vel completa et ut sit certa et sal
va et omne quod est simile illis. Quod si accidens
illud fuerit magnum tunc crisis non erit in
.vii. et tegerem ipsam per quantitatem eius quod acci
dit de nocumento accidentis et facerem cum
scire ut in alio sciem ipsam. Et non est possibile ut
grave sit illud. Nedum quod sit gravis eius ex
positio. Verumtamen possibile est ut adsistens acquirat
ex visu illud quod stat hic res secundum suas veritates.
Sed non est ista hora illius neque locus eius. Sed
est ex scientia crisis. Et eius cognitio est in libro
crisis secundo. Redeam igitur ad illud quod sequitur illud
in quo fuimus et rememoremus ex eo quod narra
vimus. Iam enim narravi quod si apparet in di
e quarto signum forte manifestum signifi
cans crisim in egritudine acuta salvam
et diximus quod si non accidat accidens omnino
infirmo ex errore aut aliis tunc oportet
ut scias quod crisis erit bona in omnibus proprie
tatibus suis et erit .vii. Quod si accidat
accidens parvum tunc crisis secundum dispositionem
erit in .vii. verumtamen non erit imperfecta. Si autem
accidat accidens magnum ita ut transire
faciat crisim diem .vii. et permutet eam et
ad diem post ipsum tunc oportet quod consideres
res in quantitate eius quod ingreditur super infir
mum de nocumento illius accidentis sicut et
dixi. Quoniam qui scit secundum veritatem scit scientia cer
ta quod ad .ix. permutabitur crisis. Ad [?] egritu
dines quidem salve quas medici erroris coho
periunt quando in eis accidit accidens tantummodo
prolongantur. Sed egritudines quarum successio
est ad salutem et evasionem. Verumtamen in eis est ali
quod ex accidentibus timorosis. Et timores
quando accidunt accidentia magna multa
et frequentia permutatur egritudo a natura sua a
d naturam egritudinis mortalis. Et illud in quantum
videtur michi non est mirum quoniam sano accidit
accidens magnum velociter pervenit cum
in egritudinem mortalem. Tunc quanto plus
accidit illud infirmo. Iam igitur ostensum
est et manifestum quod est dierum indicationis
et dierum crisis quod docuit nos ypo. Non est
possibile ut expiatur et sciat concordiam eius
per apparentiam nisi ei qui habet ex prudentia
regendi infirmos simile ei quod fuit apud ypo.
Neque potest scire magnitudinem virtutis ac
[illegible] nisi qui fuit ita. Et iste quidem est so
lus cognitor quantitatis nocumenti quod in
greditur super infirmum ex accidentibus per
mutationis crisis ex die suo ad alium ex di
ebus. Et secundum quod tardatur crisis in egritudinibus
salutiferis per quantitatem eius quod ingreditur

super infirmum de lesione ex nocumentis que
accidunt inter diem indicationis et diem cri
sis antecedit crisis in egritudinibus inter
ficientibus. Sermo est quod si apparet in die quarto e
gritudinis mortalis signum significans mor
tem et iudicat quod mala crisis erit in .vii. de
inde accidat nocumentum non parvum inter
quartum et .vii. tunc non tardabit crisis usque
ad .vii. Sed accidet in uno dierum qui sunt inter
quartum et .vii. crisis mala. Et possibile quidem
nobis est ut sciamus in quo dierum duorum erit an
in .v. an .vi. ex quantitate acuitatis dierum
egritudinis et ex quantitate lesionis que ingreditur
super infirmum ex nocivo accidente et ex horis
paroxismorum febris. Quoniam si egritudo fecerit pa
roxismum in imparibus et egritudo est acuta valde
deinde accidat in die .iiii. nocumentum quod non sit
parvum valde tunc non est mirum si moriatur in di
e quinto. Quod si febris fecerit paroxismum in pari
bus neque egritudo sit valde acuta et non sit
nocumentum quod ingreditur super infirmum ex le
sione accidente magnum tardatur crisis et
usque ad diem .vi. Verumtamen omnia igitur hec corrumpunt co
gnitionem dierum crisis et dierum indicationis
super multos medicorum. Quoniam pauci medici
regunt infirmos regimine recto et pau
ci infirmi obediunt medicis et pauci e
orum eis fuerunt ministri sicut oportet. Et iterum
pauci eorum sunt quibus non accidat accidens
extrinsecus. Necesse est igitur medico ut sit cogni
tor vel impudens curationis egrorum et pro
nosticas eorum et sit potens cognoscere ma
gnitudinem lesionis que ingreditur super
infirmum ex nocumentis accidentibus exqui
site. Et tunc ut si processerit et iudicaverit quod erit
crisis in aliquo dierum. Deinde contingat
aliquid inter horam iudicii eius et non crisis
ex quo infirmo accidat nocumentum sit ei possibile
permutare iterum iudicium suum ab illo die
ad diem ad quam permutatur crisis. Secundum ex hoc
manifestum est quod ille cuius mens est debilis
et cuius anima est pessima non adiscet ad di
sciplinam huius scientie. Nedum quod antecedat
et iudicet aliquid eorum que diximus et cogno
scet illud in egris. Sed vero qui fuit acutus
diligens bonitatem et non fuit piger a labo
re inquirendo bona et non tenet eum gravi
tas vel pravitas intentionum neque longitu
do temporis in studiis suis neque labor in exercitio
in eis te consequetur finem eorum que dixi.
Ita ut proveniat ex prudentia sua ad hoc
ut iudicet horam in qua fiet crisis aut
mors cum fiducia et sapientia. Nedum diem
in quo erit ille. Dico necesse est igitur tibi ut
quando scieris diem in qua morietur infirmus
ut consideres in qua horarum paroxismi febris gra
vatur infirmus. Nam si quando incepit paroxismus

Capitulum [?]

mala

et / al' nocumento

i firmum

Non errore medicorum et egrorum

al' suo

al' i capite

Quando in eis accidit accidens tantummodo prolongantur ad mortem. Et egritudinibus in salutis quas non tegit ab ex accidentibus timorosis.

febris infrigidat corpus eius totum frigore
uehementi et non calefit nisi cum difficultate. et
manet color eius mutatus tempore longo et minorat
tur pulsus aut mutatur ad dispositionem ma
lam. et grauatur motus eius. et piger fit aut
patitur suber. aut accidit ei aliquid aliud
ex his rebus tunc scias quod infirmus in tali ho
ra post febris morietur. Quod si paroxismi fe
principium non fuit malum. et uideris in
firmum in statu suo habentem permixtionem sue
toris. aut accidat ei suber aut angustia que
non potest tollerare egritudinis sue magni
tudinem. aut inflatur inflamatione superflua
aut obtenebrantur oculi eius et dolet caput
eius. et accidit ei dolor in corde suo. et similia
istis accidentibus. tunc scias in huius hora po
xismi febris morietur infirmus. Si autem prin
cipium post febris et status eius fuerint le
uia. sed in hora declinationis sue deficiat
spiritus eius et adueniat ei sudor inequalis et
frigidus in capite solo aut in collo. aut
in pectore. et sit pulsus uene eius debilis
et paruus. et accidant similia istis ex acci
dentibus. tunc scias quod infirmus non morietur
nisi in declinationis hora que est ex paroxismi febris.
Cum ergo cognoueris hec. attendens ipsum erit non
erit tibi difficile iudicare in qua hora mori
etur infirmus. Verbi gratia. si uideris paroxismum
febris in die. scilicet. et quarto difficiliorem quam
in primo. et iii. et v. tunc significabis per
illud quod infirmus morietur in vi. et si uideris
principium paroxismi febris difficilius reliquis
horis eius. et fuit illud in hora. vi. non erit
tibi graue ut iudices quod infirmus morietur
in hora. vi. Et ego illud non dico quod forsi
tam aliquis putat quod non est possibile in aliqua
horarum qui incedit in hac uia ut fallatur.
sed non dico nisi quod qui incedit in hac uia. secundum
plurimum erit rectum iudicium eius. Et ego
quidem ostendi illud in sermone persuadente
te in uno ipsius operibus. Et medicorum quidem
optimum diuturnitatem iniudentes ad rem diffi
cilem. Quod est quia ipsi querunt a nobis ut
iudicemus super successionem egritudinis spe
cialius non inueniamus signum sanum in quo
consideramus. et querunt sermonem eorum qui aspi
ciunt in decollationibus id est sacrificalibus. in
quibus perseguntur. et quidam augurantur in auibus
qui non certificatur eis signum super decollationibus
et augurio. et non placet eis ex nobis quod et
nos excusamus ex eis quod certificatio non signi
ficatur nobis. et uituperant nos. et derisione
stant nos. quod nos conamur scientiam quam non con
sequitur fortitudo hominum. et perscrutatur
super nos in iudicis nostris actu. plus quam
inquirant super diuinos. Et non est necesse
ut aspicias istos sed intende intentionem

uirtutis. et totam ipsam in cognitione uirtutum
signorum cum inuestigatione et uirtute. Cum ergo
tibi possibile fuit ut scias aliquid certe et
iudica super illud per illud quod ostensum est. Quod
si signum quod tibi apparuit non est manifestum
tunc expecta diem deinde considera eum infirmum
in die post ipsum. Quod si non fuit tibi possibile
in die illo etiam ut iudices per aliquid quod
iam certificatum sit apud te. et dubius ueris
tunc silere melius est tibi quam ut iudices
et procedas super iudicium in quo erres. Et ego
quidem usus fui hac cautela ex quo exerui
hanc scientiam usque ad hunc finem et non scio
nisi ex longo tempore me errasse in iudicio. Et est
dedi iudicia super infirmos ex longo tempore et
multotiens iudico ex principio febris super
esse ei totum. et dico quod hec febris que incipit est terti
ana. aut quartana. aut paroxismum faciat omni
die. aut non est aliqua istarum sed est febris
continua acuta que non pertransit diem quar
tum. sed non est possibile in principio omnis febris ut
tu cognoscas successionem eius. cum non significet
initium significatione manifesta que species
sit ex speciebus febris et scias hoc quod ex sanat causis.
Ca. xiiii. Oportet ergo ut redeam ad illud ad quod inten
di et dicam ex quo uideris infirmum in die
primo cum febris sit acuta. et non sit in eo ex si
gnis timoris aliquod. et uideris in urina
eius signum digestionis tunc non pertransibit egri
tudo eius ad diem quartum donec soluatur.
Similiter si uideris omnia que apparent in eo ex
signis significantia a primo die perditionem
tunc non pertransibit diem quartum donec
moriatur. Quod si febris eius acuta fuit
et non apparuit in ea signum aliquod mortis
neque aliquod ex signis digestionis tunc
non est possibile ut quiescat eius egritudo in die
quarto nec ante ipsum. sed oportet ut consideres
et cogites tunc an sit non apparet aliquod
ex signis digestionis similiter non apparet aliquod
ex signis longitudinis egritudinis aut
cum hoc quod signa digestionis non apparent appa
reant signa longitudinis egritudinis.
Quod est quia quando sic non apparent signa
digestionis similiter non apparent signa longi
tudinis. tunc eius egritudo consequetur
suum effectum circa septimam primam scilicet. Quod
si apparet signum significans longitudi
nem egritudinis tunc egritudo procul dubio
transibit diem. vii. Si autem quidem non potes
ab ipso principio egritudinis scire quot di
ebus prolongetur egritudo. sed tu non discernes
illud nisi in diebus qui sunt post. sed uincam
secundum dispositionem lucrabens ex perdita peregrinati
one tua per illud quod diximus de bonitate regi
minis infirmi. ut scias quia necesse est ab initio
habeas eum secundum quod status egritudinis eius tractat.

Dixit ei ypocras quod si egritudo fuerit acu
ta ualde tunc dolores qui sunt in ultimo fi
ne erunt primitiui. et oportebit ut utaris
in ea regimine quod est in ultimo subtilitatis.
Et quando non fuerit ita sed fuerit possibile ut utaris
a principio quod est grossius regimine tunc oporte
bit ut descendas ab ultimo subtilitatis.
Secundum leuitatem egritudinis ab ultimo fine do
lorum egritudinis. et significat tibi illud sermo eius
quod egritudo quando est acuta ualde tunc dolores
qui sunt in ultimo fine. erunt in ea hora ei
propinqua .i. finis. Significat enim per dolores paroxismum
febris. et accidentia que accidunt in eis. Et
non est illud aliud nisi quod egritudo consequitur statum
suum. Et hec quidem egritudo que significat tibi a prin
cipio sui quod pertransit septimanam primam. et significat
tibi in die secundo et tertio ei significationem citiorem quam
in primo. usque ad quot dies soluatur. postea
tu in die quarto poteris conicere prope ueritatem
statum egritudinis et eius crisis quando erit. Quod est quia
si tu uideris signa que significant quod egri
tudo prolongatur et non minuitur in aliquo. tunc
scias quod egritudo pertransibit diem .xi. Quod
si uideris signa illa minui diminutione manifesta.
et non ostenditur in quatuor primis diebus egri
tudinis signum digestionis. tunc expecta crisim
post .vii. usque ad .xiiii. Quod si uideris egritudinem
in die .vii. non digestam adhuc non est in ea signum
forte significans longitudinem egritudinis
prope tunc expecta crisim in .xiiii. Scientia uero illi
erit in .xi. quia est quia sicut .iiii. indicat .vii. sic .xi.
indicat .xiiii. Quod si uideris in .xi. signum
certum et manifestum ex signis digestionis tunc scias
quod crisis erit in .xiiii. Si autem fuerit in eo signum
occultum significans digestionem tunc considera et
cogita reliquas res. Si autem inueneris motum
egritudinis motum uelocem non prohibet aliquid
tunc possibile erit ut sit crisis in die .xiiii.
Quod si non fuerit res ita tunc fiet in die .x
vii. Si autem non significauit .xi. aliquid omnino.
tunc non erit possibile ut sit crisis in die .ix.
considera ergo tunc initium egritudinis motum
et in reliquis accidentibus et signis. scias quando
oportebit expectare crisim in .xiiii. aut in
.xvii. aut in .xviii. aut in .xx. post illos enim
quibus uenit crisis in diebus istis. et plus illo uenit
in .xx. et raro uenit in .xxi. et indicat utrosque
simul dies .xvii. et principio diei .xx. et dies .xviii.
indicat .xxi. Dico ergo quando uideris a principio egri
tudinem moueri motu non ueloci. sed febris erit
debilis quasi ipsa sit sepulta in profundo corporis
et reliqua signa que significant longitudinem
egritudinis. tunc non erit possibile tibi in principio
egritudinis huius ut scias quando erit status eius. sed scies
quia non ueniet crisis in .xiiii. tamen ante ipsum. et non est
possibile adhuc ut scias quantum prolongabitur
egritudo. Sed est tibi necesse ut consideres in primis.

an egritudo sit salua aut non salua. Si autem si
fuerit non salua et fuerit uirtus infirmi debilis
tunc infirmus morietur antequam prolongetur ei egritu
do. Quod si egritudo fuerit salua tunc crisis procul
dubio erit longinqua. Quod est quia non est
possibile ut ueniat crisis uelociter quando ostendunt
signa longitudinis egritudinis. Si non speres te
ipsum scire ut in die .iiii. nec dum a primo .iii. et
.iiii. quanta sit longitudo magnitudinis egri
tudinis. Verumtamen non potes scire illud nisi in pe
riodis dierum crisis. qui sunt post .iiii. et extimatio
tua in diebus qui sunt post quartum. usque ad .vii.
erit debilis tollerans modos multos. Dum erit
in diebus qui sunt a .vii. usque ad .xi. erit ex
timatio tua certior et propinquior ut non tolleret
modos multos. Quod est quia si uideris signa
que significant egritudinem non digeri. et illa que
significant quod egritudo prolongatur fortia fuerint.
usque ad diem .vii. tunc non erit possibile ut sit
crisis ante diem .xx. Quod si uideris ea debili
tari aut minui aut remanere secundum dispositionem unam
tunc possibile erit ut ueniat crisis ante .xx. Sed non
scitur illud quemadmodum dixi nisi quando signa que
significant longitudinem egritudinis sunt fortia.
considera ergo in diebus qui sunt post .xi. usque ad
.xx. nam si uideris in istis diebus .i. signa que si
gnificent longitudinem egritudinis et quia non digeritur
augmentari. tunc scias quod transibit diem .xx.
Si autem remanserint illa signa secundum dispositionem
unam tunc possibile erit tibi ut iudices tunc quod
crisis erit post diem .xx. Sed non est tibi possibile ut sci
as adhuc in quo die erit. Sed tamen tu non significabis
illud nisi quando consideraueris in eis que ueni
unt in diebus qui sunt post .xi. usque ad .xx. Quod
est quia si uideris signa que significant quod
egritudo non digeritur uel uidetur minui semper
tunc expecta crisim in die .xxiiii. et si non
uideris signa minui diminutione manifesta
tunc scias quod crisis tardabitur usque ad
ebdomadam quartam egritudinis. aut quando rema
net usque ad .xxiiii. diem indigesta et mouetur
motu tardo crisis non uenit ante diem .xl.
Hos autem iam diximus ante quod uirtus crisis
post .xl. dies debilitatur et fit solutio egritudinum
per digestionem paulatim plusquam fiant per mu
tationem subito. et dicat omnis qui studet in scientia
medicine. et hec est sententia archigenis. et fit in eis
raro mutatio subito sicut inuenimus infir
mos quos dixit ypocras. et uia in prenosti
catione eorum est illa quam narrauimus. Sed uni
uersaliter autem oportet ut cognoscas uirtu
tes signorum sicut precepit ypocras. quando uolueris pre
cedere et scire successionem egritudinis scientia
certa. Multi medicorum qui precesserunt sermonem
hanc scientiam non considerant nisi in uno signorum
non in eorum uirtutibus. et dicam illud in libro crisis.
Oportet autem nunc ut incipiam referre diuisi

ei

al' magnitudo longitudinis egritudinis

crisis

.iiii.

sicut

aut

tatem in qua dissentiunt medici inter dierum
crisis. et iudicem inter ea quis est verax et quis
mendax experimento et ratione. Iam ergo ostendimus in
locis aliis quod omne quod queritur in medicina et
de quo fit investigatio hiis duobus modis
experitur declaratur.

In tractatu quidem isto ante istum dixi omne quo in
uamitum fit in arte medicine de rebus dierum crisis.
et ostendi iterum causam propter quam non conveniunt medici
super omnes dies crisis. sed non dixi adhuc quis
eorum erravit. et quis recte dixit in eo in quo dissense
runt. Oportet ergo in hoc tractatu ut dicam hoc
in primis. deinde afferam causam propter quam non fit
crisis in omni numero dierum. et etiam si dies in quibus
fit crisis sunt equales in potencia sicut omnium
que sunt in medicina aliud invenitur ratione et exp
eritur experimento et aliud ratione et aliud utrisque simul.
tunc ego conabor detegere errorem eius qui
erravit et ostendam rectitudinem eius qui recte
te invenit in rebus dierum crisis et experimento et ratione
simul. Et si dixero tibi infirmos quos consideravi
ut certificetur apud te quod experimentum certificat
super certitudinem dierum quos dixi forsitam
imputabis contra me quod ego dissimilem falsi
tatem. et narrare illum quod non vidisset. sed visum
est michi melius ut referam infirmos quos di
xit ypo. Cum homines sint convenientes in hoc
quod ipse fuit ex magis iudicias ex hominibus et ve
racior in sermone. unde prodam in aliis ad narrationem
et fortior super experienciam. Et ego quidem di
cam in primis condiciones que terminant et
hanc rem rectam cum experimento quod ante dixi.
Una autem ex condicionibus quas dixi est quia non
oportet ut experiamur dies crisis in omnibus infir
mis. Sed eligamus ex infirmis ad experiendum
eos illum super quem non erravit medicus. neque
infirmus super se ipsum. neque qui assistit ei
nec accidit ei accidens extrinsecus quo ledatur.
Et secunda quidem condicio est ut accipiamus
principium egritudinis non ex ratione. sed ex ipso sensu.
et est prima hora in qua infirmus sentit egri
tudinem. et declaratur ei illud manifesta declaratione
ita quod provocat se ipsum ad consulendum medicum.
Condicio tercia est ut possis scire quando conti
nuat crisis dies multos continuos quis
illorum dierum sit dignior illa. Nam si non determi
naveris illud studiose et sciveris illud deinde
conatus fueris experienciam dierum crisis experimento
multiplicabitur tuus error. et ita oportet ut
experiantur dies critici. Certitudo autem expi
encie eorum ratione. ego nunc narrabo tibi qua
liter erit. dico ergo quod oportet ut experimentator eorum
sit ex illis qui iam contemplantur in sciencia nature
et sit sciens recte quod natura est sufficiens
in omni quo indiget. et quod ipsa fit sollicita
in regimine aliis sollicitudine postquam
non est fixus. et quia non est ex rebus cuius motus est secundum

ordinationem et ordinem quando natura fit ei similis
aut plus ipsa in illo. Quando autem hanc rem et
possibile est te scire ex libro de iuvamento membrorum
ostendi enim in libro illo quod natura in creatione
corporum habet sapienciam. postquam non est similis
quandam similiter ex ordine animalis et complemento
eius. et ipsius generatione videtur enim in omni genere
ex generibus animalis minimus parvus in generatione
que non pertransit aliquid eorum que sunt in illo
genere. Sed quoniam motus nature sunt adherentes et
uni ordini et ordini uni similiter ordo cuiusque animalis
post eius generationem similiter et complementum et ipse
declinatio sunt in horis determinatis. Si qui legerit
enim librum nostrum de virtutibus naturalibus et in aliis
libris in quibus ostendi esse cuiusque operationum
naturalium non est dubium quin sciat summam studii
et bonitatis ordinis secundum quem sunt motus nature.
Qui autem scit illas res et placet ei sapiencia nature et boni
tatis ordinis. et motuum eius deinde negat di
minutiones nature que regit corpora animalium in studio
et bonitate ordinis motuum a corporibus celestibus
puto quod ipse comparat et hanc scienciam que est
apud nos ad illam que non habet ordinem. Et dico
quod omne quod est bonum et pulcrum exceis quam dixerim
et omne quod uni ordini adheret et nec unum et ostendi
ditur in ipso vestigium sapiencie non est nisi diver
sum. hec autem sciencia que est apud nos pervenit
propter diversitatem ordinis et permixtionis. Primus autem
cui iusta est sciencia hec ex grecis qui sunt scita fuit et
ypo. deinde post ipsum omnes phisici experimentis suis
ab oriente prolongationem dicere grecos qui tenu
erunt eam secundum certitudinem horum sermonum. si nos quidem
contenti sumus in hoc sermone eo quod diximus medico
autem qui meretur comparari ad scienciam ypo. et pluri
s prudencia necesse est ante quam conetur experi
enciam dierum crisis experimento ut sciat eam sci
ens. s. quod vestigavi. convertatur ordinem
unum et viam unam. et quando ipsa confortatur et vincat
super elementum sunt motus eius secundum ordi
nem laudabilem et periodos adherentes ordini
uni. Quando autem accidit non secundum quod oportet. et
corrumpit ordinem motuum eius non est nisi quando
ipsa non potest super elementum ita quod vincat supra
ipsum. sed vetatur et prohibet eam moveri secundum viam
motuum suorum. nam qui scit istas res. deinde
scit experimento quod crisis que fit in .vii. est crisis
certa salva perfecta longinqua a timore indica
ta et quia multociens fit crisis in tali die. sicut dierum
.xiiii. est dies similis diei .vii. deinde scit quod dies
.iiii. indicat .vii. et quod .xi. indicat quartum
decimum. transit per mentem eius ut inquirat
de die .vii. usque est quia quando invenit quod prima septi
mana dividitur in duas partes equales. et ca
dit divisio die .iiii. et dies quartus significat
illud ad quod convertitur postremum septi
mane. et invenit septimanam secundam secundum hanc
similitudinem. et intelligit ex hoc quod unaqueque

ebdomadarum est prodiens propter hoc quoniam longitudo
medii ad utrosque extremos est equalis. Et similiter
continuitas eius utrique in potencia. Corpora autem
non videntur ei illud nisi propterea quod dictum est quoniam natura
est secundum institutionis unius egritudines eius que non sol
vuntur in die primo solvuntur in quarto. Quod si ve
ro non solvuntur in vii. solvuntur in xiiii. Si egritudo
fuerit maior quam ut consumatur in iiii. tunc
preparatio solucionis erit in quarto. Deinde complebitur
eius solutio in vii. Natura conatur in xi. ex
plere eas ita quod ponit crisim eciam in eo ac
preparat in ipso ut solvatur in die xiiii. Et tibi
quidem possibile est ut stes apud sentenciam meam
et de hoc in primis pertranseas et dimittas inqui
sitionem de hac questione est phylosophys scilicet an numeri
ipsi met faciant aliquid. an ipsi sequantur motus
adherentes ordini. et ipsi in se ipsis non faciunt
aliquid sed sequuntur stellas que agunt in horis a
liquibus. Scitum quod tu cogitavis illud super quod con
venerunt due secte et convenisti tu cum eis super
illud. Et est quod nature celestes semper sunt adheren
tes in motibus suis quantitatibus equalibus. Et viden
tur quod nature alique super terram animalium in dispo
sitionibus sue adherentes secundum quod sanitatem
quantitatibus equalibus secundum numerum inpregnatione et
augmento et complemento et statione ultima et
declinatione et morte secundum quod convenit uni
cuique animalium. Certificabitur apud te quod dies crisis
qui sunt adherentes numero determinato. Sed quia or
dine corrumpuntur illius numeri. et extrahunt ipsum
a via sua cause que sunt extra naturam secundum situ
quem ad dixi antequam veneris ad experiendum inve
nies septimanas ex fortioribus numeris in crisi
et invenies post eas medietates ebdomadarum.
Medietas autem ebdomade sunt iiii. dies. Si
provocat te quidem ad inquirendum de diebus
qui cadunt inter dies crisis. sicut in v. vi. ix.
propter quam causam fit quod crisis cadit in eis. et pro
vocat te etiam ad examinandum et inquirendum in inqui
sitione forti plus quam de hoc de die xvii. et xviii.
et xx. et xxi. et in omnibus diebus qui sunt post eos secundum
quod si .xiiii. dies septima est .iiii. est dies .xx. sicut vi
sum est ypocrati. tunc oportet ut sit dies xvii.
indicativus xx. et egrediatur dies xviii. et dies
xxi. a numero dierum crisis. Propinquius autem oportet
ut ebdomadarum omnium inveniuntur dies. Et dies
xviii. fit indicativus xxi. et excluduntur dies
xvii. et xx. ex numero dierum crisis. Oportet autem in pri
mis ut enarrem qualiter inveniatur hoc ex
perimento. deinde perveniam ad rationem. Sed exteme
moratio nostra de eo quod invenitur per experimen
tum fit ex eis que dixit ypocrates. Et incipiamus
ab eo quod dixit in tractatu primo epidimiarum
dixit enim in eo quod accidit de egritudinibus in mutacione
aeris secundum sermonem quem ego narro in libro suo. Et est
quod dixit quod febres incentive numquam accide
runt in illa hora. et post illarum super eos quibus

al' eam

accidenrunt fuerunt minus quam reliquarum egritudinum.
Quod est quia non curret sanguis ex illis quibus
evenit hec febris nisi paucis aut paucissimis
eorum quibus accidit hoc et non prima ex eo fuerunt conversiones.
Et fuit esse eorum in reliquis dispositionibus et
ipsorum facile. et advenit pluribus eorum crisis in hora
determinata in die xvii. diebus dimissionis dicit
ypocrates. Ypocrates in postremo cum dixerat infirmos qui
infirmati sunt in mutacione aeris tercia dixit infirmos
quibus advenit crisis in xvii. studio vehemen
tiori quam illud. Dixit enim res quidem ex quibus cri
sis significatur sive res sint similes sive dissi
miles sunt sicut ego narro tibi hic. Quod
duorum fratrum egritudo incepit in hora una. et
iacebant prope locum ubi fiebant ludi et ipsi erant
fratres arbigenis. et advenit maiori ipsorum in
die vi. et redit super utrosque hora una postquam
dimiserat eos v. diebus. deinde post reditionem
eius advenit eis crisis ad complementum xvii. dierum.
congregantur omnes dies ab initio egritudinis
Sed forte tibi necesse est ut dicas quod hoc
non meretur ad hunc recipiatur. neque necesse
est ut abscindatur quod dies vii. sit dies crisis
propterea quod aliquando crisis fit in eo. Sed cogita quod
ypocrates dixit post hoc et est sermo iste. Et pluribus
horum infirmorum advenit crisis in die vi. et dimi
sit eos febris vi. diebus. deinde advenit crisis in
die v. a reditione febris. Sed manifestum est quod ex hoc
sermone ut recipias quod diximus. cum ipse iam et
narravit in rememoratione eorum qui infirmati fu
erunt in mutatione aeris secunda quod crisis advenit
pluribus eorum in die xvii. Et dixit in libro eorum qui
infirmati sunt in mutatione aeris iii. cum duobus
fratribus infirmos multos. et dixit quod advenerat
eis crisis in primis in vi. et deinde dimisit eos fe
bris vi. diebus. deinde advenit eis crisis in die v.
scilicet die xvii. a principio egritudinis. Et dixit iterum post
illos quod advenit eis crisis in vii. et dimisit
eos febris in vii. diebus. deinde redit eis postea
advenit eis crisis in die tercio a reditione scilicet com
plementi xvii. dierum. Computavit dies universa
liter. Sed deinde dixit postea quod illos quibus advenit
crisis in v. et dimisit eos febris vii. diebus.
deinde redit ad eos et permansit super eos tribus di
ebus. deinde dimisit eos die uno et redit ad
eos die altero. deinde advenit eis crisis. Sed mani
festum est quod quod istis advenit crisis ad com
plementum xvii. dierum quando computavimus dies omnes
universaliter. Et dixit iterum in aliis quod advenit
eis crisis in die vi. deinde dimisit eos febris
postea redit ad eos et morata est tribus diebus
postea dimisit eos die uno. et redit ad eos
die altero. et est xvii. in quo advenit eis cri
sis. Sed dixit iterum aliis quibus advenit crisis in
vii. et dimisit eos febris vii. diebus. deinde redi
it ad eos. postea advenit eis crisis in die iiii. a
reditione febris. Sed illud quidem ad complementum

Marginalia (right margin): z — cu — ne — crisis in al' non eorum crisis in die vii. — radi antigenis febres — cris — al' in vii. — al' quib. febris — vel complemento — vi diebus. — die

diei .xvii. est fortior. Certificatur [?] ... dierum duobus modis. Ex experimento ipsius et ex ser-
monis aliorum dierum proportionalium ei super [?]
Quia si inveneris in ordine dierum proport[ionalium]

al' sermone magno

ad

medici
al' dies

al' alia

crisis

Ex verbis hic positis relinquitur quod non habentur de libro epydimiarum nisi secundum quod tacuerunt [?] istis testimoniis omnibus quos dicit galienus esse in primo libro epydimiarum.

medici
al' apta

item

al' in .vii. vel quarta
hore

est

al' in .xiiii.

al' dicit illos quibus advenit rigor in die .xx. et advenit eis crisis in die .xxi. vel .xl.

.xvii. dierum quoniam computavimus omnes dies univer-
saliter, et non fuit contentus hoc sermone toto
ad hoc ut ostenderet tibi ostensione magna
virtutis diei .xvii. super crisim. Sed sequitur illa
ita dicens: Ego non scio aliquem eorum quibus
hunc modum evasisset ab egritudine sua egritudine
redeunte. Iam ergo manifestum est quod crisis fit
multociens in die .xvii. et non hoc tantum. Sed crisis
que fit in eo est certa et hoc non est ergo ex diebus
crisis qui cadunt inter dies qui sunt secundum com-
putationem certam dierum crisis. Sed est ex diebus
qui sunt intrantes in computatione certa.
Cum ergo sit ex istis diebus tunc oportet quod
inter ipsum et inter .xiiii. sit proportio aliqua. Si ergo
nos computavimus septimanam terciam conti-
nuam cum secunda, ita ut sit principium dies .xiiii. et
medium eius in die .xvii. erit prior certius. Sed si
nos computavimus septimanam iii. divisam
singularem ab ea ita ut sit dies .xiiii. ultimus
dies septimane secunde et sit principium septima-
ne tercie ex die .xv. non .xvii. dies medius
septimane tercie. Sed dies .xviii. Si igitur hoc est ita
tunc postremus dies septimane tercie fit dies
vicesimus primus. Et similiter si posuerimus diem .xvii.
diem medium septimane tercie fiet postremus
dies ille septimane dies .xx. Quapropter visum
est ypo. ut experiretur diem .xx. experimento. Si
autem expertus fuit diem .xvii. quoniam si invenerit
vicesimum diem crisis testificabitur testimo-
nio vehementi super diem .xvii. Et si extra aperuerit
cum de numero dierum crisis aut minuerit ex eis di-
em .xxi. cadet in dubitatione magna. Quod
est quia non intelligit quod dies .xvii. sit fortior
.xviii. et sit dies .xx. debilior .xxi. Supra illud
post illud quod dixit in die .xvii. in tractatu pri-
mi libri epidimiarum dixit in die .xx. hunc
sermonem. Illis autem ad quorum aures cucurrit
superfluitas advenit crisis in die .xx. deinde
descendit in omnibus eis et non apparata est
et declinavit ad vesicam. Et hic quidem sermo est
sufficiens. Et dixit post ipsum sermonem alium
et hic est: Illos autem quibus advenit crisis in
die .vii. et dimisit eos febris .vi. diebus
deinde rediit ad eos, deinde advenit eis crisis
in die .vi. a principio hore reditionis. Et mani-
festum est quod summa dierum omnium est .xx. Deinde
dixit postea: Illos quibus advenit crisis in
.vii. et dimisit febris .vi. diebus deinde rediit
ad eos postea fuit crisis eorum in .vii. Summa
ergo horum dierum omnium .xx. Deinde postquam pro-
cessit in sermone parumper dixit: Et ex eis quidam
fuerunt quibus advenit crisis in die .xi. et redi-
it ad eos febris in .xiiii. et advenit eis crisis
completa in die .xx. Deinde sequitur illud et
dicit: Illos quibus advenit crisis in die .xx.
deinde advenit eis crisis in die .xl. Et ego non
existimo de te quin iam appareat tibi in hoc prudencia

vir et sapiencia eius in hac sciencia. Quod est quia
ipse scivit quod si numeraveris diem .xvii. cum diebus
crisis fortibus quorum alii super alios addunt aut
.iiii. aut .vii. tunc cogeris ad hoc ut numeres ex
eis diem .xx. et diem .xl. et si tu numeraveris diem .xl. [?]
ex diebus fortibus crisis tunc necesse est tibi ut nu-
meres cum eo diem .xiiii. et diem .xx. Medici autem
non dissentiunt in diebus crisis qui pervenerunt
usque ad .xiiii. Sed dissentiunt in omnibus diebus
qui sunt post ipsum. Quoniam ipsi non intendunt in-
tentione experimenti. Sed faciunt currere rem secundum regulam [?]
et computant quia oportet ut computentur septi-
manas integras. Propter hoc ergo connumerant diem
.xxi. ex diebus crisis fortibus. Deinde coguntur
propter hoc ut numerent ex eis cum .xviii. et .xlii. dies
autem .xlii. qui indicativus .xxi. et dies qui est .xlii.
et est sicut postremus dies septimane .vi. Et secundum
hunc modum est experiencia dierum crisis facilior.
Quod est quia declaratum quod ordo dierum proportiona-
lium diei .xvii. fit crisim multociens et fuit
crisis que apparet in eis certa et completa. Tunc
ordo dierum proportionalium diei .xvii. erit debili-
or. Quia ergo intellexit ypo. hoc comparavit omnes
dies qui sunt ex uno duorum ordinum cum omnibus
diebus qui sunt ex ordine altero, scilicet .xvii. diem
et est primus dies in quo cadat diversitas cum die
.xviii. et diem .xx. cum die .xxi. et diem .xxiiii.
cum die .xxv. et diem .xxvii. cum cum die .xxviii.
et diem .xxxi. cum die .xxxii. et diem .xxxiiii.
cum die .xxxv. et diem .xl. cum die .xlii. Et ipse quidem
enunciavit in libro epidimiarum cum duorum ordinum in-
testificatur per experimentum in sermone quem na-
ravit et in aliis. Et cum ipse rememoratus fecit
de illis qui infirmati fuerunt in mutatione aeris tercia
dixit sermonem hunc: Et pluribus istorum advenit
crisis in die .xvii. Et ex eis fuerunt aliqui quibus ad-
venit crisis in die .xx. Deinde retulit infirmos
nominibus suis postquam dixit infirmos qui infir-
mati sunt in mutationibus prima, secunda et tercia aeris.
Dixit ergo in tercio cum nomen erat orion quod crisis
advenit ei in die .xvii. Et dixit in .iiii. et est
mulier filium quod mortua est in die .xx. Deinde
dixit hanc mulierem post ascarides. Et dixit in
fine narrationis sue hunc sermonem: In die
.xl. vomuit coleram paucam et advenit ei
crisis perfecta. Et recessit ab ea febris in die .lxxx.
Deinde dixit post hec filii duitis [?] et est infirmus .vi. et
dixit in die narrationis sue hunc sermonem:
In die .lxxx. advenit ei rigor cui successit a-
cuta et sudavit sudore multo et apparuit in
urina sedimen rubeum leve et advenit ei crisis per-
fecta. Deinde dicit post illud fallumenes et est
infirmus .x. Dixit in eo quod crisis advenit
ei in .xl. die et dies .xl. est ex ordine diei .xvii.
et similiter dies .lxxx. Sed si esset computatio dierum crisis
secundum septimanas integras oporteret ne dies .xl.
esset dies crisis sed dies .xlii. Et similiter oporteret

dies c̄tis. n̄ dies. lxxx.

ut inueniretur dies lxxxiiii. Iam ergo manifestum
ē quod ordo dierum proportionalium diei. xvii. ē
fortior altero nō propterea quod dixit quod uidit
multos infirmos quibus aduenit crisis ī eo.
tm̄. Sed propterea quod nō dixit ī die. xviii. neque
diem. xxi. neque. xxv. neque xxviii. neque. xxxi.
neque. xxxv. neque die. xlii. neque. lxiii. neque die lxxxiiii.
Sed ē quod propterea quod fuerunt in hoc anno multi infir
morum quorundam quorum dixit unumquemque suo nomine
et quorundam eorum dimisit rememorationem. In ui
namque mutatione aeris quas dixit. n̄ inueni
eum omnino in aliquo dierum quos diximus fuisse
crisim significantem superfluitatem fortitudinis
manifestam ordini dierum aliorum. Secundum ergo non
inueniam in diebus illius ordinis crisim mul
tiplicem fuisse et fuisse cum illo perfectam bonam
et saluam. Inueniam ipsum nō dixisse in toto
primo tractatu epy. euenisse crisim tm̄ ne
dum quod fuit salua completa bona. et nō ē su
perfluitas fortitudinis illius ordinis super
istum per pauca. oportet autem ut consideremus
in tractatu primo epy. ubi dicit hec et dicit
in tractatu tertio diuisum eius an sermo eius
initio sit conueniens sermoni eius in primo.
Inuenimus autem ipsum cum rememoratione eorum
fecit qui infirmati fuerunt in mutatione aeris
secunda. aggrasse in eis sermonem uniuersaliter et
et dixit quod omnium qui saluati sunt ex eis
crisis fuit in lxxx. Ex eis autem quorum unum
quemque suo nomine retulit fuit cui dixit
aduenisse crisim in die. xl. et quorundam istorum
nō fuit crisis debilis neque n̄ indicata sicut
infirmi tertii ex eis quos dixit in principio tr
tatus tertii. Et est iacens qui fuit in muscali
bridis. Ipse namque quod assellauit in die. xl. as
sellationem flaticam albam multam. et suda
uit sudore multo in corpore suo toto. et adue
nit ei crisis completa. et dixit in quibusdam
eorum quod egritudo prolongata ē cum eis. tempore lon
go. deinde aduenit eis secundum hanc similitudinem
crisis in aliquo dierum crisis qui fuit cum du
platione diei. xx. sicut unus infirmorum quos
ipse dixit in mutatione aeris secunda. et est abulcal.
de quo dixit quod aduenit eis crisis completa
in die. c. xx. et dixit iterum quosdam quibus ad
uenit crisis in die. xxiiii. et in die. xxvii. et
xxxiiii. et fuit crisis bona certa perfecta in die
quidem. xxiiii. aduenit urina multa alba in
qua fuit sedimentum multum et sudauit sudore mul
to calido in corpore suo toto. et recessit ab eo
febris. In die. xxvii. fuit puelle uirginis que
infirmata est in andera de qua iterum dixit quod
sudauit sudore multo deinde recessit ab ea fe
bris perfecte. et est infirmus. vii. postquam rememo
ratus est de mutatione aeris secunde. Die autem
xxxiiii. fuit infirmus. viii. ex eis quos dixit
in illa mutatione cui nomen anchilos de quo dixit

quod sudauit sudore cum corpori suo toti. et
recessit ab eo febris perfecte. et certificata ē crisis
eius. Et nō inuenimus eum dixisse infirmum ali
quem cui aduenit crisis in aliquo qui sunt
ordinis altius. neque ex infirmis quos dixit
in hoc tractatu. neque ex infirmis quos dixit
in aliis libris suis. Sed dixit quod mulier de lk.
mortua fuit in die. xxi. et nō dixit quod ali
quis euaserit in aliquo dierum proportionalium di
ei. xviii. sicut dictum est ante crisis secundum in
tentionem. Verum ipse nō dixit quod aliquis mor
tuus fuit sicut dixi in aliquo dierum illorum
nedum quod euaserit nisi mulier de lk. In diebus
autem ordinis altius euaserunt infirmi mul
ti. et mortui sunt infirmi quorum numerus fuit
paucus. Iam fuit quod mulier que peperit in
ceteris hiis iuuentie duo mortua fuit in die
xvii. et quod adolescens qui infirmatus in ule
nu. qui fuit ultimus quem dixit ex infirmis.
mortuus est in. xiiii. et quod infirmus tertius
a primo quem dixit cui nomen erat exinectes
mortuus est in die. xxvii. et quod apolonius qui
infirmatus est in andrie est iiii. ab eo quem dixit
in mutatione aeris. mortuus est in die. v
xxxi. et sicut uidit ypo. infirmos multos mo
ri in. vii. et in die. xx. ex infirmis quos ipse
dixit in hoc tractatu propterea quod in diebus
quorum uirtus est fortis cum hoc quod plures
euaserunt mortuus est ex eis unus post ali
um similiter in unoquoque dierum quos dixit e
uasisse multos et mortuos fuisse in eo unum
et unum. Iam est quod dixit quod infirmus secundus
illius mutationis mortuus ē in. lxxx. et quod
infirmus primus mortuus est in die. xx. et quod
infirmus quem dixit ante quam rememora
retur mutationis mortuus est in die. xiiii.
et quod tres infirmi quos dixit ante ipsum
mortui sunt in die. vii. et in quidem nō est
necessarium prolongare. Sed dico uniuersaliter quod
nō inueni eum dicere in tractatu primo lib.
epy. neque initio aliquem omnino qui mortuus
est aut euaserit in aliquo dierum proportiona
lium diei. xviii. Sed eis omnibus aduenit cri
sis in diebus crisis super quos conuenerunt omnes
medici quod ipsi sunt dies. crisis. et sunt illi secundum
unum. et xvii. de illis autem qui pertransierunt.
xvii. dixit quod unus eorum iterum mortuus est
in die. xxi. et nos quidem contenti sumus hoc ad
ostendendum per ipsum quod ypo. nō tribuit uel n̄
facit nomen diei. xvii. quod est creticus. et deinu
dat diem. xxi. primum uirtute super crisim tertie
sophystica. Sed postquam ipse inuenit hoc expe
rimento. inquisiuit de causa eius per rationem
Sequitur tractatum secundum. iiii. iterum et vi. dicit quidam
pertinere ypo. et quidam attribuit eos tessalo fi
lio eius. tunc ego dicam parum ex multis
eorum que ipse dixit in eis. Inuenimus enim eum in

fuit ī firm. x. ex īfirmis quos dix ī mutatōe
aeris sa. et dix ī eo huc s̄mōē et die xxiiii.

dier

dicit ad mors

secundam

al' ī colis

ē

al' xxiiii.

fa

al' utep | ī dit

al' fuit

qui

al' salum

al' iiii. | lib epydim

al' theofilo

tractatu secundo dixisse crisim fuisse in die .xx.
et in die .xl. et inuenimus eum in tractatu quarto di-
xisse egritudines fortis acuitatis quarum pau-
ciores peruenerunt ad diem .xx. et non pertransiuit
aliqua illarum egritudinum .xx. nisi una. ipsa enim perue-
nit ad .xxiiii. Iam enim manifestum est iterum quia in hoc
tractatu fecit necessarium esse crisis .xx. diei et diei
.xxiiii. et non facit esse necessariam aliquam dierum
qui sunt alterius ordinis. Et inuenimus eum
in tractatu .vi. huius libri quando illi quos
dixit ex infirmis in eo pauci fuerunt nisi .i. et
non dixit multas ex mutationibus aeris non dixis-
se aliquem cui aduenerit crisis in aliquo di-
erum qui sunt ordinis alterius. Et si oportuerit
ut rememorarem tractatum .v. epydimiarum huius
fuit. Illam ipse dixit in hoc tractatu .v. infirmos
nulli quorum aduenit crisis neque in die .xvii.
neque in die .xxi. tamen in alio ab istis diebus ex di-
ebus qui sunt ordinis sui. Quidam autem me-
dicorum dimittunt quod apparet visibus et faciunt
sequi computationem septimanarum secundum complementum
quando inuenerunt hoc facilius super se et fortasse
ipsi cum uiderunt infirmum unum aut duos
quibus accidit crisis in die .xxi. quia certificant
per illud quod ipsi putant. Iam autem ostendi in
tractatu primo huius libri quod quando crisis continua-
tur diebus continuis est necessaria in ea determina-
tio uehemens donec sciatur quis illorum dierum
sit dignior ea. Nam quando prolongantur egritu-
dines sedatur et quiescit uehementia perturba-
tionis et motus in crisi earum et uelocitas muta-
tionis earum. Et multociens quidem continuatur
crisis duobus diebus et tribus quia possibile est ut tribu-
at crisim cui uult aliquis illorum dierum. Et multi
autem medicorum non computant quotus sit dies
infirmo a principio egritudinis sue quando pertransit .x
.xiiii. precipue si dimiserit febris eum aliquot
diebus. deinde redierit ad eum. Et quidam ipsorum quam-
uis computent dies tamen ipsi propter continuationem
crisis diebus continuis tribuunt cui diei uo-
lunt sine discretione et sine meditatione. Et
propter hanc causam incepit ypo. dicere cum rememor-
ationem faceret quorundam infirmorum. Quod
aduenit eis crisis in die .vii. aut in .xi. aut
in .xiiii. Et in rememoratione quorundam quod
crisis aduenit ei circa diem .xx. aut circa .xl.
aut circa diem alium. sicut dixit in mutatione pa
et secunda ex mutationibus aeris in tractatu primo
libri epy. Et dixit enim in tractatu primo hunc sermo-
nem. et qui ex istis infirmis fuit leuis egritudinis
crisis eius fuit circa .xx. et plurimis eorum crisis
circa .xl. et multis eorum aduenit crisis circa
.lxxx. diem. Et dixit iterum in mutatione aeris se-
cunda paucis ex infirmis qui fuerunt longioris
egritudinis aduenit crisis circa .lxxx. Deinde
dixit in mutatione aeris tertia hunc sermonem.
Incepit currere ex eis sanguis paucis circa

consumptio — aut l

.xx. et fuit sanguis eorum et solutio exiturarum
que exierunt in die crisis ex eis et tantiplex fuit
fortimulis quieuit egritudo. et aduenit ei crisis
Capitulum 3m
completa circa .xl. Et ego quidem non fui rememo-
ratus horum sermonum a principio sermonis mei
nisi propter illud quod attuli de disceptione ex trac-
tatu primo epy. quoniam uisum est michi melius ut
nuncuparem in primis omnes dies in quibus aduenit
crisis qui sunt uere. Et non est mecum dubitatio.
propter hanc causam non dixit in aliquo librorum suorum
omnino quod alicui aduenerit crisis circa .vii. aut
circa .v. aut circa .ix. sed absolute sermonem et di-
xit in .vii. aut in .ix. aut in .v. Et quod est quia in
istis diebus fit crisis subito et quanto plus per-
transit hos dies et prolongatur quiescit et alle-
uiatur perturbatio que fit in ea a mutatione
omnino. et fit euacuatio paulatim et continua-
tur duobus diebus aut tribus. Et sicut plurimarum
egritudinum que prolongantur non fit solum per eua-
cuationem sed per exituram aut per digestionem que
fit paulatim. Similiter quando accidit in eis e-
uacuatio manifesta aut exitura non completur
in die uno. Et propter hoc in quantum existimo dixe-
runt quidam medicorum quod in egritudinibus
que prolongantur et antiquantur non fit crisis.
Quod est quia ipsi non nominant omnem solutionem
que fit omni egritudini crisim. Verum ipsi non
nominant hoc nomine nisi solutionem que fit subi-
to aut permutationem que fit ante eam. Et nos
quidem inuenimus multos medicorum non inten-
dere per nomen crisis intentionem significationis
unius semper. Sed ipsi nominant solutionem egritudinis
secundum quascumque partes sit crisim. Et quod est possibile ut
scias ex libris ypo. et aliorum antiquis sicut ex illis
est diocles qui nominant diem permutationis egritudinis
diem crisis. Sic igitur autem per illud significatione
manifesta quia non intendit per crisim in hoc loco
aliquid nisi solutionem egritudinis. Et tibi quidem possibile est
ut scias illud ex ipso sermone suo et est iste.
In febre leuiore que non digerit ex corpore mate-
riam quam facit eius substantia deinde euacuatur aliquo
modo euacuationis. et non digeritur et mittitur
per eam corpus non egreditur subito omnino
sed alteratur in periodis temporis determinati. Fit cri-
sis die et nocte. Quod est quia causa eius soluitur in
paucioribus horis propterea quod materia in aliqua earum
resoluitur propter illud quod accidit ei de caliditate
et remanet et generatur in aliqua earum ex ipsa sa-
nies. et quando generatur ex ea sanguis aut lac
aut caro. Et ad summum pulmo eius qui mouetur
in corpore et alteratur aliquo motorum. Hec est digestio
hora ypo. autem non semel neque bis sed multo-
ciens in tractatu primo epy. et in secundo nominauit so-
lutionem egritudinis crisim. et non processit eam
euacuatio manifesta aut exitura apparens.
Verum non oportet ut existimemus propter hoc quod crisis
egritudinum cronicarum non fiat per euacuationem

ca | sit

quod uideret

duobus

hoc

tum

fuit

meli

al' leuioris

eis
apparentem neque quod crisis insit necessario ut con
tinuetur diebus continuus. Dixit enim ypocras in tracta
tu tercio epidimiarum. infirmum cui advenit crisis in
die lxxx. accidit ei ante eam rigor cui suc
cessit febris acuta et sudavit sudore multo.
Rigor iam narravi sermonem illius in illo autem
cum narravi narrationem fellicitatis quem dixit
in tractatu iii. epydimiarum et est infirmus vi. Et nos
quidem invenimus infirmos alios plures eis
quos diximus in hoc tractatu extra eos quos non
diximus quibus advenit in egritudinibus cronicis
crisis per evacuationem die uno. Sic ergo necesse est ut et
ut cogites ex istis egritudinibus predictis. Si igitur ei
tibi significatione manifesta certa ordines virtutum
dierum crisis. Quod est quia cum fellicitati huic
advenerit in die lxxx. rigor et febricitaverit
febre acuta et sudaverit et completa fuit
ei crisis, tunc manifestum est quod virtus di
ei xx. est fortis quoniam octuagesimus non fuit nisi
per duplicationem xx. et sibi xl. et lx. et cxx. Et
invenimus infirmos alios preter istos quibus
advenit crisis post xiiii. per evacuationem
extra eos quos dixit in libro epydimiarum. Et nos quos
iam diximus quosdam eorum in sermone nostro
isto ad detegendum errorem eius qui putavit
quod non fit crisis subito post xiiii. dierum ad
ostendendos ordines virtutum crisis dierum. Sanitas
tas quidem est illud quod diximus perturbatio
et pugna que fit cum solutione egritudinis minuitur
paulatim quanto plus prolongatur egritu
do. Sermo autem eius qui dixit quod non fit omnino
in egritudinibus cronicis mutatio velox
in die uno non est conveniens. Quod est quia
quando accidit in principio post rigor malitio
sus qui non accidit ante illud. deinde succes
sit ei febris malitiosa acuta deinde venit
post ea sudor multus quo eradicabatur febris
eradicatione certa. Si dixit aliquis quod non est
crisis tunc manifestum est quod hoc non est ex eo
nisi pertinacia et disceptatio secundum consuetudinem autem
mea non est ut resistam auctoribus pertinacie
et disceptationis sermonis sermone prolixo.
Et oportet ut scias illud quod consideravimus
et vidimus in infirmis multis et invenimus
tamen in infirmis quos dixit ypocras et est quod
solo subito non fit nisi in egritudinibus cronicis quando
remanent continue et non intersecantur. Sed quando
vides eas quasi iam sint solute deinde redeunt.
et multotiens accidit ut reditio fiat in die ob
sis. deinde currit secundum numerum dierum crisis postea
solvitur in die crisis alio. quia erit unaqueque
illarum egritudinum particularium in se acuta et
cum aggravantur et continuantur ad invicem
est aggregatum ex eis egritudo cronica. Et
fortasse est tamen divisio illarum egritudinum
in aliquo numero dierum crisis. Exempli gratia adveniat
infirmo die xi. crisis non completa deinde

redeat ad ipsum egritudo in die xiiii. postea ad
veniat ei crisis diminuta in die xxvii. et sit
egritudo illa acuta deinde adveniat ei crisis
in xl. die. Omnis autem qui vult scire istud
inest ut sciat ipsum quando considerat egritudinem
cum studio et cogitat de infirmorum quos dixit
ypocras. Et ego quidem ante ostendi ostensione
certa et manifesta experientia ypocratis quod dies
xvii. est fortior xviii. et x. et dies xx. fortior x
xi. Et si ego dicerem tibi quod expertus fu
erit sermo meus longior et non esset dignior ad
recipiendum. Quod est quia eligit ut consi
deret quod accidit infirmis et recipit quod dixit
ypocras. tunc non indiget ex eo quod expertus sum.
Qui autem putat quod studium sophistarum est cer
tior eo quod apparet visibiliter et non intendit
aliquid eorum quod dixit ypocras tunc ipse deri
det aliquid si narravimus ei ex eis que exper
tus sum nedum quod eo iuvetur. Inquisitor autem
veritatis cum dimittit puncta sophistarum et venit
super experientiam dum videt contingentes autem
mille infirmos. Tunc ego scio certa scientia quod
non iudicat super dies crisis aliquid nisi illud
quod iudicavit ypocras. Necessitas autem dierum
crisis duobus est modis et similiter est duobus naturalis.
Et propter hoc posuit ypocras doctrinam suam in eis secundum
duos modos. Quod est quia ipse in libro amphorismorum
et in libro pronosticorum rememoratus est dierum
crisis. quorum quidam addunt super quosdam
iiii. aut vii. In tractatu autem primo libri
epydimiarum non fuit contentus rememoratione illorum
dierum sed dixit cum eis dies qui cadunt inter eos.
Et ego enunciabo causam casus eorum inter eos pri
mum autem ostendam quod natura eorum et ne
cessitas que est ex eis sunt diverse a naturis
illorum dierum et a necessitate ipsorum. Illa autem eorum
propterea quod quando currit res secundum quod oportet
tunc crisis fit in periodis qui numerantur per iiii.
in primo sed quando accidit nocumentum permutatur
crisis ex istis diebus ad dies qui cadunt inter
eos. Necessitas vero de eis propterea quod periodus
qui computatur per iiii. sufficit in pronosticatione
crisis que erit in diebus. autem qui cadit inter
istos sequitur certitudo quando cadit in die ex eis a
incertitudo eius. Quod est quia postquam scimus
omnes res certificatur apud nos crisis que est
in ix. plusquam certificatur alia que fit in
vii. Et nos quidem indigemus scientia certitudinis
crisis et certitudinis eius ad mensurandum
cibum infirmis secundum quod oportet. Si iam si
iam certificata est crisis eius addimus in cibo
ipsius donec confortetur. et si non certificatur
custodimus eum. Sanatio vero in scientia quando erit
crisis necessaria est in bonitate mensurationis
cibi illius cui nondum advenit crisis. et loquar
in hoc in sequentibus. Totus autem hic sermo est
ex libro de ingenio sanitatis. Hic est initium

Capitulum x.

xx. diem reddat ad ipsum egritudo in die

vel iam

est

qui

alias que

modis eorum

alias diebus

crisis

alias illa

mea nisi ut enunciem quod sit uiuarium
dierum crisis et cui quantitate ad quam perducat
illud quod accidit in sermone. Sed est intentio mea
ut enunciem uirtute dierum crisis omnium secundum
quod sufficiat in hoc loco ut rememoremur
sermonis ypo. deinde incipiam in eo quod sequitur
illud in quo processit noster sermo. ypo. autem in
libro pronosticorum hunc protulit sermonem
Crisis febrium fit in diebus eisdem ex quorum
similibus euadunt quidam homines et moriuntur
quidam eorum. Quod est quia omnis febris et
salue in qua apparent signa salua crisis
fit in .iiii. aut ante ipsum. et omnis febris ma
liciosa in qua apparent signa mala interficit in .iiii. aut ante ipsum. et iste est primus pe
riodus eorum. et secundus peruenit in .vii. tercius in .xi.
quartus in .xiiii. quintus in .xvii. et sextus in .xx.
Additiones autem iste fiunt per quaternarium
usque ad .xx. in egritudinibus acutis. Sed impossibile est ut
computetur aliquis horum periodorum secundum compu
tationem dierum integrorum in quibus non est fractio
Sicut non est possibile ut computentur .vi. men
ses secundum computationem dierum integrorum in quibus
non sit fractio. Deinde post illud ordine post et
istas additiones primus periodus est .xxiiii.
et secundus peruenit usque ad .xl. et tercius in .lx. Iste
quidem est sermo ypocratis in libro pronosticorum. In
libro autem aphorismorum postquam dixit quod in acutis
egritudinibus uenit crisis in .xiiii. diebus. consecutus
est illud dicens hunc sermonem. Septimane
indicatiua .iiii. est et sequens septimana in
cipit a die .viii. et indicat eam .xi. quoniam hec est
dies quarta septimane alterius. et item .xvii.
dies est indicatiuus. Quod est quia ipse est quar
tus a .xiiii. et .vii. ab .xi. Manifestum itaque est ut libris
simul factum esse necessarium quod omnes periodi
crisis aut fiunt per septimanas aut per me
dietates septimanarum. Et ego quod dixi. Sed quando
dixi medietatem septimane dies .iii. Secundum termine
tatem autem primo libri epy. enumerat crisis omnis
secundum continuitatem. et iste sermo eius est in eo. Primus periodorum crisis qui sunt in paribus est
dies .iiii. deinde .vi. et .viii. et .x. et .xiiii. et .xxviii.
et .xx. et .xxiiii. et .xxxiiii. et .xxxviii. et .xl. et .lx. et
.lxxx. et .c.xx. Primus uero periodorum dierum qui
sunt in imparibus est dies .iii. deinde .v. postea
.vii. et .ix. et .xi. et .xvii. et .xxi. et .xxvii. et .xxxi. Sed
manifestum est quod ypo. aggrauit in hoc
sermone. et ita computat eos qui uult agere
in eius rememoratione. Multociens autem iam
ostendi quod ypo. scripsit librum epidimiarum
ante librum pronosticorum et aphorismorum. Sed quia non po
suit eum in rememoratione. propter illud quod dixit
in libro epy. omnes dies crisis. et dixit in
libro pronosticorum et libro aphorismorum dies quorum
uirtus est maior in crisi. et fit crisis in eis
motu nature absque attrahente et sine

impellente. et singulariter fecit eorum rememo
rationem. et non permiscuit cum eis alios. Et o
stendam post hec illud quod diximus quia fit
motu nature ex se ipsa. Isti dies in quibus fit ma
gna uiuaritia in pronosticatione status egritudinis
ante quam fit crisis quando erit crisis ostendunt
ostensione manifesta. propter quam causam non dixit
ypo. in omnibus libris suis rememoratione una.
Et non occultat item causam que perduxit medicos
post ypo. ad diuersitatem dierum crisis. Quod
est quia quidam eorum non intelligunt quod dies cri
sis duarum specierum. et eorum quidam non considerant
esse eorum. Sed asserunt esse totum secundum rationem. Et qui
dam eorum conantur experienciam eorum per experimen
tum. Verum ipsi errauerunt uno duorum mo
dorum. scilicet aut non exposuerunt. et determinauerunt
et declarauerunt aliquid de esse eorum ante experimen
tum aut fuerunt festini in iudicio super eos.
Nos autem iam diximus quod oporteat exponere
et determinare ante experimentum. et quia non oportet
ut festinatio fiat precise super dies crisis cum
aliquo ante quam consideretur esse eorum in infir
mis tempore longo exquisite. Quod est quia cum
reliquis propter que fit difficilis experiencia di
erum crisis sunt species diuersitatis aeris. In mu
tatis multis ualde. Vidi enim semel in estate
una plusquam quadringentos infirmos qui
infirmati sunt egritudine acuta. et aduenit eis cri
sis omnibus in .vii. uel in .ix. Et uidi estatem
aliam in qua fuit crisis omnibus qui infir
mati sunt in .xiiii. aut in .xx. aut in pluribus
eorum aduenit crisis post redditionem egritudinis
Et uidi in estate alia infirmos multos ex
quibus eicitur sanguis in .v. die. et aduenit
eis crisis perfecta in .vii. aut in .ix. Et uidi item
autumpnum in quo aduenit crisis omnibus infi
rmis die .xi. Secundum crisis in hoc autumpno
fuit crisis bona. In alio autem autumpno ad
uenit omnibus infirmis in eo crisis mala in
die .vi. Et in hoc quod multiplicatur rememora
tiones eis quibus uidetur quod non est differen
cia inter dies crisis omnino. Sed sunt equales.
Nos enim omnium egritudinum que accidunt in
estate aut autumpno ex mutatione aeris. ui
dimus multociens secundum crisim modo uno. et illud ma
nifestum est in eo quod dixit ypo. Et ille quidem
super quem non uincit tarditas cito uidet in qui
busdam horis fieri crisim in aliquo dierum cri
pluries et in hora alia fieri. in alio dierum crisis p
Sed non uidet crisim in aliqua horarum neque in
die .viii. neque .xii. neque .xvi. neque in aliquo alio
dierum istis similium. Iam quidem manifestum est quod soph
errauerunt in duabus rebus quibus digitum an
simul. et experimentum tercio. Quod est quia non nec
est experimentum non expectant donec expiam
Sed unusquisque eorum insanit secundum illud quod cu
rit per mentem suam. et non possunt inuenire cri

Vel sana

x

secundum huc

al' xxxiii

dies

pera pera

dies crisis omnes al' cum

ante librum
al' non posuit ypo nisi rememorationem

eorum que apparent visibiliter. Propter illud dixit
unus quod non est dies crisis nec crisis omnino. Et a-
lius dicit quod est dies crisis. Sed si sunt dies crisis
quibus crisis et dies crisis non oportet ut inveniam
nisi per rationem non per experimentum quamvis sint qui
dicunt se scire crisim et dies crisis experimento pau-
ciores illis. Et fortasse nos omnes pervenimus post
Abuicalim (?) et Diskernon (?) et Asclepiadem. Non
vocavit ad dicendum illud quod dicam nisi
invidia istorum hominum et divisitas super eos. Quia
vides nos vocasse Ypocratem ante eos. Ipse enim hos
dies probavit experimento et perscrutatus est etiam
eorum sicut significat liber epidimie usque quo dixit
illud quod dixit sanitates quas perscrutatus est. Qui venti
erant post ipsum hi sophiste dixerunt ergo divisitatem
super eos et non fuit diebus Ypocratis aliquis qui ince-
deret via istorum. Et non fuit finis ultimi alicuius
medicorum et eius prudencia nisi ad inveniendum
aliquid quo fiat iuvamentum in medicina.
Non intenderunt ad corrumpendum illud quod in-
ventum est et scitum secundum veritatem. Videmus autem
quod contenti sunt experimento ex medicis qui ipsi
sunt muniti omnibus auctoribus totius in medi-
cina querentes eorum casum et facientes suc-
cedere loca vituperationis eorum. Et tamen hoc ipsi non
inquirunt dies crisis nec crisim. Et ipsi ponunt
eos in uno reliquarum rerum que apparent visibili-
ter. Non quod sufficit insania sophistarum. Sed ego sum
rediens ad illud quod sequitur illud quod dixi a-
gregatim. Nam illud breviter quoniam omnia que dixi
ante dico ergo quod fortior dierum crisis est dies septimus
et indicativus eius est quartus. Quartus
autem aggregat duas proprietates quarum una est
quia est dies crisis quamvis sit in eo debilitas
et altera est quia est indicativus septimi. Deinde post
septimum est indicativus xi. et xiiii. Inter utrosque est de
proportionalitate illud quod est inter septimum et iiii. Et illud
inde post istos duos xvii. invenitur secundum pri-
mam proportionalitatem diei xx. hac proportiona-
litate que est inter vii. iiii. et inter xi. et xiiii.
et secundum minus xvii. diei xxi. Et isti dies sicut
dixit Ypocras additione iiii. pervenit ad xx. Et
cadit inter istos dies crisis in ix. et v. et iii.
Et in ix. quidem fit crisis plusquam fiat in eis
omnibus. Et post ipsum est v. et post ipsum tercius.
Et iam quidem dixi ante quod dies vi. est dies
crisis malefactivus (?) est debilior dierum crisis. Et
fortior dierum in quibus non fit crisis et est qui supe-
rat numerus in virtute sua inter duas species.
Vehementior quidem fit pugna in hora crisis
in eis qui sunt circa xiiii. Deinde minoratur
pugna in eis que sunt circa usque ad xx. Deinde
in ab illo usque ad xl. Nam fortitudo illius
pugne mollificatur. Deinde a xl. debilitatur
debilitate que est in fine ultimo. Proporcio-
nalitas (?) autem dierum crisis remanet semper secundum dis-
positionem unam. Sicut xiiii. est postremus septimane

secunde et primus tercie. Similiter xxviii. est ul-
timus septimane v. et initium vi. Ita ut sit
semper omnes tres septimane xx. dies. Propter illud
ergo accidit ut dies lx. sit dies crisis sicut dixi
ante non dies lxviii. Et similiter dies lxxx. et dies cxx.
Et sicut pugna que fit in hora crisis debilitatur
paulatim quanto plus transit tempus. Similiter dies
crisis debiles destruuntur ex eo. Et remanent dies
qui sunt secundum revolutionem integram ex revo-
lutionibus crisis secundum dispositionem suam semper
soli. Et simile est secundum quod invenit experimentum
quod periodus perfectus dierum crisis est periodus xx.
Et si computatio septimanarum curreret semper
secundum singularitatem sicut computantur due septi-
mane prime esset septimana ipse periodus primus
perfectus. Verum propterea quod septimana prima
et septimana tercia computatur cum secunda secundum con-
tinuitatem. Fit quod computatio non currit preter
xiiii. secundum rationem qua currit in primis. Et post
xx. non computatio currit secundum viam unam. Propterea
erit ergo dies xxxiiii. comparatus diei xiiii. Quod
est quia computatur ex duabus septimanis secundum
singularitatem et fit dies xl. comparatus diei
xx. Quod est quia pervenit in eo septimana ter-
cia computata secundum continuitatem. Et ad hoc inten-
dit Ypocras in libro pronosticorum ubi dixit postquam
dixit xx. postea post illum secundum hunc ordinem
et hanc additionem fit periodus dies xxxiiii. et est
in xl. die et tercius in lx. die. Et non dixit quod
dies xxxiiii. post xx. est primus nisi quod secundum or-
dinem et hanc additionem sit periodus dies xxxiiii.
Et tamen dixit quod dies xxxiiii. post xx. est
primus secundum quod ipse est periodus primus non
secundum quod ipse est dies crisis primus. Et si non esset
illud esset dies xxiiii. existens dies primus
ex diebus crisis post xx. Verum postquam explevit
rationem initiorum revolutionum iiii. et dictionem
septimanarum. Quasi voluit dicere post eas du-
os periodos qui remanserunt et sunt periodus
compositus ex duabus septimanis et periodus
compositus ex tribus septimanis. Verumtamen pe-
riodus compositus ex duabus septimanis non est
completus. Sed compositus ex tribus septimanis est
completus. Verumtamen cum nos inveniamus diem xl.
et lx. et lxxx. et cxx. non fit nisi ex duplicatione
diei xx. Et hoc quidem est signum periodi comple-
ti non aliud. Sicut quotiens duplicas ipsum non in-
digeas alio periodo. Hic autem periodus non est
ex periodis qui sunt ante xx. Quod est quia
periodus septimane quando duplicatur semper
egreditur ad diem xxi. et ad diem xxviii. et xxxv.
et xlii. Et si duplices istum periodum iiii. egre-
dietur ad viii. et xii. et xvi. et datur crisis fortis
istis diebus. Et iam ergo manifestum est quod periodus
iste non est completus. Sed est quasi ipse sit me-
dietas periodi. Quod est quia septimana divi-
ditur in duas medietates equales et divisio

Marginalia: septimane — primus quia periodus — enim — secundum computationem secundum singularitatem et septimana prima — vel quia primus — vel si esset — vel dictione — vel divisiones et revolutiones — periodi — vel prima

eius cadit in .iiii. et fit ultimum .iiii. priorum post
quatuor. Et forsitam aliquis putat quod
septimana est periodus perfectus. Quod est
quia non est dies .vii. existens principium sep
timane que est post ipsum quoniam si esset res ita
perueniret septimana secunda in die .xiii. non in
.xiiii. Verum propterea quod dies .xiiii. est ultimus
septimane secunde et propterea est necessario ne .vii. sit pe
riodus completus. Quod est quia duplicatur
semel et tollerat ut duplicetur secundo. deinde ipsa
non tollerat ut duplicetur tercio secundum quod sit necesse
quia due sunt septimane preter computatem secundum si
gularitatem ut dicatur quia septimana est periodus
completus. et oportet propterea quod septimana tercia
computetur secundum continuitatem ne dicatur quod
septimana sit periodus perfectus. tunc necessario est
aut cadere ex esse eius in hesitatione. aut ut
dicatur quod .vii. est periodus id est simplex et dicatur quod
periodus compositus ex .xx. est periodus com
pletus compositus. Et hic quidem sermo approximat
inquisitioni de die in quo peruenit crisis egri
tudinum acutarum quis horum dierum est. Quod est
quoniam ypocras propterea quod dixit in libro aphorismorum quod
in acutis egritudinibus uenit crisis in .xiiii.
diebus inuenerunt sophiste uiam insaniam longam
tibi autem possibile est absque illa insania ut perscrut
as crisim quando erit antequam sit et experiaris crisim
que fuit. Quod est quia si tu perceperis quod crisis egri
tudinis erit in die .xx. deinde posueris regimen in
firmi secundum hoc et iuuabis infirmum iuuamento
magno. Et tibi quidem inest res in nominatione
egritudinis. Nam si uolueris nominabis
eam acutam. et si uolueris nominabis eam cro
nicam cum non iuuet infirmum nec ipsi noceat
quocumque nomines eam. Pone ergo quod tu nomines et
illam egritudinem acutam deinde regis infir
mum regimine recto. In quo ergo leditur infir
mus aut iuuatur ex hoc. deinde pone quod tu et
nominabis eam egritudinem cronicam. et rexisti eum
illo regimine. Quomodo scis quod infirmus non iuuatur
per illud neque nocet ei. Sicut ergo sophiste in re
bus multis absque necessitate occupari fa
ciunt discentes per disceptationem in omnibus et
transeunt dies inuanum. Similiter est esse eorum
indeterminatio eorum quando determinant egritudines
cronicas et acutas. Et si ita est. tunc non opor
tet ut dicamus quod egritudines omnes duarum
sunt specierum. Sed oportet ut dicamus quia sunt
specierum multarum ualde. Cum nos inueniamus
quartanam prolongari multotiens usque ad numerum
multorum annorum. et soluitur in similiter illi numero di
erum quartana. et inueniemus egritudines mul
tas alias preter quartanam prolongari mensibus
multis. Sunt ergo species egritudinum preter tres.
Quod est quia ex egritudinibus quarum crisis fit
in diebus et ex eis sunt quarum crisis fit in mensi
bus. et ex eis sunt quarum crisis fit in annis.

Et deinde in illis speciebus preterea sunt alie species par
ticulares. Quod est quia in egritudinibus que
prolongantur mensibus. egritudo que soluitur
in duobus non similatur egritudini que soluitur
in .vii. mensibus. Et similiter quando est solutio egri
tudinis in numero annorum aut dierum sunt species
eius multe ualde. Quod est quia non similatur e
gritudo cuius solutio fit in die .iiii. egritudini cuius
solutio fit in die .xx. nec egritudo cuius solutio fit in
die .xx. est illi cuius solutio fit in .xl. Nam si tu inten
deris intentionem specierum egritudinum. ex ipsa natura eorum
inuenies egritudinum species per numerum periodorum di
erum crisis. Pone ergo naturam egritudinis que non per
transit .vii. et nam cuiusque earum uere absque natura
altius. et similiter nominabis unumquemque dierum istorum .xi.
scilicet et .xiiii. et .xvii. et .xx. et qui sunt post illum ex
diebus crisis. in quo proprie egritudinis fit crisis. Et
disciplina autem melius est ut comprehendatur
in terminis qui sunt istis maiores. ut non
multiplicatur. Et non oportet ut magnificetur
tur illi termini ualde. ita ut ponantur egri
tudines longinque abinuicem secundum continui
tatem. Et propterea illud non laudo neque illum qui com
prehendit omnes egritudines in duabus speciebus deinde
non diuidit duas species in species alias. neque qui
dicit quod numerus specierum egritudinis est sicut numerus perio
dorum crisis. Et ego narro tibi qualiter oportet
ut sit melior disciplina. et magis conferens
ad id quo indigetur in medicina. Si eligit a
liquis sophistarum ut curam habeat de medicina cum
studio. et dimittat illam sedere super quam sedi
quia res magnus. deinde consumit dies ad hole
stenacium inuanum. tunc illa intencio significet ei
illud quo indiget. Et super hanc uiam peruenit
ypocras ad bonitatem interpretationis in hoc
capitulo quoniam intendit intentionem opinionum
ipsarum. Quare significauerunt quali oportet
ut interpretetur de illis. Et dixit ergo in loco isto ser
monem quando egritudo est acuta ualde tunc
dolores qui sunt in fine ultimo sunt in ea
hora propinqua. et oportet ut amministretur in ea
regimen quod in ultimo subtilitatis. Et dixit in
loco alio hunc sermonem. In acutis egritudinibus
uenit crisis in .xiiii. Et dixit iterum in loco alio
et iste additiones sunt secundum .iiii. usque ad .xx.
Et dixit iterum in loco alio. oportet ut scias quod
bonitati hanelitus est significatio super euasionem
eius uirtus magna ualde in omnibus egritudinibus a
cutis que sunt cum febre et quarum crisis fit
.xl. diebus. Et dixit iterum diem .lx. et .lxxx. et .c. die
.cxx. deinde dimisit dicere hoc cum dixit egritudines
estiuas consumi in yeme. et yemales consumi
in estate. Et dixit in loco alio multas ex in
firmitatibus infantium in quibus uenit crisis
earum in .xl. diebus. et earum in .vii. mensibus. et ea
rum in .vii. annis. et earum quando appropinquant pu

Ca. .vi.

bertati. Omnes ergo iste species confert iuuamento

sufficienti in expo discipline. et in eo quod est necessarium de esse egritudinis. Quod est quia regiminis innuacr hec est alia. et scias hoc si ego narravero tibi in omnibus istis egritudinibus infirmum unum ut sit tibi exemplum ergo qui iam adholescens fortis infirmatus fuit infirmitate cuius crisis erat in .iiii. diebus primis. apud istum igitur infirmum esto memor dicti ypo. in libro aphor. quia quando egritudo est acuta valde tunc dolores qui sunt in fine ultimo in ea sunt hora propinqua. et oportet ut administret in ea regimen quod est in ultimo subtilitatis. et non cibes infirmum cum aliquo omnino. et prohibe ipsum a potu aque mell. et a bono potu. et precipe ei ut abstineat a potu aque quantum possibile est. deinde pone quod crisis huius adholescentis erit in .vii. tunc igitur muta regimen quod ante narravi parum. et da ei in potu aut ydromel. aut aliud ex sibi similibus de illis que convenerint nature egritudinis. sicut docuit te ypo. et inquire cum hoc. scies illud quod narro tibi. et quiddam eius invenies ex signis tibi significantibus illud. et quiddam scies cum de eo interrogaveris infirmum. scilicet an scias ei sit fortis et sufferat ut moretur diu sine cibo. an festinet ad ipsum nocumentum apud illud. et debilitetur velociter. et inquire de dispositione viri quomodo est. et quiddam illius scies ex signis que narravi tibi in libro complexionum. et quiddam eius cum interrogaveris infirmum de eo enuntiabit tibi. ex hominibus enim est cuius corpus valde velociter resolvitur resolutione que non est possibile ei propter illud ut moretur hora longa sine cibo quamvis sit ante illud fortis tollerans. Si igitur senseris vel scieveris aliquid horum per hoc quod interrogas infirmum de dispositione sua aut per significationem ex re super illud. et sciveris quod corpus infirmi resolvitur. et accidit ei in stomaco suo nocumentum quando vacuus est. tunc da ei de aqua ordei postquam pertransierit fuerit colaturam quartum dic. Item per naturam. et esto memor apud hec sermonis ypo. quia non oportet nisi ut sit cum quantitate qua perveniat ad corpus aliquid nutrimenti. et non evacuentur vasa valde. Cum igitur fuerint dies .vii. tunc cave ne cibes eum. et ante eum .vii. poterimus minue de quantitate qua cibas eum. ante ypo. ei docuit te exquisite hoc in libro de regimine acutarum. Quod si tu expectas crisim in .x. aut in .xiiii. tunc non timeas ex nocumento quod accidit ei in stomaco suo quando evacuatur. neque corporis sui per velocitatem evacuationis. scilicet quod sit infirmum cum hoc quod est adholescens fortis fuit constitutionis que ipse tollerabit ut perveniat diu sine cibo. aut utens corpus eius non est ex corporibus que resolvuntur velociter. neque egritudo eius fuit ex egritudinibus que indigent secaniabim aut ydromelle. tunc possibile est tibi ut prohibeas eum a cibo. usque ad diem .vii. Si autem expectas in eis post .vii. usque ad .xi. aut .xiiii. tunc non est possibile ut dimittas eum sine cibo. neque ut cibes eum sirupo solo. Et ratio est quod diversitas in regimine egritudinum parvarum cum illud sit ita tunc diversitas egritudinum item non est parva. Si noia quod egritudinem que pervenit ad .vii. acutam valde. et egritudinem que pertransit .vii. acutam secundum modum absoluto. Et esto memor diversitatis que est in egritudine acuta valde. et est quia alia est que secundum investigatorem et veritatem. et est illa que solvitur in .iiii. et est alia que est absque perscrutatione. et est illa que pervenit ad .vii. et similiter est item egritudo acuta illa que ex ea noiatur secundum transumptionem hoc nomine. et est illa que pervenit ad .xx. et ipsa est que pertinet ad acutam. Amplius est post hanc genus aliud egritudinum quod noiatur acutum accidens ex recidivatione. et non oportet ut noietur hoc nomine nisi quando quando est crisis diminuta in aliqua egritudinum acutarum in die .xx. aut in eo quod est ante ipsum. et frangitur virtus eius quod remanserit ex ea erit eius solo in die .xl. aut in eo quod est ante ipsum. Et egritudines alie incipiunt a principio suo cum motu gravi. et tardo deinde prolongantur usque ad .xl. dies post quod accidit eis in eo quod est inter illud mutatio subito. Iste quidem egritudines sunt duarum specierum. Quod est quia ex eis alia est in qua eradicatur febris apud declinationem paroxismorum eius eradicatione certa. et alia est in qua moratur febris semper. Que igitur ex eis est secundum hunc modum ipsa computatur in numero egritudinum acutarum. Illa autem alia res manifestum est quod ex egritudinibus cronicis. Archigenes autem meretur ut laudetur in rebus multis ex eis est hec in qua nos sumus. Iam enim declaravit ex ea studium eius. et ipsius prudentia super res medicine. et est quia ipse non noiavit egritudinem acutam. et non acutam. non secundum longitudinem eius tantum. sed secundum motum eius et secundum naturam. Quod est quia quando egritudo movetur motu gravi et tardo et febris radicatur in paroxismis eius radicatione certa. et prolongatur usque ad .xl. tunc non est aliquis ex eis qui ratione habet quod nominet eam acutam. Nam si solvitur hec egritudo ante .xl. diem ipse secundum dispositionem tunc est cronica. et nominavit et alias egritudines breves quia non oportet ut noientur acute. sed cronice. sicut febres lenes salue. Iste enim non sunt ex egritudinibus cronicis. et est illud est res manifesta et detecta. et sunt longinque ante egritudinum acutarum. et egritudo quidem acuta apud eum est illa que movetur motu veloci. et in ea est timor. et videtur quod in egritudinibus solo fit in quantitate vel natura temporis qui noiat eam quoniam acutam quoniam non acutam. et secundum hanc similitudinem noiant hanc acutam et illam cronicam. et non facit differentiam inter eas nisi per motum earum. Nam autem vidi multos infirmos cum quibus prolongatur febris et semper continua usque ad .xl. scilicet dico febrem continuam.

ita

meli al tarditi ex — hoc noie secundum investigatorem et veritatem. est illa que pervenit ad .xiiii. Et illa que vocatur

al nocumentum

est

tibi

et dixit

al consuetudinis

et

Nota quod eger potest stare usque ad .x. diem sine cibo.

tunc ego significo p ipam q2 no eradicatur
eradicatione certa. Cum g egritudo sit ita q
tibi inest ut nomines eam acutam non cronicam
non est ut nomines eam smone absoluto.
Quia g ultimus dies terminus solonis egri
tudinum acutarum aduenientium ex recidiuati
one est dies .xl. et sunt egritudines alie in quibus
febris continua peruenit ad .xl. tunc ponam
hanc horam in qua quando fit crisis egritudinum
cronicarum et in qua fit quando crisis egritudinum acuta
rum. Et secundum hunc modum dixit ypo. in libro pro
nosticorum. q2 oportet ut scias quod bonitati hanclite
in significatione sup euasionem est uirtus et
magna in omnibus egritudinibus acutis cum quibus est
febris et quarum crisis fit in .xl. diebus. Et si non fuit
contentus ut diceret acutam. et cum est possibile illud.
sed addidit ille quarum crisis fit in .xl. diebus. Si
ergo quia ex egritudinibus acutis sunt quarum
completa solo fit in .xl. ergo egritudines que nominantur
acute smone absoluto non transeunt .xiiii.
ita ut sit eis crisis. Egritudinum autem que peruenit
ad .xl. alie sunt que sunt ex egritudinibus in quibus
aduenit crisis in .xiiii. aut ante ipsum. et non est
completa. et alie sunt que ex illis egritudinibus quas
dixi ante. et parum accidunt et fit in eis crisis parua
alia tercia egritudinum. et est cum sanitate longa
cronica in die .xl. et dicam has egritudines in sequen
tibus. Hoc autem genus egritudinum quod dixi ante
nominatur egritudo acuta accidens ex recidiua
tione. Et iam ostendi in libris aliis. et apparet
in tractatu tercio libri qui est de mutatione
hanclitus quod intendo ypo. in libro pronostica
corum et dicere quod egritudines que nominantur acute
smone absoluto. et infirmitates que sunt
ex recidiuatione post eas. Cum ergo inuenis
eum in fine libri sui dicentem uniuersaliter
quod iste smo meus est in egritudinibus acutis et
que fiunt ab eis. et inuenis eum cum rememoratur
moratur alicuius egritudinis singulariter dicere
sicut illius. dicat ei cum rememoratur ydropi
sis. quod ydropisis quod ydropisis que fit ab
egritudine acuta mala est. et similiter dicat
in hiis tibi ptisim et expuentibus saniem cum
quibus prolongatur infirmitas tempore longo
sigue illud significatione manifesta q2 non decla
ratur intencio. Verum non loquitur nisi in egritudinibus
que fiunt ab accidentibus acutis. quamuis sit
cronice et longe. Secundum hanc uiam dixit etiam
quod plures existunt alie exiture. quedam sunt
que rumpuntur in die .xx. et quedam earum .lxxx
et quedam earum in .xl. et quedam earum circa .lx. Et in
uenimus eum etiam in determinatione dierum crisis
in libro pronosticorum. peruasisse ad .lx. et illud quod
fuit necessarium quoniam propterea quod non intendit reme
morari egritudinum acutarum solum sine illis que fiunt
ab eis. et non bene fecit dicere .xl. in determinatione di
erum crisis. et rememoratione eruptionis exiturarum.

Qui ergo non intelligit smonem eius in hac incap
pendere secundum ipsum frustra. et putat quod smo eius
contradicat smoni eius in libro aphorismorum ubi
dixit quod egritudinum acutarum crisis fit in .xiiii.
diebus. quoniam ipse ypo. non ostenderet in hoc smone
q2 significauit egritudines acutas accidentes ex
recidiuatione. Res autem est secundum contrarium eius quod pu
tat. Nam si ipse non sciret quod egritudines acute sunt
duarum naturarum. et quod nomen egritudinum que nominantur acu
te smone absoluto est preter nomen egritudinum
acutarum accidentium ex recidiuatione sua non
indigeret additione quam addidit. Sed sufficie
ret ei ut diceretur q2 oportet ut scias quod boni
tati hanclitus in significatione sup euasionem
est uirtus magna ualde in omnibus acutis. Ita
enim. Verum propterea quod sciuit quod iste smo non
significat nisi egritudines que nominantur acute
smone absoluto. et non uoluit ut significaret
has tantum sine illis aliis addidit in enuntiatione
sua prima que sunt cum febre. et non addidit in s
mone suo continue que sunt ex proprietate egri
tudinum que dicuntur acute smone absoluto.
~~post~~ deinde addidit post quarum crisis fit in .xl. di
ebus et hoc ergo omnibus modis determinauit ostensi
one manifesta naturam egritudinum in quibus fuit
smo eius in libro pronosticorum. Sed expositores
libri eius addiderunt sup illud quod ipse exposu
it et ostenderunt. Qui autem addidit in smone ypo.
litteram uoluit per illam declarare quod fit q2 secundum
illud est determinatum. et ille qui facit illud
est qui scripsit scripturam eius secundum hoc. q2 oportet
ut scias quod bonitati hanclitus in significatione
sup euasionem est uirtus magna ualde in omnibus
egritudinibus acutis que sunt cum febre. et quarum cri
sis fit .xl. et quidam inuenerunt scripturam
eius secundum hanc descriptionem. oportet ut scias quod
bonitati hanclitus in significatione sup eua
sionem est uirtus magna ualde in omnibus egritu
dinibus acutis que sunt cum febre. et fit earum crisis
in .xl. et fecerunt eam legere secundum dispositionem
suam. et non addiderunt in ea uice sua. sed ipsi dix
erunt quod quamuis non addatur hec littera tamen oportet
ut intelligatur ex intentione. ita ut sit smo eius
in duobus modis pars eius in egritudinibus acutis se
quas iudicauit in libro aphorismorum quod crisis earum
fit in .xiiii. diebus. et pars eius in egritudinibus aliis
cum quibus est febris. et fit crisis earum in .xl. Qui
autem putat quod ypo. non significauit per smonem
suum in libro aphorismorum quod crisis fit in .xiiii. diebus
et crisis earum fit in .xiiii. die. Sed non significa
nisi quod omnes dies crisis .xiiii. dies. et quod hic
inuenitur summa nullorum cum incipiat ex die te
rcio. et est primum dierum crisis et numerat dies crisis
usque ad .xl. est dignus uituperatione uehementi
quoniam hec est ex smone eius qui non est bonum in
mediacionem nec est bonus ut computetur aptus ad in
telligendum. Quod est q2 si sunt media sciuit an

ubi | acuta
al' accidentium
al' fuit
sui
al' parua
egritudinibus | al' sui
al' et rememoratur
eius
eis
al' egritudinibus
q
cum rememoratione fecit

p q

omnes rem. quod non est aliqua egritudinum que sunt
sunt acute perveniens ad diem .xl. ita ut sol
vatur. deinde sciunt post quod summa numeri dierum cri
sis qui pervenit ad .xl. non est .xiiii. et ex hoc mo
vetur aliquis ut dicat iterum quod ipsi non bene facia
unt computationem. Quod est quia si computant com
putationem certam secundum veritatem suam et suam certitu
dinem et inveniunt visibiliter invenerunt plures
xiiii. et in sermone ypo. et quem ante attulimus
extractum primo libri epy. in quo dixit omnes
dies crisis inveniet qui bene computat numero
dierum crisis usque ad .xl. plures .xiiii. dies. Si autem si
computentur dies crisis qui currunt secundum compu
tationem eorum. fortasse quando ipsi detegentur confi
tentur quod isti sunt soli pauciores .xiiii. et possibile
est tibi ut scias quod ipsi cum hoc non sunt preparati
ti ad intelligendum quod confitetur ex hoc quod dico.
Et est quod si ipse diceret in libro pronosticorum quod
dies .xl. est dies crisis acutarum egritudinum
et diceret in libro aphorismorum quod crisis earum fit in .xiiii.
die. forsitan possibile esset ut extimaret aliquis
quod res esset secundum quod dixerunt isti .s. quod crisis
egritudinum acutarum fit secundum quod dixerunt isti.
Quia igitur ipse in libro pronosticorum non dixit nisi
quod crisis egritudinum acutarum fit in .xl. diebus et non
dixit in libro aphorismorum quod crisis earum fit in .xiiii.
diebus tunc interpretes huius sermonis qui est unus
modus facientes interpretationes diversas suas
in duobus locis diversis est dignum ut rideatur
de eo. Qui igitur non quod isti sermones conveniant
ad invicem propterea quod ipsi dicunt quod liber aphorismorum
alterius viri est quam eius qui composuit librum
pronosticorum sunt meliores eis quamvis isti
insistunt de magna virtute res mirabiles valde
Et nos iam ostendimus ostensione sufficienti quod
ypocras non posuit terminum egritudinum que
dicuntur acute sermone absoluto nisi diem
.xiiii. et terminum egritudinum acutarum accidentium
ex recidivatione quartam diem .xl. et quamquam .lx. secundum
computationem qua fit iuvamentum in significatione
nia esse earum. ex toto oportet ut scias quod in omni
cui divisio fit ad aliquid quod comparatur ad quan
titatem .s. ad illud quod est in eo ex partibus cadit et
difficultas sequens propter diminutionem aut ad
ditionem paulatim. Oportet igitur ut videamus
divisionem propter quam non fit nobis necesse coniun
gere partes valde seiunctas ad invicem et illud
erit quando dividemus illam rem que comparatur ad
quantitatem in partes magnas et non pertransit
terminus in eam divisionem ita ut multipli
centur partes valde et pertranseant quantita
tem que convenit disciplinae et non est modus
quo sit possibile fieri divisionem meliorem eo quo in
venimus ypo. divisisse. Quod est quia dixit in
primis in egritudinibus que sunt acute valde quod
ipse pervenit ad .vii. et sermo eius ille est in li
bro aphorismorum ubi dixit quia oportet ut abentur in

ea cibo qui sit in ultimo subtilitatis. Deinde
post dixit in libro regiminis acutarum egritudinum
prohibitionem quorundam cibo omnino usque ad
.vii. et deinde post illud ponit .xiiii. statum egri
tudinum que dicuntur acute sermone absoluto.
Deinde pertransit eum usque ad .xx. deinde ipse
alia egritudinis usque ad diem .xl. et in specie
alia usque ad .lx. deinde ponit ultimum terminum
dierum crisis diem .cxx. et sunt quatuor menses.
Deinde dixit post quod quedam egritudines sol
vuntur numero mensium ex numeris in quibus fit cri
sis. hoc autem est quo fit iuvamentum in discipli
na et hoc quidem sermone accidunt questiones
et sermones in quibus oportet disputare et illarum
questionum una est quia nos quandoque videmus unam
post unam egritudinum super quas convenientia
est quod ipse sunt acute pertransire usque ad
.xiiii. et propter hoc non posuit diocles diem .xiiii.
terminum acutarum egritudinum. sed posuit ipsum
diem .xxi. terminum earum et ipse erravit in hoc quod
ipse pertransivit .xiiii. errore fedo. Et nos enim
videmus quosdam ex hominibus egrotantes acutas
quibus advenit crisis in .xvii. die et in .xx.
sicut invenimus ypo. dixisse in libro epydi.
Cum igitur ita sit et nos iam videmus egrotantes quos
dam pertransisse diem .xiiii. tunc oportet ut
speculemur quare posuit terminum earum in libro
aphorismorum diem .xiiii. et facile quidem est ut dicatur
quod hoc non est nisi raro. sed res alia accidit
multotiens. Et de consuetudine ypo. fuit ut dice
ret illud tamen quod multotiens accidere vidit et non
diceret in aliquo suorum sermonum illud quod accidit
raro. Sed hec quidem enunciatio si consideres et
eam secundum quod oportet habet intentionem longe pro
funditatis. Si est quod egritudines acute esse
que pertranseunt diem .xiiii. ad .xvii. et .xx. in ea
puniunt procul dubio et sunt quasi sepulte tecte
et moventur motu gravi et tardo. Deinde ipse post
moventur motu egritudinum acutarum ceterarum
quedam earum in .iiii. vel .vii. Deinde ipse post perveni
unt ad .xvii. aut .xx. et crisis earum non fit nisi
in .xiiii. aut ante ipsum. Quod est quia egritudo quando
incipit cum acutate ab ipso die .iiii. deinde fit
crisis eius in .xvii. tunc ipsa non pertransit .x
iiii. ab ipso principio acutatis. Hoc autem dio
cles et omnes reliqui antiqui sciverunt et
invenimus eos dicentes quod frenesis fortasse
non incipit ab ipso primo die. Si autem si incipit et
frenesis in homine in .iiii. egritudinis sue. deinde
advenit ei crisis in .xvii. die. aut incipit cum
eo in die .vii. et advenit ei crisis in die ~~.xiiii.~~ .xx.
~~aut cum eo in die .vii. et advenit ei crisis in~~
~~die .xx.~~ tunc manifestum est quod crisis non ad
venit ei nisi in die .xiiii. Et ex hac quidem via
in quantum extimo accidit diversitas magna
de acuta egritudine in die .xx. quando invene
runt in ipso duas res simul. Quod est quia multotiens

Et quando earum solvuntur in numero annorum. quod numerus in quibus fit crisis.

quod quia ipse non posuit diem .xx. eorum et non erravit in hoc

die

hoc

al. fit

al. certam

primis diebus. quando earum in .iiii.

al. erit

quarto

al. cadit

fit in eo crisis egritudinum que acuuntur post quam aliquot diebus fiunt non acute. et fortasse fit in eo crisis egritudinum acutarum in quibus ante illud fuit crisis diminuta. Egritudinum autem que ab ipso primo die incipiunt acute nullus fit crisis. in. xx. et quando solvitur in ea egritudo in qua fuit crisis diminuta in aliquo dierum crisis qui sunt ante ipsum non destruit illud quin status egritudinum acutarum sit dies. 20. Egritudines autem que ab ipso principio sui sunt sepulte in profundo corporis graves et tarde. deinde morantur sic usque ad diem. xl. deinde fiunt fortes. oportet autem ut nominentur cronice. Cadit autem ambiguitas in egritudinibus que sunt manifeste acuitatis. Sed fit in eis crisis ante ipsum. xx. non certa. et quiescunt deinde redeunt. et reducuntur ad acuitatem. deinde venit crisis earum completa. in. xl. an oportet ut dicantur acute sermone absoluto an acute accidentes ex recadivatione aut cronice. et ideo oportet nobis ut inquiramus in rebus occultis in quibus cadit dubietas iudicium certum quoniam secundum naturam non erit iudicium super ipsum. et quando est super ipsa natura simplex et singularis secundum veritatem oportet ut iudicium sit super ipsam determinatum manifestum. Et ego quidem inveni ypo. in libro aphorismorum postquam posuit diem. xiiii. terminum egritudinum acutarum dicere statim diem. xvii. et est dies indicationis propterea quod est quarta a. xiiii. et vii. ab xi. Super venit in hoc sermone ad diem. xx. quoniam ipse sit terminus secundum egritudinum acutarum. Et quod tractatus iste iam consecutus est ex longitudine quantitatem sufficientem. tunc sufficiat ipsum in hoc loco. et dicam totum quod remanet de causa dierum crisis in tractatu qui est post eum. **Incipit tertius liber de creticis.**

Ego sum narrans causas eius que dixi de esse dierum crisis causas propter quas non fit crisis in diebus omnibus cum placuit inquisitio de eis. Et necesse quidem est ei qui speculatur in hoc ut conveniat nobiscum super radices quibus invenimus sicut dixi in tractatu qui est ante istum. Iste autem radices sunt duorum generum. Unum eorum sumitur ex experimento. et aliud ex ratione. Experimentum quidem testificatur quod non fit crisis in diebus omnibus equaliter. et quod periodi septimanarum sunt fortiores periodorum. deinde post eos periodi qui sunt quarti. et qui cadunt inter istos periodos dies alii in quibus fit crisis. et quod septimane non computantur omnes secundum singularitatem. sed quedam earum secundum continuitatem. et quod periodi. iiii. etiam non computantur secundum singularitatem sed quedam eorum secundum continuitatem. et secundum quod crisis plurimum fit in egritudinibus acutis in imparibus et in cronicis in paribus. et alia ex eis que sunt similia istis ex illis in quibus diximus ante quod experimentum testificatur super certitudinem eorum. Ratione autem cum usus fui de inquisitione de causis harum rerum. Inveni quod consideratio mea non distinguitur et procedit quoniam ponuntur omnibus que fiunt due radices. Una earum est agitabilis non adherens ordini uni et ire vivi. et est elementum in qua invenitur generatio. Et radix altera est res currens secundum ordinem unum. et sunt corpora celestia. Quod est quod omnibus que apud nos sunt non advenit ordo nisi propter illa corpora. Faciam igitur nunc sequi quod advenerunt cause omnium que quesierunt de esse dierum crisis secundum has duas radices simul secundum quod invenerunt et statuit per experimentum. et secundum quod sequitur rationem. et ponam principium sermonis mei ab hoc loco. Dico igitur quod adveniunt nobis aliquid ex virtute omnium stellarum. Verumtamen fortior omnium stellarum ad ordinandum quod diximus et facere ipsum sequi viam unam rectam est sol. Quod est quia non est veris et estatis et autumpni et yemis causa nisi ipse. Sed potest aliquid aliud super illud quod ipse operatur in generatione animalium et ex eis que generantur ex partibus mundi huius vilibus et ex consequendo fructifera finem suum. et ex stimulatione animalium ad coytum ut remaneat semen eorum. Et operationes lune que sunt magne in hac subtiliori quam diximus. sed sunt minores operationibus solis. et sunt post eas in ordine. Secundo etiam mensium non fit nisi ex luna. Et eius quidem operatio est magis apparens et manifestior in animalibus que sunt in mari. Verumtamen illud quod non acquirit nisi a sole. Quod est quia non fit lumen eius novum nisi in principio separationis sue a sole. et quantitas que illuminatur ex ea semper est secundum quantitatem qua videt de ea sol. et privatur lumine toto. quando distinguitur inter eam et ipsam terra. Omnes igitur eius mutationes non sunt nisi ex quantitate longitudinis eius a sole. Quod est quia impletur lumine quando fit super diametrum ita ut opponatur. et mediatur quando fit super triplicitatem. et fit novacularis quando est super sextilitatem. et fit nova in principio cum videtur post coniunctionem. et occultatur etiam ita quod non videatur post coniunctionem. quando supponitur eam lumen solis. Que igitur magnificat fructus deinde ei magnificare fructus. et augmentare revolutiones luminis. deinde corpora aliorum et provocatione menstruorum secundum horam determinatam. non est nisi quod ipsa recepit a sole. et similiter exuberare non est nisi ex eo quod recepit a sole secundum paucitatem eius. et ipsius multitudinem. Quod est quia omnia que ipsa facit dum eius figura permanet novacularis sunt debilia. et omne quod ipsa facit quando fit bedrie est forte. videmus enim in hac hora maturare fructus et augmentare eos velocius. et putrefacere corpora mortua. et ipsum impressionem manifestam vivos qui permanent in radiis eius aut prolongant moram in eis

aliquo meteororum, ita quod color eorum convertitur ad citrinitatem, et gravantur capita eorum. Et iam ergo manifestum est quod luna indiget sole in omnibus que agit. Sol vero non indiget in maioribus operationibus suis neque luna neque aliqua reliquarum stellarum. Quod est quia non potest aliqua earum prohibere ipsum quin faciat estatem quando directe stat super capita, aut appropinquat eis; et ab hoc quin faciat venire frigus quando fit eius revolutio declivis in fine declinationis a summitate capitum nostrorum, et ab hoc quin faciat ver in equalitate temporis vernalis et autumpnalis quando declinat declinatione equali. Assimilatur autem sol regi magno et luna consuli. Quod est quoniam propterea quod est in medio inter nos et solem facta est dominans super ea que sunt super capita nostra. Et terminatum in illo est sicut auctor, et non est superfluitas eius super reliquas stellas erraticas propter hoc quod sit fortior eis, sed propter propinquitatem suam ex nobis. Et propter illud necesse est ut vincat frigus super locum nostrum quando sol pervenit ad tropicum yemalem, et necesse est ut vincat calor super ipsum quando est revolutio super centrum capitum nostrorum, aut ei appropinquat. Dies autem cuiusque mensium orto pervenit propter lunam. Et eius quidem dominium non est dominium parvum quando comparatur dominio solis, sed non est dominium eius item super ipsum non exspectamentum, sed propterea quod sol videt eam. Et fortior quidem impressionum eius est quando est oppositi soli, et quando fit bedrum, et fit impressio eius debilior quando mediatur; et debilior impressio eius est quando fit habens duas gibbositates, aut novacularis. Et illud quidem est necessarium propterea quod fortior est super mutationem eius quod iam ante fuit a dispositione sua. Est coniunctio lune cum sole donec subiugat eam lumen eius. Quod est quia videbatur ante, et fit tunc quod non videtur. Deinde post illud oppositio sua quoniam distinguit quod inter dispositiones lune contrarias. Oppositio ergo propter illud est fortior reliquis dispositionibus lune. Sed non quidem non est necesse quod diminutio additioni est contraria. Deinde post oppositionem sunt due medietates. Nam unaqueque earum dividit tempus in duas medietates. Mediatio autem prima dividit tempus augmentationis, et secunda quidem mediatio dividit tempus diminutionis. Et debilior autem secunda mutatio in aere propter lunam est quando fit in figura novaculari, aut in figura habente duas gibbositates. Et mutatio quidem que fit accidit ex luna quando fit habens duas gibbositates est debilior, quoniam non mutatur luna mutatione multa sicut mutatur quando fit novacularis. Et propter illud ergo non vituperatur artem in hoc quod vilificavit hanc figuram propter debilitatem suam, et laudo illos qui memorati sunt eius propterea quod ipsi perscrutati sunt rem quamvis pariter.

Mutationes autem que accidunt a luna quando impletur et fit bedrum habent rem propriam quam non habent quando coniunguntur soli. Quod est quia impletio lune mutat mutationem valde velocem. Ex coniunctione autem lune cum sole pervenit mutatio equalis longa. Quod est quia non apparet in ea aliquid apparitione manifesta donec videtur luna. Et sed quidem tempus scilicet tempus occultationis lune est tempus longum, et est quoniam quantitas cursus signi integri. Permutatio autem de additione ad diminutionem est velox valde. Quod est quia non est inter utrasque nisi punctum, et manifestum ergo est quod luna pertransit illud punctum in tempore quod non tollerat divisionem. Et necesse est ergo ex hoc ut sit illud quod accidit de diminutione ab impletione lune velox, et quod accidit apud coniunctionem eius et solis longum et tardum. Quod est quia hora occultationis est similiter hore principii visionis, sed hora principii eius est similis occultationi eius propter parvitatem eius quod videtur de luna, et debilitatem luminis eius, et paucitatem in qua moratur super terram. Quod autem accidit de mutatione in mense toto non distinguitur neque declaratur ostensione certa nisi in die secundo post apparitionem lune, et est prima hora in qua ostenditur luna, et moratur super terram spatio certe quantitatis, et procedit ex ea lumen sensibile, et fit in lumine eius umbra manifesta. In die autem primo non moratur luna super terram nisi usque quo occidit asaphach. In die autem primo non occidit luna nisi cum lumine solis, et fortasse non occidit ante ipsum. Sed manifesta non est prima apparitio eius nisi in die secundo, et illud quoniam est plus et quoniam est minus, et est sed secundum longitudinem eius a sole, et quantitas longitudinis eius a sole erit per motum lune proprium eius. Quod est quia non movetur semper equaliter propter diversitatem latitudinis, et propterea quod tempus occasus signorum non est equale, et cum illo item propter horam coniunctionis que fuit ante. Et non est hora in qua apparet luna apparitione manifesta hora una semper, sed secundum plurimum moratur tribus diebus apud coniunctionem, et propterea non videtur omnino. Aut videtur sed non potest super mutationem que est apud nos, aut et fit ex summa duarum horarum una, scilicet hora revolutionis lune et hora operationis eius in nobis. Quod est quia revolutio lune est .xxvii. dies et tertia. Quod est quia abscidit circulum signorum totum in hac quantitate temporis. Sed revolutionis autem visionis lune possibile est ut scias quod numerus dierum est conveniens huic numero. Si minueris ex tempore totius mensis horam occultationis lune. Abrachis autem ostendit in libro singulari quod tempus mensis non est dies .xxx. completi, sed minuitur fere medietas diei. Sed communitas quidem hominum scit quod mensis qui nominatur diminutus est .xxix. dies, et mensis qui nominatur completus est .xxx. dies. Quod est quia oportet ut sit summa

dierum duorum mensium. lxviii. dies. Si certifica
tur quod unusquisque eorum minuit ex xxx.
diebus medietatem diei. Sicut regimen anni toci
fit per solem. Similiter regimen mensium fit per lunam
et accidunt in eis mutationes septenorum. Quod
est quia ab initio visionis sue donec medietur
et cum vides eam mediatam usque quo impleatur
unumquodque duorum tempus est vii. dies. et sunt ambo
simul xiiii. dies. Et si computaveris tunc dies
qui sunt a mediatione mensis usque quo in
ventur luna iam facta medietas circuli invenies
eos vii. dies. et ab illo usque quo occulta
tur vii. dies. Similiter quidem hominum ignorat
qui accidat in aere mutatio magna apud
principium cum occultatur luna et principium
cum apparet. Et homines qui plus sciunt illos
et qui student in illo studio plurimo. et sunt illi
qui colunt terram et rectores navium in mari.
Cumque vident lunam quando apparet oppositam uni
ventorum iudicant in statione aeris secundum dis
positionem flatus illius venti. Et arantes quod
dixit in quibusdam sermonibus suis in hoc quod
videtur luna post coniunctionem sermonem cuius
rest iste. Si fuerit cornu nove lune supe
rius vehementis acuitatis. tunc oportet ut expec
tetur quod flabit septentrio. Cum vero fuerit acuatum
tunc oportet ut expectetur flatus meridiei. Et
dixit iterum in libro in quo dixit hunc sermonem
quia non unumquodque ~~ut~~ omnium signorum que viden
tur in luna signat unam et eandem rem in omnibus
diebus mensis. Sed signa que apparent in die ter
tio aut in quarto ab ipso principio mensis significant
illud quod erit usque quo fiat luna medietas cir
culi. Et signa que apparent in luna cum est me
dietas circuli significant illud quod erit usque
ad medietatem mensis. Et signa que apparent
in luna in medietate mensis significant illud quod
erit usque quo redit luna et fit medietas cir
culi in diminutione sua. Et signa que apparent
in ea quando fit in illa hora medietas circuli signifi
cant illud quod erit usque ad xxiiii. dies. Et signa que
apparent in die xxiiii. significant illud quod erit
usque quo fiat complementum xxx. dierum. Et intentio
eius in hoc sermone est quia non fuit contentus
signis que apparent in principio visionis
lune in significatione super tempus mensis
totius ab ipso initio lune usque ad finem eius.
Verum figure lune que sunt quando fit medietas
circuli et quando fit bedere faciunt mutationem
fortis mutatio velocis motus nominatur crisis
et nominem quidem quo dixi eos nominare dispositionem
que est apud cursum lune in figura nova
cilam. nominant et dispositionem que fit apud bede
dur lune et nominant eam stationem aeris. sicut
nominant illam quidem est quia albedur quod habet virtu
tem fortem. Verum fit lunam semicirculum et debilis
quam bedere et quoniam mutat aerem continentem nos.

Iam ergo manifestum est quod mensis mutatur in sep
tenis propter lunam. Verum nidum manifestum est hoc
omnibus quod relique res omnes mutant ex luna
in septenis. Scit vero omnes qui student in huius
modi rebus et consideraverunt eas conveniunt quod in reg
mine impregnationis totius postquam concipit
mulier et crescit puer post parturitionem suam.
et in initio omnis actionis non fit multo magis
nisi in periodis septenorum. Quod est quia nos inve
nimus quando consideramus hoc quod omnium que acci
dunt in nullis dierum in omnibus rebus cum non est
nisi luna. et quod plus mutationis eius quam ipsa
mutat res est quando ipsa fit in quadratura et
super diametrum. Sicut est quod mulier cum concipit
aut parit. aut est initium rerum apud cursum
lune in tauro. et multo magis accidit in illa
quando revolvitur luna in circulo signorum. tunc
fit in leone. aut in scorpione. aut in aquario
Verum cursus eius in leone secundum quartam
circuli est septimana una. Et cursus eius in
scorpione secundum diametrum est due septimane
et similiter cursus eius in aquario secundum qua
draturam. est tres septimane. Et illud erit n
propterea quod luna sicut dixi et secat circulum signorum
in xxvii. diebus et quasi tertia diei. Et cum ipsa abs
dat circulum totum in hoc numero temporis. tunc
ipsa abscindit quartam eius in vii. diebus e
cepta re parva. Et oportet ut sermones autem h
cum voluero ut rememorem illud tibi. scilicet qui
~~secat hore~~ que secat quartam circuli. non f
in vii. diebus integris. Et ego redeo ad rem
quam consideravi cum studio et experientia ve
hementi. et inveni eam veram et rectam quam non peri
rest res quam invenerunt astrologi egyptii
Et est quod luna significat super dies qualiter erit di
spositio in eis in egritudine sua. et in sanitate su
Quod est quia si applicentur quedam stelle
quales ex errantibus et sint ille que nominan
fortuna. erunt illi dies illi homini convenient
et si applicentur quedam stelle errantes
egredientes ab equalitate. erunt illi dies
homini illi dies lesionis et tristicie. Et pone ergo quod
homo nascitur et fortuna est in ariete et in
tuitum in tauro. Dico quod iste homo prolon
bio quando luna est in ariete aut in cancro
in libra. aut in capricornio. fit eius dispo
bona. Et quando est in tauro aut in uno duorum
signorum que sunt in quadraturis eius
aut in signo quod ei opponitur. tunc dispositio
eius erit dispositio mala. Et egritudines tertiane
que ei accidunt que incipiunt ex eis luna
existente in tauro aut leone aut scorpio
ne aut aquario. sunt deteriores egritudini
eius. Et ille quarum initium est dum luna est in
in ariete aut in cancro aut in libra. aut
capricornio. sunt saluiores egritudinum et digni
ores ut evadat ex eis. Iovi aut magne q

diximus fieri in septenis quando luna fit super quartam circuli signorum aut super medietatem eius. fiunt in egritudinibus que convertuntur ad evasionem bone et laudabiles. Super illud vituperavit ypocras omnem mutationem que fit egritudini ad illud quod est terminus in diebus crisis. quoniam hoc est ex accidentibus egritudinum periculosum et contrarium ei esse ex signis egrorum que convertuntur ad evasionem. Quod si aliquis querit a nobis causam propter quam fit quod quando luna est super quartam circuli signorum aut super medietatem eius et est virtus eius fortior que erat cum ipse iam pertransit et elongatur ab intentione nostra quam intendimus. Nam non est nostra intentio nunc ut enumeremus causas omnium que sunt in stellis. Verum intentio nostra est ut enumeremus illud quo indigemus in hac scientia. Et illud quo indigemus de illo est quo declaratur tibi esse nature septenorum. Et ego sum rediens in eo quod dixi et aggrediens ipsum. Dico ergo quod quando luna fit in quadratura aut super oppositionem et est initium egritudinis initium bonum mutat egritudinem mutatione bona. Et quando est principium egritudinis malum mutatione mala. Et hec eo quod est convenerunt super ipsum astronomi potes cogitare et scire illud in infirmis. Nam si tu non consideras in istis rebus et non credis eis qui iam consideraverunt eas. et iam fecerunt eas unus istorum sophistarum de quibus impletus est mundus. qui querunt a nobis ut ostendamus eis rem que manifestum est visibus. Verum non oportet ut faciant nisi contrarium eius. nam ipsi investigant ex eo quod apparet sensui super illud quod non apparet sensui. Dicemus ergo quod ex rebus fit secundum initium facture eius. erunt periodi omnes qui sunt ei convenientes ei. periodorum autem alii sunt qui fiunt in numero dierum. et alii qui fiunt in numero mensium. et periodi qui sunt in numero dierum sunt septimane. et eorum incessus est secundum incessum lune. periodorum autem qui fiunt in numero mensium incessus est secundum incessum solis. et sit secundum quod narro. Et ego sum ponens clavem sermonis mei illud quod dixit ypocras. scilicet quod egritudines estive solvuntur in yeme. et yemales in estate. Scias quod hoc est terminus egritudinum cronicarum. sicut dies .xiiii. est terminus egritudinum acutarum. Quod est quoniam tempus quod est inter casum ab ipso principio suo usque ad tercedium et est medietas revolutionis lune totius est compar tempori quod est ab yeme usque ad estatem. et tempus tercium quod est a tercedio usque ad occultationem lune est compar tempori quod est ab estate usque ad yemem. Et unumquodque horum duorum temporum quando dividitur per duas divisiones equales est divisio eius in egritudinibus acutis septimana. et est divisio eius in egritudinibus

cronicis. ortus magnarum stellarum et earum occasus quibus distinguuntur ver. estas. autumpnus et yemps. Quod est quia hore iste non dividunt numero dierum equalium. Et placet illud aliquibus astrologorum. Verum ipse non distinguuntur nisi per mutationem manifestam que fit in aere aut secundum modum aliud. Et sicut septimana est hora crisis egritudinum acutarum. similiter tempus anni hora solutionis egritudinum cronicarum. Nam egritudo que fit in yeme solvitur in vere. et egritudines que fiunt in autumpno solvuntur in yeme. Et quando dividitur unumquodque tempus anni in duas divisiones equales. tunc divisio eius est compar medietati ebdomade mensis. Et astrologi dicunt quod sicut unumquodque tempus anni est principium et status quem terminat ortus aliarum stellarum. Omnis ergo mutatio que fit in egritudine. non potest esse quin sit aut secundum initium sui eventus. aut secundum mutationem aeris continentis. et causa in mutatione egritudinum que fit secundum principium suum est luna. et causa in mutatione eius secundum mutationem aeris in anno quidem toto est sol. sed in unoquoque mensium est luna. Accidit ergo ex istis rebus ut sit fortior mutatio que est propria unicuique egritudini secundum cursum septenorum. et ingreditur illud. et permiscetur ei quoddam propter aerem continentem infirmum. Oportet ergo inde ut removeatur secundum dispositionem unam usquequo fiat in pluribus dispositionibus ita. et mutatur ei ordo huius. et adherentia eius vel vi mutatione multa. Et ex illo est pravitas porismorum febris que cogit naturam facere crisim ante horam suam sicut dicam post. Et nocumenta quidem que ingrediuntur super infirmos sunt multorum modorum. quorum quedam sunt medicorum super ipsos. Si oportet ut nominetur qui est tibi medicus et non corruptor medicine et plures eorum qui sunt in hoc nostro tempore secundum huiusmodi sunt. Et quedam nocumenta ingrediuntur super infirmum ex errore quo erravit super seipsum. et quedam eorum fiunt propter servientium. et quedam eorum fiunt propter res que accidunt extrinsecus. sicut dixi ante. Et in virtute quidem periodorum septenorum est administratio cum iste res secundum multitudinem suam absandant eos. et prohibeant ex eis ut inveniantur fortiores reliquis diebus qui sunt secundum secundum cursum periodorum. Et dies crisis qui cadunt inter dies qui currunt secundum periodos sunt in egritudinibus acutis plusquam in egritudinibus cronicis. Quoniam corpus in egritudinibus acutis est preparatum aptum mutationi ex vehementia que est in eo motus et perturbationis. In egritudinibus autem cronicis periodus septenorum adheret in eo uni ordini uni. Oportet ergo ut incipiam nunc iterum ab egritudinibus acutis. et inquitam de causis omnium dierum crisis secundum successionem. Dico ergo quod in primo die solvitur febris que nominatur febris diei. Sed non fit solutio eius

magnarum et accasu illarum est ei medium quod terminat ortus stellarum aliarum.

mutatio ab hoc ut fiat ... horis

cu pugna et perturbatione magna. et putauerit
quidam de ypo. quod dixit in determinatione dierum
crisis in tractatu primo libri epidimiarum. dierum
parium. sed errauerit in illo duobus modis erroris
Quorum est quod dixit periodum primum non diem primum
in determinatione dierum parium. Sicut cum ipse cum dixit
in determinatione dierum parium periodum primum qui
facit sequi rememorationem diei .iiii. similiter in de
terminatione dierum imparium postquam dixit periodum
primum rememoratus est diei .iii. Et ignora
uerunt quidem isti. et plus quam sit ignorantia
eorum. in hoc quod dixit ypo. in principio libri prono
sticorum cum dixit faciem similem facie mortui
et est sermo eius quod crisim huius anni non fit fa
cies ita. non propter istas causas aut excalus quod fluit
in die et nocte. et ipsi quod non scauerunt quia non signifi
cauit per crisim in hoc loco non ostensionem. Et opor
tet ut dicamus rememorationem istorum. et primum principium
dierum in quibus mutatur egritudo mutatione
ueloci cum perturbatione diem tertium ab ipso prin
cipio egritudinis sicut diximus ante. Sed non
est inter hunc diem et septimanam equitas neque
proportio. Sed est ex diebus cadentibus inter pretiosos.
Et iam ante dixi quod quando septimana diuiditur in
duas diuisiones equales cadit diuisio super
diem .iiii. Et propter illud dies .iiii. omnis ebdoma
de habet uirtutem fortem. Et crisis quidem cadit in
tertio. et .v. non minus quam cadat in .iiii. quamuis
isti duo dies iterum sint ex diebus cadentibus inter
pretiosos. Ideo sed fit illud propter aliquid non quia crisis non
fit nisi cum paroxismo febris. et testificatur super illud
experimentum. Et si quesieris illud per rationem non occulta
bitur tibi eius causa. et est quia prauitas pertur
bationis cogit naturam ut expellat rem nociuam
corpori ab eo ante horam in qua oportet. Quod
est quia nature inest uirtus que expellat omne quod
est ei contrarium. et quod refugit sicut iam ostendi in
libro nostro de uirtutibus naturalibus. Et hora quidem op
erationis huius uirtutis est hora complementi
uirtutis immutatiue et cessationis sue ab ea.
Iam enim ostendi quod uirtus expulsiua non sua effi
cit operationem. quando res omnes currunt cursu naturali
nisi quando cessat uirtus immutatiua ab operatione
sua et quiescit. Secundum ipsam quidem cogitur in quibus
dam horis expellere aliquid nociuum ante quam com
pleatur maturatio. Et similiter cum maturatio
quidem completa est. et tardatur uirtus in expellen
do superfluitatem propter debilitatem suam. Iste quidem
due res manifeste apparent nobis in sensu. et
Quod est quia nos uidemus ipsum quando fit in eo ad
quod stimulat ipsum. et inquietat eum non expecta
re horam digestionis eius quod cadit in ipso. Sed ipse ex
pellit statim cum re nociua rem qua indiget. Et
quidem uidemus eum digessisse cibum digestione completa
et ipse tardatur in expellendo superfluitatem
propter debilitatem suam. Nam cum est adherens dis
positioni sue naturali. tunc hora digestionis complete

est terminus hore expellendi superfluitatem
quam non antecedit neque postponit. Quando peruenit ad
eam. Sciam quidem oportet quod unumquodque mem
brorum sicut in se est uirtus ~~est uirtus~~ que ex
pellit res contrarias ei. Et ego dico quod hec uirtus
est que facit crisim in egritudinibus. et non
fit crisis in hora sua nisi quando humores qui
sunt in corpore iam sunt maturi. et aut crisis
ante horam suam est malum. quod est quia extra
hit a corpore cum eo quod ledit ipsum rem qua in
digetur. illud quod fit quando stimulat naturam
aliquid aut ex accidentibus que accidunt
extrinsecus aut intrinsecus. Res autem acciden
tes extrinsecus. sunt error medici super infir
mum. et error infirmi super seipsum. et error seruientium
super infirmum. et res alie que accidunt ex
trinsecus que nominantur propter hoc nomine. Res autem
que sunt intrinsecus sunt egritudines et
cause earum et paroxismi febris. Intellige quod quia
accidit nature quod homini debili quando ledit eum
qui est fortior eo. et est quia stimulatur per inchoa
tionem et defensionem ante horam in qua oportet.
Quare oportet illi qui ledit eum. et ipse non est
preparatus ad eum. Sed uincatur. aut sicut illud quod
accidit ei qui uult portare a seipso pondus
graue. et non tollerat seipsum donec cadit cum
pondere. Aut sicut accidit ei qui cogitur et
currere cursu uehementi et ueloci. deinde non tollerat
seipsum donec cadat. Omnia autem ista exempla
signant tibi egritudines malas. Et ego quidem iam
fui locutus in eis in libro crisis sermone am
plum. et prouocauit me ad dicendum iterum in
hoc loco illud quod uolui de explanatione
intentionis ypo. in sermone suo quod crisis et
fit ante horam suam. et non potest aliquis loqui
in diebus crisis et intromittere in sermone suo
in eis aliquid de sermone meo. Sed nunc oportet
ut redire faciam sermonem nostrum ad illud quod
intendimus et rememoremur cum quod appropinquat
cuius rememorari necesse est iterum. ~~que stimu~~
Dico ergo quod una rerum que stimulant naturam
et inquietant et infestant ipsam est paroxismi
febris. Ipse enim non permittit naturam quiescere
et stare sed commouet eam et stimulat ipsam. et
quia ipse .c. .s. prouocat eam ad pugnam et certamen
et propter illud fit crisis in egritudinibus acutis in temporibus
Sed uero ad causam propter quam fiunt post febris in e
gritudinibus acutis secundum plurimum tertiani. et fi
unt in egritudinibus cronicis aut omni die aut re
dit paroxismi febris in die .iiii. peruenire non est
facile. neque tu coactus es inquirere de ea in
hoc loco. Quod autem res ita sit uisus signo
tibi proponens hoc radicem. et unam rem ad quam
intendimus. Quando quoniam posuerimus rem secundum hoc quod
uidetur uisibiliter accidere paroxismus sed a principio
egritudinis in die tertio. et paroxismus tertius in die quinto.
et .iiii. in die .vii. et .v. in die nono. et omnes

in paribus. Secundum quod natura non stimulet semper
in hora que necessaria est ad faciendam crisim. Sed
stimulat eam multe cause diverse que accidunt
in hora sine hora, et quedam illarum causarum est que acci
dit multotiens in egritudinibus acutis sicut pravitas paroxismi
febris. Sicut nos iam ostendimus quod paroxismus febris
in egritudinibus acutis accidit in imparibus. Oportet
ut fiat crisis in egritudinibus acutis secundum pluri
mum, si virtus quidem ad faciendam crisim non propter dies
ipsos. Et oportet ut intelligas hoc semper. Sed non
accidit ei nisi per accidens, sicut iam ostendi in eo quod
videtur ostensione manifesta quod sit illud
accidens. Si est quod crisis non fiat nisi in horis paroxis
morum febris, et in paroxismis febris cadant impa
res, contingit quod crisis sit in eis in imparibus.
Et si esset in ipso numero dierum virtus ad faciendum
crisim, non oporteret ut fieret crisis in egritudinibus
acutis in imparibus secundum plurimum, et in paribus secundum
minus, sed oporteret ut fieret semper in ipsis,
et non fieret in aliqua horarum ~~in egritudinibus acutis et~~
~~non fieret~~ in egritudinibus acutis in paribus. Et ego non
dico quod numerus vii aut iiii sit causa crisis, sed
propterea quod luna quando rectificat et removet illud quod
est super faciem terre, contingit ut sint revo
lutiones motuum eius in istis numeris. Oportet
ut sint hore mutationis in istis numeris, et non est
mutatio accidens in eis super terram ex mutatione
numerorum sed ex luna. Sed propterea quod mutat eos est
mobilis, facit adherere tempus mutationis eius eis
necessario quod adheret numero necessario. Sicut non quod propterea quod
omnis numerus par est femina, et omnis numerus im
par est masculus, sit crisis in egritudinibus acutis
in paribus. Quod est quia non est necesse ut absolvam
quod impar est fortior pari. Nam si nos absolvimus
quod ipse sit fortior eo, erit necesse ut debilior ut
rumque sit femina, et amborum fortior sit masculus.
Neque etiam si dixerimus quod par est femina, impar
masculus, oportebit ut fiat crisis egritudinum
acutarum in numero masculo, et crisis egritudinum cro
nicarum in numero femina. Omnis autem eorum testi
ficatio in virtutibus numerorum est manifeste tur
pitudinis et feditatis. Et ego multotiens
rememoror Pitagore et miror de eo quia fuit
vir sapiens, et placuit ei ut diceret in numeris
quia consecuti sunt ex virtute sua esse vivis. Sed non est
iste locus despiciendi eum eo qui despicit. Et sum
contemptus in hoc loco quod luna mutat quod est super
terram. Et quia maior mutatio eius fit in septenis
deinde post ipsam facit mutationem minorem illa in
medietatibus septenorum, et quod crisis necesse est ut
fiat in egritudinibus acutis terciana. Cum quod narravi
hoc oportet ut fiat crisis in egritudinibus acutis
in imparibus plus propter illud quod est necesse ut si
at crisis in iiii et vii. Et non fit crisis in eis
propter revolutionem lune, sed fit aut propterea quod crisis
preparata in die iiii antecedit et fit in die tercio
quia quiescat et pausat. Sed in movetur in die vii.

et tardatur hoc post diem qui vere est dies crisis
et convenientiam paroxismorum febris et utrisque simul dies
non est quia quando est medius inter duos dies ex diebus
crisis, et sunt vii et viii et xi. Quod ipse autem recce
pit crisim quo pertransivit vii, et non facta fuit
in eo aut antecedit crisim que fieri voluit in
xi, et fit in eo. Et parum quidem fit in eo crisis, cum
hora est vii sed crisis diei xi multotiens antecedit
et fit in eo. Quod est quia crisis que est propria vii non
tardatur usque ad ix nisi apud introitum nocumenti
super infirmum ex multis modis, et ostendam hoc
in libro crisis. Et crisis autem xi non antecedit nisi
quando res est secundum cursum illius, scilicet quando fit infirmo
omne quo indiget secundum quod oportet vere, et est
paroxismus febris in ix cum vehementia pravitatis.
Et tibi est possibile ut significes significatione
manifesta quod crisis non cadit in istis diebus nisi
propter pravitatem paroxismorum febris, propterea quod hoc non
accidit quando prolongatur egritudo sicut accidit
in egritudine acuta. Quod est quia secundum diminutionem
vehementie paroxismorum febris minuitur numerus
dierum crisis quibus cadunt inter periodos, et non sequitur
ex vehementia virtutis pravitatis periodorum in
faciendo crisim quod nos videmus crisim in egritudinibus
que sunt acute valde fieri in omnibus diebus
egritudinis nisi paucis. Quod est quia ultimum
dierum earum vii et est dies crisis et ante ipsum non
iiii tamen, sed iii et v et vi sunt dies crisis. Sed in
die autem primo dubitaverunt homines, et dixe
runt quidam eorum quod est dies crisis, et dissense
runt ab eis quidam alii. Non quod remanet nisi dies ii et
est sine reliquis diebus extra dies crisis. Si propter hoc
quod est diei primi non est extra dies crisis. Et sic ita
est tunc iii et iiii et v et vi et vii, et omnes sunt
dies crisis. Et nos quidem vidimus in omni die ex
diebus egritudinis post principium suum fieri crisim in e
gritudine acuta valde propter pravitatem paroxismorum
febris, sed dies quidem vi quamvis non sit ex di
ebus crisis qui currunt secundum periodos neque est im
par, multotiens tamen recipit crisim, quando est ante diem
ultimum dierum egritudinum acutarum valde. Omnes
autem egritudines iste sunt duorum generum. Aut
enim est febris continua quam greci nominant sinochum,
et est illa que moratur ab initio suo esse usque
ad horam crisis secundum similitudinem dispositionis unius
in qua non sunt hore diminutionis manifeste
neque additionis apparentis. Et non est eius paroxismus
tercianus tamen, sed fit ei in diebus qui sunt inter duos
paroxismos ex paroxismis tercianis. Parvus alius sicut
febris quam nominant greci continuam. Sed in specie quidem
egritudinum prava acutarum valde et est quia ipsa non
sit nisi paroxismus unius, non quod est in paribus propter paroxismos
febris super pares superfluitates, quando febris
in omnibus diebus est equaliter sed in specie autem sua
quamvis paroxismi febris sint magni, et principia pe
riodorum eius non sint nisi tercianarum, tamen fit in die que est
inter omnes duos periodos in egritudinibus acutis valde.

Marginalia:

par et antecedit iii super ipsum par et
et fit quod crisis venit in utrisque propter propinqui
tatem utriusque diei qui vere est dies crisis
~~est~~

et fit in nona

alias fit

alias vehementia
alias et

alias egritudi
num

est

alias propter dies vii et dies crisis

alias non quamvis res sit ita tamen
remansit et cetera

aut est febris i
que sunt hore dimi
nutionis manifeste
aut additionis apparentis.

Propter pravitatem paroxismi febris, aut propterea quod natura lassatur et non
stimulat eam ad iiii.

por qui consequitur exuberantia sua et sua forti
tudine ne sit inferior. por febris magis inequa
litudinibus aliis. Secundum hoc est causis egritudinis et
causis signans quod status eius erit in .vii. et quod
crisis ei erit in hoc die secundum mutationem egritudinis.
Ideo non est por febris magnus cogens nam ut
moveatur ad faciendam crisim ante horam quam oportet
aut accidens extrinsecus stimulans eam.
tunc crisis antecedit et fit in .vi. et hec quidem crisis
minoratur a crisi que fit in .vii. secundum quod ipsam
antecedit eam. et fit in .vi. crisis mala valde
secundum modum alium sicut ostendi illud in libro crisis
sermone spatioso quoniam liber crisis dignior est ad
discernendam crisim bonam a mala. Sed in hoc autem li
bro intendi enucleare dispositionem dierum crisis tantum.
Propterea quod ego iam pervenio ad proprietatem diei .vi. Oportet
tunc ego addo in modo quem dixi ante compendiose
et breviter. Dico ergo quod incipiunt egritudines et
fiunt in die secundo graviores et praviores quam ipse
fuerint in die primo. et in .iiii. quam in die tertio et
omnes por febris fiunt in eis in pibus tunc iste
egritudines sicut ostendam in libro crisis sunt de
natura egritudinum cronicarum. Sed crisis earum antecedit
quoniam ipse sunt acute propter ipsarum pravitatem. et iste quidem
egritudines intensiunt in die secundo aut in .iiii.
Similiter plures moriuntur in .vi. Quod est quia natura
in die secundo erat adhuc fortis et est etiam in .iiii.
fortis adhuc. et est in .iiii. fortior quam sit in .vi.
Verum ipsam non antecedit super pugnam et certamen
egritudinum. In .vi. autem multotiens provocat et
eam ad illud pravitas por febris. Quare
accidit nature tunc una duarum rerum. aut quod
redit et extinguitur antequam expellat rem nocivam
sibi aut expellit plurimum eius. deinde
non potest venire super finem eius donec debilitatur
et lassatur et cadit quia non potest movere. Quod
si ipsa in eo quod est post illud de tempore redit et vivi
ficatur et fit fortis maturatur quod remansit
de superfluitate attrahente eam paulatim.
Si illud quod remanet de egritudine est plus
quantitate virtutis nature tunc remanentia
infirmi minuta erit secundum quantitatem tollerantie
nature quam tollat egritudinem. deinde infirmum moritur.

Cap. xi. Iam etiam non dixi in diebus cadentibus inter perio
dos sermonem sufficientem. Et ego sum dicens in
in die .xx. et .xxi. quod fit crisis in utrisque et fit
in die .xx. plus. Dico ergo quod causa in illo est quod
egritudo cuius crisis fit in hac hora egritudo
cronica. et por febris in ea fiunt in paribus. et
dico etiam quod septimana non est .vii. dies integri
sicut dixi ante et ypo. quid docuit illud etiam
Quod est quia postquam dixit in libro pronosticorum
quod iste additiones fiunt per .iiii. donec pervenit
ad .xx. dixit investigio huius locutionis
huic sermoni. et non est possibile ut computetur aliquid
horum secundum dies integros vere in quibus non fit frac
tio sed computatio anni et non computatio mensium

currit secundum computationem dierum integrorum. Sed sicut
addidit supra .ccclxv. dies partem. et est plus quar
ta diei. et mensis minuitur ex .xxx. medio die. Similiter
septimana minuitur ab hoc sit .vii. dies integri
et minuuntur quoniam ex medietate diei propter illud ergo
similiter in se fit huius numerus adduo latera equaliter
quoniam non est ad unum ex .xx. et .xxi. propinquior quam
ad alterum. Quod est quia cum sit quantitas revolutio
nis lune totius .xxvii. dies preter .vi. diei. fiunt
septimane tres .xx. dies et medietas diei. dies
ergo .xx. propter quod fit revolutio etiam propinqua. pervenit
crisis ad eum quoniam iste egritudines quarum
crisis fit in hac hora sunt egritudines longe
et cronice et periodi earum fiunt in paribus. Egritudinum
autem quarum periodi fiunt in imparibus crisis tarda
tur usque ad .xxi. quia tempus est cum revolutione
lune etiam tunc in tempore mensis et tempore visionis lune.
est virtus adimplendum in nobis sicut dixi
ante. Quod est quia revolutio lune in orbe si
gnorum est propria principio essendi cuiusque rerum coram
nobis. Sed tempus mensis est tempus visionis lune
quoniam mutat aerem continentem terram facit in nobis
omnibus operationem participatione eorum. Et nos quidem iam
ostendimus quod hoc tempus est quasi ex .xxvii. diebus
tunc septimana eius est minor septimana prima.
Quod est quia si minueris ex .xxx. diebus tres
dies in quibus fit coniunctio solis et lune in quibus
non accidit aeri adhuc crisis aut minueris
eos ex .xxix. diebus et dimidio tunc tempus quod rema
net est tempus in quo lune fiunt duo modi circa
secundum computationem quidem primam .xxvii. dies. et secundum
computationem secundam .xxvi. dies et dimidius. Et
ego iam dixi quod accidunt in corporibus nostris mu
tationes propter lunam duo modi quorum unus proprius
et alter communis. proprius quidem est secundum incepti
onem cuiusque rei ex eis que accidunt in eis. Et
communis quidem est secundum impressionem aeris in eis
bis cum toto et aggregantur duo modi simul et per
mutationis. Oportet ergo propter hoc ut minua
tur aliquid ex quantitate septimane. ita ut
sit media inter quantitatem mutationis proprie
et inter quantitatem mutationis communis. Et cum di
co mutationem propriam tunc intellige a me mu
tationem que fit propter revolutionem lune in orbe si
gnorum. Quod est quia impressio in unumquodque cor
pus que fuit propter hoc est preter impressionem in alio. Et cum
dico mutationem communem. tunc intellige a
me impressionem factam in nobis ex tempore mensis
de quo iam ostendi ante. quia non est .xxvii. dies
integros. Quod est quia si tu minueris ex tempore mensis
etiam qui minuitur a .xxx. diebus sicut diximus
medietate diei tres dies in quibus fit coniunctio
solis et lune fient dies residui pauciores .xxvi.
diebus per medietatem diei. Et hec est hora que divi
ditur in septimanas non mensis tempus totius. Ergo
tempus septimane communis quod mutat aerem continen
tem nos minuitur tempore septimane communi. et est virtus ad

Et est quia mutatio communis quoniam permiscet permutationem propriam. et tempus eius est minus tempore proprio. ergo est idem ut minuatur ad equalitatem septimane.

impedimentum in nobis. Et sup hoc q minuit aliqd
ex tpr illi septimane alterius ita ut sit septi
mana media int utrasq que est qn cõiuncta
ex eis minor .vii. dieb; plus .vi. diei. Et nõ q co
gnoscat ueritatem illius proximationis et diuini
nationis nisi deus gloriosus et sublimis.
At uo q summa cognitionis et extimationis eius
sublimior rez et melior eaz est ut ponatur sep
timana cõis int duas septimanas media in
t utrasq. Cum q sit tps uisionis lune ma
nifeste fortis .xxvi. dies et medius. Et tps re
uolutionis eius in orbe signoz .xxvii. dies et
tcia. Sit tps medii int utrasq qn .xxvi. et me
dietas et tcia pars .ex. xii. ptib; Et nõ statur tps
medium int utrasq nisi qn aggregant duo
tpra et accipitur medietas. Et hoc tps medii
est min .xxvii. dieb; p unã partez ex .xii. p
tib; diei. nam si diuisis hoc in quartas inue
nies q quantitas septimane cõe minuitur
ex .vii. dieb; plus .vi. diei. Et accipe q quartã
xxvi. diez et medietatis et tcie ptis .ex. xii. et
erit q tps .vi. dies et medietas et v. pars .ex.
lx. et pars ex .cxx. et pars .ex cxl. Et tibi quidẽ
pose est ut nãres hoc tps s'mone alio et ẽ ut
dicas .vi. dies et medietas diei et vi. pars ex
xxiiii. et pars ex .xlviii. Et hoc tps minuit ex
vii. dieb; quarta et re q ẽ sm cõputatorẽ tcia
pars ex .lx. et pars ex .cxlviii. q res ita sit tres
septimane sunt .xx. dies et vi. diei et pars ex
xlviii. Et cũ nos cõputauim cõputationem
etiam sm hunc modũ inuenim supfluitatez
trium septimanaz sup .xx. supfluitatẽ puam.
et fit crisis dignior die .xx. ualde q die .xxi.
Ego aut iam ostendi sm ueritatẽs rez et s
sententiã ypo. qm est ut cõputet aliquid
haz rez sm cõputatorẽ diez integroz in
quib; nõ fit fractio. nq septimana nq pios
.iiii. neq mensis nq anni neq aliquid pt
ista ex omib; reb; scaũ fit difficil inuestiga
tio ista in s'mone nullus coget eũ ad hoc ut
ipsãm discat. Et sic contẽt tractatu pmo hui
libri. Quod si sup ipm ñ ualde uincat pig
ricia te legat cũ pmo secundũ istam ego scio et
credo q ñ scripsi hoc q scripsi ñ paucis hoib; et
nõ scripsi ei illud mea uoluntate. et deus scit
illud et ipse testificatur sup illud q ñ uocaui
me ad hoc ut scriberem illud q scripsi nisi
quidã ex sociis meis qui rogauerũt me
sup illud et quesiuerunt a me illud. Et si ego
puto q s'mone isti tolleret uulgᵒ sum
insipiens. Et ego quidẽ scio q receptus ẽ apd
plures homines ut dicatur eis in causis
diez crisis q uni ñ ẽ impssio et q duo sunt
tenebra. et alio modo q unus est forma. et
duo sũt mã infinita. et tres mã finita
aut ordo aut nũs pfectus pmus. pmus á
corporeus aut simplex. Et inuenio eũ dicẽtes

totum quod currit eis p uitem et unusquisq
dicit aliquid et nominat quosdã nũos femi
nas et quosdã eoz arttimenos et quosdã eoz
calon. et quid phibet me ut dicam hoc. Ego ñ
bñ scio illud. Verũ ego dignior dicere illud qm
nõ inuenio uiam ad hoc ut ueniã sup s'mo
nes eoz cũ demonstratiõe. Et ego quidem et
iam ostendi sociis meis multociens actu
q utitur hoc s'mone stulto fit facile ei ut et
laudet quecq numerum uult aut uituperet ipm.
Et qsideranda quid auctor hui insipiencie et
extrahit eos in hanc maniã. qm ipi qn dicũt
septimanã aut aliũ ex nũis nõ sunt qtta
hui s'monib; uilib; donec dicũt q pliades
vii. sunt stelle. et q ursa maior et minor et
unaq; eaz est .vii. stelle. et donec dicunt q
ciuitas atene ht septem portas. et q porte ad
ciuitatẽ athenaz sunt vii. Et ego nõ scio
quare danaon q ppea aduenit pleuresis cũ
stelle pliadum sunt vii. et nos inuenimus
in hora alia fuisse crisim eius in hora alia.
in die .xi. et que res est similis. qr nullus ht
septẽ orificia ut fiat crisis tаon ex febre
que accidit ei cũ apate in pulmõe in die
vii. et nos inuenim in hora alia diez adue
nisse ei crisim. in v. et in hora alia in .iiii. Et rez
sicut in aliis reb; inuenim additõis du
os modos. et sunt additõ et diminutõ. similr
in hac re inuenim quosdam hoies uitup
antes et dehonestantos illũ qui conatur narra
re ũitatẽ in dieb; crisis. ppea q uitupant
s'monẽ uniũsalẽ. et q est eis grauis. Et inue
num quosdã eoz subiungi in tẽsipientia do
nec dicũt illud q ñ oportet dici. et dicunt
quod stelle cuiq; urse minoris et maioris
sunt .vii. et ante omñez rez hoc nõ ẽ uez. hoc
significat tibi ignorancia eoz. Et si nos
posuerim q uerũ est. nos tñ ñ inuenim
alague nõ ẽe .vii. stellas neq draconem
qui ptransit ursam maiorẽ et minorem
neq alie stiaz retinentem spentem. neq
cancrũ neq leonẽ. neq aliquod ex .xii. si
gnis in quib; currũt stelle errantes. Et sin
tñ phy ne dũ astronomici conueniunt et
sup hoc q regimẽ mũdi et ordo eius ẽ per
eas. Oportet q ut recipiatur desipiencia
eius quid suscipit in hoc capitlo. neq cogi
tur qui refugit ab ea considerare in ipa.
Michi aut uidetur quod iam pueni ex h
capᵒ ad ũitatẽ ad quã pose est hoies puẽ
nire. Et est res quã fecit scire ypo. ante sic
ostendi p s'monẽ eius quẽ narraui ante
Verũ ppea q dimiserunt eam multi delecta
est. Sz ego nõ inuenio aliquid q dixit
ypo. nq s'mo eius q nõ pose ut cõputet
aliqua haz rez sm cõputatorẽ diez inte
groz in q; nõ fit fractio. Et ego quidem

al' consumabitur velocitate propter receptionem suam ad statum suum.

accepi radicem super quam aggregantur astronomi cis et omnibus phisicis considerantibus in naturis agricole et salinarii et reliqui homines. Et est quod regimen eius quod est super terram venit propter lunam et quia ipsa est cum sole in loco consulis magis regis. Ostendi quoque quod propter illud dies crisis sunt commutantes revolutiones lune et ostendi causam in casu dierum qui cadunt inter eos et exposui causam que vocavit ypo. ad hoc ut computaret tres septimanas .xx. dies non .xxi. Et cum manifestum sit illud tunc non est difficile quum scias causam que vocavit eum ad hoc ut separet septimanam primam a secunda et ut continuaret tertiam cum secunda. Et est quia non oportet ut continuetur septimana secunda cum prima cum crisis non fit nisi in .xiiii. neque oportet ut separetur septimana tertia a secunda cum crisis fiat in .xx. pluries fiat in .xxi. et quoniam due septimane prime computantur secundum singularitatem et computatur tertia secundum continuitatem oportet ut primorum .iiii. computentur secundum singularitatem et quidam eorum secundum continuitatem. Quatuor quoque. secundus est continuus cum primo. quoniam septimana prima quando dividitur in duas medietates equales est unaqueque earum medietas cum quoque .iiii. tertius est separatus a secundo quoniam septimana secunda est a prima separata et .xiiii. tertius continuatus est quarto quoniam ambo sunt medietas septimane secunde et .xiiii. quartus est continuatus cum .v. quoniam septimana tertia continuata est cum ~~.v. quoniam septimana tertia continuata est cum~~ secunda et .iiii. sextus continuatus est quinto in die .xvii. quia unusquisque eorum est medietas tertie septimane. Et in de rebus magis iuvativis in bonitate regiminis infirmi et mensuratione cibi eius est ut praescias quando erit hora crisis. Consideratio vero tua in egritudinibus in quibus fit crisis exempli causa in die .xx. quomodo oportet ut nominentur acute aut cronice non confert infirmo aliquid. Et tibi quod est possibile preterquam taciens in hoc cum littera neque consideres neque cogites in eo omnino quod oporteat ut nominetur egritudo. Et ut regas infirmum regimine recto sine quo dimiseris aliquid ex rebus que conveniunt ad hoc. Iam enim dixi nunc utilitatem et est res qua fit iuvamentum. Et ego quidem sum veniens super insipientiam sophistarum ostendens errores multorum medicorum et elongationem eorum ab eo quod oportet. Putant enim multi medicorum quod egritudo est acuta in qua venit crisis eius cum velocitate et quod egritudo cronica contraria est huius et hoc non est verum. Quod est quia invenimus egritudinem brevem in qua non est acuta et contrariam huius est egritudo cronica que sic nominatur cronica aut longam aut quod ius et contraria egritudini acute est egritudo alia cui est nomen proprium. Et illud quidem est necessarium propter ea quod egritudo acuta cum sit in sermone archigenis existens illa que movetur cum velocitate est in ea timor. Et in sermone ypocratis est illa in qua est febris assidua et inseparabilis nec ideo in ea crisis cum velocitate. Ipsa vero propter velocitatem sui motus nominatur acuta et minuitur propter velocitatem ad properationem suam ad statum suum. Et hoc est intentio velocitatis motus eius ut sit levis properans ad statum. Et ipsa procul dubio est brevis. Secundum non ex parte qua dicitur quia est acuta propter velocitatem sui motus et dicitur quia est brevis quoniam non est possibile ut prolongetur cum moveatur cum velocitate. Et invenitur egritudo alia propinqua huic et est brevis. Verumtamen non est acuta. Nos enim invenimus multas species febris que dicitur febris diei que fit aut ex frigore aut ex calore solis aut ex labore parvo aut ex vigiliis aut ex angustia aut ex potu vini multi aut ex ira aut ex causa alia simili huic que est pauca brevis et denudata a timore. Et non est quis de consuetudine alicuius de vulgo nedum medicorum ut nominet hanc egritudinem acutam. Hec ergo est differentia inter acutam et brevem. Et est manifestum quod egritudo aut tarda et egritudo cronica sunt propinque. Verumtamen intentio non est una cum tarda sit contraria acute et longa sit contraria brevi. Omnis autem egritudo acuta est procul dubio brevis. Et omnis egritudo longa est procul dubio tarda. Sed non est quando egritudo est brevis tunc est procul dubio acuta nec quando est egritudo tarda tunc est procul dubio longa. Et propter has quoque compositiones et particularitates que non sunt manifeste multi medicorum erraverunt iterum cum illo incognitione ipsarum intentionum. Et iam quidem pervenimus ad finem libri dei adiutorio cui sit honor et gloria per infinita seculorum secula. Amen.

Sit creatori reddatur gratia pleno.
Et translatori scriptoribus et Galieno.

al' ex

quam

cum

iudicii
al' prius quam continuaris

al' pmi

Summe que sunt in smone pmo lib' Galieni de cplone sunt octo. Sūma prima est de hoc quod spēs complonī sunt. Scda est quod oportet ut dicatur q cāz melior est equalis. in eo q ē int calm. 7 hūm. frm. 7 siccum. Et tcia est q haz spē ciez noue ē. una ē equalis. 7 quatuor simplices inequales male. 7 sunt calā. frā. hūida. 7 sicca. 7 quatuor cōpōite inequales quaz una est q calā 7 sicca. scda calida 7 hū. 7 tcia ē frā 7 sicca. 7 quarta frida 7 huīa. Et quārta qualit quidā medicoz dicunt q cplō equalis ē q calida 7 humida. Et quinta est d' cognitone cplonis aīalium absolute. Et sexta ē de cognoscenda cōplone mēbroz absolute. Et septima est de cognoscenda cōplone hōium absolute. Et octaua est ī qua pponūt signa cōplonis assūpta ex mēbris hōis.

Insignes antiqui medicoz 7 phoz iam sufficient declarauerūt quod aīalium corpa ex calido. frigido. hūido. 7 sicco. cōmixta sunt. 7 q̄d quātitas omīs cali. 7 fri. hu. 7 sic. in unoq̄z corpe nō est una quātitas. Illos quoq̄z q ex eo ōminant' erat declarauim' in alio libro ab isto qui est lib' in quo pscrutati sum' d' elīs scdm sententiā ypo. 7 ipē quidē pcedit hunc scdm ordinem. Nunc itaq̄z in hoc libro dicā q cōsequens ē ad illud quod dixim' in libro qui pcessit. 7 est ut inueniam' spēs cōplonis quot sint. 7 que sint scdm gnā ipaz 7 spēs. 7 ut ponam' enucleatōe; smonis nri in expōe nouum. 7 hoc est q̄d dicunt q corpa cōponūt ex calido. fri. hu. 7 sic. n̄ signt p calidū 7 frm. n̄ illud q est in ultimo. 7 similit' siccū. 7 hu. 7 sunt ellā. s. aer. ignis. aqua. 7 tra. 7 sicut cū dicit q aīal. aut planta ē calid'. aut frm. aut. siccū. aut hu. nō intelligunt p calidū. 7 frm. illud q est in ultimo. aut siccū aut hūidū. illud ē q est in ultimo. 7 illud est qm impole est ut dicatur q aīal aut planta sit calida in ultimo. sicut ignis. aut hu. sicut aqua. 7 similit' nō est pole ut sit frm. in ultimo. nec siccū. 7 nec in unoq̄z hoz nōiū nūcam' nisi corp' in cui cplone iam uincit illud q ad ipm ptonam. 7 cū ḡ dicam' corpa hūia uolum' corpa in quoz cplone iā uincit hūitas. 7 cū d. corp' siccum. uolum' corp' in cui cōplōe iā uincit siccitas. 7 silr scdm nri in calō. 7 frō. 3 ḡ est q necc̄ium est de expōne nouū. Nc itaq̄z incipiam' a cōplonibz ipis 7 dicam' ḡ iā extimauerūt plures famosi medicoz 7 phoz. q est cplō calida 7 hū. pt cplonē frām 7 hūidā ē 7 frā 7 sic. pt cplonē calam 7 siccā. Et extimauerūt quidā eoz q est q frā 7 hū. 7 q alia calida 7 sicca. 7 q nō est complō calida. 7 huīa. neq̄z cōplō frā 7 sicca. Et illud ō qm nō ē pole scdm smonē ipoz ut sit hūitas cū caliditate dominante. neq̄ siccitas cū frītate. 7 caliditatis nāq̄z cū uincit pprietas ē ut destruat hūitatem 7 eam cōsumat. tunc ḡ corp' uūtur. 7 fit calidū 7 siccū. 7 caliditatis quid' diminutio in corpibus augmētat supfluitates crudas 7 indigestas. Nec ḡ est cū calitas uincit in corpe ut sequā ipām siccitas. 7 cū frītas in corpe dñatur ipaz sequatur hūitas. 7 hu. ḡ omēs scdm hunc mod' contenti sunt q omēs cōplonū spēs n̄ sint n̄ due. Qui aūt extimant quod cōplonū spēs sint quatuor contradicunt eis qui extimāt q nō sunt nisi due spēs scdm duos modos. Quidam eī eoz nō conuenerūt cū eis scdm ūditum primū. 7 est scdm nō eoz. cū uincat calitas īpole est ut nō destruatur hūitas. 7 quidā eoz cōuenerūt cū eis in hoc. 3 scdm modū aliū eis cōtradicunt. Extimāt ḡ scda pma que cū eis n̄ cōuenit quod pprietas calidi nō ē n̄ ut calefaciat. 7 silr' fri pprietas n̄ ē n̄ ut infrigidet. et similr' siccitatis pprietas nō est n̄ ut desiccet. 7 silr' pprietas hūi nō est nisi ut hūectet. Et q pp hoc fit ut corpa que in sui nā sunt calida 7 sicca calefaciant ex eo q sunt calida. 7 desiccent ex eo q sunt sicca sicut efficit ignis. 7 fit ut corpa calā 7 hu. calefaciant 7 hūectēt 7 nō desiccent sicut facit balneatio cū aqua calida dulci. 7 uniuscuiusq̄z ē haz duaz qualitatū in hoc loco inest opatio ppa inseparabil' ab ea. Non ḡ conuenerūt cū eis in hoc q cū aliqd fuit calidum impole sit qui desiccet 3 si fuerit cū hoc calore hūitas tunc calefaciet 7 hūectabit sicut opat' balneatio cū aqua calā dulci. Quod si ipā res fuit calida 7 sicca nō ipā nō calefaciet tm. immo calefaciet 7 desiccabit nec̄. sicut opatur ignis. Siccitas ḡ ipē nō pp calorem est 3 pp siccitatē ei aduenta;. Et in hoc loco memorantur eoz qui in sole calido 7 sicco plixam fecerūt moram. cū eoz corpa uehemēti sint siccitate affecta. 7 sitim paciunt' cū qua a potu aque abstinere nō possunt. Et illud ad quod exeoz puenit medicatōne nō tm est ex eo q ipi bibunt aquam 3 ex balneatōe ipoz ~~tm~~ ē cū aqua calida dulci. hūitati nāq̄z necc̄m ē semper ut suam ppam pficiat opationē;. 7 ē ut hūectet illud q ei obuiat siue cū frītate siue cū caliditate. 7 scdm hanc rōne dicunt q siccitas assidue desiccat. Ventus eī septētrional' exsiccat omīa quibz obuiat cū sit frid' 7 sicc'. 7 hoc est illud q dixit homerus uersificator ubi dixit q cū uent' septentrionalis flat in hora estatis desiccat terram; uineaz uelociter que iuuant' irrigantur. 7 scdm hunc modū opiī 7 plures alie mē infrigidant 7 desiccāt. Non ḡ necc̄ssariū ē

ut illud quod est frigidum sit humidum. neque illud quod est calidum sit siccum. immo possibile est in aliqua hora in complexione animalis ut calidum super frigidum victoriam habeat et humidum super siccum. Alteratio enim et generatio et permutatio non sunt nisi ex contrario ad contrarium. Nam neminem video dicentem quod color albus permutatur aut alteratur fit calidus. neque in eo quo usus habetur. quoniam consideratio non requirit in hoc loco contrarietatem que est inter calidum et frigidum. immo non requirit nisi contrarietatem que in colore existit. quoniam color albus non permutatur nisi ad nigrum. et similiter niger non permutatur nisi ad album. Sic et calidum non permutatur nisi ad frigidum. et frigidum nisi ad calidum. et similiter humidum ad siccum. et siccum ad humidum. Quod si quis dixerit quod corpus a dispositione sua permutatur cum sit humidum si fiat nunc album aut cum sit siccum si fiat nigrum. non extimatur quod ipse qui hoc dicat remaneat secundum rationem suam et dispositionem suam. Quod si dixerit quod fuit humidum et fiat nunc siccum. aut fuit prius nigrum et fiat nunc album. aut permutatur ex frigido ad calidum. aut ex calido ad frigidum. extimatur tunc quod ipse secundum rationem suam remaneat. et quod non dicat nisi quod est dicendum. Et hoc est quoniam res que alterantur non permutantur nisi a contrario ad contrarium in ulla eadem parte in qua alterantur. Et similiter non dicimus quod iste sit musicus secundum modum quo fit in eo musica. ex hoc quod fuit non musicus. et grammaticus ex non grammatico. et sermocinator ex non sermocinatore dicere aut quod fit ex musico grammaticus. aut ex grammatico musicus. aut aliquid aliud ex eo quod egreditur a suo genere est ingenius. Verumtamen possibile est ut ille fiat musicus qui est grammaticus ita ut lucretur musicam cum grammatica. et fiat augmentans super eam ita ut non mutetur ex grammatica. cum enim aliquid lucratur ex alio addito super rem existentem ante ipsam. et res prima remaneat secundum dispositionem suam. tunc manifestum est apud omnes homines quod res illa que erat non permutatur neque alteratur. non enim fit ex grammatico musicus quoniam grammaticus remanet secundum dispositionem suam. et non fit nisi ex non musico musicus. et non est possibile ut remaneat ille grammaticus non musicus cum iam factus sit musicus. Manifestum est ergo quod omnes alterationes non sunt nisi per contrarium et ad contrarium. quoniam cum alteratur res humida ex parte qua est humida exsiccatur. et nominatur res que cum desiccatur sicca. Dicunt ergo contradicentes primi eis qui extimant quod non sunt nisi due complexionis species. quod non oportet ut dicatur quod non est complexio calida et humida. quoniam illud quod non est possibile ut sit non est nisi ut sit complexio calida que est humida et sicca. Impossibile namque est quod qualitates contrarie in uno coniungantur corpore. humida aut et calida. aut frigida et sicca ut sit possibile est. quemadmodum declaraverunt ratiocinatio et exempla que diximus in hiis que precesserunt. Hec ergo ubi

Sed hec est contradictio primorum. Capitulum secundum in quo redarguit obiectiones. Secundi autem contradicentes dicunt quod non est inconveniens et si ponamus calidum fortius ceteris aliis .iii. ita ut non solum in frigidum suam efficiat operationem. sed etiam in humidum ut sit complexio calida et humida cum iam aggregatum fuerit in animali ab principio generationis eius plurimum humiditatis et caliditatis simul. Et dicunt quod illorum sermo non est manifestus. sed quod non est in aliqua re in uno et eodem corpore calidum plus frigido et humidum plus sicco. Sed manifestum est quoniam non remanet corpus illud cum hec dispositio est secundum dispositionem suam usque ad ultimum eius. et illud est quoniam caliditas destruit humiditatem assidue. cum ergo protenditur tempus cum ea ponet corpus illud siccum. non ergo erit tunc corpus calidum et humidum. sed calidum et siccum. et hoc corpus calidum et siccum cum protendetur cum eo fiet tempus frigidum et siccum. cum enim consumet caliditas totum quod est cum ea tunc calidum incipiet et debilitabitur cum non inveniet nutrimentum ex quo fiat eius inflammatio. Et apud eos quidem non est mirabile si aggregetur in principio generationis alicuius in corpore uno ut sit humidum plus sicco et calidum plus frigido. sed etiam possibile est in hoc corpore ut fiat secundum longitudinem dierum complexio que est calida et humida calida et sicca. et similiter possibile est ut fiat hec complexio calida et sicca. cum extinguetur calidum frigida et sicca. Ex hiis ergo demonstratur quod est possibile ut sit complexio aliqua calida et humida et alia alia frigida et sicca. et ipsi quidem declarare conantur quod non est possibile ut sint complexionum species plures quatuor huius. et dicunt quod componant qualitates quatuor que sunt calidum et humidum frigidum et siccum. agere ad invicem et pati fit contrarietas inter eas duarum specierum quarum una est contrarietas calidi et frigidi. et altera contrarietas sicci et humidi. et propter hoc fiunt omnes compositiones quatuor. et hoc ideo quoniam cum quedam quatuor cum aliis componuntur fiunt ex eis .vi. compositiones. due tamen ipsarum impossibile est esse. et hoc ideo quoniam non est possibile ut sit corpus calidum et frigidum simul. neque corpus siccum et humidum simul. Relinquuntur ergo sunt compositiones complexionum quatuor quarum due sunt humide et due sicce dividentibus quod est inter duas earum ex caliditate et frigiditate. Hec ergo que dixerunt qui ante nos fuerunt antiquorum medicorum et philosophorum. Capitulum 3. in quo reprehendit quod obmiserunt equales complexiones. Hic ergo locus est dicendi ea que extimo eos reliquisse. Dico quod ipsi obliti sunt complexionis equalis. ac si ipsi non preordinaret omnes species quas nominaverunt in bonitate et potencia. et reliquerunt eam omnino. ac si non reperiretur taliter ut non sit possibile dicam in reliquis complexionibus aliquid ita ut non fiat rememoratio complexionis equalis. sed enim est possibile ut extimetur quod in complexione

Marginal notes: Aliter: nec est necesse quod complexio calida non possit esse quin sit sicca. nec complexio frigida possit esse quin sit humida. — Aliter recipit — nunc — musicus — grammaticus — possibile ut sit calida et frigida. Et sit complexio eadem que est.

calida calidu sit uincens. quod frigidum in corpore frigida uincat nisi ponatur complexio equalis antequam ipsum. Et hoc ideo quoniam ipsi non inuenerunt regimine sanitatis conseruatiuum. propter consideratione absque complexione equali preceperunt ei infrigidari corpus quod est calidius quam oportet. et calefieri quod est frigidius quam oportet. et similiter desiccare humidum et humectare siccius. super rem plurimam reducendo ex minori et ignauitatis ponunt et disponunt aliquam mediam equalem. Scis itaque dicere uolo quod ipsi pretermittunt hanc complexionem equalem quoniam quem semper sequitur in consideratione ipsorum in ea nisi sit omnibus complexionibus malam secundum quod ipsi remouentur ex speciebus complexionis etiam quod sequitur ex elongatione ipsorum ab hoc ut eam an ipsam pretermittat quod ipsi eam nominare penitus obliuiscuntur. quidam tamen eorum dicunt quod non dimittunt nominare ipsam quoniam ipsa comprehensa est in complexione calida et humida. Scis itaque dicam quod quando non dixistis quod species complexionis sunt .8. et dixistis quod sunt .iiii. si uos iam nouistis iam nouistis complexionem que est melior eis. scilicet equalem. non igitur res ab uno duorum modorum uacua remanet. et est quod uos aut dimisistis nominare unam specierum complexionum malarum aut pretermisistis cum pretermisistis hanc complexionem equalem. Res autem apud me est quod ipsi non pretermiserunt nominare complexionem equalem. ex eo quod ipsi iudicauerunt. et est quod ipsi dicunt quoniam cum dicitur complexio calida et sicca aut frigida et sicca. aut complexio alia preter istas non oportet ut intelligamus ex calido aut frigido. aut sicco aut humido. qualitates que sunt in ultimo. sed oportet ut intelligamus quod non dicitur illud nisi secundum uictorie semitam. Si igitur extimant quod ipsi non pretermiserunt complexionem equalem tunc ego ostendam eis quod ipsi iam pretermiserunt unam reliquarum specierum complexionis. ponam enim quod complexio equalis sit complexio calida et humida quemadmodum dicunt. manifestum est enim quod ipsi iam reliquerunt complexionem etiam complexionum frigide et sicce. que est complexio in qua uincit calidum et humidum. ipsi uero extimant quod hec complexio calida et humida est equalis. Scis itaque dicam quomodo possibile est ut sit calidum uincens et non uincens. et sit frigidum uictum et non uictum. et hoc ideo quoniam si est equalis tunc aliquid non uincat in ea multum uel superflue. quod si est complexio mala tunc oportet necessario ut uincat in ea aliqua rerum etiam. extimant enim quod proprietas complexionis equalis sit quod calidum sit in ea plus frigido. et humidum plus sicco. Quoniam frigidum cum parum uincit complexionem illaudabilem. et cum plus uincit facit uenire egritudinem. et similiter cum fortiter uincit facit uenire mortem. et similiter accidit ex sicco. nam in principio uictorie sue facit euenire complexionem malam. et cum augmentatur eius uictoria facit euenire egritudinem. et cum uehementer eius uictoria augmentatur facit euenire mortem. ac si hi idem non accidit ex complexione calida et humida. Non enim uideo aliquem negantem quin cum contigerit quod calidum uincat frigidum. aut humidum siccum. et fit uictoria eorum parua prouenit complexio mala. et quod si fuerit eorum uictoria maior illa proueniat tunc egritudo. et cum in uictoria uehemens sit augmentatum prouenit mors. Quoniam ratiocinatio que facit illud necessario esse in complexione frigida est eadem que facit ut necessario sit illud in hac similiter. Aut forsitam nos sumus ex illis qui non uituperant dispositionem aeris in qua iam uincat caliditas et humiditas superflue. non confitentes quod egritudines calide cum quibus est humiditas superflua sint egritudines putridiores. hos uero sermones contradicunt quidam sociorum athanei qui fuit de terra atraniensium. dixerunt enim quod non est uituperanda aliqua dispositionum aeris calida et humida. et quod non est possibile ut inueniatur egritudo aliqua calida et humida. sed necesse oportet ut sit egritudo aut calida et sicca sicut febris. aut frigida et humida sicut ydropisis. aut frigida et sicca sicut sollicitudo melancolica. Et cum memorantur in hoc loco horarum anni dicunt enim quod yems est frigida et humida. estas calida et sicca. autumpnus frigidus et siccus. et quod uer est hora equalis. et est cum hoc calida et humida. Et similiter in etatibus quoniam ipsi dicunt quod etas adholescentie est equalis. et est cum hoc calida et humida. et extimant quod illud quod eos duxit ad equalitatem complexionis eorum est opinio naturalis. quoniam in nulla hora proprie est calitas ex uirtute secundum quod melius est et potentius ut sit. et in morte cum dicunt quod ipsa conuertit corpora animalium ad frigiditatem et siccitatem. propter hoc nominatur mors in lingua grecorum nomine significante priuationem roris et alleuiationis quoniam ipsi iam sunt priuati rore et humiditate. corpora enim mortuorum iam cum putruerunt propter separationem caliditatis ab eis et sunt congelata et hoc propter frigus. et dixerunt quod postquam mors ita est oportet tunc ut sit uita. propter quod est ei contraria calida et humida. et quoniam uita sit calida et humida oportet ut similior complexionum complexioni eius sit melior earum. et si hoc est ita tunc est equalior complexionibus omnibus. Oportet enim ex hoc secundum eorum extimationem ut sit complexio calida et humida et complexio equalis una eademque. et non sit equalitas aliquid quod sit absque uictoria caliditatis et humiditatis. hic enim est sermo sequentium athaneum. et extimat quod aristoteles philosophus hanc credidit sententiam. et theofrastus post ipsum. et ideo ad dubium donec uelint nos contentos esse multitudine testium. ego autem cum non necessarium fuit ut ostendam ex re aristotelis. uel illud quod ipse uidit in complexione calida et humida. demonstrabo illud in eo quod sequatur post sermonem meum. ego namque uideo quod illi qui sunt de secta athanei non intelligunt eius sermones secundum quod oportet.

Cap. e. in quo redarguit sententiam sophistarum qui dicebant uer esse calidum et humidum.

Nunc uero in presenti

i. q. post uer calm ⁊ hūidū.

conabor ostendere ei qui huc loquit' smonē quod est digri ut sit melius aīa ertordeans post h' conabor ostendere uobis huc smonē apostōo ipius. ipm igr aggrabo in sūma una dico g' quod ipi in hoc q' extimant q' uer sit calidū ⁊ hu. sit equale erant satis manifeste. ⁊ hoc iō qm̄ uer nō hr̄ hūitatē in dispōe yemis. neqȝ calorem in dispōe estatis. oȝ g' ex hoc ut nō sit aliqua har duar dispōnū in eo supflua. ⁊ unūqdqȝ hor noīu sigt supfluitateȝ sm̄ smonē istor. ⁊ ipi quid errant sm̄ duos modos quos ego narrabo. pm̄ eor ē qm̄ ipi uolunt quod in horis āni repiant p̄ aul dubio sp̄es quatuor 9pōnis 9plonū. ⁊ scd̄s ppea q' uer est calius yeme ⁊ hūi' estate. ñ nō aut oportet necēio ut ponātur hee quatuor sp̄es 9pōis 9plonū. ee anni cū nos nō uideam' eas in ipo reptas. ⁊ neqȝ est melius ut ex duabȝ horis quibȝ ipm̄ 9pant. int' quas ipm̄ existit medium. demonstrēt quod est calm̄ ⁊ hu. quā ut demōtur q' est frīn ⁊ siccum. ⁊ h' est qm̄ cū calidum ⁊ fri. nō sint n̄ duo noīa signi ficancia supfluitateȝ tunc eor smo n̄ est uer'. ⁊ hoc iō qm̄ uer est equal' 9nis in oībȝ suis dispōnibȝ. Si igr ppea q' uer est hūidius estate ⁊ calī' yeme. sit hu. ⁊ ca. tunc pp hoc nō est melius qui sit frō ⁊ siccum. qm̄ fri' estate ē siccius yeme. ⁊ si nō tunc quid est q' facit oportere ut sit unū duor calor. necūll in eo yemis ⁊ alīm estatis. ⁊ hoc iō qm̄ ppea q' uer est diuisum ab his duabȝ horis in unaqȝ duor ḡior cuiqȝ duar 9rietatiȝ. oȝ ut nō 9paretur sm̄ mēietateȝ uniuqȝ car. sȝ ut 9paret' sm̄ eas oēs ⁊ si fuit hoc ita dico q' uer int' duas dispōnes oēas ē silr. ⁊ hoc iō qm̄ repitur calm̄ ⁊ siccū. 9pōe yemis ⁊ frīn ⁊ hu. 9pōe estatis. oportet g' ex hoc ut non repetiatur uer. nȝ in una duar 9ponū ē poī fuit. ⁊ 9pō ex contrarietate tota ca. ~~frī~~ ⁊ hu. Sig' licebit istis ut pscrutent' cuiqȝ duar 9rietatū medietateȝ. ita ut iudicēt p eam q' ipm̄ sit calm̄ ⁊ hu. tunc g' ⁊ uolo ut liceat de altera ipar medietate pscrutari. ⁊ repiri p ipam uer ⁊ iudicem' de ipo q' est frīn ⁊ siccius quid siccitas erit 9pōe yemis. ⁊ frītas 9pōe estatis. oportet g' ut sit uer sm̄ omēs dispōnes hu. fri. ca. sicc. ⁊ nec cū sȝ eor credulitateȝ ē pōle ut sup rem unā quatuor uincant qualitates. ex hoc oportet g' ne 9petur uer estati. neqȝ yemi. sȝ 9uenit ut in se ipo expiatur sm̄ suī singl'aritatē. ⁊ h' iō qm̄ nos nō dicim' q' hyems est frīa. ⁊ hu. ppea q' sit hūior horis omībȝ ⁊ frīor eis. ⁊ hee res accīt ei sm̄ aluī modū. ⁊ nȝ dicatur q' sit frīa ⁊ hu. nisi ppea q' calitas est minor frītate. ⁊ siccitas in ea minor hūitate. ⁊ sm̄ hunc modum dicatur ē quod estas ē calida ⁊ sicca. ppea q' hūitas in ea minor ē siccitate. ⁊ frītas minor calitate. ⁊ h' ēt iō q' necēe ē ut inquiram' de unaqȝ horar anni. ex ipa natura suī ei ppa. ⁊ iudicem' de ipa q' ē calida aut frīa. cū hu. aut sicca. ⁊ nō ex 9patōe ipi' ad horam aliam ab ea. Scīi tu ex piris ū sm̄ hanc rōcinatōnē declarabitur tibi qd' sm̄ ūitatem existit mediū int' omēs suas pfluitateȝ. ⁊ hoc qm̄ in ipo frōs nō uincit calm̄. sicut est in yeme. nȝ ca. fri. sicut est in estate. ⁊ silr ē qm̄ quātitas siccitatis in ipo ⁊ hūitatis ~~in ipo~~ est quantitas equal'. ⁊ non uincit in ipo siccitas sicut uincit in estate. neqȝ uincit in eo hūitas qui cad' uincit in yeme. ⁊ quia pp hoc dixit ypo. ⁊ p uenit ad ūitatē in libro suo qm̄ ū est sanius omībȝ horis. ⁊ est minus mortiferū. sȝ autūpnus ē minus cal's est estate ⁊ minus fri' yeme. Qua pp nō dicat' q' sit fri' calid'. absolute. nȝ dicat' quod sit frīd' absolute. cū sm̄ utrasqȝ res simul eriiac. ⁊ nū 9parat' uni aliaqȝ car in ultimo supo quor ē alia res mala. ⁊ est illud q' dixit ypo. in libro apho. ubi dicit si fuīt in aliqua horar eadem die qñ calor qñ frigus tūc oportet ut timeatur euentus egritudinū autūpnaliū. ⁊ hec quid' est res que ponit autūpnū infirmū. si 9nis diūsitas est. sm̄o g' q' sit frigid' ⁊ sicc' nō est rectus. ⁊ hoc iō qm̄ si tu 9paris 9nem sm̄ 9pōnē suī ipius. nō repies ipm̄ frīm sicut yeme. sȝ tu repies ipm̄ cū 9paraūs estati frigidiorē ca. ⁊ ēt nō est tēpatus sm̄ equalitatem sicut uer. imo in hoc ppe diuisificat' ab illa hora qm̄ tēpamtū complonis. ⁊ equalitas nō est in ipo sm̄ dispōem unā in omībȝ horis. ⁊ hoc iō qm̄ in hora meridiei est calior se ipo in hora matutinali ⁊ uespertina multum. ⁊ nȝ est int' hūitateȝ ⁊ siccitatem mediū sm̄ inquisitōnē subtilem sicut uer. imo est ad siccitateȝ declinior. sȝ tū ⁊ in hoc ab estate minuitur. sȝ eius minoratō ab ea in hoc nō est sicut eī minoratio ab ea in calite. Iam g' ostensū est quod nō opt ut dicatur q' autūpnus est frīs ⁊ siccus absoluto smone sicut est smo illor cū nō sit in ipo ā car uincens in ultimo. ⁊ cū tn̄ in ipo siccitas uincat hūitateȝ. oportet g' ut in ipo dicatur q' pp hoc sit sicc. eius uo 9plō in calitate ⁊ frītate pmiscetur ex eis nō sm̄ equalitateȝ. Si g' uolunt ut faciant nos repire 9pōnes 9nū quatuor in horis anni sciant q' n̄ solum errant in hoc q' 9parant calitateȝ ⁊ hūitatē. ⁊ nec cū in hoc errant q' referunt frītatē ⁊ sicc. autūpno. Veruntn̄ h' eis concedat' quod

2 no

de vere

al' quā ut

unū est

in ea

referunt frigiditatem et siccitatem autumpno. Verum
tamen licet eis concedatur quod autumpnus sit frigidus
et siccus non tamen necesse oportebit ut ver sit calidum
et humidum. quoniam licet corpora complexionum non sint nisi
quatuor non tamen necesse est ut omnes sint di
uise super horas anni quatuor. sed si in mundo
est ordo et regimen et omnia que sunt in ipso sunt
disposita non secundum similitudinem deteriorem. sed secundum me
liorem dispositionem. tunc melius est ut sint partes
hore anni equales. aut sit una earum sicut fuit
necessarium inequalis. Capitulum 6. in quo incipit monstrare
per experientiam quod ver non sit calidum et humidum.

Illi autem volunt nobis affirmare causam huius
sermonis. et dicunt quod nec una horarum anni
est equalis. quoniam necessarium est ut vincat in aliqua
hora ipsarum frigidum. et in hora alia calidum. et in ho
ra alia siccum. et in hora alia humidum. ego vero ad
tantam perveniam elongationem ut cum eis conve
niam in hoc ut dicam quod ver est calidum et humidum. et sed
non equalem quod sit calidum et humidum. quod dico contra omnes
que ipsi dicunt. et dico quod dispositio aeris calida et humi
da nos continentis est deterior omnibus dispositionibus communium
aeris. et hec dispositio in horis anni numquam reperitur
sed in dispositionibus aeris pestilencialibus forte accidit
sicut illud quod narrat ypo. ubi dicit in libro
epid. venit pluuia multa in estate in hora
caloris vehementis et durauit quoque illud e
state tota. hec namque est proprium dispositioni in qua
vincit calitas et humiditas. secundum quod ipse dicit venit
pluuia multa in calore vehementi. quod si fu
erit calor vehemens tamen sicut est in estate
remanente secundum naturam suam. aut fuit plu
uia multa. sed fuit in hora frigida sicut in yeme
non erit possibile ut sit dispositio aeris de dispositionibus
calidi et humidi. An putas quod estas illa in qua
dicit pluuiam multam venisse in calore
vehementi et durasse illud estate tota non
egrotatiua fuit. nam ipse narrat quod in eo
acciderunt carbunculi. sed exitus valde acu
ti. quod putruerunt superfluitates que erant
in corpore. et generata est ex eis sanies acuta et humi
da multa. et scies hoc ex dictione eiusdem cum ex
cepisset omnia que in ea dixit et sunt secundum hec ex
Inquit carbunculi estiui qui acciderunt
[illegible] erat venit pluuia multa in hora
caloris vehementis et durauit illud estate to
ta. et fuit plurimum quod cum ea erat austrinum
faciebat quod venit sub cute liquor vel sanies
cum constringebat calefiebant et perveniebant
pruritus. deinde perveniebant vesice sicut ac
cidit ex adhustione ignis. et extimabant quod
illud quod erat sub cute esset quasi iam esset adhustum.
sed quoniam in illa dispositione non fuit alteratio nisi
unius horarum anni fuerunt egritudines pauciores.
quod si due hore anni vel tres vel totus annus
alteratur et sit calidus et humidus tunc oportebit necessario
ut accidat id quod est maximum ex pestilencia.

sicut pestilencia quam narrauit ypo. in tercia par
te libri epydimiarum. et ego vero tibi primo scribam quod
ipse dixit de malitia ordinis horarum anni. de
inde post illud quod ipse dixit de pestilencia accidente
temporibus in eo. et ego te rogo ut ponas sensum
et intellectum tuum in omnibus que tibi narro secundum per
scrutationem et consideres priusquam sit dispositio
in complexione calida et humida. quoniam non est similis complexioni
veris. sed aliquid cum ver sit equale. deinde secundo con
sideres quod omnia putrescunt in hac complexione
calida et humida. et ypo. quidem incipit narrare hanc
dispositionem secundum hoc exemplum. fuit annus austrinus
pluuialis multum. ventus totus anni tran
quillus. deinde sequitur illud narrando omnia
postea que acciderunt in dispositione illa tota. Inquit
ergo pervenerunt imbres multi in dispositione ae
ris calida et australi. deinde coniungit postremum sui
sermonis totius in summa una et dicit cum propterea quod
factus est annus totus austrinus et humidus et aer tranquil
lus acciderunt hec et hec. quod longum est enarrare
ubi. et sciens quid est absoluta ei qui vult per
venire ad sermonem totum libri epy. et legerit eum
donec sciat quod omnia que sunt in eo ex in
tentionibus particularibus deducuntur ad summam et
unam. et est manifestum ex putrefactione et ypo. iam multociens
eam suo nomine narrauit. alias quidem dicit ubi hec
superfluitas ipsa que aggregata erat in loco
ad quem fluxerat non erat similis sed permanebat aliu
color putredinis. et erit autem multum diui
sa et varia. et quoniam iterum dicit ubi hec pervenerunt
in pudendis carbunculi et in estate et in [illegible] alu
huius generis qui putredine nascuntur. et narrat
quod hec putredo accidit pluribus hominum. et post hoc pluri
bus eorum accidit ut caderet adiutorium et ulna to
ta et accidit quam pluribus aliis hominum ut separetur
ab eis coxa et crux et pes ex toto. et narrat etiam quod
ceciderunt ex carne et nervo et ossibus et vulneribus
quantitates magne. et ... nos ... aliquid
ex egritudinibus que ipse narrauit generari absque
putrefactione. Et illud est necessarium propterea quod nullus
terminus proprietatis est ut putrefiat ex sicco et frigido.
et tu potes scire illud cum consideraueris carnes
et reliqua que homines conservant et recondunt
quoniam quedam eorum conservantur sale. et quedam
absque sale. et quedam eorum reservantur aceto. et quedam
absque eo ceteris desiccatiuis. sed scias etiam quod
in vento septentrionali propterea quod in natura
sui est frigidus et siccus remanent omnia corpora sal
ua a putrefactione. et putrescunt velociter cum flat
auster propterea quod ventus hic est calidus et humidus. et oportet
ergo ut iudicium nostrum in omni re sit contrarium iudicio
eorum qui extimant quod ver sit calidum et humidum. et hoc
ideo quoniam ipsum non est hoc modo. et si esset secundum hanc
dispositionem non esset sanum. Illi autem extimant quod
ipsum sit secundum hanc dispositionem. et quod propter hoc est sanum.
sed si errant in utrisque secundum quod possibile est scire
eas sensu. et secundum quod possibile est ostendere eas

al' plurimum
al' putrescunt
al' sunt genera uni sermonis
al' maxima
al' spissa
materiei
bi
Alia littera quod non putrescit a frigido et sicco.
neque
ex hoc
ipsi rebus
al' plurare

ꝛ(con)narit(er) nos s(un)t (secundu)m u(er)itate(m) uisibile(m) q(uod) ip(su)s
est equale. ꝛ i(n) (con)naratione q(uam) inuenimu(s) q(uod) ip(su)m
sit sanu(m). eo quod i(n) eo n(on) uincat aliqua qua
litatu(m) quatuor. q(uonia)m si calidu(m) uinceret i(n) eo
magis qua(m) frig(idum) ꝛ hu(midum) plus q(ua)m sicc(um). ia(m) ess(et)
g(e)n(er)atiuu(m) putridinu(m) ꝛ pestilencialem. ꝛ ess(et) o(mn)i(u)m
horar(um) egritu(dinum). S(ed) p(ro)pt(er)ea q(uod) eius (com)pl(exi)o fuit (com)pl(exi)o
equalis ex quatuor fuit illa equalitas ca(usa)
p(ro)p(ter) ca(usam) equalitatis ip(s)ius. ꝛ ca(usa) sanitatis
eius. Iam u(er)o restat ut considerem(us) q(ua)m ob re(m)
existimauerit quida(m) medicor(um) ꝛ ph(ilosoph)or(um) q(uod) u(er) sit ca.
ꝛ hu. Dico (er)g(o) quod aliquid aliud n(on) p(ro)duxit
eos ad h(oc) n(isi) q(uia) uoluerunt diuidere quatuor
(com)plonu(m) (com)p(ar)ones (secundu)m quatuor horas anni.
ꝛ n(on) e(st) i(n)duxit eos ad h(oc) n(isi) q(uia) dimiserunt p(ri)ma(m)
(com)plonu(m) que est equalis. ꝛ p(ro)p(ter) hoc posuerunt
diuisitate(m) sp(er)er(um) regiminis. ꝛ sp(er)er(um) medicar(um). ꝛ
sp(er)er(um) o(mn)iu(m) r(er)u(m) i(n)ue(n)tar(um) (secundu)m has quatuor (com)pon(en)
(com)plonu(m).

Cap(itulu)m 4. i(n) quo rep(re)hendit q(uo)sda(m) medicos
ex errore q(ue)m (con)tigerat eis p(ro)p(ter) malu(m) usu(m) nominu(m).

Et iam quide(m) declaratum est quantu(m) p(er)ue
nit nocume(n)ti ex eo q(uod) errant in considerat(i)o(n)e
i(n) o(mn)ib(us) naturis. ꝛ i(n) decessione a u(er)itate i(n) i(n)si
natione infirmor(um). Et est una duar(um) rer(um) maior(um).
q(uare) ne medicus ullomodo conetur in huiusmo(d)i
i(n)sinuatio(n)ib(us). S(ed) confidat in o(mn)i(bus) residua (secundu)m ex
p(er)ime(n)tu(m). q(uia) ut ipse ante sit assuetus in s(cienti)a
dyaletice. ꝛ dimittat subtiliter intueri id
q(uod) experimento apparet. ꝛ p(er)scrutari speculatores
i(n) naturis ad q(ua)m excecatur i(n)tell(ectu)s q(ui) i(n)g(re)d(itur)
eius inuentiones (secundu)m q(uod) optior (er)g(o) necesse ut e
g(re)diatur ad id q(uod) h(abe)t e(ss)e simul ex o(mn)ib(us) rogat
loquace(m) loq(ui) in reb(us) manifestis (ser)mone n(on)
senciens eas. Et testificari Ar(istoteles) p(otes)t q(uod) in
telligat eius (ser)mones. ꝛ illud est q(uonia)m Ar(istoteles)
existimauit q(uod) ca. dicatur (secundu)m plures modos
ꝛ similit(e)r frig(idum) ꝛ hu(midum) ꝛ siccu(m). Illi aut(em) n(on) intelli
gunt eius (ser)mone(m) ab eo q(uod) nom(en) unum
dicatur (secundu)m intentiones diuersas. S(ed) ipsi intelli
gunt ab eo o(mn)e nom(en) (secundu)m intentione(m) una(m)
semp(er). Et iam quid(em) narrauit Ar(istoteles) q(uod) cali(dum) ca
lore i(n)nato (con)iente n(on) e(st) cali(dum) calore aduenien
te extraneo. ꝛ ab ill(o) q(uod) separatur intellectus h(abe)t
re(m) hoc q(uod) Ar(istoteles) ꝛ teofrastus. iam narraue
runt in eo q(uod) oportet ut consideremus donec
sciam(us) si sit (com)pl(exi)o equalis an egrediens ab
equalitate exquisite. Hii aut(em) n(on) intellig(unt)
hoc neq(ue) q(uo)d ab eo s(ed) cu(m) ipsi audiunt in aliq(uo)
locor(um) q(uod) al(iud) est res cal(id)a ꝛ hu. ꝛ q(uod) (com)pl(exi)o est
ca. ꝛ hu. non intelligunt qualit(er) dicatur
h(oc). ꝛ credunt hoc q(uod) dicit(ur) de ali(is) ad horas anni
ac si (ser)mo e(ss)et unus. ꝛ intentio in ip(s)o n(on) mul
tu(m) e(ss)et diuersa. an ut dicatur q(uod) (com)pl(exi)o hominis
est calida ꝛ hu(mid)a. an u(er)o dicatur q(uod) (com)pl(exi)o ueris
nos (con)tinentis est cal(id)a ꝛ hu(mid)a. Et h(oc) q(uonia)m inte(n)
tio n(on) est una. q(uia) nec (secundu)m unu(m) exemplum i(n)
(ser)mone dicentis q(uod) (com)pl(exi)o a(n)i(m)al(is) est cal(id)a ꝛ hu.

ꝛ quod aer est calid(us) ꝛ humid(us). loco ei(us) q(uod) dicit(ur)
q(uod) a(er) est q(uod) aer calid(us) ꝛ humid(us). ꝛ n(on) est equalis.
ꝛ hoc ideo q(uonia)m a(n)i(m)al cu(m) fuerit ca. ꝛ hu. erit ei
forma conueniens nature ip(s)i(us). ꝛ cu(m) uer
fuerit calidu(m) ꝛ humid(um) ꝛ n(on) equale egreditur
a natura sua. ꝛ est res recipiens putrefactione(m).
Ca(usa) aut(em) in nominib(us) hu(iu)s reb(us) est casus errori(s)
in uarietate eius q(uod) no(m)i(n)a significant. ꝛ i(n)tentio.
Et ego p(ro)ponam tibi ca(usam) in nominib(us) hu(iu)s reb(us)
ꝛ sufficient(er) demonstrabo ei qui uoluerit suffi
cient(er) inquirere. ꝛ considerare. Quod error p(er)uen(it)
in eo q(uod) aduenit discipulus ex s(cienti)a dialetice
sit ca(usa) magni erroris. Et forsita(n) o(mn)ia in q(ui)b(us)
errant homines in o(mn)ib(us) artib(us) ꝛ in o(mn)ib(us) op(er)ib(us)
que ipsi operantur in suis m(isteri)is n(on) sequi
tur n(isi) errores. Et isti errores n(on) sequunt(ur) nisi
diminuc(i)o(n)e u(er)itatis intentionis. (secundu)m q(uam) sig(ni)
ficant no(m)i(n)a (secundu)m rectificatione(m) uarietatis.
Et existimant q(uod) calidum dicatur duob(us) mo
dis. Uno modo res pura singularis sim
plex. q(uam) n(on) (con)plexat res aliqua nec per
miscet aliquid aliud. Et res in qua p(er)
mixtione uincit cali(dum) sui (con)t(ra)riu(m). Et obliti
sunt q(uod) nos multotie(ns) (com)param(us) (com)plexionem
alicui (com)plexioni. ꝛ iudicam(us) q(uod) una ca(lid)a e(st)
calida. ꝛ uolum(us) e(ss)e q(uod) e(st) calidior alia (secundu)m q(uod)
antiqui dixerunt q(uod) a(n)i(m)al ca. ꝛ hu. n(on) i(n) com
pl(exi)one que est p(ro)pria absolute. S(ed) cu(m) (com)par(atur)
plantis. ꝛ a(n)i(m)alib(us) mortuis. Et hoc ideo q(uonia)m a(n)i(m)al(ia)
uiua calidiora sunt mortuis. ꝛ forsitan
q(uod) erunt calidiora o(mn)ib(us) plantis ꝛ humidiora
eis uehementi. ꝛ sp(eci)es q(uod) a(n)i(m)aliu(m) cu(m) ad inuice(m)
(com)parantur. est canis siccior ꝛ homo humidior.
Quod si (com)parauis cane(m) formice ꝛ api. rep(er)ies for
mica(m) ꝛ apem sicciore(m) ꝛ cane(m) humiore(m). Oport(et)
(er)g(o) ex hoc ut sit unu(m) ꝛ ide(m) a(n)i(m)al sicc(um) (com)p(ar)a(ti)o(n)e
hominis. ꝛ humid(um) (com)paratione apis. ꝛ simil(ite)r sit calidu(m)
(com)paratione hominis ꝛ frig(idum) (com)paratione leonis.
Et neq(ue) est mirum si sit aliquid si(mi)litudini
rei alicui(us) ꝛ (com)paratione rei alterius recipie(n)s
formas (con)t(ra)rias simul. Et hoc ideo q(uonia)m n(on) est
inconueniens q(uod) corp(us) unu(m) simul dicatur
calid(um) ꝛ frig(idum). (com)parat(ion)e rer(um) diuersar(um). S(ed) est inco(n)
ueniens q(uod) corp(us) unu(m) dicatur calidu(m) ꝛ fri(gidum)
(com)paratione rei unius. Et illud quod exemplu(m) e(st)
q(uod) n(on) est inconueniens si dicatur de ho(mi)ne
uno q(uod) sit dext(er) ꝛ sinister simul (com)parat(io)ne
duar(um) rer(um). S(ed) inconueniens est si dicat(ur) illud
(com)paratione eiusdem rei. na(m) si dicatur q(uod) sit dext(er)
(com)paratione rei unius ꝛ dicatur q(uod) sit sinist(er)
(com)paratione rei alterius n(on) est illud inconueniens
(secundu)m hanc (er)g(o) rationatione(m) dicit(ur) de cane q(uod) est
humid(us) ꝛ siccus simil(ite)r ꝛ ca. ꝛ fri. simil(ite)r. S(ed) n(on) (com)paratione
eiusde(m) rei. s(ed) (com)paratione hominis siccus ꝛ (com)paratione
formice humidus. ꝛ (com)paratione hominis calidus
ꝛ (com)paratione leonis frig(idus). ꝛ dicatur q(uod) calidus q(ui)
est canis calid(us) ad hominem. Et hoc ideo q(uonia)m res (con)

iam est mortua nō ē calida. & dicat̃ q̄ non
est ca. ū ad aliui canē cōpatus formica. q̄ hec
ex cōpatione adinuicem dicuntur. alia aūt
que aliqua sillantur silitudine cū in gn̄e
aīaliu ista similitudine ꝑsistant. dicunt̃
sm̄ modū altm̄. Et simil' alia que aliq̄
alia silitudine sillantur cum in ista silitu
dine in spēbȝ aīaliu consistant. & hoc iō q̄m
canis est humidus cōpatōe formice & apis
& siccus in gn̄e aīalium. canū aūt in specie
sua h̄ ē siccus. h̄ humidus. & equal' sm̄ q̄
est canis. Cap. 6. iq̄ docet canū usū nouū.

Iam aūt diximꝰ q̄ consequens ē exponere
de omī usu nr̄o noui sm̄ huc modū in s̄
mone s̄o nr̄i libri de cogitatōne pulsus. &
est simile quod res cogat nos in hoc loco
narrare. ex eo quo indigemꝰ hoc loco ser
mone breui & utili. Dicimꝰ g̊ q̄ s̄mo abso
lutus de aliquo q̄ sit siccū absq̄ cōpatōe
ad aliud omīo non est sanū n̄ tm̄ in ellis
.s. in gn̄e & tr̄a. & simil' oportet ut intelligam̄
sm̄ hunc modum tem de calo & f̄ri. & hoc
iō q̄m nō est aliquod reliquoꝝ corpm̄ q̄
dicatur sm̄ ūitatem nec exquisite. calid. & f̄ri.
ꝗ nec narrant̃ talia ū ellā t̄ra. totū aūt q̄
sensu papies absq̄ istis est existis ellis
cōpositum. ꝓpt hoc dicitur d' unoquoq̄ reliqȝ
corpm̄ q̄ est calm̄ aut f̄ri. nō absolute. i.
ut sit purū & nō permixtum. & nō sit ei admix
tū aliquid aliud ab eo. ꝗ quod calm̄ sit ieo
plus. f̄rm̄ uō min̄. aut sit in eo f̄rm̄ plus
& calid' min̄. & hec g̊ due sunt significatōn̄
cali & f̄ri. & hu. & sic. & quarū una dicimꝰ abso
lute q̄ sit res pura quā alia nō permiscet
neq̄ permiscetur ei ali[illegible] ud. & altam dicimꝰ
q̄ sit res permixta composita ex cōtris. set
noīe uincentis in ipā noiat̃. & hac quidē
denanatōne dicitur de sanguine & f̄late. &
adipe. uino. & oleo & melle. & reliquis que
ill' sillantur quod sunt humida. & dicitur de
ossibȝ & cartillaginibȝ. & unguibȝ & cornibȝ
& pil' & lapidibȝ & lignis & herba & arena. &
lapide & tegula q̄ eoꝝ permixtio ex humido
est min̄. & ex sicco plus. ꝓpt hoc dicit̃ de corib'
ē quod sint̃ sicca. & dicitur de formica q̄d
est sicca. & d' ume q̄ sit humidus q̄m ē. i. in
aīalibȝ. & dicitur ē in istis ūmibȝ q̄ h̄ uer
mis est siccior & hic humiðr. aut absolute
cū sit ūmis sm̄ q̄ est. aut cōpatōe hui'
ūmis ad hunc alium ūme. & ꝗ si considera
tor nō intellexit p̄mo sufficient' h' q̄d na
uim̄. s. que sit intentio s̄monis nr̄i. cū
hunc ꝑsenserit s̄monē. q̄ hic ūmis ē hu.
sm̄ q̄ est ūmis. & hic hō est calid' sm̄ q̄
est homo. & hic canis est calid'. sm̄ q̄ est
canis. perturbabitur apud eum nesciō tot
hic s̄mo. Intellc̄t' aūt ad h' sufficiens est

intellectus quē narraui. in s̄mone s̄o libri
nr̄i de cogitatōne pulsus. & q̄ unaq̄ rez narrā
q̄ sit cāt dispōne aliqua aut in gn̄e suo &
in specie sua. nō calitatis tm̄ aut f̄litatis. &
siccitatis aut humitatis. ꝗ magnitudinis &
puitatis. aut uelocitatis aut tarditatis &
reliquoꝝ que eis sillantur. ē iam ptransiet
q̄ equale est & medium. & g̊. ut al' dicat̃
calidū cū ptransit equale in gn̄e sua. & dr̄
de equo q̄ est calidū cū iam ptransierit in
cōplone sua dispōnez mediam. & mediū aūt in
unoquoq̄ gn̄e & in unaq̄ spē est equale. &
illud iō q̄m longitudo sua ab extremitatib'
ē elongatio equalis in gn̄e illo & illa spē.
aīal aūt est gen'. & equus. & bos. & canis s̄t
spēs. & homo est medium in cōploe sua in
toto gn̄e aīaliu. & reliquoꝝ ab ill' inceis q̄ p̄
uenunt. & mediū quidem sm̄ q̄ est hō. spē
sua est qui est cōpatus ad equalitatem. set
ille est de quo dici nō pot̃ q̄ sit pinguis.
nec mac'. nec calid' neq̄ f̄rid. neq̄ noiamꝰ eū
aliquo alio noīum quod significet sup
fluitatē & exitū ab equalitate. qui aūt h̄
ptransit sine dubio aut est calior eo. aut
f̄rior. aut siccior. aut humior. & hec quid' ē ex
modo quo dicitur q̄ est ita absolute. & ex
modo alio dicitur non absolute. absolute q̄d
ꝓpea q̄ dr̄ cal's aut f̄rs. cōpatū equali me
in spē sua tota. sm̄ hanc g̊ denanatōnē dr̄
de cane quod est aīal siccū absolute quid'
sm̄ quod extimat aliquis cū nō cōpatur
alicui sicut formice. & nō absolute q̄ cōpat̃
equali & medio in cōplone spē aīaliu oīum
quecūq̄ spēs aīaliū fuit illa. Jam g̊ ostēsū
est ex hoc quod dicimꝰ de unaq̄ rez. q̄ sm̄ h'
exemplū dicitur q̄ est calida. aut f̄rā. aū
hu. aut sicca. aut compōe rei uni' ad rē unā
ita ut assimulet̃ eam cū eo q̄ assimulatur
ei. aut cōpone rei uni' ad rē unā cū cōpat
ipm̄. aut cōpatōne eius ad mediū in illa
specie. aut gn̄e in quo res illa narrat̃. sicut illi
quid' ex exspēbȝ est equus & bos & canis. &
unus & capillus & f̄ic. & ex gn̄ibȝ quid' aīal. &
planta. Deinde post has intentōnes duas
est intentio t̄cia. & est illa qua dicitur quod
res dicuntur absolute. & sunt corpa in q̄b'
diximus eē qualitates. sm̄ ultimitatez
suam quibȝ nō adiungitur aliquid neq̄
commiscet ea aliquid & hec corpa ē dicunt̃
ellā. & fortasse ē ip̄as qualitates noiā.
& corpa ill' qualitatibȝ dēā noībȝ ꝓportiōa
tis que sunt inceis cōia. & loquemur de h'
inceis que sequentur. In hoc uō caplo in
quo sumꝰ. dico q̄ cū corpa recipientia qua
litates dicta sunt tribȝ modis. oportet ut
consideremꝰ qualit' quis utatur noīe in
unaq̄ locutione. & an utatur ita q̄ sit sup̄

ꝗ q̄ omnia q̄ dr̄ cal̄a. f. s. ul' h. puā. ul' magna
uelocā ul' tarda. aut aliq̄ aliud sillē istis
nō dr̄ tallā. n̄ aut i cōpatōe ad medium
gn̄is aut i cōpatōe ad meium spēiei.

ꝗ q̄ ho ē meium i toto
gn̄e sbstācie.

res cui aliquid nō admiscetur. an q̄ noīet noīe illo ꝯp̄ē equal' sui gn̄is. aut sp̄ei sue aut cōpatōne fcā ad aliam rem quecūq; res illa sit. Ex. gr̄. q̄ cū aliquis dicit q̄ os. ē sicc̄. aut sim. ē nōiatō eius de hoc absolute tn̄ p̄t q̄ excipiat. ⁊ dicat os leonis ꝗ canis aut os hominis. tunc manifestum est q̄d nō considerat nisi uniūsalitatē omiū corp̄ que sunt in mundo. ⁊ meditatur rē mediā cui postea compat os ⁊ dicat quod os ē sicc̄. quod si dicat quod os leonis est siccū tūc manifestum est q̄ cōpat ipm̄ mē q̄ ē in ossibz aīalium. Et oportet ut intelligam' ab eo ē quod os quorūdā aīaliū est in sicci tate augmētatū. ⁊ quorūdā min' siccum. ⁊ q̄ in aliq̄ gn̄e aīaliuz est os . . . mediuz in cōplexiōe sua sicut os hominis. ⁊ q̄d cū reliqua ossa comparantur h' dicitur d' quibzdam cor̄ quod sint sicca ⁊ quorūdam humida. cōpatōne ossis hoīs medii. in oībz ⁊ oportet quidem ut ex hoc s͛mone semp intelligamus quod medium inoī re int͛ extremitates est equale. quod est equal' complōnis in ullo gn̄e aut in ulla sp̄e. ⁊ si ipm̄ s͛mone narrare p̄termisim'. h' ē h' ita sit sm̄ q̄ narraui. tunc cū aliquis dicat q̄ h' cōplō est calida. aut humida. oportet ut intelligam' ipm̄ sm̄ quē modū dicat illud de ea an sm̄ quod cōpat eam rei uni diffinite sicut ubi gr̄a cōpatur teofrastus platoni. an q̄ sit ita in alio gn̄um q̄rūq; gen' fuit aut in alia sp̄erum. concedatur ē ut sit eius narratio de eo q̄ narrat ex eo q̄ homo est. aut ex eo q̄ est sb̄a absolute. intentio nāq; ē quia significat unaq; h' rē quas diximus ēē singulares quibz nichil admiscetur non reperitur in corporibz cōmixtis. s; reperitur in corporibz p̄mis que noīantur elementa. Iam g̃ manifestū est ex hoc q̄ quāuis corpa quali tatibz affecta sm̄ tres dicam' modos. nos tn̄ in sciā complōnis nō indigem' n̄ duabz sp̄ebz ipor̄. s. aut ut cōpem' rē aliū quecūq; res fuit. aut ut compem' rem equali in gn̄e suo. ⁊ qm̄ sunt corpa plura ⁊ similit' indiuidua. possibile est ut sit unū ꝯtē corp' ca. aū. f. s. aut hu. sm̄ modos diu͛sos. Cū aut unū uni cōpatur quecūq; res fuit res in hoc ualde manifesta est. q̄ ē possibile rē unā dici sm̄ calidū. Ex. gr̄. dicamus ei q̄ dion est siccior theone. ⁊ memoñ. hurior austone. ⁊ glautone. s; cū aliquid cōpatur equali sui gn̄is. aut sue sp̄ei. tunc accidit eis qui non sunt exercitati. nec studuerunt in hoc cōplō. ut confundant' ⁊ contribulent'. uniuscuiusq; nāq; ideoq; hō possibile est ut sit humid'. ⁊ calid'. aut cū hoc sit sicc' ⁊ sicc'. sicc'. quid ⁊ sicc'. ꝯpa tōne hominis equalis. ⁊ humil' quid ⁊ calidi. cōpatione aīal' alt͛ius. aut plante aut ali cuius sb̄az quecūq; sb̄a fuit. ~~cōpatōne aut~~ compatōne aut aīalis sicut cōpatione ē apis. aut formice. s; cōpatōne plante sic̄ oliue aut compatōne ficulnee. aut ꝯp̄ē arboris lauri. cōp̄ē aut sb̄e alt͛ius que n̄ est al' nec planta. sicut lapidis ⁊ ferri. ⁊ eris. ⁊ in hac quidē sp̄e cōponis cōpatō ei ad hominē est cōpatio eius ad illud quod est in sp̄ē sua. ⁊ cōpatio eius ad apē ⁊ formi cam. est cōpatio ad illd̄ q̄ est in gn̄e suo. ⁊ silr̄ est eius ꝯpō ad ā plantar̄ quecūq; planta fuit. est nāq; h' aīal sup' genus ⁊ similr̄ ē ex gn̄ibz que sunt supiora h' ipi lapis ⁊ ferrū ⁊ eris. sed noiem' g̃ hunc s͛mone considerationis loco breuitatis. ⁊ conside ratōne rei ad aliquid q̄ est sui gn̄is p̄ꝗ contenti fuerim' abreuiare in ipā. ita ut cū dicat' de aliqua sb̄az absolute q̄ ē eq̄l' cōplōnis. ⁊ q̄ sb̄a alia. ē siccior hac. aut hu midior. ea. aut frid. aut calidior. nō in telligam' tunc nisi equalem cōploēm in q̄ cāia sm̄ nr̄ē equalitatē ꝯiūguntur. Illa' aut que ab hac minuit' aut supra ipam augmētatur in ā. rez n̄ noīam' nisi noīe sigñatis. cum dicam' ei de aliqua plan tar̄. aut aīaliū quecūq; planta ul' animal fuit. q̄ est equal' cōplōnis. n̄ cōpam' in hoc s͛mone eā ad inuicem absolute. s; sm̄ nām plante aut naturā aīalis. ⁊ dici g̃. Ex. gr̄. de ficulnea q̄ est equalis ꝯnis cū sit ei cōplōnis q̄ oz ficulneā ēē in nā sui. ⁊ dicamus ēē. Ex. gr̄. de cane. porco. equo ⁊ homīe cū fuit unusquisq; hor̄ ē sm̄ me lius q̄ est in natura sua. ⁊ nūquā expis res. ⁊ sciatur an sit sm̄ melius q̄ est in natura sua. n̄ opatōne ipius. ⁊ hoc iō qm̄ nō dicam' de oī planta ⁊ oī aīali q̄ ē scdm̄ meliorē dispōnē suam. n̄ cū fuit ei opx sm̄ meliorē dispōnū. ⁊ hoc iō qm̄ bonitas ficulnee est ut ferat meliores fic' ⁊ plẽs ⁊ similr̄ bonitas uitis est ut ferat ex uuis meliores ⁊ plures. ⁊ bonitas equi est ut suam uelociter exibat p̄sentiā. ⁊ bonitas canis est ut cū eo sit ultima rei inuen tōne ⁊ custodia. ⁊ sit extreme patientie ⁊ mā suetudinis in eo q̄ est inter se ⁊ dn̄um suum. De hus g̃ omībz. s. sp̄ebz aīal' ⁊ pl̄ te. nō dicam' q̄ car̄ ꝯplō est melior ꝯnū. ⁊ q̄ est media s; in genere ex quo est unūq; cor̄ nō absolute. ⁊ cū ꝯia sunt equalia. ⁊ ꝯpata sm̄ uirtatem. s; dicam' illud de eis q̄ equalitas in potentia ē repta in eis. ⁊ similr̄ dicam' de nutrito ⁊ nutrito. nos nāq; nō pnunciam' equalitatē pondē ⁊ mensura in eis. s; quātitate que ē nccā debetur unicuiq; equalitas g̃ ꝯplōnis

u͛ aliā

ł aut aīal

q̄ al' n̄ ē fcā

al'. ⁊ ī sp̄ē sua

reperitur in omnibus speciebus equalibus animalium et plantarum non secundum equalitatem quantitatis elementorum ex quibus commiscentur. sed secundum quod convenit nature animalis cuiusque animalis et cuiusque plante. Quod autem convenit forsitan est humidum plus sicco. et frigidum plus calido. et illud ideo quoniam non oportet ut sit complexio leonis. et hominis. et apis. complexio una. Quod si quis interrogaverit que sit complexio hominis aut equi. aut bovis aut canis aut hominis. aut alicuius aliorum omnium. non oportet ut sit responsio ei absolute. sed hoc ideo quoniam non est possibile aliquam de rebus que dicuntur. et narrantur diversis modis secundum unum respondere ordinem. et comprehensione salvum esse. Necesse est enim ut una duarum rerum fiat. aut ut narret omnes species. aut ut interrogatus dicat de qua illarum specierum interrogat. et respondeat de illa specie solummodo. Sicut enim interrogabit que complexio sit speciei illius rei pro qua intelligatur quod sit ex animalibus oportet ut responsio fiat ei comparatione medii in genere suo inter species animalium omnium. quod si interrogat que species est illius rei absolute. et comparatione omnis substantie. tunc conveniens est respondenti ut comparet contraria eorum que in ipsa sunt adinvicem. et consideret in qua parte quod referat eius complexionem ad oppositum ipsius. sed ad quantitatem elementorum ex quibus ei est complexio. Si autem fuerit eius interrogatio que complexio fuerit speciei illius rei de qua interrogat comparatione rei unius singularis oportet respondere et comparare ipsam illi rei solummodo. et melius quidem est ut non absolute respondeam cum aliquis interrogat nos de aliqua substantiarum singularium. sicut dione. aut huic cane que est ei complexio. sophyste namque ex hoc invenerunt viam ad hoc ut sententiem errare faciant. Et illud ideo quia si tu dixeris quod complexio dionis est calida et sicca. facile erit ei tibi contradicere quoniam inducet aliquem hominum calidioris et siccioris complexionis illo. et iudicare quod comparatione illius dion sit frigidus et humidus. et contradicere tibi vice alia inducendo rem aliam ab homine ex plantis aut animalibus sicut leonem verbi gratia et canem. et demonstrare tibi dion esse frigidiorem illis et humidiorem illis. Oportet ergo illum qui se ipsum decipere non vult nec alium absolute incipere que absolute dicuntur calide. aut frigide. aut sicce. aut humide. dein post hoc ad alias pertransire substantias. Et ante quam abreviet omnem rem hanc ex rebus ipsarum. quod neque substantie ille. et si proprie dicatur de eis quod dicuntur absolute dictum salvatur a comparatione equalis generis sui. Et illud ideo quoniam sicut dicitur de cane quod est medius in complexione sua inter canes omnes cui eius elongatio est ab extremitatibus elongatio equalis. similiter dicimus de substantia quod est media in complexione sua inter omnes substantias cui est eius elongatio ab extremitatibus

ellongatio equalis que sunt prima principia et ellementa omnium corporum. et eius quidem ellongatio ab extremis non est ellongatio equalis nisi cui est eius commixtio tota secundum equalitatem. et de substantia quidem que super hanc substantiam superfluit aut ab ea minuitur. dicimus quod ea. aut frigida. aut sicca aut humida. comparatione substantie medie et est aliud capitulum in quo comparamus ellementa omnia adinvicem. et secundum hanc considerationem dicimus de ea absolute. quod est calida. aut frigida. aut sicca aut humida. quod si super eam genus medie comparavimus non dicimus de ea tunc quod sit in ita absolute. sed dicimus quod sit ita apud equalem in genere suo. Iam autem figurat genera horum substantia comprehendens ea. et illud ideo quoniam omnia sub ea cadunt cum sit primum generum eorum que sunt animata ex eis. et que sunt inanimata. et substantia quidem est genus hominis et canis. et vitis. ficus. et lapidis. et ferri. et eris. et reliquorum generum omnium. et sunt sub ea quidem alia genera multa. animal namque est genus volucrum et piscium. et planta genus arboris et herbe. et volucris genus commune aquile. et corvi. et piscis. quod genus commune lavantis. et sidicis et arbor genus commune olive et ficus. et herba genus commune herbe que dicitur auricula muris. et herbe que dicitur peonia. et similiter est homo et bos et canis. Sig[nificamus] nos a superioribus descendentes erunt hec genera postrema et propter hoc dicuntur ipsa esse species. et cum descendimus ab inferioribus id est a substantiis singularibus. erunt genera prima iam quidem ostendi in sermone alio ab isto quod antiqui necessario nominaverunt omnia hec que sunt singularia que non dividuntur. et item genera prima genera et species.

Capitulum A. in quo ponit dictum iter noia circa et extricata.

Postquam ergo iam abreviavimus utilitates quas nomina significant et sufficienter ostendimus. quod non oportet ut absolute iudicetur de aliquo corporum. quod sit calidum aut frigidum. aut siccum. aut humidum. absolute. tunc ergo iam oportet ut deinceps inquiramus cognitiones eorum. et in hoc capitulo. oportet ut procedamus et abreviemus intentiones nominum que necesse est cadere in sermone nostro in eis que sequuntur. et unumquodque capitulorum exponere cum declaratio iam precessit a nobis secundum potentiam sed non manifestat actu omnibus qui legerunt hunc librum nostrum ita ut possint ipsum intelligere. et nos quidem primo abreviabimus rem novam deinde revertemur ad illud capitulum. Dico ergo quod iam declaratum est in hiis que precesserunt quod unumquodque calidum et frigidum. humidum. et siccum. sunt principia et elementa. et quod unumquodque eorum non significat intentionem unam apud grecos cum dicatur de corporibus. Sed quoniam ipsi sepe attribuunt hec nomina qualitatibus que sunt in corporibus. secundum singularitatem ipsarum. absolute variarum. et nos nundum diximus illud in hiis que precesserunt. tunc hec est hora dicendi illud. dico ergo quod ipsi attribuunt nomen albi colori.

canis

al' supremum esse

Et hec species genera sunt postrema et propter hoc dicuntur species sicut corvus et ficus et peonia

simul

al' determinatum

sicut

cum dicunt .G.g. q color albus est causa nigri corpi recipienti colorem. sicut dicunt .G.g. q corpus cigni est albu. sic attribuunt nomen cali ei qualitati que pp̃e noie calitatis enunciatur corpi recipienti caliditatem. oportet cum ut ex timeni qualitatem tempatem corpus eam recipiens. quod nam habet singularem sermonem queadmodum ostendimus in sermone nostro de ellis. nomen calitatis qualitati ppriu est queadmodum diximus. Si ipsi quod attribuitur nomen calidi sicut albedini attribuunt nomen albi cum dicant de albedine q est color albus corpi. aut calido non attribuitur nisi hoc nomen cali et similiter albo. Si tamen in nulla dispositionum noiatur ipsum corpus calitas. neque albedo. similiter cum dicatur de frigido et sicco et humido. quod unumquodque eorum attribuitur corpi et attribuitur qualitati. Sed corpus non dicitur caliditas. neque frigiditas. nec humiditas nec siccitas. sicut dicitur qualitas que est in ipso. Scias ergo illud ita est necessarium est ut cum aliquis dixerit calitatem aut frigiditatem siccitatem aut humiditatem. non cadat in eo error cum non significentur existis noibus nisi qualitates tantum. Sed cum aliquis dixerit calidum aut frigidum. tunc cum hoc nomen iam conveniat qualitati et conveniat corpori q qualitatem recipit potest omnis cum est ppetas intelligere decipere alloquentem. illud q non vult significare donec possit sophisticari. Hi namque reprehendunt qui Ypocratem dicunt in aphorismo in quo dicit q corpora sunt in augmento calore innati secundum plurimum habent et illud ideo quoniam ipsi non intelligunt ex hoc sermone. quod per ipsum significat corpus aliquod calidum naturam aialem existens in corporibus que sunt in augmento secundum plurimum. et nec querunt q sit illud corpus. Sed ipsi attribuunt hoc nomen qualitati tantum quia noiant calitatem. et contradicunt hoc modo sermoni Ypocratis. Et iam quidem manifestum est ex hoc quod et abreviare et certitatem in noibus. et si par sit tamen secundum illud quo ipso indigemus ex conditione rei est valde magnum. **Cap. g. in quo tractat tractatus de usu nominum.**

Et postquam abreviavimus hic sufficienter redeamus ad illud q apud nos re manifestum. dicemus q qualitatum sunt quedam pure quibus nil admiscetur. et sunt humidum et calidum et frigidum et siccum. et corpora que has recipiunt qualitates fiunt calida. frigida. humida et sicca. perfecte et vere. Scitu quid intelligere me q hec corpora sunt elementa omnium corporum que generantur et corrumpuntur. reliqua autem corpora animalium et plantarum et minerarum sicut eris et ferri et lapidis et lignorum. sunt in medio corporum primorum. et illud ideo quoniam nullum eorum est calidum in summo. nec frigidum in summo. nec humidum in summo. nec siccum in summo. Sed autem est medium vere inter contraria. et ita q ad frigidum non sit declive quam ad calidum. et ad calidum declive q ad frigidum. aut ad humidum declivius quam ad siccum. aut ad siccum declive quam ad humidum. sicut fuit medium inter contraria. ita ut ad calitatem non sit declive quam ad frigiditatem aut ad frigiditatem declive quam ad calitatem aut ad siccitatem declivius quam ad humiditatem. aut ad humiditatem declivius quam ad siccitatem et dicetur equale absolute. Sed cum aut aliqua duarum extremitatum alicuius duorum oppositorum in ipso vicerit non erit equale. Sed cum calidum in ipso erit fortius frigido noiabitur ab illo q in ipso superhabundat. et similiter frigidum cum fortius est in ipso quam calidum dicitur de ipso q est frigidum. et similiter currit res in siccitate et humiditate. q si in ipso vincat cuiusque duarum oppositionum aliqua duarum extremitatum. tunc de corpore non dicitur nisi q sit calidum et humidum. sed aut calidum et siccum. aut frigidum et humidum. aut frigidum et siccum. Si has quatuor species malicie complexionis plures medici noverunt et philosophi. queadmodum prius ostendimus. quatuor vero species alias que sunt secundum mediocritatem aliquam harum ignoro quid produxit eos ut dimitterent queadmodum dimiserunt complexionem que est istis omnibus antiquior et melior. Sed non in manifestum est ex eo q dicitur in hiis que precesserunt q possibile est cum calitas in corpore vincat. ne sit dignior ut sit humida quam ut sit sicca. aut sicca quam ut sit humida. ex hac eadem dispositione et ex facilioribus quod rebus est et si non sit adhuc nobis sermo in hoc permissus ut compararem et sciam illud q confessi fuerimus hoc modo tantum. q ex complexionibus est complexio calida et humida. et alia calida et sicca. et illud quoniam si fuerit complexio calida non dignior necessario ut sit sicca. Sed sit iam possibile ut sit humida. tunc iam possibile est ut sit media. et illud ideo quoniam complexio media non est ppinquior sicco quam humido. et similiter reperitur complexio alia frigida. in qua frigidum vincat. et non est dignum necessario ut sit hec complexio humida neque sicca. immo possibile est ut sit media. possibile namque est ut in hunc modum in hac est commixtione. per utrumque quoniam cum non sit necessarium ut sit frigida vel humida. Sed sit possibile ut sit sicca. tunc manifestum est q est possibile ut sit media. et illud ideo quoniam hec complexio non est ppinquior humiditati quam siccitati. postquam ergo iam manifestum est q in hac et una oppositione due reperiuntur species malicie complexionis quarum una est calida tantum. et altera frigida tantum. similiter reperiuntur in oppositione altera alie et due species malicie complexionis quarum una est sicca tantum. altera humida tantum. et calitas et frigiditas sunt in eis equales. Si quecumque illarum comparatione alterius signos et dicamus in hac. sicut non oportet necessario in complexione sicca. ut sit calida. Sed possibile est ut sit frigida. similiter possibile est ne sit frigida nec calida. Sed sit in hac oppositione equalis. et sit in altera oppositione sicca. et similiter cum complexio humida non necessario

oportet ut sit calida aut frigida. Sed est possibile ut
sit media inter eas in hac oppositione. Et sig-
nificatio non oportet ut consequatur maliciam
complexionis in caliditate aut frigiditate. maliciam complexionis
in oppositione altera. Immo malicia complexionis in illa
maliciam complexionis in hac tunc possibile est mali
qua dispositionum ut sit complexio equalis inter ca-
liditatem et frigiditatem. aut humiditatem et siccitatem. et possibile est non est
ut sit complexio que est equalis inter has duas
calida aut frigida. donec hee quatuor complexiones
inveniantur precedere complexiones quas accepi
ab illis qui ante nos fuerunt medicorum et philosophorum.
et sunt complexiones iste medie inter complexiones equales
et complexiones ab equalitate egredientes in duabus
oppositionibus simul. Et illud ideo quoniam in complexione que est
in ultimo in summo equalis non est dividuum
in aliqua utrarumque oppositionum similiter. Sed in complexione
ab equalitate egrediente huic opposita
complexioni reperitur dividuum in ambabus oppositionibus.
media autem inter eas que reperitur in una
duarum oppositionum equalis. et reperitur in oppositione
altera inequalis. cuiusque sit medietas huius
complexionis equalis. et medietas inequalis tunc dignum
est ut tota dicatur quod est media inter
complexionem que tota est equalis. et complexionem que to-
ta est inequalis. Et si res est ita tunc ostenden-
ter procedimus et iudicamus quod omnes complexionum species
sunt novem quarum una est equalis. et octo ine-
quales. quarum quatuor sunt simplices. quarum una
est calida. alia frigida. alia sicca. alia humida. et quatuor
composite quarum una est calida et sicca. alia ca-
lida et humida. alia frigida et humida. alia frigida et sicca. Capitulum nonum in quo

Et unaqueque harum complexionum quas docet cognoscere complexionem.
nominavi reperitur ex diversitate in multitu-
dine et paucitate res magna valde. Et similiter
reperitur in complexionibus que absolute dicuntur
in universa specie. et in complexionibus que dicuntur in
aliquo genere comparatione generis suorum. Quod si
quis complexiones vult cognoscere oportet ut in-
cipiat cum extractione complexionis equalis medie in uno
quoque genere. Et illud ideo quoniam cum huic medie
comparantur reliqua facile poterit cognosci
quid augmentatur aut quid minuitur in una
quaque harum. Et oportet ergo ut primum loquamur de complexionibus
de quibus absolute dicitur quod sunt equales
in universa specie generata non in animalibus tantum aut
plantis tantum. Oportet autem ut in hoc capitulo abbreviemus
nobis intentiones dicentes ergo quod calida alia
est que est actu. alia est que est potentia. et
quod res que dicitur potentia esse est res que nondum
fuit in termino quo narratur. Sed ex facilimis
rebus est in ea ut fiat secundum dispositionem illam cum
sit in ipsa potentia. et natura illam preparet secundum
dispositionem illam. Et incipiam ergo et abbreviemus
res que actu sunt calide aut frigide. aut humide.
aut sicce. Et incipiam in hoc ab universa specie
deinde perveniemus ad animalia et plantas. nam

cum nos hac perfecerimus via complebimus illud ad quod
intendimus dicimus ergo quod preparatio quod medium in uno
quoque genere. et precipue in universa specie generatorum fiunt a
commixtione extremorum. oportet necessario ut
sit eius extimatio et cognitio quidem ex eis. et
illius quidem extimatio ex facilimis est rebus. Et
illud ideo quoniam cum tu inceperis ab aliquo quod sit ca-
lidissimum rerum que sub sensu cadunt. sicut ignis
aut aqua que est in summo fervens. deinde
descenderis similiter omnium que frigore cognoscuntur
sicut glacies aut nix. deinde extimaveris
inter hec duo extrema spatium aliquod. et divi-
seris hoc spatium in medio vere. invenies equa-
le extimative. et est res cuius elongatio ab
unoquoque extremorum est elongatio equalis. Si
potes perficere hanc operationem, si acceperis quan-
titates equales glaciei. et aque ferventis. et
permiscueris eas. Et illud ideo quoniam res ex eis
commixte longitudo ab extremis est longitudo
equalis. similiter arte que adhuc. et arte quam mor-
tificat et stupefacit frigiditate sua. et neque est tibi
difficile tangere rem quam hec commixtio admi-
scet. et assumere ex ea cognitionem rei medie
in universa specie inter caliditatem et frigiditatem. et servare ipsam
in mente tua. donec de reliquis rebus dones
comparationem inter eas et inter ipsam donec iudicium
quod sit tibi. Et si tu quoque permisceas terram siccam aut
cinerem aut aliquid aliud simile ex eis que
vere sunt sicca cum aqua. ut sit ei equalis in
quantitate proveniet inde corpus medium in
utrisque oppositionibus sicca et humida. non ergo est diffi-
cile est in hoc capitulo ut scias hoc corpus consi-
deratione et tactu. deinde ipsum in extimatione
tua conserves. et ponas ipsum sicut regulam
ad sciendum humiditatem et siccitatem diminu-
tam aut augmentatam. modo aut ut corporis
quod in hoc capitulo exigitur caliditas sit equalis
et illud ideo quoniam hoc corpus quod est inter caliditatem
humiditatem et siccitatem. cum pervenit ad summum ca-
liditatis aut ad summum frigiditatis non considerans
quam perveniat tibi ex eo fantasia falsa.
donec quoniam extimes quod est humidum complexione equali.
et extimes alia vice quod est siccum complexione equali.
Et illud ideo quoniam si calefiat donec equalitatem
pertranseat liquefiat et fluit. et apparet tibi ex
eo fantasia quod sit huius quantitate equali. et
si infrigidetur plus quam oporteat congelatur
et stat et non movetur. et demonstrat ex eo durities ei
qui ipsam tangit. et apparet tibi propter hanc causam
fantasia mendosa quod sit siccum. cum autem inter cor-
quietas siccitatis et humiditatis. quantitates equa-
les. similiter sunt in ea caliditas et frigiditas quan-
titates equales tangens hoc corpus non sentit
ex eo superfluitatem duritiei neque lenitatis. Et cum
hoc non est possibile ut commisceat res istas
donec totum corpus earum sit commixtum per totum
scilicet calidum et frigidum siccum et humidum. Et illud ideo quoniam cum tu

al' illa
ē uicinitas
~~al' opere~~
frigida extrema
et
humidū
in al' cor'

infundis aliquid terre in aliquo aque. iam
estimat aliquis quod illa pars aque iam commix
ta sit illi parti aque terre. et permixtū sit alter totū
cuiusque earum cū toto alterius. sed ista commixtio non
non est inter totū et totū earum cuiusque. sed subtilis
inter partes paruas cuiusque earum. commixtio autem to
cius uniuscuiusque duorum cū toto alterius est ex opera
tione dei diui benedicti et summi. et opere nature. et
difficile quidem est ut sit taliter commixtio.
ca. et frigidi. s. totius ex toto uniuscuiusque eorum cū to
to alterius. Equalitas autem inter duo simplicia
quarum unumquodque a sensu occultetur possibile est ut
perueniat non a natura tantum aut a deo benedicto
et summo. sed a nobis. et illud ideo quoniam non est nobis dif
ficile accipere humidum et siccum. et permiscere
ea donec ponamus ex eis mediū ex illa permix
tione. et similiter ex calido et frigido. Sed tibi quidem
apparebit et demonstrabitur ~~tibi~~ ex hoc o
pere quod sit equale inter caliditatem et frigiditatem
et demonstrabitur tibi ex alio corpore quod sit me
dium inter duriciem et lenitatem. Et similiter
repperies cutem hominis cū fuerit uere et media inter
omnes extremitates. s. inter calidum et frigidum
et inter durum et molle. et ex reliquis cutibus pre
cipue cutis interior palme inuenietur esse medi
um. Et illud ideo quoniam de hac cute iudicatū est ut
sit regula omnium corporum sensibilium. quoniam pal
ma est posita instrumentum sensus sapientissimo
animalium et prudentissimo corporum. et propterea oportet
ut sit elongatio cutis eius ab omnibus extre
mitatibus. s. calido et frigido. sicco et humido. elongatio
equalis. propter hoc facte sunt in ea ex omnibus ex
tremis partes equales. et non ex permixtione earum
adinuicem tantum. sed commixtione totius eorum per totum.
Et illud est quod nullus nostrum operari ualet. quoniam
est ex opere nature. Et in membris quidem que cute sunt
duriora. sicut ossa et cartilagines. et cornua.
et capilli et ungues. et ligamenta et ungule et
penne. siccitas est magis augmentata. Et in illis
autem membris que cute sunt molliora. sicut
sanguis et flegma et pinguedo. adeps et medul
la et cerebrum et nucha. humiditas est magis quam
siccitas. et sed quod siccius membrorum omnium siccitate sup
greditur cutem palme. similiter minuitur ab ea
humiditas membrorum cetera. Videtur autem michi quod sermo
meus iam ~~non~~ peruenit ad magis utile eorum de qui
bus loquimur. Iam ostendimus de homine quod tempera
tior rerum. et non est animalium tantum. sed reliquorum corporum
temperatior. et quod cutis que est super interiora pal
me temperatior membris que sunt in eo. uel inter
omnes species superfluis. Sed oportet ut in hoc loco sermo
nem mutemus sistentes inquiramus quis hominum
sit cuius complexio est melior complexionum. Ille namque
homo est quem nos oportet ponere mediū omnis
speciei. et inter omnes homines. et reliqua animalia
deinde comparemus ei reliqua corpora. et ponamus eum
terminum et experientiam ipsorum donec iudicemus

decens que sunt calida aut frigida aut humida
aut sicca. Oportet ergo iam ut in hoc loco mul
tas cognitiones aggregemus. et illud ideo quoniam cum tu
perscrutaris speciem uniuersam. oportet ut ipsam
mediū reperias. et similiter cum plantas et animalia com
paras. Et nos quidem in precedentibus iam narra
uimus cognitiones omnes communes que significant
in complexione equale in omni specie. cognitiones autem que
ostendunt equalem in complexione in speciebus animalium
nosceuntur ex operibus que consequuntur unumquodque eo
rum. Et illud quod homini est decens ut sit sapientissimus
et prudentissimus. cani autem ut sit humilimus et fortis
simus. leoni ut sit fortissimus tantum. et oui ut sit
humilima. Et Aristoteles quidem iam demonstrauit in
libro suo qui est de iuuamento membrorum. quod operationes
corporis oportet esse conuenientes moribus anime.
nos quoque illud declaraui non minus. hec
namque est scientia in cognoscendo equale. Exercita
tari autem in cognitione equalis facile est in
unoquoque genere animalis. et in omnibus eis non est ex opere
hominis desidis. sed ex opere perueniens
in studio. nec peruenitur ad inuentionem me
dii inter omnes res particulares nisi experimen
to multo et cognitione multa. Et secundum hanc quidem
semitam possunt sculptores et aurifices. et
uniuersaliter omnes qui rei similitudinem afferunt
peruenire ad hoc ut forment optimam formam
in unaquaque specierum animalis. donec assimilent ad si
militudinem optimam hominum aut optimam
equorum. aut optimam boum. aut optimam
leonum. per comparationem ipsorum ad mediū in illo genere.
quod conantur assimilare medio. Et iam quod
laudatur exemplum polliceti. et nominatur regula. nec
nominatur hoc nomine nisi quia cum membra eius omnia
adinuicem comparantur inuenitur inter ea equa
litas uera. Regula autem quam nunc inquirimus
est melior hac regula. Et illud ideo quoniam homo qui est
equalis in mediocritate carnis non est medi
us hoc est inter humiditatem et siccitatem tantum. sed
secundum optimam plasmationem. et iam possibile est ut
hec plasmatio sit sequens equalitatem com
mixtionis elementorum. Et possibile est ut sit preparatus
ei diuina ~~dispositione~~ desuper. Ille uero cuius dispositio
hec fuerit oportet necessario ut sit equalis in complexione.
Et illud ideo quoniam ei qui in mediocritate carnis
existit equalis non generatur illud nisi ex equa
litate. et corpus quidem cuius habitudo hec est. cum
hoc habet ut eius operationes secundum optimas dispositiones.
et ut in eo sit duricies et mollicies. et caliditas
et frigiditas secundum equalitatem ~~corporis~~. in cute palme
intrinseca palme cum nudum consecutum fit ipsa
aliquid duritiei. secundum quod consequitur autem
palme aratrum et ancus gladium. Palma namque
duobus attribuitur iuuamentis quorum unum est
et alterum motiuus. et palma quidem mollis per
scrutationi sensus est aptior. propter hoc facta est cutis
media inter omnia membra hominis tantum. sed in uniuersa

Et palma dura ututi intentionis aptio

dicit q sensus tactus est ex ea ƒm salutē ƺ uitatē. Et manifestū qd ē q cutis illa ē media i duritie ƺ mollitie i ter oīa mēbra. Et tu qd potis scire q ipa ē media, it calitatē ƺ frigiditatē ex sba ipi ...

sba oīu3 cor q sūt i gnaē ƺ corruptoē. Nō cutis q ē dura ƺ calosa ƺ lapida sicut cutis q remanet ƒ dispōnalē ƺ ipa q ē ē qua p̄ illud io qm illa cutis est sic neruus in quo sit sanguis media uē inter carnē et neruū ac si eēt ex mixtione horu duoru. Cutis aūt neruus est priuatus sanguine ƺ ƒis cutis caro ē multi sanguinis ƺ calla cutis uō ē media int eos ƺ illud io qm nō ē priuata sanguīe oīo sic neruus nec multi sanguinis sic caro. Si ei hāc cireris loco regule et rectorij i oīa mēbra alis ē in cōparatūs ei alia mēbra et expleēis ea pis inuenies icis earo spēs relique ānu q sūt iequales et ego q narro tibi ōnē cuiqz eorū singulāit. Dico ergo q fba ē frius ƺ humidus eis. sanguis calior ƺ humior est eis sz tn i humiditate nō cōsequit fba. Et pillus ē frior mēbris ƺ siccior eis ƺ os ē mi eo i siccitate ƺ frigiditate ƺ cartilago ē sicca mi osse ƺ post cartilagīe ligamētu ƺ post ligamētu corda ƺ post cordā paniculus ƺ uene pulsatiles. s. cor hāc uenarū ƺ post ipas nerui duri. nerui uō molles ƒnāz - sūnt cutis imēietate int humiditatē ƺ siccitatē. Sz in alta oppōē nō ē neruus medius it calitatē ƺ frigiditatē. b'm ei diminutio acā ƒ diminutōe; sāius i cōsilr oīu3 reliquoru mēbroru q an diy' frigitas sup habūdat cuti. ƒ q sane prua donec sit cor ueāz. q p oīb; mēbris sanguīe habūdāt. s. pulsatiles ƺ nō pulsatiles priuata sane et i n̄ sua uicitate tn sanguis calefiūt dōn ad ōnē meia3 pueniūt. Et sanguis acquirit calorē a cord. Cor ei plus oīb; mēbris sanguineū ē et plus eis calidū ƺ p' ip ep. Cor nō par elloga assiccitate cutis. ƒ ep multi ē ellagati i h' caplo ƺ b' sup fluitatē lenitatis sup cutē tn calio caro existit. Nucha aūt ē huīor ƺ frior ƺ hui ea ē cebro et cōhuīor ē piguedo cui coagulatō nō ē n̄ pp frigus paniculorū ƺ illd io qm olo spisso sūt ē. et cōgellāt cōmē ei obuiāt fria san priuata ƺ n̄ q possibille ē ut piguedo i cauitu cpis coagulē. nz i cauitu uenarū pulsatiliū uel nō pulsatiliū. nz i cauitu cordis. nz i cauitu alicui mēbroru uehemētis calitatis ƺ pp q ei cōgellatō fca ē ei resolutō ƺ liqfctō a calore sicut resolutō ~~a calida~~ reliquoru corporū coagulantur. Cerebrū uō nō liqfit ƺ nō resoluitur cū calefit ƺ pp oz ut cerebrū sit mi humid piguedine ƺ mi huiā piguedine ē caro pulmonis ƺ illd io qm h' ead nō resoluit cū calefit ƺ adhuc mi humida piguedine ē caro spleis ƺ renū. Hec tn ista cute sūt huiora. Adh' āt deuiriatēs afferan i hus q p' sequit totū q remanet de ōni narrabo i duob; tractatib; qui huic sequit sermoēz.

lib' secūdus i capit. Ca.

p'. i q docet cōpfōe eqlē ōne i uniusa sba. xi

[Q]uā breuit narrauim in sermōe q ē an' hc q corū calidū ƺ frio ƺ hu. ƺ sicut sūt ex reb; q dīcūt ƒm mōs diuisos et hostēdim q spēs ānū sunt nouē quarū una ē eql ƺ cōmēsurata cōplio ƺ relique ab equalitate egrediūt quarū. q. sūt simplices et singulares in unaquaqz quarū una uicit qualitas. s. calitas. frigitas. hu. ƺ s. quatuor sūt cōpoite. p'g dicentes aūtūte uictorie uniusautusqz oppōn duarū.

cōplexionis ~~c~~oppōitō~~

s. quarū unaqq ē int calitatē ƺ frigitatē ƺ alta oppō q ē int siccitatē ƺ hu. dicam g nūc cogitōēs q signt has spēs ƺ ponam prīc an equal ōnis. q'm h' ē anti quior oīb; ōnib; i bōitate ƺ ordine ƺ pp exstimatōis sēq equale in ōne exstimatōis i uentī dici absolute i uniusa n̄ rez existitiū. ƺ dici i unoquoqz gnū ƺ unū qqz horu duoru ē absqz alto. Vidi nūc uti quiuā ō eql ōne quo uniusa expit sba. Et iā q ostēdi q' ei ƺ diuitatō ē eqlitas prīū elloru. nā cā h' eqlitatis ē pp q cō i qua ipa repitur ē meia uē it oīs extremitates ultimas dici cōmēsurata ƺ eqlitas. De equali quoqz i unoquoqz gnū n̄ regulā dam n̄ iudicam n̄ ex opib; ƺ uicaītis q unicuiqz illoru corū sit ƺ pp h' pp ē ut idē corp alis aut plante sit mediū int ō q sūt i gnē i eqle ƺ nō tpate ōnis ē cōpat aliy gnū aliū aut plantarū aut corpm inaiatoru. corū nāqz uiuū cōpat corū mortuo i ueni uiuū calius ƺ huius mortuo. v. g. uiui nāqz leo calior ƺ huior ē mortuo sup cōpas sibi ipi aut cōpas ip aliy ƺ pp h' dixerit antiqui q al' ē calidū ƺ hu. nō q calitas ƺ huitas i eo absolute uicat cōmulta alia uidam fca ƺ sicca sic epidermis ƺ pes ƺ mīsde ƺ apes ƺ formice. Immo nō dici ōt alib; q i eis uicat calidū ƺ humidu n̄ cū cōpātur mortuo ex ipis. apis nāqz ƒ uita remanēs ē maioris calitatis ƺ huitatis ape mortua ƺ formica q iam mortua ē ƺ remanet ƒ uita huiorū ƺ calior ē formica q iā mortua ē ƺ cū cōpāt h' hoī boui ƺ equo ƺ reliqs aīalib; q sanguīe3 hūt i ueniūt oīa h' fria ƺ sicca cōplioē ƺ sitū i cōpares ea uniusē sbe ƺ pcā expiens ea nō i ueies ea n̄ fria ƺ sic q ad ē i unoquoqz gnū3 ē aliqd a meio remouē nō noīa n̄ ab eo q i eo uicat sili ƺ i uniusa sba cō ad pēsit mediū nō ō ōipō qd sit eql' cōplioīs. sz ōz ōipō q sit calidū aut frīo aut siccū. aut humidū. Et iā q hostēdim an q hō ē tpatoris ōnis oīb; alib; ƺ nō ē tēpatōris cōplioīs alib; tm. sz ē tpatoū platis ƺ reliquis alus corib;. Qm aut hō cōpōitus ē ex mēbris plib; ƺ diuisis tm est q illud q ex eo dicit ōnis equal' absolute est mēbrū meiū it ō mēbra alis mei i ōne sua ē cōplioīs reb; oīb; tpatoris absolute. Et iā q ostendimus q h' mēbr i hoīe ē cutis et exaute pre q ē i uol' manuū cū remanet ƒ eēntiā nē. Et ostēdimus ƺ an q nō cutis oīs hoīs ē meia i uniusa sba absolute. i mo nō ē ū n̄ hoīs qui hoīb; oīb; ē tpatoris i ōnis. Int hoies nāqz diuisitas existit multa cū patoē uni hoīs ad alios. Et tpatoīs q ōnis i oīb; eis ē ille ē eorū uides mēm uē it oēs extremitates. s. i matiē ƺ piguedinē lenitatē ƺ duitie3 ƺ calitatē ƺ frigitatē ƺ illd io qm tu i ueis i eo ~~ullā har~~ cū tangis unū q eorū hoīū. aut qlitatē bona uaporabile3. aut calitatē ignea acuta3 aut nō iuenis i eo ullā harū calitatū duarū sz i uenis alin frigitate3 uicētez. Et oz ut i telligas ex ƒ mōe meo frigitatē uicentē i q ƒ mo mīs sit ē calore alis ƺ alis sāguīe3 hūtis ƺ sit cōhere sanitas. H' nāqz dispō hoīs ē qui ē tpatior oīb; hoīb; i ōne i corū ~~alis~~ suo. Et ē ā in

al' pu..

al' hui

ita

suo ita q sit eqle ƺ cōmēsurate ōnis i illo gnē. et ē

al' calitas

i cōplōe sua. Et illud ideo qm mebrū medium int mebra

mēd

al' quorū eorū ad alios

qd aliqua ille

aia meius ut int audaciã ₇ timorẽ. ₇ it tardũ
₇ uelocẽ. ₇ it taciturnũ ₇ u̇bosũ. ₇ it misicor-
dẽ ₇ iuidũ ul' dolosũ. scil' talr fuit eit hõe aie
amicabil' ɔsidans fraternitatẽ hoĩnũ mitis.
Ex his g' signib; cognoscat hõ equal' i ɔ̃ne sua.
Et ipe q̃ sũt ṗ quib; scit' ₇ digores. ₇ potes ad
dẽ post istas res multas sequẽtes ₇ exeis q̃b;
illud significat'. Et io qm illud comedit ₇
bibit modate ₇ digerit cibũ suũ. s; q̃ oz. ĩ ut ai
pleat' resolutõ ei nõ istõ tm̃ s; i ueĩs ₇ i toto coz.
Et ad sũmũ oĩs opatões q̃ noiant' nãles et
oĩs opatões q̃ noiant' ales sũt ieo s; dispoĩtẽ;
q̃ n eax uitupã ₇ illud io qm i sensib; suis ẽ s;
optias dispões. ₇ i motu q̃z mbroz silr ₇ color ei
ioib; dispoĩb; ẽ boñ. ₇ ei hanelitus ẽ bonus
in oĩb; horis. ₇ ẽ mediũ iter dormientẽ ₇ illuz
i quo uicit uigilie. ₇ it lenẽ ₇ pilosũ. ₇ it albũ
₇ brunũ. et capilli ei dũ ẽ puer sũt ɔcliuiores ad
albedinẽ quã ad nigredinẽ et cũ ad finẽ pueit.
ad olescẽtie fit s; ɔ̃iuz ei. ul' illi. Et qr iã me-
morati sum' diuisitatis dispõnis ietatib; tunc
nõ ẽ malũ ut ɔ hoc s̃mõẽz ẽ aliquẽ faciamus.
₇ iã quod uolebã icipe narrare ṗ̃m eas imaḡq;
hax signi. quas narraui. s; qm inquisitio ɔ etã
tib; ualõ cita fuit nobis ₇ i hac hora ₇ i hoc s̃mo
ne. ₇ ẽ h; iã significatũ fuit nobis de inuentõe ₇
illax cãruz in amirabiitatẽ ipã ĩ ut sit facili.
tũc iapiam' ɔ ea ṗm. Extimemus ergo iã
al' incipere gñari in matrice ut sciamus qua
liter ẽ s; ultimũ caliditatis ₇ h. Et illud io
qm ɔstitutõ alis ṗma nõ ẽ n ex sanguĩe et sp
mate. s; hẽc duo nõ sũt n calia ₇ huida. q̃ ɔ inde
paulatĩ et icessant' exicãti. donec ex his pereẽt
ṗ̃m panniculi ₇ tunice ₇ uisca ₇ uasa. Et pa ge-
nerant' postremo ossa ₇ ungues ₇ cartilagies
₇ illud io qm añ quã possibille sit i sba' qua
gñat' al' ut exicãtur ₇ coaguletur nõ ẽ pos
sibille quod gñet' aliq hor membroz q̃ ɔ diximʼ.
Et illud io qm tunice ₇ panniculi ₇ uene pul-
satiles ₇ nõ pulsatiles ₇ n uiuo fiũt n ex tuisiõe
fcã i sba ex qua pcãnt'. Ossa aũt ₇ cãtilagies
et ungues et uiscera nõ generãt' n ex ɔgelatõe
illi' sbe. Cumq; ɔplentur h; membra i embrẽ.
tũc nascit'. ã m tũ natus hora natiuitatis ₇ parũ
postquã nascit' in ultimo exitit huĩitatis et
par loco limositatis ₇ tñ; uene ei pulsatiles ₇
nõ pulsatiles aut uisca ei aut caro ipi sũt i
illa hora s; dispõẽz hãc tm̃. Veru q̃ ossa ipius
que tm̃ s; q̃ sũt ossa sũt sicciora oib; mbus ₇
ita ut mulieres q̃ nutriũt infantes eq̃t et re-
aficẽt figuras ossiũ eoz ₇ oĩa mbra q̃ sũt i
eis equatur ₇ aptãt' sicut uasa fcã ex cera h;
naq; ẽ pueitus supfluitatis huĩitatis i toto
corpore ĩfantis. Et situ ṗspexeris aliq al'
cũ nascit' ₇ ceciõis ex eo q̃ a noctis ĩ aueĩs aut
asperis ṗpm ɔ nascit'. i ueies carnez
ei mucilaginosã ₇ molles. ₇ cẽ g' ossiũ eius
in ueies sile caseo ɔ coagulatur ₇ ṗp hoc fit

caro aial' cũ nascitur insipida ṗp multitudinẽ
huĩditatĩ in ea. et ṗp hoc repi in carnibus porcel
lox ex agnox. q̃m carnes iste huiores sũt cãmb;.
Ex hoc uõ cãnes ṗp q̃ sũt sicciores sũt meliores
illis carnib; ₇ cibariũ ex eis ẽ saporosius. ₇
In illo ẽ q̃ ẽ maioris etatis ãtiq̃oĩtis ex alib;
ẽ dispõ s; opposit dispõis alis ṗpiqui tp̃a natiui
₇ illud io qm oĩa ossa ₇ ligamẽta sũt uehemẽt
sicca iore ṗuata ₇ lactus ₇ caro ipi sũt n uosa
₇ dura ₇ uene pulsatiles ₇ nõ pulsatiles ei sũt
loco corrigiax. quib; nõ ẽ sapor n; gustus. ali-
u; aũt q̃ sũt int' illud q̃ iã ṗcessit in etate cũ se
nectute; s; ellõgatõe ipi' ab ea erit diminutio
a fineq; siccitatis. illius uõ q̃ ẽ ex eis i iuuẽtute
et ẽ adhuc i augmẽto lõgitudo ab huĩitate ₇
nati ṗpinqui tp̃i natiuitatis ẽ s; ṗcessioẽm
ei in etate. In etate aũt status in ueĩs oĩa
alia digora ut sint mẽ int' extremitates qm
siccitatis finis ultimus nõ ɔsequi n i senec
tute. nec adhuc ẽ i ea huĩitatis ₇ mollicieix
multa sicut illud q̃ ẽ i etate infantis ṗpiqui
tp̃a natiuitatis. Quare g' quidã prudẽtiũ
meicoz senes dixerũt huĩdos. Dico ergo q̃ cũ i
h; ẽ multitudo supfluitatũ q̃ facit eos errare. et
illud io qm oculi eoz i cessant' lacrimãtur. et
ipoz nares i plent' mucilagine ₇ ora ipoz in
plent' saliua multa ₇ tussiũt ₇ expuũt flã si-
gnificat ergo illud i eis q̃ eoz pulmo hi huĩtat'
plenus est. ₇ stoĩ q̃ ipoz pleni sũt flate. ₇ oĩs
uicture plene sũt huĩitate mucilaginosa. ₇
Et n ẽ aliqd hor ɔ̃iui ei q̃ dixi ɔ senib; qm cũ
eoz sit sicciora corpib; ₇ illud io qm tu i uenis
n uos ₇ uenas pulsatiles ₇ nõ pulsatiles. et
tunicas oĩu; membroz i corpib; al'iu senũ sicci
ores ualõ q̃ fuĩnt ṗus uerũ tm̃ cadat ea ĩtius
et exitus aut huioz flaticus aut huĩitas mu
cilaginosa. s; iã pueit ex ellõgatiõe oĩu har
signi ad h; q̃ sig' q̃ senex i ɔ̃ne sua sit huĩdus.
ut significet ɔtestificet' in s; siccitate. Et
illud io qm uniũq;q; membroz i coz senis nõ fit
n siccitate aumẽtatũ q̃ i hac dispõe nõ nutri'
ut nutriebatur ṗus s; ipa mbra ɔ ɔ bilitate
caloris nãl' resudãt exitus multitudies sup
fluitatũ huĩditatũ. Profunditates uõ corpis
eq; eoz ẽ sicca. qm nõ ẽ pot' attrahere nutrimẽ
tu; ad meiora. neq; sumit ex eo q̃ sufficiat. ₇
Iam g' m ẽ q̃ senex nõ ẽ huĩdus i membris suis
ṗp hoc imo nõ ẽ huĩdus n ṗp supfluitates q̃ i ipo ₇
aggãnt'. ₇ q̃ cũ h; ẽ sicci nõ ṗp supfluitates
in ipo aggatas. s; ṗp coz membroz suoz. Iam
uõ m ẽ q̃ ẽ huĩd' mõ uno ₇ siccus mõ alio. ₇
Veru tñ nr' s̃mo nõ ẽ nc ɔ supfluitatib; q̃ ag-
gantur i corpib;. imo ẽ ɔ ipis membris ṗpis cor
ṗoib; quoz s; cẽuz nãlẽ auẽtib; ɔpletur uita.
Manifestũ ẽ g' iã q̃ q; senes ẽ siccus ṗp ẽ qua
puer ẽ huĩdus. s. ipis membris radicabilibus
solidis. s. ossib; ligamẽtis et panicul' et uenis
pulsatilib; ₇ nõ pulsatilib; ₇ n uis ₇ tunicas.

al' modeste

·sicior

multũ

Hic .6. d[icitu]r d[e] q[ui]b; etatum et hic d[e] etate secundũ.

v[el] asp[er]ioris al' p[er]eyeris ad ad cal.

iearnibus. Et quia lenium fuit quam assimilatio eius senectuti, siccitati plante. Et illud ideo quoniam plante dum sunt nove et recentes sunt molles et humide. deinde quanto magis augmentantur non cessat siccitas in eis et augmentatio donec ad ultimum omnino siccentur et hic quidem est in eis mors et finis. Iam ergo patet ex hiis que diximus quod senex est in ultimo siccitatis secundum etatem suam et manifestius secundum sensum est quod hic quod est in ultimo frigiditatis. et propter hoc advenit ei egritudines que inde nos non contradicimus illud ideo quia quoniam tangimus corpora senis invenimus in eo frigiditatem. et propter hoc advenit ei frigus. scilicet ut marcescat et nigrescat et velociter adveniunt ei egritudines frigide. scilicet applia et paralisis et stupor et tremor et ei alenceli et corica et brancus et catarrus et raucedo et forsitan totus eius sanguis. pro parte ipsius destructus est. Et propter hoc privatur rubedine colorus propter quod sanguis destruitur in digestione et spissio ciborum et generatio sanguinis et receptio cibi atque nutrimenti et considerationis et motus et sensus in sene sunt debiles et ideo non complentur secundum quod oportet. Et ut uniuersaliter dicam iam senectus in nil aliud est nisi semita ad mortem. quoniam mors non est nisi extinctio naturalis caloris. tunc senectus est arefactio eius et extinctio. Capitulum 2. de diuersitate caloris iuuenis et pueri.

Sicut autem non conuenerint in etatis infantium et etate iuuenum. scilicet quis eorum amplior et utrumque eorum et nec est facile iudicare de diuersitate ipsorum. illud ideo quoniam sermo utriusque harum duarum sectarum est sermo sufficiens. scilicet dicentium quod infantes sunt calidiores iuuenibus et dicentium contrarium illi. scilicet quod iuuenes sunt calidiores infantibus. Et illud ideo quoniam secta prima extimat quod sanguis est calidior omnibus que sunt in corpore secundum naturam et quod in embrione in principio non est nisi sanguis tamen pro parte ex corpore ad ultimum. consecuta sunt membra ipsius suam formam sunt in eo ossa et vene pulsatiles et non pulsatiles et reliqua membra non tamen uincit super ea omnia nisi rubedo. et est in eis ex sanguine puro qui est in ultimo caliditatis. et si fuit illud ita tunc infans calidior est iuuenibus et est in eis amplior quam in pueris. ita quod propter hoc accidit eis fluxus e naribus multus et frequens. quoniam quod multo est calidior sanguine plus habundat in eis quam in omnibus aliis etatibus. Et iudicant quod iuuenes sunt calidiores pueris et ostendunt super hoc ex operibus que uero de secunda sunt secta iudicantur ex augmento puerorum et quod ipsi desiderant cibum et digerunt plus secundum proportionem corporum ipsorum et iudicant quod caliditas in pueris est amplior. Et qui de secunda existunt secta dicunt quod augmentum non fit in pueris nisi propter humiditatem et non propter uirtutem caliditatis. et dicunt de pueris quod indigendo non superfluunt iuuenibus immo in hoc uehementer minuuntur ab eis. et illud ideo quod adolescentibus aduenit uomitus in quo egreditur cibus non coctus et ego superfluitatum humiditatum non coctarum desiderium non est propter dominium caliditatis sed est propter contrarium. et illud ideo quoniam membra quibus est desiderium non desiderant nisi cum in eis uincit frigiditas. Et secundo quidem quoniam propter quod in adolescentibus non tamen conuertitur cibus ad nutrimentum corporum ipsorum. sed hec conuertitur ad augmentum. Fit sunt indigentes pluri cibo quam adolescentes quod plurimum minuunt manifeste in omnibus operationibus reliquis a iuuenibus.

Et illud ideo quoniam pueri non incedunt nec currunt, nec faciunt aliquam operationem. quam adolescentes et iuuenes faciunt. sed et illi et illis secundum quod dicunt pueri in iuuenibus ad ultimum bonitatis. Et ulterius quod puer est imperfectus et iuuenis aliter perfectus. Et ille qui est fortius ellis et uehementioris operationis et dignius eis ut sit per perfectionis. est dignum ut sit in eis magis uincens. In pueris uero inuenimus sompnum pluriorem quam possibile est et iuuenibus minorem quam est. Et de sompno quod secundum quod dicunt non extimat aliquis et sisit in sanus quod sit aliter quam quod uincatur calor innatus et sub ingenti multitudine humiditatis quod ad hoc notum est ex ebriis. et ex eis qui superflua utuntur balneatione et secundum hunc quidem modum papauer sompnum euenire facit et poma mandragore et latuce. Et omne quod in omne sua est frigidorum et humidorum. Hec ergo disputationes currunt inter duas sectas de omne harum duarum etatum de quibus locuti sumus. omnes uero altercationes ipsorum narrare apud me est superfluum quoniam disputatio de contemptu omni intentionum ipsarum ad inuicem iam satis manifeste patet ex eis que narrauimus et illud ideo quoniam ambe secte de logico ratiocinantur super res primas ex rebus suis et inquirunt ex eis super illas. Et illud ideo quoniam ipsi rerum in sermone suo construunt quam auditor eorum iam sciuit et cognouit qualiter sit nutrimentum. et qualiter sit digestio et similiter loquuntur in de ymaginatione et intellectu et operationibus mouentibus et de operationibus naturalibus. et rememorantur de aduentu sompni et natura ciborum. Nichil uero horum est cognitum rerum absolute nec facile. Immo unumquodque ipsorum multa inquisitione indiget et forte non est possibile eius inuentio nisi prius sciatur quod qualiter cognoscatur de hiis. scilicet et ideo et illud ideo quoniam si nos cogimus eos declarare rerum utrumque harum rerum quas afferunt ita ut cognoscatur. tunc indigebunt necessario redire ad loquendum de omne de qua intendimus donec sit eorum sermo et inuestigatio de operationibus et inuentione uirtutum ciborum et medicinarum et sompni et reliquorum que similantur illis et afferant demonstrationes super has ad quas nunc intendimus ex hiis rebus ac si essent res quarum cognitio iam possessissent. Ego autem has similitudines demonstrationum non laudo immo si melior est sermo in uerus non mihi quod iste ullo modo sint demonstrationes sicut iam ostendimus in locis aliis secundum expositionem perfectam. Dico ergo quod melius est in omni doctrina ut determinemus ordinem scientiarum et notitiarum. sit ergo principium totius inquisitionis de omnibus et est clauis non est nisi inquisitio de ellis an sint eorum que non recipiunt in proportione et alterationem omnino aut eorum que possint conuerti et alterari. Et sermo uero in quo sumus non est nisi sermo ueniens per cognitionem illorum tunc non oportet ut iudicemus et unusquisque eam prius quam sciatur post. sed oportet ut utamur rectitudine et equalitate ita ut sit res que super eas queritur demonstrata aut a rerum sensu apparentium. aut aliqua rerum super quam premissa est demonstratio. Contingit ergo iam quod non oportet nos rememorari euentus sompni digestionis nec augmenti. nec aliarum aliarum eorum assimilantur eis sed oportet ut sit inuestigatio nuda ipsius secundum res ad quas intendimus secundum singularitatem questionis

---

Quod si desiderium cibi adholescentium amplius fuerit non tamen erit illud ex eo quod significat uirtutem caliditatis in eis. primo quod quoniam neque alicui animalium

Secundum superfluitatem et propinquitatem embrioni.
Altera autem secta est eorum qui dicunt ratione quod sanguis multus est in infantibus

---

2
animal
principium
aliter quoque
aliter secundum quod
augmentum et quale sit
aliter oportebit
sint eorum demonstrationes sicut unaquaque duarum rerum equalium. scilicet ut demonstrationes afferantur ex istis rebus tamquam in consimili existentes ac si essent res quarum cognitio iam possedissent cum
aliter est
de re operationum
nec

iam fecimus in sermone qui est ante hunc. Et illud ideo quoniam postquam iam breviter narravimus. Et dixi quod res que est actu est preter rem que est potentia. quod oportet ut loquamur prius de eo quod est actu calidum aut frigidum aut siccum aut humidum. facile est scire apud unumquemque. et illud ideo quoniam operationis tactus est discernere inter has res quibus significamus quod ignis est calidum et de nive quod est frigida. Quod si apud eos est modus alius quo possibile sit cognoscere calidum aut frigidum aut reliqua significet nobis illud. nam cum ipsi si nobis fecerunt fidem illi tunc faciet fidem scientie nove magne subtilis. sed si fuerint minores dicere digni usque tunc illud quod ipsi dixit est de sapientia mirabilis. ipsi namque protulerunt dicentes quod res sensibiles different per illud quod est antiquius sensu. quod si non fuerit possibile ut sit res alia preter sensum . sed corpus que actu sunt calida. tunc tangant multos virorum perfectorum et senum et adolescentium et puerorum infantium. nam contra illud fecerunt invenientes istis qui sunt calidiores et qui sunt minus calidi. quod si inquirunt de differentia de nive. an oportet ut existimetur quod sit alba sicut videtur eam omnis homines an non sit alba sicut vidit anaxagoras et similiter inquirant de pice et corvo. et omnibus rebus. et illud ideo quoniam non oportet ut visum habeamus spiritum. donec non credamus ei in albo et credamus ei in nigro absque differentia. sic sunt non credentes omnibus rebus que apparent sensibiliter. et non oportet ut iudicet de ave que vocatur cignus quod est alba. nisi perscrutati fuerint prius de illa ratiocinatione. neque de calore aut de die aut sole. et similiter non oportet eos credere auditibus suis de vocibus. nec suis odoratibus de odoribus et nec suis tactibus de rebus tactis. nam hec est ambiguitas primo et sectorum eius ad sapientiam infinita. sed oportet eis qui iam elegerunt meliorem sermonem omnibus sermonibus et perfecte et est sermo qui ponit calorem frigidum siccum et humidum esse elementa prima ut percipiant ex erroribus ipsorum et involutionibus admonere ponentium hoc primum ut non sciant quod radix omnis differentie omnis et primum ei non sunt res sensui et intellectui manifeste et quod qui in hiis primum erradicantur dubitat in quesito eius de aliis rebus est una. Quoniam non sibi relinquid a quo suum ponat principium. sed ego quidem non possum intelligere quid fuit illud quod coegit eos ad hoc ut egrederentur ad hanc arrogantiam longam donec convenirent inquirere rationem ut sciant res sensibiles. Et propter hoc dico quod ego experior ad nudum calorem sed aptum et temperatum ut sit calor est quod potest calor nominatur. et ego conor experiri ipsum et iudicare de ipso ratiocinatione et ignoro autem qualiter ipsi receperunt a dogmatibus diversis. contrarie evenit se ipsos disputatione longa et ego rememoror nunc a quo primum et eam reclamus in omnibus dogmatibus prius sic et omnibus voluntatibus malis non est ut relinquat hoc perscrutatum prius de differentia et inquirat de re similiter ratione differentiarum afferre ac si iam novit quid sit differentia.

Deinceps vero ad illud quod intendimus revertamur et experiamur ergo eam in etatibus diversam tactu prius perfecte et melior quidem experientia est in hoc in uno et eodem corpore infantis quod fuerit filius duorum annorum a quali sit nunc post duos vel tres annos. verbi gratia. si invenimus puerum superflue permutatum ad caliditatem aut frigiditatem in dubiis annis tunc non erit difficile quin comperimus per id superfluitatem alterationis que advenit eiusque ad horam iuventutis. Si vero volueris comparare nunc multum puerorum nimio mixto iuveni pones comparationem tuam gracilem cum gracili et carnosi cum carnoso et pinguis cum pingui et similiter pones comparationem tuam inter illos quorum colores sunt unius dispositionis et relique dispositiones sunt une que esse possunt. Et illud quoniam cum tu queris ut invenias diversitatem que est inter etates experientia illius est sanior et velocior in naturis quibus potest esse similitudo in experientia. vero diversitatis in naturis omnibus cadet error non parvus. nam forsitan diversitas quam invenis inter corpora que experiris non est eam diversitatis etatis sed tamen diversitatis omnis naturalis et similiter etiam oportet ut sit regimen eorum unum et sit a hoc in quibus experiuntur dispositionis unius. Ita ut non compares eum qui exercitio utitur cum eo qui non utitur ipso. Nec illum qui utitur balneo ei qui non utitur ipso. Nec eum qui cibum recipit ei qui non recipit eum. Nec sitientem ebrio. Nec eum quem sol calefacit ei qui propter frigus riget. Nec eum qui vigilat ei qui dormit. Nec ulterius inter eorum quorum ventres sunt conclusi. aut regimina sunt de eluvia que diversificantur eis. Sed oportet ut sit unius dispositionis quantum potest esse preter dispositionem etatis et est tunc comparans a dispositionem eidem pueri sibi ipsi oportet ut tu serves sub hanc similitudinem de qua accidunt ei extrinsecus similia vero. ut non accipias diversitatem accidentem ei extrinsecus propter caliditatem aut frigiditatem ei advenientem et auferas etati. Et ego quidem scio quod est viam quod ego narro tibi viam perscrutationis longam et remotam sed hec via quamvis sit longa tamen est via melior minus quod est assumpta ex substantia ipsa rei quam ad dixi in libro qui est de demonstratione et tu forte eliges viam propinquam et brevem in quisitionibus et experientie et non cavebis si ad vanitatem perducat te. et si tu iam viam illam incessibis scies quod non ad vanitatem tamen non perducet sed licet hec erit longa et remota. et illud ideo quoniam tu accipies rem quam queris in tribus annis. nec in quattuor. sed ignorantia tua remanebit tecum toto vite tue. sed secundum terminos namque horum virorum non est super aliquem ut possit afferre differentiam etatum et manifestam et illud ideo quoniam nullo modo oportet ut per illud verificetur. Ergo oportet experiri colores calidum et frigidum quod est actualem et non potentia et relinquere in principio omnes significationes reliquas. Et ego quidem consulo tibi ut illud experimento perscrutationis mee a experientiarum auditionum narrabo tibi. dico quod ego tetigi corpora multa studiose non puerorum infantium tantum. sed adolescentium et reperi quod nulla duarum sectarum est verarum nec qui absolute iudicat quod iuvenes calidiores pueris nec qui dicit quod sunt frigidiores eis. Et illud ideo quoniam si tu removeris omnes alterationes que extrinsecus accidunt et consideraveris diversitatem que est ex etate tantum non invenies aliquem eorum absolute calidiorem altero. verumtamen utrorumque caliditates sunt diverse qualitate propter diversitatem que resolvitur ex corporibus ipsorum et propter hoc quidam decepti sunt alios et se ipsos et dixit quidam eorum quod caliditas iuvenis est fortior caliditate pueri et illud ideo quoniam caliditas pueri est propinquior nature vaporis et est cum hoc valde delectabilis tangenti ipsum. In eam vero iuvenis est ad acuitatis et tactus eius non est delectabilis. sed hec diversitas tactus est que ducit plurimos hominum ad hoc quod iudicent quod corpus iuvenis est calidius.

Marginal notes:

dicam

dum prosequamur ad illud quod est potentia similiter. Cognitio autem rerum que actu sunt calide aut frigide aut sicce aut humide

al' verum

lagicam super res sensibiles. uerbi gratia ut in quantum differentiarum

al' iudicaverunt

suspectum

al' calore

al' non ne

non

que niti ?

al' lagicam

actu calidum tactu. quod si invenio

al' illi receperunt

al' perversio

et illud est quoniam non est in ipso rememorari qualis fuerit calitas infantis

ut cor adhuiūt. ⁊ forsitā iuenit tm̄ frigitatē cū secuta [marginal note; "hōīm" above]

Illud uō nō ē ita. nā si aliquis in tactu suo diuīsa cor̄ ertuerit donec possit scire calitatē q̄ ē fortior et calitatē q̄ ē debilior ⁊ calitatē q̄ est equalis ei. ego scio q ipse iueniet calitatē aū equalē ipō calitati iuueīs. aū maiorē ea pa[r]r̄fōria aūt exer- citi. est h̄ quā nāliō or̄ ut sit pūi ertitij artibus ⁊ sensiu maīfestiorib;. dico g̃ q aer balnei forsitā ꝯsecutus ē ex calore tm̄ q uix ās ipm̄ tolāre imo iueīt ipꝰ adhurentē se ⁊ forsitā ex frītate tm̄ ꝯ- secutus ē q nullus in eo sudat. ⁊ in q̄ nō ē necēū dicē q̄ triaz hāc ꝯp̄nē pt̄ has duas. qua ꝓpe in dige. s. ꝯ equal. et ipsaz et istas ōnes easdē iueī- mus illā aquā tm̄ calitatis ꝯsecutā ut nō calefi- at ab ea cor. forsitā iueim̄ equalē ita ut calefia- at cor equalr̄. q si ego itogauo te quid sit calīū an aer equal' an aqua equal' nō potis dicē quod aliq istor sit calius alio ⁊ illud io qm̄ ālo ꝯsint siles dlectabiles ⁊ equales ap cor nō ē aliqs tāc hōīs qui dicat q aliq istor sit calius alio. et al- tor frius eo ⁊ si aliquis ā extimet q aqua solūz ꝯsecuta sit finē calitatis ita ut sit in fō feruoris aū aer balnei sit iflamatus integre tc̄ m̄ ē quod cor ꝯburit ab āhobus equalr̄. et si aliquis ā ex- timet q aqua tm̄ frītans ē ꝯsecuta ē ut sit inicia ꝯgellatōi. aut q aer iā integre ifrāt sic ē ei dispō i hora casus niuis. tc̄ m̄ ē q illud frigoris q exeis utrisq cor aduenit. ē b silitudiez unā. Iam g̃ oz ut extimē q calitas q̄ i sūmo ⁊ frītas q̄ i sūmo sūt i aere ⁊ aqua b silitudiez unā ⁊ meiuz inter- exma ē b silitudinē unā i utrisq. Oz g̃ ex h̄ ut sit lōgitudo q̄ ē it extimitates. ⁊ meiuz i aere ⁊ aqua b q̄ntitatez eandē ū dicā d ā cor q est calius equali b q̄ntitatez calefcōnis altius ⁊ sili- dicā d aqua q ē frior b q aer ē frior. Veruz tm̄ ꝓꝓetas tactus nō ē i ambobus eadē. ⁊ ē illud io qm̄ tactus aque equal' nō ē sicut tactus aeris equalis ⁊ q fmo mis i hus duob; ē ait ea d diu- sitate q̄ ē int̄ ea. nos nāq iueimus q quāuis aer sit b unā quātitatez calitatis. ei tm̄ tactus diuisificā b q i quib;dā horis ē q̄ nebulosus et naporosus ⁊ i quib;dā horis ē ~~mūdus et durus~~ sicut fumosus ⁊ i quib;dā horis ē mūdus ⁊ puī. Iam g̃ m̄ ē q calitas equal' i sbis multis diuisificā ⁊ facit errare illū q nō ē discretus et cautus. ita ut extimet q sit diuīsa ꝓꝓ q nō repit eā siles i oib; dispoib;. Iam g̃ m̄ ē q puenit ad cognoscēd equalitatē calitatis i puīs ⁊ iu- ueib; nō ē n̄ hois cuī intellectus iā ē exercitatus in eo q dixi ⁊ cuī sensus ē tactus expimēto multar ꝑticulaīuz ita ut nō erret qui iueiat unū cor in sba hūi. ⁊ alter cor i sba sicca. Et illud io qm̄ pō. ē ut lapis recipiat calitatē equalez calitati quā recipit aqua. ⁊ nō sit illo diuisitas n̄ ꝓꝓ q lapis ē siccus ⁊ aqua ē hūida. ⁊ ego b hāc uiā multo- ciens expꝰ sum multos hoīm quor quidā erāt pueri ⁊ quidā adolescētes. ⁊ quidā iuuēs. et expꝰ sū unū eūdē qui erat infans ⁊ in postꝰ fcs ē puer ⁊ in postq̄ ē adolescens. et nō iueī iuuenē caliorē puero nec puer caliorem iuuene. ⁊ nō repi int̄ eos diām q̄ adū dixi. n̄ quia calitas in pueīs ē uicinior nēe naporis. ⁊ cū h̄ ē multa ⁊ dlectabilis. In iuueīb; aūt calitas ē pauca ⁊ sicca ⁊ nō ē tactus dlectabilis b sili- tudinez dlectatōis caloris i pueīs. Et illud io qm̄ resoluū ex sba pueī ꝓꝓ hūitatē ei res ⁊ multa ad exteriora. Sz ex sba iuuenū nō resol- uū n̄ pau. ꝓꝓ siccitatē. M̄. iā ē g̃ q d nullo cor ꝯstat absolute q calior sit ~~multitudiez~~ alio. sz d puero d clarātur q sit calior ꝓꝓ multitudinē ei q resoluū et exiit ex eo. Et d iuuene quod sit calior ꝓꝓ acuitatez q̄ resoluū ⁊ ē ex eo. Et illud io qm̄ calor inatus i puero ē āplior. ꝯ sit ~~gnu~~ gnātus ex sanguie ⁊ spmate ⁊ ē ꝯ hoc sua- uior. In iuueīb; aūt tactus caloris ē puīsz siccus ⁊ nō ē ex suauitate i eis b silitudiez calo- ris puerorum.

Cap. 3. i quo docet cognoscē ꝯnē caliq mēbri ꝑ sensibilē cognitiōez.

Regula g̃ cali ⁊ frī cor nichil ē pt̄ sensum tactus. Regula aūt corpis. hūi ⁊ sicci ē ꝯ sī etiā mēs. Et illud io qm̄ res sicca ꝑaul dubio est dura ꝓꝓe tactu sentit n̄ q nō oz ut si res ē dura sit ꝑaul dubio sicca. ⁊ illud io qm̄ durities quāuis sit ator sicco isepabil' nō tm̄ ei soli ꝓꝓa est. res nāq q̄ frigore ꝯgelatur ā ē dura sicut nix. ⁊ ꝓꝓ h̄ nō oz ponē ad cognoscēdū sicē ⁊ hūid uiā n̄ p̄mi i q̄ā q̄ sit dispō illi rei i calitate ⁊ frītate. ⁊ illud io qm̄ nō oz ut res dura q̄ ē ꝯ frigiditate q̄ ē i sūmo sit sicca. ⁊ res q̄ ē ꝯ calitate fortiore et ē moll' et liquida ꝑaul dubio hūida. Sz cū fuūt res eq̄l' in calore. Oz ut ꝯsideres eā ⁊ itelligas ex ea an moll' an dura sit. nā si moll' fuūt tc̄ ē hūida. ⁊ si dura tc̄ ē sicca. q si res fuūt b hāc dispōez tūc nullū mēbror duror que sūt i corpore hois est ⁊ hūidū. ⁊ illud io qm̄ nō ē possibille q sup ipꝰ triti frigoris pueniat diuū quo ipō aliquid dur fiat ꝓꝓ frigus. Sz possibille ē ut sit aliqd ico iam liq̄fco. ⁊ fluidū q ꝯūsuz sit ad dispōez aliā cōstri- ctiōi ⁊ coagulatōis sicut adeps. nā piguedo sa- guinis ⁊ ps pinguis eius ꝯ sit i loco frīo coagu- latur uez tm̄ q̄uis coaguletur nō tm̄ ꝯsequū ex coa- gulatōe ei ut fiat dur. decenē g̃ dixerūt antiqui q hūmei mēbr q ē i corde ē pinguedo. d in post ipm̄ g̃ carnosum. Hui aūt gnīs spēs sūt mul- te quar p̄ma ē sba q̄ ꝓꝓe ⁊ uēe noiatur caro ⁊ est sba quā nō repis i corpore solā pse sz repis eam pt̄e musculi d in post hāc ē sba ꝓꝓa uniciq; uiscer ⁊ euasistres q̄ ⁊ scij ei noiant hāc sbaz ~~uill' ⁊ i anis~~ famie ā pācdumua ⁊ signo hui nois ē caligo et extimāt q ē sba uill' ⁊ i anis ⁊ ignorāt q ei opō cuiq; uiscer nō ē n̄ ab hac cāne q̄ ē i ipo. d tm̄ hui nūdiz ueīt hora. tu uō iā scire potes q cōrus ce- rebri ꝓꝓi ⁊ cor pulmōis sūt post piguedinem i hūitate ⁊ quātitate molliciei ipor. Et illud io qm̄ cor hor duor nō coagulatur frigore ꝓꝓ quod calore nō resoluū. Et medulla quidē que ē i ossib; ē ꝓpinqua istis duob; n̄ q nō est.

al' calitatis pueri

ei

al' calitatis.

cap. 3. i quo docet cognoscē ꝯnē caliq mēbri p sensibilē cognitiōez

al' uisu

q aūt durū sentit

i. clarius

al' calitate

sit

al' acedas

al' quātitatē mēbri

al' aliquā mēbri

hoc

al' cui sistentes

al' famie sine ... ū ... ūme

d q

Colera uo nigra e sedimie. r fex sanguis
r ppt hoc fca est spissior r frior sanguis

ogne cerebri. Sed cebr r nucha sut unius generis. Reliq uo medule oms sut nec altius. Et cebr e calius r huius nucha r ppt hoc ea e mollius. r ia quidez sign e quantitas uincit cebr nucha i huitate quantitas sup mollitiei ipi sup ipa. Cuq; ptes cebri ad inuicez opauis iueies anniore; ei ptes huiores posteriore; s; supfluitate; mollitiei ei super ipa. Oia aut h mebra no tm cute sut humidiora. Vba q h sut friora ea. Et ulr oe mebr sanguie puati e friius oi mebro iquo e sanguis pptio. Mollitu aut iuuor n cuti est ppinqua duitor uo na e tal qual ipa cutis s; huitate. s. r siccitate icalitate ei tm oficit quatu oficit q oio sanguie puatu e asangneo cor. Quatitas aut sup fluitatis huitatis carnis q e i splene r i renib; et ee super cute e p quatitate supfluitatis duri sanguinis mollitiei eius sup ipa; r quatitas superfluitatis ipi sup cute; est p quatitate superfluitatis duri sanguis sup ipa. siccitatis aut carnis q e i ipo coro supfluitatis quatitas sup oms has carnes e. s; supfluitate duritiei ei sup ipis. r ppt hoc est calior. no hus carni tm s; omib; mebris corporis. r h q e cor que maifeste s tactus. i ano cognoscere poteris. cu apueris toraces pectoris. r i ito miseris digitos r tetigens uetriculu sinistru cordis. r illud io qm tu iueies huc locu calioe; oib; mebris reliquis no par ueru tn caro que e in epe. et q e i epe. r q e i splene. r que est in renib; et q i pulmone. i n sua e simp. que codatur ueis artis r iuus. q sitri uno quoq; hor uiscer. carnis uo q in coro e forma no est for sinplex. s; sicut i lacto e uillus quo otinetur caro ipi silr i coro e uillus quo otinet caro ipi. n q g uilli q e i coro no e ex gne uilli q e i lacto. uillus aut iuui qui e i lacto no est n ptes iuui r ligamietor s; uillus qui est i coro qui e ei ppus. q ad uillus cor arteriar eis e ppus. r uillus corporis uenar e eis ppus. r uillus icestor icestis r uillus sto sto. r uillus cor mamis mami. r uillus corpis uesice uesice. r uillus coll cor fell felli. nos aut uidemi i oib; istis officialib; carne; unicuiq; ipor ppa; otetu uillo unicuiq; ipor mebror ppo. r caro q uniuscuiusq; ipor cute e calior. uillus uo quorda cor e huior par. r quorda; e sicior cute r quorda; nui par. r quorda ipor equal s; cutis s; oplemetu panniculi uo oms cute sut sicciores r silr due matres otinetes cebr. r nucham.

Iste naq; q ex gne panniculor ligamieta oia s; q supant cute duitie supant ea siccitate. coro q quauis sint molliores ligamintis cetis tn sut duriores cute quatitate manifesta. Cartilagies aut sut post ligamita. r it h duo e corpus mediu; q i na sua est ligametu; et ipm quod assilauerut quidaz a nothos. cartilaginib; r nuo. r h ligametu e dur ligametu; cartilaginosum. Os aut e siccius oib; mebris que cutis teg. eis uo que appareut r acute; pcedut siccior e pillus. duri post ipos sut cornua. r post cornua sut ugues. et pene et rostra r q ill silant ex mebris q sut ppa alib; irratonalib. Huorib; aut mlior r nec oenior e sanguis. Cola uo rubea e e multo calior r siccior san. Flg uo e frius r huidius oib; q sut i cor alis. r r q cognoscedi etia h e sensus tactus q ad narrauit y. in libro suo o humana natura. Incogitae aut fri no e neca n s tactus tm. s; i cognitoe huius s tactus sut neca s uisus r pscrutatio mens. ass q tactus r s uis ppt qd apparet unicuiq; ipor s; illaz dispoez r mete q ppt q cognoscitur q no e factu s; illa dispoez supflitate ei. s; est fco ppt huitate i eo ussthic quidez e sermo mis o hus que i corpore sut mebris et huoribus.

Capm e. i q docet cognoscere ote p signa dierum

Iam ego nc o; nos loq o reb; que osequt omes. res aut q omes sequut sut ille res quar pmissi m narratoez r ppe q sut ex eis q no separant. ut sicco duities huido mollities e frigid e ca tepida. pinguedo quoq; cor r macies ipi sunt ex eis que sequit oplioez; no nales; tatu. s; oplioez acqsita uenientes a osuetudine tpalis multos naq; ia uidi cor qui i na sua erant macilenti ipinguatos ul icrassatos. et cor qui i na erant pigues macilentos fcos. e pmi q pmussi sent omnem sua multitudine laboris r sollicitudine et regimieto tde ad siccitate; r o; q ut referam signones q signt o istis duob; meli naq; est ut a nob ipis possimus cognoscere psignones quid sit istud qua ut ab alio a nob disci. r nec sciamus an ho que iuenimus cu dispoe aliqua aut sit talis i na sua. aut no sit taliter tal n osuetudine q us e. Magister aut hax signu e magis oiu ut e amirabil ypo. dico g q c uene sut aple e i n sui ca. r cum sut strictae e i na sui frs. Et illud io qm calitas ppa e dillatare uenas r ampliare eas r ppt hoc o; ut s; plimu oteto uenar sit repta pinguedine r macies cor repta o latitudine uenar. et si ineneris aliq corp i quo ia aggnitu; e ut sit pigue r sit uene ipi late. sc huic cor aduenit piguedo no ppt na; s; ppt osuetudine r silr si ineneris cor c uene sint stricte et cum hoc gcile sit. no o; necio ut i na sua sit macilentum. Et ia q dixit ypo. q i horis ieiunii o; nos iudicare o istis reb. s; quatitate equale s. ex latitudine uenar. r o strictae ipar r no ex fora totius cor. r illud io qr e uene sut stricte ei sanguis e paucus. r no plimu abstinet. a cibo qui ipm osequit nocumetu. s; cui uene sut aple eius sanguis erit multus r plimu abstinebit a cibo. i q no sequi ipm nocumetu. Cause aut eor q narrauimus maifeste sut r

apud eos qui mētre eas ꝯ sciuīāt. ꝛ si eis nō ꝛ
iedō ipās. Et qm̄ nō oīs hoīes mētre illud in
tendunt dignū ē ut sit nēctū; illud quātūm
dicimus ꝓpt̄ illos qui illud mētre nō itel
ligūt. ꝙ res pigu⁹ ꝛ s'btilis ꝛ leuis ipius sāgu
nis fit q̄ i corib; que calitati sūt ꝺcliuiora
ab; ei ꝛ igniāt̄ i corib; q̄ sūt frigori ꝺcliuiora
ꝛ resudat ita ut aueīs egrediāt. cūq; obuiat mē
bus friīs sicut paniculꝰ coaglāt̄ sup ea. ꝛ cū ob
uiat mēbris q̄ i nā sui calitati sūt ꝺcliuiora
sicut mēbra carnosa ꝯsumi acalitate ꝛ resol
uit. ꝭ si fuīt q̄ fritati ꝺcliuior ꝛ fuīt ꝯ h' regimē
quietis coagulā tē pigue do sup mēbra carno
sa. ꝛ ꝓp hec ia; iueīmus multa alia q̄ icuiūs
ꝭ laitāt augmītate piguedis. ꝛ mulieres q̄
sūt piguiores uiris. Dm̄ in fēia i nā sui est
frior masculo ꝛ cū i plib; dispōib; ē domus a
stoditā. Et corꝰ q̄ q̄ sūt equalꝰ ꝯnis i nā sua et
laborāt in fatt oꝫ ut sint bone carnis. s. ut ꝛ
sint equalia i oib; mōis. corꝰ aūt i quib; est
hūitas multa ꝛ i quib; calitas q̄ nō multum
mynuit fine equalitatis sūt multe carnis. ꝭ et
corꝰ q̄ que sūt i nā sua equalia ꝛ cor regimē ē
ocii ꝛ trāquilitatis oꝫ ut sit multe cārnis.
Et h' io qm̄ āntiq opt̄ dixūnt ꝙ ꝯsuetudo ē nā
acquisita. ꝛ nō q̄ h' necet ē ia semꝰ q̄ nūc dicā
ut nō idigeā itare iuno quaꝫ ꝭmonū nrōꝝ
an corꝰ ꝺ quo loquīm sit i nā sui fritati ꝺcliuī
an ꝯsuetudine sit illud acquisitū. h' aūt reli
quīm ei qui libr̄ ū legit ut itelligat ipm et
ꝑueniamus ad spēs forme corꝰ ꝯsiderens unicuiq;
ꝯnū. et narremus eas ut sit ꝭmo nr̄ in eis
breuis. Corpm itaq; q̄dā sūt nā gracilia i
quib; ꝯ h' sūt uene ꝑue. ū tm̄ cū aspicias aliquā
uenar ear q̄cūq; uena fuīt apparet pigu⁹ et
significat ē ꝙ sit itꝰ sbatte. sup paniculu; qui
ē intus sbea ꝛ h' q̄ ū i corib; uiror i corib; aūt
mulierꝝ multociens repi. Et illud io qm̄
h' significat pigue do q̄ q̄ fritati ē ꝺcliuior et re
gimē ꝺcliuius ocio ꝛ tranquilitati. ꝛ illud io
qm̄ pigue do nō ē nisi ꝓp fritatē corporis sp̄.
Multitudo aūt cārnis amultam sanguis ge
neratur. Carnis uō bonitas ē signū nē eqꝰ
ꝯnis. ꝛ si i corib; q̄ multe carnis procul dubio ē
plus piguedinis quā siti i corib; pauce cārnis.
Nō tm̄ nō sp augē pigue do cū ꝯpār carnis. ꝭ tm̄
uides q̄dā corꝰ plena i quib; ē plus carnis et ꝛ
quedā i quib; ē plus piguedinis. ꝛ i quib; dā
cor iueīs eas equales i augmēto. In q̄b;
aūt g' corib; i quib; fuīt caro silꝰ ꝛ pigue do eqꝰ
i augmēto ꝭ sup̄fluitatē hūiciꝰ sup ꝯnem ꝛ
equale; ēit sup̄fluitas diūj frigoris sup ipā.
In corib; aūt i quib; ē piguedinis plus frig
ē augmētatū sup equale multo plus quā
augmētetur hūitas sup equale. In corib;
āt in quib; ē piguedis mī quā carnis hūitas
ē ampliꝰ āplius augmētata quā oꝫ. ꝭ fritas
nō ē ita. ꝛ illud io qm̄ ē calitas remanet ꝭm

suos sibi ꝓꝓos. et ē cū icorpore sup̄fluitas lau
dabilis sanꝰ. oꝫ necio ut sequatur illud mul
titudo cārnis. nō aūt ꝓ ē tibi ut mnūc quātū
oꝫ sanguīē quātitatē mēsuratā excedē me
sura ꝛ ꝓdēē. ꝭ ꝓ ē ū t ꝭmoē narrē; illud ꝯ ido.
Dico ergo quod dū nullū accidentiū egror
ꝯsequitur corꝰ ꝙ ē tēpatū multitudo hūitatis
q̄ i eo ē nō egreditur tōs sanitatis. ū i greditur
tōs siccitatis. ꝛ iā aūt ondi i alio libro ꝙ necio
oꝫ ut sanitati latitudo sup ꝓāt nō ꝑua. nūc
quaꝫ ꝺmī illud i uniūso nr̄o ꝭmoē. Et i
qm̄ nos ꝓim nā; equalē i ꝯne meia sicut
regula; ꝛ oiū nāꝝ reliquaꝝ ꝛ iudicā nās q̄
egrediūt agnē h' nē q̄ sūt ab utraq; latē h' nē
male ꝯnis. q̄ quidē nō ꝑ trāsiret ū sanitas
diusitatē ꝭ magꝰ ꝛ mī recipet malicia ei ꝯnis
egra alia ē a malicia ꝯnis sana. ꝛ illud io
qm̄ malicia ꝯnis egra ē ꝯ q̄ a ꝯne equali est
remotior. ꝭ lōgitudo malitie ꝯnis sane a ꝯne
equali. ē ꝑua. ꝛ tm̄ ꝛ i h' ē possibille nobis i
uenīre quātitatē lōgitudis mēsura nec ꝓdē
ꝭ sig malitie ꝯnis sane ē ut nulli opatōi
corpis peitus iueiat nocumētu; maifeste
aduenīre. quātitas g' latitudinis i tē h' ut sit
corꝰ dispōis talis qua opatōēs oīs itegre ꝯ
pleantur. ꝛ i tē h' ut sit aliē dispōis qua qui
bz dā; opōib; ꝭ ad ueiat nocumētū. ē latitudo
sā ꝛ mali ꝯnis sana. ꝺ in post hāc mali ꝯnis
egꝰ q̄ mali ꝯnis egra ē cū corꝰ egrotat ꝓp ma
li ꝯnis corpus nāq; aīalꝰ nō solū egrotat ꝓp
malitiā ꝯnis. ꝭ egrotat ꝓp āc dispōes multas
quas tibi sufficienter dicā i libro nr̄o q est
ꝺ spēb; egritudinū. Nūc aūt oꝫ ut ad ser
mōe; redeam i quo aprī fuimus. Dico g' ꝙ corꝰ
cui calor inatus i ꝑo remanet ꝭ ultimū equa
litatis sue. ꝛ hūitas i ꝑo augē. ꝭ tm̄ ei aug
mētu; egꝺi tm̄ sanitatis nō tē ē pigue sed
multe est cārnis ꝛ licꝫ augmētetē pigue do
i ꝑo par ē tm̄ multo mī augē quā caro. silꝰ
cū hūitas ꝛ siccitas equalitatē; sanitatis i tē
se ꝭuāt ꝭ corꝰ icē minuū oꝫ necio ut i illo corꝰ
sit multo plus piguedis quā cārnis. ꝙ si res
ꝭ oīu; illi fuīt ita ut augmētetē calitas et
reliqua duo ꝯia remanent. ꝭ equalitatē. ēit
i h' corē mī piguedis quā carnis ꝛ silꝰ cū
i corꝰ uīcit siccitas ꝛ q̄ duo ꝯia remanēt ꝭ eq
litatē ēit signū ꝙ illud corꝰ ꝺcliuū sit ad maciē
aduīties. posquā g' iā dixi ea q̄ dcā sūt de
istis tē ia rōe m̄ ē ꝺ spēb; siplicib; malitie
ꝯnis. ꝙ nō solū existūt i corib; aliū. ꝭ q̄ signū
nes oī ū cap ꝯ h' sūt maifeste ꝛ apparētes nō
solū i calitate fritate duītie ꝛ mollitie. ꝭ
ꝯ h' oīu; spēꝝ reliquaꝝ dispōnū corꝰ. ꝛ iam
nūc quidē narraui dispōēꝝ spēꝝ corpm ꝭ gra
cilitatē ꝛ crassitudinē. Et mō dicā ꝺ spēb;
reliquis. Cap. 4. i quo docet ꝯnē ꝑ pilos.
Dico ergo quod ꝯnē h'ns calidā et siccā;
ē pillosus ꝛ ē multitudinis capillorꝝ.

Marginalia: i aliquo sēlui; i aꝑ nō ꝓic ū. ꝭ ē sēptū ingredit̄; et; cogitatū; al' nāq;; sicut; uicdū; ꝛ figura; cap. i quo docet ꝯnē ꝑ pilos; multimo fine

Et illud idem quod cum dicamus quod pili multi et fortes nascuntur in cute calida et sicca, non intendimus per sermonem hominem, et aliter sit quod oriuntur pili et non constrictas...

et fortitudinis ipsorum. Sed cum habens calidam et cum alia duo contraria equalia, quamvis non sit pillosus est tamen in hoc secundum quantitatem mediocrem. Et similiter habens cutem siccam in calore et frigiditate equalem, est enim hec multitudinis capillorum et fortitudinis secundum quantitatem mediocrem. Omnes vero habentes cutes frigidas sunt lenes sive in eis fuerit nimia humiditas sive quantitatis medietatis, sed cum habens vehementer frigidam et humidam est in ultimo fine sue lenitatis, scilicet privationis capillorum. Complexionem vero habens frigidam et in reliquis contrariis aliam equalem est minus lenis. Habens autem cutem frigidam et siccam est minus levis. Non secundum quod quidam extimavit quoniam sicut non est possibile ut herbe nascatur et crescat et nutriantur in terra sicca, et similiter non est possibile ut nascatur pili et crescant et fiant fortes in cute sicca. Sed res non est ita, sed illud ideo quoniam de terra non dicitur quod sit sicca nisi secundum quod est terra, et de cute non dicitur quod sit sicca nisi secundum quod est cutis. In cute enim quidem terra secundum quod existit sicca est diversitas. Est enim tamen terra sicca in qua nullo modo existit ros, sed cutis sicca comparatione aliis similibus hominis non est penitus privata rore, immo est convenientior omnibus rebus ad hoc ut in ea nascantur pilli. Non autem possibile est ut pilli nascantur super cutem spissam, sicut animalibus quorum cutis est testea sicut ostree vel cancri et cetera et cetera. Neque super illud cuius corium est corticale sicut serpentes. Neque super illud vel cuius corium est squamosum sicut pisces habens squamas. Cutis enim omnium horum animalium est in fine siccitatis sicut testa, fictilis vasis, aut sicut lapides. Super corium autem hominum quorum cutis est mollis sicut cutis hominis, quantumcumque fuerit eius cutis deciduorum sicut et calvitium est convenientius pillos nasci. Nos namque illorum consequimur ex quo usi sumus et quod vocavimus de terra, et ostendimus per ipsum eis veritatem eius quod diximus. Illud ideo quoniam herbe non nascuntur in terra que in ultimo est sicca et arida, nec in terra humida et lutosa. Nascuntur autem in terra cum incipit superfluum humiditatis eius consumi. De inde accelerat earum augmentum, quanto plus augmentatur siccitatis donec sit earum augmentum in medio augmentum equale. In estatis autem principio earum augmentum est velocius quam est terra donec consequatur finemque est ex augmento possibilis amplius desiccantur herbe cum sequitur terra finem siccitatis in medio estatis, sicut tu quidem potes in hoc loco si volueris renovare sermonem. Ego autem iam ostendi in sermone qui est ante hunc ut assimiles naturam equalem cutis nec minus. Hora namque hora equalior est horis anni in omne per nec partis medie hore quoniam terra in illa hora est in media in humiditate et siccitate. In extremitate enim namque temporis veris quod coniungitur estati terra est maioris siccitatis quantitate equali. Amplius in principio estatis est siccitatis maioris illa. Si aliquis ergo dicens de cute quod est calida et sicca non assimilavit eam propter hoc non dispositione que est terra in fine veris aut in principio estatis terra namque in medio estatis fit in fine siccitatis donec perveniat ad dispositionem in qua est corium aliis animalibus super ipsum est testeum. Non autem similiter est cutis hominis nec cutis porcorum neque asinorum cutis, nec equorum cutis, nec cutis reliquorum animalium super que oriuntur pilli. Quod si ipsi voluerint comparare cute terre ipsi invenient hanc comparationem convenientem ei quod precessit ex sermone nostro et invenient se ipsos despicientes propter convenientiam nostram.

vapor

Et illud ideo quoniam calor resolvitur ex cute cuiusque corporis animalium et egreditur, et ideo quantitas humiditatis que est in ipso non privata. In corporibus autem quorum cutis est humida et multum mollis sicut caseus humidus non remanent vie per quas transit illud quod resolvitur donec egrediatur. Quoniam partes cutis que separantur post transitum eius quod in eis penetrat coniunguntur iterum donec unum. Corporum autem in quibus cutis duriescit donec fiat sicut caseus coagulatus cutis perforata exterius eius quod in ipsa penetrat donec egrediatur vapor. Amplius partes que separantur remanent et non est possibile in eis propter duritiem suam ut coniungantur et uniantur. Remanent ergo in illa pori illi et nec removentur et duriescunt et continuantur propter passiones eius quod penetrat eos semper ex ipso quod autem in eis donec egrediatur. Cuiusque illud quod in eis transit sit vapor aut humiditas. Propter hoc est transitus vaporis velocior quam humiditatis propter subtilitatem. Et humiditatem vero multotiens propter subtilitatem convenit penetrare in poris qui sunt constricti donec cogatur eam iterum redire ad interiora. Quod si vapor fuerit sicut vapor fumosus grossus terrestris non est fiducia ut ingrediatur constrictos ita ut revertantur faciliter ad interiora. Non est possibile in eo ut evacuetur et egrediatur. Deinde elevatur vapor alius et pellit hunc similis ex profundo corporis et pellit illum vaporem primum donec illum expellit ad exteriora. Postea elevatur vapor alius et pellit hunc ipsum et expellit eum deinde hunc alius. Et extimo quod vapores multi et fumosi secundum hoc continue retinentur et complicantur ad invicem in tempore longo et complicantur et concatenantur ad invicem et coniunguntur donec perveniat ab eis corporum unum continuum sicut corpus quod aggregatur ex fumo in parietibus. Quod hoc corpus stipatur et coadunatur propter constrictionem exitus ipsius. Cumque hoc corpus oppillat totum illum porum vel vaporem deinde pervenit ipsum superfluitates alie similes eis a quibus generatum est, et non invenientes exitum impellunt totum illum et ad interiora cogunt procedere acute et firmum sicut corrigia. Et illud quod ex eo in poro coartatum remanet assimilatur radici herbe aut plante et quod ex eo procedit acute est sicut herba et est pilus. Cumque caliditas fuerit fortis ita ut adurat illum vaporem et fiat fumosus erit capillus generatus ab eo niger. Et cum calitas fuerit debilior ita ut adustio illius vaporis sit minor erit capillus attinens albedini quoniam superfluitas fumosa que coartata est in cute in dispositione illa est propinquior colori. Rubeus enim quam color rubeus. Capillus vero albus generatur a flegmate. Capillus igneus quod a dominio in colore est medius inter colorem varium et colorem album ita medius aquam generatur et medius inter fecem flavam et colicam. Capillus autem sepe pervenit ad asiccitatem omnis. Aut a poro in quo est capilli radix accidit quidem sicut corrigie quas ignis exiccat vehementer. Quod autem in necessitas nominandi corrigias cum iam videmus capillum ipsum cum appropinquat igni super locum flecti. Et propter hanc causam omnes capilli ethiopum sunt crispi. Et propter namque quandoque porum in quo est radix capilli est sepultudo capilli secundum hunc modum dico quod vapor forsitan non potest propter sui debilitatem transire secundum rectitudinem sed flectitur secundum obliquitatem ipsius ponitur forte transitus eius...

et q sit d regione uergen. et q sunt d sithia. uel siria uel lemathia. et uniusalit de gen sclauor capilli sunt uelocis augmenti cum equalitate. et sunt sbtiles recti ignei in colore.

obliqua. et forsitan uapor erit fortis sed natura cutis est durior quam oportet. et phybet uaporem ne secundum rectitudinem transeat declinat ergo ad latus et flectitur. sic uidemus rectius non solum uaporem et fumum sed etiam ipsam flammam ignis cum phybetur sursum procedere recte et declinare ad latus. secundum hanc ergo dispositionem est res uaporis qui eleuatur a corpore. et illud ideo quoniam cum phybuit eum ad ne transeat ante disrumpit sibimet uiam declinem obliquam sub cute. donec aggregetur secundum longitudinem temporis et uincat donec transeat ad exteriora. et forsitan alie res similes congregantur. scilicet debilitas uaporis primi. a quo proueit et duricies cutis a proueit ab eis obliquitas radicum capillorum. Et oportet non capilli semper remaneat secundum figuram qua eis radix figurata est. et illud ideo quoniam non est possibile de aliquo duorum corporum ut redeant ab obliquitate ad rectitudinem nisi prius molificetur. Hec est dispositio de generatione capillorum. et hoc in quod consequitur ut narremus causas omnium que accidunt omnibus in diuersitatibus capillorum secundum etates et regiones et naturas corporum. Dico ergo quod egyptiorum et indorum et ... et omnium calidas et siccas regiones inhabitantium capilli sunt nigri tardi augmenti duri et crispi aspri ueloces fassibilles corum uero qui regiones inhabitant istis oppositas. scilicet frigidas et humidas et sunt ebrii in germania et emathia et ulterius omnes gentes sclauorum capilli sunt uelloces augmenti cum equalitate et sunt sbtiles. et recti et ignei coloris. Illorum autem qui sunt inter istos et sunt de terra equalis omnis capilli crescunt uelocissime. et sunt in fine fortitudinis et sunt in nigredine dispositionis equalis et in grossitudine et sunt dispositionis meiatis. et nec sunt secundum puritatem rectitudinis nec secundum puritatem crispitudinis. et similiter est in etatibus. et illud ideo quoniam infantium capilli siles sunt capillis illorum qui sunt de terris uergentibus. et iuuenum capilli sunt sicut capilli ethyopum. puerorum capilli sunt sicut capilli inhabitantium loca terre equalis omnis in fortitudine et crassitudine et longitudine et colore. siliter sunt capilli secundum proportionem naturalem corporum secundum operationem quam habent in etatibus et regionibus. Et pueri quidem pili non sunt lenes nisi quia nondum generatur in eis uapor nec porus inuite nec generantur adhuc in eis superfluitates fumose. cum autem pueri appropinquant ortum pillorum in femore nascuntur ei pilli parui et debilles sed cum consequitur finem pubertatis erunt pilli in eis fortiores et plures et maiores propter quod post inante multiplicantur in eis et propter quod corpora eorum sunt plena superfluitatibus fumosis propter dominium siccitatis et caliditatis in ipsis. Pilli autem qui sunt super caput et in supercilius et in palpebris existunt in nobis a principio. et illud ideo quoniam ortus horum pilorum non est nisi sicut ortus herbarum. sed est sicut ortus seminum et arborum quoniam sunt extra naturam secundum intentionem primam et neque eius eorum est secundum ... necessitatis quemadmodum ostendi in libro de utilitate membrorum. et isti autem pilli quamuis non proueniant nisi a sbtilitate et arte nec quod sint nigri aut ignei aut alicuius reliquarum specierum non consequitur nec nisi propter complexionem etatis. et illud ideo quoniam pili isti secundum plurimas dispositiones sunt declinores in rubedinem. quoniam superfluitas que in poris coadunata est cutis nondum est

nigra. et illud ideo quoniam in corpore humiditas est multa. et eius transitus est facilis et mollis et adhuc ustio debilis. et sunt ueloces augmenti et grossi et equales propter multitudinem superfluitatum quibus nutriuntur. et illud ideo quoniam membrum corporis in quo generatur est membrum siccum. et illud ideo quoniam membra corporis qua cat totum craneum non est nisi os. et cutis que ipsum circumdat in siccitate secundum quod superfluit cuti que est secundum reliquum corpus secundum quod superfluit ipsi in duritie. et ad ipsam quidem eleuantur a partibus cerebri et ex toto corpore superfluitas multa fumosa forte ergo ut sit cutis que est super caput infantis secundum dispositionem que est totius corporis iuuenum. et propter hoc quibusdam hominum contingit in tempore procedunt ad calluitium. et illi quos ex eis aliquod calluitium consequitur sunt quorum cutis a principio fuit declinior ad siccitatem et duriciem. et illud ideo quoniam in dominium in hiis qui procedunt ad horam senectutis desiccantur omnia membra. et cutis eorum in pluribus testeatur desiccantur plusquam oportet. cumque cutis fuerit secundum hanc dispositionem non est possibile ut aliquid in ea nascatur sicut iam firmatum est. et uerificatum in hiis que precesserunt ex sermone nostro. et ex eo quo uerificatur illud est. Quod inferiora manuum et inferiora pedum. pilli sunt priuata. scilicet propter siccitatem et duriciem in tignibus eius est. Et spissitudinem eius subcutem. Illud uero in quo cutis capitis finem siccitatis non consequitur. procul dubio sunt debilles et albi et est dispositio eorum que nominantur canities. et debillitas quidem eorum est propter diminutionem nutrimenti contentis est. et color quidem albedo est quoniam albedo est quoniam res a qua nutriuntur congeditur a flatre et putrescit secundum longitudinem temporis. et ideo quoniam cum pori fuerint permanentes. et superfluitates fuerint prope fuerint cum hoc uiscose et fuerit expulsio qua caliditas illos expellit antequam debilis aduenit eis. et canities propter putrefactionem. et non fit ut hominum cum senescat adueniat calluitium in caluarie parte. Et canities parte in partibus temporum non fit nisi propter quod caluarie est siccior omnibus partibus capitis. et illud ideo quoniam illic cutis est annexa et nuda. et tempora sunt humidiora partibus capitis. quoniam illic sub cute sunt duo lacerti magni. omnis autem lacertus est carnosus et carnis est humidior osse et cute. Cap. 6. in quo docet qualiter sit sumenda significatio complexionis secundum toto corpore.

Et oportet quidem ut hunc sermonem meum mente considerares et ipsi perscrutaris intellectum. ut non erros et tu non attendas quo errant plures eorum qui extimant se esse sapientum ut medicorum. Nam cum ipsi uident homines est iam aduenit calluitium extimant propter hoc quod complexio totius corporis eius iam sit sicca. Et illud ideo quoniam non oportet ut de hoc absolute iudicetur. immo oportet quorundam hominum corporum tota est complexio una equalis. et aliorum corpora sunt plurima quorum non est complexio equalis in corpore toto. sed quedam membra eorum sunt humidiora quantitate equali que est decens. et alia frigidiora et alia sicciora. et alia calidiora. et alia equalia in complexione uis experimenti. nam situ in ueneris totum significat secundum equalitatem et humidas tota sua. forte ergo ut tu hoc propter mente perpendas complexionem corporis uis experimenti nam situ inuenis totum significat secundum equalitatem et humidas in omnibus membris suis ad inuicem secundum equalitatem in longitudine.

al' hoc

qde

capilli

et

al' caluescit

ossi. sine carne

prius ut breuiter narrem dispositionem corporis humidioris et quod

al' figurantium

et latitudine ꝙ pfunditate. pō est ut hui totius
coꝛ ꝯ sit ꝯ una ꝙ simi dis aliq coꝛ cui pectus
ꝛ collū ꝛ humi sit i ultio magtudis. et q̄ ꝛ
ex eo sequi lūbos sit sbtile ut gracile et crui.
sicca nō ē pō ut sit hec coꝛ uni dispōis i oībꝫ
mebris ꝛ cui ē fuīnt crura grossa et q̄ sequi
lūbos āpluꝫ et torax strictus nō eīt ꝯ coꝛ cui
hec ē dispō. ꝛ dispō mebroꝝ suoꝝ ꝯ equal' i oībꝫ
mebris sūt p̄ā coꝛ q̄ꝝ caput ē i sūmo mag-
tudinis ꝛ sūt ā coꝛ quoꝝ caput ē pauū sicut
capita struconū. et sūt ex coꝛib; alia quoꝝ
crura et cote adlatus domesticaꝫ sint tede-
na ꝛ dont occulta. et sūt ex eis coꝛ quoꝝ crura
sūt adlatus silue curuata ꝛ dnt spaciosa.
ꝛ sūt ex coꝛib; alia quoꝝ man̄ ꝛ pedes sunt
pauce cārnis ꝛ alia quoꝝ manus ꝛ pedes sūt
grossi ꝛ multe cārnis ꝛ sūt coꝛa que p̄us ego
dixi quoꝝ pectus ē ampluꝫ ꝛ ā quoꝝ manus
ꝛ pedes. pectus est strictū. ita ut sile sit tabl'e
ꝛ cui illud q̄ ē coꝛā spatul' cui h̄ fuīt oīo carne
p̄uatū nudū ꝛ pēminēs sicut ale. mēiciuo
cāt hāc habentē nāꝫ allatū ꝛ quātū quideꝫ
pueiat malitie ex hī plasmatōe apud oīns
hoīes ē m̄ torax ei i ipā oī āpluū que ipm
cōdat p̄uatus est iqua pulmo ꝛ coꝛ sūt loca
ta mēbris p̄ corporis eueiūt multe alie di
spōnes. cū coꝛus aproportōnalitate nāli mo
ueatur. p̄mutatur ad malitiaꝫ ꝯmis diuse
in p̄ncipio sui aduētus i matricē. nō ergo
oꝫ ut coꝛus cui h̄ dispō sumatur signū ex
uno mēbro ut p̄ ip̄ d̄ toto corpe iudicet. nos
nāqꝫ inuenimus fisionomicos. nedū al'os.
ab eis nō iudicare absolute ꝑ mēbrū unū
d̄ oīb; mēbris s̄ ip̄i experimento inuinitur et
eis que ex ip̄o cognoscunt. cuiqꝫ uidēt hoīeꝫ
ualde pillosū. in anteriori p̄te corpis iudi
cāt d̄ ip̄o. q̄ sit uehementer irascibilis. ꝛ cui
uidēt hoīeꝫ uald' pillosū i pectine iudicant
de ip̄o q̄ ē mul' spma. ipi m̄ nō ad i cām ꝙ
ant ꝛ illud io q̄m ip̄i dicūt q̄ i cauis anterio
re pectoris p̄te sūt pilli multi ē silis leoni.
et i cauis coxis sūt pilli multi ē silis viro et
nō pueiūnt ad cāꝫ p̄maꝫ. illud io q̄m io ꝛ
q̄nt. intitōꝫ cē p̄me quare leo sit fortis
ut ꝛ cāe qua vitis sit potēs inuēire ꝛ illud q̄
physi omonici narrāt d̄ mō ei eueientis.
iā ꝯsecuti ē scīꝫ nō euētus ei iā nārare p̄e
mis ū ꝯ speculatoꝛ nō rerū nāliuꝫ conā in
ueīre cās reliquarum rerum et illud io q̄m ꝑ
q̄ mēbroꝝ ꝯ fuīt diuisa nō leōis et uti m̄
s̄ ē multarum aliarum spēꝝ aliū. fctō ē q̄ unū
quodqꝫ adliuū ꝑ̄erātū ē et aptū aliam op̄ō
nū que ē p̄t op̄eꝫ cui al' aliud p̄paratum
est ꝛ aptū certe quidē iā hmōe p̄o sentimus
est has res s̄ quoꝫ quo aūt idigē i eo i cau
ua sumus iā m̄ est ꝛ ē quia oꝫ ut p̄scru
tem̄ ꝯnes corpm hoīuꝫ i quirendo d̄ uno
quoqꝫ mēbroꝝ coꝛ p̄ se. Et neqꝫ extime

mus q̄ pilli i cui p̄te pectoris anteriore sūt m̄l'
ti pili oporteat nec corp̄ totū caliditati d̄clinans
ēē s̄ extimus d̄ illo ē ē hec dispō q̄ caliditas eius
i corde ē s̄ pl'imū ꝛ io ē fortis ire. Et possibi
le quidē est in quib; dā dispōib; ꝑ hāc eadem
cām ne sit coꝛ totū s̄ similitudīeꝫ cordis i cali
ditate et siccitate. s. quia caliditas euaporat illic.
euacuatōe respirat ad aēm continētē coꝛ. Et
illud io q̄m si ꝯ totū corporis fuīt equalis opor
tebit necīo ut pectus sit latius et sit uene
nō pulsatiles magne et uene pulsatiles mag
Et erit pulsus i sūmo magnitudīs et fortitudīs
ꝛ sint i coꝛe toto pilli multi. et pilli capitis
i p̄ma etate sūt nigri uelocissimi augmēti crispiq̄
hāc hn̄s dispōnem i p̄re procedit cōsequuntur
ipm caliditates ꝛ illi cui h̄ eīt dispō coꝛ totū ē hec
erit robustū forte in articulatiōꝫ ꝛ musculosum
ꝯ fuīt ꝯ ei tota ꝯ una ꝛ equalis et ē cutis eius
dura nigredini d̄clinior ꝛ d̄clinior multitu
dini pillorum ꝛ fortitudi ꝛ sūt ei acūt i p̄turbati
ōne oppinioni illi ꝛ fuīt ꝯ plio una equalis in toto coꝛ
s. cui oīa mēbra i ip̄o firmata et hūmitati fuīnt
d̄cliuiora eīt p̄ter hāc hn̄s plasmatōeꝫ strictum
pilis p̄uatū et sit eīt coꝛ ei lene ꝛ eīt cutis
ei tenera moll' ꝛ alba et erūt capilli ei ignei
ꝛ d̄cliues et ꝑ ꝑ in adolescētia cuiqꝫ senectut
ꝯ nō accit ei caliditas. ꝛ eīt hn̄s dispōeꝫ timidi
cui nō i eīt audacia et piger. ꝛ erūt uene eius
tenues nō manifeste et erit i ip̄o adeps multū
ꝛ nerui ꝛ lacerti debiles et ei iuncture manuum
ꝛ pedū eius nō manifeste. ꝛ cuū ei ꝛ coxe occul
tati aūt ꝯ mēbroꝝ alic̄ fuīt diuisa i pō ē ut
p unū ip̄oꝝ d̄ toto coꝛ iudicet s̄ oportebit nīcui
uniuqꝫ coꝛ mēbrū intēdere ꝯ spicatē donec ap
pareat que ꝯ ē ꝯ stomaci ꝛ q̄ ꝯstructio pulmōis
ꝛ que ꝯplō cerebri ꝛ ꝯsiderabis d̄ unoquoqꝫ mē
broꝝ sigillatī et h̄ q̄ mēbra oꝫ cogitā ex op̄ib;
ip̄oꝝ ꝛ illud io q̄m ad ꝯnis ip̄oꝝ nō pueiem.
nō tactus nec uisus ꝛ coꝫ ut q̄ h̄ ꝯsiderētur
dispōes mēbroꝝ retinētū ea. q̄ oīa extrinsec̄
corꝑ cutis s̄ cutis quidē i hac nr̄a regiōe equa
lis ꝑ̄ paul dubio sigē mēbroꝝ nāturam que sbeat
sunt. uerūm i hac nr̄a regiōe nō absolute
oīuꝫ corpm ē significatū s̄ corpm quoꝝ ꝯ ē s̄
similitudinē cutis s̄ ꝑ q̄ i regiōib; q̄ i septē
triōe site sūt. uisus retitudinē d̄ uarum urbiu
calidorum ad p̄fundū corpis tēdunt d̄ uno frigo
ris extrinsecus sup ipm. Et i regiōib; i mein
sis d̄clinat ad aūtē caliditas ꝛ actractōe cali
tatis ꝯtinēns ipm ad cāꝫ ꝛ c̄ nō ē pō ut poi
pōꝛ cutis cogitatē ad eoꝝ que diximus d̄
ꝯnis mēbroꝝ ꝛ illud io q̄m ꝯ corpm i regiōib;
diss̄p̄atis i ꝯne ē diuisa. q̄m mēbra ei appa
rētia nō sūt sicut mēbra ei occulta. ꝛ io illud
q̄m cutis hoīuꝫ regiones frās i septētriōe sitas
sūt ꝛ sicut germania ꝛ reliqua gnā coꝛ q̄
i habitāt regiōes turchie. ꝛ terā sclauoꝝ est
frigida ꝛ humida ꝛ ꝑ h̄ ē moll' ꝛ tenera ꝛ alba.

al' eīt

adm

fuerit | al' significato

nā

al' i coxis

al' inuentione | al' qua

ꝑ natura rerū. q̄ adm conat' inuēire
causas

inuada ꝗ cu calor eoꝝ inatus iā i cōe pfūdatus sit ꝯ sanguīe ad uiscera tc̄ ipi multitudine ꝯ turbatōis eī illic ꝯ cōmixtōe ꝯ feruōe eī fuīt di spōis qua ipoꝝ ira et audacia fortiores efficiūt et uelox fit mētis eoꝝ. Ethiopū nō ꝯ ara bū ꝯ oīu ult̄ eas ibi habitātiū ꝯ q̄ ē cotā linea equalitatis. nā cutis ꝑ ad busthōe; ipī ex calore ꝯ tinētis coꝛ ipoꝝ ꝯ caliditate inata q̄ ab eis ad extiora mouēt fit sicca ꝯ dura ꝯ nigr̄. et fit ꝙ i coꝛ ipoꝝ toto nō existit caliditas i na tā n̄ parr ualde. ſʒ ē calid̄ ex̄ extneo acquisito. ꝯ art nāq; h̄ ē in multis reb; ꝯ mod optimum ꝯ minuit ꝯ o; q̄ ut h plus mēte ptractes quā ꝙ aliud et ꝯ sideres de uno q; corpor an eius cū sit calitate ꝯ ente et an calitate acquisita et sīa siccitate ꝯ ente ꝯ coꝛ q̄ has ihabitātium regiōes meridionales que sūt eoꝛ que ꝯ sequū tur lineā equalitatis. sunt calā ex̄ acquisito ꝯ sīa calore ꝯ ente ꝯ apud nos q̄ i hora hyemis calitas nāl ē maior ꝯ calitas acquisita mīor et i hora estatis calitas acquisita ē plus et i cā innata ē mī sola g̃ h sūt eoꝛ q̄ o; ab uita re ꝯ dimitte illū qui mult ꝯ plicōe; cogitā ꝙ decet. Nō ē o; ut absolute iudicetur cū cutis nigrōni sit ꝯ clinior ꝙ coꝛ calitati sit ꝯ cliuius. ſʒ ꝯ reliqua h hē cursu; pcessit. ꝯ illud io qm̄ cū hō i sole calō morat p sēuiādo fac̄ ꝯ alō assidue i umbra pmanet fit color ꝑmi augmētate nigrōis ꝯ ſm augmētate al bedīs. Inf h in ꝯ traius ꝯ mis pmutatōi; nulla oīo ē ꝯ pō ꝯ illud io qm̄ cū cutī obuiar sol fit fit siccior ꝯ alō ex more i umbra morat̄ fit huīdior ꝯ tū nl̄ epis aut cordis aut re liquor uiscer nō altatur. h loci. Meli g̃ ē quod an dixi ut requiratur i uentō sigō nū ꝯ mus cuiq; melior sigillati. ē ex̄ est ꝙ cū stō digō laudabilis fuīt. erit illud signi ficatō equalitatis ꝯ mis eius ꝯ cū ipi digō fuīt nō laudā. erit illud sig eī h maliciā ꝯ ꝯ plexiōis. Sed cū eī eructōes fuīnt fuō se cī cū multa ꝯ ignea erit ꝯ cū eī ruptus sunt acidi eī cū erit calitas ꝯ bilis ꝯ silr cū stōs bn̄ digit carnē bouinā ꝯ oīs cibos quoꝛ digō difficil. tc̄ eī calitas uēcib; ē mīl ta debilis aūt calitas nō hos digit cibos. ſʒ pisces petrinos ꝯ q̄ q̄ sūt eis silia. Ero; q̄ te ispicē ꝯ ꝯ siderare i hoc ī caplo. an h acc̄ nō accidāt stō eoꝛ q̄ ꝑ huōrez ifluentez; eī ab alio loco i sūt eīn hoīm quidā quib; acci pite ad stō ꝯ scēdit flā ꝯ alii quib; ab epē ad stō co. ifluit cutina ꝯ hec ros extnea ē et nō forsam n̄ paucis hoīb; ꝯ scēsus aūt flā tis accipite ad stō plimis accit hoīb; ꝯ pci pue rome ꝯ i regiōib; q̄ h dispōez eī huīde i sūt tibi nō iā ꝯ ens ē ut tei nō extneā ꝯ side res. nec i aliquo morā facias. Cognoui eī quosdā i quib; flā uehemēter dnātur cū hec i eoꝛ stōis co. multa cutina adunabat

ita ꝙ oportebat eos ipa; ~~emore~~ euomē ante cibu; post potū aque multe et nimi. cūq; cibū recipiebant p̄t ꝙ euomerēt tē̄ ꝑ pebā eoꝛ cib; et dolebant cap. Audiā g̃ examinauīt eos i natis ſſ ꝯ bus i quib; suphabūdat co. Cū coꝛ toti eoꝛ eēt molle teniū albū pigr̄ ꝯ erat uene ipoꝛ sbtiles occulte ꝯ tactus ipoꝛ ꝯ bilis occultus ꝯ neq; qui eoꝛ coꝛ tāgēt multū in uēiret calitatis. Et quosdā nouī alios i nūquā colām uomētes cutinā in aliqua dispō nū quoꝛ coꝛ erāt grā aliqua pillosa bruna ꝯ musculosa. uenas hñtes turgidas. tāgētib; uehemēt cali. accidebāt sic fuit dispō eindi mu phy. Et hic quidē ꝑpōi nobis caplo; ano. et caplo; ap nos ꝙ ignorauīt quidā medicoꝛ ꝯ estimauīt i ipō ualde ex diuīsitate accidenti um i ipō et ꝯ trietate eoꝛ. Et nasciuīt ~~in~~ ~~ipō~~ ꝙ potus quo epar co. cutinā istō euoit in quib;dā; coꝛ ē duaꝛ ptiū ꝯ i quib;dā coꝛ ē unius sicut i uēimus in anō aliū ꝯ pdes i hñtiū illū nāq; poꝛ h plimū unū i uēimus i cāinati it locū noiatū; portōnariū. et ē i infior natur stō et intestin ꝙ noiat̄ ieiunū. ꝯ quq; i uēitur pō hic i duas diuisus ptes. ꝯ una i quidē; eī maior ꝯ iūgi loco quē dixi ex stō nasci iffius ꝯ ps altā et ē minor iūgi i infiori ptē stō sup locū qui noiā portanariū. et qm̄ repitur ps eī inior maior ſʒ raro ꝯ ps i infior i mīor ꝯ illius quidē stōs inquo ps illa fuīt maior quaq; die replebā colā cutina multum. itaq; oportebat eū ipam euomē an cibū et i si auomitu ab stinuīt aduēiet eī nocumētū. et o; ut cognoscas qualit̄ ꝯ uar cognoscē illos. nō eī pcipio ut ad noticiā; uiuor hoīm per uēiatur donec illud ex eis cognoscatur di co g̃ ꝙ illud cogitat ꝑo ult one coꝛ totius q̄ ab diu paulo an ꝯ cogitat ho exeo p ea q descēdit i istī fendimio nāq; puēint; assidue descēdebāt qd̄a i quib; suphabūdat pura co. cit ē mi illo ꝯ illud io qm̄ ꝙ gnāt̄ in eis exeo. cutina ē pauī ꝯ plimū; ellenatur ad stō. Et h q̄ ē spēs tcia signū ex ipa re que euo mitur. Et illud io qm̄ cū i ah gnātur co. supfluitate caloris i ipō dnantis. tc̄ color il lius color est color porri. Et cū coꝛa illa stō abitus nō i fluit n̄ abepē tūc color illi co. est rubeus ꝯ ē clara ꝯ pura. aū paul d ui i co. cutinū ualō. Cūq; hui co. fuīt color si milis colori porri tc̄ nō gnābit n̄ i stō. ꝯ o; tc̄ ut sit cib; quē recipit ille inquo ipa est nō panis nec caro porci aū alioꝛ hus silium; ſʒ o; paul dubio ut sit cib; calidus. ꝯ sit chimi ex eo gnātus nectio nō laudabilis. cū aūt co. stō i ifluit ab epē tūc illud ꝙ ex ea uoit erit ru beum aut cutinū quātus sit cib; quē recipit ille laudā tibis euchimis chimus ꝯ quātus sit i sūmo digestus. Et coꝛā rubea nō ꝑpē ē nomi n̄ ex digōne cibi i sūmo digi ꝯ ꝑprie si

Margin notes:

ꝑ ꝑ

esse

lene

al sunt

mt

pars | est ē

partium

i q ab portas hic unū fuerit. cola cutina tota que nō descēderet nisi ad intestinū ꝙ uocat ieiunū.

cū i cc̄ i testinis multa abūda bit cola. ꝯ nichil ex ea ad stō descēdat ꝙ ab alius alios quoꝛ coꝛ sūt hu mida ꝯ sitiūt uomūt colam. descē dit ꝑ egestione ex cola cutina

ꝯ alit. cū aliquā stōm ꝯ gnāt

modū gnātōis cole prassine.

sup. sicut porrū. aliūt receptis. sicut ꝯ sinapis.

=

i al n̄ ē h dictio chimus. ſʒ loco euchimis est euchimus

ĩ al' ex ꝯtrario ũtutis formatiue.

q̃ e aliq̃ signũ ꝯplo͡is. tñ oꝫ ut ponam̃ si fuit necessaria significatio͡e ħuis nasi soli͡. nõ signaret ꝯplo͡is totius

longo tp̃e absq̃ tibi assũptio͡e pmãbit. Color aũt cũ color ẽ sic color poterit nõ gn̄atur ñ i eis tñ i quoꝝ stõ ab; nõ dirigit͡ ex angustia ⁊ etiã sol licitu͡ne. ⁊ ira ⁊ tristicia ⁊ lassitudie ex exitus ex uigilus ⁊ ieiunio ⁊ diminutio͡e cibi multiplicat gn̄o cole qm̃ ponũt gn̄one ei i cp̃e ampliore͡ ex hoc q̃ sũt signes creatio͡e ħ ⁊ q̃m pmutatõ cibi i colã nõ ẽ nisi ab ipa cã q̃ ẽ i stõ. ⁊ supfluitate ign̄itatis eiꝰ ⁊ hĩ huis stõ digit panẽ agnũ por cinũ ⁊ carne bouinã ƀ q̃ oꝫ plusquã digit pisces petros. q̄ si cõ nõ i fluit ñ ab eꝫe tñ nãq̃ diuisiti cũ digõ ex cibi pmutatio͡e. Cibus ḡ mo͡is cog scat int̃ illud q̃ ẽ ex malicia ꝯplionis ex q̃ est ex stõ calitate h silr ⁊ fuit illud q̃ accipitr̃ i fluit stõ ſta eiꝰ cã ut illi eueniat ructus acidus ex pr̃ tebit cũ tñ ut discnas i͡t hec q̃. ⁊ i͡t actiis stõ ppũ; istis regulis ⁊ regulis silib; ⁊ silr oꝫ ut discnas int̃ colore͡ qui ẽ ex mali ꝯ͡nis i capite ⁊ iter colo res qui est ex corruptio͡e. Cerebrũ expiri nõ oꝫ ƀ se ip̃. donec scias q̃ ꝯ sit ei ꝯ. ⁊ in; ppa ei experiẽ tia; sic experientia; toti corꝰ ⁊ in; experientia cerebri ƀ se ip̃ ñ ex canitie catarrıs ⁊ tussib; ⁊ coriꝫis ex i multitudie salue. oms ei iste signes ipius i signo q̃ sit cerebrũ ꝯ climus frritari. ⁊ huiditati ex i difficile ẽ ũ nõ sit ita cũ h acc̃ accidũt ex miorib; cãis. Caluities autẽ ẽ sig̃ siccitatis cerebri. Et gn̄o pillorũ nigrorũ ⁊ multorũ i capite sig̃ eq̃ litatis ꝯ͡nis eiꝰ ƀ huc modũ oꝫ te expiri ꝯ͡ne ut i quiras ꝯ uno quoq; mẽbro ƀ se ip̃m ⁊ nõ ꝑ sim ilitas iudiciũ oĩu mẽbroꝝ ex uno mẽbro q̃ adm secũnt quidã ⁊ dixerũt q̃ simi ⁊ aquili sũt quib; sup habũdat huitas. i quib; sup habũdat siccitã ⁊ e oculi sũt pui ẽ siccus. ⁊ e oculi ꝯ magꝰ cerebrũ. Et i hec ẽ diuisificati sũt quidã ei eoꝝ dixerũt q̃ pn̄ colorꝝ ẽ ex mbris huis ꝯ in extimauerũt q̃ cũ oculi sũt magꝰ huitã i ꝯ͡ne eoꝝ sup habũ dat ⁊ quidã dixerũt q̃ ei i hec ẽ ũtus calitatis q̃ cũ supit ⁊ expirat i plasmatio͡e pma magnificat oculi ⁊ nõ oculi tm̃ ƀ os ⁊ reliqui pori ⁊ ꝑ hec sit magnitudo oculorũ nõ significatã huitatis ƀ calitatis ƀ utriusq; ã secte sequaces auitate cessit duob; mo͡is uno eoꝝ ⁊ ẽ comuis qm̃ ipi pmisit co͡is toti iudiciũ ex uno mẽbro ⁊ mõ ƀo ꝑ q̃ nõ reme morat ũtutis formatiue q̃ ẽ i nã. nãq̃ cũ sapiẽ tia ⁊ prudentia ipa ei nõ format mẽbra nisi ƀ q̃ morib; aĩe ꝯueit sicut aũt nedũ alij i reb ũtutis dubitaũ. ꝯ͡ñq; ꝯca q̃ ẽ digna. ut sit pñ alt͡onis ⁊ maioris ꝯpinquior ut sit diuina ⁊ nõ sit p calitate͡ sit. sic ⁊ h ĩnõ ergo uidõ q̃ ille qui pmittit iudici um hoꝝ ii ẽ magnitudie eaꝝ ita. ut referat forã tio͡e qualitatib; tm̃ recte agat melius nãq; est ⁊ silius ũitati ut dicã q̃ qualitates iste nõ sunt ñ i stã. ⁊ res formatã sit ã ab eis ꝑ q̃ nos iam pueimus q̃ ad ostẽdi ⁊ an ad inẽtio͡e ꝯplo͡is calitatis ⁊ huiditatis ⁊ sic. ⁊ sic ꝑ pt̃ ꝯ dictõe hoꝝ q̃nũ ma gnaꝝ. tñ iã erraũnt illi qui neglexerũt signes q̃ ꝯ in sũt ꝑꝑe ⁊ ꝯclinauerũt ad signes lõgas i dige res in quisitio͡e uehementer donec eaꝝ res difficil'

fuit usq; ad hãc horã optimus phys. Nec ãñ ꝯens est ꝑ q̃ pueri sũt ꝯ cliuiores ad hec ut sit sim ⁊ ꝯsistentes ad hec ut sint aliqui. ut exrumenti q̃ ois sim ẽ huidus ⁊ ois q̃ aquilus ẽ siccus ꝑ sibille nãq; ẽ ut sit hec ũtutis formatiuie ⁊ nõ ex ꝯ͡ne. q̃ si fuit hec etiã corporis l iã ḡ m ẽ q̃ ƀ mo ꝯ eoꝝ ẽ uanus. s. q̃ nasus acutus ⁊ oculi pfun di. ⁊ tĩpora plana nõ sũt ñ ꝯ nus siccæ. ꝑ q̃ nõ acci ñ i egritudib; q̃ liq̃ faciũt corpus ⁊ euacuãt ip̃m ⁊ multa quãtitate ⁊ illud iõ qm̃ i hec multotiẽs ẽ ꝯueniens ƀ hãc silitudie; ⁊ multotiens nõ est ꝯueniens ut sit ita nõ aũt uidemus coꝝ tenuiũ molle pigue albũ ꝯ puis oculis. aut naso acuto puo et uidemus coꝝ sbtile siccũ macrũ nudũ carne pilosũ ꝯ oculis magnis ⁊ naso simo melius ḡ est si fuit necẽium ut signt hũitate nasi ex simo siccitate ipi ⁊ siccitate ex aquilitate ei et ñ iudicem ꝯ ꝯ͡ne toti coꝝ ex signe hac ⁊ silr ꝯ oꝫ ut iudicet de ꝯ͡ne q̃ ẽ ꝑꝑa oculis ⁊ alus oĩu mẽbroꝝ ꝯ q̃ciq; mẽbr fuũt ex signoib; q̃ sũt eis ꝑꝑe. ꝯ me lius est ut nõ iudicemus ꝯ ꝯ͡ne toti corporis ex uno mẽbro ip̃i s nã situ posueris glaucedinẽ oculorũ signũ oĩu huitatis. illud signo͡ne ꝑꝑa; ꝯplo͡is ipoꝝ ex ⁊ nõ signe͡ coꝝ, oĩu mẽbroꝝ corporis ex cũ pedes q̃ fuũt sicci ⁊ ꝯpassi ⁊ nudi carne nõ erit necẽiũ ꝑ hec ut sit toti cõus ꝯplio paul dubio sicca tu ei inueies aliquos pedũ quoꝝ dispõ est bone carnis ualde ⁊ suphabũdat i eis pigueto ex crossities ⁊ magnitudo uentris ⁊ mollis cies ex albe do. Cũ aũt ꝯ toti coris fuit silis tũc si pedes fuũt nudi carne coꝝ totũ paul dũ erit siccũ. ex cũ fuũt pedes crossi tũc paul dubio coꝝ totum erit huidũ ⁊ ꝯ fuit nasus sbtilis totũ coꝝ erit sic cũ ⁊ ꝯ fuit nasus sim tñ erit huidũ. ⁊ ƀ hãc q̃ cũ pator ẽ res oculoꝝ ⁊ res tĩporꝝ ⁊ res oĩu alioꝝ mẽ broꝝ. Cũq; ꝯ corporis fuit i equal nõ fuit ꝯ oĩu mẽbroꝝ ꝯ una tñ nūc erit ut iudicet ex unius mẽbroꝝ ꝯ nã oĩu mẽbroꝝ qꝺ aũt plimos coꝝ errare facit ita q̃ ausi fuũt iudicare nõ de hõib; tm̃ ƀ ꝯ reliquis alib; fuerũt signes certa te sola accepte ꝯ ꝯ͡ne toti coꝝ ⁊ illud iõ qm̃ nõ ne cẽiu; cũ fuit cutis sola illi aĩalis sicca illi totũ fuit ƀ ꝯ͡ne equale. tñ oꝫ ut sit unũqq; reliquoꝝ mẽbroꝝ ƀ dispo͡e; quia ẽ cutis ⁊ nõ est necẽiu; illud cũ fuit ꝯ diuisa ser ex eo q̃ tibi sig̃ illud ẽ coꝝ ostreatũ est i ultio huitatis ⁊ cutis eius ẽ i ultio siccitatis ostreã ẽ ei illud ẽ ei loco cutis i nob. ⁊ hoꝝ q̃ aliũ ossa dura sũt ser ex alib; sũt i alia gn̄ã quoꝝ ossa sũt mollia sicut carẽ ⁊ q̃ illi siliantur ⁊ illoꝝ ẽ cutis ẽ sicca ⁊ reliqui totius corporis eoꝝ ꝯ ẽ ꝯ huida. Et fortasse h ẽ cã i alib; hũ carnis. qm̃ nã ex pellit ꝯ q̃ sũt i eis ex re sicca ⁊ terestri ad cute͡. ex cũ ea expellit ad ip̃a; nõ ḡ oꝫ ꝑ q̃ cutis ẽ sicca ũ ꝑ caro eaꝝ ẽ moll' ⁊ huida et mucillaginosa et timemus q̃ cutis eaꝝ sit h dispo͡is. Et illud iõ qm̃ uisũ ẽ ꝯ uno quoq; mẽbroꝝ ut cogscatur p se ip̃m. Hec ergo sũt eoꝝ i quib; errauerũt quidã qui nr̃os libros de ꝯ͡ne reliquerũt nob.

uni aĩaliũ dura ⁊ sicca. ut iudicem q̃ ea ꝯ toto coꝝ. Sꝫ ꝑ te ẽ ut sit cutis sola illi aĩalis sicca. Et silr ñ oꝫ ut si fuit cutis aĩalis nigra. ⁊ fuit multoꝝ capi ut iudicem q̃ ea ꝯ coꝝ ꝑ iudiciũ. Et ƀ hũc silitudi ẽ nõ oꝫ cũ fuit cutis aĩalis mollis aut huida alba. aut nuda capillis ut sit totũ coꝝ aĩalis illi ƀ si coꝝ aĩalis

[Marginalia, left: signes / ĩ si / ⁊ carne / ĩ stõm / est / ⁊ est / al'. ñ ẽ negatio isti. s. nõ. / al' cogitio / Et aquili / modus / al' ita q̃ dic / al' nisi / al' ꝯplum do.]

ę hec erravit qn no rememorat ei q in ypo.
i q fine rectitudinis inveit. q oz ut osideret ex per
mutatione ex q ve ad q ve sicq ei sigones nuc i
ete i corpore sut sigficates plicet que pcessit n
plicet i corpore nuc i ueri. Ponamus ergo q
et ho septuaginta annor pillosus multor capillor
ho tn nuc iudicamus q ipe sit calidus siccus
q fuit prius talis. Si in remabut pilli qui i ipo
nati fuerut i hora illa quecud remanet plic ex he
estate q nascitur i ue. Quibusda ei hoib acit
i tpe pcedut ut pmutet paulati a multitudine
capillor q e i eis. ad casu capillor cu sequet fine
catis. Et acit quibusda eor ut nascitur pilli
eis tpe logo valde. cu i eis no supabudat ne sicci
as ultima fortitudine cu i tpe pcesut fiut ext
mus capillor fortis sic plante e radix e itra lo
cata et fixa. No ergo cu uidemus hoiem multor
pillor oz u extimem eu ee mlicu si si ipe ia fuit
iuueis tuc nudu est tal. q si a iuuetute osceders
sut te ia mlic si fuit senes tuc no e talis. Et illud io
in mulica e ex adustioe sanguis et nq aptu
ap hactus i sane oplet loci. Incor aut sicco
multiplicat pili uelocit sin eor tamus fuis cora
missa sinter simet meo. et no loci cu fit mulie
ris nar spissitudo pbibet supfluitates eo las pe
netrare et egdi. cog eas ad hunc et cu fuit oplio in
ultimo caliditas. erit dispo illar supfluitatu ex q
gnant pilli i illa hora i hntr hac oe dispoe ad
qua fiet illud q e i uetus cu i tpe pcedet. h g et fuit i
or q pcessunt qui ante nos fuerut. Et oh et d
didio omi ne supfluitati absq odictioe et dmitoe
tractarit. Et illud io qm extimat q cu plexiones
membror sut siles ne supfluitatu gnatur ab eis
ec res no e ulr n. Iam uo possibille e ut i mebro
ggte supfluitas flatica. et no sit illud mebru hu
mu si sit sam nectio. Fluxus naq genatio no e
a frigore. et no e ex necitate humida po naq e ut sit
sicca. illud aut i quo d cepti fuerit po e facille i ueit.
Et illud io qm flama no generat n ex abis et no ee r
ip corde. no e g miru. si cor i aliqua dispoiu cu no
uat calo. que recipit ille cu e qui sit ext i a hudus
oat supfluitate ei sile. sino g oz ut extime cu fuit
cor totu siccu q oportet ut sit ei supfluitas sicca
illis ei. na cu a pricipio rei fuit d clivior frigiditat
siccitati no erit ei si supfluitas mlica si flatica. Et etia
frigido e et siccu. ex pmutatoe ne oz ut sit mulicus
q si frigiditas et siccitas fuit a pncipio rei te cor erit albu
molle tenu lene et erut vene ipi sbtiles occulte et
ut ei debiles occulte et cor ei gracile sbractu fiet
dominat moribus aie ipi paucitas audacie. et timor
caliditas au et supfluitas no erit mulica sbris g mois
oib erraverut ples mec. pp q dimisimus signes q
oib sut ipe et d clinaverunt ad act que no sp osec
tur. si i multis dispoib. et pp hac ca extimauerut q
calidu de siccet peul dubio. et ego q uidi ut ad ui
ga ei q dixi hec et ponia ipi tact nu sbmois sicut cap
corpis d unde i fine rememoratois ei finia huc
libru sbdio g pp q uidet ex aqua cala cu sup mbz

funditur a p osita humiditate euacuari manifeste. extimant
iam esse m q caliditas d em re no si calis cu siccitate i
tm fuit si si fuit caliditas cu humiditate euacuat r
et no q euato humiditatis alicuis mebror i locis ipis
dispse e pmutato omis ei ipe donec fiat siccior.
Et illud qm io i mebris q apant fit malitia omis
diusa si tn cor osilia no eg diu ut a na sua q est i eis
q eris si sut ad huc i trasmutatoe et alterato e loca aut
d que sut plena humiditate. g ois res cu d e cala et
hu. o appiquat mebris quor est hec dispo euacuat
supfluitate qua loca otinet. que sut ie loca silui.
prius. o sequit ex elogatoe ie calar et humidar ut
d siccet ea q eis auget humidtate hec g e uor. bm q
dice d istis dimatoe indiget. si qm uido q res in
erectoe d mitois illi elluga ab hec ut smo iste ca
tolet cu hec a necciu e ut auditor ei sit i structus
d uitute mear tuc pp illud uisu e m ut illud post
pona cu g expleuero smone tatu universi d ome et
d miuo d reb buius et siccis calis et frus b poni. et oia
q sigficat d eis te pona smone i tegru d malicia
oplesionis diusa te ei oplectus erit a nobis smo nr
d ome et ad acquirem ex eo adiutoria no pua ad uia
de ingenio sanitatis. Incipit. 3. liber. Cap. p.
i q explanat qdi a m erdeotia doctina sua.

Iam ante dixi d una quaq rer q actu dicatur
calia aut frigida. sicca aut hu. no dicatur q
sit ita n pp q i ipa exit qualitas illa aqua pu
re et sincer noiat aut pp dnur uni qualitatu i ipa au
opre ei ad eqle sui gnis. aut opatoe ei ad aliqua rem
denoe. et ia q ostidimus qualit ho possit scire has rer
b uitates relinquit g nob ut narem ee har re. q po
b q sig ei uo. ita dnr ee expoito p ee hui smois
nci cu po b q sig ei uo expo breuis e et facil et manife
sta sit naq q nudo e o dispoe cu qua narrat. h est pre
para et apta i n sui ut sit talit d ee i po. dicamus
ei d hoie qm nasci q e po ronal et d ouolue cu d ouo
egdit q e uolatil. et d cane qm nascit q e uenatilis
et d equo cu nascit q e uelox. pp q una quaq har r
re enutiat o dispoe ad qua mutat peul dubio. nisi
ad exitus ei p hybueit. ac si ia sit cu dispoe illa. et
sit opleta et pp hec d de oibus hus q sut po. et no actu.
et illud i qm actus e res pfecta. et psens res uo q est
po e res i pfecta d qua ia habet fiducia ut sit. uelut
res prepara et apta ut sit. si nudu e o dispoe o qua nar
ratur. et illud io qm i fans nouit nat nudu e ronal
si fiducia habe q erit tal. et catulus nudu e uenatilis
cu nudu sit uides. et nec noiat ita n qz iudica q si
pfectus fuit ue ab bus aut reb q po sunt ee dnr di
gnior e res i ea na exiut uius. quae ei opatoe fine cu
sequit. si n d exitorib i pedierit d in post hac qaiq
fuit m ppiqua int qua et ei euetu no e necciu tras
mutatoe a meia iteruenire. sicut d sanguine q e caro
po pp q no e neccia donec ex ipo fit caro nisi tm ims
mutato puissia d cibo uo qui ia isto digestus e nu
du dici q sit carnis m ppiqua. si n a dicat q sit m
carnis n meiante sanguie. eo uo logi atame est
panis et frumentu fractu cu aqua cocto. Et illud io qm
i ipo donec ex eo fit caro tres necie sut pmutatoes.

evacuet

al' totu

talis

du

sut i ter ca

al' mebri

illa ae co siliu prui

al' dixi

al' io | al' qm

ut

ne

teti

al' unaqq

ide hab 3o osphei mediea

sicut i hoie i q calim et siccu ia pcessit uel gnata sit
cala mgra multa ex adustioe sagnis. ex iste e qui
cu fuite et siccitate peul dubio erit mlicus.

quid al' mutationis

al'. quod forte est aliqua rerum.

res

aut

ingreditur modos quos narrauimus. an sermo noster ille

al' ignem ingrediuntur

quod

illud

cum | al' caliditate que in nostris et in aliis existit corporibus

al' caliditate

ille qui calefacit ignis. et calefit ille qui in sole discurrit est secundum modum quo calefit

derhus tamen omnibus secundum dispositionem iam dictam. quod sit calido potentia. et ante
hec que aer et ignis et terra et aqua et materia communis omnium inter
illa dicta yle. Verumtamen res iste non dicuntur esse potentia nisi secundum secundam
mutationis et dicti illud. de quibus diximus magis et de
quibus diximus minus modo autem primum est dignior modis quibus
dicitur quod potentia est aliqua rerum potentia deinde post ipsas res que dicuntur
quod est res potentia secundum quod est materia. Verumtamen quemadmodum de uapore fumoso
quod est flamma et de uapore humido quod est aer potentia et iam dicitur
cum de aliquo quod est potentia ut differat inter ipsum et inter rem
que est secundum semitam actionis. quemadmodum siquis dicat quod cum
aliquis inueniens lotum corpus balneatorem fit aqua uti
calefit corpus patientis. non potentia que sit ei propassibus g
modis dicitur etiam dicere quod est terra potentia aut calida aut
sicca. aut humida. Et quamquam querit tamen continet quando
dicitur de castoreo aut euforbio. aut piretro. a alio
aut nasturtio condisi. aut nitro. aut atramento quod
sunt calida et de cortice lauri aut iusquiamo. aut man-
dragora aut papauere aut salamandra quod sunt frigida.
an sermo noster ille de eis ingreditur modum alium. quem
nondum exposuimus secundum de aspalto et cum et resina et de
ype et oleo et pice non dicitur quod sint potestate calida
nisi quod fiunt actu calida citissime et illud ideo quoniam ignis
iungitur ita ut uelocissime fiat flamma et cum corpori-
bus nostris afferuntur manifestissime ea calefaciunt
spuma autem maris et atramentum et sinapis et
nitrum et acorum et mirra. et costus et piretrum cum nostris
afferuntur corporibus calefaciunt ea quorum quedam plus
calefaciunt ea et quedam minus. non tamen est eorum proprietas ut
inflamentur et ex hoc decipiunt se ipsos quidam qui
contenti sunt hoc solum considerare an res inflamentur
an non inflamentur facile. eos uero non oportet esse contentos
hoc. nisi cum eo considerent an res fiat calida uelociter an
non. propter quod flamma non est dignior ut sit ignis quam car-
bo secundum flamma que fit cum aer aut corpus aereum in ignem per-
mutatur et carbo fit cum terra aut terrestre corpus in igne
conuertitur. Et in eo quod est quod ratiocinatio usque ad hunc
locum continet est et cum iuncta. et conueniens ad inuicem
ex omnibus modis. et ideo quoniam nos uidemus quod omnes medicine
que facile permutantur in ignem. cum ipsi igni
obuiet corpora nostra calefaciunt. nisi sit ad quod ex rebus
sunt adeo spissis. ut ex eius spissitudine consequente
ne se ipsum recipiat corpus donec ipsum ingrediatur. et
illud quod plus exponam in libro nostro de uirtutibus
medicinarum. Quecumque autem res corpora nostra calefaciunt in
ignem facile permutantur. Quidam uero dicunt quo
non apparet nobis ipsarum caliditas quando eas tangimus.
quare hec tamen dicunt ignorantes et illud ideo quoniam si diceremus
de una quaque harum rerum quas narrauimus quod essent
actu calida et quod fieret calida et compleretur esset
mirum sicut eas tangentes calidas non inueniremus.
quare uero non dicimus eas calidas potentia nisi propter quod potentia in eis
ut uelociter fiant calide non est mirum si nondum sunt cum
dispositione cum qua calefaciant tangentes tangentes eas.
quemadmodum nec ignem augmentat quod ab ipso uincatur antequam per-
mutetur et illud quod procul dubio non fit nisi in spatio temporis.
similiter quamquam non augmentat calorem que in nostris et
aliorum existit corporibus. nisi permutetur et alteretur ab ea
et illud ideo quoniam modo quo calefit aliquis ab unaquaque

harum medicinarum et illud ideo quoniam ignis et sol sunt calidi actu.
Medicinarum uero nulla actu calida existit. Non
est ergo possibile ut corpora nostra calefaciant. nisi actu fiant calide
ipse uero ad actum non egrediuntur nisi ex ipsis nostris corpori-
bus quemadmodum egreditur calamum siccum ad naturam ignis
ab igne. Et similiter ligna que de terra sunt in natiuitate tamen
que sunt sicciora et puriora uelocius in ignem per-
mutantur. que uero ex eis sunt humidiora et maiora
pluriori spatio temporis indigent. Non est ergo
mirum si medicine cum indigeant hoc ut calefiant diui-
di in partes paruas subtiles primo. postea obuiare cor-
pori aliquo spatio et sistit hic quod sicuius ut caliditas
ex eis et appareat antequam eas in partes diuidas
paruas. et postquam eas calefacias extrinsecus te esse obli-
tum. iam quod non calidum potentia sufficit illud ideo quoniam uideo te
uelle experiri eas secundum quod ipse sint calide actu.
Nec illud autem est mirabile si medicine primum in-
digent calefieri. donec redeant et calefaciant.
et illud ideo quoniam hoc reperit in simili quod de lignis exerci-
uimus. ligna enim conseruant ignem qui est extrinsecus
uincimus et augent ipsum postquam ab eo calefa-
cta sunt. Non ergo longe est quin caliditas que est
in corporibus aliorum utatur hiis medicinis secundum cibi semita
sicut ignis utitur lignis et illud quod est quod uisibi-
le fit uidere. nam si aliquod corpus inueneris in quo
iam uincat frigus aliqua harum medicinarum subtilis est
tam super ipsum sparsis non calefiet ideo. Et
ideo membra in quibus uincit frigus aliqua har-
bus fricata medicinis. ex fricatione tua ad duo
peruenis unum est ut tua frictione calor spargatur et aliud
ut mollificet membrum quod iam indurauerat fri-
gus. donec in ipso perfundet in interioribus et ob-
uiet caliditati innate que est in corporibus aliis et ab ea
permutetur et calefiat et illud ideo quoniam postquam ei consistit
peruersia cum calida actu acquirit caliditas illa te iuuante
ipsa tota expandit secundum conuenientem sicut illud quod uidemus
in lignis pinguibus pinorum est accendit in extremi-
tate ligni ignis et si ualde sit paruum et ideo quoniam
iam uidemus ignem in ligno illo ambulantem dil-
latari uelociter. et quod iam ultimum in ipso secundum non indigent
igne in unicuique genere nisi rerum que calide sunt potentia
caliditas nondum superhabundat ei magis quam
frigiditas uel tamen. ut superhabundet propinqua existit
et neque indiget nisi paruo auxilio extrinseco donec super-
habundet et fortasse in hoc auxilio fricatio suffi-
cit et fortasse consequitur auxilium illud ab igne
aut ab aliquo corporum in cuius natura existit caliditas
posquam ei obuiauerit non est ergo mirum si sistit ali-
qua rerum cuius proprietatis sit corpora nostra calefacere
quando eis obuiat quoniam facit aliquod tempus in spatio appropi-
quetur non succendent. quod ad lignum humidum.
Melius est autem ut breuiter exponam rem secundum quod
consurgit de intentione in libro nostro de uirtutibus nisi lib
et nos quod non ea utimur secundum quod narrauimus. propterea
indigemus in intentione eius in quo sumus et est quod in uno
quoque corporum sunt conuertitur uirtutes quarum una est
attractiua eorum que sibi sunt similia. et alia re-
tentiua illorum similium. et tertia est alteratiua. et quanta est

facile

lingo. Et in ideo quod ueniunt que igni appropinquat quedam
igniuntur. Quemadmodum lignum et lignum tarde et
calamum subtilis. Et quedam nisi lingo spatio
igni

expulsiua cor. que sunt contraria et odiosa. et quoniam
uirtutes iste non sunt in toto substantie cuiusque corporum quod ex
tima uimus esse commixtum ex calido frigido humido et sicco.
~~et his~~ tunc quando cor. resoluit cor. quod est ei propinquum
una qualitatum que sunt in eius substantia quecumque qua
litas fuerit non oportet estimare quod tota substantia eius ho
ra illa operetur non enim est possibile illud esse nisi res
resoluta fuerit ei que ipsam resoluit similis. scilicet ergo ex hoc
ut non sit res resoluta secundum hunc modum transiens in
aliqua dispositionum illarum que ipsam resoluit quod si eius
resolutio facta est a re que ipsam resoluit secundum modum primum
in operatione toti substantie ipsius tunc non resoluit rem quia resoluit
nisi post ipsam et nutritur ex re que ab ipsa resoluta est.
Nutrimentum enim non est aliud quam similitudo perfecta nu
trientis cum nutrito donec ei simile fiat. Capitulum 2.

in quo docet distinguere cibum a medicina et ueneno.

Et postquam iam explanauimus ista oportet ut
deinde ab hoc loco sermonem incipiamus di
camus ergo quod unum quodque aliud nutrit eo cibo
qui est ei conueniens. Cibus autem uniuscuiusque corporum omnes
est res in qua est possibille ut cor. assimiletur nutrito
scilicet ergo ut procul dubio sit inter totam substantiam nutrientis et
totam substantiam nutriti communitas aliqua et similitudo diuer
sitas autem in his secundum magis et minus non est parua. et illud
ideo quoniam quedam res magis sunt conuenientes et similes.
scilicet ergo ex hoc ut ille minus conuenientes oportet fortiori et
spatio indigeant pluriori et iste indigeant operatione de
biliori et spatio breuiori donec fit ut caro gal
linarum minus indigeat digestione ea qua eget caro
dura agnina et caro bouina egeat digestione maiori
ea qua indiget caro porcina. Et quod minima
indigeat resolutione ne sit uinum et propter hoc fit eius
nutrimentum et eius penetratio uelocissime. Verum
tamen oportet ut hoc quod remaneat donec digeratur in istis. scilicet
stomacho epate et uenis. Non enim possibille est ut nutri
at corpus nisi cum ante perfecit eius digestio in hus membris
quod autem est post quod recipiat permutationem in hus istis
non est possibile ut sit nutrimentum corporis alicuius
et si tota die et nocte perseuerit tangendo cor. exti
et forsitan cor. nutrire non potest cum extius apponitur
panis aut tritici cum multa aqua coctum aut
sicla. Res igitur que cor. similantur undique sunt cibi
aptius. Reliqua autem omnia medicine dicuntur. Medicinarum
uero natura diuersificatur secundum duos modos. et illud ideo quoniam
quedam medicinarum remanent secundum dispositionem qua
susceperunt et uincunt cor. et permutant ipsum secundum alium mo
dum quam sit ille quo cor. uincit et permutat cibum
et hee quidem medicine procul dubio sunt uenena naturam
aliis corrumpentia. Et quedam earum consequuntur ex
comuni mutationis principium deinde post hoc incipiunt
putrescere et corrumpi prima redeunt et putrefactione sua
putrefaciunt cor. et sua corruptione ipsum corrumpunt. et
iste quoque igitur uenenorum igitur diuersa medicinarum. preter
ea post hos modos est alius modus ex quo cor. ad
uenit calor sed nullum cor. aduenit nocumentum
ab ea. Et medicinarum quoque est modus quantus que
in corpus aguntur et ab eo patiuntur deinde in breui temporis spaci
um permutatur donec cor. per totum silenter. In hus

non medicine conueniens est aggrauari ut earum iudicium simul
sit et cibi et medicine iudicium. Et neque mirandum
est si quedam medicine secundum ~~bones~~ motum a sua egrediantur
natura in ultio longitudinis. Jam enim uidimus quod res in
plures actiones egredientes hac uia incedunt. ex quibus
est quod domus combusta est in ciuitate musia. in regione asie
secundum hunc modum. et illud ideo quoniam fuit in illa domo plu
rimum stercoris columbini. et fuit stercus calefactione iam
et putrefactione. et elleuabatur ab eo uapor et qui ipsum
tangebat uehementis caliditatis illud inueniebat.
Illi autem stercori propinqua erat ita ut fere ipsum tan
geret fenestra in qua erant ligna pice siue ra
sina illinita ~~erant uelociter igitur~~. estate igitur
ueniente cecidit radius solis ualidus super ligna illa.
que nuper pice illinita erant uelociter igitur inflamata
te sunt. et extensus est ignis donec peruenit ad tectum
domus autem ignis ad tectum. domus peruenit uelo
citer per totam domum perambulauit. secundum hanc similitudinem ex
timatur quidam naues inimicorum suorum archime
nidem combussisse speculis ad hunc tibi. Jam autem
inflamatur facile lana et stupa. cotum et lignum mol
le. et quidquid est secundum hoc ex maritidum et molle. flamma
iam eleuatur ex lapidibus ex lapidibus ad inuicem
confricatis et precipue si aliquis super eos sulfur
sperserit. secundum quoque hunc modum fuit medicamentum
medee. propria namque medicamento illo linebant
non inflamabant nisi cum calida eis occurrebat me
dicamentum quod illud non conficiebatur nisi ex sulfure
et aspalto humidam fuit quoque quidam qui se hoste
rum mirabilia asserens lucenam extinguebat
deinde accendebat eam parieti appropinquans. et in
fuit aliquis qui cum lucenam illam uolebat accendere
lapidi appropinquabat. lapides autem ille et parie
tes sulfure liniti erant. cumque cognitum fuit illud
non fuit admirabile. quod in peruenibat medicine.
ergo iste omnis nondum secundum complementum sunt calide
sed sunt in ultio apti ut caliditatem recipiant et propter
hoc dicitur quod calide sunt potentia. Et in his quidem rebus
quas narrauimus non est locus dubitationis nec
difficultatis sed in uino est locus dubitationis et
difficultatis propter quod quando bibitur calefacit cor.
uehementer. si ergo queratur de eo cum corpori occurrit
extius an ipsum calefaciat non dicitur quod calefaciat
ipsum iam enim ante dictum est quod ipsum non calefaciat corpus
secundum quod est medicina actu calida sed calefacit ipsum secundum quod est ei cibus
conueniens quod addit enim medicine igni conuenientes in igne addunt
et augmentant eum. — Similiter quicumque cibus conueniens et
consimilis est corpori quod natura calidum est fortitudine ei
procul dubio affert et calorem in naturam qui in ipso
est augmentat et hoc quidem res omni cibo communis est. Vino
autem proprium existit a corpore permutari uelociter
quemadmodum proprium est pingui ligno pini et cocto et stu
pe et pici uelociter ab igne resolui. Et ego
quidem in — sisto huic eidem exemplo. scilicet ignis et hu
dorum lignorum de nouo recordor. ligna itaque hu
da ignis sunt nutrimentum. non tamen ignis nutri
mentum conti fiunt et propter hoc multotiens igni ap
posita flamma eius uelociter occultatur et propter si

ibi

duplici caliditate et accessu scilicet
ignis incensi donec peruenit igitur
ad portas et fenestras illi
fenestre propinquas que erant re
sina eniquo illinite erant
uelociter igitur inflamate sunt

ubi

et

que

Non quando uinum appropriatum extrinsecus
non calefaciat.

ↄbil' ⁊ forta{s}se ↄstruūt ab eis s quorꝫ quicūqꝫ q-
bor in corꝑb; aliuꝫ spacio idigēt tp̄is donec cor
pfcē assilent. ⁊ ip̄ nutriūt ↄ cor ad hybentatū.
faciūt i ipo. puenire frigus ⁊ nō calorē. Vʒ tn̄ ipi
ā post spaciuꝫ tp̄is corpus calefaciūt quēadm re
liqui cibi calefaciūt ipm ↄ hec solū i eis īperatū
fuit ut nutriāt cor. q. Omīs g cib; b suā dif
fcīa calorē i corpore alis augmētat. lc g al' cibū
sumit b q ē cib; dū nō pōt sup ip̄ cor donū digat
ip̄ ⁊ assilet. pucit illud q dixit ypo. ūi iquit quod
cib; ē nōie ⁊ nō actu. ⁊ illud iō qm cib; dr trib;
mōis quēadm ypo exposuit. dixit. n. cib; alius ē
qui iā nutrit. ⁊ ↄpletus ē. ⁊ alius ē qui cibo silis
ē. ⁊ alius ē ⁊ ↄtitur cor ⁊ nō ē futurus dicit albūs
b ueritatē. ⁊ hic quidē cib; pauldū calefac̄ cor. ius
q abeo nutitur duor nō reliquor mōr cibi nul
lus illud opat̄ ip̄ q nullus eor uarit ē cib;. sed
unus eor silis ē cibo. ⁊ alt expectat̄ ut sit. ⁊ ip̄
unū nō sp calefac̄ corpus quēadm olm nō sp
iflamat ignē. Quāuis olm sit ↄpiquior
b; quib; nutrit ignis magꝫ ↄcens eiꝫ. si tu
efūderis f sup flamā ignis ↄbilē et puā mul
tū olm ⁊ repēte flamā illā nō augmētabis s
suffocabis eā donec oīo extīguatur. ⁊ silr cū i
multa uini quātitas bibī ita q cor ip̄ modera
ri nō possit ⁊ uīcere ē ei ellōgatō ab hoc ne alis
calefaciat cor. s q ex ipo gnānt egtudines que
sūt i ultimo fricatis. Ex potacōe ei uini sup
flui fiūt palises ⁊ appoplie ⁊ sbet ⁊ alifturchai.
et epilīe ⁊ spasmi et tetani et hee egtudines
oms fce sūt. Vlr q oīa q recepta ad itiora
corporis pucūt ⁊ s modū cibi calefaciūt inēi
es qnq. i ficdare. q ad iuēimus flamā ignis
ex una ⁊ eadē mā. nō solū nō agi ⁊ augmētari
uer ē qnq. extīgui. Apparet ergo q oīa b sō
nib; qui ↄ ellis ⁊ ↄnib; dcā sūt ↄuenientia sūt.

Cap. 3. in quo docet diu'sificāī nāꝫ mē. sm
modū pmixtōis ⁊ diu'sitatē apximatōis.

Verum forsitā a's extimabit q ex eis q
istis ↄ dūt ⁊ ab istis diu'sificat̄ ē. q͛d
quedā res que b cibū comedūtur qn
sup cutē ponūt̄ adhurit ipaꝫ ⁊ ↄsodūt ⁊ i ipa
eueīre faciūt ulcus. sic sinapis ⁊ piscis salus
⁊ aliū ⁊ cepe. b q res iste ↄūt radib; quas apn̄ ⁊
nārauī. ⁊ illud quidē ē ex modis diu'sis ex qb;
ē q res ille altant̄ ⁊ trāsmutātur ap digōnē i
ipar isto. Et pmutatōe ipar i sau inuenis.
Et ex eis ē q ip̄e nō moratur in loco uno. s p
nūtur i ptes plimas. i ut ptotū cor ferīant.
Et ex eis ē q cor digō ⁊ sepatō fit uelocit̄ ita
ut cor assilet. q ē ei aptū ⁊ ↄueiens q aūt
ē ex eis sup fluū et acutū egtū ē stōē ū ⁊ sudo
re ip̄ has ergo cās ōs fit ne illud q cor ētius
uulneiat ↄcēdit uulneret ip̄. Licet i una i
har cār tn̄ qūqꝫ sit sufficientia existat adh
ut ↄbuet mēbra interiora. ne eis nocumētū
eueiat sic q plus pmutāt ⁊ altāt b. g. h i iō
qm sinapis cū nō remaneat b dispōe qua ē b

in hora qua assumit̄ tc̄ m est q neqꝫ eius ūtus
remaneat ↄ dispōe sua. lc g ↄ hec expellit̄ et pur
gatur tc̄ dignū ē ne ei uirtus remaneat i sua
dispō. ⁊ iā q sufficēt ā q nō i lōgo spatio in
uno morat̄ loco. Videmus eīꝫ ipaꝫ ū i cute ad
posse efficē. nisi sup ipaꝫ lōgo i memoretur
spatō ei nō pmixtio cūꝫ multis alis cibis ab
ea cā nō ē pua. Scire eīn potes q lesionis
⁊ mordicationis scō eueiat. cū ipaꝫ solam hōi
ad comededū tribuis ita ut cū ea nō sit alius
ex cibis. ⁊ si tu ā miscueris eā multis cor. i
quō sapore dnāt̄ dulcedo ⁊ ipaꝫ sup autem i
posueris nō i ipa nocumētūꝫ efficiet. scī ergo
unaqueqꝫ har rer suffic ē ⁊ sisit singla
ris phylere sinapi ne i intioribꝫ corpis opet̄
sic illud q i cute extius efficit tc̄ multo mag cū
ueīt ut fiat illud cū ipa oms cause ille aggēt
⁊ illud iō qm pmutatur cū digōe et expellit̄
⁊ purgā. ⁊ pmiscet̄ multis alis. ⁊ ptitur in
ptes multas. ⁊ ptotū cor fūr et i uno mebror
lūgo i morat̄ spatō et tu q scire potes q si pse
moraret̄ paul dubio intiora corporis ulcaret
sicut sūt ulcā que pucūt ex cau manifesta
scchim ei malus multociens i multis corꝑbus
gnāt̄ ⁊ ei q gnātō fit i quib; dā cor ex cibis ⁊
malis. ⁊ i quib; dā ex corrupne ⁊ putrefactōe pro
ueientib; i corpe ⁊ illi q i quo hic malus hūor
ad hunā forsitā ab eo aliquis itior locor ulcā
tur. s plimuꝫ uero q nā expellit supflitates
q sūt i corpe ad cutē multociēs pucūt i cute
ulcā multa ulcus ei q nōiat̄ cancer. ⁊ illud
q nōiat̄ herpes estiomenus ⁊ ulcus q nōiat̄
formica cū quo ē comestio. ⁊ ulcus q nōiat̄
erisipill aonbrati ⁊ ulcus calidū q dicit̄ cabru
tne ex nōie pacientis ip̄. ⁊ reliqua ulcā ab ill
nō gnānt̄ n ab umore malo acuto nō igit̄
i aliqua har rr quas nāraui ē locus dubōnis
n i eā ip̄ quā quedaꝫ meiane nō nocēt cor ex
tius ⁊ qn trāsglutiūt̄ i intiorib; corporis ma
luꝫ efficiūt magnū. sicut cerusa ⁊ quar eaꝫ
nō ē nocumētū tm̄ i tius. s ē ei extius. acc.
Et ulr q nil ē i quo sit possibille ut opet̄ ex
⁊ i tius. b unū moduꝫ. ⁊ illud iō qm spuma canis
rabiosi ⁊ uenenum aspidis. ⁊ uipe uenenuꝫ
b illud in quo hoies ↄuenerūt qn occiūt cor
extius absqꝫ ulcē nō efficiūt nocumētū i ipo. qm
eor ūtus nō ē ūtus una equalis. q cutī obui
āt tn̄ ⁊ qn pucūt ad itiora corporis. nec ē mi
randō ē si quar dā medianar ūtus ad corpis
pfundum nō ueiat. ⁊ illud iō qm nō oꝫ necio
ut sit oīuꝫ mē ūtus quātitatis uni. n ē sup
hūc smōeꝫ i g dit̄ hesitatō n dubō. si multa
eor q recipiūtur ita ut ad itiora corpis peuei
āt cū a's ea assumit i aliqua horarꝫ ⁊ cū aliq
quātitate et ↄmixtiōe ei cū alis pficiāt et
aliquis recipit ea nō i oportuno tp̄e. ⁊ sine i
mēsura ⁊ absqꝫ pmixtiōe eor cū alis nocu
mentū afferāt. nos ei illū i ueīmus i aber

Marginalia (left margin):

Ad q triplx ē cib;.

al' cibus

q futur ē cib;. scib; g q iā nutrit ⁊ ↄplet ē

al' cib;

Nō nocumēta ↄsūt ex supflūo uino

Cap. 13

al' sio

Et ex eis ē q hūoib; multis pmiscet̄ ⁊ pmiscet̄ ⁊ cibis q simul cū eis assumūt

sua

Marginal note (foot of page, keyed to "—c."):

—c.

i al'. absqꝫ ulcere faciūt nocumētū i ipo equalē ei hūo ūtutē aut cuti solum adiuncta. aut iterius recepta. Istud alias nō repit̄ i maiori parte librorꝫ. nec credo debet esse.

in igne et ulr in oib; rebus que cor occurrunt. ex eis q' quia necessariu e nobis flama temperata ignis calefieri. et utentes ab ea multu iuvamur. licet superflua ignis flama nos aduratur. et silr invenimus in usu aque frigide. temperatus eni cu fert, et intemperatus in ultimo nocet. quid ergo inveni si sit aliqua medicina. ex aut pondi calitate fiat. ut cu ex ea multa sumitur quantitas et corpori affertur uatio consumat ipm et adurat. et cum sumitur ex eo parum aut q ex qualitate uirtutis eius minuat. nichil noceat sed cohe calefaciendo iuvet. ¶ Et ex eis e q cu ex asa fetida nullus ad hoc se sumere potest. qui ab eius nocumento salvetur. nec ex ea q venit ex regione medorum. n ex ea q affertur ex regione corasceni. ¶ Os si ex ea pvissima sumatur quantitas aut alius permixta in tempore quo oz. confert vehementer. sed q sunt q cor calefaciunt que post quam accepere permutationis principiu susceperunt. quecad an diximus redeunt et calefaciunt. ea aut que infrigidant cor sicut lac papavis ato pore no permutatur, parum sed invenit ipm illico et permutatur et situ ipi ea attulis postq ea calefeceris. et illud ideo quoniam i natura sua sunt frigida. cum hoc g ita sint tunc dcis ab aliqui bin dcor e. quoniam quorunda corpum calitas frigitas siccitas et humiditas secundu se est. et quorunda sed accidens. v. g. aqua sed in se ipa e frigida. et quinque in quibusda horis fit calida sed accidens. ¶ Veru eni acquisita calitas ab ea cito recedet. sed frigitas eius innata cu ea remanet. q ad modu g aqua calida sup flamam ignis proiecta ipm extinguit. silr lac papavis quamvis ipm calefacias et in hoi ad bibendu tribuas proprietate sua infrigidat et extinguit calitatem hois illius. et no e longe qui morti approximare faciat. soia aut quorundam hoc e dispositio. cum in q ex eis bibitur est in parum. aut cum eo q ipm et eius frigitatem minuit. est qui nob in nris corporibus efficiunt q nob necessarium e q. ad dicemus in medicinis. ¶ Medicamentu aut acceptu ex cantaridibus fortiter iuvat ydropisi habentes. sed tamen cantaris sed plurimu ulcerat vesicam. sed cu eius virtus superat permixtione eorum que ei permiscentur. d in corpori affertur in quo nimia existit humiditas evacuat eam proviam. ¶ Os; g ut intentio nra sit in oibus rebus de quibus dicitur q sunt calide aut frigide aut siccae. aut humide pono. an sint de natura rerum quarum proprietas e nutrire. an sit ex rebus q principiu permutationis accidentis tamen acquirunt de sua natura que eis e propria alterantur. d in permutat corpora a permutationis modo et intendere e ic ttia. an sit ex rebus q penitus nullo permutationis modo alterantur. nam si ex genere rerum sunt que nutriunt tunc si ueste fiunt calefaciunt. sed si no fiunt inste infrigidabunt. q si ex rebus fiunt quarum proprietas e ~~a~~ —c. penitus no alterari tunc ipa procul dubio infrigidabit.

Cap. e. in quo docet evitare errorem q possit contingere medicine. per acitalem consideratione eius. et docet cognoscere potentiam coniunctionis medicine. per mutationem eius ad calitatem et frigitatem. et hoc assignat differentiam inter cibu absolute et cibu medicinale et medicinam absolute et medicinam venenosam et venenum.

Etiam q te considerare oz proprietatem q ad an dixi et determinare res q ipse operatur in rebus q operatur patiens no in rebus calidis et frigidis tamen sed nichil hoim inre habui et sic. ¶ Quedam eni res sunt in subiis suis siccae. in quibus e cu fortis calitas adeo operatur donec liquefiat eas. extimam deis q sunt humide sicut eis et ferru. ¶ Et quedam res e in se ipis sunt humide quibus e superfluu frigus et congelat eas. extimatur q sint sicce sicut glacies. ¶ Os; ergo ut probas rerum oium experimentu n abstractae. sic an a dixi in hiis q precesserunt sed postquam consideraveris qualiter fiunt earum dispositiones in calitate et frigitate. et illud ideo quoniam cu fiunt q e cu eis exsiccabilitate parum cohe videtur humida. tunc ipse sunt in propria natura sibi propria et silr cum illud q e cu eis. ex calitate fiunt forte et prop hoc videtur sicce. tunc ipse sunt in propria natura sibi propria. res aut que currunt et procedunt cu forti calitate ebullitione habentes et res coagulate propter multu in eis no. oz extimare q ipse sed se ipas sunt sicce. sed hunc ergo modu distinguere oz. inter res que sunt patientes et tunc q ratiocinare sed propter hoc iudicares q sunt pono calide aut humide. aut frigide aut sicce. et illud ideo quoniam no oz ut iudices de re q liter sit potentiae. ex re que e ei patiens imo no oz. n ut iudices sup ipam ex re que e ei in se ipa. In illis eni oibus e capitulu unu de experientie et e velocitas permutationis n aut cum calidi frigidi sicci et humidi e de. ¶ Et illud ideo quoniam unu quodque sed re dicatur q in ipo invenitur. ¶ Et dicitur sed re in qua qualitas illa existit aqua nominatur proprie pure et ~~frigida~~ res eni quam experiris cu in ueneris eam cito permutari ad unum duorum quocumque fiunt. e potentiae res illa ad quam permutatur. ¶ Oleum namque e calidum potentiae quia facile ad ignem permutatur et silr resina et pix et aspaltum. ¶ Vinum aut no e calidum pono n quia in sanguinem cito permutatur et facile. et silr mel et caro et lac. ¶ Et iste q res propter q in universis fibus suis alterantur. fiunt cibi corporum eas alterantium. ¶ Res aut que alterationes susceperunt et e eius eventus in qualitate una ex qualitatibus earum q cuiusque qualitas illa fiunt sunt medicine tamen. ¶ Sed res que permanent in universa substantia absque permutatione et permutant corpora a sunt medicine sed male corrumpentes naturam aliis. ¶ Qua propter extimo g oium harum medicinarum vocari venenosum. ¶ Et neque oz ut dicam de istis medicinis q no sunt in ex genere venenum orum. quoniam cu ex eis ad minimu corporis affertur nullu ipi sensibile nocumentu inferunt. sed eius modo neque ignis esset calidus. neque nix frigida propter q minima pars horum duorum nullam manifestam in corporibus nris efficit passionem. pars eni centesima sintille unius est de genere ignis procul dubio. sed cu corpori occurrit no adurit ipm. neque calefacit. imo nec sentit oio eam et silr contra obviat pars centesima unius gutte aque no nocet ipsi nec infrigidat imo penitus no sentit eam. no ergo oz ut sit iudicium nrm de venenis hac sentia sed sed contrarietatem eorum in universa substantia ipsorum contrarietatem aut oz nos mensurare permutationem que fit mediante medio. v. g. ut in elementis quatuor no e proprietas aque transmutari in ignem n proprietas ignis in transmutari in aquam. sed utriusque proprietas est tras

vel extimas

occurrit

frigus | scilicet humide et secundum se ipas

secundum se sunt alie dispositionis et tunc res q sunt ita ~~p~~

al' per ea

sincere

al' tm

al' in universas substantias

al' millesima

al' contrarietate

al' ab eo | ut

c. ut a contrario permutetur. tunc ipa procul dubio calefaciet. et si ex rebus q proprietas e a contrario

c. in quo docet evitare errorem qui posset contingere medicine per acitalem consideratione eius et docet cognoscere potentiam cognoscere medicine per mutatione eius ad calitatem et frigitatem et hoc assignat differentiam inter cibum absolute et cibum medicinale et medicinam absolute et medicinam venenosam et venenum.

al' uti trāsmutet

al' alteru

al' uenenor

al' alteru

al' nāe uoz

g

al' potestate

i al' ē h. i nā sua

remouet

al' nichil
aut

Io. q̄ h̄ habes qd ē codrus. Et sic apparet q̄ cuduus 7 cadamusū sūt idem. q̄ serapio dicat q̄ cadamusū est oxeū sine cortice.

al' factū. caunt q̄ iā

al' achilo al' i tactu.

al' sit

al' uiolēte

Or g̃ multū ē si opū cū sit mē. nē mior corpor cū reddat uelocit ad frigiditatē

mutāt i aerē. 7 ꝓptas aeris ē ut i eos ambos trāsmutetur. duoz uō forꝫ trāsmutatō i aliud nullo mō ē ꝓ ꝓpintatō aūt aque i aerē ē absq̄ mediatōe meij 7 silr trāsmutatō ignis i aerē. trāsmutatō uō cuiusq̄ duoz. s. ignis 7 aq̄. i aliud nō fit absq̄ meiatōe medij. hij. g̃ duo ꝯij st̄ 7 etiā iimica sb̄ hc g̃ mod̄ coꝝ hōis ꝯiuꝫ ē lacti papaūis. qm̄ nō ē ei ut i ip̄ ad faciat pēitus neq̄ b unā qualitatē ē n̄ b uniūsā; sbāꝫ ei cū n̄ sit agns b aliquā qualitatē ipius. h̄ g̃ est unū ex gnēb; uennosoꝝ 7 uenenoꝝ quidem ē aliud genus ꝓpriū alt̄atōis sue ex calita te q̄ ē i coꝝib; nr̄is recipiens d̄ īn post i alt̄a tōes multas 7 diūsas ꝯūit̄ ex quib; ꝯtīgit n̄ coꝝ. nost̄ nā coꝝūpat. s. oīa ei h̄ n̄ iimica sūt 7 si nō q̄nq̄ opēꝫ nā efficiāt sēsibilē ꝓ eaꝝ q̄ titatis putatē que corodūt 7 putrefaciūt 7 tabefaciūt coꝝ nr̄i nāꝫ d̄ cēt noiāt calla ꝑ. res uō q̄ i fr̄āt 7 stupefaciūt 7 mortificāt nec cio noiant̄ ꝓ fre. Jlla aūt ꝑma n̄ uidēt ad efficē aut pati i corpore n̄ cū decēs fuūt 7 illud io qm̄ cū coꝝ calō occurrūt 7 aliquātuluꝫ ad recipiēdaꝫ alt̄atōeꝫ iclināt. q̄dā coꝝ ultimū calō ꝯsequitur. 7 q̄dā coꝝ i putredinē ꝯūtitur. 7 ꝓ illud h̄ trāsmutāt coꝝ aliis b disp̄oitōeꝫ que eueīt eis. res aūt q̄ coꝝ i frānt 7 si coꝝ ātulis 7 posquā eas calefacēis ex eis tā i dubōne et h̄ sicatōe magis ꝑmaneb 7 neq̄ scies que sit coꝝ nāꝫ 7 illud io qm̄ sīā semel actu sūt facta calla q̄r ergo nō calefaciūt coꝝ aliis 7 si niūdū cale fcā sūt. quare sitiūt calla. h̄ aūt esitatō solūi cū d̄tinunat res que ē i se frā ab ea q̄ sic est. ꝯm actūs q̄ ad nos occurr. arteꝫ 7 illud io qm̄ areb; q̄ sūt calid b actūs r̄e acti eaꝝ calitas uelocit̄ ut cito redāt ad nāꝫ suā ꝑmāsꝫ g̃ nr̄is coꝝib; afferūt res q̄ i nā sua sūt frē. ꝫ b actūs sūt calitē oꝫ nescio ut duo ꝑueiāt. quoꝝ unū ē ut eaꝝ calitas acquisita ab eis auferatur 7 b ut ipaꝝ ꝓpa ꝓ q̄ nā ꝯ penitus i eam nil effitiat remaneat frasa q̄ miꝝ ē si lac papa uīs aut madragore i quiamus aut coniuꝫ aut reliqua coꝝ que eis silant 7 si postquāꝫ calefacta f coꝝ afferatur. redeūt post paulu luꝫ ad fritatē. cū uniusq̄ istoꝝ. s. ptisane 7 lacti 7 pulti ex ordō romano q̄ noiāt codion 7 pani acidat illud idē cū istō afferūt d̄ bi li 7 nō possit eis dnari 7 uīcē ea 7 mollere.

Vnūq̄q̄ eni istoꝝ multociēs euomitur 7 est uehementer frōꝝ. 7 mai q̄ hc ē illud q̄ significat ypo 7 ē flā quāuis sit frō i diffōne chimi 7 sit eī gnātio acido postquā digestū ē i stō repit frō i actu nō tn̄ asto eḡdit. ꝫ ē cū ipm attahūr ex ipis ueis quedam mē solute aū noitē. h̄ q̄ ē b q̄ flā i nā sui ē i ultimo uiscoitatis et eī atractō sit uio lēta. h̄ tn̄ quāuis res sit ita tn̄ calefieri nō pōt n̄ etiā fortitudine uiolēte actiōis eī quāuis calīm bibā 7 i frigidet corp̄ sua fritē.

7 ei io qm̄ nō ꝯuat calitatē suā acquisitā q̄ i nā sua frō. ē q̄m aūt sbā ei aniis coꝝib; nō altāt ꝫ ip̄ altat coꝝ nr̄a 7 uīcit ea. fit ne acorb; nr̄is calefaciat. ꝫ ipm trāsmutat coꝝ nr̄a ad nāꝫ suā cū g̃ i nā sua sit frō tc ip̄ i frāt corpa nr̄a. nō ergo i ꝯmōe nr̄o reliquit nob locus dubōnis neq̄ q̄ōnis. nō ei ig̃ dicitur dubō et q̄o 7 neq̄ ꝓ corꝫ quib; dā haꝝ rr̄ appiquātia. q̄ i nā sua sūt frē 7 si uehemet calefecis eas eḡ diūtur. aūā sua sicut nō eḡ dit̄ dubō n̄ q̄o ꝓ ista nā uīcit eī quod ꝓcedit ex ꝯmōe nr̄o attestat q̄ sic salamādra i igne puo spatō moret igni i eā i ꝑssiōeꝫ nō efficit ꝫ si spatiū eī i igne ꝓlongetur ad uiit silr mādragora 7 coniuꝫ 7 opiuꝫ 7 psilliū. cū bui spatō aproximāt remanēt ad huc suā ꝯuātia ꝫ si magis h̄ calefiāt corrūpūtur illico 7 nō possūt opari ad coꝝ q̄ ꝑu i nata eāt fac.

Diuꝫ aūt hoꝝ nā i ultimo corb; hoīuꝫ ē ꝯra.

Cū aūt dico nāꝫ nō intelligo n̄ uniūsā sbāꝫ et ꝯnē coꝝ aggātā ex ellis primis. s. calido frō. hu. 7 sicco.

Nā aūt haꝝ reꝝ que ueloc issime mutūt ē i ulti queiens.

Reliqua aūt oīa sūt it̄ h̄ duo.

Et illud io qm̄ q̄dā illoꝝ sūt i nata mī opāi i corre quā coꝝ opāt i eis 7 q̄dā coꝝ plus. ac.

Castoreuꝫ q̄ 7 piper sūt i nata plus i corpe oparaij quā corpus i eis.

Vinū q̄uq̄ et mel 7 ptisana i nata sūt plus i corpore opa tōeꝫ recipere quā i corpe operēt.

Dia g̃ 7 patiūt actōe 7 opāt i corpore.

Et uls q̄ cū duo corpora occurrūt ad iuicē 7 luctātur 7 repugnāt i trāsmutatōe lōgi t̄pis spatio oꝫ q̄ necē ut unū coꝝ i altuꝫ opetur 7 patiat ab alto uītū ei ī ieo q̄ ip̄ uicat aliq̄ efic opēꝫ. ꝫ pūi sue q̄ titatis sensiu occultat nā situ gladiū ul' cultellū i uenis acutissimū quo cā aut q̄ ei sit siē i liniatē tota die 7 nocte tota i cidatur. i ꝑo eīt qui i cultello obtusio appareat 7 silr̄ q̄ est res i ꝯmōe eī qui dic̄ q̄ gutta aque assidue sup lapidē cadēs cauat ip̄ 7 illud io qm̄ dicens illud bn̄ locutus ē deo uidemus enīꝫ reꝫ ita eē. h̄ tn̄ i similitudie haꝝ reꝝ nō appa ret i ꝑssio maīfesta ex ꝑcssiōē ꝑ. 7 sīā ꝓ hc uisuꝫ ē quib; dā q̄ res ꝑeītus i pressiōeꝫ nō recipiāt areb; que eis obuiāt.

Et ꝯt nūc ut dicētib; h̄ ꝯsentiam 7 q̄nq̄ ē nob d̄cēs eīt dicē q̄ ad illi dnt i plib; n̄ n̄ uolum i ꝯmne ad ultimā ꝑueīre i quisitōeꝫ q̄ ad faciū in hc ꝯmōe i quo nūc sum ḡ ꝓ hoc ē ꝯmo coꝝ qui dicāt corpora nō euacuari 7 recepti ꝯmpitne passiōis cū i ipo ꝯsidratō recinatū ptractāt. iueīt d̄ īntōeꝫ forte nō tn̄ necē oīs est i opatōib; mē. ꝑueīanb; 7 i io qm̄ sim coꝝ nr̄is sūt sp passiōes ex quaꝝ putatē i aliqua opatōnū nocumetū sensibille noꝝ ꝑueīat. tc illaꝝ passionū uitas ē ut ne cū apiamur 7 acognoscāt 7 ꝯciens ē ꝯcedere ei qui de h̄ eḡitudinib; extimat q̄ nō sūt.

in uere in cor omnio et similiter est in omnibus que corpus
nutriunt. non quod de eo non est curandum et illud ideo quoniam
res iste omnes que corpus nutriunt in corpore hominis ad
efficiuntur opus tamen illa non est sensibilis nec manifesta sensui
quando si plus egeret eorum recepto tunc ipse alterant corpus
uehementer et permutant ipsum ad dispositionem suam manifeste.
Et ex istis quidem rebus sunt quedam a quibus alteratur
manifeste corpus in principio cum utimur eis sicut
latuca. Et illud ideo quoniam cum stomacho aduenit inflam
ato manifeste ipsum infrigidat et sitim sedat. Cum autem
stomacho aduenit in quo iam dominatur frigus nocet ipsum
manifeste. Sopno uero non paruum confert ad iuuo
rium et illud quod non operatur in frigiditate complexionis sue et
humiditate eius. Verum tamen consecutio frigiditatis
et humiditatis est apud corpus hominis et reliqua corpora que
innata est nutriunt et sic ligna uiridia apud ignem.
Propter illud ergo oportet ut inueniantur in similitudine horum
arborum due res quarum una est quod ipsi alterant corpora
nostra sicut faciunt medicine. Et secunda quod ipsi
nutriunt et non remouentur eorum operatio ab operatione dum
medicinarum dum in digestione perseuerant. et est corpori perfecte assimilatur
et nutriunt tunc non operantur in corpore aliquid quod dimi
sificet naturam sed augent ei caliditatem innatam sicut
ante dixi. Et quod oportet te admirari si sit aliquid
quod ante quam corpori assimilletur et ipsum nutriat infrigidet
ipsum frigiditate sua dum adhuc in digestione continetur
sed cum assimilatur corpori et ipsum nutrit calefaciat. cum
sis recordatus huius exemplo quod tibi explicaui
de lignis humidis. Oportet ergo ut utilitas omnium istis simili
um sit medicinis secundum duos modos quorum unus est secundum
modum ciborum et alter secundum partem medicinarum. Fit enim
quod stomacus permutatus sit a colore suarum complexionum
declinauit ad caliditatem tunc dico quod cum huiusmodi
stomachus huius latucam recipit quamdiu ipsa in digestione
perseuerat frigiditate sua ipsum ad equalitatem complexionis
sue reducit. cum autem ex ea nutritur augmentatur
substantia innati caloris eius et in hoc quidem uidetur multi
plures nouorum medicorum decepti causa ignorantie
sue. Quia quandoque augetur qualitas
caliditatis que est in nobis et quandoque additur ei substantia.
Antiqui enim secundum alios modos dixerunt de corpore alius
quod sit calidius et illud ideo quoniam fit calidius si
eius caliditatem intendas. et si augmentes substantiam eius
in qua primum existit. Fit enim quod sanguis sit res
calida secundum se in corpore alius aut similis quod eo. nam
quod reliqua que sunt in corpore non sunt calida nisi secundum
actionis participationem horum duorum. Oportet ergo
necessario ut fiat corpus alius calidius secundum duos modos
quorum unus est ut fiant humores calidi in eo plures
quam fuerunt. et alter ut fiant calidiores quam fuerunt
pluribus dico ergo quod res in his duobus ualde
manifesta est et secundum hunc eundem modum fit corpus alius
frigidius quam fuerat secundum duos modos. quorum unus
est ut fiant humores frigidi in eo plures quam fuerunt sicut
flegma et cetera. et alter ut quantitates frigidorum humorum
in eo remaneant. secundum quod fuerunt in eo ex quantitate
et alteretur qualitas eorum tamen. quod ergo mirum est si cibi
natura sua frigidi sicut porcilaca et acetosa et lactu

ca dum digeritur ~~dum digeritur~~ qualitas frigida corporis dicetur
et cum digestionis finem consequitur et sanguis generatur
ex eo laudabilis nutriat illud corpus et fiat calidius
quam erat ante quam humor calidus in eo generaretur.
Cum ergo nichil horum sit impossibille nec mirabi
le tunc cessent illi qui non concedunt. et tunc cesse
mus assimilatione eius quod nos admiratur. quod cibus unus
eidem est in corpore loco cibi et loco medicine. et illud
ideo quoniam si cibus ille non digeritur penitus remanet
semper dispositione medicine. huius similiter cum digeritur fiunt in ipso
ultraque simul pono enim quod aliquis lactucam
assumat et nullomodo eam digerat. aut po
no quod sumat succum lactuce postquam contrita
est et expressa. Quoniam succus lactuce operatur
in corpore hominis actionem similem actioni lactis papa
ueris cum ex eo ualde magna quantitas sumitur.
Non ergo latuca aut succus eius tunc erit nisi
medicina tantum et non aliud. Non mirum quod uero quod
aliquis de hoc dubitet oportet ergo ex hoc
ut cum lactuca sit uirtus medicine que sit et latuca
uirtus cibi. Et ideo quoniam nutrit ipsum mul
totiens. cum latuca ergo sunt similiter uirtutes due.
cum dispositione una sed tamen non cum ea permanent uirtu
tes utriusque dispositione una. sed cum eius operatio in corpore
hominis est maior. quam operatio corporis hominis in ipsa.
est quod ex ea apparet de uirtute medicine addi
tum sed cum operatio corporis in ipsa maior est operatione eius
in corpore est quod apparuerit in ea de uirtute cibi aug
mentatum et quod minus est si lactuca in corpore impressi
onem faciat et a corpore impressionem recipiat cum nos re
periamus gladium non tamen incidere impressionem facere
sed et hoc acera impressionem recipere. Verumtamen quoniam eius
plus est incidere agere multotiens quam acerum re
cipiat fit impressio occulta sensui. quod si tu gladio
ferri in ultimo durum secares tibi eque enim ideo uideretur
bitur. scilicet quod ferrum recipit impressionem ab illo ferro
maiorem quam imprimat in ipsum quamuis cum illa que
dispositione impressionem faciat ei tamen uirtus ipsum sui paruita
tate occultetur. Affirmemus ergo et audi
cemus quod omnes cibi a corporibus nostris non solum in
pressionem recipiunt. sed ipsi quoque cum hoc in corpora nostra impre
munt et iudicemus de quibusdam eorum quorum in corpore
impressionem manifestam uidemus. quod non tamen sunt cibi
sed etiam sunt medicine. Latuca ergo est cibus frigidus et
medicina frigida et eruca quidem cibus calidus ~~ergo est cibus frigidus~~
~~et medicina frigida~~. et medicina calida. quod similiter castoreum est et ex
eis que tempore longo digeruntur tunc ipse est et cibus et medicina calida.
et similiter sinapis. et piper. et ex herbis anetum et ruta
et calamentum menta. et aquaticum omnia enim hec sunt
cibi calidi et medicine calide sed antequam in sangui
nem trasmutentur. dum in digestione morantur sunt
medicine et postquam permutantur non sunt tunc medicine. sed sunt
cibi secundum sanationis intentionem et est res que nudum est
cibus sed est sicut cibus sicut ergo supposuimus in
his que premissa sunt de lactuca duos uentres
quorum unus est frigidior quam oportet et alter calidior quam
oportet similiter et nunc in cibis omnibus qui sunt calidi prius oportet
nos supponere utrosque uentres. dico ergo quod

non ad assimulatio ne

quadam ante dixi

i passione sui

calidus
Ex istis uerbis relinquitur quod piper nutrit.

cibi

ista cibi dum uetere e frior quia oz eos circu[n]dat et
digitorum ipsum calefaciunt et ad equalitatem
sue co[m]plexionis reducunt uinat ipsum s[ecundu]m na[tura]m. Scitur
non alter uerte calidum cibi illi inflamat et nocet
ipsum uehementer. et iste quidem alterationes ab ill' cib
erunt inequalitate. cum autem consecuntur fine digestionis
et trasmutantur et fiunt sanguis laudabilis au
get calorem inatum in corpore aliis in substantia et non
in qualitate sua. Et ult' q[uod] cibus i[d est] sui calid[us]
sui frigidus sit p[otentia] cum in sanguinem trasmutatur
calorem inatum augmentat s[ecundu]m simillitudinem una[m].
s[ed] dum ad na[tura]m sanguinis p[er]ducitur et non fit ad
huc s[ecundu]m disp[ositione]m p[er]fectam sanguinis aut in frat cor[pus]
aut calefacit sicut me[dicina]. s[ed] a s[er]mo o[mn]is q[ui] ab uno
pendet p[ri]n[cipio]. Qua p[ro]pt[er] oz p[ri]n[cipium] illud conseruare
et recordari semp[er] q[uod] unumquodq[ue] corpus h[abe]t conplexione[m]
quandam p[ro]priam que conuenit alicui nature. et q[uod] si ip[sum]
corp[us] alterat re[s] sibi conueniente in na[tur]am sua[m] auget p[er]
eam substantiam caliditatis que e in ipso. et si alteratur co[n]
mutatur ipsum una duarum rerum. illud io q[uonia]m res
que ipsum trasmutat si calefaciens fuit sup[er]
fluitatem caliditatis acquiret. et si fuit non calefa
ciens remouebit ab ipso ipsi p[ro]pria calitas. Iam
g[ra] m[anifestu]m est ex hiis q[uod] o[mn]is h[ab]it in modum resolucionis in
co[n]uertuntur. et illud io q[uonia]m s[ecundu]m p[ro]prietatem rei alterantis
fit unicuique corpus q[uod] assumitur aut cibi p[otentia] aut
me[dicina]m aut utrumq[ue]. Hec g[ra] conuenit ~~et usque~~
tardis e cibus et hoc est me[dicina]. et illis conuenit cibus
cibus et hominibus medicina. Et illud io q[uonia]m q[uod] co
tinuari pot[est] ~~al~~ assimilare p[er] se illo. s[ed] hominis co[n]plo
non pot[est]. **Cap[itulu]m .4. in quo ponit canones q[ui]bus
cognoscit co[m]plo p[er] experientiam.**

Iam g[ra] m[anifestu]m e q[uod] co[m]plo rerum que ad corpus na[tur]a
sunt humida aut sicce aut calide a[ut] frigide co
gnosci non pot[est] ex re a[ut] ab eis s[ed] ex eo q[uod]
sentimus ex eis. et q[uod] non e necesse nobis ut ad hoc
mi[ni]m[e] d[e]i[n]c[eps] et inquiramus ex eo. s[ed] in uo post h[oc] si i
oportebit. considerimus d[e]inde eam absq[ue] corpori
nis. et illud io q[uonia]m si fuit op[er]atio me[dicine] q[ua] corpus offer
tur manifesta et apparens sensui oportebit nos
credere ei et reliquas co[n]te[m]pnere significationes. q[uod] si
ei operatio fuit debilis et occulta. aut co[m]mixta i
aut ult' fuerit in ea ~~op~~ dubio oportebit tunc ut
experiantur cum h[oc] op[er]atio ipsarum ad omnia que sunt ex
t[er]iora a corpore hominis. nec a[utem] oportet ut iudicemus
de ea p[er] illas res ex longinquo. s[ed] ex ipsa substa[ntia] rei que
sint ex s[e]. g[ra]. de olo non oz raciocinari q[uod] sit calor ex
hoc q[uod] e uiscosum aut q[uod] e glaucum aut quia est
leuis ponderis s[ed] s[ecundu]m q[uod] facile inflamatur. et illud io
q[uonia]m intuto ut potentia sit calid[um] non est u[erum] ut tra
mutetur in calidum actu facile et uelociter. s[ed] s[ecundu]m h[oc]
q[uod] modum cum dicto iudicatur in corporibus nostris non oz ut
iudicemus q[uod] sit calidum. io q[uod] e grossarum partium aut
subtilium partium. aut humidum. aut leuis ponderis
aut uiscosum aut glaucum. s[ed] oz ut iudicemur
q[uod] calefit cum eis affertur. siue calefacit. et simil'
non oz ut iudicemus de eo co[n]tra hoc q[uod] sit dulce et sapo
rosum et uetere[m] solue[n]s. Aut cum distillatur

· no[n] hic de olo ·

sup[er] locum floie. sanguinem fluere facit p[ro]pria m[ed]i[cin]a a[ut] isti
sup[er]flui s[unt] cum necesse tam iuuenerimus uia[m] ad co[n]
siderandum. an calefaciat corpus hominis cum ei affertur.
et si in ei op[er]atio manifesta esset et fortis sicut piperis esset
ap[ud] o[mn]es homines manifesta et non esset in ea dubio. s[ed] q[uonia]m
non co[n]fortitudine existit dicens e ut deo inquirat.
quanta ei hesitatio diuersitas q[uo]n[iam] inu[eni]t me[dicina]li de olo et aceto
an essent ambo calida p[otentia] an multo plus frigida.
Oz g[ra] ut p[er]scrutemur in uectorem co[n]dictionum uarum et
manifestarum ad experiendum o[mn]ia q[uod] dicuntur calida p[otentia] aut
frigida aut sicca aut humida q[uod] ad fecimus p[re]dictis de
hiis q[uod] actu dicuntur talia. s[ed] q[uod] puto ut ponamus
nu[n]c s[er]monis apt[iore]s in rebus q[ue] sunt manifestiores.
Cum ei aliquis experimentatus in ill' manifestioribus
rebus extiterit leuiter intelligit res que occulte sunt
magis falsus et p[ro]p[ter] q[uod] quam tibi narro de co[n]dictionibus
ill' est q[uod] affers corpori aliquam medicinam aut aliq[uem]
cibum. oz ut sit me[dici]na illa aut cibus q[uem] affers nudus
ab omni caliditate frigiditate acquisita uehementer. In cuius
dictione ei quam in p[re]cedentibus possumus cum na[tur]a itentio
fuit ad cognoscenda corpora sicca et humida existit
utilitas q[ue] minor sit nunc ad cognoscenda ea que
p[otentia] sunt calida aut frigida. et illud io q[uonia]m cum illud q[uod] corpori
affers [illegible] ex eis q[ue] p[otentia] sunt frigida calefaciens uehementer
aut ex eis q[ue] p[otentia] sunt calida infrigidans uehementer et co[n]tra
p[ri]mum ei obuiant sentit ex eo corpus disp[ositione]m sua[m] acqui
sitam et non co[m]plexionem p[ro]pria. si g[ra] experiri na[tur]am ei q[uod] corpori affers
s[ecundu]m ueritatem sicut studere quantum potes ut sit tepidum. ut
ita non sit recipiens alterationem manifestam extrinsecus aut
caliditatis uehementis aut fortis frigiditatis. Et g[ra] hoc oz
ut sit p[re]paratio p[ri]ma medicine quam corpori afferre itend[is]
dis[cer]n[ere] et aliq[ua] experiri medicine uirtutem uolueris non oz ut
eam corpori aliquo disp[ositi]o[n]is afferas illi ipso tempore co[n]disp[ositio] q[ue]
e singularis et simplex s[ed] q[ue] ultime possibile est et
cum hec in ultimo ei. Cum ergo affertur medicina cor
pori q[uod] e in ultimo caliditatis et corpus sentit ex ea frigus
oz ut me[dici]na illa sit frigida et simil' cum affertur me[dici]na corpori
q[uod] e in ultimo frigiditatis et corpus sentit ex ea ~~frigiditatem~~ cali
tatem oz ut me[dici]na illa sit calida q[uod] si corpori ~~q[uod] e calor~~ affe
ratur me[dici]na et sentit ex ea corp[us] caliditatem aut afferte ea
q[uod] frigid[um] e et sentit ex ea corp[us] frigiditatem non oportebit p[er] ull[um] i
dubio iudicare de p[ri]ma q[uod] sit calida nec de s[ecund]a q[uod] sit fri[gida].
Et illud io q[uonia]m q[ua]n[do] disp[ositi]o corporis e in ultimo calita
tis et me[dici]na e pauce frigiditatis et non pot[est] alterare disp[ositione]m illa[m]
ei fiat co[n]tra hoc et inspissat sup[er]ficiem corporis extrinsecus totam
et cum claudit caliditatem intus non h[abe]ntem respirationem. et p[ro]p[ter]
hoc e oz ut augmentetur flamma caliditatis. et simil' cum
disp[ositi]o corporis e disp[ositi]o frigida et affertur ei me[dici]na calida
et nullo modo sentit eam calidam. oz ut co[n]sideres an ei
caliditas parua sit et p[ro]p[ter] illud non op[eratur] in disp[ositione] illa
si fuerit indigens disp[ositi]one illa q[uod] sit in ultimo calita
tis. Iam g[ra] m[anifestu]m q[uod] non oz ut ponas experientiam medici
nae quas tu experiris uirtutes eam s[ecundu]m huc modum.
Et non oz a[utem] ut ponas experientiam tua[m] rei que op[er]atur s[ecundu]m i
actus et non s[ecundu]m se. Experientia autem rei q[uod] medicina
operatur s[ecundu]m actus e ex disp[ositione] corporis si fuerit una et
singularis. Ex spatio autem temporis iudicatur illi
s[ecundu]m h[un]c modum illi ei q[uod] cum corpori affertur in habere.

infrigidationem aut calefactionem. oportet ut res illa adsit cum hac dispositione secundum se et per se. res autem que illud operatur post spatium temporis fortasse ad illam dispositionem non convertit nisi per accidens sicut si effundatur aqua frigida multa super illum qui patitur tetanum in medicina estate cum egritudinis huius est iuvenis bene carnosus fiat revocationem. Ex eis autem que significant tibi quod aqua frigida non calefacit secundum se cum primum occurrit corpori est quod corpus sentit ex ea cum primum ei occurrit frigus et propter hoc non cessat infrigidare ipsum donec super eam effunditur. et calefactio quidem que ab ea provenit non provenit in omnibus corporibus neque in hora effusionis eius super ipsum immo non provenit in omnibus ~~corporibus~~ ab ipsa nisi in corporibus iuvenum cum sunt bene carnosi in media estate postquam abstinuerimus ab effusione aque frigide super ea. Sequitur ergo quod aqua frigida propter quod infrigidat subito corpora quibus obviat, viva sint aut non viva calida sint et frigida. oportet ut dicatur quod sit eius ut infrigidet similiter. Si recipit ex aqua frigida in aliqua horarum vel in aliqua naturarum corporum aut vel in aliqua dispositionum caliditatis quando eis obviat oportet ut queratur de ea an esset eius secundum se ut calefaceret aut infrigidaret. Nunc autem cum ipsam videamus infrigidare omnia corpora animata et inanimata subito cum eis obviat et illa eius operatio in eis non recedit et caliditatis revocationem non facit nisi in corporibus in quibus innatus existit calor et in quorum visceribus est velut ~~fortis~~ ignis et sic effunditur. Convenienter existimo quod aqua frigida corpora illa non calefaciat nisi per accidens et non secundum se. Et iam quidem apparet quo accidit aqua frigida corpora illa calefaciat. Et illud ideo quoniam non facit evenire reversionem caloris ex profundo corporis ad ea que de ipso apparent. nisi constringendo superficiem corporis exteriorem et concludendo calorem. fit ergo illa conversio aggregatio caliditatis propter quod expirare prohibetur. Et quoniam caliditas in illa dispositione redit ad profundum corporis in fusione sui continentis corporis et quia in dispositione ista ipsa pascitur ex humiditate qui sunt in profundo corporis tunc cum calor innatus adunatur et est pastus deinde ad corporis superficiem declinat virtuose fit caloris revocatio. Illius autem signum est quod aqua frigida secundum se caliditatem non augmentat et illud ideo quoniam secundum se nichil agit nisi quod cutim infrigidat. Deinde infrigidationem cutis consequitur eius cum densatione cum submersione caliditatis ad profundum corporis et condempsationem quidem consequitur prohibitio respirationis caloris et submersionem ad profundum corporis consequitur humorum qui illic sunt decoctio et prohibito expirationis aggregatione efficitur caliditatis et humorum qui illic sunt decoctio et prohibito expirationis aggregationem efficitur caliditatis et humorum decoctio ipsorum generatione et utrumque similiter consequenter augmentum caliditatis innate. Nam ergo in egritudinibus in quibus diversitas dispositionibus caliditatis augmentum in aliquo corpore aliud non efficit nisi causis aliis mediantibus secundum se vero non augmentat calorem in aliqua illarum dispositionum. Calidum quoque est quando infrigidat per accidens mediante evacuatione sicut calida fomentatione infrigidat calidum emplastrum. et illud ideo quoniam cum calidum fomentum non fit nisi extrema calida ad membrum aurente in quo fit. erit sanatio eius evacuatione illius super fluitatis et fit illud per consequens illam evacuationem frigiditas membri quod calefactum erat causa calidi apparatus. Cum ergo in membro in quo apta calidum due sunt dispositiones quarum una sit per multitudinem ... medicine in ipso egritudinis ad naturali in quantitate et diminutio caliditatis in ipso egritudinis

entis terminum naturalem in qualitate et fit sanatio unius duarum dispositionum consequens sanationem dispositionis alterius et fuerit secundum aliquod accidens mediante evacuatione membri calefacti et infrigidant cum hoc inflammationem illorum membrorum. oportet ergo ut has consistentias contrarietates contrarias ut moderans quantitatem virtutis medicine secundum quantitatem dispositionum alterius corporis impedientis. Verbi gratia si dispositio corporis fuerit in ultimo calida oportebit ut sit medicina in ultimo frigida. et si dispositio corporis ab ultimo caliditatis parum fuerit diminuta et si corporis dispositio ab ultimo caliditatis plurimum elongata fuerit. secundum illum modum oportebit medicinam elongatam esse ab ultimo frigiditatis. et illud ideo quoniam si per experientiam medicinarum ex hac posueris concreta virtutem cuiusque earum que est comperta velociter invenies.

Et vero quamcumque medicinam corpori afferens in aliqua egritudinum et si sit una qualiscumque sit quantum sit calida et similiter si ex ea cum primum corpori affertur sentit corpus frigiditatem tunc medicina illa in potentia est frigida. Et multo magis est ita si secundum dispositionem illam permaneat semper post primam sui allationem quod si egritudinem manifeste sanat oportet necessario ut sit frigida et procul dubio quidem oportet ut oblatio illi corpori in hora experientie eius queras an dixi sit dum est tepida cum autem sentitur ~~frigida~~ fuerit quod talis est dominus vis ea uti ut per eam sanes melius est ut ea utaris dum est frigida nisi sit medicina ultime frigida et sit egritudo non ultime calida. Et nos quidem consequentem expositionem horum plus in libris nostris de medicinis et in libro nostro de ingenio sanitatis. oportet ergo ut in hoc loco hanc scias mensuram et est quod aliqua medicina nature cum egritudini affertur calidus simpliciter et presens ex ea cum offertur sibi sentit frigus deinde non sentit illud in toto temporis spatio postquam illud et sentit cum ea ex hoc iuvamentum et alleviationem oportet necessario ut sit medicina in illa frigida et si appareat tibi ex ea in corpore alterius hominis quod quod sit calefactiva cum nos eam in illis experimentis inveniemus eam non secundum se calefacere eam sed per accidens. Cum autem de de aliquo quod operatur secundum se aut operatur per se absque medio aliquo in tempore et in omnibus hiis dictis est una. Et nos narrabimus experimentum omnibus hiis similiter cum exemplis. sibi propriis in libro de medicinis et nunc autem recordans eius quod ante dixi conabor huius mee sermonis determinatione ponere finem et est quod corpus calidum dicitur secundum modos diversos. Et illud ideo quoniam corpus in quo est qualitas caliditatis pure proveniens ad finem sui. scilicet elementum ipsum dicitur calidum et quod corpus sic nominatur propter dominium illius qualitatis in ipso. Et corpus quod alii comparatur corpori dicitur calidum comparatione eius sive comparetur secundum equale quod est in suo genere sive comparetur ad aliquod corpus quodcumque sit. similiter oportet ut extimemus secundum corpus quod potentia est calidum actu vero nunc dum est tale et iudicetur dispositio secundum multos modos. Iam ergo patet ex hoc sermone quod siquis extimat de aliquo propter quod non velociter ad ignitur quod non sit calidum potentia comparatione nostrorum corporum non vere provenit quod si sic esset in cito decoqui et velociter nutrit oportet ut sit calidus comparatione corporum nostrorum et si corpora nostra calefaciat cum eis affertur secundum modum medicine tunc ipsum est etiam calidum potentia comparatione corporum nostrorum et similiter aliquid calidum potentia comparatione cuiuslibet specierum animalis sive sit secundum modum medicine sive sit secundum modum cibi non dicitur ita nisi comparatione illius animalis tamen. Et illud ideo quoniam omne quod dicitur quod est potentia ingreditur in relatione. Oportet ergo ex hoc ut sit experientia illi rei quidem comparatione sui dicitur melior

al' ut medicina ab ultimo frigiditatis parum sit diminuta.

al' oblatio

al' ipsi

al' in expositione

al' sentit et hac de causa

corporibus domini Wallisse et de ...

48

libro

Id est ... simplicem medicinam et supra in hoc humido

al' digerit

apta

al' in illa re

expientia sui pa. Experientia rei aut que dr̄ opone sui ē s unu modu i unaquaq; rr̄. et est ut i ueiat fieri uelociter s dispoē; s quā dr̄ ee in pō est ignis calidu aut pō opatē hois et est una spēz q̄ dicit̄ q̄ call'a ē diratone est illud q̄ cū cor afferit hois aut augmtat qualitatem calitatis inate i ipo aut augmētat sbaz eius q̄ i loco q̄ h dixi oz extimari dcos ee ame i reliquis que pō dnt ee fica. aut sicca. aut hu. nā istoz quedā oz itelligi et pbari p ipa ell'ata s quedā opatē eoz que dnt ee ieis dnio. Et in q̄ ē qtactu quo expitur ills q̄ expitur. oz ee nudu ab oi ca. et fri. acquisita q̄ ad ante diximus i medicinis ipis.

Incipit liber de mala oplone diuersa Gal.

Malicia ōnis diuse qm̄ itoto alis cor existit sic q̄ ei accidit in ispe ydropisis. notē carnosa. et i febre i qua eger calorē et frig' i ana iueīt dispositoē. qm̄ gra ēpvala uocāt et i plensq; febrib; alus p' febre fixā dcām grce ethycā. Malicia quoq; ōnis diuse i uno mēbroz eīt q̄ cū q; fuit cū ieo accidet mollicies que est apa flatu; aut fiet i ipo apa sanguineu calidu ad tinuīendes calitatis i semita corruptois et mortis et est apa q̄ gra noiant cacē s aut fit i ipo apa q̄ erisipilla noiatū et aliud apa notē cāc. lepra quoq; hui gnīs ē et sil' estiomen et formicaōs aut egnes iste nō euacuāt qm cū eis sit sup fluitas mēbro i fusa i quo fuit. Et aū malicia ōnis diuse mod' ali' absq; i fusioē supfluitatis i mbris q̄ est dcōs. aū cū quies et ra qualitas pnt ascen q̄titatē imtois. aut alia hus silia i cōib; q̄ nīs fit malicia o plesi ois diuse ex reb; que eis extius ocurrit si calefaciūt res ille aut i friant aut dsiccāt aut hūectāt. Et h q̄ spēs malicie ōnis sūt simplices et sin̄ res q̄ sūt ostndi i libro d ōnib;. eius quoq; sūt alie quatuor spēs opoite que fiūt cū calefit corpus et humectatr simul aut calefit et dsicat sil' aū i friat et dsicat sil' aut i friat et huectatur sil'. Et in q̄ ē q̄ spēs iste mali ōnis diuse nō diusificatur aspcb; malicie ōnis equalis nisi qm ipe nō gsistūt i oib; ptib; cōus cū alterat o plio.

Cap. 2. i q̄ pmittit sue dactrine mībr iqb; debet fieri malitia ōis diuse.

Mea g̃ itito ē in hoc libro enūare quō fiat gnō oiuz spēz malicie ōnis diuse ut sit smo mīs i illo maifestus. Iā g̃ oz ut te recordari faciā dispōis mēbroz oiuz. Et i capite recordari maioz eoz que dcā sūt ei ap quemne notitia nō existit manus ei et pedes et uēter et pectus et capud nō sūt exeis quoz ei s aliquē euanescat ad unū g̃ ipoz pueniam et ipm i ppiquiores ptes ex quib; opō diuidimus. et itaq; cū pedē i coxaz et crus et pedē diuidamus et manū i ad iutoriū et ulnā et palmam sequestremus. ipaz quoq; palmi mebra sibi ppa diuidam que sūt rascetta et pectē et digiti. Et digitos q̄ diuidam i ptes ex q̄ sūt opoita et sūt ossa cartilagines. ligamita neruii et uene pulsatiles et nō pulsatiles et pelli et cord et carn et ungues et cutis et adeps. H g̃ mēbra que postmo noiaui unū ē pō diuidere i spēz aliaz p' .i. s; ipa q̄ sūt mēbra silia primu ppa. pt uenas pulsatiles et nō pulsatil. nā h duo sūt opoita ex uill. et panicul' sicut dixi i libro d medicatōe anothoie. Et i illo ē libro nārauī q̄ i ir mēbra silia primū sūt foramina pl'a. Et eis pl'a et maioz sūt int mēbra opoita officialia. Quād

Nā ee q̄ i gnē uelocit pmutati pō. cal' sit

.i. ult cordis

Ao. h q̄ prīu nō pot actū p brachio 2 manu. 2 silr̄ pes p crus 2 auit

sic illud foraminib; i aliq membr sillū
ptum qadm iueimus

tm iueim illud ipm i osse i icute. Sēm quod
aliqz mebroz sūt molle quedā ptes ipius
alias cōpent i occultabūtur sīsu foramia
q sūt iter eas. sz qcūqz mebroz sūt durum
i siccū tū ɔseqris quicquid ē ieo ex foramib;
i sissuris. Sicut repim i uacuitatibus
ossiū. Et i illis q uacuitatib; ossiū exi
stit hūitas nā gossa alba ipata ossib; ut
nutriantur ipa. Quō aūt pori qui i cute sūt
pueiāt iā ostndi i libro d̄ ɔnib;. Et h̄ g̃ sunt
quoz mēcō fuit rememorandū ut ꝑ ipa ūi
fecer q i sb sequētib; narralo. Nūc aūt oz
ut ad itētōē mali ɔnis diūsse perueiam
i nārem q sit eī nā i h̄ quot mōs pueiat.
Et nos q iā i his q sūt pmissa dixi q ipa
b; corporis i quo accit mali ɔnis diūse nō
ē una. qm h̄ ē cōe i pticipatiūz oī malitie
pliois diūse. sei aūt spēs sequuntur nāz coꝝ i
quib; sūt. euenis nāqz mali ɔnis diūse
i carne nuda ē pt̄ euētū eī i lacto sic ē et
unquisqz coꝝ existit ꝑ modū aliū amo ꝑ q̄
alt̄ existit. In est q tū i muscůlo calā ef
fūditur supfluitas. tc maiores uene que
i ipo sūt pulsatiles. i nō pulsatiles i plētur
p̄ i extēdūtur. Deinde post illud ille q
sūt miores a i cēsant pcedit sic donec ad
minores pueiat uenas. cū g̃ supfluitas il
la i illis redūdat uenis i eaz nō ɔtinet effūr
ad eī ex orificiis illaꝝ uenaꝝ i resudat ex
ea ad regōit ex ipo cōe uenaꝝ postq ergo
sūt illud i plētur forāina que iter pma exi
stūt mīb; illa supfluitate adeo donec eis ac
cidat calefieri i hūectari undiqz ex illa hūi
tate quā ɔtinet. Per mēbra aū p̄ i hoc loco
uolo itelligi nūos i ligamēta i panniculos
i carnē i aū h̄ ipas uenas pulsatiles i nō
pulsatiles i quib; iā ꝑ p̄ dolor accidit ꝑ mo
dos diūsos. i illud iō qm supfluitas q̄ ini
tioib;. ~~l. foraminib; pmoꝝ. ꝑ cāns aūm~~
~~ico coꝝ~~ ɔtinetur calefacit eas et extēdit
i disrūpit i supfluitas q ē ex eas calefac
eas ~~i extēdit~~ i ɔstrigit i coartat i grauat
aliorz uō mebroz quedā nō egrotare fac
it utraqz res sil' sz q̄ egritudo dicat ap g̃cos
flemō q ē apa calidūz i ē malitia ɔnis di
ūse accidēs lacto. i illud iō qm sanguis q
ē ipo iā calefactus ē i euenit eī silitudo e
bullitōis dum calefuit ꝑ ꝑ eī calefactōē
coꝝ uenaꝝ pulsatiliū i nō pulsatiliū. postea
oia que sūt extra eas ex eis quib; ɔtinet
donec ip sbringāt. Et ipo quidē ē qui res
ad unū duoꝝ mōꝝ pueiat aut ut uicat sup
q i lacto effūditur i cōrūpat coꝝ i quib; uicat
aut uicatur illa supfluitas i reddat lactus
ad dispōez suā nālem. pono iqz ut supflu
itas uicat eī i iape ab eo q ē bonū sit milius
i laudabilius dico q sanitas eit tūc ꝑ unū
duoꝝ mōꝝ aut ut resoluātur oms hūitates

i lacerto
que effuse sūt aut d̄ quo quāt sz laudabi
lior duab; al' sanatōib; estque resolutōne
eit. De altēz uō ɔsequūtur due res necō q̄n
una ē grō saniei i altēa collo. et collo q̄ qnz
i maiori foraminū ē. et in loco i minoris
timoris i h̄ ē collo laudabilior i qnqz i ma
iori foraminū ꝑpiquiore. sz forame illud
nō ē pni timoris. aut pni timoris sz nō
ē maius foram. uz ꝑpiquū q si sūt illud in
ptib; sēo laudabilior erit collectō. q erit in
amplitudine q̄ i iferiorib; eī existit ad quaz
ꝑ plīm fit saniei eruptō. collo uō q fit sub
syphac est mala. i cū sūt illud i ptib; cē
bri tūc collo i duob; uētriculis eius añiorib;
erit lau. sz collectō sb duab; matrib; cereb;
i i uēgiculo qui ē i posteriorib; cēbri fcā
ē illau i mala. exitaꝝ aūt q sūt i ptib; co
staꝝ eruptō eit ad āplitudinez pectoris. i
exitaꝝ q sūt i lactis eaꝝ eruptō eit ūsus
cutē. sz exitaꝝ q sūt i uiscib; eruptō eit ad
uenas que sūt i eis pulsatiles i nō pulsa
tiles. aū ūsus panniculū qui ɔtinet ea i ē
eis sic cutis. q si supfluitas uicat mebra
tc m ē q oportet ex dnio malitie ɔnis i eis
ut ipoꝝ ɔstruat opō i cōrūpat ꝑ tpis lōgi
tudinē. sz pn̄ quietis egrius ab eis eit cum
silabūt rei qui resoluit ea i trāsmutat. i
ē qm mebris nō accit dolor ɔ ipoꝝ ɔ ul' passio
iā itegre trāsmutata ē. sz i dispōitōē pmu
tatōis eī sic iā narrauit d cē eī mirabilis
ꝑpo ū dixi q dolores nō sūt i mebris. n̄ in
dispōe altatōis coꝝ i corruptōis i exitus ipoꝝ
a natis suis. Et unū q mebroꝝ nō alt
atur i egrōitur aña sua i corrūpitur n̄ cale
faciat aut i fietur aut d siccetur aut hūecte
tur. aut eī ɔtitas soluāt. In mali aūt ɔnis
diūse ꝑ ea q mebr aliq calefit aut i friḡ
ꝑꝑe i illud iō qm hee due qualitates sūt
fortioris ~~opus~~ quā alie qualitates. sz fit illo
ꝑ q mbr aliq calefit aut i friḡ ꝑꝑe i illud
iō qm hee due d sicca aut hūectatur i fame
i siti i accit passio ꝑ penuriā sbe sicce i fac
i ꝑ penuriā hūitatis i dispōe sitis. sēi aūt
i mebro fit opō ab eo q ipm pūgit aut cō
rodit. aut extēdit aut coartat. aut disrū
pit. tc euētus passiōis ē ꝑ sollōēz ɔtitatis.
Sēiqz calor sanguis qui ē i mebro apōso sūt
calō quietis i sūt sanguis que totū ɔtinet
coꝝ equal' ɔnis forsitā nō accidet eī ut cale
fcē mebri i fimi calefiat ~~totū~~. ē aūt cal'itas
san q ē i mebro apōso sūt cal'itas fortis ca
lefac coꝝ fortitudie ebullitōis eī. i cū sūt
ut sagui que totū ɔtinet coꝝ dnetur col'a
tc nō stat qn calefactōē eī sup flua calefi
at totū i quā plus si sūt illud ɔ utraqz res
aggregāt. s. ita ut sit sanguis qui ē in me
bro apōso fortis cal'itatis i i sanguie qui
ē i corpore dnet eō. Primū uō q ex san

al' sanguine humidis
al' qui

sanguīe calefit cū i eo supfluit calefcō ē san
guis qui ē i uenis pulsatilib; pp q i nā sui ē
est calior ɀ ppinquior nate sps. De in post ip
sanguis qui ē i uēis nō pulsalib;. Si ergo ɀ
mēbrū ɀ posituz ppinquū fuit aliquib; uiscerib;
sanguīe hūi habūdātib; q̄ ɔtinēt. ēēt calitā
eī reguēs ad sanie ɀ ueloēat q̄ totū col ɔtinet
simlr dignius ē ut calefiat ab oīs resq uelo
est ad resoluēnd aut ī nā sua ē cal'a. Et silr
pmū q i frigidat' aut res ā ē q uelox ē ad resol
uēdū ab ē ī nā sua frā ueloci aut ad resoluēd
eis q̄ i corē sūt sps pp q ē sbtilior eis ɀ tenuior
ɀ calius q i cor est ē eo. ɀ siruis q ē i eo ē fl'a.
Dī reliquis uō huōrib; sanguis ē calior post
col'ā ɀ mlia frior post fl'a sī eo. quidē facile re
soluit' ɀ ueloct' ab ō q i eā ag' mlia aut laborio
se ɀ uiolēter resoluit. ɀ silr quod ē q ē sbtile
ɀ tenue ē ueloēis resolutōis ɀ ē q est spissum
ɀ grossū ē tad soloīs. qua pp oz ut sit eueniens apa
ū resol'o plm̄ diuīsa pp diuīsitatē dispōis corpm
pmo qm huōr a quo pueit apa aut erit augmē
tate calitatis aut ab diminute. Dein post illud
qm putrefcō ei nō erit n̄ s nām ipī ɀ s supflu
tatē retētōis ei i mitiorib;. s. ipī nā illi q expi
ratē nō h̄t putrefcō uelox eīt. Et illud q̄ in
oīb; reb; extrinsecis iueitur q si ō ɔhoc ut sit eī
q cal'a ɀ humida eīt i mag' ad uiuās ad hoc ut eī
putrefcō sit uelox. Et mēbra ā i quo fit apa i
aut eīt ppiquū uiscerib; sanne habūdātib; ā ab
eis remotū. nā ɀ in sanē toto ā sup habūdat
col'a aut mlia aut fl'a. ɀ ut uētoītas ɀ oms
quidē iste dispōes diuīsificāt paucitate ɀ multi
tuē soz q̄ ~~nūc~~ necō ut sit resolutō plime diū
sitatis cū unū ɔpat' alij ɀ ɔpat' sibi ipī ɀ hec q̄ oīa
sūt cā malitie ɔpliois diuīse ɀ i iō qm i eis ma
gis ~~ē egnōis causas~~ uicēs calitā que ē i sanē
qui ē i mēbro ɀ poso. Dein post ipā i sanguine
qui ē i uiscerib;. ɀ pp'e i sanguīe qui ē i cord' et
ex hoc pp'e qui ē i uētriculo ei sinistro. nā si ad
hūc uenīs uētriculuz dū al' ad huc uiuit et
nūdū accīt ei febris ɀ itromisis digitū tuum
sic narraui i libro ɔ meicatīe ano sentes exeo
fortiore calitatē q ē sno ē eis lōge ɔ roī totum
calefcōne nāz sup egdiente calefcō fuīr q n p
ueiat uētriculus ille pp'e cordis ad finē cali
tatis et exeis q̄ que ad hoc uiuāt ē q i ipo ē san
guis sbtilior ɀ nē sps uiuatior. ɀ mō etiā motu
asiduo. s'tn ibi febrib; totū sanguīe; i ueītur
ɔ plēdisse ul ~~eōdis~~ se iā calefco ɀ recip illam
calitatē egdiencē cursum n̄le gnātā a putrefac
tōe huōr receptōe pfeā. Cor uō uenar pulsatilū
ɀ alior corm ō q̄ eis sūt uicina ɀ ɔtinēt ea nō in
ueītur adhuc pfcē ɀ itegre altata s; sūt adhuc
hūcia resolōe; ɀ altatōe; tēdēte ad calefactōe;
ɀ si pseuaūt ieis spato lūgo pueit ad timinū
i quo iā eīūr uita ɀ resoluta peitus ita ut tūc
nō sit itmino i quo calefiāt s; sit itmio i quo
iā itegiā ɔ secuta sit calitatē anā egrediente

Resolutōis aūt' tr' i uno quoq; mēbroz ē nocumē
tū ɔpōis ei storta aūt i tmio q ē ap pn̄ rei ad hoc
ū pueiat' adhūc tm̄. nō ē nisi uia exeundi adi
spōe egdiente ait n̄li ɔ mixta coīs meia iter duo
ɔ ia. s. ir dispōe; que nā penitus ē egssa ɀ dispo
sitōe; peitus n̄le s i toto q̄ h̄ cor s spatio i eīt copi
q a calore calefit quātitas resolutōis que ipm
sequir'. Cū aūt ō corpis mēbra itegre ɀ pfcē
sūt calefcā dicit' febris illa ethica que ē fixa. et
illud iō qm ei ēentia tūc nō existit i huītatib; ɀ
spib; tm̄ s; ē p' s i corib; quib; ad ē fixio. Et cū hac
febre nō ē passio nz dolor. et extimat paciēs eā quod
nullomō sit i eo febris qm nō sītit eī calitatē
nā mēbra ei oīa calefcā iā sūt equalit' s dispōe;
unā. Et iā q̄ ɔuenerūt sup hoc speculatores
n̄r apud ɔsidatōēs suas ō sīsib; q sensus nō fit
n̄ altatōe s nō fiūt passio. nz dolor i hus q iā itegre
altata sūt. qua pp fit ū cū n̄l'a febre huī gnīs q̄
palo an diximꝰ noiari ethica sit passio neq; dolor
nz patiens eā peitus senciat. Et iō qm mēbroz
ei dispō nō ē dispō qua quedā ipōr agāt ɀ quedā
ipōr paciāt cū ɔ iā fcā sūt sicut dispōis unī ɀ fcā
sit eoz ō una ɔ ens ɀ sisit q̄dā augmētatōis cale
fcōis ɀ quedā augmtatōis i friatōis nā ex supflui
tate calefcōis eoz que ex eis sūt calida nō pueni
eis q̄ ex eis sūt i friora. ut i pediant' que uicina sūt
i calefcōne q sites ita eēt mēbra se adiuicē i pedi
rēt n̄li ā dispōe. mēbra nāq; illa dispōe i ɔ ne sua
diuīsificāt. s. i ē qm caro ē mēbr calidū ɀ os ē mē
br fcō. vtm̄ ɔ diuīsitate hoz ɔ silū nō ē dolor; nz
passio pp pāuitatē ɔ pōnis i ē ea i calitate et frita
te s; n̄ ē q aer ō dās cor nō ipedit ea an q̄ altētur
eo usq; donec supfluat i ipo calor aut frigus. spēs
aūt diuīsicatis ei int supfluitatē caloris ɀ iter
supfluitatē frigoris sūt s multitudie; et maifā
tōe; ɔ patōis iter ea nā cor ipm senciūt ɀ nō ab eo
i pediunt'. Ergo forsitā aīa s hāc rōcinatōe; acqui
esset s moi illi quidēs ē q̄ ad dixit ypo i quib; dā
libris suis q oms egnes nō sūt n̄ ulcā. ɀ illud iō
qm ulc nō ē n̄ ɔtīcatis solo. ~~Et uiatis quidē fortis~~
~~pp q soluit ɀ secat ɔticātē sol~~ calitas supfl'a et
frigus supfluū ~~frigus~~ fortasse ɔtīcatē soluunt.
~~calitas~~ calitas quid fortis pp q resoluit ɀ secat
ɔtīcatē sbe i qua uicīt ɀ frītas quidē supflua pp
q adunat ɀ ɔ strigit sba; i qua uicit ad i triora dōn
exubēt ex ea ād ɀ egdiat' ɀ coartat q remanet
ɀ disrūpit. q si aliquis poat' hūc tminū i supflua
te calitatis ɀ fritatis ~~ɀ fritatis~~ dignū ē ū sit nō
lōge q extimet' deo q iā adi ueīt s' tn̄ si hic nō ē
tr' i supfluitate ts i illo ē aliud tūc s maifestā
dispōitōe; ē q oīs supfluitas nō i tlli n̄ s semitā
reloīs ada. et illud iō qm q oī coīi ad ueit exitu;
que sūt unī dispōitōis ɀ calitatis ɀ fritatis nō
est res una. qua pp fit ut huōres q sūt i quib; dā
all'ib; adiuicē sit ɔ uenientes ɀ quoudā huōres
nō ad iuicē ɔ ant s; p' hoc corrūpāt se ɀ aīt fiāt
sic ho ɀ uipa cuiq; ei eor saliua alter pimit. Et h
q̄s fit ut cū ho sup scorpiōe; expuit dū ē ieiun

al' cuctus et ē
aūt | al' quo. s' qū.

al' putrefactio uiscerosis
al' conuenerit

al' calefactiōem

iñficiat ipm̃ h̃o aũt hõiez, sile; nõ iñ fiũ cũ eũ mordet
n̨; uipa sibi sile; n̨; draco draconẽ. et illud iõ q̃m
sile ẽ ꝯueniens ⁊ amicũ ⁊ ꝯ̃riũ ẽ inimicũ ⁊ ipediẽs ẽ
exeis q̃d q̃ que h̃ significãt ẽ ꝙ oĩa que augm̃tãtur
⁊ nutriũtur nõ augmẽtat̃ ⁊ nutriũt̃ ñ suo sili ⁊
sibi ꝯueniẽti ⁊ oẽ ꝙ mouẽt̃ ⁊ minuit̃ nõ mouẽt̃ ⁊ nõ
minuit̃ ñ suo ꝯ̃rio. ⁊ ꝓp hoc ꝯsuatõ sanitatis nõ
fit ñ reb; ꝯuenientib; ⁊ silib; corpib; sanis. Sanitas
quoq; ⁊ curatõ ab egr̃ib; nõ fiũt ñ reb; sibi ꝯ̃riis.
Verũ loqui d̃ hoc ẽ p̃t illud i quo sum. Illã aũt fe
brẽ fixã q̃ sẽ aliis fixe i herẽt nõ sentit qui eã.
laborat. nulla uõ reliquar̃ febriũ existit quã eã
paciens nõ sentiat. Verũ quasdã ear̃ sentit ⁊ ab eis
ipedit̃ plus ⁊ quasdã mi. Ear̃ ꝓp sũt quedã ꝯ q̃b;
est tremor ⁊ hoc ẽ accñs tremor .s. sic ⁊ pl̃a alia
acc̃. nõ fit ñ a malicia ꝯ̃nis diũse. s̨; n̨; q̃ possibile
ẽ ut narrẽ qualit̃ h̃ accñs gñet̃ ĩ hoc s̃mõe i quo
sum, ñ ostñdã ꝯ uirtutib; ñlib;. quot sint ⁊ q̃ sint
⁊ q̃d sit illud q̃ uniũquodq; ear̃ ẽ ꝓp̃iũ efficẽe. ego aũt
narrabo rẽ oĩum acc̃ i libro ꝯ morbis ⁊ accĩb;. Redeamus
aũt ad sp̃es malitie ꝯ̃nis diuse. Iam q̃ dixi i eis que sũt p̃missa qualit̃ gñet̃ febris ab
apãte calo ꝙ flegmõ noĩat̃. s̨; ꝙ oẽ apa hui; gñis
⁊ oĩs febris p̃t febrẽ fixã noĩatã sũt ex egritudib;
i quib; ꝯ̃ ẽ diuisa. ⁊ ꝯ̃ã fiũt febres ex putrefactõe
humor tñ absq; apãte. et illud iõ q̃m nõ q̃ã putre
fit ẽ illud ꝙ q̃ã aderet ul' uirtuti ẽ ⁊ p̃uat̃ expiratõe
tñ. s̨; uelocissime fit i hoc putrefactõ ⁊ fortissime.
⁊ q̃ã q̃ putrefiũt res alie multe que sũt ꝓpate
ad putrefiend̃. s̨; narrabo cã putrefactõis eĩ ꝙ p̃
paratũ ẽ ꝯ putrefactõi i alio libro ab isto. et malitia
q̃ ꝯ̃nis diuse fit s̃ mod̃ aliq̃ i corpe toto. s̨; q̃nq; q̃
ẽ illud cũ uapor calid̃ i ipo ꝯstrictõe retinetur. et
q̃nq; ẽ ꝓp augm̃tũ caliditatis cã exeãs plus m̃sa
q̃ ꝯueniens ẽ. s̨; q̃nq; ẽ ꝓp ꝙ sanguis calefit ⁊ feruet
ebullitõe sup flua aut supflue ꝓp morã i sole calo
⁊ m̃ q̃ ẽ apud me ꝙ oĩs febres iste p̃ueniẽtes
ab apatib; sũt s̃ ũtutẽ cã opantis i corpore s̨; ꝯ dis
põez ꝯ; corpm eũt febris i quib; dã corib; fortior
i quib;dã ꝯ biliosis. ⁊ quedã cor pẽitus nõ febri
unt. et m̃ ẽ etiã ꝙ mali ꝯ̃nis q̃nq; p̃ueñt i spũ
tñ ⁊ q̃nq; p̃tñsit cũ etiã usq; ad humores. et ex
eis q̃ que nõ sũt i ifferiori illo i declaratõe est.
ꝙ oĩs febres cũ plũgãtur sequit̃ eas febris ⁊
frigus. et ex hoc q̃ s̃mõe quasi iã ꝯ claratũ ẽ ꝙ ma
li ꝯplioĩs diuse q̃nq; p̃ueñt ab humitate calla. q̃ ſtã
curẽte ad aliq̃ mẽbr̃ q̃ ad narraui ꝯ cẽ m̃ briori
i quib; fiũt apãta. s̨; q̃nq; nõ ẽ res ita s̨; ẽ ꝯ altã
tur ꝯ̃ corpis i qualitate sua ⁊ ꝙ q̃dã ueniũt ex ẽñ
ns ꝯ febris quidẽ fit a putrefactõe solũ ꝯ quidẽ
a quib; dã apatib; i ipo corpe et eueniens quidẽ feb' fit
calefactõe sol' aut ex supfluitate exercitii exitus
⁊ illud q̃ narrabo latius quã i hoc s̃mone i libro
ꝯ cãis accidentiũ. ⁊ admodũ febris accĩt accĩtã
ꝯ sol' ꝯ alterãt̃ ꝯ̃ corpis accĩt quib;dã hoĩb; ex fri
gore aeris multociẽs ut uicãt i eis ei frigus ue
hemẽt i toto corpe donec moriãtur quidã corpe. et
eos q̃ i his oĩb; manifestũ ẽ ꝙ accĩt eis passio et
dolor. ⁊ passio ⁊ dolor etiã accĩt ei cũ dñatur
frigus uehemẽs ex forti frigore. ꝯ̃ iñ nisi ca
lefacẽ corp' suũ uelocit' approximatõ ipm
ig̃. ⁊ multi illor̃ quib; euenit illud cũ appro
pinquãt corpa sua ig̃ subito sentiũt dolorez
uehemẽtẽz i radicib; ũguiũ. Quis ergo ꝯsen
sibilit̃ uidẽat i hac dispõne ꝙ cã passiõis ⁊
doloris nõ ẽ ñ malitia ꝯ̃nis diuse. accidat
re ꝯ̃ illud i dolorib; qui i trĩsecus accidũt.
⁊ miretur qualit̃ accidat dolor hoĩb; absq;
apãte aut ĩ i testino q' ex noĩatur colon
aũ i extremo testiculor aut i reliquis m̃bris
⁊ illud iõ q̃m nichil hor ẽ mirabile. et n̨;
q̃ qualit̃ accidat febris ⁊ tremor quib;dã
hoĩb; i dispõe una ꝓp ꝙ multiplicat̃ i corpo
re humor fris flaticus similis uitro ⁊ humor
calidus qui ẽ ꝯ gñe colere donec sil' i ipo
ꝯueniẽt ⁊ moueantur i corpore ⁊ ꝓp̃e i m̃bris
sensibilib;. nõ ẽ mirandũ si sentiat corp'
cũ est s̃ dispõ utraq; simul. s̨; nã si ad hoiez
ueris et cũ i solo calo stare feceris ꝯ in
sup ipm aquã frigidam effuderis. nõ erit in
ꝯueniens si sentiat caliditatẽ sol' ⁊ frigiditatẽ aq̃. Verũ
h̃ duo sil' h̃nt hãc dispõez nõ adueniunt ñ
extrinsecus. ⁊ aduenit ẽ ei unũ q̃q; cor i ptib;
corpis sui interius. In febre quã gti noĩat epi
alan ꝙ aduenit ei ex calido ⁊ frĩo. nõ aduenit
ei ñ i trĩsecus ⁊ aduenit etiã uniũquodq; cor i p
tib; corporis paruis. ⁊ ita fiunt. ut nõ ptes ma
gne corpis p̃mi quib; aduenit frigus ñ ad
latus cuiq; ear̃ sit ps magna. cui aduiat
calor ⁊ nõ sit ps pua corpis cui aduenit
frigus ñ ⁊ ad latus eĩ alia sit ps pua cui
adueniat calor. ꝓp hoc fit ut iste sentiẽs exi
stimet se sentire utrũq; sil' i suo corpe. et illud
iõ q̃m ꝯuenit q̃q; q' i frigidat ⁊ calefit oportet
ut sit ipsum i ptib; puis quar̃ una ẽ post
aliaz ⁊ nõ sit post eas i puitate ultima nõ
ẽ possibile ut i ueniat aliquaz har̃ miniaz
ptiũ. i aliquo calido ⁊ frĩo absq; alia. ⁊ cum
dat cor qui febriũt accĩt ꝯ p̃mo febris cũ
i uadit i una quaq; accessionũ suar̃ ut
sentiat cũ ea frigus supfluũ ⁊ calorẽ sup
fluũ s̨; nullũ hor̃ sentit i loco i quo sentit
alterũ. s̨; ille tñ cui illud aduenit põt discerne
manifeste int̃ m̃ebra que calefiunt et in
t̃ ea que infrigidant̃. s̨; illud iõ q̃m sentit cal' in
ꝙ intimius ẽ i ipis suis uisceribus ⁊ sentit frigus
i oĩb; m̃ebris que sũt i manifesto sui corpis.
Et ex febrib; p̃. est febris quã gti noĩant si
nochũ. nũquã remota ab hac dispõe ⁊ silit̃
ẽ g̃ febriũ ad humectiũ mortificatiua. s̨; illud
q̃ ꝙ accĩt i his febrib; i ptib; maiorib; ẽ
ꝙ accĩt i febr̃ quã gti noĩant epyalã i ptib;
minorib;. malicia nãq; ꝯplexiõis diuse i
his febrib; q̃ ẽ diuisa. et etiã ẽ diuisa i eo
cui aduenit tremor p̃t ꝙ sequat̃ ipm febris.
Verũ accñs raro accĩt. s̨; tñ s̃ dispõez accĩt q̃b;

Top margin, over col. 1 line 1: sibi

Right margin notes: al' uehementissimũ; multociẽs; ẽ mutabile; cũ; al'; sit; sui; et; sedi; corpis sedi; et; sensiũ; sua; al' ab

Faciat ꝙ sentiat
paruis i qua
sit sensus unus
caloris ⁊ frigo
ris absq; alia

dã mulierib; ⁊ quib; dã uiris. Vñ ez paul du
bio ut ipm iam pcesit regimẽ quietis añ
paciẽs spacio lõgo assidue sit usus multitu
dine cibi gñantis huorẽ-fig; crudũ flatic
sicut huor silis uitro. Et uir q; q; hec actis
nõ actit añ aliqu pcitus qm nõ fuit aliqs
hõiu; usus hec regimĩe quietis ⁊ multitu
dinis cibi ⁊ pp hec iuenimus antiq; meicoz
iudicãtes q; necẽ ẽ ut tremorẽ; ⁊sequat
febris. nos tñ iã uidimus multociens ⁊
uiderunt alij nouoz meicoz tremorem
pueñe que pa febris nõ ẽ secuta. Febris
aut quã gci uocãt epyalã ẽ ⁊pot ex hac ⁊
mali ⁊plioñs aqua pueñt febris. Cũ aut
dico epyala; nolo itelli pñ nom ñ febrẽ
i qua utq; sp accidũt febrẽ nõ quã tremor
pcedit et quã pea calor sequit sicut accit
i tciana ⁊ quartana nõ noio epyala; Fza;
igr m ẽ q; febris q epyalos noiatur ẽ ⁊poi
ta ex duob; mois malicie ⁊plioñs diuse.
⁊ silr ẽ i reliquis febrib; pt febres fixas
⁊ silr egnes sũt que sũt ppe aliẽ mebroz
cũ apate. oĩns aũt fiũt a mali ⁊plioñs diũ
se sicut apa quod noiatur flemõ q; noiat
canẽ ⁊ noiatũ formica ⁊ pustule q pen
sipilla; nascũt ⁊ apa noiatu; mollicies
⁊ noiatũ eschomenus ⁊ illud quod noiat
gci cancrenã ⁊ actus poucẽs mebrũ i sciti
motis. oĩb; aũt egrib; istis ẽ cõe q; pueñũt
ab huitate ad aliq mebrũ effusã ⁊ diuer
sificantur qm quedã eoz pueñũt ab huo
re fleumatico ⁊ qdã ab huore qui ẽ d gnẽ co.
ru. ⁊ qdã eoz atõ nigr ⁊ quedã a sanguiẽ
eoz que pueñũt a sanguiẽ qdã a sanguĩe
calido sbtili ebullienti ⁊ quedã pueñũt ⁊
a sangũ ñc fito spisso ⁊ qdã fiũt a sañ cũ dispõe
alia ⁊ p scrutatoz g subtilissime ut expa;
spẽs hax egnũ i libro alio. In hoc aũt libro
⁊tentus sum ut dicam qualr sit dispõ i
huitate que ad meb effundi ⁊ euetu suo
quo pueñt faciat unaquãq; egnũ quas ⁊
noiauimus q ẽ b ratiocinacõẽ; quã i eis
que pmissa sũt narauim d pueñtu apatis
q; noiatur flegmõ a bumore calo sangui
neo ⁊ q; uniucq; mebroz siliu; ptiu; sim
pliciũ ~~eoz~~ poz cũ ico uiat huitas illa pue
nit ad maliciã; ⁊uis diũse ⁊ illud io qm
m ẽ ⁊ appares q calefit. aut i fiat. aũ d sic
cã aut huectactur. b q i ipo dñat illa hui
tas que ei appiquat ei uõ ~~ad~~ uitiora nuidũ
⁊ũsa sũt ad silitudie; illi eidẽ dispõnis
q; si resoluatur ab huio extius siũ in
tius ⁊ fiat totũ d ispõis unius sedabitur
ab eo sbito dolor pcitus tñ tũc egitudo eit
spissior ⁊ difficilior ⁊ siccior ⁊ qui añ cedit
quidẽ ⁊ sit q; narro d hec suffic ei donec in
telligat liber meũ d mediñis d in post ip
librũ d igenio sanitatis. Deo gras

Inequalis distẽpancia fit albi fz aial' cor
Quẽadz i fci i cãne ydropisi. et i febrib;
uocatis empiolis ⁊ fere aliis omnibus
pt ethicas noiatas. Fit aũt ⁊ fz uniu
q; q; mbr uduinosũ. ul' flũmosũ. aut cãcrenosũ
seu erisipila laborãs ul' cacro. Talis uõ gñus
ẽ ⁊ uocatus elephans. ⁊ comestiis. ⁊ fpigo. S
h qd oĩa ⁊ rcumatib; . Sine uõ fluxu mẽ sol
qlitatib; altatis ptiõis. fiũt distẽpancie. i fri
tis. aut iflamatis. ul' excitatis i amplius. seu
occiosis. aut quid aliud passis nõ tñ. Sz ẽ i ab
hus q cadũt exterius distẽpãcie nĩis fcẽ ft
coz b; callefcis. aut. infrĩtis. ul' d siccatis seu.
huectatis. Simplices quid ẽi hec. ueluti ⁊ u
hus q d õnũ memoriis oĩ fit ẽ. Composite
ex hus ⁊ alie quatuor ul' callefcis siml' ⁊ huec
tatis. aut callefcis ⁊ d siccatis ul' infrĩtis et
huectatis. seu ifrĩtis ⁊ d siccatis. Qm ueni
huiũnoi distẽpãcie differũt ab equalib; . pp n
sm oĩs pticlas pacẽtis corporis existẽ qu
si manifestum.
Vis g modus ẽ gñonis oĩb; ieq̃lib; dis
pãcis i hac uti; inscriptõe pticãsire. Vt
maifestus sit pmo rememorari oz pmitus o
õium pticlax incipiẽte; a maxis. q uti; ⁊ ab
diotis cõgstũt. Man ei ⁊ pedes. ⁊ uetre. et
pectus ⁊ caput nõ ẽ aliqs q ignoret. Diuid
ẽ rursus a nob hoy unũqq i infẽtas uocatas
tes. Crus qd si ptib; ⁊tingat tibia ⁊ peden
Manũ uõ i brachiũ. ⁊ ulnã. ⁊ extimã manum.
Et utiq; ⁊ extreme man ppe pticle palma.
q; post palmã et digiti. Digitoz aũt ipoz i
sus ossa. ⁊ cartillagines. ⁊ ligamta. ⁊ nui. ⁊
tarie. ⁊ uene. ⁊ panicli. ⁊ cãnes. ⁊ corte. ⁊ ũg
et cutis. et pinguedo. Hac aũt nõ ⁊tigit a
i aliam spẽ; diuidẽ. fz sũt ⁊silles et pme. pt
tarias et uenas. Ipe naq; ex nullis ⁊ pãnicul
⁊ponũt. ueluti in anothoiicis conatoib; dcm ẽ.
Et ei regioẽs multe i meio ⁊silliu; et pax
culax existũt. et hax rursus pl'es ⁊ maie
i meio infẽtalũ ⁊ ⁊poitoz. Qm; uõ ⁊ fr
unã moicam ⁊sill'ez pticlax puta i osse ⁊ ca
Et d hus oĩb; dcm est i anothoiicis conat
b; . Ig' mollia qd coz' fupmatẽria in adiuic
ut meias regioẽs in maifestas ⁊pant ad m.
Queciũ; aũt sicca ⁊ dura tũc hoy sencies
cia. qũeadz i ossib; sci sutas. hñt ei hec
nã; i se ipis huidũ grossũ ⁊ albũ in nutimto
ossib; ppatũ. Qui aũt in cute pori sm q
fiũt modũ. in hus que d gne dcm. Hui
g nectium erat sb memorari dcoz gra.
E inequali uõ distẽpãcia iam dicendu
qualis quedã ẽ nã ipis. et quot mõi
nis. Qm qd una ⁊plõ nõ ẽ in oĩbus ptib
paciẽtis corporis. aña dcm ẽ. Sz hec quid
omis inequalis distẽpãcie. Differencie a
paciencũ coz ⁊secuũt nãs. Alit qd ei sin
caro. Alit uõ uniuersus musculus i distẽpã

uidit ypocr. 2
tremor quẽ nõ seq febris et ex malitia ⁊uis aq pueñt
⁊ al' nõ ẽ oĩo epyala
dispositõ
al' eni
ẽ
al' eni
fiũt | Et
al' cui dispositio ẽ alia
al' que
aut
totũ
ia
meũ

Liber de interioribus incipit. Intentio primi libri est ostendere qualiter morbi interiores cognoscantur per operationem unam, mam, et anathomiam et externam et collugantiam. Capitulum primum in quo Galenus probat quod tria sunt ex quibus cognoscamus passiones interiores: anathomia, operatio, iuvamentum.

Medicorum non solum moderni verum et antiqui membra corporis loca appellaverunt. Omnes quoque laborantes passiones huius locis convenientes quia curare earum secundum suorum locorum diversitatem diverse sunt. Quarum curationis valentiam quisque inspecto libro megategni cognoscere potest. Sed libri huius intentio est investigare quid patiuntur. Membra quoque que extrinsecus existunt eorumque passiones facile sensibus sciri poterunt. Que vero intus sunt necesse est ut sciantur a viro cum memoria inscientia actionis et iuvamentis membrorum laboravit. Item agnitio anathomie membrorum hanc precedens non minoris est utilitatis quam scientia agendi et iuvandi. Quia scientia anathomie proprietatem et essentiam uniuscuiusque membri interioris insinuat. Exempli gratia sicut anathomia canales pulmonis cartilaginosas esse cognoscamus et collum vesice nervosum esse et multa similia per que sint apte cognoscimus. Ita quoque dicamus quod impossibile sit essentiam horum corporum scire nisi visualiter comprehendantur. Unde si aliquis huius corporis anulosum tussiendo excreaverit intelligimus magna vulnera esse in pulmone. Quia si hoc corpus cartillaginosum in toto fuerit collo quod est inter guttur et pulmonem impossibile est in eo magna vulnera fieri et illius fore magnitudinis. Prius enim quam ad illam magnitudinem deveniat patiens moritur. In pulmone vero possibile est talia nasci vulnera et quoniam propter suam humiditatem cito putrefit hoc membrum et ex acutorum humorum distillatione cito leditur. Item quia anuli pulmonis prius sunt cum putridi efficiuntur non prius putrefiunt. Unde cum solvuntur a pelliculis in quibus ligati sunt extra exeunt toti. Qui vero in gutture existunt non sunt huius enim cartilaginosi duri et grossi. Pelliculae autem quibus alligantur subtiles sunt et infirme. Nos quedam cum tussi screare frustrum vene non prius vidimus. Unde qui bene scit anothomiam credit illud de pulmone fuisse. Vene enim que sunt circa pulmonis collum extense sunt quasi pili. Non solum quoque proprietas essentie loci denotat infirmum verum et rerum plurime quantitates insinuant. Exempli gratia si viderimus habentem vulnera in intestinis et egerere cum egestionibus frustrum pellicule maius quam subtili intestino conveniat intelligimus de magno intestino esse. Nos autem ad proprietatem sic redeuntes quedam vulnere cum tussi excreare vidimus frustrum pellicule grossum viscosum cum sputo mixtum quo viso intelleximus de corpore fuisse quod est in initio gutturis unde fit fistula que epigloton dicitur. Et evasit hanc passionem quem non certificavi evasurum. Vox tamen eius passa est. Item cum proprietatibus essentie vulnera renum a vulneribus vesice secernimus sicut Ypocras in afforismis dicit: qui mingunt quasi squamam in vesica vulnera habent; qui autem quasi frusticarnis in renibus vulnus esse dignoscatur.

Et aliquando locus infirmus ex exeuntibus in eo ostenditur nobis. Quidam enim percussus est gladio in latere putrendi que percussio nimis intus tetendit et permansit per tres dies absque cibo et potu. In quarto autem die postquam medicatus fuit cibum potumque suscepit et ad occasum solis in medico adegritum veniente vulneri medicamen impositurum est egressa urina in mensura .x. cotilorum .i. xxxvi. Nam a die qua vulneratus fuerat mingere non poterat. Tunc eo mingente de magno dolore et gravitate quam patiebatur in pectine se quievisse manifestavit. Unde certissime credimus vesicam eius scissam esse. Item intelligimus intestinum scissuram habere per egestionem defluentem a vulnere. Similiter si de vulnere cibus indigestus exierit scimus quod stomachus incisus est. Quidam apostema super inguinem habuit quo putrefacto et inciso exivit egestio. Quare credimus apostema in intestino quod colon dicitur fuisse.

Ex quarum quidem signorum genere aer est dicendus cum de pectore egreditur. Item sanguis cum de arteriis vulnus habentibus defluens. Plurima quoque loca vulnerata sunt nobis occulta. His tamen signis ostenduntur. Aer enim de vulnere cum anhelitu egrediens indicabit vulnera esse in diafragmate. Et sanguis cum pulsu defluens ostendit aliquam arteriam vulneratam. Ipse enim sanguis est rubicundior, calidior et clarior sanguine de vena manante. Similiter si cibum aut intestina exierit intelligimus panniculum qui siphac dicitur esse incisum. Eodem modo si quoddam frustrum pulmonis de vulnere exierit scimus pectus perforatum esse. Et si dicamus pelliculam pectoris perforari ut costarum idem est. Plurimum quoque intelligimus locum infirmum ex rebus coadunatis. Quia cum capitis os craneum frangitur desuper quedam proprietas sic que dicitur bonbianum oritur. Quod fit cum passio in pellicula est cerebri. Proprietas autem alia rursus est cum os patiatur secundum aliquam aliam particulam. Item excoriatio ulnerum ostendit nobis locum vulneratum. Sicut fuit cum tussi notum est in instrumentis spiritus esse. Si cum urina in viis urine est. Sicut vomitu est in ventre aut in quadam parte stomachi. Sicut cum

Marginalia:

in quarta particula

Afforismus: qui cotila est fodium vuigi [illegible]

nota: pulmo

ali translatio: membranum que subcingit costas foratum esse significat.

Afforismus: signa arterie vulnerate.

ali translatio habet: hic pitencon. Inquit enim quedam latinitas hoc manifestum dignoscitur habuit secundum eiusdem modum si epulum abdomium quando visus fuit patens per trauma .i. plagam quod de interioribus necesse est dubium esse pitenoon .i. omentum.

ali translatio: quando figura

egrõne in aliquo est intestino. ¶ Sunt et
alia simulia sicut lapis quo ostenditur pas
sio in uesica uel in renibz esse. et sanies in pecto
re. et frustrũ sanguinis. et alia silia in corpibz
creata uel de exteriorib; uenientia. que oĩa
cũ in corpe sint nõ sunt tamẽ naturalia
nec locorum in quibz sunt ppa. ¶ Sz moder
ni inuestigant hec que in corpe creantur
ut sciant an sit ps ibi nec ne. et an pas
sio sit in illo aut nõ. quorum inuestigatio
nich iuuaminis sicut diximus arti me
dicine sz dialetice infert. ¶ Item inuestigãt
an passio illius loci sita illarum rerum que
extra nãm sunt. ¶ Sz melius esset si qr
arti medicine ptinet cõteplarent. Verbi gratia.
si aliquis tribz diebz nõ minxerit. nõ ne ui
des qr huius accidentibz maxime loci quo fiunt
hec accidentia inuestigant siue sint in re
nibz uel in uia urine que est int renes et
uesicam. siue in uesica uel foramine uir
ge. nam talia nec in cepite nec in pulmone
nec in splene neqz in stõ neqz in corde neqz
in aliis mẽbris ppendimus. nullũ enim instrm̃
est urine quod si nesciremus p libros nãle osten
dentes actiones urinam prius in renibus
colari. et deinde ad uesicam defluere. et post a
uesica mictu egredi nõ possemus hoc in
uestigare et ppendere. ¶ Neqz enim solum
scia inuestigandi hec sufficit nobis. sz oz
nos ppendere inuenta in illis locis. ut
res urinã constringens qualis sit manife
stetur. quod possumus intelligere inuestiga
tis pteritis et psentibz psencia sensualiter
apparent. pterita aut cum interrogatione. ind
sol infirmum et sz et suorum sciri oportet. ¶ Verbi
gratia. si in pectine tumorẽ uidem circularem
ondit uesicam esse plenam cũ cã patien
tes mingẽ nequit. necesso enim actio uesi
ce qua coadunata urina expellitur defec
ta est. aut uia urine oppilata est. ¶ Sunde
oportet inuestigare pmo actionẽ uesice
urinã expellentis an sit defecta quod inue
stigare nõ possumus nisi prius illa qualit
in sanis habetur nouimus. quod ad presens
dicere incipimus. lacerti ubi collum uesice
circundantes suam opõnem nõ opantur
et uesica suam actionẽ facit. et actio lacerto
rum cum uoluntate aĩalis fit. uesice aut actio
nõ uoluntarie sz naturaliter est. ¶ Nos qqz
in de uirtutibz naturalibz ondem oĩa mẽbra
corporis pter paucissima uirtutẽ in se
hẽe expellentẽ ab eis queqz superflua
in se coadunant. hec tamen uirtus non
opatur nisi pcepto nocumento illius sup
flui. Scimus quod quodam tpre patiente.
necesso stranguiria oritur. Sz tamen si infir
mus tali ponatur põne ut collum uesice
inferius iaceat. et manu suauiter tumorem
pmamus urina necesso egredietur. quibz
factis nulloqz pficuo apparente nõ oportet
arbitremur defectionẽ expulsiue cãm
esse stranguirie sz uiam urine opilari. de
fectio enim illorum lacertorum collum uesice cir
cundancium nõ generat stranguiriam. sed
dissuriam. i. guttatim mingere. et emissionẽ
urine pter uoluntatem uere. ¶ Qua de re
cohibemus inuestigare hanc opplõnem quot
modis fieri oportet. ¶ Dicamus quod tripl
est. unum est cum collum uesice tumescit et
induratur extra nãm adeo ut uie urine
claudantur. aliud est cum res extra naturã
in loco illo nascitur. sicut uerruca. superflua
caro. pori. et fistula. Tercium est cum additus il
le quolibet ad eum ueniente clauditur.
Sz collum uesice tumescit. aut pp calida
uel dura apata. uel desistencia. uel qualitatibz
inflata. Sz alia similia creata in eo uel
oppilatõnẽ facientia in eo. uel sunt sicut
caro transactis uulnibz eueniens. aut
res paulatim in eo coadunata sicut hu
mores uiscosi. que aut ad eum ueniunt
uel est lapis uel frustrũ sanguinis. uel grossi
et uiscosi humores. ¶ Hec omnia oportet
nos discernere et inuestigare. et nõ solum
in pteritis sz in psentibz inuestigandis ma
neamus. ¶ Verbi gratia. si infirmus puer est
et significatõnes lapidis iam apparuerint
et patiatur hec accidentia. scilicet quod habet urina clarã
et aquosam et prius fuit arenosa et sepe pec
ten scalpit. et uirga sine cã erigitur. et in
clinatur. et tandem urina constringitur. dico non
moueri auctoritate dicentem in collo uesice
istius lapidem hẽri. Dico enim si talia puerum
hẽe uidebis facias eum suppine iacere. et ele
uatis pedibz magis toto corpe huc et illuc
moueatur. forsitan lapis ille de urine
additu egredietur. post hec pcipe ut expi
mat si forsitan possit mingere. quibz sic
quod considerasti euenientibz necesso urina
egredietur. Et considerato tua certissima
fiet ad cause cognitiõnem. et uia curatõnis.
Suis urina nondum exeunte puer sic et for
tius moueatur. ¶ Item si stranguiria per
mansit argalia fieri necesse erit. et cum ipse la
pis de collo uesice moueatur ut et urina
egrediatur. ¶ Quod si significatõnes
lapidis aña non apparuerint sz solumodo
mictus sanguinis fuit possibile est ut san
guine coagulato uia claudatur urine.
possibile item est in uesica uulnera fuisse.
neqz prius sanguinẽ minxisse sz illo
uulnere sanguine paulatim coadunato
additũ urine constrictũ esse. ¶ Possibile est
item sanguinẽ de renibz p uiam urine

accidentibz

-: alt. et cum. hec

t g uirtus expulsiua nõ opatur nisi pcepto nocumento superflui.

ad uesicam descenderet. Sed dico hiis locis
argaliam ualere. Item ualet si arbitrati
fuerimus constringi urinam. uel ex sanie uel
grossis humoribus. Sed arbitrium et inuestiga
tio tua nostra in antecedentibus fiunt. Si quis sep
ius fuerat urine passio interius uel uesica
et arbitrium nostrum certificet eam fuisse causam
coadunandi saniem. et tantam habebat quanti
tatem uel qualitatem qua urina exire eo
hibebatur. aut in quibusdam membris supra renes
existentibus fuissent uulnera. possibile est ut
eruptis apostematibus adrenes sanies defluat.
Intelligimus ergo per arbitrium quod ex hiis causis
urina constipetur. Si autem infirmus mi
chi hoc huiusmodi iam. oportet nos inuestiga
re dietam eius. an assuefecerit quiete
deliciis et multis cibis humores grossos
et uiscosos generantibus. Similiter arbi
trandum est carnem in collo uesice propter ulcera
esse creatam ex precedentibus ulceris signis. et
si immisso argalie instrumento urina cito egredia
tur. Sed nos quendam scimus hac passione
longo tempore uexari. qui cum mitteban argalia
liam dolorem in uia urine sentiebat. et
in illa eius parte qua arbitrati fuimus esse
uulnera. cum carne postea cum argalia per
cussa urina egressa est. et post urinam egressa
sunt par sanguinis. et frustra carnis. et
hoc est quod in hoc libro nostre intentioni pertinet.
Quod autem moderni inuestigant ma
gis pertinet dyaletice rationi. nichil uniuersaliter
est medicorum actioni. quod quod medicorum actio
ni pertinet non est aliud nisi certissime sci
re quod oppilatio urine. aut est ex lapide aut est
ex sanguine coagulato. Inuestigatio
enim si dicatur quod hec oppilatio sit passio in cenia
urinalis adiutus. aut cum stranguirie in
adiutu contineatur. aut adhuc in illo iti
nere permanet. nichil enim iuuaminis actioni
tribuitur. sed dyaletice. Archigenes uero ne
scio qua neglexit. et dubitauit in harum rerum
inuestigationibus. nam uolens de hiis dispu
tare quedam obscura. scilicet et ad intelligendum
occulta scripsit. Recitamus ei et dicamus
de stranguiria. cum stranguirie de preteritis
et presentibus intelligitur accidentibus sequenti
bus. Quidam enim passionem fortem passus est
in loco qui inter pudenda et testiculos est. qui
piteneon dicitur. et loco percusso et tumefacto urinam
mittere non ualebat. Vesica uero plena et
tumore eam circundante inflata et exten
sa apparebat. et argaliam immitti permisi.
argalia enim apostema augmentat. Vidimus ergo me
lius esse aquam super locum patientis tepi
dam fundere. deinde locum illum oleo pun
gere. quod equidem horarum spatio fecimus. Sub
uenienti extensionem minui. et dolorem

teste infirmo mitigari. precepimus ei ut adiu
uaret se. sequitur ad mingendum exprimeret. et
tumorem uesice a superiori ad inferiora manibus
exprimere cepimus. quo facto uiuentis illo mi
xit. Vnde cum stranguirie hiis significationibus
apta est nobis. In aliis autem locis ab
hoc loco remotis euenientem causam eius non
facile nec certe perpendere ualemus. nisi
cum ingenio quodam artificiali. quod est incer
ta et non certa mediocre. Propter hoc impossibile
est in omni morbo causam que eam methodici
dicunt certificare. quam soliti sunt dicere
coadunationem accidentium. accidentibus enim coadu
natis essentiam morbi significant. Dica
mus ergo dicta archistratis uerissima esse.
Oportet inquit medicum bone intelligen
cie existentem esse. ut sue mentis acumine non
solum in morbis sciendis qui sunt. uerum etiam
in locis sciendis in quibus fundantur se exerceat.
Exercitium autem hoc fiet decenter si non sicut
archigenes faciamus. qui dixit hec actiua
inuestigari. an essentia colli uesice propter lapi
dem uel tribulum infirmetur. uel actio sua pa
ciatur. collum uero uesice maneat impatiens.
que intentio nequaquam operi medicorum sed rationibus
dyaleticorum pertinet. Item alii dicunt in
hoc morbo actionem colli uesice non pati. cre
dunt enim actionem fieri mollificato lacerto
collum uesice circundante. contracta enim ue
sica circum urinam contentam per eam. supiacen
tibus autem musculis qui sunt. epygastrium. id est. pre
cordium. Cum ergo uesica in nequam
suam huiusmodi energyam et musculos electio
qualitercumque uult preparat eos quidem quid dis
tendens. cum autem qui in collo calans. id est. re
mittens. qualiter autem adhuc decenter quod
estimat inequalem esse energyam. id est. actum.
Coguntur itaque hii passionem per se tamen non
nocte urinationis. sed impedite fieri dicere quod
iuuantes aliquo medicinalem artem.
Sed hoc uerbum scilicet noctium esse transponentes
impedite dicerent. tales utique quidem neque
in passionum dignotiones. neque in patientium
locorum inuentione confert. Quorum su
perfluitatem tenere recusamus. et que arti medi
cine pertinent subtilius inuestigamus. Verbi gratia.
oportet per anothomiam sciri essentiam uniuscuius
cuiusque membri qualiter est. et postea eorum actionem
et uiuanorum colligantiam. que colligancia
corpori pertinet. Item iuuamentum uniuscuius
cuiusque membri magnum adiutorium est in in
uestigandis locis infirmis. Actio enim
non est aliud nisi membrorum mouentium mo
tio actiua. Sed urinumque membrorum etsi
nulle sit actionis alicuius tamen est iuuamenti
Verbi gratia. actio membrorum urine qua urina ex
pellitur fit cum contractione et expressione

apa.

alias motiuorum.

al' conte

al' .a. defecta.

uesice in concauitu sui factis. et plimu\~ exla
teris supra uentre\~ exitib3 adiuuatur. hec
aut\~ contingit pauco urine in ea exeunte.
ul' cu\~ ipa destructa est. cetera u\~o sunt uiua
menta illius actionis. qr nisi uesica ee\~t con
caua infinito in ea quantitate qua e\~. et
collu\~ eius in longitudine pforatum. at
q3 uia qua egreditur tortuosa. actio ill'
contractionis et expssionis nichil pderet.
Scia\~ g\~ patientium mebror\~ et passionu\~
cor\~ hus inuestigatorib3 ppenditur. Sequ
illas inuestigationes dico quas iqut
illi q\~ oportet cognosci utru\~ opilatu\~ in
sua sentencia in sensu sit infirmu\~. nec ne.
Est et alia inuestigatio huic silis. s. in
uestigare mebra quib3 et passio uenire
incepit. et ipa eam suscipe incipiunt
sua sentencia iuuadu\~ nocumtu\~ pacientes. Sz
media sentenciam mebri pati dicunt ca\~
passionis absente passioneq3 in mebris
pmanente. Et qui hui inuestigatoi3
ppendunt dicit\~ quib3 est dolor in cap.
pp colicos humores clausos in stom\~ sen
ciam capitis no\~ h\~nt infirmam. Sed
mus ei colam illam eis uomentib3 do
lorem mitigari. Etiam dicunt si dolor
post uomitum eodem modo pmansit
in sentencia capitis passio ee\~ monstratur.
Pocius aut\~ negant passione\~ ee\~ in oculis
quasi cataractam h\~ntib3 coadunatis
in hoc sto\~ humorib3. dicit\~ ei hec acci
dencia ad morbos ee\~ q\~ umbra\~. Sed
antecessores n\~ri multu\~ de hus iomb'
disputauerunt. neq3 aliquid scie locor\~
morbor\~ nisi paruissimu\~ in libris suis pse
tunt. Nos aut\~ uolum' ostium in hoc lo
co studiu\~ hic. s. artificialit\~ exerce ad sci
endum mebra nocitali dicam' sicut ana
possium' silitudine. q\~ uesica plena et ex
tensa existente infirmi no\~ pot mingere.
Sicut ne dicam'. q\~ uesica tumore\~ non
h\~nte urina constringat\~. tunc e\~ necce
ut in hac stranguiria arbitrem' an ui
a urine sit opilata. an renes. Et oz
ppendi accidencia hanc stranguriam
pcedencia. an ostendant lapides in
renib3 creatos. an apa. et silia. Etiam oz
ut inuestigem' qualitate\~ corpis tocl
ut in quantu\~ possum' arbitrio artificia
li discernam'. an illa strangiuria sit
pp opilatoe3 renu\~ ex lapide. an pp gros
sos humores. an\~ pp opilatione3 uio
urino que est inter renes et uesicam.
Sunt ei significatones certas res si
cut prius diximus ostententes. Sut\~ et alie
que cu\~ artificiali ingenio ostendunt\~
pp h\~ disputatoi3 in hoc loco elongari op3.

Et si sophas dimittam' sicut fecimus
in hoc loco de asclepiade qui dixit i libro
suo de coadunatone urine in uesica. Oste\~
dam inquit in hoc loco uobis miraculu\~
magnu\~. Sz nos supfluitate\~ eiusq3
uerecundiam in alio libro repugnante\~
detexim'. Simili\~ alios derisserunt ano
thomia in libris suis de regitiua uirtute
aie\~ titulu\~ imponentes eos. s. qui arbitti
sunt uirtute\~ hanc in corde ee\~. Cumq3
secta archigenis no\~ potuisset ab hac inte\~
tone moueri. et liquido uidisset eu\~ ee\~ falsa\~
multisq3 modis destruenda\~ maxie\~ i cu
ratone frenesis. et litargie ceperunt garru
la uoce semet ipos ad inuicem ab hac in
tentone mouere et increpare. et in diuisis et
tpib3 diuisa dicebant rer\~ u\~itate\~ no\~ osten
dencia. Sicut id' et archigenes in tercia sui libri
pticula de nocumtis mebror\~ titulata dis
putauit. Sz nos in libro de intentione
ypo. et platonis plane et plixe de hac uir
tute disputauim'.

Et intentio n\~ra e\~
in hoc libro dispu
tare de nocumtis mebror\~ de quib3 tm\~ ne
dicendu\~ est et plane et apte sm hanc u\~itate\~
abreuiaui'm' ei hic u\~lem cam nocume\~
tor\~ mebror\~. inuestigato ei sm dyaletica\~
elongabitur. na\~ hui' plongatonis inue
stigatio no\~ e\~ medicine necessa. Dicam'
g\~ q\~ unaqueq3 actio in corpe pp\~e h\~t me
bra quib3 ipa efficitur. pin actone im
pedimentu\~ q\~lib3 h\~nte neccessio mebru\~ eius
infirmat. Sed nocumtu\~ alu\~ adeo facile e\~
ut ipm ca\~ eius deficiente no\~ existat. et
alu\~ ee\~ intm\~ est forte et dur\~ ut ca\~ ipi' no\~
existente in longu\~ tps\~ maneat. et in tociu\~
ipa\~ ca\~ no\~ hus locis nocumtu\~ generat.
nisi q\~ p illa loca penetrat no\~ tm\~ ut inca
funderetur et et pmanet cui' nocumtu\~ archi
genes umbre assimilauit. et umbra\~ illi
nom\~ imposuit. Sicut e\~ passio yma
ginatonis oculor\~ que q\~i cataracta est.
pp humores subtiles in hoc stoi coadu
natos. fum' ei eor\~ cerebru\~ petens. et ad
su spm\~ uisibilem ueniens facit eum
uelud' cataractice ymaginari. q\~ plim' pa
tiunt\~ quib3 hu\~ores oculor\~ sunt claris
simi. et uirtus sensibilissima e\~. Pp hec
ipis sanguis fluxu\~ p nares h\~ntibus
ul' uomicantib3 hec ymaginatio oritur.
Unde ypo. in pnosticas in fe. n\~ mortalib'
dolore in capite. et ymaginatone oculor\~
nigra existe cu\~ dolore in pcordus coli
cu\~ uomitu\~ expectabis. deiu\~ in eod' lib'
ait. Si h\~ n\~ paciantur et tenebrositatem
in oculis h\~ant. aut splendore\~ cu\~ uertis

No\~ q\~ stra\~gu\~ria\~ fit t\~.

Id. q\~ q\~da\~ possit\~ sciri certo m\~. et
q\~da\~ solu\~ extimatiue.

extensione sive in dextra vel sinistra parte
sine dolore et tumore vice vomitus san
guis de naribus manabit. Unde ypo. huius
verbis ostendere voluit ymaginationem ocu
lorum plurimum pati propter humores coadunatos
in stomacho. de quibus humoribus si nunquam ad caput
aliquid ascenderet hec passio oculorum non
esset. Similiter si in foramine aurium vel nari
um fluxus vel lingue sibilus contingit. harum causa
ostenditur ex stomacho aliquid ad caput ascen
dere. et ymaginationem illam generare. Item et
ypo. qui colicam egritudinem habent surditate e
veniente curantur. Et surditatem habentes et
colica dolore adveniente salvantur. et
nullus interpres adeo stultus est qui non
dicat aures in hac surditate infirmari
et causam eius colericam materiam esse capud et auri
culas ascendentem solitam egredi per egestionem.
Quod si ita est oportet ut incipiamus
ab instrumento cuius actio est infirma. postea in
vestigemus nocumentum illius nocens actionem
quale sit. nam aut est firmatum et permanens
aut incipit firmari et manere. Quo et
manere incipiente etiam investiganda est
causa eius si est in essentia membri firma
ta. vel per membrum illud transiens. Unde ergo cri
stallina multum desiccata nocumentum eius
firmatum est et permanens et in sui essentia est.
Sicut in oculorum pupilla crossi coadunan
tur humores. essentia oculorum non est lesa.
ipsi tamen qui causa sunt horum accidentium in eis
permanent. quod autem penetrat et transit per
ad oculos est quicquid videmus fieri de hu
moribus se dissolventibus fumumque capud
salientem generantibus materia in stomacho existente.
Credere autem membra non infirmari nisi
nocumentum in eorum essentia existat inutile
est. non enim possumus dicere intestinum non
infirmari quod nimium habet dolorem qui tere
bello perforatur. quia plurimum videmus illum dolo
rem penitus in uno nocumento transire. alias tamen
superveniente vitree materie dolore. neque
possumus aliud arbitrari causam doloris illius
extitisse nisi quod cum dolore illa egressum est. horum
enim purgatione dolorem quiescere videmus.
quippe omnibus absque ulla investigatione fir
miter creditur. quod sinthomate corpori sup
veniente. et dolorem et nocumentum faciente
ipso quoque recedente. et dolore et nocumento
cum ipso transeuntibus datur intelligi causam
doloris et nocumenti fuisse. propterea concordati
sunt ignem esse causam incensionis. et gladium
incisionis. et alia similia. nec alio quam credunt
quod humores cum dolore egredientes causa il
lius doloris fuerunt cum in membro dolente
extiterint. Sed cum hac investigatione quo
dolor in illo loco ortus fuerit. certificare non
possimus sive quidem propter malam humorum
complexionem fuerit. sicut locum in quo fluxerunt
nimius refrigeraverint vel calefecerint. vel
quia ad solita quo spatium non habent penetraverint
et ultra penetrare nequeuntes uno super
alio se deprimente conculcaverint. aut quia in
flatuam ventositatem venerit in quo sunt
extendentem generaverint. aut quia illud membrum
rosura et punctura afflixerit. Cum enim hec in
vestigatio nichil ostendat. nisi humores illos
qui fluxerunt causam illius doloris. non solum suf
ficit nobis scire quod humores illius doloris
causam extitissent. Sed sciendum est membrum dole
re et nocumentum materia in eo existente huius
modi. Eorum quidem que corpori superveniunt non
ne nocumentum et dolorem ipsi subito largi
untur. aut quia velut ignis illud calefa
ciunt aut quia velut nix infrigidant. aut
sicut lapis contundunt. que res extrinsecus
corpori superveniant. dolor et nocumentum ipsis
ab eo recedentibus mitigantur. quibus su
pervenientibus nullus ardore et nocumento se
liberum esse fatetur. causa enim et si ab eo recesserit nec
quidpiam nocumenti et doloris habebitur.
Item oportet te audire ea que perfectum tibi
impendunt que enim audita diu opus pro
nosticum et curationis habebis. Dico ergo aliqua
dolorem et nocumentum propter aliquam rem cepisse
initium quarum cum recedente ea non sunt
stabilia et permanentia. et aliqua quedam eius
post est perfecta et quedam perficienda. non nunquam
enim causa sive que actione recedentibus eius effec
tus stabilis et perfectus est. Unde ergo dissintiria
vulnus intestinorum est. sed dolor et nocumen
tum in initio generantur quadam materia pu
gitiva per intestina transeunte. et viscosi
tatem in eis in hereditam lavante et corrodente. in
testinis vero nichil viscositatis quibus tu
cantur habentibus. ex acumine materie sepius
decoriata vulnerantur. sed si materia vulne
nundum creato fuerit ablata nocumentum et do
lor ab eo illata vulnera non appellantur.
Vulneribus vero ortis materia nondum expulsa
dolor intestinorum ipsa non exeunte non cessabit.
Similiter alia multa et indefinita et di
versa que multi antiquorum investigan
tes diffinierunt. unde non oportet ut ea
hic denotemus. id tamen quod mediante perinet di
cemus et explanabimus ut dubietas a nobis
auferatur. Aliquando vero nocumenti et doloris
adventus videntur esse veluti quidam
concordati sunt. Exordium namque mor
bi ut initium domus esse fatetur. initium domus
non dicitur domus nisi paries tectum et funda
mentum insimul sint. sicut et unusquisque mor
bus inceptus nondum perfectus non morbus est.
Unde oportet nos investigare an illud sit

alias tamen nimio morte.

alias nullo precedente quod non passus est quando nullam post im precedentiam relicta est dispositio.

alias namque quando quid a tempore aliquando superant passiones ex concessis est. Si vero queras domus si totum quod fit tempore nondum aut domus sed totum hic fiens domus eodemque modo unaquaque egritudinum in qua fit tempore. fit quid adhuc aut nondum questione dignum.

morbus nec ne. Dicam quod creationem
cuiusque rei creatae non uni esse nec. Ea enim quorum
non figuratorum partes sunt similes. a suo ex
ordio usque dum perficiuntur unius sunt continuae
tem aut cuius creatio figurae est susceptibilis
partes habens dissimiles possibile est esse sine crea
tione iam precedente. Exempli gratia domus non est pari
es tectum et fundamentum. non ut eo modo insi
mul constituantur. domus enim non est aliud nisi haec
tria. Morbi uero .ca. fri. sic. et hu. ab initio
dum sanitatis terminum egrediuntur eius
dem necesse continue sunt. quos si et tunc compre
hendere nequeamus. nec ab egris propter sui par
uitatem non sentiantur unius tamen speciei sunt
quod enim credendum est de apatibus in quocumque sit
membro esse unum et eundem morbum. siue sint et
magna siue parua. quae et si sint secundum quantita
tem discrepantia. eorum tamen non specie sed quanti
tate differentia est. Possibile est dolorem et

Gutta cauat lapidem

nocumentum et morbum ea quantitate in cor
fieri quod minime possunt propter paruitatem
sentiri et comprehendi. Exempli gratia assidua guttarum
aque distillatio lapidem perforat. sed tamen u
no uel duobus uel tribus uel .4. ictibus minime ca
uatur. nam si excentum casibus nulla apperet
in lapide perforatio quanto minus ex quatuor
quibus cauationis cauationis signum apparebit.
Item impossibile est secundam aliquid fecisse cum pri
ma nichil fecit eius enim uirtutis est prima
et secunda. et si secunda aliquid egerit. necesse et prima
lapidis qualitas mutata est. Similiter
si primam euadit necesso et secundam euadet eo
modo. et tertiam et quartam et quintam. quantitas
enim prime. se. tertie equalis est. nam donec la
pis in eodem statu permanet. ictus aque
id super id extitit. illa secundo distillante nul
latenus penetrabitur. quod si ex millena
gutta aliqua pars foraminis apparet
necesse dicemus unumquodque ictum aliquid
ad modum millesime fecisse. Cumque hoc pa
teat credendum est morbum facientem causam
speciem eiusdem morbi ab initio esse facere. sed
tunc pre sui paruitate sensui non appareat. Sunt
quicumque morbi tante sunt paruitatis. si causa
auferatur corpus natura illud curante euadet.
Natura enim medicaminum auxilio non indi
get nisi dum morbo nimis magnificato do
minari nequiuerit. Similiter autem dum quedam
materia pungitiua rodere intestina cepe
rit. et si nondum actio illius in his appa
ruerit qualibus tamen speciem uulneri pertinentem
fecisse credimus. et sicut credimus uidemus
pustulas in superficie corporis nascentes
sanari. natura absque ullo medicaminis
adiutorio hoc faciente. Sic et intestinorum
excoriatio materia ab eis ablata natura
solummodo superueniente curatur. Item

.. al. t. et similiter ap
pareat quod secundum est
sed dispositionem omnium
in specie differentie est.

est quod credi quod his accidentibus nec dolor sed
nocumentum in corpore maneant. Que quoque
et si minime permanserunt negare non possu
mus quam uel dolor uel nocumentum materia a
blata quiescetur. Cumque pateat hoc esse uerum cer
tum oportet te hanc intentionem seruare
uelut radicem et fundamentum omnium que dictu
ri sumus. et sicut initium et canones eorum quibus
loca infirma eorum perpendunt. Quo circa
dicamus nullam corporis actionem pati posse et
nocumentum aliquod non membrum cui est operatio.
illud enim membrum si aliquem habet dolorem nec
procul dubio patietur ex eo. Similiter si in eo
fuerit tumor uel durities ex his et nocumen
tum in sua actione existere ex nam dedius
malum est. Oportet quod nos perpendere lo
ca nocumentum et dolorem habentia intendo ea
que corpus exeunt sicut diximus. quedu
obus modis sunt perpendenda uel ea que
sunt inter se diuisa propria continentia membrorum in
uestigentur. uel que ab eis continentur.
Item aliud uel aliud nocumentum et doloribus
super membrum infirmum nascentibus denotent
ex specie secundum quod accidentium exeuntibus que sunt
inter se diuisa. et discrepantia quorum deno
tationem dicturi sumus. Cap. iij. in quo continuatur ea que

Restum in hoc loco ad est et ait dusu et distinctione qui
eorum rationem que initio dixi illum redu
co. quod dicam significationes quibus nocumentum quod est
in continentia membri denotatur. illud enim quod pertinet
membro eo quod institum est. Item ostendam
inditia quibus nocumentum quod est presens. et quod
est perficiendum et nondum permanens insinu
etur. Illud enim quod in continentia membri est e
clausum. Similiter illud quod licet sit penetra
bile et transitum membrum tamen mutat eique no
ceat. quas significationes palam est aliquam
esse commixtas et compositas. Item ostendam
differentias nocumentorum propter colligantiam mali
quo fit eorum quae aliarum propria sunt. o.
Itemque sed nocumenta primitiua appellanti
bus sic uelissimus. nam si sed primitiua uocatis
oportet nos illa alia non propter colligantiam
sed secundaria uocare. hoc enim nomen cetus eiusque ma
gis est impositum quam illud. quod si illud propter
colligantiam appellatis istud dicendum
est propter sui continentiam. Item primum uin
mus dolorem qui fit propter colligantiam
et eum qui continualiter est in uno eodemque
membro coadunari. et esse perfectos et permanentes
Exempli gratia quodlibet membrum propter sui colligantiam
nocumentum alterius patiens alio eo modo
mutatur quod mutatio stabilis permanet eorum
nocumentum. et mutatio illius primitiua mi
me appellandum est. sed utrumque hoc nomine deno
tetur. i. propter aliud permansiuum. et continue eiusdem
membri proprium quod palam in exterioribus membris

-- firma-
-- a amor
tum.
.. l. pt al
permansiuum.

reperitur. V.g. vulneribus in pleno corpore
existentibus tumore et apa in inguine generan
tibus. tumor et apa curatis eisdem vulneribus in
inguine permaneat et mutatur in saniem vel
duriciem scrophulam appellatam. quod apa
non debet vocari primitivum. nam ante istud
quod modo manet aliud a quo ortum est extitit.
Sed enim morbus et sympthoma alterius membri colligantiam
fuit. fit tamen familiaris ei membro in quo di
visus est veluti si non per colligantiam fuisset.
Quapropter oportet nos considerare causam in quibus
dam locis nobis convenientem. sicut et
diximus in libro de nominibus passionum titulato
cum significationes nominum plenissime ostendi
mus. Multi enim medici et physici post antiquis
simos inventores existentes destruxerunt
hec. i. certitudinem horum vocabulorum nocumen
ti. s. doloris. et accidentis. que nomina ad signi
ficandum actionis vitium sunt inventa. et
facere enim et fecisse non proferuntur ad quod libet
significatum significandum. nisi cum significatum
per se movetur. et dicamus quodlibet pati et
nocumentum et dolorem cum motus ab alio ad
eum procedit. Motus autem duplicatus est. quidam
enim fit quadam commutatione. alter vero confu
sione. que confusio si commutatio quidem stabi
lis est supergreditur morbus nuncupatur. et
morbus enim non est aliud nisi motus extra
naturam. Quia videlicet mutationem ab
usive vocamus nocumentum dolorem et acci
dens. ideo ergo qui vult imitari antiquos
in nominibus vocet motum extra naturam nocumentum
vel dolorem. Sed qui sequitur usitatem appel
lat membrum infirmum in quo motus est extra
naturam. quod si abusive eum vocare volueris dicere
illud hoc nomine quod est nocumentum vel dolor.
Sed quod tibi solitus sum dicere minime
tacebo. Qui librum vult componere ad insi
nuandum cuilibet rei scientiam, oportet ut
primum eius nomen denotet deinde significationes
illius nominis describat postmodum quod dicendum
est explanet et capiat. in quo quidem libro
non ostendi tibi nisi significationes no
minum. Plurimis vero non sufficit antiquorum
quidem plurimorum significationes destruere. sed et eos
quorum appellationes optime proferuntur
vituperant. Illorum autem sunt isti qui dicunt
actionem multociens esse languidam suo mem
bro neque dolorem neque nocumentum habere.
ego vero dico quod tunc patiuntur solum
quia non ad eam venit mutationem que stabi
lis et perseverans est. quemadmodum cephalea que
fit per humores clausos in stomacho. Sed qui
volunt nominibus inventis repugnare. di
co posse esse ut rebus ea nomina imponant.
que et eorum propria et demonstrativa sunt.
dicunt namque caput habere nocumentum. et

dolorem cum passio fuit per colligantiam et
stomachi. Idem quoque fatentur esse infirmum passi
one in eo generaliter existente. Similiter de
stomacho. Iusto enim inquiunt nocumentum esse et dolo
rem malis humoribus in eo existentibus. Cum
que infirmum appellant cum mutatur extra
naturam. vel per malam complexionem vel apostema. vel
per vulnera. Qui autem huic rei vilia et
competentia nomina volunt imponere. oportet
subtiliter investigent et perpendant an actio
digestionis est lesa quando cibus corruptus est an
non. Sed corruptio cibi et corruptio enim cibi eius
dem que quasi genus generalissimum est tri
pliciter dividitur. prima fit per passionem
in essentia stomachi existentem. Secunda per ma
los humores in ore stomachi clausos. et tertia
per qualitatem ciborum. Cibi enim fumose qua
litatis existentes vel acetose vel putride
vel fetide. citoque corruptibiles. et qui ex quo
dam decoctionis artificio corrumpuntur
patent iusto corrumpendi sunt. itaque dicimus
eos contra digestionem mutari. Quia homines
sic sunt discordati dubitantes an illa ac
tio nocumentum patiatur nec ne. Quidam enim
dicunt digestionis actionem esse incolumem. et
alii languidam. Item quorundam est alia
intentio dicentium cibum non esse contra dige
stionem mutatum. sed solummodo indigestum
esse. Quorum affirmationis et negationis ex
planatio pretermittenda est. [illegible] sic pu
to intellexisse. testatur enim nucleos uvarum
passarum sisamum et similia sine mutatione
et fetore cum egestione exeuntia non ostendere
indigestionem per crapulam fieri. sed eo quod
indigestibilia sint. Capitulum iiij. in quo docet cognoscere
morbum interiorem [illegible] de stomacho et intestinis.

Quo circa ne pigeat nos inquirere et investigare scientiam
locis infirmis pertinentem. quibusdam quidem
insinuatoribus dyalectice pertinentibus pre
missis quibus medullitus indagatis sci
emus et providebimus futura. et presentia. et per
manentia curare poterimus sicut apostemata et
similia. hac enim consideratione precedente cura
subsequitur oportune. Signa autem rerum
tibi declarantia veritatem. ex eisdem rebus per
cipere poteris. neque impediaris in nominibus et
nulli tibi proficuum inferentibus. Quidam
mane surgit manifestans se fumose
vel corrupte ructuare. sicut ex ovis frixis
et putridis. cenavit autem quedam dulcia sicut
fritellas cum oleo et melle. Alter autem di
xit ad cenam habuisse ova fricta. Itaque admo
dum saporis eorum eructabat. Quidam vero
eo quod radices multas comederat fetide eruc
tabat et putride. quare intelligimus palam
illa cibaria non ut ut oportet digesta fu
isse. essentia tamen stomachi erat illesa. [illegible] ergo

Nota hic quod tribus modis corrumpitur cibus in stomacho.

Alia translatio. ac si non idem sit. vel per negotium quidem o
stendere. vel per voca
tam dyalecticis prevarica
tam vocem.

Alia translatio. Reminiscamur ad presentia utilius et eorum que superius
que de medicinalibus dicta sunt vel de significationibus sermo erat
que male confundunt non pauci minorum medicorum et phisicorum.
nam peripateticissimus quod usum vocant passio est opposita ei
que est energie. i. agere quod dicitur eo quod motum habet ex se ipso.
pati vero ex eo quod motum habet ex alio motore sic convertere
per genus duplicem alterationem et alterationem cum transmutabilem per
venit dispositionem. Alterationes nominatur egritudo qualiter sicut
sequitur dictum generatorum pati magis diceret patientias secundum
quasque fiunt motiones preter naturam. quod quidem dispositiones
habent preter naturam si quid proprie nominavit egritudinem magis quam
pati diceret. abutentes vero non egritudinem solum sed pati.

sive actionis non propter eius essentiam illatum est. Similiter
intelligendum est de ventriculis unanimiter quod cum ingressi sunt
exeuntibus. Nam si possibile esset ut visto mutarentur
essentia stomachi culpanda esset. Set cum non sit posse eam istud
digeri et indigo sit actionis ventriculorum essentie pertinens
convenit est ut dicamus eos indigentibus esse et sibi
stomachi incolumem esse. Quare et medicum scire et investigare
superaccidentium est perfecte utrum stomachi actio ab eis huius
sic egredientibus sit sana vel infirma. Item alter
fumose ructavit. nec quilibet fumaticum comederat
unde certissime sciam eum calorem visto habuisse. Dicere enim
illi caloris inquisivimus. an esset propter malam complexionem ieiunis
essentia existentem. an propter colericos humores in stomacho
tunc adunatos. aut in vulcanico insulcatos quod difficile
esset ab eis separari. Item investigavi an hec
materia venit ab epate eo quod infirmum esset. vel a ceteris membris
vel si sunt ibi coadunati. Quare nectio ab eo sanum
est quam memorari existeret. et assuefecit in eis stomachis
rebus suis quoque significationibus. non autem omnibus eas demonstrari
tibi. scias eum corruptionem faciens ex eadem corruptionis
specie cognoscitur. Neque memini significationes novum omnino
tres nobis quando quam illa certa fuit velut ex corruptionis
specie cognoscitur. Nam si ibi in fumositatem istud cor
mutantem. nam eorum hic minime faciente. nec est calida
genus est calida. frigida vero sive acetositatem continet. Si
tamen si essentia stomachi malam complexionem. vel malos humores
habuit minime cito apparebit nobis. Ad hoc ergo propter eandem
accipiant cibaria speciei illius corruptionis opposita.
Verbi gratia in quo stomacho. cibi si in fumositatem convertuntur dandus
est panis candarusi. cibis autem acetositatem conversis
melodarii nectarum est. Tunc inquit egredientia proveni
eum et egestiones an aliquis humor cum eis egrediatur. velud
ei si ille cui panem candarusi tribuisti calidos colericos
quoque humores egrediantur. et qui melodarium accepit fleuma depositat
aut siccos sine aliquo humore eiecit. et aliquantulum
mutatus sit. Nam si stomachus nimium calorem habuit sive ma-
panis et candarusus cum egestione exiens partim est in
mutatus. Si vero corruptio aliorum fuit propter materiam in
stomacho existentem erit infecti colore illius materiei secundum quod
materia eius in eis prevalet. vomitum enim hic magis ostenditur.
Sicque ergo facilius sit ad vomendum. Sive dificialis non
ut coluxiam eum. Si hoc nectio fuit cum ma-
teria continuitatem stomachi vacillat. Namque si in illis stomachi
inviscata est. Nectio ab hora attrahit vomendique voluntas
evenit. Si vero illa materia calida sit. sitim generat. Sive
frigida apertum facit. Item oportet te perpendere ep-
ar sit sanum vel infirmum et passionem quam habet sive sit de
frigiditate vel calore. Similiter et splenem. Nam si hec
et similia perquirantur. et quamque dicere cibaria potusque in
firmorum perpendantur rectam illam curam infirmum et quem sit in
firmitatis certificatur. Set utile est quantum ad stomachi
causam in scire infirmitates quod laeta infirma. Non enim
stomachum est illico infirmo velud in ceteris passionibus.
Verbi gratia ignea passio inquantumque loco sit. ut stomachus
se refrigeret quantitas enim refrigerationis et quid et cui
habundantior debeat refrigerari ex loco infirmo debet
noscere. Quare si hec passio non sit aliud quam mala hic in
essentia stomachi mitigabitur calido refrigerato vel frigido
calefacto et passio mox mitigabitur. Dubium quoque
quod habuisti te ad firmam credulitatem conclusionem
putabitur. propterea si postea perpenderis infirmitatem
tam calidam complexionem semper frigida medicina iuvari
et calida nocere. Quare si in illis stomachi humores
clausi fuerint ab horacidem et vomendi voluntatem
exhibebit. Neque illius materiei quippiam vomet.
sic contingit eis quibus materia circa stomachi concavi
tatem manet. De eructatione vero dico quod quidam acce
tosa ructuant et quidam fumosa. Quibus autem
acetosa ructuantur dyatriapipereon et similia congruunt
unde si aqua secundum vino bibat. Quibus vero
ructuatus est fumosus. absinthium et yera pigra
iuvant. Quare si forte ab initio tue probationis quibus
iuvamentum videris. tunc quoque sciam in omnibus firm
alius viam rectam inclinando infirmo tenere potius
unde infirmi te eos adiuvante sanati sunt et fama
tue scientie notificata est. Quare si medicinam qua iuva
bat ledere cognoveris tunc inter ipsum contrarius congerere
errorem incurrisse et non rectam viam invenisse. Certa
enim huius passionis medicinae scientia non potest inveniri
nisi ab eo qui hoc investigavit et comprehendit di
versitatem cuiusque passionis qualiter et quomodo curari de
beat. Ego dico me multos curasse. colicam pa
cientes et sani facti sunt. cum yera pigra arbitra
tus enim sum quod illa materia que dolorem faciebat
esset inviscata sive intestinum. quo circa prelectam
medicinam donavi infirmo. Nam hoc certificavi eam
procul dubio iuvativam esse. Cumque vidissem infirmum iu
vatum esse certificavi meum arbitrium non esse deceptum. et certe
accidit aequalitate illius medicine. Set ex te
cognoscere qua ratione arbitrium meum certificavi
dicit quod me illum hominem vidisse augmentum dolo
ris pati dantis calidioris medicinis et dietis. et
antidotis ledi. et me investigavi de specie doloris
dicit eum esse mordacem. Cumque dietis humorem
deparatum generantibus cibatis iuvatur. Certificatum
inveteratum hunc. deduque ei pigram. quam iuvare.
se in inviscatam. veram aspiciens meam firmavi opi
nionem certificans me scivi passionem intendisse. Et
Item cum unicuilibet cibaria facile digestibilia
accipere et dolorem eius moveri et augmentari in tempo
ri eum de preteritis causis eius. Cumque dixit mi
hi propter farmaciam acceptam fuisse. Tunc quesivi
eum qua cum esset coactus accipere farmaciam qui
dixit. se passum fuisse in ventre dolorem mor
dicativum qui fiat cum accipiendi medicinam
et potentem. Set arbitratus sum intestinum passum
fuisse cum illi farmacie et ex male complexionis con
passione. cum materia quorumdam humorum intestini
infirmatis unde sepe suscepit. quale parte sibi
minavit. Ideo sua corruptio et malignitas au
gmentata sunt. Set quod quod ut certificavi dedi sibi ci
baria diva et stiptica quibus comestis cepit
alleviari de doloribus et morsuris quas patiebat
lebat. nec ergo illam est ab eo quod solutum est cuique

stione dolore exire egestum quod videbatur esse corruptum liquorum et putridum. Significavit preterea quod egredientia cum egestione non egrediantur nisi precedente longo tempore dolores, unde credidi passionem eius non fuisse nisi in superioribus intestinis. Similiter illi qui solutionem dolore exeunte habuerunt, suam passionem in inferioribus intestinis habent. Illum tamen non curavi nec cum disenteria salvum non curabis (?) ... Sed ei bene quod quia passio ... facilioris curationis sunt sibi que dantur superius ... et potionibus, faciliora enim sunt passiones que que non sunt longe ab ano ... iuvant ... istius datis sicut disenteria ... non solum sufficit nobis investigare passionem an sit in superioribus vel in intestinis. Sed oportet nos magis investigare passionem quid sit ista, et ex quibus significationibus ostenditur, et qui dolores que accidentia sunt eorum propria, quia enim dolores sunt unicuique membro proprii. Verbi gratia ... est quia stomachus patitur. Similiter mutatio ciborum in fumositatem vel acetositatem ostendit eis nobis causam esse nocumenti et passionis stomachi. Similiter dicimus in intestinis exeuntis que cum egestione egrediuntur et in quo cum egestione exeunt, et cum quibus rebus supervenientibus, salva est investigatio cum experimento. Oportet investigare in passione et membrum in quo est passio. Verbi gratia, homo quidam patiens solutionem cum qua erant que vulneris corticibus vel que pellicularum frustis, aliquando que rebus sanguinolentis et aliquando omnibus commixtis, absque dubio certificatur vulnera in intestino habere. Notum certificavi tamen in quibus intestinis sint, subtilibus sive grossis, sic fere quod sicut superius diximus per ea que a ceteris egrediuntur cognoscere possumus per ... egredientium et per aliud ... mixtam cum egestione equa mixtura vel inequa vel nulla in illis, ... vulneribus que sunt in inferioribus intestinis non sunt egestioni commixta in his que sunt ... superioribus minus sunt mixta egestioni, sed non equa, ... que autem sunt in illis magis sunt ... commixta ... que ultra superiora sunt maxime sunt commixta. Cap. V. in quo declarat cognoscere passionem interiorem per signa aggravantia ...

Et plurimum invenimus unam ... significationem loca infirma ostendentem ... eius pasionem quid sit aut locum infirmum et causam eius simul. Verbi gratia, significationes loca infirma ostendentes sunt corruptiones que impedite sunt ... a corpore egrediuntur et cum positio membrorum ... proprius eorum dolor et accidentia propria. Passionum significationes sunt hec, scilicet egredientia a corpore et proprius dolor et accidentia propria. Significationes vero membrorum designate sunt hoc modo. Sicut si in actione visus passionem passus quis, procul dubio certificamur oculos pati illam talem passionem, sive ... nescimus vel per colligantiam alterius membri vel per utrumque. Significationes vero que sunt exeuntes que de corpore egrediuntur sicut superius dictum ostendunt aut de parte membrorum aut de eis que in ... sunt. Similiter ... membrorum ostendit membra

que patiuntur. Verbi gratia, durum apostema intercidio lateris sub diafragmate medium ... ostendit passionem esse in splene, sed in epate sic apostema in sinistro latere non ostendit epar pati sed splenem. Porro aliquando exeuntia corpus sunt commixte dubie significationis. Unde oportet nos investigare ... membra. Pars enim pellicularum egesta ... ostendit vulnera esse in visceribus infirmi. Unde in ... visceribus sit non possumus scire nisi per dispositionem membri infirmi. Que autem per vomitum egrediuntur ostendunt passionem esse vel in stomacho vel in ... Similiter ... tussi aut in gutture aut in canalibus pectoris. Similiter ... aut creatione in canalibus est. Similiter ... cum urina ... urine est. Si cum egestione in intestinis est, si in natura mulierum in vulva est. Similiter dolores partes locorum infirmorum ostendunt. Nam sic ... ostendit nobis vulnera ... nos hic investigare an sentiat infirmus dolorem ante vel retro ... dolor loci vulneris insinuat, quia si dolor fuit ante, vulnera in stomacho sunt, si retro erit in meri. Sed dicimus vulnerum oris stomachi ... infirmi dura acuta vel calida ingluciens in ore stomachi dolorem nimium vel parum ... sentient ore stomachi vulnus. Similiter in inferioribus habent dolorem in umbilico. Similiter ... dolent ... est in meri. Que quidem omnia compositione membrorum nobis indicantur. Sunt alia multa que secundum dolorum species differunt. Sed nos ... magis quam in hoc loco ... de doloribus dicturi sumus. Nunc autem est ... ostendere similitudinem qua cognoscimus locorum passiones ... ex propriis accidentibus. Dicimus autem antequam vulnera ex corpus nascentia ostendunt passionem illius membri in quo est ... huic ... quia abhominatio et fastidium ostendunt stomachi passionem. Exeuntia cum egestione que locura carnis ... defectionem epatis ostendunt ... maxillarum ... plenam indicant. Item dico passiones et nocumenti proprias habere significationes per ea que evacuantur. Cortices enim vulnerum vulnera significant. Arena in fundo urine lapides creari demonstrat sine egestione velud semina cucurbite ... latos excuntia ... cucurbitinos ostendunt. Propria loca insinuant passiones ... tamen loca que solam recipiunt passionem quam ostendunt. Sed alia quibus sola non pertinet. Verbi gratia, aqua descendens in oculos que cataracta dicitur non evenit nisi solum oculis. Lapides vero non ... tur preterquam in renibus et vesica et aliquando sicut quidam dicunt in colon. Lumbrici et ascarides non ... nisi tamen in intestinis. Similiter impossibile est apostema in corpore ... pulmo et ... impossibile est ut doleant. Signes vero nocumenti et passionis private hec sunt in vulneribus pleonis que ... appellatur ungule ... frigore ... loco cum febribus ostendit callida apostemata in putredine ... nigredo lingue acutam

q(uod) lapides no(n) ... in ... membro. scilicet vesica, renibus, et colon, et ego vidi ... fili(um) ... hominem qui expuit lapillum

al. ... ire stomachi.

al. ... viridabil(e).

... cognoscit ... signa aggravantia ... accidentia ... cum dolore

febrē indicat. Similiter ī mutacio coloris ppe par non est uelud mutacio adrugīnē que fit pp splenē. nullus enī sapiens q̄ bn̄ nutrie sit iarte potuit curare. Similiter ea neqz q̄ uelud em oroyces pp paucitatē. Sz privatē signes q̄ solas pasiones. absqz loco ostendūt. pauce sūt. Nocumenta eī actionis ostēdūt mēbra sola q̄ paciunt. diuisitas ī discretō nocumenti ostēdūt passionē ī dolorē mēbri ī quo ē. ī quid ē. Sed ergo privatē signes mēbri morbi nō sunt. aliud nā actiones sequencia. Sz ego ostēdam tibi omnē q̄ dicitur sū ūlem signem que passiōes ī loca aut duas quoqz passiones ī uno loco aut duo mēbra eē infirma mōstrant. Cap. vj. ī q̄ ostēdit quō

In hoc loco placet m. ꝑ pati nocumentū ꝑ colligantiā. ꝑrē que mēbra recipiūt passiōes illas q̄ sibi ītimi sūt ppe ī q̄ ꝑ eū passiōem. ī hoc dicto finiā hanc particulam. Recordare tn̄ intēcionis q̄ uitelicet moderni medici ꝑmitiuā passiōem uel nocumentū ꝑmitiuū appellant. ī ulterius eēt melius siderēt ꝑmitiuam passionē uel ꝑpriam q̄ si dicūt hoc ꝑmitiuū nocumentū uel passiōes ꝑmitiuam ī nlā diā inter hec erit. Diuina miserē dixi bonū eē nobis dimittē intēciones ī discordiā ī nōibz neqz ī eis nos impedire fz studiū hrē ī cogitacōes rerū certis. Nam si istō malus fumus aut mali humores cerebrū ascendūt. nulus est qui dicat caput ꝑmitiuam hrē passiōes uel caput sanū eē. Sz concordant ī manifestat caput pati pp aliorū mēbrorū colligantiā subtilius ē sic dicatur q̄ intēcio mea ī hac passiōe que ē pp colligantiā caput eē infirmū minime negamus fz passione cū alio mēbro communē hrē. Utile ē ī mēbra que pp colligantiā paciunt. dicamus pp mēbrorū aliorū pati passiōes. Est ī aliquid quod quidā medici arbitrati sūt ī recordati ī teorā nimē q̄ multū obscurū ī inuestigabile ē. Et contingit eis ꝑ somnū quod neqz dixerūt neqz aliquo mō exposuerūt eo q̄ ꝑ quod erat scire minime potuerūt. Sz hoc uolo aclarare ī hoc loco quod oportet me de hoc disputare ī eo.

Dico g̊ galienū quedā actio ī corpore nō p̄ficit nisi cū materia conueniente q̄ mā hēt sua mēbra quibz operatur ī agenda illa actiōe. unde aliū patitur. istud instrm̄ q̄ illi actionis ē ꝑpriū nulla passione eo existente. cū ī eā actio erit ablata uel mutata pp inopiā illi materie que ab illo mēbro sibi ueniebat. sic contingit ī uoce uelut ostendimus ī alio loco. ī de uoce disputauimus quia ī sufflatio ē materia ī elm̄ uocis ī fit cū lacertis existentibz inter costas cū pectoris ostensione. Cū enī lacertus hanc actionem nō egit aīal uox amputabitur. Sz instrm̄ uocis nullam hēt passiōem que quidē plumū euenire uidemus. Corpori instrm̄ uocis ꝑuiat si diffiniat nō ē aliud nisi guttur totū. Corporis instrumētē uocis cū sic faciēs sunt tres ipius cartillagines q̄ sūt ī gutture ī lacti cartilaginē mouētes q̄ sūt ī gutture. cū nō in cerebro descendente. nam ī illo corpore. q̄ linguē fistule assimilatur. q̄ ē ī concauitate gutturis q̄ g̊ci epiglotos uocant. q̄ corpus dignū ē certis ut sit instrm̄ uocis. hoc enī corpus simo teratē aptatur ī claudat fit uocis modulatō. hoc tn̄ nō pōt fi. nisi multa aeris quātitas ꝑ pectoris concauitatē. cū forti motu exierit. illud eī nō pōt fieri nō utriusqz lacertis qui sūt īter costas pectoris. Et ego quēdā sciui ꝑ alto cecidisse ī macū dorsi terram tetigisse. ī die tercia puissimā uocem habuisse. in quarta ꝑ ablatā oīo extitisse. uerū ꝑmansit. absqz uoce. postea uero ambo pedes mollificati fuerūt. nec ullus alius corꝑis locus passus quippiā ē. sed aut anhelitus nō ē ablatus nec defecit. sed enī huius hoc fuit q̄ medula spondilis q̄ sub collo ē. mollificata ē. Et circa utrosqz lacti qui sunt inter costas uin̄ ꝑmansit motio corporis p̄ totis cū dyafragmate ī sex lacertorum superiorum qui sunt ī pectore q̄ usqz neruū ad eos ueniūt de collo. fiunt eī qui ueniunt a medulla spondilis in lacertos inter costas existētes passus ē ī sufflacio sicut diximus ꝑ hos lacertos ē. Sz medici uoluerūt hunc curare cū medicamine nich ualenti pedes sc̄. eius eo q̄ mollificati erant. ī gutur eo q̄ uox amputata erat curare uolebant. quos ꝑhibui ī medicaui locū ī quo passio erat. cuiqz alleuiatū fuit ꝑ ea ꝑpria spinal medulle pt̄ quartū diem redūsa ē uox eius ī motus ī pedibz. Que quidē passio uocis si pp alterius colligantiā simpliciter dicatur erit utili nomi ī certius q̄ ut dicatur dolor capitis pp humores clausos istō. caput eī ī hac passione petit fumus materie istō hic ī pedes ad illius passionis nich desēdere sz eī passio nō ē nisi quod ad eos solutū erat. uenit. ī uirtus animalium uenit. Item guttur non caret acre uoce amputata q̄ uidemus aīal anhelitū hrē. sz insufflationem amisit ī mittit aerem qui solutus ē ꝑ guttur foras exire. In tēciones aūt nostras alius dimittamus ī rerum certitudinā quā illi ignorant studiose ī quiramus.

Dico ergo q̄ causa doloris capitis pp humores istō caput salientes illud quoqz calefacientes ī extendentes nō est illa qua ymaginationes apparent ante oculos excataractis superuenientibz oculi nec calefactis nec extensionē hntibz. solus eī fumus ad eos penetrat. Item amissio uisus pp opilationem neruorum uisibilium tenentium a cerebro nō ē similis causē eorum quibz g̊ssius peditū exarpate ī nucha existente amputatur ī si ī pte sūt filiari nec eā qua uox aufertur. Spiritus eī a pedibz sola auferunt. ad eos uenire soluta ī nō sibi oculis uero uisū amittentibz uirtus ī sibi ueniens ꝑhibita ē sicut ut quidē paciente ut dixi manu uox ad illud uenire ꝑhibetur. Sz homo diu qui uocē amisit pp uulnus pectoris eī penetrans

al. t. totum

al. privata

al. t. Sed quilibet ab ipsis illud concedit ... pati ubi ... nequaquam patietur ... alio pati ...

Item quid fit uox ī quid tollit.

fuit eo q' cam macies uocis amisit oio. Sz
aliqn patit guttur illa motiue e. ut uox p
hibebat' pp opilacem nerui qua diximus pedes
pati expasione nuche p'cia. Ca ao quia nui
uoc incidunt' aut exligatte ostringunt'. Ita
ci dico neruos uocis intentio mea est illi que
solitus sum noiare h nomie. illi uidelz z que
ego inueni. q2 magri nri no sunt soluti cogno
sce nruos uocis n illos q sunt i late ambarum
artiaz quas iuueniles appellat' sq2 plimu
hus neruis pacientibz otingit simile nerui
quos diximus passiocem hntibz. Nerui eiq sunt
gutturis ppri quos sursum reu'siuos appella
ui sunt ps illoz. z illi quide ad multa loca i
diuisi e n soli ad gut' n fuerut digni ut n
ui uocis appellarent. Sz nui uocu. si paciunt'
q sursum reu'siui sunt ul nerui qui sunt i late
iuuenilium artiaz ul utriq2 ul z aliq hoz uox
ad mitit'. Na lacti uocis quibz uox amitt'in
pouit quod solutu e de spu aiali ad eos i
uenire quos i pole e uoluntariu motum
absq eo hre. Ip aial aln amitit uoce ppi
incisione lactoz epiglotos mouectiu. Sz tn
n asimilatur passioni que fit. pp nuoz qs
diximus icisucem neq2 mltu discordat qa
i passione unu sunt. Na epiglotos. i hac pa
sione e disiuncta a fundamto quo solita
e moueri. qd cotigit cu lactus icisus est
aut ille nuus. aut fracti aut cotriti aliq i
ligamine sunt. Sz et ego cognoui quoda
cui nerui quos dixi reu'siuos i frati sunt pp
medicina in yemali tpe i collo positam. et
cirugiam. Unde uox eius paciës ablata o'i
uicina erat. cui quide cam cognosces celle
feci ei cu calida medicina. z restauraui uo
cem. nuui ei sue oplonI naturali reddidim'.
Item sicut foramina pectoris sunt ca ampu
tandi uoce' sic incisio tercius canaliu plonis
eo q' maciam amitit' uoce aputat no eni
uadit aer ad organu ppriu uocis. Simul'
ligamita colli z gule tcti no solu uocem a
putat. h z sufocatcez pariter. Sartia uo diuisa
uoce quide nocet. respiratcem uo no aufert
animali. Passio uo que dr sufocacio q
nouelli squinacia dnt que e apa. i interiori
gutture hoiu hanelitu aufert. Sic sisufocat' re
cifune ul corda z quia uias hanelit'. opi
lat pp h apa dignu z cotigtuu passiocez istri
uocis pncipari. Simul' cu pasio fuit i lac
tis ex h instrm exeuntibz. Alia aut' pasio
qua diximus no e uocu ppria. Sz bonu e ut di
camus passione pp colligancia alioz mebr
oru. Sz g' quida medicus incepit icide
scrophulas in collo que erat oculte z dubi
tauit ne cu eis arciam ul uenam incideret.
Und n incidit pelliculas cu ferro h cu manibz
z ungul' eas extexit. Tunc incidit ignorant'

nuu reu'siuu queda puer ille de scrophis i
sanus factus e. h uocem pdidit. Alie caui
pueru queda de hac passione cu ferro. z medi
etate uocis amputauit q2 incisio fuit i uno
latere. Quod fuit mirabile apud omes qa
canalibz plonis z gutture sanis z absq2 macula
exntibz uox media ablata e. Quibz ostdens
nuu que noiaui uocu. pbatu sic exnte mira
clo manifesto. clarueruit. Sz quecuq2 mbra
paciunt' pp ablatoem maciei siue uirtutis ueire
solentis aut corrupte ueruetiu utile e ut dicam'
atcem illoz mbroz, egra ee z supa sana ee sine
macula uideant' z queq2 mbra paciunt' pp suos
aut h'ncs alios. atca uenientes dre ca nlaz
h'c pasione inutile e. Sz de quecuq2 mbro u
tus ul macia subuenire soles auferat' bonu e
dicam' h'c huiu ee nocumta. Ergo istud ar
gumtu z id quecuq2 moueat'. ondit nobis i
questiones z argumta dialeticoz no ee mltu
iuuancia i sca morboz que icurate neq2 i pro
uidencia futuroz. Quo eta h dimitto z on
dam tibi medicina qua ipemet repi qua qtc
cognoui ex locoz infirmoz sca. Dico ergo
queda posuise sup tres digitos manus sue
medicina z murmurauit sensuz digitoz a 30
diebz ee ablatum. Motus tn digitoz pmasit
cui mediana nil ei ualuit. Quod aspiciés
cepi quod i usu hebam facte uocans medicu
interrogaui eum que eet illa medicina. at au
diens eius medicina huiu rei ee oportunam
cepi inuestigare qr medicina ei no iuuabat
z pcita accna inuestigare incipiens audi
ui ab eo no huise nec fritudine. nec apostema
ta. Sz sensus digitoru minut' e paulati. Q au
diens mira sum. z reu'sus iterum interrogaui eu
an eet pcusus i mebris. digitoz supioru qui
respondit nequaq. Sz recordatus manifesta
uit se huise ictum sollibz dorsi inciantibus
q a tdies et quesius dixi quo z qn fuit ille ic
tus. Qui dixit se ambulasse i via z de equo ce
cidise. z post paululu tpus inuenit hac i digi
tis passionem huise. que audiens arbitratus
sum par nerui quod exit post spondile hre
apa p illu ictum z pa induratu ee. quod ostd
raui p ea que sciui d anothomia q' unsquiz
nuus cu incap coadunatus sic q uena utar
bitreris unu ee quoz unsquisq2 incipit a
multis neruis iunctis z ligatis oligametis
que ligamta incipiut ab utriusq2 pellicul
que cerebru opiunt z nucha. Item sciui in
feriorem ptem nerui de collo exeuntis uci
re ad utriosq2 digitos minores in man. q
medicus z auricularis appellant'. diuidit'
se circa pellem eos opientem z i mediu z me
diu digiti qd i'em multi sunt media mutati
ut medius digitus sit infirm' z medius i
sanus. Quod michi notificauit pcc nuu.

q' incisio nerui reu'siui tollit uoce.

al' t. alto solo
neruo nocuo.

al' t. Sensibilitat' aut
n minus utriq2 qs di
cere z iprtail' demu
puatis. ma. ul' uirtu
te aliq' nociti ee pa
clam sicdm asumido.
hec dispensatcez que
sm nam hebat.

de e i 3° h'. ultio ca.

al' post multu tpus.

alia

solam esse infirmam .i. illam que aduus in brachium est in illos digitos ut diximus dirigitur. Et precepi illam medicinam auferri que super digitos erat et posui eam super initium pars ossium colli eorum. Unde omnes mirati sunt ut digiti manuum sanati sunt medicamine super colli ossa apposito. Quod postquam ex hac passione sanatus venit inter medicos altercatio que nervorum esset passio ut motus esset sanus et sensus esset perditus. Quibus respondi dicens quod mei priores solutionem responderunt. Sensus inquiens est qui patitur et passionem ab eo qui agit suscipit. Motus autem in alio qui agit est et adeo scilicet rei que debet moveri est necessaria fortis virtus que non sentit medica virtus et sufficit. Cumque contradicerent quod nervum dixissem. nunc vidistis quod aliquando hoc ita convenit ut sensus permaneat et motus auferatur. Aufert omnes ceperunt dicere hoc numquam fuisse repertum. Sed pauci eorum dixere vidisse hominem hoc habentem et ceperunt eum nominare et testimonium de eo omni dere. Qui videntes istam superiorem rationem destruere sensum scilicet permanere et motum abire nam quod ego in illo sermone dixeram impossibile est posito sensu adhuc moveri secundum opinionem eorum rursus rogabant me iterum audire utrumque eorum que appetebant. Dixi rogavereunt ut hoc utrumque eis manifestarem. Quod dico facile est nervorum anothomiam scientibus. Dico ergo quod omnis voluntarius motus non fit cum lacerto et nullus nervus potest hoc operari nisi mediante lacerto. Lacerti autem deveniunt ad membra que moveri volunt alii absque colligantia et alii cum colligantia cordarum quas quidam nunc appellant nervosas extremitates. Corde quibus digiti moventur sunt de hoc genere et sunt extense super eos quas .v. vias appellant. Cumque passio fit in nervis qui sunt in lacertis digitorum amittunt tantum motum. Cum passio fuit in nervis qui sunt in cute digitorum non perdunt nisi solum sensum tactus. Sed si manus pedesve paciuntur firmam passionem sensus et motus auferuntur quia passio est in initio et fundamento a quo procedunt. Que quidem loca primitam passionem habentia cognoscere potes ex multitudine nervorum pacientium. Sed tamen oportet bene scire fundamenta et initium omnium illorum nervorum que monstravi in libro quem feci de anathomia nervorum. quia nullus priorum medicorum investigavit. Sed quidam pertransierunt in hoc magis et quidam minus propter hoc quibus bene intelligit hoc ipse solus poterit cognoscere in quo spondili nucha patitur sive in utroque latere sive in uno. quia aliquando est passio in dextro latere et sinistrum est sine macula et sanum permanet. vel econtra. passio quandoque in sinistro est et dextrum vero sine macula est et sanum permanet. Secundum hoc quandoque omnia que in sinistro sunt latere dissolvuntur et quandoque ea solum que sunt in dextro. Sed si nucha est sana et sine macula et passio non est nisi in una fistula nervus

qui ab ea procedit non patitur nisi ubi illa fistula dividitur. Rursus aliquando passio est in qua videbitur illius fistule nervi. nucha tamen sana est. Quod quod patitur hebitur. dicam plantam manus mollificatam ut neque sentiat manus neque moveatur et sensus digitorum suorum permanet salvi non nisi solum digitorum sensus permansit. Si motus lacertorum in ubi dividuntur nervi exeuntes spondile que est post .vii. Alius quoque propter magnum casum mollitie in lacertis qui ab illo nervo incipiunt passus est que pars cutis sensum amisit. illa scilicet ubi furcula nervorum quos dicamus dividitur. Quod cum ita sit oportet qui vult intelligere in quota spondili sit passio aut si est in furcula nervorum aut solum in nucha scire in anothomia nervorum similes canones ut sciat lacertum qui mollificatus est et cutem que sensum perdidit. quia si passio est cum utroque latere nuche et in una spondili omnium membra que sunt post illam spondilem necesse sunt mollificari. Quod si in uno latere fuit et aliud latus est salvum mollitie erit in membris que sunt post illud latus. aliud vero latus erit sanum. Si autem nervi patiatur initium. non mollesceret nisi membra que sunt post illam partem et ubi ille nervus dividitur. Quod si perfecte intellexeris cavetis curare ut ponas medicinam in manibus vel pedibus mollificatis inimanitu eis. nequaquam proficiatur. Si ponas medicinam in initio et fundamento illius nervi curabis ut oportet. Similiter passione introrso non exterius. Sed in ictus in quibus cum latus sit hoc propter lacertos et cutem. Sed tamen cutem cito cognosces quia visui palam est. Lacertum non exatione sua quod amputatum est. Unde oportet ut studiu bas scire lacertorum anothomiam. et unumquodque lacertum cui actionis instituit. Illam hoc tamen perviso poteris discernere que membra suam actionem perdunt. et certa eorum nervi infirma et que membra prius quam patiantur hebitura sint. Quod planius poteris intelligere per situ certa quadam particula quam titulavi de tota membrorum. et alia de diffinitione accidentium et alia de causa morborum. In causa autem morborum est una particula. et in causa accidentium triplex particula. In quibus omnibus particulis oportet exercitatum esse debentem scire causam morborum et morbos et loca infirma. omnia enim non possunt coadunari in uno libro sicut invenies empiricos. Sed scire oportet preterea pharmaciam et pigmentaria et post omnia ingenium curatoris poteris scire loca infirma et que infirmitas est. Quod mihi evenit in inferioribus membris. sicut diximus superius de eis quibus aufertur sensus et motus permanet. Sed adhuc accidam huic materie. Quidam puer .vi. annorum aut vicinus exstitit passus egerem sine voluntate. Causa quia lacertus in ventris subito mollificatus est fuit. hoc etiam contingit cuidam seni et alii puero .ix. annos habenti cum dolore et alii cum stranguria et alii urina preter voluntatem egesta est et alii quaque urina et ego sine voluntate egesta.

est

al. t. Genesius

al. t. puto dominum istorum repugnare huius quod tantum sunt particulis que moventur quietem tamen non sentiunt

se

nisi

al. e. quidem

et

quod nervi dantes sensum digitis alii sunt ab aliis dantibus motum.

Unde oportet in hac re ut intelligas de pluribus rebus quo fiunt. plurimum eius preteriti accidentia. aut est passio in ossibus dorsi. aut est frictio. Sed cum frictio non nocet nisi lacerto soli qui passus est. Set experientia multi lacerti patiuntur quia ossibus dorsi percussis in rissime unus solus lacertus patitur quia nervi quando de nucha incipit in multos lacertos dividitur. Et aliquando lacerti mollificantur. Experientia apostema generatur de habente in firmo negligentia apostema convertitur in lacertus mollificatur. Et hoc iam contingit. Et frictio de eo plurimum. unus lacertus infirmatur. maxime qui exterius super anum est. quod plurimum evenit si dormit super frigidum lapidem aliquis sederit. aut in aqua frigida moratur. sicut enim ille qui patiebatur ano et vesica ex occasione piscandi in flumine passus est. alius de eo in aquam frigidam natavit. Sed hos omnes oportet curare cum calidis medicinis loco infirmo appositis. Illi qui patiuntur propter aliquem nervorum ex ossibus procedentem. oportet curentur medicamine super ossa dorsi apposito unde curificabis passiones in eis est. Propter aliquando propter casum ex alto loco vel propter percussionem in ossibus dorsi. ossa dorsi patiuntur nimium et nocet apostema multis membris unde non solum lacerti patiuntur. sed et vesica. quibus sic patientibus urina prohibetur. quia vesica passa est in illius et non solum urina. sed et ego quia intestina eorum passa sunt. quia sicut lacerti patiuntur nocente voluntario motui. similiter cum intestinum et vesica patiuntur actio naturalis patitur quia ex eis membris non exit quod solutum est. Egestio in illo constringuntur quoque coadunatum est in eis. Capitulum

Set inter animatum vii. de differentia inter motum naturalem et naturale instrumentum magna differentia est. Sicut in animatum pluribus locis ostendimus. Nam naturale instrumentum habet virtutem naturalem suam attractivam faciendi et animato istud lacertus a fundamento et in eo venit. sicut splendor solis venit ad rem in qua splendet. Et sicut magnes virtutem habet ferrum trahendi ad se. sic unum quodque instrumentum naturale. Set si ubera sua fuerit permanens et in deficiens non fuerit ei necessaria vena arteriaria. Set cum necessarium sit ut nutriat calorem eius naturalem custodiat vena et arteria ei necessarie fuerunt ut suam essentiam custodiant. Sic dicimus de animali instrumento. Et quia lacertus sensum et motum naturalem habet non fuit necesse ut nervus ei ferret sensum et motum. Propter hoc membra que sentiunt et movent sola plurima sunt sana. et actio eorum patitur. quod non est naturali instrumento. quia actio eius non patitur. nisi ipsum patiatur. Item animatum instrumentum naturalem ordinem esse habet. unde adiuvat ductus et arteriis suam essentiam custodire. Rursus te oportet investigare et inquirere si lacertus quando patitur ex eo quod est naturale vel ex eo quod est animatum instrumentum. Set mutatio eius ad illud quod patitur. non est unum naturalis. Sensus autem sic mutatoris non est nisi unum animatum est. Quidem si et tactus fuerit ei delato ad oculos sallones mutat. procul dubio que mutatio non ab omnibus oculis sentitur. Sed alteris quorum sensus est subtilissimus et acutissimus de eis dico. scilicet qui vident minima et subtilissima. In hoc 6o libro agitur de quadam signo morborum interiorum. scilicet de dolore et de curatione generali et applicatione eorum. Primum in quo ponitur quedam querela ad suum inimicum. capitulum ii. in quo arguit archigenem de hoc quod dicebat de colligatione significare locum patientem.

Sic incipiendum est memoriam et certe de omnibus actionibus artis medicine sicut Archistratus solutus dicitur in scientia locorum interiorum infirmorum. Mox enim quod in hoc libro incipimus est scientia locorum infirmorum. Set scientia horum locorum tribus modis est. Uno ut sciamus in unoquoque membro corporis quem locum appellant antiqui. Alio ut perquiramus eorum passionem. Tercio ut cognoscamus accidentia et consistentes eorum. Set per primam hanc investigandum sic oportet fieri. Accidentia propria corporis patiente sic et sic sunt. Et accidentia in passione stomachi ita et ita sunt. Et accidentia in intestino quod colon dicitur sic et sic sunt eodem modo in ceteris membris corporis. Scientia de passione causa eorum talis est inuestigantia. Accidentia stomachum propria hec et hec sunt. Set accidentia que ad sanitatem pertinent hec et hec sunt et que plenitudini et que inanitioni hec et hec sunt. Scientia sic propter tedia sunt sic dolor hanc passionem significat et hunc locum significat sanguis preparatus. solutio. spasmus. rigor. tremor. alienatio. hec enim passiones sic denotentur una ab alia dividatur. apparent et nota fient. Capitulum iii in quo arguit archigenem de hoc quod dicebat dolorem congelatum significare locum patientem.

Set tu potes hec cognoscere. si inquisiveris ea que superius diximus. Set generis archigenes ubi sua in libris multiplicat et arbitratur membra pacientia. quod doloris diversitate posse intelligi. Set non oportet nos de hoc disputare planissime. Dixit enim congelativum dolorem nervis pertinet. Set eius error hic manifestatur. Congelatio enim non est nisi ex siccitate nascitur et congelatio non solum nervis evenit sed etiam venis et lacertis et pelliculis et aliis. Quod si sua intencio fuit in hac passione ut nervis eveniret quia hec omnia membra primos sentiunt. quare non dixit eciam alium dolorem esse nervorum proprium. Dolor enim non est aliud nisi sensus nocivus. sicut delectatio sensus est habilitatis. Set quod cum ita sit congelativum dolorem non solum nervo pertinet. sed et ceteri dolores quos in suis libris denotavit et. Set si libri investigas invenies dolorem congelativum non esse genus doloris. sicut non est utile ut vulnus quod est cum timore dicat genus vulnerum. Set est duplex modus coadunatus et coniunctus. scilicet tumor et vulnus quod est cum timore. dicat genus vulnerum. Et congelatio. nam congelatio non est aliud nisi fortis frigiditas. propter hoc sepe in illis membris in quibus oritur fit fortis durities motus et sensus gravitas. sic videmus in membris nimium infrigidatis auferri.

Et tussis sanguis et vomitus sanguinis significant.

sic et illa dolor

sensum et motum. Ypocras autem ostendit nobis
nomen congelationis dicens nomen esse passionis in
doloris. neque sensus eum dixit pro ea cum congelatio
dolorem mitigat et aufert. quia causa conge
lationis frigiditas est. sic videmus patere eos qui
per frigidum aerem ambulant in yeme. aut
accipiunt frigidam vel cataplasmata frigida congelantur
et sensum amittunt. Sed ego cognovi homines
quorum calcanei nimia frigiditate infrigidati sunt
et sensum amiserunt. postea ducti sunt in istu porem
velud si mortui essent et putrefacti sunt. Sed sic
per frigidam frigiditas sensum et motum aufert. Sic nimia
frigiditas gravitatem et tarditatem motus et sensus pri
vat. et sic congellacio appellatur. quod cum ita sit
ergo congelativus dolor non est aliud nisi passio
ubi dolor et frigiditas coniungunt. Dico nomen congela
tivum non significat genus doloris sic dicimus
sed vel dolorem et frigidum morbum et similiter aut duri
am sensus et motus qui sunt in illo membro. et

Item simbra fovit lugentem congelationem ge
nerat. Similiter qui tangunt piscem qui fuit. cum
iste piscis nimis est frigidus. Sed qui patiuntur in mani
bus aut pedibus congelationem res quas tangunt medi
ocre sentiunt. Sed si eam movent. dolorem habent
et nequeunt eam movere cumque non movent dolorem
non sentiunt violentem quod cum ita sit. clamat
archigenes dicens. congelativum dolorem in uno
pertinere. Quia congelatio est significatio morbi
et nolaci infirmi. Item archigenus dixit con
gelacio proprie lacerto pertinet. Sed ego verbacionem
certificare volo nunc. nervus inquid nimis extensus
et induratus et mortificatus patitur dolorem conge
lativum. postea paululum dixit. lacertus est causa
composita de carne et nervis. Unde dolorem pa
ciente eo veniente per se dolore sublevantur. et at
tenue et ingrossat. eas et dilatat et cingit et facit
eas pulsare congellativo pulsu. neque denota
vit congelativum utriusque dictionis admor
bum membri. Sed congelacio sicut diximus non est
passio que uni membro pertineat et uni non. scilicet
est morbus quem cetera membra patiuntur. In quibus
dam tamen non apparet sensualiter. sed in illis que sentiunt
suam passionem et motu moventur voluntario
in malus autem non. Item invenimus archigenem
dicere oppositum contrarium in his que sensum certi
ficant. Sed consua contrarietate dico sua est absoluta
absque tenore et dignitate. sed forsitam non intellexit
in corpore non esse locum qui solum caro sit. et hoc
non esse inventum nisi in solis lacertis quia motus
lacertorum est in parte sue nervositatis que per se pli
mum est in capite et fine ubi corde suam extremita
tem exeunt. illa vero membra que sunt inter hoc habent
illud quod omnibus vocatur caro. Sed nullus hoc
bene intellexit. nisi qui bene anothomiam inquisivit
quia hoc non solum est caro. sed filos habet subtilissimos.
qui dividuntur a genere nervorum intencio enim mea
in hoc dico genus nervi volo et adiungere in

uno nomine ligamenti et nervos. Sed nos diximus.
que substancia lacerti est de dictione lacerti et nervi et carne.
Et dicamus quod de lacertis

Capitulum tercium in quo agit de dolore pulsativo

fuerunt necesse vene et nervi ut permaneat. Pul
sare vero absque dolore non est nisi in arteriis cum animal
vivum est. sed cum patitur flegmones sive erisipulas sive ul
cera tunc cum dolore sentitur. Sed ante cum corpus sa
num fuit non sentiunt pulsare suum sine dolore quam
to minus cum dolore. Sed hic ita sunt membra que cal
lida apostemata habent patiuntur dolorem in suis du
obus temporibus cum moventur vel cum premuntur. Sed cum do
lacertis calo tumore cum phlegmone. sentitur dolor du
abus rebus distractis. arterius cum dilatatur et move
tur et cum caro cedit dans cum cum premitur et comprimitur.
alteraque est causa pulsacionis in membris calida apa
cium in membris hominibus. Et antiqui hac intentione
solum intendunt pulsum. Sed congelativa
percussio istud quod sentitur de motione arteriarum percus
sione pulsum. Sed cum gelativa percussio non est
inseparabilis a lacerto in firmo neque propria ei. quia eciam
cia vel percussio pulsus dolorosa non est ei lacertis
propria frigiditatem eius motum arteriarum fieri cum duricie
et mollibus a partibus ceterisque malis complexionibus sine
apostemate extrinsecus sine dolore. Item in callido
apostemate. vidimus arteriam absque dolore aliquando
moveri non enim cum dolore nisi quando apostema est
magnum. quare arteria sola sine lacerto quando calidum apo
stema habet pulsus eius cum dolore est. Sed cum dico apo
stemate intendo ut complexionibus et erisipilis. vulnera mi
serias. Dissipercussio id est pulsus cum dolore actis
horum morborum magnificatur. tunc est passio sensibi
lis. Quod si aliquis hanc passionem congelativam
magnificatam. invenis et eam in firmum manife
stavit. oportet intellige quia nervus non est
in illo lacerto passus et passionem que in molicie
venturam est. Quia congelacio non est sanum aliud
nisi inter sanum et molitiem medium. pulsacio vero
que est cum dolore que percussio dicitur in calidis apo
stematibus et magnis proprius arterius pertinet. Sed tamen eas
sentimus pulsantem esse carne arteriam eius duritate dici
mus propter angustiam locorum circumlocuta. Unde non appel
latur percussio. videlicet pulsum se dilatantem quod
non contingit nisi in membris sensibilissimis propter
hoc percussio hoc non fit in pleuresi et peripleumonia. quod fit
propter essenciam membrorum horum que infirma sunt quia
pleumo non sentit. pleuresis vero morbus est qui est in
panniculis inter costas existentibus qui panniculus
non comprimitur nisi propter ossa cum eis appropinquat. Alia
vero loca sunt infra ossa minime comprimuntur. eius
dolor non est nisi propter calidum apostema arteria vero in
his locis inter costas existens in ea carne que mol
lis et tenera est. Item in profundo interiori corporis
est propter hoc non tangit illas pelliculas que inter co
stas existunt. Unde non motus arteriarum in pleuresi non
est nisi cum dolore neque sentitur. Si vero aliquando in
lacertis qui sunt inter costas apostemata fuerint
necessario dilatacio pulsus cum dolore erit et sentitur

al' t. mole state frigus.

al' t. ... que magnus ... nos corporis ... ceterorum dolores ... ut sit vero in calidos corporis pulsare in passionibus refere ... dolorosum ... pertinet.

al' t. fortassis autem ignorat quamlibet et dolor caro ipsa ... sepium est ... musculorum ... quorum ... caput ul funium est.

eam i furni doloris 7 quantitatē sīm apo
stematis quantitatē. pp h si dolor ē maxi
mus pnūciat apostema putrefi. putre
facto ē ei doloris nisi magnū apostema.
Quare patent itelligim dolorē quē me
dici pulsatiuū appellant. ul' pcussiuū n fieri
nisi i mēbris sensibilib; quib; apostemata
callida oriunt. qui dolor puatē ē 7 pcussa
tiue. dico puatē 7 pcussiuū. linquns alios aliē
diē colligancia uo pp angustiam 7 opassi
onē loci i mēbris. s. mēbris cum pulsus dilatat.
dico eē in omib; corporib; sensibilib; quo
circa nullo tpr memini hanc i epate passionē
que dr pcussio neq; in renib; nō eni i his m
bris diuidunt uui sicut nec i pulmonē. Cap.
Ro inte morbo. iiij. in q agit d dolore grauatiuo.
ex callor apostematū grne his mēbris eueni
ente extra nam extitum sinaet grauitate
in firmi i neruo i pelliculis mēbra sui extēte fa
ciunt q pellicule ex apostemate extensionē m
hntē. i ap; hunc dolorē extensiuū uocant. Di
cunt quoq; dolorē grauē. Sz v. cetor pmit
dixat. renū dolor grauis ē cui multos posso
inuenimi medicos dntes apostemate i uis
ib; mēbrisq; pcdcis nascente ul' sitiure. aposte
maticū i uno acutū dolorē h grauitatē. Et
pellicule quia carent. pole est ut nō paciāt
pcussione sicut cutis 7 si magnū hāt aposte
ma. similit molle caro que artias n hē. dolō
aut quē h mēbra hnt. nō est nisi pp callorū
apostematū extensionē. quā hec omib; mē
bris sensibilib; apostema callidū hntib; o
tingit. Cap'lm v. in q agit d dolore qa ctra mala
Dico cetere dolorū spēs. que ex c̄o. ex tēsiuo 7
in qb;dam mēbris nascunt. pcussiuo 7 grauatiuo 7 pōgrauo
in quib;dā nō. Vn oportet te has spēs i me
moriā hrē 7 naturā cuiq; mēbri 7 que spēs do
loris i unoquoq; sunt nascitur inuestigari
7 que nō. Quod ondam tibi reuiter ad pri
mā intēcionē. Quedā doloris spēs nascit
i mēbris pp malā 7 diuisam cōplēm eis nati
uiam 7 similr extius paciant. Est 7 alia
spēs que pp extēsionē fit que spēs nō est sē
p illi mēbro ppria inquo ē. s. aliū pp aliud m
brū uicinū. Item ē alia spēs que ē pp qb;
aliud mēbrū ueniens. sicut illud quo cōpri
mit ul' frangit ul' pungit. Dolor uo q
ē pp mēbror motēm cū aliar rer mediete
tate ē sicut dixi i pulsu. mēbra uo que p se
mouent nectio extendunt que extensa nectio
cōprimunt ul' frangūt ul' pungunt. cetis
cū mēbris uicinis sibi quod si h nō fuit 7
nectē ē hātur d. ex sui extēsione. illa ei m
bra que tota p alia mouent neq; aliud exti
tangit nil doloris hāt nisi cū nectio dolet.
Sz ego scio q i multis locis dixi in h libro
q primitiue spēs doloris duob; mois sunt.

Vnius cōplonis subita mutatō. alius separatio
unitatis. Sz hec quod hic dixi supiub; nō est
ōtrarium. quia mēbra que extendunt ul' ea que
cōprimunt 7 ea que frāgunt ul' ea que fra
pungit nō hnt dolorē nisi quia cōtinuatō
eī disturbata ē. nam si aliqs acu pungit n
patit dolorē maiorē quā si acutis pungēt
humorib; h excutisq; his dorib; . i. acu 7 huō
rib; cōtinuatio pturbāt. Ergo nō fit do
lor qui fit pp multos 7 acutos humores eq̄
lis. quia dolor pp acutos huōres fit coq̄ ō
sunt rosiui. multi uo quia locū extendūt sic
fit in i flatiua uentositate 7 uri. flones uo
7 erisipulas ceteq; calida apostemata dolorē
quē cieant faciūt solū pp extensionē quia loca
cōculcant. s pp malā cōplōem. mala eni cō
pllo nō ē piui quietā i dolore granto. S.
g. qui extinere uenit i yeme frigorib; nimi
is extitib; 7 festinauit se subito ad ignē cale
facere sentit dolorē quasi i passibilē max inex
mutateb; ungulas. Sz ego scio q quodā
tpr passus sum tā magnū dolorē q arbitrabar
in interiora uentris terebro pforari. pcipue
in loco q ē inuiā ure int renes 7 uesicā. Vn
cū ructaco olo cōstingat cū magno dolore
humores uelud uitrū liquidū emisi similes
7 in liquore 7 colore. quos humores crasse
gorus uitreū humorē appellat. quē postea
i multis cōpt sum. Sz cū segorus dicat hūc
humorē eē frigidissimū qui bñ dixit. nā tactu
apparet. Vn mirorq fim egredit 7 n ex aliq
calefit. Et sic i magno motu 7 expsione ex
eat. Sz cum dolorem hrēm arbitratus sum
lapidem eē inadditu ure quia dolor fuit qi
morsio 7 cōpūctio. materia tm̄ eiecta 7 a dolore
quietus n intēcli me lapidē n hūsse. 7 dolo
rem nec i uuarenū nec renib; fuisse nec i quo
lib; intestinor subtiliū h i uno grossor. et
eī adelitus nō fuit uelud ex loco stricto. set
qi d magna cauitate 7 e grossā in grossam
uenire que sunt laciora 7 maiora tenuib; i
testinis. Iāq; plurimi medici exceptis
paucis uocant ibi colicū dolorē. Sz locus
ubi dolor extitit nullā signem 7 ondit 1
magis eē in colon q i aliquo subtiliū inte
stinorū. Sz isto dolore inuenimi se i firmū
manifestē pati dolorē uelut terebello pfo
retur. alii qi spinas ul' acus ibi eē infixas
qui dolor locum patientē grossum indicat.
Quiquide dolores sunt diuisi ul' multitu
dine cāarum facientiū ul' expitate aut i
grossitate ul' subtilitate ul' motu aut quiete
aut i sue uirtutis quantitate siue humor
fuit siue uentositas inflatiua. nā si pua
causa ē. minorē q multa faciet dolorē. Sū
aut causa tenuis 7 tenera fuit minorē 7
grossa gnābit. Cum aut quieta minorē q

Vnde q̄l'r solō ōtinuy
ē cā doloris.

lo
al'. t. cōrrūpit.

nō

cum doloris quā fecit caū. i se ipō.
fuit cā dolor colicus.

quo

diffinin

qr

dolorē

ar. nō possum

dr

A. sig. difficultatis in dolore ex lapide vesice et colica.

A. signa colice valde complete.

de dissinteria.

mobilis q̄ṙ siminus sit fria mari q̄ṙ frisima dolorem creabit quā doloris spēm in crosso i testino necesse est eē. Sȝ nos possum̄ discnē dolorem hunc a dolore lapidis nisi que uen tura sunt expectauerim̄. ergo n̄ phibemus cplē uoluntatē nr̄am ī mitigando dolore. uerum qȝ enī uiuam unū ē. i. cilefones ex eius fecē sterca. deinde nō mitigato dolore. danda ē ali qua de medicamis mitigantibȝ dolorē sicut ē medicina filon. q̄ṙ filoniū. Sicut dolores cū fuit lapis alii erit solus lapis. et alii ōsangui ne quia uulnerat et excoriat mēbrū quo trāsit matiē si lapis ē asp et acutus. postea p urinā urina īuenit ypostasis arenosa. Sicut dolor fuit pp colicam nich horū uidebis. Sȝ exeant pus ab infirmis humores pclā deinde appa rent actiua passionis intestinorū ī initio tia. i. inflacio et tensio multe uentositatis exit et tortio. ergo ō uentositate mixta quā egerēm i posum̄ cognoscē natare sup aquā uelut stē torum. appetitus ūo et digestio abinitio nō bona postea tn̄ confirmatur. Semp enī ī hac pa sione que ē colica est indigestibilitas et uen tris inflacio. abhominatio. uolutas uomedi et nich emittit. dolor manet et punctō subdorasin gmate. et angustia. Quem dolorē huiū simi litudinis exitiem habes. Sicut eam ee ī crosso ītestino n̄ īmīnī. Sicut leuior et quietior ē fit duabȝ occōnibȝ. aut eī ī crosso fit ītesti no et eī causa leuior ē. aut in subtili. Dolor ūo qui est cum punctione fit pp humores corro siuos et pungitiuos loci in quo dolor ē. Ħ test at passio que dicit de intestino q̄ ē ō uulnere intestini quā omēs medicum et multi antiq dissinteriam appellant. Alii ūo nō solum dissi teriam appellant sȝ etiā pasionē qua sanguis i egreditur. quā ut uecaneurit sanguineā egreci Sȝ uō dissinteriam eam nominaueūt q̄ṙ dissa cū egone exeunt. Alii eī solus sanguis et mul tis egreditur. alii enī media s. fex sanguinis et ū minus puore. h tam̄ dolor actus ē epa tis. Sȝ clarus sanguis exiens alii fit pp pū gatione corporis sicut emorroidarum et mulier menstruatrix. de qua postea disputabim̄ adhuc. Nunc autē reuertor ad doloris spēm et inuesti gabo illam quā m̄ in hac paticula ptinet diē et ab illo dolore qui puncio dr̄. in dicabo qui solu tus ē in latere ex uentositate uenit. Dū dolor nō ē nisi ī paniculis et uniciur doloris ē ī eodē loco ita pmanens. Sic putet eg̃ punctū. i. eē. et ē articulan dus. Sȝ n̄ medici exceptis paucis dnē plesim dolorem cū punctura. sicut sitē ciuo doari q̄ṙ flonicus dolor sit peusiuus.

Sed dolor in his. Caplm̄ . vj. inq̄ distinguit opinioēz. loris que sunt degnē. arthigenis qua dissilit dolo paruculorum ut archigenes. res ṗm nūm saporis. testatur qui sit quasi congelacio sm̄ ēgabri.

intelligim̄ q̄ṙ cōgelatō nō nisi in ore sentim̄ et nō in toto sȝ in dentibȝ et gingiuis. Est etiā quā nō possum̄ quid sit ondere. Sȝ cū uidem̄ eam ꝑcedē pontica et acetosa comesta. deinde dentibȝ et gingiuis hȝ passio uenit certificam̄ ees in hac pasione equales eē. plures ī inuenim̄ equales ī quadam passione. ut omēs ex una re unam et eādē pasionē paciant. Qui autē dolor ē dictus congelacio bn̄ cedum̄ quod solū in ore fiat. Alie ūo dolor ē quē dixit archige nes nō possumus scire quid sit. nō enī possum̄ enī intelligē eū ab eo sic pferat dolor uidelȝ. acceptosus. dolor ponticus. dolor duras. dolor acutus. dolor fractiuus dolor salsus dolor sti pticus. Nam archigenes ī libro quē fecit ꝺ pul sibȝ multa hoꝝ similiū dixit. que nomina i quisqs dicat nullā h̄s ī eis auctoritatē habit q̄m omnisqȝ doctrina que sciam ondit debet eē no minibȝ rerū auctē disignantibȝ. et n̄ equiuis denotari. S. g. si saporibȝ sensibȝ q̄ṙ lingue no mina uis īponere dices. dulce. amarū. salsū acutum stipticū ponticū et silia. Dū sit ac tualem sensum noiare uis. dicem. durū molle asprum. lene. callidū frigidum. Cū uisū sensibi lem noiaueris. dices. russū. albū. nigrū et silia. Que noia quisqs mutauit dicet ea noia q̄ au dientibȝ sunt ignota. Sic illi qui dicūt dolo rem stipticū. ponticū. dulcē ūo dolorē dnē illud q̄ṙ nō arbitratur posse intelli. Dolor enī semp nocet et perimit sȝ dulce ē delectabile. Sȝ n̄ melius ē ut uera dicam q̄ṙ archigenes fuit amabilis existens et laborans ī arte medicinē et ego plurimū cogitaui et miratus sum qualr̄ ad h omnia ag̃ssus fuit. neqȝ ueritatē inuenire potui

Quod cum ita. Ca. vij. in quo ponit opinioēz archigenis sit reuertamur doloribȝ qui noia hīt nō qui sūt ad ea nomina reptanda q̄ apta sūt. membris. sic ꝑus fecimus de congelatō dolore. que ūo nomina sunt obscura et nō intelligibilia dimi tenda sunt ut certificem̄ ea nich iuuaminis in uente. Sȝ que palam sūt pquirendo exptemus nec solum cū rōne sȝ ꝑus cū experimento. Exp tacio tn̄ experimenti dura et laboriosa ē. plurim̄ enī cohibet nos alius credē ut certificem̄ dicta illē qui nec intellig̃ nec scit dicē illud q̄ṙ sentit pp laborem pigricia et molicia mei. Jē siquod sentit intelligit. tn̄ denotare et bn̄ dicē ignorat. Huic enī rei uirtus nō modica necciā ē aut dolor in se ipō talis ē qō cōphendi ul' dici nō ualet. Quod sic ē unū manebit. quiaq in libro spēm dolorum ponē satagit. necce ē ut ipē eosdem hūisset dolores. quatenꝰ pfecpim eos intellig̃ ualeat. et necce ē ut sit medic̃ sȝ etiam liberaliū artiū magr̄ ut eos possit ex planare et ondere. Itm̄ cū dolorē oportet sensibus eū acutissimū eē et fortitudinem ad stabilem. Unde dico nullum hos lpes dolorē.

omnes passum fuisse in uita sua et sic omnibus diebus
uite sue fuit infirmissimus. Propter ea cum legeris
illud quod archigenes in libro suo denotauit
doloris uidelicet perpetuitatem. miror quia deno
tauit eos uelud sermones passus fuit. Sed ego sic
tam non multum fuisse infirmum. Quasi unum membrum
corporis fuit languidum alia tamen sana fuerunt.
tam splen est totum inuenimus uel tantum caput pec
tus stomachum et pulmonem. epar. splenem renes et uesicam
ceteraque membra insimul defecta. Reliquam uideretur
non quod archigenes in hiis cum fidem prebuerim sue
cionis eaque credidit commisit. expertum et acceptam
tacem et eorum qui patiuntur narrationem. Isti
in hoc loco uerba sua uelud sunt scribere incipiam pro q
uera et patencia sunt eligam ut amantibus sua
ad proficiamusque autem uera non sunt tamen secum re
linquam. Dico ergo quod archigenes post
anticipauit asclepiatem cum dixit nullum qui
patitur in arteriaco dolore non habere dolorem eoque
nichil sensus habet. Sed caro doleat propter uicinitatem
illius neruum. Item dixit in illo libro. uasa sifo
nis opinimur dolori capitis qui est sine apostema
et sucurrit sanguis incisio. et ligamenta que sunt
post uenam incisis. Sed dolor sanguineus quem dicit
fachilos et si in dimidio capite fuerint. ideo in
uasorum magis pulsatiua fieri. quia pulsatiuis si passio
ipsi festinauerit dolorem passiuum generat. et ablatiuum
uaalatum. Sicut uena in qua pulsus non est. hic dolo
rem quam passionem illi uene quam appellat eos. i. magni
tudine et latitudine. Et sic neruus existens in omnibus
nodificat. neruus est dolorem congelatum patitur. et du
rissime extensiuum. Et dolor qui est de profundo infus
is plenus solutiones non habens nec silentium. Pellicule
et patiuntur dolorem ambulantem in latitudinem existentem. et in lati
tudine asperum quam asperitas destruit congelationem. Sed pl
urimum hii dolores in superficie corporis et in pellicule quam sunt
in carne quam pellicule. tamen dolorem in fuallatum
patiuntur. Dolor autem qui fit in pellicule ossa circumdan
tibus est inseparabilis continuus ut arbitratus in extenta
ossis esse. Uena autem patitur dolorem grauem extensiuum
extendentem equalem fixum carnosolutum manabilem
alius minorem. propter hoc in longum spatium dilla
tat. et arbitratur patiens tamen sensibiliter re
bus asperis esse plenum. Lacertus autem uelud est ca
ro et neruus minuta. Unde cum patitur dolorem cum
pellit arterias et cum latitudine extenditur et conge
latum patitur. Alii dolores si uulnerati sunt et
in uulnere sentiuntur minus sunt acuti ceteris dila
tores et coheret prudenti nec sunt illi dolores qui in
superficie corporis sunt. Sed illi qui sunt pungitiui po
sibile ut sint in profunditate corporis. Qui autem sunt mo
lles in loco cum occultatione uiane sunt. Qui autem
sunt moderatos signum parte illi loci esse infirma et
parte non. Qui autem sunt in occultate nec sunt mo
derates. Hec sunt dicta archigenis in parte predicta libri
quos fecit de locis infirmis. Cuius intentio fuit
ut ostenderet quomodo debet cognosci loca infirma.

et pone studium tuum in diuersitate generum dolo
ris. Unde incipiam studiose hec dicta inuestiga
re. Dixit autem quod dolor qui fachillos pertinet si est in
medio capitis uasorum in casione adueniat. Sed co
gnoscere hos dolores quos ipse nominauit fachil
os est difficillimum. Nam homines non sunt concordati in
sciendo quid hoc nomen significet. Quidam est dicunt
quod nimium dolorem significat. alii magnitudinem quan
titatis apertus quam est in suspectione extensione membrum
in quo est. Et si caphilados nuncupatur. alii eleni
uocauerunt grifage. alii autem dicunt quod fachilos
non sit quam in membro corruptos. alii dicunt esse spasim
alii non absolute spasmum. sed illum qui de neruoso ap
ostemate nascitur. Quidam uero fatentur non esse illum
spasmum qui incipit esse. sed suspitionem spasmi quam est
propter magis apertam. alii dicunt non esse in extensionem
et tenuositatem nimiam. alii putrefactionem membri.
Et cum tanta sit in hoc nomine discordatio. ergo hoc non arch
igenes quod est denominatum ab hac passione et uocauit cum
fachillos dominus adeo obscurauit eum et obscurauit
quod ab audientibus quid significet ygnoratur. non alium librum
edidit de medicalium nominum interpretatione. Unde sic di
xi in casione uasorum extendere cum intendit cum. an
propterea sanitatem quam credimus sic dixit. et an intendi
mus de eo quod non est ambiguum. Tamen dicit pulsatiua ua
sa passiuum dolorem et ablatiuum habere passionem.
tamen precedente illo uidelicet dolore quem fachillos
dicit qui est in medio capitis. Sed ego prius dolorem pr
incipium qualis qualis fuit et quomodo explanaui. Et r
prius quam explanare fuit certum omnibus membris. quod
testatur cum dicit huic esse actus maior flegmon
intimatum. Dolor autem ablatiuum est ille qui incipit
a loco infirmo uelud cum incipit a suo fundamento et
uadit uelociter ad sua loca circumstantia. quod semper cu
enit in doloribus qui nimis sunt fortes et non solum in
medio capitis. sic archigenes dixit. quod emigraneum
dicit quia in illa passione quam in toto capite quod gelimo
dicit. quia in hoc dolore plurimum incipit primum ab ar
teria et facit talem dolorem uelud archigenes di
xit. Nos est uidemus infirmos sentire dolorem in
extentia illarum uenarum. Et hoc est quod uult archige
nes explanare dicens cum extendere et extenuare.
Unde in hoc loco uolumus inuestigare sic dixit in arte
nis de dolore in passione quam sifiniadas appellatur. Sed
debet esse hic dolor. Tamen si oportet nos abeiste ue
nis intelligere cum dicit illa passione quam eos dicit.
quod soli huic passioni eueniat aut uenis ubicumque
quia sunt uel accidat. aut solum quod apud hominem. Nam
inuenimus archigenem in arteriis uerba sua abreuiare
et diffiniare. aut utrumque dictione passionem unam
intelligere quod possibile affirmat hoc quod de neruus dixit
uel. Similiter et de aliis membris. nec illi dictioni ullam
aliam passionem addidit. sic dicta sua inuenies ue
lud in arteriis oportet nos intelligere. Sed tamen dico quod
nos oportet intelligere. quia cum dixit dolorem emigraneum
nisaut uenas cum arteriis. propterea non consulam
dixit de passibilibus membris intelligimus cum dixisse ab

al. ha-

— al. t. ut quam ipse uidelicet propitiantur. sed fueclode of hec omnias.

solute et nullam partem determinare sicut inius fecit et in eo quod dixit per nervos. Nam et dicitur reversus est de inceps invenis quod patiuntur gravem dolorem in suis extendentem eisque fixum. Sed cum in hoc loco sit dico est dubia illud quod fecit dicat cum dicit nervum extendi et non dari parvum intendimus eum extruisse ad disputationem emigraret. et accepit annum sanguine determinatur eos quibus passione habent extendi et notari quod fixum est. Non enim eos per omnes passiones quas patiuntur est necessarium sua menus extendi et notari. quia videmus in quibusdam passionibus nervum molliri et apperiri. sic in multis aliis passionibus siccitatem nervum et induratum conspicimus. et alii nervus non sensibilis mutatio ibi est et quasi sanus et membris sibi subiectis in motus in sensus venuntur quod soluta sunt ad illum venire. Sed forsitan dicit nervum indurari et notari solum in passionibus. aut in ceteris talis a partibus membra con ... et plenitudine que est ... nam. Sed nos invenimus nervum in hac a parte extensum aut in ipsis infirmus et a nobis vero intendentibus cognoscatur propter hoc nisi ab ea extensione evacuetur spasmus nervum sequitur. aut retro. aut ante. aut in utroque. Post nam est tetanum esse velle actus omnibus membris que ingrossantur implentur et tumescunt. Rursus vide tetanum venas et arterias pati tamen inflantur et tumescunt. venas autem conspicimus extensas tetanum facere. et in manuum et pedum extremitatibus fiat a parte talis. Tamquam quorum a parte inguina et alia tunc fiunt quod et tunc videmus venas extendi rubore scere et calefieri et tacte dolere. quod testatur hic vero. quia hec omnia habent talia a parte inguina et alie. et fecit a loco in firmo incipit quousque venit ad aliam et inguina. Sed media ceteri dicunt et tenere assignant quod membris in quibus flones nascuntur rubor et extensio tetanus tactus durities dolor percussio pulsus vero non semper contingit sic diximus. sed nullus qui multas arterias habent. Dicere si a parte sit in membrum sensibile cum sit maximum infirmus dolorem percussivum habebit. Et si arterie non sunt in eo aut in corrugantibus volens interrogas me de propriis actionibus uniuscuiusque membri eo patiuntur. que actiones assignata dein est scilicet vel bis quod neque actio unicuique membro veniens ipsum est proprium actionis illius membri cuiuscumque speciei sit non causam. Diversitates autem nocivum. sic rubor calor alior vel actionum non est nocivum hoc sequatur membrum in quo est passio. sed hec actiones sic morbo speciem sumque quantitate alterari diversificatur. Species autem aut alterius generis actus in sua qualitate permanens est et in

venia in experientia lese actionis. Unde bonum fuit ut archigenes in hoc loco planius disputaret et latius de mensura dicta non quod etiam articuali canone colligeretur in nostris libris eo alii negligentiae traderentur. Sed nos in nostris libris disputabimus non mediocre ad hunc etiam de eisdem in aliis libris dicam convenientia sumus et plaioris intellectus ea exponemus. Post oportet in hoc loco dicta reliquias verborum archigenis. Dico ergo quod dicta eius dicentis dolorem nervorum natura ... mostrat nobis esse meliore et medicandum dedissa et confirmavit quod eorum legato non sit pro quibusdam et quibusdam non pertinens. Sed actiona causas et morbos sequens. Cum autem dixit dolorem nervorum bene dixisse cum manifesto. melius tamen extensivum absolute dixisset et clarius non addere. quia dolor nervorum extensivus in unoquoque late maxime est. quia ad extremitates suas extenduntur. id est in unoquoque ibi finitur. sic intenius cordis organorum alii eo nimium sunt extensi ... puntur. propter hoc magnum volentes quod non rumpantur finito cantu et sonitu laxa fimbria diminuunt omnis quoque sentiunt quod fimbria late extenduntur cum tantis ... Nam si aer est humidus replet et humectat ea cum sua humiditate. Si autem siccus est desiccat. Quoniam corde suis divisis omnibus aeris extenduntur necesse rumpi nec est. quod quod ita sit bonum autem ... cum dicit species spasmorum ex plenitudine et ex vacuatione nervorum non est aliud nisi nimia eorum extensio. Item cum dicit archigenes dolorem nervorum esse profundum delectamini ostendit nervorum usurpasse. cum enim cordis corporis ... sit quod nervum sit in interioribus cordis. et vene in interioribus infirmi dolorem intrinsecus sentiunt ex eo in nervis exterius. unde et profundo appellavit. Sed ego dico quod multe corde et sinuose sunt et a quibusdam nervus procedunt absolute. tamen in eis ortus non est profundo. maxime cordis exterius possunt. sic sunt corde quibus digiti dilatantur. Corde vero quibus digiti complicantur et constringuntur et sic exteriora sunt interiores tamen sunt ille quibus digiti dillatantur. Item archigenes dixit dolorem nervorum esse fixum que doloris species que est quod ... magis pertinet intensio quod collum dicitur quam nervo. sic prius retuli. Aliam hanc speciem manibus cum passione tamen reperimus. alii in collis et in dentibus. maxime maxillaribus. In nervis autem vel raro vel minime reperitur. quia dolor nervum utrumque latus extendit membri. ut superiora et inferiora extendi sentiantur. Cum autem diceretur dolorem nervum esse plenum et angustiosum et incongrue et inordinate tamen est et nichil amplius significat illud quod quod prius

aut castis

al. intentib.

ul. que nerve sentiunt

sup fuit

nocivum

dixit. s. non mollescere nec salire de quibus
bene dixit. sed cum dolor non quiescit, neque in latitudi
nem extenditur, et extensio variabilis est, neque in
sursum neque deorsum consistens. maxime sursum si
incipit, terminus sue ascensionis est cum
in illa hora spasmus in toto corpore incipit
fieri ut et iterato teneatur. sed si dolor mini cap
ut minime peteatur, spes huius spasmi minime
arabitur. ¶ Deinde archigenes nominat
pelliculas quod congrue dixit cum dolor
enim earum extenditur dilatari quadam quasi
ambulatione. ¶ Sed credere dolorem earum
ut dolor esse congelatum, similiter eius prius dixi.
¶ Cum ipse dixerit eius esse inequale non est necesse
enim ut sit in omni tempore. quia magis necessarium est
esse equale quam inequale. doloris autem inequa
litas magis pertinet pelliculis. Totus enim pe
licularum in toto equale necessarium ut sit in omni
tempore. quia magis necessarium est esse equale quam in
equale. doloris autem equalitas magis pertinet
pelliculis. Totus enim pelliculorum in toto e
quale. sed tamen aliquando propter colligantiam aliquorum
membrorum dolorem patitur inequalem. Nam
ubi pars pellicularum extenditur propter acum
sensus dolor fit fortis, ubi autem sensus minor est,
et dolor minor erit. ¶ Sed aliquando dolor pellicularum
diversatur ex aliis rebus cum pars que extenditur
ossa perarat aut ossa ipsam perarantur. hec con
stat dolor que plerumque in fistulis mansit, quia
pellicule que sunt in latere costarum exten
duntur quousque veniunt ad eas. i. fistulas.
et aliquando dolor non est in fistulis. sed sub diafragma
te cum quia non extenduntur usque deorsum. x
unde sentiunt dolorem in pelliculis cum necessitas
est plicatum motum magis quam prius. ¶ Nam dolor
si fuerit in loco qui est quasi fundamentum ha
nelitus hanelitum minime est lacto emisso
cum pelliculis, nam flatum emittit sic contin
gere tamen apparet in inferioribus partibus coste ex
ire. sol enim pelliculis extensis dolor fortior generatur
minus. ¶ Sed cum dolor in superioribus
fuerit dolor in fistulis erit fortior. atque pellicu
le dolor est suavis propter suum motum ad eas. i. ad
fistulas. quod fiaunt fistule propter suum dum
... sed cum magnum aparet suum ... suum dux
in esse fuerit dolor qui est in dextra fistula fit propter
extensionem continue vene et non propter pelliculas.
¶ Item cum dixit archigenes dolorem in sup
ficie corporis aliquando fieri in pelliculis compatiun
tur. hec dicto fuit illa quam constitutus dixit dolorem
pellicularum esse quasi congellatum. quia semper inveniunt
in congelatione quasi stuporem fieri nam utraque
extima [intus] nascuntur. solent autem pellicule que
sunt ex exteriora porte subaute plurimum com
gelativo dolore vexari. Nam percussio magis
de exterioribus quam de alio loco ei festinatur. Er
ravit igitur archigenes propter continuitatem esse dolo

rus dicens quod dolor congelativus nasca
tur omnibus pelliculis cum plurimum superficiei corporis
qui dolor non est in alia membra in fine. sed
quia pellicule sanguinem non habent et quia
sunt frigide, fit frigiditas festinant ad eas venien
tium et frigidas passiones huius dolor sequitur.
¶ Durities dolor carnium non fit propter suam infirmita
tem. Nam si hec esset donec infirme essent
dolor in eis permanet. Nam actus est alterius
partis propter quod pellicule que sunt subaute
videlicet que cum discoriata discoriantur
dolorem extensum et congellatum patiuntur.
pellicule autem que sunt infra carnem dolor
em habent quasi in a sinum et resilientem. hec enim
pellicule sunt multum cum carne inequaliter
continuatis et unaquaque carnem circumda
nt. itaque cum caro in diversis locis extenditur
et in eo loco ubi cum pelliculis est continuun
tur, necessario dolor in eo loco fit. ¶ Item dolor qui
fit propter nimia extima aut est extensivus aut
unitatis est et in omnibus lacertis qui sunt mix
ti cum carne. de quo dolore nimium dispu
tavi in libro quem feci de cristorcha facietas. ¶ Cum
ergo dixit dolorem pellicularum ossa in
circundanciam esse profundum. i. quod in firmus
sentit dolorem in profundo corporis arbitratur
dolor esse esse in essentia ossium non ut mirum dixi
sse. Nam multi hunc dolorem appellant ossi
um laborem qui plurimum fit propter extima vel
siccitudinem aut plenitudinem. ¶ Deinceps
autem dixit pati dolorem quem in sinus exten
sivum et equaliter fixum. ¶ Item in initio sermonis
sui dixit cum emigneum nominatur quod ve
na que non plicat patiatur passionem que
arsis nominatur. i. magnitudinem et lati
tudinem. Erant oportet nos intelligere hunc
dolorem non esse nisi in hac passione. Sed
ego dico quod quicumque dolor in veneis venarum
arbitratur eger quod dolor sit quasi in corpore
extenso in longitudine sic cordis organico
num. sed tamen in eo nullam apparet gravitas. ¶ Item
est dixit dolorem venarum esse fixi equaliter ob
scure et latebrose hec dixit. Nam numquam hec p
prium venarum invenimus. ¶ Postea vero in
carne. caro inquit patitur dolorem declina
tum dissolutum. aliusque molliorem. Sed
ego dico nullum dolorem mollem. Sed in in
credo ne intendisse carnis dolorem molli
orem eo qui est in venis. cum dolorem pellicul
arum fortius extensivum quod firmatur. sic.
nam dolor carnis patenter minimum invenitur in
longo spacio extendi. pars enim carnosa ma
na est lacto in sua compositione. unde necesse est tamen
eius presentemur. que propter ea dicit quod dolorem
habentes arbitrantur sensum tactualem asperis
rebus plenum habere an siccam fuit an superata
sint carni. ¶ Dicamus ergo unum esse quod

∴ aliter: cum enim radix doloris in costa facta fuerit
bus qui hic musculis respirant pigritant labo
rantes. itaque soli dyafragmati operatur respirationis
non concedit et quia ad in involentibus respiratoribus in
lateris cum inferioribus quod partibus costarum. Non facies fuit.
dyafragma tensum dolor magis. quando vero infra clav
um dolor sit quod item motoris diafragmatis operatur
anxietatem. ratione vero divinaci clavis. sed cum
magnum apparet etc.

Nota quod duplex est pellicula.

∴ aliter: fortitudo [?] in illo oportet sustinere cum hoc.

plurimum in carne hoc nascitur. Sed tamen cum
demus non sic sentire archigenem qui hunc dolor
em hunc certificamus pertinere ad eam pas
sioni plurimum in carne nascenti vel ei propri
um esse carnis passio ubi hec asperitas na
scatur non oportet arbitrari quod absolute sit appli
catum in asperitatem faciente. Postquam
archigenes cum lacertos nominavit dixit
lacertus qui mixtus est de carne et nervo
sitatem dolorem patiatur mandat dolorem in
uis suum arcius. quod quidem monstrat lacertum
esse compositum de arcius. et omnino nomina
vit arterias quia arteria penetrat in lacertum et
coniungitur cum ipso similiter et nominando sunt
vene et pellicule. Item dictum eius quod lacer
tus sit quasi evacuatus omnis membris hec intend
unt nullis corporibus que plena sanitate sunt propter
hoc non denotavit de iuvenibus ubi iuvenes
et senes non denotaverat in hoc. quia corpo
ra eorum non implentur sana. Sententia autem
archigenis in hoc verbo est dura et non facile
interpretanda. maxime cum multis locis, in multo
sua fuisset que humano arbitrio intelligi
valuisset non cum extensionis lacerti sit pleni
tudo hec enim omni corpori pleno et non solum
lacerto pertineret. Sed cum dixit eum cum spatio ex
tendi forsitam intendit de eam facere men
tionem hanc plenitudinem nervi. Cum autem dixit
congelativam passionem diximus nescire non
aperte dixisse. Postea non dixit alii horum
dolorum qui sunt vulnerativi similiter diu acutum in
aperte absolute intelligi difficile dixit sicut
multa alia intelligi difficilia dixit propter nomi
na que dixit concordari et eorum inten
cionem. Verbi gratia si intelligimus quod mentem exci
tantes dolorem vulnerativum dicentes intellig
ant quod illi fessi sunt sinciput eorum quoque fati
gantur a moveantur et sentiant velut qui
bus in loco vulneris habita sentitur. vel credimus
arbitramur quod dictum est quia vocant diurnum acutum
est qui punctiva acui. qui cum hoc fuit ergo vel vi
cius. vel continue. nec in omnibus membris equaliter
extenduntur. quod dolorem archigenes deno
tavit esse dulciorem debet dicere debiliorem
autem molliorem autem non fortem autem non multum nocivum
et similibus modis datum dicere etiam ad nocivum esse dul
ce inusitatum est. Cum autem dixit quod cohibe
ret sicut pudorem datum est nullam potest disputa
tionem. quia inter sensum pudoris et vul
neris dolorem magna distantia est. Sed
cum intelligat quod autem vulnerativum dolorem nim
ius pudor significatur eo etiam vulnerativo dolore
transeunte idem pudor significatur in sancto ar
chigenes hec nomina obscura credens ea et absque
divisione has duas species scripsit. vel etiam eius
perquisivit et determinavit. Nos autem inve
stigamus hoc in libro custodie sanitatis.

Item vulnerativus dolor non solum in cute invenitur
sed etiam in interiora corporis usque ad ossa pene
trat. Dolor autem punctivus non est quod fit tantum in corporis su
perficie scilicet cum quod est in superficie proprie. sed simi
liter. quia cutis corporis subest extremitatibus solidi
or est. quod cum ita sit necessarium est unumquodque
que istorum accidentia sit sequentia morborum
quorum propria sunt signa quorum examinatione horum
est. Differt autem unum ab alio secundum quod unius lo
ci passio differt ab alia. quod pertinet ostendi in libro
de custodia sanitatis. Item cum dixerit dolorem
punctivum esse in interioribus oris corporis recti di
xisse dicamus. huius enim dolorum pellicularum
et non corporis interiorum proprius est. Rursus
dicens dolorem extensivum esse in vacuum locum conti
nentem necio utrum esse remotius antiquitate et veritate
Concavitas enim non est nisi vulnus quod
fit de duobus corporibus continentis que prius fuerant
vicina prius est aliquid in hec vulnera fluit
et implentur similiter infirmus propter extensionem
corporis vulneratum continetur dolorem extremitatum
vel multum. vel multum in longitudine.
sed in loco in quo nervus est humoribus. si autem quo
libet modo de vulneribus evacuatis quiescat in
firmus mox a dolore corporis tamen eius condensatur
propter nimiam sine remissione patiens extra patitur
genere patiuntur qui dicunt concavitatis vulneri
bus est proprius. Sed ille quem archigenes dixit
non est iste. Et in multo similiter intellexit velut in suo
libro scriptum est difficilis est ponere in hoc.
Similiter cum dolorem mordicativum dicit et non
stabilem in quolibet loco profundi corporis
utrum contra veritatem dixisse. Dicit autem apertius
dixit quod dolor mordicativus significat partem loci
esse egram. et partem nimie est possibile hoc fieri
in profundo corpore in loco intelligitur ossibus
vicino et in loco qui condensatus est et in medio.
enim cuius doloris est nimia acuta continua pr
sensibilis corporis. Item quod dixit in fine sue
locutionis dolorem scilicet in concavitate extremitatem
esse accidentium sumitur hec nomine esse divisi
vum. Similiter est. hec enim non venit in concavitate
quod si venerit aliud significat. et quo sua inten
tionem habemus intelligere ignoro. hec sunt
dicta archigenis.

Capitulum viij. in quo exequitur oppinionem archigenis ubi de dolore membrorum.

Sicut incipiam
aliarumque que dixit quibus
fecit propter sciendum loca infirma et quomodo possunt
cognosci de natura dolorum. Dolor in grepis olichimos. i. ostensivus et acutum et i
vischitis congelativi continuitate et tabiosio
alius. Dolor splenis non est acutus. sed habet gra
vitatem cum extensione et cumque repugnatione
Est etiam expressivus quasi aliquo exprimatur
de foris posito. Renes autem austro habent do
lorem solidum mordicativum cum expressio
ne nimia stabili. Vesica patitur dolorem

z plenitudinem

discretionem

oz nos eius dominus diceret medicorum cum quidam et fere omnes negligunt species epilepsie dicentes esse tres sicut et tres species mali. Sed tamen dico epilepsie quamdam esse cerebri per passionem cerebri. quia autem perfecta est et constans in cerebro. ut ipsi libri epilepsias autem cum ab ore stomachi ad caput ascendit quod medici utuntur vocare stomachicam que quidem passio capitis existens propter colligantiam est sicut passio eorum qui in oculis propter stomachum cataractam patiuntur. Item non novum est quedam species epilepsie incipiens a quibusdam membris. cuius quidem assensus ab ipsis membris sentitur ad caput. quam primitus in quodam puero vidi qui .x. annorum existens in cuius tempore inveniens etiam. Video cum cum parentes medicum ad inventionem incura illius ligantibus. quod quidem audivi dicentem primitus se sentire eam a tibia recte tramite usque ad coxam saliret et a coxa usque ad femur illius partis. et a femore usque ad collum deinde in caput mox ut tangebat supportem generari adeo quod nec sentiebat nec intelligebat se ipsum quod esset. unum quidem medicis de illa re salientem interrogantibus quid esset minime reddere sciebat. Item alium puerum vidi non insipientem sciebat cum ad interrogata respondere. qui videlicet dicere audivisse similiter ad sensum qui fluxerit. unde magister meus talem intendit hoc esse autem solam qualitatem de membro in membrum secundum mutationem et est admirabile salientem aut cum eadem qualitate aliqua per tempus preteriti veniret. Item non miror inquid hoc membris infirmis membris cerebri. Nam videmus venenum in reptilibus venenosis generari quod nullus certificet nisi sentiat scorpium esse in scorpionibus aliisque minutis aliisque reptilibus aliquibus mordentibus membrum mutari mutire incedere mutari et sibi illa que probantur sit per passionem. Sed quoniam quia quedam reptilia cum ore venenum prohibitum arbitramur utique aliquid id esse quantitas. Caudam vero cauda scorpionis quia adeo tenuissimum est nullus potest considerare etiam aliquid hic foramen. unde necesse est ut credamus in ea esse autem veneni. aut hoc per passionem quantitas maxime nimis existere. quod quidem nuper testatur in morsus a scorpione arbitrari se passum esse a gindibus et nunc corpus quidem frigido existente sudore eum frigidum esse et tandem est magis periculo curasit cum incepit currere cum medicis scorpionum valentibus. Non in tali inquid non est possibile hic semper ab hiis exterioribus cutis incorpore generari. Sed hoc semper in quibusdam nervosis membris permanet quivis virtus usque ad initium nervorum autem cum multe et diverse sint membrorum autem in medium nervi penetrasse sentitur. Item videmus morsum scorpionum similiter nervosum locum autem marcias. vel venas molestiam et periculosam molestiam facere. Sed tamen cauda scorpionis possibile est autem usque ad interiora corporis penetrare. Item in minutissima reptilia videntes cohibentur celere virtutem veneni corporis penetrare usque in medium corporis. quod cum ita sit et venenum est a reptilibus inicium per minimis autem per foramen que dura est et nervosa articulamus scalens a membra que sunt mollia perforatur. Unde nervorum a membris ad membra quia communicata sunt etiam ad nobilia nervorum penetrantur ad hoc quidem ut penetrandum egressus periculi subiciatur. Item superiora membra ligari multum vicibus hoc cum probatum in morsibus canis scorpionis et draconis. qui tertius certus est. Sed cum essem alexandrie vidi quendam rusticum a dracone in quodam digito manus morsum fuisse non distante a civitate. et festinanter superiorem partem digiti minimi illius ligavit et ciens ad civitatem rogavi quendam ut totum digitum incideret quo incisso sine medicina nunc curatus est. Similiter alter hoc passus bibita tiriaca post abscissionem digitorum curatus est. Item alium quoque vidi putantem vineam a vipio fuisse morsum. sed festinanter cum ferro quod tenebat digiti illius cum cartilaginis abscidens vulnere cognitis medicaminis curato curasset. In puero vero dixi accidisse hoc certo quod accidit membrum ascendens secundum corpus currere et purgare et purgare et mundificare corpus in incipientibus. deinde super locum medicorum in quo est sinapis crasso diu ponentibus et locum cuius in quo primum passiebatur ligaminibus solum passionis advenientis prohibitus est quemadmodum die veniebat quod ideo dixi ut ostenderem non esse minorem hic magne passionis causam ab ignobilibus membris oriri. Aliud preterea remanet ut investigemus quod spasmantur hii epilentici quibus passio est propter colligantiam cerebri et aliorum membrorum. aliis enim medicis hoc negligentibus etiam talibus hoc non investigavit. Sed ego etiam vidissem quedam corpora quamdam propter colligantiam cerebri aliorumque membrorum cecidisse et habens forte a spasmo fuisse primus cum certus fuit quoniam collato arbitratus sum hoc esse simile illique vidimus inspicio siccitatis et singulari. Nam siccitate percepto multam piperis quantitatem in alio singultum procul dubio patior. multos etiam quorum os stomachi quia multum erat sensibilissimum patiuntur repi. Item vidi quosdam cecidisse propter colligantiam capitis cum aliis membris pacientes timore et titillatione tremore et non cum continuo spasmo. Unde vidi causam hic morbum cerebri similem esse morsui et ictu rei nociva inspicio communicantium quia stomacho per

Nota superius epilepticos

Nota de vero scorpio

Nota cura veneni fieri per ligaturam membri.

Nota cura speciei epilepsie ascendentis a membris inferioribus.

vide aliter magister ponit in alio libro generationis

vide quod propter generationem singultum

No. cum scotomie.

ubi multitudinem agitato. aut propter ma
lam qualitatem eorum turbato singultus
tus fuit. Item contingit in stomacho extremis
acutissimis non solum singultus sed eti
am spasmus. quoniam in stomacho in toto corpore in
di fieri quibus quod hac malam non uo
mentibus cessavit spasmus. quod cum ita
sit non mirum ut initium nervorum hoc x
motum patiuntur. cum in expellenda asc
tina ad se descensa adiuvatur ab illis. s. in
bus in quibus principaliter est. Item arbi
tramur omnia acuta nervi attribuere commo
uencia hoc modo esse. Acuta non quibus
corpus sensus ablato ad congelationem muta
tur evenientia est spasmo. aut tractationem
arbitramur esse exinania forasque fuerit et
extranius generis alii letargus seu frenesis est.
Apoplexia vero cum fit subito interitur esse aut fit
inte aut esse aut inscisse nobiliores uen
triculos cerebri subito implentis. Item
capitis non fit propter malam complexionem cerebri sic
est frenesis uel causa frenesis. mania uel mania litar
gia. de frenesi, stuporem, mollicies uolunta
tis motus. Debemus autem intelligere ma
gnitudinem passionum istarum ex hanc
litus necumendo. sicut enim hec litus est in
dormientibus uoluntariam actionem inue
faciendibus. sic et in his passionibus corpore neque sen
sum neque motum habent hanchiaus perm
anet quia est actio pectoris mouen
cium quod bene certificamus sicut id co
gnouimus. quod initium motus fit ex
neruo cum illis continuato. Item cum anothomia cer
tificauit quod ceterorum nervorum initium
addidi propter nucham ex quam multos nervos proce
dere uidemus. virtus in qua illis impen
dit a cerebro uenit. ergo cum uides spiritum in
his passionibus prohiberi ut non sit fluxus
cursum sed cum angustia magis intende has
passiones esse priuas que omnis capitis ueni
unt.

Capitulum viii in quo agitur de noticia stuporis vertiginis et scotomie.

Item alie passiones sunt scotomia et vertigo in
capite sunt quia uidemus hos infirmos
habere colorem obscuritatem que ex parvo quo
dam eveniunt et alii cadunt quod pluri
me fit cum in circuitu mouentur. Nam quod
alius ex multis circuitu motionibus. hi huius
ex uno circulo contingit. Item similiter ad mo
ueri sic molendinos et silia id patiun
tur calefacti etiam a sole uel aliter hoc eis contin
git. Et illi qui ex multis circulorum mo
tionibus patiuntur sunt de quibus intelligimus
humorem et spiritum inordinate et mixtim in
eis moueri. Non mirum ergo hoc sibi his
euenire quibus scotomia patiuntur. Propter
hoc multi euadunt ab hac passione cum

praecedit in nasis ita ut carne in in nasso
loco generata utraque extremitates non pos
sunt coniungi. Sed tamen oportet nos attendere
quod non oportet omnes hoc modo curari quia a scotomia
dunt ad cerebrum quedam alie uene
istis in stomacho maiores intestina in uentres ex
quibus fuerunt iste passiones cum aberis fumo se ue
tositates ascendentes cerebrum imple
uerint. Item possibile est malam complexionem esse
in cerebro et hunc uentum generare. Quoniam
passionem esse que capiti eveniunt que quidem
alia sunt per se in cerebro. et alia propter colligan
tiam oris stomachi. Archigenes enim manifestum in sua
particula in qua disputat de ceteris di
uturnorum morborum signis hanc passio
nem cum nasci ex capite aut ex locis sub y
pochondriis. Item uolens hoc diuidere dixit
eorum qui uertiginem et scotomiam pati
untur ex capite precedunt eis sonitus in
auribus. grauitas in capite et nocumentum
in odoratu. aliusque ibi sensibus existen
tibus. cuius intentionem quod ibi sint arbi
tror fuisse capitis. Hii vero qui patiuntur sco
tomiam et uertiginem propter os stomachi prius in
cipiunt pati titillationem cordis et ablo
minationem. Unde dico bonum esse ut dicam
passionem esse capitis et si propter colligantiam fuerit.

Capitulum viiii de noticia doloris capitis.

Similiter passionem quam nomine galeam appellant
nullus potest dicere quod sit ex parte capitis.
que quid passio sibi uult disputantur dica
mus dolorem esse diuturnum durum aufe
rri et ex parvo ducatur ad magnum. ut in
firmi neque uocem neque sermonem aliorum audi
re patiantur. neque splendorem. neque motum
amant cum quietem et in obscuro loco propter
nimium dolorem. quia quidam arbi
trantur capita eorum malleo percuti. alii
sentiunt extensionem et fricationem. multis ac
dolor supervenit usque ad oculorum radicem.
Hec quidem passio sic et epilepsia habet inter
pollationem. spacium tamen interpollationis est x
multum. Item oportet nos intelligere hanc
passionem ex genere esse cephalee. differt tamen
ab alia cephalea quia hanc debilissima ca
pita recipiunt et cito. Item cephalea
diuersam habet aliam significationem quia ceph
alia habent capita que cito implentur et
corpora eorum ad implendum capita
preparata. In aliis vero loca capitis sunt preparata
et continentia ut recipiendam plenitudinem
quod quid habentes si malo ordine medica
tur in hac. i. in galeam incidunt. Igitur
non est hoc incertum quod non patiantur
in his non uel pellicule cerebri aut pellicule
aranei contradantes dura harum ex dolore per
penduntur. uerum sentiant dolorem uenit

R. quod fit spasmus in stomacho.

ali letargus

causa

R. quare frenesis est ...

R. quare apoplexia est magis propter necumentum handit.

acerebro esse ...

usque ad oculos an non. quia si ypostasis est intus in cranio possibile est dolorem usque ad oculos pertingere. quia descendunt ad eos fiunt de ab extrinseca cerebri et ab utrisque ventriculis eius. Item aliud simile descendunt ab illis venis que sunt in capitis pellicula. Item cum inguinantium quidam sentiunt dolorem exterius. alii vero interius. Divisiones vero que sunt in lateribus capitis dextris et sinistris sunt ille que in longitudinem per ossa capitis tendunt dividentes medium cerebrum et utrosque ventriculos prore cerebri. Unde cum corpus et que preparata sunt implendum capud dicuntur esse fumose superfluitates vel ventositates et in ore stomachi. hic colica dicitur non qui est propter ventositatem cum extensione continua. Hiis autem qui est propter colericos. hic pungitivus et mordicativus est dolor vero qui fit propter multitudinem. hic fit cum gravitatibus quibus cum rubore et calore est ostendit calorem. qui autem fit sine eis non indicat calorem. Item quidam paciuntur assidue et sepe dolorem capitis bibito vino et non mixto maxime si calidissimum sit. paciuntur etiam ex omni odore calido aromaticorum et fumorum. nam quidam paciuntur dolorem thuris et storacis et similium. Item oportet ut scias quia quidam paciuntur dolorem in capite propter sui sensus acumen sicut contingit in ore stomachi quia multis hominibus os stomachi adeo acutissimi est sensus. ut non paciantur aceti vel sinapis et similia. alii non habent stomachum qui sentiat eum. quidam cum vomitum incipiunt quedam inequalitate pessima ut nullus possit eorum putredinem pati ab eis tamen non sentitur. Unde oportet nos scire quod cerebrorum secundum hanc diversitatem diversum est. ut quidam sustinere possunt odorem et quidam non. et quidam delectantur et quidam non. Dico ergo os panes palam est ut sint in capite.

Capitulum x. in quo agitur de noticia mollicie

Mollicia spasmus et tetanus non cognoscantur ex sola signis noticia. set cum vide. Nam si corpus totum alicuius extra interius est passum oportet nervorum pati. quod non potest sanari [illegible]. Set cum actus nervus aufertur sensus et motus dicitur apoplexia. Quod si sic et in uno latere sive dextrorsum sive sinistrorsum sinitur non ab illo latere in quo est et dicitur mollicia. sic si mollicia in manibus seu pedibus contingit appellamus molliciam manus sive pedis. Item hec mollicies alicuius est in solo calcaneo aut genu inferius et in toto corpore manus proportionalis. Set nos cognoscimus per anothomiam quod membra voluntarium motum habentia que sunt a collo usque inferius per nervos moventur a medulla spondilium procedentes. Item per anothomiam visum est quia nervi quibus movetur pectus a nucha incipiunt que est in collo et ab hec obliquas incisiones eius per quas tota ab [illegible] inferiores partes omnes corporis insensibiles et inmobiles faciens. non unquam et ipsa dorsali nutritur et sensus est motus que per impetum extra accipientem. Sed ad hoc per anothomias. incisiones consideravimus obliquas incisiones dorsalis quod regionem mediam que in eo per longitudinem nec omnia inferiora dissolventes. set sola que per rectum incisionis dextra quod in dextra parte dorsalis medulle massa aliena non utrinque. Comparationem ergo quam per primum consistentium. i. complanationem dorsalis medulle facta aliqua dispositione contraria virtutes que a cerebro deveniunt prohibentur omnia inferiora colli. i. extremitates preter ea que per faciem inmobilia erit et insensibilia. Quandoque et simeclis ps et fysicos. i. complanationis paciatur non omnium inferiorum erit paralisis set autem sinistrorum vel dextrorum. Propterea mollicies hec nocet faciei adeo ut torqueatur mollificata a balva. Unde nos hinc per anothomiam intelligimus quia ad membra faciei non venit sensus nisi ex cerebro. ergo in membris faciei cum toto corpore mollitiem pacientibus visum est et manifestum patientem esse in essentia cerebri. Nam membris faciei nullum malum hinc monstratur in nucha esse. Item alii quidam paciuntur solo modo in membris faciei sicut in uno membro faciei. scilicet in oculis vel in lingua vel in labiis. quia in [illegible] motus non est ex uno loco. nam veniunt a diversis partibus cerebri quod passiam invenimus per anothomiam. Set apoplexia cum consistentiam notat accidentibus monstrat certissime nobis passionem in centro cerebri esse. Comparationem autem panis possumus cognoscere [illegible] quia quibus [illegible] ordine multum [illegible] sanius quod passio cerebri magis est. Quibus autem in spiritu parum nocumentum est passio mediocris est. Propterea oportet te intelligere deteriorem esse eius spiritibus anhelitum deficientem et [illegible] cuius quod dilatatio et constrictio [illegible] in ea apoplexia mortem inducunt propter ablationem spiritus ablatio enim motus corporum moventium non est nocumentum nisi quia exercere non possunt. subitanei

N. per lesionem nervorum pectoris a nucha que est in collo.

N. ad partem sinistram [illegible]

N. per quid moritur apoplecticus.

vinum calidissimum
thus et storax
generant dolorem capitis. h.

Et ego [illegible] cure [illegible] pass qua pass [illegible] cps [illegible] curati fuit

ad mortem minime impendit. Nam ac
cenius quodam uidi in toto corpore absque facie
mollificationem membra enim faciei a cetera membra
lictem naturalem faciebant. Causa est quia species pa
lam ut necesse exitur permansit. qui non tali-
ter non diminueret. Unde certificatum
quia nocumentum ex nucha principium fuit in loco
sub initio in dyafragmate mouentis. et test
atur hoc inuoluntarius motus urine
et egestionis. Item uidi quendam alium
per eandem pacientem molliciem in ceteris
membris inferioribus exceptis manibus
unde ueluti mollicia in omnibus inchebris
excepta facie. exitur monstratur pa esse
initio nuche. sic testatur anathomia corporis omnio
paciente cum ceteris membris faciei pa
nem esse in ceteris cerebri. quod si que etiam ex
membris spasmantur. non ideo passione in in
ius illa membris mouentibus et in lacertis qui
per illos neruos mouentur. Ergo bene sa
cientes initium neruorum pancthoniaz et
quibus membris sensum et motum donat.
unde parati sunt in curando eo quod accidit
in aliquo membrorum sensum et uolun
tarium motum ei auferens. Atque eum filos
et euclimos et si sunt per y. anothomie ner
uorum disputatores et hoc neglexerunt.
non potuerunt discernere nec diffinire
quod in quadam mollicie sensus auferri
tur. et in quadam solus uoluntarius m
otus. et in quadam utrumque. Sed primum no
men mollicie rectum iudex est motus
ablato membris cum quibus sensus auferatur ap
pellantur insensibilia. non enim est usus uo
cari mollia. Sunt tamen quidam uocantes
hanc molliciem sensus. Nos autem secundum nostram con
suetudinem non constringimus aliquem in nomi
bus quia non possumus membra inmotu
uel sensu pacientia curare per nomina. sed per scien
tiam. scilicet pacientem locum inuenire sil[icet] in
telligat cum dispositione que est secundum ipsum. quare si in
certissime cognitus inpossibile est curare partic
ulas iacentes motu uel sensu uiso. Nos enim
sophista sumus quid inquirere quedam pass
us est. qui perueniens ad nos. eo quod au
ricularis et medius digitus et medium me
dii dure senciebantur adeo quod post diu
turnum tempus peruenirent ut non sensus ha-
rent medicus non iuuabit eum curantibus.
Unde feci cum interrogaui de presentibus et pre
teritis audiui eum cecidisse de equo et
initium dorsi in terram dedisse. locus tamen dorsi
eo sanatus. digiti non paulatim ceperunt
deteriorari. Unde cepi medicinam super digitos ap
positam et posui super initium dorsi. quod
interim incidit et ideo sanus factus est.
Quomodo cura medici nesciuit quia neruus p

cedentes et diuidentes in manibus et
dantes sensum habent radicem propriam
diuersam a radice neruorum lacertos
mouencium. Unde quia elongauit hunc
sermonem oportet ut finiatur. quia intencio mea
fuit in hoc particula ut ostenderem passionem
capitis et cerebri. Sed tamen quia cerebrorum est
initium et radix neruorum protelaui sermonem
meum disputans de passionibus neru
is pertinentibus. ergo finem huic particule dam
incipientes aliam ex inuestigatione mem
brorum sub capite existentium. Et dicemus
quod passio celoratus non pertinet uentribus
sed uentricularis proprie cerebri. si que eorum co
rupta est. passio non existens in ullis ossibus que
est quasi collamentum si oppillantur non est ex
parte cerebri. quia celoratus non sentitur nisi
cum uentricularis cerebri cum fumus a pulmo
per illa ossa que sunt perforata quasi calamus
ascenderet quod possum in initio celoratus
intitulatum. Intencio quarte particule est ponere
signa morborum interiorum. Rasis libro

Oportet unumquemque particularis pri
mus uolentem iuuam partium uti
lorum membrorum ostendimus et
multis determinatorum mem
brorum similitudines patent
et primo de iuuamento. Cum medicos uel a
liis totiens dixi assuefacere particulares si
gnis eos intelligat qui perfecte uoluit curam
impendere. quo certe ostenderemus hic ostendere scientiam
partium uniuscuiusque membri non in aperto
existencium incipientem accipite. et sunt per
ea ostendi partem incorporis intelligentis. ceterarum
quod actorum quas secundum consuetudinem regi
tis. appellamus et disputando tetigi de
multis uisibus partium diuersitatibus. Di
xi enim de alienacione sine febre et de cum
quecumque febre est. mania. epilepsia. uertigo. sco
tomia. cephalea. galeata passione. emigra
nea. apoplexia. et similibus. In hac quarta parti
cula huius libri uolo ostendere partem interio
rium membrorum faciei et incipiam ab oculis.

Dico igitur ergo unumquemque oculorum aliquando mol
lem fieri. aliquando utrumque aut immodicum. aliquando insen
sibilem. uel utrumque. Sicut aliquando unus patitur aliquando
in sola palpebra. aliquando in locis in quibus est
essencia uisus que certus dicitur aut insen
sibilem. aliquando inmotum. Unde cum oculi apparent non ma
li habere et sensus uisus aufertur oculi no
cumentum eius non est nisi in illo neruo
qui descendit a cerebro ad oculos et apa
ant diuina. aliquando humores descendunt sic
ad cetera membra corporis. aliquando uia ipsius ner
ui est oppillata. que passiones membris

Et macula [illegible] eos neglexerunt.

Nota quod per mollicia [illegible] debere intelligi ablacionem motus.

[illegible] c. pr. 6. ca.

organicas coniunguntur. aut passio fit in spiritu uno que sibi coniunguntur membris que ecco modis fit. Item ex hac aliam patitur passionem que est auferens aut diminuens ab eo spiritum uisibilem a cerebro uenientem. Unde cum solus motus ab aliquo oculo aufertur necesse est ut neruus ueniens a secundo pari neruorum a cerebro procedente patiatur aliquid parium predictorum quas modo pari dixi. Unum aliud oriens a primo pari et a nucha. Iam enim nobis ostendit oculos sex lacertos in suo motu habere. Sunt et alii lacerti circumdantes uiam oculorum que anothoia appellatur uia neruum qui est in primo pari. Solum enim neruus est perforatus in longitudine. Unde alii hic concauum neruum non male habent. Unus enim ex lacertis eorum infirmus est. aut in situ centrica. aut quia unus a ceteris ad eos uenientibus patitur. quia ad unumquemque horum lacertorum ueniunt neruus procedens ex secundo pari sic ueniunt ad illos lacertos qui nam eum prehendunt. Unde quibusdam dicentibus eos duos uel tres esse minime repugnamus. Set testantur actionem horum lacertorum esse ut oculos suspensos teneant ut non mouerentur uel torquerentur. Si uero tertium neruos qui inuisibiles appellantur ut non moueantur in uia ipsis a cerebro ad oculos uenientibus. Set lacerti quibus oculi mouentur sex sunt. unus quorum patiente eorum. scilicet qui oculos superius retinent suspensos mouentur cauli inferius descendentes. Item lacertis eos inferius regentibus patientibus cauli necessario superius uertuntur. Dum uero si patiuntur lacerti quibus mouentur oculi erga paruum angulum mouentur oculi ad magnum angulum. Sicut autem patiantur illi quibus fit motus oculorum ad maiorem angulum torquentur ad paruum. Sicut unus lacertorum horum oculos inanilendo mouentium mollificetur. patiuntur cauli odio et tortionem et non retinent motum. Dum uero siccitatis habent alios lacertos mollificatos ut diximus firmantes. Sciendum est quod eius lacertis mollificatis penitus oculi foras exibunt. Et siquidem patiatur ita tamen sit passium nocumentum uisui minime nocebit. Dum uero si mollicia non sit pura oculi cum patiuntur. Item si magis augmentetur totus uisus aufertur. Oculorum uero tortio et eorum ad aliquem angulorum mutatio non nocet uisui. permanent enim secundum cursum suum. quod si moueantur uel superius uel inferius. Unde res dupla apparebit. Lacerti enim qui superiorem palpebram mouent. inferiorem autem minime sunt plurimi acto ut in pluris nequaquam appareat

aliis in magnis uero nisi cum magno studio minime inueniuntur. propter hoc situm et neruorum continuitatem difficile est uisui comprehendi. Dum uero uidelicet aut ipsi incipiunt pati aut soli eorum nerui. Item lacerto palpebram mouente superius mollificato remanebit palpebra adeo mollis quod oculus non poterit aperiri. Item lacertis mouentibus palpebram inferius duo sunt quibus mollificatis patientibus oculus minime clauditur. Si uero unus mollificetur medium oculi clauditur et medium non. Nam clauditur quod per tensionem cauli partem uero mollificatam minime. Hec quidem oculorum sunt passiones. quas [illegible] non possumus uidere. credimus tamen et intelligimus ea per rationem. Est alia passio oculis contingens ab aliis membris. Sunt autem quidam ymaginantes sibi quod sunt in initio cataracte. Dum uero illi tamen eorum non certaliter patiuntur. Nam fit autem propter colligantiam cerebri. quod differt inter se. ea uidelicet que fit cataracta ab illa que secundum ex stomacho fit. hoc multis modis. primo quia ymaginatio cum est in uno oculo. aut in utroque et equaliter in utroque. quia ymaginatio que fit per humores coadunatos in stomacho plurime in utroque eque fit. Dum uero autem fit per cataractam non in utrisque magis. neque in eis equaliter apparet. Secundo quia differentia corporis quantitate congregatur. Dum uero tertia quia patiuntur infirmi tamen [illegible] cum plurimum uisum fiunt et in pupilla non obscuritas uel turbiditas apparuit. scias propter stomachum fuisse. Dum uero si in spacio huius interrogetur an illa ymaginatio a prima die sui initii continua fuisset. non habens etiam unum diem interpollatum in quo se sanum esse arbitretur. aut habuisset aliquorum dierum interpollationem. Unde si continuatur absque ulla diuisione sui ostendit aliquid esse. Dum uero si fuit cum interpollatione. necesse est esse propter stomachum. et maxime si cibis bene digestis ymaginatio minor fiat. Item si uisui ymaginatione sentitur morsio punctura et ardor in stomacho. passio erit in stomacho. et maxime quando egrotus hos [illegible] illos uomentibus mordaces cessabit ymaginatio. Item quibus quidem signis a primordio differentias eorum cognoscere poteris. oculis scilicet firmiter permanentibus. Dum uero si pupilla fuerit turbida et obscura ita ut aliquo studiosius intra inspiciente liquido appareat obscura. patet initium cataracte esse. Item aliquo naturaliter oculos non claros habente oportet ut inuestiges cognoscere utrum equales in obscuritate sint. etiam cum hoc inuestiga an hec accidentia per initium temporis fuerunt quo sentit. Unde ut utatur die insufficientia. et caueat abs

ſ. harum diffinitiones de motu oculorum.

ſ. signa cataracte. — hic dicitur de passionibus oculorum que fiunt eis per compassionem. Et primo per compassionem stomachi.

oris stomachi. aut propter colligantiam

al' capit

ſ. signa distinctiua cataracte.

vel hoc

al' imaginationem cum incertissimis horis digestionibus nullam dicat apparere ymaginationem.

al' tenui.

al' et uidens tenuium plures innatare supra stomacho quod quiescabiliter molli patiente uero non. ut sitienti patiatur potus deterius. uidetur quia patiuntur. Sed et maior ei contingeret passio maxima est quod nequaquam uidebunt.

malorum demonum generatiuos. Ubi
quoque bene digiis intercogatur uir non ap
paruit ei sollicita ymaginatio. aut peruiui quid
dam. quo sic existente monstratur propter stricturam
esse. ¶ Sicut permanet ut prius scias non
esse propter alterius membri colligantiam.
¶ Nam propter ipsam oculorum essentiam manifesta
tur maxime sicut accepit yerapigra non proficit.
Hec enim accidentia propter solum stomachum existentia fa
cile possunt curari cum hec medicine et ordine
digestibilium ciborum. ut ex hec locorum
infirmiorum et cerebri sana fiant. ¶ Set
sicut sicut prius quam quidem hanc pa
ssionem non uidens preter. cum multos in a
regione existentes. quia quidam uiuenteri
in armenia que parulie appellantur et al
ii in persia. et alii in asia. et alii in locis et
malis regionibus et magis ingratis habi
tationis. ¶ Consilierunt michi uenique ad me
dicemus subsidium curatione inuitando
dicens hominem prius quod quibus in pupilla
appareat lesio. Et ego quidem scripsi famuli
ciuis mandatum quibus mandaui litte
ras manifestantes predictas signes que eis
insinuantibus congnosceret an ex isto tempore fui
sset. ¶ Qui respondentes mandauer
unt litteris indicantibus spatio sex mensi
um uel unius anni. uniuersique celorum equa
liter habuisse. et a bis bene digiis quietiores
esse. et non digiis quidem. Accidentia quoque et
picturam uiso habita ipsis uomentibus mitti
gari. quibus quidem auditis non fuit neccessari
um de pupilla interrogare. Certificaui
enim passionem celorum non esse nisi propter colligan
tiam stomachi. Unde mandaui eis yeram. nec solo
illos curaui. Set his mediantibus multos
exigentes. Erant enim docti et sapientes
adeo quod uis alegatione ipsis sanis exi
tibus alios sanauerunt cum yeram pigram. Apparent
quedam ymaginationes sicut cataracte in
apientis cerebro quandam alienationis
speciem patiuntur que cuius modis est due
enim simplices. et una extitit composita
quia quidam alienantes non erit mal
liquo quo uisibiliter potest cognosci. Set in
sui naturalis cursus minime et iudicium ob
tinent. alii uero his sunt contrarii. ¶ Quidam enim
sunt exeuntes. et motus suorum sensuum est
ymaginatio. Alii uero patiuntur utrumque.
quorum dicam exemplum. ¶ Quidam enim homo ali
enatus uetatus uenit rome exstitit manens
cum quodam puero lanam pectinante.
qui surgens a lecto et ad fenestram se uia
existentem iam tendens. et rasta quid uiuen
tibus existentibus et redeuntibus omnis an que
uellent interrogauit. qui ridentes et
manibus illudentes ut eum proiceret exclama
uerunt. quo audito cepit uasa sigillata ac
tandem omnibus eiectis que sciuit a uellet
puerum suscipere. at illi sibi quodam cum
non tanto aduenientibus eum proicerent. Eum tamen ad
uenientes formidis uestigia risu peni
tus eiecto statim susceperunt. ¶ Tercia non
species mane in multas etiam ipso iuuene
existente contra est passus cum sum mestitie.
scilicet autem putans lectum meum pulcrum esse pal
leam liquidum colorem habere et pannos
meos esse pillosos. et digitos compu
mens. ut ipsos euellerem nec potens ita
tus mansi donec duos amicos meos ad
inuicem de me querentes audiui dolo
rosse dicebant ei me ad id malum quo
auferetur nullatenus euenisse unde eo quod sen
sum habebam audiui et intellexi eos dicen
tes in eorum et idem non esse amne ablacta
ri. igitur in sufficiens respondi. bene enim cer
tificaui me non habere nocumentum in uisibi
li uirtute et memoria. ¶ Quibus quidem oppini
na cepi in meo toto die et nocte fundens
denatibus. sum passus multa cum turbata sop
ria. In summo enim clamaui. In mane omnia
omnia qui euenerunt. ¶ Quidam cum locum sic natio est
horum accidentium una est forma. Et ab uno lo
co non quia alia prima est in essentia cerebri
et alia fit propter colligantiam. sicut stomachi. Nam
sicut contingit ex causon in essentia incipi
te coadunatur capinosus fumus a loco
sicut fumus olei in lucerna ad celos diri
gatur eius ymaginationis fit. Nam pannorum
orum congeries quod uenit et accidit in propo
pamaculo cerebri existentes a loco sicut cinis ad
celos descendunt. ¶ Set quia in hoc libro
non intendo ostendere partes celorum se supra
accidentes. Nam si uero pupilla esse lasa. aut in
aliquod latus torta. aut superfluitatem. aut in
noratiuem ex tunc hec non est difficilis ad
cognoscendum. Set sciam eius omnis
est ipsa ars medicine. quod libro nostro de accidentibus
cauillato de intrinsecum. unde non est necessarie ei
dem repetere. sicut nec est necessarium in hoc lo
co denotare nomina partium causarum. tamen
enim sunt in quadam particula. ¶ Querit
reuertor ad linguam dicens enim alia pars
in suo motu. et alia insensibili gustu. et
non nunc inguisiti et tactus. ¶ Neruus enim quo
sensus tactus fertur non est alius ab eo
quo datur sensus gustus. Neruus uero
motum faciens est alius a loco quo data
ur sensus tactus et gustus et neruus gu
stus et tactus oritur a posteriori parte neruorum et
neruus a quo fit motus oritur a parte et tac
tus oritur actio parte. ¶ Causa uero quia plurimi
uidemus partem gustu quod tactu et si ab uno
neruo fiat hec est. Nam sensus gustus

magis est investigativus. tactus vero grossior ceteris. sicut visus omnibus subtilior est. et post eum auditus. similiter post tactum ingrossiore gustus est. Odoratus vero inter eos medius est. Motus autem lingue fit a septimo pari nervorum a cerebro oriente. quintus est in eo nuche. Quod si in totum corpus cerebri infirmetur eger habebit suspicionem habendi apoplexiam. Si vero una pars ducitur in mollitiem quam alii solus motus lingue patitur in medietate aliis quedam membra sub capite aliis totum medietatis usque ad calcem. Unde solummodo lingualis que diximus plurimum patitur. cetera enim faciei non patiuntur neque immediate in sensu. Causa est quia similiter nervi ad faciem venientes non sunt nisi ex propria cerebri. ad membra vero que sunt sub facie alii veniunt ex puppi. par vero nervus (al. nervi) ad utrosque lacertos veniens linguam voluntarie moventes originem habent a puppi. propter hoc propria patiente. Lesio motus lingue salubris permanet. Actio enim voluntarie motus et sensus ambobus al. ... in facie manentibus aufertur. et aliis in dextra parte vel in sinistra contristatur. Quia si passio fuerit in toto. propter nexum et colligantiam et vicinitatem est passio cum que habitatissimum ventriculum. et propter hoc non nocumentum habent patientes neque sentiunt neque moventur. Sed cum non mali habet. que quidem passio stupor appellatur. Sed et passio que habent vertiginem. ut vel non fit. vel cum magna angustia fit. sic fit et quod fit in stupore. gravis apoplexia dicitur. Item alii indissolutione apoplexie molita generatur. stupor autem si dissolvatur sanitas fit. Causa eius in lacertis stupore et paralisi passione existit. ut ex his sunt testatur. Epilepsia vero est quasi medium inter hec duo. i. apoplexiam et stuporem. Epilepsia vero totius corporis est spasmus in firmum in molliciem minime ducens. Cum quarum trium passionum sua est in egrotis autem sine dubio visa. In stupore enim et epilepsia nocumentum magis est in ventriculis cerebri. In extremitate vero cerebri minus. Sed in apoplexia in extremitate cerebri est magis. In stupore vero passio magis patitur quam puppis. In apoplexia et epilepsia utraque pars cerebri multum patitur. propter passio que dicitur eclipsis. i. congelatio magis in ... parte puppi quam prothesi. autem quorum capite perforato medius ventriculus cerebri constrictus fuerit stuporem (et) propter disturbationem sine spasmo et difficultate spiritus patiuntur. quorum unum est proprium epilepsie et alterum apoplexie. sic stupori et congelationi proprium est ut haurientis permaneat spiratio naturalis. Stupor enim a congelatione differt quia oculi in stupore sunt clausi. in congelatione aperti. sic propter perforationem cranei quidam medio ventriculo compresso stupor generatur. sic fortiter fracto quodam osse incipit et ventriculo cerebri comcalcato. magis medio congelatio oritur. Item hec passio aliis fit propter nimium et fortem dolorem deficiente virtute virtute spirituali propter doloris fortitudinem. Spiritum autem animatum intelligo vel intendo eum esse qui est in ventriculo cerebri qui est primum ex instrumentis anime cum quo operatur et mandat et sensum et motum voluntarium omnibus membris. Porro quia disputatio nostra in hoc loco de parte cerebri et usque familiarium contristatur incompleta. visum est michi ut diffinirem et dicerem eas in hoc loco quia coniunct et concordes sunt cum hoc quod hic diximus. i. lingue quorum contingentia ad eam partem que est in lingua. dico ergo quedam passionum eius fit propter colligantiam lingue ad cerebrum et ad nervos. quedam vero propria est lingue. Colligantia vero lingue ad cerebrum est quia ledi in motu suo. lingua propter septimum par. Similiter nocetur sensus cum patitur tertium par. quem anothomici nervum mollem appellant. et sunt illi nervi qui coniunguntur et finiuntur in pelliculis lingue mordentibus. sic est nervus. qui est veniens a septimo pari coniungitur et finitur in lacerto qui movet linguam. Sed qui recordatur eorum que dixi de celis non sibi dubium erit de passionibus lingue propriis tractare. De mala quidem complexione que fit in similibus lingue quam motus prohibere sicut illum quod fit in pelliculis exterioribus linguam circumdantibus de mala complexione prohibet linguam ne non sentiat gustus et tactus. Item fit in lingua quia passio quam sua actio prohibetur. sic prohibetur officialibus membris. velut flegmones. dubicia. cancri et erisipila. et ulcera. similiter collectio. que omnia non pertinent mee intentioni in hoc libro. Intendimus enim in hoc libro illas partes dicere que neque sensu neque visu cognoscuntur. sed sola investigatione et intellectu. Similiter scientia passionum audicus sensus que sunt in ... foramine non est nobis necessaria. quia in aperto sunt partes vero sanis aurium foraminibus apparentibus necesse est nobis investigare. sic in predictis mee curacionibus (al. canonibus) diximus. quia si passio est sola in

al. et fit autem casus in passionibus temporaneorum musculorum. ut ... ostenditur in accidentibus eorum. ut et hoc scripsit idem ... epilepsia et cetera.

curativa

Nota differentiam stuporis et congelationis

al. stupor

vide ... spiritus et ...

al. et iacent insensibiles qui ita patiuntur.

(def(initio) ... passionum lingue.)

et ex ista littera habetur quod medicus scientia ... custodit ...

animale sensu sentimus quod patiuntur una
que nervi qui sunt eius proprium. Quando
ipsa eius sit cum causa faciei pane saturi
tur, tunc accidit quod est necesse esse in cerebro. et
passio eius communis est secundum similia membra. communis secundum
officialia. Item faciei loca patiuntur
in motu et sensu. communis enim eis aufertur omnino
aut nec cursum prohibentur. Particulariter vero pati co
num pertinet ipsis proprie. et aliquando propter pa
nem nervi a cerebro venientis. communiter propter cerebrum
ipsum. Sed et dictiones unius ab altero se
quentibus manifestantur. Aliquo enim mem
bro solo. scilicet immotu solo vel insensu. vel in
utroque leso apparet manifestatur causa nisi pa
nis in eo membro manere. Accidit autem in
aliqua sui parte eius propria officialem
quidem morbum vel malam complexionem habere.
aut in uno actio particulariter venientem. Sed
multis membris una patientibus. Oportet in
vestigare utrum nervi quibus sensus et volun
tarius motus ad ea portantur ab uno lo
co an adversis oriantur. Palam est enim
nobis omnium particulariter iam nervum par.
intelligitur a dictis per lacertos et cartos quibus
fit masticatio et extremitates nasi. Sed illa ap
pellatis venire sensum et motum volun
tarium eis accomodans. lingue non ceteris
que partibus oris solum sensum tribuens.
Secundum autem par solum motum lacertos oculorum
sic. a p. sensus visus mandantur. Unde sunt illa
tamen omnia membra quibus actio pati digit
nervus lesa unum esse et in uno latere quod
dicitur super omnia tibi cognitum esse. scias eundem
quidem nervum prius esse lesum. Quando vero sile
sio in utroque latere fuit minuntur parte
prius esse in cerebro in eadem. scilicet loco quo ipse n
ervus egreditur. Cum cerebrum lesum existit
in utroque latere sive dextro et sinistro quibus
nervorum par egreditur. Necesse est ut me
bra multa propter colligantiam patiantur. Secun
dum primum siquidem passis cum eius patiuntur.
lesis igitur partibus istis cetere partes oculorum
compatiuntur. Item uno tamen lacerto vel nervo
solo patiente propter se vel propter colligantiam
membra que moventur per eum retrahun
tur ad lacertos sibi oppositos. Verbi gratia. Illa
certis movens dextre partis labium molli
ficatur ad sinistrum latus torquetur. Item
lacerto sinistri lateris labium moven
te mollificato id labium ad dextrum u
ertitur. Similiter intelligendum est in maxil
lis et in narium extremitate et inferioribus ge
nis que nobis sentientibus moventur ex lac
to cutanea lacertorum necato. Sanum enim lac
ut satis erga mollificatum convertitur
per plantitudinem. mollificatum vero latus ad
contrarium trahitur ad cuius. quod lacertum

nervus extitio pati minime dirigitur. Dominus enim
nervi ad eum venientes procedere ex spondi
libus colli excepta quadam minima parte ex sexto
pari lacerto conveniente in suo loco intelligitur sup
erior. Capitulum iiii. in quo agit de nona
passionum spondilium colli et dorsi et de
quinancia et gibo. 12.

His igitur dictis locus est ut vertam nunc
intentionem in partibus nucke. Quecumque
tamen partes sunt disputationem facilles sunt.
In actu non expone prolixe. Nam qui lex
seminalis in suo in memoria non habet scilicet scientiam unius
cuiusque partis nervorum a nucha procedent
ium ad quam partem corporis tendunt minime pot
erit umquam spondilium nucha patiatur. Equi
so eo quod ipsum sciente passionem nucke
quomodo maneat facille notificabitur. Un dico hi
ca semper nervorum a nucha procedentium
membra in omnibus partibus membrorum currit
non minimum adiutorium. Verbi gratia. Si primi spon
diles patiuntur aliquando quinanciam et similia
fiat evenit. maxime cum pueris quorum imperfectis
fiet. ii. y. inferiori parte capitulo. de hac parte eorum
in quibus et qui in quinanciam inciderunt
huius accidia fuerit. Erant enim spondiles
colli in avius retorta. quorum quidem cor
pus in quedam erat erat plus in quedam
minus. In exterioribus etiam quorum lo
cum videbantur concava quibus tactus in eis
dolores sentiebant. Concavitas vero corporis
in quedam erat sub inferiori parte videlicet quod
dicitur. alias appellatur corporis nervo passio non veluti
malus acuta erat. Item ipsa concavitas
in quedam loco erat rotundissima gula an
nuda non extitit plana enim erat. Sed et tumor
sub gutturis et maxillis erat. non tamen quam apparet. In
nullo quoque istorum carnes molles tumide
fuerunt. sed secundum cursum nature in linguam
facille movere non poterant. maiorum quidem erat
in dolore solito et perinde existere foris videba
tur. Cuius vene visu apparebant. inglutiri
nisi cum magna angustia minime poterant. Eis
enim vinosius inglutire volentibus id per
nasum egrediebatur et quam per nasum lo
quebantur. Anhelitus autem eorum non erat
mitius et altius et in quibusdam vene tem
porum capitis et colli erant tumide. Qui
cumque autem horum erant. et tempora pa
rum calida et febris non suffocabantur nisi
cum aliquid inglutiebant. ut sputum vel aliquid
aliud et tamen non erant suffocati. Sed quibus
tumor erat citius et non in uno declina
ns latere. minime paleam effecti sunt. nam si ex
istis aliquis moveri conspectio aliis manifestato.
Quos enim in lax corporis vidi omnes sanitati red
diti sunt. Item in quibusdam tumor ve
locius dissolutus est. et in quibusdam vis

—∴ alias sed et in gutturis. id est in gutturis cutis. id est extre
mis nasi et gutturis. id est maxillarum alterutra
quas dicitur motos a musculo cuiuslibet
lacertorum necato. scilicet vel ergo latus ut satis erga mo
llificatum convertitur latitudine ad contraria que dis
soluta est contingit per asparagi. id est actibi partem
non in huius autem coniugatione nervis venientibus.
sed ex spondilibus que secundum collum ad colli paulo
minus prius quam secundum primam eius partem ergo dicitur nerv
us venientibus quia quinta coniugatione in
paciatur ubi alassium alatum habet regie est.

ad .xl. dies elungatus extitit quorum pl'
imi sine febre fuerunt multi quoque partem in
tumoris per longum tempus habuerunt quorum
pars ad cognoscendum apparata fuit in ute
videlicet et transgulate. Unum quorundam
cum sumata erat. Sanum enim et sinistro erat cum sum
acta pessime intrabat. Illis non quibus tumor erat
at tortus mollities quam patebant non
extruit in latere eiusdem tortuositatis. Set
in ea parte quam transisset ea cum pars ad istam
fuit. Quia in quid morte et facie apparebat.

Sin in inferiora maxillarum torti extiterunt
palias per quinantiam extitis non in toto cor
pore sic ei que fit per alias omnes cum ingr-
na venit solum usque ad manus. hi quo
que digestum et primum senuit quedam tamen cum
angustia. Illi non quibus tumor extrat in
tus expedito sedabant set sedatis febre-
tis hanelitus maior accidat simul et angustia
hanelitus. Cumque loquebantur sputum pro
silebant veniente tumidiores apparebant. Cete
rorumque pedes etiam erant fissimi. Inbus
cum fuitas magis durabant. quorum quidam
qui velociter non moram sunt graviores alius
in motu et instanto erat ceteri quorum de
quos novi mortui sunt. Duos quidem
simones ubi potenus ante interpretati sunt
in sua particula illarum particularum in qui
bus sunt ex parte dissicem interpretatus
sum. Quod ideo in libro [illegible] quam
tenus .v. in eadem quantita diuissequod
quantitam que nobis attestantibus raro acci
debat in multis venit videmus. illa vi
delicet que fit absque ulla gravis [illegible] inci
[illegible] manens. Item dixit hanc quantitam
sit nisi in prima vel sua spondilibus qui centr
ales appellantur. Item etiam testatur hanc pas
sionem [illegible] spondilibus fuisse non tamen acci
velit etiam que in sua spondili fit. Cuius enim pla
na est. Quia sit cum pars nuche superior vide
licet nobilior inferioribus. Unde quod dixit inferior
sa que spondili tanto inter actissimam ano
thoria [illegible] sanus [illegible] dyafragmis sub
quarta et quinta spondili in apice. Item
cognoscamus hoc velit dura [illegible] de hanc
[illegible] hanelitum. Non sunt angustia extit
te sanus cum sol' cum dyafragmate fissilam ac
to lacertorum inter costas extrinsecum dyafragmas ac
tionem inie ad iuvat nisi cum necessarium est ab stra
bi [illegible] est hanelitum sic actio superior
lacertorum non fit nisi cum necessarium est ut
magis multum aeris cum hanelitum attrahatur.
Unde albus a lacertis non solum in hoc fit
set et multa alia in libro de malo hane
litu scripta. Sub hoc autem loco nos in apice
asciam passionum interiorum membrorum. Et hoc
sunt .v. pro in recordare quod omnibus sunt li

brorum .v. de catenatoribus spondiles
inquirit que fuit in ossibus torsi torquen
tur in motu actus et fuit gibbositas que nunc
minimus .v. non credere spondilibus solum in
tus tortus lordiuos .i. extrinsecum appellant
quasi sunt in interioribus sequitur cum
actus in nervosis corporibus per crossitiem incede
loco ex cursum naturae extremitatem. set sequi
tur illud tortu que inter fit. Dicunt cum nosi
os .i. gibbos. Unde cum hoc minor actio non sit in
uno spondili torsum in eadem loco circum
datur. Sunt etiam actuum in duabus vel tribus
spondilibus continuis extrinsece. quod sunt eis
una aliqua maneat sana vel plures non sit
cavitas set gibbus. Item si actio sit
in uno latere dextro sinistro vel torsum in
eodem latere torquetur. Sunt .v. qui hoc in
ore [illegible] spondiles interius
Item eo durante tumore in uno latere omnium
est spondiles ad unum latus mutari. Et
sunt hanc rem quidam investigabile dixe
et [illegible] paralisim quod sunt in spondilibus
in fines unius extremis. Sed evenit eis in
aliquod latus motus. Cum dicit palisim
aut descendisse usque ad manus in quo i
nunc molliciam hoc non vel manus desce
dere videlicet in costam vel lumbum vel pe
des. Quod dico te oportet intelligere pa
nes nuche vementes in sua extrema. sunt
sit mala quod sunt una vel cum una. sic est cuius p
illa [illegible] nes pueri dicte dissiles apparentibus
nuche ea videlicet ab una vel pluribus spon
dilibus constructa passionibus cum in eia ac
cidentibus in utero sinistro ne lateris et spondi
libus torsi in motus in constrictis membris omnia
posita in fines sunt eam pane in uno latere
extrinsece solo [illegible] in motu et fissu-
ra pars in tota nucha est omnia membris eque
sub fissura est mollificantur. Quod sit in una
spondili mittitur ad exteriora ut gibbus
fiat aut ad interiora ut contineretur possi
est ut non noceat membris sub ea existenti
bus in motu sensu et possit ut noceat
sicut recordamur determinationis .v. de [illegible] in
libro de catenatione quia cum nucha torqu
eatur eo modo ut anglans non [illegible]tur
ut ea videlicet torsio non fiat paulatim set
subito et in uno loco. et sic ea fractura que
libet nervo noceat ceteris membris que sub
illa fractura sunt quod si paulatim et rotun
de torquetur sunt hanc rem illis membris
nichil nocebit. Torsura non spondilis ad
unum latus nervo noceat illis membris
ad que venit nervus ab illa spondili pro
cedens. quod plus fit in collo. et raro in
pectore et rarius in lumbo quia una quod n
[illegible] spondili que est in collo [illegible] equa

in

al' cavitas

al' extrinsecus

al' prima

est

al' in lumbo

al' et in a quorundam extitisset quandam
[illegible] putridam putantibus malum hoc.

al' et qui vero aliter [illegible] habebant [illegible] unaque in
dura fuit spondiles hoc dissolvebantur
hoc autem ad alterum trahebantur.

al. t. Nam i collo quod aliquantum spondilium coordinatorum
sibi inuicem patitur, differt porro per quod neruus ex
plicatur, secundum autem eos qui tenuiores plus quod quod altiori-
minus autem qui humiliori. in lumbis autem tot neruus exciditur

contrario
spondilli.

licet e aut ex utroque concauitate fiat unum
coniunctum quod tunc scalicet neruus a brevis procedentes.
sed ex ambabus spondilibus pectoris superi
ores sunt magis circum quo neruus ad eos
peruenit inferiores. non minus ad sup
iores autem spondiles femorum neruus omnis circa
secuntur. Semper cum in eodem loco quelibet spon
dil lateraliter mouetur non extenduntur uel
comfligunctur nerui quia nucha et nunc
eis recte cum mouentur. In collo uero quia
nerui procedunt ab eo de loco qui est in
utrasque equaliter medio spondili in qualibet
parte contingit accidunt in illo latere ubi
nucha torquetur neruum constringi et in
alio latere extendi. Set extensio nerui fi
at propter magnum apostema spasmus sequitur.
et constrictionem nerui sequitur mollicia eo
rum membrorum ad que ideo neruus dirigitur.
Cum hoc fiat unum est molliciam usque ad
manus uenientem ex quinancia ab .v.
certa accidere finiuus etiam ad manus a fine
colli descendit. quia per collum pectus est.
Vnum a spondilibus pectoris neruus ad ma
nus ueniens mine procedit. set ad loca quae
sunt inter costas paruum quoque nerui proce
dunt ex superioribus eius spondilibus.
Membra ergo facta mutatione extra in eis
spondilibus salubria manent et in sensu et in
uoluntario motu. Sene uero sunt magna
illic quia mouentur est latus cuilibet appe
llatis medio ex hoc lecti uniuersitatem quicon
que lacertus est eorum ad quem siuus n
ius a nucha procedit in collo extra et
medio patitur paciente nucha et neruo
ab ea procedente. Vos etiam scitis quot
sunt lacerti et ubi manent ex anotomia neruo
rum autem ea procedencium. sic ostendimus
uobis omnia que oportet nos intelligere ex actio
nibus spondiles dorsi sequentibus cum moue
tur interius. uel exterius uel lateraliter. dum
interpretati sumus librum v. de gente na
ture. hic etiam recordabor in ulterius cum quadam
breui narratione. Dico ergo quod oportet nos intel
ligere quia cum spondilium a suo loco ex
cuncium. aut est casus. aut percussio aut
costiones extra naturam in neruosis corporibus est spo
dilibus et nucha. uncinis. et in uteris extendo
ens illam costiones duobus modis est.
Vna propter naturalem rem. i. propter quod liber me
brorum corporis. aut propter ire extra naturam. i. apostema in
corpore nascens que coadunata ab. v. in uno
nomine nuncupata sunt. i. indigestum apostema quod
est pacienti in illa mutacione aeris aduenit
ea que scripta in secunda particula epydimiarum in
telligimus esse lacertos qui sunt propter spe
spondillem colli posita lesos. etiam in qui
busdam locis uicinis fiunt apostemata uel
necessaria. Semper dixit cum sputo digesta sanantur
apostematibus digestis. Unde si uolumus inqui
rere cum etiam quinanciam appellauit passiam in
telligimus hoc nomen fuisse inpositum
propter quandam passionem hanelitus. passio enim
hanelitus in sinancia acutarum ulla passione
pectoris et pleuresis quia in hoc actiua quinancia
ac diuersantur ab acutis periplomonie et
pleuresis. Item sequinancia homines sinauit
angustiam in faucibus et ingiuture illam
in pronosticis intendit esse passio. que causam
angustiam hanelitus ingiuture et fauci
bus facit esse quinanciam. Dicit enim passio quae
sucubeti appellatur. i. quinancia pessima est
et mortalis. eam intelligit quod in ingula nec
in collo apparet cum quod est magis color eius hanc
linea ordinate sinatur. quia hec quinanciam
suffocat et occidit prima. uel secunda. uel tercia. uel qu
arta die. Si uero cuius tumor et rubor
apparet ingula mortalis quidem est. set tardi
or prima est. Item illa cuius rubor est in
gula et collo diuturnior est et salubrior
ceteris sequentis. et maxime ex hiis euadit
hiis rubore in collo et pectore sicut isipila
non reuertitur interius. Cuius quidem in
ba ostendit esse passionem nobis in hoc loco exem
tem hanelitum nocentem quinanciam uo
cant. quia antiqui menechini a sueti erant
passiones hiis locis nascentes sine ipsum. uel
siscenam appellare. uel .iiii. uarias species huius
passionis. i. cinathi mechi et carasimechechi
cum rerum negligencia studium nominum
aduenit. Semper medici huic passioni .x. nomina
inposuerunt. dicebant enim .lxx. .iiii. nomina si
gnant. .iiii. species huius passionis. Et oportet
eam figures et deus. hanc quoque passionem
quia modo diximus et uel barq. v. in secunda par
ticula dixit epydimiarum. pretermiserunt. Cuius
.iiii. species ostendimus uobis. dicamus igitur
primam esse quando apostema ingulla fit. gulam autem
intrinseco conuiuii quod est sub ore usque ad ex
tremum gutturis. Secunda est cum tumor non apparet
ingulla nec in ore in aliquo loco extremo
rum in firmo suffocationem in faucibus sen
ciunt. Tercia quando exterius ingula tumor
est. Quarta est cum exterior et interior pars
faucium patitur. Est et alia species cum passio est
in collo quam dimiserunt et neglexe
runt. cum est cum spondilles extra mouentur.
Exitus quarum alia fit cum lacertus qui est sup
spondilles introssatur extra naturam. aut con
ciunt in eo apostema. aut dum mem cum eo patitur.
Et alius lacertus qui coadunatur meri cum
guture. Et aliter lacertus qui est proprius
in aperiendo guture patitur. Hae omnes
passiones generant diuinationem hanelitus ad suf
focationem tamen mine uenientes. In quibus in finem

sub

f. uenient

.f. non procedunt nerui inter costas
exteriores.

No

species
... q.

al. ...

ducta fit et singultientibus cum dolore qui
maxime fit cum dolore et qualiter quando bibuntur
ad nares descendentes. Item aliquando apostema di-
latatur et generat tumorem in lingua
et gula propter colligantiam, sicut Y(pocras) in suo libro osten-
dit. Unde in hoc loco non est necessarium ostendere quod
lingua patiatur propter colligantiam. Nam
lingua paciente alia actio impeditur. Ca-
pitulum iiii in quo agitur de partibus nuche in
quibus continetur pectus et dyafragma et liber de om-
nibus eius passionibus usque ad annum. R.
Et in hoc loco volumus ostendere illas
passiones quibus una actio impeditur et
loca infirma sunt plura que non possumus
discernere nisi cum consideratione actionum. Unde omnis
impossibile est hanelitum pati nisi aliquod isto-
rum sensuum patiatur aut per se aut propter colli-
gantiam. Quare quia instrumenta hanelitus
sunt multa et habent secundum numera non pauca
numero et necesse hanelitus patitur colligan-
tie eorum instrumentorum oportet in hoc loco misce sunt
aliquo enim ut multum investigante et
inquirente cognoscentur utique loca
que patiuntur ut sunt partes infra cer-
ca aut propter colligantiam. Primum ergo dicimus
quia de sola quantitate hanelitus possumus
intelligere loca infirma et partes eorum.
Verbi gratia si infirmus totum pectus cum mo-
vet cum hanelaverit, aut actio quod movetur
usque ad furcillas ascendit et latitudinis usque
ad extremitatem spatularum et retro
usque ad dorsa spatularum, dicimus hunc ha-
nelitum tres partes ostendere. Una nimia
est caloris et pulmonis et cordis incensio. Al-
tera nimia angustia in instrumentis spiritus. Quarta de-
fectio virtutis lacertos pectoris moventis.
Unde visio huius hanelitus conversos in
nobis oportet primum inquirere pulsum. Pulsu
enim multitudo caloris ostenditur, sicut dixi-
mus in providentia pulsus. Deinde per-
scrutemur utrum hanelitus an sit
mistus et impetuosus et subito ac nimia
sufflatione. Tertio pectus inquiremus
in eius videlicet tenuitate. Quod si inve-
nimus incensum pectus firmabimus
illic tria que significantur ab his signis
ibi nimium calorem ostendentibus. Cum sit
etiam alia signa scilicet rubor in facie et incal-
is et incensio in capite siccitas et aspe-
ritas in lingua, ~~in lingua~~ in fimo seu ig-
nea ustione cum burri manu tangitur. Unde
si incensio non erit fortis pectusque nimis
dilatetur ostendit quod aliquid locus gutturis
est infirmus aut pulmo vel pectus sunt
pleni nimia humiditate aut quod liber apostema
in quo est ortum est illius videlicet spi-
que in sibi allocavit loca non gutturis imp-

tatis ostendimus. Et que partes vicis fue-
rint propter colligantiam que per se patiuntur. Sed
loca pulmonis et pectoris aliquas interpo-
sitas diximus. In hoc enim loco
dicendum est de parte nuche quotiens ipsa sit
et de ea que dicitur de spondilibus. Hec enim alia ci-
tingit propter cerebrum. Nam nucha non recipit
eam formam virtutem nisi ex cerebro
sensibilem videlicet et mobilem. Plurimum
enim propter solam nucham contingit causa in
se patiuntur propter malam complexionem patiente aut in
toto aut in diversis partibus eius. Quam
malam quidem complexionem medici investigave-
runt nec advertunt plurimum videntes in
partibus quibusdam adeo mollitiam
eos pati quod non possunt digitos ma-
nus in quandam penam movere. Sed
licet hec ita sit hanelitus tamen eorum cum ceteris
lacertis pectoris manet sicut fuit. Calor
quoque intensus non cohibetur eos magnum
habere hanelitum. Dicimus etiam alii pre-
sentialiter ostendam similiter violentiis enim
hanelitus non fit nisi cum solius dyafragmatis
actione cum sensus aliis non disturbantur custo-
dita sua virtute sua et forti. Sed et cum dy-
afragma defecerit non potest hanelitum adeo
ut oportet supplere. Unde et lacertis inter costas ex-
istentibus adiuvatur qualiter aliquo in lacertum
alteris plus trahere violente actio dyafragmatis
adiuvatur alia actio in superiori suo latere
existente et extremitatem parte huius lateris spa-
tularum moventur ossa. Quoque cum
aliquem videris omnes partes pectoris mov-
ere et aerem sepe et continuo per nares in-
vitum trahere, et magis investiga et in-
quire sui pectoris dillatationem et etiam
narium extremitates que folia appellan-
tur. Videbis enim folia ipsa constringi et ad-
iungi et plana fieri. Pectus quoque modice
dilatari et dilatationi. Que est etiam
ssima febre non assimilatur. Virtus tamen est
sana et pectus tamen forte manebit. In pe-
acutis autem febribus pectus nimium dila-
tatur. Item eadem dilatatio non assimil-
atur eis qui magnum hanelitum propter
angustiam spiritus habent, sicut contingit in quin-
ancia et catarro multo subito in pec-
tus descendente vel in multis similibus existen-
tibus sicut in pipleumonia videmus. Nam peri-
pleumonicorum hanelitus magnus est conti-
nuus et spissus, quia de sententia omnium lacer-
torum pectoris cohibetur infirmum omnes partes
pectoris dilatare. Similiter et per eclampsiam eorum
quod fit per ... eorum dillatatur cohibetur.
Sephycus vero quia sua parte intendit
aut se de fortiter sui dyafragmatis patitur sen-
tit. Unde coactus est movebat lacertos

quo fit hanelitus. alii a diafragmate. alii a lacertis pectoris. unum ab alio adiuvatur

al' indignitate

fiunt

qui erant inter costas et alii sunt contra lacer
tos. Et eo aliqua contra sub ypocondria
subcincta solum dyafragma in suum anhelitum su
ffiacebat. Causa est de forte fronis autem est propter
forte lacertorum dyafragmatis autem propter de
fectum nervorum ad lacertos illos venien
cium autem utrorumque de fectum. Causa
de fronis diffectum difficile repu. Vidi
quoque hunc hanelitum in quodam homine
eo quod ab eo sub ypocondria fortiter erat p
cussus morique preparatus. eo quod dy
afragma apatum erat. Duo quidem sano
existente de sub in dyafragmate mansit.
Vidi quoque alium per ypocondriam habe
fortem animus cavus per egritudinem
interius et exterius quem sensum habe
bat sanguis causa cubitum usque ad digitorum
extremitatem descendebat cum modica lesi
one motus. Item alii ex hac causa de fectum
inciderunt causa quia nervi apo frequens loco exeu
tes qui sunt infra costas paciebantur.
quorum quidem primus est maior et
cum alius nervus sunt cum miscentibus unius
lus duas partes illum videlicet que undis hic
manochio. Vadit cum usque ad digitorum
extremitatem per trachea brachii comicum
catem penencius. Sed illis at nervus subtilis
est usque cum alius nervus miscetur. Sed vadit
subcute ascellaz et subcute etiam anni
pervenens. In eandem autem se dividit
interius et exterius. Et tamen ex hoc pa
ne velociter curatus fuit in ipso non hominem. ner
vorum apposita in ipso et ipso loco medicine que
sunt inter costas. Sicut et multos alios
mollicam in utroque pede paulatim ha
tes sani facti sunt cum medicine sup femur apposita
in eadem loco per que nervus a nucha ad
pedes transit. nullo tamen in pedibus apposito.
passio cum non erat in extremitatem pedum set prop
ne innucha. Item alii huius magis. x
a parte sup inguine in superiori parte co
xe que iuncta est huic loco in quo qui
dem a parte inferiori coadunabatur qui ma
picus sunt medicum nudam pedem acume
multa et alius corporibus. pes tamen eo sanitati re
stitutus est quam motum remansit. Unde non arbi
tratus sum quod quedam duricia ex illo
a parte in nervus ad pedem eundem descendente
tibus remansisset. ordinata ergo huic pa
ni medicine et in loco quo duricies veniebat
apposita sanus factus est. Unde oportet unu
intelligere ibidem omnia que dixi de pa
tibus fieri et totius corporis. Cum enim ali
quando accio aufferatur aut defecerit arbitramur
passionem autem esse solum in nervo accidentem illam
facientem aut in eius lacerto. Unde cum inmu
lus nocumentum fuerit accidentibus non in

uno loco exeuntibus sciat omnis lacertos il
lius loci propter quedam necesse manere lesos
aut propter lesionem unius nervi omnibus suis
ipsis lacertis accionem necesse inpendentis.
Quidam enim piscator in quodam flumi
ne moratus est adeo quod omnia anus sa
ne vesicam et anum dant ea infrigidata sunt. Un
de ut et ego vidi voluntarie egrediebantur.
cum tamen curatus est cataplasmate apposito sub la
certos in quibus eadem accio erat. Alius similiter
maiori causa id passus est. fuit tamen sanus per
longum tempus cum magis labore eius tamen pa
tent in nervo a maiori osse caudam pro
cedente. Et dixi itaque dicam me
posimo ad hoc convertente quia scias in
unumquemque nervum a nucha procedentem
ad que membra veniat cognoscere per certo loca
infirma penitus agnoscere. in ipsis enim operi
bus medicine hec probavimus. Nam plures in
firmos hoc modo curatos sanare vidis
tis. Et multa medicine ignorantes fricant ma
nus et pedes una fricatione. et cum causa a medicine
die et nocte locum quidem passionis di
mittentes. sive sit in nucha. sive sit in quo
dam nervo. et non solum in pedibus et manibus
hoc faciunt. Sed etiam capiti quorundam causa lo x
cepit hanc calefaciunt ut pustule in eis
generentur arbitrantur enim sensum capitis
ex hiis restaurari. Duos tamen loco passio
nis penitus cognito curavimus. Set
loco passionis exterius accidentibus et exspina
palibus certis ex uno quoque perquisito co
gnovimus. quorum unum vidi dum. Qu
dam nimium a pluvia et vento tactus in
timere coepit primum capitis huius infir
sum adeo donec infirmatio usque ad collum
descendit. Unde nimiam in eadem loco si
sic sanitatem. Dicitur quia sciam quattuor
nervos a parte spondili tertii in capite ascen
dere ut cutis capitis sensum accipiat
ab eis intellexi locum passionis quem velociter
curavi et cutis capitis sanavi cum eo. Set in
illa interius parte cutis exterius ignoran
tes dimittunt locum passionis quem ad
possent curare et martyriis infirmum
afficiunt. Nam videtis vobis ostendi quosdam
nervos qui radices quedam a nucha
procedentes et quosdam ab eis dividi x
sic radices ramorum arboris dividuntur. que
dividitur prout in quodam loco
plus. et in quodam minus. Itaque in
tor quosdam anothomistas non cognoscen
tes hos nervos cum semper investigent aut sen
sus et alium motus et alium utrumque. sunt sensus
et motus in mollicia membrorum aufferan
tur arbitrantur enim partem nervi dividi
in lacertos et eius reliquiam cute ingredi.

Al.: cum igitur videris hominem anhelis quod pa
bus renans operantem non enim spisse spiramitem
sup sanitate de pulicontica. id est magnitudinem
dyastoles. id est dilatationis thoracis et primas na
si et enim has cum inveneris sufficientiam. id est quod haben
tem. et dyastolem. id est dilatationem thoracis p
nam operantem.

Al.: ego vero vobis ostendi mulierem quedam quod
in spinam spinam vel radicem habuit. qu
edam autem vel exterius magnus absciscat ma
nam medicus ex spina.

recta

id est causa cuiusdam spiritus malitie hanelitum.

propter hoc cum medietatem illius divisio in lacerto fit magna, parva erit nocumentum utriusque. Sicut pars manet sensus medietatem membro. Sensum enim non est magis virtus necessaria motus, quia multum ei virtutis eius petit auferatur. Nam invenimus totam manum vel pedem ex uno lacerto moveri. Unde aliquo accidente infirmitatis medietatem lacerto contingente ut sua actionem temperat non valeat fuerit ipsa membra sine motu. Virtus tamen sensus que notitiam accidentis illius lacerti cognoscatur salva manet, quia non est necessaria ei foras virtutis. Pati enim minus immo magis existit in debilibus. Insaciendo vero dolore accidentis advenientem parva sufficit virtus, quorum causa sicut volumus intelligere sufficiat nobis. Sed quidam ablato sensu et motu quod manet cum unde fiat sic determinaverunt, quod melius esset sicientibus. Alii vero hoc videntes visu indubitatem sine investigationis dixerunt hanc speciem mollificationis numquam fuisse ut sensus auferatur et motus permaneat. Nam quidem se ab actore artium elongaverunt et intentionem sectare monstraverunt, et non apud eos comprehensibile et investigandum esse manifestaverunt. Dico eos certum minime in multis rebus in suis libris appositis quos testantur se vidisse ipsis. Si per se opinionem adeo manifeste venientibus multi etiam pariter dicant se numquam vidisse que continue ab his videntur.

Capitulum V. in quo agitur de notitia passionum que cognoscuntur per eiectionem sanguinis ab ore. Rubrica.

Alius quidem et quam concordia inter medicos existit quod sanguis de meatu isto saliens cum vomitu egrediatur, ascendens vero de membris spiritualibus exeat cum tussi. Ferendo locis gule et tunc fiat cum screatu. Sic sanguis manans de ore cum sputo egreditur. Nam testamur nos multis in quibus vidisse quod subito angustiata de capite sanguinis descensione maxime si in interioribus tunc erga gullam fiat egressio eius cum tussi. Sanguine enim inguttante incidente tussis fit. Unde oportet nos visitare hac passione ut cum versi in nobis valde perquiramus ne arbitremur eundem sanguinem ab interioribus spiritualibus esse. Sic quidam falsi in hoc loco arbitrati sunt. Quia quidem arbitrantes coacti putaverunt falsa esse que apud medicos antiquos sunt. Nam sanguinem hoc modo exire malum et periculosissimum esse dicunt pulmonis enim magnam passionem esse significat, quia non videtur ut subtiles per vias venas corporis separate et possible est multum sanguinem cum tussi subito exire per [illegible]. Quando vero sanguinem descendentem sentimus significat exire tardo et modicum cum tussi. Et postea videmus nullam tussire et subito tussiendo exire, neque fluit propter casum alti loci neque propter sepissimum casum palestre neque propter gravem corporis sic eum inceptum arbitrantur sanguinem illum fuisse propter rossionem pulmonis. Nam multi hanc passionem habentes partem habentes pulmonis eiecerunt cum sanguine. Unde in sanguine egrediente inquirendum est an in eo sit spuma. Spumositas enim sanguinis certum est signum de pulmone venire, sed an anulos pulmonis eiecerit vel partem arterie vel venarum vel corporis pulmonis. Non enim horum in sanguine de pectore fluente reperitur. Sic et in fluxu sanguinis de pulmone nullus dolor sentitur, quia duo soli nervi ex sibi cibus adherentes veniunt ex sexto pari nervorum a cerebro procedentium et dividuntur per superficiem pellicule que ab eo operitur. Interius minime penetrantes. Pectoris vero sic videmus multos nervos intus et multos exterius habet. Ideo dolor cito sentitur. Est etiam lacertosum et ossuosum. Pulmo vero quia mollis ab ictu doloris lubricatur. Vulnerato ergo pectoris extenditur et confortatur, pulmonis autem mollificatur et minuitur. Unde cum aliquis in qualibet parte pectoris sentit dolorem et sanguinem non multum neque rubeum tussiens eiecerit, sed nigrum et iunctum sanguis sugge no cotissius manaverit procerto sciamus pectus esse infirmum principium vel se. Sanguis autem exiens per pulmonem ascendit sicut exire videmus saniem inter pectus et pulmonem coadunatam. Similiter invenimus pleureticos coloratum sputum eiecere. Quando vero sputum inquinata particula manifestibus qualiter in his ascendit et eiciatur. Nam in hoc loco oportet me dicere etiam unum incepi et hoc modo imitatorem vulnera que sequuntur eiectionem sanguinis hec enim vulnera pulmonis fiunt in pulmone. Unde quidam existimaverunt ea incurabilia esse. Alii vero dixerunt diuturniora fore. Sed pulmonis vene in pectore cum separantur et sinorentur solidantur tamen et sanantur. Vulnera vero pulmonis et sidinatima efficiantur et in quibusdam corporibus sanantur quedam per se remanent et indurentur. Unde per longum tempus parva quidem occasione discoloperiuntur et vulnerantur. Sicut per aliquando quidam eiciunt ea que in vulneris corticas appellant et per vias guttas sanguinis. Sed hoc est de vulneribus in pulmone et in aliis locis corporis existentibus, quod tamen de menstruis fit cum vomitu. Sanguis vero quod a renibus et vesica descendit exit cum urina sicut ab intestinis

diebus

i ipsis locis mittam. nam 2 sanguisuga

et

vadit egreditur cum egressus fuerit sanguis. Ab intrinsecis spiritus exiens in pluribus est ut exeat nisi solidos cum tussi. Item sanguis cum emunctione aut excreatione sanguis egreditur et fit multis continuus absque dolore et gravitate capitis necessaria in eo exeunte. nec percussionem aliquam habuit. Contingit per qui tere totas nares et foramina que sunt inter nares et os. quasi in hoc contingit propter sanguisugam in primo die non apparet. sed in secunda die morans apparet parum non satis nec. Similiter cum in secundo adveniente pro videri egressio sanguinis fit. Sanguis enim ab his locis exiens est subtilis et eruginosus. sive fuerit cum venerit sive excreatione.

Similiter si fuerit a loco quibus visis in inquisitione infirmi componere et de preteritis interrogato infirmo potes cognoscere. Vidi et quando est. Nam in quodam tempore quendam cum vidi sanissimum in corpore exeuntem habentem sanguinem vomuisse. Unde interrogavi eum qualiter ex preteritis diebus dietaretur: tunc ille quadam quidem nocte bibi aquam ex quodam lacu in qua illatam turbida quam fuit. Quo audito diens quesivi an in eodem loco sanguisuge invenirentur: tunc ipse talia manifestius dixit sibi in esse sanus effectus est. Alter vero simili modo experiens narravit michi se quedam tempore in quodam lacu cum quibusdam sibi equalibus lusisse et inquisivi eius naribus in eorum foraminibus quoddam sanguisuge aspexi. Capitulum xi.

in quo agit de nocumentis membrorum spiritualium scilicet vocis et loquele.

Multiplices nocumentum vocis mihi nobis manifestantur dicta debere intelligi esse magis nisi actionum et superiorum ablata non sit. Unde quia vox et loquela non sunt idem volumus ipsum in hoc loco studiose repetere. Vox enim est actio vocalium instrumentorum. Loquela vero loquitivorum instrumentorum est actio. Sed nobilius in hac actione est lingua quam pulpe narium labia et dentes adiuvant. quod quid et sine ipsa dicitur cognominis. bonum est tamen id iterum repetere.

Vocis autem instrumentum est guttur et lacerti quibus moventur et nervi ipsius lacertis virtutem et a cerebro inferentes. Lacertis igitur gutturis aperientibus et constringentibus motum nullum habentibus omnino vox aufertur quod fit dum quoque modo moventur aut motus eorum sit tardus aut tremolosus fiet nocumentum eorum secundum unam quamque speciem. Similiter si motus eorum sit cum spasmo vel

est contractione quod situs eorum sit in quodam corpore defecerit aut propter parum in se ipsis existunt aut propter nimium pariter eos moventis. Vox tunc erit debilis et parva. Quando vero siquidem aliorum gutturis moventium patitur vox mediocriter nocumentum habebit non enim aufertur nec privatio fiet.

Unde sicut lacerti quibus guttur constringitur et quibus aperitur sunt nobiliores et maiores propter omnibus lacertis moventibus guttur. Sic nervis ad lacertos gutturis moventes advenientibus superius reversi sunt nobiliores enim videlicet qui sunt pars sexti paris nervorum a cerebro procedentium sicut etiam ceteri nervi sunt qui sunt communicato illigati inguantes ab his tamen ab illis differunt. Etenim a sexto pari inde dividuntur in collo. Sed dum venerint ad locum pectoris. Revertuntur. Sextum par totum videtur anteriorum cyrurgicorum ignorantes maxime est. nervi vero superius conversi plurimi magis et divisim ab eis ignorati fuerunt.

Item alii canalibus pulmonis magnum nullius habentibus aut unum eorum nervorum aut plures inciderunt. Sic sitem ipsis hac in re operantibus infra neur: vox a cursu suo donec calefiant procul dubio deficiet eis enim calefactis ad suam consuetudinem naturalem revertitur.

Item alii vox in suo acumine et magnitudine ledatur gule gutturis existentem nequeunte impediatur pellicule etiam gulam et guttur ~~inde~~ dantes finiuntur in sidantur habitant vel nec habitat pallam etiam cutaneis ex capite descendentes voca preterea hac item in re nocere potest sic et ingenti clamoris garrulitate fit implicationis gule et inguatur parva quedam que quasi tumor est.

Sed apta quod fit in lacertis interioribus gutturis existentibus palam est quia nanantiam generaverit. Et qui navitia est morbo nocens voci et hanc habitu. Similiter etiam dico si ille ex ..., ex causa nam si in intrinsecis spiritus exierit vel si deteriori ab ea per ista fiunt. ... innocentia et pellicula canalium pulmonis eorum anulos cingentes circulavit qui sunt quasi fingebit nocumentum in brancha et vocis sis ponunturs in anteriori parte sic prius dicta moveantur.

Hec tamen panes os vocis proprio instrumento patiente efficiuntur sui sunt propter ea in eo ipso per se sui sunt propter colligantiam. quia nulla dicta est inter hec ad presentem sermonem.

Item alii patitur vox et proprietatis eius in eius auferatur causis aut magis que

cerebrorum est genus in libro de voce ti-
tulato ostendimus. diximus esse aerem qui bra-
chium exeuntem. habet quidem nomen ins-
ufflatio. Insufflatio autem est aer cum mul-
ta quantitate ad exteriora subito veni-
ens. causa eius fit causa accionis lacertorum inter
costas existentium. Similiter magna vulnera
in pectore utrumque ... lesis vel moli-
cia primitus fiunt branchium ali ad
medium deducta et faciens vox media
efficietur. Item vocem ledi in apoplexia vel
stupore. epilepsia vel congelatione fit propter pri-
vationem voluntarie actionis cum autem quia pos-
terius nuche patiuntur aut quia cerebrum cum molestatur.
Operationes sunt .4. actiones una sequens aliam .i. ex-
ire aerem cum branchium. flatum sine sonitu fl-
atum cum vox et loquela. Unde prima bra-
nchium actio non lesa exeunte fuit et alie
.iii. cum eius necessario pacientes. set cum ultima
patitur cetere non patiuntur. Sicut autem secta
nervorum habent actiones posteriores lesio-
nem habebit quia actio secunda necessaria actionibus
prioribus. similiter nascitur dum actio non que-
rit cum illam nocet. Similiter in aliis cum bran-
chium aut cum uno latere pectoris aut cum
utrumque non exeunt suffocatio amissa vo-
ce actio generatur. In uno tamen latere pectoris
impeditis voce et branchiis medium
aufertur. Utraque hec etiam actiones propter bra-
nchium medie existentes medie efficiun-
tur .i. flatum sine percussione et flatum sine per-
cussione quod si branchius suavis fuerit
insufflatio sit corrupta tres actiones propter eam
existentes corrumpentur .i. insufflatio et per-
cussione vox et loquela. Item voce pa-
ciente necessario et loquela cum pacietur propter hoc
si cognoscetis lacertos has actiones faci-
entes invenietis qui horum lacertorum patiuntur in se
ipso vel propter colligantiam habent in nervis.
Quidem si oblivioni estis eorum que in anothomia
vidistis in particula quarta cum respirationis et
in particula quinta cum vocum monstravi hoc re-
miniscentes mentes extrinsecus reduci. ipsa etiam
in sexta particula de anothomia nervorum cum
lacertis monstravi. dicens quod existimat ae-
ris branchium fit cum actione lacertorum
pectoris cum prehendentem autem et insufflacionem
existentem fortem expirationem proprie est
cum lacertis gule. Vocem autem cum lacertis
gutturis atque ligamenta vocem dividit et na-
tum fit in virtutua in loquendo. Item et
loquela dentibus et labiis et naribus adiu-
vatur. superius etiam foramine paulatim
et una prestant huiusmodi adiutorium. Item
ligamentum sit temperatum est. Et ta-
lis vero et muti et similes horum in sermi-
one errantes nocumentum cum hunc in

quadam parte instrumentorum loquele.
Quod autem est in existentia formandi autem
postea fit. Similiter quibus foramina narium car-
ne aut quolibet nascentium oppilantur
et quibus aliqua excellentibus anterioribus
dentibus et quibus labra sunt parva. Quo-
modo fiat vox subtilis et cetere par-
tes vocum fiant raucitas et gravis vox et
aspera et obscura tamen sufficienter in li-
bro quod vocem tituli. Capitulum vii. in quo
agit de nocumentis partium pectoris et pulmonis. R.

Quia mali branchiis impeditis nuche
partibus ostensa non volo illorum que illic
dixi presentialiter recordari. ex ea que il-
lic revelavi in hoc loco penitus peravit sum
precor ut eorum que in anothomia vidistis
ostensa .s. lacertos pectoris moventes recor-
demini cum nervis etiam ad eos venientibus
Namque dum ad aliquod malum branchium
habentem interest istis inquirere primum
an omnes lacerti pectoris moveantur an
solum hii qui inter costas sunt et utrum
moveantur superiores lacerti an cum la-
certis inter costas dyafragma moveatur
quod si omnes sint inmoti. Unum horum
trium que dicimus sciatis adesse dum in-
quirite que ex illis rebus tribus erit et corporis.
Sicut non omnes ad alium nocumentorum veniunt determi-
nationem et secundum hanc diversitatem inve-
stigantis intelligenda. Verbi gratia si quidem
omnes lacertos pectoris movere ita ut
extremitatem costarum et spatulas sursum
levet videtimus. dicemus huic unum
horum trium procul dubio habere. aut de fortem
virtutis aut angustiam meatus in intrans
et exeuntis aut nimium calorem in corde
et pulmone. Duorum quidem duo sine
dubio invenimus tertio tamen omnes reprim-
Unde hiis tribus eger cito mo-
rietur. duobus autem eorum insimul existentibus
difficulter sanatur. Sicut est unum et propter
hoc dicas eger aliter sanabitur et aliter mori-
etur. Quod si sola virtutis de forte fuerit
vadit addita gravia lacertorum eos videlicet mo-
vens. quia non potest unum genus tamen eo-
rum fortiter movere. Si nam si solum dyafr-
agma virtutis dum in sanitate erat sufficienter
cum movet. non erit necessarium lacertis inter co-
stas nec superioribus lacertis motum dare.
Set quia de forti est movet medica mo-
tione in hora non sepissime nec multum iterat
omnes lacertos sed horis singularibus studiose
se corda adiungit. ut alias significationes
possitis scire. Cum ergo nimius ca-
lor fuerit coadunatis in instrumentis spiritu-
alis in suo branchium omnes lacertos
pectoris commovet velociter sepe et fortiter

ꝯ. q paruitas labiorum impedit locutionem.

— perficiant.

— al(iter) h(abet) humeros.

cū calor ipse absq; de forte uirtutis exierit.
Sumitus aūt de forte nō fit uelocem motū
nec spissum. hoc tn̄ fit cū absq; incensiuo ca
lore fuit nec pectus longū dillatat. Qu
ibus sic exeuntibus quedam ei solum accē
est. cū banelitus deterior ꝓpter nimiā calor
is adbustionem exsistit. quia omēs lacerti
pectoris mouentur. peior aūt eis quibus
ꝓpter callorem semp augmentatur in magni
tudine et spissitudine et uelocitate. quia
aer cum banelitu in eo exiens fit cū insufla
one calida ebulienti. In malo uero ban
elitu qui fit de forte uirtute aer sine insuffla
tione oris preter semp egreditur. Nares
etiam pulpas earum ipsis aerem attrahen
tibus constringi et dillatari uidebis quod
est magis signū inde forte uirtutis. In ma
lo uero banelitu ꝓpter angustiam spē i
strorum totum pectus ad magnū spaci
um dillatatur. cuius dillatatio uelox et
spissa et exitus aeris fit sine insufflatione.
Qui sibi hec duo .i. calor et angustia spū
alium instrorum cū iungantur. sic con
tingit in periplōia maximus banelitus
et sepissimus et uelocissimus nō suffic
eis iam erecti sedere desiderant. Nam i
hac sessione sentiunt dillatationem totius
pectoris eē faciliorem. quia ipsis iacenti
bus pars pectoris sup aliā partem inca
dit et partes carnositatis pectoris ossibus dor
si coniunguntur. quare cū ossa dorsi ipso
erecto sedente dillatatur pectus ascendo
et nec pars sup aliam partem cadat.
P. item banelitus contingens ē qui spi
cium pleuresis habent plenum cacario acci pi
de descendente. uel in q̄. de uicinis locis fl
uente. differt aūt ab illis banelitibus eo quod
nō fit cū insufflatione. nec calis aer adeo eg
reditur. Similiter quibus inter pectus et
pleurem nimia sanies aduniatur qui em
oroya dicuntur totum pectus eleuant. sed
cū insufflationem nō habent. nec ab eis calis
aer egreditur. nisi cū acuta febris eos se
quitur. Vnde hij uelociter suffocantur ꝓpter pa
ssionem ipsam et quia uirtus eorum iā est
de facta. Nulli uero quibus uix in peripleumonia i
acent aut fiunt per periploīa. aū orthomosi
ꝓpter in periploi uniuersitatem uirtus custodita ē
et si in quedam corpora apta ad maiorandum
... habent pectus uirtute dillatabitur. nec
aerem multum semel attrahere ualens. sed
pectum sibi allicere sine insufflatione conā
tur quod tn̄ nimium calorem habentibus
est proprium. Item quinancia habentes
hoc patiuntur. sed tn̄ spiritualibus orum ang
ustia nō est in concauitate ad quā aer cum
banelitu ducitur. Sed minus quibus aer

hū generatur. Et nō quibus uulnera aū nim
ia in concauitate pectoris uel pleurie exsistit.
guntur et canales pulmonis in sua qualita
te absq; oppilatione habebunt. Sed tn̄ quia
habent angustiam in concauitate q̄ aer inspi
ratione adducatur cuius est pectus nimiū et
maxime dilatari et prima aeris aduocos ad
uit. Unde cohibentur uelocem et spissum
banelitum habere. Porro ante omnia uolo ut
recordemini et perquiratis diuersitates mag
nelitus. duplex enim est alia enim fit s̄m q̄nti
tatem dillatationis pectoris. et alia s̄m quan
titatem multitudinis aeris cū banelitu
intrantis. Scis quippe nos nō posse cor
recte recordari que a quibusdam ante me
existentibus ignorabantur. tn̄ eidem uobis
manifestare uolo. Scda quidem eorum
que ab illis dicebatur. scilicet spiralis est. sed
ea que .y. nō diuis nec difiniuit in ostensis
meis moueri banelitum melius quam
possit dici. nec ab aliquo post eum eue
niente diuisa uel diffinita. nec ab eis que
minus in ipsis continebantur cōplissimo
lo uobis q̄ quedam recordationem et neces
sitatem manifestare. Ergo qui nō habent apa
nec aliquam erosionem ex natura nec angustiā
in instrumentis spiritualibus et malus banelitus
in pacitus febribus eis contingat. quantita
tem banelitus s̄m quantitatem dilatatio
is pectoris habebit. Sed quibus in spiritualibus
instrumentis erosione uel angustia ex natura sine
incensiuo calore exierit. pectus maxime di
latabitur. et attractio aeris nō solum minuit
dilatatione pectoris aū ualet. sed etiam quan
titatem solum banelitus minoris. Vnde si
ni diffone et dione dico magnam pecto
ris dilatationem cū raritate uicem unā pas
sionem significare. Quo eē ne errorem
incautis mittem huic operi finitur ad
bibentes. Non enim arbitrium nos decet ban
elitum per omnes lacertos pectoris com
sistentem uirtute deficiente eē eum qui
magnus nuncupatur. Nam in quadam
corpora huic banelitum suspensum uocauit.
Inueniat aut hora arbitratus sum. ypocras
intendere altum banelitum eē cū aer
inferiores partes pectoris eleuantur. cū
dicit quod pulsus magnus etiam cuius
motus est prolixus mentis alienationem
ostendit. Similiter cū dixisset magnum ba
nelitum intendit eum qui multum aer
attrahit quod duplex possibile est. Vno modo ut fi
at sine superiorum lacertorum actione. alio ut fit
cū eorum actione. cū plurimum lacerti inter costas
existentes sua actione faciunt et dyafragma opo
em operatur et pectus ad spatio suum locum
dilatatur. Vnde actio superiorum lacer

al' t. quod aūt inspiratur nō solū deficit a
ꝓportione que s̄m dilatationem. s; et quod s̄m naturam
inspiratur. sine contractione pectoris in
am determinat dispositionem dispositionum mag
diastole .i. dilatatio thoracis raritatem as
sumens. Quare nec errorem erc.

torum non est in auxilio cordis necessarium quia ipsis adiuu-
antibus multum aeris trahatur non enim est
necesse multum aerem attrahi. Dixi in particu-
lis de malo anhelitus uariantis omnino ba-
nelitus speciem dilatationis pectoris altitudinem et
intus significare intus etiam enim omnium specierum
mali anhelitus denotationem. Sed sicut
aliarum passionum cognitionem salus locis dic-
tam est eneruiam. ita et in hoc libro mali anhe-
litus notitiam certius proparata quia licet ex omnis
quedam partem in praedictis patefecerim quae
remanserunt hic dicere non tenegabo. Dico
ergo magnum anhelitum aliud esse spissum
et in eadem spissitate multum diuersum.
Cuius spissitudinis diuersitas singulatim propria
habet significationem. alium quoque rarum unam cum pas-
sionem significantem. Similiter dico paruum ba-
nelitus siccitatis fuit siccitatem spiritualium
membrorum significare. quod si spissius extite-
rit dolorem nuntiabit et non solum dolo-
rem spiritualium instrumentorum sed etiam aliorum instrumentorum
que cum eis mouentur sicut est epar. splen. stomachus et
meri. Et quia ille passiones dolores generan-
tes immo in membris ab eis uexatis sunt mul-
te oportet inuestigantes et inquirentes illarum
signis eas cognoscere an sint flegmones uel erisipi-
le an uulnera an apostemata. Sed hunc uobis esse agnitum
quod extrinsecus diuersis quoque omnibus quecumque
sunt plurimum dolorem consequi. Similiter extimulan-
dine inflante uento frigiditas quae indigeste.
Sed hec uentositas aliquando extendit membra in qui-
bus clausa est et aliquando quod peracta consistit dolorem
generat. Similiter dolor generatur ex calidissimis humoribus
frigidis et uiscosis in aliquo loco clausis. aut
per eum penetrantibus. Sed istum in quo hic membra
clauditur si maxime infirmatur et quamuis non
moueatur dolorem ex ipsis habebit. Quorum sinsi-
bilitas eius sit pauca istum in suo motu
patietur. Porro in libro mali anhelitus
ostendimus paruum anhelitum ~~ostendimus paruum an-
helitus~~ si sit spissius dolorem instrumentorum quae cum hic
licet mouentur significare. Rarum uero nimiam frigidita-
tem instrumentorum spiritualium ostendit maxime pulmonis et
cordis. Est etiam alia species mali anhelitus.
scilicet cum ossa pectoris accidentes extinguuntur et quiescunt
aliquando interclusendo spiritum. et aliquando in eo emittendo.
Quod autem fit propter quedam genera spasmi illa-
tis pectoris. aut propter multitudinem caloris in
firmum sepissime aliquando quam in malo ba-
nelitu emittere et atque constringere cogentis.
Item est etiam alia passio anhelitus similiter de-
structio. cum infirmus nullum anhelitum
uideatur habere sed tamen per cursum necesse hic in arte-
bus est anhelitum pectore non existente cum
aliquando uideatur habere. Nam palam inuenimus aliam
yenem in foraminibus inclusa pectus nul-
latenus mouere. Quoniam cum ita sit duas

interiectiones oportet nos hic intelligere. aut enim an-
helitus adeo paruissimus est quod sensu non
potest comprehendi. aut nisi corporis anhelitus ipsis
aliquibus non est necessarius sufficit enim eis quod per por-
um corporis egreditur et ingreditur. Nam anheli-
tus autem si a corde in pulsibus deueniat ipse
qui fiat per pectus necesse est fiat cum adiutor-
io cerebri. in passionibus cum ablatione anheli-
tus generantibus totum corpus palam uidemus
molestari. sicut fit in apoplexia et stupore. epi-
lempsia et stupore epilempsia congelatione. quarum scilicet passi-
onum nulla est propria spiritualium instrumentorum nul-
li enim spiritualium membrorum hec passiones magis cum
contingunt quam membris quibus fiunt uox et loquela et ad
ambulandi efficiuntur. scilicet quia cum inuiam et funda-
mentum est infirmum. cetera membra quibus reguntur
de eodem firmamento soluta est uenire necesse
propter sui colligantiam infirmantur. Sed non
ostendimus ablationem mali anhelitus in
libro mali anhelitus. Unde oportet nos in ali-
a dicere incipiamus. Capitulum. viij.
in quo agit de notitia passionum pulmonis.

Illas interiorum membrorum aliquis uolens
cognoscere sciat eas duas esse. Unam
passionum que palam sunt. et aliam membrorum corporis
in quibus si quis se extendit necesse est unum
quedam multis locis reperire. Nam passione
pulmonis dixi in locis quibus de dolore et san-
guinis reiectione et de malo anhelitu dis-
putaui in hoc tamen loco interdum de ea faciam uo-
lo. Dico ergo pulmonem nullo tempore habere for-
tem dolorem grauitatem uero et extensionem in
eo plurimum inueniri et contingunt usque ad
teneritatem uel ossibus dorsi. quia pellicule
inuoluentes eum sunt in his alligate et susp-
ense. plurimum quoque infirmi sensiuntur
sentiunt. Unde uelociter et sepe anhelare
cohibere et pectora eorum longitudinaliter dilla-
tantur hec cum non multum aeris quantitatem
attrahunt. quod cum sine febre contingerit sig-
nificat in pulmone esse uulnera aut materiam uisco-
sam aut crossam. aut mixtam. aut alias multi-
as materias. aut saltem cum tydancte aut aliam
materiam. siue uiscosam. siue mixtam. siue crossam.
Differunt autem cum praedictis accidentibus quia si eas
in sua sanitate huius anhelitum habere in-
cipiat et paulatim augmentatur et nulli
uoce stridendo emittatur oportet de arbitrium quia apostema
in pulmone eius ortum est et nondum maturum.
Quorum si uox stridendo sonauerit significat aut
nimiam materiam. aut uiscosam. aut crossam
in pulmone esse adeo inuiscatam quod difficile
dissoluetur. Item hic anhelitum subito ue-
niente. et infirmo angustiam et strictum
sentiente ignis. scias materiam ad pulmonem eius
aut accipite. aut aliquis uias pulmoni eue-
nire. Sed cum dico materiam uiscosam quod diffic-

vel. disstinctionem boni anhelitum.

aere ingredi et egredi per totum corpus accidere per arterias necesse est fieri.

al. f. Qualis fit transpiratio et respiratio. fit enim hic quod accidit per arterias. respiratio per thoracem accidit. Quecumque autem est dispositio quam apnia. i. sine respiratione apparet esse. et aliquando prefocatio. alio. ut apoplexis et catalepsis. sic fit in apoplexia et stupore etc.

sup. afligitur.

al. sima.

vel. sign. apostematis pulmonis.

al. f. pluribus ab genitalibus dispositionibus quas sequitur dolor si moueatur uehementer sanguinis prodit et se mutat ad calorem frigidi flegmatici siccus quod est sine apostemate quod dolorem operantur.

136

aulr respirat. hoc intelligit eam in eo clausam esse. quia canales pulmonis in eo diuiduntur sicut arterie. Unde ex hiis canalibus multi canales fiunt quos anothomia dicunt anulos et intelligunt cartillagines canalium pulmonis. forte que esse firma. Dubitatis in pectoris pleuresim habuerit et post de diuturnitatem fortitudinis febris grauitatem in interioribus costis sensit. in contumitate pectoris. et quam aliquid dilatetur eo minutio in latere dextro lateris conueniunt significat mutationem sanitatis. In quibus etiam rugitum post est in latere audiri. Nam hoc signum mutatur in eo quod infirmi in pectoris non expuit quam plenissime nec extra fuit etiam fortis. Sed cum mali bronchiis fuerit materia aquosa aut flanca sed ideo sine febre descendens ad uacuitatem pectoris infirmus quando non absorbere sentibit et minus parum et cum magis tussi. Si uero maturata grossa et inicium et cum pura tussi reiciant. Secundus ei qui fit cum magna tussi duplex est. Nam aut fit propter grossam et uiscositatem materiam aut propter subtilitatem eius et liquorem quod liber eum subtile cum per uentositatem interius exeuntem sursum eleuabitur ipso recedente palatum uiam in fine reducitur. sed ad uiscositatem autem grossissimum difficile est ascendere. et non potest a corde aut cum uinctum est facile seperari. Nec paucitate bilis propter uentositatem ualet eleuari. Nam ozone multa fortique tussi. Similiter et uentositate expelluntur. Facilius igitur ascensio exeat illius materie que neque multum est liquida et neque grossa. neque multum grossa uiscosa. maxime si uirtus fortis est. quia si pectus minimum non constringatur minime poterit aliquis fortiter tussire et si fortiter non tussiatur materia grossa et uiscosa minime eleuabitur. Unde si malum bronchium cum angustia grauitate extenditur sequatur acuta pulmonis erit sanguineum apostema. Quando sine tollabilis in tantum fuerit et angustia et grauitatis parue extiterit pulmo erisipila patitur uel monstratur. quia uero nequam diuisimus extremitate bene poterimus passionem pulmonis intelligere. an erisipila flegmon an flegmon erisipile potest pertinere. Peripleumonia alia passio pulmonis est absque materia ad eum fluente. sic mala complexio quod uidelicet cum inequalis. Si inequalis tussi grauis. si equalis autem supra fuerit bronchium solummodo inuadit. sed tamen si fortis calore et diuturnitate fit residuum intrabendo siccitatem et insaniam potest. Unde si elongetur febrem in duracione simul com tamen fuerit fit tertiana calida acutis et potius. hoc tamen supra fuerit. nam ea augmentata et cum fortificata pulmo ex humoribus impletur. Porro sanguinis reiectio que fit ex rosura. uel fractura pulmonis eiusque apertione. sicut supra inter ictum sanguinis fluxus dictum est. hoc in ideo dicere non denegabo. Fracturam igitur uenarum pulmonis possumus intelligere sic. reiectio enim sanguinis fit multa et subito. et maxime quolibet sensibilis sonus incitatur precedente. sicut est casus alti loci et conculcatio duorum. sic fit in palestra certaminum et cum in agonium genere comprimentes toracem. sic lapidis ligni ictus. sed in quibusdam fractura subtilium uenarum fit in pulmone propter iram clamorem nimia uoce. ut ualius non cantores et siphonatores. tuba cum acuta uoce cantes fuerit. fractura in uenis pulmonis orta est. maxime pulmone gelatum et in exaltanda uoce non assuefacto. Nam alleche sunt fortia exercitia mittentes ipsis temperate lacertos suos et superari non prudentibus cum epichatibus uidelicet uirtutibus ac fricatoribus temporis quoque in motoribus patiuntur fracturam in lacertis. Si et in pulmone cum tangere sed pulmo quidam membrum est quod unctoribus epichatibus et fricatoribus non potest preparari. quod durum et fortem motum sustinere preter assuefactionem in uocum gelatam exaltentur ualet. in pulmone cum fricatoribus unctiones et temperate motus incipiendo hoc lacertis. Preterea fractura uenarum pulmonis accidit similiter in maxima ei. Cum multitudo sanguinis est. sic et malus humoribus contingit cum difficile dilatentur. et propter siccitatem corporis extendi uenas cum propter malam complexionem naturalem uenis contingat. Unde per similitudinem aqua siccam uenas frangere. sed siccam aquam cum in tertiam hoc minime impendit. hoc cum siccitate panniculos uenarum dilatando indurat. Unde ad fracturam eos preparat. Causa autem fracture nimius et fortis motus est. et multitudo minime solus cum uentositate indigesta siccam ei et inflatam eam. Sanio uenient et extendent. Est et alia significatio non minima fractionem harum uenarum omnis multa et subitanea sanguinis reiectio. Venarum autem apertione cum siccam minime precedit. calida enim precedens est continuus balneis aque calide assuefactio aut cum in calida regione moratur est. maxime si corpus calidum extiterit et calor ciborum et potuum dietam accepit. Et uero reiectiones non sanguinis repentine que ex rosione fiunt. sicut an cedentibus fiunt expuitoribus et in reumatibus acutis ad pulmonem accipit influentibus. Sed et aliis cum sanguinis reiectione post pulmonis. Vel corrosionis uulnere eiciantur. quibus uisis sine dubio pati est pulmonis. Quando si uulnera interna pulmonis sit consanie que ascendit cum tussi hec egrediatur. Infirmi in eadem parte quam dolorem sentiat et putrescit

[Marginal notes:]
id est qui appellantur anuli pulmonis.
id est significat sanitatem existentis in pectore.
aliter mastinet.
id est multum
inde / aliter incessio
id est non significat distinctiam apostematum pulmonis
aliter mediata.
Ideo dicitur ne simulatur. fluxu sanguinis apertione uenis.
id est que differt et fractura apertione uenarum.

aūt hī quedam emittūt tūc differre multā a uulneribus p[ar]lonis. uulnera cū hūtes in p[ar]lone multā saniei emittūt. Vere sic ps p[ar]lois cū scatib[us] emittunt. sil[ite]r in ceteris p[ar]tes guttinis cū scatib[us] que uulneribus inde exītibus. Sta[m] sol[um] hus signo inib[us]. sed etiā dolore ipius loci cad uulnā notificaretur ut uicīna p[ar]lois sp[iritu]a ē cū p[ar]lois sin[e] dolore est. hī tñ passio dolorem h[abe]t p[ar]uū g[ra]uare n[on] ad eo cū est p[ar]uus q[uo]d grauem sensum h[abe]ntibus nō s[...] tur. Si oīa que usq[ue] huc diximus d[e] p[ar]tib[us] p[ar]lois et guttinis p[ar]lib[us] inab[us] uidi. P[er] has passiones quas deno tare uolue[r]o raro rep[er]it[ur]. Q[ui]dā uidaz cū sbito tussiendo sc[r]ibit maz q[ui] sub ulem colām int[er] rubeā et citrinā existēte. nec erat acuta. quod quid aliud t[em]p[o]r[e] se augmentans remansit posita febris tenuis eū sequitur et p[ro]sim corp[us] cū suptēm macuit et tam[en] tussiendo eicit saniem. et post. iiij. meses parum sanguinis cū sanie mixtū eicit cepit q[uod] cor eius ↄsumāri et febris augmētari. cād[i]t m[u]ltū sanguis q[uan]titatem scribit. ad ulti[mum] febre augmētata et uirtute deficien te mortuus est in modo[rum] ptisicor[um]. Vidi quoq[ue] aliū eodem mō sex mensib[us] scripsisse. alr[ter] etiā ultra sex mēses idē scri uit. Quor[um] p[r]imū aspiciens nullā pas sionē uidebatur mihi h[abe]re imp[er]i[ti]n. p[er]actū pa ssio appuit p[er]uitosa. Secundi uō passi onem ↄgnoui ab initio et uolens eu[m] ad iuuare feci sibi m[edicinam]. Tertiū aūt mag[is] ad iuuaui. s[ed] tñ oīb[us] uīs adiuuo ris acribuis nullis hor[um] euasit. qui in delicet p[ar]tē pulmōis putridum scribit. Vñ certificauimus eos passiōem in pl[e]mōe h[abu]isse. sic sūt partes exteriorum mbror[um] q[ua]s uisu alr[ter] ↄp[re]hendere possu mus. i. infusio. l. putrido. Sed tñ pu trefactionem exterior[um] mbror[um] et in cauere et co quere possumus. p[ar]lmōis uō nō. q[ui]a p[ro] p[ter] [h]ic in mortis incurrent. Porro ulti mū hor[um] aspiciens uolui meius m[edicinam] stu dere et incepi p[ar]lonē eius fortiter desicca re cū reb[us] olfaciendis et potandis que uaria erant. Jus sicā sibi naib[us] m[edicinam] que dicam[us] d[e]z appinquare tota die et ipo dormiente naruū interiora ungere p[re]cepi cū p[re]d[ic]tis olis que rome soluuntsum ua. sic epubaton. spipaton. et sili bus. dedi etiā ei ad potandū mitridatu[m] et emorosiā. athanasiā. tyriacā. h[is] tñ o[per]atus post unū annum mortuus est. Sic moriuntur ptisici. Sed forsitā tam tē poris spatiū p[ro]p[ter] curatiōem p[ro]lungatum est.

Item uidi aliā passionē p[ar]lois quidā cū diu tussisset parum et uiscosū sc[r]eā uit. p[er] actū cū tussi lapidē q[ue] grandine eiecit in ↄsideras eā michi. Sil[ite]r post aliquot dies aliū scribit. Vñ arbitratus sum maz quā p[ri]mitus eicit cū desicca[r]et in lapidē u[er]ti. Vñ cepi ei dare m[edicinam] asmaticorum. et cū supsisset de lapidib[us] minores eicit. et in p[ro]llati longiori t[em]p[or]e. h[ab]uit tñ p[ar]ua usq[ue] ad ultimū sue uite. minime accidit quan titas quod eius uel s[er] orobi exīt. aliud maior aliud minor. Item multos alios siles hus p[ar]uissos a nos uidisse repin. Et alij cor[um] cū p[re]dicte bancliuis mortui sūt uisis cū eorum sanie scribit. Cū nō ac cidisset euenient cū oīb[us] nota sunt. eo q[uo]d m[edicina] exīte mediante diffamatus fuit. et nōs etate int[er] quinquaginta. et lx. annos aciit eū quedam febris ex essimis p[ro]p[ter] maiosum cūm et febre declinare incipi ente pulsū suū tang[er]e. ut q[uo]d op[er]tet ipse m[edi]c[u]s faceret. Sed et cū in pulsibus diuersitates reperiret miratus est et in dubietate per mansit. p[er]actū tñ siniciis febre suā et cessa tā ad balneū ingressus est. q[uia] febris de labore et ingluuie erat. et subtilissima dietā usq[ue] ad tertiū diem accepit. Cū i[n] t[er]tio die nullam febrē sentiret ad ea quib[us] usus erat egressus est. Item cū rasceta ma nus sine tetigisset miratus est q[uod] pul sus in eād[em] diuersitate p[er]mansisset. et q[ua]dā die michi obuians manū ridendo porre xit desperans ut pulsum inquirerem e sus[ce]pi u[er]sum ↄu[er]sus ei. q[ui]a uis ut pulsum tuū tangam. Item ipse ridens rogauit ut pu lsum suū tangerē. Tē tacto eius pulsu senciui diuersitates omnium g[e]n[er]um pulsus. h[oc] g[ra]t[ia] aspiciens miratus sū q[ui]a t[a]lr[ter] pulsu tal[ite]r existente uiuus erat. Et cepi eu[m] interrogare an unquā bancliuis h[abu]isset dixit nō. Item inquisiui pulsum uī mutaretur p[er] sex. n. mēses ↄtinuos in rasceta manus inploraui. p[ri]ma tñ cū me interrogaret ait quid de hac pas sione arbitraris. et q[uia] h[ic] pulsus absq[ue] fe bre. an recordat[ur] sū eū haz diu[er]sitatū que in libro pulsuū ordino. Vñ h[ab]et diuersitas ē p[ro]p[ter] ↄstrictionē et angustiā pulsus p[ar]lonis existens p[ro]p[ter] eā a p[ar]te p[ar]lois. aut p[ro]p[ter] m[ul]t[am] uiscositatem et crossitiem. aut p[ro]p[ter] aliā p[ar]tē n[on] d[ebi]tū accidit. ille. sed tñ nō fit p[ro]p[ter] p[ri]mū hor[um] causam. nā si h[oc] esset fe bris sequeretur. [er]go aut fit p[ro]p[ter] opp[ila]tionem m[ul]tī uiscosi et grossi. aut p[ro]p[ter] a p[ar]te nō dum maturata. et ille. sed si h[oc] esset nec ād asmatici ortho[pnoi]ci bancliuis h[ab]erem ad quē rendi. hec uba que dias ānūc

---

[Margin, column 1, beside "Vñ certificauimus": q[uia] nullus ... pot[est] ... que in ... p[er]mās.]

[Margin, column 2, top: A. q[ui] po[tes]t et lapides g[ra]ndi[ne]s sputaret.]

[Margin, column 2, beside "Cū nō accidisset": A. p[re]ssu[m] i[n]firmi qui medic[us] erat.]

[Margin, column 2, beside "que in libro pulsuū": A. utile disputat[io].]

da sunt. mic tamen uera. Nam orthodicorum
banchus non fit coadunatis ossis et
uiscositatis humoribus ueniat implere. sed q
in eius canalibus coadhunant. sic dieta
eius uel asmaticorum ordinare incipia
tur. post .vi. menses durant banchus non
multum cum sensisset passionem cordis titilla
tionem. sed cum nulla ratione illa primitus scilicet asth
ma. [illegible] quartane nouissime in
ea uicibus fuit et durantem bancha cepit
usque in quintam diem angi. Dum banchus
diuturnis et maioris angustia cepit fieri uir
tus eius dissolui et deficere et mortuus
est in instanti illorum qui moriuntur de car
diaca passione quam diximus. Intentio
eo quinti libri est complere doctrinam signorum
dolorum spiritualium et ponere doctrinam signorum
morborum membrorum ab ysophago usque ad intestina et precipue
corporis. Secundum quod agitur de nominibus passionum cordis significatiue.

Precedentis disputationis p
aualle continuando contingit
michi dicere aliquas passiones
pectoris et cordis cum passioni
bus plonis in eadem par
ticula nominans. Sunt hac x
uero quinta sufficientem de passionibus
illorum dabo doctrinam. Finis autem quante pa
rticule extitit de eo quod antonitum me ac
cidit. Nam cum passio eius primitus fuerit ipsius
one post in cordi fuit michi necesse est os
cordis passiones complere. Unde non et passiones cor
dis que ad me et aliorum membrorum inuestiga
re. Sunt sunt in se ipso sunt propter quas eas separatim
agnoscere. Primus tamen quod dicendum est hoc quod in alijs
locis determinauimus. Quia dixi cor esse
fundamentum et quod fontem caloris naturalis et
necessarium est cor pati morte uenientem. Est
enim certum fundamentum alijs regimen
triplex. Cor quippe caloris uitalis fundamen
tum. Cerebrum alijs est fundamentum a quo cerebro
sensus et motus oriuntur. Epar quoque nutr
itiue uirtutis est initium. Sed mors spi
mittitur per sistentiam complexionis cordis. Nam eo pa
ciente omnia paciuntur membra. Item et aliud membra
membra accidentem suam fatetur per medelam
propriam que complexionem cordis. Item et actionem
cerebri ablato suo cordi medicamine pa
lam est auferri. Item et de epate intelligimus.
Unum actionem cordis non est necessarium au
ferri ablatis illorum temperamentis. Sic con
tingit in alijs yemis tempore in foraminibus
accubantibus cum sensus et motus actuali
non inueniantur in eis cibum quidem
non accipientibus que non est necesse mori
quousque cor non corrumpatur uel paciatur
quod si banchus a corde aufertur mox ea
mori necesse est. Et nimium et apprimis

esse nimis diebus et incipis neque sapiens quis
neque senciens. Quis neque sermones. Tamen adhuc
uiuus. Quidam et tenuem propter infirmitatem
uirtutis que inesse in nutritus quis sufficit
iter in longo tempore. Quando dicimus quod accidit
banchum a pectore non adiuuari. Non potest
cognoscere quod in apoplexia magna accidit mors et
aduenit propter passionem superioris principij.
Scientibus autem hoc non est difficile quia intel
ligunt pectus non dillatari nisi cum lacerto
rum actione. Quorum quidem initium est ab illa pa
rte nuche que est in collo. Sed hec nuche
ps illico perdit uirtutem quam mittat ipsis lac
tis a cerebro si uenientem quia nisi hec qui
orum est fundamentum. Unum alterius et
aliud alius continet. Banchus fundamenta
possibile est hominem uiuum manere solus non
uenientibus ab initio fundamentorum huius
que descendere soluta sunt. Sed ne aliquis
in dubitationem cadat eo quod passionem cor
dis plane si diximus cerebro magnam apo
plexiam paciente cum in prima apoplexia congelatione
stupore epilensia et letargia autem non pectus dico
etiam hoc bene cognoscat si banchus cognosca
tur qualiter fiat in predictis passionibus in
uenietur et cor banchum multum angusti
osum. Sunt enim pectora stricta que prohibita
in dillatando se. Quod ostendi in uictis particule
in quibus motum lacertorum et etiam in superio
no euenientem demonstraui quod actiones
omnes omnium lacertorum in sumpno quiescunt
et soli lacerti pectus mouentes in sua
permanent qualitate. In hoc enim loco complere necesse est
de eisdem disputabo. Dico ergo etiam
banchus in sumpno et siccum lacertum non mo
ueantur eandem esse que fit in apoplexia non
magna et in ceteris predictis eius superi
oris. Sed si hec passio adeo sit magna quod
actio lacertorum pectus mouentium auferatur
necesse est ut banchus corrumpatur. Cor
rupto igitur bancho et temperamentum complexion
is cordis corrumpitur. Cum temperamen
tum complexionis cordis corrumpitur necesse perit
animal. Sunt quoque accidit ut alius pereat propter x
maximam passionem superioris principij.
Item alius quoque perit propter passionem epatis quod
contingit eo quod cibum inde sumit. Item quod pal
iquo tempore inde passiones permanent. Sunt perit
animal propter sincopim que fit propter stomachum aut propter
nimium dolorem colicam aut propter nimium timo
rem uel delectationem. Eorum enim quibus uirtus
spiritualis est infirma et actiua anime sunt for
cia. Eo quod non continuata sunt palam est statim
sine anime actio dissolui. Item quidam mor
tui sunt propter angustiam non cum statim uelud illi
quos primitus dixi. Hi non qui magnum
habent animum nimie uenerunt ad mortem. Nam

— al. t. quia sidemum non compullaitentur per
respirationem hec duo principia possunt utique esse
priuatis nos quibus superiori principio ad hec
uiuere. Sed ne aliquis.

de angustia nec de aliquo accidente. quod manifestum est quia angustia. quia animal cor est fortior et actiua eius priora.

Capitulum 2 de notitia passionum cordis proprium.

Sed et propria passio cordis est simplex mala complexio ut plurimum autem calida aut inequalis et postea autem calida apostemata uel erisipila quibus incipientibus passiones nondum augmentati mors attingit. Quia nunc rursus passionem de stomaco sequitur propter cor. sicut de stomaco sequitur os stomachi propter stomachum. nam hic intelligimus hac de febre cor pati propter colligantiam eius ad stomachum.

Hec autem passiones in stomachi ore et corde solite sunt fieri. autem propter malam et fortem complexionem. autem liquidam materiam et aliam propter essentiales que sunt contra naturam. Horum uero que propter malas complexiones eueniunt si prius fiunt pulsus mutantur quia complexionum unaquaque pulsum secundum suam naturam mutabit quorum signa in libro pulsuum inuenimus. Sed passionibus ex complexione mala in aliis membris existentibus mors minime cito sequitur. Quando autem in cum positis membris eueniunt subito mors expectatur. signa omnibus earum primitus apparentibus. Quarum una est quod Ypocras dixit qui deficiunt frequenter et fortiter sine manifesta occasione subito moriuntur. Est et alia signum scilicet cordis titillatio que autem sola uidetur moueri autem apparet et in sinistro quod cor eius titillando constat humores moueantur nec mirum est multos humores in capsula cordis aliquando coadunari illud ab optima sui dilatatione prohibentes. Quia primum in aliis animantibus homini contrariis reperimus humiditatem quandam uelut flegma in cordis capsula. Quandam enim simiam habuimus cuius corpus semper consumebatur et desiccabatur. etiam cum eo quod impeditus erat anothomice prius minime potuit quam moreretur. Sed postquam mortua est inquirens omnia membra eius sana inueni tamen capsulam tamen cordis consimiliter contra naturam humoribus plenam reperii. sicut sunt humores quos in uesica inuenimus. Gallum quoque habui quoque de tribus uiuentem in capsula cordis consimiliter petrositatem non habentem humiditatem. sed quasi pelliculas consimiles multas unam super aliam impositam. quod cum ita sit non est impossibile homines sic pati. Quippe uidi capala apostemata in corde quorumdam militum atque mortui sunt uelut hi qui propter sincopim cordis morte inciderunt. Rerum hi qui in corde uulnera patiuntur et usque ad concauitatem cordis penetrauerunt cito propter sanguinis fluxum moriuntur. maxime si sinistra concauitas sit uulnerata et perforata. horum uero quibus uulnera non penetrant usque ad cordis concauitatem.

non solum in substantia cordis fiunt. Quosdam uidi illa die uiuere. quosdam. etiam per totam noctem. Causa enim cor mortis est quare tunc temporis calida apostemata in corde generantur. Sed eorum qui hec patiuntur sensum et intentionem donec uitam habuerint minime perdiderunt. quod uere certi sunt anni quorum testimonia in corde non esse mediorum dicentium.

Titillationem uero cordis plurimum sanis in iuuenibus reperii. et habemus manifestis accidentis. Sed et cum hec quibusdam contingeret sanguinis detractione iuuantur maxime si sub aliis dietis assuetantur. quibusdam tamen contingit et reuersi tamen ad illam dietam euaserunt. Quippe scio quandam hominem quem quoque anno hoc malum uiuente hec frequentauit quamque hanc dietam solam cum fleobotomia annis. unde coactus sua consuetudine sanguinem prius quam hanc patiantur passionem detraxi. et hec assuetus pluribus annis. et omnes dietas ut orta custodiens. mortuus tamen est ante senectutem sicut mortui sunt hi quorum quidam patientes febre acuta in sincopim inciderunt. Et alii sincopim insanientes homines mortui sunt. Scio quoque unum et duos non ex sincopi. sed et alia quod mortis occasione morientes. inter xl. et l. annos extantes.

Item capsula cordis si infirmatur non cum nobilibus membris cum putatur. nisi cum propter calida apostemata habet cor propter colligantiam patiatur. Sed et cum sola capsula patitur sicut cuncta membra que sunt circa attingendum uel collo pertinendo. uel defendendo uel alia membra nobiliora. non ducit infirmum ad mortis suspitionem. Malus autem anhelitus non facit propria in corde quia in predicta priora sunt dicta cum de malo anhelitu disputauimus. calore uincitur in corde augmentato mutatur anhelitus in magnum et spissum et uelocem. Et aer cum insufflatione egrediens calidus est quod est signum augmentationis contrarium extra calori proprie uirtutis.

Capitulum 3 de notitia passionum lacertorum interiorum.

Hoc membrum sicut nervi pectoris et pellicula lacertorum. et alia pati dicimus. autem principaliter uitio ipso. aut propter colligantiam aliorum membrorum. Sed quamuis passio neruorum habeat quamque inordinationem anhelitum necessarie manifestum est quod testificatur uerbis predictis hoc esse principale instrumentum anhelitus omnibus animalibus. Sed et que passio horum fit cum dolore. necessario sicut diximus anhelitus erit parvus et spissus uelut consimili est impeditus de malo anhelitu. Sed anhelitus erit incertus passionibus aliorum membrorum sibi uicinorum et aliorum que cum motu pectoris mouentur quod omnibus

A. q. po. e pect. ee sanu. z hanelitu esse i pectu.

panib; nucle. qr branchus pectoris
ecentia mit pacientem conpaciatur. Et
necesso passio fit in quodam nervo de nucha
procedente. aut in ipsa nucha. Passio
vero que in essencia pectoris alicuius in la
certis eius. alia in pelliculis interiori
coste. Set non est necessarium ut dicam pari
ter in ante dictis evenientibus nec ea que
fit in ossibus. quia inimicus enim in hoc ib
ro meo ad hec exercitacionem hec loci palam
sunt sensui. Item lacertorum pectoris alii
sunt implentes loca inter costas exterius. alii
alii suppositi super costas exterius. Quic
cumque igitur passio fit dolorosa in lacertis
super costas exterius positis sunt sic propter apa
vel fracturam. aut vulnera. aut erisipilas. aut
flegmones. possibile est non autem tactu aliter compre
hendantur. passio vero lacertorum inter cost
as exterius. cum maxime eorum qui sunt
erga concavitatem pectoris. hi cum lacer
ti quia sicut sint duplices sunt non pot
medicus manu tangere quia in comprehe
hensibilibus est tactualiter et maiores dolo
res est quam ea que super costas existunt. et nec
cum pus de eo fluit ab ea intra que causa apacio
est ad interiora donec penetrat ad pel
liculas quibus coste colo peruntur que
quadam necessitate tumescunt tumefacti
bus lacertis. sic primum videmus in
teriores lacertos qui sunt infra costas
pari cum his pelliculis et hoc propter colli
ganciam propter est pa in ipsis essencia
aliter. Secundum enim certa pleuresis non fit ni
si pacientibus pelliculis interioris costa
rum propter proximitatem et principalem pa
nem inter ipsis existentem. i. cilin apa
quod flon dicitur propter hoc qui pleuresim pacia
ntur dolorem usque ad furculas ascend
ere aut usque ad ypocondria descendentem sen
tiunt. Nam pars in superioribus pelliculis
existunt pa usque ad furculas ascendet
si vero in inferioribus passio infusus
ad ypocondria descendet. Set hec omnia
apacia necesso dura et acuta febris continua
eo quod locus infirmus cordi vicinior est.
vicinus enim cassule cordis est velud et dya
fragma. Pulsus quoque maxime indicat ut
pellicule vel musculi tangentes eas mag
paciantur. quia cum apa fuerit in lacertis mi
norem exsiccacionem et duritiem ostendet quam si in
pelliculis est. Quod vero si passio sit imp
vlmone huius duricies in pulsu non apparet.
Sanies quoque que fluit in concavitatem
pectoris descendens in concavitatem diver
sorum canalium pulmonis ascendet tussibus
sibi et screatibus expellitur omnis qualitate
menti apa inplesi sitacentis. Nam sicco

A. modum quo fit pleuresis.

A. sig. distinctiva lacor. pleuresis.

ut est erit citrinum. aut rufum. si fuerit
melancolicum erit nigrum. Si flanc erit album
et spumosum. similiter sanguine erit rubeum
et sanguinolentum. Item oz de intel
ligere quod aliquid in exteriori cavitate pectoris et
sibi egrediatur quiddam et cum screatibus
cum pectus est perforatum ab exteriori ad in
terius. Quod videmus cum penetratio
fuerit ex vulneribus non solidatis aut propter
magnam apaciam pectus interius et ex
terius apericia aut propter mollificacionem apacis
cum intencio mea solum est in carnibus ad
sanies. Unde per mollificacionem apacis inve
nerunt pelliculas rosas et quasdam
costas propter illam putrefactionem aut est in quadruit
quasdam costas propter suam corruptionem a
putrefactionem. nam medici non possunt custo
dire illas pelliculas. et ipsis cum costas
illas madere incipientibus inveniuntur
pellicule rose et putrefacte. Unde quidam in
a eis madet. Quare dico quod materia
is passionibus huius similiter viciate invenim
entibus pectoris invicem sanatur cum screatibus
tussiendo ascendet. Illud quoque manifeste
infirmo saporem nullum habebit. Unde possibile
est investigari quo loco et quibus divisibus
canalium pulmonis hec infusione ostendat
Set cum se ipsum contineat ne sic nisi indu
bium et meliorem tendatur. Nam autem ipsi
crediderunt impossibile esse ut ad concavita
bus pectoris ad pulmonem veniat ut for
te ut quidam hi narres ab hominibus denegr
averunt ne in dubio esse credenciam. Set bo
num esset si crederent posse apertam ad p
ulmonem penetrari. cum hec palam videatur
cum pectus patitur per foraminum vulnus.
quare decet eos investigare quomodo fiat. quod
si invenerunt bonum est. Si vero non nonne me
lius est ut manifeste ne non posse illud i
nvenire quam ut dicat id non esse quod palam
est. Item palam videmus quod per
totum vulnus perforatum pacientem ipso op
ato cum sanguine solidato sanguinem
ex ipso vulnere ad concavitatem pectoris
et pulmonis fluere. Similiter cum sanies in pec
tore coadunatur in hiis videlicet locis
videmus saniem quod ascendat et cum
quod ascendat et cum screatibus exeat. Similiter
intelligendus est cruoris sanguis et
sanies. Archistratus enim volens invenire
viam eius et quomodo extrahentur in libro
de screatu sanguinis quedam non sufficientia
cientia dixit. Hic ex quibus screatus ab hi
is locis res ascendendo penetrat hec si
ut dices inquit vene pulsantis que
est inter ossa dorsi venerunt ad utrumque
latus coste dextrum et sinistrum. Cum

A. Sic. appareat in perforacionibus que cum
i. sanguine aglutinantur quamdam sig
es effusis sanguis in perforacionibus erit
grecem mediam thoracis et pulmonis.

alias sanguini

quod hec similis in illis locis multis diuidun-
tur donec ueniunt ad eius extremitatem que
sensui non apparet. Dicit etiam ad huius
uenas innascitur plurimum ascendit ad concaui-
tatem uenam usque ad loca lacerti pulmonis per-
tinentia et ad coniunctiones pulmonem
et uenam pulsantem coniungentes erga
ossa dorsi. Hic enim reuertitur id quod in
pulmone cecidit. Set de pulmone quomodo cum
screatibus ascendat dictum est. Jn hiis uerbis
arbitratus ostendit uenam pulsantem
ex magna arteria diuidi et unamquamque
dictam uenire ad loca que sunt in costis.
et ora illarum sanguinem recipere ab eo
in delicato loco ubi apparet et portare illum
ad magnam uenam a corde procedentem que
super ossa dorsi dillatatur. Jtem arbi-
tratus est quod ab hac uena saliat usque
ad loca que sunt erga pulmonem. Set in hiis
uerbis non addidit quomodo et qualiter hec
saliat. Set cum postea dixit uenire illud ad
coniunctiones que sunt inter pulmonem et uenam
pulsantem que est circa ossa dorsi addidit
quod reuertatur in illud quod in pulmone
cecidit. Jtem quomodo hec fiat minime declaratur
nec ad quas coniunctiones ueniat manifestatur.
Dicit arbitratus sine reprehensione
nundum cessasit. Non enim ad hec dixit. Dictum
secundum in libris aliis explanatiuum.
Jn libro quoque de screatu sanguinis intitu-
lato propter hec dicta sua mala esse arbitratur.
Jpse inter etiam eadem uerba male dixisse
arbitratus est. Palam enim uidemus eum
ponere ea nomina et uerba que intelligentie
ibi illa non sunt. Adeo quod omnibus ad eum
dixisse putantibus non dicere uideatur. In eo
quidem loco quo querit et interrogari debe-
ret, sermonem abscisum esse uidemus. Quod
ostendit quod sanguis ueniat ex costis
ad magnam uenam pulsantem. Set quomodo
ueniat minime determinauit. Jtem cum usque
ad loca pulmoni pertinentia addidisset posse
uenire dicit usque ad pulmonem. Unde intelligimus
suum sermonem ipso uolente disturbatum
fuisse. Set cum postea eo manifestante
nobis ostendit se pulmonem intellexisse. Dicitur
est etiam quid quomodo saliat de pulmone et cum
screatibus exeat. Nam cum dicit quomodo sanguis
de pulmone ascendat ostendit sanguinem
de magna uena ad pulmonem. Jtem hec
innuit nobis dum ipse quomodo sanguis ascen-
sus fiat dicere et explanare. Uellem
enim ut demum sciret quomodo sanguis a magna
uena uenit ad pulmonem. Jtem hec expla-
nauit cum dicit eum uenas que pulmonem
et uenam pulsantem erga ossa dorsi con-
iungunt. Set has coniunctiones minime declara-

uit. Nam si donis esse pelliculas aut mus-
culos qui sunt quasi pili non est ut declaratur
sanguinis exitum per eas fieri quia necesse est
ut de magna uena diuidantur uene per
quas sanguis ad pulmonem deuehitur sic-
ut arbitratur testantur. Dicit enim sangui-
nem uenarum sub pulmone exeuntem penetrare
esse eo quod uident extremitates huius
suballes esse et ad canales pulmonis reduc-
te. Inuenitur quoque de magna uena
prius quam in ossibus dorsi quiescat. Sic
discipuli arbitrati de hac uena duobus
modis disputauerunt. Eo quod cum
hec disputatione magistrum suum adiu-
uare putabant. Uno de ascensu san-
guinis et exitu. Alio de quantitate flo-
minis in pulmone. Jn hiis enim aduersarius
eorum quas obiectiones eis opponentes
dicebant hec secundum intentionem arbitrati esse
impossibile. Nam cum de hac a parte dispute-
re cepisset ait sanguis qui in hiis arte-
riis ceciderit cum obuiauerit aeri de corde
exeunti reuertitur fluens ad illam ue-
narum extremitatem. Unde ipse uene eum
recipere cohibentur nisi alii coniungat
ut expetitur. Et aer quem spiritum appellat expell-
atur. A de eorum repugnantes dicunt secundum hec
uerba impossibile esse a parte generari uiuentis
pulmonis. Sanguis enim si in eas innascitur et
spiritum quomodo expellatur minime inuenietur. Nam
arbitrates credunt solas arterias que
sunt in pulmone aerem de corde minime suscipere.
Set eorum ipsas cordi proprie aerem inten-
dit enim quod arteria magna uena ad has
arterias ueniens ad cor ab ipsis diri-
gatur. Jtem secta arbitratus inten-
dit quod a parte in extremitate uene esse
contraque dicitur de magna que est in
ossibus dorsi et uenit ad pulmonem et ipsam
esse causam ascensionis sanguinis et exi-
tum. Dicit non est hic locus dispu-
tandi de hiis que de a parte dixerunt.
De penetratione uero sanguinis dicunt de
magna uena ad pulmonem uenire palam et
uidemus eos non uerum dixisse quia
impossibile est sanguinem uenire a uenis que sunt
infra costas ad maiorem uenam nec-
esse est enim ut a de eas reuertatur spiritus a
corde ad ipsas per maiorem uenam ueni-
entem. Jtem sic intellatur hec esse
erit tamen secundum intentionem arbitrati intendit
enim spiritum ad hanc uenam uenire cor-
de eum constringente et fortiter pene-
trante ad omnes uenas totius corporis que
sunt a magna uena diuisse. Nam putat
hec spiritum una constrictione subito uenire ad
magnam uenam et ab ea usque ad calcaneum

— al. arteria.

— al. prohibentur.

dic enim motorem, hoc est uelociorem et
pestiosa turbinis uento efficiente secundum hoc
fuerit necesse ut tanta motionis uelocitas
sanguinem ad unam tantum uenam a magna
uena toti corpori impellat. Sed in illi di
cant sanguinem ad unam tantum uenam que
est in pulmone mandari, non ostendunt cum
autem iste portari qualiter uia qua transiturus est
cognoscat. Item si eo exeunt sanguine
de canalibus pulmonis facile et uelociter pur
gari necesse ut extremitates uenarum pulmo
nis quibus sanguis excluditur sint tan
te largitatis quod sanguis facile per
eas purgetur. Quomodo non exeunte sangui
ne mittere poterit ubi constringi et coad
unari ut apostema efficiatur cum ostio ei omnia egres
sionis est. Preterea Archistratus studens di
cere purgationem saniei pleureticorum aliorum quoque
uulnerum pectoris non intendit repu
gnantiam suorum librorum ad inuicem opposito
rum quod non possimus bene tenuare
nisi ea ipsa scribamus. Item dicit hanc
partem quod purgatio saniei plurimum fiat
per superiora et causam eius esse naturam uena
rum uolens hec explanare dixit. Diui
ditur de corde magna fistula et in ossibus
dorsi finitur ubi diafragma incipit et ab ea
uene incipiunt que in lateribus costarum
diuiduntur. Unde cum his locis sunt
uulnera aut apostemata cum sanies coaduna
tione non currunt facile ad loca que sunt
inter pulmonem et costas quia pellicule
que sunt super costas sunt neruose et ad
scindendum difficiles. Quando uero ipsa san
ies erupta uenit ad uenas que in ter
oribus pelliculis, quia substantia pellicularum
harum subtilior et debilior est quam uenarum pul
satilium prius finduntur uelocius. hee
uene quam ipse ille. sed sanguis non uenit
usque ad inferiora loca quia hee uene non
ueniunt usque ad hec loca sed usque ad loca in
quibus dyafragma incipit. His ergo locis re
pletis et ruptis necesse ad superiora san
guinis manabit. anima uero [illegible]
pulmonis in hanelitum cum aerem et humidi
tatem attrahent et expellent. Nam saniem
costis ad pulmonem per hanc rationem penetrare
dicamus. Quomodo uero ascendat ad pul
monem dictum est. Disputatio quidem Archi
strati quod sanies ueniens ad uenam
non possit inferius sub diafragmate descendere
uera est quia uena que nutrit tantum cos
tas octo inferiores non uenit nisi solum
ad dyafragma. sed constringimus Archi
stratum in hoc loco amplius si aliquis talem
partem huius uene inferius subtus dya
fragma descendere. sed etiam dixit quomodo ipsa
sanies penetrat. Sed in quoque dixisse pulmo de
hac mittere dixerit. sed potuerunt determina
re uenas uelud pulsum palam enim inue
nimus pulsum. et si non diuidatur in
capillis in pulmonem subtus cum positum
esse et diuiditur in quasdam diuisiones usque
ad eius canales. Sed nullum eorum
anothomicorum uidimus dicentes quod
de magna uena que est in ossibus dorsi
uene ad pulmonem procedant. sed Archist
ratus potuit hoc dicere eo quod omnis sunt
concordati quia pulmo non recipiat san
guinem nisi a dextra concauitate cordis
una uena. Unde sanies a costis ueniens
ad magnam uenam que est in dorso sic di
xit necesse est ut prius ad cor ueniat deinde
ad uenas de corde ad pulmonem uenien
tes. Item ab illis uenis plures dicens in ca
nalibus pulmonis diuiduntur. Secundo necessaria
est cautissis que saliat usque ad os. Item Ar
chistratus dimisit ostendere quomodo ipsa sa
nies que cum sanguine mixta est expella
tur preter mixtionem illud uelud sipium
quid fuisset quod magis erat ualde infir
manda omnium dictorum suorum intentione non
poterat enim dicere quod sanguis exiens
in uena ossium dorsi ad cor ualeat ascen
dere. nam dictum oppositum esset. Namque hec
uena incipit a dextra cordis auricula
portans sanguinem distensque cum post
partes cordis usque ad octo costas. nam ad .x.
costas superiores sanguinem mittere di
git quia uena has partes pectoris nutriens
incipit a uena que ascendit prope inter
cor et fistulam extrinsecam. propter hoc Archistratus
in famam incidit. quia sanies a quatuor
costis superioribus pectoris ad concauam
uenam ascendens per rectam uiam diuat
ad uenam que tendit ad spatulam et
collum. caput et manus descendit quoque
ad ceteras uenas totius corporis. Hec igitur
ingenia ea que ab Archistrato dicta sunt
sequuntur. Preterea hanc quoque neglig
entiam obmisit ratione enim dixit enim sa
niem non facile penetrare ad loca inter pul
monem et costas. eo quod pellicule eo
rum dure sunt et fortes ad scindendum.
Unde negauit hanc saniem ad hunc
locum descendere bonum tamen esset si diceret
quare in aliquam partem sit facile in quodam autem
non. et ostenderet uiam unde sanies in tem
pias de pectore cum sputis emittantur
quia plurimum uidemus multos peri
culum incurrisse cum huius passionis
et multos sanitati restitutos fuisse.
Quando uero dico quod si aliquis dic quantitas
saniei quia semel coadunatur in uicies

illud ex eo autem quod continuus autem manus prun dus itinenens. Sed non dico quod velut assueti et solitus sum dicere quia multa medicamenta tenuium liquido apponantur omnino esse nequeunt assuavi verunt eas non esse. Nam plurimum dixi quod pectore perforato quod vel pectus vulnera penetrans cum sortitur expellatur. Sed vulnere in ore suo sanguine solidato quidam sciunt in primo aliquid de genere saniei. quod cum tingit cum sanguis exterior non exeunt cum motore vulnerati. Sed tamen pellicule costarum sicut archiater dixit fortes sunt et dure ad scindendum. Item si volo aliud addere dicam pelliculas pulmonem continentes dantes esse easdem necnon propter hoc in obedientes sunt saniei penetrantur ex locis que sunt in concavitate pectoris. Quid cum ita sit bene possumus id dicere quod caro que fortior et spissior est quam pellicule ut potest inobedientior consistens fractis sanguinis acum ad ea et ab ipsis attractum mittere poterit tunc sicut et caro potest generari. Sed palam videmus in fractura ossis sanguinem ad cutem exire et ligamentum constringere quia de re non est denegandum ut per subtiles panniculos nequeat penetrare. Item et quod melius esset si archiater huius non investigaret. Sed quomodo humiditas que est inter pectus et pulmonem penetret in divisiones canalium pulmonis. et quare non ingrediatur pulsus et venas inter pulmonem existentes. Nam hec causa. i. canales pulmonis vene et pulsus sunt inter etiam archiatri dilatantur et dividuntur quousque eorum extremitates perveniunt ad pelliculas pulmonem tuentes dantes. Quare bonum esset si archiatris investigaret an hec tria sint iuxta positi. i. os unius sit in ore alterius positum. quibus quod sic existentibus si humiditas unum intraverit necessario et alia penetrabit. Deus enim esset si de hiis que sunt disputant et dixerit quomodo sunt quod ea non esse affirmaret. Et non est michi difficile ut potest nec illud quod a me non possit inveniri quomodo sanguis ex pectore ad pulmonem non attrahatur. Nam possibile est in extremitates pulmonis penetrare. hec cum non sunt anguste sicut extremitates arteriarum et venarum. nam canales pulmonis sunt cartilaginosi et cartilago non potest constringi sicut vena. Item quia diagones canalium pulmonis maiores sunt et latiores extremitatibus venarum et arteriarum verum cum equali nervo videantur in pulmone necessario eorum divisiones sunt vel supra

arterias quare maiores sunt illis utrisque. quod palam invenies inquisita in aliis x anathomia. Nam divisiones unius cuiusque horum vasorum unum iuxta positorum secundum custodiunt magnitudinem sue originis quia quod magna sunt origine magne que vero de parva parve existunt. Sed non x necesse fuit ut archiatris hec dixisset et addidisset de notationes corporis cum sanies de pectore ad pulmonem egrediatur an sit cum aer ab bronchiis attrahitur. vel dum expellitur. vel dum in hiis utrisque motibus qui eum meliusque esset si hec explanaret. dicens quod in inspiratione motus in temporibus quietis utrorumque motuum sed in expirationis sanies de pectore ad pulmonem egreditur. hec autem facillimum erat ostendere sumentem demonstrationem ab arteria bronchiis. Nam dixi quod arteria bronchius fit cum pectore absque proprio x motu pulmonis. Sed tamen cum pectus dilatatur pulmo sequitur eum in suo dilatari. et cum constringitur sequitur eum in sua constrictione ut purget ea que in ipso coadunata sunt. sicut videmus in spongia fieri ea cum manibus constricta. quod in illa coadunatum est expellitur. propter hoc videmus non numquam extremitates pulmonis ascendere et ex pectus exire in magno et penetrali vulnere. Sed tamen si pectus salvum fuerit absque perforatione vulneris et fortiter constringatur humiditas que est inter pectus et pulmonem constringetur. ea in concavitates canalium pulmonis ideo divisorum expellens. Sed non volo ut huic locum misceas donec intentionem meam cognoscas dicentem fortem constrictionem pectoris. quia pectus dum pulmonem ex omnibus lateribus fortiter non constrinxerit sanies ad ora canalium pulmonis mitte ponitur venit. propter hoc aliud naturale est tussis ubi dum cum sternutacio est sibi multum necessaria tussi movetur. sed tussis est actus naturalis sicut et sternutacio singultus. vomitus et similia que palam in libro de accidentibus et morbo determinavimus. Causa enim tussis necessario est fortis et via virtus. nam plures videmus moti in hac parte eos quibus in pectore clausa est materia et hec propter imbecillitatem virtutis eorum. tussis enim non fit nisi cum forti et velocissima virtute. de facta non virtus non potest forte nec velocem actionem impendere. Sufficit igitur quod diximus de sanie de concavitatibus locum pectoris exeuntem. Revertamur autem ad ea in quibus in genere in nuo bramus. Dico ergo apta quod fit in pellicullis inten

ar. attractio

al. c. extrinseci quia prius in integumentum hanc non negavit ad iectum ar. hunc sermonem hec. i. non facile.

Ꝑ· q̄ sūt sig̃ pleuresis.

Ꝑ· sig̃ pleuresis nō uere· i· diuīn· uerā i nō ueram.

orum costarum et inhacrens ancas cū iunctis eē passicem quē pleresis dicit que quidem hēt accīs inseperabilia· facientem febrem· dolorem quasi quo sentiatur extensio et punctura· spūm· et spissum banelinum pulsum pertinentē ad duriciem et pue extensionis tussim ctiā plum cū diuersis sputis· et aliquando sine sputis extrem· Set extra que est sine sputo cum cito moriuntur cū difficile sanantur· Set dolor in hiis cū ascendit usque ad furcullas· aut descendit usque ad ypocondria· aliquando nō fit dolor incostā cū febre· In hac etiā dolore banelinus est spissus et puus· s; cū ñ sentitur· Vñ dolor h; silis pleresi que nō fit cū sputo· set cū dicta hor̃ fualis est· nā dolor ille sim tussi est implesi nō fit sicca tussis· Item pulsus nō hēt tantam extensionem et duriciem· nz febris est acuta et banelinus minus est malus. Item paciences dolorem manu exterius apposita sentiunt dolorem in hac quād nō fit purgō p spuitum· nā ei nō uadit ad cōcauitatem pectoris· ꝓpter hoc ñ nīa digā festinam· intus cūsiēs ē sputis expellatur oz in eodem loco madi.

Vā in quo agit de nom̃ panium diafrag· atis.

Alqui inferiorem atas pectoris cūnū frenon appellabant quod latine dicitur mens· Set hoc nom̄ dederunt· uel quia dū apa in eo existit m̄ ti ncauīntium infectur aut ꝓ alia incū com· Vñ a . . . plonis cepetit eū dyafragma uocare plato quasi uocab at eum mens sic et antiqui inmīdit tū iuuamentum eius eē· uñ dyafragma est· quia dyafragama est diō di cēs partem aīe irascibilis que est in corde et aperit desideria quod est in epē. postmō mechia uisi sūt hoc noīe quod est dyafragma· i· diō et uetus nomē pinpendere· sic fecerunt inmucha· mucha· n· abanaquis dorsale nūcupa batur· cum cū nomē eius quod sinam nāz ondit medulla dicatur· sic hoc nomen de quo disputamus frenon uocabatur· Set cū nuche dorsi medulle addiderunt q̄ ad m diūt medulla colli medulla femoris· eandem nō assuec ti sūt uocare eam dorsalem· nō ad de des medullam. Item hij dimiserunt frenon dīc et uocant illud dyafragma· i· diō· Alii uocabat epinsima· i· insitor diō quod nomē tribuit quia cū nō tendebat ī magis iuuamentē in ali prestare eo quod infrin bandire.

Dum cū ita sit uitio ipso paciente banelinus impeditur· sic dictū est in loco ubi de malo banelinus disputauimus· cū locuti fuimus de passione in extremitā dyafragmatis existente et de passionibus ꝓpter colligantiam nuche et innozabeta extremitum. Vñ hic in loco uolumus dēcalia accidentia dyafragmatis uenientia ꝓpter patet ex colligantia pacientis cerebri. Dico ḡ dyafragma puus q̄ mens in aliena tē inuitur banelinum spissum et puum facere. Cūq; alienatō firma p frāq; fuit diuersum et inordinatū fiat banelinum· sic diximus in loco ubi de malo banelinus disputauimus. Item alienatō aliquando fit ꝓpter passionem diu stoi· et ꝓpter acutas febres pleresim et apā plonis. Set cū alienatō que fit ꝓpter dyafragma uicina est alienatōi q̄ in frenesi· i· incalō a parte cerebri· cū in sui is pelliculis sic quia alienacio que fit ꝓpter passionem aliorum membrorum uel ꝓpter acutas febres hiis cessantibus uel declinantibus quiescat et mitigatur· In frenesi nō quandam suā ꝓprietate hēt p q̄ ab eorum alienatiōe differt· q2 etiam si febris quiescat· ipa tū pmanet· Nam cerebrum in hac passione nō patitur ꝓpter colligantiā aliorum mēbrorum· Set ex passione pū in se ipso existente ꝓpter hoc passio hec paulatim uenit· nz subito alienatōez facit· et sic contingit in paruulis ꝓpter alia mēbra festis.

Dum uidelz panem nō mīa precedūt acūnia sigōnes frenesis diō nō· curata que in libris antiquorum oīa sunt· et aliquando paciuntur uigilias et aliquando corrupte et inordinate dormiunt ymaginatōni bus eis apparentibus adeo quod coacti in piunt clamare et initia ac sempe facti a lectulo surgere et aliquando sine aliqua causa ob liuiscuntur. Vase eū que sito et subito posito iniungere obliuiscuntur· qui similiter erunt reddere uas obliuioni tradunt. Inordinate quasi respondent eis qui ad eos loquuntur· et plurimi cū audacia et temere respondent· maxime sunt ancie fuerunt mites et humiles· bibere mi nime querunt· banelinus est magnus rarus et tremoris· pulsus cordis est minor banelinus· spissa pulsus est uarianc uiu· et aliquando sentiunt dolorem in occipitio. Cū aut huic passioni· i· frenesi appinquauerint oculi fuit siccissimi et ab uno lacrime caute exeunt usque ciccita in plenitur. Vñ quasi corium sanē et sanguinem ex naribus distillant quibus quād inueni entibus cū sensu inīe respondent et pilos

— · al· ē inferiorem thoracis cānū uocans qdem omnis nominant frenas suū semp ad uenientis cās suū· ut quidā existimant quia flegminātē eo nectuntur frenes· i· spina qui laborat· Vñm erē.

Ꝑ· qd ē diafragma.

Ꝑ· expositio huī noīs q̄ ē diafragma.

Reperit

a pānis euellē incipuit febris insticia
te cū fortificat̄ .r. in fortitudine sūi inbe
cillitate mutatur sic fit in alus febrib9
nā quedam alie febres in statu augmē
tantur. in declinatiōe uō mitigantur.
Lingue uō in ꝯasperantur. et uertsan
di uīnc uoce nō emissa intelligūt eaq
nullatenus eis dcā sūt iacēt suppini fi
estres nich respundentes. et qd̄ respō
dent cū nimia durica et angustia fit.
Ali quoq in quibusdam mēbris dolo
rem prius hn̄t sipungantur mīc uñr
sentire. Hus modis passione in cebro
existe alienatōem paulatī sentiūt uł pa
tiuntur. Cū aūt pā malus mēbris ex
titerit alienatō nō pmanet nisi passio
in dyafragmate sit. Nam si alienacio ꝑ
dyafragmatis pācem acciderit pman
ebit et in diutabitur. ꝑ hec antiqui qm̄
uiderunt frenesim nasci ꝑ apā dyafra
matis uocauerunt hec mēbrū frenon. Itē
quia mag collīgancia est int̄ hec mēbr
et ea quib9 mēs et intelcs oriuntur. Sz
dīa alienatōis que fit ꝑ dyafragma cē
bri ab ea que fit ꝑ passionem cēbri hec
est quia nulla accīnca in oculis appent et
gutte sanguinis de narib9 distillant sīn
hanelitū. naz hanelitus in pasiōe dyaf
ragmatis diuisus est. alī enī prius est
et spissus alī magnus et angustiosus
sus alienatōe quoq inīcium ueniente
hanelitus prius est spissus. hiij uero
quib9 alienatō ꝑ passionem cēbri fit
añ alienatōm hn̄t hanelitum magn
um et remotū. Dn̄ ulr̄ dico quod om
nia accīna ꝯfrenesis que fit ꝑ passio
nem cēbri. aut pua appent in alienaci
one ꝑ dyafragmatis passionem. aūt
nō appent. Item in dyafragmatis pa
siōe sūt ꝑue sigr̄s ab inicio morbi ui
delicet. Ypocundria superius trahūtur
in pasiōe uō cēbri est. i. in sui inicio hec
nequaquam fiūt nisi postq alienatō
pfcā fiūt. Item in pāne cēbri cap et
facies sūt mag forcius q̄ cū ꝗ in passi
one dyafragmatis. Cp. aliarum pān
um dyafragmatis sūt insc ipō seu ꝑꝑ
colliganciam aliorum mēbrorum exn̄
cū. quasdā nō oz hic narr̄. sicut apā
ulnera et sicā quasdam nō malus lo
cis nominauimus. Ca. v. in quo agit
de noticia pānum ysofagi.

Ila que agula uł̄ a dos sto extendiatur que
antiquitus ysophagon appellebatur.
qd arabice meudi ab hiis qui post arz
fuerit assuete os stoī appellabatur. Sz
iam arz eccł noīe quod antiquitus erat
utebatur. Cuius quid mēbri iuuam
est duplex. Dnū quia ē uia rerū trans
gluciendarum omnū et cū uoīu exeū
cium. aliud quia in hac utraq penetra
tōne q̄sdam hn̄t acōnes. due partes
sūt in eo que ab ano thoīas tunice me
n appellantur. nā cū una cibum et potū
attrahit et cū alia expellenda cū uoīu exp
pellunt. Dnar pā eius duplicī gn̄s
est. Dno quia est uia eorz que inglu
untur. a et illorz que cū uomitu egre
diuntur. alio quia est instrm̄ horz utr
q. omīs ecīa sciūt qd̄ hec duo quadā
necessitate iuncta sūt. Dnū tn̄ sp̄. et alīd
alī. Set accīna ex quib9 eo qd̄ est uia
patitur bifarie sūt. Dnū est apā uiaz
penetrancū angustans aliud sui ip
sius est de scō nō potens suā ꝑpriam
acōm ꝯple. Nos quoq in predictis
ubi disputauimus de suffocacione q
fit ꝑ ē spondilles colli interius ingr̄
dientes diximus meu exterius angu
stem. cū hec spondilles cū primuntur.
quod iām hic dicemus. dicites quoq.
apā quod fit in lacertis eorz qui sub
meu exstiūt et si tn̄ sit in particulla
in qua disputauimus d apācib9 et cō
strictē que ex nāmest. Set in hiis
omib9 est sigō cōīs. quia infirmus
sicū sgluttire uoluerit adeo angustia
tur quod poc p nares exire. uł sicū at. i.
apā fuerit in meu coarctatum uō ex
se ipō nō ꝑpt alia mēbra uicina infir
mo inglutire uolente cō nimius
gn̄a cū dificultate cū sglucōis. maxī
sico suppino iacente inglutire uolu
erit ꝑ hec istos diuēsis iacendi mu
tacōm uidemus amare mag quoq
diligunt ambo mosse sedere eo quod
ex huius sensu sciūt se melius po
sse cū inglutire. Cibus ecīa naturaliē
et facilius hoc modo descendit q̄ si alī
sedeāt. Cū enī suppinus iacuīt meria
ilio auitorium hn̄te abū ipse retrain
here conatur bene quousq sitis q̄ quia
quodcūq mēbrū cāsm hn̄t apā in su
am acōm opperando nimio dolorem
patitur eo uō quiescente mitigatur
dolor. Dnū quia meri est sensibilius
oz ut inuestigemus eius pāne. Eg
rum quoq si stultus nō fuerit et r̄s
pundere sciuerit interrogemus. nā si r̄s
uerit dare ex se ipō responsum mag
num cognoscendo pānes meri dabit
nob adiutoriū quia plimū audimus
hos infirmos manifestare se de frīcem
in meri sentire. adeo quod a bārbara non

possunt descendere nisi angustie et
quedam interuallo. Item in initio aliu
cibaria fialle descendunt. dum infusus pe
netrare prohibentur. atque arbitratur infi
rmus ibi esse innisceratam atque penetrare
nequeuntia eius infusus absque dolore de
scendunt. Et prior signum ostendit eum esse
de stomacho in sinu aere. Secunda uero denotat in
quadam sui parte esse angustiam. Du
as uero ex suis accidentis cognoscere possu
mus. Nam de stomacho si solutio propter malam com
plexionem fuerit absque constrictione ex natura. sequi
tur eum tarda transglutiendi penetra
tio que tarditas in omnibus partibus meri
equalis est et sine dolore. quod si infirmus
supinus extiterit dolorem augmentabit.
eo uero sedente mitigabitur. Si autem de
stomacho sit non cum aposteme maior in quadam
parte quam in alia sentiatur et ab ius tarditas
in eadem parte quam in alia moratur. Unde
si apostema extiterit flegmonicum et erisipilate
secundum dolorem sentias et calorem cum febre non
acuta uero secundum quantitatem sua exitur. De
si apostema non sit calidum tarditas transglu
tiendi erit sine calore febris et sine et aba
na in una parte meri morantur maxime
si transglutiuntur non masticata uel dura ciba
ria. Nam quedam accidentia uidi hec cum
paruo dolore et plurimum quae mane sunt
et quam patiebatur estimauit febrem etiam
et rigorem. Unde arbitratus sum eum esse
in meri apostema. hec quod ad maturandum
erat durum. Cum dies eius elonga
rentur senciens apostema eruptum fuisse san
iem statim uomuit. similiter facit in secundo. uel
tercio die. tercio cepit pati et uulnera in
ore stomachi eum hec ostendentia quia quecumque
que transglutiebat sunt acetosa uel ac
cuta seu salsa. aut pontica mox sentie
bat principium et augmentum doloris quo
que ipso transglutiente patiebatur
Sed passio huius elongata sanus post
magnum tempus factus est. Iuuamentum tem
pus euasionis etas eius extitit quot
quot enim maiores hiis extites huius
passionem in meri patiuntur habuerunt
mortui sunt. Quandoque etiam hec mali
cum dolore habuerunt dolorem interius spatulas
sentiunt in eodem loco ubi dorsum dicitur.
Quia de eius intelligimus meri esse extra
sium in latere dorsi. Precium uero sangis
ex uena meri sentitur hoc intelligimus
quod fit sicut cum fluxus sanguinis exhibet
alius sanguis. Nam si fuerit propter fracturam uene
dolorem in loco fixure habebunt. similiter si sit
propter corrosionem. Si autem sit propter apertionem ue
narum nemo fit sine dolore et in hoc
differunt. Item non quod erit propter causam uel
propter ictum. Apostema aliis opatitur uena sine extrahi
cum. et hec propter multitudinem sanguinis. nam
qui fit propter corrosionem scias uulnera cum pre
cessisse que ulnera aut fuerunt ex canalis
one uene. aut cum apostemata aut extracuius humor
ibus. sicut uidemus eos descendere. igitur.

Capitulum vi. in quo agitur de nocumento panum stomachi.

Antiqui uisi sunt appellare os stomachi precordia.
nam per hoc nomen intelligebant accidentia pass
iones eius communicancia. plurimum enim
propter os stomachi sincopis accidit. uelut propter precord
ia et non solum. hec uero etiam propter os stomachi fiunt
spasmi. stupor epilensia. quod mania et maniam et
accidentia que sunt cum ea euenientia. sicut dixi
in loco ubi de eius disputauimus. Sed
tamen hec omnis os stomachi sequuntur eo propter col
ligantiam aliis compacientibus nam cum hec
passio in se ipso fuerit fuit ab eo ablato
desiderio ab illis appetitus et corruptio ci
bi eo naturalis cibus cum qui in fundo stomachi
subito descenderit maxime si durus est
in se corruptioni subicitur. Unde oportet nos
inuestigare passiones quas patiuntur propter
colligantiam et discernamus eas a passioni
bus que existunt in membris ori stomachi
nocentibus. id est in sua acie. cum passio fuerit primum in
eius extremitate. Quando uero esse sic antiquitus
hoc membrum precordia uocabatur sicut et in
nostro tempore ab omnibus os stomachi appellatur. Sed
dictiones et diuisiones huius passionis non possu
mus intelligere nisi ex solum precedentibus
rebus. hec etiam non potest sciri nisi ab eo qui stu
diosissimus est in scientia passionum quod
eorum denotationes que cum lingua po
ssunt proferri euenit ut cum aliis misce
antur que uerbis nequeunt explicari. Nam
hec propter scientiam in futurum certificamus. Sed
unusquisque sapiens poterit eorum
intelligentiam in se ipso augmentare. ei
uero noticiam que sunt quasi fundamentum
scientie istorum amantes sapiam possunt
adeo assuetare quod non tantum accidentium cum
continuorum que non possunt proferri clari
eis pateat. Unde ea hic denotabo. Qui
dam enim generaciis cibo nitidum susce
pto tantum sicut epilenticus incidit. quod pluri
mum ei eueniebat cum ex calefaciendi labore
fatigabatur aut cum ex aliquo sancte studio ue
xabatur. uel cum ultra solitam consuetudinem
ieiunio tenebatur aut irascebatur. Quare ar
bitratus sum hanc passionem propter os stomachi contin
gisse. eo quod sensibilissimum id membrum puta
bam esse et cerebrorum propter colligantiam huius in
bri patiens corpus titillari et spasma
tico motu uacillare colligebam. Unde
cibum ei per formam digestionis porrigere precepi.

ut interea sui quarta hora panem bene fermen
tatum comederet et solum sine hoc et si
tim cum uino aut mixto si sitis ei esset. Vinum
tamen esset album et punticum. huius enim
uinum stomachum cum fortitate capitis minime ledit. sic fo
rte uinum. Quo quidem stomacho nichil illius pa
nis ei euenisse cum periens certificatum ue
ra fuisse ea que prius aiunt uersus.
Quando autem cepi sibi dare yerapigram bis
aut ter in anno. Nam hec medicina stomachum purgat.
mundat et insuper propria actione cum fortitate et
ultra xx annos sanus extitit. Sed et tamen uidi
ut tandem communi aliquo studio im
pedito et ultra solitum tempore ieiunarent pa
tium spasmabantur. Vidi quoque alios sp
asmos incurrisse sicut epilentia per os stomachi cum
multa aliorum crapulla replebantur et mu
ltum uini puri bibebant et cum non in optimo
tempore multo coytu utebantur. Alios
etiam uidi hanc passionem in febribus subito sine
precedenti signo spasmum significante incidi
sse vomitu tamen cito quieuerunt. Quo
rum quidem hec pacientium alii uomue
runt quedam quasi uiridia inquidam quasi
sicut porrum non nulli uero ultra modum et
malum cibum sumentes aggrauati sunt et com
ingens eis stupor non deficiens nisi malo
cibo uomito. Quamuis tamen nullus cogitaret
ut posse fieri ex ore stomachi. sicut etiam in sinco
pis nisi palam multociens per os stomachi fi
ut dicitur. Nam multi neruum a cerebro ad
os stomachi descendunt. Sed et tamen non sunt tam
ta ut quidam arbitrantur cerebrum per os stomachi pati
tantum ut spasmum inferat. Item cor ab hac
ione remotum est ut ex passione oris stomachi pa
tiatur sicut acutam et uelocem sincopim
Sed et multi per malos humores in stomacho co
adunatos uiderunt pessima sompnia.
quorum somnia incredibilia sunt et non solum
hec. Verum etiam fit alienatio mentis. Item
passio que dicitur inflatiua et ypocondriaca nullus
potest negare quod non faciat infirmum tri
stem et ab omni bono desperatum. in minora
bus eueniunt quam maioribus. Item uide
mus hos suscepta crapulla diutius hec
passione uexari quorum sunt plurimi splene
tici. quod etiam necesse est inuestigari. nam de
splene mali humores exugiosi ad os
stomachi fluunt. Propter eam passionis cerebro uel
causa coniungentes sunt capinositates fumi
ab illis humoribus descendentes. Sinco
pis uero que fit per stomachum cum eius ex his insito
est nimius cum dolor generatur de frigore
et forsitan mala eius complexione usque ad cor
ueniente. necessario uirtutis de ficit. i. sinco
pis subsequitur. Porro passionem que
mulieribus contingit. que prauam appellamus

i. male aut residuum palam est stomacho pa
ciente fit. Nam omnis passio que uel canina
dicitur uel ab latis desiderium aut ma
lorum desiderium monstrat passionem esse in in
ore stomachi. Similiter motus uomitu passio est ipsi
membri. Dolor quoque ypocondriorum
et singultus huic membro contingunt. Similiter
tamen cum horum accidentium dictum est in libro de ac
cidentibus et morbis. Unde non oportet hic de mon
strare. sibi enim demonstrauimus omnem
morbum per malam complexionem quod
pertinet ei. i. stomacho. Unde exsilibus membris
est. Nam cum passionis que ei accidit eo quod
officialis palam facilis est. sicut recor
daris generalibus signis que in hoc mem
bro dicta sunt. Volumus tamen adhuc ex
easdem repetere ipsas quia inceptio h
uius membri aut apostema ex genere erisip
illarum. Quod uulnera non sunt dura intelli
gi. quia communia sunt eis que fiunt in
meri etiam apostemata. Uno quia membrum
est sensibilius. alio quia potest extrinse
cus tangi. Similiter fluxus sanguinis huius
et illius est communis. huius tamen magis est
in periculo. Predicte passiones et eis
similes necessario tamen cum euenerit stomacho eueniunt
Sed et tamen quia os stomachi fortius est et periculo
losius arbitrati sunt antiqui eas in profu
nditate ipsius non posse generari. Verum
sunt sibi concordantia digestionem in profun
do stomachi fieri quoque hec pars stomachi est pars car
pulositatis fastidiosse cum in malam
dispositionem conuersa est nisi per aliud
fiunt. sic inordinate cibi ibidem. sicut
priora posterius. et posteriora prius
accipiantur aut qualitate non fiunt
cum passionis stomachi. Passiones uero que
fiunt in stomacho ex aliis illibus que ceteris
membris eueniunt. siue officialia. siue
similia. i. male complexionis sint in stomacho palam
est. Unde non oportet in hoc libro scribi. Intentio
enim huius libri est tractare de passionibus
quas sensu aliter non possumus cognoscere.
Sed in sanguine uero qui cum uomitu de stomacho eici
tur discordantur. Quidam enim arbitran
tur impossibile esse ut ab epate uel splene ad
stomachum penetrat. Similiter cogitauerunt de san
guine ab his membris fluente. Unde
infirmitatem eorum temptans et inuestig
ans certificaui. quod aliud hoc ueniat
ad stomachum. quod hic dicere recusabo. tr
actaturus non indisputate epatis et sp
lenis.

In hoc membro passiones etiam aliorum me
mbrorum dupliciter generaliter oriuntur.
Unum est mala complexio sine adiacenti ex re nimia.
aliud adiacens est cum mala complexione coad

duobus modis

al. indigestionis

unacum eo siccaci aliud est flegmon aliud erisipilla aliud dura apostema et aliud inflationes que fiunt propter ventositatem et aliud oppilatio propter crossos et viscosos humores in extremitatibus venarum epatis que quando veniunt oriuntur aliena que aperte epatis in apostematibus cum partibus extrinsecis infirmus sentit gravitatem et velud suspensionem in dextro latere in locis sub ypocondria. Quando vero si magna quantitas fuerit ventositatis in eo coadunatur in eo videlicet loco unde exire non valeat infirmus non solum sentit gravitatem sed etiam extensionem.

Quando si apostema in eo exierit ipso de foris habente et in gibbo ipsius fuerit et sit magnum facile potest cognosci. Sicut in concavitate ipsius potest sciri cum accidentibus sequentibus magis quam per tactum. Sed non incipiam ab apostematibus que fiunt in gibbo prius cum oportet memorari lacertorum quos in anathomia vidistis sub cartilaginibus qui sunt circa quatuor partes efficientes. Quorum quidem unum par est recte positum et in longitudine est etiam totum ex genere carnis et descendit ab ossibus costarum usque ad ossa pectinis. Alia vero paria sunt que carnositate tendentia quousque pars eorum attingerint de inferiori positione tangeerint desinunt in cordas que sunt ex genere pelliculare. Secundum vero horum tamen extrorsum omnium extremis descendit a pectore non tamen eo modo usque ad inferiora per anteriorem partem tertium vero quod ab inferioribus magis tendens sursum per anteriorem partem non durant. Sed sub hoc secundo par iste manet par positum in latitudine contingens pelliculas ventris ut que siphac dicitur.

Sed non apostema quod fit in lacertis qui est in longitudine positus necesse est ut appareat longum et extensum in medio ventris. Cum enim assumens in obliquum sit et hiis lacertis positum sunt palam autem est illud propter situm positionem et formam huic exhoc quod nullus musculus extrorsum eorum preterit. Similiter ambo lacerti de pectore non directe descendentes alii vero utrique qui sunt hiis sub positi difficile possunt cognosci difficiliores etiam sunt lacerti in latitudine positi. Quando vero esse quia intelligimus epar esse sub siphac scimus quia sub illis tribus lateris existit propter hoc non possumus etiam eius tactualiter intelligere nisi autem apostema fuerit maximum et l.a. cum fiunt subtiliati. Sunt tamen quedam signa que ostendunt calidum apostema esse in epate sicut flegmones. Sentit enim infirmus in dextro latere sub ypocondria nimium dolorem. nam loco ypocondrie supi

elevato dolorem nimium sentit. dolor etiam usque ad furculas ascendit. pulsum vero tussim habet color lingue in initio rubeus erit et postea mutabitur in nigredinem desiderium cibi aufertur. Sicut sitim inmensissime patiuntur vomunt colam que vitellum ovi dum mutatur et fit quasi erugo eius. quod si apostema sit absque epatis de forte egestio ceterum prohibebit. Omnia vero accidentia ista ipsi sunt velut ista febris acutus cum que spuimus febrem que pacata dicitur secundum quam in consimilia partem epati evenientem et alia dum cum ipsa in ploneo et alia propter colericos humores et putridos in toto corpore inflatos. Sed etiam acutissima febris semper fit propter hec duo membra i. epar et stomacum et propter febrem horum membrorum incidunt infirmi in consumptionem maxime in secundum genus ethice quod in alio loco diximus est. Porro flegmones in cavo epatis existentes deteriores et periculosiores sunt quam fiunt in gibbo in generando desiderium ab latere ab deiectione vomitum colericum et sitim. Item in dolore de hanclicis tussi dolore usque ad furculas saliente deteriores sunt quam sunt in gibbo putat enim eger furculas inferius attrahi. De dolore quoque coste que est ex i. recte lacertos murmuratur apostemate vel in concavo vel in gibbo existente in sit cum necessario omnibus apostema in epate habentibus. Et par enim non in omnibus est quoniam cum pelliculis costas ligantibus. quod plurimum videmus in simia et in ceteris aliis animalibus cum invenimus in quibusdam aliis epar cum hiis pelliculis conjunctum et in quibusdam non. Sed tamen si alium apostema sit in solo gibbo epatis cum in sola sui concavitate non potest esse quin utrique latus compaciatur quia substantia epatis continua est. Sed quia ipsum sub ypocondrium subtile habetur et propter aliquem morbum subtilius extiterit et magnum apostema in epate ortum fuerit cum manu comprehendi valebit. Hoc quod apostema quandam habet proprietatem sitam superioribus lacertis quia eo cum manu tacto sentitur in ipso quedam crossum ab aliis membris separatum lacertorum non qui super epar existit quia sunt contiguum unus videlicet ad alium continuum sensum non apparet divisio ipsius habentibus apostema. Sed cum epar induratur scilicet tumoris palam est maxime si sclirosis fuerit etiam et flegmones locorum non que super epar et operis subtiliantur. Sed tamen in initio tamen magnificantur. quod poteris continuate eorum cognoscere hiis etiam rebus diu apparentibus ydropisis incipit. Ydropisis enim non potest esse nisi paciatur epar. Sed tamen non est necesse propter primum partem epatis solo medio sed quia epar cum sit instrumentum faciendi sanguinem

—:al. re. hiis denique qui nimia subtile habent ypigastrium i. quod super ventrem cum propter egritudinem sunt subtilii subiacentia manifesta magis flegmones epatis proprium habentes sinacentes musculos qui esse est secundum in consequam repentina similiter calorem qui subiacet manibus. Unde quousque est musculorum eius quamvis totus extensis sibi ipsi paulatim minoratum habet calorem flegmonis epatis vero solum repente sit eo semper habet etiam maximum autem quam sanctum et in venerium ydropicum repentinum habet digestionem ipso quid qui secundum sanitatem tumore duriore flegmonis existente et sub aliquibus hiis que iacet corporibus i. sicilibus dispositionibus precedente non epar et nimis maiori fiente eo qui sequitur calore quevenit digestionem eius ad etiam difficiliore si in proveniendo in partem physion i. in sinistram ydropisis enim non potest esse.

Marginal notes:

— al. est contiguitatem hiis positam.

Ro. signa apostematis epatis.

Quando infirmus dolorem sentit in dextro latere sub ypocondrio. Et dolor extendit usque ad costam posteriorem. Sentit furculas trahi ad inferius. Pulsum habet spissum et parvum. Et similiter anhelitum. Item parvam habet tussim et sine sputo. Color lingue in principio est rubeus et postea mutatur in nigredinem. Appetitus ciborum aufertur. Sitit sitim in inmensissime. Purum vomit colam que vitellum ovi. Dum mutatur et fit ut erugo eris et alium ut lotium carnium. Tussis est et sicca et cum quodam intervallo. Dolor coste est in omnibus patientibus apostema. Item egestio epatica est velud enigma (?) simile quando in principio. Sed passione augmentata fit velud fex vini. Item egestio epatica sanguinea fit subito. Sed intestinalis paulatim fit egestio sanguinis epatica fit bis vel ter cum intervallo duorum vel trium dierum. Sed intestinalis non. Item febris febre continua. Item si virtus stomachi et epatis est fortis venter non solvitur. Item si virtus predicta minor est debilis habet fluxum ventris.

ydropicus sed

nec panem eius immutatur hoc accidit ab
lato et de foris. ¶ Item sic dicit alius accidit quod
dam membrum habere malam complexionem frigidam
cuius frigiditas usque ad epar penetrat sicut sple
nis. stomachi et omnium intestinorum et maxime ie
iuni et uicinarum partium frigiditas enim horum
cum frigida sint uenientes ad uenas que sunt
inter intestina et epar infrigidat eas. ¶ Quibus
quidem infrigidatis cetere uene in concavitate
epatis existentes infrigidantur. Unde frigiditas uenit
usque ad gibbam epatis. ¶ Porro frigiditas pleuris
diafragmatis et renum prius uenit ad gi
bbum epatis quia pars eorum primitus non
uenit nisi ad hanc partem. cum autem elonga
tur in toto epate propter colligantiam perficitur.
Unde dico quod nullus potest huic rep
ugnare nisi malus sophista. seu qui
libet indoctus. ¶ Oppilatio uero non est adeo
in aperto. quia uene que in concavitate
epatis oriuntur a uenis que procedunt
a porta epatis tendunt usque ad subtilissim
as et angustas extremitates quod palam
inuenimus. Similiter extremitates uenarum que
oriuntur a concava et in gibbo epatis diuidun
tur ad loca in quibus finis horum est fini
untur. ¶ Set cum quo uicissim penetrent
et unam in aliam aperiat nunc uidemus.
omnes cum sint concordant uelut uno ore
proferentes quod cibus per totum corpus ductus
transiens per omnes uenas que sunt
in concavitate epatis et ad uenas que sunt
in gibbo perueniens per has extremitates
pororum penetrat. ¶ Similiter intelligimus
de adstrictione flegmatis et fecis. quia uiam
sanguinis angustent. Unde subtilissim
um sanguinis penetrat ad totum corpus. pu
rum uero in concavitate epatis permanet
propter adstrictionem eius et sunt cum passionibus
propter plenitudinem [illegible]. ¶ Quidam per
quirentes super hanc rem. quedam inue
nimus certa. quedam uero non. quia si aq
uosus sanguis ad concauam uenam perue
nit palam erit eum ad totum corpus penetra
re. Similiter adustus sanguis sine [illegible] epatis
non clauditur reuertitur ad ieiunum inte
stinum et ab eo ad subtille et ad collon
et ad orbum et rectum. Unde si dicitur ad
stomachum descendere absinthium erit non enim
hoc uidemus fieri in oppilatione epatis in icte
ricis. ¶ Set in yposarcha sanius
est plenum esse flacco sanguine in regione
cum nichil sanguinis egrediatur. nec in ydro
pisi. nec in tympanite. Videmus enim
loca in fistula syphac. subtus. i. inter intestino
rum et epatis plena esse aquosa humiditate
quod cum fit in manifesto necesse est ut arte
damus epar esse membrum in quo cibus ad eum

uenientes mutatur. et non ad sanguinem
eo quod est frigidus. Unde etiam totius corporis
ipso infrigidato infrigidantur. quod testificatur
per hoc. quia plurimum uidemus infirmum
in ydropisim incidere ab aparte in epate
non existente. quod fit quia splen male se
habet uel propter ieiunum intestinum. uel propter sub
tille. aut in uenas circundantes aut propter
pulmonem uel renes aut propter emorroydas
mittentes sanguinis emittentes aut propter
fluxum matricis. aut propter constrictionem men
struorum. aut propter magnam [illegible] matricis. In
hiis enim omnibus passionibus epar est absque
aparte. in ydropisim tamen incidit. Quidam cer
tificatur quod si aliquis aquam biberit
frigidam non in suo tempore epar enim ex hoc subito
infirmatur et ydropisim nullo modo
aparte existente generatur. ¶ Quidam qui habu
erunt passionem magnam et forte ha
bent desiderium in nobis de quo non mi
randum. quia hec passio ex frigiditate [illegible]
stomachi contingit. ¶ Sufficit quantum dis
putauimus de ydropisi. ¶ Redeamus
igitur ad epar et uideamus an omni tempore epar
yctericia existente paciatur et an sit a hac [illegible]
generans. ¶ Dico ergo quod multotiens epate
salubri existente uidemus colores [illegible]
di et [illegible] existat. et hoc fit [illegible]. ¶ Et
sine causa sanguinem cum spiramus in
colorem mutari cum ex pessima et aliena
corruptione corrumpitur sic. ex morsu rep
tilium uenenosorum. ¶ Quendam ui
di regis ministrum cuius officium erat
cyprum capere. quodam tempore morsum
accepit qui tardatus sum [illegible] soluti
mutatus est in colorem qui pessimum. ¶ Cum
que ad me uenisset et causam passionis nomi
naret iussi ei tyriacam accipere qua sump
ta in parvo tempore in naturalem redierit colorem.
¶ Medici uero inuestigabant an mete mor
tifera significationes habent subseque
tes eo quod uidebant humores qui corr
umpi absque potu mortifero et hoc fieri
uelut sine mortifera biberetur. ¶ In
nec minores si humores in hac qualitate
inueniuntur. ¶ Item possibile est naturalem epatis
complexionem corrumpi et extra humoribus corrup
tionem generari absque calido diuiduere apa
te. quedam enim tempore totum corpus
mutatur in colorem herbarum in uir
iditatem et albedinem [illegible]
et alii in plumbeum et obscurum col
orem et ad alios colores indicibiles
propter passionem epatis aparte in eo existente.
¶ Item diuersi colores sunt ex plene obs
curiores. tamen de quibus difficille est disp
utemus. notitia tamen eorum facilis est eis.

Ro. cur ydropisis.

Ydropicia.

No.

no

uidelicet quibus multotiens cognita fuerit. Nam cum quidam passionem sciation is curare cepissent nescio quomodo apparatum eius esse fuisse putauerunt. Cum uero passio ei elongaretur nec infirmus ad prosperi se tenderet cognosceret uocauit me cum domum eius ingrediens dixi eum omnia oportet ut non mali credas inesse hanc passi onem tuam uenire dissoluto propter magis fi lo. Secundum anniuente nomen apparatum esse in inferio ribus lacertis coadunatum uidelicet et maturam. Item lacertos qui super uer tebram in latitudine consistunt et eos qui ascendunt non recte ab inferiori ad su periora qui sunt medii scilicet inter lacertos qui sunt super spondiles et eos qui contra ri subtus descendentes a superioribus ad inferiora non ducuntur. Vos autem cogno uistis quia multis uiso infirmo pa ssiones intellexi quedam iudicio nomina ns prius colorem. Alii enim dixi pati ente et alii splen nimium preteritum a loco audiens. uel infirmum cum manu tan gens. Unde audiuistis me multociens maledicere antiquos uolentes peritos medicos clamari et uolentes curare infirmos. Sed hii sunt mendacia exem plo. Nam si aliquis dicebat eis quod per solum colorem cuius loca plurima in firma cognoscantur a proximo quidem eorum ore linguam uelut canes rabiosissimo uebant loquendo. Set tamen nolo eis dic putare. Oportet igitur nos redire ad ali ud genus sinthomatis scilicet de febris so lius uidelicet epatis quod signa apparere est sicut diximus de apparatu epatis quod sine de fine eius fit. Unde cum eius actio sit gene rare sanguinem ex cibis unde hec fit multo assumere eam esse propriam eius actionem. Propriam autem diximus propter alias uirtutes que ceteris membris sunt communes scilicet ap petitiuam retentiuam et expulsiuam. Vir tus autem sanguinem generans est quedam species quarte uirtutis. Vos quoque intellexistis quod stabilitas membrorum sit cum propriis eorum complexionibus saepe ipso mal lam complexionem habente nocumento uirtus eius no cumentum similiter patietur. Quare diuersitatem noticiam complexionem inter de actionibus dixi. Propria autem unius cuiusque membri secundum speciem propor tionalem communem dici. Dico ergo si calida fuerint inesse complexiones humores in eo incenduntur. et eos qui ascendunt ad id existentes inter ipsum et intestina concauas. Quod uero si fuerit frigida eos incrassat qui continen tur in eo et flaticos facit diuiditur et coli cos eos qui ascendunt ad ipsum. Sicca

quoque humores induratur et incrassat. Humida uero subtiles reddit et aquosos. Unde causa habebit egritudinem sic locuta car nis sciatis panem propriam epatis esse. Propriam autem panem intendo cum uirtus eius defecta est. quia sub epatis hec est pro pria potestas. Vos quoque sciatis substantiam primo rum non esse nisi ex commixtione quatuor qua litatum. Unde secundum hanc commixtionem causa egressi et subtile et cinguiosum. Sciatis quod ex inguinando sanguinem esse de sanguini sicut etiam sicut fit uini contra cum species pa inesse est. Nam sanguis est incensus sa nus enim quod multotiens uiniacio ego erat cin guinosa et morabatur quod conuertebatur quam in speciem melius et post in puram uinum. Unde mala complexio frigida uiuacio est sine febre quod fit cum subtilis sanguis et cinguinosus conue nit. Secundo autem morantur febres oriuntur. nam inesse sanguis corrumpitur et putrescit. Quouero qui non bene hanc panem sciunt et uera probatis non exierunt hanc febrem perpendit. putant enim eos non habere febre autem si habent eam esse putant ex abstinentia abs abstinentia enim hec fit eo quod non habent desiderium et non propter impedimentum per hoc incitatum. Quomodo cum eos putant non febris habere non du cunt eos ad balneum uel solubilibus dic tantur. Unde ab his corruptis egreditur et postea epatica egritudo fit. Eos autem quibus prauitati tate ceperit non solum desiderium inde non minuitur plurimum cum audiuimus dicere sem piorem solito appetitum habere. Cum uero mala complexione exierit numquam desiderium exurit sed sitis et nimia fortasse febris generatur et mali materiam uomunt. Igitur hec quidem propria sint h omnia epatis. Nominant autem uero dixi illos quibus infirma uirtus uisceris est. Unde multi erant putantes eos uulnera intestinis habere. Set tamen epatis apparatum con sequentia non hec modo licet utraque consisi antur aliud. Unde significationes eorum erunt communes. Oportet ergo ut hec actiua in memoria habens et cum eis alia que aliis morbis sunt communia. sicut dolorem qui aliquando usque ad posteriorem costam ascendit in quo putant egrotus fur culas infirmus autem hi hanelitus fit spissi us et paruus. Cum primitus Romam ue nissem glauco philosophus notus est propter sciam eorum que dixi sibi. cum enim michi obuiaret autem quodam tempore me in uenisse et apprehendens manum meam ma gni fuimus audam infirmo rogo te ut ad eum eamus. sicialiensis enim medicus est qui apud te ambulantem uidisti te inte rogans de quo murmurant et quid patitur manifestauit omnia que paciebatur

—: al. r. peruenerit g illo extro in medio et febre extenuata. non uult esse balneum et cum accedunt ne gligencius dietari. ut sic rursus uenit extremum corrupta cibaria et aliqua empi rica inscientia est egrotum. Eos autem quibus pa.

Q(uomo)do p(er) color(em) ... egritudo

... inter de sedes ... Galienus ... signis affectionis epatis ... male complexionis

erat cum ueniret dixit ergo quod ordines eius in-
dixerunt michi panes cognouisse et ea que
magis pertinent complacent quam michi complacuisse
unquam tempore aliquo uerum aliis per me presen-
cia futuraque possit cognoscere. Cum uero ho-
minis domum iuimus infirmi, non enim
tamen inueneris excitatur siue intergaudii po-
sset respondere. Nam aliis adiuuat
nos fortuna quod per ea que uidemus
certificamus ea que non uidemus; aliis
per quasdam significaciones in quibus uim
inadimus non potentes certificare pa-
nem non eam bis uidere autem iapiam.
Cumque portum ingrederemur obuiam
uenit quidam uas deferens in quo erat
ego nolens eam in latrinam eicere erat
enim eruginosa et quasi lotium carnis uel
sanguis quod certa signo cepis erat. Si
enim scirem me non uidisse et manum super pul-
sum ego proponens ut certificarem anasar-
ca uel ex sono esset incipere. At quia infirmus
erat medicus sic dixi: ait mihi ueni ascel-
la. [illegible] pulsus [illegible] cum
lederet propter mortem meam. Quam au-
diens et per pulsum esse asaphe cognosces
et per domum eius oculos meos reuolu-
ens uidi in quodam foramine ollam
ysopum cum mellicrato habentem quod aspiciens
arbitratus sum quod meum putaret se
plesim habere dolorem enim sentiebat in po-
steriori costa quod asaphe cepis continetur.
[illegible] quia habere [illegible] dolorem et pulsus
erat spissus et paruus [illegible] pura
certificatum [illegible] quod poterat plesim ha-
bere [illegible] ysopum et mellicratum habebat. Qui
[illegible] ut uidi [illegible] fortuitu esse apertum
quod erga glauconem possem exaltari
posui manum in dextro latere super po-
steriorem costam dicens etiam ibi dolorem
sentire et dixit ita. Glauco autem arbitrab-
atur hoc ex solo pulsu intellexisse cepitque
mirari. Quia propter ut magis magisque mi-
raretur dixi sic leui doloris manifestum sic
desiderium tussiendi uolo ut dicas tussi
[illegible] et quodam interuallo [illegible]
[illegible]. Quo uero dicto cepit tussire. Hoc autem
glauco audiens cepit alta uoce me laud-
are. Cui dixi: non hec exante medicine po-
ssunt cognoscere. Sunt enim etiam alia que in-
fi[illegible] nobis manifesto et dixi [illegible]
[illegible] dolor manifeste au-
gmentatur [illegible] et gra-
[illegible] in dextro latere sub ypocondrium suspen-
ditur; quod audiens ego cepit magis mira-
ri et sublimiter me laudare [illegible] hec
fortuna aspiciens [illegible] etiam [illegible] uo-
lui quod simile in fine [illegible]. Ser.

tamen quia sciui hoc subsequi magis certi-
ore quoque asaphe mihi securus cepi enim
hoc dicere ne fallax fierem. Dixi ergo quod
ego deberet sumere fistulas in fine tibi.
Cumque manifestaret quod idem pateretur
et glauco de me magis miraretur adeo s-
[illegible] sum. Una complexio restat que-
bus accelerata est. Et glauco non inquid
michi incredibile est. Dic tamen. At ego
manifestabo uobis quod iste putauit
se habere quia cepi me infirmus aciter resp-
icere [illegible] et expectans sibi audiant me;
at ego: tu putas te plesim habere. Quod
audiens dixit hoc esse uerum. Seruus
etiam eius solens latus eius epithimare
cum hiis que plesi conueniunt illud idem manife-
stauit. Sunt hec ideo narraui ut studeatis
in cognoscendis proprius actionis causis
que morbi et inde que communia sunt aliis
passionibus in ullis etiam que semper sunt mor-
bos consequencia et in hiis que mistice
et medicamine et que raro. Nam cum in hiis
studium habueritis ea que indicia
sunt iudicare poteritis. Et presente
fortuna nobis accidere tale qualem di-
xi michi ipsi factum esse, quoniam ditat eam [illegible]
[illegible]. Multociens fortuna quid ma-
gnas propter bonis artes inmittit, uerum non
eis multi propter inpericiam nesciunt. [illegible]
[illegible] quid [illegible]
[illegible] paciente [illegible]
aliam inuenire in [illegible] non paruum suf-
ficiens erit hoc quid ex [illegible] sequitur
habet ut que multum pacienter [illegible]
panem que [illegible]. Cum ergo moris nos
inuestigare uniuersa que [illegible] sunt et mul-
tis particularibus communia ut per illa in omnia par-
ticularium rerum et rerum exitum dignos-
cere eas etc. Uniuersalia non [illegible]
licet uirtutes naturales quas unaquaque
particula predictis ordinatis esse [illegible]
[illegible] dicitur appetitiua que desiderat
[illegible] in membro assimilandam propter necessitatem
sui nutrimenti et attrahit eam ad ipsam.
Secundam immutatam post [illegible] mutatur.
Alie uero uirtutes sunt iste. Una
est continua que operatur donec membra
ea que attraxerit in naturam suam mutauerint.
Quarta uero dicitur expulsiua operans
cum membra a non digesto [illegible] expel-
lunt. Inuestigandum est igitur quomodo una-
queque uirtutum harum in quolibet men-
bro sit in fine ut sciatur an sit fortis
uel debilis. [illegible] si infirmatur [illegible]
[illegible] manebit digestus
[illegible] digestus egreditur.
humidum tamen erit et subtilis quia a quo sicut

Nota quomodo iuuat nos fortuna. Item iudicio.

eius consumpta et desiccata non fu-
it. Hec signa pallide virtutis ostendunt na-
ture quod ab aliquo oritur quod tamen eius-
est signo custodi aquosum est. A quibusdam
tamen dicitur quod hec passio sit passio venarum
a stomacho et intestinis ad epar ascendentium
que passio tamen mesaraica, quia ad me et sequentem mo-
rbum applicant. Videbant enim quod
cibus parum sapidus ad epar penetrare deberet.
Cum autem non penetrat, conspiciunt ar-
bitrati sunt venas esse infirmas tanquam
eos in hoc sic illi qui in sincopi propter stoma-
chum vel cor existentem manus esse infirmas pu-
tabant. Qui tamen in sincopi cadere videntur
manus movere non possunt sicut soli-
tus est movere. Vnde in hec vene que
sunt inter stomachum et intestina atque epar quasi
manus ad epar existunt, cum cibus per
eas a stomacho ad eas dirigatur. Secundum hunc
modum quidam curant pedes patientium
in mucha existentes eo quod putant ibi esse
morbum; diminuunt enim mucham et pe-
dibus curam impendunt. Vnde in sciapassio
sit in mesaraica alia vero passio que existit
vere a passionibus consuetis, arbitrantur patientem
inedia esse, non esse sic quia epar propter passionem
suam non potest cibum ab illis venis
attrahere, unde non erit necessaria mesaraice
sed epatis, quia ad me in manibus vel cruribus
his qui propter aliquam passionem spiritualem
medulle dissolute sunt. Vnde nisi mesaray-
ce causa a parte degenerare solum vel eu-
sipulchuerint per ea que cum egestionibus eg-
rediuntur bene cognoscentur. Habitu-
dinem egestionis differt ab ea que fit per patientem
epatis cibum attrahere nequeuntis.
Nam hec egestio mixta est erugini que
fit ex passione de sudatione, quia eius mem-
brum quod habet passionem nisi solidum et den-
sum habet vestimentum nec est vere ab
a parte in medio subtile destruitur et e-
ad maturandum propinqua venit ad
sessum et viarum naturalium sanies egredi-
tur. Vnde non si in egestione huius mixta erugine
commixtionem et egestionem esse digestam et hoc
absque passione epatis sciatur, quia vene
intestina circumdantes paciuntur. Sic cum
epar cibum attrahere nequierit propter suam de-
fectum virtutem attractivam esse infirmam
attendendum est. Similiter si non potest ci-
bum a stomacho ad id venientem retinere
sciatis cum tamen esse defectum quod immediate
huius patiens egestio erit cum erugine
sanguinis commixta passione non cum crossio-
ri et quasi fece vini. Item alia egestio ali-
a egreditur quod non propter defectum
epatis sed propter sanitatem virtutis expulsi-
ve est. Set hec plurime contingit homini
toto existente sano cum habundancia est in
corpore expellendorum; fit quoque plurimum
causa non inexpellendo eo quod in in-
fimo existit coadunatum est, et epar ad suam
naturam redeunte. Nam quia mali humo-
res in epate diguntur cum sequitur vere ex
hac digestione malum a bono seperetur
iuvativum attrahitur et retinetur et malum expellitur.
Est etiam alia egestio sanguinolenta que
fit cum manus aut pes abscisus, aut cum de nu-
mio exercitio in requiem mutatur, precipue
cum tamen membris cessantibus in stomachus.
egerit enim per emorroydas et quibus-
dam per vomitum. Set tamen his omnibus
sanguis purus egreditur sic in aliis per
sacrificia. De intestinis autem per inferio-
rem partem de stomacho per superiorem. Item
in passionibus de genere solum vel etiam simpli-
ce existentibus sanguis malus et turbidus
ipsis maturius egreditur. Alias cum sit in
patientibus epatis cum conforta sunt supra modum
expellit que in eo coadunata sunt. Nam in-
huius patientis quedam pessimum in colore
et odore egreditur. Similiter vero mixta. Set
ex hec contraria modo erant arbitrantes in-
firmum esse per dicti maximum. Namque solum
experimentis absque ratione utuntur non poss-
unt ea que raro contingunt cognoscere
non enim sive in a accommodat nisi que
multociens probaverit. Vnde multociens in distinc-
tione exposita librorum y. quod purgatio diu-
turnos morbos sequitur cum signis di-
gestionis. Nam sic contraria dessiccativa
et cum que aggravatur retinere nequeunt
et expulsiva ea que sunt nociva expellet.
sic et expulsiva desiccatur, aggravata cum
invenitur quedam non valde gravata contraria
ua. quia in quolibet membro quedam est
virtutis fortior et in quedam debilior.
Vnde non ymaginari ea debemus sicut que
a ceteris compararentur ita sit rei eiusdem
esse membrum suam actionem facere debet et
hoc cum sua propria conditione. Set tamen alia tollit
ea quibus aggravatur et hoc donec eam
invenerit et digesserit. Vnde cum nullo ei-
us substantie modo valuerit ea contraria
vel qualitate ledencia cum velocissimo
et impetuoso motu potentissime expellit quasi
adinvicem alia existentibus modo quo liber pan-
natur, in sompno ipso desiderante id a se eicit
eo quod immoliat et in modo fecis accidit.
Vnde ad hec omnia scienda in quolibet me-
bro naturali intellectum et memoriam exercere
oportet. Nam si hoc feceritis inveniemus quod
priores tamen de quibusdam membris x-
ime disputaverunt. Verbi gratia felis patientes

— Alia: tamen nisi autem nos maxime ergo gravi-
ium contemplatorum que usque et illa nu-
cupantur multum existentium per ... vir-
i omnia particularium rerum existentium
dignoscere eas ad.

non investigavi cur tantum sic fel sic dixi
collectos ad se trahit humores et re-
nes aquaticos et splen sic facit uini
et omnium aliorum natura felle quedam
corpora deficiente sanguinem non inun-di
ficatum attrahi. quod est quedam species
yctericie exceptis illis tribus quas dixi. ¶ Si
cum plenum fuerit velud vesica et inuti-
lis est quod non possit illud expellere aut
propter oppilationem ~~aut propter oppilationem~~ aut propter de-
fectum expulsive. ¶ Si vero alii colericam
materiam ab epate non attrahit aut propter oppilatio-
nem in viis vel se et ex contrarietatem aut propter
defectum. ¶ Hoc in omni parte yctericie per-
quirendum est ergo. non est enim minime
utilitatis scire. Nam cum hec investigan-
do considerarem vidi multis egrotantium
esse tinctam colorem sibi et urine. ¶ Quo-
rum ipsis in balneo exeuntibus mul-
tam colere quantitatem exire cum sputo. ¶ In
quibusdam tamen hec colera clauditur nec
ab eis nisi quoddam purissimum egr-
editur. Quare si certum huius rei
illis invenire. iubete sanientibus
infirmi ut coadiuvetur quod ab eis e-
grediatur in balneo prius quam ungan-
tur hec enim facto invenies sudorem in uno
quoque non esse uno modo. Nam in quibus-
dam est aquosus in quibusdam colericus.
Cum hec inquisieris cognitas
proprietas locorum infirmi poteris facilius. ¶ Q-
uendam enim vidi colice febricitantem
in septimo crisi die et cum nimia colera per
totum corpus expulsa cum ascitis yctericia tamen
multis diebus permansit. ¶ Quo viso
aspera urinam et egestionem que quidem transver-
sum erat naturae et sanitatem epatis
ostendebant arbitratus sum quod colera
que per cutim erat diffusa ad scissima fu-
isset. ¶ Inquisivi ergo sudorem quem
sub alis erat et aquosus intellexi partem
tamen eius duram esse dissolvi. precepi
tamen infirmo ut balnearet se in aqua
calida aceta surgente. In ea vero quod
ei est dissolutive et vertitur huius
adustos humores dissolventibus et san-
us factus est uno auxilio cum digestione et
certificata et sanatione consumata. ¶ Ali-
um etiam vidi multum colere sudando
emittere cum absterso. Unde cognovi
quod quod nimia colera semper curatur
in eo. eum tamen curis convenientibus sanitati restitui.
Etiam iterum qui gravitatem sentieb-
ant in dextro latere sub ypocondria cu-
rati sunt a me cum aperientibus oppilationes
corporis alis. scilicet potibus et medicinis. postea dederas
firmanam que purgat coleram in tertium

Unde plurimos sanavi in nona die quibus
autem dati non profuit firmana fortiora
aperientia dedi deinde dedi solo laxativa ad-
forte quod infirmus in fine egestionis
ardorem sentiret unde exit colera rubea aut
citrina. scilicet ueneta. Unde arbitratus sum
quod folliculum eorum huius parte velu-
ti vesice contingit cum exinsiccantur eorum
de multa in se adeo extenditur quod ex-
pellenda expelli non possunt quod fit aut
propter defectum expulsive aut propter tarditatem
mingendi aut fit propter gravem sompnum.
aut propter aliquod impedimentum. Unde et
quia urina diu retinetur et vesica ultra su-
um posse extenditur fit casus de factis.
¶ Fel autem ad illam naturam nimium adiuvat in ex-
pellendis superfluitatibus fit ergo de facto et
ab urina tamen cum i. mala convenientie sic et cetera
alia que sunt naturalia in ista. Capitulum
in quo agitur de signis egritudinum splenis. R.

Non est nobis difficile scire signa
splenis audita epatis disputatione. a pa-
rte siquidem cum sit in splene frigidus tactu
eo quod durum est cognoscatur. ¶ Item
accidit splenis partes partibus epatis si-
milis. differunt tamen per plus et minus. quia
color cutis splene deficiente nigredi-
ni pertinet. Naturalis enim actio splenis
est melancoliam attrahere sanguinem ab
epate et eius nutrimentum esse. Unde de-
cum eius appetitiva deficeret necessario si-
gnis ille per totum corpus diffusus ubique
nigredinem tribuit. Alii tamen a splene
superfluitas expellitur. sic et ab epate. nam
quedam corpora vomitu et ab hominibus tectis
in pellibus sanguis niger egreditur. si-
militer et ab inferiori parte quod nisi pur-
getur multa generabit tristiciam et
maxime appetitum si a dextro ad splenem
defluens inficit actio fit. Alii cibum ab-
horrent et abhominantur cum desidera-
bilibus uirtutis quibusdam rebus
est corrupta. ¶ Quaedam siquidem huius apa-
gnabit ydropisis propter colligantiam
quam habet cum epate. ¶ Cum igitur utraque
infirmantur yctericia fit magis tamen nigra
quam alia que fit de epate. nam quidam ar-
bitrantur huius colorem esse commixtum
de rubea colera cum carbonibus. ¶ Quare
cum quidam medici cogitaverint esse salub-
re in hac yctericia dubitanter dixer-
unt quod hec yctericia fiat ex splene. Similiter
quidam dixerunt quod in ydropi-
si que fit propter splenem cum durum habet
apa nulla in epate passio habetur. ¶ Alii qui-
que dubitant de ydropisi que fit propter ac-
citam partem epatis. extrinsecus forti addic

— Aliter et quidam baccalarius medicus uen-
gnonis in primis diis antea excitabo. —

— Aliter utique cum presens nobis dignioris esse
manifestior loca patientis assumentibus
et hanc cognitionem. —

— Aliter et quidam medicorum in posse esse calidus
salubre expectimantes apparuntur quales in
splene fiat quidam yctericia quam adonem et quoque
sine epate extimat per contrarium i. in efficacem
yctericiam incidere laborantes in solo sple-
ne sentiente in dubito. alii et cetera.

fit mala cacexia que incipit plurimum exsiccatis

¶ Dubium non potest mutare in sanguinem. Sed in hac parte non putant corpus pati. Quidam secundum arbitrati nisi sint dicere membra non pati nisi cum oppilationes ex inflammatione vel vulnera in eis sunt putantes cum nullum morbum ex mala complexione. Quia autem sequuntur que sunt in manifesto intendunt morbum quibusdam membris infirmantis generari. ¶ Sed magis miror quomodo ydropisis fiat nullo loco corporis infirmo existente quia putant cor sanum esse cum oppilationes ex inflammatione non est in eo. Sequitur necessario membrum nullum esse infirmum in eo quod multum aque frigide sic subito et non in suo tempore bibit et in ydropisim cadit. Nam quia aque hec membro susceperunt ipsa de uno ad aliud membrum penetrant donec frigiditas eius ad epar veniat. ¶ Similiter ydropisis que fit propter splenem contingit aut cum infrigidatur sicut aqua frigida cum non in suo tempore bibatur. Dicimus etiam quia si splen ad os stomachi in hanc qualitatem mandaverit tristiciam et malinconicam generabit. ¶ Unde quia superius dictum est non est necesse id repeti. Nam passiones que in eo sunt secundum quod officialis est facile cognoscuntur. Que autem propter malam oppilationem oriuntur ex predictis possunt intelligi et ex hiis que dicta sunt in epate quare quod alias nomine nominavimus et quasdam in aliis partibus iam dictis comparavimus.

Incipit liber VI. in quo agitur de nocumentis partium ab epate et splene inferius. Capitulum primum in quo agitur de signis egritudinum intestinorum.

In precedenti particula passionum stomachi diximus cum duas partes habet superiorem que est iuncta cum meri in qua multa sunt sensibilia nervi dividuntur et inferiorem que ex ore eius ad ortum intestinorum descendit. Quarum unaqueque proprium habet iuvamentum. Unde secundum horum iuvamentum sunt diversitates sequentium accidentium. ¶ Similiter illes partes similium membrorum et organicorum hiis duabus una contingunt. ¶ Intestina quoque communicant cum eis in hac parte. Similitudo vero horum accidentium communicat in eis quibus iunguntur in ventre sicut videmus similiter in umbilicis usque ad intestinum colon. ¶ Rerum in quibusdam partibus colon infirma facile cognoscuntur. Sic in egritudine sanguinis et tenasmon et per egressum sanguinis intelligo fluxum de vulneribus intestinorum. Que passio non fit subito sic

illa que fit ex parte epatis. Hanc etiam proprie signis sequitur. Nam in unitate colica egritudo et pungitiva exitur per rasuram intestinorum durum cum ea parum sanguinis. Hoc autem fit cum vulnus est factum et certa sanguinis egressio fuerit. ¶ Quando sicut egritudine solo modo fuerit rasura perquirit an cum ea adipis pinguedinis exivisset quo sic existente vulnera in grossis intestinis scias esse. Si autem rasura cum sanguine exierit videantur que sint mixta vel superius existant. Si enim sint commixta vulnera in superioribus sunt intestinis. Si non acciderit in inferioribus sunt. ¶ Similiter et de rasura investigetur non tamen est adeo in apto velut sanguis. ¶ Item si cortice vulneris cum egestione exierit vulnera in quo sint intestino demonstrabunt secundum eorum substantiam. Similiter si sint cum mixta cum superius existunt. Sed scias vulnerati intestini non minimum iuvamentum est in aurea cum vulneribus enim existentibus superius os per superiorem partem dari medicamenta. Si vero inferius per inferiorem cum clisteribus detur. ¶ Sed sanguis iste differt ab eo qui fluit ab epate eo quod in illo non egrediatur rasura. Sed et cum grossum subtile in principio. Deinde passione augmentata grossum sic fit et vini. ¶ Item egestio sanguinis egrediens aliquibus et est fit cum intervallo duorum vel trium dierum deinde deterior revertetur quod in egestione vulneratorum intestinorum non invenitur. ¶ Vulnera vero que sunt in recto intestino tenasmon faciunt et non emittit nisi quod pauxillum licet magnum habent assellandi desiderium. In initio enim flaticum et durum emittunt. Postea vero rasura et in toto tempore morbi non sunt commixta. ¶ Sed et in libris quorundam dicitur quod quidam post diuturnitatem habiti tenasmonis et magis assellandi voluntatem emisisset lapides glandinos velud eos qui in vesica creantur quod numquam vidi nec aliquem qui hoc vidisset inveni. ¶ Sed simulantes vidi quosdam medicos putantes dolorem colicum esse dolorem renum et dolorem renum colicum quem arbitrantur colicum non esse in sinistra parte. ¶ Unde cum hec utraque partes invicem aliquantulum ad intestinorum sunt obscure non tamen diverse magis esse sunt necesse. ¶ Unde investiganda sunt ornatoria activa communiter enim accidunt eis ab hominibus et nominibus. Sed enim iocularia fortiora et maiora sunt. Quia autem novimus fla corruptum esse et egestio magis constringitur in hiis ventositas etiam

— al. est quod cum magis dicta auxiliorum indigent.

Ego in libris etc. vidi in Burgo Sancti Sepulcri unam dominam que egrediebat lapides quasi ad modum terre vel lapidis in colore quo fabri utuntur. Et Venetiis vidi mulierem que similiter egrediebat lapillos. Ra.

A. sig. fluxus sanguinis ab intestinis.

oppilatione

— al. clistirica.

egreditur mitte. Nunc evacuat etc. ¶ Plurimum quoque sentiatur dolorem medius dat ventris et magis loci quantitatem ampliorem et pulsus etiam in diversis partibus fit. Sed dolor renum in uno manet loco semper fixus. ¶ Cum ergo locus doloris super renes extiterit palam est colicam esse. ¶ Sed scies in renibus et in uno loco non potentis eum bene discernere. Sed adiuvat ad praedictas significationes. Ut cum inquirenda est quia in dolore renum urina in principio non est clara et aquosa. Postea fundus eius fit asperdinum. Postea fit arenosus. Sed scias ergo in colica aliquando exeunt talis egestio quod magis ventositatis est et denudabiliter et similiter quod sicut stercus bovinum natans super aquam. ¶ Item colica ex mollificativis clisteribus magis mitigantur quam nephretica. Aliquando etiam cum clisteri post fit mitte evacuatur. Unde si statim dolor mitigatur et non solum mitigationem praestat hoc auxilium. Unde etiam et egestionem et ventum. ¶ Quandoque sicut sit signa in ea exeunt. Sic etiam cum lapis per urinam exeuntibus exierit nephretica mitigabuntur et locus infirmitatis apparebit. ¶ Non et sunt diversae medicinae lenientes membris huius nephretice et unde obscure nobis videbuntur eorum tamen obscuritas medicinae impendendam medicinae impediet. Nam haec diversitas medicinae non est necessaria, sufficiunt enim ea quae dolorem mitigant interius et exterius. ¶ Sed quia omnia intestina post stomachum sunt posita et in superioribus eorum ieiunum a parte posteriori ... deinde orbum inferius extremum et collum superius ascendit quod plurimum epar et splen a latere tangi videamus. Multi medici et vulgus dicentes omnium eorum ventris dolorem colicam esse. Sic et ego dicebam. ¶ Unde postquam investigavi fortiori dicto et moram doloris non credidi eis qui hoc absque ulla disputatione determinant. Non enim est renum qualiter aliquis arbitratur quod lapis in renibus aliquando adiuvatur ... exitus dolorem in eis propter suam facit penetrationem. Similiter ex strictione tortuositate et ... in strictis huius in subtilibus intestinis clausa dolor in eis efficiatur. Nam tunica subtilium intestinorum quia tenera et rara nequit hoc diu sub sustinere [detinere]. ¶ Unde bonum est ut intelligamus strictam in ... et viscosam vel inflatam ventositatem non gravare dolorem magis nisi in grosso solidoque corpore. Unde non possit exire doloris magnitudo propter hoc utique fit. Unde est corruptio continuus ... corporis extensio in quo materia nimia vel ventositas clausa moratur. ¶ Elongatio non doloris ideo fit quia quod aliquid in huius corpore clauditur non adeo nec facile valet exire quia soliditas et spi-

-ssitudo corporis in quo est illam exire prohibent. ¶ Item aliquando dolor invenitur in minus contingit in sinistra parte intestinorum cogens vomitum. Ex qua parte eum sanantur quia pleonditi et alii coreclasium. Hoc medici dicunt cum apostema fuerit in subtilibus intestinis. Egrotus enim putat cordam esse ea esse ligatam. Sed cum hoc fuerit bene diiudicata qui hanc passionem non fit nisi in intestinis subtilibus propter durum apostema vel propter oppilationem feculentam. ¶ Sunt et alia accidentia quae contingunt omnibus intestinis et sunt infirmitates. Sic est lienteria et passio quae ventralis dicitur. Similiter sit cogitata ... nam cogitatum in morem intestina in fetu morsionis ad egestionem non pungitiva sed de situ intestinorum. Nam intestina in hac parte non possunt etiam modico tempore ea quae in intestinorum concavitate habent continere. Unde expellunt velociter quod libet a quo aggravata extiterunt. Sic contingit vesice in diabetica quia haec passio vesice aliquando fit propter acuitatem medicinae quae conatur expellere ... aut propter intollerabilem eius gravitatem et si pauca sit. ¶ Tamen non faciendum lienteriam in aliis libris diximus. Nam in libris integre eam narravimus et in libro accidentium et causarum et de nostro libro virtutibus. In hoc enim libro non ostendo nisi loca occulta atque aliquando volens hanc scientiam terminare cohibeo aliquando causas morborum dicere. ¶ Disputatio ergo intestinorum hic est finienda quia possumus ceteras passiones quae nascuntur intelligere per ea quae dicta sunt. Sunt enim communes ceteris quia signa eius vulnera significantes. Fluxum scilicet vel in fluxum ... ab omnibus cognoscantur dum inveniunt appetitus locum cum et passionem ostendunt quod a nobis in praecedentibus dictum est.

Capitulum secundum in quo agit de signis passionum renum.

Cum passio renum subito propter lapidem initium ceperit et initio renum cum una vice exiterit dolorem similem colico generabit. ¶ Differt tamen ex multitudine ab hora ... eorum quidam cum vomitu egreditur aut est colicam vel flatium vel utrumque et aliquando mixtum cum cibo eodem die accepto. ¶ Item differt ex dolore in sinistra parte colon existente et non in uno loco manente moventur enim et torquentur nulla ventositate exeunte quae omnia colicam ostendunt. Sed quibus has utrasque passiones cognoscere voluerit cum fundo urinae vel lapidibus cum urina exeuntibus eas scire. Sed tamen non nonnumquam in lateris parvis sentitur dolore prius quam arene in urina appareant. ¶ Sed quibus

Marginalia: exitus; colicae; differentia inter dolorem renum et colicae; congelatum aliquando movet egestionem per vomitum; al. apostemata; Nota signa differentia inter colicam et dolorem renum; potentie.

Al. est ut de reliquo disputatio i. dolore corporis ... fiat eius sine ei sic in doloribus ... particulare eius indigent auxilius in eo quod post hoc tempore differentibus. Ideo autem ... existimavit ... nullum hic nos in ... difficile discernibilem ... indigent nec indifferentibus auxilius. Nunc exterius sufficiant mitigativa solum.

hec cutinge mee que lapidem in reni
bus frangit donaui. quod feci quia
passionem et locum ondi et est mee. nam
similibus arenam exire patientem scias in
renibus esse. Unde eandem mee donaui in
agro. Qui sunt uno rene patiente huius
extitisse cognoui et infirmum sentire do
lorem cum inordinato et incontinuo ri
gore et febricitare cum sputo. cum si ueni
ret collocare precepi et lateralem uero quod
ut infirmum latus superius maneret. et
interrogaui anguistiam sentiret quasi quod
liber suspensum in ipso rene hec enim
exire consistens apostema ibi expectabam. si quod
sanatum euenit et sanies mingitur do
lor mitigatur renes cum in suspectione
ulceris erunt. Unde uiuimus festinare me
or sanari quod nisi fecerimus incura
bile efficietur. Signa uero uulne
ris permanentis ex urina cognosce sanies.
Item mutatur color ulcerum renis ubi post
est sentitur. et aliquando pauca sanies egredi
tur et alia extracta aliqua que exeunt minia
tur quod uulnus in capite est. Sed cum
sit uena aliqui inuenimus operatur propter sangui
nis multitudinem. aut propter casum uel for
tem percussionem multum sangui
nis mixtum egreditur. Item non non quod
sit cum aliqua uena aperitur. Unde certum
signum uulnerati renis sunt granose
carnes que cum urina minguntur ex substan
tiam et propter dolorem eicere exeuntes.
Que autem sunt qui pilli tamen est ab ypocrate
in affo. quod exeant cum urina. Nos etiam
uidimus palmo longiora et non numquam
adeo longa quod mirati sumus tam
tam uirentibus longitudine creari. propter hoc
arbitratus sum inuenis fieri ca. Sed qui
dam dicunt quod in quadam regione eorum
que sunt qui uene flant incurrit quorum
substantia est exigua ut inuisorum et grossicie
habentes quasi lumbrici. Consultos hoc ui
disse cognoui eos cum numquam uidi. ideo et
numquam inuestigaui quomodo fiant et causa
ne sit. Unde pilli qui sunt cum urina ex
eunt candidi propter eorum colorem et substantia
quibusdam dicunt quod ex cessa uia fi
ant calefacta et desiccata in uena cum in
longitudine eorum et corpus miscelam. nam
cum primus eos uidissem spatium eos
posse curari cum diureticis. et cum nunquam
uelox spatium. Unde plures eorum qui hec
accidentia habuerunt non mali passioni nec
renali passi sunt ad urinas exeuntes et
purgari. quia et similia nostra mala in eorum
uenis exeunt purgata omnino post nullum
eorum nec in renibus. nec in uesica si

inuiauit aliquod malum post cogno
ui. Sciat etiam nemine multam sanie
mingere cognoui in aliquo horum mem
brorum lesum fuisse. Hec enim similiter in
testinis in patiente corporis. Nam intestina
nullum patiuntur malum in purgatione
corporis et si pura sit colera. sed hec sicut non
uidemus in uesica. Nam acuta urina di
u transiens per eam uulnera facit. Preter
ea aliam habent passionem in qua eger
mingit sanguinem subtilem et exiguum
ossium similem egeri corporis patiens mun
do sui exeuntis. Sed tamen ego renum magis
est sanguinolenta. Sunt quoque propter eo
rum patientes que sunt similes patientibus corporis
propter suam de stomacho moras. Item fit propter largi
tatem oris uenarum urina magis cuius ue
na ad renem infirmum extollatur. Quam
quidem patientem lienteriam uere appellant
alii autem diabetem. alii sincalossam. Sed
hanc patientem raro uidimus. nam in toto
tempore meo non uidi eam nisi duabus uicibus.
hi enim infirmi sicut ille mentionem. Unde
multum bibunt et ebibitum citius egredi
tur. Sed tamen hec patientes renum et uesice
cum patiuntur uelut lienteria stomachi et eaque est
intestinorum. Ut disputaui de lienteria demo
strans quia non solum a stomacho cibus et po
tus dicuntur in lienteria. Sed tamen etiam ab
omnibus intestinis non enim possunt sub sinere
te grauitatem et malignitatem quali
tatis eorum in puo tempore. Sed uelox et sub
itaneus aduentus urine ad uesicam non
est dicendum quod sit ex debilitate intesti
norum et stomachi. nam si hec esset an illo grauaret
tur quod est egestio non exiret. sic fit in lienteria.
In hac enim patiente non solum cibus. Unde quod
potus exit est egestio. Unde bene intelligimus
cibum penetrare a uenis ad corpus extre
mitate corporis nec uenarum nec intestina
et corpus extremum. nec etiam uenarum nec uen
arum quoque abesse ad renes uenientia
uim/omnino dimiatam in particulis de uirtute na
li attulans quod corpus cibum sibi aucit
allicit per uenas que intestina continuant
sicut arbores per suas radices cibum aquam sibi
alliciunt. Demonstraui quoque quod renes aquam
sanguinis attrahunt. Vesica uero sanguinem
nem a renibus non attrahit. sic nec intesti
na a stomacho. Renes enim aquam sanguinis ad
uesicam expellunt patienti uere stomachus neque
cibum et etiam ad intestinum ieiunum man
dat per continuitatem que est in inferiori
parte stomachi. quia eius propter illud duodenum ap
pellatur propter quantitatem sue longitudinis.
Unde bene credendum est quod cum cursus urine
non secundum cursum nec exitus sit de stomacho renum

al. t. Sed tamen similiter hec hec hiis quod uene
secundum intestina patiuntur cum non ulla secundum eparis
dispositiones et numerum a colera meta negatiue
adhuc rursus uesica adiutorium. i. accidit ura
rum transitum corpore multo fiente ulceratur.

— al. difficilius.

de qua demonstrat et fluxum sanguinis cum urina.

— al. carnale puce.

c. qui cum p. urina grossa quasi frustra.

de ista uena loquitur auicenna. qui sunt p. cum d. hiis que prouenit ex lac. et appellatur cum uena cauda. h. hec. al. ca. d uena fa.

eo quod nõ põt eũ substinere etiã in
hiis q͡ꝫ abalus nõ inbris p que pene
trat ucl nõ fiat eũ illius cursus. De
siqui reprehendunt nos. sicut inquunt
huius de facto est ieiunium quo uelociter
intrant ad se possunt debere. Respondē
dum possibile est hoc fieri sic contingit in facto
in licentia. Nam uidemus in licentia que
fit p stomachum cum in alio appetendo desiderium
hic quod ult in faz est. Similiter euenit
iciunis in hac parte cum eum huius desideriu
um in attrahenda sibi humiditate ipsa quod
ult medium est. Unde quando eam attrahit ag
grauatus illam expellit. quando fit incas
no desiderio subito cum replendi fuerit ac
bis. tantum ei euomuit et uenit huic fit
quod nõ fit solum eo quod ex natura ē.
Unde etiã in quibusdam aliis naturalis i
sua quaque sanitate uidemus hoc esse sicut in ali
ibus naturalis ~~in silua quaque sanitate uidentur~~
que sunt in silua scilicet libus a pp illis uiciis hec
cum p totam diem locustas comedunt
et nõ saciantur. atque eas clauis silicet
et in aliis aliis hoc naturalis existit. Unde sic
in facto siccitatum hic desiderium connatura
bium ult ex uirtutis substinere ualeat
attrahit fecta uelociter az egõnibus cadendi.
Similiter renes hac humiditatem desiderant de
facto tamen cohiberi eos ut attrahant et uelociter
eã ad uesicam expellant. Item autem in
quiunt solo uite sunt subito contingit
licentia uõ et caninum desiderium fuit
paulatim in initio amplior dierum p̃u
primus ab augmento. et augmentum assiduum
desiderium huius. Respondemus. cum stomachi
desiderium in ab antiquis facto nec possit
esse nisi a nobis sentiatur. Naturale uõ desideriu
renum etiam augmentatur ad statum p uenit
nec sentiatur uelud caninum desiderium.
necesse est ut desiderium quod est in renibus
bus paulatim incipiat et augmentet
ur. quo quod augmentato p aquaticus
sanguis a renibus attrahitur nõ sentiatur
bis nobis. hec autem oi attractio necesse et san
guinem desiccari. Unde desiccantur re
nes sic g necesse ut abeque humiditate sibi
alliciat. Cum autem ex desiccatur humores
alio et intestinis attrahitur. Renis autem que
sunt in ore stomachi desiccans et infirmus
cum sentiens siccitate multo bibere c
siccans potum subito et fortiter accipit q
quo assumpto uene que abeque ad stomach
ueniunt de siccitate attrahit ut cum fecit eum
tomum. Quam ex de uena ad uenam
muris ad renes descendit sic in libro na
lium uirtutum ostendimus quod penetratio tam
glutinatorum nõ sol' ibi set etiã potius sunt

eo quod a qualitate in membro digitur et ab
alio attrahitur. Unde in hoc passione caudeleatur
egritudinem cum similis est lienterie. quia dis
po renum similis est dispositioni uentris. Sed
cum quia actio penetrandi possit nõ ad ren
es peruenit sit nõ actio unius membri po
st aliud uirtute appetitiua sua actionem
facientes. Ut quod nõ sit ei similis etiam
in alio similis appetitus quia actio attractiuis
ad caudatum uenã similis est cum sic glutinati
que fit ab ore ad stomachum. Set actiones que
an hac existit p que sunt in diabete. Sed
omnes diabetes facto pertinere et uelud
caninum esse appetitum nunc uero in
uenerunt. Nam hij cum nimia siti uex
antur aque potus stomachum cito impleuerit
p aliquod tempus manere uidetur. Unde dico
quod citius potum que fit nimia siti pro
cedit. iiij actiua sequitur. Unum est uo
mitus. Secundum est uelocitas egestionis. sic
sicut in licentia et in solo luxu uentris. Tertium
mora potus est in stomacho. Quartum est istud
de quo disputauimus. quod sui diabe
tes sui quamquam nomine uocatur nõ nocet.
ē inimico nostra nõ sit nisi ut eã autem
cãs ex membro patiente et morbo qui
fit uico inuenientes. Passio est et alia
passio huic similis. ē multa quantitas aborum
assumitur nulla complexione grauans. neque
egestione neque ē uomitu eiicitur neque plenitudin
em. neque constrictionem facit cito cum dissolu
tur. Set tamen hec passio nõ plurimum fit sicut in dia
bete neque durat ad quantum ē. Nam si per
que augmentatur post cognoscitur et alleui
atur. Nam si aliquis ad eo manducauerit
ut quod duplum sit hoc quod solitus erat
uideatur et uigor suo nõ appareat egestio
nõ hac uulgariter et melia p uipendunt hac
partem autem nisi postquam ad duplum per
uenerint cum et neque ad quadruplum
et ad quincuplum ascendant. Sed tamen
m quod hec passio nõ fiat nisi caudeleatur forti
ex dissolutione omnium membrorum accidentia uir
tute existente forti et appetitiua scilicet cetera m
bra in sua qualitate permanente. que
uirtus desiderabilis dicitur. Sitis nõ
que fit sine dyabete fit ex mala stomachi dis
ne. ei aut sicca. aut uaque et maxime dus e.
aut ex pis et multo maxime cum calidam ca
uene. amitantes in testina ieiunium
quaque et stomachus p eã incendantur. Sic
alia unum horum accidentium scilicet meri et ipsi
me cum ex parte que fit exigente consipi
le cibum unum. Quam causa grauius sitis
sequitur passionem que marasmo dicitur.
i. consumatio et alia a genus consumatio
onis. de quibus oibus in lxx capitulo renum

disputavimus propter accidentia que habuit communia. Item diabetica passio renum patet quia cum nimius appetitus in ore stomachi. cum propter contentum de stomacho sicut renes non habent forte desiderium multum urine non possunt attrahere. Item si cum nimia eorum non desteret urina cito non egreditur.

Capitulum iiii. de signis passionum vesice.

Accidentia vesice quedam sunt aliis membris communia. sicut additiones extra naturam dolor et eorum causa. alia non sunt eius propria. sicut stranguria. disuria et fluxus urine dimisse de re non mali hic. Disuria autem si sit propter actionem urine non morbum sed actionis est vesice sed disuria propter ulcera vel defectum propter morbum vesice fit. sed disuria propter actionem urine continens aliquando fit propter passionem renum vel aliorum membrorum malam naturam cum urina expellentium aut saniem apparentium in eis causarum. Item aliquando fit disuria propter humores venarum eos adscendentes et vesicam egrediuntur. De stomacho autem vesice fit ex mala complexione sue actioni proprie nocumentum inferente. nam dum vesica ab aliqua materia pregravatur. aut quia multa est. aut quia pungitiva est. dolor ex his utrisque sentibilis est. gravabitur et fortior quam si foras esset. Unde actio molestabitur mingendi. Sed de stomacho vesice ut plurimum fit ex superficialibus passionibus et plurimum ex mala complexione et aliis et expansionibus que multis contingunt dum infirmantur. eorum cum vesica multum est temporis aggravatur. et si per urine fit inde. Causa vero que sunt inde unde in instrumento est urine stranguria dicitur que fiunt cum vesica non potest nisi cum premere ea que in ipsa sunt. vel oppilabatur in inferiori parte extra materia vel lapide vel callo a parte sanguinis. quod additur. Quando si nimius a nucha perdens. aut nucha patiatur de stomacho in vesica ut in stranguria generatur non fit sic quidam arbitrantur. putant enim quod actio vesice voluntaria sit eo quod videtur urinam tenere et etiam per velle hominum. Sed sciendum est quod voluntaria actio non est in vesica. sed actio mingendi sicut actio egestionis est voluntaria. non tamen in intestinis vel vesica est unde habet actionem ex omnibus. scilicet lateribus constringenda constringere et coadunare. lacertus vero collum eius circumdans voluntarium instrumentum est. cuius quidem actio est oppilare collum vesice ut non habundans que intus est egredi valeat. quod fit etiam in lacertio ani. id est in extremo recti intestini. Itaque cum hi lacerti mollificantur. nec urina in vesica. nec egestio in posterioribus ani tenetur paulatim cum et non voluntarie urinam faciunt vel egestionem. Sed cum volumus urinam retinere egestionem et urinam sit retinemus hos lacertos. Unde sicut quidam antiqui arbitrati sunt et contius urine et egestionis totus sit actio voluntaria non bene dicentes sic attendentes hanc actionem esse naturalem male dicunt. Nam actiones que ex toto sunt naturales cibos actio ad ieiunium expellunt que autem penitus sunt voluntarie manus et pedes dilatari descensus cibi ab stomacho ad ieiunium soli natura pertinet naturali. Egestio vero et urinatio utraque utrum pertinet cum suis organis proprius. lactio enim recti intestini et vesice sunt naturales suis vero lacertis animata actio est id est voluntaria. Nam lacerta horum duorum ora oppillantes contra operis sua actionem non operantur et lacerti qui sunt super ventrem quod suum est faciunt. maxime qui sunt contra ... aliquando tamen adiuvantur sicut manibus premantur sicut facimus eis qui nequeunt mingere vel egerere. His igitur lacertis mollificatis eo quod nervus quo per que virtus animata ad eos pervenit aut nucha infirmatur. Et egestio et urina involuntarie mollificantur. Cum vesica patitur non possit que sunt in sua concavitate comprimere urina retinetur et stranguria dicitur. Item aliquando accipit accidit vesice ut urina constringatur propter duriciam suum sinus preter ullam passionem expulsive quod contingit quod proprius nervus eius infirmatur. Nervo tamen qui venit ad lacertum qui ut collum vesice constringat suam actionem faciente. nam cum iste nervus mollificatur nec minor mollitiem lacertus patietur. Unde necesse est urinam involuntarie egredi. Quod vero sigillo in contenta ab lacerti mollicie deterior est. quod cum exterior et foramen vesice oppillatur fit notitia harum duarum passionum cognoscit difficilis. Necesse est igitur magnum studium non solum in ibus poni. Unde in etiam in morbis passionibus eius ut etiam que exterius magis sciatur quam media ... appellantes Scientiam causarum preteritarum magis est secunda quam prima. Nam quidam in minoribus dorsi ossibus concavitatem propter casum passus est. unde stranguria orta fuit hoc enim ypocras testante contingit assuete. Huius cum urine constrictio aliquando non fit statim sed post aliquot diem tamen vesica tumescat et appareatur propter concavitatem spondilium ad eum con locum suum diminuit et interius concavantur quod testatur dolor qui in eodem loco sentitur sine tactu. Nam sicut

·s· renum. super fit diabetes

Scilicet cum vesica sit retinens urine

Nota quod est disuria.

2

Nota quod est stranguria.

al' evasit | v.l. ut

al' procedentia

gatur maximus dolor sentitur quod circa
anum sic apparatos et sanus factus est. Alium
quoque quia spondiles exterius fuerunt
egressi. urina involuntarie emittebatur ab
eo sine vesice dolore. Unde arbitratus sum quod
nervus vesicam constringens patiebatur
nisi circa eum in medio vertebris dorsi appo
nens. Alium vidi circa cuius stricturam circa urina
eo quod vesica in dorsum sensum non sentiebat
propter passionem huius. Unde vesica in sompno
plurima que non sentiebat plenitudine im
plebatur et in magna vere quantitate ex
cursu constranguirie exiebat sicut fit in sa
nis cum quadam necessitate urinam tenere
cohibentur aut propter opus quod licet aut propter bono
rum hominum verecundiam. aut quia ma
net ante regem vel in loco iudicii. aut in con
vivio in quibus etiam cum stranguria contra
actiam inutile vesice ab immediate pe
ne patiente. Scivi quoque quendam
cecidisse in ossibus circa dorsi hanc pacientiam
sed propter causam sanguinis nimis effusio stran
guria orta est. quod sumus arbitrati quod
ad ex sanguine illo coagularetur a decliva
oppillans viam ideo cito missa argalia per
mixtur itaque argalia cum coagulata sangui
nis apparuit. Alium quoque vidi qui diu pa
sus est dolorem et acciitalo vulnera sigta
nabo facta cum quievit et sanguinem qui sub
allem mixit. de in stranguria cum contingat ei qui
cogitavimus vulnera viam excessa sanie impe
diri. Plurimos quoque pueros vidimus
in vesica lapides habentes et stranguriam venien
tes et dum eorum pedes sursum eleva
vimus et eos movere cepimus lapid
ibus decima ad vesicam descendentibus
mox urina provocata est. Per quoddam
quod in loco vidistis repertam dum san
guis iam coagulatur et quasi sanguisuga
efficiatur sive in vesica aut intestinis aut
stomacho vel pectore quod deterius est sequi
tur sincopis id est deficit ammus color pul
sus de facto et spiritus impulsu et cal
or quod plurimum fit pacientibus magnum
vulnus inflato. Summum est quod san
guis diu extensus vasis excecit talia gene
rat accidentia cum tercius hominibus humano
corpore maior et assellatur. Item sequi
tur putrefactio et membrorum mortificatio nam san
guine in vesica quidam coagulato omnia
hec accidentia fieri vidi. Cum enim multum san
guis mingetur arbitratus sum quod prius
in vesica coagulatur et ob hoc hec accidentia
contraxisse. et diligenter ei que lapides frangunt
cum curacione sed hec me faciente alii quam cor
rupta sunt unus qui salvatus est disso
lutus cum tribus diebus paulatim minus et ab

bus accidentibus evasurus nisi eliquare
tur sanguis et paulatim per virgam exiret.
Cum igitur presentia accidentia sola minime
nobis sufficiant in cognoscendis prin
cipalibus locis nisi pariter investigentur scien
dum est pruritum sanguinis non tam
locorum et pariter non habentur nisi ad dictis partibus
signis. Quidam enim sanguinem
mingens plurimum in renibus sensit dolor
em inordinatum quoque cum febre patiens
rigorem. Alii quoque id in vesica haberent
unde non nisi in dyafragmate et pectore quo
dam in dextro latere sub ypocondrio.
Unde arbitrati sumus in loco doloris
eos apostema habuisse et per saniem erupta
exeuntem fuisse. Quod in eis ostenditur qu
antitas sanie puris et cum urina cum mixtura
sic in intestinis diximus quod enim de su
perioribus exit intestinis cum egestione mi
xtum est. quod autem de inferioribus non erit
mixtum sicut de sanie cum urina exeunte in
calendarium est. mixta enim de superioribus
venire monstratur non mixta de infer
ioribus. Plurimum quoque pari egrediatur
sanies omnis in vesica coadunari quod
ergo mixtum est vel de superioribus ven
it quod autem non mixtum est mixtum de renibus venit.
Similiter si quelibet vulnera signantis egr
ediatur locum infirmum nobis innuit. quia
aliud mixtum est mixtum aliud non mixtum
vel aliud neque. Propria enim locorum
infirmorum signa certum est apparitio et ea
rum ad loca infirma assimilatio. quod cora
ces vesice subvilles sunt sic sanies. in renibus
vero carnositas. locis supra hos existentibus
infirmantis inquirimus egredientia
cum urina quod putamus quod infirmus
assimilatur. Membra autem que per urinam
mundificantur sunt hijs corporis et in
bra sibi vicina per egestionem contrarium corporis
intestina. stomachus. splen. Sunt et alia que
per sputum mundificantur sicut loca pecto
ris per egestionem et loca sub dyafragmate per
urinam. Quidam quibusdam in articulo videtur
esse non. Nescitur enim causis eorum. nam casus
in infirmis videmus nos vero pulmonis
vulnera putrefactam mundificari vidimus
et vulnera pectoris cum egestione in dub
ium est saniem a pulmone ad renes ve
nire eo quod fistula de circa via quedam
ad renes descendit. Similiter et alia mag
na ad eos derivatur. Arbitrantes
autem quia arbitratus est circa vas ce
ruassa solus spiritus. necessario hac ratione cum
alius sibi accedentibus mitte certificavit.
Nos vero bene id credimus quia si possibile
est saniem illam ad magnam arteriam venire

q. quia illa que sunt in pectore possunt curari per egestionem.

ad sinistram cordis concavitatem recedet et ab eodem loco vulneratus vacuus ad renes descendet et in vesicam. licet hoc penetratio raro fit. Calculus enim ab ea in canales incidit et cum secessibus expellitur raro igitur fit. Causa vero sanguinis de pulmone per egestionem egredientis alia est quedam et rarissime pro[illegible] apparet. Contingit enim venam aliam cum vena inveniri cum vena que stipata a dorsis assimulatur quibusdam tamen aliis mediantibus. Unde non est mirandum hoc nec de illo. Non enim est impossibile saniem que currit super dyafragma advenientem venire et cum egestionibus exire et tamen que est sub dyafragmate non est impossibile ut ad intestina veniat et cum urina eiciatur, quia compositio [illegible] corporis que raro fit nec tamen accidunt que raro fiunt cognoscuntur.

Capitulum iiii de signis passionum matricis.

Oportet nos hic nullam nominum perfidiam impedire querendo an hec inferior subitio venire debeat vocari seu vulva. Conclusum est enim tempore nostro rebus iuvantibus [illegible] pari .i. secundum cum precedentibus autem. Quod invenies in primis que a quibusdam suffocatio matricis appellatur. et ab aliis ablatio anhelitus matricum. enim sibi nomina ponunt medici tamen corporis inane. Ego tamen multas vidi mulieres matricum habere passiones que ab eisdem alio modo quam ab antecessoribus vocabantur. Iacebant enim nichil sentientes nec loquentes pulsus debilis et parvissimus adeo quod non apparebat. Alias quoque vidi sensum et motum et sanam habere memoriam. Sincopis tamen eis contingebat anhelitum etiam difficilem habebant. Nonnullis manus et pedes spasmabantur. Has igitur accidentium diversitates aspiciens arbitratus sum diversas matricum passiones ad esse cum rerum frequentia. Quo esse diversas species estimavit. Sed quas partimus diximus ab unitate denotatur sed hec tamen ambitas sunt investigata ut cognoscere possit. Nam in quodam libro dixi pulsum et anhelitum aliquando auferri que nullam a mortua differentiam habuit nisi quod modicum caloris in interioribus corporis erat. Unde invitans librum de mulieribus et anhelitum non habentibus ait. Mortua quia ante ad eam fuimus vel venerunt medici disputaverunt dubitantes an esset mortua nec ne. Sed qui ante me ad eam fuimus vel venerant arbitrati sunt parte anhelitus remanente et simul non apparebat. Perceperunt enim ante nares eius positum vellum subtilissimum cum paratum ut admoveretur aut aere intrante et exeunte cognosceretur. Alii vero iudicaverunt secundum nares secundum pleniora composita. Nam si anhelitus omnino esset amputatus vas non moveretur. Quoniam si omnes mulieres ex hoc morirentur in initio corporis venam esse. Unde quedam sanitati aliquem morti tribuantur sit investigatio duplex. Una ut cum anhelitus auferens cognoscatur. Alia vero ut sciatur quomodo anhelitum non existente vita permaneat. Sed sine dubio credendum est hominem separato quod anhelitum non posse manere nec anhelitum vivo permanente separari. Omnia enim aliqua que vivunt necessario anhelitum habent. Nonnulles alia quedam invenimus in foraminibus accubare et quasi mortua nullo in eis anhelitum remanente vidi. Sed quoniam scimus ea frigidissima esse et tamen sic anhelitum esse invenientium invenimus [illegible] naturali calore quedam cum refrigerante non est mirum ut quod parvissimum caloris naturalis permansit impulsu et corde custodiat. quod anhelitus anhelitus vocatur accessio etiam que sit cum pectore et pulmone anhelitum dicitur. Unde possibile est in hac passione matricum .i. anhelitus ablatione corporis nimis infrigidato anhelitum horis auferri et solum pulsum quia parvissimus est sensuali esse incomprehensibilem. Quando investigandum est autem corpus ex hoc nimis infrigidatur. Dico ergo quod hec passio non contingit nisi mulieribus que diu vidue permanent maxime si coitum assuete cum [illegible] mundificari et nubere et impregnari et postea abstinuerint se. Quero an si hec passio sit suffocatio vel anhelitus ablatio aut species spasmi. Non credimus esse nisi propter menstruorum vel spermatis cessationem. In viris enim spermatis fortior est. In mulieribus autem frigidus et humidus. Itaque necesse est a mulieribus emitti mensura spermatis quantitatem habentibus. quod etiam viris necessarium est. Unde multi in hoc diversi sunt. Quidam enim ab initio sue etatis cum nubere ceperunt debilitantur. Alii nisi hoc fecerint caput eorum aggravatur febricitant appetitus et digestio debilitantur. Cognovi quoque quosdam qui continue abstinuerunt se propter venerabilitatem iustitiam suam. Alii vero ceciderunt in tristiam absque ulla causa et in falsas cogitationes sic melancolia et appetitus et digestio infirmati sunt. Vidi quoque aliosque propter angustiam uxoris sue abstinuerunt se cum fuerant assueti sepe coire. Unde appetitus eorum deficiebat et paululum quod comedebant et non digerebant. Sicut mulieri

Marginal notes: Nota quomodo per uadit sanies apostematis ad intestina. — Nota signa suffocationis matricis. — Nota exemplum.

uomitu eiciebatur. quod considerans certa significatione magis quam menstrua necte. maxime corporibus quibus mali humores sunt et assuetis requie et taciturnitate et quod usu nimio coytus in abstinentiam subito conuertuntur. Unde quia naturalis concupiscentia cohibitis eos incommodo spermatis siquidem multiplicatur et humiditate abstinentiam que dicta patiuntur. Diogenes enim in huius abstinentia et continentia fortissimus fuit. coytu enim semper usus est quia sciret nocumentum asperantem sibi fore si abstinentiam pateretur non propter delectationem coitus hoc exigens. Fertur enim puellam meretricem accessisse. que cum moraretur membrum fricans polluit se. Cum meretrix uenerit ait quod uolui manus mea fecit. Unde monstratur quod uenerabiles non fecisse hoc causa delectationis. sed ut superfluitatem emitteret. Similiter puto certa alia ad coytum cohiberi non delectatione ea cohibente. sed desiderio expellendi nociua superfluitate. natura est enim impellit ea incommoditate super fluitatem spermaticam. sit incommoditate sit et uim semel audiui huius cogitationem. uidi quod quedam uidua extis patiens hec accidentia et quia uulua superius erat eleuata obstetrix manu fricuit ut ualentia pessaria faceret precepi. Unde propter calorem pessariorum et manus in fricationem uulua mox tremorem faciente et delectationem uelut coytu usa esset quedam humore ad illo abeta exeunte apparuit que eiut. Sperma igitur si sit ex mala materia tantum nocumentum faciet sine exeunt quam menstrua que mulieres in due menstruis exeuntibus spatio cum sit nimis patiuntur. Quam autem non credunt quod ex parua quantitate mali quo loco clausa nocumentum toti corpori fiet non memorantur eorum que semper cum anguis morsus uideliat attente cuius quidem uenenum pessimum est per angustum foramine exiens. Similiter scorpionis quod multo deterius est. namque a scorpione eiaculatur esse est pessimum autem non quia in summo acumine spine non foraminis apparet impossibile est ita ut ex siccitate et de specie propter unam quam ac punctionem fieri tam magna accidentia. Sunt ergo uel propter uento sitate uel propter humorem sub ulissimi expulsione electum. Quedam enim dicunt tactu quorundam ad quasdam substantias appropinquantium mutari si ab eis tangatur sicut fit ex pisce qui turbigo dicitur. qui si tangatur manibus congelationem prestat. quod testatur quia quidam sic. et similiter pisces cum magnam faciunt congelationem cum solo tactu. Quid uero quod de est de magnete qui non solum unum ad se ferrum trahit. Unde materiam etiam et ipsi ferro et aliud coniungit. Certum est igitur plurimas substantias hic esse uirtutes. atque aliud restat inuestigandum. Quomodo posse esse malam in corpore materiam aut uenenosam ferarum qualitatem est. Multa enim inuestigantur an potionem mortiferam possit cognoscere nec ne. sed laudabiles assumunt unum ex mortifera potione et mala materia eorum nocumentum grauissimum bibentes mortiferam potionem sanis autem bibentibus differt. Nam si corpus bonum humorum naturalis habet et dietam sanitatem custodientibus utitur. accidit enim ut subito moriatur. sic mortiferam potionem accipiens postea cutis eius uiridis aut nigra efficiatur et statim putrefiat. fertur a quibusdam quod mortiferam sumpsit potionem. Sic quoque credendum est quod aliqui quedam accidentia superueniunt corporibus. quorum est ex continentia. Non est igitur mirum si accidentia si expermatc et menstruis malae qualitatis siquando corrupta maneant et putrefiant et non excludantur. Hoc autem canum testatur qui sunt parati insuscipienda rabiosa proprietate quod nulli alii contingit. aliis solos enim canes adeo corruptos humores iuxta hunc. quod saliua eorum super aliquid incidente rabiosus efficiatur. Ergo sic rabiosi canis morsus in inicio ex parua re fit. id est ex sola saliue qualitate. licet in corpore postea augmentetur. plurimi enim post sex menses apparet ipsa in initio non signis huius sic si pessima materia sunt in corpore paulatim augmentatur et totum corpus mutatur. Accidentia igitur uulue quod sunt extra in ea exeunte materia est. Uidimus enim solitario a quibus menstrua sunt ablata cum contingunt cum sperma quam magis ignotum accidentium materia maiorem hic uirtutem sperma de tanto quam menstrua cognoscatur ex mulieribus patientibus hic propter menstruorum retentionem similiter abstinentiam coytus patiuntur ea que prius predicta sunt nunc patiuntur priorum respirationis. nunc uehementes de fecibus nunc forcia accidentia que prius autem dicta sunt cognita ex quo significatur mulieres sane abstinentes a coytu suffocantur accidentia super dicta uel similia uel non multo minus patiuntur quam ante patiebantur cum cordant autem superdictis significationes matricis que apparent obstetricibus. dicunt cum tangentes collum eius aliquando contractum et eleuatum ad superiorem partem et aliquando ad unum latus non purgatur maiori stracti. Mulieres enim mediate collum

A. quod aqua sic medicine uenenose assumpte.

i coitibus apud adem.

A. quia nulla alia est sic aptum ad recipiendum rabiem sicut canis. Et hoc propter corruptionem humorum.

Ad quid si saliua canis rabidi cadit super aliquid aliud quod illud tale aliud fiet rabiosum.

A. de nocumento rabiei.

p.

uulue tangentes dicit esse tortuosum
in superiori parte et constrictum et aliqualiter in
uno latere. ¶ Propter hoc antiqui uuluam cum
aperte desiderantem animali assimilauerunt et
dixerunt eam nocere toti corpori nisi desiderata
inueniat. quod plato confirmat dicens
animal inquid quod uulua dicitur animal sic quasi
animata et concupiscit et desiderant filios
procreare. sicut primo ante fuerint quod fructum
non ferant angustiantur nequeuntes in uno
loco manere per corpus eciam motu meatus
spiritus oppilant. hanelitum etiam eorum puniunt
quare diuersa et magna accidentia mulieribus
fiunt. ¶ Unde quidam dicunt quod uulua propter
desiderium humectationis esse insaciabilis modo quo
supra corpus mouetur in actus super dy
afragma prohibet anelitum. ¶ Quidam
dam asserunt eam non sic animal moueri set propter
humiditates in istius desiderari. ¶ Quidam uero quia
nesciunt a nocumentis et non inuestigant
eam exacte naturali et uoluntaria motu ea auditu
dicunt ad hec de minoribus putant enim omnia
posita esse. set qui extitit se in his liceat an
obis non dantur per se ipsos eorum rationem fa
lsam esse agnoscent. quare quamuis uulua su
perius ascendat parum cum saluetur non
enim prius usque ad stomachum et tamen minus usque ad dya
fragma. que si illuc ueneret non nisi hanelitus
auferatur set sincopis spasmus et stu
por generabitur in manibus et pedibus. nam
siquidam ab et potibus adeo replentur
quod concauitas stomachi dyafragma constrin
gat et hanelitus fiat angustiossius
aliquando tamen accidentia maiora non inde fiunt. Unde quidam
dicunt uuluam eo quod desiccatur ad uisce
ra propter desiderium humectandi salire nimis
auditate remoti sunt. quia si uulua aliquo
tempore humiditatem desiderat uesica et ad sui
intestinum ei sufficienter esset cum non solum
humiditatem desiderat. set eam que sanguinea
est melius esset si ad epar festinaret quam
ad dyafragma. ¶ Quidam uero quoque possumus pe
llicio induimento induta super inferiora membra
inadere. ¶ Item membra ab aliis humiditatem
trahencia habebunt eos quo possunt
attrahere set ad uuluam multa ora uena
rum descendunt per que sanguinem
cum caua uena possit attrahere non enim
meliorem uiam attrahendi sanguinem
posset habere. horum igitur intencio concedenda
non est. nam si uulua quasi animal esset ne
cessario ea que desiderat non inueniens cru
ciaretur et humiditates desiderata non inueniens
cruciaretur et humiditates desiderata letaretur
et a quolibet alio non fugeretur. sic autem
tangeremus. ¶ Propter hoc enim est animal ad dy
afragma uel in aliquem locum moueri quia
dyafragma membrum est siccum. quare si desi
deraret humiditatem non ad id moueretur set ad
humida membra. ¶ Quidam uero si uncti rogantur
cum uulua in aliquis saltu torqueatur in
latus ob strictione hoc cessante et ea in suo
loco manente. hec accidentia quasi non minora
quam si moueretur. ¶ Respondeo extensionem id obstrui
a aperte. quia collum est constrictum in sup
erioribus et utroque latere. quia uuluam
uasis constringente necessario collum eius
constringetur. Uulua autem et collum ei
constringuntur ex sanguine uenarum
ad eam et cateris uenientium. sic in aphori
smis dicitur spasmus aut de plenitudine
aut inanitione. ibi enim dixi quod plenitu
do illud corpus extenditur. ¶ Unde ipso exple
nitudine extenso longitudo eius aucto
efficitur et superius et lateralis et plenitu
dinis quantitatem dillatatur. Archiuscri
ptis quoque dixit quod lacertus breuior
in longitudine fiat sicut plenitudine
spiritus augmentatur. Unde si ascendat ueneno
uero et catene et per humores infectis imple
tur et excolligantia eius uulua extendi
tur. ¶ Quidam uero si extensio uenarum sit in omni
bus equalis mouetur uulua equaliter. sin autem
in uno latere erit motus uulue magis
in uno quam in alio. ¶ Uulua igitur non
sic animal in mulieribus torquetur et extra
hitur ex superioribus parte. Unde uerum est
uuluam nullam esse partem hic set torqueri
ad quandam partem aliis trahentibus
nullam esse. quod generis parum alius etiam autem
gerit plures qui erant putantes membrum quod
torquetur esse infirmum impotens autem aliquod
extendi. Unde ypocras in libro articulorum. Quidam uero
capud coxe retro exierit dico pedes co
non posse retro plicari. nec ad locum quo
sic extans. nec ubi genu inclinatur cum
catenatorum aut inguinis et genu minus
poterit releuare. in genu nulla pars est. ¶ Sic
ergo in quid hoc intelligi. quod minus in
uat. scilicet enim extra non possunt concate
nationem genu extendere. nisi calcaneum
eleuetur. ¶ Item eadem concatenatio non
potest replicari nisi et inguina replicentur.
¶ Amplius in corpore multi similis sunt propter inuo
luntariam extensionem et lacertorum contractionem
que necesse est ut cognoscantur. sic nunc
mutatur in nostra uoluntarium fiunt. uicteris motus
et extensionis uulue. ypocras autem dicens con
catenationem genu non posse suo motu
naturali moueri. et si non habet partem nisi propter co
lligantiam coxe innuit se uelle omnia
ea que uulue contingunt ipsa de suo loco
se non mouente. Set cum extenditur propter al
ia membra ea contrahitur et attrahitur. Uulue

q[uod] vulua no[n] pot[est] ascende[re] usq[ue] ad sto[machum] nec ad superi[ora] ... ut in ...

cum toto menstrua sequuntur. sed uulua non
est cum actiuitate corporis nam uirilis cum aliorum
multa quantitas est menstruorum prouocato-
rum. alia uero parte contingens mulieribus
uiduis sine corruptione uulue et menstruo-
rum cessatione propter spermatis diuersa ac-
cidentia fiunt. sicut enim natura ipsius nocumenti sit ad
eo fit. ut totum corpus infestatur. mulier
nimis infrigidatur. nec potest anhelare uel
pulsum habere sensu manifesto. quod sincopim
cum illud accessum autem acutum est spasmi
acuit. si sit minima sine manifesta cum instabilitate si
corporis quoque fortitudine et extremitatem siccitatem sequi-
tur. Accidentia uero que prohibita menstrua
dicuntur per singula ostendam incipiens ab
eis que in capite dicta sunt. sed si lac exmam-
illis non exeat sunt tamen alia signa que osten-
dunt menstrua esse constricta. id est grauitas toti-
us corporis. defectus appetitus angustia cum rigore.
Quando si angustia sit sine rigore et habet ab-
hominationem et desiderium contrariorum et ab ho-
minabilium ciborum uel obstetrix collum uu-
lue perquirere nam si sit constrictum absque dur-
itie cum corpus contingit etiam ut latere carbones
et similia comedat. Si autem sit strictum conueniat
indicat uuluam pati. Cognoscere igitur in
uulua sic tortam nam ubi est tortio ibi passio est.
quedam enim senciunt ibi dolorem cum grauit-
ate usque ad femur talientem claudicantes
quoque cum pede tortioni opposito. Quando men-
strua diu cessauerint et corpus eius non pu-
rgabitur plurimum in inguine collectiones esse
creuerit. nam apparent uulneribus in membris esse sig-
ficans. In quibusdam enim uidi collectiones
in inguine fieri et saniem fieri uel coadunari. et
hanc necesse fuit ut incideretur. Vidi quo-
que saniem in intestino quod collum dicitur
coadunari. quidam nesciens incidit.
Item alium et alium etiam uidi habentes. omnes
tamen fuerunt sani. Inflacio autem uulue dif-
ficile solidatur. Item si menstrua cessaue-
rint alia accidentia sequuntur. scilicet dolor in femori-
bus collo capitis et cetera et acuta febris
hoc tamen nigri uirtutis erugine nostra. quam mixtam
lotiure carnis et carbonum et non nullis
urina constringetur. quibus ergo hec appa-
rent uuluam inquire que quasi fundamentum eius
est. Si autem ex alio corporis loco sanguis purge-
tur. cum tamen apparata uel erisipila intercige-
tur. quasi exeat modificatio menstruorum. Si
enim purgatio fuit conueniens non habere accidentium
signa eas habet. Nam hec plurimum menstruo-
rum dicuntur cessationem. Quando si fluxi-
us uel medium exciterit sequitur cor-
ruptio coloris. tumor pedis. stomachus cor-
digo et desiderium deficiunt et omnia accidenti-
a fluxum sanguinis dicuntur apparent.

Item contingit fluxus sanguinis uulua-
m infirmitatis habere cum quasi non toti corpori per
uuluam sic peritus mundificat. quod plurimum
sit delicatis. quietis teneris et flauis
flos enim quasdam nullam uero in uuluam
imponentes curauimus. Porro ex-
ditur aliud est erugino sanguinum a quo sunt
alium tube uel canonum. Si uero sit sic sicut
uerum de flosia uite ne sit in uulua rosu-
ra quod plurimum sit in collo uulue. Si autem
sit uel in tiones locus per eruginem exeunte
cognoscitur. Si enim uiciniam est in collo
non solum cum erugine. uerum etiam cum tinea
cognoscetur. Item aliud sanguis exit
expregnatam uulua conuenit que sunt
in eius collo apparuntur. unde si manante
fuit genitales subito aborcauit si erit ma-
sculum. si sinistra feminam. Quando si autem
cum conceperit et per mensibus mensibus. uel infra
fetum exeat. scias quod in ore uenarum ad
uuluam uenientium flatica sit habitas. et
hee pulsantes et non pulsantes uene
debilitantur grauitatem fetus subs-
tinere nequeuntes quibus quidem eruptis
fetus exibit. Capitulum v. de signis
passionum uirge.
Sciat extuncta per
alium loca uicina alii intestina. stomachum. sp-
lenem. epar. et plurimum ostendit corporis humo-
res sic quod exit de uentre alii pancre-
tis denotat et alii uesice. renum epatis.
splenis. pectoris. pulmonis et humor-
es corporis. Set notitia ex signis quibus que-
uis cuique membro dedi patefiet. Passio
autem uentris sic intelligitur. Si uulnera sit in eo
et ab eo egreditur id per quod uulnera
signabis. differt enim a uulnere uesice quia
in hec cum fetidus urinam. In hiis uero mixta
est cum urina. Sordibus quoque uentris urina ex-
eunte maxima generat putrefactionem. maxime si
corticibus ablatis discoriatur. quod si calorem
apparet sit in eo bene cognoscitur. Gom-
orrea et priapismus opus est ame lun-
gius dicamus. Gomorrea est inuolun-
taria spermatis purgatio absque uentri tensione.
Priapismus magis tensionis causa est et
in longitudine et rotunditate magni-
ficatio. nulla coytus concupiscentia uel ca-
lore existente. id est augmentatio uentri permane-
te dolore sic in supine iacentibus quod
nomen super tamen est a quodam greco. qui per suo
cabulum priapus auctor erat in numero cum uentre
ad eundem modum quod habebat. Set gom-
orrea duobus modis fit. aut quia sperma
a membro in quo est expellitur. aut quia perse-
xat cum non possit aliter retinentum. Nam a quo non
est expellenda minuere et expellere erga
tinenda oportet conuenire et constringere.

Marginalia:

accidentia fit. uel propter naturam et tunc in mestruorum cessatione

Accidentia retenti-
onis menstruorum.

Accidentia signorum.

Accidentia alia sig-
norum retentionis me-
nstruorum.

Accidentia fluxus menstruorum

Accidentia cum propter quam sanguis menstruus accedit a muliere pregnante. scilicet per uenas que sunt in collo matricis. et sunt ille per quas purgatur uirgi-
nes.

scilicet diffinitio gomorree et priapismi.

Que non fuit ultima natura aliter sunt naturalia continentia

Expulsio autem fit foraminibus apertis ex qui-
bus expelli debet. Continentia vero fit
cum foramina clausa sunt et nullum ha-
bent motum quo possint expelli. Hac igitur
ratione purganda vel continenda per causas
naturales purgantur et continentur propter defectum
sit expulsione. Quandoque vero propter defectum
continentie aut propter quod liber movens membra
ut expellant cum motu. sic contingit vasis
spermaticis sperma emittere in epilencia et in
aliis passionibus que sunt ex genere spas-
mi si quando fortis est sicut spasmus
maximus pectinum et digitorum vel totius
corporis. Itaque non est impossibile vel hec per solis
vasis spermaticis contingat. Item possibile est
etiam ut diarria que fit involuntarie
cum de facto est continentie sua. gonorrea
propria est vasorum et non ventris. priapismus
vero soli veretro fit. possibile est autem hec evenire
nullam inventio passionem etc. Sic vero
ventris vesice et arterius. quod cum etiam non
sit fiat sicut quod nisi faciebant. Cum enim
in fronte veretri quod fit ventositas pa-
lam est. cum statim fit inflatum et inflato
evanescat vel ius. ac humorum tamen aqua evane-
scere potest at quod videmus magis arteria
ad hoc pervenit membrum venie est sua est
nervosa et carnosa nisi in eo loco ubi
grandines videntur quod generabit medium
est per eas descendere nisi ventositate
qua potest inflari et erigi. Item inve-
gandum est vero veretri firmetur cum accip-
iscencia corporis exitum et aut supine ia-
centibus femora calefiunt per hoc enim
priapismus quod fiat congestum. Itaque dico
plenitudine veretri nos posse. si autem per
arterias a per quedam nervum. autem per utrumque
cum in superno alio statu mutatur quod
palam est. quod sub eo unius istorum
fuit, proprium investigetur. Unde natura or-
dinavit corpus membrum ut suas fac-
eret actiones absque doctrina. quod experientis cer-
tum autem invenitum est sua dum quidam
ligassent et dubitarent quo fetus
in vulva teneretur accipiens quandam cap-
ram pregnantem sed uterum eius et eclu-
sit extra quod mater non videt quem
dum desectus vel iuxta diversos li-
quores bina posuit quedam ei erat plena
vino alia lacte alia melle aut aliis li-
quoribus. non ulla generis legumnibus et fructi-
bus. etiam edus cepit ut velut fluandi iter
quod pedes ad hoc est et ut deambula-
ret. fiet. Dein sequens humores quos ha-
bebat in vulva deleat et fricans utrumque
latus cum pedibus unumquodque quod erat in
vasis olfecit. Cumque ad lac venerit bi-

bit quod videns mirantus sunt certificant
dei. per quod natura aliquam suam actionem sine doctrina
faciat. Sumus igitur nutrimenti et corpus non solum lac
sumere. sed etiam que in domo erant atque
vero erat posita autem cum frondes et ramos
arborum teneros quos singulatim olfaciens
a quibusdam fugeret quedam voluit et que-
dam comedit que etiam post unam horam ru-
minavit. Unde mirantus sunt de veritate naturali quo
in aliis operatur magis tamen mirandum est quo
recordatus est ubi absque iterum deberet a stomacho ad
os retrahere et ruminatum ad alia loca man-
dare. Sed tamen quidam non mirantur de
hiis que fiunt a certe vero. sed de hiis que erro
contingunt. cum tamen non mirandum est per ipsum ano
ebdomada unam quemque concatenationem lacertorum
ex quo moventur investigeret. nam simo-
nium lingue cogitaverimus videmus
anothomicos non solum de nomine musculorum
disputare. Unde etiam de corporibus. Nunc
quoque videmus ad ocolo sectulis dedisse
quo lingua corpus invicem cum tetela moveatur
et quo in generandis diversis vocum placitio-
nibus ordinentur. Invenimus etiam omnia
alia vasa habent et vocem ipsis de vulva et
cunctibus emittere. Non mirum ergo sunt
bra genitalia ab initio suas actiones na-
turales que eis concessa sunt cognoscunt. Quoniam
sunt non erat ut os vulve mox spermate
intra incidente penitus claudetur usque
ad complementum fetus. deinde aperitur et
fetus expellitur. Igitur non est impossibile veretrum
suam actionem posse cognoscere dillatari
enim et inflatur. cum aliter ad coytum moveatur. nam
in eo vero est nisi per quod inflatur et dillatatur.
sicut fit in corde et arterius. In hiis autem
fit semper propter necessitatem generandi motum. In hoc
vero alii cum necessarium est. Unde concipi dilatatum spiritus ei
sequitur dilatationem ex arterius procedens
sic pulmo pectus in suum dilatatione alio m-
na que est ad quemque motum. possibile autem quis fortassis a
arterius imponere virtutem implentem
spiritu carnosum nervosum est ipsa fereret ad
aliam actionem. et mirum quod hec a se debet expellere.
Non est igitur arbitrandum virtute que implet
nervum veretri ex spiritu cum aliter motum ad coitum exci-
tetur accidit cum sistere. melius est ut declar-
ato ex ipso nervo sicut. quia actiones ex propria substantia mem-
brorum procedunt et non ex ipsorum potestate. Ni-
sicor in a loco positum est nervo ibi acto-
nem imponeret. Similiter et splen. etiam memb-
ra tamen igitur una omnibus membris actionem i-
pendunt. i. uno eodemque motu per totum cor-
dillatantur. Nervo igitur ad veretrum venientes
non alterius quam sit per totum corpus corporis exis-
tunt. sed tamen omnia corpus largiora etiam in eo quam
in toto corpore. Unde est naturaliter quia in

nisi

Item expulsio debet inducta ne. nisi toto.

[illegible]

ita larga ea fiunt ut quadam festinatione p
urgarentur purganda. Frigidis igitur
calefactis et artie mag' calefiunt et ora
largiora efficiuntur quibus sic extentis
non minima quantitas excrementorum sba
ad inium digitur. Unde cum paulatim imp
lebitur ipso pleno penitus exeunte erigitur
tensum permanens eius extenso n' n' exhoc n
uo e. Priapisimus non fit cum ora harum
arteriarum dilatantur. l. cum fumosa ven
tositas in nervo isto generatur. Testor
tamen et vitrisop fi. licet plurimum fiat ex oris
arteriarum dilatatione. Galienus enim aperit
os venarum quod ventositas in nervo generatur. x
Unde puto meseli vidisse hanc passionem
pp n'um extitisse. Nam et pluribus viabus
pp aptionem venarum extitisse cognovi et
h pp nonnam preteritorum actionum et ordinem
me. Quidam enim sepe vellationem iuvene
no placebatur. Unde arbitratus sum esse cum
ventosse inflationis. Data igitur anime me
euasit. Quibus autem ora dilatabantur non hu
erunt hanc actionem. Unde inconveniens eo quod
a coitu diu se abstinuit non huius mali
suetudine aliud non quia manducaverunt
cibos corruptos et acutos. In quibusdam
autem quia femora cum itineris duobus m
sibus attrebant non habentes h' inusum. Unde
cognovimus ora arteriarum apta fuisse
et inalis pp actuum ciborum in malis pp
inflatium ventositate impetuosse exti
tem. Sed me' virgam extendens et eri
gens potui et posuit in testiculos et
anum et s' femoribus et quibusdam calis
et ventositate frigidis fit. sic ab oppo
itis hi ventositas expellitur et inflatio
dissoluitur. Quod frigida calis fuit ad h' uti
liora. atque non solum me' sed etiam quidam
alii multum spermatis generant et exorti
sufficiant. Itemque qui se a coytu abstinent
cadunt in priapismum multum spermatis
habent habundantiam et eam non quo l'
minuant e sudore vel exercicio. Magis tamen
contingit eis qui de coitus cogitatione sic
liberi non sunt velud qui diu assuefiam
ut castitate ut invenerabili firmentur
religione. Sed illi coytum ymaginantur quam
quid videant et in hac passione incidunt.
Quidam enim amicorum qui diu velle
se a coitu abstinere hoc sibi in consuetud
ine non existente veretrum eius adeo mag
ficari cepit quod maius fuit hoc in coactus.
mirari inquid de quadam arleta quia
veretrum eius mac et attenuatum est dum
utebatur abstinentia cum tamen prius fieret
cum precipi primitus sperma coadunatum
purgari divinatur abstinere quam visu.
audierit et cogitatione libido extincta. Ca
eiusque enim ab initio utuntur arletarum exerci
is cum continens coitum incie pro pingue
eo quod eum non tenuerunt. p h' viles etiam
alios a cogitatione eorum que huic rei per
tinet. Unde nemo veretrum eorum macescat
ut in senibus. l. senioribus. Qui autem ab in
icio sue iuventutis coytum assuefiunt
necesse ante dilatantur et virtus s'
orpi confortatur hoc enim illis omnibus virtutib
naturalibus fit. Unde p'lo. quies inquit cum de
fecerit labor et exitium i proprie actionis sue
sanitatem et virtutem augmentat. Non ne
mamille virginibus non concipientibus macie
et tenues apparent. et in lactantibus mag et
plene existunt et lac defluit ad pueros
lactantes ipsis autem lactantibus deficientibus
post paucum tempus fluxus lactis cessabit. Unde m
quanta cura sit impendenda p h' quod diximus
demonstratur a dicendis scientia actionum et mor
bi que in suo loco dicemus.

inveniendus est. cum dicatis quod corpus sensibile sit aliud et negatis animal. An putatis animal non esse corpus sensibile. An in speciebus significandis diffinitionis non valere. velut significationis nominis qua nos utimur. unde consequens dum dicatis morbum non invenire non corpore fuerit. quod si corpus est manifestum nocumentum et morbus est. Illi corporis quod actionem nocet morbus est. Sed non nos quod dicatis morbi non per se solum ostendi. Unde dico quod non nos pretermittere in frenesi vel febre demonstrare cum manifestas eas esse. Hec tamen nominum investigatores nolo amplius prolongare. in quibus antiqui eleni adeo studiosi vitam eam induxerunt quod abusu locutionum preter consuetum fuerunt. et plures eorum in tantum prava opinione ea consideraverunt quod illi ea nullatenus ponere valuerunt. de quibus latam et convenientem in alio libro disputavi. In libro quoque eorum prout oportuit de eis locutus sum. et studium in eo hostendens quod alteracionis diversitas apud elenos variatur. Et quod nomini congruum erit eo quod fit substantia est. et quod paratum est quod fit secundum accidens. et illud quod convenit eis quod consistunt in generalibus rebus. Sed in hoc libro nolo dicere quod nulla differentia sit in huius nominibus quamquam multo ea mutarentur. Non enim presumi destinandi destinacione in omni loco. Sufficit ergo ei quod dixi de nomine morbi quod non signetur in recitacione in mente in imaginatione. Sed quod dicam in veritate quod adhuc melius intelligere poteris differentia disputationum signe. Sed eadem quod dixi de morbo intelligenda sunt de accidentibus dolore. sanitate. prestancie. virtute et eius significationibus. quod in mente imaginatur et stabilis intentionis sunt. horum est significata in eorum inveniuntur. Quorum alia dicuntur composita actio non nulla accidentia et dolor. alia non naturalia. et alia extra naturam. quorum unumquodque expositum proprie naturam et significationem. absit tamen indicans neglectum.

Sciat oportuit di significationes. Non kune ab essentia rerum morbi queratur consideratur sic et horum scientia cum quibus curatio dabitur abeat essentia propria necesse est. Non est inutile significare cuiusdam rei et quibus accidit esse diversa quod quod ei est magis ostendere se quam aliud. Atque omnes homines in his concordati sunt non est necesse ut de eis disputemus. cum non sit magis quod minus magis per artes sic methodica abicitur. Dicatur est cum lapis in vesica erit oportet sit extra naturam ostendit quod actionem detinet eam. Similiter nervi et ea que in concavitate vulnerum sunt sic fami. pinguedo. pulvis et similia quorum accidens preter diversa sunt. Et autem accidit extra partem extraneam eorum que crescunt ex curationibus. et quod contingit conformatio. quod dum nervum a suo loco movetur monstratur nobis quod retrahamus ipsum ad suum locum proprium

revocetur. Sed notum est tibi quod plures scientiae nulli artis vel ingenii sint cum vulgo licet notificetur. Sed tamen licet vulgi cognoscunt ignorant tamen ea in quibus facere debeant. licet ei est complementum artis et quod in medicina necessarium sunt. Et significes ab eis morborum sumunt sunt. Quibus inventum et fundamentum sit artis medicine et plures non tamen digne vel arte peritos sunt cum vulgo nota sunt. Sed scientia ultima significationis ipsa curationis ostendit invenitur. Hoc tamen si tractabitur in experimento methodica dicitur. Si autem in tre logica dicitur vel nocabitur. Methodica itaque dicuntur omnia in experimento esse tractanda. Nos autem dicimus quedam cognosci in experimento et quedam cum ratione. Non omnia nec solo experimento non sola ratione comprehenduntur. Sed de horum doctrina non oportet nos in hoc loco multum disputare. et utraque in suis locis tractanda sunt. Atque est disciplina huius libri non est quod secundum rationes solum rationibus nobis licet disputationes convenit. ut videamus quomodo ratio prevaleat experimento. Videamus ergo vel qualibet arte vel ingenio investigare possimus quamlibet ea que sunt superflua et ea alia eorum extranea expellere valeamus. et nihilominus ad ea loca de quibus egressa sunt reduce. et separatis invicem eorum coniungere coniunge. an solo si quidem experimento talibus subvenire conveniat. Sed iam cognitum est quod de causis morborum ar[te] et ingenium sit. Hoc tamen artis initium est in medico quod de uno quoque morbo habeat. verbi gratia separatio invicem quod dissolutio in partium vocatur. necesse est ut consolidetur. quod separatio si in osse fuerit fractura dicitur. si in carne vulnus vocatur aut contusio. Sed tamen separatio quod vulnus dicitur exitiale sit contusio si sine incisione. Verum unum inventio licet omnia solidanti debere ostendit. Videndus tamen est ubi licet quod intentio possidet in omni loco perfecta valeat an non. Unde dico talia non per se comprehendi non abeas quod nunc experiant. Nullus enim ydiota cognoscat quod nervosa per diaphragmatis. et similia intestina solidari non possunt. Similiter et substantia per maxillam et propria. Nesciunt enim utrum substantia per maxillam ex hiis contingit. utrum ita possit quomodo sanari. sic sanaretur si in carne fuissent. Ignorant quoque an ossis fractura solidari valeat sic solidaretur si contigerit in carne. Nesciunt itaque quod fractura ossium ab eo solo quo curandi solidatur et iungitur. Similiter quod non medice ignorant quod fracturam ossium capitis eo quod curandum vel alia per se resolidari. Et in passionibus cordis. pulmonis. stomachi. epatis. si hec fracta fuerint. qualiter curari debeant ignorant. Nesciunt tamen utrum possint sanari nec ne. Et quod non est mentis prima intentionem solo vulgi cognoscat. Causa propria notitia locorum sanandorum et non sanandorum inventum est actionis artificias medica. quod duobus modis est. illis enim modi consistit. ratione et experimento. Sed palam est longum tempus in experimento rerum temptandarum esse necessarium. Ratio vero scientia est comprehendendi essentiam rerum et investigatio sive invenire causam morbi. actionis et iuvamenti. et sic compositis cum

[Marginal note at foot of left column:] al. t. Si ergo onerato indicatio ex rei natura procedit id quod extra dicitur mutat. preter inventionis sanationis ex eo quod congruum necesse est fieri. Et est ingenio est aliud quod est quod indicat curam. aliud est quod curatur. Unumquodque est per se ipso significare quid magis potest quam per alio.

qua quidem scientia potest sciri quod passiones sunt curabiles et que incurabiles, et quomodo curande sunt curabiles. Capitulum secundum.

In quo determinat de cura vulnerum cavernosorum.

Unde incipiam a quibusdam in placitis apicum Thessali et methodicorum simplicibus, verbi gratia. Vulneri in superficie cavernoso, nihil eorum existentium simplicium tantum est. Hoc enim vulnus, si illius habet coniunctionem, monstratur solum consolidari debere. Si vero cavum est, duplices intentiones in eo habebimus: nam morbus compositus est in vulnere sit sequendo incarnare. Concavitas vero diminutio est cuiusdam partis corporis. Verum quidam aliud habentes intentionem monstrant ad forte incurabile. Sic cavum vulnus quod non solum carnem amisit, sed et ossa, impossibile est huius cavitatem opportune repleri, vulnus tamen potest solidari. Quo circa dico talia sanari non posse, nisi autem est recte cum experimento. Thessalus autem nec rectum nec experimentum cecinit, nec casu preter quibus certum adinvenerit, nec in operibus in quibus alienatus quolibet erubuit. Igitur revertamur ad eum qui recessit ab eo quomodo vulneri cavum quod solam carnem amisit curam incipiet. Sed puto quod dicet re vera sanari medicamentis carnem generantibus appositis. Tunc ego apud istius refugium habere eo quod talibus posse sanari credis. Dic ergo medicamina. Sed scio quod respondebis ea esse thurem, scilicet aristologiam, pollinem orobi, platani, opoponacis et similia. Tamen dico unum horum scias habuisse, scio enim quod dicat est experimento fuisse inventa. Dic ergo quod certum preter te addidisti, cum vulgus notum sit vulnus cavum repleri debere carne et medicinas cavitatis repletivas ab experimento cognitas habeas, experimentum vero in odio habes ut potes ab eo fugiens nec valens [illegible]. Sed ut video ab experimento nequaquam potestis separari. Si quis est ille qui temptavit rectum neque ostendit, certum est enim experimentum noticiam illi habuisse. Thessalo ergo preposito revertamur ad eos qui in solo experimento laborant. Dicatis ergo qualis disciplina huius medicaminis habuerit que est composita de ireos, aristologie et thure. Et qualiter illud aliud invenire sciverunt in quo platanus, opoponacis inest et non, et in quo cathimia lota ponitur. Sed scio eos sic respondere quod attinet nobis ut investigemus quomodo fuerunt inventa, an non sufficiat nobis eis uti que invenerunt antiqui. Qui talia predicentes addunt et alia prius est inquirendum per supra vim notificata fuisse, aut quolibet eventu. Sic siquidem medicamina est alius adinventa alie darent, sed tamen non ne reddunt rectum que necessitas ei cui data est extiterit. Verum video hec omnia alienatas et infamie esse. Sed tamen quidem eorum responsio rationabilis quidem aliquantulum est. Dicatur enim quod quidam simplices medicinas taliter temperatis invenit quod omnium simplicium quidam cum aliis carnem generare non posse. Et adiunctus est quod una vinea omnibus eis non conveniat, quoniam talibus aristologia carnem non generat, et conveniens est, et aliis thus non potest ipsos invenire inde certe. Verum arbitror est medicamina multa invenire, que diversa vi propter ea que conveniunt adinvenerunt. Quia propter dico talia licet operari necesse non est si vias eorum et medicinarum opportune cognovisset. Sed utilibus igitur licet tamen non multum erroris incurreret ipsis has simplices medicinas commiscentibus. Certo est quod ab antiquis fuerunt commixta, et sic sapio ea quemadmodum cetera que ab eis suscepimus, tamen ratio unum habet est non sit perfecta sed certam artem. Nam dubitabit commixtiones completas se propterea ignoraverit unum quod non invenerit. Non ea sola que similia sunt in se, aliud quam alius possibile est ut quidam commixtiones medicaminis noceant et alia prosint.

Sed tibi notum est vulnera cava ex oleo infusa malicia ab aliis nocumentum habere eo quod putrefiunt maxime si estas est et corpora mala habundant humoribus, ad vulnera seque fluctibus. Non est similiter secari quod membrum vulneratum putrefiat et marcescat. Similiter contingit ex cavernam putrefieri si liquefacta sit in oleo. Nam hec omnia vulnera putrefaciunt. Eris autem erugo plurimum et vulneribus imposita putrefactionem minime generat. Parit tamen dolorem et rosuram et aperta et alia. Et si diu in eis manserit spasmum generabit. Oleum igitur cum eris erugo carnem in vulneribus cavis nullatenus generat. Verum nullus methodicorum hoc invenit. Ego autem et alia simplicia cavum nocentia misceo eis tamen quantitate quod omnibus ut hec non noceant propter unam virtutem, sed propter diversarum virtutum oppositiones. Sed est impossibile sit carnem in cavis vulneribus fieri temperamento duorum horum. Verum non est ipsorum ex completum oleum cum eris erugine generari carnem. Nam si faceris quod huic vulnera temperate deberet desiccari, oleum et eris non est desiccativum. Verum possem probare quod nullum horum carnem generaret. Quia est eris erugo sit desiccative virtutis in vulneribus cavis non est imponenda, nam ultra modum desiccabit. Sed omnibus contrarius nunc tempus tamen ostendit. Quorum inventorum virtutem in libro compositionum virtutum medicaminum denotavi, quasi necesse fuit ut in hoc libro repetatur, in subsequentibus erit reserenda. Sed omnia intendo solummodo Thessalum superare que ... [illegible] ... ingredi. Dico ergo quod omnis cavitas ex vias in corpore necesse debeat reddere. Similiter cavitas cavernosorum vulnerum sed tamen principalis est intentio quod faciendum sit. Sed noticia eorum quibus cavitas est implenda non potest haberi nisi in multis disputationibus et particularibus significationibus et rationabili via arte, quod testificatur vulneribus ad sanandum difficilibus, que multotiens medici alii huius medicinas non posse sanari, nec etiam ab eis qui dicunt se rationabiles esse. Secta namque Thessali que fatentur se esse rationabilem cum sint irrationabiles non possunt adhuc ad curationem pervenire. Sed arte semper usum

.i. empirici.

est quod methodica licet multa curare voluerit
de una medicina in aliam tempore diversitate mu
tantes ista in medicinalibus sorte plantarum vel rerum
in potentia. cum ipsa medicamina in vulneribus ex con
trario preparent et ea generare videntur. Iuven
tam autem corporum proprietatibus medicinas subveniant. Verum quando
ipsas quidem preparatas congregare non potuerunt. Immo
in tali tempore videtur quod ignorabunt que debent
mutari. Qui arbitrantur dixerunt si medicine muta
buntur forsitan ea que evenit invenimus. Silet fa
ctum illi qui silentes sunt licet dicunt se logicos esse
non possunt tamen invenire fundamentum rerum naturalium in
vestigare et congregare velud omnes. Ideoque secundum hanc intentionem
etiam medica methodica sunt. Secta autem ethesili de
ior artis est. Non enim curare potest quod invenitur multum
convenit. Non quod dixerunt rei congruentem et iuvamentum
rerum naturalium ostenderunt. Restat hoc quod sepius in
dixi. Nam multociens tetigi eos qui de medicina in medicinas
ignorant mutant ut est notum est. Et odium eos
eo quod iuvativa prius non iuvativus indiget cum
plerumque quod invenit medicina cum una earum quam re
futaverunt adiutorium afferre. Verum cum eis
nulli iuvamentum esse videtur. Unde crediderunt
ea non solum iuvativa non esse sed et nocivam.
Et cum quorundam iuvamentum in medico non appare
at putant quod omnino iuvamentum non sit. Et vi
disti me forte dolore oculorum curasse. alii
cum balneo. alii cum potacione vini. et non unquam cum fomen
tis. Et plerumque cum flebotomia. Et alii cum
farmacia quam plures medici nesciunt alio modo cu
rare non cum medicamine in quibus est opium. mandra
gora et iusquiamus quorum nocumentum non est minimum.
Quia dolor propter acumen eorum in oculis mitigatus
non est. non quod sensus eorum in potentia mortificant. Unde
visus multorum quos agnosco in postremam quietem
nullatenus mutari potuit. Quidam est quibus pus
sit, sunt calligine visusque defectus et per multum
tempus cataracta effecti sunt. Alii cum passiones
que dicuntur emunduatio vel declinationes visus pa
ssi sunt. Non nulli vero detrimentum oculorum et an
gustiam pupillarum. Sed tu qui ab infantia in
meam fuisti. scis quod si magis meum. si alii an
cessores medicos quos dixi cum me fecerunt. eis tamen
cum mea quedam contemplatio et curam inveni. Scis enim quod
diu investigavi intencionem ypocratis. in amphorismis
dum dicit dolores oculorum solvunt. aut balnea. aut
meri potacio. aut fomentacio. aut flobotomia aut farma
cia. Cum intentionem ypocratis vellem firmare. intendi
quod non invanum hoc dixisset. Verum impulsus hac ratione
adeo investigavi quod in ea que ipse intendit repperi.
agnoscens quomodo et quando omnibus unumquodque eorum sit. Ego
ostendi ad plures homines quod ingenia curandi multe in

nativa sint esse. Et monstravi quod tamen deprimi negli
gentia antiquorum inferantur quod de arte et ab aliis
sepe erratur et rogavit volo sanitatis ingenia in hoc
libro denotare. Quorum quidem quedam prius denotavi
omnes ut omnia convenientius compleantur. Sed nobis patefa
cta methodica de modo in omni sine re invenitur. que est
ignorare id unum preterea non inveniet. neque ut agnosceret
quod solum sit apponendum sufficiant hec que dicta sunt. Capitulum
tertium. in quo agitur de cura vulnerum concavorum cavernosorum

Hapiam ergo ab ea autem species figurarum opificatione et in curatione que methodica
doctrina et sana vulnerum quas ab ypocrate suscepimus.
Dico ergo quod ingenium curandi hec artis ab eis necessaria rerum
finium deducit. Hec cum in genere gratia vulneribus
caro minuitur ablata restitui conveniat intelligendum
est quod in eius generans bonus sanguis sit. generans autem
et artifex est natura. Non tamen sufficiat natura absolu
te dicta. cum investigandum sit qui dicitur natura. Scias tamen
quod cum natura illius corporis in quo caro restauranda est sit ea
generandis carnis. Et scire convenit. namque vulneratum
quoque corpus non regere et custodire non cum quadam convenienti
et frigido et sicco. Et naturam palam est quod de hoc. Et cor
quantum reparantium sunt qui artifex in membro in quo amis
sa caro recuperanda est. Ideoque in curando vulnere
duo prius sunt investiganda. Quorum unum est membrum
non vulneratum ut sit temperatum secundum suum proprium temperamentum
in eius qualitate. Deinde est cum sanitate stabilitate simi
lium membrorum non sit non temperatio quatuor qualitatum.
Aliud vero est sanguis ad eundem locum defluens an sit tem
peratus. Quia si alterum istorum intemperatum fuerit morbus
multiplicabitur cum hoc quod dixi non unus morbus fiet.
scilicet concavum vulneratum in carnoso membro. Nam si contingit
ut locus hoc vulneris sit sanum et sanguis ad eum veniens
sit temperatus in quantitate et qualitate. dicta carne in eo
generari posse sine ullo dubio. Quia si hec est quibus
et per que caro reparatur taliter invenimus. nichil eorum quod
extrinsecus sint in adiutorio hic necessarium est. Sed
tamen cum in carne que generatur quedam duo efficiuntur. unum
ergo fluxum et aliud superfluitatem que non in solis vulneribus dum caro re
stituitur oriuntur. Sed et in toto corpore superflua autem fit quod
de corpore dissolvitur quod occulta dissolvuntur et aliud palam.
Causa autem defectus caloris naturalis aut multitudo cibi ulte
modum suscepti. aut munia et fortia exercicia unum
est dissolucionem propter generantia. Fluxum vero luti fit quod in
corporibus nostris efficitur. superfluum autem vulnerum humectat. et fluxum
autem illud putrefaciat. Unde dico necessaria medicamina
conveniat desiccativa scilicet et hec quod est humidus et mundificativa
eo quod putredinem. Cum etiam natura non desiccat aliqua actione necessitate
incessanter. Hec duo in vulneribus oriuntur. Ergo nullum tempus
est in quo hec duo medicamina non sint necessaria. Sed
non iam temptavi de sana membrorum carnis generacione quales
genus debent esse. quia cum non mirantur sufficere. omnes non esse
omnibus illi unum ergo colligam cum quo medicandum sit. hec

In primo capitulo usque ad illam partem. Omnes nocia tractavimus. Galienus investigat. Galienus. modi tres curationis hendas in curatione vulneris concavi cavernosi membri. tres primi principales quorum una et magis communis est. regnatio cavernis deperdite. Una duarum magis particularium est conservatio temperamenti membri vulnerati. Secunda est conservatio sanguinis fluentis ad membrum in debita quantitate.

Tertium in quo agitur de cura vulnerum concavorum cavernosorum

sic est cavernosorum

dissolvitur

Nota quod natura neget desiccare ab actione sua.

tamen facere non possumus nisi secundum artificium quod in libro simplicium medicinarum determinatum est. Ibi enim ostendi quoniam quedam medicine sunt desiccative et alie humefactive, nec ille non calefactive et alie refrigerative, alie autem utrisque virtutis sunt. ¶ In hiis quoque virtutibus infinite diversitates sunt. Sed tamen medicus in arte medicandi invenerit et diffinierit unumquodque gradum in ponderibus suis primum, secundum, tertium et quartum. Cumque necesse sit medicinam carnis in vulneribus generativam que in primo gradu siccativa debeat esse, quia temperate sit, dixi siccitatis et mundificationis omnem eam esse necessariam. Secundum ipsius siccitatem vel primum gradum humidis non solum ea que de predictis superfluitatibus ad vulnera defluunt exsiccabuntur, sed et sanguis qui cum generandi carnis est minuetur. ¶ Ex quibus medicinis est thus, farina orobi, fabarum et ordei, yreos que cathimia, planta oppopanac, aristologia et thucia. ¶ Hec tamen que dixi diversa sunt in multa pena desiccatione. Ex eis quedam enim habent simplices virtutes et alie compositas. ¶ Nam aristologia, planta oppopanac siccatives et caliores sunt ceteris. Farina orobi et fabarum permissive siccitatis sunt, non caloris eius dicuntur. Thus vero in calore temperatum est et minime ceteris in siccitate. Ideoque in quibusdam corporibus nullius siccitatis apparens. Farina autem orobi et yreos vincunt aristologiam et oppopanac sunt. ¶ Et dico propterea carnem in humidis corporibus generari si cum thure medicabuntur. In siccis autem necesse est sanari. Erit causa omnis te cognoscere invenire investigationis quod duobus modis est naturale et est naturam. Naturale vero custodiendo est et confirmando. Unde similia semper sunt secundum necessaria. Quod autem est extra naturam expellendum est et relinquendum. Unumquodque enim contraria sibi convenit. Ex quo est destruitur. Necessario propter id quod contrarium est mutatur. Non enim hoc fieri potest nisi est suo contrario. Ergo quanto magis vulnera humidissima fiunt, tanto siccissima debent apponi. Sed vulnera corporum in quantum humida existunt in tantum amplius desiccativum adiuvant. Unde ergo si duo vulnera sint in humiditate equalia, alterum tamen in humido et aliud in sicco corpore consistit. Quod in sicco corpore sit expetit ut siccioribus adiuvetur. Quod autem in humido minus desiccantibus subiuvatur. Sed tamen omnibus fit secundum siccitatis diversitatem et humiditatis corporum. Quoniam caro que est in vulneribus necesse est ut sit ei similis quam amisit. Ideoque si sicca extiterit convenit ut sicca generetur. Unde necesse est ut multo magis desiccemus. Et si corpora humida fuerint necesse est ut medicina minus sit desiccativa. ¶ Cum vero thus sit secundum naturam horum id est corporum, quia natura eius est, si temperati corporis aliquantulum tamen siccior humidis corporibus et parvarum humidorum siccius fit, cum quibusdam vulneribus et quibusdam corporibus sanitatem faciat et carnem non generet et aliis carnem faciat, quod si perscrutari volueris palam poteris videre. Quod thus in humidis corporibus carnem faciat, in siccis autem non; in vulneribus quoque parum humidis carnem generat, in humidissimis autem non.

¶ Video ergo quod sit considerandi necessario in vulneribus communis natura. Siquis viderit quod impossibile sit hanc passionem non esse humidam, credo medicinas ei siccitatis fieri debere. Cumque eo sint eas esse diversas in quantitate desiccationis, scire temperare qualiter debeat curare. Hoc enim non potest cognoscere nisi cognoscat diversitatem vulnerum et naturam corporum infirmorum. ¶ Ergo non solum naturam corporum oportet convenienter cognoscere sed et medicine virtutes et significationes humida et sicca corpora ostendentes. ¶ Unde ergo quantum audacie et superbie sit in methodicis: arbitrantur enim quod sufficiat eis notitia vulnerum concavorum que carne debent repleri solummodo demonstrari. ¶ Sed tu scies quod non potest restaurari nisi prius sciatur natura corporum et quibus sit faciendum. Sed hii tamen dum adhuc puerum dicunt medicinas et experimento temptationis iam extitisse. Unde concludes ergo quod non certo experimento notificata est. ¶ Nam videmus methodicos in suis libris scribere sed unguenta possunt mulieribus, pueris et humidis naturis. ¶ Sciunt quoque quod in istis corporibus thus carnem generat. ¶ Secta igitur mea nec exaltetur in re quam se dicit habere. ¶ Methodica vero licet sed noverint ignorant tamen hanc medicinam esse faciendam eo quod hec corpora humida sunt vel quod alia habent accidentia. ¶ Horum enim sciant non determinant et discernunt nisi que logice est. Nam investigat enim medicinas rerum. Demonstrat que in membris corporibus conveniat et que similibus et ceteris oportuna sit. ¶ Et in vulneribus que difficilia sunt ad curandum ut sclirus et in aliis ulceras dicta testantur ad esse ostendere eas in suis libris. Intendunt enim medicine invenire non posse nisi perscrutatis corporum differentiis secundum experientiam curatorum. Quoniam in unaquaque arte ipsius actionis quedam differentia. Unde quanto magis certo ei quod ipsum est appropinquabit, quod nullatenus scribi vel denotari potest. ¶ Ideoque invenimus omnes methodicos et plures logicos concordari quod nulla medicina possit scribi secundum certam investigationem. Dicunt tamen posse recuperari id quod deest secundum investigationem et cum assuefactione curationis. ¶ Alii vero dicunt non restaurari est usu ignorantia rationis. Nullus tamen eorum adeo simplex extitit ut dicat se unam habere medicinam omnibus vulneribus convenientem. Nulla enim est una medicina potens omnia vulnera concava curare. Et necesse sit secundum quantitatem humiditatis et putrefactionis que in vulneribus est et omnis infirmi. ¶ Expulsa ergo amodo methodicorum fatuositate et superbia revertamur ad methodicos ut videamus quod intentionis habeat dum dicunt quod necesse est medicanti assuefaciendo recuperare ea que non potest investigare. Sed nos semper dixi medicum esse in medicina quod non possit notum et ostendi secundum scientiam. ¶ Quod autem non potest patefieri nisi in libro scribi nisi ab alio dicatur unum quod est id est via quantitas unicuique proclamare. Ergo humiditas et putrefactio vulnerum non sunt eorum que non possunt denotari et cognosci. Certa tamen eorum nequeunt ostendere et patefacere. Verum autem eas et significationibus appropinquare possumus cum dicamus de putrefactione quod alia multa, alia pauca, alia

subtil'. alia paruissima. alia plurima. alia mode-
rata. alia minus moderata. et alia alio modo
inuenitur tamen. ut ad id quod etiam est appropinquum. Unde
quantum preualet et differt ... tumida considerent
ut plus cum ingenio quodam totius et artificio ab eo
quod solum est expulsio ea congruit. Verbi gratia. notum est
quod quedam uice carnis crescit et in carnibus quod ... a
nobis appellatur et ab illis tenetur causa quod si non preualuerit
inuestigamus. Verum non contingat quod inuestigatio duo
significet. aut est unum quod oportet desiccari. aut plus
quam manifestat putredo et humiditas. Nam si sibi uulneri
concauitas fuerit et uulneri causa bonus indicat uice. ...
quod oportet desiccasse. Si uero uulneri accidit sicca
et putredine plenum. faciendum est ultimo modo sicci-
tate impedisse et actionis ultimitas extrema uulne-
ris putredine congregatur. Similiter quod iam possimus congregare
quantitate uice apponendam. Verbi gratia ... uero sanat
quasi uice uulneribus non preualet et significat causa tamen cur
non preualeat. ideo necessarium ad aliam uice secundum necessitatem conuenit.

Similiter sicut aristoteles et xenofilus est et logica fit. illud
est morbum secundum necessitatem medicabitur. non cum quod in simplicibus membris.
Sed uulnus ut dixi est morbus similium et compositorum mem-
brorum communis. ideo per expulsionem ab eis curatur. Verbi
si uoluerit aliquis curare quod ablatum est ... in errorem in-
cidet fugiens ab ingenio artificiali et rationali. nam
quod qualiter fiat sermone ... curare uoluerit. necesse est
ut natura sibi ei congregetur. quod dicamus similiter tamen dico me
monstrauisse inuestigationes uulnerum non minimam
esse et prima significatione cuiuslibet cogitationem esse quod non est
non quedam per aliam partem uice. necesse est ei ut congre-
getur calor et humiditas secundum actiuas qualitates. et humiditas
et siccitas passiue. Verum in toto corpore quod dixi in sol-
uendis uulneribus creatur. et in sola corporis concauitate re-
plenda. Non dum est expulsionis ostendere curationes uulnerum
illis quod uulnera sunt quorum quidem curationes non possunt fi-
eri cum predicto ingenio. i. sanatio diuersorum corporum ...
... uice quod duo ligamenta sunt per disputationes eorum
quod non hec. iiij. qualitates in hac arte ... quod fiunt cum
constructionis destructionis non possunt ad complementum ar-
tis peruenire. Verbi demonstratio quod harum qualitatum una
faciat in aliam. et quod una patiatur ab alia prouenit
secundum eorum quod iam hic alia firmatur ea quod superius diximus.
quoniam ulterius medicine filia membra curare potest non noticiam
rerum naturalium habeat. quod in simplicibus membris a nobis ostensum est.
Nunc autem uolumus dicere quod quedam compositorum membrorum cum
non possit non sanatio eorum congregatur quod in sequentibus
manifestabo. Capitulum [illegible] in quo determinat de causis

Hic autem incipiam de causis uulnerum ab eo quod uulnera
dicantur quod solum uulnera sunt. Sola quidem esse uulnera sunt
uera dico. cum in quibus morbus non accidit. uel cum cum causa est
Considerandum ergo quod quandoque ad locum uulneris defluat. neque
mali humores in ipsius spatio uulneris clausus existat.

seu mala diuersa habet uel concauitatem uel causa deteriorem.
In quibus plus uel pluries uitia erunt. cum est uulnus carne
repleri incipit usque ad superficiem quo loco et in suo consisti-
te. non inducunt in eo duplicem morbum esse. i. separatio mem-
brorum et carnis amissionem. Nam si uulnus solum si fit
separatio membrorum. et fit in extremitates eius. cum in suo effi-
cax. aut usque in carnem peruenerit. palam est medicum extremitates
in suo pertinentes diuersas consistere. sicut hec in eas quod ... replet.
In illis est extremitates eius remote sunt et diuise et
non possunt coniungi. Nam ... uulneris loco eius computatum
est. Verum alia inter eius conueniens restauratum. uulnera non ex
...to quibus incisa solutionis reparari necesse est. Ex si
superficiem uulneris eius totale nos oportuerit uocabi-
mus incisionem uel fissuram. Si lata uulnera de quibus
sufficiens eius est abscisa. necesse est ante primum restau-
rata deinde solidandum. Uulnus igitur duplex habet intentio-
nem uel in concauis uulneribus. sed cum duplex morbus est.
Sed forsan aliquis nos reprehendere dicens. quod dicta est inter uulnera
in quibus causa usque ad superficiem ascendit. et ea quod concaua est
cum utrumque duplicem habent morbum. Verum concaua
uulnera totam superficiem curant. et plurimum carnis amisse
illarum quod perdidisse non id quod carnem tegit et uiget. quorum
utrorumque curationes in subsequenti dicemus. Hic autem osten-
dere uolumus quomodo simplicia curentur. nec morbum aliquem
non aliquid aliud secum habeant. Dicimus ergo quod si uulnera
non sit non sola incisio uel fissura. necesse est ut ingeniemus
quod utraque extremitates coniungantur et adeo coniuncta re-
tineantur quod non possit separari. Sed quod separata coniungit
duobus modis est. aut est ipsum per se ipsum sunt coniuncta. sunt
sic mollia et uiscosa. aut per aliud. Caro uero
et omnia carnosa naturaliter mollia sunt et uiscosa ergo per se
ipsa nullis appositis consolidantur. Verum durum et solidum
membrum est per se solidari non ualeant. conueniens apponi mollia
et uiscosa quibus retineantur possit. aut ligamenta quod ea
constructa custodiant. Verum incipiam ab eis quod per se solida-
tiua sunt et dicam eius sue solidationis. Dico ergo quod que-
rendum sit cum per quod causa uulneribus reparatur. sic et ab eadem uul-
nera solidandum et coniungi congregatur est. Hoc cum partes que
separate sunt in loco uulneris consistentes coniunguntur. et medi-
cinalitas in eo remanserit per se possit solidari nullo
extrinsecus in eis apposito. Cum uero consistentes ad
aliam intercedes in uno ponemus. Quod si est extremitas
separata non potest teneri quando separate. non ligamentum in utro
separationis extremitate peruenit usque ad medium uulneris
descendens. Sunt aut. aut cultu in eis apponatur quod
grece anacetion uocamus. Verum est quibus sibi tamen uel duo
uel unum tamen conueniat. Et oportet te habere studium ne
ligamentum sit ex uno panno et lasso. cum crassior ex-
ualeat constringere. Proderit enim eos esse. Illud est non bene
stringatur uulnus ut solidari possit. Et hoc autem generat
dolorem quod est causa apertionis. Nam si sibi stringas uulnere
superficiem existente et illa tamen ad id defluere nec malam

complanatam habuerit, procul dubio solidabitur. Et similiter
nihil adeo magnum est quod neque ligamento neque sutura con-
iungi possit, et doloris habeat, et erugo in eo festinat. Ori-
tur autem impossibile est solo ligamine posse coniungi. Et do-
loris autem cum fuerit ad locum doloris defluunt. Et contra
et minime defluente nutrimento quod dirigitur non
potest digeri propter defectum eius crudo manente in putre-
dinem vertitur. Unde mirum si tunc aliud in eo non fiat a-
sa. Dixit si vero utrumque vulneris partes aliquantulum
erugis aut aliquid spatium ut potest plurimum quod
plerumque fit accidere, nulla coniunctio in eis fieri potest. Unde
necessarium est ut nova carne in illo spatio regenerata restituatur.
Hoc est cum adeo parva est quod in uno die aut
ad multum in duobus fieri potest ... tamen desiccatam vulnera con-
veniunt, ut si erugo in eo fuerit ab ipsis coniunctionem magis
et curativa necessaria prohibeatur. Primum tamen intendere
ut nova carne restituetur sicciorem esse conveniat an non.
Sed ea sicciore existente non sanguis quo caro reparari
potest inveniri. Unde non oportet esse desiccatam. Solida-
tiva vero cum necessario carnem generare non debeat non per
minimum quod necesse est ut prima siccitate procellat.
Et magis differunt curationes ea quae carnem generant sunt
desiccativae. Necesse est ut sit mundificata et expulsi-
tiva ut nichil putredinis in vulnere remaneat.
Solidativa vero per hanc rem his opposita sunt, cum non
oporteat ea mundificare, colare et aperire, sed con-
stringere, coadunare et desiccare quae in superficie comp-
tas invenerint. Hoc tamen cavent in carne generanda
quia si appositus putredo coagulabitur et conglutinabitur
ut condi nullatenus valeat. Unde nunc oppor-
tunum vulnus omnium vulnerum esse dico, in his quae vulnera sunt.
Non si addidisse in his quae vulnera sunt, putares hoc
autem dictum absolute fuisse. Sed si eorum quae in praecedenti
particula dixi recordatus fueris, id est diffinitionis nominum,
poteris scire quod intentionis in hoc quod addidi fuit. Hoc
autem nolo differre vel distinguere morbos simplices ac com-
positos, quia facio eo quod plures medici errant in nominibus. Nam
dum dicunt quod vulnera alia sunt concava et alia equalia
in superficie eorum, et recentia et saniosa, alia vete-
rata et putrefacta, alia munda, alia immunda, et non im-
munda, arbitrantur quod haec sunt diversitates vulneris
quae dicere coacti nolumus vulnerum denotationes diffi-
nire, ut dividendo manifestetur quae denotatio vul-
neris est propria et quae communis. Deinceps accedit disputatio. Doctri-
na vero quae aptius fuerit in usu et maxime propter quod propinquius est
illi. Posuerunt namque unicuique morbo simplici quod
proprium ei est. Nam igitur curationis ad proprietatem aliter
necesse non posuit, non vulnerandum morbi simplices propria
addidit. Considerat quo adeos quae opposita sunt reduc-
tio et eo quod invenit igitur ut perscrutare. Quo-
circa si vulnerum est id quod Thesilus dixit quod omnis morbus fit
aut compositio aut solutio, esset necessarium horum humiditas quae

reparant nunc constitutum, deinde compositas curationes dele-
gare. Et autem omnia vulnera in his quae sunt vulnera
sunt idem in se, et omnia composita nunc sunt apta. Sed
nos disputationem de cura vulnerum simplicium et apparat
deinde utriusque nunc tamen coadunemus. Nam si hoc fecerimus
manifestum quod omnia vulnera in his quae sunt vulnera desiderant
desiccari et magis desiccantibus constipantibus. Cum
dificatam autem non eas necessaria sunt, sed ei solum conve-
tati quod fit in carne et desiccativis tamen commixtis consti-
pativa contraria sunt. Horum tamen oportet te unas
eorum investigare ut scias utrum carnis habeat humida
teneram seu siccam. Cum tenera enim desiccanti est
necessaria propter suam humiditatem. In sicca autem eo quod sicca
sunt desiccativiora conveniunt. Exempla et di-
camus quod tenera eorum alia sunt puerorum quae sunt mulie-
rum. Et dicatur sicca alia sunt iuvenum quae labo-
rancium alia ambulancium et marinarum.
Sed tamen cum ignorent quod medicamina quae pueris et mu-
lieribus propter eorum humiditatem sunt laudabilia et mari-
naris cum siccitatis eorum nocent, nesciunt de una
nunc ad aliam dicta puerorum. Propterea oportet te quae-
rere quoddam aliud ingenium in compositione his simplicibus
medicaminis. Nam et si omnis nunc quae contrariis vulneribus
conveniunt possunt in eas apponi, cum hinc possit nunc
sana et sicca aspergi, tamen quoniam quaedam vulnera profunda
concavitatis existunt, eorum ut rima dicatur labiis fo-
ramen claudentibus nunc nulla ulla laude valebit,
non quod hoc ingenium requirunt. Unde non sufficiat nobis nota
ea nunc hoc solum quod est desiccatam et stipticam, cum quod
investigare necesse sit, id est ut nunc usque ad profunda
concavitatis possit attingi an non. Verbi gratia cerusa et
lithargirum et sepate siccant sint et stiptica eorum tamen
pulvis super vulnere aspersus non postea intrudit eo quod
neque ad non penetrare. Siccam esse sunt. Et si igitur est quoddam
misceri ut ipsis in modum unguenti redactis penetratio
usque ad concavitatem existat quod liber compositi
tarum medicamentarum pertinet. Capitulum quod in quo dicitur ige(nus)
Hic autem nolumus disputare nisi curandi solutionis
Hoc vulneribus quae necesse est consolidari in quo est amissa cutis.
Manare debes autem dici quod illa res quae concava sunt ma-
nent in territis, id est ut quod ablatum est restauretur. Sed
hoc in his sit similia, talis tamen differunt. Concava enim
carne indigent quod amiserunt repleta sunt, carnis
autem nunc sanguis est. Cutis vero quibus non carnis deest necesse
est esse consolidatam et sanatam. Cutis tamen est eam existere
carne quidem et pinguedine amissa possimul cum
restaurare sic ea quae amputata fuerint. Cu-
tim autem recte non possimul. Unde ingeniandum est quomodo
cutis faciendum sit quod carnis tegimen existat, cuius
est restauratio impossibilis est. Sed cum caro et pingue-
do recuperari possunt, cutis autem nequaquam in libro de ulceribus
titulato scriptum est. Et ingenium extrafaciam

quibus regimini medicantis si prestet hunc librum pertinet. Dico ergo cum intentio nostra sit ut carnem amissam restauremus sit tamen in parte. Ipsa non cohibere nos carnem que superfluit talem est immutare ut fiat qualis ante. Curatio tamen non potest nisi cum activa qualitate. Quodque nos vocamus [illegible] diligenter est investigandum cum voluerit scias solidandi et conglutinandi carnem preter ignorabit. Cumque ante sit fortior carne [illegible] ut carne et duritia conglutinativa que ante efficacior. Quod dicam si vero notaciam indigamus facies. Illa ergo quibus vulnera sanari et consolidari possunt. Ulcera ergo superficialiter videntur. Secundum est quod medicina differunt se. Solidativa enim sunt que desiccant ea que ad vulnera [illegible] defluunt quare pura et munda sunt ab omni superfluitate. Ea vero que carnem generant sunt eorum que defluunt desiccant et non valde. Opus est tamen ut valde humiditatem que in concavitate carnis desiccant. Unde multo magis est desiccativa quam solidativa. Cum vero inveniamus galle cortex malorum granatorum et balaustia moderate vulnera desiccant. Calcantum autem est ustum. Vitreolum. Eris erugo et alumen sunt fortiores medicine. Magis vitreolum et calcantum. Eris erugo minor his est. Eris ustum desiccativum est quam eris erugo maxime minus mordicativum est et silancie. Hec tamen patent libro complexionum medicinarum. Que consequens est ingeniorum sanitatis. Scientia enim virtutis simplicium medicinarum prior est quam ingenia curandi de qua quendam librum composui. Nam preterea ingenia curandi existimavi. Non oportet desiccandi humectandi refrigerandi et calefaciendi et similium sine parte seu medicorum. Et virtute simplicium medicinarum sigillatim sanitatem investigandi est quam in unoquoque libro oportuit componi et. Igitur duo ingenia et due artes nobis constituendis medicinis necessarie sunt. Ingenium scilicet virtutum et quo egritudines curande sint. Cap. 6. in quo docet

Nunc autem nos modum ingenii removendi superfluas carnes que [illegible] vulnerum est superflua a duobus vulneribus. Fluxus carnem evellere. Que quidem passio apud antiquos medicos superflua caro vocatur. Ex illa morborum est existens quam membrorum quantitate vel magnitudine sit. Non est aliquid sed nomina constringere nolumus. Concavitas vulnerum huic est parentes. Nam sic vulneris concava non est unius morbi sed duo eo quod est aliud concavitas et aliud vulneris. Similiter aliud est superflua caro et aliud vulnus. Ex prima intentione quam hic brevius ostendit omnia curatione vulneris sunt carnem esse superfluam et ab eo auferendam. Tamen sunt et sola medicinis et non acutis vel nimia carnem generare et solidare et carnem non sunt. Excedere est medicis in huius

agunt. Non quia ea que iam in ipso vulnere expellunt amputare. Non et iacere superfluam carnem non sunt acute nimie sed cum nimie fortiter desiccantibus quam manifeste in virtute eorum scilicet que mixtam sunt mundificative et acuta. Cum multa medicina erunt predictis medicinam corrodivam et carnis minutivam quibus mundificativa putredinis conveniunt et non solidativa et cicatrizativa sunt oportuna. Ponunt ea que carnem consumunt. Verbi gratia vitreolum et calcantum in huius corporibus in parte magis minuunt et corrodunt carnes quam acute inducunt. Quoque si aliquam necessitate compellati has medicine imponere ea que alia non habeat. Quamvis sit quantitas et debilissime plurimum et superficialiter cicatrizare imponat. Eris si preter minuendam carnem nulla quantitas docet. Sed eris erugo magis rodit et carnem minuit quam vitreolum et calcantum et ab eorum nimia quam acute inducat aliena sunt. Unde si vitreolum et calcantum minime minoris acuminis erunt. Eas in preter necessitatem locis temperatam prelabit.

Non recordamus eum qui sine ratione et memoria putrida vulnera curabat. Medicinam scilicet quam medicina hunc consuetudine. Vel iuvaret usque. Mel tamen in eo addiderit quod cum per multos dies ea celtium medicamine abluerit putredinem vulneris quam in die eadem quantitate repleret. Quo quidem ipso stupefactus ad quod reduceret ignorabat quod accidit. Quia ipsi medicine non solum ea que in solo vulnere erat putredinem mundificabat. Verum etiam carnem sub vulnere existentem liquefaciebat. Fortior est enim quam natura istarum. Cumque medicus ille putredinem eodem in manifeste conspiceret. Quandam carnis quantitatem in illa medicina adiunxit. Quarum mundificationem fieri putabat. Est putredinem illam cum medicina desiccantis existere. Cum ipsum ea eo fluxisset. Unde dico quod huius medicus non solum erravit per ingenia curatorum vulnerum sed etiam scias qualitatem vulnerum. Nam sicut vulnera est quibus harum duarum medicinarum expuli et putredinem manifeste sic fuerat videlicet vinum. Putredinem quoniam cum minime mundificet quorum et alia ulterius modo. Differentia est inter se eo quod ea que fortior est et acutior vulnera magis solito concavat. Et labra eorum induruit. Et superficies sit rubicunda et alii contingit in firmo morsura. Que si minus oportunam mundificationem creavit non morsum nec aliquid horum que dixi generabit. Cap. 10. in quo reprehendit methodicos thesilicos et empiricos.

Quare dico methodicos et confirmat logicos. R. Omni studio in suis expertus in preterito neque presentiam ad aliam viam medicinam. Preter eos quod ingenia alterius medicine que in libro dicam sunt cogitavit. Secta autem thesili ignorat hoc in vulneribus perscrutari ut temptat de quibusdam ingeniis quod sit vel per methodicos vel per logicos. Sed dicam ea que vulgus nota sunt. Dicunt enim vulnera concava debere impleri et ea que plena sunt dilui

solidandum et incarnandum. Superfluam autem carnem humida debere medicari. Iterum ignorant quod tenerius corporibus minus desiccantia conveniant quam fortioribus. Videtur autem michi nunc redire ad explanandum ea que superius dixi, et ut ostendam eis volentibus hanc artem destruere quantum errorem incurrunt. Incipiam tamen a vulneribus quibus cavo restaurandum sit, ponens exemplum decens. Deinde incipiam a ulceribus una. Dico ergo quod non solum logica sed et methodica pariter intelligant unam omnibus naturis medicinam medicationem non convenire, et teneris et mollibus corporibus minora sibi conveniant, et siccantia un-stera. Ubi et dico nullam naturam corporum que mollia et dura possit substinere. Palam est ergo naturam infirmi necessario esse investigandam. Unde quis intelligibile videtur quod unicuique corpori propria medicina conveniat. Verum tamen inventi cum manifestabo. Nam cum unicuique natura humana quoddam sit proprium, quod lingua nullatenus potest explicari, nisi secundum quod est a sciencia valet aliquo modo comprehendi, constat peritissimum esse medicum curatorem morborum particularium, qui potest ingenia artis medicine superaddere secundum noticiam corporum que humane nature propria sunt, propriam unicuique naturam medicine consiliantis. Unde qui arbitrantur unicuique naturam unam convenire maxime fallunt.

Empirica vero dicunt quod omnibus aliis sit una omnibus hominibus conveniens. Ideo dicunt acceptionem medicine stabilem esse et perfectam posse cognosci secundum quod est. Et dicunt medicinam scientiam non esse nisi usum et particularium, quoniam vel quasi curari debeant non ullus. Hoc autem supponunt individua sicut et suo genere. Et sicut in multis corporum omnium que dixerat errasse videtur, sic et illo loco errorem incurrunt. Non enim communis illi sit homini, sed unicuique suo individuo, sanitas. Nam cum singulares homines sint individua, medicatio non convenit contrarietatis nisi sicut ille quod sit in alio. Sed empirica putant unam medicinam omnibus convenire. Ego autem si possem naturam uniuscuiusque secundum quod est cognoscere certe scientie curam spem huius exciarem. Sed cum hoc sit impossibile, studium ut huiusmodi corporum que humana natura que comprehenduntur aliquo modo pertinuntur et perspexi, ut alii filii fuerant. Item methodica a vulneribus ad particularia nolentes appropinquare. Negligentiam tamen habent et contumaciam ad perfectam artem medicandi cum cum quod non deberet solum in differentiis medicine manere. Dicam est hoc medicine mulieribus et pueris que iuvant et delicatis et teneris. Hoc autem alia congrua sint senioribus et durum carnem habentibus. Sed autem corpori inveniri singulare quanta et tunc que habita et experta in istis diviniaci. Hii tamen methodica unitatis modis sunt sapiendi et ideo quod in quantum possunt student ut egrotantium medicatione conveniant habeant. Consuetudinem vero et corporum inquirunt. Dicunt est quod per eam possunt scire que corporum curatio debeat. Unde dico de consuetudine tractare in scholariis. Nam alii studuerunt in secunda consuetudine quam per eam sciant sapientie medicine in firmiorum. Methodica quidem studio in noticia consuetudinis in primo dicunt medicine medicine melius est quam sequi tenerat egrota cognoscere, quam ille qui nunquam cum assistit.

Et dicunt se non posse eadem et propria medicine aliter pueros offerre. Sed Thesilus cum cognivisset quod multa contra carne replere deberet, autem sciam medicine posse cognoscere, et difficile non esse. Ideo tamen omnibus qualis cognitionem erat sciebat. Non est solum Thesilus qui dicit se thiliacaes superasse talia cognovit. Verum et alii antiqui cum existerent sicut experimentum ex philosophia et alii sancti eadem senserunt. Hii namque sciverunt quod in vulneribus cavis caro sit generanda. Aliud tamen quod mai est cognoverunt. Nam dixerunt cum esse medicinam et notum est quare et ex quibus caro generetur. Unde si hec medicine secundum experimentum sunt inventa, Thesilus experimentum sequitur. Sicut autem secundum vires earum invenit, non est utile cum tractare secundum unam intencionem et operari secundum aliam. Illic tamen nobis convenit methodica sectam autem esse dicam medicine si inquantum possumus infirmorum nature appropinquamus. Methodica et logica dicit quod nullus possit naturam uniuscuiusque secundum quod est cognoscere, nisi Asclepius et Appollo. Preterea hec omnis que dixi duobus modis sunt. Unus est secundum methodicos, certe scilicet que sensu comprehendi possunt. Alius secundum logicos, id est investigatio eorum. Nam si naturam eorum investigamus et divisas hominum diversas cognitiones et artificialis quod unicuique generi propria medicina conveniat, quod scire non potest nisi diversis corporibus investigetur. Aliud tamen considerandus est. Nam si corporum quilibet siccum secundum naturam habuerit absolute siccum secundum eorum naturam medicine tamen diversis membrorum singulorum inquirit. Quare si secundum corporum sicca fuerint, quedam tamen membra sunt sicciora, sicut ossa et cartilagines. Necesse est ut medicina horum siccior efficiatur. Quod si quedam membra sint humidiora que non vel ossa ut medicina minus sit desiccantia. Que omnia secta Thesili pretermiserunt eo quod unam omnibus membris medicinam providere videntur. Methodica vero sunt eadem nisi sunt logica. Itaque est alogias differt inquantum a secta Thesili ab eis differre videtur. Scivit namque quod medicina vulneris osculorum non possit vulneribus aurium et medicina articulorum, non sit eadem que vulneribus carnis prestet. Sed tamen a non in unum carnis alii convenire necessario vocant ad aliam mutandam prout oportet. Capitulum quartum in quo docetur

Hoc de cura vulnerum ratione eorum que sunt vulneribus inequalibus.

Et cum hec ita ut iam dixi bene communis sit diffinita Thessalorum ad eam et prius disputavit, dicam nunc quod morbum qui vulneribus solet evenire et incipiam a curatione. Dico ergo si cavo vulneris alicuius sanitati, quod oportet, medicatio est aut vulnere non dum existere, aut eo iam existente contingere. Unde non sufficiat ut medicina solum modo sit desiccativa cum debeat esse calefactiva vel refrigerativa secundum immutationem eius illi. Impossibile est enim carnem invisibile generari carne illi non secundum suam naturam existente. Similiter neque solidandum nec cicatrizandum potest non est in vanum dixi quod hoc sit accidentaliter. Sed mundificare vulnera et superfluam carnem minuere possibile est. Sed carne non secundum naturam corporum existente hoc est sola est medicina.

al' mitiora

fiunt. Post oportet te studuisse sed tamen post hoc in ulceri-
bus curam inducere ut dum carnem seu cutem in eis
generare volueris temperata sit dispositio eius. Sed quando suam
naturam sua semper oportet te custodire cursum nature dum est et cum
dum non est restituere. Cursus autem nature custodiri non
potest nisi complexione nutrimenti sed quod necesse est manifeste. Similiter
si calidum aliquid in ulceribus fiunt, vulneris incarnationem cum carne
seu cutem in eis generare valebit non prius aliquid cu-
rare incipiat. Horum igitur non possumus facere quamlibet
in eis nature secunda sit. Superius est dictum quod nature vul-
nerum desiccativa debet esse in quibusdam plus in aliis minus
investigandum tamen est utrum incarnantia conveniant esse fri-
gida seu calida et quantitatis calefactionis seu frigiditatis prius
curande aut sit ultra quam oportet seu minus. Quare oportet
nos cavere in quantum mandragoram et opium quia
consolidare oportet ulcera desiccantia tamen ultra modum
refrigidant. Similiter mumiam picem et vinum eo quod ca-
lidiora sunt quam oportet. Neque simplicia nisi temperentur nisi cum
aliis frigidis misceantur. Et in quadam est causa
contra nos contendentes eo quod afficiat corpus sicut nature prima
cum calor sive frigiditas ei dominatur sanitatem vul-
nerum prohibet. Unde oportet in nature consolidatione que sunt contra
repugnet. Ideo ego reprehendo semper in talibus temporibus frigida
et frigidis calida operabatur. Et scio quendam empiricum
qui dicebat bonum esse nature aeris in firmum esse calidum
tamen in quarere temporum quando autem necesse non est consideravi
quamvis tamen putabat quod non est nocivum maxima
tamen cum esset contrarium sui complexio. Verum ego plane dixi
quoniam qui voluerit curare ulcera secundum quod est necesse prius
investiget corporis causam et tempora anni et tandem secundum dispositionem
corporis et membri eius vulneris. Sed cum significatione a sicca
huius corporibus supposita non sit in memoria quod siccus sit
et humidus humida. Sunt natura sunt et calida calidis dico que
natura. Significatio igitur que animalibus ostenditur contraria est
ei quod est nature fit. Naturalia est custodire et regere est similibus
aliquid. Que autem sunt extra naturam est contrariis expellere. Capitulum

9 in quo determinatur qualiter curandum sit ulcus

Quam cutem patet ut videtur in nature in quo apparet generatione si
vulnerum putre oportuit ostendi. Nam quod primum significatione

oportet significare ab ecclesiis morbi humidum est. Sed tamen non per-
fecit non per complexio tota corporis in firmum cogitaverit nam quod ae-
re regionis. Nam ulcera quoque in uno eodem morbo sunt
plures significationes et contrarie. Quare curationes sunt variae. Dico igitur
quod propter hoc quod in firmum humida esse et nimium in firmum sic
cum quod contraria sunt. Hic intelligendum est de calore et frigiditate
complexione autem maiori existente non oportet nature aliquid respon-
derent eo quod nature in firmum temperata est. Similiter si
corpus fuerit calidior seu frigidior humidior vel siccior quam oportet nature
sit cum quantitate augenda est. Per quam illa mala contra nature
quam existit. Verum non deleri igitur quod contra mala nature
que ne sit contrarietas? complexionibus locari sunt in aliis ulceribus
in illa vel in particula in qua mala contra nature et mutabilem et

diversitatem ostendi. Consideravimus igitur quod contra corporis in firmum
sit humor quam oportet cum vero cum nature per se desiccativa sit contra-
rie conveniens. Dicamus igitur quod membrum in firmum sit nature
siccum corpore scilicet quod parum carnis habet sicut digiti contra
temperatus. Aures nares oculi lingua et cetera que habent
plurimum cartilaginis pellicularum ligamentorum ossium et ner-
vorum. Nam ubi plurimum habundaverint et partes carnis
autem multa in eo fuerint sicut membrum in firmum nature totius corporis contra-
ria est. Unde convenit ut inquantum nature siccitas vulneris sit
extra temperamentum ea quantum quantitate quam corporis humiditas modicum
excessit. Nam ubi augmentum non oportet te nature vulneris
qualitate augmentare vel minuere cum necessarius siccitas
nature temperatam apponi sicut si vulnus in temperato corpore membro
temperato fuerit. Quod si membrum vulneratum modicum tem-
peramenti magis excessit quam humiditas corporis sit necesse est non nature
adeo siccam efficiat sed quod siccitatis illius vulneris corporis humi-
ditatem percellit. Verbi gratia si membrum vulneratum sit siccum
extra temperamentum in tertio gradu et humiditas corporis in secundo palam
est nature in tertio gradu siccam vulneri convenire. Sed tamen non possumus
facere sed cum maiori ingenio ad eam intentionem appropin-
quamus. Nam ad id quod certum est pervenire non possumus. Sed qui
laborat et exercet se in hiis negotiis magis quam quilibet
alius ad id quod dixi appropinquabit. Et propterea patet significatione
contrarie scilicet aliud in uno tempore fiunt. Idem intelligendum est
de calore et frigiditate et ceteris. Et aliquando significationes in
diversis temporibus existunt. Unde incipiamus ab una per
ponderare alia. Verbi gratia si quedam ulcera sint concava
nimiumque putredinem habent tamen est via in ulceri-
atio habitus scilicet vulneris concavitas et putredo quare curationes
trium secundum temporis ordinem sunt faciende. Primo est putre-
dinem mundificanda quia impossibile est carnem in vulnere
non dum mundificato generari. Secundo concavitatem impleri.
Nam si consolidatur vulnus concavitate non dum repleta
certum est concavitatem illam replere nullatenus posse. Et se-
cundum vulneratum membrum non solum hic tantum sed in ca-
lidum apostema aut erisipila aut corruptionis per quam duram
ad predicationem aut mala contra nature simplicem seu compositam
dico igitur carnem in vulnere non generari non curari prius ab hiis

nimium capiat. Caro est ut dixi non generatur non caro
vulneris super quam est generanda sana et temperata sit. Unde
si caro superior fuerit infirma existendum curius gene-
randi ab eo nullatenus fieri poterit. Neque si quis mo-
dum compositionis et rationem ex aliis curare volueris. Pre-
ventio tua in eo sit ista per quam actio tua initium
capiat. Secundo intueris tua ad id quod est ante sui quo
complemento ipsi actionis fieri non potest. Certo ad illud
intende per quod indiges ut reliquas perfectionis festinantem
et occurrens. Carnem igitur vulneris temperare quidem actua-
tum est. Cum per quam vulnus repleatur et solidetur. Mundificatio
autem putredinis est causa sine qua generari caro non potest. Nam
donec putredo in vulnere fuerit caro nullatenus oritur. Et
certum vulneris est cum replendi concavitas. Cum in hoc est.

sine ea repleri. cum est vulneris solidato nullatenus
generabitur. Huius igitur inquisitionis et notificationis curationis
ordinem patienter agnosces. Verbi gratia. Si in aliquo membro ca
lidum fuerit apostema vulneri et contiguitas continuitatis dissoluto,
notum est quod prius apostema curandum sit. deinde putre
do. tandem continuitas. quanto vulneri vero tertio
quod cohibet nos est curare non simul morbum sed talis
sita est. cum soli cura sufficiens et cautionis omnibus
causis relictis concurrunt. Verbi gratia. Si vulneri in capi
te lacerti exeunti punctura contigerit et eorum spasmum
evenerit. tunc nulla inde est sanctuarii necessitas quam
cohibet nos lacertum per latitudinem incidere. nam si hoc
fecerimus spasmum curabimus. voluntarium tamen motum eius
hoc curando auferemus. Similiter si sagitte extremitas
tam vene vel arterie ultra modum fluxerit. incidi
eas per latitudinem incise. ut partes maneant separa
te. eo quod in firmum angustia suspicatur liberant.

Item si aliquis vim pungatur vel iaciatur. quandam venam
contra per latitudinem incidimus cum hoc tamen faciamus
infirmo ad spasmum alienatum. vel utrumque
apprehendite. nam hy duo morbi difficilis curationis
sunt. Item si aliqua magna continuatio separetur vulneri
et vulneri curabimus separatus diminuentes. nam si se
parantur sanabimus vulneris proposito spasmum fiet. quod
certe hoc in tertio ab illo aliena videtur. de quibus pla
nius disputabo. Capitulum x. in quo docet sim ige

Hic autem volo denominationibus nium curandi ab ipsis
vulnerum disputare. Dico igitur notoribus vulnerum.
Si aliquis dixerit quod vulnerum alia sit tumida. alia
putrida. alia corrosiva. alia ersipillata. alia
cancrosa. alia cum dolore. alia sine dolore. et similia
et tertio est sic dicatur in libris empiricorum eorum fuerit
non repugnabimus eis. Illi enim dicatur hec denominationes vul
nerum. Hec nolumus eum in nominibus redarguere. Sed
si intendit quod per ista possit vulnerum denotatione
cognoscere monstrabimus ei. quod hec nomina non sunt denominativa
compositorum morborum. Simplicium enim vul
nerum non sunt significativa. cum ab aliis significatur. Nam
si fixura per quolibet corporum supervenerit. et forte illius in cor
nua fuerit. multas et diversas quidem figuram denotationi
bus vulneri denotabis. et hec per formam. Nam aut
rectum erit. aut tortuosum. aut lunationem. aut aliter.

Item secundum quantitatem aliter denotatur. dicatur namque vulnus
magnum parvum unum illo. et unum isto. dicatur quia vul
nus longum breve. et vulnera non penetrans ultra superfi
ciem corporum et penetrans usque ad profundum. quod omnia quantita
ti partis videntur. Item vulnera equalia et inequalia
concavitati vulneris pertinent. nam si fixura fuerit
in corpore possibile est. ut superior pars vulneris sit
magis concava quam inferior quam econtra generis vel ex.

Item alia iactus aliquantulum superficiem fundatur sub cuta
torquetur infra pellem et cave eius fiet. Hoc vulneris

pars est visibile et pars non invisibile. Item tum
aliud fit ab inferiori ad superiora. et aliud a superiori
ad inferiora. et non numquam per latitudinem. Item secundum
vulnerum summam tempus inveniri eorum. Nam quedam sunt re
centia. alia vetusta. Item aliud totum membrum
est vacuum. et aliud partem. Item secundum loca erit considera
tio vulnerum. ut sit in capite lacerti vel in capite eius
consilibus. sic in corpore. in ventre et cetera. hec tamen denotatio
nes non sunt proprie vulnerum sed suorum locorum. proprie autem
que denotant formam quantitatem et similia. Sed quod
dicatur vulnus tumorem. concavitatem. corrosionem
dicitur nec vulnerum esse erit in ingenio curandorum
vulnerum. magis sic dicatur vulneri apostematum. proprie est enim
apostema proprium sicut in eo loco non vulneri non est. apostema igitur
non est proprium vulneris accidens. Hic volo diffini
re qualiter equivocalis curatio possimus. Dico igitur quod
quicquid per se stat non possit aliud non se ipsum ostendere
Sed magnitudo. parvitas. equalitas et inequalitas. tempus
figura. per aliud constituitur. Vulnera quidem et apostema
ta. et corruptio membri atque putrefactio est per se proprie
sunt esse. eo quod sunt habitus quidam eorum constitutes.
non tamen sunt accidentia consequentia hec. Hic cum autem
magis autem sit parva. aut vetusta aut recentia. et
apostema vulneris non sequitur vulneri sic accidens. non et cor
ruptio sequitur illum non putrefactio. Eo quod in nobis
sunt. qualitates est sunt actionum naturalium nocitive.

Item si dicatur vulnera esse alia dolorosa quam sanosa.
his vocabulis vulnera denotentur non tamen simpliciter
sed composite. Item quamvis compositum quod signifi
catur non clare vel consilius significamus dum dicere vulnera
alia apostemata. alia putrefacta. nam apostema et putre
factio quidam habitus sunt eorum namque. Putrefactio vero et dolor
non sunt habitus ut compositum eorum cum sit accidens. Simili
ter si dicatur quod vulneri aliud habeat malos humores et
quam sit ad quam mala in ea defluit. quam esse corrosivum.
hoc sedere cum morbi cum morbo. Quibus quidem
omnibus monstratur quod simplices morbi primum habi
tus adque composita sunt quam fundamentum ingenium
curationis de quibus in quadam particula non omnis mor
bis nominavi sufficienter locuti sumus. Item si
quis dixerit morbum alium esse simplicem et alium primum
et aliud singulare unum quiddam dixisse videatur
est nichil inter se differunt. Quare est enim primum simplex
et singulare est idem. Item per omnis sig quam prius
in curatione sit consideranda quam fundamenta non pro
ab omnibus vulneribus denotationibus sumimus. Nam vul
nera vetusta non ostenduntur quomodo vulnera curari de
beantur sicut quidam hec arbitrantur. Quare sicut quidem erunt
decepta sunt. Dicatur enim quod vulneris tempus diuturnitatem
et considerationem in sinuet. sic et morbi quod cum di
cta curantur. diversae per tempus curationis sunt. Nam ali
ud per initium morbi. aliud per augmentum. aliud per statum

alud p declinatiões demonstratõe. de qb; suffia
cie pñti tractatu. Rursum igr ad uulña dicã
cũ uulnus recẽs plurimũ sit aliq̃ modo cõposito
uł actũ existẽte. attamen sunt q aliud p ea
q̃ p uetustã denotãt. Et nõ ẽ ita. quia cor
uulnerũ que sola sunt in ↄtinua sanie uł cõci
tatione uł dolore. iã ẽ al's i quẽ morbũ expe
dit ut uũ sẽ soli cõueniẽs sit. s. separatõe iungẽ
ↄsolidare. igr sin sit uetusta siue recẽta. no
n una eadẽ iuncturẽ. Vñ nulla int
se dñam ꝑpter tps hic manifestũ ẽ. Cor nõ
que cũ uitate substancia ut potẽ inuisibilẽ
hñt. et ut igitur ↄiucescẽt at ↄcauitas
sunt supi ꝑposite sanies deorsũ curreret. fa
cile aut ea i fũs existẽte sanies claudat
manent addi tñ excaudi in hiis. Nã si supi
existit. sanies deorsũ manẽ potit. curabis
ea sic recta uulña. Cor si deorsum fuerit sa
nies egredi nõ ualeat. necesse ẽ ut foramẽ qdã
ingenio faciam. p qd sanies possit exire. Cor
duob' modis ẽ ↄsiderandũ. qm aliã totũ ↄcaui
tatẽ oz iacẽ. et uñ tñqm i aliq pte inferiori fo
ramẽ aliq̃ fi necesse ẽ. Vñ sicut dixit in quo
ↄueniat lz fi. ꝑ uectu. Nã loca iacendi magi
tudo uulnus demonstrabit hñt. b. g. simul
uis i tali loco sit q iacsio sit molesta uul
n magis fuit. utile ẽ ut aliq̃ pte illi ↄcau
tatis iaceas. et h' iſtius. Si at uulnus
alt exstiterit. tota ↄcauitas ẽ iacenda. et l
gamentũ ab imo ↄcauitatis usq ad locũ
incisionis inducãt. Priꝰ supi dixi. qd
denotacões uulnerũ diuise ꝑpter mẽbra i quib'
sunt existẽtes sunt utilissimũ qd i hoc tñ tenda
curatõis signe. Et tñ cũ ibi silia nũb
intelligẽ. lz at ↄposita uolo adhuc diuiciã
ꝯ simplicib' et ↄpositis disputare. Uer pꝰ di
cã denotaciõs qb' uulña diuisa denotant
ꝑpter ꝑpas cor diãs et diffinitionẽ cor q̃ fuerit s
latitudinẽ. et s'm rectã lõgitudinẽ. Mor
ẽ que intus penetrauerit. et q superficie tenu
fuit. que ue sit magn uł pua signes nõ re
ticebo. Dico igr si uulnꝰ i latitudine lacti
sit. el labia multũ erũt remota. Vñ ↄueniẽt ut
ea fortiter ↄiungas. unde qda uulña oz sui ꝯ in
anatheiõ apponi. i. pannum i plicari. Vul
nus at q sit i longitudine lacti. si ligamentũ i
capiat ab utroq capite lacti. nõ oz sui aũ pric
anathiõ aũ parũ sue. Cor si uulnꝰ aliquod
magnũ fuit. necesse ẽ ut uũ nimis desiccatiua
appas. Si recordaũ fueris cor q supi dixi. Si
at sit paruũ. parũ desiccatiua s sufficiunt.
Vulnꝰ at qd intelł penetrũ nectio magis ẽ. Unde

lacertũ ab utroq capite separat. et labia uulneris
ↄpãnte et forciter ↄstringat. Et si uulnꝰ intell
i carne ẽ. s. intũ penetratũ. intũ i lõgitudinẽ te
tendit magnũ duob' modis dr ẽe. et uulnere signi
ficant ab eo ꝑpendunt circũ ipsi ↄsiderãtes. Vna
q̃ sueccsiua intẽ sit sed necessaria. Alia q labia sua
fortẽ aderẽ ↄstringi. et ab utroq capite ligam
tũ sui. et h' ꝑfunde. Quis si uulnꝰ aliq̃ multi
multis modis ↄponit. et signes ẽ diuisa signũ
i quirit ut signes sit ↄuenientes. Nã si ↄ
ueniant. una erit intentio. Si at fuit ↄue ine
sciga. et ꝑpter eas. uz festinãt ↄpaliris de qb;
ꝑpter tractatu. Cost igr ut sit finis lz trac pa
cle et capiam ꝯ quorũ. ꝯ morb' q plurimũ ẽ uulnib'
eueniunt. de eãs quã pꝰ nũc sit necesse ẽ. Explic
tractatus. Incipit quartꝰ. continens capitula vii. Capitulum primum
in quo ꝑmittit qdã cõia ꝯ accidentib; et morbis sequentibus uulnus. R.

Quamuis notũ sit q separatio ↄtinuitatis que
i partitatis dissolutio dr sit morbꝰ i unico me
mbro eueniens. nõ tñ uno uocabulo
denotatur. Nam si i carne ↄtigerit uulnꝰ dicitur. si i
ossib' fractura. si i neruo ↄtusio. Alii quoq
i ligamentis fit. ꝑpter q uocabulo uocat. sili eo i
uenis. arteriis. lacertis ↄtigerit aliter noiabitur.
In hiis tñ fit uł excoriatione. uł casu uł motu
nimio. In lacertis at fit eiectu forti. Spũ
sanguine de uenis exeunte et i cute existẽte dr exco
riationis occasione plurimũ euenire. Vt et aliã ore
puãr uenas. et apto sanguis abeas quodã qñ
sudore emittit. Vñ morbꝰ iste nõ uidet q dissolu
tio ↄtinuitatis sit. Vt nõ unq membrũ ali
q cũ aliqã rostu sepat. morbꝰ tñ ↄponit est
nã separatio inuenitur tñc ↄsideranti ↄsequens actus
uocari uidet. Quis ẽ morbꝰ qui separatio dr
inuenitur. si in mẽbro ↄtigerit ad admittendũ du
ob; efficit modis aut ꝑpter ferrũ aut ꝑpter rostrum
q aut fit a ferro i spatulo ẽ. aut rostrum at ↄtigerit
a re q̃ā uictori. nectio cũ hiis malignis ꝑpessimi
erit. Et si cũ ꝯ extiori ↄtigerit. aut erit incan
sina nẽe. aut uisio ignẽ. Vñ oz te hñ inuestiga
re. et i quirere maxime. ut scias qui sit ↄpositũ et q
simplices. Nã simplicib' simplex. et ↄpositis ↄpositũ
ↄuenit nẽe. Et uña et signũ ↄpositorũ in morbo
supi denotaui. Et tñ uideor in nõ sufficiẽt
eo qui ibi uniuersali disputaui. Ideoq i h' loco ea
ꝑclariter denotabo. Vñ dico q omne uulnꝰ
aut ẽ soluũ aut ↄpositũ ẽ alio. Et q cũ quo
ↄponit aut erit soluũ. aut multiplex. hz q nõ soluto
ẽ uulnẽ. s et uulnẽ ea fit supuenit. q q accide
aut uulnꝰ augmentat. aut inde sit ulcera ↄsi
derãte et nullatenꝰ ꝑficit. sic supi dcm ẽ. Ideoq
nẽ dcã tractãd ẽ cor quibz uulnꝰ augmẽtatur

et magis efficiatur. Dico quod duobus modis hoc fit. aut cum accidens sit expellendum. aut non accidit corpori vitium gravius; tamen sanari non potest nisi cum fuerit. Nam ea quidem existente in ulcere nociva acuitate non potest nisi prius illa auferatur. Oportet igitur investigari quod et quale ulcus sit et consequentia sua cum carne utrumque ulceris sive sit concavum sive non nec non sana sit aut sicca et nunc venit esse. Postea et ut si in labiis ulceris consolidandis quod libet invadat. sicut multotiens evenit. Nam labra coniungi et conglutinari non possunt ex pilo. oleo. pluribusque similibus. Nam consequentibus accidentibus existentibus impossibile est ulcus perfecte curari. quia non consequitur ipsis non existentibus semper esse solidabile. Exemplo est ibi caro carnis et tale quod quamvis ea nec caro generatur nec ulceris labra consolidari vel conglutinari poterunt. quare erit egrum et causam secundum suam naturam consuetam. quod minime velle in sanando ulceris perfecta valeat. Oportet quod eam secundum suam complexionem esse temperatam et sanguinem ad membrum ulceris defluentem. Nam hic ut iudico magis erit sufficientia. Sanguis enim corruptus carnis generationem et ulceris solidationem prohibet. Item aliquando putrore rodente et pustulis supervenientibus et sanguine multo existente sanies in ulcere in tantum augmentatur quod nec caro generabitur nec labra consolidabuntur. Hec namque est illa causa ulcerum propter quam difficilis curationis existit id est mala complexio carnis ulcerate. Et corrupto sanguine ad membrum ulceratum defluente. Et quantitas illius sanguinis. Item si ulcus aliquod ulceri duplicetur. dicitur ulcus difficile sanari. aut propter complexionem corruptam in qua ulcus existit. aut propter corruptionem eorum que de malo chimo defluunt. Sed mala complexio duobus est modis. nam caro ulceris aliquando mutatur a sua natura secundum solam qualitatem. et aliquando est quadam duritia. Similiter et sanguis defluens dupliciter consideratur. scilicet in qualitate et quantitate

Cap. x. in quo docetur curare malam complexionem ulceris et obviare superfluo sanguini venienti ad ulcus. R.

Iterum non unquam hic tamen ob convenientiam et alii duo corporum humorum tum complexionum curam non oportet ostendi. cum significaverimus de eis perfectam disputationem. Dico quod corruptam complexionem carnis existentem oportet mediante investigatione ut sit dura et sicca. Que si talis fuerit fomentetur cum aqua calida temperata. donec rubea fiat. et tumescere incipit. Nam si amplius fomentetur magis eo quod conducitur est dissolutum. nec quod ulceris convenit humorem esse equalem ei que reperitur in sana carne. Quod si caro humidior naturali fuerit. siccior necesse fiat. et ab aqua custodiatur. vino enim si necesse fuerit lavetur aut aceto et aqua mixto. aut et aqua vel aceto stiptice decocte fuerit. Similiter si caro calida fuerit refrigeretur. et frigida calefiat. Quorum utrumque notitia ex colore carnis apparet. excepto quod tactus quoque instrumentum sensibile non alii manifestat in numerum calorem vel frigiditatem

neque in eo sentiri et quiete ex medicamine oleo frigido nec fixi. nam si ulcus calidum fuerit color eius fiet rubeus est. si autem frigidum albus est. Cum autem duritia in ulcere existit nota fuerit. oportet ut eam prius auferas. Item cum labra ulceris mutantur aut in colore. aut in duritia. convenit ut incidatur donec ad sanam carnem incisio perveniat. Sed si mutatio labiorum ulceratum interius pervenit. oportet ut consulas sic. Item quiras ut audeas eam totam abscidere. Sunt autem aliqui illam in longo tempore. hoc tamen secundum voluntatem infirmi faciendum est. quidam enim carnis incisiones pati nolentes. volunt longo tempore curari. alii hic cito. Similiter si sanguis ad membrum ulceratum defluens temperatum preter egrediatur in quantitate. oportet ut ei repugnans quanti ad temperantiam reducatur. Consulere igitur et inferre congruit superius per membrum ulcerati. Ligamentum incipiat a mobile usque ad sanum locum tendens. sic ypocras precepit in fractura. Oportet quoque in ulcere sicciori necesse quam ea que in simplicibus ulceribus ponitur. Quod si necesse fluxum repugnare non valeat eo quod multe quantitatis sit investigetur qualiter auferri debeat. Quod si fluxus fuerit propter membri debilitatem eius membri cura. Item si contingat ex plenitudine malorum humorum. aut in toto corpore existentium. aut in quolibet membro super ulceratum membrum convenit ut quantitas humorum sit prius curata. Sed debilitas membri propter quam humores ad ulcus descendunt non est in causa sive male complexionis. quia non consequitur quod omnis mala complexio sit cum debilitatione. Horum membrum plurimum carnis ulceris malam complexionem habere. non tamen esse debilitatum. quia debilitas membri non fit nisi dum mala sua et ulcerationis a temperamento semota est. Quod sic existentem debeat curari. sic dixi est ut calidum refrigeres. et frigidum calefacias. et humidum desiccans. et siccum humectans. et complexionem contrariis adiuvantes medicamus. id est si due qualitates prevalent. duabus aliis contrariis eis resistas. Nam ratio que nobis talia ostendit hec est. quod quod eis iniustum per rectam integritatem. non solum ex animalibus vel nascentibus. Unde et ex omnibus rebus necesse est temperamentum medicamentum ut duas extremitates corporum omnium neque in duritie carnium. Illud est quod nec minimum nec crescere oportet. necessario proporcionaliter nec qualitate. necessario intemperabile est. Sed ea quibus addi vel diminui convenit. necessario erit laudabiles complexiones sit. Nam ad eam nullatenus pervenit nisi quod minimum est perficiatur. et quod superfluum auferatur. Ea autem ex quibus qualibus per minuitur vel adiungatur aliter consideranda sunt. Omnium eorum quibus aliqua qualitas deficit necessarium est ut hoc utrique faciam qualitati. scilicet deficienti repugnans. et id cum deficit adiuvans. Verbi gratia. dum est calidum in sinistra calefaciam et radicitus quod ab eo diminuitur et addatur. et quod superflui

- modica

Vide Galienum in tertio tractatu de curis ulcerum. Soluta non continuitate etc.

duabus malis habitur ulceribus et ... et fluxus sanguinis venienti ad membrum ...

capitulum ...

[illegible]

[illegible]

est minuitur. Quia recte membris naturale qualitate com-
dictis, et propter aliqua mala contingentia necessarium est ut
cura fiat ex adiutoriis ipsis male convenientibus contra-
riis. Similiter si stomacho vel membro ex humoribus ad eum pro-
defluentibus sive defluentibus accidat, et mala eorum compositio
primo sanetur, poterimus vulnus sanare. Et tamen mem-
brum est aliquid quod si nutritum non esset. Per hoc monstratur nobis
quod membrum non sit propria vulneris sed solum male compositionis.
Sed si aliquid rectum ad membrum vulneratum ab aliquo
membro vel a toto corpore pleno existente defluxerit vel
de malis humoribus, prius tamen membrum de quo fluxerit
sit curandum, et totum corpus si ab eo fluxus manaverit.
Propter hoc si in membro super membrum vulneratum existente
esse vene fuerint i. varices, primum vene curentur,
deinde vulnus. Similiter si splen infirmum fuerit vel sit
nulla tamen harum … pavet vulnus, sed ei qui causa
vulneris est.

Cap. 3. in quo docet an per causas proprietatis dicte sanam curandi vulnera

Preterea quedam proprietatis dicte sanam curandi vulnera
alia diffinire volo. Dico ergo non proprietatum
signum curationis ostendere cum ab esse morbi, et una infir-
mi membri et ab agens contingente nos eruditur, et similibus de-
notetur. Universaliter quoque dico quod nulla curandi
signum possunt habere ab eis scilicet que ignota sunt. Sed
qui alii morbi non est in spatulo, nisi per sensum fiet sed
ratione; et propter hoc ipsa cohibet nos de proprietatis interrogatione. Ar-
bitrati sunt antiqui quod ex hiis eiusdem curationis harum
cognoscunt, quod falsum est, morbus qui in spatulo cognoscimus
sed testificatur. Verbi gratia si in quodam membro sagitte fuerit
avena qualis existens … ante manet vel vulnus
vel apostema vel erisipila in eo sit, licet enim horum non sit
… num est tamen de ea interrogari. Quod si cum ad hoc sit et faciat
necesse est … quod … est curare, et quod facienda est repu-
gnentium. Sed si eius effectus ipsa non existente maneat
… effectus ipse curetur. Quare cum non sit … quod sunt
providentiam et custodiri quod sunt facienda … Quare autem
non est necesse … nullatenus pavet. Rex ergo pro-
prietatum sana non oportet non dum morbum cognoscere possumus.
Unde methodici credunt res proprietativas esse quedam per
accidentium et eis sanat media retinent. Nam cum quis
a rabioso cane morsus fuerit vel ab alio animali
rabioso, dicatur non solo quidem experimento cum possit
curari. Similiter quedam loca manifestant hanc infirmi-
tatem experimento curari debere. Unde hic omnis activa
proprietativa contemplatur vel ut si per accidens contine.
Sed qui providerit et intellexerit naturam veneni rep-
tilium et quod cum experimento temptatur … illud curari
… cognoscit proprietatem nocivam non indiget non ut
passio qualis sit per eam cognoscat. Verbi gratia si cognoscit quod ve-
nenum scorpionis sit frigide virtutis … contra eam
ei qui morsus est, eo quod passio eius frigida est. Sed si infir-
mo sit per quod cognoscat ut passio frigida sit sua … hic
manifestatur … fuisse cognoscens in

capies totum corpus indubitanter calefacere, non expectans
passionem experimento cognoscere. Ea enim sed naturam rerum propri-
e sic ostendi in libro de simplicibus mediantibus ostendi.
In quo proprie ut … non dum pleno istum quidem
presumat. Verum ibi dixi quod impossibile est aliquem rei vir-
tutem per experimentum posse cognosci. Bonum est et mirabile
quidem esset si solo visu possemus cognoscere naturam litargi-
ri scorie … Sed sic omnis error du-
obus modis est, in quantitate scilicet si vel temperamentum fuit
vel est temperamentum. Similiter et hic due secte sunt quarum quidem
altera repugnat alteri. Sic faciunt auctores …
… cantat … vocabulis. Quedam est
adhuc negat … naturam esse experimento cognoscere; altera
non dicat esse … quod … mediantem cognoscat eas non
dum temptatas. Sed pessimum est istud dicere. Illud autem
aliud autem est stultissimum, aliud presidiosum. Ne tamen
interroges me utrum rectius ostendam explicare de eis sit
in sua parte … et in libro simplicium … Primum
dico quod … proprietativa eo quod alii dant adiutorium
in cognoscendo morbo. Sed si locus sit in spatulo et proprium
cum sensuali cognoscere non est necesse proprietativa cognoscere.
Iterum dixi inconvenientius esse ut due et diverse doctrine com-
misceantur. Alterum sanat experimentum posse ostenditur et
eam que … est. Sed cum in hoc loco sic supra dixi metho-
dicos … sit sola rationabilis doctrina. Scio quod necesse
fuit dicenda … non omnino veritatem dixisse.
Quoniam sol … artificiale quod igneum … curantibus
naturam reliquis … ad plenum … dixisse … Si
quis ergo librum istum legere voluerit, sciat … id
quod dixi fuisse. Sed hic addidi quod nullum … signi-
ficationibus curationis adiutorium inferunt, non quod alii in
cognoscendo morbo dant adiutorium. Sufficiunt igitur ista.
Revertamur ad priora et constituamus eis fundamentum abne-
gativum. Dico ergo quod esse morbi … nobis inten-
… insinuet, et certa posteriora per eam intelligant …
… intelligere non …
… et proprietativam … magis si morbus fuit
vulnus de quo modo disputavi. Verbi gratia si vulnus in aliquo
sit membro ex qualibet … non … ex malis
humoribus … consuetudo … est talia in passionibus facere.
Corpus … mundificatur … cura curam expellit.
Unde vulnus efficiatur … quod mundificatur. Quare propter hoc dico
vulnus istud sic et alia debere curari. Dum morbus aliud
est causa non est. Palam est ergo non signis sumi ab eo per quod
sed vulnus. Sed si etiam defluentes adhuc sit in …
… corpus ipsi erunt nobis significatio. Nam in fu-
mando est quod … ostendere … ea que non sunt, non est ig-
norandum … non ab eorum que sunt … signe significatio
ficatio quod sicut est nominanda dicitur … Si autem
… curatio nominabitur vulnus quod solum vel …
… sit curari non potest, non fugiamus ea que
… nocativa sunt et magis eas quod … actioni

sic est consolidatio et carnis generatio. cum vero studium purificationis et custodiam appellamus. actiones tamen hominibus curatio vocatur. ¶ Sed licet ista purificatio dicatur differt ab ea que curatio est purificatio. hec enim quedam corporis motu ubi corpori dimittitur. illud non morbum non dum existente prohibet ut non veniat. ¶ Qua de causa modernum medici in solis nominibus litigare videntur. vel videntur ignorantes quod in nominibus tantum desiderant. Quilibet tamen esse si studeret in cogitatione rerum eorum ut faciunt cognoscerent in tractatibus medicorum duobus modis esse curare morbos qui presentes sunt et replere. et prohibere eos qui futuri sunt. Sed auferre morbos sive prohibere eo quod nondum in actione sua impeditur. suum est medicus ab omnibus curatio vocatur. ¶ Prohibere autem futurum morbum purificatio sive custodia dicitur. nam dum volumus propter malos humores curare artificialiter volumus. et cum purgatione illorum malorum humorum destruimus id quod nondum in actione sua impediebat. unde eorum est nomen hic in quantum purificatio dicitur. purgatis cum humoribus corpore mundificabitur. et putredo et sanies in vulnere prohibentur augmentari. **Cap. m e. in quo reprehendit hic thesilum de cura vulnerum pessimorum x.**

Nunc est locus ... medicis qui in libris pertinaciose laborat. Sed qui viam et artificium curandorum vulnerum ostendit sicut in precedenti particula. ¶ Postea vero videamus et stultitiam thesili. cum in suis libris dixisset de curis malorum et pessimorum vulnerum necessarium esse quod est facere noticiam vulnerum universaliter. diuturniorum scilicet eorum que non sanantur. sed cicatrizantur. et propterea addidit reducit eo diuturniora et cicatrizationem cogitavit. et augeri eam in casus efficiatur more auferendi. Ea vero que in tempora eo efficiatur convertere ut conveniet et restet permanere aut est mutatione in firmum vibra. cum universi eorum ut reddatur ad id quod passionis non est susceptivum est eis scilicet que hic accidentis sunt. ¶ Cumque talia in libro quem de carugia titulavit thesilus diceret. rursus ad eandem dixit. ¶ Diuturnius vulneribus que non sanantur necesse est ut auferas ea quibus que sanitatis prohibet renovabis ergo loca infirma. cumque in cura sunt ... que sunt recentia curabis ea sicut recentia et sanguinolenta. ¶ Quod si labra non coniungantur et appinguntur mitigabis et refrigerantibus tumorem. sed qui ea omnia in quibus oportet studuerit. ¶ Ea vero quibus accidit non fit et nunc vulnera in suis interpellatione et deinde ipsa vulnera sic debere curari sicut recentia et apostemata vulnera et certa plasmatum cum mitigantis ut quiescat infirmum. ¶ Deinde oportet innuari ut cicatrizetur. Convenit quoque utatur cum datum vulnus rubea fiat. unguentis in spatioso latitudine vulneris appositis in quibus sinapis mittitur vel est aliquo unguento quod eiusdem virtutis est. ¶ Post hoc autem ferri acerrime velocitatem morbum recipientem. quod si vulnus plus non mitigetur. ut sanitatem recipiat que-

uit ut studium toto eorum inducente. mutando partes eorum conducantur. licet tamen fiat cum diversis ligaminibus. et regimine et motu vetito. et ambulatione et dietando. Sed angustum et tectum. prius tamen volunt fiat est radicibus et aliis farmaciam cum ellebro albo et face omnia que diuturno et incurabili morbo facienda sunt. ¶ Cum in quibus in his duobus modis minor de thesilo quam stultus est. aliquo scriptorio sic est. et de eo. nam si arbitratur est bonum quod dixisse. contrarium est stultitia sua. Si autem dicat se nihil dixisse Sed cum qui librum suum legit decepisse. contrarium est audacia sua. et inverecundia. ¶ Dic ergo tu sapientissime quod signum diuturnitatis vulnerum in curationibus est ostendit. Nam ego nunquam signum curationis suspicii eius quod sit recentia vel vetusta. Nam ab nullo modo signum curationis sed tempus accepi. Nam qui incipiendo se in temporibus morbi incipiendis. ut signa ab eis suscipiat in vacuo signum prius est diversa a signo sicut scilicet et saniem acciam. et eciam certa et sic in infinitum. ¶ Verum si in considerando hic studii non credendi diuturnum esse morbi quam curarum de cum nichil magis sit in sanando anticipandum ¶ Dic ergo quomodo universalis diuturnitas sit necessaria est tempus solum non nobis ostendat. ¶ Testatur hic vulneri cum eo fuerit extremalis humoribus accidit. non est aliud transactus ergo. in nisi sibi ostendit quod prius dimisit. ¶ Ego autem dum hic vulnus invenio non puto ut vetus efficiatur. Sed prius incipio evellere ea que sunt curam deferre. nam hec passio a principio potest cognosci. tempus ergo nullum signum curandi demonstrat non minimum dicit. ¶ Quod si thesillus dixerit tempus expectandum esse ut hic passiones cognoscantur. nescio potest se in stultitia et ignorantia rei. Videat enim non posse cognosci non vetus efficiatur. enim cum monstrat morbum per ad debere cognosci. et signa curandi per aliud. ¶ Quia concedimus ei ut per tempus noticia morbi habeatur. negamus tamen curam morbi ostendi ab eo. ¶ Et quod docuit demonstravi dum dicerem quod vetusta vulnera debent incidi et auferri ea que accidentia prohibent sic et loca infirma recentia. et ostenditur et revocari. ¶ Dic ergo sicque habent labra vulneris propter humores ad vulnus defluentes quod parit incisio. Sed nunquam prius non purgentur vel est aliud fiet. non quod vulnus maius quam aliud fuerat reddis. sic plures medici faciunt vulnus per suam incurantes. nam donec illa nunquam que cum duricie labiorum vulneris est magis sit et defluit non potest mitti sed duricies incidatur. nam dura sic prius fuerint et fiat. sed nunquam non purgentur. ¶ Et thesilus non percepit quod durum et pressum est cum vulnere abscindi sed id quod accidit generandum sic prohibere. ¶ Iussit quoque vulnus renovari debere. vera si intentio thesili in omnibus in quibus accidentia prohibentibus contradicit vera sunt. cum

omnis antiquitas precepisset callum auferendum esse et abscindendum non solum vulnerum sed et aliorum morborum sua tamen decreta demonstrantem sola vulneris labia incidisse. Verum si talis fuisset intentionis maiorem tamen curam vulneris ignorantiam haberet. quod vult qui tendit quod labra vulneris alii prohibent vulnus sanari et alii mala sunt vulnerati membri et alii esse inveniunt in quodam membro super vulnera existente non unquam magnitudo splenis vel epatis et alii sola membri vulnerati defectio. Et quod dictum non est superfluitate sed aliis qualitate sed natura male disposita. Et mali humores totum corpus maxime nocent vulneribus. Ubi habundantia humorum non nunc huius nocumentum vulneribus inducit. Verum si thesalus unumquodque horum videtur debet auferri laudandus est eo quod antiquos secutus est. Et si ignoro et insolitus fuit non unum exulcerans incidisse quidem pastoribus est cognitum et facere vias quod facile est. Magis autem est curare et invenire. Thesalus quidem nunquam studuit invenire vel experimentum vel sui ratione sic dicam. Hic enim callum vulneris renovationem quod thesalus dixit nominabo. Dico quod bonum est si thesalus precepit vulnera nequaquam vetusta diuturna vocans sed pessima et maligna et alius nominibus eorum vias rerum ostendentibus certam universaliter omnium et universale in hoc quod sunt vulnera ulcera demonstrant sicut feci in tertia particula huius libri et faciam in posteriori particula. Preterea indicabit vulnus renovari et recens fieri debere. vulnus in quo videmus renovatis et recentibus efficacia cura recentium ad ipsum valebit. Dico quod si quis incipiens hec verba audiverit dicat eum nunquam vulnus aliquod curavisse. Hic autem potius vetusta vulnera si renovantur eo modo curare quo recentia curantur et potius labra vulneris ligare appropinquare et solidare sicut potest fieri in vulneribus novis incisis. Dico itaque quod nullus ignorat pessima vulnera concavitate abundancie. quam concavitas contrusum contingit. potius ne dicere vulnus concavitate non dum repleta posse solidari et cicatrizari et cum quod dixisti quod oportet sicut recentia curari non fuit hoc intentionis. Ad si dicas cicatrizari posse concavitate que existente tamen ipsi congruit esse cum dicas concava vulnera repleri debere. Concedam quod vulnera pessima dicantur licet non sit concava. Dico tamen labia eorum iacere et renovatis concavitatem in eis generari et labrum a labro se movere. Verum nescio quomodo potes ea solidare. si velles ea velut recentia curare. vulnera si labia eius ut prius semote quedam in coniugari tumore necesse est curari. Aliud enim ubi solidari vel cicatrizari valebit. Sed ut puto cognovit hoc thesalus. Dixit et cum labra non co-

niugantur ut sanantur et tumore mitigari. Expedit tamen esse si diceret. si labra vulneris non possunt coniungi ut solidari oportet tumorem esse mitigandum. Oportet preter hoc quod excedendum est cum restat aliquid in quo medicus deliquisse. Palam enim est ab utilibus sermones excessisse quod dixi vetustorum vulnerum fundamentum esse curationis eo quod cohibita cicatrice. aut auferri quod est utilius quod non est. Hiis iterum ea concessio sequimur eius dicta. Dixit enim vulnera que non cicatrizantur et non vulnerantur esse curanda sicut recentia. in ipsa tamen intemperantia dum vulnus est tum sedebit ergo curantium vulneris rubicunda sit enim cataplasmate sinapis. tum thesalus dicas hoc apponi debere. Et ego si ea que defluunt ad vulnus fuerint acuta. an nescis vetera quibus membrorum ipsorum longum tempus paciuntur et festinant adducant. nam antiquitus huius cataplasma non ponebatur. non dum defectio membrum caliditatis et humiditatis absque calore. tum autem in omni morbo faciens hoc. Verum duobus modis erras. Uno quod dividis et diffinis ut membra defectiva et fluxu pessime cura vulneris prohibeat. Alio quod ordine non dirigis sed gradatim fuisti. Nam potest quod non iuvamus membrum in tali reverso aggressus totum corpus curare incipies. et tamen et experimentum consequens sit omnis ei concordat. patet quod corpus totum prius debes mundificare. Deinde secundum in firmo membro est calidus et acutus subvenire nam cum vincit humores a toto corpore ad locum non ipsa est. sicut venenosa sanguinem. Sed si prius purgato toto corpore non prospicias et nullum est accutis curatiuum ad se manifestum est adduci in quo quidem metro-pologia concordat. Illud quod priores phisici laudaverunt. Atque thesalus laudabit priores autem phisicos. bonum est ut in testimonium eos adducas. Quam in his est doctores puto fratrum curam non capit prius cum induceret nec eius prius curavit non prius totum corpus curaret. Alius est et plato testatur curantes in omnibus morbis esse talem ipsum fecerunt. Sicut ypocras et diafilus. Erasistratus et phylonipus. Et thesalus autem contrarium sensit. prius cataplasma sinapis apponens. deinde medicinam toti corpori impendens. Preterea aliud quod dixit absque sapientia dicta fuit. possit enim ut non uno laxativo semel dato totum corpus purgare. et ideo bonum nocumentum afferre. Sed tamen primo potio preparatorum esse faciendus nisi laxatives quas expediunt. Deinde communia bona et remedia ex illorum. Dixit et quod omnes in nobis per hoc suum laborem sanet. Sed ego nullam difficiliorem et molestiorem medicinam hac quam dixit operari oportet. Verum deo est in similitudine homines pessima vulnera curare volentes. Credam hoc sed omnes qualitates quas sanus curant. Deinde in membro quodam puerum sensit et pustule subito apparuerunt. Unum autem circa brachium et eo sepe sculpente. vulnus pessimum coloris ortum est corrosuram et equalitatem habens. Sed tamen in

tribȝ diebȝ ul' .q. ab initio morbi ꝯtingit
die q. quo uulnū istud curabis. Ego at̄ te
stor oībȝ uulnibȝ ēē ħ certius. Jd eo dū id
ꝯspreco ꝯtinuitatē eoꝝ tota i uestigato. h' tn̄ no
ticia p ea accidentia q̄ in uulnibȝ apparent. p
illa q̄ȝ que i tactu eoꝝ fiūt. Cū sp̄aliter ētifico
mox ī tepide purgo ea ne purgatū quidē tar
dante uulnū isanabile efficiat. Secta at̄ thesi
li ē ea p̄cetaz custodiat. exspectat dōsi uulnū
i ueteret' z p̄sit dia uniu'sale uetustū. de in
q̄libȝ hoꝝ duoꝝ faciūt. cū i adiut carnē z uul
nus renouāt z ē uiante p̄tes ꝯiūgūt. ut solī
tet cū cataplā sinapis apponūt. quo ū p̄ua
lēte i duant mutatē. ubilatē. exptatē z
cetā silia. deīn uomitum ē radicibȝ q̄ nesq̄
p̄fia sedē dāt ellin. Q' si istud adiuūt mā
dāt eū i lupos qre n' detus ap thesilū i uelo
q̄ infirmū i cecilii mādāt. eo q' ipi diu'sis ma
tuis affluit i cecilū trāsducāt. solā malā ꝯ
ne eoꝝ medicāt z ū malos huores. Porro ū
ē mirū q' ipi manifestāt se i initio pessima ū
cog'scē uulnia expectātes ut diutina efficiantur
z dōsi i' pollate acciptaure. te cog'scētes qd sit fa
ciend' cū sep papiūt febricitātibȝ quocūq; md
febr' sit. q'usȝ ad tacū diē cibis abstinēs uā licz cū
fortis adeo moret. sāa tn̄ eoꝝ statu morbi talit
cessitet. p ūi pleꝝ ifirmoꝝ i lecto p'ierfinit ē p̄sce
eos sanare z ab ifirmitate cesare i ipo die. Ego at̄
uiltocies balneau febricitātes p̄a mt' pollatē ue
niente sic magros meos facē uidi. Dū uissi ū
ad dietā q̄ i sanitate tenebāt reuterēt. cū ficau
ūaȝ q' febres ū ul̄' ꝯ uenirēt. Q; thesil' qui
febricitātes usȝ ad t'ciū diatrituū uult abstinēt
curā cū desiccantis facē mag'. sic faciū ē aliū ūn
eoꝝ ē sale desiccani. Cracirat ē eoꝝ siū alo tb
diebȝ p̄tea ūo dat paruū cibū. dicēs eis ducens
ueluti si ꝯtinuē cenuit. tandē i .vii. l' .viii. die cog'
eos ad suā dietā reuti. vii tn̄ ū ū uni diei febrē
huerit. viii uitetio eī ē. ut ifirmos i sua firmi
tate p'ierfi p'mittat. lȝ morb' eoꝝ facilis eēt ad cu
rand'. Silr fac' in pessimis uulnibȝ. possibi
le quidē ē uulnū i initio i paucis diebȝ sanāi. q'
ab thesilo usȝ i unū annū ul' pl' expectāt dōsi ui
deat cicatricē mt' pollate fi. cūq; eum uoluit ū
p'ius eoꝝ mundificabit. ꝯ cataplā sinapis apponet
deīn ubilatis mutatē. uoitū z c̄ si papiet z
tandē uoitū cū radicibȝ dato ebuit ellin. Exp
ħ fac ut uulnū nūq̄ minimū anū duciat. id eo d
oi p'tēt de eo fiat clamor q' uulnū q' i .vii. dieb'
ē sanad' usȝ dū annū efficat exspectat. Cos
at̄ cōsiluite nos dicē uulnū diutinū cū uullū ui
ūam uob' p' v' dē i ue. posseās ā p diutinū di

cere pessimū. Et dū diatis q' curatio p ulla
de nostrē p̄sens igenū ꝯstat curand' sit uoti
cure. nā dū morbȝ pessim' ul' uulnia pessima
euenerīt pessimitas eoꝝ suā curatē minime d
clarabit. Sȝ q' p'ma curādi signē ēēst est
morbi. z ab illa quidē signēficatē oīuȝ sī sigī uē
oȝ sciaȝ p̄scrutauī sic supi dixi. Q' ē tra
sit ꝯ artificial' curatoē igenīū nō ū sȝ hyꝯ
tinuitē ē. in quo uitelz secuti sunt antiq'
nā artificial' i tēcio ē ūlt' oīa p̄ticla ꝯtinens
thesil' at̄ hʼ errant arbitrātes hēc artis ea q̄ uni
ē qz curatē necessio ꝯtingunt. q' nō ē ita. Cum
necessariū ē ut quicq; uoluerit aliq̄ artificiose cu
rare. cog'scat silia z dissilia. Sȝ tn̄ istud nō ē
artis ꝯtitia. Nȝ ēē z platōs dicit q' thesil'
ū nocauit uā dacēs. Tanta ꝯ ad thesilū repug
nāt ꝯuulsa. Jncipiam de iugēio curādi z oste
dam uniaū huī igenii uim ēē oī curatōis de
notatōi ꝯtigere z ua ab initio usȝ ad fine una
ēē a nullo p̄ticlarium sb'iūteda z destruenda in.
Et si palā ē q' unicuiq; morbo sit necessē ꝯpū cia
tōis igenium. Flor oīuȝ igēior uniū erit
qeoȝ uniaū ab ēēst curādi morbi ꝯsiterari. et
cāȝ ei i uestigari. z uideāu si effēs ei adhuc effi
ciat an nō p acta sit. Nā si effēs ei ū ꝯsiste
te p acius. oȝ ut cōmittē uā z arte q̄ uitcia
i .libri p̄ticla dixi. Si at̄ ea sit z effectum cu
gnītu adhuc ꝯtinuat. fuerit ea que i hac p̄ti
cla dicā sunt. cū eis ē de oīuȝ morboꝝ curatē te
tat. Nā si morb' p̄actus ē. z ū i eo desūit q' nō
sit p actū. nō ē nequicq̄ cia i p̄a sin cū sȝ ab
ipī ēēn sig' siunat. Et si morbȝ ū dū sit cō
plet' duas hēm uitcias z eaȝ ꝯsequētiā ordia
ū p'uidemi. sic i supioribȝ dixi. Quo ꝯ nō
deterū uiruā debus q' secūt thesilū z uitetionē
ei credunt. ū solū dū i hui eruit. sȝ z dū dicit
l' difficile ifirmitatē su sap'. z dū diē uitari
ēēs ꝯpoīs p̄tiū z defectat z ꝯfortatē z silia.
Quo si interrogent' qd p'lh' oīa sigtē nesciunt qd n
sp'ecaunt. Et si qrat qd mtēdat dū dicat
i uitari ꝯpōnes p̄tiū eoꝝ i oī diutino morbo ꝯ
quō respōdebit. nȝ cū apta respōsiē. uelud ua
let sapiēs h.d. Q; si hʼ nomi elenū q' hinc
intētoi p̄tinet. z lanata siū ēlis eēē uet nomi
sc'ptū i uenerit i quibdā libs elenoꝝ. et forsitā
itentiaȝ ei p illos libros itelligē ul. Et qm
abeas iuenit ē sȝ eoꝝ itentiaȝ z ipi soli illius
itentiaȝ z pleraq; alias huerit. ū ꝯ fuit uetē. ut no
bis sua sop'nia mt' p'tatē. Q; at̄ dicant
de p̄tibȝ eoꝝ q' coadunūtē z separatē absolute dei
ē ad eos q' intendē fundamētal' ēē i immutissiās
eoꝝ pres z ꝯ'fusumā mt' eos ꝯsistat. Verbi gra

no. q' hic qntur̄ infirmos i cecilii

no. q' post f' balneū t'p'. mt' pollatē

No.

intendunt fundamentum et alia nova invenit non sufficere
eum mutari. propter duo nomina que dixerunt. septem quia in
sius dicens scilicet duo nomina, id est coadunationem et separationem usualiter
admiscet. ¶ Item thessalus in eodem loco in sua regula ho-
stendit faciens ea firmum esse fundamentum. renovavit
et id quod thessalus et sotheus arbitrati sunt dissolvi
illum. atque suam intentionem patefacere vellet firmavit
id quod ab illis dictum est. ¶ Preterea thessalus non credit hanc
causam sic fore sicut hii. Causa autem huius dixit sanita-
tem non esse nisi temperantiam foraminum et morbum nocivum
foraminibus ad intemperantiam exeuntibus. arbitrans est quod
curatio sit reductio foraminum ad primum temperamentum.
Credidit enim quod eorum artificium et corpore mutetur. Ideoque hoc
novum marasi [?] esse eius ei imposuit. id est mutatio commu-
tationis. hoc tamen novum et mutatio foraminum unum intel-
lectionis sunt. Verum dico non esse novum ponderose et acute illorum
dictorum intentionem investigare. Cum proposita eorum indaga-
tio est non ad id solum quod sensu comprehendit sit intendens
sed ad ea que vocantur ultra [?]. ¶ Item secta eorum manifest-
at proprium [?] si eius novum ab eis vere intelli-
gi velit id ad suam intentionem comparet. Sed in quo novum
est cum intellectum quidem magis et confesso preterit. ¶ Verum
cum velit verbum id defendere atque firmare dicit adno-
mi aliud nunciam [?] id est confessum et magis. Ex nomine quod si
significet intelligere ne questio una si designet id quod interpre-
tatur inter nos ad alia augmentare. Animum est quod in
tractatu magis confessi sit sclanes [?]. quod sclare significat dicere
id quod vulgus notificat. ¶ Sed cum dicit magnum
confessum est quod in diffinitione et minime divisum nec videt
cum sit extra artem esse eius scientiam. ¶ Verum est quod audacter
et insani vulgi dicunt talia verba que a quibus procedere
nullatenus sciat. Quapropter si secta thessali se talem
manifestavit eo quod ea proferre nomina que nesciunt inter-
pretari vel aliud inventum proferre. non ut fateamur innu-
mosa verba proferentibus. Quoniam si metacrisis [?] sed eos significant
mutationem foraminum. alie intentionis est. alienatio
tamen inter esse nostre nominis. Verbo quia eorum non certatum expres-
sionis pacificis et foraminibus. ¶ Quod si vere esse vel
preter monstrare quomodo per sinapi mutatur. ¶ Item sibi
esse possibile non consequentem eorum intentionem. Dicunt enim sibi
sufficere universalia que inveniunt. ¶ Quapropter non debe-
bat novum edere. nec ducere nos in vanum laborem. Post
enim per hoc curationes dicunt nos vulnera ostendere. et no-
tationes eorum est ubi egritudinis demonstrare. Sic faci-
unt methodici. ¶ Item in sua libri particula monstra-
vi. quod alienari videantur dum nomine quodam defec-
tio dicitur intus [?]. ¶ Quia si per id eam quam methodici
dicunt intentionem perdiderunt. non aliud ostendunt. non quod
actio non sed priorem statum permaneat. ¶ Quod si di-
cunt in eorum utilitates per que regunt et sustentant in eorum sic
nos dicimus erunt opposita intentioni sectatoris. ¶ Item in
cultura quedam in quibus homines discordant investigant

¶ Cum dicatur non occultum et discordabile investigare debere
¶ Dicatur sed quod novum quod est in metacrisis significat. id est mutatio
commutationum. ¶ Sed dicunt significare mutationes foramini-
num. Duo dicam eos fecisse. ¶ Primo quia necessarium sit.
¶ Alio quia investigare ea que sensui sunt occulta. ¶ Quod
si dixerint per hoc novum significatum totum corporis vel quandam mem-
brum per quod alia fit actio et sanari confortari dicunt
debere vel amplius quam methodica dicunt. Illam methodi-
cam dicunt. Sed hoc cum huius mediante fuerit sanabitur. Nesci-
unt tamen quod actione preter fiat. Verum hoc sanctum nullus
est methodice potest dicere quod nunc illa mutet foramina
et temperet ea. Ideoque sanatur cum mutatur qualitas illius
membri. Dicunt namque multotiens cum est compertum quod
infirmitas [?] capitis et sinapi certissime sanatur.
Sed tamen non dicunt se iam artificialem sanare. nec glorificant
se nec antiquos vituperant nec detinent. Ypocrates thessalus
autem et ypocratem et reliquos antiquos in [?] ... ¶ Sed cum
nunc pressiorum vulnerum ad modum methodicorum sapit ig-
norat quod sed eos sit. ¶ Verum si dicunt ea curare velis
methodica laudandus esset. Sed ordinem curationis muta-
verunt et sciunt eo quod membrum infirmum curant eorum non
dum mundificato. Nam fere omnes medici concordati di-
cunt eorum cum omnia debere preparari. quod ab omni putredine seu
mala in mundum sit. Deinde membrum est fortibus medica-
mentis curari. vel fractis vel secundum experimentum. Non est alius
tantus modus tradi potest. non solum in hoc sed in omnibus secularibus.
Verum dico magis esse vocanticum esse in eorum quod prius est curan-
dum. prius membro est callissimus et caritas curare. Nam
hec nunc trahit humores a toto corpore ad membrum sic viciosa
sanguinem eos ibi adeo firmavit quod difficile [?].
¶ Quare nec conveniat thessalum nos interrogare. Verum alienatio
tota in eorum est ascendit in cura. cum nullus autem cum. Non me-
thodice. nec empirice illud fecisse manifestum est. Nam
neque ipse nec eius secta potest ostendere quod eius ordo in cu-
randi sit concordat. vel secundum methodicos vel secundum em-
piricos. Non valet demonstrare quomodo tempus passionis in
curam sumitur et cum morbi nono. Non necessario thes-
salus stultissimum cum praparat esse auferendam ca-
usam quibus acute fit phthisis [?]. putans quod sola eorum
ablatio sufficiat et videat preterea nullum ut
inceptum nichil proficere faciat. ¶ Item nesciat
quod non solum in vulneribus sed et in omnibus morbis hec congre-
gat. Sic est precipiunt antiqui. ¶ Porro est de hiis
interrogentur tacentur nichil respondentes. Incipiunt
tamen quedam confortationibus ypocratis et antiquorum proferre. Pre-
ssimeque ea inter partem monstrantes quod preter ypocratis
intentionem intendant. Dicunt quoque thessalum verum dixis-
se quod est nec vulnerum quoddam ulcere cum ypocrate in tre-
legisset preter in libro quod de vulneribus construxit ante-
¶ Quia ut antiquis vulneribus sanguinem manare faciat
dum viam temporis proficuam est. ¶ Verum nunc eos intentionem ypo-
craticam hec inter partem ceterorum quoque antiquorum brevitatem

qui cum hij suos cibos acquirunt diversarum sectarum se monuissent. et nollent ab eorum intencionibus occupari. et desiderium eorum semper esset in ostendendis eis que pateret curatoribus per puritatem rationis nec auctoritate volu[e]runt. quedam secundum experientiam et quedam secundum rationem singularum quorum locos ostenderunt rationes eorum que tractaverunt. ut ad introitum librorum eorum legentibus afferent. In aliis autem rationes notificare voluerunt. nam dum pervenirent ad eum locum non arbitrati sunt rationes posteros adiuvare eam scripserunt illic. non autem quando tractaverunt eam quia omnibus est cognita habens non dicerent. Nam nichil amabilius et carius eis extitit quam breviussime loqui. Utroque vero non solum ypocras. sed et ceteri antiqui medici tenuerunt. et quamvis ipse adiungere cum ipsa semper aperta et certa ostenderunt, et de eo tractaverunt.

Capitulum x. in quo agitur de cura vulnerum pessimorum secundum ipsius opinionem.

Monstravimus nunc quod in multis libris antiqui tractaverunt. ypocras tamen eos in hoc excessit. unde si quis eam voluerit audire legat libros meos in quibus multa eius scripta sunt. Revertamur igitur ad ea que superius diximus. Dico quod vulnera que quodammodo restrictum diligentem curam et non sanantur. antiquis dederunt pessima nomen. et nomine diuturna efficiuntur si medici ea finaliter solum quod vulnera [illegible] quia in pessima pericula dantur est. Sed eorum diuturnitas monstrant ea pessima esse. et vulnera in quibus sunt pessimitates quedam habere quas si bene perscrutaveris facies quomodo curare debeas agnoscens. Unum si interrogaveris me quare hoc sit faciendum. Primo si solum membrorum vulneratorum malam qualitatem habeat. de sola ea sit adhibenda. Sed si eorum quibus malis humoribus habundet. purgare oportet humores. nam diuturnitas vulneris malam materiam indicat. Scias tamen quomodo cura sit intendenda nequaquam a vulneris pluritate cognoscitur. sed a mala materia. Igitur cursus humorum tamen ordinatus est. unum alterum remittit. id est signum eius et curationis signum. nam diuturnitas est vulnerum. Quia pessima mala. cura ablato huius nec. Et plurimum invenimus antiquos medicum dimittere et primum est tunc coniungere sicut fecit ypocras. cum dicit quod vulneribus vetustis et diuturnis. Oportunum sit ut semper faciat abere sanguinem fluere dum incidit tempus ad hoc faciendo utile est. Ergo cura vulneris non sit diuturnitate. Sed malicia sanguinis denotatur. quod testificantur credentes ypocras. quod predicta dixit. pluribus in quod sanari vulnerati putrefacto sanguine. nam in illorum vulnerum sanguine mutatio est. Preterea cum in capite disputavimus de vulneribus que non solidantur. nec cicatrizantur. aut cum ingressus cavidatem vulneris propter putredinem sanguinis aut propter varices que sunt super membrum illi vicinas sibi [illegible] non sanabit nisi prius loca illa curentur et ostendit curationem varicum. Deinde ostendit

quomodo totum corpus vulneratum sit purgandum. cum fuerit necessarium si membrum incipiat corrumpi vel rubicundius fieri aut aliter vel contraria fiat vulnera. Et dixit est vulnerum huius erisipilam oportet ut totum corpus cum farmacia purgetur. Unum si inveneris librum eius quem de vulneribus ostendunt invenietis eum non tractasse curationes eorum non ab eis morbi. Alii quia investigaverunt tempore ut cognoscerent morbum. Sed si inveneris eum fuerit lege initium sui libri. dixit autem esse vulnerum non oportet [illegible] cuique eam hoc nec vellet declarare. Sic sit autem incarnativum esse sano et humidum non sano. Et dixit vulnus humidum est et membrum sanum siccum. Quod per totum suum librum vnam est in curatione. vel desiccatione et eorum tractatum omnia pericula consequentia. nam diuiam sit qui plurimum nominavit hac in tractatus et dicet vulnera que fiunt est incisione acuti gladii possibile est ut ex una cicatrizatione plurimorum ne saniem colligant eorum per eam desiccatione. Sed cum fluit a vulnere sanguis sit siccatum. Et vulnus quod est optime mundificatum. et caro in eo incipit generari non sanabit nisi fiat siccum. non propter consolidationem sit. Et vulnus in quo caro non potest generari cum sine humiditate ipse dixit que omnia dixit. ut memorarem eorum quod superius dixi dixerit est quod curatio omnium vulnerum. ideo quod sunt vulnera sit temperata desiccatio quam in pessima pericula placendum est. Sed si vulnera convenienter fiat et alio modo. studium in illo alio tempore est utile. Unum cura vulneris non sit sed se solum cum primum fit. sed illud quod est cum eo. deinde faciendum fuit vulnus. Ergo si contingerit circa vulneratum calidum aqua vel ingredi aut sanguis de vena exiens claudetur infra cutim. aut fit in ea erisipilla. aut inflama vel unumna non oportet primum medicari hec. Omnis enim sanum quia vulnera ista tempore non solum inveniunt quantum oportet curare. sed et in augmento sui sunt. quia si caro locorum circumiacentium putrefiat. vel aliquid quod habeat primum et post curabis in actus illi vulneris. cum etiam sit non prius sanari non curata sanet. Quos cum ypocras vellet hoc nobis in memoriam adducere. memoratur est eorum quod initio sui libri dixit. Et si vulnus quod fit exiccatio autem rerum possibile est ut curemus et desiccatas inciamus putredinis prohibitione. Sed si caries carnem consumpserit oportet ut faciamus saniem festinanter nam si saniem celeriter generat timor erit minor. Et necessarium est ut caro consumpta purificetur. et saniem faciat. et dissolvatur. deinde caro nova generetur. Quibus ex verbis ostendit nobis quod passio in membro vulnerato superveniente desiccationem non debeat si putredinis festinanter in eo generare velimus. Saniem autem non generare non ex quadam putredine. sed quod purificatur est ut sit calidum et humidum. Ipse hoc est passiones est necessarie et saniem fieri curavimus oportet cum cataplasmate pollis

orem. et calefaciam. et humectem ea. que farina ordei
et aqua mixta et fouitur frequens aqua calida. terrenum ma
gis quam exsiccatiua et humida festinat sanie in eo
generare. Seque omnes antiqui, certum in timore hic appo
sitas curabant. Et si nimis pulsus ut desper
de corporis sanitate sint sanie, hoc primum iudicat nobis
ypo. cum papiret ultra desiccari que sunt circa si
ne contusione. Scit quoque ulcus quod non mundificatur
sine oz, et quando in eo generatur necesse carnem superfluam
surgere. Et ulcus quod oportet mundificari si carnem
in eo superflua fuerit necesse non sanabitur. Ut si cicatrix
efficiatur quod contingit dum non est contusum. hoc est plu
ries carnem superflua carnem superflua non generabitur
contusum autem addidit ut recorderis in quod de uul
neribus dicit ypo. quod omnia debent desiccari preter contu
sa. Ea uero ultra quibus calida sunt apta cata
plasmata sunt calidis et humidis. Sed tamen non sunt nisi pruina
incitacione si ut mitiget calefaciet corporis acutia.
Nam cum quibus calida cum in apta dicentem
preter desiccantibus quod testatur ex uerbis ypo. cum dicat cata
plasmata que conueniunt calidis aptatibus circa ulcu
consistentibus fiunt de filonio cocto. et ex sillo uino cocto
et pollio. Sed cum desiccatiua sunt. sicut in libro decimo est
que sciam de superflua uirtutum. cumque autem ex huius fecerit
in libro. certum quod calida sunt apta ad sanandum. Et
si ad pruissimum quando recedit et sanie contineret
aliam faciam. uite acuta. ut uirtutem illa pergerit.
Et si autem ille locus ibat fuerit et uellimi festinare in
sanando infirmo iacebit. Cataplasma uero pollinis
ordei in calido aptare non est ut uirtutem mitigarem. et non de
est ructiua morbi quorum dicam plura dicam. Sed
ait ypo. perceperis omnia ulcera desiccari. et hoc sua ce
teris. necessitatio quam ab ceteris morbi. et non tunc demonstra
uidetur in qui breue omnia explanauisse. Et si aliter
non sufficiat. legat librum eius de ulceribus et illic est
apte uidebit hoc que dixi. autem et omnium ulcerum
ulceratio unam est quam ego in precedentia particula ostendi.
Et firmat nulla signum curandi aquam congesta in
ulcus in apta sua aliter morbi. Et oz te intel
ligere quod ypo. non solum de hiis dicit. idest de simplicibus
ulceribus quod debent desiccari. Sed et de ipsa cura omnium
actiuum que cum ex plurimis est. aut cum quando in omni ulcere
necessario aut ut uirtus defluit aut cessant. Sed autem
sanitur. oz in libro solo studium intendi. et in quantum
ut sit unde. aut nigrum. aut rubeum. quoque talem
consistere. sanguinem scalpellis adducens exhaurimus
et mox spongia ficcam et non humida imponimus. In
tendit est ypo. quod sicca melior sit quam humida. dum
autem cum desiccatiua uite. tunde si iterum necesse
sit sanguinem ex hiis. fiat sicut nostri dixerunt quoniam sanctus.
Et si labia ulceris fiunt dura et spissa incidantur.
Et si uis illa eius audire ascultato. hoc est iniquo 48

ulcerum quod sint rotunda et caua sed rotunditatem
oz ut iacens preter remotis. autem sed totum totum dicatur
autem sed medium cauum in longitudine corporis. Et tere ergo
ostendi quod sit faciendum ulceribus si apta calidum ul
uariam contingat. et casu incrementi sit. Simili
si uirtus a toto corpore defluit ad ulcus. ypo. ubi to
tum corpus cum farmacia purgauit. Tullam tamen hoc sig
num sed ipse considerauit. Et ut nescio quod apli sit de
uariens et mutuam dicto cum uideret tot signes
diuersas et alii oppositas credit ab uno quodam sumi
debere. Et si credam ipse signe quadam osten
dere oz. ut integrum quod signus dicimus et constituamus
cum uniuersale fundamentum. sicut nos sepe et thesilus. Nam uero
bus que ipse uocant consenso non apli non credi unum si
gnificat. idest constringit. Et morbus quod appellat dis
soluto nunc insinuat. idest dissolutum. Sed ulcus
putridum debere mundificari et cauum implere. et equa
lem cicatricem. et superfluam carnem ulceris auferri. Iubs
omnibus nos et methodica concordati sumus. Et dic ergo
nobis thesile quam ex hiis signem hoc. scio quod si habere
quod respondeas. Et si dices quod uetusta ulcera oz in
cidi. bene responderem quod sapiens dicat quod hoc signem
aqua supposisse. Et si dices cataplasma debere fieri cum
sinapi. dicam nouimus est radicibus dam. et ultimo
eum de quibus omnibus plurimum disputabo. ostendens quod
ipse nulla signum in curando morbo ostendit. Sed et
alii est notitia morbi. Capitulum 6m in quo docet curare

Hec uolo recitare ad fortem ulcus in quo molestia est. curatis scilicet reparare. Dico ergo quod miror tue
stigarem tanti hominis eo quod nichil eorum quam adiutorium
de notandis sensibus accommodatur inuestigaui. quod quam
non solum in uno. Uere et iam in omnibus morbis fecit. Sed magis
studium eius fuit in uitatione quod sunt apicellositatem
morbi. Sed et non solum methodici preposuerunt. Sunt
et plures logici et methodici. uiam methodica est dicunt
experimento congesta quod purgatio posit et in quo coad
unatum acutum apparet plenitudinem signi
ficans. mostrat quod hoc non intendat in exemplis dicam
aliis quam infirmo apparet. Et tamen nolo ad eos
dicere quod purgatio et farmacia sit quedam species in
nanitionis. ut hostendam et acutia quam coadunatur.
Et dico adeos quod alii cohibeat nos flebotomia plen
itudine corporis non apparente. Uerbi gratia si morbus est fortissi
et molestissimus. et si uirtus infirmi sit fortis non
dubius de flebotomia. Et de sic testificatur. inuenimus est
methodicos contusione in aliquo libro audiente
festinare flebotomia. cum corpus prius esset sanum et salubre
et nulla plenitudinis signa in eo appareat. Quod in ueteri
corpore in hac flebotomia non sit ex coadunatione acutiuoris
plenitudinem significantium. Sed ex molestia morbi
et uirtute uirtutis. Et puer est tamen hec incitacionis
sunt. Et si ex hiis alia efficiet. Sed in quodam sano

plenitudinis signum appareat. non est necesse ut flobotomet. cum alia abstinentia ei sibi sufficiat. et alterius puritas ei. alias non molliacies ventris et digestiua farmacia. Non nulli non assuefacti balnei. aliquis exercitium et quibusdam fricatio. flobotomia ergo non in omnibus fit necessaria. Similiter expia idem secatur. Et sic flobotomia propter molestiam morbi est faciendum similiter farmacia et uomitus cauendum sunt propter multitudinem alterius materie et molestiam morbi. flobotomiam autem in alio libro ostendi. Propterea tamen dicam deinde de solutione autem uentris et uomitu perscalariter dicam. Dico ergo non debere dari licentiam infirmis sumendi uomitum uel catarticam. ut solum humores purgentur. sed utrumque a superioribus inferius et ab inferioribus superius mittere.

Similiter ypocras in libro quem fecit de iudicialibus et in ceteris suis libris dicit debere inuestigari solutionem uentris et uomitum in molestia morbi. cum dicit quod solutio uentris cum farmacia prodest uulneribus capitis et uentris et articulorum. et eis quibus non sunt secati qui corrupti ducuntur ad spasmos. Vulneribus quoque que sunt sinuosa et corrosiua. et deambulantibus et se dilatantibus et eis que propter alia qualibet diuturna efficiuntur. Illis quoque que ligamentis constringuntur omnibus his prodest solo uentris et uomitu. Verum dico ypocras patet in his duobus hostendere quod solutio uentris iudicat iuuet omnia uulnera que sunt molestiora. Sed cum morbi non sint molesti et tamen morosi non tamen in omnibus non solum hec. Verum et omnis alius his tamen in omnibus molesti efficiuntur. Vno si membrum infirmum sit nobilissimum et molestissimum. Alio si passio sit pessima et maligna. Tercio si passio sit magna. hoc est magnum uulnus. Que tamen uerum ab ypocras dictum fuisse. Nam cum diceret uulnus capitis et uentris monstrauit nobilia et molesta membra. Nam per uentrem et superiora et inferiora debemus intelligere. Cum omnis concauitas que est inter collum et coxas diuidatur in duas magnas concauitates. quarum una pectus continetur. Alia uero pectoralis que uentris inferiora continetur. uel sifac. Sed cum uulnus quod penetrat usque in concauitatem pectoris aut in pellicula sine tenue in alias in firmo molestiam dat. et suspectum magis est si quecumque in secum incidat. Si est uulnus quod contingit concauitatem uel articulis cito deuenit ad pessimam molestiam. Suspectus medicus dubitabat in aliquis corporis contingit hoc cum comprimito uel uenas membrorum.

Hoc est studendum in consideranda uia earum. Cum in quocumque loco corporis coadunatur corde. neruis et uene. et paupertas carnis in eo sit et multa ossa. et uulnus sit in eo infirmum molestissimum. et suspectum adeo autem quod si fiat ei uigilie. dolor spasmus et alienatio. Sed si uulnus uectio est sinendum aut ligandum. conuenit ut fiat solo uentris et uomitu. maxime si uulnus magnum sit. Iterum uulnus de quo sumus suspecti quod uertatur ad sfigitudinem

palam intelligi quod magis est calidum. durum aqua se quamuis illud. Si est uulnus corrosiuum pessimum est. et causa eius sunt pessimi humores. Vulnera si que reputantur et dilatantur fiunt propter colericam materiam. et omnia diuturna uulnera non fiunt extra his prius. ypocras bene dixit cum parauit in his omnibus solutionem uentris fieri. Et dixit quod omnibus uulneribus conuenit erisipillam prodesse solutionem uentris. sed secundum loca que conueniunt uulneribus. Propterea non terminum sed diuersitatem et diuersas hominum in libro quem fecit de humoribus cum diceret. oportet ut extrahantur materias ad loca que sunt opposita locis unde fluunt. appellans ea antiqua (r. antifrasim) sunt. id est opposita contrariorum et ducentem materias a loco in quo fuerat ad aliud locum. ab uno scilicet latere ad aliud id est uena chatusim que dicitur portabilis mutatio. Iohannes nos in omni loco studium ita habere. Si enim materia adhuc fluat mittere ad opposita loca. Nam si uulnus est in superioribus. uenit inferius et solet purgare. Si uero inferius est superius educatur cum uomitu. Quod si materia non fluat sed consistit in membro. oportet cum inuentio purgari ab eo loco ad aliud uicinum illi. facilius enim est purgari ad loca uicina. Que disputatio non huic pertinet. Sed auctoritati humorum adque recte certum plane de ea disputaciones. Hic autem hostendam quod propter fortitudinem morbi suamque molestiam oportet nimium iuuentes portari in flobotomia et farmacia. ostendam quam quod ypocras debes certis plus terminum. Sed tamen ostendam omnes morbos quibus conueniunt. perscalariter tamen dicam de uulneribus quibus sunt faciendi. Verum de purgatione uentris sufficienter terminum. Et quod fortitudo in morbi et peior molestia consistit. aut quod membrum in est nobilissimum est et insuspirabile. Aut quod morbus maxime fortis est. aut quod pessimus et malignus. que tamen ab ypocras dicta sunt de purgatione uentris sapienter. Sed forsitan aliquis dicat est ypocras dixit solam uentris purgationem non alium nominauit flobotomiam. Sed non uerum quod ipse purgationem. breuiter tamen et cum nobis que uentris purgari necesse est. sic erat sua consuetudo. et ceterorum antiquorum. Quod intelligat si considerat uoluerit quare sua dicta cum dixisset secundum uulnus ceteris. excepto uulnere uentris oportet ut sanguinem suum multum aut modice emittat. nam si sanguis manauit uulnus et habundancia uulneris minoris erit tamen omnes. quibus placeat recordare eorum que dixit in quibusdam suis libris. Vulnera enim quod non solum sufficiat medico ne se assimulari et actiones sequi. Verum et oportet cum assimulari ad ea que per ipsam inuenire. prodest enim quod dicere certum est quod ypocras precepisset flobotomiam si magis uulneribus et fortibus nam si sanguis quod ab aliquo uulnere necesse fluere debet non fluat. oportet quod id quod minus est atque perficiat. Iterum dicit quod in uulnere uetusto sanguinem semper fluere conueniat. sed quod medicus arbitretur tempus suum esse sum

ab ipso vulnere sive accidentibus locis. ab utrisque
intenditur potius quam sanguinem minuere per se. nam
cum prius dixissem quod ab omni vulnere recenti sanguinem
oportebat fluere non vetusto sordidissimo vulnere
quod solum in recentibus hoc percepissem. ¶ Igitur quod dixi
cum ab eo quod omnis materia ad locum vulneratum de-
fluit. omnis ut de loco ad locum oppositum moveatur.
¶ Et si fixa est in ipso loco vel ab eo cum pungendi
vel adiuvanda loca. palam igitur est facile posse tantum
diminuitur sanguinis secundum hanc rem. unde omnes nos sa-
guine accedentes loca infirmi vulneris accedentem in
tio. novissime ambo vulnerato. ¶ Nam si inten-
datur fluxus quod ipso per se pungendi materia quod habun-
dat insinuabitur et quod alium sanguinem extrahere debeas
et alium aliam non cuiuscumque generis fit. ¶ Sed sciendum quod
nullum horum quod dixi prius in hoc vulnere in eo quod
vulnera sunt. cum sit necessaria eorum quod cum vulneribus
assunt. vel male materie. plenitudinis. calorum a
parum et filium. ¶ Preter alia accidentia quod consocia
dum sunt nobis signetur. sicut et magis vulnera quod omnia
in parte tantum dicta sunt. ¶ Sed de magnitudine et mole
stia morbi quod sit signetur operandi nullam mira
cum sit. in his maxima demonstrantur fit dum
aeterni. non est ibi primum non cum quo curationem per-
venit est vulneribus demonstrare. ¶ Quantum tamen de-
bitus necesse est hic dicta ipsorum particula ostendi. Capitulum

A. in quo docet curare solutionem
[C]ontinuitatis tantum dicitur sic continuitas per sensibilitatem membrorum
[c]onfiguribus quod de magnitudine et operationem membrorum
morbi consideratur et debitus quod sumuntur ab etate
et cautionibus humorum et mutationibus eorum. ad huius
continuitatem de illis quod quantum infirmorum membrorum modo
sunt hoc est non dixi non illa signetur quod sumuntur in-
venitur membris vel sine complexione et alia. ¶ Signetur autem
quod sumuntur a complexione membrorum. tractantur iuvamento
et sensu non dicam ostendi. unde continuum hoc sufficiat pro se-
cundum de eis disputatio. ¶ Dico ergo quod membrum sen-
sibilium oportebat curationem esse eis quod valde sunt re-
mota ab accidente doloris. Sed in quibusdam libris meis
dixi eam quod dolorem non fiat. sed doloris mitiga-
tiva sunt. ¶ Quia vero que continuus sensus existunt
plurimum fortem vulnere dicere. si morbo conveniat. ¶ Cor
vero membrorum que nobilissima sunt. omnes ut cum cisto-
dium vocantur sicut pluries dicitur in tractatu calorum
comparatum. ¶ Quod si membrum insensibile fuerit potentem
mollitiva exhibere. de quibus pluries infirmo
disputatio. ¶ Hic autem secunda particula finienda
est. ¶ Volo tamen dicere signetur que sumuntur a compositione
membrorum et eorum curatione. dico quod si nulli membrorum est
tur. nec que infirmo dabitur insimul accipiatur
sed autem in membro paulatim et diversis temporibus sumatur.
¶ Cor est vero nimia non continuum nec. Quoque omnes magis [illegible]

est viscosa et cessa quod sumuntur assiu opportet scientie
quod cum magis sit vena cui parte. necesse est ut ige-
nium vulnere est viscosa ut in eo amara valeant.
¶ Vulnus autem si fit de ossibus intestinis. sed supplementum ar-
guitur sicut omnes experiunt quod plurimum hoc intestinum fuit
anotomia. ¶ Quod autem contingit in talibus non conve-
nit continuo per se. eo quod adeo sunt a superiori per-
remota sed ad modum ab infimis. ¶ Et sicut in
hec interiora vel infima sunt vulnerata ostendere
cum vulnere talium enim convenit quod sunt similia et assueta.
¶ In vulneribus cum exterioribus plurimum dicere ea quibus
non sunt assueta sed cum eis quedam habent similitudinem sicut
est erugo eris. ees ustum. antimonia. sanguinis dra-
conis et sarcocolla. hoc est vero conveniunt vulneribus que sunt
in interioribus viscerum. quorum vulnere notatur in tertia particula
libri complexionum ostendi. et in libro simplicium medicinarum.
¶ Cibaria ergo necesse est ut sint stiptica si voluimus
viscosa continuare et solidare vulnera interiora
Si autem mundificanda necesse fit. dabimus ea quod parum
sit collativa. nescio tamen quod horum melius sit vel
le non contra. ¶ Per se vero cibaria stiptica omnibus
nota sunt. Stiptica autem intendo ea quod stringunt
sed ponentia sunt ea que valde constipant. ¶ Medicinas igitur inte-
riora vulnera iuvantur prosullum nominatum crus-
tum proquostidi. balaustia. galla. cortex malorum
granatorum. terra sigillata. semen vel lutum stellarum
sive sumac. aqua ro. acacia et silia. ¶ Hec omnia
sunt iuvativa vulnerum que sunt in interiore per-
sullum nominatum. ¶ Quod si eam dare est aquam in qua coctam
sit stipticum. sicut cocta mirti arboris. mastices
lupuli. et similia mites vires aut autem est corpori-
bus stipticis. ¶ Et omnes tradere unum dum applica
bitur est. in alio vero quod non. ¶ Quod si quis prius de-
cocta temperant et miscuit est cras dragantum. et cum ma-
ria si vulnus intestinum necesse medicari. ¶ Et si
vulnus interius sit in gula aut in brachiis omnes de his gar-
garisma sit. ¶ Si autem in omnibus pulmonis
infirmus supinus iaceat. et medicinas in ore teneat. et lace-
res gule latos dimittat. Sed hoc fecerit aliquam per
ipsius vulnera ad canales pulmonis defluet. ¶ Testi-
ficatur hoc eo quod in fauce quedam fluunt ad pulmonem
quam defundendo. unde sic necesse est ut non ultra quan-
titatis debet ad pulmonem descendere quam facit tussim
et quam nodum. sicut in infirmitate ad eum inspice ve-
ne ad pulmonem extra nullam descendere. Nam si pu-
latim humor ad eum defluit velud aqua suaviter per
superficiem mensure non facit nodum. Si autem pervenit ad ca-
nalem spiritus ei obviat et facit tussim et quam nodum.
Que omnia non sumuntur non complexione et curatione membrorum.
Sed si melius visceribus vulnere pulmonis et prodest
quod sibi sola stiptica dabimus moram faciat in isto
in potenti permaneret. melius est iuvat aliquando modo

eo quod non nocet vulneribus. ¶ Et si vulneri sit
in renibus vel vesica med(icina) est corrosiva [illegible] in
servus est et eo quod urinam provocat. ¶ Scias si vul
neratur vulnus ab exitu ipsius cum acte urina
uit. certum. quod ubique palam potest cognosci et amenitas
non dicatur quod plane de illis fuit illis viciorum in
bo.rum. ¶ Dico tamen quod proposito et certo vulnerum
signaret et ea quod supra dixi et alia multa. ¶ Nam
ligare vulnus vulneratum prout oportet non potest cognosci. non autem quando vulnus aut est certum. aut exitus

¶ Scilicet cavale artis in ano multa non potest in
exitu et vente urine. quod alii noluerunt artificiare
vesicam pungendam. ¶ Illa vero argalia que ca
rativus vocatur quod fiat eos [illegible] quod stringit
rationem habet non potest ab aliquo sani non sciat exitus
et certus vesice quomodo sit. ¶ Palam est ergo quod vulnus
in fistulam ostendit nobis quando curare determi.
Fistula vero que fit in carne in medio lacerto existente
multis modis figuratur. quam a sua compositione oste
dit vulnus in concavitate eorum esse. unde demonstrat
nobis vero causas in hiis fluere vite. quod fit in illis quam
visu comprehendunt. atque necesse sanguis fluxus ma
nat de fistula vene et claudit et claudit istam
cum. et alia est fistula cuius constrictio accidit. sicut
vite et multiplex que nimis est post accidentium
fit sed nimis morborum de quibus intrari calorum
apertam disputabo. ¶ Nam fortiora conveniunt
vulneribus interioribus quam eis que extra sunt. ne
vite illorum antiquam adeo vicinat desiccat. unde
deterium eam adeo confortare quod in via non prohibit desi
care. ¶ Secundum sanguis qui de suo loco egreditur
et cum coadunatur ipsam intentio iudicat ut putre
gere. ¶ Propter non necessaria est de vite calefactiva
ut absolute exsiccet parum desiccativa. ¶ Nam
similiter sit desiccativa ab unaquaque de magis desic
cabit quam parum desiccativa. Preterea tamen vulneribus in dua
bus et perficabit. de quibus plane in alio loco
dicam. ¶ Sed vite quod huc fiat et calefacere quemad
modum lenificativa vocatur et ea quod aliquantulum per venit
siccativa medicatur sanguinem de loco exeuntem
et iunctam cum permanentem et confortabis tamen ea sine
que locus remotus est. ¶ Et ventosa iuvat in hoc
loco quod medicina ventosas ad hoc invenerunt ut sit
istrum extrahendi ea quae non fluunt ex dua non cum
quadam virtute. ¶ Cumque sanguis infra cutem con
stetur dissolvatur. tunc necesse est constrictiva et forti
oribus desiccativis. et dabis omnia quae sanas et solidativa
et cicatrizativa. ¶ Si autem sanguis ille cito dissolvitur
cito solidabitur et cicatrizabitur. Si vero non et moretur
et diu exsistat vulnera putrefactio in ipsa continuis
sanie generabitur et iuncta labia fiunt manifesta cum
habet solidam. propter hoc sit declinus quam fuerit. nam

bus istrum ex modico fuerit acus vel acupulo
sicut excaluerit. forti labore et motu illi
vulneri adeo quod fuerit incutiente. Nam labra vul
neris non fuerint solidata. sed unum alteri appropin
quabit sine manifesto sine. idcirco exitus quibus
separantur et spatium exhinc vulneribus repletur. ¶ Eo
quod aliud arbitrium in hiis non quod sanguis de suo loco
egrediatur semper et iungit cum coadunetur sic pus
erat de fistula eam. sed tamen quod non fluit
subtilis sanies est. illud vero sanguis est. propter hoc
istud levius illo potest dissolvi. ¶ Et est causa
ea que autem vulnerum conveniunt in presenti parti
cula dixi. sed ut hanc particulam in hoc loco fini
amus.

¶ Hic explicat quartus liber de sanitatis inge
nio deo gratias.

Incipit liber quintus. Capitulum primum in quo epilogat ea que in duabus particulis dixerat.

Dictum est in duabus particulis precedentibus
vulnera non posse sanari per quod oportet non
primum elementa et fundamenta quibus
nihil illa constituta sunt investiga
re. nam non hec prendit in nullum morbum artificia
liter curari potest. nonstravi et quod nullus eorum qui
de secta thessali sunt in curando quibus morbum ar
tificialiter valeat. nam omnes antiqui medici precep
perunt vulnera diversorum locorum esse curanda dili
gentes medicaminibus. sed canentes. propter diuturnam
assuefactionem quam de experimentorum inventione ha
buerunt. sed secta thesali est peritissimum sit. dicit
quod cum vulnus in quacumque eorum loco sit. uno medica
mine sit curandum. dicitur est omnia vulnera concava
nam carnem replere debere et equalia esse cicatrizandi
et carnem superfluam humoribus incisivam prius atque
novis et sanguineis et vulneribus solidata appo
ni. scias namque artificialiter medicis curatoris. sed
non credunt ex ignorantia quod in hiis scientia est vul
neris contrarietates habent. nullus et ignorat talia
vulneribus esse necessaria. ¶ Unde quando cavo in vul
neribus convenit sit generandi et equalia vulnera
sit cicatrizandi et quando certa fiat vulgus inge
nium est eo quod hec scientia medicos preterit. aut ea cum
experimento vel non vel cum utroque considerantibus modo
oportet me iterum de vulneribus disputare. ¶ Dico
quod ante fuisse ostensum quod omnibus vulneribus desicca
tiva conveniat. sed tamen si fuit concava unum quam in
aliis vulneribus desiccativum sit applicandum. necesse
est tamen ea esse mundificativa. ¶ Et vero quod solum
in solidam oportet multum desiccativam medicinam mundifi
cationis et parum superfluitatis habita conveniunt.
¶ Que autem fuit cicatrizanda superficies et desiccativus
et oportet humiditatibus quibus carne superfluitas caninis

ade. iudicatiua et cã sua s. induãdi que ue(r)e esse ẽ. s. tr cãli et sica. ¶ Qz si al' ẽ ulcib' morbz ex talit añatois icõ. ab ex tñali ipi morbi uiã icipienda ẽ. ut exea quãdo ictõe ñtlar rez sb ueñdaz pateat. ũ. q. si uulñ nisi ẽ putridũ ex pdicta ita idicat ue q putridũ ẽ mundificet. ñu uero nõstrat q o mi mundificatiuũ ẽ. uulñe uo nisi huuatus huic oẽ ue nisi ẽẽ desiccatiũ. i. tñ ut sue spũe ñe qratiue ũ admittat. nã ũ quãt cicatrizari ue desiccatiõ sup'ae ẽ induãd' ũ at. cũ restauranda ẽ mũdificatiuũ desiccatiuũ oẽ sic, ut cetis itelligend' ẽ. ¶ Qz si cũ ulcus mala cõplẽ huerit ptũr cã cuid oz. uã si i caliditatẽ uisa fuerit huiet. si uo i frigiditatẽ desiccet. si aũt icalesc. ul' humte. refrigetur ul' calefiat. eaqz cõplãs huic cõpõitas uẽ qz cõpõita cõstituẽda ẽ que sit opposita illis duab' cõplexiõibus que illi nectãt fiẽ oibz q ẽẽ uãz sunt dũ ũ p sunt i sua uiã redire ũ p ea que uicatib' coniũcta sunt. ¶ Itẽ uestigand' ẽ ut mala cõplo h sit i toto cõr au i quodã mẽbro. et an nocuitũ sit illi mẽbro p colligãtiã quã ptinet id q ag. oz cuiati. dein effici ẽ i uicalitẽ. h ẽ necessaz ẽ. ¶ Itẽ ostẽdi q quedã significatões cũ ulcib; õsideranda sunt. et alie cũ mẽbro uulñato. licet uulñ sit quãd ẽẽ uãz mostrãtur tñ q opp' filis existat. mẽbro ẽ sicco sicior uẽ cõueit. aũ uini sicca si mini sicci fuit. sili intelligend' ẽ si calid' ul' frid' extitit. ¶ Itẽ oz nos iuestigare que ex mẽb' sit nobilia et q ignobilia que qz sesibilia et q mini sesibilia. q oiuz i speciali particla itencãe s fca. ¶ Restat igit nũc ut d' uicere separatẽ q residuũ ẽ dicãt.

Dico g q separaõ uicere ũ ẽ soluĩ in simplicib; mẽbris s. et in cõpõitis mẽbris efficiat q a sunt p'stina sua significatões que i sillib; õsideranç. alie sunt q hec q de cõpõitis mẽbris produxit. q p sing' mede doctriña ppositis p mutatiue notaciã hz et utruqz significatõnũ ẽ bñ cogitare nãz simplicia et cõpõitaz. ¶ Scita at arbitratã redo filij solas significatões q a cõpõitis mẽbris hnt agsãt id arco nulla ciui di significatões cũ ulc' callis. fris. huidis. siccis. p sunt hc. ¶ Itẽ i sciã mẽbroz p cõpõitõz nobilitatẽ et sensus errorẽ i cauere. q potis cogitare cũ ab i uestigãdis ulcib' exõdui icapienus. At qui intẽtio mea i hus ulcib; extitit q sunt i cãnosis mẽbris necẽ ẽ ut de ulcib; uenaz arteriaz i uioz et oiuz ulceraz disputatiõe

et ulli de eis q sunt i oibz ulcib' cõpõitis. ¶ Dico g si scidat uena pulsatilis huius. seu ñ necẽ sanguis ul' tñs fluit. s si uulñ i uena ñ pulsatile fiet difficile solidabile. s at i pulsatile ñ solũ dũc solidat s et incurabil' est sic dicãt qdã medici. Jõqz de unoqz hoz sigillatĩ disputabo. pus tñ dicãd' de fluxu sanguinis pter cõlitate soluẽte. ¶ Qz tñ cũ sanguis quãqz fluat eo q hora uenaz ẽ apta ul' q desudat. et cũa coz cõi ẽ et ũlum est ut h dicãt quis uideat hc ẽẽ morb' alic' speci. ¶ Sanguis ẽ deuenis et arteriis egreditur. aũ q ex finitates eaz apiũt. aũ q pellicle eaz scidũt. aũ q desudat sanguinẽ. ¶ Pellicle at scidunt ul' p icisiões ul' p fricatiõas ul' ip ustura. ul' p filtras. ¶ Extrema apiũt aũ p uenaz desiccatõz. aũ q multus sanguis subito ad ea manauit aũ q ad acutũ ex eius ea tãgeat. ¶ Sanguis at ab eis desudando emittit p raritatẽ suarũ pellicllaz et sanguis subtilitatẽ et aliũ q hora sb tiliũ uenaz. ¶ Tũ oz nos d unaqz eaz passiõnũ sigillatĩ disputatiõe icõand' ẽ tñ de fissura pellicllaz uene. ¶ Dico g q puatõis ẽẽ aliquid acutũ et de ex pulsiõe aliqd durũ et pondosũ ex ruptiõaz ẽẽ p aliqd cũ q extẽdat q multis modis fit. aũ ẽ fit p nimiũ et fortẽ laborẽ ul' p multitudinẽ huioz uenã ul' q post pari ocultatũ. ul' p casũ d alto loco ul' p aliq cor durũ cõgne sup eas ictũ necẽ. nã si hi mõi cõr sup uenas ianuãs aũ paz sanguis et spc huit accidit frãgeret eas q si plene extitit scidunt pus q cõtusio i eas fiat. ¶ Qz potis uidẽ i uitr et uessica dũ plena i ẽra mittitur ul' cũ lapide pcucuit q ẽ cõtingit ex lapide uitri id cõr i ẽm cadit fiet. silr q uena i plone. ex mag et alta uoc' cũ efficie rũpit. ñ fit p q ñ q forte oppatiõ opat ẽ silr. si aliq pond' gñe i collo firmet aũ si qdã gñe ad eũ leuet. ul' si flatũ diu retineat. aũ si fortis fiat ascẽsus uene cũ hoz uero scidet. huc ẽ oibz mostrat nimia i uenz fi' ex tusio sic acute ẽ a fiune nimis descẽdit. ¶ Itẽ uenã q aplius cap ñ pot uero ẽpar magis si cũ huc fuit uictoritas. sic uide ut i uitr q mustũ ẽ pleu. ut ẽ undiqz extẽsus nimiũ musto bullite uero aplius extẽdi ñ pot ũ crepat. Quod si hic ẽpata

Cap. 3. i quo docet resistere fluxui sanguinis.

fuit p uocẽ ul' cũ ã p cõtusiões cũ ẽ ablata ẽ. s at p plenitudinẽ p ẽ do si plenitudo fuit ẽpata si ñ cessat. ¶ Tũ festinãd' ẽ in pugnãda sanguinis multitudinẽ. deinde fluxu sanguinis retento ulnũ incicatũ. ca g ẽ ñ existere icapiam fluxu resistere deinde ulnus curare. ¶ Sanguis at retinetur si generabili q

No q'lr uena ep'at

[illegible] ... calida ... ad locum ... sicut ventosa ... per viam dissolutionis ... materia ... illi opposito ... movendi illam materiam ad locum illa oppositum ... movet materiam ad locum oppositum locis ... ut sit ... ab oppositis locis ad locum ... supplet ... in loco opposito loco non manet materia ... [illegible]

recipiunt opilentur et extrema vene coniungantur et sanguis ab ea ad alia membra dirigatur. quia si sanguinis fluxus secundum motum permaneat, movetur ex eo plus quam possit restringi. vulnus autem coniungitur si remote vulneris extremitates coniungantur aut si locus est spatiosus opilentur.

Extrema autem coniunguntur cum manu aut ligamento si in manifesto fuerint. Et cum sutura et similibus. Crebri autem quod est in arteria vel vena non per se fit sicut quidam arbitrantur eorum qui dicunt nulla significatione apposito [illegible] vulneri oportere. Et vulneri opilatur cum grosso sanguine dum in vulnere coagulatur. quod licet extrinsecus super appositum vel inducto fiet etiam vulneris exsiccans, et quod est calida et caustica, licinium quod et viscosa et glutinosa. Et frigidum est extrinsecus in vulnere fiat aut est in certione igitur aut cum aliquod est virtutis constrictive, aut quod est ibi vulneris aditum opilabat. Hec sunt cause omnes quibus vulnera clauduntur.

Fluxus autem a loco sibi ad alia membra duobus modis derivatur: quorum unus dicitur revulsio id est mutatio pugnationis. alter vero nominatur antiperistasis id est per oppositum pugnatio quam ab ypocrate in vena [illegible] est ut fiat omni nimio fluxui uniuscuiusque sit sanguinare unum. Et primum derivationis modus id est mutatio fluxus fiat ad vicina loca, alter vero fiat ad opposita. Verbi gratia si sanguis ab hore fluat, mutandus est ad locum vicinum sicut narium. si autem ad opposita mutari convenit fiet ad inferiorem partem. Et si sanguis ab ano excernit, trahatur ad mamillas vel ad superiora membra attrahetur. Et quia vena per se fit ... ypocras. si mulieri vomat sanguinem menstruis superveniemtibus, non erit ... dum nimis menstrua habundaverint, aut diminuta sanguis vel menstrua excitentur aut ab inferiori ad superiora derivare potuerit magnam ventosam sub mamillis quod ab ypocrate inventum est. Similiter sanguine de naribus multo exeunte ventosa in latere inducenda est. Et tamen si fluxus de nare dextra manaverit ponenda est super epar. si vero de sinistra super splenem inducatur. Si autem de utraque, et epar et splene magis ventose imponantur. Et si ergo non dum desierit, vel ... custodiatur sanguis minuatur de vena brachii quod narium sanguis exeundi oppositum est. sanguis tamen paulatim extrahatur de naribus vel de ... fortitudine infirmantis.

Similiter est faciendus in omni materia ... loca fluente mutanda est vel ad vicina vel ad opposita loca. Et similiter dico materiam ad ventrem defluentem et egestionibus exeuntem ad vesicam vel ad menstrualem mutandam esse. Similiter quod per ... vel menstrua egeritur ad intestina movenda est. Et si in ad aures vel ad oculos aut in superiores partes convenit, id est mutare ad nares et est mutabilis pugnatio purgare.

Opposita vero derivatio sic efficiatur. si materia ... descendat ad superiorem partem trahatur et cetera. si autem ad dextram moveatur ad sinistram et cetera. Et de inferioribus ad superiora et ab exterioribus ad interiora. Et sic ...

si calidissima unde in locis non manans [illegible] ... aut quibus fortia ligamina ... movendi materiam ad opposita loca. Similiter si via locorum oppositorum aperiatur cum quibus virtutis medicina in libro que de medicinis ... scripta sunt, et tamen libro de omnibus que fluunt titulo. Sanguinis tamen fluxu disputationem terminando.

Dico ergo quod in quibus ora fissure contineri vulnera sit ligamina medicinis quibus vene per quas sanguis exit sit ligande sunt. digito quibus venas substinet et ligaminum in toto vulnere fissure constringat. si tamen licet istud ligamen non sit velud id quod venas claudit iungit tamen utrasque extremitates fissure eorum et quod super os est. Et quoque dictum istud est unum ex constringentibus sanguinem.

Post hec et omnibus non fissura sit oportunam competentem ... duplicatur medicinis ut dolor non generetur. alio ut os fissure superioris constrictum valeat. quia si ultra fissura [illegible] sit aut dolorem habet sanguis quoque ipse iam cessato et constricto manabit unum oportet ut hec duo in memoria habeas.

Et si sanguinem propter paululum ab aliquo vulnere fluentem medicus coquens est fissa, pro digitis in loco in loco fissure ponendus est. deinde paulatim cum est digitis constringere, sic ut medicus doloris inferius prohibeat ... quia fluxus cessabit, et quod ... stricto postquam illi sanguinis coagulabitur et dura efficiatur vena oppilatur.

Et si vena que fissa est vulnere in interioribus sit oportet ut eius consideratio loci eius et quantitatis magnitudinis sit et utrum pulsum habeat. Non nequibus certificantis elleva cum est vicino et contrahatur paululum. unum si sanguis propter vene tortuosum restringi indiget et vena non sit ex pulsantibus poteris sanguinem absque ligamine retinere et quibusdam medicinis sanguinem stringentibus quibus laudabilior est viscosa et coagulativa et conglutinativa sicut gummi ... et subtilissimum pulverem molendini ... et similia. si autem fissura fuerit in vena pulsante sanguis non poterit constringi nisi duobus modis aut forti ligamento aut est incisione vena per medium separantur.

Et aliter cohibet nos ligare venas licet non sit pulsans similiter sua sit. Et plurimum per latitudinem eius in adiungere quod faciendum est vena non pulsans medicis ab inferioribus tetto [?] que venis ascendit et magis per stricta loca. Et cum est in nobilissimo membro vena sit per medium incidatur unaquaque per incisa contingatur et desiccetur et ... quod sic eius est cohoperiatur quatenus fluxus constringatur.

Tonum est tamen ut partes incise ligentur licet modo vena ligetur in duobus locis aliquod spatium habentibus. deinde spatium in abscidatur. licet tamen faciendum sit in fundamento vene fundamentum autem ... cum parte que sit ex ... id est in inferiori parte colli et superiori parte manuum ... de filii in certis aliis locis est faciendus per anothomie

indicato consequitur. Secta tamen thesilii non credendum mo-
tionem. **Capitulum x. in quo agitur de regimine ani post restrictionem fluxus.**

Quamvis talia fecerimus cito sudat et
talia in gubernatione ani superius tamen quam ligatur
accidit. Alii non cito festinaverunt nasci in lo-
cum fluxus in primis quedam in eo in narrationis
spacio remaneret quedam passio fiet alia et alia que
precedent in apparitionibus. Alii vero dicunt quod tumor sanguinis
quando tumor est in mollis tamen quia cedit et sanguine ple-
nus vero dum ligaturis sanguis cessat. Dum autem solutus
fuerit tumor fluet. Consilium est igitur ut post predictam me-
dicinam opilativam et inviscativam quod in quo incidit et cau-
tus fuerit. Hoc est cura ano gravat in vulnere et est
preter ullam molestiam sed medicina dubia est ne cor-
ticibus quibus vero cadentibus sanguinis fluxus rede-
at. Laudabilior tamen in hiis omnibus medicamentis est illa
quam operavi in sanguine de pilis leporis et fluente vel cum
candidi pulveris consolide et aloes mediique pluri-
mum et albumine ovi temperata donec ad mellis
spissitudinem veniat et intincte lepore in co-
ta super vulnus imponatur. Caveas tamen ut vulnere quantum
tantum fit. Dum ligamentum aufertur vel quando
in loco vulneris renovatur et sic vulnus in manu
neque inducatur. Post tamen in locis quibus fit pro fra-
ctura est. Vade in totum locum per pellicula attrahe fit.
Post autem tres dies solvatur quia si vulnus vulneris videtur
esse conglutinatum ne moveatur. Sed de cetero
superinducatur conglutinatum. Quantum inducat est quod
inducta cum quod congellata est sufficiat. Tunc secundo
ligaturis cum quod si vulnus in tertio die per se ipsum cadat
inquire cum digito ut in eo sit cervix aliquid accidit
medicina in virtute est. Et hoc faciendo cum cura gravari
studeat. Tamen ut vulnus vulneratum taliter aperiatur
ut vulnus semper simul sit ita tamen ut dolorem non ge-
neret. Attamen et adeo sanguinis fluxus efficacius
vel apium sic ad dolorem. Vero hanc medicine diversificac-
tio. Nam alii pono partem unam aloes et duas thu-
ris. Alii equale pondus aliqualiter tamen plus de thure
et alii vice thuris pono plures et corticem et
cum cortices superiores sint thure. Thus tamen me-
lius est in solidando et inviscando sed cum cortices est duri-
oribus magis aloes pondus inducat quod thuris in mo-
llioribus vero contra. Hoc tamen una est in scissione quam
est supra caro. Unum est ut vulnus in scissura et opilatu-
um facere elige thus gummosum et album quod
non frangitur cum dentibus comprimitur sed conglutinatur
ut sic mastix quod parum patiatur. Si de cortinis
medicamentis tamen non possumus facere quod alii particula-
ria in hiis de quibus disputavimus in te statim
nam si de solis vulneribus disputabimus clare dispu-
tationis doctrina intollerabilis erit. Vero de hac medicina
ideo plures disputavi quam meliorem inveneris vel

lateris potuimus invenire quod si meliorem aliquis inven-
erit. Ideoque cum ea sanguinem depellat vel tenebris fluentem
semper curavi et eum qui in multis collis fluebat
illum et quando similibus egrediebatur nullum in eis li-
gamentum imponens. Caveas tamen ut non festines ad hanc
medicinam sine medicina faciunt stulti. Sed primo digito
in vulnere in vulnerato comprimatur. Deinde cum altera manu medicina
imponatur ligans eum a superiori descendens usque in fron-
tem ab inferiori usque superius. Sic facis in manibus et pedibus
ligamentum non des dura nec usque nimium vene quam sanguis
prohibet. Item sunt alia medicamina inviscativa
nullum nocumentum inferentia illa tamen carnem corro-
dunt velud illa. In tertio est nimium ut cito plus quam
medicine cortices generetur. Fortior vero quam cortices faciunt
nullam animam generabunt cuique cortices cadentes fluxus
sanguinis maior quam fuerat consistet quia cortices illi
non sunt nisi quedam corruptio quam super venam [prius positam] et usque illam quam [in medio]
incisa sunt. Sic caro est igitur extinguere ea non dum coctam
existente. Ideoque cum caro vulneratur est medicina minuatur sed quan-
titate illorum corticum locum quorundam iuvatur est unum pli-
num contingit. In cessabili fluxus sanguinis corticibus iudi-
ci abscissis. Ad quam artificialem vult operari
primum omnia sanguinis fluxus sedativa inquirat deinde eligat
ea quem sciunt et preter ullam molestiam sanguinem constringunt.
Reliqua vero quedam necessitate coactus in hiis operetur quibus necessaria
sint. Vero igitur locum in quo coacta res in cessivum vel ig-
nivam non dum sanguis exiat per corrosivum vel putrefactivum
unum cum totum membrum in quo putrefactio est incidatur
utile est ut incidatur est igitur autem cum incisiva medicina per
in venis et nervis et passione coacta est medicina incisiva vel corro-
sivum eo quod putredo in hiis locis festinat et eam quia
calor in eis vitalis deficiat et sunt nec superfluitates con-
venientes. Incisiva tamen medicina non solum absolute sit
calida. Bonum enim est ut sit septica sic est calcatorios
in toto calefaciat. Hec et alia medicamenta et alia non. Con-
sidera quod sit excellenter una fortior ceteris est non tamen septice
est. Unum cortices quas generat super vulnus cito cadet. Illi
vero quas illa quam generat morantur super vulnus inviscati ideo
laudabiliora. Corticibus enim super ora vulneris mo-
rantibus caro festinabit prius quam cadat. Ideo ne fe-
stines eos auferre eo quod dubium est ne sanguis fluxus
ipsis autem tempore ablatis repetatur. Non debetis se mo-
veri non in illis locis in quibus necesse est ignem per corpus pu-
dende apponi. Quia passiones omnes medicina nocivi
reperiendo in adventis imaginum tamen quam alia res nocivi hec
in posterum. Et non quia ab infirmis nobis reddidi tamen sic
ad sanam. Sed hoc nocivum ab inseparabili superatum est accide-
ntium et solum ab eis morbi. **Capitulum xi. in quo docet specificationem curationis de fluxu sanguinis per fissuram et pro quo fluxus de ad exteriora et post ad interiora.**

Verum omnia medicamina hic tradita deo sunt vulneribus
que de simplicibus et compositis medicamentis intitulavi
hec autem non artificialis curationis et notitia ostendam per

capitulum capitulum.

Nota de medicinis sanativis constrictivis.

Nota quod ficus consolide et sic sileat medicamentum fit posse ligatum in loco.

Nota quibus generat adeo apud dolorem.

Item quod loco quod sicut thure.

Nota quod anus putredo fit calida ... de ... tempore.

Nota quod in toto non est calidum.

fiet posterum

In ... quod docet specificationem curationis de fluxu sanguinis per fissuram et pro quo fluxus est ad exteriora et post ad interiora.

quia extiorem sanguis fluxum restringere valeas. dum inutiorem fluxus industria demonstrabo. ¶ Dico ergo sanguinem venene non posse constringi vel aut nisi ad eum venientem cessat. ¶ Aut fixure vene claudantur aut aperiantur. aut vena cessat et fixura claudatur. ¶ Fluxus autem materie cessat aut veniente sincopi. aut cum ad opposita loca currit. aut cum de uno loco ad aliud mutatur. aut cum toto corpore refrigerato mag nisi fixure. unde per hanc viam sanguis una potentia aqua restringitur. ¶ Sicut si aceto mixto fixura infundatur. vel ex aqua frigida aut potu vino omnibus et stipticis et refrigerantibus. ¶ Item fixura oppilatur aut per se est per quod constringitur. aut est fixura corru gata. aut cum refrigeratur. aut cum constringitur constrin gitur. ligamen autem aliud fit in eo nisi fixure. aut in fi xura sola. ¶ Oppilatur fixura autem ex aliquo exti orum aut exterioris. interior sicut sanguinis in celo ore coa gulato. exterior sicut ex vello leporino lana li canio et spongia atque anticalis sup vulnu exsiste tibus. ac medicinis viscosis et oppilativis. sicut aliquam oppila ex aliqua parte sui vulneri que quidem frater deceas su glante in precedentibus ostendi. ¶ In sanguine vero deri tionem vena manante est ex nullo horum supradicto rum fluere valeant. Ex sanguine vel ad opposita lo ca vel de loco in locum se moventem et cum his potentibus viscosis et oppilativis constringi. atque medicine stipticas et refrigerantes. ¶ Preter hec autem investigandum dum sorum vulnerum quantitatem quod ex hoc vias alia in vulva facienda est virgulia. et alia in vesica et alia in est sue intestinis. in vulva est facienda virgula est medicine et quiescentibus. in vesica vero cum ea virgula quo cant cavatis et medicine forathera largum fit. et intro sanguis ab his locis foratur fluit. unde per continuam moram sui exitus molestiam infert. quidam est multe fluxus sanguinis. iiii. diebus morabatur et nul la quidem medicine potuit constringi. et cum vivi ceno cum succo arnoglosse et fluxus cessavit. huius est sue sanguinis valeat per rosuram exeuntem. consuetudo tamen meo est miscere in succo hanc passionem dando aliquas medicine fortiores. alii unam. alii aliam. et per quod exnoti tia passionis tendo. vel semper aut vitas ante pas sionis cognitionem hanc viam est facile leniens videantur. Verbi gratia si sanguis fluat de vesica vel intestinis quan titate ipsi fluxus considerandi et totam passionis quantitatem. Nam si fluxus sit exilissima magne vene et forte eam vene est ut curet stiptic medicine. sicut ba laustia. hypoquistidos. sumach. succo acharum. mirre. acatia. galla. in natura. et corticibus mu lorum granatorum. si autem de prima vena fuit et sanguis pul monem exeat constringatur ex plurimis et ut lutum. terra sigillata. fructibus cupressi. terra sigillata. fructibus cipti ace dibus capsuli. spine. cornu cervi. candicis et silicibus. hoc omnia convenit cum

mino stiptico et nigro. quo non inveto cum succo arnoglosse unde solat cum hoc sit opportuna. ex non vo las ex eius mutates morum. lupuli et huiusmodi. de arbo ris masticis et lupuli quod dilatantur sicut arbores. vel et dico quod fructus eorum mutates et froides stip ticarum arborum quantitatem. sicut aqua in qua decoquu tur stiptica mala et mala cotonia vel mirtilli vel nespila.

Ca^m vii^m. in quo docet curare fluxum sanguinis per rosuram et desudationem.

Si autem fluxus sanguinis sit gravis per rosuram et desudationem. Per rosuram in quolibet membro non autem foras sed pul pulatam exeat. unde omnis dum causas autem dum ad verbi. et fortio rem flue ille est rosuram facere emungere. sed tamen non hanc negligentiam in studio totam dico. nam si fluxus foras sit stiptica consilia danda sunt et causas predic tas et suas curationibus superius nominatis. ¶ Ex autem sup membrum de quo fluxus sit extimus apponitur. vel cum refrigerativis sicut. vel stipticis exsistens absolu te non laudo sicut quidam medici faciunt in hoc loco ex vitentes. cum alia vero medicinis corporis sit eo quod sang ne ad interiora corporis remittatur et interiora venarum repleatur. ¶ Quosdam enim homines novi sanguinem explere exte rioribus emittentes quod cum corpore propria sunt insectionum nimium non leviores incurrerent. sicut quidam alii sto sibi refrigerando nimis levi sunt. sic et sanguine dum ea fluente corporis in statum inferiorem vocatur. propter hoc predico et ut in fixuris evidentia fluxus sanguinis non in undestruite. non in omnia quidem sed mutato iam sa guine de loco ad locum. Verbi gratia si sanguis fluit de na ribus primus minuere venas sic dixi et sicut semel manus et pedes exprimis eas et ligans. deinde ventosa clare ponas. post hoc non festines medicine. sic forte re pente in parte non prius sanguis ad opposita loca vertas est ventosa in puppi capitis imponi. sanguis enim a naribus fluens duobus modis ad opposita loca mutatur. uno si attrahatur a toto corpore ad inferiora aliquando. sic mu tetur ad puppim naribus enim sit superius et loco corpo ris anterioris parte unde est quod sunt opposita et superiora eo quod in anteriori loco sunt. ¶ Passio vero que vocatur desudatio sanguinis palam intelligitur quod sui et stipticas medicine indiget quod si sbultus sanguis cum est sic currere cum ipsis sanguine quo fiat dum suum. ¶ Precitor ergo ad sanandum passionis supradicte notitiam. ¶ Dico ergo si vulva sit in venis non pulsatilibus que sunt exterius venae est curatur et est medicine que mulieribus in anno et plus. de quibus vero in precedentibus predicis interius fecit. ullic est enim quin si sunt expanssia et vicinitatis spiritus studendum est in eas solidandi est ea quo medicine quod sibi congrua sic. Et si sit per rosuram. ex ea curam est huius quod superius posse dixi valere mulieribus. sicut dum venas ligandis. quod ea cum medicine sanguinis constrictiva curavicas. aut est in

cessare aut cum igitur ad ustionem facere volueris eo quod intentio tua cum ferro labijs vulneris gravitatem facere communias quod ab artificiali cautiorum vulnerum curatione dividatur. Capitulum .x. in quo agitur generaliter de curatione arteriae.

Vulnera vero que sunt in pulsu arteriae quidam medici non posse solidari crediderunt alij vero asserunt experimentum de ipso sufficere non credunt sive nomen dicetur. Quia una ex pelliculis pulsativarum duarum venarum sit cartilaginosa. Ideo credunt non posse solidari eo quod solidatio non fit in terminis corporis que testatur lapis a lapide non posse solidari nisi lateraliter aliter. Sed cum tunica corporis non est inter cartilaginem cum cartilagine solidari. Nec ossa cum osse. ossa namque non coniunguntur sed consolidantur. Sed hoc id quod super eas fit recongelatur quam antiqui medici vocant ossium coagulatio. Cinapiam igitur ab eis quod experimento convincam et quod videlicet talis pala ostendimus. Dico ergo me pulsatives vidisse venas esse solidatas. Et in me ipso cum essem gravatam in pueritia quod est in mulieribus in fronte et occulis et palma et in sexta manu. Quidam enim medicus rasisse dum vellet sanguinem minuere quare exsisteret sicut consuetudo multorum est ligato humero pulsus haberet et quod medicum pueritie cum venam eius sanavit quamvis non vulneraret assuetus in medio vulneri tamen non magis exsistere. Sed sanguis exsistens erat clarus rubeus lucidus et clarus calide resiliens ex quo dicerem motus pulsus. Cumque talia vidissem ego et quidam medici socius meus exsisteret morem ipsam vene conglutinativam et in sexta oppilatam et tenens fortiter utraque vulneris labia et desuper et iuxta medicinam apponebat super medicinam quam mollem spongiam in tortu ligavit cum quod minutor me aspiciens ad immortale est neque quam me interrogans cumque fuit exire duxit ad florentinatem cum qua minueret venam pulsatilem esse periculose et ne dissolveret venam antequam die nempe sine me. Postquam tertio die solito brachio venam pulsatilem solidatam inveni et de ea superponit et spongiam super ligans ultimo diebus ligatam dimisit dum vulnus omnino sanum fuit est. Cuius hoc tamen solo vulnus vel sanari perfecte. Sed reliquis omnibus quibus vene pulsatives fuerint in casu passio quidam que composita est orta est que magis sanguinis medica appellatur in quibusdam tamen magis in animo non procurans cum curari circa tam dispositio esse a aparatus et maiore cum venis fuerit nitionem. Redeamus igitur ad consequentiam propositi nostri. Dico quod venas vene pulsatives ostendere pelliculas esse duras et difficiles esse ad solidandum non est tamen quod necesse non possit solidari. propter hoc non oportet te curare esse plurium solidatione. magis si vulnus sit parvum et corpus iuvenis molle. unde ei misericorditer venas pulsatives in pueris in iaculis et mulieribus propter eorum mollitiem solidari.

licet cum difficili aliis venis solidantur. Sed vene earum uni spiritus sit. non est divisa sicut non quod vene pulsatilis non fuerunt corporis esse. Sed quod pulsatives non pulsatilibus est sicut iter quod si necesse sit cavere est vulnera gravia fieri. Sed quod ostendimus in communis vulneribus. Vulneribus vero arteriarum et venarum vulnere vesice et intestinorum et si est quod sit talis vene curatur necessarium est tamen instrumentum in argalia per quam vulnera clistigerium quod dicitur canaviis largum. Et si necesse fuerit intestino curatum est cum aliquo prudenti clisteri cum liquida vene tepida cum vesica vel cum calamo in ore eius ligato quod vene intro posset intro ire. Itaque propter diversitatem aliorum liquorum medicamina diversus efficacie non possum eum quod ibi liquore est vene prius deponere. Unde si liqua superante alia vel huiusmodi tamen certis est ea quod dissoluta debet magis si sicut fuit. Sed est aqua potest misceri est succo ...nogloss et similibus vene autem hoc dico esse enim thuria et aloe et ea que dicuntur capitis vene. Cumque illo incipit est valde esse cum sigillum. Capitulum .xi. in quo

agitur de cura vulneris pulmonis.

Quoniam autem fuit in pulmone difficili aliis vulneribus antiquitas quidam tamen fatentur non solum difficile posse curari. Sed et incurabilia esse affirmavit. Et experimento et ratione quia pulmo propter hoc quod in motu semper consistit. Sed in ... aut est causa vulneris consolidari et silere. Cumque experimento eo quod vullus experimentator videt aliquem ab hac passione evasisse. Et ego dico est tamen non posse fieri in experimento. plures enim vidi subito nimia fluxione ... ob propter ... vel propter casum ab alto loco. aut propter passionem quod a fluente sanguine sanaverunt. quidam ad modum unius cotidie alij duos et non nulli plus aliquem et nichil doloris senserunt. Alij vero in pectore dolorem habuerunt. Hij tamen non subito neque multum sanguinem emiserunt. propter colorem huius quibus monstrante sanguine ab eius loca necesse sanguis vero suum colorem ... subito exitur et in multis rubeus et calore habentes unde nobis ostendit se vero a vulneris descendisse. Huius igitur eius hoste dicere dubium est quod per experimentum prior certitudinem habeamus. Et magis quod sanguis a pectore descendit per canales pulmonis diversus emittitur. Et multos est medicos litigium huic ostenderem dicentes sanguinem non posse per pelliculas pulmonis evadentes pervenire ad canales dividi. Unde dico non vidisse plures dolores et ab aparato habentes novissime in sanitate quibus est passiones in pectore extitisse. Potest destinare sanguinem a pectore ad canales pulmonis ullatenus posse venire et et creditur huic vel ... cohibens fuit. Sed est unum est ut sanguinem a pectore ad canales pulmonis descendere incipit tamen in quinta via non tamen eam quod tendit per pelliculas pulmonem evadentes quod quidem ...

ganee venam rupturam, in summe quam per sputum est ma-
nifestum quoniam quod evacuatur in pectore sit clau-
sa inter pectus et pulmonem, palam aspicientes cum de pulmone
tussiendo salit. Et si ego clare vidi quod cum col-
lectio in pectore generatur ipsa putrescit incipiente per essen-
tiam et ipsa putrefiat sed inveniente in pectore [illegible]
ascendit sanies tussi. Verumtamen notum est tibi hec passiones
pectoris pulmonis sunt propter fluxum [illegible] [illegible] ca-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
te esse putrefactum. Et dum hec passiones curantur [illegible]
[illegible] [illegible] fuit incidente in vulneribus igitur [illegible]
[illegible] in firmo ut super latus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hec passiones [illegible] [illegible]
et pulmonem remanserit [illegible] [illegible] cum tussi salit.

Verum miror de hiis qui dubitant de via per quam sanguis
a pectore perveniat ad pulmonem per canales pulmonis
se dividentes cum magis deberent dubitare de sanguine
[illegible] [illegible] [illegible] dum ossa fracta est [illegible] [illegible]
ex hoc sanguis non est [illegible] [illegible] ad sanguinem [illegible]
[illegible]. Cutis enim multo magis est dura quam pellicula que
pulmonem circumdat. Verum cum aliquando fracturam [illegible] [illegible]
[illegible] pectoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et sine dolore sanguinem [illegible] [illegible] atque [illegible] [illegible].
Et tussi [illegible] [illegible] ut [illegible] nichil esse in pulmone.

Et cum hec [illegible] curavi eum nequaquam
[illegible] [illegible] [illegible] in firmo ne fortis
[illegible] [illegible] sed quiescat et sileat et motum
[illegible] sanguinem de vena basilica de duabus vel tribus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Cum que talia feceris da ad bibendum
acetum [illegible] [illegible] ut si forte sanguis sit coa-
gulatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] horarum in-
tervallo. Deinde da medicinas consolidativas
et stipticas [illegible] cum aceto [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] et similia stipticorum [illegible]
[illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] si fortis est si non [illegible]
[illegible] [illegible] ut sufficit. Et si per sanguinis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] usque ad quartum diem. Et
in unge pectus cum cerota violaceo et rosaceo si estivum
tempus sit. Si non yems cum [illegible]. Et si vel cum
curare est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illa medicina quam ego feci [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est quam [illegible] [illegible] consolidat multa [illegible] sanguinolentum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dico et
[illegible] [illegible] [illegible] sufficiet est quam [illegible] [illegible] [illegible]

aliquando medicine [illegible] in sua [illegible] [illegible] [illegible]
medicine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Et quia magis est necessarium [illegible] [illegible] dico et quod scip
studiose cum oculis tuos [illegible] [illegible] ut sis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanguine [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si vulnus [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] timore necesse est vulnus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sed si fit in vulva seu
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in pulmone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnia vulnera pul-
monis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] modo [illegible] non [illegible] cum [illegible]
[illegible] pulmonis [illegible] in pectore [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] in pulmone vulnera
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sana efficiuntur. Et
si negligentia [illegible] [illegible] [illegible] efficiuntur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible] si [illegible] [illegible] vulnus
largius efficitur. Et fistula vero que fit in pectore
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que fit in pulmone [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad suam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est pulmonis [illegible] pulmo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in quibus [illegible] [illegible] [illegible]. Et si fistula
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
salubres. Sanguis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pulmonis [illegible] [illegible] [illegible] sanguis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] timorem [illegible] eo quod non est [illegible] [illegible]
[illegible] ego dico [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non solidatur propter sanguinem qui in eo coagulatur eo quod
non invenit largam viam per quam [illegible] pulmonis
[illegible] [illegible] tussi [illegible].

Capitulum 9 in quo agitur de cura vulneris diafragmatis.

Sed vulnera que fiunt in diafragmate non melius perveniunt [illegible]
[illegible] solidatur si in carnoso [illegible] [illegible]
[illegible] cum sit [illegible] vulnera vero que fiunt in ner-
vosa parte diafragmatis [illegible] [illegible] [illegible]
in carnosa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] solidantur. Et si fiat [illegible] diafragma
[illegible] [illegible] diafragma [illegible] [illegible]. Verum [illegible]
te studiose [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in libro [illegible] [illegible]

scripta sunt. Cap. x. in quo docet quod dicere methodi-
corum g° ad supra ostenditur contra thessaliam.

Regulariter quidam errant in curis ulcerum valde con-
siderantes in diversitate membrorum ulceratorum. hoc
autem duobus modis advenit. uno ne curis mo-
dorum errorem incurramus. secundo ut audaciam methodi-
corum confusam restituamus eos qui vocant se artifices
studiosos et sapientes. et cum testor longe sit a veri-
tate et a certa via. credentes tamen antiquis libris contra-
rios fecerunt ut eis repugnarent in suis quoque libris
ostendunt se esse contra cum a quo omnis nostra auctoritas et lu-
men est. per quid regimen et artificiale una habuimus. ex-
thodica autem dicitur nobis quod omnia quae cum ratione cognoscimus
ipsis solum in experimento notificata sunt cum quae tra-
ditae non sint in methodo. Quare haec secta nec illud
in ratione vocatur tamen se sapientes et artifices ostendunt
nobis igitur curam ulcerum uniuscuiusque membrorum et quae
dicta omnia unum nostrae postulare. et videamus utrum
ante nos aliquis investigandi significationes et an per
accipiat nobis acciderit ulcera quae sunt exterius ca-
superficie cutis et venae in quibusdam ulceribus et in-
teriora solidare ulcera. Rationem sibi perspicue
dicere quomodo primum tentare intellexerunt et curatiuam vul-
nerum receptum solidativam. quod invenerunt cum in ulcere
nostro laborare et hoc intelligere diu in via et experimenta
fit. invenimus non ex longo tempore sed fuisse temptata sed
nesciamus ut bene temptata fuerint. forsitan non bi-
bilem cum ulcera alii sanare vel diuturna efficiunt
vel dolorem patiuntur. nullus enim intelligit aliquis novum
temptatum non quod temptatur est ultra laudabile. Cum ducam
in eo ulcera pulmonis et ipso est notitia huius per
methodicam et sanatur sine actione quae utique negatur ut
possint fugientes ab eis. Concedam tamen quod totam sectam the-
sali ulcera pulmonis omnia cognoscit non est tamen cor-
rectum ut sanatur ut sit corrupta vel putrida vel non pu-
rida sed forsitan quandam cum revelatione eius est notifica-
tam ante per somnium. dolemus quod eos ex his intelligere
cum dimittat illos stulte in hiis nostris curare. Ego
autem putrida ulcera prius mundifico et mundis
carnem restauro. sed quaedam ulcera albus cum
non posuit in eo est in libris thessali nec de talibus
indicatur cum sententia ei ostendit hominibus et diversita-
te disputationis in qua sibi videtur contra eius contrarie. Cum
autem dixerit quod non dicat eo quod falsa sint. cum repug-
nat contra cum qui veritate locutus est. Unde dico quod in-
strumento ulcerum hic vel sit sinistra ab eadem vel
ra siliqua concavae et curatae puto eos tamen sanare quando
via pulmonis sit vel putrida vel corrupta vel mundi-
sant tamen quodam quod vilissimum est ad sanandum. sed nescia-
ut quomodo fuit inventum et istud sanatur quando quaedam vul-
nera non mundificantur nisi cum unguento quod dicitur viata
non et quod vocant ethigios. dicitur quod fracundum

sit in vulneribus pulmonis. an dicatis in primo de ung-
uendo ad approximandum. non si sic faciatis pulmo vos in-
dicabitur. Concedit sibi dicere tamen quod consolidatur
in pulmone quia cognoscunt nesciunt tamen ut viscus ser-
vet veluti fuerit cum non contra acceperint. quibus autem omnibus
notificatis sibi non posuit ullum hic in refugium qu-
dicat mihi ulcerum pulmonis aliud esse quam illa quae sunt in
vulneribus corporis. ulcera vero corporis lavantur cum aqua. sed
ulcera pulmonis cum nullus contradicit. vero ulcera pluris
etiam hic sanantur quod ad approximandum unde usque cum mul-
tis diebus non remanent. sed non est sicut velut similiter et
in similitudinem virtute huic vis voluit methodicos in nostrum
dicentes se vidisse per diversitatem experimenta vel in
hac passione lavatum esse. Illi quoque vituperant metho-
dicos eo quod methodica dum alia videntur ad dum se
nesciant quod modo sit in pulmone. unum tamen manifestavit
se scire quod sic virtute morbo invativa sic sed sanare
ex longinquitate experimenti. sed thessalus redigitur in un-
experimenta morbi quem ignorat. sed sic sanans eum mor-
bum. Cura vero non potest negare quod virtute non sunt diversa
de sic membrorum diversitate quando ille qui putrida ulcera
vulvae in melliceto per argillam inventum curavit et ea quae
sunt in pulmone melliceti bibitione mundificat et ea quae sunt
in superficie lavantur et spongia apparet curatio non co-
mi ser sed diversae quae divisio facilis est. diversitas diffi-
cilis fuit et sic quaedam. ulcera vero vetusta sunt tumor
in diversis membris si fuerit. sicut oculis. auribus. naribus. ore
corpore. sicut ulcera. ano. virtute sed extra dicatur. secta
thessali quomodo posuit cicatricem an dicatis ea cicatricem
est virtute quae sit de cathimia. sed non ut quod ipsi ita crede-
quam sic posuit cicatricem in vulneribus corporis inducere. unum vero
grave eos ut dicatur. quod est in canali auriculae per sanati
tempore quod quicumque audivit in odio habebit eo quod
ancinie fiat. Cum quoddam quod audam
in principio omnia vera quae de secta thessali erat. medicabam
autem vetustum ulcus auris et hoc medicamen sed auris
eius putrefacta et humores hic plus quam contigerit quae ego
multis diebus talem curam in spe dimitteres videre pu-
tredinem in aure quoque die magis ac magis augmentari
et aurem de sanie repleri videns autem eum quoddam incredi-
bile fuerit. via cum arbitrarer in concavitate auris esse
aspera curavi eam cum extra farmaco. unum per hoc virtute.
auris magis in putredine ipsa est. eo quod sic virtute non de-
siccant ulcera sed magis et aspera eiusque cum quae virtute
quantitate auris oppositam apponeret in uno die sanies
et intollerabilis pudor apparuit. unum famuli domini
coacti mediam ne ultra ad eum appropinquaret. prohibue-
runt. ille vero magis fructuositatem percipiebat ut per
invenire non exteriori farmaco in vetustum ap-
posui et desuper cataplasmam involvit. et incepi
eos rogare quare cum medicamen apponeret eo quod sciebam
putredinem et foetorem in aure huius apponens ulcera

Nota de experimento

Nota de testamento sup 3 4° c.

Nota de fraude Gal. contra potius

plicatum. Quibusdam me obsecrantibus olim dicentibus contingit
exceptum medicaminis impositionem velud cogitatum. tunc
errorem ipsi assumunt sibi inter detergere capi dicens pu-
tavisti quod in conatu auris istius esset apta. ideoque eum vel-
lentis illud amovisti. respondit ne una non potest aliter esse
nisi pure arbitratus sum. Cum ego vidissem numquam vulne-
re aperte cum aceto et vino mirthe curatum fuisse. Respondit
non. tunc dixi si aliquis sumens trociscos andronii cum ace-
to et in perforatas aures istius infirmi quod tunc forte [illegible]
spasmus fiet. Cum ego si sumat unum fortiorem quam tro-
ciscos andronii et cum aceto mulsum utrisque aperta
impleat certificans cum videre in spasmum. si apta in aure
et cuius loco vulnus sit vicinum cerebro. quod audiens
ipse et quod ille erat contrarium unum esse. Tandem dixi
ad eum cum notum sit in medicinis unius desiccativam
huic loco convenire. in loco ipse dum autem mollificat
fluxus mox cadit facere. Sed quoniam consuetudine consue-
ti sumus quare mala consuetudine diu usi sumus et ad
contrariam oppositionem [illegible] mutare non valeo quia tu et de-
silli consuetudine ignaras sic vias vulnerum non cum
consueveratis. nos autem non. Ideoque huic infirmo post
unum curatio cum aceto et vino mirthe. sed post cum trocisco
andronii cum tertio et fortioribus tribus vel quatuor diebus
non faciens. deinde si in aceto vulneri fortioribus in di-
gestivis applicando neque apposuisset in capite infirmitatis
aurium mollitivum cataplasma sicut tu fecisti. sed
vulnus unius desiccatum ungens aures de trociscis
et trociscos andronii cum et siccioribus. vulnera similiter cum
curando siccissimum sit necesse et ultro desiccatum quam
sit passio ei contingit quod vulnus dum esset curatum sic necesse
et vulnus infirmum et similiter curatum. sed in huius sanitate fiet
et non indigens aliis fortioribus medicinis. Aliis cum
fortiora quidem cum eo quod vulnus in quibusdam est animum
in aliis non ultra animum. ideoque curatum eos cum vino siccio-
ribus quam cum quam nominavi vel ferrugine sublimationis
et aceto ad ulterius spissitudinem. vel stercus columbi
decocto. quantitas autem aceti sit maior quam sufficiat ad
ferruginem quam omnia in illis cum potentia vino inducuntur. sed
sed non ostendi in artificiale curationis canone. Et
propter cum aurium sit siccissima necesse est ut vino ulterius
modo sicca sit propter carnem tamen videlicet. Si autem
vulnus sit in oculis curabis cum eis qui fiunt
de thure. quod autem sit in naribus curabis cum eis
tamen magis sicca quam eo quod fit in oculis. vinum tamen eis
quam fit in auribus. Vulnus vero quod fiunt in ore si
fuerit saniosa et fusa et necesse est curare cum forti-
ori medicamine sicut de thure sive solo. sive cum melle
vel dulci vino sive aceto decoctione in quo ea sunt
gummi sperma. vinum et aque metallice. quare fece quam nimis vero con-
fudit. tamen de mandragorite incisio. Commutat
vulnera omnes sumens simul et sunt vinum aceto. et
similiter consiccatione. Si autem vulnera omnes minus

vulnerata sunt et sunt ea medicamina patet desic-
cantia. sicut ea que sunt in consuetudine nominavi velut omnis
vel mora. lupinus. cortices nucis et sapa mixta
cum ipsis et alia. Si non sit humiditas tunc ea omnes
sibi non simul sentit qui purificet unum necesse est sic
assimilatio in ipsis quod una omnis siccissima est. ideoque accipi-
et unum expertus sanitas purgat loco vulneris
solum aspergo. Et genus medicamentum vulnerum ne-
sciet. vulnus et tertius hora et quod plurimis coniunctionem
tum quod superius dictum est. Capitulum xi. in quo docetur auxilium

humiditatum generis compositarum in vulneribus cum ratione eorum. et nam in eo. et in modo plurimorum.

Hec nolui nominare sed nam vulnera et morbi. sed quo
vinum sit tamen compositione et tamen vulnera compositionem
simul. Cum nominavi diversorum curationem quod
videlicet propter medicinam in aures mittendum et alii propter
unum et alii propter vulnera et alii propter vesicam et in he-
vinum in expulsionem operantur et tamen et similiter exceptis quam
et causa nobis ostensum est quod vulnera que sunt in pectore
et stomacho et pulmone sunt curanda per alia et similiter si vul-
nera sit in intestino quam medicina stomacho et alii per talia cu-
rant. si autem in inferioribus et clisteribus. quoniam vulnera que
mittantur in ani non possunt ad stomachum ascendere. et quod dat
per os non possunt sic interius descendere nisi vel per urine
autem. Per vulnera que sunt in pectore et stomacho et pulmone
difficile curantur quam ea que sunt in stomacho. et ex sic removenti
ut medicamina prius quam ad ea perveniat deficiunt.
unum eorum medicamina fiant fortiora quam si deberent
dari propter stomachum. ideoque medica pectoris et pulmonis pro sanie
mundificandi volentes dant fortissima unum et tamen
videlicet quam adeo fortiorem constituunt quod non erit
si vulneribus stomachi daretur. Et sanies illorum et
sibi mundificandum debet cum vinum compositione et tamen
cognoscit tamen hec ut vero habeat una per quam eorum hu-
miditas concordiat sic hanc vulnera et tertiam et vesica
et. et stomachus. aures et nares et alia. Ideoque stomachus cum
pro mundificatione plurimi per superiorem partem est nominatum
per inferiorem sed cursum unum. Et quando significatur
eorum siles non cognoscat non contrarie illi quod sunt cum
potentia. Significantur non ostendetur vulnerum desiccativum
vero ostendunt contra vulnera illi quod sunt similia sed si
significantur quam sumuntur curationis sic aurium cum
sunt nobis quod debeat desiccari sic dictum est. Et
si vulnera fuerint in stomacho et et que debent mundificari
volueramus sic mundificatur cum [illegible] mixto
et oximelle et cordialibus cum aceto una simul et mo-
lesta eo quod non simul sentiunt quoniam sanatio mali pro-
curatur. Verum est igitur sanie ei mundificationem est tamen
eam per inferiorem deponentibus. nam in nominatum non simul sentiunt
quoniam vulnera dilatare movent et priora efficiantur
et trahant mala vias animi loca ad se. Propterea
vulnera pulmonis difficilia sunt ad curandum. sic dixi
quia non mundificant non cum tamen. sed in infirmo existente

nulli dissoluitur. nam animalia ad terram cadunt. quoniam si
ideo quod dissoluitur e loco apto a quo curatur necesse est cum assu-
matur. secundo ideo medicamento necesse est ut sanetur et so-
lidetur quo certa ex omni parte destructa sit. quod ad modum
dicam quod ipsis conuenit illuc non ita fieri procu-
re ut uitetur eorum custodiatur uelud si ad stomachum conue-
niunt quam maximus longitudine uitetur eorum efficaci-
tas. sed motus pectoris et pulmonis est anhelitus et si commo-
uet uulnera dilatans ea et prohibens ne solidentur.
quare cum uulnera pulmonis incurabilia fiunt. unde
si uena in pulmone scindatur non festinanter soluitur pulmo quia
apta in ea efficacia uenit ad tale quod quasi incurabile
efficitur. **Capitulum xii. in quo docet curare uulnera que fiunt in canalibus pulmonis.**

Vulnera uero que fiunt in canalibus pulmonis
et inuentioni uidentur periculosa et maxime in ea que incisa
cognoscuntur autem in gutture posse est ut curentur. alios esse bi-
bentes animum et sanitati restituti sunt. Vidi quendam qui ma-
gis necessitate in eis perfecit istud est quod nunc dico.
cum magna mortalitas fuerat terrarum dum ibi reperti
sunt ut a nobis amputarentur quidam uniuersi adue-
nit ostendens in plicis pustulas in eo esse in uno
no die apparentes sicut apparuit in ceteris eorum mor-
talitate illa euadentibus et ipsis corpus mouentis est
uexatum. deinde secundo die ipso balneum ingredientes forti-
ter et ulterius cecatus est et tussi quidam qui contrariis et fecit
fit uulnera in canalibus pulmonis esse in loco qui in
cum est gutturi. tunc ore illi apto aspexi interius. quantum
possum uidere ea. cumque diu aspicerem uidebam passi-
onis in ea repletum. et arbitrantur sibi quod dolor et angustia
cum ipsis et in frequentibus in gula senserunt. si passio
in ea fuisset hanc inuestigarem in non sufficiente
credidi sibi abiit cum aceto et sinapi. quod quare arbitrantur
fuerant et sicut aute... mihi tunc doloris uel angustie
fuisset nam credidi uulnera esse in pulmone. consilium quod
quidam sentiebat angustiam quam commouebat ad tussi-
endum precepi ut in quantum possit studium ne tussiret
imponeret et fecit. ex aspicientibus capitulum laborantem in celeri
tempore in uulneribus talia fuerant. positum est in eo loco
conueniens uidelicet desiccantibus medicamentis et postremum cum
sit medicamentis dans ei sicut medicamentis ad hoc genus ualentes pa-
pieres ut eum teneret in ore. quod paulatim in canales
pulmonis descensum haberet. et ipse infirmus cepit dicere se
suspicantem medicinam sentire ad canales pulmonis de-
scendentem et quasi de loco ad locum usque ad canales
pulmonis descendebat. infirmus est non ... quod admod-
hic quod necessarium medicamentis sed ... se in eam medicamentis sed
metrodoros. itaque descensum medicaminis a canalibus
ad pulmonem precepi cum ad tussim commoueretur. sed tamen
quantum poterat a tussi se constringebat quod ultra ix di-
es quibus passus est tamen et alius idem moratus est. deinde
misi eum in naui pergens cum per flumen usque ad ma-
re et inde in quarto mittens cum in naui duxi eum
per mare usque ad castrum quod dicitur stabium et bibit lac
lac et huic passioni optimum est. non est inuanum la-
udatur. **V**bi dicam quomodo lac cuiusmodi prestat et conuenit et non
solum lac illius terre. lac est et lac quoniam non solum ytalia
ciuitas et nos in super? sed et in toto orbe terrarum. **S**ed lac
illius loci melius est tunc certe est quibus causis lac pacietur quare
una est locus altissimus. alia est aer quare siccus. tertia quare
pascua animalium de quibus lac est optimum sunt et salubri nu-
tritiua. **P**ossunt tamen in talibus locis herba pas-
cua facere plantantes herbas et herbas. lac optimum et superiori
... gratuitum est. de quibus quod sunt hec ... faciunt
sed aere neque in ipsare non qualis ille sit. Aliud tamen loco
inquirit ualentem in quo aer est siccus qui aer stabium cer-
te hic est et non assilatur quam lenitatis prodat hic uer-
i. terra altitudinem et longitudinem animali quasi
xxx a. miliaria. i. stadius autem parum ... stadium
uide excepto in mari est mari... ualidi quam est inter
... et ... loc tamen est cum ... est ... fimeto.
unde est mons et alia uidelicet longus extensus usque
ad mare natura. is est mons parum est oppositus occi-
dentem ... in medio die. ... ualde prodat
custodiatur ab eo quod non infunditur a uento quod dicitur cur-
rit quod uocatur ... et ... sed excepto uall-
e et uicem et alio magis monte quod sed libet ... ...
... pulsum. sed hodie tesmium dicitur ab omni
...
is tamen igitur ... ad ... sed dico magis in de-
siccando aere dicta loca adiuuamini ab eo prestari.
sed tamen hic igitur non ... aer tamen siccus esse. quoniam hec ua-
lles non est unica laccum uel paludi uel magnum flu-
mini quibus nutritur et ab omni uento septentrionali eo
hospitatur. sed excelsus monte cuius ascendit usque ad mare
... quod ... quibus omnibus aer siccus efficitur. sed tamen
si aliquis noluerit alium montem eligere quam ... cum qui
sicut eodem modo sit ... remotus a mare neque ualde
alte sed sit oppositus ... uentorum. ... parat a ...
de lacubus et paludibus ascendere ... sit oppositus
septentrioni ... a sole adhoperiatur. sit in medio tempo-
re quod terra stabium. ... **S**ed necesse
esse est ut nascencia ... montis i. herba sit agreste
i. ut locos ... ... et filia.
nascentia ... que fiunt ... ...
... ... genus lupuli ... et silia. quod si in
monte ... non inueneris monte ut dictum sunt ...
Vtique animalia stabium ... uacce et lac uaccinum est ...
ad comparationem asininum lactis ... ut uacce ea
... in monte cum pascendi ... cumque
esto lacte ... ... uaccinum. si ... ... asi-
ninum. si ... caprinum. **S**ed antiqua ... ...
ut habentes uulnera in pulmone i. pasta mamillas
mulieris suggant quod lauda ... lac quod magis est simile
humane ... elegerunt ... pus quam ab aere.

corrumperet ipsum desiccat. Quod in medicina tua simplex sit. Sciendus est enim ut lac mox ut ab uberibus animalium emulsum sugatur, ne quolibet ab aere fugatur interim cum eo aliqualiter uel custodit ne coagulet in stomacho, quasi in me faciale strictum descendat inter purgatus esset in eo. Unde unus ille quem dixi mulier in canalibus pulmonis fere sic perfecte euasit. Alter autem iuuenis xviii annorum existens in illis diebus cataractum habuit, deinde fecerat vel alius sanguinem reiecit, et tamen nichil euasit. Et cicatrix patet pellicularum interiorum canalis pulmonis illarum pelliculas dico que tendunt usque ad gulam oris et palati interiorum cooperientem. Cumque efficaciter illius pellicule induissem et firmum dolorem senciret arbitratus sum partem illius corporis esse que est inter guttur quod eos tensum est exlocata et uocem infirmi que corrupta erat quod longo tempore inciderat euasit.

Sed iam uiri quidam illi qui in pestilenciali morbo fuerunt Iesu alius faciali curauit quod corpus eorum ex pestilencia desiccata sunt, nam multi ex hiis patiuntur uomitum et solutionem. Cumque eorum corporibus solutionibus mundificatis subito in totis corporibus eorum qui fuerunt sunt ad sanitatem. Pustule nigre apparuerunt quarum quedam sunt ulcerose in omnibus tamen siccis, quod arbitratus sum quoniam cum corpus sit id quod ex sanguine putrefacto et incenso in corpus eorum post febres remansit, nam cum quasi ex pestilencie si cum multa alia per eam expulsis. In hiis tamen pustulis non conueniebat medicina eo quod per se ipsas sanabantur, sed modo quod est in ex eis cutem cortices emittebant, et post duos uel tres dies sanabant. Hec autem non extrinsecus egrediebantur quoniam scabiosa erant corticibus, et cadentibus sanabantur. Sed non est mirum quod multa que erant in pulmone restituta sunt sanata propter siccitatem et quod pestilencia fuerat. Nam quod in multis annis ante exhibeo ad tot pestilencie tempore siccitas exhibuit. Cepi mirum enim testatur et ratio affirmatur quod una in curandis multis iteratio est desiccatio. Hiis modis sanguinis expulsio cum secantibus curatur. Capitulum 13.

In quo tractat curare fluxum sanguinis de pulmone per cataractum.

Sed cum dixisse quomodo curantur pulmones propter cataractum sinceram magnarum venarum propter cuiusdam magis vocem autem aeris intollerabile, aut propter durum et ponderosum corporis super eam imaterii. Ostendendus est quomodo curantur hii quibus sanguis propter cataractum secantibus emittatur.

Unum narrabo uobis de quodam nobilissima quod ego Rome et curaui quod quodam tempore meam audiuit disputantem quam fecit propter eos qui sanguine expulso exeunt propter fortem cataractum aut ruinam et similia. Hic itaque est parte sanguinis secantibus emisissent cito in una nocte in aduersam ut ad eam uenire dicerent in omnibus preceptis tuis eo obedientem et cuiusque diceres faciam. Audierat enim me cum disputarem in multis pulmonis quod non curatur pulmo quando inuiscatur et aperitur nullo modo, sanatur. Post fuit nam ex hiis omnis parte. Cumque ad eam finisse non prece-

pi ut inuiceret quod propter cataractum quatuor diebus non comederet, non prohibui quod, et precepi ut circa ligaturam manuum et pedum cum alio medicamine diu fricaret, et manum et pedes fortiter alligaui. Deinde precepi ut caput inciderent, et unum super imponerent quod fit desiccatione et lanis coluberis et nouaret quod et nobis deinde misi eum in balneum, precepi ei ne caput aliquo oleo infunderet. Cumque balneum exiret cooperuit caput eius ex equantibus rebus, et quod interius erat erat. Deinde inuitum ei cum iubis et pecia et stipticas fructibus ad horam autem dormiendi dedi ei tyriacam quam quatuor mensium erat, quod quod cum nouam esset medicam utiturque huic operi. In somnium inducat hic tyriaca humores fluentes desiccat et alium quantulum restat. Cumque autem cessant, inter di et plino debere mundificari hic exempli hauriatur atque uocare emissione papiensis. In ipso autem die non lac pi ei mundificatione, sed custodiui eum in quiete et silentio fricans manus et pedes eius et eligans eos. Precepi et ut omnia post caput nubus fricarent et tunc ei erat apte prodiis uti. Deinde uespere dedi ei tyriacam et uinos simile in parua tamen maiorem dedi ei quantitatem. Unum simul uult dormiui. In tercia uero die mane dedi ei ulterius uel lac et cocta quantitatem. Papiensis ut quererent consilium fuarum in augusto autem dicit dedi simul pasinam est paucissimo panis. In quarta autem die diluculo tyriacam uetustam cum ulcus uel sanabilem. Deinde uero superaddidi super caput eius apposui. Deinde misi eum in balneum quod exeunte hunc cibum ei porrexi. In quinta die cepi pluries ei fortiter mundificare, et quando est in interuallo dierum caput eius superposui quod fit exaffodillo studium in eo corpus perstringens sic continue exercitium equitando, ambulando, fricando, a balneis abstinendo et parum cibi sumendo, donec sanguinis quantitatem tum euasit uetustatem bibere lac.

Item alius iuuenis huius etsi non ex cataracto sed propter frigiditatem in spiritualibus multe crescentem sanguinem tamen sanauit, eodem die quod mox minimum contra sanguinem duabus apostematibus dedit hos. Silere et dedi in ipso die fricare manus et pedes ei fricaui et eos alligaui. Uespere autem pruna dies dedi cum dormire ita quod fit desiccantibus. In ipso autem die post sanguinem super totum corpus ei posui ceratum quod fit exaffodillo. Uespere autem uero abstuli ne corpus ultimo mos calefieret. Item in tercio die apposui dimittens ipsum cum rebus bonis. Deinde introduxi eum in balneum et abiui cum inde duabus primis diebus cum nubus. Tercio autem die dato persiano primo dedi pisces leues et similes digitis et simplicis cibos sed ipso die. Tercioque die demum quod desiccantibus exhibui. Uespere accepi quod semper prestat dolorem mitigat humores desiccat. Cumque nubus spiritualia ad sue cetius tempore immutantur et totum corpus eius mundificarentur et nichil suspicarer in eo remansisse per quam aperta in stomacho ueniens quolibet generetur caput cum mundificatione dans ei tyriacam uetustam et madarii cum

Affodillus albucium idem quod centum capita. Dicit Serapion in
Serapione est centum capita. Folia eius sunt similia foliis porri
quam quidam uulgares porraginem dicunt

Albucium i. centaurea. Serapion. Sy. Ja. in Sy.

Centaurea i. fel terre et albucium.

ad studium. Sic qui iuniores annorum adhuc inveniuntur in prima die. **Capitulum 19. in quo timet auctor [illegible] plurimis valde difficilia.**

E[illegible] ex q[uo] [illegible] [illegible] dies adhuc venerit non omnes [illegible] [illegible] corpora [illegible] [illegible] cum febre nullus ad sanitatem [illegible]

[illegible]

Capitulum 14. in quo reprehendit antiquos.

[illegible]

[illegible] [illegible] sanandi saniat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] disputationibus. [illegible] aphorismis [illegible] [illegible] passionibus [illegible] aphorismis [illegible]

[illegible]

archisimus quia et secta est sicut patet per magis de-
cepti sunt eorum. Et ex his mirabile est quia medici fa-
ciebant predicabant omnes ut appellarent ab eis homines
medice. Et his temporibus eorum quod est secta sicut multos in-
firmos de uero nimium. Non debetis intelligere
quod non solum non iuuat sed et interimit fuit oppilati-
siue eorum qui sanguinem siue uomitum sunt et tussi cum
tamen si fortes sint fluunt ideo tamen quia habet ab eo
intentio sit diuisa. Et eorum qui sanguinem sanant
et non dicatur in eorum libris non debetis formare non dum
morbus exigente complexione sit. Unde si diuiserunt
rationem que fuerunt et causam in causam et experimentum te-
tauerit non sunt uocandi loica et extimam mediantur
tractare. Et tamen sed hoc non sit laudanda sed per hoc
et quod magis actiue est dicitur et inuestigatores diuisi
tantis uiribus et intuenda uirtute ullatenus ualere
sicut recordatur fuit eorum quod dixi in oculis multis nationibus
propter ore et plures et uesica atque uulua et sto-
palam eorum errore uidebitur. Quedam est eorum curauit
quedam habitate apta in uentro est uirtute que dicitur medium
eo et cataplasmatibus mollitiis que fuerunt de pre-
paratis et olei. Aliud et in ano uulnera erant et eadem
uincatur et de quibus disputaui in contra apparet
sed uulnera que fuerunt igniatiuis uiribus in masculi seu
femine si sunt aperte fuerint nullus indigebit cataplasma-
sinatibus sed sufficiunt ei incarnatiua. Uere eorum
tamen non sit ea sit quibus cum acucientur siccior est
omnibus est quod per hoc mediis siccatiora sunt quando cum superioribus
de uulneribus uicerum magis siccatiua quam aliis quando conue-
nit sic uulnera cum sunt in toto uicerum usque ad locum
qui glandula uocatur non uulneris et nimis sicca congruit
sit ea que fuerint in preputio aliquis et plus sicca sic eas
que fuerint in carne uicerum. Quoniam est eorum quidam homo-
minum ex secta thesali existentes quod artificialiter
una uiginti annis habebat habitudo uulnus huius glandule
cumque non posset sanari continue ante quod ei contigerit sed
uice est cum ex acutiginatis. Cumque audiret quod hunc
uiribus sicca conuenirent et per quod ipsa alius locus erant sic
accora primum tamen cedit fuit coactus nimis ut ne
fuit sanatus cum tribus diebus sed uidi cum magis etiam
expertus quod fere totam uirgam suam in longitudine arrebuit quod de
in fumo quam sanaui. Nam si uulnera non sanantur non est
uirtute que fuit de uincesta causa et ulcerata in carne quam in
consuetudine habent. Sunt exaluiune in carne et alius sunt
pluligatus et desuper expressione sed eis quod non desunt diuer-
sa aloe sufficit. Et uulneribus cum procedit cathinia
lota est in uino litargirum quia quod sunt de minimum acco-
modatum est. Et si uulnera sunt humida cum ea
est corticalibus cypressi in carne necessarie est tamen ut sit ex
prime corticibus suis ex masticis. Et si uulnera
fuerit coctiua ipsius primus est huius indicat desiccantis musco
parum cumque in eas sed quod sufficit inguanda carne

quia nullus est methodicos consideraui. Cogitaui enim quod
huius rebus uulneribus una conueniat medicina nec
intenderunt quod quedam uulnera debent sicut sunt ea
que fuerint in uentre et quibus quo sicut debetur in se
quieti parua dicenti. **Incipit liber sextus. Capitulum primum**
iam non noscunt **in quo premittit quedam**
sicut ipsi nullus **antecedentia doctrinam huius libri.**

Uerum pluribus eo quod de uno genere morbi
late plurimum disputaui dico tamen
precauti eorum qui yppocritica dicta uiturpauerunt reprehen-
di debere et magis est ea per te ignorans eos in dictis quibus
solum unum uulneri cum non potest quod magis omnia
que quod unum genus cum specie sunt uulnera sunt sep-
tem uice sunt quolibet autem nomine uniuersalis non
nocent. Et sed nos artificiale una quidem ut in
genere per significationem ab essentia morbi sumpto
uniuersaliter dicendum habent nullus tamen diuerse significationes appa-
rent. Nam si morbus in carnoso fuerit uulnus uul-
nus appellabitur. Si in causa huius morbi una sit ulce-
ratio id est cum sit ex uias ex ea et repelli. Et tamen
sed intentionis est quod cum morbus sit dicitur expelli potius.
Habet et alia quam tractatur quod. Ista est fissura ostenditur quod
debent scilicet coniungi et solidari sic autem quod in morbus
non est alium non fissura et quidam eorum distinctio. Et sequens
si in osse contigerit fractura uocabitur si in capite unum
quod cum lacto cumque dicitur contusio de uerbis uirtutes in spe-
cietatibus facta. Et uerum uirtute dixi quod studui in nomi-
nibus cognita significationis eorum non debeat ipsi eo quod
ex nominibus conuenientem in potius ullis in finitur unde in
ferunt sed ex uirtute de conuenientibus. Et uerum tertium the-
salu non dum obliuiscendum communico quod est nullum curandorum
uulnerum in genere artificialiter haberet habiturus est sic eorum
artificialis curationis addit ostendisse. Uerum omnibus uul-
neris est nos curare uulnera necessario cum debet re-
plere et in superficie solidari sed forma que et quibus illa
repleantur et sic solidentur non uulnera solus medicus totaliter ad substantias
manifesta est natura que facit de tanto de tantis re et
forma operatur per nos fuerit iste uulnera medicus est. **Capitulum ii in**
Inceptiuum igitur **quo agitur de cura puncture simplicis**
dicere quibus rationibus consequentia est procedentia **facte in neruo.**
Sed quia quidam ad me ueniunt puncturas huius curam
solam tamen preuenire. Uerum dico si curatio istius bona
fuerit et uulnus eius potest nullum inde solum est sanari.
Dico puncturas et nullo apposito posse solidari.
Sed si curatio mala fuerit et uulnus difficile sanabi-
primum in loco uulneris dolore habebit deinde plus
et tumorem quam methodica est uirtute et cognitionem cognoscebant
uos non est experimento et significationibus ostenditur
eorum que fuerint boni uel mali humores acute uel non acu-
tus sunt suspecta pluria uel separata habitudo. Et scien-
dum quod eorum sed plena uel malos habent humores cum
curam sensui sunt et insimul fuerit non ne quod mors non

puncta ibi omnibus fuit locus tunc etiam. in contrarie autem uero
cuiusque talia cognitionem non poni in foramine punctiue
solidatur unde sed mollitiem a dolore mitigatum nam
si firma magis fuit omnis studium in coniungendis et soli
dandis uulneris partibus in fontanis et tamen sicut in uice si
non fontani fuit et tamen autem omnia studendum est ne locus tam
uiciatur. Ergo est dicere thesilus qui tertiam uul
neris debere solidari nichil ostendit non id quod no
tum est uulgus. Sciendum est quod sit faciendus non est contra sed
quomodo et quibus sit faciendus magis est ad faciendum quod
testatur nauis quod nos nescimus facere scimus tamen non de
bere esse rotundas, prora et puppis. Item nescimus nos
domos fabricare scimus tamen quod fundamentum prius debe
at fieri deinde parietes et postea tectum. Hoc est nescimus eum
manibus construere eo quod non sumus fabricatores neque nau
gatores. unde soli thesilo uidetur sufficere scire tamen quod
sit faciendus nos non uitium scire omnes id esse quod
a uulgus cognitum est. Cum significantes quibus artes
esse ostendunt omnibus sed naturalis nota. unde si hec solet
nobis sufficere nemo nauem domum et alia sine
ullo magisterio construere presumeret. sed non est unum aliquid
esse medicine eo quod scit separatum unire et uulnus solidum
debere. medicine est sed scientia cum quibus solidatio fiat et se
non solum hoc in sufficiunt et opportunitas scientia quomodo hoc debeat
operari. sed scientia thesili ostendit ab eis posse fieri id quod
in ipso est cum rei studio presens partes ignorauerit. Etiam
est hoc experimento quod est stilo punctum est in manum et preme
tamen uulnus adiuuamen sed circa consistere. Item quid
uel debeat thesilus uere posuit in uulnere unguentum
quod maior uulnus inuenit esse constare. ab initio
est omnibus uulneribus in quacumque loco sit uice unum par
cuiusque uidetur locus uulneris uiciosi apposuit in cata
plasma ex fumo tinea unde manus eius ex eo pun
ctum. autem .vii. dies uiciatum est. uulnera quoque in hiis
eorum manibus uiciatum sed spasmum incurrerit quod est
contingebat eo quod imitabatur doctrinam sui magistri
dicentes quod omnia uulnera curantur uno et cum medi
cine. non est inuestigabat notitiam diuisionum
rubea quod non est etiam ars. et etiam ars sit tamen de uice
melioribus de quibus antiqui pueri curauerunt et quo debeat
fieri. Denique uulneris eorum qui puncturas in neruo habuerunt
in spasmum incidit extremo ne aduenit quod punctum
in neruo consistens dolorem minimum conculsis nobiliter
facit et ex post deinde apparet non dolor mitigetur et apparet
uenire phlegmone. quod cum ita sit leuium est fissuras hec
fissuras dimittit studium in ducere. ne quoque so
lidetur uel claudatur quod ab ea eruginosa de sudatio
fluat et mundificetur totum eorum ex humoribus in grandio
ne locus in tumorem deducatur. Ideo ego in hac
medicina inuestigaui. quod uulnus hoc est dolorem mi
tigaret et locum aperiret ut erugo exiret. Igitur inueni
in eis quod totum eorum est in oleo et uulnus hoc puncturas. set
tamen si malum in eo sit humores et fumantia circa hoc est in
autem omnia festinantur sit facienda. Quia aqua calida quod
mitigat dolorem omnis asperitatis humida est in omnibus uul
neribus inuisibiliter sumitur et humida nimia per firmitatem coagulatum
sanguinem et similia dissoluuntur et putrefiunt generalis et humidus.
Denique sicut in neruo uulnus paciatur prohibet eam ut ex aqua
calida non insideat sed locus ex oleo fouetur. nos sternimus
quod oleum frigidum eorum poros opilat et calidum dissoluatur et
aperiat. fugiendum tamen est quod oleum ponticum. laudabile
est sbaliacarum sic oleum quod septimo. uolumus est est non sit
duorum annorum uel etiam eo quod magis quod recens sit disso
lutiuum. unde ego necessarium officium toto dissolu
tiuum dolorem eum non adeo mitigauit. Item sciendus est
ut uice sit sbaliacarum et separatum tandem scienti
te prestitis sine dolore. nam hoc uice sine alia conue
niret eruginem ab interioribus uulneris accipiet
sine dolore et agrestia. Ipse hoc primum quod temporis
terebintina fuit dare in simplicem et aliquantum est aliquantulo eu
forbio in siccis et duris corporibus. Consistit facta ex ferro
uulneris dare cum sola et aliquando est aliquantulo euforbio quod
siccum fuit repente est aliquantulo oleo. in siccissimis corporibus
addatur sapinum aliud et oleo et aliud est terebintina. idem
faciendum de ossium punctura. Sed ut in uulnere dicitur uina
nus est asa. quod et similis est simul quod cum euforbio misce
atur. hoc tamen minime sine experimento sic facta de aliis. una ex
ut permittere nos consideranda consideremus. deinde est ex
puncto et etiam ut id per experimentum confirmetur. Et
non ostendit sulphur non in factis exigue sed exigue la
pidis existens sed sbalacrista tamen nubilis potest uin
sed miscentur cum oleo alii conueniente in modum stercoris colum
binum. uel in modum mellis si corpus est siccum. Galbanum
non extractum cum oleo temperatum iuuat. melior tamen est sicce
aqua marina lauetur et estiuo uidelicet tempore in caniculari
laribus diebus. Item si bis uel ter lauetur melius erit.
quod omnia in hiis de simplicibus uice scripta sunt. Quia illius
corporis multi magistrorum hac uice qui in duorum fuit ostend
sed in uno sed in aliquo uulnus conueniebat. non in hiis
quod dicit dinamidie .i. experimentorum inuenitur nam ego met
ex nam rerum eius inuestigaui. istud est pars mei
eo nam artificiale in inuentione uolentibus. Sed the
silus mirabilis de nullo eorum tamen. dicere est ab antiquis
uice esse inuentum quod non solum thesilo unum et antiquis et
omnibus modernis existentibus ignota sunt. Quodam
quod tempore quod dum imitatum me est multum erit puncturam
ex medicamine quod asserta thesili fit. Cum uide
rem medicos cataplasma expellere circa uulnus
applicare. quod quia de tempore multum uice conuenienter
potest in uenire rogaui famulos ut afferrent in
aqua lini. nam ut tamen est eius luce quod albas eorum
est uncte orti prohiberet ne cataplasma polluimus
orti dolor uel in ponetur de loco de cataplasma
humum quod rei faciat lubam in firmum annuo

nervor(um) quasi tumidus et putrefactum exiccabitur horum sunt
tor(um) s(ed) a putredine et tumore nervorum in alio loco plu-
ribus dicetur. Capitulum. Ipsi puncture que nervum patitur prodest medi-
cinas valde subtiliantes plurimum tamen non unam exceptas medi-
camine vincente sicut est euforbium et cum euforbio, cum
et vitrum nescio. Et quod nervum quidam ad inungendum quidam est adde-
re mala granati. Alii vero excipiunt maximam. Non nulli fo-
mentum faciunt quod in flumine egyptiaco quando fuerint ut
solum de colore mutetur. Quidam ab omnibus quod sit non congelatur
sed potius est ut quidam ignem ad eas miscetur. Propterea ne
nervi noceat. Ergo (?) autem non fiat cum non extrahatur et cum
expira et euforbium mittens unam partem de cum quibus mediat
ut quantitas eorum sit equalis quantitati cere. Sed potius ut in quadam
terre plus extrahatur. Nervum et non quod non iuncta minimo
manum gummi autem primum nam miscenda est est dum corpus sic
assumitur et inferius est non est ad miscenda. Et si nervus
liquida gummi miscetur euforbium et sulphur... miscetur
et cum quibus liquida est cuius quantitas sit xij. Partes cere non
forti velis i facere. Et si gummi fuerit sicca sicut
... parum oli cum euforbium miscebis. Propterea est aliquando
oli miscebis et ut fiat sicut ... columbinum et ne
gummi iracundi (?) et sed liquefiat aliquantulum aqua ...
illius siphani nervi inveniuntur ... tamen pauca cum nitro
datoris a... Capitulum. Reversum precii ad punctionem ...
tices. i. curatione nervi. Fissuras vel separationes nervi ...
habitus sed cura fiat et nervi modice calidis et sicca
... Que sua sit subtilissima et acuta. Igitur ...
namque curationis non solum in expirationibus nervi au-
xilium praestat. Nervum et in eis que expertae sunt ut corpus quod
sit fracida sit habeat notitia. Nam quod nervus non arti-
ficialiter operatur non potest aliquid corpus operari, propterea
et quod nervus detrahit desiccatione vel calefacere sive frigefacere vel
doloris augmentum mitigatione nemo non artificialis
sit cognoscere valebit. Huius est virtute medicamine propter
eorum minuere vel augere non ignorat. Capitulum. Quidam enim
medicine in puncture nervi de medicamine euforbium quod plu-
rimum ponens in tertio die dixit ergo ad nervi puncturam in lo-
cum ostendat quod a spiracionem tumorem in eo recepi et mag-
... ignorabat autem nervum non poterit. Et ego medico
grauiter quasi erat in ipso die. Et cum calorem quasi tepidi
solis apparuit nervi sensit et dixit non. Et reversus ad
medicamen quasi quam ... tempus erat quod nervum in constringat
et quasi est eo curaretur. Respondet quod primum annum ... tum
filius et puer et nunc minus est eo curari fuisset
Et quasi quod ipsi minui erat figura. Respondit al
his curatur et mollis. Et audiens sic euforbium in ... quod
comprehendebat cum illi nervis. Et nervorum precepi non pa-
rum cum illo nervi non afferret et modicum euforbium
accipiens euforbium et inuncturam sufficienter coquendo. Ut sub-
tilissime terre et unguento terre. Item sumens
olium quod est sepium non temperate in calefacta infundens exceo to-
tum nullius nervorum et nihil eo constrictione erit dilatami

nervus super quod induceret et precepi ut abstineret a calo-
ribus in medicando ut vesper nervus dissolveretur et cum
oleo pro nervorum macerasceret. Macer non ergo quarum
in eo et tumor erat adeo dissolutum est. Non quidem hoc
vidit et dixit quod nullus in aliquo loco medicamine proprie
precipue in artificialis sic quod nullus exercitus thesilii sicut
valuit. Et secundum artificium et quasi corpus ... non iuve-
stigatus talia non prius sufficiat ... quod ex hac
materia dictum est. **Cap. 3. In quo agitur de cura**
solutionis nervi que pervenit ad fixuram continui. Sicut capitulum 21 (?)

In nervo non est non est solum punctura. Sed et aperta fi-
ssura. Oportet fissuram incarnare ut sit platitudi-
ne vel plongitudine et quantitate fissure cutis. Capitulum. Con-
cedat in curam esse fixurum quod non apparet et fissura
sit plongitudine. Capitulum. Dico quod quando nervus quod sit extensus
nervus apprehendit non dicte. Quam hoc nervorum est sit discoper-
tas nervi natura non placet sic facere cum medicamine
unum boni est sicut in illo loco et oleo temperato sit nul-
lus induceret. Non nervus quod sit exterior est oleo ros-
boni est cum si olim istud fuerit sine sale. Capitulum. Nam in
tenacitas tamen sic oportet et ut nervus nervorum discoopertorum ...
cos sine dolore et punctura quod ideo in continui sunt boni
est calefaciens est aqua lavandi ... ... et similia
metallica. Nam ex metallum nervum oportet lavandi si de sic
cum quando volumus sine dolore et punctura. Capitulum. Item boni
est vel quod sit est melle sive mel boni sit et oleo ro-
sarum tamen ne sal habeat. Et cum lavetur et ... lave-
tur gummi aliquando. Quando lavando pungitiva erugo expelli.
Capitulum. Si autem infirmus fortis sit et corpus mundum est fortioribus po-
test curari sicut in quadam que sequitur. Capitulum. Quidam namque iu-
venis philosophus fissuram in collo manus habebat
cum boni ... exercitatio non quod ex sole quae estivo erit
in estus. Et accipiens temperatum eos ... est supra eos
super calidas aqua temperatum ... in eo infusum plage
in posito. Capitulum. Oleum tamen est super omnia ut nichil fortius sit
sine nullum appropinquet cum nervis infirmi sensibilis
nervum sit et unctio est nobilissimo nervo quod est fundamentum
tum et munitum exemplum eorum dirigitur. Capitulum. Item in plo-
rum ... aliis ... est ... ago quod acro
ad corpus dicitur. Capitulum. Et si nervus vincit fuerit est lacto ge-
nerabit spasmum quod lactis ut dixi est in istorum volu-
minis mos. Sicut si vincit est cum corda. Capitulum. Cuiusque nervi i
vulnere minutis precii ... capi in fine alia cuius
spatulam colli et in ... est collo oleo et in prima die mi-
nui cum ducendi et in quarta die melior extitit et nulli
primus et desiccativum apparuit. Et abiit sine nichil
aliud usque in septimo die sic factum. Nam sana in septima
die factus est. Vel nullum non oportet infundi et mane sicut nervi
carnem. Quam olim curatum est huius. Capitulum. Et nulli put-
faciet et maculata quod est facere in discoperto nervo quod in nervo et
cum cooperto. Capitulum. Ideoque oportet mundari nervi et ex sua sa-
nie et putredine sicut est dictum et lana in stilo ...

Quod si nervus est incisus eo quod asperitas non potest tollatur infusio est cum sapa que nominatur .i. asiam vinum coctum appellatur quod necesse est fiat tepidum. Similiter omnia sic arbitratus sum congruere, et ut infundetur lana in dulci vino non est malum. Oportet tamen vinum in quo applicatur coctum esse sicut id quod dicitur scelopiros .i. spalenum et palemos. Et oportet esse dulce et rubeum. Sed paleos non est bonum in hoc loco quia vina calida sunt ultra operantia. ¶ Quod si vulneri apparuerit quum sit adaugente vinum album subtilissimum aquositatis non subtilius vel ulli odoris comesticis certius melius est. ¶ Aqua vero que procedit fuge in cavendis nervis si fuerint vel puncturas habentes. Sunt mollitiva cataplasmata. Sunt vero de emollitivo farina quoque est cum hoc sunt apponenda in estate cum oleo ro. et in yeme cum oleo sepiso. de quibus utitur in prima parte composita nunc fiat. Farina vero polidos omnibus notis quibus non indiget farina antiquus a presio. Ante incarnativa quia sunt fortiora certis consolidativa. Deinde est et fortioribus fortiora de debilibus debilia convenire quia sunt ante nervis incisa sunt et ab exprimento firmata. ¶ Et thesil non posuit se super excelsum tronum inter homines quorum auctoritas fuit visitatio si preparatur eam sic ait. Conclu de testis cum sua sapientia et magnitudine quod omnibus nullus in fortibus una curandi sit significato et non esse necessario significationis certis librorum nam proprie. ¶ Verum quando consolidata fuerunt in vulnere et puncturam vino non erit intentio. Puncturam namque aliter contingere mortem nervi in qua vehebant et separabat. Ne vero ab egro consilium similiter verum dico eos de consulta intrationes fecisse. Quoniam sed sua intrationes ostendunt eos esse vena et nervi arterias et ubi iacet est punctura sicut est cum ullum horum iacet quod tantum moriatur fiet quod alius thesil negavit. Quoniam nervus nolit per diversitatem membrorum diversis operatur nunc. ¶ Et huius convenientis incipiamus de iasice viri quod fuit per latitudinem est sed molestias sit. Et utroque spasmum generatur. Nam tumor iasi et iasie eraus locus quod cum spasmum est sed turbatus sic per longitudinem est. Huius tamen proprie nimium minuatur et subtilis dieta nimiumque quod esse custodiatur. Iaceat in molli et plana collocatur alia et collum infundatur oleo oleo sed cum fiat est in manum virtus sit iasis. Si sic sit in parte infundantur igitur cum multo oleo usque ad ossa donec collum et corpus. ¶ Si autem dux fuerit contusio et eo tantus sit contusa et vulnerata cum intentio ut vincat sit sanguis fit et ut pars diversi contingat et omnino. ¶ Quod si contusio solum in vino sit. Oportet eos simpliciter infundi ex oleo calido utentes dissolutivis huiusmodi et cum studium sit super prius ponatur. ¶ Puto esse quod similis quando eius animi cum est oleo calido et dissolutivo infundatur. ¶ Si vero non est cum contusio vulnere indicat quod sepissime laborantibus et magis athletis contingunt in quibus experimentatores cataplasmata apponunt

ex farina fabe aceto et melle que nunc optimum esse dicunt. Si vero cum confusione fuerit adde parum liquoris nimis corpus eius cum huius et ponatur cum eo quod facit ut magis desiccet. Sunt farina orobi. Si vero inquam farina orobi mutatur studium est in toto corpore horum unum esse dicitur. ¶ Et si nervus sit iasus et separatus nulla suspicatio ergo habet certa habet sic certa multa. Sed tamen membra que movebantur per ipsum nervum motu amittunt. ¶ De separationibus autem quod multum sunt secantur. Postea curabitur in prima sua parte. Capitulum .e. in quo

agitur de causa solutionis continuitatis in ligamentis.

Ligamentum vero licet sit corde filia post tamen pati fortem nunc. Quod non mito. Sed vinum a cerebro si sensum habet quod in motu alii sunt in eo procedente a cerebro. Alii incisionem sentit medulla. Sed filia corde. Cum sit a corpore ex vino et ligamento sed conveniente nec procedente a cerebro. Non spasmatur sic nervus. Ligamentum sed ab ossibus oritur. ¶ Et quicquid fuerit rotundum sic nervus rotundus licet in duratione differentie ab eo. Sed tamen eo quod est album et sanguine non habet et solidum miltas non vis per dividi in vino. Rotundus similiter proprie licet si ligamenti rotundi seu corde similitudine proprie quibus paciantur passiones. Putatur aliquis nervum pati eo quod anothias ignorat et non intelligat ligamentum dicitur esse in vino. ¶ Quod si passio sit in lato ligamento sanatur et alio secundum sanitatem et est horum cum vel consolidatis continua corporis quod loco notacam multum sicut sit in vino sicut ligamento vel contra facile potest fieri.

¶ Verum si ligamentum nullum patiatur quod duorum ossium est communicatio nulla est incisionis accidit molestia generalis. Si non ligamentum patiatur corporis quod est lacerto contingitur cum lacerto molestum est et post suspicatio est non curetur ad invenire curetur. ¶ Eorum omnium notitia omnibus significatur membris cum dele sunt non existentibus proprie igitur est similiter albus quod ignorant membra quod dicam esse ex complacere locis. Sed tamen licet talia nesciat sanare tamen ad significationis ex prima membra habet quod non minimum alteram thesilii contemplatur. ¶ Verum quando est similitudinem proponam. Si mere adeo nullius quod iterum fortis erat. Necesse est necesse alie iterum redi debent quod si quando cibi per gradiatur quod gentibus nominant eos necesse est ut sciat ut debent iacere si vel. Aut si operatur ligamentum an non. Aut si nullum debent ligamentum an non. Quod si operatur sanum an sanum faciendo quomodo sit faciendum quod omnia secta thesili proprie ignorat. Nos vero et nesciremus non nam nullus nobis cognitum fuisset per anothomiam. ¶ Et proprie oportet nunc determinare quales corporales sit composita. Dico igitur huius esse loc quod tactu levius et quarantur medium de compositum est et extremi superiori et extremi inferiori quod cum pellicula est quod anothomia vocatur. Preterea non sunt due extremitates lacerti que sunt nervose et subtiles quod pellicule quem anothomici non dicunt duas esse. Sed unam eo quod sunt convenientes undique difficiles. Nam ultima nervus subtilis est. Item preterea sunt duo lacerti nervosi a parte usque ad partes ossa descendentes quorum unum est alio et est alio convenientes. Sed propterea

VI

clerici cum vellet ostendere qualiter vulnus ventris sui deberet
prius omnibus circumstantibus unum vel ii in principio vel epifastodio
id est mirach. et quod est post interiorem ventrem peritoneo vo
caverunt vel siphac quod totum corpus circumdat. Carnificatur
tur quoque siphac corpus esse non comprehendit quod non est ita. dicitur
enim corpus esse utrumque non huius sanguine. sunt enim nervosa. horum tamen
unum est extremum duorum lacertorum super ventrem per latitudinem
tudinem extensorum. alterum vero quedam pellicula subtilis
sima quasi aranea tela quod proprie vocatur peritoneon
hoc est corpus epifastoreos in medio ventris. Nam corpus per
latitudinem dextrorsum et sinistrorsum existens
aliud est spatium et est ancio circa sinistram vel dex
tram partem in summa .iiii. digitorum est una pars ante uni
te in utraque parte. sunt alii lacerti quos dixi. vel toracis quorum
unum a pectore descendit. alter a pectine usque ossa descen
dit. sed post hos lacertos sunt alii lacerti per latitudinem
nem tamen dextrorum. post hos quoque sunt peritoneos. Similiter
si hec loca vulnerentur secundum quod in medio ventris
eo quod nullam extremitatem nervosi lacerti habent. Ex
dictis autem ventris difficile est ad sanandum et mollissimi.
Cum intra quantitas intestinorum ab eis vulnere egredi
quod difficilia sunt intus redigi. quia adeo ea quibus re
tinebantur nervosi lacerti carent quos a pectore ad pecti
nis ossa descendere dixi. Similiter quoque est huius loci vulnera
necesse egrediuntur ea que post ipsum sunt. Nam ab
utroque lacertis qui sunt in lateribus ventris coguntur egredi et
nullus fortis lacertus est in medio ventris per quem contineatur
prohibeatur. et maxime si vulnus magnum sit. Eo namque
sic existente intra quantitas intestinorum exibit. vel
difficile possit reduci. Item vulnus parvo existen
te dum quedam alio tamen reducuntur. quam non cito intus
redigantur inflantur et tumorem habebunt propter ventositatem
sitatem in eis generatam. Similiter quoque propter hoc additur intus
non possunt. propter hoc mediocre vulnus quod in medio ventris
sit laudabilius ceteris est. Hec sunt consequentia de vulneri
bus ventris. Nam quo alibus dicatur autem ne
dicatur. hec ex hiis dicuntur vulnera recta adhuc
et sanguinolenta solidari debere. nullus tamen ignorabilis ig
norat quod solidatio sola huic loco non sufficiat. est
et alia multa contineant. una non intestina ad pro
prium locum reducuntur. alia ut vulnus suatur. tertio
ut convenientia super induantur. quarto ut studium
in principalibus membris ponatur ne quid hec corpus nocumentum alii
hic patiatur. Quarum propter autem corporum .iiii. incipiam.
Cum hoc vulnus tibi minoris sit quantitatis. scilicet latum et parvum
unum et mediocre ut est eodem c.a. Similiter quoque necesse
est unumquemque modum propria significatione mediante
candi nobis insinuare. Vel hoc. si vulnus adeo sit parvissimum
quod intestina iam inflata nullatenus possint intrare. ergo
nos alterum ex hiis duobus facere. aut ventositatem eorum
et dissolvere. aut locum dillatare. Sed hoc si sit post laudabile
non est. sed prius ergo ipsius inflationis auferamus. eam autem
inflationis est frigus aeris. unum ergo calefacere. quod propter decet in
testina fomentari et spongia in aqua calida infusa et ex
pressa aut in vino calido et pontico. hoc est magis quam aqua
calida. fac et intestina conforte. Quod si post hoc
inflata permanserint et intrare non possint vulnus dilla
tetur ut intus redigi possit. Cum posito in infimu
tali aptetur ut si vulnus sit in inferiori superius emi
neat. si in superiori infius. Intestino quoque tua semper ad
hoc sit. non nullum intestinorum reliquorum iacens sit ly
unt quod reductum sit ne abeis comprimatur. quare propter si vul
nus in dextra fuerit in sinistram - sinistram moveatur et econtra.
semper est studendum ut locus vulneris alius locis altior sit quare
continget utrisque partibus vulneris premi. Cumque intestina
intus intromissa fuerint et vulneris magis existente sic
custodiantur. necesse est eum ut famulus sit studiosus
teneat et totum vulnus et manum suam paulatim
in discoopiens ut suatur. sed quod suitur et alia manu
constringatur. hoc fiat donec totum vulnus suatur. Sui
quomodo suendum sit ostendendum. dico enim in ventre vera
sit iungere mirach et siphac. ergo ut incipias acum
suere mittens acum ab exteriori ad intus. Cumque acus
acum penetraverit et in lacertos ventris qui sunt in longi
tudine te mutare extremum post siphac et cum
eo filo mutatis exterioribus per alterum artus et sic pri
mo usque dum fuerit tota suta. Spatium vero punc
torum sutum sit brevissimum eo quod nimia quam parva sit
iungere et constringere nolumus et ne ex nimia constrictione
sindatur spatium mediocre sit ergo quod convenit omnibus vulneri
bus est considerandum. Et si filum durum sit quod ergo acto
rumpet. si molle rumpitur prius quam extremitates coniungantur.
Similiter si acus in extremo acutus mutatur scindit. sicut
possunt extrema solidari possunt. modum igitur eligatur.
Et nunc hoc vulnus non solidatum quod in prima par
ticula dixi omnium vulnerum esse solidatum liganti
bus necesse esse est. Cetrus vero modus incisionis ibus
includi in omnibus vulneribus considerandum est. Apprim
ergo vellus in tepido oleo infundi et cum ala et ligna
apponi. lonum est et in infirmum collistigium. Quod si
vulnus usque ad intestina pervenerit et aliquod corpus vul
neratum fuerit fiat clistere ex vino nigro et pontico tepefacto
ex suffusione subtilibus fiat. sanatur. Ieiunum enim est
incurabile propter multas et magis venas in eo existentes
et subtilitatem sue substantie et vicinitatem eius ad ...
propter colas quod ad in fluit. et quod manus est epatis quam ...
Inferioris ventris que sunt digne curantur secundum sicut quod
possunt sanari. et non solum extremis sed et quod in medio secundum
sicut possunt. Incas manere sed tamen dicto. et tamen non ma
nebat. unum vulneribus corporis in solo tantum contingit.
sed omnis sto sensibilissimum est. Quare propter quicumque
vult curam perventus intelligere quod in vulneribus ventris
ceterorumque locorum in potest libros et legat. hinc est liber
id fecit ut solus hominibus sufficiat et quanta sit ipso

[illegible]

Cap.m VI.m in quo agit de cura ossis fracti.

Restat igitur dicere de ossibus [illegible] separatur [illegible] fractura multisque modis [illegible]. Dico igitur [illegible] ossis [illegible]

[illegible]

ut carnem comprimat et constringat. necesse est ut talis
in fractura inducatur que humores ab ea ad sana loca eiciat
aut. Ligamentum igitur ab infirmo loco sic incipiat circum-
ire usque ad sanum ut humores ligamento expressi ab infir-
mo usque ad sanum locum expellantur. nam si aliter ligetur
necesse a sano loco ad infirmum deducentur humores. Istud
est ligamentum duobus modis valet. uno quoniam necessarium non
est alio quod locum infirmum tenet ne apostema generetur in eo
in quo magis sanguis est quam in sano secundum quod certo ex-
perimento est expertum et certo causa quam causa apostematis est.

Et in fractura cavo prius considerandum. nam si dicam frac-
turam fieri apostemates esse non erit reprehendendum. cum ossis
fractura non autem operatur humidi quod valde erit effi-
cax. quod uidetur in fractura que cum vulnere fit fractura
namque palam uidetur. Et passio que fracturalis dicitur non accidit
fracture ossis nisi ex eius quod dixi. Ideoque festinandum est in
humiditate expellenda omnium membrorum que circa fracturam sunt
ne ad eam quolibet fluat quod fiat cum ligamento. a fractu-
ra loca incipiente et hic vel circumvolvatur et usque ad
sanum locum. Et cum sanguinem a sano ad infirmum membrum
fluere non sinit et quod in eo coadunatur est ab eo expellitur.

Et quoniam ad duo loca defluere potest fractura in manibus
vel pedibus existente laudabile erit. si ad superiorem
partem eiciatur quoniam multa et magis membra illic sunt. nam est
extrema non habent multum quod materie et multum quod recipiat.

Ideoque iussit ypocras fracture duo ligamenta conveni-
unt ut humor superius ab ea expellatur et rursus a superiori
defluat prohibeatur. Alter duo imponit unum quod volu-
tur quod suaviter usque ad sanum locum ducitur aliquantulum ex-
primit humores cum inferius emittuntur. alio vero ligamentum
alia revolutum sicut ypocras iussit ab inferiori ad sup-
eriorem reiteratur. quod cum superiori ligamento ligetur. nam hec
duo ligamenta fracturam faciunt esse certam et eam confir-
mant et prohibent apostema. Ante tamen intentionem non suffi-
ciunt. Ideoque Galienus. v. que eis affert subsidium impo-
nit desuper plumaceola triangularia et consistentia
et cum ligamento ligatur. Et ut magis apostema prohibeat
precepit ceratum molle apponi. Pecia non solum dixit
omnibus secundum membris (pueris) tamen. si in eo prohibeat quod membrum
infirmum retrahat compositum est. In hac due significationes quibus
utiles sunt consuetudine. una ut membrum fractum taliter compo-
natur ut non habeat dolorem ne propter dolorem apostema fiat et eo com-
ponitur quod infirmum longo tempore potest quiete sustinere. altera non
membrum secundum suam compositionem naturalem componatur. scilicet ut lacertus nervi
vena et arteria sicut decet et secundum suos modos cooperantur sic
quoniam hec compositio nichil doloris largitur cum in sua naturali compositione
sit. Semel secundum convenientem sufficienter sic planum necesse
adherens et substantia nichil quoddam regat. Per non quod ex
se sic maneat. Et non solum naturale compone consideramus
necesse est unum et consuetudinem. Et est pars distinctionis
ex extensione carne non directe secundum membris naturale compositionem ex-
cedentes. quoniam si aliud in extendendo et aliud in quiescendo sua

as compositiones nervorum membrorum de una in aliam situ et com-
positionis est eorum. Longitudo quoque potest intelligi plerumque ubi
patientis quas de motu lacerti fecit in eis est dixi si membrum
de uno ad alium modum compositionis non preter lacerti extre-
mi et propter ligamentum constringi et laxari sic. Dum autem pars
restat ligamentum comprimit et dolorem generat quod autem laxatur
necesse locus manet et ligamentum laxum efficitur. Vim sustinet
tum fit firmamento manus. Studendum igitur est ut illa com-
positio et forma que fuit dum extenderetur membrum, eadem maneat dum
gestatur. Vel ut sic sit naturalis ut nullum inferat dolorem

sufficiat. Hec tamdiu ossium fracture. Ligamentum
autem omni tertia die precepit ypocras solvi debere. quoniam non sunt
mi securi quin ex angustia et constringens ut non propter
pruritum in veniente eo quod corpore non habet. Et in usu
autem quod ea que illic sunt clausa addit ex extremi-
tatibus non habent quibus remanentibus pruritum comitatur nocumentum
et aliis sanies eorum corrodit cutem et vulnera generant. Propter hoc
oportet fomentum est aqua tepida sed quod in ipsa vena digerendi
sufficiat cogitemus. Si autem id alia necesse fieri necesse
fiat in vii die. Pede sit locum ab apostemate liberum et
uidebitur eo quod unum commovetur est quod naturaliter erit propter fir-
mam ferule ac plane. nam in initio custodire
hec apostema generare. humiditatem non fuit utile ut loci
est ferula comprimeret. Ne autem cum eam apostemate sit ablata
et iunctura non sola fractura manet necesse est ut
firmetur cum ferula et longo tempore dimittatur quoniam con-
solidato hic membrum nisi sic tractato quod filius est sit quod propter
non oportet eam dissolvere et fracturas lavare ne corpus
solidationis est extremus conveniet. Hec est sic si dissolvatur.

Et non oportet membrum diu ligatum manere ne igitur quantum
multum fracture ligamento namque non multo tempore non
dissoluto ossium nimia siccitatis evenit eius etiam
omni vel quarta die semel foveretur donec loca rubescere
et inflare uidebitur. nam si fomentum propter siccitatem effi-
citur oportet (partem) namque rubore et inflatione cessare. Si loca que
nimiam habent humiditatem est non diu ligamento
oportet dessiccari sic dixi autem est convenienti ligamento autem
est suavi vel est forti fomento suave est cum cessavit
prius quod ad fluxum ad eo quod fomentatur dissoluta que
in eo extensa est humiditas quod extenditur latere paulatim
dissolvitur. nam hec dissolutio iuvativa est in iaciendo
quod cum ligamento expellendum sit. Forte autem fomentum
magis dissolvit quam attrahat. Propter hoc si membrum voluimus
quod est ligamento comprimere ut sua expellatur humiditas
extremitatem ligamentis aliquantulum laxe fiat. Et si
nutrimentum volumus adducere illius est ligamento ut minus
extrema constringant. Et quoniam iam tertium quod tempore quo
non sit adiuvanda in eo generando propter quod ossis fractura
solidetur. ut de dicta loquamur restat. Dico igitur quod in ini-
tio subtilissimam convenire dietam sicut debent simul incausis
calorem apostemati ubi est uidebitur quod in initio flegmonia conveniat
et fermentatia. Et cumque ideo quod ossium est ligamentum generari

incipiet. os enim ex labore sanguine generare, et multum nutriente nutrimentum non indiget et non superfluitate non indigeat sibi, et caput sinus siccus vel scilicet non generare. Est sui humiditate et viscositatis nutrimentum eius generare, sed cum longo tempore ossis calidus fugit. Quantitas autem huius tanta sit quod sufficiat ligamento et firmamento illius ossis nulla lacuna cum prohibeat vel sufficiat. In fractura autem unde sequitur quod non sit minus sic incarnet non in eo angustio subveniat. Si autem plus sit quam os adiuvat eum et minuat, quorum duorum in genere nullius modi est et quantitatem et qualitatem fomentatione et alterius et medicaminibus extrinsecus intrinsecus cum fomentis et aliis deinde. Ex dictis autem huius est dico quod in infirmitate et constringat et sit ad callositatem adhuc adiuvabit ignorandum. Unde quod dixi ligamentum ossis esse angustum et cum sit minus oportet non fuerit, quando dissoluta est minuatur. Hac scilicet si modo crescit. Si autem huic cum minuitur vel augetur vel custodietur sic est ut circa eam uel est quod cum moderate desiccatum sit ut paulatim scilicet quod ligamentum ossis coagulabit sufficiat, et quod dictum est de fractura ossis quod sit planitudine. Fractura uero quae fit in longitudine ossium est contraria sic dixi. Sed tamen pro ossis quod fortis est et contraria in eius fortiter est reductum et forti ligamento constringenda. Et fractura quae divisa est ossis et in magis est minus contingit eo quod plurimum contingit longum paruum ut patet in ipsis ossibus. Paruulorum vero est uti in fundamento in imo usque et postea et parue quod testantur sicut rotundum tempus conuenit cum est prudentissime est fracture sicca conueniat. Sic ut dixi. Diffinies quando sit desiccandum. Propter namque quod ossis sit exigue causa quod solidatur. Et propter ut solidatum non sit in initio in fractura. Dico os nos hic propter adimplere non solum in hoc loco sed in ossibus quod cum secundum semper os et propter aliquid sunt auferentes et quo nunc in eis curandis sit adiuvandum. Iustitia autem quod in inferioribus cruribus per in pluribus est fractura in eis cum autem certum vel sua ignorantia illis coniunxisset notum est ut celeri in facto ut nec dico tamen quod laudabile in ostentasse. Et istorum quod moderni inuenerunt quod dicitur glorie solum laudandum in ypocras fuisse ignoret sed tamen non uituperaui eum de quo medicis istorum plures in tantum dissentiunt contentationis disputatione. Illud namque istorum laudabile est factorum et magis cum est delecto in electi tali quo modo moueri se voluerit. Capitulum .6. de cura fracture ossis capitis.

De fractura uero ossium capitis Ypocras libro quedam euidenter ostendit in eo quo faciendum sit. Unde est istum propter illum exponendum incipiam. Hic autem quando uolo tractare de his que in definite et non determinate dixit, os ut ab isto incipiam exordium quod alefilon dicitur. Deinde dico [illegible] quod vocant lanam propter sibilibus et vocatur illud. Dico quod fractura que est in testa capitis alii conueniunt usque in locum que est in uerticem par cranei et alii usque ad intima capitis et non unquam per aliquam separatur et aliud solum in eo sit fractura contusio et alii fit fractura sit sine fissione. Que autem conueniunt usque in locum qui in uerticem par cranei dicitur de sibilum quorum necesse habet diuisa tamen fiat istum ut ipso aliquo incipias. Deinde cum inueniuntur locum ad sibilem necessarium precidas scilicet in appare cum medicis quod cum patiuntur est de ossibus summa cerebri tunc et aristologia et cum in uice quod sine dolore minimum desiccatum est quod cum quod illuc generatur sit autem ne infirmi sic adiutorio medicinali non indiget ut cum ossibus conglutinetur et solidetur quod non potest sic non locum conglutinandi cum uis mundificetur. In futurum autem aurieas hic adiutorium adaptat necessarie generetur locus generandi cum sit ab omni sanie purificatus omnibus ossibus perueniet est communis cum necesse sit. Et fracturam uero quae usque ad pelliculas cerebri perueniunt si quam frustum sit separatum os medicinalis istis si est si contusio alias propter loca fuerint. Os ut cum corpus aut cum est cerebro circa eum perforatur. Deinde ut in lateris et illas cum aut ab initio abscidatur et euellatur et istorum quod dicitur alosisoy. Dico quod molestum est ut hic locus perforetur. Quando alii subito peruenitur usque ad duram pelliculam quae est cerebri et subtilem in uicem. Istorum autem quod colofosisoy dicitur. Licet cerebro molestum minimum sit non est in ullo est assumptione est alii in uicem capitis moueantur etc. propter necesse est esse quietum. Propter si fractum in illis fiat per et moueantur laudo fractura est collosofoso quando si in initio fiat locum in casu dubito in strosi quam fractura durum et firma sit propter perforare. Et ideo quidam medici propter sustineri foraminis talia efficere istam quod non non solum ossis quantitate perueniunt quod propter multa et diuisa sunt facienda sed quantitate facienda efficaci minimum aliquid pars ossis nullum in ipse in ossibus capitis utile sic consistere. Et si uero os totum fractum sit totum auferatur. Deinde ad sanum reducatur locus. Si uero non sit fractum nec contusum totum auferatur. Si quod scias cognoscimus non possunt manere quod uidere est in curam in tempore. Vel signis certis quibus quod hic sit faciendum innuatur non in ab eo cum nullis sumatur. Et ligamenta quod dixi in fractura ossium est conuenire non plurium in fractura sed cum non plurium in adiuuantium probabiliter ut cum quod habet alias expellere que duo non sunt ab ossibus remouentur ossa sanari plurimum. Verbi gratia cedatur os brachii usque ad medullam fractum et non ligatum sic dixi contraxisse quod sic consistere est saries liberari extrinsecus coadunatur interius in medulla plus persistit deinde totum os quod plurimum euenire uidetur ipso ligato sed quod os consistere quod ipse est ualde quod in osse brachii contingit quod magis in ossibus capitis est non plurium ligamentum. Scilicet propter fracturis ossis capitis desiccatur non plurium quando ligamento componi non potest. Sed si ut hic accidit consistens in quantum uentum quod necessarie. Os nos locum fracture ab omnibus quod super os sunt discooperire ut solum os remaneat. Quod

al' supra
ab eo
nec est ut ut
al' fracti
nulla ratione
dico medullam
nullum quod nobis sine ligamento sufficiat d'ucerem.

putredine que mox cadentes nimium fiunt .. sicut plurimum cum sint solum quippe non tunc .. continentur ... capitis ... capud .. ita quod certe mox restituerent ... dico non simpliciter .. ligatur cum non sit sic sed .. sicut faciunt sophiste qui rei ... non ... investigare ... fracta non solidari. Si ego dico ossa capitis solidum esse ... super ea sit .. nos ... adeo mali ... unquam nec ... quid ... qui non ...

Scio namque quendam ... capitis ... esse ... fracture ... passum esse ... reuma ... os quod ... iam ... restituit ... et adhuc vivit .. quod ... pellicula que sub eo erat putrefieret prius quam os solidaretur .. non sane a superiori ... sed ... defensum .. os non erat ... diminutum ... sophiste ... sic ... consuetudo est ... quedam ... fracturas in capite ... arbitrium suum ... os ... ita ... ut sanies locum haberet ... aliquis ... ossis ... ut ... os ... studium ... moveret ... foramen ... in ossibus latalis vallis ... et ... fossas .. ... nobilium ... ploca illa ... superiori ... per ... nullus ... loca illa abscisa ... quod iam continentur solidum.

Dico quod ... restat ... ossium capitis ... sit ... nonficat

Dico ... utrum ossa capitis ... dolore capitis ... ... an ... huic rei ... methodus ... consilium ... seniorum in civitate ... esse ... pellicula namque ... amico ... ossa ... ... studiosum ... nec ... ab illo ... in hoc loco fieri ... videri ... testis ... qui ... abso... et ... hac ... in alia ... ab illo ... dolore ... intugatiuam ... quia ... volui ... probare ... in Asia ... nec ... ... propositum ... artifices ... Romanos.

Sed ... non ... cui ... quod quia ... probavi. Dico quod ... ad quod ... non solum ad ... pellicula ... in ... audit ... foramen ... vianum ... pellicule ... nec ... dixi ... non ... pellicula ablatis ossibus ... non ...

... sed magnum non habeat ... quia ... ... –

Explicit ... magistri ... :–

Istius libri p^a ps que continet vi libros parles non habuit guiter ps hac causa quia tractat des illi vi libri ad cirurgiam. id doctores magistri volentes legere habent librum incipiunt in vii^o illos sequendo id faciant

Iste liber de ingenio sanitatis qui tractat de recuperatione sanitatis per medicum deperdite quia galienus in p^o excusat se quare tantum tardavit complere istum librum et hoc tres p^o excusat se quia tanto distulit complere hunc librum 2° quia non fecit ... vana gloria in hac vita 3° quia non ... fama post mortem 2^a ... mea ... 3^a ibi ... ait plato

Iste cum quod iste liber ... facultate ... libros ... 20 libros ... cirurgie ... vi non ... quod non sit ... tractati

Cap. p^m in quo ponit causam dilationis istius libri et resumit verba priora

Librum de sanitatis ingenio iam diu hieroni incepi complere proposui. Quoniam longum interim tempus accepit, utique nunc non adimpleto. Motivum est ut audivistis. Post hoc incepi iterum occasione. Ut nunc complere temptavi. Non enim est nostra intentio ut libros vane glorie causa componam. Nam in componendis libris non in vivo intendo sed ut patris eos et sapientibus offeram. Ut magis ... quam senectutis mee in futuro solatium existat. Sic ait plato. Bona in quo fama et si pluribus in presenti vita desiderium afferat mortem tamen illud nec ullatenus impedit. Verum siquis in hac vita in scientia sapientia mente exerceat ipse necessaria corporea temperate et sufficienter habere bona quoque fama omnia ei nimium erit. Cum philebiat cum amplector eo quod bene intendit sic cognovistis de me. Qui semper precibus eos qui ad me veniunt et mecum sedent et disputant. Dicens me non posse investigare nec legere libros et cum veritate in quem ipsis me impedientibus. Sed nescio quomodo istud in contingit vel aque sum adeo vel a fortuna. Semper est vulgus in hodio habui cosque vituperavi et dilexi veritatis scientiam investigare. Credens nullum melius posse ad unum in medio et magis premium fieri deo quam ex his duobus. Iam quamquam librum quem meo nomine titulavi. Et ego nec ut in nullo meorum librorum nomen meum scribatis. Propterea namque nolui hunc librum complere. Sed nunc quoniam tu et quidam mei amici me rogavistis, ut ea que curamus nobis in multis locis feci in libris scribere. Et video bonum esse librum de ingenio sanitatis intitulatum complere.

Cap. 2^m in quo continuat hec libri conditionibus et quod intitulatur ordinis sui processus et quod habeat in quadam antiquos.

Dico quod me ostendisse in tertia et quarta et quinta et sexta particula quomodo multi medici sicut illi medicorum et compositorum auctorum. Consilia autem medicis invenerint et leniora et planiora sint, que sunt his repugnantium antiquos qui dicunt se artificialem viam tenere et non tenearunt. Nam excepto ypocrate per quem hoc fundamentum habemus nullum invenimus antiquorum medicorum artificialiter in sanitatem. Sed tamen ea que ypocras ostendit oportet ut explanentur et exponantur et compleantur in his que minus hic invenerit. Et si bene inspicis invenies nullum ex antiquis hoc egisse. Sed ob sanitates datas ypocras ea posuit confusione scripserit. Verum siquis hanc speciem morbi separationem nunc invenire voluerit in alio quam noie a nobis in phileben. Cum non in hoc libro in alio eorum quos feci intentionem habui. Ut studium in nostris in quibusdam habeam. Sed ut investigarem aliter divertendo in via nostrarum artem ad complementum producere. Quare propter ab hac specie morbi que per rectis est in similibus morbis existens. Exordium capiam, hoc est specie per ea quam corporee actionis. Nam in aliis libris ostendimus quantum per composita membra fieri. Sic per exteriorem usum et actionem ... usum per pedes gressus id est gressus est actio pedis sed hec actio id est gressus non sit in toto pede. Sed est lactio pedis nec visus fiat a toto oculo sed a cristalloide humore. Similiter intelligendum est de ceteris membris compositis. Iam sic ostendimus in ista particula. Necessarium est medico hanc speciem morbi scire. Cum non possit eam curare nisi prius agnoverit illam. Plures enim eorum qui fatentur se dogmaticos esse dum dicunt quod stomachus sit infectus vel intestina vel epar seu quislibet aliorum membrorum per quod infectum intelligere prius ygnorant. Nam si per infectum actionem membri infecti credunt esse. Invenimus non aliud quam vulgus agnoscit. Cum et illi dicunt stomachum habere infectum et per suum infectum ... non ... posse. Et si aliquid aliam passionem infectam significat dicunt eam sic fecerit in calidis apostematibus. Quem dum methodica acutas passiones membrorum continuitatem nominare noluit et calorem apostematum constringere dicit. Si abrasum membris calida fuerint apostemata contingeret eos tumor extra naturam, tactui repugnans, dolor, extensio, rubor et similia. Que omnia cum ... qui uno nomine nuncupantur id est flegmone. Quod est calidum apostema, loycam non hoc non statuit. Sed et non exactiam morbi investigavit quod ... fluxum necessario concomitatur acutia. Archigenes autem arbitratur quod apostema sit in pulsibus evenit. Asperum pulsus repugnant et ad extremam coniungitur et hoc fit cum apostemate. Unde dico necesse esse archigenem et sue secte sequaces hanc intentionem. Et oportet ut dicat quod passio sit in membris dum defecta sunt. Nam non cohibet eos. Ut sic ostendit quomodo membrorum compositorum calida mutentur apostemata, sic dicit. Aliter membra mutentur a recti forma. Ideo est enim primo membri defectus et in suo cursu illi manent. Cum quedam in eis sint acutia que a sua nobilitate ad id quod extra naturam est ... unde defecta sunt. Sed non archigenem nec erasistratum non aliquem medicorum eorum videlicet qui sperverunt scire nature fortitudinem eorum investigare de talibus videmus disputasse. Nolumus tamen hic sermonem amplius protelare. Cum superfluum sit quod multum ad iuventem medicine. Si hanc morbi speciem investigavit. Siquis est bene curandi notitiam scire voluerit prius sciat illa. Propter hoc quamquam a nobis a nobis sit dicenda prius est cathabiberim. Sed cum a nobis illa esse notificata. Scis et quod unam particulam de illis construxi. Secundum intentionem ypocratis, illam non in manu propria sum cum constitutus. Cum diofilus et mnisiteus et diocheus et cethe. Ceterique periti medici atque philosophi credant curatum eorum et reliquorum eorum non esse constituta, nec ex complexione calidi, frigidi, humidi et sicci. Sed tamen testamur ypocrati prius certus hanc intentionem tenuisse. Cum et ipse ... in ea posuisset et eam sermo apodictico ostendisset. Iam de ea esse illa que ab ypocrate notificata sunt. Et ceteros autem et multi alii medici et philosophi ypocratica tenuissent intentionem. At quoniam propria ... membris corporis est actio in aliis non existens. Et hoc fiet quasi membrum illud causa est alius vel fiunt plurimorum seu similium seu ex his compositum necesse quamque actionem propriam in ipso custodire voluerunt. Oportet ut eam compleam

Cap. 3^m in quo agitur de curativa ... quam ... sermone eorum

[Margin notes: incaa; id est nichilominus; et; Talis actio; pulsio; ho.; ho.; membro]

Cap(itulum) ... q(uod) p(ro)bat q(uod) necc(essari)u(m) e(st) ip(su)m p(ar)ticulari(ter) ag(er)e (contra) cau(sa)m male (com)pl(exion)is.

diligent(er) custodiat. Corp(us) a(utem) custodit h(oc) mo(do). sicut lesit ultra mediu(m) refriger(atu)r. ... Si (con)siccat(ur) hume fiat. ... simil(ite)r fiat si (con)p(osi)te patiat(ur). Sufficiat g(ra)h(oc) (con)artificiali i(n) g(e)n(er)e curatio(n)e malor(um). q(uod) fuit i(n) simil(ibus) m(em)b(ri)s. Un(de) e(st) h(uius) modi n(on) s(un)t n(on) c(on)to sic ostendi. i(n) q(ui)b(us)da(m) p(ar)ticula (con)acutib(us) (et) modo i(n)titulata. fit aut(em) cor(um) octo mo(d)is. q(uod) uni(us) s(un)t i(n) (con)tetio(n)is. i. (con)u(er)tit ea ab ex(tr)a n(atur)a. ad n(atur)al(e)m ... (con) h(uius) modi n(on) sint n(on) mala (com)pl(exi)o. unaq(ue)q(ue) m(em)b(ro)r(um) cui (con)tigit mutatis a sua n(atura)li (com)ple(xio)ne. S(ed) p(ar)ticulari(ter) cor(um) aut(em). n(on) fit n(isi) duob(us) mo(d)is (con)uictis. i. ut scias (con) q(ui)b(us) medicam(en)t(is) (con)t(r)at. (et) q(ua)lit(er) cu(m) eis op(er)ari debeas. Q(uo)d in(de)b(et) scie(n)tia potius scire p(er) libru(m) simpliciu(m) (et) (con)posita m(edicin)a meicinar(um). Ingeniu(m) a(utem) cur(at)i(oni)s p(er) h(un)c lib(rum) h(ab)eb(is). S(ed) potius (con)g(no)sc(er)e mala (com)ple(xio)ne uniu(s)cu(i)usq(ue) m(em)b(ri). si legas (et) custodias d(octri)na(m) tri(um) mor(um) libror(um). q(uo)r(um) p(ri)m(us) e(st) d(e) (com)ple(xio)ne. secu(n)dus d(e) i(n)teriorib(us) m(em)b(ri)s. t(er)tius d(e) medicinali arte me gatorg(ue) titulat(ur). Si q(ui)s g(ra)p(ro)cedere i(n) h(oc) lib(ro) se studio se ex(er)cuit. n(on) erit op(us) ut pla(n)iora reddat(ur) (con). Qui u(er)o n(on) cu(m) uideat(ur) m(ihi) h(abe)re. l(egi)t (et) plaius. op(er)(tet) (con) ei s(e) ali(ter) tractare. S(ed) h(uius) q(uod) mala i(n)te(m)p(er)ie fuit nutri(ri) (et) nece(ssari)u(m) e(st) ut duo t(ra)ct(a)tu(s) h(ab)eant. Un(de) ut mala a se repellat(ur) i(n)te(m)p(er)ies. aliud ut bona disca(n)t (et) i(n) ea se ex(er)ceat. U(er)u(m) tu potius tractare de p(ar)ticularib(us) (et) h(oc) p(er) milia q(ue) tibi ostendo i(n) h(oc) g(e)n(er)e modi. S(ed) m(u)ltotie(n)s me uidisti (con)u(er)silibus ex h(oc) modo curauisse. I(am) sufficit e(st) milia cu(m) p(er) ipsa p(ar)ticularia tractatu(m) possis h(abe)re. Et q(uonia)m o(mn)is lib(er) sic(ut) plato dixit. i(n) p(ri)nci(pio) e(st) qui(a) i(n) man(ibus) plurim(orum) or(um) i(n)cidat bo(n)or(um). h(uius) id cohibet nos. q(uo)d a(utem) hunc lib(rum) p(ar)ticularia i(n)serere. ut d(ixi)mus i(n) man(us) alic(ui)us i(n) p(er)fectas lib(ri)s se n(on) ex(er)cetis eueniunt. p(er) p(ar)ticularia. q(ue) i(n) h(oc) lib(ro) s(un)t scripta possint alior(um) h(abe)re noticia(m). (et) credit aliq(ui)s prudente(m) (con)h(uius) p(ar)ticularib(us) p(er) se ip(su)m posse tractare. Na(m) dico a(n)te me ip(s)o fuisse tractata. u(er)u(m) m(ihi) ostendete. Q(uonia)m si magistros meos seq(ue)rer. (et) sic ipsi fecisse. nec(essari)o percip(er)e eis q(uo)d s(toma)c(hu)m h(abe)ant defectu(m). ut stipticor(um) alior(um) aliq(ua)ntula(m) amaritudine(m) h(abe)ntes acciperet. U(e)l in(de) m(ihi) po(n)ticu(m) g(er)sum (et) stiptic(um). absinthiu(m) i(n) su(m)mi (et) me(dicinar)u(m) q(ue) fit (con) cotanis. Cotana q(uo)q(ue) (et) silia. Et s(toma)c(h)o epithi(m)are oleo (con) po(n)tico oliuis. (et) absinthio. ue(l) illis i(n) eo fu(n)dens (et) cataplasmas. Simil(ite)r e(st) c(on)tancleon. (et) masticeleo(n). nardileo(n). (et) cerote. q(uod) ex h(uius) oleis fit. Et cataplar(e) (con) h(uius) oleis. et aliis m(u)ltis c(on)dit(is) feris. ut spica. amomo. calamo aromatico. yreos. laudano. folio. sigro. bdellio. et balsamo. Q(uonia)m si n(on) ualeret. dare ea q(ue) i(n) o(mn)ib(us) m(em)b(ri)s defectis asuefaciu(n)t. q(ue) uocant(ur) fatie(n)ta rubore(m). in q(ui)b(us) mittit(ur) affodillu(m). sinapis. (et) silia. de m(en)te ma(n)dare i(n)firmu(m) ad t(er)mas. Q(uonia)m methodici nesciu(n)t aliud facere. Ex q(uo) lib(ri) pleni s(un)t. ex h(uius). fra(n)tes namq(ue) mu(r)murantes se (con) q(uod) cibu(m) n(on) diger(e)

rent. cu(m) n(on) appeterent. p(ro)cedebant eos p(ri)mit(us) exitio. cu(m) mou(er)u(n)t. (et) lenia. (et) digestibilia sum(er)e. Que si n(on) p(re)ualebant. (con)uitebat(ur). siue uellet siue nollet. ad me(dici)naz methodicor(um). Q(ua)m cu(m) a(utem) c(ir)ca eo. calin(um) u(e)l fri(gidum). humidu(m). u(e)l siccu(m). neciaret. cu(m) i(n)cisu(m) tene(n)s dicebant. h(uius) s(er)mones balneatores esse(n)t, ip(s)e. S(ed) ego dico i(m)possibile esse q(uod) (con)fectio m(em)b(ri)s possit cura(ri) n(on). s(ecundu)m noticia(m) c(ur)ar(e) defectionis.

Ratio q(ui)d i(n)dicat m(ihi) (con) defectione s(toma)c(h)o. cu(m) g(ra)... rebus posse cura(ri). q(ua)m plurime cora(m) te feci. Na(m) plurib(us) te uide(n)te. aq(ua)m frigida(m) dedi. (et) sanitati restituti s(un)t. In aliis a(utem) (con) fr(igid)as aq(ua)m n(on) sufficere(t) soli. cu(m) sup(er) niue refrigera(n)ti. q(uo)d s(e)p(er) n(atu)ra(m) asuefaciu(n)t. p(ri)us t(amen) illa(m) calefaciu(n)t. de i(n) niue po(n)it. uocant(ur)q(ue) ea(m) decocta(m). Et uidisti me. q(uod) p(re)cipiebam eis. ut ab eis i(n) niue refrigeraret. sic (et) aq(ua). Quidam medicus f(ri)g(idu)m ut (con) cibo que(m) uocant meliciu(m). Oxi(me)l(i)t. i(s) a(utem) cib(us) fit ex lacte (et) melle positis sup(er) niue ut cong(e)l(e)t. Et alii coquu(n)t lac spuma(m) eiicie(n)tes paulati(m). Deinde coadunat(ur) illud misso sup(er) niue. ut cong(e)ulet(ur). misce(n)t t(amen) c(um) eo mel. (et) tu(n)c ma(n)ducat. h(uius) cibariis n(atu)ra(m) asuefaciunt. Et dedi eis fr(igid)os succ(os). simil(ite)r i(n) frigidate(m). Simil(ite)r (et) ptisana(m). (et) m(u)lta a(lia). silia. i(n)tede(n)s i(n) eis u(nu)m q(ui)da(m). s(cilicet). ut refrigeraret. Ex q(uo) q(ue) p(ro)hibui ab absinth(i)o. (et) o(mn)ib(us) stipticis. S(ed) alios p(ro)hibui a stipticis. calefeci. t(amen). s(toma)c(hu)m. eor(um) i(n) q(ua)ntu(m) potui. da(n)s ei u(inu)m forte. (et) uet(us). sic(ut) u(inu)m q(uod) d(icitu)r salernu(m). (et) si(n)retinu(m). (et) alior(um) calidor(um) misce(n)s. i(n) eis m(u)ltu(m) piperis. Et q(ui)da(m) alior(um) desiccante in tende(n)tes. dedi ei alior(um) siccor(um) u(er)o. (et) artificiali(te)r parat(us) potus ei donaui. p(re)cipie(n)s ut o(mn)ia stiptica sumeret q(uonia)m sola illis medicinas nota fuit. Et n(on) e(st) m(u)ltu(m) t(em)p(or)is. q(uo)d q(ue)da(m) curaui. cui(us) cor adeo (con)siccatu(m) erat. q(uo)d oc(u)li appareba(n)t. uelut i(n) ptisicis mutaui e(st) ei ad me(dici)naz q(uod) illor(um) medicinas opposita erat. Naturaliter a(utem) sui fuerat eo q(uod) eor(um) p(re)ceptis obediens erat. Nam p(ri)mit(us) pa(r)u(m) mala sicca (com)ple(xio)ne h(ab)u(i)t. nec(essari)o fuit ut pa(r)ua h(ab)eret humiditate(m). S(ed) cu(m) medicina dedisset ei absinth(iu)m. (et) ex(tr)emitates arbor(um) cotanar(um). (et) silia. (et) s(toma)c(h)o paru(m) n(on) posset regere. dederit ei succu(m). sumac. p(re)terea sup(er) eo s(toma)c(h)o o(mn)ia sup(ra)dicta. Un(de) sua(m) humiditate(m) (con)su(m)entes. q(ui) m(ihi) motum cu(m) reddiderit. Et cu(m) uoluisse(m) eu(m) curare. cepi eu(m) mar(e) humidare. cu(m) q(ui)b(us)da(m) q(ue) ego ip(s)e i(n)ueni. (et) arte. (et) m(edicin)a. q(ue) i(n) libro me(dici)ne patefeci. sic(ut) ostendi. i(n) quadam p(ar)ticula. (et) hec s(ecundu)m (demonstratiuam) apodiatica(m) r(ati)onem. Q(uonia)m cu(m) fraudolosius esse(n)t. p(ro)p(ter) diu(er)sa(m) me(dici)nar(um) cor i(n)te(m)p(er)ie(m). (et) me ip(su)m (con)fusi eor(um) diu(er)sitate(m) i(n)uestigaui. te(m)p(er)a arbit(r)ii sui. (et) cer tificat(us). q(ui)a a(n)te o(mn)ia oporte(b)at me apodiatica(m) cu

[I]nonce exce. ab multis annis feci. d m
fabeam mea i tetro. put ab ipis cemonis
in ostinabat. Ca^m. q. i q̃ docet pdicaiti

Set tn cu, cons cumre stom d siphia
Spies. n sint i b siles. op one 2 opita.

me quasdi eis dare silitudies. qbz possit
de me^{na} tractare. Et i capia de cura sto.
eo q' supi eu noiauimus. Cu ussice g
sto ad calore 2 frigiditate fatils posse
cura. dico ci repugnto. b. l' ulls fiat. cu
fortori. a qlitate maifesta. Cuiuto u ad
siccitate. l' huitate. difficlis curois. cum
cura p debiles qlitates efficiat. qm qi pa
ssiue sut. 2 n actiue. max^e. si uelim humita
te. qr i calore 2 frigi^{te} equa tpis qtitatem
curo ex postulat. sicco tn i utrq n cure est.
q. i curado mb cuilz calore. n mb^{ta} mcia
sit fortia. dubiu e qui qm mag^m ftis ill
atis i ferat nec^m e. Mutatoe at aliar
qlitatu. eqlis spes e senuitatis. disp tn eit
tps i cure. ci i mutre siccitatis. logi tps
sit 9cededu. q b mala 9 e sic siccitas sa
ni senuois. Iqz dura 2 i curablis e. ma
re si bu sit firma. Q' fit e e entia solidi
mb dsicata sit. Cu ci 9firmato siccita
tis. mltis mois sit. dicam una ee. cu n de
sicat. n qua mb. q sr d hui^{s}. ma. sic cato. 2 pi
gdo. cu hqfuit 2 dissoluit. Queda at e cu
hui^{as} toti cois q oib mbs e silis 2 ab ea
nutit fuit 9supta. q huiditas i oib mbs
i ueit quasi ros exites. de q alit nutat
cor i alius libs ostiidi. Qua qre huita
te q n possim restaurae. n ci cib. cura
hui mobi dicam ee molesta. 2 difficile e
2 siccitas alio mo existes q fit i ueis totius
cois. Ca ei i opia sanguis e. Vn cibi 2
pot fupta ualde sr ei necium. q illud tatil
u huiditatis. q hec i mb 9sumit. Na pti
illud dsiccat. 2 9sumit. Et pti exprimit illud
ad sto^m. cu unu mb^{or} alii. 2 aliud aliud. illud
i piguat. Q' ci ita sit op^t. i cor mcinis
qua 9miscet. qb 2 q' clausu e apiat. Et q
e 9stiictu dillatet. Et nuq mb^{or} sile. ex
bono cibo 2 9silli repleat sic fram i illo
que mcia 9sumauerit. Fi e 2 neq calor
neq frig dnabat. fuit tn ultra mediu pa
ssiis. ex siccitate 2 9sumatoe. q sto ei n qd ut
debat. do q refect cat. exsicca 9ne. P. fu
it iste nra. i humitao sto^m. totaq corpore.
Dz qlit ei feci 9fortat ostnda. Cuisi

eu i quada masioe. q erat balneo uicina. dices
eu i balneu i lecto ne si ipe pse mouet. d sicca
to augmitaret. 2 uit an qua opteret dissolue
ret. b e dieta d eet oia. q 2 mob augmita
ret ex sui defectie 2 moa. qua deleret si. in
balneo augmitaret. Iqz fons balnei. qto
largior e. tato eis 9petetor eit. maxe si por
te extiioi sit uicin. Cuiqz n ex balnei uitte
e calore. s; ex huitate aq. 2 aq nece e ut sit
tepata i t frigiditate. 2 caloie. Qm si frias
ei dnat gnat i defcis corb frig. ipi illud ne
gligetib. Si at calor dnat. cute cadunat
2 porr claudit. 2 9stng. Cu i teto ma sit cu
te i eis mollificare. uificare. 2 porr apire. et
dillatare. Que oia n i ueiut n i aq. cu est
tepatissima. cu q cor dillatat. Vn n mouet.
ut cor ad oia loca dillatet. Quaten ipu q se
dillatatu suscipiat. Iqz ex reb qbz 9stat cos
se ht. Na fugit ad i fici exnacitiuis. pph
n miram. si cor rigoie hat nacituus ad illud
acutib. Cuius q i spissat 2 i durat. 2 poi 9
stugit. ut fugiat nocitiua. Infirmo aut
balneu exeuti. lac asinu tribui. 2 asina iu
xta sui lectu stare pcepi. q si mamas su
gge possz. satis qm citius sanaret. Qz q
hoies ca hnt tedio. faciam ca ee uicina. ut
puissimu spatiu sit it emitte 2 bibitrez. q
lac cito mutat p aere. sic 2 spma. Na spma
n est manedu et uasa uno momto. s; cuasis
ad uulua eia sinceritas e gnadi. Iqz utilu
e si mamille suggat. sic pcep eunch. 2 eu
relic. q ab eo 9fisi sut. i dato lacte 9sup
tis. uidz corb. 2 max ptisics. i pipleoia se
lapsi. q pcepert mamullas dete suggi. Sz
q n hnt animu talia fatiedi. neqz uolut
bibe lac mulieb. sic pui. dedim. lac asinu
q' ceteis e meli post muliebr. Qm alius e s
tilius 2 penetbilius. 2 ad caglands tardius.
lac e i sto caglari. notable e uniqz. sbtili
tas at hui lactis. siuq digo. pp uniata
sr istis. q uia nascendor cibaior. e angusta
2 clausa. 2 digestiua d sca. Vn op eos bibe. d. i.
lac. cu solu. cu e moico mellis tepidi. Sz
op b duo optie eligi. Obtimu mel e ru
bicudu. odoriferu. clarissimu. 2 cuisu penet
bile. sapois aliqntu acuis. 2 calois existetes.
Et delectabilissimu i gustu. liquor at eius
it gssu 2 sbtille. 2 cu distillat 9uicti desce
dat. sui ulla sui sepatoe. Na si n sit otin
uu nec. cu e gssius q op. aut sbtil. aut

Qd dic̄ thimū· pōt itelligi de sīn illa q̄ ē mel ẓ cera simul. q̄ bresca uocat̄. l' pōt intelligi d' sīta illa. q̄ thimū uocat̄. p̄mū tn̄ ē uerī. p. ma. tha.

Et ubi sc' gg' h' intelligit. q' stomac' debet ī ipsi aū cōstitue.

No. duo bona signa. ad cōsequendū cē summ. digōe. s' eructuatū qui n̄ hēat saporē cibi comesti prius. ẓ qualitatē uētris retumiscētis.

dissilis p ptes. dissimile ītendo id q' diuisis ptib' ē oppositū. q' sic p quiacūq appareret. q̄dā ptes g̃sse. ẓ q̄dā sbtiles. Vel dr̄ q' ē g̃ssiz. l' hr̄ ptē īmixt̄ multitudiēz cere. Qd' aūt ē huiōi q̄ opōt et aū ptes hr̄ huiūs ase diuīsas. sigr̄ q' sit ē diū. ẓ n̄ bn̄ digestū. q' n̄ ē necc̄ ut ī melle aliqs odor sētiat̄. ppt n̄ ē laudāōn. si odorē hāt thimi. cū n̄ sit bn̄ digestū. m̄ laudable. Sz m̄ltos nouī q̄ thimū ī melle ponebāt. ad h̄ ut odorē eī hrēt. q' n̄ laudo. Vel uō cū odorē ē cuiꝰ n̄ intrīsico. Dulc' ẓ lac. Qua nullā q̄litās debet ī eo apparē. l' ī odore. l' ī sapore. cū opōtat illud cē dulce. s' q' ē lac. Debet ē cē nūciū put lacti oueniat. It' silē sit ī ptib'. nā si taliē fuīt accedū cē bon̄. Qua pp ut istud sit bonū studeēdū ē. ī asina. ut sit iuuenis. ẓ hēt ib'. sicc̄ oderib' bbis ẓ silib' nutriat̄. Dulc' ē ēē tūna ei tēpata iduāt̄. Que si pullū habebit. auferēdus ē ab ea. Et studēdū ē ut bn̄ digāt. m̄ anteā de hus q̄ celeriter eo q' studui ī dictis asine ī ponis. Cū ē q̄ ueneni ẓ prasini uocāt̄ studui hānt ī uiredo sc' cora suor' cēr'. q̄teri p cēgōne cōrs cōgscāt qndī tēz. q̄to mag' illud ī asina osīdandū a nobis ē. q̄ sāitatē ī hōib' restaurare uolumꝰ. pp h' studēdū ē ī ei nutrito. ēēitio. ẓ cētīs necc̄is. Autq̄ dixi bibito lacte q̄escē dimisi. donec sb balneat̄. ungēs eū cū epithāte. h' tn̄ fcā cū lac cagū cē digm̄. q' cagū p uēnatū. ẓ p q̄titatē uētis d'tumescētis. Sz tn̄ sc' ouis eū ī eo balneare. spatiū a p'mo balneo. ad sc'm. iiii. hōīs fiat. Fato tn̄ n̄ ē ī trāducēdū ī balneo n̄ fuīt sua osuetudo. Dixi tn̄ eū unaq̄z uice. dū de balneo egrederet̄. prius quā ī dict' cēt. Que oīa ẓ si scripta sūt ī lib's. q's d' regīmīe sāitatis titulaui. bon̄ ē tn̄ ut h' aliq̄tulū ide dicamꝰ. Dico g' si q'sz mēb'. aq̄ tēpate calā ī fūdat̄. aū fricet̄ aū abluat̄. aū alia fiat̄. q̄bz cassin effitiat̄. inueies illud sic dic̄ ypo'. Q' ēā mēbrū aq̄ tēpida ī fundit̄. p' ī flat̄ ẓ dillat̄. pōea ostrīgit̄ ẓ macrū effitit̄. Vn̄ cū cāne uolumꝰ augmētare. calefacimꝰ mēbrū donc̄ illud uidemꝰ ī flāi de m̄ silemꝰ. Si aūt uolumꝰ osumare. diminuimꝰ mēb' ī aq̄. donc̄ uidemꝰ illud d'tumescē. Id circo studēdū ē ī hus maxē. si cāne uolumꝰ augmētare. q' tp̄s augmētatiōis cārne strictū ē. diuso lucedi ar' osumēdi lōgiū. Vn̄ cū cor' tumefit ī capit. tollenda ē aq̄. Sz tn̄ cor' n̄ eē p aq̄ calorē augmētat̄. q' hn̄ n̄ sic sani ī augmētū ibūt. q' dū pāru ī capiut augmētāī. se dissoluūt̄. Pro m̄ op̄ te studui hēe ī tp̄e balnei. ne p īgrātiā medū trāseat manēdi. Nā si nis augmētare osiptas. dū uides eas fieri rubeas abstrahēdū sūt a balneo. q' si tp̄s trāsieīt osumatōs augebis. Post balneū uō ido ungat̄. ut pōri cutis opilet̄. ẓ q's oz. n̄ dissoluat̄. q' epithia. nīc. sicatatis est. eo q' humitat ẓ phibet acrē. ne ē necat. Q' si lac diluḡ. dāōū ē p balneū. si n̄ ipm̄ delectat lac. da risum. l' cātarusiū sem̄ sic ptisan̄. ẓ parū q̄escēo ītm̄ balneet̄. aū n̄ balneat̄ ceneẓ. Panis eī sit bn̄ coc' fermētā ẓ salis hns quātū oz. Et mādūcet cū eo hu' sc' pisciū. q̄ l' sint d' flumine petroso bn̄ currēti ẓ claro. aū d' mari n̄ q̄eto ab habitatōib' lōgīq. sic ē illa piscū spēs. q̄ custān dicit̄. De q̄bz unis simp' fiat. cū paucissimo munp sic. maxē ī pa pte calida sit. Bon̄ ē dare ī alas ẓ testiculos galor'. si cū lacte coquāt̄. ẓ auiū uilas ī coletū. silīt' phai. auiū q̄ sc' ī solitudie tenēc cāmis existētes. Nā oz ut caueas eos q̄ palud'. ẓ lacub' sc' uicini. Eos q' q̄ durā hnt cāne. It' ut h'uꝰ dicā cor' dietā assero. q' cibi cor' debēt cē leues. ẓ ad digēndū faciles. m̄ltūq; nutrētes. uiscosos. seu m̄lti n̄ hntes huōis. Sz nutribil' cētis q's scio. ē caro p̄oana. Nū ē tn̄ digōis facilis sic ea q̄ diximꝰ. g̃ssē q' et uiscosē gnāt huores. q' q' multū ē nutrible ī p's. ē quā g̃ssi ẓ uiscosi huōis. cū opōtent illud mēb's nutrēdis adeo ī uiscari. q' diu n̄ possit ab eis separari. Nū ē decet ut sit sbtile. Qua pp cū caro p̄oana sit h' m̄. ī utilis ē ī hus cōib'. Qm̄ si cib' se ipm̄ digereret et p se ipm̄ ad mēbra nutrēda penetrēt. et ī ipis se asilaret. huꝰ cibaria hus cōib' cēnt utilia. Verū q' h' n̄ accibis. h' acibātū cōib' effitiut̄. ẓ ab eis attrahant̄. ẓ ī cor' sc'a pea ī form̄t̄. fit necc̄ ut cib' duob' mōis sit cōib' nutrēdis dēns. Vno s' nāz ẓ cēntiaz cibi. alio sc'm uirtē uniciq; mēb' cibādi. g' neque cibz m̄lti nutrītiū. ad iuuat mēbra. q̄ sc' ad refectiōez reducēda. Cū ī eis n̄ possit digi. m̄ cibz facilis digōis. ofiet cū n̄ m̄ltū nutriat. Vn̄ q' hee due ītētōes. sc' cōne. n̄ op̄ ī alto studiū ad duci. ẓ ī alto n̄. Sz utq; sint aū te. ut ab eis notitiā q̄lit' debeas struē ī q̄ātitā potes papias. Qua pp ī h' loco ī chaid ē anno. s' q̄litatē ẓ q̄ntitatē. cū maxīm ī hus cōib' iuuamētū ī ptdat. Qua cū oēz cau uālis ēēitatō opetit. meri bile opōteat dico

gssā

No. q' caro p̄oana ē nutribilior

caloi

at uo dico i ytalia.

: os

illud bonum est quod semper uacatur. In asia uero audiemus quod nunc tibi patefaciam. Fuit autem qui aquam ad potationis biberet. Illud autem in secundo quod aqua est. Que est albi aqua commixtionem non sustinens. non plurima. sicut ypo. ostendit. in pyrrhonis exterminatione. nocivus est in passibile. eo quod acetosus est et defecti. et aqua non sustinet. Que est mixtum aqua sustinet. fortis est ceteris et uacatur ab ypocrate uerum uinum. Aqua oportet hec ab stinere. cum eorum uirtutem auferat. Que autem est aqua sui et potatio. ultimum est in istis. quia aqua inest transit su per defectionem. et mundum ad uini necessitatem intuitus. Semper cum huius confusionis eius. potius dare non uini temperare. per naturam commixtionem. Quia uinum nouum quod est plurimi temporis. nec aqua uicinum est. uino potato desecari existens. Est et durius ad digerendum. minister et congressus huius eius generat. Vinum autem uetus quod fortius est quam ut potatore tempori. id uinum quod sepius dicitur in primo est. non post septem annos. quod plurimum natat in hore stomacho. et rugitum facit. Prima in secundo quod bonum stipticum est. licet sepius sit. aut acanum. aut alacrium. aut sanguineum. aut citrinum. aut aliqua eius species. De de speciebus uini ial io loco plenius tractatum. Est oportet ut studium habeas in commixtione uini. secundum accidentium nomina. quam tibi dixi. maxime si recordaris fluxus nocumentum quod fit ab aqua. Nam aqua per suam frigiditatem. sed ipsam dum moratur rugitum generans. et inflationes. sed temporis in stomacho continuabit ac defectatur. et fiet cum in digestionis. Ideo quod fixum est non adiuuat cibum in penetrando. Vini digestus uini. cum supra mediocritatem fieri. opposita est aque. cum illud non inflet uentrem. sed potius si necessitatem in eo inuenit. dissoluet. non et moratur in stomacho. vel subyprocundia. per temperamentum suum caloris fit quod uinum aperit uias. quibus cibus est transitiuus. et manda tur cum ad loca ueloces quibus est iuuamentis. Preterea ipsum est cum facilis digestionis. Et est altiuum boni tatis. quia bonum generat sanguinem. et complexionem caloris temperat. et maxime quam est clausa in stomacho et uenis decoquit. uirtute membrorum confortat. fecem cibi per egestionem expellit. Sepe perfecti uina. magis alius penetratiuis uinum. quia ipsi pre se totum corpus penetrant. Et cum impetu sue ambulationis. fecem corporis secum deportat. Sed quia lati alias de uini cibique tractatu. non est oportet hic ea de repetere. Vini quem dixi secundum istorum canones studium in medicina uult in perficiendo. non negligat scire notitiam omnium rerum. cum quibus cura est in perfecta. Nos tamen in omni loco particulares uini cuiusque passionis in quantum denotauimus. cum a se ipso habita quam doctoris notitia. nouum quod in ueniendo adceteat. Sed quia dilexi eorum quam rei utilitatem in quanto. non neglexi ex uniuersalibus particularia trahere. ut eorum quidem ab uniuersalibus ad particularia descenderent in tumaiorem. Amplius oportet ut in quantitate et mulsa uini studium in doncis. ne medium extre mos. natet in stomacho. et aqua rugitum generet. Primum est studendum in mensura cibi. ut non debiliores seu grauitatem in stomacho faciat. Sed in pe. est questio dicere cum acidos non agnoscet. Est laborandum est ut ab ipso aliquo uelociter descendat. Ideo studere ne extensiones uel inflationes faciat. Semper si ad hore in prima die consigerit. minue cibum in fine. per quod illud actionis fuit. Que si in prima die omnia put oportuit extiterint. oportet in sua plurissimum cibi augeri. Similiter in tertia. per opera tiones sic. Similiter in quarta eadem ratione. Similiter omnia que sunt facienda in huius. fiat paulatim. sicut in exeuntibus egestione. secundum quod apparet tibi ex defectione. seu intuitu necessarie. quia dicta illorum et istorum non differt. non quia illi in toto cor. huius uero in stomacho consumpti sunt. Nam illud ex diuturnis acuta morbis. cum nullus huiusmodi umquam membris. quorum nutrimentum consumatione uicina est. Quoniam siccitas in eorum que fundamenta sunt membrorum etiam dueies in ambulis est. sicut cor. de arcipitorum. ut ostensum est. in ptisicorum trac tatu. Sed hoc de quam nec lacum huiusmodi et si tota fu erit consumpta restaurari ualet. cum facilia mundus. di eta. At quam egestione exeuntium. istos non per se pati sicut huius. quamuis totum cor eorum ex digestiue pa tiatur tamen defecture. oportet nec magis in horum dietis studium in perficere. Cumque uideris eos ad sanitatem reddi. paulatim augenda est dieta. Hoc tamen faciendum est precedente frigiditate et estate. Tunc est quantitas et quali tas cibi est in mutanda. uinum magis et fortius oportet dari. Quibus ad sanitatem magis appropinquantibus ablato lacte. ptisano. et canauuso. cibum eis quem in sanitate solebant accipere. Pisces et non usus eis fluuiales. auferendum sunt. et dentur uolatilia. De porcina autem carnes. primum extremitates tribuantur. carnes cum ptisano. deinde que sunt extremitatibus propinquiores reliquum corporis. Animaduertendum tamen est in ciborum. et prius die si hiemis fuit accedendus quia calidi eorum erit digestibilior. Si uero estas uespere comederet eo mane accipio. Ideo oportet cibum uespere dari congestio nem. quia magis in fiet iuuamentum. ut in dico. Cum est huiusmodi cibos multum dari cibum necessarium sit. licet et cum non multum sit digerere possit. fit necesse paulatim. multisque uicibus dari. Quia est non semel. non bis cibi suffi ciant. ausus sum eis dare. consuetudo mea est debilis uicibus eos cibo reficere. Sed postquam ad sanitatem re dire ceperint. bis dari cibum sufficiet. Quanti tas tamen primi tanta sit. ut plus quam quantitas sine euc mat digeratur. quod non potest fieri. nisi ipse cibus sit leuis et digestibilis. et in quantitate temperatur. Eo est sic exeunte

Marginalia:

clarum. — corpus — effluui — No. quantitas aque. — No. quantitas uini — eludit — No. ordine egestionis. ad augmentandum cibum. — Intellige per diem. plurima die et dimidia. ut si hodie deberet cedere. quod fuit consuetus dare. cum cetere egestionis. — minus mouet. — i ad difficile.

prius q se aduenerat bn digerat. Na n prius ab leuis existat sanitati utrum stos ab eo i amit sit i mundus nllatenus potes. Secundus aut albus q n soli i firmi quie reqe. um i corpis adiuuat largitate. Nece e ut grossior sit primo he exercitus egnie. fatuit. cu ab exprimto co gestat. i nic eficaet. Op tn nichil post cena bibi. ut ab digerat. Cu e bibit ab natat i stom. n adherens se ad stam sto p huitate existente i t eu i abu. Sz tn si siti hntes n bibat pena eit sin iuuamie. Vn op tn pt eu. qius i siti mitigan sufficiat. Cibo aut digesto quantu nece e accipiat. Sopno aut procedente i digerente sta paru d ambulet. de in paru i mediate fricet. Modo aut sit. usq du calefiat. te eqtet. Quib qui descedenti bz. itm fricent balneet. Et h an mediu die. l i meridie. ita ut i illud tps balneandi i cene na sit aliqntulu spatiu. De aere dom est n nece dici. utru calid l frigid sit faciedus. h i d ptiaalib quibz. quib ais ase ipo pot tenere. minio e facieda. cu i ab hus q i h lib du st i ico q d regimito sanitatis titulat ad uiuet qr dieta egne exercitu. i e sanes i egs media debet ee. Neqz q bn cu q d usq fecim dieta agnuit. bn illa q media e scire ualebit.

Amplius q n e i hoin consuetudie una tene dieta. Cu qda i die semel comedit. alii uo h. n nlli tepestiue. Aliquanti uo uespere. Alii uo pisces i oia q d mari comeduit. qda hbas i olera. alii fruct. alii legumina. Aliqnti fruct duros cortices hntes. n nlli carnes qd pedu. diuiso tn modo. Alii uolatilia i i h diu si sit. Quida miscet d caseo mag i lacte in coagulatis. qd qlibet i alio. In lacte tn diu si sit. qr qda lac capri eligut. alii pecorinu. Alii utut uino e calida. alii cu frig. alii par uini bibut. qda nichil. Alii quanda uini spem ea uetere. alii alia. Ergo quo aliq hac pte i usu habuit ad eu redeudu e. Sz q i q ta ptiala d consuetudie disputaui. eu qlqs uoluit agnosce. usus plegat. par tn m dicta.

Dico g consuetudine i dieta psanitati mag ee iuuamitu. Et n solu i dietadis egnem exercitib. um i i uiadis i firmis. qr m n ostendit n gnalia i ptiala. qb mi pliat i testo ex obicitudie consueat. Est op. na p unicuiq ppetatis diuisitate custodire. Cu qda i necte dormire n possit. si diu i ea qd fuit oppti. Vn qbz h habet i usu ne

gandu e uini i necte. ne uigilias patiat q maxe i fiet nocumitu qr cor desiccat. Iode co pessimu e. hus tn maxe q de siccitate patiut. Sut aut alii gustato ptisano. q uomit ut nequites illud bibe. Quibda uo post bibitione i acetositate mutat. Et pluia que pala i hoib uidim. cu qda carne uaccina bene digerut. alii uo no. alii alia. Vn n solu h. h i tpa am. i regiones consuetudine sut. Quoz mito i multis antiqz libs repeit. pp h d eis h minime disputado. n aliqntulu q mag sit necca medicator. Ea uo q medicus sut i cogita. op me plane dice. i. qmo st mobi curandi. p artificiale uiaz qr antiq medici cepit illa ostende. n tn p finiones. Qua pp hus pmissis i capita ab eis i qbz mea fuit i testo.

Dico g q mala oplo sicca. uidlz si i aliqm bror fuit ex siccitatio. sic si i uno cesistut mb. sic sto d q mo disputaui. nllin cnda di i geniz pfce possit i ueniri. si mb ad cu i q fuerit naz redti. Qm stom hor e cu nu du sut i senectute. fuis e d receptor. Ipaz ex prima cre nece m eis acceleat. nec possit cibu qlis op dige. Vn consumut i destituut. Silit acct si i alus mbs huius fuit passio. Vn si contigeit i uno uisceru. cito due cos i consumatoe i defectioe. Qua philips decepita appllat. eo q morte cito festinet. Post hac e illam q i apit ab ete. Et post ista e i suo loco ea q cito sumit exordiu. Cum sumato aut q ab alus i cap mbs. tardius i ultimatoe defectioe egs adduce. p qr minoris q illa nobilitatis existut. Quib aut uiscera paru sut desiccata. i cito consumato i eisa accidit. mag tn durat. qua hus q nimis ex desiccatoe patiut. Silit i telligedu e d cepe i sto. i alus mbs. Cura tn huius consumatois i fundamitor mbz. qb sola m eor nutrim consumat una ee uidet. Velox tn oim consumatoru reparato. si uene d huoib fluit i ante. huius tn morbi cura e. n siccitate h sii grossitate. auferre. cu seas cor dicet. sicut ad aut sit consum seques. ei. pp h facilis e curabis. qm d duo spata dicet. calefacto i una die sbstinebit grossiore cibu mi ei nocebit. Inqto aut die grossiore cibu tollare ualebit. Vn pxo. i aphis. Que i multo tpe extenuant cor tarde reficti consueu erit. q uo i modico modice. Et rees i telligas

quoniam membra que fundamenta sunt dicuntur. Si desiccata fuerit longo tempore necesse est infrigidari. Quoniam impossibile est siccitatem durari et frigiditatem atque calorem esse equales. quoniam membra nisi nutriantur cito infrigidantur cum nutrimentum eis non fiat. nisi ex calido chimo. id est sanguine. Vinum superius dixi. sed solam que emendat siccitatem. aurium prius quam frigus eam sequatur. Curandum quod aliquantulam frigiditatem esse cum ea. Que sic existente illa auris in tecto non est simplex sed composita. quia non solum humectare sed et calefacere non oportet. Iam bene sit investiganda virtus medicaminum. ne error in eis miscendis oriatur. Caue ergo ne ea calida misceas que multe calefactionis esse videntur. Set ipsa condempnis egritudo tibi qualis sit faciendum demonstrat. At fimo de ea que fortissima est siccitate existit. Que vero medica existit non timere auris studium expetit. Quoniam difficultas auris fortissime siccitatis non est alia de causa nisi quia aliquibus que necessarius est non presto est et per eius virtutem ei assistatur. Virtus autem cordis huius quia desiccata est abinde ei assistare minime potest. Unde siccitas magis ac magis augmentatur. et difficilis efficitur curatio. Set in hac de qua nunc disputamus siccitate. quoniam virtus nondum est destructa. siccitas ipsa non multa existit facile curatur. Cum cibum sine dubio consilium audiendum afferre. Id circo difficillima et diuturnissima siccitate excludendum cepimus. ut per ea leuiori facilius ... apte conficeretur. Curandum ergo itaque cum calore siccitate frigiditatis esse aliquantulum coniunctum. dico ergo aliquantulum calidi misceri debere. et hoc fit quia membra fuerint infrigidata. id est plus mellis lacti addamus. et unam quantitatem augeamus. et mixturam aque decoquamus. Et odor aliquantulum caliorum auferamus. quoniam solum calidi fuerit in omne. unde in artificio. sed calefactionibus utatur. olei videlicet nardini. nam post unctionem diminuatur ne siccitas conveniat. Nardino autem non in vetere masticam inducatis. opobalsamum quoque et silibus. Si autem velis unctiones inducere. parum cere est ea misceas. in hiis fiunt lana est in fundendo. si aer frigidus. bonum est tamen si lana est de tempore. quia aliquantulum est stiptica. quod membra necesse est mediante constringere. et poros claudere. Que est pori aperit et dilatat membra dissoluit. et frigida ab exterioribus suscipere facit. Et quia nimis cum frigiditate desiccat membra. propter hoc oportet nos medicinam ponere. cum non multum dissolutiva. nam multa confortativa huius corpus expediat. Sed scire potes debes

que medicamina utuntur. Cum est stipticorum qualitas proprietatem habent. refrigerandi. et desiccandi. Unde similiter fecerit ethus quod multum calefuerit. calefactio minuerit. siccitas tamen eadem manet. Set medicina huius temporis huic dico opposita statuitur. Nam sunt membra que sunt nimium desiccata. et quibus expedit nutrimentum ponit calida mixta constipticis. mediante frigiditate habentibus. sed nullum stipticum mediante desiccat. Quapropter. caue ne hiis morbis ea inducas. Sed cum frigus siccitati multa commixta fuerit. ut per eam coactam calefactione debeas augere. sicut dixi. quoniam iste morbus curatus est difficilior. propter hoc nimis oportet investigare. Et studeas in longo tempore medicamina dare. quibus nullum nocumentum inferatur. Ex quibus est mastix et oleo nardino. in quo lana sed in fusa imponatur. Opobalsamum et in vetere est oleo misceatur. Dabis et ei mel dispumatum. solum acceptum. fit ei laudabile sed habentibus frigidum. calido autem nimis est contrarium. Iam huius habentibus sed mel est concedendum. calidis autem omnino negandum. Vetus autem vinum eligatur secundum quantitatem frigiditatis sed. Tarentinum tamen laudo. et eis unius speciei que tarentino similatur. Eam tamen laudo vetustate. in qua nondum amaritudo sapit. Nam si amarum fuerit est suo calore desiccativum. ultra quam oportet. existet. Vos itaque infirmis laudabilissimum erit medicamentum. quod mauchion vocatur. mittatur autem super ventre. plus quam in frigidiore. auferendum. quod fit bis in die et non multis in quibus. quia quod habetur in membris dissoluit. neque bonum sanguinem attrahit. Unde in tecto vero non est in dissoluendo quod habetur in membris. sed in attrahendo bonum sanguinem ad eum exinanitis membris. Unde hoc epithima

bonum esse dico omnibus membris propter sanguinis ablationem extenuatis. Si cognoveris quantum manere oporteat. Item oportet ut calorem sed studiose custodias. Fugiendo tamen ut eius augeatur siccitas. sine qualitatis augmento. quod facere potes multis modis. videlicet quos dixi. Et quibus autem super ventrem et stomachum apponendis. sic est puer mediante carnosus. quoniam cum ponit parum cane. Studeas quia ne puer sudet. quoniam si sudaverit. infrigidabit magis quam calefaciet. Calefactores vero magis sunt necessarie hiis. Fox autem que sunt sicce. membra desiccant humiditate. maxime si multis vicibus inferatur. quia poros corporis aperuit. quibuscunque apertis. frigus exterior poterit in ficum. Sufficiunt hec de huius complexione. Item oportet eum esse cum modico calore. Dico ergo superiorem esse dietam tenendam. mellis tamen quantitatem minuam. Item oportet eius negemus. nam vinum vetus dominemus. Cibus dandus est tepidus quod media

uicini applicat. Si autem estas fuerit et calidus et frigida uentus et stomachus ungatur cum ceratino. Si autem calor in maiori extiterit. dabimus uinum cum aqua magis mixtum. et in frigidatum. Intelligendum est quod hiis modis similis est febricitantibus. quia sicut calor in eis accedit ad totum corpus extendens. sic et in hiis accidens fieri intelligimus. Unde quod cum uidi in presentia duorum magistrorum meorum. quod multis mensibus ex eo fuerit modo passus. quia non ipsi quod pateretur a parte considerare ualebant. nec ego ipse. Sed postea fecit librum de sanitatis ingenio. retractabat sibi illum quod pertractauerat. quod quidem bonum est. ut modo tibi manifestem quibusdam presentibus audientibus. et sicut mihi ipsi cum illud uidi. Hic homo concregenarius fuit. et melancolicus et nosius existens. nimiam siti habebat. et omnia calida nocentia a bibere nullatenus amabat. Nullus autem medicorum cui de bibere concedebat. eo quod febrem curari minime putabant. Cibum autem quem accipiebat per moras in stomacho eructabat. unde corpus consumi cepit et extenuari. Cotidie uinum stipticum post cenam bibens. nullum ex stipticis cibis. et medicinis. proficuum habebat. Cumque amplius siti ferre non posset. bibit autem semel multum aque. postea cenauit. et sitis mox extitit mitigata. Aliquantulum temporis ultra quam bibit uomuit. Uomitu uero transacto rigorem habuit. unde se cooperuit. et quia iam uestimenta propter caloris nimietatem minime ferre ualebat. mansit per totam noctem et diem cooperto. In media nocte ad sellam iuit. quantum liquoris egerere emittens. Et mox sitis ablata est diluculo factus et uirtus eius meliorata fuerit. Tunc medici inter se querere. utrum audent balneum intrare. nec ne. Uidetur iam balneum ei congerere. unde melioris in hiis rebus existens iusserunt balneum intrare. Is balneum exiens. sumpsit cibum. et cum bene digessit. sed tamen tamen minuauit. quia gutturis in transglutiendo dolorem sentiret. Unde putauerunt medici ex assueto uomitu contigisse. Cumque passio multis diebus elongaretur stomachus eius cognouerunt ex aqua frigida sanitati fuisse restitutum. Uerum tamen ex ea frigidam passionem extitisse. Non enim enim calidum medicus per aquam frigidam ad temperamentum adduci. et temperatum in ad frigiditatem adduci. Sed hanc passionem nullus medicus potuit curare. permansit ergo usque ad mortem. Post multos autem annos aliud inueni cogitans mihi iam esse mala complexione. Sed curauit festinans ne in egritudinem primi duceret. uolens tamen in prima die medicinas stomachi in ponticulam temptare. posui eam. Et mox in cessione stomachus mitigatum est. anelitus tamen altius efficitur. Et uidebatur totum pectus moueri. Quas pitiens cognoui diaflagma eius esse in frigidatum. Abstulit ergo medicamen inducens olim calidum. Et te anelitus ad suum ordinem nullatenus reuersus est. Et mox

odio ablato studium curare siccitatem stomachi. Non tamen in breui tempore. Cepi ergo extrinsecus apponere frigida cum ea diaflama. Studium quia ut cibi et potus essent mediante frigida. et sanitati restitutus est longo tamen tempore absque ullo tamen nocumento. curatorum medicorum. Preterea mala complexio in duas mutatur qualitates. medicus enim quam habuit in teterrimas contrarietates mutauit ut difficile et tarde restauretur. Sed uero in una sicut siccitate de qua modo disputamus. et in aliam qualitatem parum fuerit permutata. curari fieri potest. Concedimus ergo malam complexionem calidam stomachi dominari. et humiditate et siccitate. Que si sit cum humiditate dico sine timore. aquam frigidam esse concedendam. est enim bos stomachi uicinis nocumentum in feratur eo quod in suo permanet temperamento. Sed si mala fuerit complexio stomachi cum siccitate. necesse membra uicina constituit et totum corpus. Quod si stomachum nimium adeo est desiccatus ut tibi non ostenderent. membra uicina minime desiccet. Tamen aqua frigida minime ei nocebit. Sed stomachum in quo tempore malam complexionem calidissimam patiatur ut calor usque ad cor ascendat. necesse febrem habebit. propter hoc molestissimum esset. Curatio tamen huius male complexionis et similium. cum de febribus disputauerimus dicetur. Calore autem cum siccitate existente. frigida dari securum non esset. Humida uero complexionis facilior est curatio quam cetere. siue sit sola. siue cum calida uel frigida. At quia hee tres complexiones accidunt stomacho et curatio eorum est facilis. Ideo cetere medici quod stabiliter medicine pergunt. horum medicamina memorie commendata fuerant. Cum non solum hee tres uerum et multe alie sint male complexiones humide. si sit cum calore. Si medicina male complexionis humide. si sola extiterit sicca ab esset. uel frigidioris multum in pertes. et potus minor solito. Si medicina male complexionis humide si sit cum calore. cibus et potus esset stiptica. calorem non habentes. ualet in aqua frigida. Mala autem complexio humida cum frigiditate. curatur ex omnibus acribus et acutis cum paucis stipticorum commixtis. et puluis potu et maxime nimis calefactiuo. Et epithimatibus curare necesse. cum sit cibi. Sed dico male complexionis calide frigida conuenire. sed autem calida. sicce humide. Et humide sicca. Unde frigida et sicca dominorum est ceteris. Sufficiunt ergo de mala complexione stomachi. sine materia. Inspiciendum est autem ab ea que fit cum materia. Cap. 6m.

In quo docet curare maliciam complexionis commixte in concauitate stomachi.

Dico ergo aliam malam complexionem stomachi fieri propter materiam clausam in eius concauitate. per quam aliquando calefit. aliquando infrigidatur. desiccatur quoque aut humidatur. siue simpliciter siue composite. Sed non nunquam cum male complexiones sint humores. clausi in folliculis

cap. 6. in quo docet curare maliciam complexionis commixte in concauitate stomachi.

sto. ut pote i eo ad eo i uiscati. q difficile
possit separari. Dico g pmu modu si
semel euenit. mudificatur sto ciari. Et
si bis aut f. p uomitu euenit. i uestiga
an m ad eu. ab uno l' a pluribus mbris euene
at. Quo cognito aut tua sep sequi sciam.
Et multotiens dixi m. 2 max i libro febrium
materia de mbo ad mbrum fluere. sic de capite ad
alia. Et cu ita fuit mbro i q passio est
curari op. mb at q materia suscep confortatia
tu suffitiet. Et silr intelligendu e de sto q
postq mbro uni m emanauit. cognito. studi
u medicam oiuz i eo i ducens. stom tu solu
m confortari. qui humores suscipiat op. Et
duob modis fieri pot. Uno q e uniuersale. ad
oia q fluunt. Omnia naq fluentia stipticis
sedant. Alio ut mbro ad sua tepericiem 2 compositionem
reducant. Qua pp op totius corporis complexionem in
uestigari. ut habundantia hat humor. 1 ecqs fluat
ad sto. de m h existente i uestiga ut habunda
tia huior i uno sit mbro q potio scire. p lib
de regimento sanitatis titulatu. 2 exquisita pticula
quia fecit de plenitudine. Quedam tu qb po
sit istud cognosci. manifestabo tibi. pmu querit
i mulierib3 utru q solutu e p menstrua cogeri
confortatu existat. de m uide ut maiores habu
erint aliquas purgationes i usu. 2 m u sit. Quia q
hedam masculis ca q i eor corporib adunat. q
cu usu p emoroidas eiciunt. alius p nares
u ullis p uomitu. aliquis p uena i eis ce
rupte. 2 h quod certo i iteruallo. Ut multos cog
ui qb3 i ore 2 gula uena rupta e. Alius q3
i uentre. h tu contingit diu exercitatu nimis i usu
existens. quando postposuit. 2 ab solit necq. s quanti
tate minuat. Idem e fit si manu aut pes absc
isus fuit. sic dixit ypo. i lib conatenatoris. Al
ius e fit purgato p egestionem 2 uomitu. Unde dic
tu cor decet considerari. ut crapulosa fuit. Et
quiete 2 suauitate amauit. an no. Et i qre
ut i eor corporis qndam mbro i tpollate patiat. et
medo sit ablatu. q qbrm artudis dolo i tpo
llate contigit. 2 scia 2 podagra. 2 prea apur. Q
busdam it dolor acc capiti. alius i oclis i cor
fluit 2 i nares m. prea ad sto deriuit. Alius
origi 2 reuma sepi contigentia. m u appareret eo
q ad stom m descendit. Cu talia uidebis
Et m ab ygobbli mbro. ad nobile fuit mutata.
recte ea ad mbru q descendit. Si at ab yg
bli ad nobile descendit stude. i ut sqs exquite.
i ceto tu tua sit i sedm m q u fluat. q

fatie dum. e. cu oia mbra scamento reddita fuint. sm
qualitate 2 compositione. 2 loca qb3 fanli fluat extitit
scamenta. Et i lib de regimento sanitatis explana
ui. Quedam tu h dico. Si quod fluit ad stom exto
to fuit corpore. op totu corpus purgari. Et si ca ei malus
chimi fuit ad hunat i cor. corpus prius mundet. de m
stom curet. q2 sto ad illi q ad eu ueneat chimi
mutat e malitia. Naq3 q pussiones ista huit. nec
e bibat absinthiu. i h etiam tpe. Et studendu e ut
stom ad sua reddat qualitate. q2 e sto sit passus
ex malignitate materie ad eu sepi deuenientis. nec
e curari e medicina. q sue male omi sit omia. Uerum si
istud ex uicano tpe contigerit. facile curari potit. Si
at mobit pp neglitia medica. aut q2 medic. n m
ueniebat. paruuli sto ex illo malo i plebunt humo.
2 ad ei ueies ceretia cu ad sua couertit malignitate.
hus g confert medicina. q sit silis ei de qua superius
fecim mitone. **Cap m. ii. i quo agit de cura male**
complexionis sto cum materia clausa i pellicidis.

Nunc at dicendu e qmo sint. complexionis sto comitia
cum aridi humores i pellicis 2 centia clausa i pellicidis
sto i uiscati. Sz medicina p q h fieri du. e tempate la
xatiua. stom minime superi transcedens. an usq me
sanicas ascendens. laudabilior tu est i q mitit aloe.
q u i ueta solu aloe ponet. aloe tu u lotu mag
est laxatiuu. lotu at mi e laxatiuu. sto tu e confor
tatiuu. pp h op medicinaz hri q yerapigra diciat. an quo
pars sit lota. 2 quod u lota. i q medicina mitit. cinamo
mi. xilob. asar. spica. cc. cassia. mastix. singlorum
exagia. vi. aloes uo centu. h medicina ultima e malis
humoib3 clausis i sto. Quam sirupis sicam. cum
aq duo pua cocleaia dabis. h tu e mediocris datio.
Perfecta naq duo mag cocleaia st. cu tbz cotulis
aq tepide. parua at supto erit uniu piuui cocleari.
Dabis at ptisan eo balneu egrediente. de m medicinaz
qua dixi. Quam tu tepant cu e melle dispu
mato. ut possit bn fuari. u e tu eis ad eo utilis
ut sicca. q2 quanto maioris e solutois. tanto mi
stom confortabit. Si at i sto uiscosa fuint flata.
pmu dabis q flata i cedit. de m medicinaz solutiaz. Et
si op facile uomere potit. bonu erit oximel cuadia
bz. Et si flata u sit grossu nz uiscosu. uoit optisa
no an melicte doneri maiore tu q solit e. pro
nutimeto accipe qualitate suscipiat. Et bonu e huc
mellicte i q absinthiu e coctu. q2 subtiles humores
i centia sto clausos excludit. Sz at quod cura hui
male complexionis pti concordat regimento sanitatis. s h q
confortari uirtute actiue debile. restaurare u ea que
ablata e actiue. aut corrupta. u ptinet regimento
sanitatis. h autem mbra. Et q2 oblitas actiuis
alia e maior. alia minor. quia ptinet regimento

sanitatis. Et quoniam curam morborum. Dimittamus quod sic discernitur. fortis esse cum prohibetur in firmitate suas actiones operari. quia omnia declarata sunt in libro de regimento sanitatis. **Cap. 8. In quo**

At quamvis mala **agitur de cura male complexionis** composite facta existit. aut **composite contrarie est.** Minus diuturnum facta dico. Secundum aliquem partium unum morbum existentibus simplicibus. id est mala complexio in sua essentia ex malis humoribus in pelliculis in uiscerum. et malis humoribus in sua concauitate fluentibus. et alium compositus ex primo et secundo. vel ex primo et tertio. vel ex omnibus. Neque necesse est ut narrationem uniuscuiusque sciat. ut morbo composito quoque existente composite curandus ad intentionem intendat. Uerum tamen in compositis uulneribus iam dixi reuocare. ex quibus quedam tibi presentabo. quomodo in hac complexione mala. quedam sunt molestiora. et quedam sunt cum aliorum. Nunc nulla uero non possit curari. nisi cum eorum prius incipiatur. Ut sic ostendimus in uulneribus causa apertis habentibus. quasi duo morbi fuerint. et alter tamen eorum fuerit maior et molestior altero. oportet primitus in molestiore studium impendi. Et si alter generetur ab altero. causatiuus studium in generante precedat. Et unum post alterum non possit sanari. curam in ambobus in simul existat. Morbi tamen in quantitate magnitudo. quod tibi morbis curaretur. uno secundum membri nobilitatem. alio secundum essentiam. et naturam morbi. tertio secundum uirtutem in firmitate. Ubi gratia. Contingit quod fumus humorum de capite ad stomachum descendat. malam complexionem generans in eo. Contingit etiam malum humorem in eius essentia manere extensum. cum cura eius et stilla repletum membris. Magnitudine tamen morbi prepositum malam complexionem in uicem eo quod complexio maior et rigor certus est. Et si et conus essentiam et repletatem in uestigatione. possibile est aliquam horum alius esse maiorem et molestiorem. accedit tamen eius esse maiorem et molestiorem. Maiorem autem primum quod fit ex humoribus in pelliculis stomachi manentibus. Dicamus enim ex his putredine in stomacho fit. itaque cum defectu. cum sudore generati. et multum sincopis. quibus apparentibus morbum istum. alius dicam esse maiorem. cum uirtus quantitati preualeat. Neque post minus est studendum. in eius quibus uirtus dissoluitur. Si autem morbus iste fuerit prauus et uirtus non dissoluatur. humanitas autem quod sit in stomacho non sit multum studendum est ad eradicandum in causa morbi. quoniam procul dubio est credendum. nullum morbum curari posse cum causa existente. Ordo tamen huius cure curatiuis alius est communis et necessarius morbo. sicut in uulnere quod est cum apostemate. quia cura apostematis necessaria tamen est uulneris. Nunquam uero prodest uni morbo et alii prodest. sicut contingit in his de quibus disputauimus. Dicam quod grauius materia que est in concauitate stomachi. minuetur ea que in pelliculis latitat. non erit humor per quem eius quantitas augmentetur. Et si studeam in medicando et cum

forti una cerebri. quod solutum est ad stomachum ad stomachum descendere minuentur. In hoc tamen loco cura membri morbi non discrepat actio. In aliis uero locis contingit. Et in magnitudine morbi studendum est fortior. ut in medicamine morbo secundum quantitatem sit existat. Verbi gratia. Si humores in stomacho non sint multum sive sint in concauitate. sive sint in uiscerum in pelliculis. nec sit ad eos purgatium. quod uirtute infirmitate. primum oportet cerebrum mundari. cum nichil obsistat. de mundificatione quod est in concauitate stomachi. postremo quod est in pelliculis. tunc mala complexio curetur. quam curare super ostendi sigillatim. Hoc tamen est intelligendum in omni mala complexione membrorum. quod super est studendum. ut et morbus per omnium curetur. **Cap. 9. In quo docetur**

Medicinam tamen addere. **curare mala complexione** quibus illis sit membrum curando. Quoniam **natura membri in quo est mala complexio**

Est si studium sit in cura morbi. curam tamen principaliter a complexione membri oportet considerari. Cum per eam calefaciendi. refrigerandi. humectandi. et desiccandi quantitas ostendatur. Secundario autem curam secundum actionem et uirtutem considerandi. necessitas est uirtutum actionem membri curandi. aut eorum uiuatiua existit. aut uirtutis ab ea ad totum corpus mandetur. Tertio qualiter situs existit agnoscatur. Quarto compositio eius agnoscatur. nec non et eorum cum quibus est colligatum. quia quamquam quod ipsi est. Quinto quod quantitas sensus sit. Verbi gratia. si membrum magis calidum alio infrigidatur. necesse est nimium calefiat. et ego tempore simili contingit. sit membrum bene situm in firmetur. Hoc intelligendum est de sicco et humido. quoniam oportet unumquodque membrum firmum ad suam naturam reduci. et ea qualitate quantitate quam eget. Sed tamen si calidum membrum infirmetur ex calido parum refrigerari necesse est. Hoc et de aliis qualitatibus intelligendum est. Nam morbus similis nature in firmatis minus erit molestus contrario. Et si actio membri toti corpori. aut alicui parti. aut sui ipsius. sit ad uiuatiua non est inuestigandum in morbo qui est ex mala complexione. sine medio. Cum membrum calefit. vel refrigeratur. vel desiccatur vel humectatur. secundum morbi quantitatem curatur. In morbo autem de mala complexione cum medio. si sanato fiat secundum morbum. secundum eius. Sed tamen uirtus in firmatis in corpore. quia si talis sit actionis. quod toti corpori sit necessaria. sic stomachi et epatis. oportet in uirtute custodienda studium impendi. ne deficiat ex sepissima innanitione. In aliis membris uirtus custodiatur. eo quod minus toti corpori sit necessaria. sicut uenis et arteriis. et cordi et pectori. renibus et uesice. folliculi et mesenterii. Uirtus autem cerebri quod sit ad sanitatem in firmitate necessaria propter motum uoluntarium. in firmitate tamen non ad...

Nota quod alter eorum primitus curetur.

Nota quod tribus modis dicitur magis morbus.

Nota quod mala complexio est maior morbi quam sit.

Nota quod sincopis est morbus.

Nota quod nullus morbus potest curari cum causa existente.

Nota quod alii curam morbi contrariam esse. et alii concordat.

Nota quot in curatione...

Nō q̄ ba d̄. e. q̄ qda s̄t mb̄ q̄ nulli s̄t acōis ad totū co᷑. ꝑ q̄ mb̄ h̄t alia acōes ꝑ q̄ sua opler' ꝯpatoes. n̄ tn̄ oīa h̄nt acōes ad totū co᷑ neā: sic pl̄o, canales ꝛ gula.

ꝯducēdū anelitū ē optima. Sc̄da ē sint alia mb̄a. q̄ ꝛ si nulli sint ad totū co᷑ acōis iuuamētū tn̄ ī tendūt. sic pulmo. ꝛ canal̄. ꝛ gula. ꝓptis sine dubio ea subito ꝛ fortit̄ ꝑire. ꝯtm̄ aūt ꝛ epar n̄ eodē m̄. ē nec̄e sit pus ī ei ūtute ꝯtrce qui destitat. Aūt qm̄ mb̄a n̄ s̄t eq̄lia. ī dig̃tate ꝯ nobilitate. ī firmis ꝛ n̄ sit eq̄ necia. cū q̄dā magis q̄ alia iuuēt sit nec̄. ut unic̄q; custodiant acōes. ꝓ eoꝝ dig̃tate ꝛ iuuamētū.

Cor g̃ q̄ dig̃oīs ē acōis toto co᷑. eo q̄d ī firmi h̄nt magis op᷒ ea q̄ ceteroꝝ acōes. Cebꝛm̄ q̄ nec̄ ē toti co᷑ sic ꝛ cor. s; tn̄ ī ī firmitate n̄ est eodē mō necim̄. q̄ ī fimis n̄ ē op᷒ laciu ꝛ oīa alia mb̄a moueri. cū suffitiat eis tn̄ ūtutis. q̄m ī ꝯstrīcēdo cū ꝑtit anelitū. Ueō tn̄ ꝯtō ꝛ epis necia ē toti co᷑. n̄ tn̄ ꝑ ut acō cordis. Cū g̃ acōes mb̄ꝛ cogn̄uis. sic ī aliis lib̄s ostēdimꝰ ne tibi difficile uidat̄ cog̃sce q̄m ex ūtute sit custodiēdū. q̄lia ī mb̄s q̄ s̄t alioꝝ fūndamēta ex q̄b; ūtus ad alia ī tēdit. nec̄ ē ūtute. ꝑm q̄ co᷑ necim̄ ē custodiri. q̄ ī s̄t co᷑. cebꝛū. ꝛ epar. Cebꝛū ei mādat ūtute ānis. Cor artus. Epar uenis. Scōo cūs mb̄ꝛ ostēdit q̄mō. unicq; mb̄ sit p̄ gradū. v. g. ꝯtō ꝑuāī debet ꝑ egōne. ītestina sola egōne. ꝯcauū epis sillit̄ sup̄renes ꝛ uesica. ꝛ gilbus epis. simal̄r hūores h̄at ūnis tꝑ q̄ ī plcāt. mūdificet ꝯ dissolutiuis ꝛ mūdificatiuis. Si aūt n̄ mlta fuit ꝯduretica. Cebꝛm̄ mūdat ꝑ palatū. ꝛ nares. ꝯtō ꝛ pl̄mo ꝑ eoꝝ canales ꝛ gulā. Cūpoitō q̄ mb̄ꝛ nobis ī nuit quō curat̄ mala cplō fūdamētoꝝ mb̄ꝛ. Et q̄lit̄ mali hūores ꝓficet̄. Quū si mb̄ mān̄ exīoꝝ cōrs fuit curādū est cū medicīna. q̄aīq; sit necia illi mb̄ ī feioī. Sūat ī ī t̄ioib;. ꝛ uolūni ei malā ꝯplōem medicīnā. ꝯtuēdū ē ut medicīna ī lōgiq̄tate ne n̄ ꝯstiat. q̄ si medicīna tāte sit ūtutis q̄ soli male ꝯmi ꝯat suffitiat. ūtute ꝯ itenc̄is ei amittit lōgiq̄tate. Sc̄o cōpoitō ostēdit colligātiā quā h̄t un̄ mb̄ cū alio. q̄ si h̄ n̄ eēt n̄ possem cog̃sce utrū ꝯtōm̄ ieiunū eēt s; ꝯcauitate epis. Et post ieiunū ꝯbile. Et ꝑ ꝯbile colon. Et ꝑt colon rectū. ī q̄ ē anus. Nec possem scire utrū epar eēt ꝓfūdū ē egrē ꝛ uoitu. l; ego sit utilioꝝ. q̄ ī testina q̄dā usu ꝯtinet ea q̄ ab epē mittit̄. Sc̄o fortitudo ꝛ ꝯsitiēs situs mb̄ꝛ ostēdit

q̄mō sit dāta medicīna. q̄ mb̄a parū sensibilia. sīal̄e ꝯtinet ꝯaīta medicīna. Sensibiliū aūt ūtus ex acuiē medicīne dissoluit̄. ꝛ debilitat̄. ītaq; ꝯfortib; subito n̄ s̄t curāda. s; amanoīb; ad maiora ꝯdati lāgo tp̄e ascēdēdo. Quib; aūt puus ē sēsus. ꝓptis dare medicīna cito q̄aīq; uoluis absq; timore. q̄ ostēdā plano plixioq; s̄mōe. cū de c̄aūsib; disputauero. **Incipit lib. g. d ig̃. sanis.**

Cap. p. ī q̄ ꝓdit suā ītētiōes. ꝛ loq̄t q̄dā cōia d feb;. q̄ tñ adsūi mutatōes. R.

In hac ꝑticula febrū curatōes artificiales ostēdi op᷒. sic fecim̄ ī ꝑcedēti d mala cplōe titulata. Cum exptica q̄ q̄ ellis ꝯstruxi. ꝑm ī tētōez. yp. nobis karissime cerciue cog̃tū eē. ꝑlurim. q̄ n̄a ex sillīū cōpoitō mb̄ꝛ. n̄ ñ ex calido. frīo. sicco. ꝛ hūido. ꝯsistē possit. ipis uidel; ad inuicē se ꝯmiscētib;. Et ī lib̄ d ꝯne titulato mostraui mb̄a silia. n̄ alit̄ posse differē n̄ q̄ un̄ alio calidiꝰ. aut fri⁹. aū sicci. aū hūiuis ē. Ostēdi q̄ ī lib̄ d acciēti ꝛ mōbo q̄ mb̄ꝛ ꝯsiliū ī firmitates gn̄alit̄ duob; mōis sint. Alia ē eis ꝛ cōpoitis mb̄s ē cōis mōbus. uidel; q̄ sepatō ūete uacat̄. Alia uō silib; tm̄ ē ꝑpa. i. mala cplō calā ꝛ sic. aut frigida. hūida. aū sicca. Hoꝝ tn̄ alia ē sola ꝛ sip̄ mōb uacat̄. alia n̄ sola. ꝛ cōpoit̄ applat̄. Et cōpoitō ꝯdupliat̄ efficit̄. calā ꝛ hūida. calā ꝛ sicca. frīa ꝛ hūida. frīa ꝛ sicca. Cum male ꝯuis cā ī lib̄ d acciēti ꝛ mōbo mōstraui. Dicim⁹ feb̄s ē q̄dā mōb; d mala cplāe calorē cōis innatu augmītatis. Et sup̄ ꝯgelies q̄ cōis nocet acōi. Calor ē si augmītat̄ cōrs. ꝛ ei acti onē n̄ ledēs. mōbus n̄ ē appelādus. Aūt q̄m oīā q̄ co᷑ fiunt eē nāz. sui ꝓꝑo sūi cōi noīe ꝯsignet̄. ꝓꝑo sic mōbo. apāte ꝑleuēsis. ē h ta n̄ fint n̄ ī co᷑. q̄ unicq; ꝑas h̄t signes sit nec̄ febiū ꝯnoīatōes enudeaū ꝛ ꝑ. ut ī te to mea sup̄ fūdamētū fūdata existat. Dico g̃ q̄ feb̄s alia fit cū sua cā. alia fit cā iā recedēte. Et alia d̄r ꝯtinua. alia sic dixim⁹ ad aliq̄d uacat̄. Quā cū oīs mutatō q̄ fit ī co᷑. aut leuit̄ ꝛ facile tn̄sit. ꝛ q̄dā q̄ usu ad aliq̄d uacat̄. aut diffile sepatū ꝛ ꝯtinua nūcupat̄. q̄ geri ethica dicat̄. Ideo ēo calor feb̄s alius ē facilis ꝛ leuis q̄ calor solis. ali⁹ ē fortissim⁹ ꝛ q̄ ign⁹ ī cēsiuus. S; tu d notatō q̄ gn̄alis ē. itaq; ad ꝑticlarē ē descēdēdū. ꝑ hāc ei nichil aliud ex feb̄s cōgsam⁹ n̄ q̄ mōbus ē. n̄ tn̄ absolute. s; ꝛ q̄ ꝯtmiate. Nū ei absolute curō hostēdit̄

f. no. q̄ q̄n renos. uesica. ꝛ gilb; epis. repleta s̄t malis hūorib;. ē n̄ debet dari diuretica sola. s; dissolutiua ꝛ mūdificatiua. admixta aliq̄b; ꝯdiureticis. ad h ut diuretica ūtute illos ꝯtēt ad mb̄ alia. s; diuretica sola. mala s̄t ī multis. q̄ d mālīa magis ꝑucāt ad illa loca. ꝛ h s̄nt multi medici nulli ꝯmat̄. ꝯtes diuretica q̄n uesica ē plena urīnā plus attri illuc faciūt d urina. s; pauci ꝯtēt hūores ꝯtrai sola diuretica possūt.

ī q̄ lib. g. d ī san. ꝯtēdo. cap. p. ī q̄ ꝓdit suā ītētiōes ꝛ loq̄t q̄dā cōia d feb; q̄ adsūi mutatōes. R.

ſʒ ǝſtriniate. Cat q^m febſ n̄ ē n̄ mala ǝplo
necē ē ut malā ǝnē abitiam. Jt̄ ǝ̄ q eſt
ǝ̄ tēpamtu necē ē expelli p q̄ʒ ǝnū ǝ̄ tēpi
mitu exiſtēſ. Nō q^m febſ n̄ ē ǝ̄ tēpamtu n̄
ī calore. op̄ n̄ alit ad ſuā tēpeiē redua n̄ p
ſritatē. Et ſi febſ cū eī iā reccēte firma
p manſerit. una ī tēto erit ī ea cura .i. ſolū
refrigerare. Vn̄ ǝ̄reda ſīt ea q̄ frig̃ caloī fe
bſ ǝ̄titati ǝ̄at. Si at̄ febſ n̄ ǝſitiat diu
firma extiterit. ſʒ firmarī iā paulati īcipiat.
ī tēto mīā erit eī cura auferēdi. Si at̄ febſ
pl̄ ſit firma. pātiʒ firmarī iā īcipiat. ǝt
ut pmit ea n̄ ī firme ptiſ abitias. ǝ̄ mde
q firmū ē refrigerādo depellas. Qua ppt
q cāʒ febſ q̄d ſit ⁊ ī q̄ corpore ſit ygāue
n. n̄ potit artifitialit medicarī. Cap. x. in quo

Febri g̃. ī mltiſ locis agit de cura effimere.
dixim̄. q febſ mltotiēs ex febre ex opilatione.
poror opilatione. gnāntr̄. maxē ī corpoīb ex
qbʒ capinoſū ſolet diſſolui. ppt̄a ī fr̄iadaſa
nitate iſtor utile ē balneari. ī aq̄ dulci. ⁊
tepida frīcari cū frīcatōibʒ mollitiē gnāntib
⁊ poros apiētibʒ. ⁊ dillatātib. ⁊ tēpate ǝ̄ta
tari. ⁊ cibū cibis mollē chimū gnātib. In
ǝens ⁊ ǝ̄ruū ē eiſ balneū aq̄ ſrē ⁊ alumoſe.
Cōtra q̄ frīcatō. ⁊ cibi malor chimor gnā
tiui. uigilie. ira. anguſtie. tīſtitia. ǝ̄ ambul
atō. l' ſeſſio ad ſolē. labor. Ex poror at̄ op
illatē ī cepi. q febſ ex ſola opilatē po
ror poſt fieri. Cāp q̄rā cor̄ ſepe ſt̄ balneā
ta. Vidiſti nāqʒ cū eram̄ rome ex hiſ mltoſ
ī firmarī. Et ex illor meior ſrepto. q̄ dicit
febricitātē uſqʒ ad p̄mū diaitū n̄ debē mād
ucare ⁊ ob h̄ ī peſſimā feb̃. ⁊ ī moleſtiſſimā
ī carent. qbʒ ǝgruū ēēt. ſi p̄o pyodo ceſſ
āte ī balneū mitterēt. ⁊ n̄ ſolū ſemel. ſʒ ⁊
bis. Et ē. ſi balneo fuiīt aſiūte. Vʒ tn̄ di
mittā q lōgū ē ǝ̄ hus diſputare. Quē
rā tn̄ ī teſtimoniū adducā. cū uidʒ q al
uīoſa aq̄ balneat fuiīt. poīs m̄ ǝſtrictis
⁊ ǝ̄rugatis cepit febricitare. ad q̄ duo me
ex diffamatiſ ueneit. q̄r alt̄ n̄ erit ex ſecta
archiſtū. alt̄ uō ex ſecta theſili. q̄ ǝ ǝōrda
ri ſrepert. ut abſtineret a cibo. Jllis at̄
egrediētib abeūtib ī ǝ̄ſſus ſū ad eū phiber
ne ſrepttū cor ſuaret. Cōſiliū ḡ eū in
balneū ungēs eī cor ē oleo tepido ⁊ molli
eū frīcante frīcari. ⁊ iuſſi ut ī fonte ma
ǧ q̄ ī balneo maīteſt. Cūqʒ balneū egr
ederet. ī fundi eū ex aq̄ ſtā. poſtea ceruiſ
⁊ uirtute iā recūſa itm̄ balneū ītrauit. q̄
p̄ egrediēs ſūpſit cibū ptiſanā uidʒ. p̄uſ
tn̄ aquā bibit ſiī mea liētia. deīn poſt
paululū tp̄is tecū eq latuā. tātē uiſ pi
ſarū hūidor q̄ uacāt necēſarī. Boni ē
tn̄ ut ǝſtrīrā totū cure ǝ̄dinē. Dico ḡ
fuiſſe h̄ pani poſt caniculares dies. etaſ
aūt erit q̄ triginta ānor. corp̄ macrū pilo
ſū. tact̄ calidus ⁊ pūgitiuuſ. Vitā ī ſanita
te uixit. eī ǝſuetudo erit hrē eū pūgiti
uā. ſi aliqntulū pluſ ſolito ieiunaret. y
ergo q̄ pauca ⁊ ſicca cibo inuſabilis. uigil.
Is ī quadā uilla exiſtēs lot ē ī balneo
alūīoſo. q̄ dulce n̄ habebat̃ ibi. Rediēs
at̄ ad ciuitatē paſſus ē feb̃. tē ſtlā mel.
ad eū ī tertio die uenē. papiētes ut ī illor
ſequēti die ſe a cibis abſtineret. arbitrā
ſ eī eū tiranā hr̄e. qbʒ eūtib cibum eū
ſapiēs ſuiētib meīar amplī n̄ ēē recip
iendas. Medici at̄ nate ueiētes audie
rūt afuiētib q cor dn̄s ǝ̄mitret. ⁊ iuſſi
ſt̄. Alia uō uice miſſus ī balneū ⁊ p̄ea
cibat̃ ſuaut ǝ̄mitt. Medici uō diluci
lo ueniētes. cū abſtinē iubētes illa die. q̄
buſ abeūtib. quātū riſū ī firmi hūit no
tū ē nobis kime cetenne. Tūc ḡ egrū
ī terrogāſ utrū ī ſanitate uſuſ eēt balneādi
n̄ ne. Rn̄dit ē. au ego. bonū tibi erit ba
lneū ī gelu. pp calorē ⁊ ǝ̄titiū quē paſſuſ
eſt. ⁊ fecē ſic. ⁊ ſumēs cibū ǝ̄mitt. Veſpere
ſuiētes ad eū dixerūt. q ſtlā meīa ad pō
tā ſue dom̄ exiſteret. q̄ ǝūſus ad murū ne
mini q bibeāt corē ſrapieēt. finxē ſe q̄ febſ
teneri. Cūqʒ ī gēderet arbitri ſt̄ q febrē
hrē. Et ī terogauerit q̄ hora ueiſſet febſ. q̄
bʒ q̄dā aniē ī firmi. Rn̄dit una hora aū quā
uoſ ueniretis febſ acceſſit. apprōpiqntes at̄ ad eū
ī uenerit eū ſudātē pp riſū uidʒ. ⁊ q̄m ualde
coopt̄ erit. q̄b ī t̄ q̄rētib. utrū febſ cū rigo
re acceſſiſſet. Rn̄dit utiqʒ. Tūc ipi laudan
dixerit obediētā tuā q̄m ī hus q̄ ſrepim
obediēs fuiſti. Nā niſi tot dieb ieiunaſſes
rigor n̄ tā cito diſcederet. Precipiētes
mīſtrantibʒ ut ſudores extenuēt abierūt. licētiā
tn̄ mīme dātes cibū mādūcādi. eo q ci
ſuaebāt ī natiſ breuitate. Cū at̄ abiuēt
ſurrexit ⁊ ītrauit balneū. poſtea mādūcauit
⁊ ǝ̄mitt. Mane at̄ teneſtiue ǝ̄ſtauit ne
amicus ad eū ueiētib ī uenirēt. Qui ueiē
teſ ⁊ eū n̄ ī ueiētes mutati ſt̄ cura ǝtra

uerit. cum tribus diebus non manducauerit. Iste tamen est
error. et sine aliquo quam istud malum generaret: in
aliis corporibus non tamen multum. est et cum sit molestissime
et pessime febris. Iam propter hoc huius modi peiores sunt
speculatoribus et homicidis. Quoniam huius corpus non
est sic ut quod sit humida. humidis est ieiunium tribus
diebus et estimamus febris in principio non aliud generare
quia febris eligatur. Sicca quia corpora si ieiuna
uerint sicut diei in acutissimas in adueniet febris
post quam ad ethicam ducuntur. ab ethica in ptisim.
Quod si locus sto leue sit in passione. cum qua sine
corporis generatur febris habebunt. Preterea notum est uo
bis corpora quantum huius medicus dixerit. et hec
corpora in sanitate. si bis .i. semel. ieiunauerit et si
mittitur. quanto magis si ipsis febrientibus ieiun
ium indicatur. Certum est quod similis humori
bus prauis fiunt. et febris prohibito balneo et du
cto ieiunio patiatur. prohibitione balnei et ieiu
nium febrium causam extitisset. Quoniam quibus complexio
habet caloris et siccitatis quam frigiditatis et hu
miditatis corpora. cor sit macra et pillosa. uene
calidus. colera rubea eis dominatur. ergo cor est uicta
pulsus magnus. sonus leuis et frequens et
ita fortis. quos qualiter debeam dietare. ypocras glo
riosissimus ostendit. monstrans acutam quam patiuntur
cum acubis assumerent. Non solum una die. sed
et sicut cibum semel accipiendum. bis in die acci
piunt. Unde in sexta particula epidimie. dixit
calidis in quo corporibus fames et aqua fit. et quies continu
a sit. Isaac in pelito noxomatos. disputauit de hiis
cum dixit qui solitus est bis in die comedere et se
mel manducauit. uocans eos colicos propter humo
res quod dominantur. Sic est autem homo qui solitus est bis
in die manducare. si semel manducauerit. corpus
destituet eius et uirtus minuetur. Sub celis puncta
erit et sentiet uiscera quasi suspensa. et mingit cali
dum et colericam. secedet quia modo assellat. amaritudi
nem habet in ore. oculi concauantur. Et tempora pl
ana et leuia extra modum efficiuntur. et manus et pe
des in frigidantur. Hec de cena colica in quo. mi
nus certis passibiles sunt. si semel in die cene
dunt. cum multo magis certis sit eis molestum. sed
quod dixit in pelito noxomatos. non in explanatione un
ius tamen sermonis extitit. ... uidelicet quasi in epidi
mia scripserit. per firmitatem quasi ... dietam prece
pit cibos. et alia similia intellexit. Quoniam quibus
calor naturalis est siccus. eo quod innatum fuerit omnis fue
rit in temperamentum. et et sicut calore cor mitigatur. Ista sine dubio intelligendum est cibos isto
rum leues debere esse. et faciles et leuis nutrimenti

et bonum chimum generantis. non tamen propter hoc nutrimentos.
sed melongena. caulis. blitis. lactuce. et et omnis
herbe et fructus. si naturaliter cor inuestigauimus. uidebis
quod secundum partem quam sunt nutritiua. et stacis plurimum
generent. panis uero mundus. oua cocta. carnes. cal
carum eorum. sunt. sed cum multum sint nutritiua. Et
conuenientia est quod est in eis. quod non nutriat. Quod si pars
non nutribilis sit amara. uel acetosa. stiptica. siue
acuta. uel qualibet alia qualitate infecta. et si cibi
naturaliter amisit. medicinale tamen habet uirtutem. Cum
est cibaria tot modis diuersificetur. oportet ea in predictis
corporibus eligi quam a medicinali qualitate recesserit sed ali
ena. Sed si multum nutribile. non oportet ea habere
quod si talis stomachus habuerint esset ei nociua tribus
modis. Uno quia non posset ea bene digerere. Alio quoniam
si bene in stomacho digerantur. in uenis tamen necessaria digere
re ualebit. quod quia in uenis bene digeste. a
stomacho tamen digestione nullatenus digeri posset. Sed
cum corpus calefit ultra medium. necesse est frigus et humiditas
refrigeret. propter hoc ptisanam certius cibis est eis
conueniens. in quo nichil mordificatiue habetur. Quoniam re
frigerant et humectant. sitim aufert. nec aliquid habet fe
ce. quam egestio prohibeatur. siue sit fumosa. liquida.
siue sit sicca. fumosam intelligo. quod ex ea exit
liquida. Quod quidem egreditur per urinam siccam. uel quod emittitur
per egestionem. Palam est scientiam nullum hominem ex ptisa
no prohiberi. quoniam fex quod egreditur per egestionem. non in astrip
tionis continetur. Que autem per urinam et poros emittitur.
ex opilantibus uiam impediuntur. et sic uocatur potica.
In ptisano autem nichil horum inuenitur. quod est gustu
percipitur non est stipticum. aut poticum. opilatiuum
autem non esse nec consolidatur. quia si in mundum corpus. et eo in bal
neo lauetur tota sorditiones emundabitur. sicut nitrum
et mel faciunt. Sed si de fauce mundare se sto
nolumus. uomitu ex ptisano procurato mundus effi
citur. Cuius quidem uirtus non est minor melicrate. Sed si
stomachum multum extiterit. tunc ptisano non et melicrate mund
ari ualebit. necessarium est ergo oximel de radicibus
sed melicratum in huius corporibus ualet. non sitim generaret
et in colicos humores uerteret. propter hoc ptisanam
omnibus cibis cum hiis est conueniens. post ptisanam cicer
rufum cum modico aceto. uel sine aceto. sit tamen clarum
habens panem potum. aneti et salis. Sed panis suspensus.
De piscibus autem leues et faciles ad digerendum. et
malum chimum non habentes. sicut eligantur. Caue tamen ne
sit uenientes lacui. aut cursum lacus in mare intrantis.
Post istum sequitur parergia. De uolatilibus uero
melior certis est fasianus. et quod pascitur in montanis.
Sed gallina. stamini. columbi. hec tamen non sunt in continuis
in uerenda. quia amissis extatis humores in corpore.

No. quod in stomacho potest fieri bona digestio. et tamen mala fieri in uenis. et potest fieri bona in uenis et mala in membris est.

morusie .i. salsamenti.

No. h. 3. euacuationes superfluitatum.

No. quod egestio non prohibetur in astriptione. Et urina prohibetur apoticis.

... in absterdendo. sed est maior in nutriendo.

No. quod melicrate sitim generat. et uertitur in colera.

quam potum remouet uiscositatem. et anetum prohibet sed uentositatem.

Sturnus potest esse perdix. et potest esse quedam auis magis in Lombardia sic uocata. Secundum magistrum thadeum. quod debet esse perdix. quia sic appellatur in tuscia.

ad humāt. Sile q̄ rusaīt ī paludib. s. ī lacub. humores fluos hn̄t. Qm̄ aūt ītis cū nibȝ porcina est laudabilior. si p̄pe mutanā ī coluit. Ē p. porci edus. op̄ tn̄ uetermina. ⁊ q̄ pacu sūt uicina cauē. ueter mina nāq; s̄t sicca. dura. q̄ digi n̄ possūt. prū uicina s̄t ultra mediū humida. Et maxē q̄ sūt humida nimis. sic̄ pecora ⁊ porcā. d quib ī libro d nā aliaior feci mencōēm suffic̄ ḡ q dc̄us tm̄ ē. Redeundū ē aūt ad ea q̄ sup̄ius diximus. Dico ḡ corp. d qbȝ calore dissoluūt humores atq; se beraue si oppilāt. opillāt aūt ī. aut ex stipticis ⁊ pōticis. sic̄ aluiosa aq̄. et oībȝ q̄ ī uiscāt. ⁊ pmanēt ī abitu corp. ⁊ alii siccitas durāt aut ōstringes poros ⁊ oppillās. Jam sic̄ uidistis eos q̄ solin cāūt. cū floībȝ uitis. ī balneo fricari. ne āplius fricarēt phibui. cū ipi murmurarēt se quia tā pati angustiā. Silit cū uidi q̄ eum ullo uino ē modico olo ōungere uigetatur. Eu ī q̄ ūgetat olo arbōīs maturis. cū dicēt se pati. q̄ stipticitatē ⁊ oppillatōēs. Jō cū qui solit̄ erat fricari ī sole. ne ultra manēt phibui. Illū ī q uolutabat ī pulue. cū utetat palestri. Etiā ī notū ē nobis quō ost stato. quia pancrat. hūi q̄ balneauimi. eo semel balneato. mitigata ē. Jō ē habebit ī osuetudine ūgi. ī balneo ē olo ē o stiptico. Jam aq̄ brā lauatat. ⁊ ad alia bn̄ laudabile sit. ⁊ h uocat honfatiō. Cū nāȝ ei aq̄uimi ē alio istū poniētes. cū ī uxīmā. ī. senistre. Et suauit cū fricaui. bis ī die balneātes. et sanitati restitut ē. Op̄. nāq; eos d q̄b fumosa dissoluūt s cauere. silit aabisu iscosos ⁊ crassos humores hn̄tib. q ī uenis ⁊ foraminib ptinētia phibēt dissolucōa dissolui. Et phibeāt ab oī q̄ supfi tiē ultra mediū dsiccāt. Lac ē mitte unctȝ ano ī firmaū. alios q̄ exercitabāt ad solē. Quasdā q̄ utebit nitro ⁊ sale. Et n̄ nullos p nimia exercitia. aliqūs p durā fricatōē. ⁊ alios p pluriē. q̄s oēs abhus phibuimus sani effici. s. Et n̄ solū hūs ūm ī sanis ostenti. Et ī q̄ a sanitate recti sūt. h ē n̄ ē aūt febs iā exsistens. h ē cū phibēs febriē fieri ī apicē. q febs cū nūdum putrefacta extitit. si aūt ei amputauis ⁊ ipa amputabit. Enī op̄ te p̄cipe oīa q̄ ī lib d sanitatis regimine dixeim. hunc cū nōēa. fatigē eā ī oīb ī febs cadē ī apicē. q appellādū ē. siuelis aut p̄incipiū. Et cū eam curaueim. medicabimus eo ex tn̄ ē afebre. Et si adhuc modicū sit. Et pustem custodiā corp. ne maius efficiat. q fit si eam amputauimus. Et maxē q tibi. cū sit ī sanitate. s eē sanitate. fumosa pro ros toti corp. exercite. Qualit ⁊ qtum ī expostulat.

Cap. 3m in q docet curare effimā p acciām, ⁊ calefe. refrige. ⁊ labore.

Quaecumq; ḡ ē uigilia. ira. tristitia. ⁊ angustia. sol. frigus. ⁊ labor. q̄ h cōuelcit febs. ex q̄bȝ hoc. ī aduisit febs. p h buit. op̄ cura eis. n̄ nūq̄ ī ptas. sic̄ ī hus q̄ ex oppillatōē febricitāt. ⁊ alii n̄. q̄ oībȝ hus cuenit. cū uenit balneū ⁊ fricato. ⁊ uītio ē olo. Jam ex stipticis patiētes. cū hus q̄ dixi fricaui. Et siccitate aūt febricitās. mini s fricandi. Et ex magna pte mag humidandi. Et op̄ ī hus oīb ī firmi uirtute osiciām. Eam ⁊ ī uestigare. Nam si fuit ira. uigilia. l angustia. n̄ nōc ē multi. balneū. sui ī frigidū. h ī fuidi cū olo tepido. nil stipticitatis hn̄te. Et ab sol cū extitit. p refrigeratiua. ⁊ balnea s sepe fatigā. Nū tn̄ multū ūgi l fricari. Que aūt ex refrigeratis. d sunt. ē olm ro. aut onfatio solea tn̄ refrigeratiis pā ī puteo. aut ī niue. te m capiti ī mittat pus. q̄ febs redmet. Olim aūt capiti. ī. ī ūtiat. spōgiā olo ī fusā. manu aliqūtu lū alta exsistēte opimas. ut olim alte eā pus sbaesfacias. Si aūt eā fuit frigus. balneū, pucabis. n̄ reuma l catarr hūit. Nū eī balneū nūdū pus maturatū est fatiēdū. Enī ⁊ ex q̄ ex sole patiūt. ex n̄ reuma hūnt. balneū op̄. ut ostēdim ī lib. d regimine sanitatis. Quib balneum exeūtib cap olo q̄ uēti fuint. pus q̄ balneū ītret. ungat. Qui aūt febricitāt p frigiditatē. ī fundit ī cap ex oleis calefactiuis. Et h p balneū. sic̄ yreno. nardino. ⁊ silib. Et h cū oīa tm̄ sint ī lib d regimine sanitatis. n̄ ē s̄mo mag plurimis. Viuil. tn̄ dico eos q̄ ex solis ardore patiūt ī cessi. Et aūt frig ex aeris frigiditate. Et sic patiat febs. Curē tn̄ mē s curādi. qua curātr si febres hēnt. Sufficiet tn̄ eo q curē medicina febricitātib. febs iā dē

Ro.

ut sup̄ius ad

calidi

Fabis q̄m flores uitis sūt multū stiptici.

Sūt illud olm. sit stipticū. nulle. sic olim onfacium. q sit solutus ī maturis. sūt sit stipticū acutalis. sic olm rosatū.

ī. sp. ofonarat calorē sto. ⁊ os st.

Sessos ī. olm resolutum.

Quod. s regimine sanitatis

ī. ī. q̄ hoc iā cū amcentē.

No. q febs effimā. ē distātia fiebr.

No. q recta cū cū febs fiebs reducit ostendo.

cū ī ad. pos

sic

ī ad ī uis ethe

s. ex q resolu capiencs.

cap 3 iq docet effim. p acciā aie ⁊ calef. ⁊ frig ⁊ labore.

ī. q̄bo sic. ⁊ q̄b aliq o.

ī. ex oppillatōē cū rō stiptici.

Nā q̄ cōtria accuāt fricando augē sanitatē

No. Folm capiti

No. balnea febs. n̄ nauer. Narr ciuatigānt

capl. 3. ī q docet curare effimā p acciām aie. ⁊ calefe. ⁊ frigus ⁊ labore.

climate fieri convenit. et dietam magis refrigerativam concedi. Nunc autem dicendum est in qualibus hec dietam cum causa fuerit commixta. Dico autem universaliter quod oportet nimium in tertio firmam ibi esse. ut causam deinde dietam que per fectionem sanguinis generet. febricitantibus quoniam modo cum febris extiterit. et facile fuerit digestionis non oppilationis. nec ad fluendum sit tam[illegible]. Particulariter tamen dieta est consideranda. Nam si febris ex calore solis fuerit. oportet ut dietemus contrariis huius. scilicet si exitum contigerit. Sed si ex frigiditate fuerit. contraria sunt que magis calefaciunt. Quibus autem fit ex angustia. tristicia. sive ex vigiliis. contraria sunt humectativa. et soporifera. Similiter si ex labore fuerit. cibus est dandus plus. Si autem ex quiete minus. Et aliis autem si extiterit mediocriter dietabis. De potibus autem notum est tibi. me semper hiis omnibus vinum dedisse aquosum secundum calorem virtutem. cum melius sit quam aqua. quoniam digestivam adiuvat. urinas et sudores provocant. Ypocras non solum in effimeris. verum etiam in acutis. largius est. quod habemus ex libro ypocratis nominato romanis. Et in sexta particula epidimie. Sed sixt illum construxit. et thesilus est filius eius. vinum calidas [illegible] dare negavit. non solum in febribus. sed etiam in sanitate. quod iussit calidas naturas frigidis dietari. et potu aque [illegible]. Unde si credimus ypocrati. hiis magis aqua vino concedere. eo quod quidam credunt ypocratem sic intellexisse. Istud tamen alias est investigandum. De potu autem aque frigide nolo disputare. Dico [illegible] naturas [illegible] ex aqua frigida in sanitate tamen existentes. in effimeris quas nequaquam eos prohibemus. si tamen ea fuerint assueti. Sed non pro sanitati [illegible]. Et si ab infantia ea uti si non biberint. video cum [illegible] valeat. quod apte videmus. Quia si aliquis per calorem estus ambulavit. et per in [illegible] passus fuerit. biberitque aquam frigidam evaderet. statim in confortabitur. et alium statim eum collectiones emitteret. Unde monstratur quod hiis [illegible] aqua frigida prosit. Itaque optime vinum est contra [illegible]. Precedens [illegible] cum a sanitate [illegible] infirmitati vicina fuerit. et sanitas corrupta. Et ut ita dicam [illegible] ad [illegible] eo quod est instabilis. oportet nos studere ut eam reducamus ad meliorem sanitatem quam habuerit. que omnia dicta sunt in libro de sanitatis regimine. Itaque non est necesse eadem repetere hic. sicut quidam fatuit unum idem in tribus libris repetentes. cum ultimum

mecum non oportet finire. in [illegible] ut in tertio. Sunt significationes effimere febris. in libro de [illegible] sepsi exceptis [illegible]. et in prima particula de febribus. et in libro de pulsibus. Ego enim primus omnium. ut nobis notum est. extiti eorum inventor quamvis hanc [illegible] ostenderit. monstrans eam plene qualis sit. Quoniam archigenes. non ad doctrinam. sed ad [illegible] in [illegible]. sicut fecit in libro pulsuum. et in libro de [illegible] febris. Et quidam medicum [illegible] fuisse vidimus eum qui lotus fuerat in aqua aluminosa. qui tribus diebus ieiunium fecerat ut hiis qui febricitant ex solis ardore aut labore. et similibus. Ieiunium usque ad diatritum primum induxit. dicentes aliud diatritum primum. Et aliud diatritum secundum. Sed nec sentis quod hiis febricitantes in primo die. scilicet secundo. maxime quoniam meridie. vespere. et nocte. in balneum missi fuissent. et bene evasissent. Quanto vel quinto die sine macula. ad solutum oportet exeuntes. Unde multi medici inregabuntur cur illi medici in illa falsa moralitate [illegible]. Quibus respondi. Via est recta ypocratis. et discere venerantur. Nunc ne plures in distis coram me flendo manifestare. non aliter facere posse ex paupertatis inopia constricti. et penituit. eos unum eorum in studio malorum magistrorum consumptum. Multotiens dixerunt me bene in scolis studere potuisse. eo quod dives et divitum parentum filius extitisse. cum ex pauperibus fatetur esse. Itaque studium non ut oportet in ponti valuisse. non in [illegible] [illegible] pauperum habentes per quod in studio tam possint manere. Quidam tamen cur non veniatur de tribus diebus. cum invitavit me [illegible] in firmum considerando scire febris utrum sit effimera. sive terciana. cotidiana. vel quartana.

Liber tamen ypocratis. qui ceteris melior extitit [illegible]. Aut enim si secundum accidens est consuetudo [illegible] et ultimi labores sunt. et ultima dieta necessaria est uti. Ubi vero non. non. sed oportet [illegible] reficere. et tamen [illegible] quantumcumque consuetudo mollior fuerit ultimus. Laborem autem ultime ypocratis intendit omnia que corpus nocent ultime. id est magis ea que in statu sunt. Intentio tamen totius aphorismi est ut expectationes statim subtilissima. id est tenuissima dieta dentur. Nam tenuissima dieta in [illegible] ypocratis quando status sit ex pectandus. Quare dicunt ypocratis in hiis aliena esse. Cum monstratum eius veritate. manifestum in suo stupore. Dicunt quod impossibile esse morbum a primo die cognosci. cum non solum a primo die verum etiam a prima hora nulla febris sit. quam ante quam talis in aliquo sit cognoscatur. Scio quod sciendum quod sit. et qualis sit. Et quod debeat moveri. Que scientia fugat ante totum errorem. que alii patiuntur

in dietis. propter hoc in quarto die, solutis opilationibus, incipiant iam sanari ex minoribus quas ipsi in certe die ex ieiunio calefacte aluerunt. Ergo ne ab effimera ad acutam incidant cum hac est contra consuetudinem, quia hiis corporibus his diebus ieiunaverint, evenerit molestissima et acuta febre. Alia namque sunt corpora quibus tamen dierum ieiunium autem non nocet, autem parum inficit naturam, sed hec in molestissimam propter hoc incidunt infirmitatem. Et non solum contingit in effimera, sed in omnibus aliis febribus.

Capitulum x. in quo predicatur quod completur causa effimere ab opilatione et ex opilatione.

Item si dissoluta ab opilatione parva prohibetur medicetur ut oportet. dico quod in primo paroxismo dissolvitur. Si autem fuerint multa et grossa, non in secundo paroxismo dissolvetur. Et si est ea materia crassa et viscosa extiterit, non manebit species effimere, sed in putridam mutabitur, et eius maxime quod corrumpitur et malos habet humores. In eis vero quibus boni sunt humores et bona complexio in synocham convertitur. Et quis ergo non se exercet in meis libris, non poterit intelligere ea que dixi et dicturus sum. quia corpora male composita et malorum humorum si parum habuerint opilationis et febris incidunt, non manifestabitur significatio putredinis in pulsu, nec etiam indigestibilitas in urina. At quia declinatio febris moratur et decessio et incrementum eius non est bene ordinata, sicut in capitulo quarto accidit in errorem. Arbitrantes non esse in errore, arbitrantes non esse effimeram, sed cum viderint eam velociter decrescere cum sudore autem minuere, procedere certificat eam esse effimeram. Febris autem que est propter paucam opilationem effimere similatur usque in primum paroxismum, sicut dixi. Sed quando declinatio eius moratur monstratur non esse effimeram. Et si per pulsum putredo nondum ostendatur, quia nisi illa materia potest dissolvatur, necesse est ut putrefiat. propter hoc necesse est ut ad minuendam naturam ut materiam illam prius quam putrefiat dissolvat. Flebotomari tamen non audemus si patiens est infirmus vel senex. Si autem medie etatis et virtus fortis in adiutis venas, nulla significatio plenitudine in venis significet. Oxymel ergo est corpori propinari ex illa mala materia de in dissolvi opilationem et vias aperire et mundificare, quod primum aperire vias et mundificare, eo quod materia magis infert molestationem ne magis inviscet se. Et cum [illegible] et opilationes maior efficiatur, quia opilationes non dissolvuntur nisi ex rebus virtute mundificativa habentibus, sive intus sive extrinsecus fiat. Extrinsecus autem in potionem non sumi securum, quoniam ab eis materia attracta maiorem faciat opilationem. Consilium est in infusionem, materia ad venas attrahens, dum opilat. Et si materia crassa vel viscosa fuerit, fit constrictus. Si autem non ex sua tamen habitudine cum abierit opilat. Quod

totiens est inventa opilatio ex multa materia fieri, non tamen viscosa, quod propter ut securi sanari melius est ne plus potentiam. Quoniam fumosa que solet dissolvi minuta sua materia minuitur et calor febris minuetur. Et ut cognoscas propter quid est propter opilationem esse constrictionem, scias in primo paroxismo nullam fieri sudationem. Et si febris non sit nisi ex manifesta causa, cognoscas eam ex opilatione generari. Unde festinandum est in hiis minutis signis, et quod virtus expostulat et secundum opilationis quantitatem. Quantitas opilationis cognoscitur ex quantitate febris. Quanto enim maior est opilatio tanto febris est longior. Tunc medicamine per gravius cibis eis abstineas et medicamina mundificativa non tamen calida, sed et multa sub medicamine et ptisanam. Et decoctiones vero mundificative, sicut oximel et eam que acquiritur in melicrato, sicut calamentum, ysopum, maioranam, sansucum, yreos et apium. Hec enim quedam habent caloris. Tamen possibile est calorem per ea sic parum augeri. Oximel vero solum acceptum non augmentat febrem. Est enim minus mundificativum, propter quod grossos et viscosos abluit humores et mundificat ex quibus sunt in venis et vesica. Et aperit vias. Unde in secundo oxigenum et melicratum. [illegible] quod vocatur euchicho, quod fit in insula que dicitur sebinicos [illegible] melle bonum est [illegible]. Cumque in consilio infirmum febrem inmoratam esse videbis, et tertia die parvissima extiterit, et in pulsu putredinis significatio non apparuerit, nec in urina signum indigestibilitatis aspexeris, et in prima die ante sextam accessio fuerit, mitte eum in balneum nihil ante sextam horam, ita ut exeat ante tertiam. Et si febris in decima hora venire putaverimus, usque ad septimam in balneo moretur. Et nihil dico moram in balneo sic esse metiendam, ut postquam exierit usque ad accessionem sit tantum vel est horarum spatium equalis diei. Prius tamen quam lavetur corpus fricetur et ungatur moderate cum rebus mundificativis. Et autem extrinsecus corpus mundificant ex libris in quibus scripta sunt sepe valentes, ex quibus est farina orobi, farina ordei, fabe, mel cum aqua mixtum. Et maxime yreos et radix arboris oppopanaci, aristologia. Et mel cum pauca aqua admixtum. Aqua cum melle miscetur ut mel subtiliatum poros ingredi valeat. Et afronitrum et nitrum quod perdit saporem. Si autem nitrum petrosum fuerit [illegible] ut pulverizetur. Et mel oportet esse mundum, clarum et acutum in colore et sapore sicut mel.

i. dieta.

Nota quod minutio [illegible] non debet [illegible]

Nota quod senex non debet flebotomari. licet

Nota quod mel est materia [illegible] quia vias aperit.

Nota quod [illegible]

q' narrat cerissime. sapo quod est mundificandi sufficiat et quod diximus de mundificativis. Ostendam autem quid sit faciendum post balneum cum non sit. non enim addidus est ab neque post post balneum. Si post tres horas scias febrem esse reversam non illud ubi certum est aptum. Si autem in prima die febris vesspere vel ante duas horas accessit. potus cum mane in ducem et aure de ptisana solum. Quod si febris in hora in qua putasti non venit. iterum in balneum si velit mittatur et dabis ei cibum. secundum canones quas tibi monstravi. Si autem febris accepit venit. videtur vivum maior quam prima extitit. Et in quo pulsus et urina quia si parum ex opilatione extitit hec debilia erunt. et eger in quanto die balneum non introducendus. Et postea sic ordinavimus cibandus et securus esto quod nichil est die accessionis habeatur. Si autem opilatio fuit in fontis aqua et scias febrem non esse effimeram. de qua postea tractabo. Hic enim non est disputandum nisi de effimera febre. **Capitulum iiii in quo agitur de cura febris effimere ex crapulatione.**

Preterea quia hec dicta de quibus disputavimus ex crapulatione mala omnes hominia non numquam ex crapulatate patiuntur effimeram. volumus hic aliquantulum de ea disputare. Si in huius corporibus detior crapulositatis est species. quod fit ex cibis in vaporatione cum ustio. Crapula autem que fit cibis mutatis in acetositatem. ratio in huius effimera efficietur. que tamen si fuit non ad eo erit eius molesta. Quare unamquamque speciem sigillatim dicam in capitis assumosa. Dico ergo quod si vere in hac crapula solvatur febris necesse est esse leviorem. Si autem fluctus fuit erit peior et molestior. Quia si in huius corporibus vere fatigatur cito in febris in adest maxime si crapula tendens ad opus suum putrefactum. Item aliam febris in huius horis propter nimium solutionem. quia labor eundi et redeundi est maxima causa in accessionis febris. Si autem sentiunt calorem. aut dolorem sui punctionem. in intestinis et stomacho. febris propter hoc augmentabitur et molesta efficietur. Frequenter non una horus et illis competit medicina. Quia propter medicamina corporum separatim sunt dicenda. Et monstravimus ubi sunt cures accedere et ubi discrepat. Dico ergo si egrotus non aliud fuit nisi quod corruptum est. mittatur in balneum. et dabis ei nutrimentum et studium inducatur in stomacho eius. Quod si assellatio adeo maxima fuit. et ad huc urinis sit desiccata dabis eis cibum. neque mittatur in balneum et studium in stomacho sic imponatur. Si egrotus cessaverit potus in stomacho lana in oleo in quo coctum est absinthium in fusum. Quod si adhuc punctio vel dolor adhuc fuerit in stomacho ponatur filtrum in oleo absinthium infusum. sed tamen expressum. Similiter valet oleum nardinum. porcina. id est lana filtri est melior filtro. Quod si stomachus sit desertus porcina in fusa in oleo nardino in quo pulvis masticis decoquitur stomacho applicetur. calida tamen secundum quod pati potuit. Tepida namque stomachum emollit. Item si solutio non cessavit melius erit stomacho oleum cotoneum et masticinum et addiscenda olea que nobiles et delicate mulieres solite sunt facere. que cum ab eis inventa fuerunt. variis nominibus vocantur. scilicet citrea et politica. Quod si eger vinum ligatum fere valuit. cum quia non ei extitit consuetudo. vel quia delicatus est. sufficiet accidentum ita constitutum. Cera namque alba in oleo nardino liquefiat. que congelata in vase in quo fuit cohibe. misceas cum eis aloes et masticis in cera et oleum nardini pondus equale. aloes masticis. cum octavam partem. quibus si misceres ad composicionis oleis erit optimum. Item si stomachus habet in cessationem ad eo quod putes in eo calorem aptum. utile erit oleum cotoneum. Alia et olea ad hoc conveniunt. Refrigerant enim stomachum sicut illa in quibus mittitur flos vitis. sicut ipsarum balaustia. dactili in manum. que eligere. Dare cum albis cum ex farina ordei et pane secundum cum pauco aceto. Quod si farina fuit cum mali granati succo commixta. aut cum succo pirorum vel malorum. id est citanorum erit utilior. Si autem eger hos succos amaverit. misce eos cum datis. valet et succus mitte. Solutione autem cessante dabis ei cibum nisi fuerit in modum ptisane. Misce tamen cum oleo aliquantulum aceti. de in testiculis galli. et longos pisces. et quorum stipticior fructus. Si autem appetitus non fuit si aut solutio est evenire crapulosis. et potius bibentibus. da ei diacitonitem. aut succum citanorum in medicinis eadem. que omnia in libro de regimento sanitatis dixi. Hec est medicina crapule que fit cum solutione. Quibus autem est constipatione. oportet ut tigris ypocras et mulierez. ut scias utrum cibus descendat. in intestina vel colon. De in quo in quo loco sentiat gravitatem. Nam si in superiori parte ventris cibus adhuc extitit. dabis diaires piperos. in quo non sunt fortes species. Sed illum lavativum in regimento sanitatis. quia multum valet in huius que non bene possunt digerere. De in ypocras et mulieres fomentabis. et si corruptus cibus ad inferiora descendit. huius differunt in se. quamvis eius quibus cibus in superioribus adhuc residet sepissima adhuc competit fomentatio. Quibus autem pauca nocent est ad auxiliandum. Erit tamen cibus in inferiori parte. cum suppositoriis et clisteri. Punctionem autem si huius mitigare cum.

No. q̄ clistere ad ructuitate.

No. clistere ad putridam.

In flatū vero si fuerit dissolutus ventris quare non est constrictus, fiat clistere ex melle, oleo et aqua. Si autem punctio nimia fuerit cum egestionibus, cum oleo et sepo anatis vel galline, aut caprino vel ceroto lote et inflamatione, quia ita curabis: misce cum oleo farinam tritici, apium, quod cuminum et marrubium [i. feniculum] et rosas et psillia. Et cum egestionibus, ex quibus si urina solvatur, ex quo curabis medio superiori. Caveas ab omnibus stipticis. De ipsis mittatur in balneum. Cum balneum egreditur eos, si similiter dormierit, scias eum esse sanum. Cognita si in secundo die nocte crapule febrem habuerit, ne paveas eum in balneum introducere. Crapula autem que est cum acetositate non contingit his nascitur nec erit eis molesta. Sed tamen si incidit febris eos scias oppillatos et putridos humores habere. De quibus plenius disputabimus cum de putredine dicemus. Hic autem dicendum est de ethica unum quid. Dico quod fumosa [i. res in cerebro et calefaciens] non nascitur ex indigestibilitate, nec propter crapulam quam facit acetosus ructuatur, quia medicina facientes acetosum saporem non nisi frigidum et parum fumum emittit. Hic testatur ex fumo subtiliorum esse, quos ita fieri videmus. Grossus est fumus qui ascendit abistis [cancelled] ab istis corporibus que medie sunt incensa. Subtiles autem ex hiis que penitus incenduntur subtilis enim est terrestris. Grossus autem nigret. Ex aqua et terra quare conditer fiat, hic non narrabo cum in libro de regimento sanitatis illum sit ostensum. Hic autem non ostendi vero eam crapulam de qua febris generatur. Sed quia crapula et indigestibilitas que faciunt acetosum eructuare febrem minime generant, secundum alium febris putrida ex febris crapula efficiatur. Respondeo: videtur in suo loco competenti tractare de ea non ita ut dictum est in libro de regimento sanitatis. Ibi est laus fiunt de ea que sanitati contingit. Hic autem de febre que fit propter crapulam dicendum est. Capitulum vi. in quo agit[ur] circa febris ethice de

Hic quam purissimum aqua restat de ethica febris a parte. Respondeo: volo illud scire. Dico ergo quod ethica febris [i. diffinitio] aliquando contingit propter aperta in inguine et sub ascella in quibus non oportet medicum in stringere quamvis sit salutem dum cum sit sincerum in vulnere. Unde aperta est in ipso aperte. Declinate autem febre mittatur eger in balneum. Quod si audierit eos qui iubent ieiunium non fieri debere usque ad primum diatritum que febris cessaverit, Respondebunt cum id quod realiter est quod non sic fieri expectetur. Cum enim vulgi febrem ex sole vel labore senserit ipsam febrem iam declinate, vacat ad opus solitum, nec tercium diem expectet. Unde multotiens eos de mediis videre conspexi non. Quinta namque mensuram [nam] ygreias ad cum

vinum invitat ultra quam oportuit bibit. Qui domum reliquit sero iam desitiente quicquid bibit vomitu emisit. De mane febris habuit calide nate. Dormivit tamen usque ad quartam partem diei. Cumque surrexisset parum de ambulatis intravit balneum et frigido est sanus. Credens de hiis qui perceperunt in hoc triduanum fugam ieiunium, vestere autem cenavit, et non preceptum esset ei nisi post tercium diem. Iamque vocatur a vulgis medicis de premere. De hiis etiam que ipsi dicunt cum sit falsa vulgi movetur in visum, cum dicunt se precelle ypocrati. Verum dico eos adeo stultos esse quod eorum stultitia huius minus magnarum curam non possunt. Capitulum x. in quo determinat de cura febris ethice in genere

Nos autem quare disputavimus de febre ethica in genere alia febre, quia calide omnes patiuntur. Illis vero accidit quibus calor maior quam frigus dominatur et siccitas magis quam humiditas. Propterea debemus audire cum calor magis quam frigus et humiditas magis siccitate dominatur. Horum ergo curamus quod causa et humida dominatur. Putredo festinat cito in eo. Cum est in sanitate putrefactio incipiat sit. Quare patitur ex putredine sudoris urine et egestionis atque anhelitus, quia natura horum est quod in ypocrati debilitate caloris. Propter hoc hiis sepe accidunt in febribus et aliquando plures moriuntur quod oppilatis poris necesse in firmatur. Dilit ex crapula et calore solis et similibus, quod febris eorum de modo curatur ut collica. Sed in quantum differunt, quare hoc cum magis possunt ieiunare eo quod sunt humida. Iamque non multum nocet eis si autem ante presens ieiunium triduanum eis in principio. Nec ideo sunt balneandi ut humectantur sed ut pori aperiantur. Que quia in qualitate conveniunt sunt intelligenda. Quoniam multi conveniunt bona et bonos humores habentes. Tale quod faciunt propter quod qualitatis in malitiam conveniunt. Verbi gratia: certa non aliquorum istorum in estate ad calorem et siccitatem regionem iverint et natura acris calidi et sicci et sic tantum temporis extitisse: calida et sicca cibaria in ipsa regione comedisse et angustiam, tristitiam, iram et vigilias ac nimium laborem habuisse et contra sepe assuefacti esse [autem] natura calida et sicca, sicut in [primis] multis est consuetudo fuisse, sicut thyriacam vel omnotilliaz aut athanasiam et similia. Dico quod in hiis omnibus coadunatis calefieri et desiccari et colam obliganti. Iamque finale febris in eo fieri, sed iam bonos humores habuit. Item si alius bonos habens humores in temperata regione habitans pro cuius calida et humida regione mutetur

in vere accidit. aere calido et humido existente et dieta calida et humida utitur. febres effimaras et aliam patietur exceptis febribus quas a corruptione putrida diximus evenire. ¶ Dieta autem complexio sic ostendimus. Omnino moris est. sed quanto citius cetis suscipit febrem. calida est et sicca. Unde si in effimera dietam quam ostendimus non utatur. erit in febrem acutam incurret. ¶ Febre autem quam calida et humida sunt istis incidat. et quam in contrariam. propter hoc vero ea quibus simpliciter complexio dominatur. ita ut sicca et humida sit eque. calor autem dominatur. hoc est citius accidit post illa duo utitur. ¶ Propter ista non sunt contra. quibus sola dominatur siccitas. Tarde enim quam sunt mediata. ¶ In aliis vero complexionibus non cito febris accelerat. non effimera in eis existens ad acutam mutatur. si acribus se abstinuerit. ¶ Cum quibus dicta possit abstinentia cum humiditate. non tamen cum malis humoribus habent. quia humiditas humorum sine corruptione existentium. plurima sunt huius corporibus. ¶ Frigida tamen et humida magis ceteris pati possunt ieiunium propter humida tamen. sed nimis frigida tamen. tarde sunt et sicca. ¶ Que si aliquas se abstinuerit. non secundum dominationem postquam febris transierit usque ad tertium diem febris. non in aliam mutatur. ¶ Si autem complexio eius frigida fuerit et sicca. deterior erit. quia necesse est longum tempus quo in suam redeat naturam. Unde si malecolicum et acutalis habuerit primo est febrem ad aliam mutari. ipse a balneis et acribus se abstinere.

¶ Que si complexio solum fuerit sicca. et acribus abstineat maciem effectus desiderit citius. quia frigidus et siccus. Sed si ex temperata dieta nutriatur facile recuperabitur. Cap. viii. in quo agit de dieta febricitantium. R.

Dieta tamen istorum dividitur enim diversa. cum frigida et humida utitur. quam calidis et siccis utimur sunt opposita. necesse est dietam oppositam habere. Unde significationes cognoscere sunt sumende et non a febre. Quia tamen quod hoc et illa febricitantium immo accidit significationes ostendit. ¶ Nobis namque notum est. me sepe dixisse rei non illi similia convenire. et rei extra naturam contraria. Nam in tempore non est nisi in custodiendis utilibus. et eiciendis que sunt contra naturam. Omnis autem febris extra naturam est. Unde diete omnes frigide et humide. Complexioni autem alia similia et non numquam contraria sunt necessaria. Eis enim que ab omni macula sunt aliena semper similia conveniunt contra sunt contrariam. ¶ Que vero e contra autem sine macula sunt alii contrarius. alii similibus indigent sicut diximus in libro de regimento sanitatis. Nam non solum sunt utilia extra naturam ¶ Sed est purum certe maculam non habet. ¶ Et si perfectum

certe extra naturam semper certe infirma. Necesse igitur est cum similia in morbis quos sunt temperati et in utilibus sicut ostendimus. ¶ Contraria autem sunt necessaria. cum volumus sanitatem custodire. sicut ostendimus in libro de regimento sanitatis. Nec tamen opposita semper sunt necessaria. sed cum aliquantam malam complexionem volumus restaurare. ¶ Intentio namque in regenda sanitate duplex est. una ut sanitatem cum propria complexio custodiatur secundum quod est. Alia est ut eandem complexionem ad melius mutemus. ¶ Similiter est saniculum in febribus. Cum est tamen ea quam soli febri sunt opposita. Cum quam et febris et sue permotionem. ¶ Si autem temperatam habuerit complexionem. nunc in sola febre erit intentio. Et hoc per contrarium tenemus siccitatem et humiditatem. et ea quantitate qua calor et siccitas esse cognoscitur. quia apta non est. ¶ Redeundum est igitur ad malam complexionem. ¶ Dico igitur licet dictum sit in libro de regimine sanitatis. quod possibile sit complexionem custodiri. vel ad melius mutari. Et melius sit ut studium in eis cum sani sint imponatur. quam cum sunt infirmi. Eo quod non semper eis quibus usa fuerit delectatur. sicut dixit ypocras in pronosticis. ¶ Unde sophiste dicunt istos non esse sanguine cum non sit in quere utrum sit contra extra naturam cum in utilibus sint extra naturam. ¶ Et quam consuetudo magnum signum ostendit necesse. Et necesse est ut abea significationes aliquas capiamus. oportet studium ita imponendi. ¶ Sed est in eis qui malam habuerint complexionem. prius quam infirmentur eam mutare ceperimus ipsis infirmantibus similiter est saniculum. et hoc per contrarium. ¶ Si autem non eam mutaverimus ipsis nondum infirmantibus. non in sanitate mutetur. sed similia sunt dicta. Unde igitur cognoscitur ipsa ypocras. Cum dicit in afforismis. Ligate diete omnibus febricitantibus maxime pueris. et sic assuetis reficiantur. Omnibus febricitantibus unde febribus humida conveniunt. secundum oppositionem intelligimus. In pueris vero per similitudinem. Similiter ypocras intendit de consuetudine et etate. semper est similibus sint observanda. Quia cum sit etas unum ex utilibus. necesse est ut similibus observetur. Similiter et consuetudinem que etatem ypocras custodivit. ¶ Lapsus oportet ut tractemus de adiuvamento infirmi. Secundum hoc omnia consideranda sunt si omnes significationes fuerint similes et concordes una species diete efficiatur. ¶ Si autem dissimiles fuerint. in tempore ad maiorem et pluram. ducenda est. Alia tamen non pretermittas. ¶ Prima considerandum est. quia alii conveniunt in natura. alii in tempore quod universale est. quia significationes cum sunt diverse. aut concordes. Sed est morbus cum sit oppositus. cum simplex et non oppositus infirmi sit contrarius. similiter ista similium acutalis certe nec non. Et etati. tempori. anni. et regioni. Quas tamen nobis similes particulariter ostendam. ¶ Curandi

duos hoies ee natos i tepata regioe. p[ro]ea tn i ea existetes. Et q alt eo[rum] i regioe calida 2 sicca. Alt uo i frida 2 hu[m]ida regioe maneat. cu[m] ceda[m] eos i[n]t se ee diuse. i nat[ur]a [con]suetudie 2 etate. dicam q[uod] ambos febres i[n]cidisse n[on] i ead[em] t[em]p[o]re. n[on] in una aeris na[tur]a. Uni i nat[ur]a calida etat 2 sicca. [con]silit 2 dieta ei i iuenis etia[m] etat 2 eg[re]ssu[s] i yeme. i regioe frida 2 hu[m]ida. Alt uo n[on] fr[i]gida 2 hu. h[ab]ns. f[r]ig[id]is 2 hu[m]idis dietis utebat[ur]. etatis pue[r]itie existes. i firm[us] exist[ens] estiuis i estate. 2 calida. regioe. 2 i calore aeris. Dico q[uod] hor[um] sig[ni]ficatiões n[on] s[un]t eq[ua]les. Signa tn febriu[m] i utrisq[ue] s[un]t uniu[er]salia. q[uia] utriusq[ue] eu[ue]rsi frida 2 hu[m]ida. Alie uo sig[ni]ficatiões nu[m]q[uam] s[un]t [con]cordes. q[uonia]m p[ro]p[ter] sua[m] etate[m] 2 [con]suetudi[n]e[m] 2 q[uia] e[st] silib[us] usus nec[ess]e e[st] du[m] calidiora 2 sicciora. Q[uonia]m [con]uit t[em]p[or]i. aeri. etati. 2 regioi. Ho[rum] tn n[on] s[un]t s[ecundu]m sili[tudinem]. s[ed] p[er] [con]triu[m]. Sc[d]o uo p[ro]p[ter] natura[m] ei[us]. etate[m] 2 [con]suetudine[m] nec[ess]e e[st] silia u[e]niat. q[ua]liq[ue] hor[um] h[ab]ie. Na[m] p[ro]p[ter] etate[m] c[alid]a s[un]t hu[m]ida i calore tepata. p[ro]p[ter] na[tur]a[m] 2 [con]suetudine[m] frida 2 hu[m]ida nec[ess]aria. p[ro]p[ter] regione[m]. t[em]p[u]s 2 ae[re]m. opposita [con]uit. i. frigidiora 2 hu[m]idiora. s[ecundu]m q[uod] regio 2 aer s[un]t calidiora 2 sicciora tep[er]amento. Cu[m] [con]suetudo naq[ue] silia o[mn]e d[e]m[on]strat. e[st] h[oc] i firm[is] e[st]. Etas uo 2 t[em]p[u]s 2 regio. atq[ue] aer. si s[un]t tepata silib[us] i[n]diget. 2 i sa[n]itate 2 i i[n]firmitate. Si at n[on] sit tepata. t[em]p[u]s. aer. et regio. [con]t[ra]riis i[n]diget. Cu[m] etas at 2 n[atur]a. nu[m]q[uam] absolute s[un]t i h[ui]us [con]sp[ic]ie[n]da. cu[m] [con]suetudo sit misce[n]da cu[m] eis. U[n]de cu[m] sig[ni]ficatiões fu[er]i[n]t o[mn]e. [con]sideratio[n]ibus maiores 2 molestiores. Ostendim[us] e[st] i lib[ro] d[e] regie sa[n]itatis. q[uod] magne 2 molestiores sig[ni]ficatiões duob[us] mo[d]is [con]sidera[n]t[ur]. uno ex sig[n]or[um] q[ua]ntitate. Alio [con]ce[n]tia t[er]m[inorum] capitu[li]. si te[m]p[er]amento [con]tra[r]ie[n]t. Tep[er]am[en]tu[m] e[st] i teclinu[m] re[n]u[m]e. Cu[m] g[o] na[tur]a[m] uniuscuiusq[ue] sig[ni]ficatiõis n[on] i[n]uestigando c[on]g[n]ouit. n[on] pot[er]it tractare de dieta put op[ortet]. Q[ui]a cu[m] febr[is] ostendit co[r] ee i frigida[n]du[m] 2 humita[n]du[m]. 2 u[n]iusq[ue] alior[um]. s[ecundu]m q[uod] diximus. nec[ess]e e[st] ut i[n]uestigem[us]. utru[m] cete[re] sig[ni]ficatiões i h[oc] [con]ueniant. q[uia] si [con]uit n[on] e[st] i[n]tendend[um] ad alia p[er]uidenda. Si at ad plures 2 fortiores p[er]ue[n]iat. Verbi g[rati]a. i i[n]firmis. q[uo]d i t[est]imoni[um] ad duxim[us]. uniu[er]sale e[st] sig[num] sup[ra]d[ic]tu[m] cet[er]is febr[ibus] o[mn]ibus. q[uod] refrigera[n]di 2 humitandi. Cete[re] u[er]o alit[er] ostendunt. q[uonia]m h[ui]us n[atur]a. etas [con]suetudo 2 regio. atq[ue] t[em]p[u]s 2 na[tur]a aeris. cu[m] e[st] i firm[us] i calid[is] 2 siccis. Et s[ecundu]m h[oc] o[mn]ia s[un]t dubio refrigera[n]du[m] 2 humitandu[m] ministrat[ur] n[on] mo[d]ice fatiga[n]da e[st]. cu[m] h[aec] o[mn]ia [con]tra[r]ia s[un]t. Uno n[on]. una[m] nob[is] i[n]tentio[n]e[m] ostendu[n]t. Sed si alie sig[ni]ficatiões. p[re]t[er] febr[em]. n[on] ostendunt frida 2 hu[m]ida ee nociua s[ed] calida 2 sicca ministra[n]t[ur]. q[uia] sig[ni]ficatiões s[un]t diu[er]se 2 [con]t[ra]rie. Op[ortet] g[o] sig[ni]ficatiões i[n]t[er] se cu[m]parari. s[ecundu]m nu[merum] 2 magnitudine[m]. Verbi g[rati]a. si sig[ni]ficatio sup[ra]d[ic]ta a febr[e] mio[r] e[st] aliis s[ecundu]m nu[merum]. S[ecundu]m magnitudine[m] uo a[n]tec[ed]e[n]tis fortio[r] e[st]. maxi[m]e si mistu[m] ex na[tur]a fu[er]it. Na[m] de t[em]p[or]is duob[us] e[st] mo[d]is magis. uno q[uia] a febr[e] s[un]t. Et o[mn]is febr[is] o[mn]ib[us] mo[r]bis e[st] molestior. Alio q[uia] sola [con]t[ra]ria ostendit sig[ni]ficatiões. 2 cohibet nos magis i ea qua[m] i cete[r]is fu[er]it. Q[ui]a p[ro]p[ter] cet[er]as sig[ni]ficatiões acuit 2 ostendit 2 sua[m] declarat. Si at febr[is] n[on] magis fu[er]it. possum[us] ea[m] aliis sig[ni]ficatio[n]ib[us] [con]pare. q[uia] si fu[er]it eq[ua]. ut h[aec] una n[on] d[omi]net[ur] aliis. n[on] aliq[ui]s isti. uel ut febr[is] n[on] i[n]digeat frido 2 h[umi]d[o]. n[on] illa calidis 2 siccis. dieta mediat[ur] ordinata e[ss]e[t]. Et si aliq[ui]s ista[rum] d[omi]nat[ur] i[n]uenit[ur]. dieta s[ecundu]m ea[m] p[re]t[er] cete[ra]s mo[dis] o[mn]ia fiat. Op[ortet] g[o] medicu[m] i h[oc] b[e]n[e] studiosu[m] ee. 2 i[n]uestigabile[m]. ut ca[us]a[m] u[ir]tute uniuscuiusq[ue] sig[ni]ficatiõis. q[uia] s[ecundu]m [con]t[ra]rias agnouit [con]stituat. q[uod] eq[ua] illis put op[ortet] cu[m] ne[cessari]e sit i ethica[m] febri[m] ita s[un]t sumende sig[ni]ficatiões a[n]tiquis a[cci]d[en]tib[us]. Alia tn [con]sideranda e[st] sig[ni]ficatio ex u[ir]tute i[n]firmi. Ethica febr[is] naq[ue] q[uae] multor[um] dier[um] e[st]. u[ir]tus i[n]firmi o[mn]ibus se[m]p[er] e[st] [con]sideranda. 2 ea[m] q[uia] febr[is] g[e]n[er]at[ur] p[os]t qua[m] i ethica. q[uae] n[on] h[ab]et ca[usa]m. sic uidem[us] i ex[teri]orib[us]. cu[m] cor ad eo calefactu[m] e[st] ab igne. q[uod] calor n[on] pot[est] sep[ar]ari ab eo. s[ed] lap[is] sit. au[t] lignu[m]. 2 alia si[mi]lia. It[em] ethica 2 effimera i q[uan]t[um] s[un]t [con]ueniu[n]t eo q[uod] i[n]itiu[m] ear[um] n[on] paulati[m] efficit[ur] s[ed] subito fit. Differu[n]t tn. q[uia] effimera i[n]stabilis est. ethica at q[uae] [con]iuncta ua[lde] e[st] stabilis. Possum[us] tn dic[er]e. q[uod] u[ir]tus i[n]firmi [con]sideranda e[st] i o[mn]i morbo. s[ed] i hac [con]sideratione n[on] sit nobis nec[ess]aria. n[ec] de ea disputare. cu[m] n[on] i[n]uenit[ur] p[ar]ticulis. s[ed] acutis. de acutalibus e[st] alias disputatio. Incip[it] lib[er] .9. d[e] i[n]g[enio] sa[nitatis]. Ca. p[rimum]. i q[uo] p[ro]dit sua[m] i[n]tentio[n]e[m]. 2 lo[quitur] q[uo]d a[n]tea [con]ti[n]ue d[e]

Q[u]onia[m] effimere febs febr[ium] g[ene]ra. d[e] a[n]tiquis ex ubis o[mn]ib[us] ordine sui i[n]tentio[n]e[m] q[uo]d i [con]grio tibi notificanda sit ex o[rd]ine. Restat e[st] errore i hac p[ar]ticula demostrare. Cu[m] error n[on] fiat n[on] aut gula i[n]firmi. aut ex i[n]ducto medico. aut p[ro]p[ter] g[e]n[er]a ministrare. Un[de] febs a sua ad alia[m] u[er]tit[ur] na[tur]a. Na[m] h[aec] mutatio n[on] e[st] nec[ess]aria. Sep[er] n[on] e[st] mu[ltum]

morbu[m] ex h[ui]us errore.

Marginal glosses (left margin):

dix[it] i tepata. ut ostenderet. q[uod] n[on] sola h[ab]et locu[m] i regioe. i q[uae] s[unt]. s[ed] t[ame]n alia.

S[ed] r[espon]det q[uo]d q[uo]d ... mutat[ur] aer ... i regioe ... mutatur ...

No. q[uod] febricitant[es] calidiora [con]ue[n]i[un]t ...

tudine

h[oc] no. q[uod] pueri. s[un]t distepati i passiuis ... i humiditate. s[ed] s[unt] tepati i actiuis.

i[n]tellige ... [con]suetudie. s[ed] de etate. ... s[unt] tepata ...

... distepata ... ... silia ...

... i firmitate 2 i sanitate.

Essentia rei

qre l' elagai. l' i alia spem mutai. cu e et
ex ei cre ali q n fuerat morbus gnet. Nunc
uides q molestu e errore i qb effica sano
rz. quato mag i i firmus. C V. pp effima
due spes febs fiut sicut ostendi i lib de fe
briz titulato. cu dixi altaz de putredine
ee huor. Altaz q i solidis mbs ongetr.
Et h uocat ethica. i qua effima mutatr n
put op euect. C At q cor q sr fm natm
ccia z sb uno gne existentia. cu aliud muta
tr i aliud. nec e qrria meiu ee. eo n ndu ad
illud a pmutatoe neutru illor existet. Silit
otigit i effima. du i alia febs mutatr. Qu
a pp hui spez op diffiniri. z significates ost
edi. ut significatoib ei pceptio. q gnadu
e auferatr. Na si cognoscatr mox ut i uniuz
supfit augmtu cepta sui m. n hebit ert.
Ea naq pposita. au difficale curabit aut
i curabilis efficiet. C At qm h spes i tr utr
isqz extremitates media existit. nec h media
curari n potit. n illar utruqz scaat na. Cu
uo postq effime .i. illar z etar extremitatu sigr cognou
eit. n eit difficale ad altaz illar ee muta
ta. sigt hui qi dnigtis. z significatoib illis
li dco assiuetib. C Sz tu si cu effime solis
i cessio fuit. au cpula. au labor. au uigi
lia. aut acitia aie. au ca i molli caine.
Aut silia q i maifesto sr. febs n moratr
usqz ad tciu die n i firm erauit. C Ossi fe
bs fuit eo q dissoluenda n possit dissolui.
pp e ad tciu die plugari. C V. cu phibi
tio dissolutois sit. eo q uie z pori sut opp
illati. au ostrctu. au totu cor e i uiscatu.
z ostrctu. sit nec ut frns acto. z lauacru
fit aq. z siles huo mne. z cor d siccitas. si
aut calor solis. z ea q cor i uiscat. sic du
ra fricato. e frns. capinosqr. z fumos fumo
sqr sbtiles uidlz. z ssiles. phibet dissolui. ut
pote eq i cor i educetes. h e uiscositate fa
tust z ostrctos. C Ca e opillatois sr huo
res multi. aut essi. l' uiscosi. pp h febs illa
cu sut significates qs pmis dixim op
time curata i pro pxado cessat. Iaqz dig
e effima uocaui. C Ca uo q fit pp oppilla
toe. si pua sit opillatio. cito trasit sicut
z illa. Si at nimis e pois i uiscata z au
gmtata nec e fortib curai. Iaqz nec
uu die trasit. Et i h aliqr accipit pu
trides cause. spem effime ee essi. qua
nec e effimaz i so die dcte trasire. ut
eius i diceat nom. tpr at effime. i. codo sp
atiu. xxiiii. horar. C Qr si febs h pp huor
fiut putrefactoe. Et cor nudu pfm calo
re suscepit. sic otigit i ethica. nec cit ex
ps har utrarqz. Vn cohibet ipi nos
au pt has spes eu noiare. au effimaz eu
uocare. eo q ab noie uocari n pot. n tu hui
z har effimar. lz nom n uu. q ois febs q
equalis e ab initio usqz ad fine multis diebus
pmanes ab antiqs sinocha nocupatr. i. ptinua.
Nu e tu pprie nom. Bm elenor ligua. q
h extraneu nom i posuert. Ne significatu sin
noie pmanet. C V. h febs n e unu ne.
q putredis significates i qua sr maifeste.
i qda no. C Nu maifesta huo putdines si
gnificates e eu q dixim ee dgne effime.
q cu neqqa cesset n dissolutis hucib. q sr
i cesi. huores at n dissoluatr. pp oppilla
toes z agustia poror. sit nec febs lgo
tpe manere. C It e i hac febs nul q sit cu
opilatois existat leuis. e nec sui i tpolat
ione. Opilatr pori i toto. n ad eo ut fumi
n exalati. cu i possibile sit i osse. qto m
n i caine q rara e. C V. si fumi d hucib
i cesis multu extitit. pau tu ex eis ex cor
p exalat. nectio q remanet i cor febrem
oseruat. auftedit. augmtat. z huores i ma
ne i cedit. C Et e febs h duob mois pma
nent. Vno q fumi ille. n tos exeor dissol
uitr. Alio q uana obuit. nec e sinocha
tplicat ee. aut e cu equalis pmanet ab in
itio usqz ad statu. Au paulati augmtatr.
aut minuitr. Ca q si q d fumo disso
luitr tm e. quatu e id q obuitr. fit calor
equalis n huis augmtu. l' decremtu. Cum
qda sra neqqua minuer. aut augmtatio
mime differt uidetr ab ea i q id q mi
nuitr augmtatr. Sz si altm alti dnetr.
dissolutoe qde dnante. febs calore pau
lati minui nec e. ide uo augetr i cesi
ee dissolutoi pstante. C It h febs ne
cessario diuisatr. fm siu augmtu. z detrimtu.
q n unqua h uaiantr. pp diusitate eor
q dissoluutr z i cenduntr. q q addit ali
multu. ali pau. It augmtatio z minutio
i febre n e eqle mo. Hec e qda spes sin
oche effima. na tu ei e cu effime. C Est
at alia spes sinoche. cu putredo i oib ue
nis equaliter accidit. maxie i magnis. Ne
uita tu har spes. fit i macro z frns. Set

---

morbu

i. sbtu.

No. q qliter et

a ce ee

iu. neutru

illor.

q i e uellatem

suple q sit

ti

al'. pt. z mel. e pt q pp. p.

No. q sinocha sp manet i eade disposic.

suple. n tn e effim.

a.t. mltar dier manes.

No. q sinocha n ht i tpollatoe. C i tpolla

No. q m deber i telligi opillato poror i febr.

suple h. p. a. tias. Cu at dico poror opillatos

hac febs

z aite.

No. q i febre n i cedut oes huores.

No. aliqt distigut spes ethice. sinoche.

a.t. et h aut eqlr. aut i eqlr.

No. q sinocha i flatiua reducatr ad effima.

No. q i febre otinua e putredo
i oib uenis eqlr.

a.t. Cu e nlla cosistat tali fe. accessio pnc altius pox
gnans cu mltar dier extesio. nz i missioez ullius
accessiois facit. pmanet ab apnc usqz i fine una fe.
nz amphimerina. nz ptr nz p d die. huis accessioez.
Cu audieris me dicere i tus i cor cora febile calims
fore. sicut calor n ita op extimare otinue
ee dispositione. aut nllu eor q suffice sbtrahi sibi
huor ocalur ad q exaiu fuerit.

i cānosis mlti sanguis hntib. q̄ n̄ ge
nerat sangs febs sine putredine. n. ai
ιο q' solet dissolui mlti fuit. sbtile. ac
uti. au calim. Et putrefactio huor n̄
pot i frīs corib; cū toti corꝑs uenas di
llatū uelocit̄ ꝛ eq̄lit̄. maxie cū eas i
ntillis. ꝛ iguine. Cum ē q' putrefat
nec̄ ē ut sit calim ꝛ hūm. ꝺ soluta di
ssolutor: clausū indiget existēs. ꝛ diss
olui n̄ potēs. Nam febs h. n̄ fit i etate
frā. nec i frā cōne. sui sit illis. sui aci
talis. Et n̄ fit i macis ꝛ raris corpib;
s; i calida etate. ꝛ cōne. sui illis sit sui acutal.
papue i eis q̄ mlti ꝛ bon sanguinē hnt.
poris cor mlti oppillatis existētib. Et q̄
i corib; q̄ sūt plena mlti calidis huoib;.
ιōz pala pulsus i hac febre. ē magnus
eq̄lis fortis. ꝛ pellicule uenar. medio
res nz molliores. soluto. Velox at ꝛ spissius
ē pulsus ꝑ magnitudines febs. hec tn̄ signi
cantes sūt cōes i hiis duab; febrib; synoche.

In alia nāq; Cap. 2m. i quo ponit exm apparet signū de alia sinoche ꝯpu
putredinis. i urina ꝛ pulsu. Nam ꝯm tredic.
similitudinē uobis ostendi cruciatꝯ iuuenibus
quos anne auunculus audistis. Alt̄ e erat li
ber ex exercitiis asuetꝯ. alt̄ uō seruus n̄ tn̄
sine exercitio. l; n̄ i h loco palestre. ē ea q̄
huor sit operatus. liber tn̄ habebat sinochū
sine putredine. Seruus uō cū putredine. qui
aliqt̄ curati fuimt anne. uobis pscialit̄ o
stendi. q̄ mlti ostēt dissiles similitudines au
dire. cū uniuersalia doctrina n̄ eis suffitiat.
Melior at ceteris similitudinib; ē ea q̄ nos i
tedimus ꝛ uidimus q̄ sunt ad hoib;. i ubi ostē
dere. si pmit illud actualit̄ i sinuauit. fa
tuitas pauca i libris reperies. In huis at
tpib; hoies nolūt adiscere illud. q' nūquā
audierunt neq; uiderunt. Et cū i hiis tpi
b; mediar n̄ aliud studere uideam n̄ ut h;
hoib; sapiētes appareāt. ꝛ ex ad adulatoib;
extollāt. id peis ꝯgruit. Ego at n̄ didici
adulari. nec ad eorum aurē fregētare ꝺlle
xi. s; ab adholescentia doctrinā antiquor. ac
tualit̄ amat sum teptare. ut eorum ueri
tatē i uenirē. Iuuenis at ille quē
exercitiis palestre; usū fuisse super dixi
eorum. passus ē febs initiū i tertia natio
hora. Sz tn̄ uidi i tertia diei hora calidissi
ma febre uexari. pulsus tn̄ ei erat eq̄lis.

uelox. magnus. spissus ꝛ fortis. calor. et
nū pūgitiuus. l' modicatiuus mas. Vrina
n̄ mlti ex ulē n̄ i liquore. nec i colore. At
cum i uestigans audiui q' solutū exstitit
n̄ ꝯposuisse xxx. diebus. Iudico tn̄ mo
bū pcedunte extitū fuerit. Aliq̄ntulū ꝯp
tus. ꝛ ea qb; n̄ solitꝯ erat comederat. cū
labore. ꝛ tarde ea digerens. cū q' febs
nate eueniāt. Cui signum erat rubicunda
uenenosa. minimū libet ꝛ q' pleitudinem
sentiret. Et medici ꝯcordati sūt i minuēdo
sanguine. Ego at illud n̄ laudaui. cop
pmis febs nouiā certificare uolebā. in
quo q. ꝛ tintate. ꝛ labore digestus audi
eam. audiuit me. Cumq; ꝛ febre i uesp
re sentit i ꝺcam i spirere. ꝛ nullū ꝺtintū
q' similit̄ ꝯphendi pot i ea uidere. certif
icaui. q' sinocha esset ex oppillatione. s. ꝛ mul
titudine sanguis. ꝛ phibitione dissolutionis. At
q' febs tota nocte duravit. eq̄lit̄ erat me
dia cum ei existētes psentia. Certati sūt
i eo flobotomando. In tpe tn̄ q' flobia cu
ueniret discordati sunt. hui tn̄ melle cap
tās q̄ flobiaz usq; i sc̄o die sustineret. Ver
opts sū. febre ei augmentari tota die. In
terio at die calore. ut ita dicā. sensib; i pass
ibile. extensionem q' tetani ꝛ dolore i capite
uigilias q; ꝛ āgustiā. ꝛ mutationem de loco
ad locū habe. Cumq; n̄ posset āgustiā pati
i octaua hora noctis mandauit ut ad eum
irem. quē uidens i ueni nimiū febricitantē. pl'
sus erat ꝛ certa sic dixi. nichil putre
dinis ostendentia. Et certificaui q' uena esset
i arteria. eam quā ma putrefieret. Eam
g minui ꝯtinuans usq; ad defectionem. q' bn̄
scis cum uobis ꝛ experimento hui febs flobiaz ꝯue
nire. cū uitus ea fere potit. Primū ē in
uamētū q' fit ex detractione sanguis. mutatio
corꝑs ē i contrariā cōnē ex frigiditate. q' fit. pp
defectionem saluis i oib; ex ea iuuamentū. Ventris
ē solutio. ꝛ uomit colice. ꝺfectionem ꝺtētionis san
guis i mutat. n̄ nullū ē cor sudore mad
fiet. q̄ oia i h; iuuene cū anne annate ē
apparuerit cito. q' febs i eo extincta ē. q'
uisitatores aspitientes admirati sūt. Post
at duas horas minutionis abiui aliq̄ntulū
ei recedi. uidens ut q'esceret ꝛ dormiret. Inq
ta hora diei reuersus sū ad eum. i ueniens illū
grauiu sopno detineri. cū ē tetigi. ꝛ me n̄
sensit. Ministri at dicebāt. q' adeo sopno

Ptillias ꝛ ignes. i. ista ptillias. ex quo. qm. ibi sr magne uene. — a' q' sūt — admittes

Et sic nota. q' tota febs putrida ē oppillata.

sa. t. Et maxie hn̄ cānosi ꝛ mlti sanguinei. ꝛ ipsi habitib; laboriter fuerit. aut superfluitatib; aliis pleni.

No. q' pulsus i febr. pot ēē eq̄lis.

i pulsu ē sign̄ ꝯ putredinis. q' ē maior sistoles q' diastoles. Et p h ē. pu. differt ab eo. q' i eo. ē ꝯ. ꝛ h ē. ꝺ aute. cū. ē. ꝺ eo. q' oppill.

a qui uult

Et hn̄ dixi fallitas pauca. q' n̄ pot ēē qui aliqua falsitas reperiat.

a' i pma

b. a. t. Nunc at plurimi doctores aliqd incipiunt ea q' nz usq; ... gesserit. nz aliis i dicuntur. q' quē mlti melior accepit morēs longe. ut mirabile opinatam sapientiā magis quā ueniā i studio hre. Nam at n̄ ita hnt. uō ei utiq; heri pr antea sz ostensum apucitia phylosofiā cupientes ad illā ueniunt pmū. ꝺ nr pona parte sopnus manifestus pmoto. ad medicinale ꝯueniunt exercitiū. Et p totam uitā doctinas ꝯsecutas operibus magis q' libris i studiū duxiunt. Nil g mirabile i qua iste alii curauerunt ciuitatē totū salutat. Et deducūt potentes eos q' dixerunt. ꝛ conatꝯ cū eis i eo toto nos studētes discere que pmū quasi hn̄ auctorib; i ueta sūt. demū p opam ea ꝛ iudicare ꝛ discere.

opera

granulabat. q n̄ senciebat ex sudore exigen
tes. tē uisi ut sudorē fortitē detegerēt. cū
tn̄ n̄ excitaret. cū dimittēs ad aliū iu ī
firmū cū audiui. postea ad eū redii. ī p̄
ma hora noctis. excitaui aūt eū tēns ꝫ pti
sanū. 2 dimisi eū qescē. In sa aūt die ad
balneū eū introduxi. eo q saeuā febs bene
cessatā extitisse. Hb fuit mē. huī uniēs.
Secūda ē uō mē. secūdi. iste q tota die
ieiuniū elaborauit. ubi tantū accipiēs. de
īn se ī aqua frā balneauit. tē ī nocte pas
sus ē febs p totā diē 2 noctē morātē. In
sa aūt nocte eū uidēs ꝯ sexi significātes
esse q̄s p̄mū habebat ī isto existē. n̄ qz
signū putredinis ī eo maīfestū apparebat.
tē floaui eū sanguīe usqz ad defectionē ex hōis
de īn post aliqtulū tpis dedi ei abū p̄mi
tus meliūcre 2 post ptisanā. Hb oia fu
eō an̄ quā tūsiret hora. Cū uideri fe
brē sic aīacoīā pmanē. arbitrus sū qd
eēt synocha cū putredine. 2 ita fuit. qz ē
aspicerē. q ī sa noctis hora ī sua pmanēt
magnitudine. nolui ampli ī uestigare. ne
eēt ī uana ī spollata. cū ī spollatoī. ī septi
ma hora noctis erat expectata. Vn̄ festi
naui ad eū n̄ ī ueniens eī ī spollatōs. Erat
2 minuta ab eo ab eo q ī p̄ma hora noctis
fuerat. tantē ad mediū diē ad eū reuersus.
repi eū ad decremētū ire. tē ētificaui qd
eēt ea spēs synoche. q̄ paulatī minuitū
epimastiē. Eū g̃ curaui sic p̄mū. Et ui
di q febs ī tota die illa 2 nocte. minue
batur. adeo q ī qnta die minutio iā erat
ī apto. 2 fm febs diminutionē. ceō ī uiā
apparebat. Vn̄ sū arbitrus. febrē ī sep
tima die eē finiendā. 2 sic extitit. Vidi
q̄z aliā synocē spēm. augmitam. 2 aliā eo
dē mō pmanē. 2 aliā minui sicē istā. de
q̄ disputaui. Inqntū ē sigm̄ digōis ī p̄
mo die apparuit. ī alia ī terā. ī alia q̄rta.
Q ongē si eger n̄ floēt. Cū tn̄ ē meliore
etatis aut paruō ī firmi. Cū nullus fe
bricitās ex sola oppillatōe de ueniat ad put
redinē. ī initio float. ppē hō si ūtus pm
aneat. 2 etas n̄ phibeat. sangs ē dethē
dus usqz ad defectionē. Si aūt hoc alt
ū n̄ fuit. minue fm q ūtus sbstinuit
qz si uena ī hus febricitātib n̄ ī cedit. ī
adūt ī magnā āgustiā 2 timorē. n̄ ūtus
fortis fuit. saluas eū p fluxū sagnis. dna

naibz. aū p sudorē. Vn̄ plures mē. ex has
significatōes aspiciētes. Et qlt nā p fluxū sagnis
eos ex molestia liberet. uidētes timēt floiaz
eā nec id nec experimtū ostēdit. Ullos uo
timorē hīt delē. quib repugnē nolo. Eo q
ī qdā pticula repugnaui ꝯ floia titulata ibi
ē ā archisfrāi repugnaui. Cap. 3. ī quo

Refertor ego pōit curā sinoche p aq.
ad p̄mā ī tētōz sinoche. fiām 2 floiam.
eī uidelz q̄ ē ppē oppillatōez. Dico g̃ si hō febs
fuit sin putredine. de gnē ēit effimē. Si
aūt hēt putredinē. sui ab initio sui postea si
āt sinocha. Et si tn̄ putredo ī totis uenis
2 max magis extitit. Q si n̄ fuit n̄ ī uno
mbro febs fiet ī spollata. de q̄ disputatu
rus sum. Que aūt nō hō sūt dicta p̄scri
aliū dicā. Si aūt uis sanare huī febri
tatē. ī cide uenā. Eo ē qbz huōres phi
bita dissolutōe augmitat. 2 calor talis in
eorū corpore sit aduunat. ꝯ fiet sangnē p
posse ūtutis de thndū eē. q n̄ fecēis ēti
ssime nā sufficatōez hūte sincopi ī cadiut.
2 defectōez. lz raro ea uirilit existēte ꝯ su
pōit l' sanguis fluxu pnares euacuat. Vm
q̄ legit pticulā q̄ de pleitudiē ī titulaui
bū potit hō q̄ dico mltis ētificare. hō aūt
pleitudo n̄ ē ea q̄ eq̄lis ē ūtuti. ea uidlicz
quā ūtus ferre n̄ pōt. Cū illa spēs ple
nitudis n̄ opillet ora uenaz. nec eaz pe
llicula extēdat. nz gnēt rubeū colorē. siū
timorē ī cor. Clarū n̄ phibet q solutū ē
p ēnē 2 cutē dissolui. qz ī tēto mea ē
ī ea pleitudiē q̄ n̄ pōt aucuus ꝯtineri.
Vn̄ uenaz aptio. 2 corruptio. 2 disruptio
sagnis egdit. oia q̄ diximus gnāt acuita
oppillatōez. s. ex tessiōe. rubore ī cute. 2 tu
morē. At qm̄ hō pleitudo n̄ fit n̄ ex mlt
itudiē boī huōis. i. sagnis. fit nec eū
pleitudiē n̄ augmitari posse. n̄ ūtus sit fo
tis. Vn̄ si ūtus alū āgnata neq̄ eū tol
lerare. mox sine boītatis egdit nāam. qui
egssus. eo q solutū nē pdidit regimitum
corrupit necio 2 putrit. sic uidem ī extio
ribz coz calida 2 hūida putredinē cito su
bire. Vn̄ fit utilissimū. floiaz festinaē
quatenus uenaz ꝯ custodiri possit an̄. fm
dissolutōez uidelz 2 refrigeratōez. q̄s a floia
suspsit. Et nā qdē ꝯfortata huōrib ut so
let regēdo ducē. qz sipe malā destituat ꝯ
plēm. n̄ sumi secuti. qm̄ huōres putrisiant.

Mala aut oppilo fit i ueni, ppt febre. Febris aut si meiaus stulte fuit augmentat. 2 e fortat. n eu q dissolutio phibeat ogiue fuit inanita. Eius ei negligentia hita tota me. uo p finet. Qm si fortato plenitudi sit necea 2 calore fus extingui 2 refrigeri oucies sit ad iuuamen. h tm otria uidetur in ex. qm refrigeratam si calore extigat. 2 ad iuuet nam plenitudis tm phibeo ne exeat i tus oaulcat. Quie aut plenitudis sut fortatiua oia sut calida. pp h si eu fortaueris calore augmentabis. Si aut calore refrigeabis plenitudine i tus oaduas. Iaz auctor ais eu h i telligeret phibuit fortatone i initio morbi fieri. i dubitatione e i ardens iussit sanguine dom pse fluere expectam debere. Tu uo eis utere q solitus su facere 2 q uidisti n auaras o nuo diez. set uirtute i firmi p quies uirtu fuit fortis. i acte uena n solu i quo pmo die. h i q4 die fuis uenat. Ot si aliqd ex negligentia me. floia i initio pponetis ortu. auri necitas expectat. tabis aq friam. Eius tm necumto q tu sit pmis i qsito. Si ei parn aut neq aqua necuit tabis frigidissima. 2 qtur ex ea noluit. Na si i sanitate usus erat potu aque sume sacas ei neqqua nociturarm ee. h febre extigiut refrigerando. Quod si assueris eu mistu i ferre necumtu. cauerans i ei uice apitiua. 2 plenitudis euacuatiua. 2 calois refrigeratiua. If aq fria n isu o tpe data. aut ultra q op accepta phibet g sser 2 uiscosez huores dissolui 2 stiliari. au oppillatoes. aut calor apatu. sic erisipila p sclirosis l udimia. Iaz cu febs augmentat 2 i cendit pp hos huores. 2 data aq fria. cor n ad iuuat fortato. h mox ut bibit fitutu quies 2 calois extincto febs. co q cu ei adhuc extitit adhuc surgit alu maior q fueat pp opillatoes 2 ostutoes. qs aq fria fecerit. Ist ud g necumtu abea illatu. n e negligend. Ut alit necet. Quia e sumes eu adeo passus e i men. q i tota sua uita n sui dolore trasglutiendo trasglutiret. In alus u stom i tm defiat q dige n pot pp agustia. Inqbzda ossi sto. In aliquus itestin. q colon uocat. In n nullis epar. i mlus pulmo 2 diafragma. In alus renes. uesica. 2 silia mbra. In mltis 2 bibita aq anelitu. spasmu. tremore. 2 silia. 2 i tuiosis mbs uidi fiei. Vn q h audisti time ea alicui dare. quauis uideris me mltis ea pbuisse 2 nil malignauisse. Vnitalr fac. Quib calm apta e i mbs nobli. ne oceda e aq fria. Silit hntib oppilatoe. aut au putrefactoe huoz. Sz signo digois apparete i qlz mbro n existente. i qre an in qua mbro fra sit opplo. au si n noaueit securus ea dabis. His uo qb e simp ca sipila. nulla mena adeo ogruit ut aq fria. h si mixta fuit oflegmoe n eit data n sign digois apareat. Sufficiat aut h de necumto aque

Reclamu ad sinocha q de sola oppilatoe fit. diximi aut synocha alia ee d opilatoe sola. 2 alia cu putredie q e i uenis. In hus g du sign digois 2 acuois huoz sm q i libro de eg oftedi uidebis. dabis aq fria secure. q mbs q sut fuitamta ofortat. quib ofortatis q i huoib e bon attrahit. ut pote ea nutuit. reliqui expellit. au e egde. au sudore. au fluxu sanguis. Si aut in firmi usus ea fuit ciuus eis secur. q expimtu i dicat q oia ei uiscea possit aqua fria ferre. Na si noceret ei necumtu usq liqdo appareret. q nl i saitate fecerit necumtu. qto mag i i firmitate. hne ca existente nec aqa necebit. Nu ne uides mltez hntez febre calida n ledi ex aq fria. Et si i saitate eis necuit. Quato mag eit necita. si pis existentib sanis nil i pedeunt necumti. sic e aer q est i oauitate uenaz i igneum usus e calore. silit 2 huores. Vn q fruitas huoib 2 aei largit. tm 2 ab ipis aq calois suscepit qtitate. Iaz aq fria i macies copoib pauci caris 2 sagnis hntib. iutilior e. q fritas ei uelocit ad mbs penetret fuitamta. cu nil i eis habeat q fritati obsistat. qui ad ea penetret. ppt h ethicas n parimo dam e aq fria. sic i alus. cu h n fiat mala n i macies 2 paru hntib sangne. de qua disputabimus alias.

Opatio aut sinoche. utilissima duob moise. floia 2 aq fria. floia sep ualet. siut sufficiat. Aq uo fria n sep. Sz cu i pulsu 2 uria signu accois apparuit. 2 febs eit maior 2 acutior solito. If op i qre pfita. ne ca pullitas febs pcessit q sic existente. expectabis don oio digeat. Ot si alii ctig eit ei fortato spotanea. op ut fortato exi

a. t. manifestum est autem quod ... aeris continue. in qua et alterutrum hic indi... quam uero constitutiones eius quam nos continet regiones et hominum comprehenduntur. Et est et horum autem exceptis quam nos continet continue.

uera secundum eius quantitatem consideratione. quia aliquando in tempore floris. sanguis menstruus aut emoroidis exit. Unde oportet considerare motum et fortitudinem huius egestionis. utrum solum illud sufficere uideatur. Et sicut in hoc loco tale dixi secundum fortitudinem prouidere. sic in quo uena est naturalis corporis. et etas. et aeris complexio. quoniam in pluribus omnibus ipsis etatis dissolutiuis. et ipsis aeris. si calidus fuerit et siccus. similiter considerabis de regione maxime in firmi... Et autem cito dissoluitur corpora quibus uirtus est humiditas maxime si fuerit cum calore. Rara est et corpora in quibus colera sepe generatur in homine secundum. et hos nihil defectum habentibus. et ~~sensibilissimum~~ ultra quam oportet. hec enim accidentia omnia sunt floris. Significationes autem quibus dat floria. sunt duities et spissitas corporis. et durities dissolutis. et frigus et humitas aeris. Unde uerum est. quia hic sunt primus omnia. Cum in tempore in floia non sit aliud nisi fortitudo. Hec autem quod dixi prohibent fortitudinem dissolutionis. illa autem ad uirtutem fortitudinis et facile eam reddunt. Que autem eam prohibent. angustia est pororum. humitas. et aeris frigiditas. omnia autem contrarium. Ex humoribus autem subtiles cito dissoluuntur ~~cito~~ grossi et uiscosi tarde.

Sufficiat quod de floia dictum est. et aque fuit. quoniam stulti medici fugiant eo quod disputatio ab effimera transsiliunt ad synocham. Nam in quantum concordat. scilicet cum opilatio pura fuerit. et accidit sic oportet generari effimeram. Si autem effimera sine tempore transsierit. aut quia opilatio extitit multa. aut quia medici sunt stulti. mutatur uel in synocham uel in compositam. Unde nos cohibet ipsum id de effimera transsire ad synocham. que est de specie effimere est. et aliam que est in putredine. quod duorum in febrium uobis testimonio complaui. Cap. m. e. in quo ponit. Sed nunc uniuersaliter que sit completia artis medicine. Re. Dico. nullum alicuius artis ingenium facere posse. nisi doctrinam suam ordinet diligenter. primum ab uniuersalibus incipiens de inde excedens se in particularibus. Quoniam impossibile est me dicum scire id quod oportet operari nisi in particularibus semper oportet exerceat. Neque particularia exercere ualebit nisi uniuersalia cognoscat. Uniuersalia namque canones et uiam artificialem ostendunt. particularia autem uero indicant usum et consuetudinem. Verbi gratia. Qui uult ambulare directe. modo pedes ordinatim moueat utrosque. Qui autem cum uno pede uult saltare. uiam non nisi longo tempore perficere ualebit. Et hoc cum confessione consilium fatiendum est. ei qui uult in qualibet arte bene studere.

Preterea in uirtute egritatis inuestiga utrum adiutorium conferunt medico nec ne. sicut quidam arbitrati sunt. Unde siquis autumet in uirtute egri non conferre medicine. dico quod uera sua arti medicine non pertinet. sed loyce aut rethorice. et sophisma ti. Quidam enim dicunt significationes ab ecentia morbi esse sumendas. Et non a uirtute egritatis. alii intendunt de temporibus anni. aere. etate. consuetudine. et corporis complexione. Cum quibus ab his omnibus cohibent ab una ad aliam transsire medicinam. dicunt aliquando in pori uera dimittentes. Et in quantum quidam accidentia nature intendunt. quam aburum aucte omnia ex infectia. Sed et alia que a nobis sunt eligenda sicut neque inanatomibus ad uniuersalia. Et in quantum nullam significationem ambobus accipere debent. que nequientes ista non affirmare. dicunt eam in mutandam uel tenendam in curatione. uel curationis qualitate necessariam esse. Neque sicut dixi quia necessarium sunt medicine. proponunt litigantes. in eis que rethorice uel dialetice pertinent. Quod est pertinet medicine non est aliud nisi medicum inuestigare qualiter egrorum ad sanitatem ducatur. quod hii medici regnauerunt in solis nominibus disputantes. Dicunt enim quod quidam cientem ostendunt in firmi sunt et alia que omnia illi ambobus insinuant. Dicunt enim significationem significantem et oppositam significationis febricitante accidentis. magis rei curande et similia arbitrantes falsam intentionem sine mutatione nomina confirmare. Ego autem non ex ambobus philosophis. sed propter eorum ut recordetur eorum que sunt necessaria. Et de eis si licet tractetur quibus egritudo curatur. Et quicquid in ueritate per quod tractatur ad curationem huius necesse est dicatur esse necessarium. Non uidemus utrum uidemus uirtus in firmi sit necessaria consideranda nec ne. Unde dico considerandum debere ut cum ea faciendum. per eam faciamus. hec aliquando parum inferunt necessitatis. Neque oportet ut significationem ab ea sumamus. Et si aliquando parum ad eo inuitant. sed significationem in proposito. quod perit eam proponimus. Quod intelligendum est de omnibus suis significationibus. quia aliquando eas diuersas inuenimus. ita quod una sit fortis alia non. in quanta tempore. et aliud in alio. quanta tempore. Sed adeo una est fortissimum. quod ab eo solo tota sunt signe. Et et alia in tantum debile quod nichil significationis ab eo sumi cauemus. In quibus magna est impositio. ut qualiter hec euidentia perit cognoscatur. Dico enim non posse curari secundum artificialem canonem. nisi cum his que diximus sit. Sed nullus antiquorum ostendit ea in determinata reliquis quam uidemus. quamuis ab ypo. primus fuisset scriptum in libro. tamen quia primus ceterorum ostendit extitit. non secundum quod necesse erat plane eam reddidit. et ...sunt sicut erat antiquorum consuetudo breuissime dicare. de nobis est compositis non nisi consueta nomina ...

Nota quod quando mulier medicinam non debet minui.

sensibiliem.

Effectu resolutionis puer...

in specie in firmi

sensibilissimum

signa floie competentis.

Nota quia continua transsilit ... collatam.

Nota quod dottrina incipit ab uniuersalibus.

s. 1. quando cognoscitur in uirtute.

Nota quod pertinet medico.

s. t. illi ... disputantes ... et communiones ... omnia

Cap. 4. in quo docet considerare uirtutem in firmi. necessario

Nota quod aliquando unum signum a omnia surgit ... forte ...

a. t.
b.
[illegible]

licet ipse viam audiis offenderet dimittes eam obscuram. ut sequentes eum studeant eam clarere inluminare. Sic antiquos fecisse videmus. Viam enim fecerunt ubi lutum erat et vallis et montes pontes ponentes. que in ytalia stratum esse videtur. Vn traianus imperator viam conceavit. ubi lutum erat et silices inductos. et valles implens. Et montes explanatos esse. et nemora arenosa. et scopulis quasi involutas fere tenebrosas. ad securam. et ad habitabilia mutavit. Ubi sunt flumina construxit pontes. Non igitur negamus yp. primum omnino non extitisse. neque fecimus hunc librum. eo quod in genere sanitatis non esse videbatur. sed ut difficilia et obscura aperiremus. et dilucidaremus. Quoniam et sicut in tenebris meis istud erat occultum. non tamen illud aperire. vel quod in eo arte celabatur. Et ipse aliqui eorum absconditum habent. Volebat enim cognoscere quod esset illud de quo disputavimus. Sed quia dimisi complevit. ut audientes offendat in textu. Volo tamen eorum quod dictum sunt in presenti particula recordari. an dicere de essentia. Que prima significatio in febre rigor videtur esse ut proximi in textu in multiplicatione mala in firmi. sic in sanis auferri oportet. Sed quemadmodum auferri non fit nisi consilibus. sic et mutari non constituit nisi contrariis. Et dicimus communes significare ambro. et corporis complexione. consuetudine. temporibus anni. regione. et aere esse consequentia. Ut igitur si morbus in quo sunt morbus. sic solis incessio fit in capite. oportet significatio ambo sint. In presenti tamen particula. non nominamus virtutem. nec causam morbi. eo quod essentia non multum studendum est in virtute. cum in ea semper fortis inveniatur. Et in corpore nichil est quod essentiam conveniat. si simplex sit. propter hoc incipiendum est a virtute. et causa morbi. Dico igitur in corpore tres esse virtutes divisas corpus regentes. ut ostendimus in libro quem fecimus de interiore yp. et platonis. Harum virtutum unaqueque mandat ad suo fundamento ad totum corpus. sic aqua fonte. Quas plato animas appellat. eo quod unaqueque earum earum propter anima esse substantiam intendit. Quarum una est necessaria secundum nutrimentum. que animalibus et nascentibus convenit. cuius fundamentum est epar in animalibus. ministra cuius sunt vene. que inde exeuntes. Quam virtutem vel desideratam vel nutritivam. vel similis eam animam nominabis. Est et alia virtus in animalibus huius consilibus que est sicut anima animalis. et non velut ea que est in plantis. fundamentum eius est cor. Est et fundamentum caloris naturalis huius arterie per artariae. Quam ita anima multis nominibus nuncupatur. virtute. scilicet vitali. anima vitalis. virtute irascibili et similibus. Est et alia anima in corpore que memorialis dicitur. et discretiva. cuius habitatio est cerebrum. per illud enim sit voluntaria actio et sensus. ministri autem eius sunt nervi. sensum et voluntarium motum toti corpori ferentes. Propter hoc in textu nostro in hiis tribus custodiendis non est propter aliud nisi ut vitam conservemus. quia cum aliqua istarum perit necessario et reliqua alie pereunt. Itaque in textu quam habemus in libro de regimine sanitatis ad conservationem est salutis. Similiter esse intelligimus in isto. qui de sanitatis ingenio titulatus est. Cum hoc sit in textu morbum auferre. ablatio namque morbi eadem modo videtur quod in hoc libro. sic et eius custodia. videtur in illo libro. habent tamen unum quoddam commune. scilicet custodire vitam. quia in regimine sanitatis sit. custodiendo sanitatem. Que est sanitatem custodit vitam custodit. In hoc autem libro aliter fit. Que est dissolvit et destruit id quod est contra naturam immune vitam semper custodit. Sed quandoque aliquid adeo sit forte. quod vitam destruat. si sepe et non in suo tempore fiat fortis. Num ne vides quod superius diximus sanguinem videlicet in sinocha que fit propter opilationem usque ad defectionem ut et febris extinguatur. et incisio mitigetur. non parva necesse si plus quam oportet. vel non secundum quod debet extrahatur. Novi namque duos homines esse mortuos. in manu non quorundam stultorum medicorum. qui sanguinem ad eam minuerunt defectionem. quod numquam potuerunt recuperare. Alii non ea die sed postea mortui sunt. quia virtus eorum defecit. Quibus si virtus non adeo dissoluta esset. non utique morerentur. Aliquibus etiam diuturnum morbum incurrit ex virtutis defectione. Quibusdam enim febris frigidissima numquam potuerunt ad primum esse redire. Ex proprio quodam in firmitate incidentes. et color eorum mutatus est. Alii in ydropisim mortalem inciderunt. Alii anelitum. epilepsiam defectionem. et stomachi. apoplexiam. epilepsiam. mollitiem. et similia. Et quoniam virtus adeo est necessaria et conservatio eius ei nocet stulta medicina fuit necesse est significationes sanitatis in hiis corporibus esse contrarias. Si morbus eius purgatione indigeat quod sit usque ad defectionem. Et virtus eam purgationis quantitatem nequaquam sustineat. Sed tamen est purgatio non numquam virtuti non minimum noceat. medici stulti virtutis investigationem neglexerunt putantes nil significationi ab ea posse impendi. quare error ideo est quia virtutem vegetat. In sanis vero custodire vitam est idem. quod custodire sanitatem. quia nichil eorum quod custodiunt sanitatem virtutem dissolvit. In morbis vero aliter custodit. quia aliud custodia vite est consiliis

No. quod prima significatio sumitur a morbo.

No. quod essentia non curat virtute.

No. quod simplex essentia non habet causam in corpore.

No. quod qualiter virtus vadit ad totum corpus.

No. quod virtus vitalis non est in animali.

expellentis morbum. Et alii morbum aufferentia
virtute dissolvunt. Verbi gratia. Si plenitudo grava
uat virtutem eam parum sufficiens. Farmacia et flebotomia
et si non noceat. iuvat tamen eam auferunt
id quod virtutem aggravare. Et si multa evacuat per
gradus et virtus ex ea erit deficientior. non solum
noceret. sed magnam molestationem inferret. Verbi
gratia. In sincopha que fit de opilatione porrorum
plurime virtus custodita invenitur. Itaque
flebotomia conveniens in ea est. In alia vero molesta
est si humores in corruptionem sint mutati.
Propter ea hic est disputandum de corruptione hu
morum. ut quid flebotomie necessarium fuit complevit.
Unde dico quod corruptio nec contraria esse. itaque
expellenda esse. Sed tamen si quando corruptio humorum
virtutem fuerit deficientie. cum morbi
custodiende virtuti contraria erit. quod et simorum
bus farmacis exibendi in simulatur. sive cum
flebotomia. vel farmacia. virtus tamen defecerit ne
utrum istorum sustinet. Et quando aliquando hi
contraria contingunt eadem in superiore necessaries
quibus morbis cum convenientia. Propterea aliqui
de talis erit morbus. quod in ambulare efficitur.
quod ad medicum et sibi ambulas. non in largo
tempore. et magna difficultate ambulare. licet
in bonis medici manu contingat. Quoniam et si
significationes. que dixi modo fuerint opposite. et
contrarie. oportet mediana. paulatim temperare. Et bo
nam medicinam. in eis iuvare paulatim restauratione quam
que farmacis faciendo. vel in unctio vacuatur ab an
tiquis. Revertamur autem ad flebotomiam. Dico
ergo quod cum flebotomia non sit nisi detractio sanguinis. non
est necesse minui nisi quod oportet. et quantum oportet. illud vi
delicet quod non ad iuvat naturam. Namque autem non iuva
mentis duobus modis est. Alterum est et est mut
atio coloris qualitatis. secundum quod solet non nutriens.
Aliud vero quantitate naturam adgravans. arterias et
venas extendens. opilationes. aut rupturas. Unde
quecumque tamen hec habent flebotomia ad iuvatur. Quia
sanguis est unus de hiis quibus tamen fecerunt et tam
en. Alia vero tamen iuvatur ex flebotomia. cum natura de
loco ad locum mutavit necessitas expectet. Aut
ex fecerunt propositione. cum ipsa suiose et in pectus
se ad membrum quod fluxerit. Sed et in detra
ctione sanguinis virtute forte oportet esse. ut tempera
tionis sufficerit quantitate. Propter ea fluctetes
et in quietes virtutis opinionem. cum fecerunt tamen
quam sanguinis. quod non necesse est. semel in amiam.
Et quando paulatim. multis vicibus. Ergo palam est
est virtute sustinere temperantiam post ullum nocumentum.

tum. Nam et si sit nocitiva. nulla tamen confusiones
nec ad comedat. Sed alii iuvat et nocet ei. et
non numquam. nec nocet. nec iuvat. scilicet iuvamenti et nocu
menti sunt mixtum divisa. Flebotomia erit nocitiva. vel
mixtum iuvativa. vel alius significatio. custodire vir
tus in periculo. Et si ea quam morbum dissolvunt et
aufferunt. nec prudentia non necessarie virtuti valete vide
antur. erit virtus in tempore quando tradita oblivioni.
Sed significatio a virtute. sed sui contrariam summam non
non una est. sicut et unumquodque signum. non non unum osten
dit. eo quod nam unicuique unum est. Unde si simplex fu
erit simplex. si vero compositum fuerit compositum ostendit eorum
tamen aliud in dicatur aufferri quod ostendit. aliud vero
custodiri. simplex tamen simplex. compositum autem composite.
Propter hoc diximus quod oportet simpliciter a simplicibus et compo
sita a compositis sumi. Sic in secundum dealbationem
et sanitate. Nam et calida. aut frigida. sicca. aut hu
mida fuerit et humiditatem expetit. Sed secundum hanc in
tentionem. semper custodienda est virtus. Custoditur autem
ordinando quomodo sit providendum. aut in quantitate. qualiter
quod exsiccando est mutetur. Sed at quando virtus hec nobis
ostenditur. omnia que faciamus in sanis. convenientia sint
in custodiendo virtutem. In infirmis autem non. quod
non esse quod auferret cum morbi virtutem custoditur.
Oportet ergo in eo quod magis durat et molestius est intenti
one in dura. Qua propter virtus actus que sunt in cor
pore vigor est in humana vita. Quoniam cum vita non
maneat nisi cum virtute. necesse est cum ipsam porri virtu
tem. aut ipsi actum esse vitam. Nichil ergo in condi
gnus diximus vita. cum non possimus esse sani et sal
vi sine vita. Quoniam necesse est permittere vitam custodi
ri. Custoditur autem non secundum eius sanctam. non etiam co
rruptio. quod fit si custodimus temperamentum sive complexionem.
Dupliciter est. Et illud vellemus. dum non est. de morbi virtu
tis significatis sumatur a morbo. Propter hunc arcli
quos signum capiatur. Sed hec esse quod est contrarium signum a
virtute sumptus est ab ea quam sumuntur a virtute. Et
quod magis est convenientius. et iuvamentum virtuti eligendum
est ab utrisque. itaque festinandum est in illud. Unde vero quod
est contrarium significationi virtutis. aliud non est necesse fieri.
et alii scilicet modice et cum timore. faciendum est. Verbi gratia.
Si morbo farmacis evacuat. et virtus est defectissima.
non est tuta medicina. quod cum morbi est. sed nutrimus
cum virtute suscitatus. Cum certi sumus quod virtus
sit confortata. et sumus securi quod farmacis non ei no
ceat nisi parum. fortasse tunc incipiemus morbum
curare. Sed omnis prima in toto sunt a virtute.
Non tamen dicatur prima in curando morbum. Sed prima
quod vitam custoditur. Non est hec signum sunt adsa
nandum morbum. sed ut vitam non admittat. Et

No. quod signum non potest significare nisi unum.

.a. No. quod virtus semper debet custodiri.
a. a. Ex quibus ergo custoditur secundum que dicit prima medicamentum ex restau
rando nec quod evacuatum. vel alteratum fuerit eis. secundum farma
autem ex phileido nos ea que evacuare vel alterare statim ei
possumus. comprehendatur autem in tunc ea que alterant abreviare
actionis gravia. Et que continuitate sui ipsi duceliut.
autem quando hec et cetera.

No. quod vita est motor virtutis.

.b.
a. t. Omne ergo quod in bellatur iudicatori que
a virtute secundum est et proelius huius quam illa videbitur.
Que vero in eadem durant huius quam illi conferre utrisque
habent somas. Et cum que primarum ut ita dicam.
et eam que sunt. quod hec quidem indubitabiliter scia
entia. id vero quod est et cetera.

pmia dico. Quia o fortatio iuiuis e aci
tale mobi cuiuntu. Iuuat ei acitalr ali
qdo. q alicubi ostendi. Cap. 6. i q docet

N [ ] at breuit modu curadi p mobu
dica. q i textu curadi p one. z p acre.
mobi. p sunt amoto. z corp ome. fo [C]ue m
sunt ab acre nec curatte. qm lz plura sup
cuius repetendo dixisem. ab hus tm tn di
uidut. Scdo e oplo mox ut mobi fit in
itiu. e scienda. i tractata mobi me. Quia
mutu e nobis acomodas e. Silit etas z osue
tudo. & acis mutatio. au oplo au mutat
p regione. au p tpa anni. l p mutatione i eisde
tpib. Sz unqz i hor. et si sit uniuc mstio.
tu reb ottu. Morbus at n diuidi. sic eff
ectus ad ea q ei ca sut. si fm ad ad. q a aut
e i silib. aut i oppitio. Q at e i silib. au
e mala oplo simp. aut e mala o oppita.
Existens uo i oppitio. aut e fm oppitione au
fm forma. aut fm nuin. aut fm qtitate.
z silia i qbz diuidit mobus. Tb g ca ma
curatio nobis i sinuat. Aer uitez. z qli
tas corp. z oplo. Qualitas aut au e silis.
aut e ex naz. z diuit morbus i centra n r.
Curatio g i texto n pot ee sin hus tbus.
Qm mobus z sanitas. sut due qlitates ad
cor. Mobus at i dicit q sit aufferedus.
Sanitas at ut custodiat i sinuat. Aer u qz
nec mobus dissolui. nec sanitas pt eum
pot custodiri. mostrat nichil accedis sin eo fi
eri posse. Corp at i firmu. mutare nesa
m ab una qlitate ad alia. n firmu i q figi
t cognoscat. Omis g i texto curadi hus
tbz sfebus uniualit oduidit. Quia i ptica
ri curte mbz singullati pa curatis i texto
habet. Silit z i oppitio. Quia z mobus
silin mbz e mala oplo calla. Quecu sfes
ei mobi e. q oplo si p totu cor fuit diff
usa uocat febs. Curato at f ois febs
un febs e i frigitate e z humitate. Neqz
si febs e sola. tota ma cit i ei cura. qua
dixim. Et nichil cit nobis necem. nisi ut
i ueniam. ea qbz hui na e. q i ueietes. et
i uestigem tps. z qtitate febs. i q fuit h
sufficie q assclam sacetes qtitate oppitois.
mobi ad ille qlitate. cu n oportat cor i
firmi i statu z hucfici n fm q asiu calo
ris exuit nlitate. Aer uo tps. si nate
mobi onus fuit. unu ex huis curatib cit.
Si at silis e. fiet qcu ex hus qbz mobz

fit. atqz de ceteis pot dici. q uolum. Aere
e uelim nolim i firmo oceduri. oz ideo
studiu i duq. Na si fria z huita mobo c
at. z aer ide i pedat. fiet aer un ex cxcur
atoib. Si at calefaciat z desiccet. cit ofirm
ans mobu. Pp hi si i acns cit ure i texto
ni. z nz possum exg ab eo moue. oz eu
m tato friore z huiore fiei. qto z aer ab
eis i fritate q eis gat fritati z huitati. i
calore z siccitate assciat ee mutat. Si at
mobus e frigidus z huid. & z aer me. ca
lida z sicca mag fiat. fm q aer frigid.
z hudus. z cal's extitit. Fiducam g i a
ere put possum. v. g. si mob calid. est
z sicc. tps at. estas calla e e z sicca. Camer
a testie eg spaciam. pote sint septetrial
plage oppite. Et ca sepe ex aq fria rora
m. ponetes i ea flores fres. z huidos. In
yeme at. z qn aer frigidus e. z huisa a
pliaet. Pta dico ain curatis i texto m
pliat. sic dixim ee. Et alii diuidim h ta
mltipliat. Et n nuq exhus tbz duo osa
tum. i. qlitate i firmi. i. mobu. z qlitate
cors. an q i firmaret. i. saitate. Cu i firm
itatis cura n sit aliud q mutare qlitate
i firmia ad ea q sana fuerat. Cu q hec
due qlitates sut one. z oppite. fit a firmi
tate hui ad alia p oppitione. Vnusar. g.
curatis i texto n e nisi p oppitione. Cu
ab eo qi firmamitu sumites mitiu. possu
m de ceteis ptcicularib sigficatoib sigillatim
tractare. Et cu i firmitas sit ona sanitati
ua pua abi firmitate ducat ad sanitate
cit fm onu. Ce quatitate tm hor qs z q
lit posit tractare. cu n oportet nec i mobo ca
lido fria temie dare. n ea sint qua op qtitate
Sic e meqis n e securus. si miore frigidi
tatis dederit qtitate. q op. eo q qua pars mo
bi restat i cor. Silit si plus caloris q op
teat dederit. Na aliqg p h gnat ei mobz
q curare debet oppit. v. g. calidu mobu
ultra modu refrigerat. gnat i cor mobu
frm. Vn siqs uult errore hui uitare.
qrat nar i firmi. ut qiatu mobus ducet
sciat. z a sanitate sit remotu. q n assciat nisi
qtu i saitate fuerat frigidu z huidu. aut
calim z sicc. au alit extitit assciat. Qm
cor q multu sut a sanitate remota. nec est
ad saitate reduci cu forti me. q sit ei oppi
ta. Que uo paru sut remota. debilib reucat

a. t. Na oplo que cors q fm illud tps
e cogitare i capit. cit. ad i uctione sa
natoru oppus utilis. cz na ostare. z
osuetudine. z acre curatie nos gnat.
& acis mutatis. z c.

a. t. Qm at n cogit ipa fri gna curatie
i textoru plura q pdca tria considerare.
ex ipis reru sba. licet t discere.
Qm mobz z saitas z c.

No. q cura debet soli feb.

. i texto.

. s. alius

No. d ... i febe

No. q s ... saiou

No. q ... ma

No. q i ... saitat

No. q i ... miore ... maioi

qui

tum. Cum frigidus morbus in corpore calido existens in iuuene et estiua non multum esse remotum. Similiter morbus calidus in corpore calido. Frigidus in frigido peruenit estiua natura in iuuenta corporis esse mutatum. Quoniam significationes autem illi et non tibi remanere sunt. Electio tamen corporis cum quibus animal sit in prudentia medici subiacet potestati. Aer uero non. Non enim possumus auferre aut mutare. quod cum ita sit necesse est significationes ab eo sumi. Et cum in scientia omnis corporis studendum esse necesse sit. et hoc satis difficile est. necessarium est in eius scientie studium induci. secundum scientiam quam diximus in libro de aeribus. Accedamus tamen in regimine et consuetudine quam habuerint. Consuetudine dico esse consuetam secundum artem uel dietam. uel aquam. uel secundum qualitatem regionis. temporis. et qualitates preclares aeris. Verbi gratia. Si aliquis esset macer multum et in iuuentute semper calidus. et colera ei dominatur. et macies et pilosus existat. calidus et siccus huius complexione. non est tamen necesse eam complexionem habere cum est infirmus. Sed quia ipse est mutatus ex multa quiete et otiositate. et frigidis et humidis cibis. et lauacro post cibum. et multo sompno. que fecerunt regimen frigidum et humidum. et yemis tempore. et aere frigido et humido. Ipse est causa esse omnia. sic calefactiua et desiccatiua. Itaque omnes complexionis consecuta persista. Huius est inuestigatio caudis donec bene tenebris. Superfluum est cum disputatorem de aqua frigida dicere perniciosum esse. ne quilibet morbus frigidus sit in corpore. et ex aqua frigida ledatur. Non neque inquam morbum infirmum magno studio sit cessandum. Et uerum ab huius stultis medicis. non cessatur cum sit uelud uulgo dicatur. Tamen corpus curatio ad unam tamen formam statuunt secularis esse. Nos uero loquamur naturam uniuscuiusque morbi per quietem difficile eius notitiam inuenimus. Et quam dubitatione. Quid quoniam si unam significationes quos inuenit multos alios in quibus dubitare certione. Nunc oporteret cum reliquis spatiis illam tenere. Dico quoniam cum quis sapiens est nobiscum concordatum. Tamen dabo uobis significationes omnium omnium. quibus omnia coadunata summa fere clausa inuenitur. i. consuetudine. quia si eger in sanitate sua usus fuit aqua frigida. et reparatur eius minime ledatur. neque uesica. neque stomacus. neque qualiscumque ceterorum membrorum. certificamus hoc membra fortia esse et non ledi ab aqua frigida. quoniam in tempore in consuetudine non est parum in tedendum morbum curare uolentem. sic non parum est conseruandum in conseruata sanitate. Nullus est adeo stultus. qui aqua frigida quam nocuit per longum tempus utatur in sanitate. Unde quod consuetudo tantum uirtutis est. falsissimum est dicere nullam auctoritatem ab ea trahi in conseruatio sanitate. uel curatione infirmitate. Cum consuetudo magne sit uirtutis in ostendendo naturam uniuscuiusque corporis. Et sequentes consuetudinem cognoscamus per eam naturam et omnem uniuscuiusque morbi. Et certa nostra omnis membrorum notitia curationis agnoscitur. Methodica uero noluit in quirere naturam. cum sufficiat eis consuetudo sola. asserentes uanum esse huius. per tamen longum tempus in magnum. Qui autem dicunt consuetudinem non esse in questione. a methodicis discordant et logicis. Unde si uelis artificialem uiam audire. Et aliter sit methodice repugnandum autem accomodata. Dico quoniam uerum est methodice magis esse iuuamentum et nocumentum. quod fit ex consuetudine prius quam scientia medicine in uenta esset. Sed cum consuetudo per quam paulatim nocumentum iuuatur. per experimentum minime cognosci potuit. Quod in libris de regenda sanitate ostendi. Quoniam et si non multum necesse sit inuestigari causas medicine in curando aqua frigida. cum solum in hoc sufficiat experimentum. non utique de negamus cum hoc fugientes experimentum. Sed concedimus ueluti experimento accedentes in eo significationes nature. cum bene possimus hoc facere. In hoc autem loco bene sequitur rectam uiam artificialem. Dico quoniam me multotiens uidisse quosdam acute febricitare. quibus bibita aqua frigida. et maxime tamen febris bene digesta euaseruit. hoc aquam non habent in usu. Unde certum est aplius fore iuuatiuam. si in usu habent. Qua propter consuetudo non dat significationem nisi cum mediatione naturalis corporis. sic et etas dat signum mediante complexione. Verbi gratia. Etas pueri quia complexio est calida et humida. monstrat quod cito dissoluatur. Itaque monstrabo diuersitate qualitatis corporis. Dico firmam lapidis indissolubilem esse propter suam frigiditatem et siccitatem. Similiter est auri et argenti. propter suam duritiem et terrestreitatem. Corpora uero calida et humida semper et cito dissoluuntur. Et dissolutio alia est occulta. et alia manifesta. et intellectualiter intelligimus. Hec tamen due non recte sunt ab extremitate. Alia uero natura. que est propinqua ad frigiditatem et siccitatem dura ad dissoluendum est tamen minus quam ferrum et lapis. Que est calide et humide nature facile dissoluitur minus tamen aqua calida. Cum nullum corpus possit dissolui propter calorem. quia ferrum frigidum semper est obtusa et cum uicta. Calor autem non esse corpus dissoluit. sed id quod post dissoluere. et in fumum uertit quod fit in huius corporibus. et in etate pueri. At quoniam corpora pueri plus uelociter ceteris corporibus dissoluuntur. eo quod eius complexio ceteris omnibus est humidior. Et nulla etas pualet complexioni pueri in calore. Itaque corpus eius nulla necessitate fraudandum est. cum per se ipsum in natura permanet corpus per suam superfluitatem. et per caliditatem et siccitatem regionis. et estiuum tempus. et naturam aeris. si est calidus et siccus. Ideo cito cohibet nos hoc ideo. cum non minuitur

uolo

No. quod aqua frigida curat febrem in bene digesta.

No. quod etas non significat nisi mediante complexione.

No. quod puer est calide et humide complexionis.

No. quod aqua calida est magis calida et humida.

No. quod calor non dissoluit corpus.

No. quod frigus non nocet pueri.

cor qbz floia ꝯnyt. cū minuant par sanguis deffectos. Capit. Fm hac diuisione i tetos multiplex e. i nā uitelz ꝯsuetudinē. et ate regione. z aīni tpib. z ptiulari ꝯne acis sit qlitate morbi z uirtute i firmi. Et qm morbi sūt multi uniuersaq ꝑpria ī e significato. Nā morbus calidus fm. fru sit at ala quit. Et sit ꝯ male ꝯnes sūt acto. nece e ut i tetores nūc i auādis morbis ꝯtigētib i silib mbris sit acto. Et pt istas q aliud e cois uidelz silib z ꝯpositis. cui nullū nom antiqui posuerūt. Nec at explanare uoletes uerum in id separatiq uictute. ostēdēs q uniusali eū auato sit uete separatiez ad id q fuerit.

Mostrauī q hac unā i tetōez. qt moris diuidat. i e. ptielis hui lib. i 4. uidelz. z e. z q. z vi. Nuc at finico d mala ꝯne. re ūtor ad morbos ꝯpositor mbrr. ostēdēs uiaz artificialē. fm ꝑpaz i tetōez q habem i carrate. q sui ꝑpa sui uniusal uocat ñ eīt ꝯruz. de m dicem ea q diduit ab illa uniusali. ꝯn ad athamū ꝑuciam. qz plato nuauit hos antēes. dicēs nullā artē pt huc ordine posse firmai. q postea fuerat sum. Nuc at ostendā locū z diffinitōez i qbz sum. i h loco. deīn finiā hac ptielaz. Dico g de ea sīt mo bi q ē i silib mbris. i. mala ꝯne. Hat mala ꝯplo aliū mutat mbrū fm simpliciē qlitatē. Et aliū ꝯmiā i mbris i uisat. Que aū e i uno mbro. aut i pluib. aū i toto cor. At qm i vii. ꝑticula hui lib disputatū ē d mala ꝯne mbrr asua qlitate mutator. z i du abus ptiaulis seqntibz. d ꝯne q ꝑ totū cor e diffusa. fit nece a febz i api. qz febiu alia e q adhuc fit eo q ei cā adhuc existit i cor. Alia q e. q z si cā ei ñ existat existit. de qua fit nece sumi initiū. qz significato ei simplex e. de m dicā q cā ei ꝯiūcta i corpore existit. Incipit lib. x. Cap p.m i quo

Simplex est ꝑoit d.am iter febm oīm mutatō quā faciat z sine mā.

Effimā febs i cor. qz cā ei ñ manebat i cor. Eius at mutatō. cui cā manet i cor. ñ e simplex. nec z sui auato. Qm q q actū e ab ea fit nece expelli acor. Et q uenturū e ne ueniat repugnari. Qua ꝑꝑ significati oēs curādi. ñ ñ a soia sui sūta sumēte sī ad auari tū eis. i tetōez ñe i firmi. etatis. ꝯsuetudis. tpm aīi. ñe aeis te existētis. regionis. z uirtutis. Fm i alius febz qm cā eius stat i cor. pmis. cāz morbi i uestigādā ee ꝯp.

Fm si uerū ē q cā febs mitior dierz sit humor putrido nece ē pmis putredine illā auari. restitutai in calore minime negligēd ē. id ād ē i uestigād id q putredinē deīn at. z calore febris extignat. q quē i uetō festinem ad ꝯpm. Qz si cā febs exibus q calore minuit. augmētabit. z cāz eius etiā. calori dom.et augmētū op. ac.ui ꝯtroīs in tetōez. Itetō tū triplex eīt ꝯsidatā. dias ē aū minuā calore. h eīte caloris cāz ꝑ i. augmētē. au cum āputato febs. ꝑpo nēs. Caloris.aū stuidū āt i duatā i uno. altm nichilominus negligēs. Fm pma in tetōez tar ñ laudo. Qm si febre mediam eis cū hus q cum ei augmētat. nulla spes erit q ꝑ h febs. l auferat. l minuat. Eius ē cā sepius augmētata febre cresa nece ē oft. Fm ad i tetōz bū ꝑ qsitā. z i digtā. uniasi ee uidebis. Quia si febs adeo e fortis. q egr ei pati ñ possit molestiā. ñ ē ꝯpotunū cū huius q cā auferit augmētaī calore. Nā d ih fortīt febs cū febcitate pibit. Sī at febs i tm i tealis e q uirtus egr ñ pereat. cā febs ñ desinēte. bonū ē q cum ꝯuab i pendi. Sīl laudo si i fortōi mag i teliis. i altūz tū negligētia cauēs. Sepe ē cāz febs fortē i uenimus. qnz ēm calor adeo fortis existit. q timem egr ꝑitutū. ñ refrigerātā calorē sufferat. Vn tpis festinās ē i tādis refrigeratiuis. de in q cum exclutāt tabis. Qua ꝑꝑ Bime uobis caueāe. uehemt h ꝯsidarū debē. Cū significes i initio uideb diūsas z oppositas. Sz qm uirtus te tpis ē cā ꝯsuātie sanitatis i ei ꝯsidatiē tue minus acce uidēd deuitabis. Op i tetōz hui febs ꝯsidarū triplicat. fm sui uidelz eentiā. cāz q. z uirtutē. pmū tū z fm q ꝯpteat auffeī. dmostratū. tauū ū q auferat z augmētē i sinuat. Vn ꝯp quā ad uirtutē. qz ad febrē. z aliū ad ei cum. Nā si trā i tetōez i oibz eqle ee uidebis. bonū est mox fieī ea q i tedis. Si uo diūsa mostrāt z opposita. i uirtute mags cetis i tēdēdū est. ñ tū ut alia negligas. At qm ꝯuoīs i tetōez fm febris uidelz z cum. z uirtute in uniusali diam ee ꝯsidatā. qlit cū ptiali āit sit ꝑuidēda demostrabis. Fpus tūc erat meox uiror qbz effimiaz febs uobis notificauī. Qm uolum uobis ostēdē. q lit ad eā q mitior dierz ē diuitat. cui mi

z uere

No. de egne fca z fiente.

No. q ... mitior dier

No. qlit ... dat cum ... uirtute ...

No. q ... cū hus ... gen

z uen

No. q fe... fortē cā ...

Cap. ... de ... nomine ... effime ... alias.

tato diuso mo sit uniuersalis oibz efficiens stul
tiua. z ygritiua mecici. Alius autem non est comis. cum
quam z non ees mutet. Cum uo huius febris alia ex
istit cum ea. a non. Quorum diuisitatem nobis mo
strabo. Ipio autem non existitui cum ea. aut einn.
aut angustia. aut uigilie. Institie. cum estuui
tatori. apa igneo. Que autem cum febre exi
stit dissolutionis est prohibitio. Et g. fuis acies
z constrictio prohibet dissolutionem z febrem generat. st
abi ex incessiuo calore solis obtunditur dissolutio
est. si febris in initio cum rigore existat. z huio
res fuerint uiscosi prohibebunt dissolutionem et
efficiam generabunt. que non manet nisi xxiiii. horis.
Raro quoque huius istud transsibit z iz duobus est
modis. aut tunc ipsis fitis est aeris cum nimie
dissolui promittens. aut poris clauduntur appo
sitis epithimatibus. aut quod magis est fit per iciuna
nium. Ieiunium quod absolute precipit medicus. hu
eius non existentibus. febris in hoc periodo cessabit cum
cum sudore. aut in quantum in sufficiente. s. balneo. Que
si malo fortuitu manet corpori incidit. quibus talu
autem ieiunium laudatur in febre multorum dierum eueni
et. plures est quibus prima fuit opillatio in febre
multorum dierum esse carentes periodi. non huius quod opp
illationem illam dissoluerent eis sbuenirent. Hec
febris in te efficiam z cum que multorum dierum est. med
icus existit. Unde si cum ei prima fuit in hoc die
desistet. Si uero magis multis diebus manet. h
tamen ab initio usque ad finem unius est periodi. sicut
prius non habuit purificationes. Qua propter dum in pul
su. l in calore febris. aut uero nullam purificationis
signum appareat. sciat cum illi febris p nil. a. n
per opillationem esse. Unde cumque eius cum dissoluti
uis esse opillationis opus fieri. Palam quod est effim
am diuisas species habere. Alia est que cum ei non exist
it. sic in accessio solus. Alia est cum que non est cum nisi
opillatio. Cum autem ei opillationis duobus modis esse
dixi. Alia est prior constrictio. z alia humorum. h
hec de qua disputamus. Constrictio uero quando est per sic
citate. sic ex sole ustione contingit. z labore. z ita
alii fit per frigiditate. quare diffiniam. in li. de simpl.
me. in uenis. Sit opillatio cum fit per quantitatem
humorum materiei. si sit multa. aut propter qualitatem si
sit uiscosa. In multa flebotomia est necessaria. Sz in uisco
sa atenuatiua z subtiliatiua conueniunt. In uirtute
autem utrum sit debilis parum est intendendum. Scias
quam multorum est dierum uirtus est consideranda. Sz quanto ma
gis diuturna est. tanto uirtuti magis studium est in
ducendum. Quod si uirtus salua z non desistet fu
erit purgationis exitum illatem prohibemus. Sin

non in corpore uero purgationes. ex defectionis quantitate prohiberi
necesse. Sz uno in hoc l sed die desistere repetat. Que
si defecit autem erit propter malam complexionem corporis. aut
erit propter senectutem. Multi enim propter laborem z propter estiui
calorem. z angustias z uigilias quas patitur. z ieiu
nium passi sunt febrem. antequam cessaret. z uirtus eorum
cito defecit. Qua propter narrabo nobis quod michi con
tigit de quadam infirmo. in quo primum mei iuuentutis fir
mam purificationes post iii dierum abstinentiam. sez
post est in lecto mea fuit in uirtute. Unde eos qui genui
medicandi ad me uenerunt sequi cum uiui. quare ex
primitu quod cum negligenerunt conforturi me. tamen in
magis auctaria. Huius gratia hz. que xxiiii. annorum quam
existens macer erat. uenosus. i. lacertosus. cale
z sicce complexionis. liberis exercitiis. z laboriosus. solitus existe
re, proficiscens gratia alias in itinere matutino ei nunciatum adu
enit illum auitatem ad me aduenit. Sol autem erat
calidus. et ardens. Cumque ueniret ad auitatem. quando ad
viii. diei horam. audiuit ultra de que nunciatum fue
rat ei quibus letus effectus est. et iuit ad locum palestr
re que luderet. que ludente fatigatus reuertebatur. inuenit
duos in uia ex amicis suis diuotum habentes. eos
autem separauit. z fessus z ex domum rediit. bi
bit aquam non ei profuit. ut solitum erat. tandem contra
quamcumque quod bibit angustiam uomuit. putans
bonum esse si non comederet. Unde se proiecit in lecto. z
circa xi. horam diei febrem passus est. uigilans
per totam noctem. et in dormiuit usque ad medium di
em. Isti in genesi sunt mecum ieiunium laudantes
tates. eique dixerunt. uespere ueniemus z uidebimus ut
rum febris declinet non ne. Cum uenirent z declinante
febris pateret uoluerunt cum abire. Quidam z me
dicus qui inferant laudans ut abiret magis in cruenti
dentes abire esse tardum si febris omnino esset ablata. In
uerum die tertia uenire fratres cum ut ferret ieiuni
um donec hora tertiane transsiret que erat in x. Quibus
exeuntibus ingressus sum ad eum uidens eius faciem. sicut
yp. in pnost. d. Nares est habebat acutas. oculos
concauos tempora plana. z c. Que uidens certificaui
cum esse futurum in ethicam l consumptionem. festinus gratia de
di ei uis cibariis. eo tamen accepto pedes z manus in
hora accessionis in frigidam conspexi. z non n post tantam ho
ram calefacti fuerunt. pulsus quoque paruus z despectus z
decepit est effectus. Unde in te die in mane z uespere
cum alium. ut uirtus eius excitaretur. z siccitas eius
humectaretur. quare eius cutis nimium sicca erat. Cum
febrem uidissem tempore motum sic in. d. die iud
icaui quod deberet abus dari. non tamen uis sic autem feci.
Possum gratia mala generata in uirtute illo quam bona sunt
quibus cola. m. donantur. ffo confortat. z cibariis tradit

i isto 2 co(n)uti n(on) p(er)mittit(ur). paulati(m)q(ue) eu(m) digeri ad uinu(m) (et) ap(ro)q(ui)nquat(ur). S(ecundum) i. vi. 2 vii. cu(m) albu(m). accessio t(ame)n i v. 2 A. eade(m) ue(n)it. Vn(de) post co(n)grui q(ui)a si(ne) albu(m) e(ss)e eu(m). i z. 2 de. die. uita ei us(que) ad A. n(on) su(per)ue(n)it.

Cu(m) c(er)te n(on) nutisse(m) eu(m) i qu(a)t(ta) 2 pulsu(m) (con)forta t(ame)n uide(r)e(m). s(ed) i accessio(n)is. s(ed) i ex accessio(n)is t(em)p(or)e (con)citatu(m) ei i ...e(re)t(ur). n(on) ulti(m)a potes i acep(er)atiq(ue) fe-re p(ro)p(ri)ore me(n)t(i)o(n)e. In xi. (con)tinuatis ei an(te)a ostende(re) uolui. q(ua)lit(er) eg(er) n(on) e(ss)et ieiuni(us) q(uam) meo ad iutorio. p(re)cepi (er)g(o) su(m)eret albu(m) an(te) accessio(n)is t(em)p(u)s (con)sisteret. Cu(m)q(ue) ue(n)iret u(ir)tute admisit pl(us) n(on) i ue(n)iebat(ur). (con)tra n(on)nu(m) i fi(r)mitat(e). n(on) l(ice)t p(o)tat l(ice)t se(n)tire. Q(ue) amici 2 pare(n)tes aspicie(n)tes me(n)dicos illos (con)ceperu(n)t i c(ur)are. (et) i medio eo(rum) (con)sistentes dixi. Cu(m) (con)g(re)g(at)is q(ui)s us(que) n(un)c su(per)auit uita istius. motiu(us) e(st) e(ss)et n(on) alat(us) fuisset. Vn(de) h(oc) i(de)o feci ut isti (con)g(no)sceret uita(m) istius p(ro)me(ru)isse ua(ri)ata. (con)fisus t(ame)n su(m) i ei u(ir)tute. q(uia) ex su(m)pto albo fortis aliq(ua)ntulu(m) extitit. Qua p(ro)p(ter) dico q(uod) q(ui)b(us)da(m) eg(ri)s albu(m) e(ss)e dandu(m) n(on) solu(m) an(te) accessio(n)em. s(ed) i ac cessio(n)e. Huius aute(m) dat(i)o(n)is (con)g(re)gatis a(u)t(em) ...i. i(n)ter ptisa(n)a p(er) s(u)btile(m) canale(m). post q(uam) v. uictiare. post aliq(ua)ntulu(m) t(em)p(or)is dedi ei uinu(m) albu(m) s(u)btile. Et cu(m) aq(ua) calida mixtu(m) misura q(ui)a t(ame)n u(ir)tiq(ue). t(un)c e(ss)e (con)cepit oc(u)los ap(er)ire. 2 loq(ui) cu(m) hu(ius) q(ui) c(ir)cu(m)stabant. de m(od)o su(m)psit pane(m) i illo i fusu(m). Cu(m)q(ue) u(ir)tus rediret ad p(ri)ore(m) dicta(m) u(ir)tuo(s)u(m) su(m). Qua p(ro)p(ter) accessio(n)e i xiii. 2 xiiii. ue(n)ie(n)te ualde s(u)bstinuit. dedi (er)g(o) ei uinu(m) i 14. 2 albu(m) cu(m) maneba(t) lineatio eu(m). p(ro)p(ter)ea feci i 16. cu(m) uidere(m) i 1A. febre(m) nimis e(ss)e atenuata(m). dieta(m) cu(m) sic (con)gnes(ce)re (con)ue(n)ires. Qua n(un)c multi medici castigati sunt i te(m)p(or)e ...tes plu(rimi)b(us) i firmis albu(m) e(ss)e dandi an(te) accessio(n)em. h(oc) statu(m) su(m)endi albu(m) e(ss)e uel e(ti)a(m) accessio(n)is min(us) deb(et) ho(m)i(n)is. Ostendi na(m)q(ue) nobis q(uod) h(uius) febricitantes i initio p(ar)oxismi albu(m) op(ortet). co(n)su(et)ud(ine) q(ui)b(us) calida 2 sicca e(st) (con)t(r)a. an h(oc) i aplurib(us) medicis n(on) e(st) dat(ur). Q(uod) o(mn)i(n)o i si ne(cessari)e fuit q(ua)lit(er) nobis istud ex p(ro)mitti i(n)firmitatib(us) ad q(ui)escat. Exp(er)i(m)e(n)to. plures ho(m)i(n)es si acuto astine(n)t biduo i febre ne(cessari)o ad e(ss)e. alii q(ue) febricita(n)t. p(ro)p(ter) i(n)a(niti)o(n)e(m). angustia(m). 2 uigilias (et) p(ro)p(ter) pala(m) uidet(ur) i huius q(ui) diutinu(m) morbu(m) (con)cluditur. q(ui)b(us) calida et sicca e(st) (con)t(ra). Haec uo sic i alio loco monstrau(i). q(uod) n(un)c uob(is) i memoria(m) p(ro)duco. Q(uo)m(od)o si mo(rbo) 2 pu(n)gitiui humores si p(ro)fessitinas (con)sueti p(ar)tes manau(er)i(n)t rigore(m) 2 (con)pillat(ione)s g(e)n(er)abunt. Cu(m) poros (con)stringit ex (con)pilates hui(us) rigores 2 solita(m) dissolut(ione)m dissolui n(on) p(er)mittit(ur). ma(gis) s(ed) si fum(us) c(r)apinosius fuit ac(u)to feb(re) g(e)n(er)ab(itur) u(el) acutissimo motu augme(n)tata(m) uigilius. ...

2 angustia. (con)tristia. 2 max(ime) ex abstinentia febris augme(n)tabit(ur). sola h(uius) aucta augeri(tur) sustinet. q(uia) calore cal(id)a i colico augme(n)ta(tur). ei i p(ro)posito. Ieiu(n)io p(ro)p(ter) h(oc) si cola mouet(ur) i ea(m) s(ed). i(de)o q(uod) u(ir)tus co(rporis) n(on) ualet fere mouet(ur) ad exitum. Vn(de) nec(essari)e e(st) si a(u)t dixi i l(oco). s(ed) acuti 2 mobo cito eo(rum) cadere i rigore 2 tremore. Tremo(r) t(ame)n fit (con)similitudi(n)e mo(r)b(i) matie. (et) sui acuie. (et) uelocitate sui mo(tus). 2 u(ir)tutis defect(ion)e. Na(m) humores si fuerint multi mag(is) q(uam) pauci pu(n)ge(n)t. mag(is) si mo(tus) eo(rum) uelox e(ss)et. s(ed) si u(ir)tus fortis extiterit h(oc) o(mn)ia tolerabit. S(ed) si debilis patiet(ur) ex q(ua)da(m) p(ar)uo 2 tremore. Rigo(r) a(u)t(em) fit q(ua)litate m(ateri)a debili (con)tinente. motu(m) n(on) uelocem 2 paruam q(ua)ntitate(m) h(ab)ente. ma(gis) si u(ir)tus sit fortis h(oc) a(u)t(em) potest sustinere. Huius e(st) acutis (con)ficere i(n)capientib(us). n(on) rigo(r) s(ed) (con)pillat(i)o g(e)n(er)abit(ur). Et si h(oc) simul extiterit fortissimu(m) tremore(m) facit(ur). Si uero p(ar)ua e(ss)et an(te) id q(uod) g(e)n(er)at nequaq(uam) sentit(ur). Q(uod) si q(ui)d p(ro)p(ter) fo(r)tis. q(ui)d a(u)t(em) sit i te(m)p(or)e illo. q(ui)d(em) g(e)n(er)abit i(n)f(er)ior(em) 2 (con)pillat(ione)s (con)sistentes. de q(ui)b(us) similitudi(n)e facta(m). Q(ue)da(m) h(om)o cu(m) u(ir)tus e(ss)et fortis co(rporis) sensibilissimu(m) nobilitas e(st) sensus adiutoriu(m) i huius g(e)n(er)adis acc(ide)ntib(us) ... mecabit. sig(nu)m q(uod) macima. q(uia) calida: i e(st) iste i (con)cor(dia)m sepissime g(e)n(er)abat(ur). ieiunauit. 2 uigilauit. 2 (con)tristia(m) 2 angustia(m) passus e(st). Et du(m) necessitate q(uo)da(m) a(m)bu(lare) lauit. Nu(n)c humores redusca(n)t p(ro)p(ter) h(oc) acu(m)ina cu(m) motu(m) extrinsec(us) acced(en)te. 2 ob angustia(m). 2 de m(od)o rigore(m) g(e)n(er)auit. q(uod) si moret(ur) i illo n(on) festinas sim(u)l e(ss)e albu(m) febris patiet(ur). Multu(m) e(st) ex h(oc) i febr(ibus) nobis ostendi (con)tendisse. max(ime) q(ui) diutinu(m) morbu(m) ma(n)ifest(e) exerc(et). Cu(m) q(ui)d(e)m e(st) i uia obuia(m) ueni q(ui) rigore(m) patiebat(ur) cu(m) audies ca(m) mo(rem) i q(uo)da(m) tabernacl(u)m eu(m) i(n)troduxi. dans ei pane(m) i uino mixto i fusu(m). h(oc) n(on) alius feci obuias eis i uia.

Huius e(st) i initio p(ar)oxismi cibu(m) donau(i). p(ro)p(ter)ea acu(m)i(n)ib(us) notificatis. pane(m) uidel(icet) i uino cu(m) aq(ua) calida mixto. Vn(de) tremore cito mitigato. ne febrica(r)et p(ro)hibendo custodiui. Q(u)a(n)to e(st) cib(us) huius (con)t(r)a t(an)to meli(us) e(ss)et ut acuitia minuit(ur). Na(m) si paru(m) ...cauis n(on) febricitabu(n)t. s(ed) h(ab)ebit calore(m). sicut (con)tingit huius q(ui) p(ri)mu(m) fim(i) acute a(m)bula(n)tes ca lidu(m) albu(m) ad sua(m) ma(n)sione(m) redeu(n)tes acceperu(n)t. q(uia) si maiore(m) motu(m) fec(er)u(n)t cu(m) h(ab)ebu(n)t maiore(m) q(uam) dubiu(m) e(st) utru(m) febris debeat uocari. Q(uod) si due hor(e) fuerint ab ipsa angustia dabis albu(m). s(ed) tremo(r) ad huc extiterit. n(on)nu(m)q(uam) t(ame)n cu(m) i febre e(ss)e fuit. n(on) t(ame)n p(er)iculosa(m). si ea(m) i fusio (con)ius seq(ui)t(ur). Q(uo) uo exi stente balneab(is) 2 calabis eu(m) su(m) uice. Rigore a(u)t(em) tra(n)sacto si febris pala(m) apareat n(on) op(ortet) albu(m) dari. n(on) cu(m) febris declinare i(n)cipiat. n(on) exp(er)ientis do

No. q(uod) G(alienus). h(oc) uult. q(uod) isti colica (et) febricitat albu(m) an(te) rigore(m) ... i ipsa p(ro)uitatione. 2 i ipso rigore. u(e)l (con)sistente rigore. 2 i de clinatione febris. ...

nec omnino recepit. Quoniam hec causa non mundificatur a fe-
bre sicut oportet non accidit humidis vel balneis humec-
tatis. Hec omnia experimento invenimus monstravimus. Iudi-
cium medici noluerunt. et absconse fuit acqui-
situm. illud tamen minime monstraverunt. Cum mani-
festum sit quod quantitatem cibi oportet tardius ante accessionem et in
alius in accessione. non nisi in declinatione. Iuvo quasi
et non minor quod in ipso statu cibus aliquantis sit tardius
Noluit tamen quantitatem eius dicere fuit in experimento. Quod ergo
de hiis factum dicit quia in principio esse consueta omne cal-
idum et siccum. qualis iam fuerint. et qualis presentialis sit
Ego autem id facile teneo sicut alpha ... dicit ...
se non posse secernere. quod in putredine factus est. ab
eo videlicet quod manet in putredine. Nam autem istud
consuetum. pulsu et urina et ipso febris calore. Quomodo si
nos id falsificant qui noluerunt discernere. cum greci
eos asinnetos. et ceteros non ... appellat. cum nolun-
t in eorum arte discenda studere. Capitulum 3. in quo docet

Regimen ergo generale cure ethice. per cibum ad superiorem intentionem. potum. et aerem. et aquam
autem calidam et siccam. similiter vel aquitalis et balneum.
exinanitionis. et si propter causam cibaria infirmitatis vel laboris. vel a
accidentia anime. vel regionis seu mutationis aeris. tamen illo-
rum ita ledit. velut ab abstinentia cibi. sed cal-
idissimus et siccissimus aer. non erit non in estate. Hec calore
et siccitate omnis exinanitionis causa. Iam multotiens nam aeris in
omnis temporis in tercio ... palliam ergo intelligimus. quod abstine-
ntia cibi. si in quibusdam corporibus sanitate existente fuit
nociva. Quanto magis in febribus in acutis. et preci-
pue in estate. ceteris quoque acutis precio supponere
eis. Dico ergo abstinentiam non solum nocere. sed primo
quod nocet aut in causon cadunt. non prius moriantur. cum
in ethicam. deinde in ptisim. et alii cadunt in ethicam. p-
rius quam in causon. sicut contigit mulieri cuidam. cum
febris in autumpno sumens initium propter vigilias
et angustias duravit usque ad yemem. quam in ...
die. vidimus nobis presentibus. iudicantes eam ethi-
cam habere mixtam cum putredine. non potuimus aliquam
me... facere preter hanc solam. dedimus potum aque frige-
ram quantitatem oportunam. et quando oportebat. quam usus
erat in sanitate. Sed tamen quoniam ad aliud medicamen usa
est. quod factum est de ea narrare despicio. Aliud quoque
autem a ... consilium. dantes ei aquam fontis frigidissi-
mi. alium ducentum cotilas. et alii tres. Quoniam hu-
iusmodi non possunt multam quantitatem aque frigide subito ferre.
Unde oportet et species febris in eorum initio consueta quibus
consuetus potus aque frigide dare absque timore. cum
non sit multum defecta. Quia propter iuvenis ille et calida
et sicca. erat non. et sic patiens febrem in caniculanibus
diebus. potu bibensque aquam frigidissimam in accessione febris

mistura duorum cotilorum. id est ix. unciarum. cibo vocitato
rubeum lucente. deinde in post primum statum eiusdem calici
consuetum. assumpto cibo cotilum aquam suscepit. febris cessa-
vit. Unde quia multi medici non cognoscunt species hec febris
in initio in illo tempore. quod eis minime prodest. dum ergo cum
in ethicam. cum in ptisim ceciderit iam dant aquam frigidam. ut
non videantur sequi. Unde cibi eorum in fervido. cum in tanta quan-
titate aqua frigida multum sit in quibus in vestigandum quantum
de ... dicam. Completo namque sermone istius parti-
tum. Convenit nobis in ... adducam. ut perciperetur an
tardius sit cibus. in initio. et si febris iam inchoavit per
capies. quia in hiis dum febris propter humorum commotionem cu-
erit. eis calefactio et subtiliatio. et hec fiunt propter ie-
iunium vel laborem. vel solis calorem. fiet in eis pertu-
rbatio ex huius cibis. sic nocet eis quod febricitat
autem ex plenitudine aut opillatione. vel apertionibus. Et preci-
pue ex humorum putrefactione. cum hiis in ... cibus non datur. quanto minus sit in initio febris ... hec.
In illis est in ... et magis in declinatione tardius est cibus.
Nunc sepe vidisti. quod prohibebit eos. quod paciebantur
febrem ex plenitudine. et apertione. ne cibum ante vii.
diem acciperent. cibans eos ex solo melicrate. quod tamen fe-
ci virtute forti existente. In illis vero quorum virtus erat
in ... Stomachi defectus ... colligeret cum ... virtutem
virtutem usque ad ... diem ex solo ptisano. Quod feci quia
... eam quia morbus in ea die laudabiliter eis dissol-
veretur. Unde oportet studium in ... in ordinando cibo
febricitantium. sicut ypocras ostendit statum videlicet morbi
et virtutem infirmi considerans. Si est potest sufficere
sine cibo usque ad declinationem auferes cibum. Si est ali-
quantulo indigeat. solum dabis melicrate. eo vero non suf-
ficiente dabis ptisanam. Et si virtus usque ad statum
cum hiis cibis nequaquam sufficiet. dabis in declinatione
accessionis prime grossiorem cibum. In aliis quidem. et si
proxima sit accessio nutrimentum dabis. et quibusdam in ipso
initio. cum ... sit ... et sic. si dimiserit virtus ... eorum
cibo deficiet. quia in ... est in hiis corporibus febricitantibus
virtus qualis fuerit custodiatur. Si vero febris exi-
stente apta in aliquo nobili membro oriatur sine dubio mo-
rietur. quod multotiens te videntem monstravimus. quod dixi
maxime si fuerit in ... in pellicalis costarum. stomachi. p-
... quoniam non solum defecta virtute. verum etiam forti existen-
tibus. Nullumque est cum apta sit in pellicalis
costarum aut in pulmone ... non cos
quibus apta erat epar cum stomacho. Quoniam propter apta
privus cibus est tardius. propter deffectum virtutis ne-
cesse est cibum sepe dari. Unde aliquando horum necesse est fi-
eri. cum prohibeant cibum virtutem ... cum
cibo virtutem augmentabimus. et apta propter hec ...
quia ... pro ... prolongavit. ... ad dispo-

No. quod quinis ... hic ponit cotilum pro uncia ... ... cotilum ... adduos.

No. quod hic ponit ... generale accedendum in ... febricitantes.

tatem, d febr osilib pte qua solu sit ethica
narre. Quam supi noiaui. uniuers q. siccaret
i mari meieor quos supi dixi nec i ethica
icadet. Et si utus fuit fortis z teluan ie
iunui i ducat. cal z sicca one cxute iethi.
deueiet. Cu sit eor osuetudo cibu n tenen
p. die tau. tusacto q trio die semel cita
plasmat. i e pane z melle dsicatez uiscera
z cor ceuditia. Qua pp si apa sit i uiscerib
hus apostis augmitabit. Si at n fuit pp
gnat. Et ea si accat pp siccitate cors ex labo
re. aut ira. aut agustia. l uigilus. l abstie
tia. sin hus oib oiat. i ethica nec cadet.
maxe tpe estiuo. Op. g festinat cui ptus
an. au citantisi. z pam pus. Cunet febs ci
aq fig. Na si h fiat febs extiguet. si sin apa
te fuit z putredie huoz. Si no ad hoc ha
buit nimu i uestigabis. Si no ad q mo
qinitio aq sit tata. Ego at mltotics eam
dedi i hus febz. mag eligeo dete augm
tal apa. q i ethica duci. Qua pp i feto tua
sep notitia mobi seqt. z futa puideas. Qui
e pfcz z utile me are noluit op q cosle
at pscia z futa puideat. Na siuiat aq frig
nobilissima fore pp huoz putrefactio l apa
n ei ocededa. Extus tu fin ape. n nq sup
oss fto. au si uiscera. z alii i pecte. z uilit
u calor maior ee uidet. Balneu uo sic ial
io laco dixi sic qb dixi. Quib cor e sicca
mu febs hntib sin putredie dixi. dixi q p
i li. de febz. q febs q seq apa n e n exillom
apatu putrefacte. Iap du dico te inquatez
z n iuuete feb pute. i feto mea e i eis q ex
huoz sit pudie sin apate. l cu apate. Febs
e puta sin apate qua gesi e febs. Iap uo
lui alciam ab altu differe. qz i lib de mala
ne z duisa. z ico q de apatib q e titullat di
uisez apatu naz z cam. q ca me necitas cobi
bet i eade matri. Dico g q si aliq na ca
fluit ad ad mb. maiores uene illi mb tue
fuit. eo q n possit ea sbstine. de m uene p
ne tuefuit. qb maz eide n sbstinetib. fluit
extus qi qca desiccatio i plens i naita loca
q fuit i tra ueas z aine. i. lactos ibide exite
h e e na apatis. po e qz huores putrefieri
q fuit i uemo. n m apa gnari. Et a e m
uno mb au i extremo ueaz. au i ocauitate
mag i ea q e i igne z titillico. Cuz febri
taret hui cor siccissima z calissima sin hu
moz putfacte. op i eis aduitto h uidet cu

fris z hus. q dno fuit moi h g alim e e
extus. z alim mi nutit. Extus q sic aer z
z m fia i frans z humitas. extus q balneu i
aq tepida. Qd at i tus nutit. illud e q ma
ducat z bibit. z olfat aeris. hus g mois cu
e i frigidad. z humitad. hoc uidz q dixi se
balatu. Et tn refrigeratiue i pus tpe fiei
pot. qz cu forti qlitate fit q ta e molestia
gnat. humitate uo siccitate tedi effiat. sz
e mini molestu. Et incipiam g disputares
hus sen q proposui. ab aere tn sumen exo
diu. Et si aer e tpat de hic e oxedat. Si
u calido. l sicior fuit pluq op igreient re
pugne suo calori. Et g g eg i caimea dest
z frissima. z spatiosa cu porta oposita sit septe
tri. igeiates. q tn aer cu igrediat. aliu suo
artifitio q i simuat nobis aer cu flabello
mot. z aq sep paulati i ea distillet. duase in
dez i uas. h e cu nec fre sopu iducat. impa
uimto at rosas pam. extma lupulli. z silia re
frigeratia. plubietes ne mlti hoies ibide in
gduat q m calore gnant. Vas at mag rstae
re ealim eo n posse n i estate. sic z hym n i yie
me. Aer uo si frius sit uedete n exaltadus.
tn si frissim extitit n n soli ot olfatu e
nimis refrigeret calore cors. sz cors supfi
cies aufteliat. ut ab eo qz fugiat. Si aut
autu tetigerit claudit z oppillat ca pluties
huores dissolu. Incipit cap. c. i q docet
curare ethicam p
Quia cu plurio sit
q m b tam z tenue facile aere.
p eu aer cordi mittat. auis u qz e spissa z
obtusa. difficile p eu potit penetre. U. op
ut recedeis coz q dixi i li. d simp me. cum
nimis stipticas me nasi noiaueru. sic z frissimu
aere existete. Nam poros claudere z oppilare.
Scias tn qz maius iuuamtu q huic eg do
nat aeris refecto. q sit nocumtu q gnat ex
oppillatue poroz ab ipo aere ostituta. sz cuti
cohopeite z calefacere possim. Et tn fuit faite
ta i ea fte ethice. i q cor pati uidet. Quicad
medii i abis z potib pmit. si passio pin m
fto osacet. i eo cibi descedut uirtute sua m
admitetes. i co n cibu z potu. sz aeris re
nre cauus z fortius manifestu e. Et aeis cco
ratus n ecce mo psuit cpi ut cedi. n z cibus
z pot. pderet eis uelut fto. Queda tn me oi
oib ualet. frid uidz z hnida extrisecu i porta
Plurimu ptisio z ethica fuit cu i firmitas
pncipalis alie fit hoz. Sz tn alia mala

cula ꝛ sicut i p̱ncē fuīt. h. h' mlb' ñ sit app[ro]-
amtū febꝛ. ē ē huidū ꝛ tenue. Vꝰ qm̃ febꝛ
seqũ ptisicā, e[st] p[ro]pꝰ p[ro]pt[er] acutē & mesanticē. l' f[ac]
testum ieiuni. ꝯlo ē ꝛ ptisicā maratʃ. atq[ue]
teñ. febꝛ at seq dyaflamatis ptisicē, ñ[on]
me[m]ori. ñ semel ethi. ꝑ fm̃ p[ri]ma exstitit.
Uidi q[uod] m[u]ltotiē[s] ea ñdū p[er]fc̄a existēte in
febre molle. febꝛ ē tam mlb' sequi alienatō
ꝛ hanelit. Vñ mortificat p[er]usꝰ p[er]stitat[ur] mot-
ina eī. facilē ē ad ꝯgnoscēd[um] cū eī pulsus diu-
tia sequit. pellicle q[uod] unīs supeñ eleuant.
anelit fiat diu ꝛ agustia gruet. alī ē sit
puus ꝛ spissus. alī ūo tardꝰ ñ lōgo i f[r]-
uallo. ꝛ alī subito. ꝛ acte bis athit. ꝛ bis
remitit. ꝛ alī toti pect' mouet. saliēs fu-
cula ꝛ ñ mlg maxi ꝛ alienatiō mlb' aug-
mētate. Et qm̃ i fior mlbr gnātūr h'
ñ st noiante. Redib' ad me. dicēs q[uod] tum
aq[u]ꝫ me. q[uod] factus sit ualent. ꝛ ñ ualent. de
aere ūo fr̃s ꝛ calo sufficiēt lauit sū. ꝛ q[ui]a uale-
at. an ñ ualeat. ualet ē mag' oīb' cū pa-
ssio fuīt p̱ncipalit acute. Iuuat tñ ethicā
ꝛ ptisim q[ua]ndo mo fuit q[uod] ex ꝯpatiē. Et p[ro]p[ter]
eī ē q[uod] i aliq̃ febꝛ ñ patiat[ur] ex. Cū ū pa-
ssio ex p̱ncē cepit initiū. palla ē aere
eī mag' ꝯtis ꝯre. h' de aere sufficiat.

Capitulū q. i q[uo] docet cura[m] ethicæ p[er] emplastris

Inapiedū ē de refrigerantis ꝛ humi[dis] emplā-
stris expedens. Dico q[uod] palā eē ꝛ hus silla.
q[uod] oportet eligi ea refrigerātiua. q[ue] minime
strīgētur uidēt. Cūffetiua nāq[ue] ñ solū ñ hum-
tāt h' ꝛ i[n]tus ñ penetrāt. q[uod] poros claudūt.
Ide[m] laudabile ē q[uod] i fiat ꝛ ñ ostrīgit. sicut cū
fusilla ē ꝛ subtilissima. aut istud ñ i uenitꝰ. q[uod]
acetū q[uod] subtilē ē ꝯtis fr̃s penetratib[us]
ptim ē calm. ꝯsiaūtis ne. h. liqdū appare-
at. ꝑ h' ñ solū ponedū i huis ñ fā ꝛ hu-
mida ꝯūt. miscend[um] ē cū eo tātū aq[u]a q[uod] p[os]-
sit bibi. Iē sit ñ i uenit frigidissimū. subtilissi-
mū eligat. id q[uod] meli. q[uod] i li simplit' me.
offerdi. Et tñ iama ñ ulto. Incipiēs a simpl-
cib' q[uod] ꝛ huis q[uod] sēpe feci i epistlis. ꝛ aptilib'
aliis. i uulnib' cū puto ꝛ rosum fuit i eis.
Q[uo]d ū feris tolle ꝯtū dani alla. sic ea q[uod]
uenit a poto. olm q[uod] rosatū. q[uod] fit ex olo on-
facino. ꝯtū mlb' pones sup olm. ꝛ liq[ue]fiat
iēs cū i uase sit aliud uas ꝯtinēte. Et fac
retētū. q[uod] fr̃o mitat[ur] i motrio actēs aq[u]a fr̃s
q[ua]ntū sufficiat. si. si parū aceti clarissimi
eis admisceat ꝯt mag' fm̃ ꝛ humi. Multi

[eta]tē. diuritat[ur] dū calefiat. sed sepe mutet.
It farina ordei cū succo herbe acetose. l' cha-
bis mixta pani subtilissimi i ea i fusi catap-
lasmat. Et succe portulace. sep uiue. l' una
ñ actax cū farina ordei mixt ualebit.
Lēns i ꝛ aq. ꝛ bulī recētes. ūge pastoris la-
ctuce. ꝯdiuie. ꝯtū suci fri ꝛ humidi ē farina
ordei mixti p[ro]sit. Et meciam q[uod] sit ex ta-
ctilis ūt ē. dacula ē it ꝛ ꝯ mūdū op[or]-
te in aq̃ cū aceto puro. l' mixto. Omib'
ꝯtis cataplasmatis p[ro]sitet. ꝛ i frigidatis.
Si desicari uolunt. aliqtulū ceroti p[ro]i
i filii. ē eis misceat. l' paru oli rosati. succ' ꝛ
rosar ē farina ordei. uz[us] rosa sola pistata
It suc' solatri sufficiat meciana ad ea q[ue] dixi.
Nū sunt tñ ponenda sup totū pect'. l' sup totū
uētre ē sup mlb' p̱ncipalit i q[uo] exstitit egritu-
do. Nū eī op[or]t refrigerātia ē refrigeratis
refrigerari. necessitū eī grauat. Scio ē q[uod]
posuit fr̃s sup yp̱coda ctisime pati ane-
litū. alios ūo tussi. Qm̃ auferentes catap-
lasma sanitati ip[s]m restituit. Q[uo]d si mecāte
noluīs refrigerātia. posuis ea sare. ꝑ h' q[uo]d hic
ostendi. ꝛ i alus libs ostensa sunt. Cap' 6. i

Hūs q[uo]d dictis de q[ui]b[us] d[e]t[er]minat de cura ethicæ
p[er] balneū.

Balneo ē i uestigādū. pa-
philus i fodit illud eē necessitū ethis ꝛ ptisi-
cis. Deni malo ꝯ uimte ꝛ acte balnei. qlit
i huis passioib'. ꝛ i altis febꝫ oat. Reco[r]-
dor ī. q[uod] laudauimꝰ illud i estimia. Et repi q[uod]
i p[ar]ticula huis lib. balneū eē fanēdū huis.
mlb' q[ui] cibū ñ possūt dige. p[ro]p[ter] malā ōnem
sicut i fto diñate. de q[uo] q[uod] fr̃ ñ q[ua]ntū opontuit.
hic q[uod] mag' ē necessitū. totū de eo ꝯplebo di-
sputatō. p[ro]bs tñ i huis ārius ē nobis.
Sz circa cura uulner disputaūe mortiū ꝛ
ꝯtū. q[uo]d pluēs me. mōbū nūqm̃ curaūe ne-
sciebat. q[uod] h' mime reūsito. Dico ḡ q[uod] est
ꝯ q[ua]ntū mōbꝫ cum supuenit. ꝛ ñ potit dis me.
s' nom i eo sitare. fm̃ experimtū cū ag[i]ssce p[ro]-
tesl. Sz si duo mōbi l' tres ꝯmiscant cū
maxime ꝯius me. i digerāt. s' p[ro]. ē de-
cor me. fm̃ experimtū sitari. ñ tñ fiale fm̃
me. Qui ē de aūs fm̃ ueritate uoluīt
nece' ē nāz uni cū mlb' p[er]fc̄e cognoscant. simul
significatōꝫ ab uno q[uod]. Et nece' ē ut i fodiat
Q[uo]d ex huis mōbis p̱mit' cura[m] oat. ꝛ q[uod] fo-
ꝛ q[uod] f. Multi nāq[ue] me. ñ ad ꝯsīt q[uod]
ista meciana febꝛ uñ febꝛ ē fm̃ eē oat.
sui actualit. sui potēcia. Nū i ad ꝯsīt mlta

Marginal notes (right margin): Rta ethicis. Rta fri ꝛ humidi. q[ue] nasat i ahs i aliꝫ moruū san[gui]s ꝯgit. — cataplasmet — Uini — ñ — sē — diffiali[ta]t anelit — No. q[uod] balneū adiuuat digerē. — i uestigari — mōbi

Marginal notes (left margin): No. q[uod] ... — ꝓficit ad ptisim. — ex semine — No. q[uod] aer ... ethicā ualet.

cap. v. i q[uo] docet curam p[er] ethicā. emplastra ꝛ huis silla.

cap. vi. i q[uo] d[e]t[er]minat de cura ethice p[er] balneū.

actualiter in sanativa calori febricitantium sint contraria. Est et aliud duas habens virtutes, unam qua per se et principaliter iuvat, alteram qua per accidens actualiter. Quorum unum est balneum, quia aqua frigida per se iuvat secundum suam naturam quod refrigerat actualiter. Ducit autem nive acte est medicina cum sua virtute refrigerans utique tamen principaliter infrigidat. Procedit in secundo quod fit per se et non per accidens medicinae. Omnia vero sicut minuunt non curant calorem omnes principaliter. Secundum accidentaliter. Quaedam ceterae farmatica, fomenta, cataplasmata dissolutione inmutatione. Balneum namque habet utramque virtutem. Diverso namque modo oppositum est, quia intrantes balneum primitus ab aere tangitur, deinde sedet in aqua calida, tandem sedet in aqua frigida novissime et sic sedat sudorem. Secunda prima pars balnei scilicet calidus aer magis extensis totum calefaciat corpus, dissolvens liquefaciens extenuans humores. Corpus et diversitatem et in pari levitatem. Atque angustiam faciat et in similiter omnes poros dilatat purgans quod ad cutem exire prohibet. Secunda pars balnei, id est aqua calida, si fiat post siccitatem ponit in mutationem suam humiditatem usque ad fundamenta membrorum in suscipientibus et custodientibus. Tertia pars balnei, id est aqua frigida, totum corpus infrigidat et cutem constringit, virtutem confortat. Quarta pars, id est exsiccare sudorem, purgat humores corporis cum sudore sine ullo nocumento quod fit ex frigiditate balnei. Balneum tamen hoc omnia faciet si aqua eius fuerit dulcis et fiat in congruo tempore. Sed atque balneum generat rigorem et constrictionem in ante sine fiat quam expedit. Disputandum est ad hoc de eo. Incipiamus tamen a rigore. Dico quod cum eius esse humores acutos et subito se moventes per corpus quibus sunt huiusmodi humores et carnosum corpus et cutis constricta festinat in eis rigor in balneo aut sole stantibus vel nimis se commoventibus. Sed quibus pauci humores sunt et corpus mollificatur ex calore balnei, balneum non solum eis non nocet sed iuvat quia purgat humores.

Quare nullus mittat febricitantem in balneum in initio febris vel augmento vel statu, quia cutis est tunc oppilata et caro subcutanea oppilata est. Inclinatione vero sive in initio, sive in medio, sive in fine nullos in balneum introducemus, quia multi mortui fuere et eis profuisset quando in initio declinationis vel augmento vel in statu in balneo sit mittendus predicandum quia aliquando contingit quod non fieri debet. Unde incipiamus a virtute unius cuiusque partis balnei. Multorum oppilatores et quibus sunt pungitivi humores et quae sunt in morbo pyretice febris vel in eius augmento vel statu exceptis paucis in balneum ingredientes aut ad solem stantes vel forti motu commoti rigor invadit, quia unumquodque hoc per subito trahit humores exterius. Propter hoc si cutis corporis quod mittendi sunt in balneo sunt spissa non potest humor dissolui mox ut in calidum aerem inverit. Unde quia cutis ne egrediatur ante impediatur et continue existente molestiam generat et rigorem quia in his de acuti et modo minui quod humores acuti pungitivi commoti et cetera loca sensibilia tremorem generat et rigorem. Haec est causa quare fit rigor in balneo. Dignum est scire de his quae non patiuntur rigorem. Dico scilicet quod causa aut non habent pungitivos humores aut titillantes quod ex calore balnei dissolvuntur. Ipsi in eis quae balneum intrant et rigorem non patiuntur sed cutis rarificatur et atenuatur et pori aperiuntur. Tunc est humores purgari et calorem per totum corpus extendi et eos quae diu fuerunt molles fieri. Universaliter dico quod purgatio humorum in omnibus febribus sit laudabilis. Similiter rarificatio, mollificatio, dissolutio vero vel calefactio non sunt bona. Omnium calefactio omnibus febricitantibus est contraria quod refrigerari eos oportet. Dissolutio vero in toto corpore equaliter facta membrorum fundamentis generat. Evacuatio vero non semper est iuvativa, sed cum in corpore fuerint apta aut nimia plenitudo. Dissolutiva est tunc temporis sunt nocativa cum apta ex his quae fluunt ad illud augmentantur. Dissolutiva calefactiva habentibus tunicam quae venarum extendit, eo quod humores ex dissolutione multiplicantur et fumus dissolutus abeis non capit. Iuvat quoque in eis et sic capnosum fumum purgari. Dissolutiva eis minime nocebit. Calefactiva vero sit nocive. Istud est iuvamentum ex prima parte balnei, secundum quod superius expositum est. Secunda vero pars balnei quantum iuvat, pro certo est in eo quod humectat, sed tamen quod calefacit nocitum est. Tertia pars balnei refrigerat calefactum corpus post ullam lesionem, virtutem confortat. Membra quoque ex balneo ultra medium dissoluta ad medium naturale reducit quod testatur sudor existens post infusionem aquae frigidae. Et si investigaverimus accidentes balnei ac quae fiunt in his corporibus, videbimus fumos capiosos egredi et siccitatem fundamentorum membrorum humectari et calorem per aquam frigidam extingui, quod non est solum quod accidit ex balneo. Sed etiam antiquum est sic testificatur. Qui est per estivum solem ambulantes linguam habent siccam et gulam asperam et totum corpus intrantes balneum ex aqua frigida infusi in suam revertuntur naturam. Lingua namque humescit et sitis transibit similiter in estivo sole ambulantes et corpus eorum desiccantes non ad balneum accesserint, cito cadunt in febrem vel angustiam aut gravitatem capitis. Non festinent balneum intrare aut aquam frigidam bibere. Nunc multos iuvenes ex itinere in estivo sole calefactos cito in aquam frigidam vidimus descendere eo quod eis profuit maxime si in usu fuerit eis. Nam est regula eis accepit eos istud oportuit. Tertia cum tandem ...

accidentaliter

i. simechia

al. ac

al. acute

ipsis

et rarificatur

No. quod G. hic loquitur de febre putrida.

Vel in statu. Hic per duplicem intelligi. Uno modo quod accipiat hic statum pro toto universo de eis temporibus in illis morbis, et hic qui non fecerat et contrariae de tali statu. Alio modo potest intelligi statum pro toto statu quam pars declinationis et sic expositum: in statu in tempore in quo stat declinatio.

Exceptis paucis. Hic dicit propter quosdam quibus utile est balneum in principio febris, et solum competit propter fortissimum rigorem quod eis accidit in principio sic contingit aliquando in quartana.

al. ad exitum.

apertum ea que sunt nocumentis opposita. Inuenimus enim se
per in aquam frigidam mergi. aliqui quidem calidis accessionis acci
dit timenda accidens sui nocumenta. similiter ablu
it se et potum. constituit et exiuit. Verum si prohibo
sanem febrem nam sapientem pluribus in aqua
frigida balneum de calida non curantes. Verumtamen quia cum
est nos regimentum nam febrium et error si istud fie
ret non minus sequeretur cauemus istud. sed oportune
ueniet et maxime in ethica. huius pars ... habent
sanguinis et carnis pinguedinis. in nichil habent in aqua
frigida et fundamenta membrorum meum existens. in calido de
uenit ad similia membra ex quibus actio fit in corde. Sed si
iuuenis arenosus in tempore estatis. in uiscere non habens
apostema in aqua frigida se balneauit et natauit cito fe
brem euadit. maxime si in ea fuit usus. Verum huius
in ueniens mox in aquam frigidam mutetur non dubitetur. Eius
uero qui in ethicam inciderit propter ca. et siccam complexionem ma
xime ad ptisim perductus aqua frigida non frequenter ca
lida molesta erit. Propter ambulationem per longum in
tempore estiuo desiccato corpore. malum est balneum aque
frigide non calide precedat. Hoc est eis efficietur quod ferro
candenti fit si in aquam frigidam mutatur. quia corpus tunc in
frigidatur et confortatur et induratur. sicut et ferro contingit.
Desiccatum uero corpus id balneamus ut preparetur ad su
scipiendam frigidam. Unde fatuum est cotidiana si post balne
non efficiatur. Cotidiana namque prout istis. uelut pti
sicis balneum aque calide. quia cotidiana non solum calef
aciunt corpus. sed in calore ille ab interioribus ad exteriora
perducit quod perducit aqua frigida repugnat phlegmatis eius
ad interiora subito penetrare. et uisceribus nocere. Non
est enim utile statim aqua frigida. uel ea qualitate sola ad soli
da membra penetrare. sed bonum erit paulatim ab uno
membro ad aliud descendere. ut ad fundamenta perueniens
non sit tante uirtutis quod possit penetrando nocere.

Ethica uero si balneum intrauerint. et postea ex aqua
frigida non infrigidantur. non iuuabit eos. sed in aliis febri
citantibus cum non sit durum ab eis febrem auferri su
fficiet eis sudor. et dissolutio fumi per balneum
contentus. Videmus enim estimamus hos prouocatis ce
ssare. Ethica uero propter calorem et siccitatem frigida fa
cit fundamenta membrorum esse calidissima uelud ferrum
cum ex igne candens exierit. propter hoc non sufficiet eis
si calefiat. et humectetur ex balneo nam propter hoc auge
atur. bonum ergo erit eis si post aquam calidam frigida in
frigidatur. qua extinguitur. Oportet tamen nos ... reprehe
dentes dicentes non esse securum quin ex infusione aque frigide
contingit mutetur in contrarium. Et quod calida fuerit frigida effici
atur. Eisque respondemus istud uerum. non tamen est negli
gendum a nobis si uiderimus utile esse. sed et etiam cer
tatem ignorantes. Nam si aliam presenti istam euacua-

tem, in ueniens in ethicam et ptisicos. bonum esset si pri
ma que salubris est et secunda ducatur. Verum quia ma
in corpore non est in alio non ut refrigeret et humectet. Et
omnis refrigeratio eius narrat propter ipsorum ma. Reuerti
mur ad ea que dixit philosophus. oportet in quo medicina natura fatuam
et si sit molesta. Quia qui non habet uiam qua ducatur
ad uitam. non una molesta. sed et timorosa. uelit
nolit per eam transibit. Sed tamen error ex aqua frigida frigidis
non est tale ut uita pereat. nam si medicaliter est aqua frigida
febris extinguatur et tamen contra mutetur ad contrarium possumus
paulatim eam ad illud quod fuerat longo tempore reuocare.

Ethicus quidem quamuis minus frigidus non est formicandus ueluti
calidus. non eius medicina est ad eo molesta. ut ostendimus
in quarta particula libri huius. in particula quoque de ptisi narrata
et in libro de regimine sanitatis minuum. quod siccitas fundamentorum
in senectute est perfecta possit curari. Nam si possibile esset utique
possibile foret homines in senectute non posse uenire. Sed
cum ethica sit corporis ei uelocitas ad siccitatem perducatur si
contra ei ad frigiditatem mutetur. et tamen quod remanet. quod ex
longo tempore medicandus. melius est istud exibere. quam ut pere
at dimittere. Sed melius est eos medicari. et si medicamen
tum sit molestum quam eos pro... morte de hac spirantes
in terram. Quia propter festinandum est ut infundetur prius quam per
... et moriatur. Sed si ptisim habent. caue ne pre
sumas eos medicari. Nam si et calorem eorum refrig
erabis. siccitas tamen que in solidis membris remanet eos ac
cidit. Quod si parentes eius uel ipsi noluerint aliquantulum
plus uiuere. sic acceperint ad mortem festinare nolen
tes. oportet eos mediceris. nunciata tamen quod ueniat in aliam
speciem ptisis que accepta uocatur. qua per dies et menses
uiuere. Scio namque quendam iuuenem hanc habentem in
firmitatem. quem cum hac medicina curaui. regentes cum ea
quemadmodum conuenientes est. et uixit non solum menses
sed annos. Sed cum aliter curaui non est hoc dicendum. cum di
ctum sit in quarta particula huius libri. cum laudent sui de mala
complexione calida et humida sicca. idem in libro de regimine sanitatis
ostensum est. Hic uero etas sit ... fore ptisis
minime permisi. sed curam ethice. que genus ptisis est.

Sic autem curate plura post balneum demonstraui. uide
uidelicet et experimento comprobata. In tractatu quoque balnei
dixi ... non esse formicandum in hiis balneandis. sic
fecit ... hic est contrario balneum preparat. In
illis quibus febris erat ex putredine. uel ex apostemate. Vnde
dico hos infirmos non necesse. sed ex aqua frigida non infrigidari
[illegible]. sed prius ex aqua tepida madefiant. deinde in exca
lida ueluti si calefierent estiuo sole. tandem exca
que quoque frigida est. Febris autem ethica non iuuatur ex aqua cali
da sed ex frigida. prius tamen cum aqua calida ... ut frigida. ut po
stea suscipere possit. Theophilus autem iohannes in preparando
balneum pauidus extitit. quoniam numquam ptisicos aliquem

post. ea.

matie.

theo

ca

ad renedu.

tisim.

possit

i. frimos i. hntes febr putrida

preparet.

al' aptus

No. quod febris ethica ut plurimum est incurabilis.

hiis

de post modum balneandi ethicos.

al' hic

quod coagulato i. quod postquam coaguletur.

al' curies.

No. quod si febris ethice incipiat curari si non fuerit studiose fiat. ...

in forte firmiter resedisse cognoscitur. Nisi tamen quod certe in hoc efficacius fuerat expertus est hanc febrem vel esse corruptam vel cum ea quod de apostemate visceribus orta est.

Et timebat quoniam hec febris plerumque mortalis est. Inde usurpabat omnes medicos. quibus hec febris accidit cum medicis non sit false et vere. Hic morbus est incurabilis. Qua propter dico quod omnis ethica maxime veniens in ptisim si non habet aliam febrem de putredine vel apostemate viscerum. Oportet in balneum mittatur. Studeant ne patiatur laborem. ne virtus per hoc dissolvatur. Oportet ergo in lecto usque ad balneum deferri suaviter in lecto cum lectica reportari. cum in ipso balneo mansionem fecerit exeuat paulatim. deinde similiter mansionem imitetur. quod secundum consuetudinem mansionis est extendenda. iis ergo ungatur oleo tepido. quod scilicet ad terram est producendus. et in fine calidum in migrat. In hiis tamen mansionibus nullam habeat moram. sed solummodo sua utilitate per eas transeat. In fine quod parum maneat in aqua frigida subito deponendus. deinde cooperiatur cum mapa vel spongia. aut molli lineo. cooperiatur in tacere donec tamen sedatur et nutrimento refitiatur. donec tamen sicut dixi balneo sit vicina. Capitulum .x. in quo agitur de cura ethice per alios.

Sufficiat tamen de balneo disputasse. Recurrendum est ad alia. quod necesse est ut sit frigidum et humidum. Et ipsa nos curamus de repletis si comedant cum aqua et pauco porriganeti salis et olei atque aceti. Valet in potus et aqua frigida tamen loco. tamen nullum horum alterum sumi nimis esse quia vel sicut aqua quam bibitur. aqua est cito calefit in stomacho. alia vero quia manet in stomacho timendum est ne ultra modum eum infrigidet. Cum si febris manet tabis est lac asininum. caveas ne coaguletur in stomacho. quod coagulato misce est eo parum mellis et salis. sed tamen mel caveto in ethica febre non et melliceraton. cito est in colera convertitur sed tantum febris calidiore et siccatore. Ergo in prima die tabis lactis asine cotillum .i. Et quare ne coaguletur in stomacho. quod postquam expulsum coaguletur. pulsus est citus et frequentiosus. Si autem non sit coagulatum pulsus erit fortior. quo viso tabis ei amplius de lacte et paulatim. quam quantitatem augebis. quod potius coaguletur per vim peraclam. Set tamen febris quod calidior est ea. inde fugatur. minimum oportet esse maiorem. Qui autem ab ethica ad tipsim nundum pervenit. possunt per se ad balneum ire. et in fine magis manicum. Cum sic hec omnia studiose fecerimus frequenter eos evadere. sed tamen parum aiunt tes laborem amittimus et ipsi pereunt. Iste enim morbus cum sit incurabilis errorem veniens et si sit pravissimus non expectatur. Cor tamen quod hanc passionem evadunt consuetudines non est non incurabile. Et si fuerint infirmi tantis per se non possunt sanari. cum autem velociter moriatur. cum in decrepita ptisim incadunt. Set tamen febris

prius membrorum consumit humiditatem quod membrorum nutritur et de membris carnea quod in solidis membris est commixta carnem mutatur ad pellicias. novissime ad aquam membrorum quod vocatur silla. quia alia quorum sunt ligamentum et pili. et alia sicut pellicide. quando vero sicut cerebrum. scilicet vena habet unam tunicam. in quod tunica ligamenta habent quadam modum pili. unde ab ligamentis quod ligamenta sunt illa ipsi vene. quod illa non est in omnibus membris equalis. nec habet nomen proprium sed abusive carnosa illa vocatur. vel caro. huius quod est caro stomacho. quod carnis. alia vene quod lacti. non tamen proprium habet nomen non quod in lacto est caro. Nunc autem vocetur caro quod in visceribus aut in corde. renibus et splene atque pulmone. Caro carnea et confusa nominatur. Que vero in intestinis et stomacho atque matrice et vulva nullius nominis sunt. Set tunc vero nullum in nominibus studium induas. sed scias. scilicet stomachi membrorum unumquodque horum membrorum non esse ferme non per pro corpore et idem esse. quod constringunt et destruunt. sicut palam videmus in carnis vulneribus. quod carnem pillorum i. ligamentorum non suscipit consolidationem et destructionem. Atque fortis febris facit minime in istis quod facit in carne. quoniam mors prius quam deficiat infertur. Omnis namque febris ptisis est unius generis. Et hic quod corpus cum sunt. sed quantitate habet differentias. Que est consumit carnem dissolutum per ptisim aut invenitur. quod apparere coagulati si caro in testa coquitur. Videmus ex quadam carne multum humores labi. ex quadam non multum sed carbones equaliter mutantur. verbi gratia. caro porcorum si lucescit. aut nichil emittit humoris. cum prius siccum. Domestica vero vaccarum et quorumcumque grassum fuerint tanto plurimum reddit humorem. similiter tignum in febre acutissima. Nam si caro exterius fuerit tenera et pinguis multum liquoris emanat. visu quod apparet. Si autem sit nervosa ut pinguedinis huius incadit in ptisim. Testatur illud quod videmus per egestionem manare. Hic namque non mos acceleravit ptisica efficitur. Nam donec membra non defuerint. febris eam consumabit. Cum sumptis autem carne vaccarum carne tenera. pinguedine nervosa. et diu in desiccabit. ut liquoris emittens. quia sicca est sicut in carne salita videmus cum assatur. Cumque eo gravius medicorum horum febricitantium consumantur cum bis eos. huius carnalibus quas ostendi. i. festinantibus aquam fieri. alios frigidos et humidos. Quare vero scias huius esse carnium. quod amittas sicut in dictis in hac febre canis. Incipit liber xi. de genere sanguinis. Capitulum primum in quo dicitur quid communia de febre.

Febris de putredine humorum qualiter sit curanda superius ostendi. cum dixi tres modis

a. t. Nunc autem febris sicut in aliis febribus ex causis corporum generum, usque adulterius spes disciendi in accidentes. Ita generaliter septem in pracetto dicit illud pars divisionis, sive generalia, ... ut nunc velit quod sunt generalissima ... sive generalium ... ut aliis custodies ... rei intelligentia nisi differt. Unde efficitur notitia etc.

vel duobus. uno quod si vellem eius in textu, consecuta re. Nunc autem febris erit denotata sicut est et superius ferimus. Incipiam quod a generalissimo descendens usque ad specialissima species. Volo tamen ut scias illarum dictionem esse in generalissimum et eius terminationem quod signetur. Secundum rationem intellectus prius causae nares habebit. Unde efficitur notitia et eius causa superius monstravi. In septimo particula, et in sequenti particula curative finitam ostendi. In x° ethicorum curative monstravi. Sive unaquaeque earum esset simplex vel composita. Nunc autem monstro quo febris pyretica artificialiter possit curari. Dico quod consideratio curatius secundum eorum divisionem bifariam esse considerandam sicut superius dixi. Una videlicet notitia morbi, et alterum secundum generationem morbi. Sed tamen si volumus unam tantum in textu concludimus dicentes in textu curationem morbi non esse nisi per contrarium. Quae tamen si dividitur fiet in illas duas partes quas dixi, quod morbus ostendit curam esse per contrarium exhibendam. Nam non omnis corpus alio convenit commodo. Sed aer sicut curari sunt tamen locus sibi in textu est ponendus. Et si in textu bifarie dividatur, aut aer erit unum ex his quae infirmat, aut ex illis quae sanitatem introducit. Sanitatem autem in perfectis est illud per quod sanitas fit. Causa in textu. Quod autem sanat unum ex istis est. Et recte vocatur factivus sanitatis prius comperimus. Diversa tamen in textu. Posterius dicitur quod natura et arte medicinae et conscientia eum introducit. Cum quibus etiam ipse est commendandum. Quae factiva sanitatis introducit prius quod autem dicitur, ipse est et quae corporis contigentes membrum eius mutat. Corpus eius ad sanitatem non ducat non per illud et ad illud mutetur. Item vero medicinae et medicus non dicitur principaliter causae quod sanitatem non absque medicatione facere possunt, id est quando congruentia. Vere secundum Floria si corpus natura dicetur navitiva sicut iuvat sanativa vocabitur. Similiter intelligendum est de mutatione aeris quod per quandam aliam respectum est innativus. Alius nocivus. Et quoniam aer mutatur per regiones et tempora anni, quando aliud fit humidus aliquando fit siccus, non quia calidus vel frigidus. In istis particularibus mutationibus in textu unam particularem exstat, respectum continet artis et artificis. Et medicina non facit, non quidem medicante est quod facit. Nam vero per se ipsam facit id quod facit. Unde reguntur eius adiutoribus ... corporis motus effectus. Ita videlicet spiritus et sum ... tamen quod dixi facere esse de factiva et similiter quae communis in unaquaeque membrorum existentis. Quorum unum quoque species est qualitas et ulterius est quantitas. Qualitas autem est quaedam contrarii commixtione qualitatis frigidi humidi.

et sicut. Quantitas vero corporum divisa est. Quantitas vero summarum earum mensura existit. Et in corporibus augmentabilibus eorum in vero tamen consequitur. In inventibus vero et ab augmento ulterius non existit in mensura et magnitudine earum permanebit. Caro sine magnitudine mutatur et si corpus post non augeatur. Similiter spiritus mutatur, atomorum ut ita dicatur, et descendendo et recedendo. Item autem erit cum his tertium, nunc ardendum erit a consequentibus. Et exemplo alium duobus modis divisum in tale videlicet et actuale. Unumquodque horum et corporum quae superius dixi. In textu medicandi erit locata actualis autem quod cum sua causa continua consideratione pluribus malis ostenditur. Cum illam quae aliam non oportet. Et hoc sic curandi sicut dixi erit summa ab aetate et a tempore et consuetudine, consignificationibus horum omnium condicionibus exstantibus. Nam quod magis omnibus vicinum est altissimo generi vicinum esse specialissimo videremus. Et per curationis sic summa erit ab eo quod est originis omnibus specialissimum, quod in textu sanitatis per quam medicinae naturae ab essentia morbi sunt ostendentes sanitatem reddi per contrarium. Et quod genera morbor sunt multa. Unumquodque et habet propria contraria sua ... ut generibus ab eo quod erit curandum mutuum sive oportet. Id est mala complexione. Et complexione mala exemplo in omni febre nunquam sit non calida, non sit medicina non est frigidus. Cum species quod sic significatur ad invicem sub considerandis. Nam si absolute diximus quod oporteat febres sive contrarius curari, aut eis quod sunt contraria omni in his diversitas nulla erit. Et si dicatur quod febris debeat curari refrigerantibus, tamen considerandum quod sit curanda cum his quae actualiter infrigidant, et aliud cum his quae potestative refrigerant. Et hoc recte intellectus habebit. Similiter dixi febrem calefaciens calefiet sive sit actualiter calida sive potestative. Et si dicatur febris generalis frigidis accidentaliter sive potestative frigidioribus habitibus. Cum significes commodo simpliciter. Hic particularium divisionem divisiones. Hac in textu tractavimus de his quibus medicinae efficiatur sicut ostendimus in libro quem de medicinarum titulavimus. Et in textu quia exigentia medicinae pro textu intelligimus non est aliud nisi ablatio morbi ab universo tamen ex commixta est medicinae. Dicamus in textu non autem esse non morbum auferre et ne veniat prohibere. Alium est sic medicamen. Et efficimus curationem est eius quod est medicinae sunt. Similiter ethicam. Putredinem autem febris curantes dupliciter habemus in textu, scilicet morbum auferre et ne veniat prohibere. Cum venit eius causa morbi auferre quod alii curativam appellamus. Sed tamen differt ab ea quae esse vocatur prohibitio. Hoc est manifeste apparet. Illa vero non, sed est futura. Unde in nobis non est futurae dicendum. Et nos oportet significes unicuique horum dicendorum.

a. t. In dicendo est quod est ad dispositionem in toto diversa particulares in textibus. Ipse vero rursus haec in textu me auxiliorum invenit. Secundum methodos in libro de famatis decas. principium eius illorum est, id est in quo de sunt divisio quae est ex dispositione quae curatur. Et in textu quod.

a. t. Considerare vero ad invicem universas particularis in textibus. In specialioribus eius semper continerí universaliores. Divisi vero in usu specialiores in textibus ex divisione generaliorum. Propria quae omnium in dictionibus curativa ex ipsa quae curatur, continens contrarietate dicenti at quod genera morbor etc.

No. quod ad augmentum non sequitur augmentum etc.

Athomum mutatur athomum, id est mutatur spiritus per quem multum mutatur ...

No. quod est exemplo ... sive actualis.

a. t. Divisiones autem ad quaesita consilio ad effectivas est reducta in dictionem illis largita est. ...

... id est febre. Non mala ...

No. quod febris non est in mala causa.

No. quod est cura ...

No. de factione et ...

cōgsc̄e. Nā si uni ex hus negligant' aud fiet i pedita. ꝑ necc̄itate uisi q̄ neglexistis. At si aut amodo auois sigs sūt. silit ab uniq̄ d̄i c̄edor gnūi. ea aū q̄b efficit̄ aud cōgsc̄e oṙ ḡ. I uestiget' ūtus eo q̄ ōria ē modo. Quē admod' duo p̄hatores. Ǫedic̄ at conat̄ seipz nāz adiuuare. Cnādū ē ḡ q̄ sit p'ma ūtutis i ceto q̄ ab ea sit susapienda. Dico ḡ si palā ē eā opoꝫ custodiri. sic̄ z amodo mā tenē auferi. nec̄ ē ut i ceto mā sit i ea aust odienda. Custodire at fit ex silib; auferre ū ꝑ ōria. Cum ostudim' sau, ūtutis cstare n̄ posse. n̄ i hus t; quietis. i. spū. āne. z si amitis. Oꝫ ḡ studiū i pōi i cōsuada ūtute e silib; unicq; hor. Spus at cōsuatr̄ ē ancilitu; petoīs z fūo toti cōs. q̄ fumi ꝑ uo cāi sēa aerea. ꝟ mutatō sāgnis i fumū ꝑ alio q̄l; noie. Sudanta uō custodiūt cū dūro z soli alo. Caro ē abis īt hūs z dure mēiacis. Quor unicq; q̄titate cōsuare ꝑ tis. ꝑ q̄titate cor q̄ sūt custodienda. silit z q̄litate istar p̄apies. z illor q̄ st regēda oīe ꝑcepta. Sz illor q̄ cāi sit aut ꝑfc̄e optima aut i ꝑfc̄e z illaudablis. nec̄ ē ꝑfcā; sēp custodiri. Illaudabile uō i sais. aū custodim' aū mutam' eā. I firmis at soliūm custodia ē. Jam dixim' cōsuetudie; magis signis ꝑfc̄e optimē. Qm̄ ostudit oīe āt aut tenē custodiri. aū teclinari. Sz q̄titas me n̄ papit' n̄ ex ꝑsētī oīe. sic̄ fecim' i etate. Nūq cū sigt̄o abea q̄ q̄ iā exiuit ꝑsoluat' etate. si ab ista q̄ ꝑsēs ē. At qm̄ mbri s'm oīe milta i s se differe uidēt. sit nec̄ silia q̄b regūt ee diuisa. v. ḡ. mbr q̄b te sic cōuat' hus q̄ sili mō tesu regi opꝫ sic hūida hūis. z aerea aeris. z igea igneis custodiaāt. Eadē st itelligēda. te aeīe. alio. potu. z ceīis i firmo faciēdis. Cū signes ōie fiūnt ad i uicē. oꝫ unā teni q̄ uobis ostūdi. Elige ḡ digōrē z maioīe. ē dignitate z maioitate. hi m̄ indicabi. I q̄re ḡ q̄ti ualeat uite z saitati. Maioītas ū duob; mois. un' sēa eī. ali q̄titas mutatōis asua q̄litate illi. hi mō oꝫ nos exēc̄e i putridis febz.

Et ai putredo
Hali fit i oib' uenis
silit. ali i maioiboz z digōib'. i. igne z uital ib; exstūtib;. ali q̄ i unicq; mbro. sū hāt ... Inuiti; tū febi' fit abea sic igs cōmunis. sit nec̄ nos exēitū i unicq; istor.

Incipiam ḡ abea putredine q̄ fit i maigs z digs uenis. ꝟ abea q̄ i oib; ueis efficit. Dico ḡ hac feb' eē ōtinuā. z cā atq; sai tatē n̄ posse fieri. n̄ putredo ꝑmit' aueri. putredo uō n̄ āputabit'. n̄ cā eī āputet'. Cū in q̄uam' q̄ fit cā putredinis i oib; ueis ēqlit' exstētis. Sz tū istud sciare n̄ possum'. n̄ gnāle cāz putredinis cōgscam' q̄ cogita iuesti gāda eīt cā h' putredis. Dico ḡ nos ostē disse i li. d̄ acitu z moto putrefacioē; minime fieri n̄ i cō; calido z hūido. Cū i loco uniqz eā lito ꝑmanēs refrigeāt. n̄ ab eo dissolue ta dissoluāt. Nā si dissoluāt z refrigeret' minime putfactō gnābit'. max si regat an sic aialui cōz z tenascētui. Rē sic ostūdim' i li. d̄ ūtutib; nālib;. hūt ab initio sue cāoīs motū nālē ꝑ quē putrefcā z sup'flua asc̄d pellūt. Inuuab; q̄ ꝑdicis ostūdim' magtudinē iuuamti. q̄ fit ex pulsu z anelitu. sū ꝑfluitate; undeq; expellētib;. z calore nālem custodiētib;. ḡ i eo q̄ putrefit nec̄ dissoluto n̄ est. Sz cō; totū putrefi' n̄ pōt. n̄ oib; uenis ora claudat' z cutis. Extmitates at uenar claudūt' aut extūitate extioī. aut ex caosis hūoib; uenas cātātib; z i plētib; aut existē uiscosis subito eē extiora semo uētib; cā q̄ tecāuit. aut ē extitiū. i. i loco palest'. aut n̄ i loco palest'. aut nimi' ābulādi mot'. Aut subita aeīs mutatō d̄ frigiditate ad calorē. aut ira. Ira ē bulliētes hūores ad extiora subito tefluētes ea oppillāt. Qua ꝑpt' sīqs hac feb' cuāre uoluēit ꝑo cām auferāt. te m̄ refrigēt calorē q̄ refrigeāntia calorē dixi superi'. Ad cāz ū auferēdā oꝫ studiū sigillati i pōi ē ōnis Si ē cō; cstrīgat' z opillet' ꝑꝑ fritatē. laxetū apiat' z lene effitiat'. Si at ꝑꝑ opillatē; opillatō fiūt apeiat'. Videam' ḡ notitiā opplātis rei. Nā si hūores mlti exstat ꝑ̄cc̄ē. Si uō sit cēlli z uiscosi sbtilietē z liq̄fiat. q̄tem' facile fluat. Si at h' cīā una extitint. q̄ cō; ali cstrīgr. pōi oppillāt'. hūores q̄ eīt n̄isti z uiscosi. eā te si recedat fūs cō; q̄ dixi superi'. ꝑmtū flebā tebet teāire ut multitudo hūore euacuet'. tem i capias atenuare z eē;q̄re. Hee signes sēper erūt sunitē amodo. Que uō cōgscūt' ūtute mō erūt dicēde. Cū ūtus n̄ posst' custodiri i augmētati. n̄ cāiu. potu. z aere. si unqq; hor q̄titatis

q̄ .s. sit cū mobi. z ūtus.

.i. d hus q̄ cāturit ꝑ anelitu. siū sit. aer. siū ad aliud.

Et h' itelligo. ē d̄ ꝑfcāz sine sig' tenē q̄ custodiri. h' tenē itelligi i sanis z i firmis.

ā. t. ex q̄ q̄titate ... magis i dicit... cōsuetudis...

No. q̄ ꝑfla tebet multitudini.

.b.
ā. t. Qualit' at posset s'm totū ... uasor ... s'm tota cute. extmitates at z c.

qualitatis fuerit optime. et quantitates sed istorum non posset cognosci nisi per signa virtutis et consuetudinis. Oportet investigari virtutem regentem corporis. Si est fortis fuerit, corpus servire rigabis. Si vero defecta et timore ... erit exitialis. Ad intelligendum est de quantitate cibi: virtute est forti consistente et statu sed quod ambiguitatis minimo. potest similiter cibum exhibere secure dare. Si vero erit defecta non istud facere valebis, nisi cum magno dampno. Unde bonum erit augendum sed quod virtus deficiat, absque sanitate. Quantitas est cibi sic erit considerandum. Qualitas autem eius a modo et consuetudine illius fundamentorum et tempore dandi cibum considerentur. A modo quia si erit opillatio quod erit dandus subtiliativus et consuetudine illius. sic si parum consideretur. Ex tempore cibum dandi quia in omni febre putrida tempus erit providendum sic dicemus. Nam in continua putrida et in modis consideratur temporis. Uno secundum consuetudinem infirmi. alio infirmi erit aliquantulum quietis. sentiens se habere aliquantulum levitatis. maxime in eo tempore quo erit de consuetudine. Nam infirmi sive tempus absque facilis et levis erit ei. Qua propter quando hunc modum habuerit, talis est aqua frigida accipere debet. humoribus digestis et subtiliatis.

Quia est hec febris synochus quando est ea putrida quae fit et in spollatione et effimera. necesse est eam disputationem rectam teneri. Nam continua est sic effimera, licet sit ex putrefactione, multis diebus moretur. ... efficitur uno modo. putride autem continue spollatione duobus modis. sed quando sunt synoche duplex est causa efficiens. Uno quia est sine putrefactione. alio quae est sine in spollatione. Unde ea quae est cum putrefactione diximus esse ... in spollatione putride et efficiente in causa. Quare propter causam eius oportet fieri. sic efficiente et in spollatione. Sed putrida febris ... modis est. Uno aut erit cum ea causa continua aut cum putrida. Alio quod aut putredo erit in toto corpore aut in parte. Sed quia aut erit cum apice aut sine. Unde ab illis est investigandum. i. apud putredinem et cum continua febre secundum ab aliis ... Sed autem omnia considerandum quod sit putrefacere. Dico quod sit mutatio cuiusdam corporis in mutationem. eius autem calor est ab exteriori. Quia nullius corporum corrumpitur a suo proprio calore. et ab eo regatur et sanetur. Sicut in animalibus invenimus statim corpus esse calidum et humidum et sanum et vivum multis temporibus. Quare fit calor eius autem et in suo accidis. et anelitum custodiendum. aut in omnibus membris per colligantiam cordis. cum per dissolutionem quae fit per poros aeris regendum sit. quod dissolutio si prohibeatur. nascitur calor non naturalis calor extraneus. eo ex natura extrinseca. corpus superveniens pravus humores putrefacit et corrumpit. eo quod sunt liquidi. tamen si diu maceratur fuerit pinguedine eliquabitur et consumatur. Sed sic corpus vivum non habent in se putrefactionis causam. Et absciduntur est quod est putrefactum.

quod autem remanet bonum suspendimus in suo aere. studendo ut dissolvatur dissolvendum et refrigeretur. Sic faciendum in putredine humorum animalium. Purgemus id quod est putrefactum. Ceterum autem non putrefactum studentes ne putrefiat. sed ad suum temperamentum reducatur. Ergo autem est urina egrotantis noscitur. ... quod in temperato temperata constituta in ducatur ei. in temperato aere faciendum. quomodo sit facienda propria sigillatim dicemus. Nunc autem dicam quomodo curetur de medicina omnis facientis putredines. si convicta fuerit. Dico quod finale a nobis consequitur cum istud per omnium sit faciendum. Ait cum ea putredinis non aliud sit nisi prohibitio dissolutionis. necesse est id auferri per quod prohibetur. Et prohibitio illa multis fiat modis ex causis. quia una est constrictio pororum. alia obtusio corporis. Sed ... oppilatio propter multitudinem vel grossitiem vel viscositatem humorum. nec est umquam istorum causarum contrarius. Constrictio vero dissolutione, obtusio autem liquefactione, multitudinem humorum evacuatione, grossitiem incisione, viscositatem mundificatione.

Item et si hec sunt in toto corpore totum corpus erit curandum. Si autem in uno membro illud in quo est erit curandum. Quia si totum corpus non potest curari cum una sit curatio vel una medicina propter diversitatem membrorum in consuetudine et compositione et causis investigandum erit qualiter umquam curetur. Oportet quod incipiam a putredine quae est in corpore toto. Dico quod humores putridos esse curandos urina egrotantis et vomitu. Prestaremus tamen maxime ut ... ad ... defluat. multa est hic statuit. Sed tamen quia sunt omnia causa et sic febrem necessario augmentant. Id autem medicina oportet eam eligi quae non calefaciunt et conveniant. sicut ptisana. mellicratum. oxymel. thume. radices apii coctas in aqua. Aqua est bibita solutionem ventris provocant. Quia si per hec non solvatur fiat clistere cum melle et oleo. Corporis est tamen non oportet antequam curatur mundificari. Sed eo curato mundificato fiat cum tepido calore. sicut camomilleo. Item et bonum erit vinum. quae aqua similatur. Movet est egrotantis. Similiter balneum aque tepide et dulcis. quia dum dico in febribus balneari intelligendum est in aqua dulci. licet virtus non sit in ea. Nunc est dico fieri ex aqua sulphurea vel lutuosa vel aluminosa. aut ferrosa. aut nitrosa. aut marina. Quia si febris fortis fuerit. non erit balneandus sicut fit in synocha. Interdicitur unum. nec fiat fricatio. nec balneatio. sed dabis aquam frigidam. quod in hac febre non aliquo modo prohibeamus. aqua frigida erit propria medicina. Sed tamen quantum ad curandum putredinem illaudabilis erit. Cum nec solutionem. nec urinam. nec sudore eam expellat. Unde debes te exercere in diversis qualitatibus infirmorum. ut cognoscas quae medicina pertineat febri et quae soli putredini conveniat. et quae sit medicina omnis putredinis. Hec est tamen diversa sunt. propter ea recordare. ut amodo incipias

et digestionis. Et oportet ut sciatis quod difficile est [illegible] febris et putredinis et [illegible] si est. Non est illud [illegible] nisi mens sit acutissima et studiosissima. Dico virtute [illegible] hus [illegible] operibus. Nam si vitam velis custodire, virtute opus in quantitate necessarium est. [illegible] quod putrefit esse [illegible] vel corpus in animatum sufficeret secundum tantum solum intendi. Sed [illegible] putredo sit in corpore et possit mutari et digeri et ab extremitatibus ad temperamentum reduci: fit necesse ut virtutem confortemus [illegible] contrarie forti, id quod clausum est ponit digeri et quod putrefactum restaurari. [illegible] plurimum non balneamus [illegible] nec fricamus nec aqua frigida [illegible] vel vinum non est [illegible] humores digerendi cepisse. Non est tamen temporis fortitudo sufficiet solum virtutis spiritualis et animate. [illegible] maior necessitas ex virtute digerendi [illegible]. Unde si [illegible] virtutes extiterint et febris fuerit acuta et signa digestionis apparuerint, talis aqua frigida securius [illegible] quibus [illegible] fuerint in principio [illegible] esse de exceptis. [illegible] nosus et aer calidus et siccus [illegible] in aquam non est necesse. Plurimi [illegible] in hoc tempore iuvenes in aqua frigida [illegible] sudare et aliqui solacium [illegible] habere.

Si vero febris fuerit parva, virtutes et non fortes et signa digestionis appareant, balneum erit iuvativum et vinum et fricatio et mollificatio oleo [illegible] maxime si tempus [illegible] fuerit frigidum. Nam in hoc tempore minime balneum oportet [illegible] in aqua frigida [illegible] anhelitum [illegible] sufficiat.

Si vero aer fuerit [illegible] nimia [illegible] in [illegible] tempore in eo debiles [illegible]. Et si signa digestionis [illegible] non appareant et virtutes fuerint debiles [illegible] in [illegible]. Nam si [illegible] mediocris [illegible] sciatis [illegible] quibus [illegible] medicas [illegible] et medicina [illegible] differentia [illegible] et medicator [illegible] divisus [illegible] saluti [illegible] restituendi [illegible] in curabilibus est non [illegible] medicina [illegible]. Istud [illegible] in spiritualis. Nam hoc Ypocras dixisse [illegible] contra [illegible] non in omnibus febricitantibus aqua frigida erit [illegible]. Nec in textu [illegible] erit ex hoc [illegible]. Quia aqua frigida erit unum ex illis que actualiter infrigidant [illegible] potestative [illegible] actualiter infrigidantia. [illegible] divisis temporibus et in diversis locis. Sic in textu [illegible] nobis ostendit. Aqua vero frigida febris erit [illegible] febris est [illegible] sic est [illegible] putrefactio in humoribus viscosis et opilatio et plenitudo fuerit in corpore [illegible] virtus non sit [illegible]. Nam si hec omnia simul [illegible] non [illegible] alia [illegible] sic plenitudo [illegible] et viscositas opilatio. Opilatio namque oritur ab istis [illegible] in [illegible] aqua dissoluta prohibetur. Et prohibita dissolutione putrefiunt humores. Et putredo humorum [illegible] febris. Si volentes ad hanc febrem curare

[illegible] mitigabit putrefactionem. In textu [illegible] in febre et putredine. In febre [illegible] duobus modis intendet. Uno ut curet id quod [illegible] et [illegible] prohibeat. In putredine [illegible] intendet curare [illegible] est et quod futura erit putrefactionem prohibeat. [illegible] oritur ex putrefactione [illegible] eo quod dissolvenda non dissolvuntur. In dissolutis in textu duobus modis [illegible]. Una ut id quod opilavit [illegible]. Alia ut [illegible] ne iterum opilet. Istud tamen prohibere non potest non opilationem [illegible]. [illegible] opilationem duobus modis [illegible]. Et quod futurum est prohibeat in [illegible] illud ab eo loco quod solutum est fluere. Finis [illegible] initium [illegible]. Nam si apertiva [illegible] plenitudo [illegible] augmentamus. Una [illegible] in textu est alii opposita. [illegible] si plenitudo [illegible] opilatio aperiatur [illegible] medicina erit apertiva. [illegible] medicina [illegible] plurimum est calida. [illegible] putredinem augeat. [illegible] calefactione [illegible] mundificatione et humorum opilativum abscisione [illegible] et urina atque sudore [illegible]. [illegible] calor augmentatur et putredo [illegible] illa [illegible] calefaciat nichil [illegible] calefaciens balneum est. [illegible] in hoc tempore est. Et oportet [illegible] virtute confortari [illegible] digestio et putredini prevaleat [illegible] febris refrigerat [illegible] finis in textu [illegible]. [illegible] initium [illegible] existens. [illegible] ad [illegible] non evenit, ut non cohibeamus diversas medicinas operari et ab initio usque ad finem medicandi [illegible] quod oportuit [illegible] amputabitur. [illegible] si [illegible] contigit [illegible] medicina [illegible] necessario [illegible] medicina non apparebit. Illud [illegible] aliud [illegible] quibus modis minuitur. Aut [illegible] morbi. Aut si non sit [illegible] illa tamen minime [illegible]. [illegible] acutus [illegible] morbi [illegible] medicina erit laudabilis. [illegible] necessaria fuerit, necesse erit esse unum ex his tribus. [illegible] tempus [illegible] molestum fiet et suspitiosum [illegible] utrumque. [illegible] in hoc modo esse in firmum et post eum sincopis [illegible]. Cohibet [illegible] curare et [illegible] vinum et aqua frigida. Cum [illegible] sine dubio opilationes augmentet et per hoc febris augeatur. Sed virtute custodita et accidente isto vel alio simili non eveniente, sicut est fluxus sanguinis per nares aut vigilie, dolor aut [illegible] firmo vel ab alio in eo [illegible] quod oportet [illegible] et ad complementum [illegible]. [illegible] medicina [illegible] bonum esse dico. In hoc quod humores [illegible] et viscosos atque putridos attenuat, lavat, mundificat

.b.

a.t. Itaque neque balneis eum, neque unguentes [illegible] farmacis neque vinum dabis nec frigidam aquam [illegible] illis est salus. Vanum enim [illegible] ab ydiotis [illegible] sanavit auxilia. Ego denique vidi [illegible] medicos sine methodo [illegible] ea que a nobis gesta sunt, et eis utentes auxiliis in his que [illegible] neque [illegible] quod et oportunum eorum usum suspitiosum et [illegible] operantes. Sed manifestum est quod nos [illegible] et auxilia [illegible] in his que salvari possunt. [illegible] tantum insanabiliter sunt, neque [illegible] nec auxilium his est. Et oportet meminisse huius in toto hoc [illegible] ut non videatur [illegible] et [illegible] in textu [illegible]. Nam hoc Ypocras dixisse etc.

a.t. ut [illegible] ostendimus. [illegible] ostendere. [illegible]

fortes

a.t. [illegible] in balneatione [illegible]

[illegible]

a.t. nec eum [illegible]

[illegible]

a.t. et sic [illegible]

[illegible] in [illegible]

iat et expellit. Hic uero q febrē augmitat. Illi
autabile ē sinoche fe. Verū si febs fuit fortis
caueas mellicte. et dabis ptisanā. Et si opilla
tione apiat dabis oxizacarā ē ptisano. eo tn̄
sepi ī testina dato excoriatū et tu illis gnābit n̄
nosa q̄ ledūt. Ergo nichil ī uetitū innatum
pt ad lesionis. q fit p̄ oppositionē modo
et cōe et acītū.

Qua p̄ si res ita se hāt. n̄ erit mō ueru
Qmeatu falsū ōtria ōtrus curati. s3 erit
p̄ uerū. cū nichil ex nāt exns. possit cu
rari n̄ p ōtriū. n̄ tn̄ ea meicaī p ōtriū n̄
ēstuit sola. Nā si ē alia sit mixta. multo
tiēs cohibent ā aliquo pus curare. Vt ḡ.
uulnā ocaua si hant apā unū ē sm ōca
uitatē n̄ posse sanari. n̄ ē nīe gnāta car
nis. Et tn̄ tale n̄ audeni n̄ pus apā cu
rer. Vt si auerī apā. uulnā apli putfiet et
ocauū effitiet. Verū si cū q̄ cārne gnāt
nāz me. tē apterni. caro mime gnābit. et apā
mai effitiet. Et ē cārne gnāt ī eis iqb3
n̄ ē apā uulnibz. ē apmedū. cū ī ipis so
lū caro gnet. Et si istud i uestigaueri
m. q paucas ubis ē ophēnsū. i. ōtria ōn
is curari. uidem illud utilitatis et digtatis
ē nimie. Nā si negligat quē q oia
q̄ st ex nāt curari p ōtriū opōteat. oia ī
genia sanandi denigrabunt. Verū dnota
to res ex nā pueit ē duobz moiis. cor
uz. q̄ st. Et q̄ futa st. erit modū omutatia.
Cum uero et si n̄ sit n̄ i eis q̄ st. h3 acītia
p eū destruat. et ī toto n̄ ī eis existat. gnā
lis tn̄ i toto curatoi. i. ōtria ōtriis curari. n̄
destruat p h. Nā si mod meicam q̄s acītia
omutatē eā mutam ī ōtriū. Ergo acītia q̄ fuit
p̄ opplsē poror. ex dillatātib3 porer destru
et. Et si dixit illis acītib3 ē pceda. ī toto
mā p h mime destruet. Qm̄ dissolutio ul
tra tēpamitū exns ōtria ē dissolutoi q̄ ē.
tēpamitū ē. Et si dicat ī acītib3 ōtrus. ōtria
ōtris curari. n̄ ērit falsū. Prima ḡ ī toto
curatois cor q̄ st ex nāt. uā ē. Non tn̄
ut dicam eā oq̄ curam ē ōtriā ei q̄ cu
rari. Capiam ḡ curare ea q̄ pcto p sei
cor existūt. Cor tn̄ actēz at q3 nocuint
n̄ ē ab eis effitiat n̄ curam. q3 dillat
ato et ostrictō man n̄ st actez sp mane
re. cū mō sit. et mō n̄ sit. Et ut apli di
cā. mos n̄ sit acītia omutatia utute
ī laētis existētia. Ordobus uō osit res
p se exns et pmanēs. Resp̄ectu tn̄ acītū

q̄ re ē mōbz cā. nec ē p ōtriū curari. ipo
ē ablato. ōtriū. i. sanitas apparet. q̄ sanita
te sequit acto nīs q̄ ōtria ē acītib3 mō
bi. i. male actoi. Sic ē sanitate existēte bo
na acto gnāt. sic ex mōbo dū existit
gnābt. Caue tn̄ ne ī cadas errorē p̄ no
mina. ē q̄dā noīa alīq n̄ denotet rem
cui sit ī posita. sic ipā res hēt. alī ē no
mina sic op ī ponē n̄ ualent. Quā
p̄ ōtria p ēentiā rei st cognoscēda. ut
ea quā hūt ōitas exigsat. Cūtria
nāq3 ōit se se st remota. et sb uno ge
nē exntia. Quo osiderato uide id q ī t
illar remotonū extmitates existat meiū.
Sp h cū ōtior diuisitates exgsce ualebis
sm multū et paucū. Vt ḡ. ī qlitatibū
cōrs tēpamitū ī ueim ī t duas exmita
tes. q̄ mēt ad ī uicē repugtes. Et ī ī st
fluitatib3 huor tēpēz tēpatū ī ueim. et
ī t duas exmitates existēte. S3 ultitates
pis accidētes ppis noibz n̄ ī diget. cū
uocet mītas et spissitas. ultitas aūt tēpa
tois caret noīe. Dicēdū ē ḡ pauca lar
gitas. et multa largitas. Nā si spissitas et rari
tas n̄ hūt nom. cura dicēm poros ultra
tēpamitū et cira tēpamitū. Dius mōbz esto
ip ī tetū. ut facile tibi ōtior pateat nā.
cū n̄ solū ī cor qlitatib3 uim et ī qtitati
b3 tēpamitū possis uidē. Qm̄ sētā arr.
ista. n̄ ōtria s3 diuisitates aplsat. Nā mag
et puū. multū et paucū. spissū et rarū. durū. et
molle. ule. et ī ule. n̄ dic ē ōtria. s3 diuisa.
P. aūt fatet ē ōtria. q̄ plato. cū dicit q
ois ostructo fit ex ōtrio. Vnī ego miss
ui ī h lib. q arr. ī eo li. q̄ d noīb3 titu
lauit. n̄ descēpsit. s. q oia q̄ cura requit
st ta. s. mā. fōr. et ablato. Vn sp oz se
q̄ dinū platone noīa ppēntes sanāz uō et
eēn rei minime negligētes. Nā si h fecer
m. adiutorū ī hoīe saluādo nobis p
stabit. Nā si fuit ppoitū ī pdicatez ducem.
Noīa uō lz bn̄ l' male ī pmnt. nllū tn̄
ex p h. nocumitū hebūt. potis ē dic ō
ria ōtriis curari. l' sic diuisa diuisis cura
r. ē h oia unī sit ī tetois. Vt ḡ. plenitu
do ī anitate curat. et ī aito expletudinē. sui
sit ī qlitate. siū ī qtitate. ī qtitate. sic si
sāgs ex medū existat. ī qlitate u ueluti
si calior. aut frior. ēsilior aut sbtilior qp
op. q̄ si uelis ōtria cū diuisa potis applicē.
Op ē ut sp ea q̄ sūt ex nāt cures.

ā. t. Si uō utiq3 et ipi sinthāti q p̄ pignosim. i. in
pillatēz poror fit. hoc ē mioribz modico efluxio
nibz q uacuum pauū cura adiapenustiā. i. ī tnsp
iratēz. aliā uis discere sinthāis spēm. reindu ce
rato efluxiēs paruitib3 ōre. q̄ et si ī sinthātib3
ipis uoluit ē dic ōtria ōtior sē sanates. utin
dicet. custodiri et ī hus oib3 q pt nām pma in
tentem sanatois. bon ē tn̄ ut dicam. etc.

acto mala

ā. t. S3 ex ipā rem nā ī uenire op. q
ōtriū hūt utrūq3 ī hus ī tetez
ocellam. q ōtria st q plurimū as
ī uicē distūt sm aliq unū genus.
ī osiderato uide. etc.

ā. t. multa tēpāto. pauca tēpāto. et ad
modum.

ā. t. h3 opposita puatiue.

ā. t. Qm̄ et ipe arr. n̄ custodiuit sua
legis latione ī nōibz cū pncipia
cor q̄ cura dissēsant. ylem. i. mā
posuit et spēm et puatōz. Vn op sequi. etc.

No. h. q ī curatōe debem accipe ōtria
q alz diuiso. p q fōt fieri acto uni
a. t. ultra tēpamitū. et cir tēpamitū.

.d.
a.t. decim e 2 ana q n comittit se qtali febri
utus i tecallis. Robustior eni cor. 2 etatis
cale. sinocha febris est.

mobos. 2 cor acutia q l3 me n sit qtruz
illius acutis. acus tn curat curato modo
cui e illud acus. abusiue g qtruii dicat.
Euertam
Ergo ad curandu hac spem febris 2 dicam ea q cor ex naz eueniut. i. curam mo
bu. 2 acutia. Cam sic e mltitudo huor.
gssities q3 2 uiscositas. Caz uo 2 acus. si
cut ostetio dissolutois. cuz 2 mobu. qmad
modu putfactio. Morbu uo sic opllo. 2
febris. acus ut e qstricio dissolutois. Oe
g ptitu ipz nobis sigficatoe ostndit.
huor e mltitudo sm qtitate ostedit p
grates. uiscoitas 2 gssities sm qlitate cu
ratoez eor p qtrui idicat. Vn i mltis sui
noie exntibz. misti uur erare. negates
ea n ee. sic cogitauerit q gssis huoibz uu
scosis. e gssis huoibz sbtiles sit qtrie. uu
scosis mudificates 2 lauates. 2 h sm me.
Alii uo dicut uiscosis ide ee. q 2 duris 2
sbtiles eis ee qtrios. Ecte mo alr. uisc
osu appllaut duru. 2 qtrui ei molle. Sz
si naz uiscosi pscrutauis uidebis illud i
uiscaii 2 aneci rei i q pit. Et ab ea n
separari facile. q uiso lauabis dicere m
scosu n uiscoso ee qtrui. No uiscosiz
at nichil a e. n id q lauat 2 mudificat.
Sufic tot ee dca d ea. Modo uo ostiti
ali. i. opllori. qtrui e apto. Acuti at i. q
strictioi. dissoluicedr dillatato erit qtria.
Putfactioi uo huor minuto. refrigera
to. 2 digo putfactiedr qr curatoem si
gillati ostndi. Vn si qda diuisitates m
debis itee. sume signe ab eis q st ma
iores. Qm ai qda igrasset q oia q
st ex naz qtrus debeat curari. 2 nlla si
libz. eruauerit curae i ceteris hntes erroies. Q
r i synacha q e r opllacz prox. res
ex naz ex qbz cura sit cognoscedi. Vn er
ut i uestigande; s. mltitudo huor. gssities
eor. uiscoitas. opllo. ostricto dissolutois.
putfactio. 2 qtinuato febris. Ex unoq3 e istor
singla qtria patefiut. Ex qne 2 mb i fir
mi. 2 nobliu mbz. 2 qtitate sue sbe. Et
ex qlitate 2 qtitate sbe spus. n p qtrui
s3 p sile fieri mostrat. Valz q3 i h etas
2 qsuetudo. 2 cetera q modo st pscia. Qua
r oz medicu h oia i uestigare. ut cog
scat. q st pmeacois. que maior 2 dig
or. Virtus g si fuit fortis festinat

uena i cetas si cupula n pcessit. Au fm
abu n bn digessit. Si at debilis exti
tit. au etas ad hoc i chens fuit sufficie
floiaz. Vn ia dixi q h febris n qtigit
n gssis 2 calis 2 huis na. Sz si pueo
ndu xiiii. anos hnti qtigat. ne floes.
Na pueri qr cali st 2 humidi. p se ipsa dis
soluut. Si at ult xiiii. exstat. uid fig
Na si macialis sit 2 spissi 2 dur ce. at
qz uenosus. minuat. Si uo n. floia ca
uebis. Ist qtitate sagnis trahedi sic co
gsces. Si e ex tginta fuit anor. 2 cor
sit molle. carnosu. 2 albu. uene qq3 sbti
les. aut nq flecte. au si nece e paru de
trahat. No at erit flandu si etas fuit 2
regio 2 aer spissu. calid 2 sicc. Paululu sag
nis at ee d trahedu dico. si qlz hor n exti
tit. Na si opllo l putfacto n cet s3 sola
mltitudo huor. mox ege ad nle qlitate
quetet. ipo flotato. Sz qm opllo 2 putf
acto existes n possit curari e floia si cut
alia me. nece e tn sagnis dimitamu
q utus suffitiat i qre q tota e me. illa.
In hac i febre n op tare abu e utus
sit fortis. Vn si ex mlta sanguis d trac
tioe debitiat. abis erit reparata. opllacz tn
2 uiscoitate augmtabis. Huis g dictis
cataplasmata 2 fomtatoes i sinuato. Om pl
ures medici putat ee recta me. hui febris
e n sit. Na n n i z die afferr ex. deiu
cataplasmata i ducit. Et ceteri soluit ex
ne si qstricta fuit. ptea dat abu cu me
llicrate. au cicatriusiz. h fatuit i febris. q n
solu i sex mesibz. um 2 i sex diebz pot
aliqs disce. S3 recta me. 2 una si aues
apiat uobis i sinuato. No g recta ee
dico untie cataplasmati l fomtatu. nisi
e huores fumosi d loco i locu uenietes
i cor n fiunt. Na si cor huces l pletu
dies i toto cor. l i uno mb huit. catap
lasmat 2 fometu trahit 2 cadunat eos i eo
mb q calefaciat. Nonne dixi uobis q hus
apositis cura q n habuerit gnabit mo
stras expimtu nec minime qplatu ap
catis cuz existe. Que ygratat mutates
se d una me. ad alia pt ulla rez.
Obediates e plena cor 2 i mita. mag
nates diuitibz q pauperibz. q mp delu
ant eor. 2 adulates qbz eos d mulcet.
ppr floiaz. fatietes cotidie nouam

.p.

a.t. 2 dcte ee. I pugnatibz g ipis sic dixi. a. 2 a. i tre. a. 2 a. donat
i dicatonu. 2 matiar. Sm h qdi ygnorates q i sin
glo cor q sut i dicato sep una e. Et q siqd fuit
cor q pt naz. qd id q q idicat idicato ei q qtrui
e. Si uo cor q sm naz n q qtru s3 q sile. nu
pterit nz curatiua nz sanatiua auferre metho
du. Vbi eni i pmis falliti st i tetoibz. mltu utiqz
mag debeat i huis q post eas falli. Op e extimo fi
damta edificatoibz fortia pstruiti. 2 carena statis
si debet qd cor q i eis fabicat 2 i figut i fallacat fi
eri. Vbi uo fa sbstructio utiqz mox apne i teall
ioi ostrui fuit. q machinato eor. q i ipsi qd fieri
n i tecalle. Qua r i sinacha. 2c.

.q.

a.t. 2 d fecti Quare i oi egri cor. 2 i oi regiae. 2 hora. 2 qstitutoe
eiu huor aufere e qtrui qtitu sup id q sm naz
auctu e. qz uo nz crasisapi. i. opillatoe. nz putredine.
possibile e curare p floiaz. alius i digeres auxilus. ut
ana ostendim. Oportet op quid sanguis i cure tps.
ne ali necitas alia assimat nos i teporanee curare.
Ostratu ei tibi e 2 ana. q i tento q a uirtute sola
ostendet abu. Quatu e i h q euat cor i diget ab
ari. Itaqz neciu erit duor altm. l nutete febre
augere. l n nutente dissolue uirtute. Oeli e e ut
tm e derelique qd sanguis ipu abu aialis spirit
us. ipm at oportu ee oblatoibz minimis abor.
2 potui. qbz ut farmacs mag q abis idigemi
bus g dcis cataplasmata. 2c.

me. ut uitant in eis fluxe. q aggrediētes se A oiaz obliuioi tradidisse. cataplasmatibz appositis putant q obliti e posse restaurari. Vn uno qz die nouu faciunt cataplasma. Cui qz paup cepit sanitate habere. diuites econtrario apa habebit. Na si i initio flant fiunt. i q. die esis aparuissz. Si aut trauasit i. A. erit esis. Diuites aut q maiois sunt plenitudis. i n dissoluunt illa plenitudine. pp delitiā i quiete. i pnc mobi flāti negligentes. i esia cataplasmatibz mollitiuis cataplasmates. apa hnt i extremo eps l fto. aut aliqn usque i q iii die. Sed e inuenie q apposito olo calo. i magnu duxerit anelitu. q tota plenitudo ad diafragma descendit. i ob h motum e explures alii sili mo motu sunt. Cogr g uenia i cadi n solu i synecha vim ē i oi febr putrida n ad cotinu extitit sic uirtus i etas. Na n conuenit regitā cebus qbz adgualatur aleuiata facile ei q remanet dnabit digens digerenda i expelles expellenda. Hu uo q fluxit i uenie ē cataplasmatibz pessime laborant. n plus flanti fuerint. Cu ē ia flatus plus molesti sit. Cor e uiscera i cesa sunt ex calore febris. Vn mag i cedunt. Que uo cut n e putrido fuit i uno membro floia tn procedere. Ti initio e n sunt apponenda. mag si sint mollitiua i dissolutiua. q e dissoluit adduit ad i mb maz eiū cotitatis q dissoluet. Vn donec ma illa ad mb illud defluit. debet repugnatiua apponi. hus i e. mb uirtus datur. p qz repugnandis repugnabit. i expellenda expellet. Cu qz subtile fuit expulsu. esso te tpis remanete. mollitiua erunt apponenda. qbz diuities mollificetur. i mollificata expellatur. Sz stiptica te maxime sunt i initio apponenda. cu hndi fluxit in corpore l i fto. B e mb sit nobilia. i digna cetis. qm acute cor opz existet. siu i firma. siue sana sit. Cetia ei mbra n digiunt n sunt cibu. h uo i pse i pro toto cor. Ideoqz stiptica i confortatiua. i repugnatiua eis conueniunt. Mollitia qz si dant n i digerit stipticas. Na si h mbra distitienta cibu n put op digerunt. cibus corruptus ex uis malos generabit humores. Vn stom cenet eos uomitu excludet. Et e ipsis id q erat digestu expellet. i uirtus mag destituet. Qui qz si n excluduntur putrescent. i febrē generabunt. Stom g i esse i firmis existentibz cerotu absinthiu fomenta i onfacino i cataplasmetur. Et si aliqua me naz amara i fomenta i olo cataplasmabis. laudabile erit. a amaritudo ei stipticitate de fortat. olm tn

sit onfacinu. Quo n i ueto. cerotum. aut mastinu i pte. Et si rubor n magnu ibi sit. nardinu i ducas. illud tn q e bene coriferu. Et e fit i ytalia n h n nom. bonu aut ee dico q efficitur i asia. Si aut calor n mitigetur. n i ducat nardinu sz mastinu. Aut nardinu e redolens mixtu. mirtinu uo n laudo. n ei penetrat eo q e cessu. Ex qbz multa i ueies i libro oposite medicine. Similit uirtus cataplasmatu debet ee opposita. ex mollitiuis i subtilibz. amaris qqz i stipticis. Et si uis fluxui materie resiste. uirtute confortatiue stiptica plura existant. Si aut uis dissoluere ea. mollitiua appoantur q sunt subtilia. q grossa n iuuant. Vidistis e me. q cedi cu apa fuerat i esse cataplasmare ex eis iuxta q dmi ei i uenena. egre ei me erat. i nocte qz ad eu ueiens n potui emere q necessaria erant. febris ē mitigata aliqntulu erat. te fm pyculu i cantu galli expectabam. Festinanter g sumpsi absinthiu. coqs illud ē olo. deinde accepi cettana coquens ea ē aq. i accipiens semine i dia. i yreos. ea i puluere reduxi. temperans illud ē melle addens olm i q coctu erat absinthiu. i aqua cettanorz. i cerotu. feci cataplasmata. Alii sola cettana cocta siu i aq siu i stiptico uino. cataplasmant. Nam ē ad aliq mb l mista alia deriuant ma. i mb illud e defectu. mag d stipticas i ponit. Si aut mbro forti existente cor erit fortitu plus d mollitiuis i ducat. Si aut febris pua e. i apa n sit mistu calm. i eg possit sin cibo manere. mollitiua augebis. i stiptica minues. stiptica aut nil ualent i h loco. fluxus ei abe. q aut remasit uiscosu e. Vn mollitiuis i diget. n tn aliqntulo careat stipticorz ē mb confortet. Si aut passio sit i colon. l i aliis i testinis. aut e i lacto q e sup uintre. au i ei pelliculis. stiptica n i pones. Similit si mobz sit i uesica au matrice. fluxu tn n existe. i cor mundificato. Renes uo i pect sunt meices acrois. q sunt debiliora epe i sto. Qm si patiatur a to ducat eg ad pdicte. In aliis uo mbris si uirtus defecit n erit tata pdicto. Renes uo i pect suspitiosa sunt. sz n uelud epar i stom. Splenis aut naz diffinire absolute n ualem. Sz i quida e na conuenit cu sple erit cu indus. Qm si na e i firmi splenis maz nigra aut iece. d miscenda erit stiptica. ut uirtus eius confortetur. i fece sanguinis ad se trahat. i p egestione expellat. Si aut i cor ma mg n fuit. aut

al' calor.

No. q G. appellat mollitiua subtilia. resolutiua.

No. q h ponit h.t. semen i dia. a.t. pone mirobolanos.

No. q colon p. dupl. i telligi. uno mo colon dr e q capit recti i testini. i. anus. 2o mo dr colon a colando. q. q. q e i illa extremitate collatur. alio mo accipitur colon p i testino grosso i q fit colica. q e medium. i e i testinu rectu i monoculu. p mo accipitur h. sic patet p alia. t.

.i. sunt medicata q stiptica ad h q e cataplasmari i fomentari.

hec

q.t. post quam si qn pus expurgare oporteat contentu i thorace i pulmone.

No. q stiptica n solu iuuat uirtute ad attrahendu. sz e ad expellendu.

No. q sple euacuat melius p egestionem.

nichil ex stipticis aut parx admisceatur. sed nõ solũ i splene, uerũ ẽ i unaqꝫ mbro acutia sit cõsideranda, ⁊ uidenda quãta sit, fortitũ q̃ defectiuã. Nã si pꝫ eo mobũ agnouerīs. qualit eũ curares scire ualebis. Nã aliq̃ mbro i firmo calor dominatur. ⁊ alñ duritia ꝑ cõsistẽtie. l' multitudiez huñor. Si calor dñatur mollitiua parũ caloris hñtia apliceñt. sic semẽ lini. ⁊ camomillo. mitte qqꝫ alia parx calefactiua. sic me ui disti posuisse i huio aptãtibꝫ. Multotiẽs in posiu actomelli. aliñ aq̃ l' acetũ. ẽ eo miscetr i splene apto i posiu. Si aut calor aptatis nõ multũ sit ex nãr. ⁊ apa fuit duũssimũ. secure dissolues illud. misceṡ ẽ istis fenugrecũ. Si sit petrosũ ꝑ cõsistẽtie l' huior uiscositate i eo clausor. misce acetũ ẽ re amara maxie si i splene fuit. Ex io cõtigit eo qđ nã ei ẽ trahẽ cẽter huores ab eẽ. Jãqꝫ laudo ꝓ cataplasmata facta ex olo ⁊ aceto. absinthio qqꝫ ⁊ cipus. sꝫ q̃ plures medici ꝑgũt. scꝫ mollitiua i parentes cõr nudũ ꝑparato. sꝫ illud mags cõtigit i diuitibꝫ. fatuũt ẽ se seniores eis ad oĩa obedientes. Ego uõ nullũ febricitẽ ex putredine i balneũ itroduco nisi pũ mã ꝑparet. Sꝫ mã ꝑparata. balneũ ⁊ cataplasma ꝑparo. Stude qqꝫ ut i ponenda sto ⁊ epi sit mollitiua ẽ stipticõ cõmixta. I pectore uõ nisi stiptica. Si ẽ multũ d stiptic i eo i ponãt. apatis mã forsitã ad cor l' ad plmonez i pellet. Vt qqꝫ cõcauis astringat. Sꝫ epe ⁊ sto i firmitatibꝫ subtilis donet. pectore uõ i firmo existẽte nõ ẽt studendũ i subtili dieta. ẽ ad illud nõ nõ quantũ sufficiat ꝺcauis ꝺscendat. Ex si apa fuerit i plmõe mags caueas stiptica. misceas g acuta cõmollitiuus. ẽ meli sit mãz ex plmõe excludi q̃ iterũ redigi. Jãqꝫ uentosa ꝑ ꝑparatoꝫ cõrs i posita iuuat. Nã si plenitudiez hñit nõ solũ mãz aplmõe adpe ct adducat. sꝫ ⁊ q̃ i toto cõr ẽ. ad plmoez ⁊ pect cõcilcat. Dilr cẽb circa pellicuis apa patiẽtibꝫ. uẽtosa nõ ĩ initio i ponãt. sꝫ pmit ⁊ toti cõrs ꝑparet mã. I initio uõ bonũ ẽ stiptica i poni. sꝫ ut ossa cãei possit retinere. necẽ ẽ ut retentiũ ẽ eis admisceat. qđ unũ ẽ acetũ. Nã ⁊ subtile ẽ. sꝫ ẽ ⁊ retentibile. ⁊ repugtiuũ. Vñ bonũ erit si h' ẽ ĩ multo passiois cẽb i ducat. mixtũ tñ ẽ olo ros. Passiõe uõ multis diebꝫ existente misceat ẽ eo scolopendio. ⁊ terebĩ. Sꝫ ei

apa fatuiṫ nolẽtes dissolutiua i ponẽ. Cum ẽ cõtitate i posuit quẽn desitiat in uia. Et h' ꝑ ossa capitis. eis resistẽtia. Jãqꝫ i h' loco i poim castoreũ. nõ tñ i oĩ casu apatẽ. sꝫ cũ apa nimis fuit ꝺcĩa tũ. Scias ẽ qꝫ op uias unicꝫ mbri ꝑparari ut mã ꝑ eas possit trãsire. Si g fuit cẽra sto l' i testina. l' mesica uia q̃ ꝑ rectũ ẽ i testinũ. ꝑparabis h'. Si aut cẽra renes ⁊ uesicã. aut gibbũ epis. l' cõcauã uenã ⁊ mags pulsũ. ⁊ oĩa q̃ cẽra sem sẽ. uiaz ꝑ quã trãssit urina ꝑparare. Que aut ẽ cẽra plmoez ⁊ pect. uiã canaliũ plmois atqꝫ gule aptabis. Que uõ cẽra cẽbrũ atqꝫ suas pellicũlas. uia palati ⁊ nariũ ꝑparãda erit. Cor uõ qbꝫ fa ale aũit. h' sẽ. Nã si ꝑ anũ ꝺscẽdẽ debeat. mellicrẽ. ⁊ ubi uitẽ molliẽtes. ⁊ mẽ. parx laxatiua. erit donanda. Nimis ẽ acuta caueas op. qꝫ apa augmẽtabit. ⁊ furiosũ cõstituit. Ex si cũm apa fuit i splene. ⁊ epe. mellicrẽ illaudabile erit. qꝫ i colãz cito mutabit. ⁊ augmẽtabit apa. mã g ꝑparabis ẽ diureticẽ. sicꝫ eã q̃ i plmõe. l' pectore existit ẽ tussitiuis ꝑparabis. Que oĩa scire poteris si libs meos leges. ꝑ eos ẽ sciẽs oĩa qbꝫ cẽb ꝑparabis ꝑ nares. Suffic g ꝺ hac re tñ disputasse. Qua i textu h' lib nõ ẽ adhꝫ ut ostẽdã i hac ꝑticla curãz uniẽꝫ mbri. sꝫ solũmõ febr. ⁊ qđ mali oriat ex balneo ⁊ cataplasmatibꝫ añ ꝑparatioñ. ⁊ cũ apa fuit i ĩticoibꝫ cõrs. Nã si aer fuit calidus liqfatiẽs mãz cõr fit mal nocumẽtũ ex cataplasmatibꝫ q̃ id qꝫ efficiat ex balneo. Vñ hui medici qqꝫ dic cataplasmat ⁊ fomẽtat putãtes ẽẽ iuuame. Nocet qqꝫ balneũ. dico tñ balneũ nõ ẽẽ qbꝫdã. ⁊ alus ẽẽ nocituũ. mĩ tñ qꝫ cataplasma. qꝫ cõpuñtũ qꝫ fit amollitiuus i solo uitre. idẽ abalneo atoto cõr fiet. Jãqꝫ si balneeꝫ i ꝺclinatẽ mobi. q̃ten dissoluẽda dissoluãt ex cõr multũ erit iuuatiuũ. qm ꝑparabit ex cõr capinosa mã ⁊ cẽssa. Vñ si i uisceribꝫ nlla ꝺfectio fuit ad iuuabit. nõ rigor i balneo cõstituat. Nã i balneo febrĩ tãtũ tpliat erit studẽdũ. Vno ut nõ patiat rigorẽ. alio ut nllm ex nobilibꝫ mbs sit defectũ. Sꝫ ut ĩ ueis multa

No. q[uod] a. dic[it] q[uod] rigor febri[s] q[uan]doq[ue] augmentat. et febrem q[ue] n[on] e[st] generat, ad hoc at[tendendo] test[us] i[n]telligenti. notandu[m] e[st] q[uod] rigor de quo loquit[ur] ... rigor fit acu[us] ex[c]itio[n]ib[us] et n[on] ab i[n]teriorib[us]. Na[m] rigor i[n]terior n[on] generat febr[em] si e[st] fit[us] fitte febris. et alii i[n] declinatione acc[essionis] febris. S[ed] no[tandum] q[uod] rigor ex[c]itior ... rigor balneo ... febri[s] ... e[st] ... ia[m] fiat rigor ... balneu[m]. et i[n] illo balneo fiat rigor. rigor mouet et exagitat ma[teri]a[m] collecta[m]. et simil[iter] i[n] maiori q[uan]titate ...

ma[teri]a et cruda n[on] haberet. Sep[ti]mo quo fiat rig[or] ... i[n] plurib[us] locis ostendi. Na[m] si fuerint m[em]b[r]a ... d[ebi]lia mag[is] ex ma[teri]a suscepiunt. eo q[uod] ex baln[eo] eo liq[ue]fa[c]ta e[st]. Cruda at[tamen] ma[teri]a ex[ist]ente balneu[m] e[ss]et illaudabile. q[uia] i[n] totu[m] cor[pus] ponet[ur]bit. Nullu[m] g[ener]a hor[um] si ex[ist]it balneu[m] duas bonitates op[er]abit[ur]. Vna[m] q[uia] humores p[er] sudore[m] ex[pu]abit. alia[m] q[uia] calore[m] febris mitigabit. Et si nobile m[em]bru[m] sit n[on] d[e]f[ec]tu[m]. ygbile t[ame]n sit d[e]stitu[t]e[m]. sic pedes i[n] p[er]lagus. et co[n]catenat[i]ones i[n] arteria. balneu[m] ma[x]i[me] g[ener]a nocum[en]tu[m] [e]sset. q[uonia]m humores su[n]t ad d[e]s[truc]ta m[em]b[r]a descenderent. q[uan]to mag[is] liq[ue]fa[c]ta d[e]ponet[ur]. S[ed] tu[m] ... e[st] et ma[teri]a largior efficit[ur]. Facile g[ener]a ... nit si cor[pus] balneo liq[ue]fiat. Sep[ti]m[um] h[oc]. si epar. s[cilicet] sto[machus] l[e]t pl[e]mo. l[e]t ... au[tem] q[uo]dcu[m]q[ue] hui[us] simile m[em]b[rum] d[e]stituat. balneu[m] d[e]o ualde nocebit. Et cataplasma ma[x]i[me] g[ener]a q[uod] balneu[m] e[ss]et nocibile. balneu[m] e[nim] capinosos et fumosos fumos dissoluit. Cataplasma e[ni]m istud n[on] faciat trahit ma[teri]a[m] a medio cor[poris] ad cet[er]a m[em]bra. sic epar. et sto[machum]. et di[aphr]agma. atq[ue] mesi[r]aica. colo[n]. et renes. Sat si isti medici aliq[uod] studiu[m] m[on]strare uoluerint. et cataplasma i[n] pectore posuerint ma[teri]a[m] ducent ad cor l[e]t pl[e]mone[m]. Vniu[er]salit[er] q[ui]a dico ad o[mn]e m[em]b[rum] q[uo]d e[st] defectu[m] ma[teri]a[m] educa. defectu[m] i[n] tecto q[uod] h[abe]t co[m]plex[ion]e[m] mala[m]. aut n[atu]rale sic[ut] plures ho[m]i[n]es ab initio sui uiderim h[abe]r[e]. au[tem] p[er] q[uan]d[am] passio[n]e[m]. Qua p[ro]p[ter] ad h[oc] m[em]b[r]a cito ma[teri]a defluit. Que ei h[abe]nt co[m]plex[ion]e[m] aut putrefactione[m]. au[tem] alia q[ue] ap[er]ta erunt febris q[ua]si ei minus. Ia[m] si m[em]b[r]a trahit ma[teri]a[m] ad se c[um] calore que h[abe]t uicto calori ex[c]itio[n]i d[e]stinus e[ss]et. Sep[ti]m[um] h[oc] cor[poris] p[ri]us p[ro]bato. febre ia[m] declinate. me[dicina] mollitiua iuuabit. S[ecundu]m hac g[ener]a r[ati]o[n]e[m] balneu[m] n[on] nocebit. op[or]t[et] t[ame]n eos ut i[n] aqua[m] frigida[m] n[on] descendat. q[uonia]m crudi humores et putrefacti dure dissoluu[n]t[ur]. Cu[m] cruda ma[teri]a et putrefacta fuerit digesta p[ro]dest[ur] mollia cataplasmata. et balneu[m] sine dubio p[ro]derit. Si eis t[ame]n q[ui] s[un]t i[n] p[ro]p[ri]a sollate fiat febre dissolui i[n]cipiente. q[ui]a t[un]c t[em]p[or]is balneu[m] p[ro]curabit cor[pus] i[n] sumendo cito. Et i[n] suscipiendo cito duo uidebis. fine[m] uid[e]l[icet] febris t[ra]nseuntis et initiu[m] uenientis. Na[m] si inter hac et illa[m] al[iq]u[od] sp[ati]u[m] fuerit s[ep]tatu[m] locu[m] bon[um] e[ss]et cibandi i[n]firmu[m]. Si at[tamen] t[em]p[u]s id strictu[m] fuerit. Vnu[m] de duob[us] nec[essa]rio e[st] faciendu[m]. Aut cibu[m] dabis i[n]firmo adhuc calo[re] ex[ist]ente. au[t] dabis eu[m] accessio[n]e i[n]cipiente. Ideoq[ue] op[or]t[et] medicu[m] b[e]n[e] p[ro]gnostica[re] sc[i]re. q[ua]lit[er] i[n] initio febris c[o]p[or]tu[m] [scia]t t[em]p[u]s p[er]maneat. Vn[de] dico si h[ec] febris fuerit synocha cito cessabit. n[on] e[ni]m vii. die[m] t[ra]nsilit. Vel si ut[er]us ei[us]de[m] p[er]manet cibu[m] p[ro]hibebis. si at[tamen] i[n] xi. l[e]t xiiii. p[er]tele[r]t. l[e]t i[n] usq[ue] i[n] h[oc]. uirtus n[on] sufficiat. nec[essa]rio cibu[m] dabis i[n]firmo. Cu[m] t[ame]n elige q[uo]d min[us] e[ss]et nociuu[m]. In eo u[er]o q[uo]d meli[us] e[st] fiat electio. Qua p[ro]p[ter] significatores a m[em]b[r]is i[n]firmo sumant[ur]. A fu[ri]ositate febris et ei[us] statu. Na[m] si i[n] esse l[e]t sto[machus] ap[er]t[us]. et cib[us] dat[ur] i[n] sollate appropi[n]q[ua]nte. p[re]dicto[rum] g[e]n[er]abit. Si at[tamen] n[on] h[abe]nt ap[er]ta. s[ed] sit d[e]fecta. cib[us] e[ss]et laudabilis. Sed i[n] d[e]f[ec]to esse accessio[n]e uenie[n]te. solo initio fiet. Si defect[us] u[er]o sto[machi] sincopis i[n] initio accessio[n]is fiet. Qua r[ati]o[n]e cet[er]a a[n]tiq[ua] m[em]b[r]a p[ro]p[r]ies cog[nosc]ta uniu[er]salit[er] co[m]p[ar]atio[n]e. et nobilitate. Furiositate at[tamen] febris et ei[us] statu p[er]fecte i[n]uestiga. Na[m] si co[rpus] p[ost] i[n] statu sit siccu[m] et duru[m]. et calor febris n[on] sit fortis. Aut sit fortis i[n] eo t[ame]n cor[pus] q[uo]d n[on] e[st] macru[m] et siccu[m]. i[n] p[ro]p[ri]o festina[n]t[er] cor[pus] cibis hui[us] humectabis. In sto[macho] u[er]o cib[us] do[n]ec febris dissoluat[ur] retineat[ur]. Similit[er] ex furiositate i[n]cipientis i[n] p[ro]p[ri]a sollato[r]is e[st] i[n]telligendu[m]. Na[m] si t[un]c man[us] et pe[des] i[n]frigidant[ur] et sanguis ad i[n]teriora reducat[ur]. l[e]t sit sine molestia et a[n]gustia i[n] ista n[on] cures dare cibu[m]. In illa u[er]o si na[tura] mouet[ur] ad i[n]teriora et t[ame]n iuuat[ur]. et ap[er]ta i[n] nullo ex uisceribus fuerit bon[um] e[ss]et si paru[m] cibi dederis egro. Et si cor[pus] ap[er]ta h[abe]nt aut nimia[m] plenitudine[m]. caue ne cib[us] u[er]o i[n] p[ro]p[ri]a sollate doneti. q[uia] fiet ei[us] p[re]dicto.

Febris cu[m] accidentib[us] ex[ist]ens no[n] e[st] a[liu]d gen[us] ab eis q[ue] sup[er]i[us] dixi. n[on] e[st] alia sp[eci]es. Sic[ut] e[nim] morb[us] e[st] morbo et acci[de]ns e[st] accide[n]ti i[n] eode[m] t[em]p[o]re et eode[m] cor[por]e co[m]ponu[n]t[ur]. Similit[er] e[st] febr[is] mag[is] fuit acuta. i[n] q[ui]b[us] ma[xim]u[m] studiu[m] e[st] i[n] p[ro]ced[en]du[m]. Medici u[er]o p[ro]p[ri]a accidentia febriu[m] co[m]mitantia no[m]i[n]are p[ro]pon[un]t uelut si n[on] e[ss]ent. Accidentia u[er]o no[m]i[n]antia q[ue] raro febre[m] sequit[ur]. au[tem] ultra q[uo]d solet mag[is] effectu[m] e[st]. Que t[ame]n morbis sunt. aut erit i[n] nat[ur]a uirtute actionis. aut ultimitas co[n]strictionis et solutionis. aut i[n] q[u]alitate cor[poris]. q[u]antu[m] e[st] gen[us] n[on] e[st] h[oc] i[n] p[ro]p[o]nendu[m]. Co[m]mu[n]is q[ui]da[m] i[n]t[er] illud h[oc] misceret. sicut erisipila[m]. obtalmia[m]. ulc[er]a. tumore[m] p[er] aurricula[s] et sillia. Sed tu[m] q[uo]d dixi sup[er]i[us]. i[d est] nocu[m]entu[m] actionis si mag[is] ex[c]itat. cogit medicu[m] p[ro]p[ri]e mo[r]bu[m] et n[on] curare. Similit[er] ultimitas co[n]strictionis et dissolutionis. Accidentia u[er]o q[ue] q[u]alitati cor[poris] co[n]tingu[n]t. significatores ostendu[n]t. q[uo]d cu[m] curandi et n[on] se[quitur]: q[uonia]m morbo p[ro]p[ter] que[m] fuit cessante cessabit. Vbi

No. q[uod] febris sinocha n[on] t[ra]nsit vii. diem.

No. q[uod] h[oc] apellat[ur] i[n] p[ro]p[ri]a sollate p[ar]oxismu[m].

O[mn]i[s] fuit h[oc] accidentia i[n] febre. ... calor e[st] fortis ... q[uo]d meli[us] e[st] ... cibu[m] i[n]firmu[m] ...

No. q[uod] h[oc] accidentia nat[ur]e actionis q[u]alitas mutata ...

et dico quod nulla accidentia sunt signa curationis eo modo quo sunt accidentia, non enim propria cum sit mutanda. Nam signa curationis commodo semper assignantur sicut cum sermo fuerit sanitas esse custodienda. Sed nos medicamen quo sanitas custodiatur est curatio morborum. Sunt alia accidentia mutantur curatione accidentalis. Unde tunc temporis accidentia sunt que cum ... Cumque medicamen mutari in sinuatione quod contrarium sit eam. Unum contrarium agetur, aliud nocebit virtuti, aliud morbo. Si autem neuter horum nocuerit, medicina perfectiva non erit mutanda nec prohibenda. Que autem nocet virtuti, aut erit vigilie aut dolor vel sompno. Quando quidem quod nocet morbo est cum augmentetur. Non tamen maxime semper. Sed si fiunt in utilitate. Que si accidunt medicinam oportet mutabimus ad eam postea redeuntes. Que si accidentia virtutem dissolvunt aut ex toto aut non ex toto, medicina morbi opposita ad eam intendamus. Virtute autem periculum dissolvi non solum accidentia mitigamus sed et virtutem confortamus. Unde si accidat in uenia quod et accidentia dissolvat et morbum curet non erit medicamen accidentium sed morbi. Verbi gratia si vena incidatur aut detur laxativum in pleuresi non medicabitur accidens sed morbus. Similiter si incidatur vulnus in quo sanies erat congregata ex qua punctio extensio et dolor existebant. Et cum sanie non erit medicina accidentium. Medicamen enim accidentis cum vulnera fiunt in intestinis et patiatur arsuram et punctiones, si fiat clistere cum succo tragos aut sepo caprino aut cerotum cum oleo ros. Hoc non sanat vulnera in intestinis maxime si putridum in eis sit, sed virtus tunc quiescat. Unde accidentia tunc temporis curantur opposito modo. Nam si consideravimus quod virtus servetur non repugnabimus accidentibus set morbum curamus et huius quidem nimium dolorem faciunt et punctiones. Quidam medicus quem cognoscimus infirmus passus est et in illa nocte nimium dolorem in dextro tempore. Virtus tamen erat fortis. Tunc in nocte eadem incidit venam non expectans ut ab alio fieret. Cito dolor quievit. Sed diu malum calorem

sustinuit quia erat non potens medicari et longo tempore extitit. Duo tamen cohibent medicum dolori repugnare. Aliud est ut egro placeat. Secundum quod videt eum timere. Et aliud secundum curationem medicine. Nam cum sanabitur in uno die est fortitudine. Si sciat quod dolorem possit sustinere. Et si dolor tantum extiterit quod virtutem non destruat. Oportet medicum mitigare dolorem et confortare virtutem quatenus possit sufficere donec morbus curabitur. Scio tamen plures medicos et infirmos presse et in iniuriam ipsorum extitisse per suam ignorantiam. Nam ut fortes apparerent tantum sustinent

dolorem quod moriuntur. Medici quoque erant si levibus medicarentur et in longo tempore sanarentur. Quod tamen stulte se ipsos enecarent. Quidam etiam agrestem vidimus in testiculorum est fortibus curavisse, et multos ex eis in medicinis in uno die sanavisse et multos curavisse. Medicine autem erant acute et pane et potione eis minuebat. De mane confricabat eos cum sale et aqua calidissima. Tunc et in fine et fortiori est ferro eos confricabat. Unde virtuosi sanabantur et debiles vero spasmo et sincopi et sudore apprehendebantur, motum sunt. Quicumque enim vult modo repugnare secundum curationem medicine, alii et audacia quidem medici studeant se esse secundum quod eger indiget. Si autem vult mitigare dolorem studeat confortare virtutem. Que est ultra hos terminos extiterit astulto efficitur quo non curat quod faciat. Tamen quia tamen intendit ut placeat infirmo non est secundum suam voluntatem sanitatem. Est sit deceptor quoniam semper obedire voluntati infirmi. In quo vidimus errore magis in quantum dum studet in sompniferis medicinis quas appellant dolorem mitigantia. In quibus scilicet mittitur papaver, opium, iusquiamus, mandragora et sigia. Nam deceptores plurimum has medicinas componunt tamen volentes audaciam non in suo loco demonstrare nimie talia operantur. Sed egro est dolore quod gravantur occidunt sicut omne ultimum curationis est. Et in hoc loco si nobis medicina facere quod velis, sompniferam non induces. Quod si eger per vigilias usque ad mortem ducatur aut per rectum ordinem quod tenuisti virtus dissolvatur sompniferam dabis. Quoniam scias infirmo fore nocitiva. Nam melius erit ut aliquo modo nocens est infirmum occidas. Quam si nocumentum non fuerit magnum potest restaurare illud in longo tempore. Tamen si scias nocumentum non posse restaurari, melius est ut illud habeat quod vitam amittat. Qua propter et sima ... curatis illorum caucio. Aliud in colico dolore et iliaca passione et aliarum ceterorumque dolore, et maxime si nimie sunt vigilie et fortis tussis. Propter subtilem materiam a capite ad pectus descendentem, prudentissimum ex illis dono. Quia scio dolorem bene posse restaurari in longo tempore. Que medicamina divisa sunt. Ea est que mollificantia habent secundum sompniferis cito succurrunt dolori. Eorum tamen nimiam tribuunt frigiditatem. Que vero paria habent et calefactiva sunt mixta est eis minus nocebunt. Quibus omnibus laudabilior est ea que unius anni est. Tamen medicina que filon vocatur laudabilis est ad hoc. Cito namque mitigat sensum, similiter et ea que dicitur spermatica et trasca tangli. Sed hec in secundo dolore sunt in tractatus. Quoniam sit sua natura vincendo. Sed hec omnia post unum sunt utilia et bona.

Prima

a. t. Ordinatum est et quod ex omnibus in dictis aut sint quadmodum ex causis sint parte custodia, dum etiam est aliis custodia generi sanatorum miscetur.

Cum augentur

Et si non ex toto

supple: omnino dolor vitam tenens

No. quod medici opia sine sompniferis ...

Vinum

Terminus

XII

philoniu u' boni usq ad .x. anos. Sz qnto nec
ustior fuerit uirtus eius 7 fectior. 7 nocumtu ei
minus erit. 7 n erit tanto necesse ne noceat i
firmo. n 7 uero donec. q nulli erit pliau.
Verum e h n fiat n ut aciti repugnet max
ime caueas ei. c ea doleris sit finis. q nocu
mtu cor maximu erit 7 difficile restaurabi

C. 2m. i quo docet curare sincopim que fit propter dissolutionem uirtutis 7 caliditatem

le. Floia uo si ea q uirtus n dissoluitur fu
erit q̄ntitate. n dico q sit acto 7 acuti. Sz m
modo. auferetur stit balneu fumatia calefa
cto. 7 potato uini. Na v. d. h oia calor dol
oi unare. e dixer i affors. doloes calor sol
uit potato uini. balneu. calefacto. 7 floia.
atq fumatia. curatur e morbu calor. 7 eo do
lor. apuncta. Cauit ti abz donec habitibz mor
bu d siccitate. sto debili grate. morbus sanabi.
que sequitur sincopis. 7 ne ueniat sincopis ph
ibebit. Sincopis u q fit p fluxum nim cu
pulosis q ueniat dissolutis. au sincopis que
fit p sto n e nec abu donai. lz ei me.
fit. q n solu e abis restaurimi. Sz 7 pa
tu uini eis dari. ut molestia mitiget.
uolum e sanitate eg lz 7 anito 7 n repleto
cis 9at. Sz uos cotidie potestis uide multos
mori i manu stultor medicor. hac tn rem
spona. 7 dicu qlit isti fatuit ut moriat.
Quilis gigit febs cor. repleto huoibz cu
fecte. 7 cre sto. 7 passo 7 dfecto p epulaz
7 alia silia. dico huius egs uintres i flan. 7
totu cor. mag solito tumefieri. i qbzcu 7 co
lor i albedie mutati 7 alius i nigdme. in
aliqbus i plubeu. pulsus cor fit puus. ad q
pariter caloris cor. duisus q 7 dfcus. alu ei
frequet pulsat i una gtinuatate. Quibz si
uena i cadat n euadut sin mag molestia
7 si eis 9at. No e possuit sbstine fumatia.
1 floiaz. q e sincopis sin hus eis sbito
effitiat. qnto mag si h foveris augmtabit
sincopis cura cor molestissima 7 difficilis erit.
Na si frictura q eis e necia n sbstinebit.
qua alia i uenia curatione. pt fricatoes yg
ro. fricabis g pmis acori 7 curre asupi
oi uisq ad iferius. e mappa n molli. q
nec ut aliqt cuti exasperet. qten ege
calefiat 7 calor ei sbsatet. d m fricab
is acuitis i capiens asupioi dscedes ife
riu. Cumq pedes 7 man pfte calefiut. du
dubiu hns ne ex nimia fricatie i lab
ore i cadat eger. fac epithima e oleo mo
llitiuo. caue stiptici olm. sic denio. Si

at yems fuerit boni e eligi dissolutiua olia sic
sesion 1 cameleo q laudat egiptii. Si at
h n i uenis. ace olm cui n e stiptici
tas. capis illud e aneto i uase sup aliud
uas. fricabis q man 7 pedes. atq cubitos.
nimiu ad dorsu ascendes. 7 h p totu die fu
nes. i domo lucida n dormiat spatiu hnte
calore. istos e adiuuat mellicte i q coqt
e ysopu. acibis abstineat. solu mellicte ac
cipientes. 7 otinue fricet donec dormire cepint.
Fricatio e n solu cor fortat sz 7 ia sopnu
puocat. no tn multu dormiat. Nimius e sop
n maz dissolui ipedit. Sz nlli modo sopnu
7 uigilie iuuat pt istud. Qm sopnu digit.
uigilie uo dissoluut. alu g nec erit istud
7 alu illud. Qz si pulsus sit puissim 7 de
fecti atq duisus i nuit morbu e molestiss
imu 7 suspitosu. Qz g h fieri qpadmodu
dixi. Si uo pulsus aliqte uirtutis 7 magtu
dis fuerit. n agustiosus 1 duisus exis. iq
re maz q e i uetre 7 secur fac esse. Na
e mellicte alu tota fortabit ma. q solet co
adunai i pmis uenis epis. 7 i eis q ab
epte ad itestina dscendut. Vn si multa q
titas ex uetre dpart. coqt mellicte. Na si
mel coqt mini erit solubile. mag tn nutb
le. mel n crudu maioris e solutois 7 mio
ris nutrimti. Qz si desiderita multa fiunt n
erut ostrigeda. sz uice mellicti det ptisan
7 amarusiz. 7 spe i qre pulsuz. q sbito mu
tat i eis i dfectioz. 7 duisitate 7 puitate q
bz aspentibz panis i uino mixto i fusus do
net. si tn aqa i uetre 1 epe n sit. q si h
mbra aqa huint. 7 cor plenu huoibz. nu
lla spem has i i firmo. si pulsu ad ea q
dixi mutet. Melu g e si nuties motem
qp i cor me. i tendas. i eis e spes erit ha
bita qbz aqa i hus q dixi locis n fuit.
Vn si ab initio eos medicaueris mag oibus
pudore habebis si i sincopi icadant. h e n
otigit n p stultitia medici. Tu uo q sap
ies es i arte me. mag ueredia habebis
si sincopis eis fiat. Qz g stude ut n eueni
at. seruabis g ea qbz ipi ne ueniat repu
gues. Na supi dixi q p hos medicos apta
fuit cataplasmatibz 7 fomtis i uetre pone
dis uetres. Vn op caueas ea n pleitudo
pus fortet. n tn oio i simp. sz qda parsau
ferat 7 qda ad sbstetaci uirtute dimittat.
Quo fto cataplasmab 7 fomtab. n tn multu

Sermo. dolum q sit d'curatione asinino 1 siluestri q ...

No. q fricatio fortat cor 7 puocat sopnu.

No. q sopnu maz digerit. Idem Gal. ... cu nausea saneta tis.

n itelligitur q effere debeat fieri ... a mellicto ...

No. q mellicte euacuat a uenis meseraicis 7 a uenis q uadut usq ad epar.

No. q mel coctu mag nutrit q crudu 7 min soluit. Crudu uo magis soluit 7 minus nutrit.

No. q i fluxu uentris fortat cor ... sucus ordei.

Cap. 3. i quo docet [illegible] sincopim [illegible] ueneris

ex mollitiuis. fomentatio aut fiat cum absinthio si febris non sit magna. Unde si in principio diatro istud faties nichil nocumenti per hoc uideas orturum. faties illud usque ad septimum diem. dabis ei non mellicratum in qua ysopus est cocta. hic autem est subti-
negat abstinentiam largo tempore. quia coram ex nutrimento ex illis crudis humoribus. qui in eo coadunati
sunt. te uidelicet est digerere. Unde si illi crudi hu-
mores cum putrida materia commixti digeri minime
possint non euadunt. Qui autem ex eis euadere
potest. non culpa eius sit uel aliorum. usque ad .4. diem.
mellicratum accipiat. Quia si magna sit eis
solo. aut fastidium habeant ex mellicrato sum-
at ptisanam. Item si ptisanam fastidiuerit ac-
cipiat cinamusium. acetum tamen in eo sit mixtum.
Quod si materia illa multum fuerit crassa. tunc mellicra-
tum dabis oxigratum. sed ne illud fastidio habeant
modo mellicratum et oxigratum. modo ptisanam uel cinamu-
sium accipiat. Item si materia sit frigida et pulsus
paruus rarus et tardus. color sicut superius dixi
mutabitur. Sed forsitan aliquis putabit ista non
posse fieri in febricitantibus duobus modis eam
onstrabo. Uno quia pulsus in initio febris tardior
nichil debet esse. alio quia tardior est omnibus qui
fuit in febre. Unde si estas fuerit et eger fuerit assue-
tus aqua frigida sumat oxigratum. tamen cum aqua frigida.
Si uero yemps cum calida. Caue tamen ne ueniam ap-
positam faciat sit. Balneum uero gratum est eis. sed
uo et aer calidissimus et frigidissimus. non est mittendum
in balneum. Quia si calor augmentatur liquefacit hu-
mores coadunatos et per corpus fluentes non sunt securi
qui ueniat ad pulmonem uel ad cor. aut cerebro sa-
liat. Melius est ergo in estate esse aut in uernis et dige-
rerentur. in frigido uero aere uel yeme crudi mane-
rent in duritie. Unde si opillatio in estate fuerit per
eos augmentabitur. Si autem non fuerit ab eis gene-
rabitur. cum non possint per sua duritia pene-
trare. Hoc sunt facienda si inueniam eos ab initio
ceperis. Quod si non ueneris ad eos nisi postquam ce-
ciderint in sincopim. inquire utrum loca predicta non
habeant aperta. et dabis eis panem panis infu-
sum in uino ponticum. et mane frigidis cosi si
estas fuerit. et regio calida dabis cum aqua frigida.
Si uero estas non sit cum aqua calida donetur. Util
est et calida eis uidelicet quibus frigidioris cu-
erit. quoniam adiuuat crudos humores digeri.

Capitulum .c. in quo docet curare sincopim [illegible]

Caccentibus autem in
sincopim per colera rubeam
om stomacho nocere. Unde oportet cum
aqua frigida. scilicet in omni sincopi dandum est uinum calidum
non et ponticibilis. quod cito penetret et in stomacho non
remaneat. Citrinum ergo uel aureum eligantur clarissi-
mum et subtile uetus. probabis dum miscebis aliu-
uerum sentias calorem in corpore tuum penetrare. sed
tamen sit amarum. maxime si stomachus collericus erit. Quoniam
uinum amarum saporis non generat bonum sanguinem.
nec bene nutrit. et cum bonum non sit saporis stomacho
quod nocebit. laudabilius ergo ad istud ponticum.
sed tamen inuetustum quia ponticitas minuitur. et calor in
eo seruit multum ualebit uinum quod bonum habet sa-
porem. alio quod digestionem adiuuat. corpus calefaciat.
et stomachum confortat. laudabilius tamen siriacum. sigmisium.
cucurbitinum. maritimum. haec uina sunt in ytalia. et
omnia ponticam. non tamen equaliter. quod surrentinum parum pon-
ticum. et acetis calidum et saporosius censis. in solo
tarentino parum huius ponticitatis sicut semos. si-
pinos uero stipticum est. Marthinum uero ponticum
est acetis. haec uina iuuant stomachum in quibus coram coad-
unatur. Denique ergo in sincopi quae fit per acu-
tam febrim. cum per coleram confluentem ad eum. Cum
autem patitur sincopis per crudos humores uinum
sumat falernum quod est melius aetis melle est. bonum
est sanguinem generat et cito penetrat et digestionem adi-
uuat. Certum tamen uina magis phaleno confor-
tant stomachum. Quia licet phalernum aliquantum sint et dul-
cis quae bona est istis. Italia uero et estiuus sol.
si non possit hoc inueniri. laudabilius erit. cipusio.
et cleusino. ordosio uero qui in capri inuenitur. em-
ithimino et sunt eligenda non aqua marina cum
eis esset mixta. quia multum nocet. haec uina ac-
uta et aurea in colore atque odorifera et mediu
sunt liquidis. quia subtilem liquidissima sunt adamum.
et meimo. elieno. golco. linino. emeno quod
neapoli inuenitur. Cum autem sincopis ex humorum
multitudine caueas uina grossa quia nocent. si
licet subtilia aquosa. sunt et debilia. Mediana ergo
eligantur quorum color est aureus et calor eorum quod
non inuenitur in omni albo uino. Quod sic testificatur.
uinum namque ponticum parum album ex eius ipsius
uetustate palmeum efficitur. calius autem cuicumque
Ruffum clarum sicut ferre qui inuenitur in ytal-
lia. quod autem est penetrabile cuicumque uenenum subito
est oportet caueas uinum ponticum nouum et crassum.
et aquosum in colore. Sed aureum digestionem adiu-
uat. quia calidum est. complexionem temperat. corpus nu-
trit. quod non in uenenum in aquoso. Aureum tamen do-
lorem in capite facit. album non nocet capiti.
et in diuturnum. post istud aureum subtile

Et haec habes quod ptisana cedere potest dari habentibus fluxum uentris.

Nota quod pulsus in initio febris est tardior nichil. alio quod tardior est. hoc sic intelligendum quod pulsus in hac febre sincopali quae est materia frigida est tardior omnibus pulsibus quos fuit talis febris.

Nota hic quod uinum in febre nunquam deberet dari puro. haec mixtum cum aqua calida aut cum frigida.

Ca. q̄ docet ai ... sincopi p opi ... ad mbr ... spm.

lauat̄ i eis q̄ sincopi patiūt. Crossiī ē aut
eū n̄ ēēt boniū. suffic̄ q̄ tm̄ ē d̄ uno. Re
ūtam̄ ad p̄ma disputatōe. dico ḡ mēicor me
ditatores dixisse q̄ sincop̄ sit casus ūtutis sb
ito facte. Cez tn̄ qm̄ ūtutis sta co͞r regētis hu
man̄ n̄ sit n̄ sp̄s z fūdamenta mbr̄ necē ē h̄
custodiri si s̄r. restauret̄ ē sint corrupta. Quo
aūt̄ ī sanitate custodiat̄ dixi ē ī li. d̄ regimēto
sanitatis. Eor uō restauratō ī h̄ li. ē d̄ feb̄z
extare ī sinuani. illud tn̄ i tm̄ ī h̄ lao mini
bo. sez ut custodias sta spūs. z fūdamētor m̄
br̄ ī tp̄e morbi sm̄ ea q̄ hnt q̄litate z q̄nti
tate. Q si potes ea ita custodire q̄ nz muter̄
nz minuat̄ boñ ēēt. At q̄ n̄ p̄t fieri sic
ostendi ī regimēto sanitatis op̄ restaurari diss
oluta mā accedo. Et restauret̄ id q̄ ē muta
tū ē q̄sūpc̄. z h̄ p̄ ātrariu. Cuiq̄ minutō z mu
tatō eor n̄ fiat n̄ paulati. restauratō eor
simlr̄ effitiat̄ sic ostēdi ī regimēto sanitatis.
Q si sbito fiat z mlta exitūt morbū fa
tiēt aut ī gn̄iū sanitatis ēēt necati. Et sicut
illis restauratō n̄ n̄ paulati ē facieda. sic z
istis sbito z mltū ēēt exiteda. Vn nec oste
dim̄ fūdamētu spūs ēē cerb̄. q̄ spūs augmētat.
z nutrit̄ cōtinuo z ex eo q̄ uēit ad illud ad rete
q̄ ē uelatū sb cerb̄. fūdamētū aūt uitalis spūs ī
cēti arbitra ēē cor z artias. z nutrit̄ anelitu et
sāgne. Iet si spūs uilis ē ī cor nec ē sit ī
q̄c. z ueis. d̄ q̄b̄z fūdamētis plire disputaui.
ī li. d̄ q̄cordia y. z platōis titulato. fūdamēta
uō mbr̄ necē ē custodiri q̄dā q̄ p̄ h̄ ēē
mōtale n̄ custodit̄ n̄ ī abis. Iet q̄plō clor
q̄b̄z q̄struit̄ necē ē custodiri. Que q̄lit ai
stodiat̄ mltotiēs ostēdi. Virtutis uō defec
tio ī q̄ nos ī tēdim̄ fit p̄ opillatōez z disso
lutōez fūdamētor mbr̄. z h̄ p̄ diutinos morb
os. z aliq̄ p̄ acutos. z p̄ febrē q̄sumatē
cor. Iet p̄ mutatōez q̄nis fūdamētor illor
mbr̄. cū ultio calefiat̄. aū ī frigidat̄. desicat̄
ē z humitet̄ siuē simplices siuē q̄posite. Sp̄s
aūt mutat̄ l' p̄ corruptos z pessimos humores.
aut p̄ corruptōez aeis. l' mortifera me. l'
uenena reptiliū. d̄ q̄ semotz ēēt tractaz
dū. Sp̄a spūs siuē sit corrupta siuē sit
corrupta p̄ aliq̄ accitia aie. aut p̄ nimi
u dolorē. l' p̄ exitiū. l' p̄ uigilias. Iet ate
nuat̄ z sbtiliat̄ q̄ p̄ poi corpus cū custodie
tis dilat̄. z p̄ omib̄z si anelit̄ retinentur.
aut diuis abis nutrit̄ q̄bz. Quo exeūte

nec̄ ē restaurari. Accitia aūt ue sr̄ magna
timor z sbitaneū. z magne q̄litie sbito
exeūtes ex q̄b̄z mlti sr̄ mortui. Silit̄ ira an
gustia. tristitia. uigilie ūtutē dissoluūt. q̄uis
p̄ h̄ n̄ n̄ sola mouet̄ aia. ī q̄ntitatē aia
mouet cor. ī q̄ si ultiatō fiat sta spūs de
ficiet. Quid dicā d̄ dolore ē eo augmētato
spm̄ d̄ficē uidam̄. Quib̄z oīb̄z ḡ ī sincop
ī ī adūt z alii moriūt. z h̄ q̄ spūs alii fi
nit. z aliū q̄ nā sua mutat̄ z corrūpit. z
nō nūq̄ qm̄ dissoluit̄ z mutat̄. Que oīa
dixi sr̄ ī lib̄ q̄ titulaui d̄ ītētē. y. z pla
tōis. Vn n̄ ē necē aim uniq̄z dicam. s̄z
sbz cū custodiri ī ī firmitatib̄z op̄. Sil̄r
si sta huius spūs aliū atenuet. erit dupl
ex ex eo. Vna q̄ corrūpit̄. alia q̄ dissol
uit̄. Sit cū totū cor mutat̄ ī ultiaz mutat
tē sta spūs uelocit̄ dissoluit̄ eo q̄ ē sb
tilissima. Cuiq̄z si uelis eū custodire cor
mime ūtificabis q̄ fatiēdū ē q̄abis z
potib̄z ī q̄ntitate z q̄litate put op̄ exū
tib̄z. Iet stude ne aer anelitu attractus
sit corrupt̄. Qui si ita extitit. reparabis
q̄admodū potuis q̄tenu n̄ sit q̄mixtū. Iet
ī fūdamētis mbr̄ q̄ dnt̄ silia. qm̄ ūtus
istor ē q̄ra. Sincopis aūt n̄ uenit si ta
prīcipalia mb̄ custodiat̄. z ea q̄ sbo sūt
ab illis colligātia ē eis uītia sic os sto. q̄
ī h̄ mb̄ q̄m ē sensibilissimu pessima fiūt ac
citia. Quā aūt cura si ūtutē agrauat eo
q̄ ē mlta z uiā cōrs opillat ē sua q̄litie
fiet cū sincopis mltis. vno q̄ cor n̄ nu
trit̄ z calor ūlis sbfocat̄. z q̄ntitū q̄nis co
rrūpit. Nā cū nū digestū eo q̄ mlta ad
grauat ūtutē. Et qm̄ uias q̄b̄z dissolueda
dissoluūt̄ opillat calor uilis extīguit̄. Si aūt nū
opillauit. n̄ ūtutē adgrauauit sincopi
n̄ generabit. s̄z q̄ntitā ī spū q̄ntitate. Vn̄ ē
ī istis d̄finet n̄ abū q̄tinue z paulati su
sapiat. p̄rmū n̄ ē mltus z semel datus.
nec ī frigidus l' q̄llus. l' sbtiliatiuū z ca
lidus. Silit̄ medicina sit uelut ī febricitātib̄z.
Iet uinū aq̄sū uiuat eis ī initio. tn̄ si
febris n̄ sit fortis. s̄z raro q̄tigat ī h̄ mo
do uinū post eis maxime si senex fuit.
Senioib̄z ē ī h̄ modo uinū p̄ abū ēē dā
dū op̄. maxime si ī paroxismatō febris sit tē
pata febris sp̄ cotidiana ēēt. z maxime in
uespa l' nocte ī tpiet z nō mane. Sufficit

Ca. 6[m]. ī q̄ docet curare
sincopi q̄ accidit p̄ nimiam
mltā z simm̄.

Vnaq̄ spūs mutat̄ z corrūpit̄ p̄ assūptōez durior abor. ut d̄r. 6.
Et cā h̄ ē q̄ qm̄ comedit̄ cibi duri paru d̄ eor nutrimēto
transit ī spm̄. qm̄ tale nutrimētu n̄ ē aptale spūi. vn̄
sp̄s minuit̄ z nō corrūpit̄.

q̃ causa ē ī d̃ hac feb. **Ca. 11. ī q̃ docet cauere sincopim ī mõbo cõmunicat subtili z acuta.**

[I]napiendū ē ab ea passiōe sincopi. ī mõbo cõm
q̃ cõmunia ē huic mõbo. In q̃ q̃m n̄ bñ sunt
diuit ās sincopis ē cõm. hos q̃dē di
co q̃bz sūt hūcēs tenuissimi. z cito disso
lubiles. hos g̃ cõmunis mõ q̃ supi diximus.
cauebis. at illos z paulati z cõtinuo frānū cõat.
eo q̃ subita cõtractū n̄ sustineat. istos uõ cõ
tinuo cibū necc̃ sit. Quod si ab initio ūtu
te custodita ē uīdim̃ z n̄ cõtinuo cibū ut m̃
tendi ē bñ possit regi. Fit sincopis ex hu
mor multitudīe ē cep. z fiōs tumefiūt mõ
talis ēit mõbus. Cū si ī ceste āpl fiūt mo
bz istor ī cuabilis ēit. Nā si ūtus ē dēstā n̄
possit cõtinuo cibū. Vñ n̄ posse liberū. n̄ ē cau
sat nutri n̄ cõ febs ō clinauit. Et hac ī pa
ssiōe facies ī fiūnt ilū ēit coloris q̃ mortez
ostendit. Nares ē fiūt acute. oculi cõcaui. tē
pora plana. z silia q̃ dr̄ ī pnostic. Et si
sēsio l' uigilie. aū āgustie p̃cesint. z cõtinu
ūto n̄ festinauint mox fatiei el apebit.
Vñ si p̃ ista fiūt min̄ piculi d̄mōstrabit.
Si āt istud illis n̄ p̃cedentibz apeat scies
sig̃ ēē p̃ditōis maxiē si ab initio mõbi sit.
Quom̃ n̄ tm̃ hūt ūtutis q̃ sufficiat. donec
mõbz digerat. q̃z cito dissoluitē. Cor āt nō
solū dissoluitē. ē spūs z sāgis atenuatē. s̃z ī
ē fortis mot̃ ēit expulsiue q̃ fit p̃ defecti
ōez cõtētiue. Nutrimtū g̃ ēit necc̃i qīez mõ
dissoluto cõiungat. Vñ necc̃ ē cor ī spissari.
Nā sic illis inrefaccõ q̃r. sic z istis ī spissā
to necc̃ ē. q̃z cõmunia sūt. Stude g̃ ut lac ī q̃
sūt sit suis stiptic. Et cor cõpathiabis. cū
stiptico olo. Cibi n̄ cito sit dissolutiuū. n̄
tm̃ mellicrate l' ptisanū. s̃z pane. z uis cādam
si. Fructe q̃z stiptica q̃ difficale cõuūtite. alii
fructē. z aliū cõ pane. rabiō ī uitellū oui.
Albugo eī duite digite. Et tabis testiai
lē gallor ē lacte nutrior. cerebellū p̃cani
pfcē assūz. Nā si n̄ bñ assatē nocebit. hu
necc̃ ē cauē nimiū āqsum̃ tm̃ z h̃ p̃ cibū. q̃
si ordo quē disposuisti fiūt q̃ es abitul.
cibis ei p̃ q̃rta diē cānosa cibaria maxie
si mā febis sit digta. Nā cū h̃ passio eue
niet illi iuueni q̃ uobis nārraui ī. x. ptic.
cotidie dedi ei cibū an̄ accessiōez febs. po
stea uõ q̃rta die n̄ cibāis eū uidi accessi
ōez ē sincopi uenire. Et si hūs ōibz q̃ di
xi exhibitis sincopi fieri uidebis stude
ī accētibz. Et si sincop n̄ eueniat stude ut

sincopis n̄ eueniat. z mõbz paulati dissol
uat. Nā si p̃ acuitā timueris mõbū cito
dissoluēdū. q̃z subita cõtractū n̄ sufficiūt. q̃
bz g̃ cor cito dissoluitē an̄ accessiōez cibū
ēit dādus. sufficiat q̃ d̃ hūs diximus. **Cap̃ 12. ī quo d̃uat d̃ causis sincopis. maxie d̃ dolore.**

[I]napiam̃ a sincopis cā. q̃m d̄ics ēē q̃. modis. magnus uidelz dolore. uigilias. ultimaz
solutiōez. z mētis alienatiōez. q̃bz si uelis ad
es corruptiōez cõmunis ī nobilibz mbēs. d̃ q̃ p̃n
cipaliter. Si q̃ mutatio aut ēit p̃ simplicē q̃lita
tē aut p̃ pessimā z corruptā mãz ī eis clau
sam. Inapiam̃ ab illis ē. p̃us tn̄ ā dol
ore. Si ā cām doloris auferre ualem̃ n̄
ēit repugnatō actius s̃z curatō mõbi. Et si
ab aliq̃ mõbū curare phibeam̃ mitige
m̃ fortitudīnē doloris. Et q̃m cām ei auf
ferre n̄ possum̃ nec ī dolorē mitigare m̃
si cām ei agnoscam̃. necc̃ ē cām z q̃ significati
ōēs ī q̃ri. qm̃ ē cā sensu sit occulta necc̃ ēit
ī uestigāda ab eo q̃ bñ ī uestigabilis ē. q̃
s̃z ī alio loco plenē dixissez. s̃z tn̄ illud re
peto. g̃ n̄ oīa mbē corporis sūt sensibilia. z ī h̃
oīs secta medicor cõcordat. palā ē ī sensibilia
n̄ pati dolorē. Et uidem̃ g̃ utrū dolor m̃ sit
z mõ n̄ sit z n̄ existat nisi donec eī causa
existat. palā ē istud cor diu absq̃ dolore
manē. q̃ uiso certificam̃ p̃ illā cām dolorē
existē. Vñ ī textu nrā ēit ponēda ī eo q̃
ēēt cõcordat. Nā ro ostendit dolore ēē cū
ex separatiōe uictē. aū ex q̃rta mutatiōe. Om̃a
p̃ dicētes cor ēē cõpositū ex ellis ī sensib
ilibz ī diuisibilibz z n̄ cõuenīs. n̄ posse ī ue
nire cām doloris. Quom̃ nullm̃ cor si ab alio
patit̃ simpliciter sentiet dolorē. Cor uõ hōm
cõtīnua n̄ patitur ad ī uicē n̄ simpliciter. Et
si passio n̄ cõuenī fieret. s̃z ī talī cõpast m̃
p̃t ab alio dolorē minime generet. s̃z soli
tā dicunt lapidē dolorē sentire ē frangite. de
q̃bz q̃m multa locut̃ sum. z ī q̃ ptic q̃ d̃ in
textē philistē titulaui. z ī alius libs. s̃z uõ
ī textes eor ī q̃bz cēēs cēēs sūt fabricato.
Dico g̃ cām doloris. aū ēē ī cõsiōez. aū ēē
mutatiōez. s̃z dolor ex ea q̃ paulati efficitur
minime generē. aū necc̃ sit mutatiōez subi
tā fieri z ī pericolosā. Cor ē n̄ ī firmat ex so
lo mutato ānli q̃litate ad ex nāz. s̃z si ex
nāz exiens subito ad ūlem uitatē q̃litatē. v.
g̃. si ās p̃ nimiū frigorē ābulauit. dei
de ad igne calefatiēdū exiuit. z ī extremis

in gulam et in passibilem sentiet dolorem. Quoniam nimius calor et frigor cum qualitati sue intense prestant. Sed quia alias late de hiis disputavimus, hec eadem repetere non est necesse in hoc libro de sanitatis in tertio sit dictum.

Sed quoniam dixi causam doloris extensus existere, aut esse nimium calorem vel nimiam frigiditatem vel vincente separationem, fracturam quoque et continuitatis et assiduam et extensionem, dicendum est qualiter quis doleat nullo istorum existente. Que sit ergo causa investigandum est, ex quo videlicet corpus calefiat vel infrigidetur et sentiet et ex eis dolorem patiatur. Sed investigavi oportet aut non sit separatio vincente. Dico ergo separatione vincente aut esse continuitatis aut fracturam aut corrosionem. Contusio tamen fit per extensionem, fractura vero fit ex aliquo gravi, corrosio vero ex aliquo acutissimo. Vel si fiat ex nullo predictorum extensio non fit nisi ex multa superfluitate, sicut cum in quo clauditur extenditur. Fractura vero fit si corpus qualibet magis vel fortiter super id quod frangitur acciderit. Corrosio ex materia pungitiva. Unde si dolor fiat causa eius investiganda est si materia gravius sit et multa, aut ventus non inveniens aditum quo exeat, aut aqua grave, aut humores pungitivi, aut mala complexio siccans. Sed investiganda est causa si sit ad calidissimum aut frigidissimum. Et aut est spiritus aut liquida materia aut congelata. Nam unumquodque istorum tangens ad membra quoniam dolorem fiat. Hoc qualiter contingat in alio loco ostensum est. Cum in quoque non possumus significationes que patent hic ostendit, investigemus eam per usum quo assumimus ex infirmis. Sed in tertia audiendi mirabilia comperimus medicine valeat non solum in audiendis morbis sed et in eis cognoscendis. Quoniam per duos vel tres infirmos in testimonium adducam, quos vidimus curavi. Unus est sicut vidisti quadragenarius existens arbitratus se aliquam colicam habere dolorem, aut calefaciendo vel fomentatis vel cataplasma, cum stria autem quibus medicina in colica utitur minime sublevabatur. Nam contingeret cum pigmentalis pertransitus est, et cum castoreo contigerat magis extitit peioratur. Cumque mel acetum et opiperte mixtum acciperet dolor crescit. Et apozima fenugreci sumens cum melle maiorem habuit dolorem. Unde arbitratus sum quod humores pungitivi in intestinis essent in viscositate viscositate videlicet album et mediam ... corrumpentes. Dans ergo album ei corpus difficile. Vidi dolorem esse mitigatum. Quoniam cognovi illam malam materiam oportere fecerat. Sed quoniam in ea mundificanda nichil esset utile nisi yerapigra, nolui sibi

ipso eam dare eo quod esset deffectus ex dolore et abstinentia quibus per duos menses. Quoniam per paululum tantum eum secundum quod temporalitate temperata et sanatus factus est in 14 die. Hanc autem passionem nunquam iste universis habuerat. Sed aliquis etiam huic etati colicam multociens habens mundificavit se cum scamonea et bene sepe intravit balneum circa vesperam. De mane ptisanam sumpsit et postea pisces comedens eam in nocte. Sed sero manducavit ius gallinarum. De mane cadarusum acetum cum aqua et vino stiptico conditum arbitratus se quiete per hoc habuisse. In tertia die similiter dictam accipiens pungitivam habuit solutionem eo quod accepit maiorem quantitatem. In quinta die sensit nimium dolorem in stomacho. Tunc arbitratus se frigiditate habuisse in balneo esse fecit ex pigmentis oleo et dolor nimius ortus est. De mane multum aspiravit. Unde cognovimus quod ex toto corpore ad intestina descenderet, quod fiebat cum in temperantia. Et sciui quod intestinis scamoneam nocuerit. Nam causa debilia existentia quoque quod ad ea venit susceperint. Quare qualiter amen curatus extitit nobis ... non est. Nam precepi ut aurum collicorum minime sumeret. Dedi quoque ei cadarusum calidum cum aqua et acetum miscens cum eo mala granata. Quod factum dormivit in illa nocte sine dolore. Unde arbitratus hanc medicinam consuevit quod ultra faceret. Et apozima ei dedi sumac mixtum tamen cum aqua. Timui namque ne in superficie intestinorum quod esset vulnus et constringendo ab eo. Sed hic humoribus fluctibus ad intestina repugnat. Et precepi ut sumeret panem similaceum cum vino pontico nec non et aliquantulum de fructibus stipticis malis videlicet piris aut cotanis quoque seu malis granatis. Quod fecit in tertia die. De mane sumpsit tyriacam et in quinta die sanitati restitutus est. Deinde ad solitam dietam reversus nichil habuit nocumenti. Alius vero habuit colicam sicut et iste, et hic in estate tamen. Unde cum omnibus hiis que dixi precepi quatenus aquam frigidam biberet et sanatus fuit.

Harum non in causa significationes passionem evitare contingit sicut in plenitudine et vulneribus intestinorum. Cum ista significationes diffinitas et certas habent. Hec autem non cognoscitur nisi in nimio arbitrio et in investigatione et curationis assuefactione et diversorum infirmorum visitatione. Hucusque tractatum est ad causam doloris. Dico ergo quod ex causa extensionis morbus eligetur, sic contingit ex tumido et apostemato membrorum oportet cito venam incidi si eger fuit fortis. Si autem sit for

separationis · convexi frigu. · per extensionem · grave · ex mollitiei siccitate vel corrosio · vel humores multi. · ad rigorem(?) · velut · sup(er) sac(r)um · pungitivi curavi · intellige · nova · dic · tus · apozima · ea

Sextus ubi relinquit quod colicus et cadarusus sit idem, quod ubi ponit ista translatio cadarusum alia translatio ponit condrinus

Capitulum 9 in quo docet causas doloris et eius curam in quibusdam membris scilicet ex materia grossa calida et [illegible] ventositate.

inundolosus autem debilis attrahere sanguinem ad opposita membra. Unde si ad hunc dolor permanserit, palam est causam doloris essentialem esse materiam et membrum in quo dolor est in uiscerum intus uiscerat. Eius igitur medicina fiat cum dissolutiuis. Si autem dolor sit propter inflatiuam uentositatem, sumat cibos post calefactiua et fomentationes subtiliatiuas et dissolutiuas. Et si sit propter aquam facies secundum quantitatem in membris seu fracturis aurem aquam. Si autem fuerit propter humores pungitiuos et corrosiuos, subtiliatiua erit ei congrua. Et necesse sit materiam pergari. Si autem non istud facere ualeant, da medicinam soporiferam. Ea est causa omnis doloris uilior dolorum; nec huic minus quam aliis doloribus nocebit, quia materia hec est subtilissima et acutissima et hec medicina in qua mittitur opium et iusquiamus refrigerat materiam et constringit. Itaque non solum iuuat quia mitigat dolorem, sed etiam iuuat eo quod constringat et refrigerat materiam. Et si dolor sit propter crassos et uiscosos humores, soporifera nocebunt. Timuis igitur ea caueas. Hii enim humores si soli fuerint, minus faciunt magis dolorem; sed si accidentaliter cum eis inflatiua uentositas misceatur, non potens egredi locum in quo est clausa, nimium faciet dolorem. Causa tamen doloris duobus modis est: aut ex oppilatione, aut ex calefactione. Nam oppillatio prohibet uentositatem egredi. Et crassi humores uiscosi si calefiunt generant inflationem et uentositatem. Que passio plurimum contingit assuescentibus crassos et frigidos et uiscosos cibos. Est uentositas inclusa inter pellicas intestinorum. In intestinis duo sunt periculi. Nam materia crassa et uiscosa inter pellicas eorum existens mutatur in fumosam uentositatem que crassa est et frigida et tarda in motu. Cum uentositas ista inter pelliculas nascitur eas extendens, et materia que generatur fortius intestina refrigerant. Accidit autem in firmis dolor nimius. Unde si soporifera sumpserit mox dolor quiescat, peior tamen maior quam fuerat efficietur, et hoc multis ex causis. Una quia in pelliculis intestinorum magis inspissatur propter frigiditatem medicine. Induratur et ideo quod necesse est dissolui. Et materia que illic est crassior et durior et tardior in motu efficietur. Itaque in firmum diu medicari operet a medico uidelicet bono studioso et electo. Nam si medicanti fuerit non sic operetur, non erit securus quin materia mutetur faciatque dolorem maiorem eo quod fuerat. Unde caueat medicus iterum soporiferam donet, et materia magis indurata multo maiorem peiorem faciet dolorem. Et in medicamine eadem est uolues materiam magis ac magis indurat.

Et dolor maximus augmentetur. Oportet igitur uolentem curare materiam frigidam inter intestinorum pelliculas existentem, caueat que nimis sit calefactiua. Sin sit cataplasmata siue fomentationes, cum non dissoluat materiam, sed eliquet in uentositatem eam permutet. Tu uero facies ei quibus incidant et digerant talibus ergo subtiliata non multum caloris habentia. Non ne uulgi dant minus caloris habere; cum non cataplasmauit uel epithimauit seu fomentauit. Sed quibus fortis animus et parum cibi substinentes securi huius alius sanabuntur. Quendam enim rusticum uidi qui cum a dolore uexaretur mox agens se ipsum cum anatito pane cum aleis manducabat et solutum laborem exercebat non bibens per totum diem. Innocte uero forte uinum potabat et per totam noctem dormiebat. Mane uero surgens nichil doloris sentiebat. Nam aleum est ex illis cibis que uentositatem dissoluit, magis tamen consis dissolutiuum et siti non infecit sic faciunt cepe. Quidam enim erant credentes aleum magis quam cepe sitim generare. Et aleum nequaquam sitim faciat. Cepe sitim generet et uentositatem dissoluat. Una propter hoc uocatur illud tyriaca rusticorum. Et si fuerint regiones in calentes aleum manducare prohibeant in magna passione in calidum. Itaque quibus dolor est in intestino sine febre aleum dare ualebit. Et tyriaca mixtum ualet in hac passione. Quod si dolor intestinorum fuerit sine febre facies calefactionem cum milio. Si opus erit ferre potest. Si dolor propter hoc non mitigetur cum spiritu uentositatis dissolutiua cum oleo et sepo anatis et galline cum eis mixto fac clistere. Sepum tamen sit sine sale et recens. Et aqua sepi maxime anatis dari potest. Quod si dolor adhuc non quieuerit alia uice clisteribus misceas parum castorei et opii in modum fabe et oli cotilum que in qua lana infusa ponatur. Est enim iste dolor acuior et amarum; erit mitigandus si fuerit ex huius humoribus uel fumosa uentositate. Nam calefactio erit facienda cum milio quam maxime coctus granis est siccus et fumus quod facit pungitiuus non est. Mitte quoque in aurem medicinam que fit ex castoreo et opio liquefactis in uino dulci. Cataplasma siue uel is facies ex papauere. Coque in aqua dein misces farina fenugreci, ordei, seminis lini, cataplasabis. Et scias quod medicina que fit ex castoreo clisteris ualet et doloribus si in aurem inuitiati pro omnes sciunt quod medicina que fit ex opio mitigat dolorem acriorem. Itaque si opportuit facienda est. Considera tamen quod membrum in quo fit semper manebit consuetum propter frigiditatem medicine. Nam magis uolumus ut istud malum habeant quam ex toto pereat. Ite

palam e mltos ex hac mna anutos ceciderunt et surditati ppetue extitisse. Jam e qn ne cessitate cacet donabis eam. postea laca illa cale facies. Mitte et in aure mea qd fit ex castoreo. et in aliis collia calefactiua. Sed laudabilius certis e illud qd efficitur e anamo. Sufficiat quantum dixi de mala essentia frigida et uiscosa. Dolor aut qui fit a uentositate frequenter habet materiam. ventosa e sepe e ponenda cum igne in. Ventositas aut ueniens fuit uentosa apposita sanitas restaurabitur si sit sola uentositas. Si aut e mala fuit commixta quam cum hebit in firma ex uentosa. postea dolor e effi citur etiam tunc maior signum in consequenda cum doloribus. Unde si fuit in uentre essere ualebit. plus tamen uentosa in partem. sed cum olim in uentre in tenuit dolor efficitur. postea illa uictum assellabunt. et dolor cessat et passio curatur. Quando uero ex sibilibus humoribus et acutis contente opposita e huic quam modo dixi. dolorem tamen similem dolori illi faciunt. et aliquem spasmum si sit in hore stomachi sic contingit homini quem maniis uidisti humorem uidelicet uomitu sic eruginem eius. nec tamen dico sic eruginem eius sed eruginem esse. Qui contigerit spasmum cum sit sudorem frigidum et pulsus paruissimus effusus e. Unde arbitratus sum quod in hore stomachi acutos et pungi tiuos habet humores. festinat ergo ei aquam ca lidam dedi et uomuit sic eruginem esse. Qua propter ex hac materia uomitum excludi. Si consulas eam esse in stomacho. et esse facias non ex acutis. primum super omnia laudo ptisanam. Sibum dubiis bonum sanguinem generatiuum. et digestioni facilimum. sed in iis mo dis in dicat humifici delere. istud tamen diuini et difficile est. maxime si contingat propter febrem sed plurimum fit propter calidam apostema in corpore. Nullum tamen uidi uel audiui ex ista passione spasmo ceter tamen sanitati reddire potuisse. Quia spasmus plurime fit ex repletione in neruosis membris ex istente. quemadmodum si fieret l. apostema uel mala sub tilis et acuta humorum cordis. Aut nimia fr igiditas faciens congellationem. hec tamen generatio spasmo sunt curabilia. Qui aut fit propter siccitatem non nisi membris in curabilis e. Nam ostendimus cum de ptisi loquerem siccitatem firmamentorum membrorum esse in curabilem. Jam de hoc nunc disputabo. Neque de isto qui fit propter nimiam solutionem et uacuationem. siue fiat per uomitum. siue per egestionem. siue per fluxum sanguinis. quia superius locutus sum. de quibus et tractabo cum de apostematibus loquar. Hic ergo finis est huius particule. quia de omnibus accidentibus membrorum contentiuorum satis tractaui.

Ostendi karissime Capitulum primum libri 13 in quo tocieane mala accidi permittit quedam utrasque membrorum. Quorum generalia de accidentibus apostematum. alia ab accidentibus mala complexio dicitur. alia uero a mem brorum figura nominatur. De quibus in tertia quarta et quinta. et sexta particula disputaui. De in usque ad 12. de mala compositione locutus sum. In hac uero particula de apostematibus incipiam. Apostema namque e mor bus mutans membrum a sua naturali complexione in eam que e contra naturam. Apostema tamen multas habet species. Unum ac cidit in capite quod flegmon uocatur. eo quod ex illo febris et pessima fuit acuta. Galeni uero per flegmonem calorem intendunt et ebullitionem. Sed ergo in principio eius nunc dicam. Dico tamen quod ab eo fit in cessio et extensio in membro quando fit quod ta ctu congregat. Que extensio repugnat tactui si manu supponatur. Tumet in ultra quam solet et dolorem facit aut leuiter aut fortiter. et aliquando pulsat magis e sanies in eo colligitur. Et membrum rubeum semper e. Verbi gratia si plantam manus uel pedis extitit apparebunt rubea magis solito. Unde di xi quod cum calor apostematum sit sanguis fluens ad locum in quo fit. quia sanguis aliquando calidior e naturali antequam illuc descendit. Unde in eo cursus calidissimus effi citur in quo omnis secta medicorum concordat. Sed tamen quidam dicunt causam calidi apostematis esse sanguinem per su dorem et in extremitatibus uenarum necessarium aduna ri. Alii fatentur quod sanguis in solis arteriis con duncitur. Ego non nulli dicunt causam esse oppila tionem. Aliquanti quoque quod sanguis coadunatur in uac uitate membrorum. Jam uera habent in tertio cum di ci. i. separare sanguinem in illo membro coaduna unatur. Et si apostema nuntium e perfectum in tertio acuti duplex e. quemadmodum in tertio in eius membro. scilicet ut quod e curetur. et id quod e futurum prouideas ne fiat. Jam in tertio modo nuntium perfectum dicam duplicem esse. accidi uidelicet et pro uidendi. Verbi gratia si membrum non uidetur esse nuntium sed quedam in eo apparet per quod apostema calidum generetur. in tertio nostra est in prouisione. Cum aut nichil istud faciens in corpore clausum erit. regimen sa nitatis uocatur. Si uidebis rem in corpore calidum apostema facientem sit tamen modica et in initio prohi be ne augmentetur. Si uero adeo sit magis quod apostema appareat oportet te medicum quod e. et prouide ne ueniat quod futurum e. Si cum calidi apostematis e sanguis currens ad aliquod membrum ultra quam oportet si cut in libro de apostematibus ostendi. et in eo quod feci de diuisa et mala compositione. Et sanguis currens ultra quam necesse e. Aliquando ex uno fit membro. aliquando ex multis.

fit in medium.

fiunt
sunt

i sepissime fit in quo

al. clamant

Et sic uero quod contra hoc. Nam cum apostema curat re eius quod fit de tertio unde ut de. [illegible]

Cap. 2. in quo docet curare apa an q sit maturu.

illu expellentibz. que suscep mbr ad qd flu
it. Alio mbr n e apa attrahit eu ad se. Ore
brm uo illu expellit. Alii qa malus. alii qr
utrq. Attrahit at p calore mbr auih attrahens
ex natz exns. alia i fit p apa. p dolore m
b i q fit. lz cu d sup ueiat. Sz mat auic
ieio mbr descende ad id qd calefit sic dixit
filiuidos. l ab eo i q calor attrahi sic di
xi maifestu e. Silit apa qd fit ex do
lore maifes fici e i eo n dolor e. quo
fiat qdi tacueit. Alii uo i utile qddi
dixerit. Sz fm mez i fetez ita effic
z. De mostrau i lib d nlibz iutitib qd
expulsiua sua actoez n fatiat n e ueu
mtu ad sensit. Quoz uii e id qd fac
dolore qcqz fuit. Jaqz si utus expellat
illud pluimu fatiet i h lco calm apa.
Na si actoez sua n fecerit i initio sui
motus i petuose mouet ut illud nocit
iuu expellat. Vn mbr supi exns exp
mit ut nocituu expellat. ex hac exp
ssioe sags z spus ad locu apatis 9 ponit.
h e ca gnandi apa. fm naz uidlz ma
fiei expsse. Qm si ma uetosa manau
eit apa eit tudu uitosu. Si at fuit
sags z mste qtitatis existat fatiet flon
es. Si sit cola rubea eisipila gnabit.
Si fla fatiet udimia. Et si sit gssissi
ma z uiscossisima duru z petsu gnabit
apa. Que ma necci melia au mstiz l
paru. Na uiscosa p ex uiscosis gnabi
abis. Et alio p nuosa mbr i qbz mstu
gnat ma. Sz d huis apatib, pcel tctabo.

Et uo d calo apate. si uides ad mbr
tumefiei i uestiga a nimi calor ex naz sit
i eo. Et h p dolore illi loci. l uicini. q h
uiso ca possis auferre. Demu i uestiga
utru mbr uicinu mittat eis supfluum
sangne l toti cor ad sit pleitudo. Spco
qz qd recordis cor q multotiens dixi ti
bi q mbra uidelz fortia si supfluos a
ase depellat huiores ad debilia depant.
Jaqz mollis caro z tena facile susapit
huiores ad se ueientes. qm utu artiaz
z uuoz qz z lactoz fortia st caue. Pp
h si uuln i digitis pedu euenit l ma
nuu cito tumefiet caro i gnus z titilia.
pluimu qz calefit caro colli z max uul
nibz i capite ortis l collo aut mbr ui
ano. Vn si qlibet haz cauu h m tum
efiat uacabit pcion. Qz si tumo dur sit z
petrosus dur eit ad curadu z sadfula uoca
bit. au me. naz pcea dicea. eu h de calo apate dic
endu sit. Istud at apa e fiei icepit ca
ca auferenda. Vn si sit p uulna i late mag
aie l uene caro qd dixi uelat tumefiet.
uena. ti. z cala appebit siue i manu siu i
pede sit. Cui si manu supes dolore settes.

Qz si cor plenu fuit l malq huores huit.
cura ea difficilis eit. z molesta. Si at h n
huis sanu extitit facile curabit q mbr totu
calefiei op. qten dolor mitiget. siu man
siu pes sit. Et pone si uuln tetfarmaca z
totu mbr i uoluat ex lana i fusa i olo calido.
Vngs qz e lenis calm i uuln mittat. fati
es cataplasma calm sup h ugueto ex faina
frumti z ordei fcca e aq z pauco olei. Silit
si mollis caro tumefiei cepit i pio die q do
lore mitiget appes. i. lana i fusa i calido olo.
n fatias sic qda fatiut ponetes sal i olo z
h i initio. qd nos pcea faciam e uena q eat
extesa ia mitigat. z dolor uulnis qesat. Et
op h uuln curai e ugueto qd uocat iapedinu
co. au tetfarmaco. ueqs fi silla. Illud tn e me
li qd tibi bt.

Si uo cor fuit pleitudo au
mali huores z leuis calefiat mox ad eu ma
descendet. au alia me. naz n habeam. Qua p
cuaci flocabim sana mbr. Na si i maibz in
firmitas sit cura scapellabim. Si u in
uno are existat scapellato fiat i alto. h
sigficato apleitudie sunt sic z amalis hu
moibz minat cor ee pcadu abeis. Vn si
meicus obliuiscat flomare au eger sit pa
uidus apa augmtabi saniez creabit. Si
lit apa qd exustu uocat hui fit ice qm
uidlz ad mbr i quo fit descedete p ad iu
lu. Jaqz cu mollis caro extedit aut ad a. m
b z apa fit i eo qd exustu uocat cor totu
pcam sic dixi i ptica d tractatu pleitu
dis z n solu i pleitudie cors ueru z eo
tpato exnte pcato 9fiet p magtudie
mobi. Na dolor z calor mbr tumefacti se.
ca attrahndi maz ad apa. lz cor supfluitas hu
moz n sit. Corp g pcet put potis ea m
dlz pcatie q hens e fm etate. z naz. z te
p. z regione atqz 9suetudie. Ita qz eit stu
dedu ut cor paru hat huois. Ca. 3. i q docet curare
calm. e p uenie
matatione.

Cunqz calor z fuiositas apatis qesat re
pugnatia cataplasmata p pone. z pau
lati appes dissolutiua d m mollitiua

ponas sicut exposui. Dum vero nigricia ne(c) quam faties quoniam per hoc apostema furiosum efficitur. Consilium si sanies in illo tumore sit collecta caue ne festinas eam incidas. Sed primitus dissoluatur. quia incisa si videbis aliquam partem saniei remanere. caue calidam medicinam. quoniam magis furiosa efficitur quam dissoluatur. Item si illud idem in durescit. fortia secure facies. in qua tamen apostema bis in die. ut quod in eo fatiat medicina consideres. Quod si eger balneum intrauerit in qua tumore. quod si augmentatur est propter acuimen medicine. mitigari oportet cum fomento et hoc cum spongia. sed aliquando fieri debet ex dulci aqua et aliquando ex aqua et sale si indurat. Quod si sanies fuerit multa et medicina per eam meatur et sanies tota per eam minime dissoluatur. ergo incidatur in summo tumoris. quia illic maior tenuitas est. Item faties in membrum sic existere quod sanies continuo fluere valeat. deinde ad eximentiones siue mundificandum sicut mundificatiuis appone. Quod si quedam illius vulneris pars sit putrefacta incidatur. Quandam tamen eo in titulico vel in igne exinde incidunt illud infusum fractis mixte et aliquam plus. Unde locus ille malus apparet. Sufficiet quia et suam actionem facere cohibet. Itaque medicina nostra non sit nisi est in ea siccatiua et medicina desiccatiuus. Unde si contra partem aliquam incidere velimus. et non solum propter saniem sed et propter carnem que putrida est incidimus. secundum mensuram pone sedis mixte. ita ut longitudo maior sit latitudine. sed longitudo secundum latitudinem in genuinis existat quia nullum remedia contra pellis ingeniis duplicatur. Deinde vulnus ex puluere olibani impleatur et eo videbis quod prius quasi tinctur ex cello acciditur. hoc est stipticum est. Unde melius erit thure. Thus enim cum virtute habet apertiua vulnus minime claudit. maxime si sit album et unctuosum. rubeum vero magis est desiccatiuum. Quia propter in initio fluxus sanguinis minime solus erit ponendus. Item oportet semper dolorem mitigari cum oleo calido et cataplasmatibus extrinsecus in ponendis. Vulneri vero puluis thuris in ponatur et postea mitte licinium cum predicta medicina apertiua scilicet et mundificatiua. Si autem vulnus concauum remanserit applicabimus ea quibus carnem efficiatur. Quod si concauum non extiterit pone sanatiua vulneris sicut est medicina cum cadmia. At que medicina in thuris erunt medicamentis corporis corpore vel minimabo. Nam hoc non apponit nisi cum vulnus plenum extiterit. Unde caro superficie corporis superadditur tu vero istud minime fatias. Consufficiant ista. Capitulum quintum in quo docet curare apostemata

Rubrica

Euenitur autem ad calida apostemata. dico quoque quod calida per accidentem in curandis hiis apostematibus una sit in et per generationem et alteratione.

fectus .i. separatus. Sed si apostema nondum perfectum extiterit. perscrutabis eum quo ad illud manauerit sanguinem quoniam faties ex causa cum aliter rescedat. quod expresserit. duobus modis. Uno per continuam membris in quo apostema est. a partibus membris uicinum. per illud erit. si calidum est. aut habet dolorem. per uicinum si calor est ei per quem sanguinem alliciat. calor enim fit propter nimium suum motum. Aut propter calorem solis. aut ignis. aut propter medicinam calidam et acutam. Item dolor aut erit propter malam complexionem. Aut propter vulnus. aut propter fracturam. scilicet contusionem quam extensionem. vel oppilationem. Mala complexio fit. vel propter ab extrinseco vel propter materiam existentem in intrinseco. Extrinsecus autem ex venenosis reptilium. aut calidissima vel frigidissima medicina. vel qualitate actione. Intrinsecus autem fit cum humores mali coadunantur. atque diuisi virtute. Quod si perscrutata videris et apostema nondum esse perfectum aspexeris cum premisso exerceatur curationes. Si vero perfectum extiterit curetur. Preterea humoribus equaliter augmentatis in corpore plenitudo vel multitudo vocatur. Sed si aliquis unus vel magis augmentatur vel fit alteratum qualitatem mala malum vocatur. Plenitudinem autem curamus flobotomia et frequenti balneo. fricatione quoque et exercitio. atque medicina solutiua. et maxime est abstinentia cibi. Malos humores curamus si fecerit unum quod est eo quod de contrario. Hoc ergo aspiciens et quod utilius erit in scientes. Sed si febricitauerit eger non potest purgari per exercitium neque ex calidis complexionatibus neque per fricationes. neque etiam per balnea. nisi per flobotomiam et abstinentiam cibi. Item si apostema fuerit in aure vel corpora non potest exercitari. neque etiam erectus stabit. sed eo sedente fricabitur. et sole manus exercitabuntur. Corpus vero cum quibus apostema in membris superioribus fit. deambulatio conueniens erit. Item si apostema in ano vel membris uicino nascatur in capiat non oportet unctione buccellet neque etiam prouocetur urina eo in vesica vel renibus vel inguina existente. nec menstrua prouocentur si fuerit in uulua vel matrice. medicina namque ad remota loca remoueri oportet. Item si plenitudo fit multa exercitium et balneum non sunt ei laudanda. Cum vero parua laudabis ea. quoniam omnia tractauimus in libro de regimento sanitatis. Preterea si calidum apostema fuerit propter passionem eius in quo fit membri necesse est primitus passionem curari et postea apostema. Sed tamen aliquando medicina valet utrique. Verbi gratia. Si membro fuerit dolor propter furiosam uentositatem et propter spissitatem apposito eo quod par est calefactiuo .i. mollitiuo. utrique iuuatur. poris enim et via longa efficitur iustus et ventositas dissoluetur. Et quantum ex illo apostemate extiterit dissolui manifestum est. Similiter si membris mala complexio fuerit et calefiat. curabitur apostema et mala complexio. Idem intelligimus de calida si confusiones curetur. quoniam mala complexio ostendit medicinam per contrarium esse fa-

No. quod apostema de exitu fiet.

No. quod floma non competit non est aliquis augmentatus hu.

No. quod fricatio non competit feb.

No. quod non debet fieri curatio per locum prope apostema.

No. quod in multa plenitudine non competit exercitium aut balneum.

Capitulum quintum in quo docet curare apostemata calida per accidentem et per generationem et alteratione.

In dissolutivis quod apta ut materia collecta resolvatur, sed fiet ut materia non plus fluat.

No. quod repercussiva non debent apponi cum materia est alta.

No. quod est apta contrarias aliquas apta aqualitates.

No. quod materia que fluunt a sola spirituali solo experimento cognoscuntur.

No. quod apta sanitatis sola materia apta solo experimento.

nocivam. Et si plenum sit membrum non solum cum dissolu
tivis fiet. sed cum frigidis et stipticis. maxime si apta in
initio fuerint. et influentia non sit gesta. Cum autem in
membris apostematis sanguis invisceratur et induretur non pertinet
repugnativa sed dissoluta. Si autem dolor sit ex
morsu reptilium dolor mitigabitur ubique modis. Ex
purgatione scilicet veneni et sue qualitatis permutatione.
Purgabitur venenum per medicinam fortis attractiva. qualitas
non mutatur per contrarium vel secundum qualitatem vel secundum totam
suam substantiam. Nam medicina in parte de simplicibus medicinis
que quedam contraria sunt ad invicem contraria substantialiter. Que
non solum qualitate. Ibi quod dixi quod ex eis quedam so
la differunt qualitate artificialis medicinas in
simul sunt. Que autem contraria substantialiter existunt et nil
artificialis in sinuetur solo experimento cognoscuntur.
que omnia in libro de simplicibus medicinis reperiuntur et in eo quod de
compositis tractatur. In illo in quo feci ut medicina fa
cile inveniretur. Illic est invenies eam que sola medicina con
gregantur et que solo experimento. Sed omnis dolor qui
fit ex reptilibus cum venenosa medicina curatur vel per fo
ratione medicine vel sue qualitatis mutatione. Purgatur autem
per id quod calidissimum est. Aut per vim attractivam sicut ve
tosa vel in cessione. Nam que in accidit valet huic.
quoniam purgat totam substantiam nocitivam ex corpore illud eva
cuans. Qualitas mutetur vel in calore si sit
frigida. vel in frigiditate si calida fuerit. **Capitulum 9. in quo docet curam apostematum calidi. secundum naturam membri et scilicet horum membrorum.**

Hoc est materia cuius calor apostematum simpliciter tamen
tamen divise alium erit faciendum secundum diversitatem membrorum
in quibus efficiuntur. Quia signes ex similibus membris
percepte dominant quantum caloris vel frigiditatis
erit faciendum. Ex compositis autem membris osten
dit locum per quod purgatur purgationi congruant. et quomodo per
gradum sit. et que medicina doneri. Sed de illis dam
est cum de vulneribus disputare. De compositis hic
tractabo. Dico ergo quod calida apostemata bifariam in
bus inmutantur. Uno quia implentur eam ex sanguine.
Alio quia calidus soluto efficiatur. magis tamen purgatio
competit quam refrigeratio. sicut erisipilas magis
refrigerare quam purgare necesse sit. licet utraque sit
purganda. Prima refrigerata erisipila dissoluta
purgantur. Ergo ergo hec apostemata sufficienter refrigerari.
Quoniam in duobus modis augmentantur. Uno quia et calor
augmentatur et materia trahitur. Oportet ergo refrigerandum
cum eis refrigerantibus que in fiunt ut apta et non
augmentetur. Repugnativa namque prohibet
materiam ad ea descendere. Unde sanatur. Colligit res
purgatione calida innuat utique modo. Uno quia mitig
at dolorem. Alio quia dissolvit id quod in membro
existit. Quoniam mitigato dolore apta non augeb
itur. sanatur quod si id quod est in eo dissolvatur. Unum
tamen in curatio calidis apostematis inter alios medicina erit superflu
um sanguine purgari. Sed purgatio fiat duobus modis
autem si mutetur ab eo in quo est apta et ad aliud.
si ex corpore expellatur. oportet hec utique fieri. cave tamen
ne patiatur infirmus ad necessitatem de virtute.
Et de hec compositionem sigillatim dividit necessarium
est fuerit. quia mutatio sanguinis a membro infirmo
ad aliud aliud congruit eo quod ab ipso in quo est depe
llatur membro. et aliud quia ab alio membro quod non est infir
mum attrahatur et ex corpore expellitur. Aliud sensualis. quia
aliud numquam intellectualis. Sensualis quia aliud congregari
a membris in quo est apta. Et aliud ab alio quod nobis via
ab alto ad altum exeunte. Itaque si quis istud facere
voluerit necesse est sciat anothomiam ut cognoscat co
lligantiam istorum. Hec significatio ostendit naturam membrorum.
Itaque cum membrorum diviso modo purgarum. Est et alia
significatio communis similibus et compositis membris. actio
membrorum et eorum raritas vel spissitas atque sensus. Unde
quia medicina vult opportune signes horum omnium principaliter.

Capitulum 10. in quo docet curare apostemata calida secundum dispositionem membri illius.

At quia non sufficiat
universalia investigari nisi particularia investig
entur. Cognitum oportet esse utrum sanie in eo
colligi et que melius ei conveniunt purgari. Dico ergo
totum corpus purgandum esse. Cum si purgatio necessaria fu
erit in quarum de virtute infirmi. Nam si bona ex
titerit in qua etate. Nam puerum non audebis mi
nuere nisi est adolescens erit. Itaque sanguis qui in capite
coadunetur per flobotomiam evacuetur de dextra manu in
basilica vena. Nam hec vena iuncta est continue rec
to itinere. que si non apparuerit in eadem medianam. Vel ce
phalicam ista non apparente. Quantitas autem minutionis sit
secundum quantitatem plenitudinis. Et cave etatem. naturam. et
tempus anni. regionem. atque consuetudinem. et magis omnibus
virtute infirmi. Et non sufficiet solummodo sanguis
quod corpus evacuatio dat sicut accidit secta que non habet viam
artificialem. Sponcies diversitatem membrorum cum non solum
arte sed etiam ab experimento confirmetur. quia purgatio que
convenit uni non congruit alii. plures vidi quibus ventosiis
auribus in capite extrahitur sanguis in una die fuisse et egere
Sed si hec fieret hominibus apta in capite morte augmen
taretur. Et si purgatoria unum faciat vesica vel
renibus ventosie in capite iuvamentis augmentabuntur.
Idem fiet in tumore vulve si mistura purgabitur.
quia addentur materiam ab eis ad remota loca remo
vent, quoniam et non ut in alium trahatur ad ea confluet per
solo ventosa in vulva erit intestinis ventose in ca
pitibus. Et purgatio urine non competit matrici
vulve. si fuerit ventosa. Sed ventose in assellis ani
et vulve materiam ab eis removent. similiter solo ventosa
materiam ab omnibus membris capitis expellet. Unde ore

No. quod in capite sanguinis quod magis evacuare quod alterare in collico est.

No. quod solutum est post repercussivo.

No. quod a remotis ... quo ... cave ...

No. quod a remotis ... apta ... aliquam ... non ...

uo palato et lingua consuetis catarri cum sit
in eis apostema. Si materia ad nares reuocat et per eas ex
pellat. Similiter in aslio uena si haec membra inficiant cum
sanat cephalica tamen incidatur. Si uero epar aut
pect. aut pulmo aut cor basilica erit incidenda.
In uua uero uel squinantia primitus matris uena incid
atur. deinde sub lingua. In collo uero similiter uena que est
in manu incidatur et uena frontis. In renibus et matri
ce si tumor existat circa incidatur uel saphena. Sed
tamen in dextra manu propter epar. in sinistra propter splen
est. Duritas autem auris non erit rapienda nisi per
duritatem membrorum. Secundum hanc rationem medici ma
nus et pedes ligauerint cum pect. uel stomachi inficiet
incipiebat aut quando membra colli uel capitis. non est liga
bat membra in quibus erat tumor, sed manus cum inferiore
pedes habebat. Similiter si membra in quo calidum sit apostema
refrigeret. uel exstipticis epithimet significatur
ipsi ex membris non minime precepta non maioris erit
iuuamenti quam nocumenti. Vero si calidum apostema fieri
incipiat in manibus uel pedibus sufficiet spongia in
fusa in aqua frigida et aceto. aut in uino pontico. sed
si epar inficiet incipit nemo sensum habens istud
apponet. Sed si epithimetur ex oleo mirtino uel
rosaceo aut mastichino et nardino uel aliquo alio
stiptico. ut habent. cum tamen frigida non aplicabis. non est
frigidum cataplasma. Sed oportet caetana coqui cum uino
et calida cataplasmari. sicut medicina. calor autem auris ne
factor. Hoc modo olim fieri non oportet. In aure uero
curandi si acetum cum oleo rosaceo in initiis non nocebit.
quod in oculis mittere non audebimus. Sicut non sanat celsi
quam utilis est homini est hoc omnia contraria sit oculis. In mo
lli autem si tumor exititit sufficiet olim calidum si
liter si apostema calidum in pedibus uel manibus fiunt unum so
lum fieri oportebit. aluum uidelicet suscipiat frigidum
addigendum. Subtilis est sit in quantitate et qualitate
sicut cucumeris et ptisanum. malagranata. melliate.
poma et silia. Si autem calidum apostema in que oriatur sub
tili in uestigari oportet. Similiter si fiat in stomacho. quam acto
hora toti iuuat corpori. Nam si cibus non uelut oportet
tuit digeratur non in bonum sanguinem inmutetur omnia
membra necesse magis habebunt. Quando autem et pedes
non susceperit ex calido non quantum eis sufficiat.
quod in digestum ipsius inmittatur. Epar uero quantum
iuuamentis diuisis membris in fecerit cum sanum fu
erit notum est uobis si ibi sit gentes. Primum
oportet epar secundum acella materia et ab erugine quam
calidum apostema desudat. Sed tamen esse non per non mundifi
cando et lauando suas uenas. et uiam que tenet
ad ieiunum intestinum aperiendo. Cuius istud
exstitit. cucumeris quam est uiscosum in huius uenis

et maxime in eorum extremitatibus inuiscabitur. et in ma
quam dixi. Unde colera ad intestina descendere negabit.
nec cibus ad totum corpus penetrabit. Epar igitur et eius ill
a uia per quam colera suscipit. albos et melancolicam neque ad
apitiuam quam subtilis est. Similiter et seco ignitua sub sit in
istis quae accio toti corpori competit. Namque splen non so
lus indiget mollitiuis quia per ipsum epar a
melancolica materia mundificatur. Sed tamen quia non nutritur nisi
ab ea. necesse cum huiusmodi apostema uel opilationem aut duri
tiam. fortius apitiua et incisiua dari oportet. Unde
radix capparis facit spleni quod absinthium epi
ti. Scolopendria erit ei sicut squinantum illi. Cum hoc
membra generaliter in aure sint silia. splen tamen fortiori
bus indiget medicinis secundum quod cibus eius durior est
quam cibus epatis. Primum si durum apostema fiat in eis a
bus eorum erit in genere duriius tamen in mixto et pau
co. Namque si dabimus capparem cum aceto et melle ut
quod iuuabunt. non tamen eadem quantitas. Sed ea commixtio
dabitur utrisque. quia si multum dederis capparis melli
erit. mel tamen minus sit quam acetum. Hoc est duritas
uis multum et paucam. et si sit unum uel genus. quae contingit
ex duritate actionis membrorum in compositione uidelicet et cauit
ione et colligantia. Cuius igitur sic dixi ita erit.
Si materia fuit in gibbo epatis mundificetur ex parte
renum. Si autem sit in sua concauitate fiet per so
lutionem uentris. Splen uero non potest mundificari
nisi per unam uiam. id est solum uentris. Quoniam quae in eo est eo
coadunatum est non exeat ad renes. Propterea si fuit
in eo apostema maius etiam per solam quam bifarie fit.
Eorum si materia sit in superioribus intestinis membris cum egere
eiciatur dato catartico. Si uero in inferioribus est clistere.
Quia est hore accipitur pusquam in ferum. descendat defi
ciet. Si clistere forte ueniet usque ad ieiunum uel
subtile intestinum. Quod minime fiat nisi quoniam plena
membra quae circa inferiora intestina est clistere. Su
periora uero per os quod ab hore expellitur. Similiter stomachus.
splenem quam et meri. quod meri ab antiquis os stomachi uoca
tur. uocatur illis stomachus. alii intelligentes os stomachi et
alii meri. Sed cum meri patitur cataplasmari dorsum
et non anteriorem partem. Sicut faciamus cum patitur os stomachi. quoniam
meri positum est in dorso descendens in collum et pectus usque
ad os stomachi. Hoc omnia asserta thesili (?) exprimatur. Namque et
homines uno modo curant. Nescientes quod eadem membra cui
est apostema non curas cum sit dura et spissa resudat e
rugine ad exteriora. Propter hoc igitur os. nares. gula. me
ri. stomachus et intestina cunctaque uiscera eruginem exter
ius emittunt. Capitulum .x. in quo docet curare apostema calidum per duritatem membrorum spiritualium.

Similiter si apostema sit in anteriori superficie pectoris
eruginem extra mittabit. Sed sic concauum epatis
et splenem per egestionem sanari. et renes et gibbum

cpis p uinz. Silit poc' hns apa i fius cpa pellicl'is costare q; ma expellit i ocauitate i tex illud 2 plimas qnite. nec e ea excludi p id um plimo pctat. Sap3 tabis ffbliatiua. q' ma ape nat. 2 huores expellentur i adat. marie si essi si nt 2 uiscosi sicut fiam i sanie pectoris. me nas tu mollioes elige dom apa i statu fiut. fortio ra u oaedinae ur. max ca calim apa qeueiti

Sz maz i pectore remanete pfabis. Collis at me na e ptisanu 2 meliete. fortia uo sem utice 2 meliete i q' ocm e paru ex me nis aaitis. sic ca lamito. ysop. yreos. Et si plus virtr i mellicte misceat pfte maz i adet 2 expellet. silr diapssi u 2 oximel 2 silia. q i li. opitur me ar i ueni ti Sz b n solu aduusitate mbx cosait. s; alio mo Cm si apa fuit i ptib; extioib3. me naz appo nem sm q sufficiet ei iuuti. Si u ifiu exti tit calia 2 acitoria q' op admisceat ne uti ei resistat i iune.

Cap. 8. i q docet curare p uetosas.

Silit uetosa forte qdi e i thenda ma ab i fioi b3 ad extia. Sap3 i initio n e faciena. s; pcato cor si nece eit. Et si passio fuit i initio pat i mb o quieto q' id q flut ad apa adoppo ta loca o deuer. V. g. si mstrua manauint uetosa pat i mamilla. i eo tu loco u efuene p maca quiete locat. Si uo fluat p nares ue tosa pat sb ypocondria. Silit i oi fluxu sagnis i oppoitis locis pat qb; uena p qua sagis ma nauit quieta e. Et trahat ca ad mb q fuitaesi nece fuit. sic fiam i mstruis deponedis ponetes uetosa i pectore 2 i gunine. Et si pat i capitio adtrahet sagnie ad calcs descedete pcato pmitu cor. Na si plenu fuit uetosa apposita caput im plebit. Hac g' re me na calor apatu n eit in oib; mbs eade facienda. Silr 2 na me naz n eade oib; mbs het. q'm si calia apata uelm i initio o repugnatiuis exprime n erit sola stiptica ponenda. s; ea eligenda qb; n e uirtus corrupti lis. V. g. cala tu fortis e stiptiai. silr uiroli rubeu 2 uide. et caladiu. es ustu. 2 erugo eris. q' oia si i cor im trat mb corripit. Nec e i hore fuit miteda. ne ad exeis ad stom descendat. Et aloes n eit danda i apate unito q'm laxatiuu e. Sz declinate apate n nocebit si stiptici sit. bon tu eit si uer sol uat. cu lupullo. urtica. scine cu otensis. Et si ad has sigrices pponat. n solu i sex msibus. s; e i vi diebz sare ualebit me naz. Cu meica. sare put op negligam cestis hns q's dixi sigsficatoib3.

Sdas g' mobu curare uoluit uidiaet urtute

me ne qlit essia oat. Fr. dicam d signib; ambro sunidis qb; i fetio thesili dstruit. 2 si no accede lat anothoie l' actoi mbz 2 coz uiuamto. q'm ai uidebat aliquem i firmu l' festuica ex muro l' fi lu thcre expano. ponebat olm. ros. 2 acetu i ca pite illi. maz. s. sepis i tetrez. Cur g' n ponit i i pectore cu ardit alienatioez. hi n fieri n expo de. metheoia uo dnt hac me az ab eis experimto i uenire. Sz hus aq despiat expimtu actez mbx sare ppoit cu pat i frenesi descies capi me az i pat. q' me na n solu i fetrez thesili dstruit. s; ees aqb; uirtus regitiua i corde ardet ee fuz data. Cprm semel uides qdam ex secta athanei cap curam ex olo. ros. 2 in aceto i fricte. i cepau cu dicens pectori ee i ponenda. q'm sin dubio urtute regitiua i alienatoib; credimus ee i firma. Que uitus sm i fetrez athanei i corde fundata e. Nuz g' bn facis cu ppoito mbs i firmo curas circa id q sanu existit. Nonne uidi te posito ia olo ros. 2 capie ia abraso sphylacho posuisse 2 ne rolio. q' q'm n ualuerit castoreu i posuisti. d m uetosa eo q n illud naluit. Sap3 silis es illi q hns apa i coxa posuit unguetu i calcaneo. silr i litargia nullius i ueim a mbs curare n cap. q; ca ei e passio ceb. i ceb at e uirtus regitiua aie uitutis. Vn si ma ceb dnas fua fuerit sesu 2 motu aputabit. Si at cala mebria contrxer. et nimiu motu faciet. qua passiones ostedimus i li. d motu 2 qete i titulato. Ca e qetis e frias. 2 ni mu mot calor. Ca uo alienatois ee corrupti hu moes. Sap3 i hus eit i cardia uena. Si uitus p maseit. 2 sangs put uiuti conuenit cerebat. si ad nobis n obsistat. uelud si cor mstis huoib; 2 cauis plenu n extitit. cu puer n fuit. cu tps 2 regio n sit calissia 2 frissia. hus e n quentibus. Flora utrsq; codis eit. Alia i me naz hnt creem. o olm. s. ro. cu aceto i initio passiois i pendiu. q. ma qeq; sit gedueat. Alie uo me ne suit orie. q qb; nacet uigilie. qes eit i ducenda. Sopnicu losis uo 2 stupore hntib; uigilie p'ucet. Sap3 i statu mobi has passiones h mo curamus. Vigi late e 2 alienatioez hnte atq; nimiu motu cura m' fomtaco cap exdeacte papauis. i exmo nai ui sopnifera aplicamus. cu i fetis nimia sit i cestig ciacio ceb. q. uitus regitiua qesat. i illo alio essaz maz i cadi 2 calefieri op. Na n putfiat mltas feos stupores het. 2 h sin feb. q' si putfi at h fiet e feb. 2 hac diximus cu uigilus eu eire. pim accipiamus thim 2 calamitu 2 silia. coq tes ea i aceto. hoc e fumus olfat illa ma i adit.

ccm ponat

de in ponat i palato acuta sil' i ca
pite. et sternutato prouocet. Alii qz sing
pi ponim'. Et si passio elongetur ponat ue
tosa et castoreu q'm digit' utriq; ma. p in
si passiones fuunt i declinatione fiet cura p
ea. **Cap. x. in q' ponit modu medicandi q' uariatur secundum diuersitate membrorum.**

Iam h' g' ois scientie thesauru eruescit. illi
q' q' dicunt regitiua uirtute ee i corde.
cu no solu hanc passion' med' igitur. s; in
q' ex hus mbs sit curandu no agnoscit. q'm
et si i obtalmia pleuresi et ualia sentiat ege
locu dolois et cognoscam' eu contactu et uisu.
In litargia tn. frenesi. et epi. paralisi spasmo q'z
et thetano. medicina no agnoscit n' ex ipa spe morbi.
locu i cui medicina sit iponenda. exactae mb' sim
q' uariamento cognoscim'. Vn maibo t' signa
ambs cognoscendi. s; i capia accipie. Na et si
h' solu excipie sciat q' cohoperimtor ee
b. altu sit pellis q'm dura in'ds et robusta
i modu corii curati. et altu ossa tenea. Vn
medicina sup cap' ponenda et p h' locu penetratiua de
ficiet. na n' cet me. q' capi poneret
n' ualet. Sz cu abrasi capite curatu fuisset
facile medicina penetrabit. max' si sit subtilis. fa
cili q'z transsibit p illud q' corone si
milat. Na q'm uice olim ros' fron capi meo
apponens sensi fricate ei i ituis penetrasse. tu q'
i mltis hoibz i. scaphii uidebis si cap' ab
radat. max' cu ad masticauit. tc e locu istu
motu uidebis. q' loc' bn amc. i uer' e i fo
mitis et cpithiatis apparet. q' i siqs bn i qua
rat uidebit eu motu et cito sentit cal' l' frigus
ab extrinsecis exuntes. ossa e hui loci sut rara et
tenua. h' g' loco medicinam appones. si uolueris q' i totu
penetret. prmit tn pilos radas. et locu ps
cabis. Qz si medicina illa fuit liqda alte ca
initias ut exit uirtute citius ualeat penetrare.
Sz si loc' ille h' agit loco sil' oclis nocebit
ossa nam no sentuit. Ocli uo cu sit q' tenua
pellicula. et oclis mbs sit sensibiliores. oz cleua
ta supiori palpebra medicinam suauit inicia. liquo
at oi careat partice. Na hac de ca albugine oui
iuenerut atq; q' nllu e punctois e i uiscos
u. Vn q' uiscosu e oclor mitigat doloru.
lenit e ce q' fit aspu ex acuta m. macie
bit i ibi eo q' grossu e. Scitis q' q'm med.
uiscosa nlla punctois ex'ns adiuuat licet cos
acutos humores emitetes. Ratione uidisti dolore
subito mitigari ex extrei contrario sepo fco. It iuuat
eo q' diu i eo loco manet. Vn si ex liqdo
effiget. dolor eo defluente reuertet. Deinde extrie

ari op. q' itm i no pmanente et dolore reddu
te item effica' nece eet. ex qbz posti nocu. fi
eret q' iuua'. Sil' si palpeb' sepe lauaretu
oclis noceret. It cum sensus oclor sit ita r
nobilissimi liquore leuissimu oportuit ee. q'
inenit i albugine oui. Op. i testa q' oclis st
inponenda subtillissime ten. et albume mixta oc
ulis i itiat. Si at dolore huiunt reddic cor
q' de dolore dixi. deinde i qre cam cali aptis. na
dolor fit aut p mutationem. aut p nimia
puctione acuta m' ad eos descendente. aut p pla
tudine pellicias extendente. aut p grossos humores u'l
fumosa uentositate i eis exutes. Vn pugitii cu
rabis dicendo lauita qbz humor acuti psecutes
su citiat. Sntes i i oclis albugine oui. p q'
m lauet. Fomentatio at aqua calida et cor modificato v'
balneu max' adiuuabit. q'm cito mitigabit do
lore. et humores fluentes cessabut. q'm mi
p totu cor i balneo modificat. et q' remanet
separabi. excepto q' p plenitudine exuns contra flo u'l cu
rat et commatia. et firiente i fetior mbz. liga
bis i man et pedes si necitas mag' fuit. de
in separabis mb' i quo e apa contra aqua tepida.
grossa at in uentositate s. fumosi. curabis purg
ando prmit totu cor. et ma ei ad alia mbra
ducendo. deinde medicine loca i firmiu repugnata
no appones s; dissoluta. Vn oz oclor fomitari
de iti i eis aqua i q' coctu e fenugreci. q'm ma
gis oclis med. e dissolutiua. Hui sale tn doctri
a ne obliuiscaris. ut particulariu ualeas operari.
Na si dissolutiua appones cor pleno exunte contra g'
iples q' cauas. Vn si i oclis calim apa l'a sile cu
rauis dissoluta neqq' appones n' prmit cor purg
get. It sciat q'm cor alii totu e tertiu. in tn u'l
ab uno l' a duobz i qbz cardinat ad ad mbru
emanat. Vbi g'. Oclor sepe i ueini ifirmos
eo q' m accipie descendit ad eos. Prmit g' ca
p eet curandu. oclor tn nichil negligas. s; si flu
x' moret oclis spontis descendes ad cap' cura red
uces. Passio at capis aut eet mala c. e cau
fit p cornu. Mala at q' aut eet. frigida l' hu. u'l
utraq;. Raro e calida bt onc. ut p ea calida et
acuta ad oclor deponat. Quo exunte n' i ponere
capi sinapi. affodillor et silia. s; contraria om
facolon. redolet. lauet adula et tepida aq. s;
h' m alii madat acetu. Vn nec e onc ei cur
are contra med. capi iponendis. Et alii madat iue
nis et atus. cu ex defectue sua humores ab oibz
uenis fluuit ad illas. Quo apparente ueias in
cides. et ptes i cisas separabis q'tin' caro i me
dio sicut i uulneribz gnet. Sz tn si hec ex

inde

s. mebro

tentur in venis inferioribus que a superiori parte continuo
descendunt ad crura. Et hec in eis nequaquam fieri potuit.
Ideo passio ista difficilis erit ad curandum. Si autem sit
in exterioribus possumus eas confortare contra consolidationis non
curantes de incisione. Item aliud contingit propter capud fumum
salientem et arterias implentem. Et contra bona medicina medica
invenerit. incidunt enim eas que sunt. Opus est capere
radices. De inde tange arterias que sunt post auriculas et
eas que sunt in fronte et temporibus et calidiorem et magis
pulsantem incidas. Parva autem arteria que est sub cute
secatur extremitates et incides. Sic facimus faciemus in
utre et varices habuit. Quidam medicus autem nec
expertus solitus erat tenere arterias super lectum in
pannis involutas. magis ad partem ex eis abscindens.
Unde utrisque extremitatibus corrugatis caro in eo
quod fuerat loco generabatur. sed hec in parvis arteriis parum
pulsantibus fieri potest. Nam si sint magne et fortiter
pulsantes. bonum erit si ligentur et magis parum extremis
abscindatur. eo tamen ligamento ligentur quod cito non pu
trefiat sed maneat donec caro generetur. Illud
autem laudo quod rome circa tam vidit. vendatur
enim in loco per quem transsilitur fit ad templum. In venis
vero in cruribus non erit de hoc ligamento curandum.
Premitur tamen totum corpus curabis. si antiqua elemi
venas in quibus loco dilatabitur. sive in testiculis
seu in ventre varices appellabitur. Quorum curam in hoc
loco non ascribo. eo quod ex quibusdam amicis suis ro
gatus omnes chirurgias in uno libro concludere. preterea
quamvis multe particulares passiones in celis fiant.
quarum unaqueque propria convenit medicina. eas tamen hic dicam
non oportet. quoniam siquis sapiens hunc librum legerit
per ea que dixi. illa que reticui scire valebit.
Qui vero durum habet intellectum. bonum est ei componi
librum. in quo omnia omnium dolorum sit scientia. de quo multi
amici me rogaverunt. **Explicit liber tertius.**

Incipit quartus. Capitulum primum in quo intendit et ponit compositiones de flegmone et erisipila. In isto de curatione de cura erisiple. Unde in eo ponit apostemata calida et sanguinea et colerica.

Quoniam in ea particula quam de flegmone et erisi
pila capitulis titulavi. quid sit flegmon in isto determinat
apostema et quid sit. ostendi de cura erisiple. unde
curam eorum qualiter sit impedienda hic determinabo. Sed in tercia
decima particula dixi de calidis apostematibus. eo quod in preterito
precedenti de se disputavi. hoc vero de quomodo dicam
quod longe est ab eis vocatur erisipila. Nascitur enim
et ex colera rubea. colera autem est ei. eo quod membra in quibus con
sistit ex natura sua inficiet et calefiet. Differt tamen in
colore. quia si apostema sit rubicundissimum flegmon
vocatur ab eleniis. Si autem citrinum aut subrubeum. aut
compositum ex rubeo et citrino dicitur erisipila. Primum autem
pulsat si magnum fuerit et intus sepe existet. Eri
sipila vero fit in cute. quia colera rubea subtilissimus
liquor est. atque cito penetrat ad cutem. Caro enim

est quia rara et penetratis manet in cute eo quod du
ra est et spissa. Sed tamen alia quia subtilissima est et
acutissima ex cute exit. et hec per sudorem. quod certus
es cibis in balneo ex calore sudoris nunc simi
liter. maxime si acribus ulceribus exterius opus abstineat. vel
Nonne vides urinam diu ieiunantis in citrini
tatem et ruborem mutari. non festinis humidis potibus et
cibis humectatur. Item donec corpus in calorem non exit
erit colera dissolutum a cute. Si autem calorem non
egreditur. colera augmentabitur. erisipilas et passio
nes alias huius similes generabit. Nam contra consti
tutionalem expansionem et in gressum subito venit ad cu
tem calefaciens et non inflans. A re generali
ab omnibus incipiam. **Capitulum secundum in quo docet curare et cetera.**

Oleo ergo si tamen ex sanguine non adveniat ma
teria quia in eis capi non possit ex quo dicitur adeo
lacertos quibus ille vene cruendatur que in medio et ita
corpus similia ex quibus lacerti compositi sunt. Unde fit in eis tu
mor per plenitudinem et per tumorem cutis extenditur et
dolor in inferioribus membris cum pulsu efficitur. Nam si tange
apostema tactui repugnare videtur. Ideo in loco rubor erit
et dolor. quoniam cutis patitur per colligantiam carnis sub
cutanee. quod in contingit visceribus. Sic est et ipsa
caro. Unde si sanguis venas exiens ad ea venerit
fiet predicta ventosa. et quoniam huius passionis est sanguis
materia. Est preterea alia passio nascens ex colera
rubea. in aliquo membro et alia in sola cute exteriori. hec
in pelle in tota corporis extremitatibus. Sed sicut flegmon fit
in carne per partem cutis amplectens. similiter istud fit in
cute et partem carnis amplectitur. Si vero colera sit cali
dissima et grossissima cutem excoriabit usque ad sui in ti
ma que passio vocatur erisipila. Fitque duobus modis
aut enim erit cum excoriatione et ulcere. aut sine eis. Pri
mum vero est unius speciei et flegmon vocatur. quod si fluxus
non sit solus sanguis. vel sola colera. sed commixta. sic
vocabitur ab ea parte que magis dominatur. sicut si dicatur
flegmon pertinens erisiple. vel erisipila pertinens flegmoni
flegmon. vel erisipila flegmon. si equaliter sit commix
ta. Quorum cura composita fieri debet. Sed universa
lis eorum medicina preparato erit. Nam si preparet mox in
lo ad suam quantitatem revertetur. quod fit duobus modis.
Aut est materia ab infimo ad dominantem membro. Aut
preparabit cultra dissolutionem. Sed quoniam non solum nocet
quantitatem sed in qualitatem eo quod nimiam generat incisio
nem. cohibeat neque eas magis flegmonibus refrigerare
repugnativis vero ab eis non in omnibus locis fieri potest
secure. ne a vigilibus membris ad nobilia membra deve
niet. Nam sicut flegmoni repugnativa sunt imponenda
non primitus preparato corpore toto. similiter et in hoc erit fa
ciendum. Unde sicut in illo flegmone. sic et in isto conve
nit firmatiam. De inde membris refrigerantibus donec

color apatis mutetur. Si sit purum e[ri]sipila mox
ut colorem amittit euadet. Si autem non sit purum
sed flegmati commixta. fro[n]do diu i[m]posito cutis lu
cida efficitur et ad nigredinem tendet. si magis et magis
infrigidetur maxime in senioribus. Item si adhuc refri
gerantibus apa in duriciem consolutis minime sa
nandum. Itaque refrigerantium tollatur prius quam liuor
aut nigredo appareant. Refrigerantium illius simplic
medicinarum sunt septem. Ut tamen pauca nominabo. solatrum
uirga pastoris. semperuiua. portulaca. psilium. iusquiamus.
lactuca. acrimonia. lente aquatice. cerotum cum aqua frig[i]
dum. Quod si in cessio cessauit. cataplasmabis loc[um]
prius quam niger uel liuidus efficiatur cum fumaria. liuore
uel nigredine apparentibus. locum scarificabis et fomenta
bis cum aqua calida. Deinde cataplasmabis. bonum autem est si
aliud fomentetur cum aqua marina uel salsa. cataplasma
quod est hac aqua furfuribus et aceto. Quidam medici tunc
planctent succum coriandri cum farina ordei. quod utile
esse aspicientes scripserunt illius qui inuenit erisipile.
Alii uero posuerunt idem in initio. et magis nocumentum est
eorum. Alii uero scripserunt cerotum cum oleo roseo et calore
extinctam inuicem erisiple. et alii nimis calefactiua.
Quare nullius est uirtutis. nisi est erisipila in antracem pustulam
mutatur. Nonne passio fit. calida fit antrax. rubeum
et citrinum antrax liuido et nigro. sed sic erisipila cum
flegmate miscetur. fit et commolli apate composita. uo
catur mollis erisipila. Similiter si infrigidetur et indu
retur. dura erisipila uocabitur. Unde sicut compositae pas
siones compositis egent curationibus. sic et in istis
faciendum est. Capitulum iii. in quo docet curare apatem flatam et mollem.

Item sicut erisipila accola in. sic et molle apatem
nascatur a flate. Est autem molle et sine dolore
quod alias contingit in pedibus ydropicorum et ptisicorum
et commala quod fuit in corpore. sed tamen curatur antequam sequitur mor
bum in quo curando ea fricatur cum aceto et oleo rosarum et alii
cum oleo et sale et aceto. Sed si apa fuerit propter fla
tum curaueris ad membris. spongiam in aceto et aqua infusam
applicabis. sit tamen noua. quam non inuenta lana
bis cum quod habes commune et leuina. Quod si per hoc
apa non mitigetur. potes ibi spongiam commune. Item
menthe cum aceto lo[tum]. cum et medicina quod fecit commoti
the. Nam materia huius apatis aut grossa extitit aut
uiscosa. aut utraque. Curatur ergo si materia ideo conclusa
frigetur. opportet ergo lauari et mundificari. Nam si dissol
uatur prius quam maturum efficiatur. in posterum uero bene fomen
extitisse. pura tamen perinde efficietur. eo quod indurabitur
uelud petra. Nam lapis incatenatus intercus. ad hoc modum
efficitur. Cuius est materia grossa et uiscosa. et non paulatim
dissoluta sed extrinsecus medicina desiccata. Similiter fit lapis
in renibus. cum humores ad eos currentes ueniant et uiscosi
coquuntur et e calore renum. Similiter dura apata non

uincatur gallia medicina. calissia uirdis et sicalissia
bouina. yrcina et leonina. si cum eis admisce
atur. armoniacum. bdellium. et sigia. quibus excitatis cum
pasta apatam curare ualebis. diuersitatis tamen in
bus nobis reddimus. Dico ergo quod uniuersaliter ite
cio in curandis omnibus apatibus antequam indurentur pur
gato sit. Sed frequentibus membris in quo fit apa necesse
est fiat commollitiuo. Et quia membrorum. alia sunt rara
alia spissa. necesse est uincere frequentibus medicinas breuiter. propter hoc
ego cum medicina fuero cordas et ligamenta. misceo
commollitiuis in aliud. quare unum est acetum quod sepe
posui in diuersis apatibus. In ligamentis tamen uel cordis
prima facto. lapidem calcis in aceto extinguo. quarum
assiduo tamen. quod in magnis urbibus et maxime rome inuenitur.
uel molam molendini illo non inuento. Deinde frequenter saepius ut
apatis locum super firmum ab aceto salicem induat.
post hoc applico mollitiua. ab initio est ex oleo in fundi
operatur. studeo tamen ut sit subtile. et alias cataplasmo incorpora
dix maluae elacti et silia. Acetum autem fuerit condu
centium fuit. raro tamen. Saepe namque impositum nocet
nimis. propter hoc in cordis et ligamentis non fiat sepe.
nec etiam in initio. In splene uero clarius cognosis. acetum
bonum esse. quod natura sunt. Item armoniacum cum aceto lo[tum]
est in splene. in lacertis aquillo prius uidi. Ego uero
iuuo mollitiua in diuersis apatibus posui. et postea armo
niacum cum aceto. Item mixtum apposui radicem maluae
cum sepo anatis et psilium feci. Quo non inuento gal
linaceum. uel porcinum adiuuabit. Item fiunt maluae ex
certe et cataplasmate ualebunt. Diuersitatem autem membrorum
considerari oportet. quia si sit in uentre nullus ut stercus spongi
am in aceto infusam apponet. Quis et olim absinthium
in apate genuum apposuit. uel hoc et pedis fomentacionis
aplicant. Sed in splene et certe cum sunt infirma ualet
cum misturam testante experimento. sed tamen hoc lapis est sem
solam ratione. cum quidam liber fecisset de concordia uiris et
experimenti. Sufficiat de cura calore apatum. duorum autem
mollium. dura apata in toto quod nullum dolorem habent. quod
et si dolorem non habeat. non sunt tamen absque sensu. cum illa
sit incurabilia. Nam illa quibus prius uel nullus est sensus
uocatur absque sensu. maxime si membris in quibus fuerint sit uel
nihil sentiatur. Sed uos scitis ligamenta esse insensibilia.
Unde si ad ea scilicet uenire noluit. sanum cum non
litigare. non in solis nominibus. quibus frequentius de tumo
ribus disputabo. Quoniam in tumoribus et mollibus
apatibus non eadem est facienda medicina. Nam mollia
fuit exflate. saepe si digitum appuntur fossa ibi
efficitur. Causa uero tumoris uentositas est inflatam in
membris colliget coadunata. quod alias subtiliter colli
gitur. et alias sub pellicis ossa lacertos et alia membra
cohopientibus. Item mixtum coadunatur in fo[ra] et in
testinis. atque inter intestina et pellicidas uentris.

Capitulum iiii. in quo docet curare apatem uentosum.

Capitulum iiii. in quo docet curare apatem uentosum.

Cura uetositatis i uetre z uiscerib3.

Sz tn diffiu tuois z molliu apatu h e. Na
si apa tagat cedit tactui l' digito. uetositas
uo no cedit ei. q pcussa sonu reddit qi ty
pani. Cucludi q3 i qbzda quitatib imai
festo extitib3. Veru i oi tuore una hem in
fectem. i. fgatoem cor q sit ex naz i illo mb.
Vn si fuit i uetre. aut i uiscerib3. Olm i q
decoqt ruta. l' cala gemitta. sic cimin. apui
petroselinu iuuat. Valz z uetosa siu scapel
latoe bis au z iposita. Si tuor e i maib3
pedib3. l' lacts sbeute extitib3. l' i pellicidis ossa
cohopietib3. z sit siu dolore. cinis ualz. Si sit
q dolore epitima mollitiu ualebit. ai 16 tuor
au sit ex pcussice. au ex cotusice. Pdce g ca
tussioi pot sepia. Ita dico si cotussio sit i pe
llicidis ossa cohopietib3. Si sit i lactis mitig
ata queuit. Cinis g ponat qsapa z pauco oli
eo i fusu applicet. Quo no i ue
to ysopu uide supius. Cerotu q3 q ysopo fac
tu hic dolore placat. Quo qd no i ueto fac
cerotu ex mitigatis q paucis stipticis. H miti
gat dolore lacti qtussi. dolore cessate mobu
auferat qfortib3. anc. aceto z uino.

Simus fluxu repugnare. nig z potice uin appo
nas. Simus dissolue. cinere pone. acetu
ualet. Si lact no doleat. i pce nit. z maxi
affronitu. i. spuma nit. pu tn lauet c aqua
aneis. Sedus colobris cest z colet. an calcis
extiete sbtillissimu pluere admisces iuge. Qz
tumor si sit i maib3 aut pedib3. au lactis sb
aute extitib3. au i pellicidis ossa cohopietib. z
fuerint siu dolore. cinis ualebit. Si at sit q
dolore. epitima mollitiu ualebit. Io e tuor fit
ex pcussice au cotusice. Vn si cotussio fit i pell
icidis ossa cohopietib. sepia sic pdixi uale
bit. Vn si sit i lactis. dc. fiet pin mitigatu
queuit. Solus g cinis no iponat. sz ai eo sa
pa misceat. z par olei. Sz tn ab inito cinis
no eit iponedus. sz sapa. ruta z par aceti. et
oli qtu op. l' calefiat z uell' no lot i eo i fusu
applicabis. q no i ueto. ysopu uide supius.
It cerotu q ysopo fcm ab oib3 sciat hunc dol
ori queire. Quo qd no i ueto. facies cero
tu. cu dolore lacti qtussi mitigau op
orteat q mc. matatis z par stipticas. Na si
stipticitate no haunt. no eius sciau qui dor.
augmetet. Sep g an te sit matatia mollit
iua z par stiptica. maxi. iplcis cib. si aut
dolor sit maxim. stude i eo mitigado. Qz si
dolor no sit. mobu abities qfotib mc. cin
ere. au aceto. z uino. Si at ma fluere re

pelle uolueris. nig z potica uinu appones. Si
uellis dissolue. cinere i duces. acetu uo utrqz
ualebit. qz utris ei e opoita. Qz si lacertus
no doleat. i iuce aneis nit ponat. stude tn
ut sit affronitu. i. spua nit. Na si tuor pp
negligetia diutiu cofirmat. lauet pu q aqua
aneis. d in sb sceptis auctor. Sedus colobrinu
cest z colet. ai q calas extiate sbtillissimu
puluere admisces unge. Ex qb3 h plura i li
bro simplic mne. i ueniuntur. De passioe uetri.

Preta qda passio fit i uetre. q atiq pap
isimu uacauert ex gne tuois extis. ai. ue
toitas i ei nuo sicut potio expsce panotoia.

Ventositate tn diciam fieri i cor humorib3 crossis
z par calis. Calor e illis fortis extis huo
res illos digeret z dissoluet. Si at sit ofcus
humor grossus z uiscos. z fumi estus z n dissolu
e emab. max si mb opplatu z obtusu ex
istat. Na cu aur tax dissolu huore. faties
ex eo fumu grossu z mb tuefatec. Cuius
passioe e cua. potus col. fpato. sic qsloia
fumatia. fricatoe. getatio. balneo. max si aq
ei sit dissoluta. It cala sup mb dissoluit sb
abstietia cibi. Qz si mb cali e soluto. res
ingerata ponat. i ca uidz q i femoib3. Dicat
cor nlliu sit uetoitatis. Vm qz h passo plim
iuuenes i uadit. utilis eit floia e etas cor
ad h gat. Scio e iuuene qda diebz ame
auritu extitisse. Eu e flaui z uxi ai cerotu r
simplici. ex do uidz rop. z aq. f. i femore z et
ugri. i alio silr sagnie minui. D in uxi eu ex
ugueto i q mitti cariolla. Dedi q3 spma ag
cast. ruta q3 utillissia eit ad istud. D iflatoe ligue.

Ite qda uidi. cui ligua adeo fuit iflata q
i ore capi no potat. iste nuqz extitit flautis
z sexagita erat anor. auq3 uidere eu i decima hau
diei. arbitrabar q debet opillis fpai. q qponit
ex aloe z scamoea z collaqtida. Eis g dorias pre
pi. ut fcu sup ligua iponeret. qb3 suppotis
expectaui pficaui ee futuru. eo q col erat p
gatu. i firmi uo supueniete nocte audiuit i
sopno. bn fecisti qz pill' accepisti. op tn su
ai latuce sup ligua iponi. q faties euasit.
Qua pp dico uomitu bni ee uet pcit tuefacto.
Silr expdem i tuore ligue. sic e. y. h e exco
gitoe mbz pcipit. Eptca d aluis grnb3 apat
u dica. Japies ab cor entia. z n anoib. ai
upu sit uena rectna. Cap. 6.

Veni ipticda q tractat d apatib3 dixi. q oui
apatu. ai qda sit ma ad mb u sit apa des
cedes. q qd ma no eit una. sz diusa n solu

Margin notes (left):
cura uetositatis i uetre z uiscerib3.
alii q no extiete.
al' t. h lana sucida.

in colore. sed est in calore et siccitate. duritie et mollitie.
Unde si sit rubeum sanguis materia est sanguinea. Si autem
rubeum et citrinum. co. m. Si album et molle. fleuma
est eius materia. Et si ad apostema generatur iste rubeum et nigrum
quod avicenna vocat melegeni. istud tactu
semper repugnat. Unde si vene esse sit alterata. sanguis
emanabit iste rubeum et nigrum. sicut sanguis qui egreditur
per epaticam in ethica. Itaque laudo mediciam in hoc quod
sanguinem istum fecit unum assimilavit. quod materia si
nimis calefiat. sive propter calefactionem. sive propter in
conversionem febris convertatur in colorem nigrum. quod nullus alius
potest digerere. gustare. cum etiam musce fugiant ab ea.
quod si in terram fundatur. ebulliet sicut fit. pro fac acetum.
primum medici vocant eam acetosam. sicut co. m. vocari
venit amarum. Dicta quidem apostemata selirosa appellatur
cum est duritia sine dolore. si materia eius simplex ex
titerit. sed illud cum non est sensus omnino vocant apostemata
flatica. sclirotica. quibus nominibus omissis dico
apostema fieri communiter. quod quidem fex est vini vel olei. quod
si putrefiat propter suam congelationem. sicut videmus
mobilem esse duriciem. tamen multum et minus. similiter et
de isto intelligimus. quoniam flores sunt diversi in colore
et liquore secundum diversitatem sanguinis. Sed hoc apostema aliud
habet acutiam occultam quod non possit percipi. hoc est
aliud quoddam ab omnibus excogitatum. unde commolestissimum
et magis sit manifestum huius acutia / cancer vocatur.
Sed si sit in initio semper occultum. apparentibus causis
quod non potest. sicut patet in nascentiis terre. quod non
nisi ex paucis in ipso exordio cognoscitur. Sed hoc sufficiat
de eius causa. cum eius universale videlicet et curam.
Dico quod primus materia eius est purganda. studendum
tamen prius ne fluat in venis. Et si hec fieri
non potest. purgabis in emplastro mollificativo in quo fluit et
fluit confortabis. quod autem in colicas est purgari oportet.
sicut etiam in isto co. m. est purganda cum epithimo. et quod
iiii. dabis quingentia. confectum vel melliculum. dabis
et ex compositis medicinis eius videlicet. quod est xxii. species.
Confortatio autem eius. dissolvere quod in mollibus consistit
et si dissolutam partem in hoc loco faciat. quod autem nichil
faciet. cum quod subtilissimum est dissolvet. grossum in
remanens indurat. Itaque medicina fiat quod sit tempera
te virtutis ne constringat. vel sanguinem grossum consua
fortitudine. studendum quod ne sit purgata. quod hec pa
ssio quod fessa et fumosa efficietur acutius ipso
situs. fiet itaque leonina sicut homines dicunt propter
hoc non quod ei non in quantitate virtute et qualitate. non purga
tum. quod in vocatur in medullis locis si prius corpus purgetur. Sed
si cancer maior sit et durior. custodiendum est maius
efficiatur malum. custodia autem hic regimine perti
net sanitatis. et si vis cum conferro curare vel
per corpus ex co. m. purgetur de in dicitur usque ad

fundamentum ita ut nulla in permaneat radix. et ex
parte loci quantum ab illis locis totus sanguis emanet.
de in curetur sicut cetera vulnera. **Capitulum x. in quo docet ignem**
persicum et carbunculum.

Est persica que passio nascens ex materia grossa **persicam. et carbunculum.**
et calidissima. in principio est quidam oriuntur pustule **carbunculum.**
et aliquando fit sine pustulis. ex quo est hoc pruritum quia locus
scalpit pustule fiunt in eo que postea erupte vul
nera efficiuntur. ex quibus cortices elevantur veluti si ab
igne. et aliquando fit sicut milium. et alia alii apparet.
et cortices eodem modo emittunt. Et carbunculi quod corrupti
loca acris generabantur in asia cum contritionibus calidis
cum ex caliditate in estivo nimia pervigebant. cortices
in quibusdam erant nigri. et in quibusdam grossi. non tamen sicut crisi
pila. sed sicut flores consistebant licet aliquantulum nigri
in fumos multis testantibus. invadebant. febris non minor
quam fieret in floribus vel in erisipila. Quibus omnibus nil est
adeo iuvativum ut flota. si recorderis quod dixi in flori
bus. quod si sanguis usque ad defectum trahatur utillissimum
est. si omnino propter hoc non apparuit. propter hoc refrigerandum con
venit propter eius incensionem. timendum tamen propter pestilentiam medicine.
Nam si hec fecerimus in flora mala nascentur. medicina que sit
repugnata parte aliquantulum sit dissoluta. sicut arnaglo
sa. et lentes cocte cum mica panis siliginei mixte. In
vulnere vero. fortis parte medicina. sicut terrisa adiuvantium.
cum polidex. cum curasio. que omnia cum dulci vino vel
sale miscentur. medicina vero quod confert vulneribus. huic
loco non erit. quia locum putrefacit. quod si cum scalpello
bonum erit. corpus tamen prius purgato. sufficiat de hiis
apostematibus. **Capitulum xi. de cura scrofularum.**

Scrofule vero sunt dura apostemata in molli carne. mo
llis caro adhoc existit ut spatium inter venas ex
istens impleret. unde non est magis iuvamenti. sed mol
lis caro in qua fit saliva et lac. spiritu quod et humiditas
in venis in testiculis caliditatibus. et in gula et gutture fiat
magis iuvamentum. quod avicenna non vocat mollis
caro. sed spongia adque misce quantum vene et arterie. vel
Inhus. quod si fiat apostema curetur sicut si fieret in
ceteris mollibus. Sed si fiat in carne que inter venas consistit.
alio modo curabitur. quoniam mobilis et mollis in qua est mobilis
debet auferri. quod duobus modis efficitur. cum conferro
incidatur. cum putrefactiva imponatur. **De cura botii.**

Botium ab duobus modis est. cum est cum sanies in
flone conducatur. quod in utre est ad cum materia in
aliquo mollibus colligitur. non procedente apostemate in quo divisa materia
est. quoniam acute rodit caliditatem faciens de locum.
quod fit cum quia carne undique comprimit ut sibi lo
cum faciat. cum quia longo tempore putrefactum acuta ef
ficiatur. unde ei incidatur divisa ab ea effluit materia
non solum liquidi humores. sed in dura corpora quia
egreditur ab ea qui incisa ungula. et aliquando sicut pili
et ossa contusa. vel sicut lapides et lapides rotundi similitudinem habuit.

capitulum x. in quo docet de cura ignis persici et carbunculi

capitulum xi. de cura scrofularum

capitulum xii. de cura botii.

Cap. x. d q ag. d remouendo eor q dñt ee p nam. i modo opali. li. i gnali.

ei eët diuisa. qda ei e sic lutu et stans lat
ne. et alia sic fex uini. et alia sic amurca
no nlla i tn eminit puduns q nullu ap
riare ualebit. Que at sepe atigunt tpli
ca sunt. q uni e pultes. aliud uo sepiz.
et tnui fauu uocat eo q asilat ei. qs tno
mo aurum. dissoluendo uidz. putfaciendo
et i cadendo. Sz i qda loco h ta st fatieda. In
qda uo duo. i alio uo unu. fauu uo et pulte
dissoluem et putfatiem. i sepo u n n ferru
ad iuuabit. qrq g hoc i inoibz oit. et ma
rie i uiscibz. odiferi me. ualebit. dissol
uit ei et eliqt ma i eis collecta eq qbz mlt
ta i ueies. laudiblior tn e tyriaca maior.
atanasia. homorusia. hec st aute mene que
at medico ptio ostituunt erit diacalamitu
et silia. q i aliis libo scpsi.

Cap. x. i q ag. d remouendo eor q dñt ee pt naz i modo opali li. i gnali.

Similr et qcqd ferro curabit. Salias eo sciptur. Sz qcq hoc apitu dixi. totu q fuit ex naz. oio absadi eiaqz op. sic neruum i q pigdo t ad qtitat. sic ueruca lapides i renib. aq i oc ulis. et spma i uulua. q aqbzda ita uocat qda caro nllius fore qrus. h oia acor eia op. si sit lac i fim un sit ex nlib. pmit ipe curet. q si sit i curabilis. absadat sic facim i cancro et botio q e i curabile. Aqua uo q descedit ab oculis alia curabi i tetice. qm q e ex na. mutai op ab oclis ad mbro ad mim noble. Quida tn arbitnt ee fr anda sic i chirurgia dice. sic huoes q st i ucis qcbile uocat cu sit i toto difficiles assta cor. Silr aq q claudi i uet ydropi cor au e dissolutis au ai srbitut huoes tm illi q canali pgat. Aqua uo q colligit. sb pelliclis uets q uocat pyteneo. i. syfac pforate qda eiat. Oseda uo q st absadeda ipis i firmitatb supi noiaui. Silr fiat in Kili qda e pte absades pellicla. Jt mstoc una i firmitate absadim ut uenas i carne et testiclis q uaices diait. In naibz supflua carne absadetes. cu i q illic existit pncul u absadim. Jt putdu dete qhim. nllius tn istor i sua uirtu na pt e. Venia tn ai studiose et solliate i cadas i e sbtilis efficiendu. q n n i tlqas tpibz fit. Q e dixi ypo. in pnostic. dedi itelligi de ea q pui tpis est. Silr e q e ex naz qerit i magtudie. s. sic supflua caro i uulnibz. et maiori agulo oclor. t ano q emoroi uocat. Jt q ex uulne ia sanato i ei supficie remanz sic
ui gula q e i aulis. pib acor st abiciedi. o
incisio tn fiat put melior ee potit. fiat g
i. stude ut opatio tbui sit tpe. et sin dolore. et
nil mali ex eo oriat. Jt i tertio cato pstituit
alia ut si no opleat. eger tn obs no patiat.
tma ut sis secur. q mobs no iritat. Na si
h i uestigauis. scies an i cisio qat. et qn mena
dectior existit. Sz i cisio ostedit. q ee qd
ex naz fuit sit i cadedu. Quando tn d lo
eo eit. si i cisio fieri no possit. sic d aqua
oclor dixi. oportet at i dicat re ex naz fore
dissoluenda et purgada. Sz si hoc fieri no possit r
p naz mb i firmi. cu q e i curabile. putfac
tua mb i pmat. q facim i uua. naqi stud
m qdm ad sua redeut naz. h tn facere nequi
tes i cadim ea. cu q ferro. cu q i cisiue reb.

Preterea supflua. t nimia i nuo. t magtudie excrere ne. existunt. i qbzda e e supfluus digit. i qbzda mus. i n nllis i qda fuit q osuetudie. q si i oibz qda osuetudie iue nuet no eet malu. s si st i asueta. qn mo bu st et si ne no i pediat actem. Pro inde supflua et minora. i nuo t magtudie absadi op. nimia uo pstitat et apta fiat si fieri po ssit. Na mena no possut gnare id q mnr est cu istud sit acto aturis. Sz q supfluu est n i osuetudie exno. id i q mnr i magnitudine no eit i pole cura. pfecta tn acto mene e in pfca pfice. et supflua d escere.

Cap. xi. d cura supflue cai.

Incipiam g ab huis i qbz multu supflue carnis existit. Vn ostedi i lib gnu. qd q. s. calor et sicci augmitat. et mutat totum cor i mate. Vn op mate ad carnositatez mutare si uis ut ad temptu reducat. cu q p illu lib. de regimti sanitatis. sas q anim us exercitus. tenuiqz dieta. et sili mene. estiua e aie et agustia. cor fiat calidu. et sicca q exci tit. et cura ee mate. sbtile dieta i qda ptic ula oscpsi. Gre uo i lib opitam mene i ue nies. q pauca noiabo. Dico g ca ee sbtil e. q dat i dolore artetico. et cui uta e iasi na. s. sem i spma uite. oca exmis. et max siluris. aristol ro. cetaurea miior. gentiana. polium. pesl. h sui siplica sui opita. ualet i mu tuadis huoibz essis. et i cor minuedo. et dis soluedo sui estitie. p urnaz. et cuito sui dis solutes. Jt sal gthue i cesus nimis sbt iliat huores. Multi naqi mane n. i medie carnositatis utetes hac mena piere. eo q cor sagne qbusit. hac id fecere. q mltos ex artetico dolore ee curasse uiderut. Sed illi

cap. xi. d cura supflue carnositas.

fit̃ et humide erũt nẽ. sic et hu cũ de q̃bus disputaui. Quidã iuuenũ xl. anor cui cõstites ultrã extendit. cumi cõmixtus. arrenicor. cõ sale et nitro et cyriaca. dieta q̃ subtili. et fricationib; aq̃ nimius extitis. absque fricatione. et oleis dissolutiis sic ex iudice elaciũ. Oalue q̃ quotiane. aust olei expressa. polui. centrunce. sed yeme h' faciebã post balneũ nõ dãs ei abũ. Nã bis añ balneũ abũ cũ balneũ facpicbã. Vñ si aq̃ fuit ex caldariis hũi cũt. sic caldarie q̃ sũt i sisio. q' distat a metallino cõgrita stadus. cũ aũt illuc ire nõ possit. facies aquã uelud caldarie. s. aq̃ maris mewlunie. i colore. liquore. et uirtute. sic aq̃ marina mixta cũ sale. q̃ ualet i ydropic. et cancrosis. nimis cũ ẽ desiccati. nũtia tũ q' febris extinctus fiat i fimo. ẽ nõ nocebit. sm̃ eã quãtitate tẽticem. V' ueicẽte febe. pmittẽ ab eã curet. Dñ tñ reducat adeã q̃ dixi. phlebotomant tñ ab eis uino cõsilio. sumat sale. albũ et cũ uñ. et maxime cõ aq̃ marina mixtũ. et

Cap. xii. de carni diminutione quantitatis carnis

Naties uõ nocũe ẽ nutri. Sumat g' uina cõsa. et cũ sagnis cũũ gñatos et mẽ oppoito cũ hac die sup eos pix aplicet. et suauia extitia. et suauẽs fricatiões as i ducãt. Jt si unũ mẽbrũ i cõsiare et augmentare uelim' cũt faciẽdũ. ut nã calefiat et humectẽ. et mltũ sagnis athat ad mẽbrũ q̃ applicat. nõ tñ sep fiat h' bis i uene et semel in estate. Quib; aũt unũ ex mẽbris macrũ existit. q̃tate paciat. fuste g' cerũ leuissim ex oleo leuissio. et cũ eo mẽbrũ q̃ntate paciat. donec cepit i flari. q̃ sic apparẽte. pcussiõe cessabis. sic y. diẽ d' aq̃ calida. q' pmũ i flet. d' tñ dissoluat. eodẽ mõ fac pcussiõ et pix hũs q̃bus totũ corp' ẽ macrum. uiuat si post abũ balneẽtur. s; tñ sic ex subtilib; dietis. aliã febris otigit siliter q balneãt post abũ nõ sit securũ ab oppilatiõe. Nã cũ aq̃ sãguis cõsũs gñat oppilatiões facit. et max' si post saturitate balneẽt. lapidẽ q̃ gñat i renib;. i õib; tñ h' nõ otigũt. i q̃b; tñ ẽ renes sũt spissi et uiscosi. et uia q̃ ab epate tendit ad eos ẽ angusta. i aliis uõ õrio mõ existũt. i q̃bus cũ ascẽdis. q' nllaz hõm sĩ gficatiõe. q̃nĩ ab ifimo ut gñuitate sẽtiat i dextro late. cũ i femore. Quo cõntẽte dabim' ei iuniẽ pndũ cappariis cũ aceto. et melle. Si aũt curas mĩor sit illi quantitate. cũ nibi cõ cõtentiõe. nichilq; sup eã ponat. q̃d cõsuetudo ĩm cõtẽdẽda cõ pallida sputũ. pro nõ tñ circa cũ cãtũ. et i uiscas ẽ cũ gũma. p alii uõ ponit plubũ. sz cãta sufficiet si re

llis pix fuit citri. Preciõ ẽ q̃dã passiõ q̃ ex ossi ucãt. i. cũ caro minuit i maiori ãgl' cau lor. p' ũgulã q̃ si sit tota ãputata. curabilis cũt. s; si fuit minuta i pte quantitate ẽ stiptica medicina curabit. et modificatẽ toto corp'. et max' corpis curabit. Oẽ medicina stiptica cũt. meite ẽ aceto. et diacnardi. et max' si quantitatũ ẽ aceto uino. Jt i oĩ mẽbrũ q' aliq̃ sui pte amisit. i gñãnd' est q̃tũ cõsilio ei fiat i eo. Cũsiliẽ ẽ q̃dã nocũt ate pte ab osse cũis abscindũt. pxa tñ i genu uim q̃lit sua cõsilio gñaret. conũn' g' nãz ẽ hũs q̃ carne gñabit. ut dum carne illic cũ stituerit. D' tñ post longũ tps i durẽt et actiõ sũu cũret q̃ ab ossib; adiuuabit. Cũsiliẽ q̃ iudi uenas i cor gñari ñ dico cõsiler. s; ueĩs ce gñatis. q̃ad carne i uulñib; cõcauis. cũ i durata i locis cute amitẽtib;. nõ ẽ ibi certa cutis. pilus cũ ibi nõ fit. q' q̃d si medicum fuis potis artificialit' curare. Jt ẽ alia passio q̃ silis ẽ hũs et formica ex gñe ucat. uidelicet cirsiplse cute cũ ex cõtiat et uulñat. Vulñ aũt q' ucat carnosũ. ex gñe duri apellis est.

Tyria uõ et casus alopitia pillor palpebrar fuẽ mobi p' q̃s res ñlis amitit. Verucosi est accidentalit' ex nãz. q̃ tplices sũt. Vna mutat cor durũ. sic uerruca. morphea. lep'. scabies. et ea q̃ cute excoriat. sili' lubea et cucurbitini. h' sũt ex nã. Et si sigõ pmĩt ab eãta mobi sit sumẽda. studere detẽni i eo. V. g'. formica fit ex eo. in. iaq; ex gñe cirsipile dure fit. differũt tñ q̃dã mõ. q' m̃ formice subtilior ẽ q̃ m̃ cirsiplse. Vñ q' subtilis ẽ penetrat ad cutẽ. et eã excoriat. Jt q' mãtia ẽ di ũsa i subtilitate et cõsitie. uulnã fuit diũso mõ .s. int'. et ex'. Jt rosura et cicer. q' fit cõ uulñe illi gñũ ptinet. Jaq; oĩb; una cũt medicina. i. materia ne ad ifimũ descẽdat phlebot'. D' tñ curet uulñ. q' unq' q; ptes h' medicina. sic nã ifimi mẽb. et spẽs et q̃ntitas i dicat medicina. q'ñ m̃ formice cũctis subtilior ẽ. mãtia uõ cãe. grossior oĩbus existis. cõ uõ rosure miñ ẽ grossa ex q̃ fuit uulnã. q̃ appellant' thylesie et chironie. et alia q̃ nõ sũt h' noiãda. Incipiã g' a carnis iste ore. g' q̃ntitate medicine p' qnãs. et liquore et uirtutem. V. g'. mã liquor formice cõ sit subtilissiã. ex cõsier. si dissoluat'. mox uulñ sanabit'. Jaq; si cor pus pxauto. d' tñ repugñtia appareõ. q' si nõ pxato ũguẽtũ uulñ apponit'. m̃ sep ad illud descẽdit. Vñ loc q'ñ sanat'. q'ñ uulnat'. Quedã matria rome ex eis fortã i calcaneo habebat cũ facies medicina uulne cito sanitati re

h' lapis adductus a repta fuit.

restaurata est. et in aliis que uicina erant extoricata medicamen apposui. unde uidi hec et loco ad locum mutatum ascendunt ad genu. quia aspiciens uituperauit medicamen. et alia aplicauit medicamen. similiter usque ad corpus saliuit. hoc tamen facultatem sufficiebat que eo uiru depositum. ¶ Cuiusque autem agere non ualens. dimisit ut seruus ei daretur. et absconse saniem in eo admiscens dedi ut biberet. quod accipiens eo uirus amisit. et sanatus est. Quod ideo dixi quia hec sub uno genere existentes particularis. aures non tamen que est uniuersale permutans. Sic ostendi in uulneribus existentes ipsis extra. quod aliud parum quantum uiru. et aliud magis. et aliud minus. et similiter sic fuerunt in forma que est quando uulnus. uiru etiam ei aliquid statim habet. ideo aliud in uulneribus fuit uulnerum malis humoribus in corpore existentibus. que materia facilis dissolutionum uidelicet et repugnantia. Que uero est repugnant simplicia et repugnantia. que autem dissolutionem cala est. Sed tamen in initio repugnantia imponatur. cum nichil extremi ad uulnera descendat dissolutiuum imponens. Nam ma parua existens. licet a repugnantiis ad quolibet minus nobile deducitur nichil mille in eo fiet. Sed in secundo autem uiru. leuis sufficiet medicina. in statu uero et eo. nigredinem. non nisi diu dandi erit. per

Nunc autem amodo que est in nido membro incipiam. Id modo aut erit membri. sic deficiens extremitates naris. pars auricule. et pars preputii. Aut erit superfluus sic sextus digitus. os et dentes superflui existentes unde est et detrimentum perficitur. et que est superfluum abscindatur. sed istud faciale potest abscindi. In illo uero cui est detrimentum. aliud faciale. et aliud impossibile est complementum. quia si sit in carnosa parte potest restaurari. sic dixi in cauis uulneribus. Si autem sit in osse. os reddi non potest. sed quando in eo generatur per quod suitum solutum fiat. licet non eodem modo. ¶ Si autem aliqua pars abscisa fuit in nare. aut aure. uel labio. non potest reddi uel similis uel ad uicem eius. possunt tamen quandam modo medicina fieri. cutem eleuabis et carnem in uiscabis et alia carne. Sed quando in testo nimium est ut uel aliud simile. uel aliud uice eius restauretur. quoniam tenuis actio membri non sit impedita. eodem modo faciendum est de pilis. sed tamen non sic cito restauratur in uulneribus nisi acutum necessarium. Similiter et pili in locis denudatis non fuerit nisi per vim. unde si recordaris eorum que diximus ex libris physice potes intelligere causam casendorum pilorum nascendorumque. cum humores sunt fumosi et grossi. quibus augmentantur. Quod si hec non potest auferri. caluities generabitur. Si autem corrupte et mutatur tyria fiet. et alopicia. ¶ Causam autem pilorum corruptorum. ex ipsis pilis et loco cognoscere ualebis. Unde mali humores aut permutant colorem. in quantum est color cutis. Si est est albus mi

statua erit. Si nigra. corrupti. Si rubea. uel citrinus eo modo est citrinus. Quid sicut quod est. reddendum est ad id quod est. dicemus in libris qui dissoluant. ¶ Cancer uero ne dissolutum adeo sit acutum et pungens quod loca uulnerentur. nec in siccissima sit. ne cum mala medicina boni residuorum punctis. Itaque si fuerint rubee. abluatur. et ungatur lauae cum calamine. et anatis cum aqua. sed tamen in quamque que iam est fundo dicam. ut secure medicina ponere possis. Similiter pulpebrarum mundandum est pulsam est. Sed ne quid ex hac medicina in oculis cadat. Itaque sicut dixi est que scripta est in libris simplicium medicinarum. Que autem ipsi accidunt fuluis. non accidunt necessarium fit abscindere. Sed cum quod ipsa sit eis. licet corruptum ad sanitatem si haec possit reducantur naturam. Unde sic dixi quod pertinent uniuersaliter. Idem nisi dixi cum quod natura in toto. quod cum expulsione peruenit. non erit in scienda. ¶ Ungula uero ungula colorum est que sanitate cum tunicis. sed tamen centralis non est que naturam. sic dicit. fauum. et similia. Itaque si ungula parua sit et mollis cum mundificatiuis curabitur. Si autem augmentatur et durius cum ferro erit curandum. ¶ Similiter uesica que est super palpebram cum ferro curabitur si grandis est. Si autem parua est desiccatiuis. Grando uero non fit nisi in oculo est in oculo ex natura. unde necesse est cum ferro abscindatur. Similiter sanies que coadunatur in oculis in ea passione quando dicitur caune. est dissolutiuis curabitur. Aqua que fit in oculis in initio potest dissolui. Cum autem firma extiterit erit non dissoluetur. ¶ Scio quendam medicum oculorum quod cristros uocabatur. multos passiones suas caune sanauisse. id est saniem in oculis coadunatam. et hoc mouendo caput. faciebat eum egrum recte sedere. et adeo eum per mouebat. donec saniem inferius fluere uidebat. quod si maneret in capite. sursum ascendere non poterit eo quod grossa est. Aqua uero si descendat non manebit. quia leuis est quasi nebula. nisi fuerit aquosa humiditas que si per ferrum curetur descendet. Sanies uero que coadunatur in oculis. si uelis ut dissoluatur. caue collirium misce et thuris desiccatiuum uero ponat. quia tamen remanet desiccabitur. Sed nos hanc saniem plurimum curamus constringentes continuam quod dicatur in loco arcuum. Eam per spiritum curamus. alii cum est ferro. alii cum medicina paulatim imponenda. alii magis de loco ad locum mutando. ¶ Vermes lumbrici et cucurbitini. cum sit ex natura in toto. necessarium est eos excludi. non tamen emittuntur nisi cum amaris medicinis. uiuunt enim in intestinis inuiscati et ligati. alii tamen uiui cum expulsione emittuntur tamen cibi sunt quasi mortui existunt. ¶ In quibus curandis ualebit absinthium. In cucurbitinis uero semen quam absinthii non ualet. sicut abrotanum. et similia que in libris sim

plurium mercedem scripta sunt.

Explicit est liber de salvatione in genitio galieni. ad neronem discipulum suum. translatus a constantino monacho montis cassianensis. de arabico in latinum. Incipit liber G. de instrumentis et potentiis vocis. Deo gratias. Amen. || et spiritibus eius. Capitulum primum. de eis que fiunt in corpore ||

Dixit Gal. Si nervus qui est inter costas accid(er)it incisio propter spondilia destruetur vox et anhelitus. Si autem idem accidet in ossa costarum scinditur aut nucha per latitudinem inter finem colli et initium spondilium colli qui respiciunt ex opposito pectoris. Si autem nucha contra initium huius loci sciditur. nec anhelitus omnino nec vox omnino perturbabitur secundum numerum spondilium qui opponitur pectori. similiter accidit ex incisione costarum secundum magis et minus. Musculus est organum motus voluntarii. Et adiunctio omnium musculorum provenit nervus accedens aut nucha. qui si scidatur non movebitur musculus. Interiores musculi qui est inter costas faciunt anhelitum. et tunc fit quando aer expellitur vehementer a pectore. et ex eodem anhelitu fit vox et est ei quasi materia. Et vasa colli. illa in loco qui est inter superius epyglotis et superius ysophagi usque ad radicem lingue. In collo autem sunt musculi brachiorum. et raucedo accidit quando musculi colli extenduntur et corrumpuntur et in assumptione cibi et potus. Cum epyglotis corrumpitur ita quod constringatur fiet parva vox. et cum constringitur et corrumpitur musculi extremi feriunt et anhelitus corrumpitur. Fit autem aput extensionem musculorum pectoris et solutionem musculorum colli. et pectoris et epiglotis. et trachee arterie. Raucedo autem accidit ex extensione musculorum colli. aliis omnibus remanentibus in suo statu. Vox est fit si musculi epyglotis extenduntur. licet non musculi colli. Epiglotis componitur ex tribus cartillaginibus inequalibus et dissimilibus. quarum una est anterior. scilicet maior. due vero posteriores. quarum altera supponitur alteri. quarum superior est minor. habent quasi duas iuncturas. quare due sunt inter primam et secundam cartillagines. Et duo capita prime cartillaginis intrant in primam et tertiam quas continent. sex musculi. Iuxta scilicet iuncturam sunt duo musculi qui attrahunt tertiam cartillaginem ad posteriorem. et aperiunt os epyglotis. E contrario agunt alii duo musculi. et sunt exteriores. et cum hec extenduntur. et claudunt os epiglotis clausura perfecta ita quod nichil exi(er)it vel egrediatur. Necesse est adhuc ut fiat vox ut duo motus musculorum qui movent epyglotum sint fortes in quo neuter precedat alterum in actione. Et intelligere per hos musculos illos quibus aperitur et clauditur et sunt erecti et positi in rectitudine et continuantur ex inferiori et non superiori. et movent iuncturam superiorem extremitatem. et habent duos nervos reversivos. unum in dextra parte epiglotis et alterum in sinistra parte. qui movent tertiam cartillaginem. que cum extensa est ex inferiori parte adiungitur. que si sciditur laxabuntur illi. Sed musculi qui movent epiglotem et destruetur motus eorum. dum vox est in epyglotum agunt in ipsam duo motus musculorum. illi scilicet qui aperiunt et illi qui claudunt. Sed si illi qui claudunt soli agunt tunc accidet defectus anhelitus. Et si illi qui aperiunt soli agunt aut neutri. tunc accidet anhelitus. Destruitur tunc vox quando musculi qui claudunt epiglotum destruuntur. sive illi qui aperiunt solvuntur et non eis adduntur nec diminuuntur in destructione vocis. Cum creator voluit in nobis ponere instrumentum vocis. primo posuit id quo aer sit in nobis velociter et est pectus. deinde posuit cursum aeris in ipso scilicet arteriam amplam ad canalem strictum. ubi aer per strictum canalem velocius currat. Velocitas eius facit ipsum fortiorem. qui cum percusserit cartillagines tunc fiet vox. Percutit autem et post hec trachee arterie et uvullam et superius palatum et locum qui est super aeris preparationes. Sed ex his non fit simpliciter eadem vox sed quasi vox ut stertitio et aggregatio. Vox autem non fiet nisi cum aer percutit primam epiglotem et est posita super caput trachee arterie ad modum instrumenti quo musici utuntur tibicines. Si epiglotis amplietur plus quam oportet. minuetur velocitas motus aeris. et si diminuetur fortitudo venti tunc secundum diminutionem velocitatis et debilitatem percussionis. tunc enim minus resistet cartillagines aeri. non enim amplientur nisi quando non extenduntur. remanent enim laxate. Cum autem epiglotis constringitur plus quam oportet. tunc aer qui exit ex epiglotum erit parvus. et tunc erit percussio minor. Quando propter vox erit parva. vox enim non potest crescere. nisi crescit illa duo quibus fit aer scilicet et percussio crementum proportionaliter. quilibet et eius crescit per crementum illius ex quo constat in illo. Expressio aeris violenta non fit nisi per extensionem ipsorum musculorum. Hec autem differt secundum magis et minus. secundum fortitudinem extensionis et secundum multitudinem et paucitatem musculorum. In egressione autem aeris violenta nimis necesse est ut omnes musculi pectoris extendantur nimis. et maxime musculi costarum. Anhelitus autem et vox numquam fiunt absque hiis musculis. in quibus si aliquod impedimentum aut nocumentum acciderit secundum numerum nocumentorum erit destructio vocis. Si enim motus medii nervi illorum destruetur. tunc medietas vocis destruetur. Et si tertia pars motus destruetur et tertia pars vocis destruetur. Et ubi illa que destruetur de voce erit secundum partem destructam de nervo illorum musculorum. Adiuvant autem hos duos musculos duo musculi qui sunt aput radicem costarum. Et illi qui sunt

al. salvet

al. maiore numero

ex duobus lateribus spondilium ex duobus musculis procedentibus in longitudine. et musculi qui sunt sub diafragmate positi. p. Sermo est ex voce. Vox autem est ea quae nascitur. Cum enim anhelitus occurrerit epigloti ipsa epyglotis consistente equali in amplitudine fiet vox. nam cum percusserit illam. fiet illud quod fit in fistula apud exsufflationem. Ex duobus nervis sexti paris. ramificantur ex parte pectoris. duo parvi rami qui revertuntur ascendentes ad collum ex duobus lateribus trachee arterie quousque perveniant ad epiglotim. quorum utrique continuatur cum. 8. musculis epiglotis et sex ex octo musculis omnes necessarii sunt ad hoc quod fiat vox. Duo autem alii non in omnibus aliis reperiuntur. quorum actio est dum epiglotis claudatur completa clausura. Horum autem sex duo sunt in ipso canali epyglotis. alio rum vero quatuor duo sunt a lateribus. et duo posteriori. Duo autem musculi qui intrant in ipsum canalem epiglotis attrahunt iuncturam quae est inter primam et tertiam cartillaginem et aperiunt illam. duo musculi qui sunt a lateribus attrahendo illam iuncturam ad latera. et aperiunt eam duo alii musculi qui sunt posteriori attrahendo eandem iuncturam retro. Et sex musculi praeter duos predictos nervorum continuantur cum musculis ex musculis epyglotis. Quorum duo nervi descendunt desursum. et ramificantur ex parte pectoris pari nervorum cerebri. cum illud par applicatur collo. et subiungitur per omnes musculos qui sunt ex car tillaginem scutalem. Et duo nervi sexti paris descendunt ex transverso et intrant iterum epyglotis et illic dividuntur. Et sunt duo nervi descendentes qui occurrunt duobus nervis ascendentibus de pectore. Colo pauli epyglotis est locus strictus. et est in medio prime cartillaginis in loco quo strictiore fit vox. Et aer qui venit ex pulmone currit per tracheam arteriam. et postea occurrit de amplissimo loco et patitur ipsum deinde occurrit orificio cohopertorii epyglotis quod est strictissimum. Et ex illo co hopertorio. et adquirit velocitatem motus et fortitudinem et illic fortius patitur cohopertorium epyglotis et fit vox. Extensio duorum musculorum qui sunt inter epyglotem prohibent ne cohopertorium claudatur apud vocem. Nam cum aer vehementer elevatur et continet in circuitu partes cohopertorii. epyglotis constringitur illud coh opertorium et claudit orificium eius. et sic prohibet ne fiat vox. Cum est hic duo musculi ponuntur contrarii tes cohopertorium epyglotis tunc quando extenduntur resistent aeri qui venit fortiter. Cohopertorium epyglo tis cum homo vociferat. et cum anhelat anhelitu aperitur et ampliatur multum. cum autem anhelitus retinetur. et cum ad cedit pectore clauditur tunc adeo quod nichil ex illo inde transsibit. nec ab interiori parte ad exterius. nec ab exteriori ad interius. Causa autem huius clau sure est ut ipsa sit cohopertorium epyglotis sicut est nervosa

mollis lenis ut sit constrictiva et apta motui. [al. vocis organi] Voci et orationi. lectori posita super tracheam ubi. li gua. s. epiglotis. et trachea arteria. Et unde est cor est positum quoddam instrumentum glandulatum ad hoc ut teperet ipsum convenienti humiditate. lingua autem habet duas glandulas in quibus sunt due vene in quibus currit saliva ad linguam et ad totum os. Co llum autem habet duas glandulas in quibus generatur humitas. In epigloti non generatur humor flat ieius viscosus. ad hoc ut humefiat illa instru menta. Sed ex duabus glandulis que sunt in collo et ex corpore quod est in epigloti. non pervenit vene in quibus currit humor sicut pervenit ex duabus gla dulis lingue. Sed ille que sunt in collo sunt in na turali specie ex quibus pertransit humor illic quia currit ex sursum ad deorsum sine hoc quod indigeat eis aut sit ei necesse vene in quibus currit. Et po suit in epigloti duos dentes ad concludendum [al. ibi] orificium cohopertorii epiglotis. et sunt hic duo musculi continui continentes radicem tertie cartillaginis. Et necesse est ad hoc quod vox fiat quod aer exeat vehementer. et quod constrictum eius in epyglotem sit strictum. Cum vero concava erit strictura vox erit acu ta. et si ampla erit gravis. Si curta erit addetur in acuimine. et si longa crescit in gravita te. Humitas autem epyglotis facit vocis gravi tatem. Siccitas vero acutatem. Initium ge nerationis vocis est ex orificio lingue. epiglo tis quod orificium quanto magis extenditur tanto ma gis aer percussionis crescit. Existente ergo am plitudine orificii in suo statu. Si longitudo crescit altitudo vocis cadit. Sed magnitu do crescit secundum extensionem orificii lingue epi glotis. Amplitudo autem lingue. dum percussio fit. illa potentia que erat ante quod crescet am plitudo minuit acutatem vocis. et crescit in grossitie et magnitudine. Si vero lingua acuerit nimis et infuerit de potentia percussionis. tunc crescet grossities vocis. quantum crescet in gravita te. Sed non crescet in magnitudine. Vox autem grossa fit ex multo aere sine potentia. Certum autem instrumentum advocem fuunt huic instrumento sicut illa que sunt [al. anterius] annus usque ad orificium lingue. que facta sunt ad magnificandum vocem non ad acuendum. Duo sunt musculi cum qui sunt epyglotis que pre dunt recte in longitudine. et continuantur cartillagi ne scutale cum osse [laude] quod est inter linguam et epyglo tem. et attrahunt maxiam cartillaginem epyglotis ad sursum et ad antea. Et incipiunt a loco alto deinde descendunt ad epiglotim. ex qua habentur que illi attrahunt scutalem cartillaginem ad sursum

Marginalia:

al. [Capitulum] 3. ... stris ... principium ... et ... que inde ...

[illegible] nervus reversivus.

subiungitur.

Strictissimus

al. instrumentum.

et duo foramina tantum ... ad dentes.

epigl[otis]

[Capitulum] ... motu musculorum vocis et ... genitum epyglotis et aptorum strictorum ... ad ... conspicien...

caput. Et similiter unusquisque musculorum aliorum attributus est cum quo continuatur ad partem sui capitis. Et si hii duo musculi scindantur accidet voci maximum nocumentum. Extendetur enim scutea cartillago et amplificabitur locus ille totus et laxabitur multum. Itaque non poterit resistere aeri. Non enim remanet in ipso nisi tela que continet ysophagum et cannam tantum. Si autem unus qui continuatur cum illis scindatur [al. nimis] minus nocebit voci. Diminuetur enim magnitudo eius et fiet raucedo. Et sunt quidam musculi qui continuantur inter hanc cartillaginem et secundam. Quorum motus si destruatur modicum accidet nocumentum voci, scilicet duo musculi parvi, qui si scindantur parva erit remotio que fiet inter primam et secundam cartillaginem. Et dixit G. musculis qui sunt super cartillagines epyglotis quem continet cannam ut epiglotum aditerius. Nam caput uniuscuiusque eorum est superius. Non est possibile declinari ad posterius quia spondilia colli hoc prohibent, nec ad anterius propter hos musculos, nec ad latera propter musculos extra infuso positos. Et sic remanet canna et epiglotis extensi. Hoc autem multum iuvat in hoc quod fiat vox. Aer enim ex quo fit vox indiget cursu recto et effecto. Si tercia artaria esset ex una cartillagine continua non posset fieri fluctuatio in aliqua parte eius in perfectione actionis. Sed facta est ex pluribus cartillaginibus quas continuat quedam tela. Generalis et sic movetur et fluctuat quando aer exierit. Ideo necessarii fuerunt musculi. Adhuc ut adiuvet et constringat ipsam. Et quia tercia arteria facta est et ad hanelitum et ad vocem, ideo posita est hanelitum tela que ligat ipsam inter cartillagines. Voci vero facti sunt cum cartillaginibus isti musculi, ut constringant et adiuvent terciam arteriam. Sunt enim duo musculi in canali vocis quibus propter fit vox. Sunt et alii duo ex quibus continet terciam cartillaginem cum ysophago. Et duo musculi qui movent cannam. Apud destructionem motus eorum fit raucedo et fit vox rauca. Et propter hoc quod aliquorum non sonorum pervenit hanelitum, quare vox fit rauca. Et ipsa canna est non sonora in iudice, quia est carnosa humida. Epiglotis autem est sonora acute vocis cum sit cartillaginosa sicca resistens aeri. Ideo quando humectatur accidit raucedo. Et tela que est super cannam humefit propter multa humida que [fit] per ipsam transeunt. Unde ante cibum et potum vox est clara. Et post autem minus clara. Et si post fuerint plus quam oportet vox erit rauca. Et ideo magis accidit raucedo senibus propter nimias superfluitates que generantur in eis. Et in omnibus corporibus que sunt sicca sunt clarioris vocis quam illa que sunt humida. Si omnia instrumenta vocis aperiuntur

ita exit multus aer subito et est hanelitus. Si vero constringatur ita cum hanelitu erit aliquid audibile diversificatum secundum diversitatem instrumenti quod constringitur adeo quod fiet passio. Si ergo epiglotis fuerit illud quod constringitur, ita ille hanelitus erit vox [rauca] vocata. Si autem fuerit canna erit quedam inter hanelitum et vocem et est raucedo. Hoc [et] erit si non moveatur epiglotum et dimittatur cum otiosa. Si vero dimittatur canna non mota et moveatur epiglotum ita fiet vox sine raucedine. Canna autem nullam habet actionem in voce nisi in hoc solummodo. Origo autem duorum nervorum qui sunt in collo ad partem duorum nervorum ex ipsis est. Et hoc est quia actio eorum est de nobilioribus actionibus aliorum et subtiliorum. Sunt autem actiones [capitis]: cerebri tria, scilicet cogitatio et voluntas et conservatio et ymaginatio rerum. Et mittuntur a cerebro sensus et motus voluntarii ad alia membra. Vox autem est nobilissima actio voluntaria. Fit autem ex nobilissimo motu anime, cogitationis et deliberationis. Unde hii duo nervi descendunt ex ipso cerebro ad [illegible]. Ut cum cibus deficeret sentiat hoc. Unde orificium stomachi fuit maioris sensus quam cetera membra. Et ex illo ascendunt duo nervi ad musculos epiglotis. Et non posuit creator hos nervos ex nucha inferiori et propinquiori huius musculis. Sed origo horum nervorum fuit ex cerebro ut instrumenta vocis sint continua cum eo quod regit vocem, scilicet cogitatione que est in cerebro. Reversio autem duorum nervorum ex inferius fuit ut continuentur cum musculis ex inferius. Et motus fit ex superius, scilicet ex capitibus suis. Et duo nervi qui oriuntur ex cerebro dividuntur in duos ramos uterque. Et currunt super radices costarum ex superiori ad inferius. Et unus eorum intrat cor et pulmonem et alius stomachum. Nervi reversivi ad radicem musculorum epiglotis [al. ramus intrat ad radicem musculorum epiglotis]. Ceteri autem intrant alia membra interiora et canales et apostemata musculorum epiglotis. Dicuntur sequentia inferiora et exteriora. Et si in superiori parte palati accident humitas, ita claritas vocis corrumpetur. Vox autem habet duos terminos [in acuitate] et gravitate quos si excesserit destruetur. Nam si orificium cohoptorii epyglotis post stricturam quam habet in acuitate et gravitate vocis amplius constringatur absinderetur. Si vero extendatur et amplificetur per amplificationem que vox fit in ultimitate gravitatis, ita fiet hanelitus almacor [al. almacor]. Et secundum diversitatem hanelitus, si fuerit medium abhanelitu qui est in nimia velocitate erit divisio [velocitatis] passionis actionis in cohoptorium epyglotis ad passionem. Si vero hanelitus almacor iungatur mediocri amplitudini medie in orificio cohoptorii epyglotis ita vox in qualitate erit media inter acutam et gravem. Quia motus pectoris indiget potentia, ideo quando multum debilitatur tacet frequenter

[Margin notes:]
[beside "Origo autem duorum nervorum": cerebro]
[Capitulum quartum. De anothomia nervorum orientium a cerebro et nucha et modus vocis et actio qualitatis hanelitus.]
[beside "Fit autem": scilicet ex motu]
[beside "Unde hii duo nervi": al. huc]
[beside "ex illo ascendunt": que est]

n ex aliq sollicitudie. et tc cu mag angustia lo
qr. et tc musculi debilr cstringut pect. et trasit aeis
erit tardus. Capet g ut cohoptoriu epyg
lotis ponat valde strictu cu volut loq. ut
ex d. ex velocitate aeris pstituat ex strictura
cursu ei i epygloti. Na si istrumta vocis r
amplissia ecnt tc vox destruet. Si nucha
abscidat i inito pectois et fine colli et i ini
tio dorsi ubi septi spodille occiut octavo. de
struct exsufflato totali. et vox oio. Nervi e
veniut ad oes muscles q sut i fta costas et
i fta h spodille. Ad diaflagma veniut tia pa
ria nvor. quor mag us orit ex nucha post sp
odille triu spodillui colli smiri. At alii orit
ex nucha p nonu spodille. Tcii vo ex medio
iter h q orit ex ipo cereb. Si g nucha absci
dat ap tciu spodille. tc diaflagma carebit pa
rib nvor. et remanebit ei tanus mot tcii par
is q venit ex cerebro. Hanelit almac fit p
muscules q sut it costas. Et musculi q sut
sup ventre augmitat hanelitu. Et tn vox n
e ex actoe istor musculor et augmitat. Et si
mili si duo nvi qui sut ad parte duaru
venar pulsatiliu destruet an vox. Accit entie et c muscul
is q sut int costas aliqa occasioe. Et ramific
ant ex hus duob nvis rami q cotinuant
cu canna. et pulmoe. et diaflagte et sto. et epe. et sp
lene. et oib itestinis. Ad muscles at q sut i
ter costas no veniunt nvi n ex nucha so
la. et int muscles et nvos q sut i epygloti et
canna no e cotinuato. Tc et oes musculi q sut
int costas sut xxii. q tot tae hnt nvos. qru
si un abscidat ab uno latere. destruet med
ietas lateris. et medietas vocis. Quida pu
taverut q actio hanelit nalis cu fiat i sop
no et vigilia eqlit et sine volutate. Alii dicit
ipm ee volutariu. cu qn volum hanelam.
et qn volum retinem. et h e veru sm nos
ut patet ex nra anothoia. Alii dicit q est
mediu int volutate et natam.

Explicit liber galieni de voce. deo gras am.

al' velocit

al' hanelit

sit

Nos queez de
anelitu ut m
sit mot n l
l volutarius.

Ca. i. i quo ꝯtinetur huic libri ꝯ superioribꝫ et inquirit causam ordinis et sui processus et

Capitula eorum que in septimo libro istius inueniuntur in ex galieni.

Cura egritudinum eorum que i humore.

Cura discrasiarum que s eum ꝯ humoris habundantia.

Cura discrasiarum que s uentrem ꝑ humorem acca euati i eo malum.

Uniuersales simones de hiis que dicta sunt particulariter impartite exempli.

Ponit fundamentum artis terapeutice male omnis reprehendendo quosdam antiquos et le sos a in puritos arta.

Terapenticam methodum. Eugeniane amicissime olim quidem inceperam scribere neroni largiens. cui quia uero subito ille imperatorem regnatorem longam coactum mitti. post non longum tempus amicitiatis e mortuus dereliqui et ego scripturam. Nostis. n. quod neque hoc neque aliud aliquod opus scripsi gloriam que a multis ꝯ cupiscens. sed aut amicis largiens aut excitans me ipsum. Et ad presentia utilissimo exercitio et ad obliuionis senectutem ut plato agit monumenta tesaurizans. Multorum itaque laus ad utilitates quidem quasdam aptum instrumentum quod fit uiuentibus. Mortuis aut nichil prodest quemadmodum neque uiuentium quibusdam. Amicique. n. quietam elegerunt uitam adiuti quidem ex phylosophya sufficientia habentes ea que ad corpus curam. hiis impedimentum non paruum e gloria que amplius tis. ultra quam oporteat abigens ab optimis ꝯ eos sicut quippe et nos nostis multotiens intristantes in hiis qui mollestant. i. ꝯtinue quia tempus de inceps multo ut in tangere possimus librum. Ego uero nescio qualiter ꝯfestim a pueritia mirabiliter uel diuinitus uel dementer uel qualitercumque nominare uult ꝯtempsi quidem multorum hominum laudem. ꝯcupiui uero ueritatem et disciplinam nullam esse extimans neque meliorem hominibus in diuiniorem possessionem. Propterea igitur neque super scripsi unquam non meum nulli a me scriptorum librorum. Rogabam aut ut nostis et uos neque laudare amplius homines in moderatius sicut asueuistis neque super scribere ꝯscriptores meas. Secundum hoc igitur uniuersa et therapeutica methodus derelicta e a me. Capitula quidem eorum que inuenta sunt a me per breuia monumenta michi igitur ipsi scribere me amplam aut nullam adhuc adinueniente me doctrinam. Nunc aut quia tu et alii multi amicorum que ꝯsiderastis me multotiens in egrotantibus opere gerentem i monumentis hec rogans aditiam quod deest huic operi.

Igitur initio quidem et quarto capitulo et quinto et sexto horum monumentorum communem egritudinem tam ꝯsimilium quam organicarum particularum qualiter oporteat curare scripseram. Incipiens quidem ab ea et quia aptior est alius et manifestam redarguitorem habet anteriorum uniuersorum fere medicorum qui cumque methodo quidem permittunt aggredi artem. Indociles uero sunt in curis. Secunda. ypo. n. qui. omnium nobis bonorum pater semina. aliorum nullus neque temptauit genus hoc egritudinis sanare methodo. Indigent aut et que. ypo. ipsius agricolis bonis qui et seminabunt ea et augebunt et ꝯsumabunt ꝯuenienter et quod ante nullus hoc gessit sed plurimum deminuit et corrumperunt ei semina existimo manifeste demonstratum esse attendentibus mente. Igitur hoc quidem genus egritudinis suum ꝯtinui mutatis solutionem siue unionis siue qualitercumque aliter nominare quis uoluerit uocare concessimus ut uniuscuiusque amicum neque ei pro nominibus studemus neque secundum hoc opus neque secundum aliud aliquod medicinalium sed ut utique maxime fine fingam. Ad primam aut omnium redeamus nunc sermone egritudinem que ꝯsimilibus in nascuntur quarum primarum sunt actiones que sunt secundum alias. [illegible] ... e in aliis opusculis qualiter unaqueque particularum agere quid dicimus puta oculum uidere uel crus ambulare. Est. n. neque totius cruris. sed musculosum in eo genus donatio huius actionis. neque oculorum e uidere sed cristalloidis. et in aliis uniuersis organis proportionaliter ostensum aut est in secundo huius libri quod necessarissimum est genus egritudinis huius quod nullus idiote sanabit eorum qui ignorauerunt prima elementa et quod nichil eorum que locutus intelligunt quidam eorum qui loycos se ipsos nominant. quoniam in ualitudine esse aiunt uel uentris uel intestinorum uel epatis uel oculorum uel alterius cuiuscumque. Nam siquidem i bcallitate que in nacto opere sic nominant nichil idiota plus sciunt quam ut denique e et illos i ualidum esse sui ipsorum quidem uentre dentes digerere denique cum neque paruissima et leuissima oblatorum. Si uero dispositionem quandam dicunt i uentre inbcallitatem interpretentur nobis quod utique unquam esse adiunt sicut i flemone fecerunt. Nam emperico quidem sinthomata solum pacientium particularum sufficit interpretari puta naturam tumorem. dicentem renitentiam et dolorem pulsualem et tensionem et ruborem et quecumque talia et ponunt multotiens unum nomen uniuerse coacuationis gratia ßcante doctrine quem ad modum i predicto flemone domatici uero non ita sed ipsam substantiam scrutantur egritudinis. quam predicta coacuatio sinthomatum ex necessitate sequitur. ut tensio i multitudine sanguinis. Uidetur denique erisistrato sanguinem incidentem in arterias aspiri in pulsum in finibus earum oppillari et hoc esse flemonem.

i. d' sorti sua

particula

de qb; unu ut nostis fecit libru q i titulat de ellis

al' superhabundanti

sz ee estimo iustu ul' erasistratus ipe ul' quis eor qui ab ipo sili' expone disponē que i ualitudinib; uni cuiq; pticule fiant ei i flemone in quid trāscēdit nālē constructo ptis indiciu ita id in quid dici et cursioē; i inualitudine uniuscuiq; particule. nō ei utiq; dispōita f nāz i ualida est cū ppaz actōez sz ab aliqua penitus. ei pt i nāz eā in nata exsoluit ul' sumisit ul' i morte sube. ostendit neq; g' erasistrat' neq; erofilus neq; alius aliquis medicus eor qui nō ausi sūt enūciare quid de nā pmor eor dixit eāz in ualitudinis.

Cā. 3. in quo ostēduat agit d' cauis male ōnis f nrē coi. 12.

Sed nō oportet plūgare amplius sufficienter pdemōstrantes ana q utilissimū est hec g' egrus que amedicis neccīm d' elemētis pus per scrutari eū qui d'bet i bn id tēptare agere. Ita q; is qui anobis nūc dici d'bet smo in pdemōstratis finiet elemētis f. p. Igit est quidē et diodeo et musicheo. et dientheo athineo et fere oib; approbatissimus medicus queadmodu; et optimus phor eadē opinio d' nā corporis ex calido frigido et sicco huīo extimātib; cōplexa ee alia uniusa corpa que i aīaliu; nō minus. Ei uō qui de hus uniusis enūciāt eo d'mostrauit p iustu; extimo testari ee hāc i uētōe; ppea nos noiauimus eā f. p. elemēta siquā maxie chrisipp' ul' aristotiles ul' quis alius medicus ul' phus sili' d' eis opinaniser g' qa animalis particularu una q; ppu actōe; i agit ab alus actōib; i tm differētē i quātu; ea differt ab agentib; eas, differt aūt i cōsistēdo calōrē ul' frigidiorē ul' huiorē; ul' siccioīe ul' f cōiugatōe; quid hor patiendo ōnē eaz custodiendu; ē ei qui. actōe; custodit custodietur in frigidātib; quidem si ad calius uerit calefacientib; aūt si ad frigidius. huectātib; aūt si ad siccius ita uō et siccātib; quidez si huectetur. siccātib; uō simul et calefacientib; si huectetur simul et i frigidetur. si cantib; uō cū i frigidātib; et si ad huidius calidius uerat et f reliquas duas cōiugatōes pporcioālr. sep. n. oportet superhabundanti cōtrariu; iducere i tm donec ad cōmēsuratu; f n dicas pticulaz. Vniusalis quidez utiq; gnūs uniusi egrius in cōsimilib; cōsistitis methodus sanatōis iā michi dcā ē octo. n. eis existētib; ut in libro d' dcā egritudinū mōstractu ē octo. sanatōis erūt mōi. Comunē hūtes i rectōe; altacōe patientis cōsimilis corporis. Quia egritudo ipā f discrasiaz altacionē ōnis q f nāz unius cuiq; fcā ē particularis uō sanatō in duob; hus pcedēs fit. impmē copiositate i usu ei apto. Copiositatē ut farmacor ex ūtute q de sinplicib; farmacis ad huc aūt ex opusculo d' cōpoitōe eor licz tibi suscipere methodo. Vsū uō di anima tu; hic sed equali cōz dignoscē uniauq; i particule discrasia; ex trib; opusculis. reme morante te. pmu quidē ei q' d' ōnib;. Scdu ei qui d' pacientib; particulis. et terciu de eo quod ititulamus medicinalē artē nequaquā. igr ad hec opus est multis ad psencia eis qui nā sapientib; et exercitati sūt mēte i pmis. cu uō neutru hor existit q' multu huic deficiat smoi. Si uō male smonu hec si ē cōnutritus. duplici huic opus ē tpr. altō quidē ut abigat malas doctrinas. i altero uō ut exercitet in meliores.

Cā. 4. i q iuestigat utru i hec libro sufficiāt ul' ul' sūt necēria a philos loycos q sua piir doctrina cōpla.

Igit tu quidē bn nouisti ipe sufficiēs i existēs. ex ulib; gnūs hi dictis i uenire particularia. scit et uos cōsidrasti multas i taliu; egritudinū curātes q; exercitisq; hes i nō idige particularib;. Sed quia agit plato nō ē ea que scripta sūt nō excidere. ut i si qn ad aliu d' uenerit liber hic. nō exercitati mēte facile eu doceat ad iēē oportet q dā pticularium; ex quib; cōfestin lucebit hec ipm suadere maifeste q puo ana dcm est quod possibile ē tibi ipi particularia iuenire. Ego d'nuq; michi ipi oiā i ueni ractōe in ductus. Nam quantu quidē ex magistris oportēr utiq; me i ualidis uenire cōsiliari. Cibaria quidē stiphācia. i. stiptica sub amāra. et uinū sili' austeru absantiu suci qui. p mala citonia qācūq; talia trāsglucīūtur farmacha. Eor uō que exterius supponūt pmā quidē fomētatōe; q pascithiu per olm imaturu; d' uū sup i pōitōe; cū psilliois lane et hus ipis ad huc ex oleo maloru mastiano nārdino post hec cerotu. per' hec cōstructu; d' in alia farmacha cerotis fortiora que amedicis epithimata uocātur. Et pdcā olea cōpōitu cōpōita ep farmaca silia i quib; ē iam aromatu. i. pigmetor multitudo i nō pauca. spica nārdi amōiu; calamu; aromathicu; ypis et landanu femaili foliu; storas bdelliu; et opobalsamū et balsamū carpobalsamū silobalsamu et reliqua aromatu cōnumeratō. si uō n hec agere cōe oiu; eor que qui i ualitudine i paciūtur i fine auxiliu; uocāt aūt id symgimi. i. fricatōe; aut ptapsia; fiens aut p sinapi aut paliquod taliu; d' in micte ad aquaru usu; pse calidaru nichili hus nouit plus ēpicus ut libri eor ostendūt.

Cum uisus quor quidē demu hus nō indigere ul' apetere dixit pmu quidē exercitu.

cu̇ sibilabatur ⁊ comedere q̄ facile digestibilia
⁊ nō multa|nullo uō pficientib; cogebat et
ipse ad que empicoꝝ trāsire. quis. n. nō i
nouit q̄ calm. ⁊ frin ⁊ siccū ⁊ hūidū asue
uit ⁊ uitam ⁊ balneoꝝ noīa ēē nuncupare.
sine quib; inpō est curare methodo i uali
tudines pticulaꝝ. Quam quāti qd̄e i huī
cande; uiam ibam et ego ꝑ sanatōe; taliū
dispōnū. si nō etocuit me octo dīas cu̇ri
ualidi uētris|ꝯsid̄rasti d̄niq; ātu quosdā
quidē die una magis aut hora|frigida i
cu̇ratos. quoꝝ quibusda; quidē dieuma i
nō solu; retētem dedi ex fōte s; et ꝑ niuē
i frigidatā ut i roma ꝯsit ueīe d̄nīe hīt
p̄calefacientes ea; quā ipi discoctā uocāt.
Cibaria quoq; ita i frigidata multē. ꝯsid
rasti ꝯcedente me eis i quib; ē melca.
.i. uicata eoꝝ q̄ i roma ⁊ hec unū ē aprob a
toꝝ cibarioꝝ — sic̄ ⁊ dia frogella. i. spuma
lactis. huīs isde; ⁊ frigidas ꝑ uirtute; fru
ges silr̄ daba; i frigidatā et ptisanā bn̄ ⁊
cocta; silr̄ i frigidatā ⁊ alia i finita.
Inter tōe; unā facies i eis i frigidatōe; ph
lebiba; aūt absinthiū ⁊ stiphanca cage.
Quēadmodū aūt d̄mū ⁊ alio silr̄ quidem
ambigeba; afrigidis. calefaciebam aūt
ōimode. vinu; utis eoꝝ que uirtute
sufficient calida sūt dans|qualia maxīe
sūt falerniū ⁊ surētinū et cibos calefacientes
ꝯpipere multo.|quoꝝ uō ut nosti intectōe;
cure fecimus i siccando ⁊ erant eis ciba
ria q̄ nā sicca. bene cocta ⁊ unu̇su; pau
cissimu; potū. ⁊ stiphatiu; ōiu; usus quē
solu; cognoscūt qui sine ractione curāt
eos.|aliu; aūt nō ante multū siccissimū
iam factū silim̄ ēēt ipē marasmodibus
.i. tabidis sanaui i ꝯtraria oia quē ut
ad mirabiles ꝯsiliati sūt. transducēs. i
neq; ei neq; ex alio aliquo i hec ueīt per
iculi. breue; tūc ꝑ pncipia hūs distasiā
i siccitate i digentē; hūectatōe; s; qui ⁊
assumserūt eu; ab asinthio potātes et
amaros asparagos ⁊ bollos ꝯmedere ⁊
dantes. Et ad huc mala. cytonia ⁊
cestiana ⁊ mala granata ⁊ postea ut
nullus uēter d̄nabat ⁊ sumat sucū cogē
tes bibere ⁊ quecūq; paꝝ ana dixi suppo
nētes exti su; paulo minus andu; osten
derūt|hūc nos sanauimus ōimode hūec
tātes. ipi m̄ i uenientes ex metodo que
est scripta ꝑ opusculū d̄ fāmacis.|sic. n.
et in libro de m̄ātiua heresi dcīn est.
cu̇rā ex aūtus a multitudine disonāce
medicoꝝ de inde ad mudicandū ea;
ꝯūsus cognoui opꝛtere p̄us quidē i de
m̄atiuis methodis ēēcitatu; ēē et hec
faciens annis d̄ inceps multis subiecti
ita unūqq; dogmatu; ei ꝯ ut i uetoru;

indicato inducebat me curas faciebam.

Cā. v. i quo aīt d̄ cura male ꝯnis s̄co ⁊ inēquali.

Sed nō oms̄ demū tales.|opꝛtet igit̄
scribere eis ex certa copiositatis mate
rie que in paticularib; in octo i incioib;
curē.|incipientes rursus aūente q̄ p̄mi
hui memini.|facile sanabilisime ig̃ sūt
quidem que ꝑ caliditatē ⁊ frigiditatēs al
teractōes q̄m efficacissimis corrigūtur ⁊
qualitatib;|dificile sanabiliores sūt uō
que ꝑ hūitatē ⁊ siccitatē in bealib; ei et
ut ita dicā m̄alioꝛib; qualitatib; sanatō
coꝝ pficitur. ⁊ maxīe ꝯhumēctare. oꝛ; q̄
quide; utiq; ipis emēdatōis parua quo
da; modo sūt ⁊ calitati et frigiditati. q̄
aūt i falacie nō par n̄ eiū foꝛcia fiūnt
que i circuitu coꝛpicilu; eis ab infrigi
dantib; nō pāua pati passione. In reli
quis uō duab; qualitatib; i falacia q̄dē
simul. tēpus uō cure multiplicans in
siccis distrasus. Quale eni quidē
senectus ē i sanis. tale sicca distrasia
in egrotatib;. q̄re ⁊ i sanabilis existit ꝯcer
tissime ꝯpleta fuerit. **Cā. vi. i que aīt
specialr̄ d̄ cura male ꝯnis s̄. s. siū mā.**

Certissimū uō ꝯplectōis ē i eo q̄ solida
s̄ba ꝯsimiliu; coꝛpoꝛu; facta ē siccioꝛ.
alia uō ē siccitas eoꝝ que ꝯsistūt ex s̄ba
hūida coagulata quale ē pinguedo ⁊ caro
liq̄ſtoꝝ. ⁊ tcia d̄mū ꝯhus hūitate fami
liari ex qua nutriuntur pticule finalr̄ per
di ta. ꝯtinetur aūt ea ꝑ oēs aīal coꝛpoꝛis
pticulas roꝛifoꝛmit i seminata in eis et
dictu; est multociēs ia; d̄ ea alibi hāc g̃
i ponere pticulis nō possibille ē sine cibo
⁊ ppea difficilima taliu; ē dispōitionum
sanatō|alia uō siccitas ē q̄ ꝯsistit ꝑ pānas
artarias ⁊ uenas que sūt ppe uniuīq;
pticulas rīu; fit aūt h. s. ꝑ indigenciam
sanguīs ł oēs. q̄ has siccitates ulīme ledū
t austeroꝝ ciboꝝ ⁊ potuū et fāmacoꝝ ⁊
oblactōes. Cū sumūt. n. ⁊ siquid relic
quū fūit i na te hūitatis q̄ i eis. hec q̄dē
ab soꝛbentes. illū uō ex pmētes ꝑ poꝛros
i interioꝛe; spaciositate; uētris. hec aūt
ad ꝯtinuas paticulas inpellentes. Cu
rare g̃ eas. oꝛ; quod quide; poꝛoꝝ ꝯsidet.
expandentes q̄ aūt ad iacentes paticu
las expulsu; est attrahentes. hūectā
ti ū cibo. inplētē familiaris hūitatis ⁊
d̄nū quodq; ꝯsilium.|sicut ⁊ nos d̄siccatū
a medias curauimus hoie;. i ea quidem
opītōe que ē ꝑ calidū. ⁊ frin nulla; dna
te; manifeste hūtē distrasiam. neq; ꝑm
totū coꝛ neq; ꝑ uētrē. i dustrassia.|siccū a
⁊ subtilē sufficient frin ex nō digerēte
bn̄ i ualido effecto uētre in distrasia q̄
ꝑ siccitatē|hūs quide; i initio curatiōis.

erat. huectare uetrē ⁊ huniuersum corpus.
quib; aūt particularib; actōib; usi sumus i
quib; marie materus p fortunando inuē
ncē ptiasite melius.

Habitaculum ei ꝯstruxi primum balneo.
talia uō sūt ut nosti multa p diuitū
domos ex eo. n. ꝯfestim mane i balneū
inferebam in linteis ⁊ ut nō dsicaretur
pse ipm motus ⁊ resolueretur aū q̄ oporte
at. hora. n. i ipam dispōitōe adusatur. i
Illud aūt aūt asandio maiora q̄ i balneo
q̄ plim ei oportet hoiez morari i aqua. et
pp ea et pissime meliores sūt parus pelluib;.
⁊ marie queaūq; pp extiores ianuaz exeūtur.
ut neq; plōgum alacio que ex aqua ei ad
quod extiasit. nō. n. utiq; a ere qui ita i
hūt i digemus. Sit aūt ctissime sicut
ei clara aqua. nam que quidē frigidior
latētē infrigidatōe; opat̄ i bectalib; corporib;.
Que uō calidior cogit ⁊ stringit poros ⁊ dēsat.
Nos aūt remittere et subdescēdere et dila
tare indigemus corꝰ q̄ euitatur aquarum
qualitas. opatur: delectabillissima. n. exi
stēs puocat nāz expandi et extendi utiq;
ad icalidiū; eo uō i delectabilib; se cedit. n.
ab his ⁊ fugit ad pfundū. nil igit̄ mira
bile i ꝯtristantiū quidē copulatōe i pilla
ri ⁊ stringi ⁊ i durari cor; poros uō dillatarī
cor; ⁊ cogi ⁊ dēsari pria uō s. delectabilia seq
ria. Effundi quidē ⁊ molliri cor; poros uō
dillatari ꝑ tale uō balneū statī dedi asim
nū lac. asinā i domū i ducēs in qua iace
bat. suasimus. n. q̄ maxime quidē si ip
hoiez posibille eēt lactare asinaz ita utiq;
curaret ctissime eo uō hīte i delectatōe; i
minime oportet morari id i eo q̄ i circu
tu aere ctissime trāsmutari aptū natū
ē sili spariti. Et ei et hec tpr nullo opor
tet pmanē extra pp organa sidebat sua
custodire uirtute; s; aut i particulis eē uni
ul' i particul. femie copulari ⁊ utiq; lac opti
mū quod si ex ipis papillis euellat quis
sic enim ⁊ aiartosus dignū extimat qui
itāturi quipe ꝯfixi sūt ei i reductōe cor;
et tolli q̄ tos aptissi iussēint i ponētes i
labus papillaz uberis mulieris sugē lac
utiq; cognatū optimū ē quia uō nō sub
stinēt multi mulieris offeri i modū in
fanciu; ut asinus. eis dādum asinū lac. s;
n. ē. oiu; aliez optimū i psente dispōe; sb
tilissimū; eiū existēs ⁊ minime caseatur
⁊ cito ptiasit ubiq; indiget ā anlobus i
his qui patit̄ uetre ut nō caseetur quod
pp cōe; utilitatē. oēs. n. ledit hec ut ptiā
seat ā q; opus hīt cita nutricatōe. et qm
pelli sūt ei trāsitus hec igit̄ dandū ipm s
se ipm ⁊ mel tepidū; paucū sīc imiscere
ei maria uō circa anbor uirtutis uitalibus
dispōicionib;.

Igitur mel quidē; q̄ xantu; colore et de
lectabile olfactu ⁊ puruz ita ut splēde
at totū. ⁊ gustantib; pax dū mec. ul' graue
⁊ dlectabillisimū itin ꝯsistēs ut eleua
to digito in tantu; fluat dorsū ꝯtinuū;
sibi pmanēs oiu; est optimu;. siuō extē
datur s quid ⁊ nō maneat ꝯtinuū; iteram
extēsū . ul' crosius ē ul' subtilius. ul' ano
miomeres quēadmodum ipm n̄ i dicat q̄
ꝯpositū ē ex dissilib; particib; siuēies ig̃ id ꝯ
siderans aut crossities aut huītates illa
tas hīs nō silēs sibi inuicē neq; toti. i
Crossius ig̃ melet q̄ crossum. ⁊ tam tales
quedā; feritur crossities i digestibilius aūt
⁊ difficili coquibile ptomaticus. i. plus i
supfluitatis hīs ē mel et q̄ huīdum ē toti
⁊ tam multe s particulas disseminate apant̄ i
gute huītatis cū uō i fertur aliqua ul' cere
qualitas ul' ꝑpoleos ul' alia aliqua tal' gustā
tib; nō solum. nō optimu; s; iā ⁊ malū; uni
ūsalit̄ ei nullaz eminētē altius alicuis
rei i se ipo oportet ꝯtinē qualitatē id cir
co neq; q̄ thimas olet manifeste laudo. i
Indigestibili ei ē hec ⁊ nō ctissimū quodā
modo mel ⁊ si quosdā nouī hec tale laudā
tes. q̄; ⁊ uēditor quidā i cadētes thimū in
mictūt. ⁊ ut ipm oleat et putet optimū. s;
eo q̄ ita inuenīde olet nō laudo ⁊ multū
utiq; magis si inmissa fuit thima ei uō q̄
optusaz quādā; qualitatē s olfactū ul' gu
stu; fēnō ꝯuitior.

Secundum. hec aūt ⁊ lac nullaz extior
sum supostēdat qualitate; ul' olfactu s
s; sit dulce q̄ ut pole est marie ⁊ ꝯtinuū. s.
ipi ⁊ claz. ut lac dtcet p oib; aūt ꝯsile sit
particib; i quātū ꝯcessum est lacti si tale sina
len. n. nō suscipit uirtutē hāc sicē mel quod
optimu;. ut ā sit tale ⁊ cibos ali ꝑpuiādu;
aptos et excitatus ad excitandum modrati.
⁊ siquē lactat pullū auferēdū. qm ā et
etate robustissimū eē oportet ei ubiq; maife
stum. studendum ē aūt ut et bn̄ digesti
bilissimū sit ꝯtepnētes q dudēt si asinaz
dietare dlemus. Si. n. aurīe q̄ et ueni
⁊ pssimū studēt olfant stercora equor; gr̄a
cognoscēdi qualit̄ digerūt cibaria ut et
hec totā cor; bonā ualitudinē excogitātes.
nos itaq; oportet multo mag̃ in hoīs sa
lutē uniuersa talia puidere et herbas p
bere aīali nō ualde huīdas ⁊ feni et ordi
q̄ cōmodorati nō ꝯtēpnēe neq; ut et fincet
et igat ⁊ abstergat ⁊ purget asine cor;.
Igitur siquidē egessit huīora ⁊ solidiora
⁊ uēto plena apparant maifesti undiq; q̄
nō digessit bnē. Quare ul' quid ciborum
auferre ul' addicē ginasius ul' altare oportet

h' aūt nō sustinētib; facē
plurimis melius ē q̄ ctissiē
calidū trāsferre ex pupill' iuē
nē lactantis id. ig̃ huānā
qdē lac

qualitates ul' diligentia; q̄ circa constrictione aial'.
& fricationes nō eandem facere diuturna uō ege
rente aiali ad oīa incipere & illorum quid transfor
mare. ¶ Ego ei si sic iam quecumq; oportet
saluetari ee al' cum lacte uti debemus dein
ceps uniuersa dicam sanatiui tocius memine
rim opusculi. q̄ necdum quidem ē cognoscere
eum qui bonum pparabit lac. dicere uō nō nunc
tps albi demum disputatum de eo pfectissime.

Sed appositum redeo. & rursus rememora
re ei qui balneatus est et cui lac oblatum
est. hunc igitur hoiem quiescere dimictentes usq;
ad h balneum fricemus tunc & moderate simul
et pinguessime cutissime digestum ē quod dactum
ē lac exuitiacoīb; & uētris tumore omitten
tes. & dabimus plus lactis. ¶ Cum modera
tum a ap balneo ad h horam equinocialium
quatuor ul' quinq; tempus si demum. tcio adhuc
debes balneare eum si uō nō amplior. bal
neabis aūt tcio si asuetus fuit balneis uti
plib;. hii et letantur multū balneati et p
dest eis. et quod utiq; ungemus eum oleo
an quam uestiatur h singulum balneum et ad
reducatione eum confert. & hec que admodum &
et fricationes dca ē aūt de oīb; talib; uirtutis
excogitato i sanatiuis libris nō tn malum
remorari & nunc eorum i capitulis. siuō n. aquam
sup infundas calidam cutaneam cuicumq; ptici
le corporis siuō frices siuō balnees siuō qualitercumq;
alr calefacias uidebis fiens q. y. i hus qui
aqua calida fomentatur dixit. ¶ Nam ipm qdem
eleuatur deum subtiliatur ppea carnem quidem
nobis facere uolentib; i aliquo corpore usq; i tm
i morandum ut subtilietur q̄ prius tumefac
tum est. ¶ Certissime. a q̄ intellectu attendere
oportet eum qui pcurat talib; actoib; & maxime
i quib; uult carnem facere. ¶ Nam euapora
di quidem lactum ē tps. ar neq; uolens pec
cabis utiq; i ea carnem uō faciendi acumen.
¶ Qn. n. p tumefiet tunc nō quiescere oportet
h. a. i. tumefi h unumquodq; corporis ppum ē. ¶ Nō.
n. po ē ei qui placet huic hmoi placeat
nunc in tumore ducere sanus nō sibi. sed i
qn i paucum eleuactum fuit euaporabitur cum
festis oportet certissime itendere itellec
tu. ut nō lateat pteriens tempus. si denique
fricauis summe sbalem. sufficiat rubor solus. i
siuō balneauis dissolues mag moderate i
ultra hec uō huic i morans dissolues magis
q̄ nutries eum. unge uō oleo post balnea p
ea ut nō euaporetur plus decenti; obstruat
cutis porositate aūt utiq; hec ipm confestim i
siccitatis quidem remedium uelud coopturam
a. aliquod ad nocumentum q̄ ē ex continente i
nos aere. ¶ Igitur siquidem delectetur i
lacte et post h balneum dabis. ei. siuō nō i
ptisanam dilligenter decoctam ul' condrum ut ptisa

na constructum. de in rursus quiescente iterum ad i
tertium reducemus balneum ul' quasi ad cenam.
panis a sit pparatus cibanicus. i. fornacius
purus studiose quidem totus hns fermentum
ee sal sufficienter. ¶ Et pulmentum petrinorum
piscium ul' thonisais ex albo uino et qppe et
ale & testes gallorum q̄ i lacte nutriuntur apri.
hus uō nō existentib; siluestrib; utendum ppria
uō pdicib; & passerib; uti moranis & carne
mollib; custodire uō opt paludestria et i
canib; dura. generalr dicendum. Caplm ti
bi facile digestibille sit nutrimentum mini
me uō & uiscosum supfluitatem hns. nutribi
lissimum g̃ ē oīum que noscimus cibariorum
porcina caro sz nō sibi pdcis facile digesti
bilis & huorum. uiscosi & essi gnatiua. sz. n.
ali po ē dispoitionis nutrimenti deum eum. n. ad
oportet. et ad ē herere difficille absolubi
lis nō oportet effluere subtilitate nō tn ad
pfectiam utendum. ¶ Nam siquidem cibus
se ipm digerens & distribuens & hus nutri
untur asimillans ad uniuersitatem hus que i
plima nutricatione i digestum nutricatissimus
utiq; opus esset cibarius quia uō aliud quid
ē quod q̄ i diget nutricari debet a sibi ipi
transmutat et digerit & admittit & asimulat
duplicem hr imitationem aptitudinis cibariorum.
¶ Ig. unam quidem cibarii naturam. alteram uō famili
arem sibi ipi & conuitam uirtutem ex pdcis igit
bn m ē q̄ neq; nutricatiuissimum cibarium
optimum ē ad corpora i digentia ampliori nutri
catione. nō. n. existit huic tali genus facile i
neq; facile digestibilissimum ad uō sitatibus
de inde q̄ qm neq; hoc possibille ee ē nutrica
tissimum ad uō sitatib; Igitur sibi inuicem
hus intentoib; nō oportet exuitacione cupien
tem obliuisci alterius exuitatem penitus sz ambarum
sep reminiscendo i quantum possibille ē remini
scere eis. hi quidem igitur utiq; m sep memento
enunciationis.

Vini uō deinceps et qualitatis et quantita
tis meminerimus maxime; hntis ad
talia uirtutem q̄ & solo hoc potu utendum ee
apud oīb; hus q̄ remutatione i digent corpori
b; sine febriendo. ¶ Sit g̃ ut i exemplo qd
dico quale sabinum quidem ytalia breue asi
mum uō i asia sunt. ar typo & toto genere cum
prehendamus q̄ aquosum quidem h alia. bre
ue uō stipticitatem hr. aquosum uō uinum i
nomino q̄ album & purum & paucaferum aū est.
ut. y. uocauit paucaferum aūt ē quodq; commisce
tur aque mistionem paucissimam fert. hoc
aūt i tiealliusimum et aquosissimum ut i uinis.
¶ Quod. n. sustinet aque plime i mistio i
nem cum misceretur uehementissimum ē & fortissi
mum noiabat aūt. y. hoc tale uinosum. sz hoc
quidem custodiri pciosis i tealles uirtutes.
q̄ quidem aūt aquosum austerum uō aptum.

alud uō q̄ h optet. sz. et sibi cibum euellit id qd nutriri debet

q̄ aliq ethicorum debet ee medium. i tpe multum nutiens & pars nutriens.

ut utiq aque efugiens inbecillitate num
dum uini nocumentu hns. Exhus g
itenctoib; inucies ei et etate. et ostrictitez
nam noui quide et aquosius et inbecilli
us est quodam modo qua ut uinu decet.
cedo difficilius digestibile et mag sup
fluitates hns. senius uo uinosius et for
cius qua ut i presentib; congruat. sio; cuius
annus sex nobile sabinu no aptu naugat
plim i sto et in uentre et fluctuactoes opas.
Nobile uo ngio q austerum sil' quidem
sabinu. sil' uo adrianu et albanu. sil' uo i
arsinu et nagnum et quecuq; alia talia.
dictum e aut amplius d oib; uinis singu
lariter. ad has ig referes intentoes commi
stionez eius. fac ad aquam. adhuc aut ma
gis certissime conuicies pdca si aque ma
licie capitula i memoria habuens. de pe
dent a exfrigiditate ei oia pp quaz et in
ypocondrius usq plim pmanet et fluctuacio
nes opatur et uentris ex ea efiatur et co
rumpitur et uentris exsolut robur ut et
et digestioes per hec deteriores fiant. colo
patur aut distributoib; abi nichil rece
dig. et nimiu d inde et uirtutes pdcor
uinor pdictis nuc malicis eciio naz
hnt. neq; .n. inflant ypocundriu. s; si i
flatus fiut contrahut. neq; morantur inu
bi commoderatoe caloris et uias distribua
ones apiencia et ipa coi pellencia simul
et referencia abum i uelocitate actioni
que s distributoez conferut. et euchuma i
sut et catestica .i. comnustiua et dige
stiua cor que s uentrem et uenas. augent
a et uirtutez organor et supfluitates et
ad esicatoes conducut. hac g et diureti
ca incitiua mag qua alia uina. h talia
pticipant ut utiq et ipa cito ptrasencia
uniusu corus et supfluitates i pectu i
alactionis cose ipis excernencia. Ig
dein est quide alibi pfectius d uirtute
uini queadmodum et decibarius. et
oportet eum qui methodo arte opari
uult seorsum uniusa materiar disce
tem uirtutes no ultra s; unaqz passioez
audire dignu extimare. s; id solu cogno
scentes curatois spez inuentorez ee cum
pceteris diete. Ego uo no pigritatoz
pcuratoez facies cor qui na studet adi
scere tange et doctrina talez. ob hoc ut
qui mi exercitati sut mente ab uniusa
lib; transeamr ad particularia ab exeplis
manuducti. Quantu igitur reli
quum adiciendu rursus. Intentio quati
tatis i potu quidem ut nuqua naugent
inuentre et fluctuatoes no operentur aliq
sensum. Frncibarius quidem maxime si
po e ut neq grauet nuqua uentre custo

dui penitus. s; imo ut quam citissime quie
scat grauedo. deinceps aut ut tinsio et ue
tositas ypocondrior custodiatur. siquidez
utiq contingerit quid tale s p diem pror
cionalit magnitudini sintomatis auferr
oportet excibarius in posteriori. si uo sine
qrela uniusa fiant ad elicere antecedenti cop an
tes. Et ita usq ad totu nutricatiue
et resuptiue et uniusa geie motib; sublima
toib; et ambulatoib; pporcionalit puectioi
corporis addiciente et alia oia sm resupti
uum nominatu modum. qui uo gne no
differut ab eo qui nuc instat nobis sed e
in hoc quod uniuersu sil' ht i illo cor que
admodu uenit in hoc. Contingit aut i
maxie s cronicas .i. plixas infirmitates
qn conuicta huitas unius cuiusq ptis ex
qua p nutitur pclitat no ultra ee. Na
ipor quide solidum cor siccitate i possibi
lium e corrige queadmodum et senectu
tem ut i smone d marasmo .i. tabe nu
stratu e. huitate aut que nuc placet et
si pereat finalit po est gnare s deaz modo
dieta. Igitur malus resuacoib; nichil
papuu uenit passus e. i dispoione uo q i
nuc pposita e egritudo quide e uentris sbti
liatur aut tpe uniusum cor no bn nutri
catu racionabile. igitur dilligentiori indi
gere dieta hos tales pp i becillitate que ee.
digcoes. s; condemu meliores facti fuunt pa
ulatu trasduce eos ad renutricatoez et
resuptiuaz noiataz educatiua cor. fiet a
utiq; h et l fricatoib; uentrib; sb altare uo
oportet in hec oportet cibor quatitate et
qualitate ut et ampliora et forciora ciba
ria anteriob; detur. s; et tpe procedente et i
iam ppe uenir sana constitucioez secedere
apti sana late. adhuc aut asorbitoe que
ex codro et ad consueta adduces cibaria. de
in eo pisses auferr n insuetudine et i
fuunt i uolatilib; dietates et comestice
porcinar. et si ycns fuit. an una die cali.
hesternu enu facilius digestibile est re
cete. estate suffic estinctu quid mane
fuisse porcu comedi u ce occasum solis.
seeptandum uo usq ad ce tepus custodi
re q amonuimus i supiorib;. Cum
inuespera dignu extimauerimus dari
forciorez cibum no paus bonis pocietib;
bus qui ita paciuntur dieccatur. Cog
scens aut et scrutas dilligencius. meli
quidem qui ita hnt quam plimo co i
q nutriet. no possi aut digere neq ea q
moderata. paulati et multoe melius eis
dare. ppea g no solum semel neq po le est
cibare eos sufficient sed neq bis. do si
sbtilissimi. pp hac cam asueui cos cibare.
Quando demu meliores se ip is maifé

difficile uo h tale. ut fortassis
i pt i iualido uentre

cammi / reperit qd apede i ptisana cito . pet .
uo i naires sucapiat bn . dem i alie particule
pmu qd pcia noui /

ste ia apparet sci sufficit ł bis abare statuz
ig ee racionabile ee pmu abum ut certis
sime totus digestus sit an qua secudus
acipiatur. hec a no po e fortiorib; existere
suscipiendu; g i bealle p ut et digestus
sit cito a sbearei supfluitis a uacuo et puto
uenti fs cibus detur sz quia no solum q
es. a sopnus. et tps logius exapit huius
dispoitoez racionabile e queuq; abarioz
sut forciora et s hec maxie dari tps. Quo
ce et athelete ita gerunt uniusi no rce.
aliqua solum nucientes sibi sz et lugi
tpis expiencia testante. sz nimiz et q
illi gerunt no maluz eos qui resuptiue
agut facere et no bibere i cena stati an
qua digestus sit cibus. In natatei abaria
bibentib; eis ut no tangat ea uetis corpus
media state humitate. si uo si tiaulosi fu
erint abstine eos penitus triste simul et
inutile. paucu a dandu ut mitigetur tri
sticia. a humter sitis. Cum aut bn di
gesiut abu ocedere a copiose bibere distri
buit. n. ita gerentib; a citissime pt sopnu
aut mane quidez egrediez a breui aliqo am
bulante fricatio omoderate. Commo
derata et his fricatoe ut calefiat corp dein
sblimatoib; utendu. dein rursus balnea
du; a fricandu infra mediu; diei ul oio
omu ce mediuz ut sufficiens fiat spaciu;
q ad uespam hec aut. i. qin a domoz in
quib; resumit dietantur curandu e maxie
ne frigidiores ul caliores qua o porteat fi
ant. no indigeo dicere a quanticumq;
alia talia po est sibi ipi aliquis a si no no
bis i ueniuz no solum ex hus q hic dicut
pmotiu sz a sanato opusculo. Est. n.
resuptiua dieta medici sanatiue et cura
tiue artis. q ex hus que secidum alte
ruttan dca sut. no ad huc difficile sibi
ipi aliquez quod mediuz inueire. Naz
a alia no una spes oib; diete in osuetu
dine. Nam hic quidem semel alius
uo bis abari et hus quidez acius alius
uo ad uespetam icipere oblatoez osuetudo
est. Est utiq; a que comedutur hus
quide pisces sut plim. ł. uniusalit que
exortis alius uo. extremitates fruges ali
is uo legumina alius uo extremitates i
aliorz alius uo carnes quadrupedum aia
liuz alius alia. alius uo galinarz aliorz aliu.
a utiq; a caseo a lacte utitur quidam pli
mo aliorz. Capar quidem plerumq; bo ul
uum. quidaz uo et aliorz quoridam ser
bibut hu calm. alij uo frigidu. Et uinu
multu ul paz. ul nequaquam. ul tale. ł
tale. ad hec g reduce unuquiq; ad que i
asuetus est. sceptu; e aut d asuetudine i
dilligencius singularit a nuc sufic. b tm

demu sume q no solu i resuptiua dieta sz
et p egrines q multitu pticulaz imie elect
ex asuetudinib; e actipe. Nam ratio qde
totius gnis anuciatioz est. Patet a ex
hus que dixi ueruz e a no minus ex ex
suetudinib; sumedu sup inspicere no a
natz pperates. Noui deniq; quosdam
si pnocte q eoq; uigilatiuu gerere coacti
fuint no ultra dormire potetes. Illis g
no oportet osiliari nocte bibere. Neqe lic
oq3 pp hec ipm i eum icidetes i uigilus q
maxie ledat. Siccat enu totius corp
hitu uigilie a ppea sut nouissime hus q
secidum siccitate egrotat. Quidam
a si gustauerit ptisana mox nauseam pa
tiuntur. Quibidam uo accidit facile
unu quid uulgatoz e a q alij ad alias cibo
et potus disponutur bn a male no solum
a ex hus sz ex hpis et regiois epa me dia
timatiu fit. ł ia a multis eoz qui an me i
senib; scripta sut oia. Jd circo et ego
transcurro quide hec talia solu recoles eoz
ut nisi relinquatur. De a e dictu au
morib; medicis execoz b. s. dispoes corp cu
rare methodo. ueterib; ut dixi a ana i ca
pientib; quide bn. no osumatib; aut me
thodu sz ad ppoitu eundu rursus.

Sicce distasie corp ipa tagetes solida
oia sut pt carne et pinguedine qu
sanguis siquide ce aliq paticulam ostite
runt queadmodu sbiectu; e nuc s uetez;
finalit nequaquam unqua curabuntur. neq;
reuitentur in dispoitoez q fuerat an quam
egrotauere. sz quod asuetu e dici osuete i
a multis ab ipa re educs q egritudo lexit. i
uetrem a i bealle ce pparauit i uita q d iceps
i talib; maxie icadit distasius. senes hu
hunt uetre an qua senescat. Jd circo a
leduntur facile apauus aut sic senes et i
dige bn no possut ex quo otigit uniusu;
corpus deterius hec. Si uo corde ipo.
cito tabescit a uocat huc tale marasmum
philipus ex egne senectute. Igit hic
quidem marasmi ad mortez d clinat uelo
cit. de inceps aut e qui ab eps i cipit de
inde qui auctiue. q uo i alus mebris effi
ciuntur marasmi in tm plivus ing uni
q3 eoz minus pncipale e pdcis. si uo
breui alico cordis corp siccabitur cito senes
quide fiut. pmanet a i anos ples biq
fortit nocui sut. post hec a i epe auctiue i
sic dein e i alus pporcionalit sz dieta de
mu s g eade a huic siccitati a ei que i
humitate solam osumit q nutrit solida i
a o hus omu utiq; icte diete siccitati s an
teriore simone facille uo sanabilissima
oium que quata s quam ueue cuatuat.

Alii a balneis carnes digiunt quidam facille. ł escas

copia

decens.

causio

ista u a si alia aliqua pticula patiatur

ul deducat

ex hūorib; & magis ut frigiditas hitus talis curatur dispō quā ut siccitas. Et ut cautius dicam frigiditas quidē curatur ꝯpitaliū ſm eā. Secūda uō ē siccitas. ꝯ quo ꝯ sanatō parata ē ⁊ citissima duob;. n. i dieb; siquis eos dietauīt custodit ue. ca lefaciens modꝛate ⁊ nutiens i falacīt cū festin ētia susapiet dietā fortiorē i noctue ⁊ multū utiq; mag̃ quarta et quīta ⁊ hec igit̃ ē q̄ ab. y. dēm est. Que i multo i tēpore subtiliantur ꝯsidiose reūti q̄ i pau co modice. **Capitulum .vij. in quo agit̃ de cura male ꝯstructōis ⁊ siccē uetris.**

Sciendum aūt q̄m ⁊ siccitates solidoꝝ corpoꝝ pluras. ſiitas ex necītate ſē. pmanere cūpā ꝑ se ipāz siccitas i culpabili passiōe que ꝗ calīn et ſtim existēte nō pōt. Citissime. n. inimicatōib; i frigidātur p ticale. Quia ⁊ nutricatō eis ē ex calido hūore sanguīe ſ; quod i pn̄ dcm̄ est sicci tatis sanatōē; nūc fecimus et expncipio. Dictum est siccitatis ꝯsistentis solius et usq; plīm nulla; dignā tractōē; sequēte i hitus frigiditatē. De inceps utiq; ig̃ erit miscē ei frigiditatē manifesstas q̄dē hitē cog̃tōēs nō nimium magnas erit ig̃ intētio curatōis nō ad huc simplicis ut ānā nō. n. umectare solum ſ; ⁊ calefa cere oportebit attendere g̃ diligēter oportet mās auxilioꝝ ne alicubi lateāt nos ipōs implicātes quid eoꝝ q̄ ualde calefaciunt hus q̄ huectāt. — Existit. n. hus siccare i fortiter si ⁊ quātitas nocumēti i altā discra sia ad iuētiōē; matie sufficiens ē manu ducere putamor marie quidē siccitatis sanatōē; mō quieui dicē moderate uō cer tissima — nō indigent. dieta qm̄ neque uirtus in eis ultime ꝯcadit. ne; ei ꝑp aliud quid difficille sit curare bn̄ forte; siccita tē corporis quāquā quidē; i digeat renu tricatōē. Cibus aūt nō aptus ē se ipm̄ adiuuare ſ; ipō indiget nutricatō cōdente eū q̄ e inualidum. Cum g̃ fuīt mo derate hec sicca — Seu neq; uirtute ul time ꝯcidente ⁊ amplius dietare concessu; est. Et periculum nullum peccare i mesu ra. ꝑpea ⁊ nos i difficillimā discrasiam sīmōē; i ducētes ⁊ exercitauimus studiosos i ea ut uti i eā hinc. n. pmoti sibi ipis i ue nient mās aptas i correctōē moderatay siccitatū Supponatur aūt et nūc ad huc ꝯ silis quidē siccitas anteriori. — Copuletur ā ei frigiditas. Intēm ig̃ i misceamus hus q̄ ānā dcā sūt marciam calefacientium. Inquantum i frigidata ē particula. Supponatur utiq; primū i frigidatā eē mo derate eā. Adiciemus ig̃ hus qui dcī sūt pax antea i usu quidē lactis mel plus.

Iusu uō uini idē quidē gn̄e dabimus mi nus uō aquosum eo q̄ ānā annoꝝ uō plurim. ſ; ⁊ cibaria ipā uniūsa calidiora dandum. Nō nāli ꝯ nib; solu;. ſ; ⁊ recētib; qualitati bus. Et nādino olō ꝯtinuo ungendum. uentrem ut nūquā fiat siccus. si uō hec nō āfuīt masticanu; sufficiēs ē. ſ; opobal samo ungemus eum ⁊ ipō ꝑm se ipm̄ et miscētes p̄dcīs. et si magis uoluerimus adherere corpori ea ⁊ cere quid admisceam si uō ⁊ qui ꝯtinet uos aer fuīt frigidus la nā infundētes supponemus ſ; ⁊ chiā masti cē i oppobalsēmo linietes ul' olō nādino ꝯ unde lanā i fundentes supponemus uēt. Melius aūt q̄ i funditur hus optima; pur fictam q̄ eē qualis ē q̄ tina stipticare i n. oportet moderate eum ꝯplicare cutis i poros. Nā rarificātiua quidē et remitte cia euaporare faciūt simul et frigidius i q̄ extriorsum i cadūt facile captabilles. ꝑparant particulas. Que uō amplius i stipticant siccāt. Unde neq; euaporatiue i eē oportet uirtutis quod calefaciat stamac. Ea q̄ ita disposita sunt cōtra ⁊ neq; multā hie oz i mistā stipticitatē. Memento. enī eoꝝ que et i infimis ꝯsiderasti et eoꝝ que i opusculis ꝯ stamacis edoctus es. quod ꝗ quidē sui ipi uirtutē stiptica qualitas et in frigidat et siccat mista uō alicui eoꝝ que fortiē calefaciūt q̄ ꝯpositū est ex aloibus minus quidē operatur alto calefaciens nō minus uō alterio siccans ꝯ siisima uō hus media qui nūc gerūt sicce ⁊ i nutricabili particule multōē inponētes ex calida ⁊ styfa ꝯpositū stamacū ē aūt nullu; fortior mo derate stipticans unde neq; siccant mo derate abstinēdu; g̃ ē ab eis i p̄dcīs dispō tōib; si uō ⁊ frigiditas ei que ꝑm siccitatē discrasie fuīt multa ut cogat amplius i calefacē ꝑ quidem rememorare spēi discra sie. ministrata ē enī oīum difficillima g̃ difficile corrigibilem eā cognosce et mul ta subtilitate i digētē abstinē uō silr' aprē dās matenieb; tēpta sperās itp; amplioꝛi p i falaciora sanare dispositōes. i falacijes uō sūt hee hus uō dicē ꝯ ita necessarius melius. In nādino olō linies sciā ma sticē q̄ pinguissima; resumes porsitā uitē miscere. uō melius si audent ⁊ sucē bal sami. Dare uō ⁊ mel expumatū sil lacte ut ⁊ minus hāt superfluitatis et ma gis sit nutricabile ſ; ⁊ ipm̄ ꝗ se ipm̄ ꝯ cer tum mel cibus optimus frigido uētri in pugnatissimū aūt calidō ⁊ oportet me minisse hoꝝ utroq; q̄ marie nō cogni toꝝ plimis medicas et neq; eligē quid i melle mag̃ i frigidis corporib; neq; fugē i calidis. plimus quidē utiq; cibus calis

ē ipā
al' oportet

al' quid qm̄
nasus

dispo͞is sic mel optimū coctum i carbonibus
quercinis ul' uicium i fine ardentib; abla
ta oi spuma. Vinū uo sep et mag' eligē
uetustius q̄cūq; fortitas mag' cōtinet oporte
bit totū g' mutare addrianū dīn tibur
tinū ul' aliquod simili; eligēte uniūsa
neēa quidē sed nō ita ut amara existāt i
quā oporteat. Optimū aūt stomacum
i oib; talib; q' s' unā quāq; diē picē .i. pic
tores qui picē tiguit utuntur iungē g' eo
uētrē uniūsū. cōmū euellere añ quā in
frigidetur et hec oportet facē huic cōinceps
indie una sepe uō nō repletis sanguie bo
no pticulā; nō eni euaporare q' cōtinetur
s; a proximis euellere uolumus ei nō nutrica
tis uniūsis ptiīulis mirabile stomacum
siquis nouit mēsura uti a nimiu; calē
facē uētrē nō qualitate agēte calorem
s; quā maxie custodiēte qd' ei eucrasiam
que s' naturā augēte uō sbā nō mala est
intentio in talib; dispo͞itoib;. Optatur ā
s' dietā sil' quidē cōpōdis anā uinum ma
xie eor uō que extrorsum uētre auferūt
bn carnosus infans sil' cōeo dormiens ut
tangat sēpe ea q' s' ypocastrium. Quidā
aūt et catellos pingues pp eandē utilitatē
hñt nō egrotando solu; s; et sani exites.
Igitur hec quidē talia et huic qui psiccita
tem solā i ualidi sūt uētre apta sūt et op;
ter p oia facē i fantē nō nudā; hūc aūte;
qui eni sudant p noctē i frigidāt magis
quam calefaciūt. necēt aūt et q calida fo
mēta has tales dispo͞itōes. Igitur ea qd
q' cōsiccitate quia cōsimilium cor' cōuorāt
huitates ea uō q' cōhūitate in euaporādo s;
et maxie cōamplius utemur et i ualide opan
do rar cor' et facile infrigidabile. Igitur
ǒhac quidē cōiugactōe discrasiar suffici
encia sunt et hec.

Caplm .viij. in quo dicit q' ai.

Misceatur aūt ǒ iceps copiose siccitati uē
tur supoitur; ē nō ualǒ multa caliditas.
in hac alēatōe. in hac alēatōe pmā eductōe;
custodiam nō ut āgētes ul' uini ūtitē ul'
multitudinē mellis. s; minuentes ut mel
qd a nequaquā; gustēt. uinū aūt minime
uetus offeratur. tepidas uō comestiōes ad
ducemus quas uocare cōsuetudo est me
dias lactas estate uō existēte quas uocāt
fontalēs. Et uētre sup ungemus oleo
omfacino .i. oliuar acbar et malino .i.
maloz. Multū aūt utiq; mag' si am
plior fiūt caliditas uinū et aquosius dabi
mus et ita hñs frigiditatē ut fontane in
medio uē sacētes q' talis ~~imedio~~ ppatioā
lis ē fē. De cī illa ul' s' uniūsum cor' ul'
s' cor' ē hec quoq; que nūc ppoita ē dispo͞itio
i uētre. Et ego p' quidem oium uidi i

quēquā cōsiderans ipm simul cōmagistris
uiru; cōsistētis etatis molestatū. iā mēsi
bus nō paucis s; illoz. qui cognouit dispo
sitōe; hāc neq; ego pea uō rememoratus
sum i uēiens. iam curatiuā methodū qm
utiq; erat i quod cōsideratū ē michi olim me
lius aūt ē i et enarrare penitus ei utiq; alica
bi et audiētib; pdcrit quē ad modū et michi.
Quadragenis quidē erat hō ille. hitus
cōmodrati s'm grossitie; et subtilitatē secōm
sanitatis tps sanciebat uō uehemēt et io
ci cbat odire calim. dabat āt ei nullus i
frigidū sufficient pigiu existēti febrire i
ǒniq; medicas nō uidēbatur sanitur et i
uehemēt excēnebar ea que supra erant.
p .3. ul' .4. horas sil' cōpotu. his g' et macer
erat iam et ppe pticulu; uenerat nullā uti
litatē hñs ab austeris et strisius stomacis.
accipiebat ā et uinu; austerū cōcibo hic hō.
sil' quidē nō ultra ferēs siti sil' aūt ut dice
bar eligēs ~~eligēs~~ mori mag' q' uiuere i
cōtristatus aq' fria; copiose repente simul i
cibo sumēs cōfesti quidē cessauit sitis euo
muit aūt parū pea q' plimū cōcibū ā exter
sit totū corpus et i diget coloptioib; plibus.
abiciens anā uniūsas. tc ergo reliquū totū
diei ǒinceps s; gesit et ptotā noctē i quiete
fuit fouēs se ipm coloptoxus. Egessit
aūt semel uētre et modrate cōsistēcia per
mediā; noctē. q' neq; siticulosus erat secū
dum crastinū et bn multū colozatoz et fact
fortior ē et sacipteū quidē fui ē medias
si balneandus est ipe. Quibusdā uō iohi
bētib; quibusdā; uō negātib; p'ualuit bal
neandi opinio. g' balneatus bn ferēs mo
drate dietatus ē et melius quā s'm extiā
die; digesit uēt. Cumq; querebatur.
aūt ǒ tm sglēte difficili. et oib; uisu; ē pp no
cumentū uomitū inasuete factu; dissipatū
ēe et laborasse stōm. ita ā huic qui ǒinceps
dieb; māsit hec sinthoma. m. fit nobis
oib; ut uēt qui curatus est ab inualitu
dine stō uō i frigidatus ē et nō ig' mira
bile fuit i cōmoderatōe; quidē reūsu; ēe po
tu q' sup calefactu; erat .i frigidati uō quod
modrate calim nō tm n; potu quis ei cura
re stōm s; ā palio malū pmutās moritur
ipe. salui aūt tale; ānus postea nō paucis cō
sideraui. iā dignoscē sciens ois uētris di
scrasias. Visu; ā ē michi fortius i frigi
dare eū cōfesti. añ quā plus ēēt atenuar
silit ei qui anā i frigidatōe; paciatur cau
cius g' uidēbat in primadie expiri in fri
gidancia stomacha secūdu; ypocondrium
poita. Et ita gerente diminutus quidē
ē ext' uētris respirabat ā gemētib; his hō
ut uis mouēs totū toracē. Et nimiū
ipe interrogatus cōfitebatur talē aliquā sen

tire passiõez. Cognoui igitur infrigidatum ēē diafiama ei et ꝓpea abiciens infrigidantiora fomētabaz oleo calido. Citissime uõ respiratõe incipiēte nū mū.i. ꝓportõez que ꝯ nãz cessaui quidē a fomētatõe. noui uõ eiz modzate iꝑ ampliori. Igitur ꝛ que extius suppo nebantur deorsuz mag͂ supponenbã se cedens adiafiamate ut umblicū. Et humuũsa quidez que comedebantur et bibebantur. p̄t lac dabam frigida. silr aque fontane ꝛ ita iꝑ ampliori resti tutus ē nullo alio lesus. faciendū est ēi tibi et hec p̄oibz ut ē fortiē quidē alta ra sitr ꝯ utrasqz qualitates quecūqz par ticula perit ei opus uniuũsuz nõ facile ꝛ uõ ē eā que ita dispoīta est redire ī id q̄ ꝯ nãz. cū aūt altā sola qualitas ampli sub alterata fuiẗ nūc supposuimus sicci tatē aliqua uõ aliar fuiẗ modata pō ē sanare .i. dispoītum hoīez.

Supponatur utiqz rursus dominari quidem callam distẽrasiaz. misceri uõ ei qm̃ quidē hu͂itē qñz uõ siccitatez moderatā alterutraz. Et p̄mā dn̄ū hūitē hãc distẽrasiaz copiosius aqua curabim̃ frīa q2 nõ nocentur ab ea uiana modzate dispoīta ꝯ siccas eiū dispões necē ē nõ ꝗpriãcia solum ꝯ uniuũsum mar lētus effectū ēē consuetē uõ ipō dsicca to nudum. ut supoītuz ē nūc neqz uni uũsuz corpus sbtiliatū ēē pō ē ut neqz nocatur apotu frīssi uõ fortis distẽrasia calitās fuiẗ ꝯ uētrē ut usqz ad cor de ueiat febrire necē ē hoīez ut periculum acutus. Deinceps sit sequi calitās distẽra sias sanatõ uõ eadē quidē ꝯ genus di cetur aūt rursus ī curis febrium q̄ uõ ꝯsiccitate calitas eisdez quidē subdu ctur ꝯ g̃. nõ silr demū copiosius et in frigidanciuz usus ē ꝑ eas cãs quas dixi.

De hu͂ida distẽrasia.

Humida uõ distẽrasia et sola ꝯsistens oĩuz ē facilime sanabilisima ꝛ cū calitē ꝛ ꝯfrigiditate ꝯplicata. Et q2 dñuz ꝯtinue hee tales distẽrasie assumūt uentrē sūt sanati facillime. Curā ī sēp haz hn̄tes ī memoria oēs qui sine methodo curãt egrines ad alias ut dcm̄ ē trãsferunt ꝯ ignorãtes qm̄ plēs sūt. ī Sunt aūt utiqz hu͂ide quidez distẽrasie solus ꝯsistēns auxilia ea que siccãt ci bariorz sine calefaciendo ul infrigidãdo fortiē ꝛ adhuc ꝯhus ī digēria ꝯsuetorz potuū.

De humida et calida.

Humide uõ ꝯcalitate usus siphan tium cibariorz ꝛ potuū sit aūt ꝛ hec

sīn calefaciendo austera et quidē utiqz et frigidus potus aptus eis. Hu͂ide uõ cū frigiditate distẽrasie optime quidē sana tões dzimea .i. acria uniuũsa misceantur aūt eis et stiresna sīn ī fr̄ãdo manifeste ꝛ optima uõ ꝛ sanatõ hus paucissimus potꝰ. et hus aliqͣ calefacientiuz forciē uinorz. Manifestuz aūt q̄ hec tale unū nz nouū est ꝓportionalie aūt hus que comedūẗ ꝛ bibūtur et alia uniuũsa sunt que extior sum afferuntur.

Quia uõ dhus sufficiēt dictū est rursus ad p̄ncipium ꝯmonē reducēs coacer uemus ei capitula. Ig̃ calida quidem distẽrasia infrigidãda ē. frigida uõ cale facienda. ita uõ ꝛ hu͂ida dsiccanda. et sic ca hu͂ectãda si uõ ꝯ ꝯiugatõez aliquā fuiẗ fcã miscēde sūt utreqz ītenciões huiaz ꝛ quidam ꝛ caliaz siccantes ꝛ ī frigidãtes. hu͂idam uõ ꝛ friãz siccantes et calefacien tes ita uõ ꝛ siccã hu͂ectantes ꝛ lz calefaci entes faciendūz ē aūt uniuũsaz pessimaz ēē simplicū quidē siccã. Compoītarz aūt siccã silr ꝛ friãz ī hec aūt quidē nobis ꝛ finē hñt ea q̄ ddistẽrasia uētris sine sup flua aliqua extiorsum hu͂itate.

Deinceps aūt ad distẽrasias ꝑ aliquod tale fientes eamus ꝯmoē. Igitur multē quidē ī ipā spaciositate uentris ꝯ tēptū hu͂idū aut calefacē aut ī frigidare aut humectare aut siccare eū aptuz natū. aut ꝯ ꝯiugatõez aliqͣ haz faciens qñz aūt ī ipas tunicas ut ita dicā recipptuz aut ī fixū opatur distẽrasiaz. Igitur p̄orq dem dispoītõ siquidē semel ꝯstiteriẗ p̄uo mitum et purgã sbsistit facile. si uõ ꝛ rursus ex alio aliquo ut ex alus ī fluat p̄ticl̄s sbtilissima ī diget cogitē. Cūm ū ꝯfestim sequitur ꝯg̃tõez facientis cāe dictuz ē ei nobis ꝛ ī alus quibusdaz ꝛ ī differentis febrīū q̄ in flr multē ex alus. p̄ticule supͣhabundantia. Quemadmodum ab hus q̄ ꝯ cap p̄ticl̄ ocul ū oportet eis que mictūt curãtē soli robor p̄uidere ī colorz ut nū facile suscipiant quid cor que ī fluunt eis. Ita g̃ oportet ꝛ ī uētre ī uēientē mēbriz quod mittit sup flua uniuũsaz quidez illi adducē curã uen tri uõ p̄uidere ī tm̃ solr ut nõ suscipiat q̄ ī fluunt fiet utiqz extimo hec ꝯ duplicē moduz. Unū q̄ cēz uiuũsorz reumatiz. Cumtiahuntur .n. asupticas alteruz aūt et hūc cēz uniuũsaz que meneriã .i. bo nã hitudinē dicitur p̄ticulaz acōmod tatõe que ī ꝯstructõe sup scriptam g̃ oporter p̄us totuz quidez corz suphfluitates

hns ul' pletoricā exns in mictat reuma uētri. Secūdo uō si nō hoc apparat unā quāqz pārticulaꝝ scruptari. Ab quidē utiqz totius corporis scruptacōe didicisti qdē ꝫ multitudinis ꝫ supfluitatis cognitiones ꝫ psanatiuū opusculum et plibꝫ ū deplethus .i. ꝫ multitudine scruptare uō ꝯhus ꝫ hec pmū quidē i mulierib; si nō purgantur ꝫ nāꝫ. Deinceps aūt ꝫ iuuis si ꝯsueta esāctō detineatur. Nam in multis quidē emoroīs asueuit superfluitatē euacuare. quibusdam aūt emo rrōie pnares. ul' uomitus ul' aliquod ꝫ aluum aliquē locū ꝫ teminatis piodis .i. circuitōib; aptū uas. Nouit ꝫ uiqꝫ in ore ꝫ farige .i. fauce multis hec exister. Est aūt quib; ꝫ puerite sanguis extremo ꝑ tps fit et maxie quicūqꝫ ab exercitus fortib; desistētes nō destiterunt ab añiuoꝫ ꝫ i dieta ul' qui aliqua extrema pticula corporis tota puat i sūt ut i dicitur. ypoc. quibusdan aūt ꝫ diarie ꝫ cole p tpra q̄dam facte euacuāt totius corporis sup habūdanciaꝫ. In hus aūt scruptādū quali aliqua usus ē dieta. utrū i digno cioīb; pluib; ul' in pleci onib; i ociosa uita ꝫ maxie pōt ꝯsuetudinē ul' eōuo ꝫ iñ deinceps pscruptādu si in mēbro alio corporis molestatus in piodis quibusdā ipsum nō molestatur nūc quibusdā quidē i artetica ul' uesicā ul' podagra cephalea uō alius ul' i oculos ul' i aures descēdēs reuma traslactuꝫ est nūc. quib; dā qdē i uētrem multis aūt cātari ex corıçe ꝫ ꝯtinue fiētes trāsierit ꝫ tps i regiones que ꝫ uētreꝫ. Sed ig' i uniūsa pscruptans si quidē ex nō pncipalioꝛib; ambobus ꝫ sib' puidebis dispoītōeꝫ facientē reuma ab scandens sēp fiet ā utiqꝫ hec oēs qui dē i euesiā .i. tonā hītudinē ducētibus nobis corporis pticulas. oēs aūt nāles exercētes bn fluxibiles ipparātes quali ā utiqꝫ quis operur hec psanatiuū opusculuꝫ ostēsum ē ꝫ manifē ē aūt qm et si ꝑ plectoriaꝫ totius corporis uēter suscepit reuma totū corpus euacuādū est. quādo quidē dm̄ et si ꝑ cathocimiaꝫ illā expurgare oportet. Dm̄ ad ipsū ita ut ꝫ uētrē oīo utiqꝫ plib; dieb; i eū illatis sup fluitatib; potitus ē malicia eaꝝ ut i tpꝛ ꝫ uratur qui ita laborat ab sinthio i potu. Manifestū est ā eximorib; et puidētia que post hec usqꝫ quo anterior hitus restituatur uētri ꝫ m ꝯstrutōeꝫ nimiū ꝯtristantis cū reumatis ē qm discrasus effectus ꝫ us in restauratōeꝫ sanatioīb; indiget. Facilimū aūt ē utiqꝫ tale et sanare nocumētū cū paucoꝛ dierūꝫ ꝫ

fuūt ut sidemū ꝑ penuriā sanātiuum ꝑ mānsit tpꝛ amplioꝛi qm̄ quidē tunice eius i plētur cachochimia est aūt qm̄ et tpm homiomereos eaꝝ coꝛ discrasiatūꝫ sufficienr' factū simili indiget cura ei que dcā ē circa in hec ꝫ moē discrasiaꝝ.

Relicū g' ē qualr utiqꝫ quis sanet ꝫ cachochimias que i tunicis uētris. Sūt aūt apta ad tales dispōēs famaca ꝫ gne quidē ex hus que pūgant moderate ut nō pdat uirtus eoꝛ altius q̄ regioēs q̄ ꝫ uētrē et que ꝫ intestina ꝫ aut si forte pdat ultra ꝫ eis tangat uasa q̄ ꝫ mesentium. In spē quidē famacha que p aloē sunt optima ꝫ ipē ꝫ aloē ꝫ se ipaꝫ nō exentib; illis g' lota quidem sufficiencius euacuat lota uō mi. quideꝫ purgat roborat aūt mag' uētreꝫ.

Oportet g' hēc iam uocatā ab oīb; medicis pigrā ꝯstructā dupliciter ex nō lota ꝫ lota aloe. misceatur .n. cinamomum et balsamū ꝫ asaꝛ et spica et croci. et chiamastis. Sūt aūt sex quidē hoꝛ uniuscuiusqꝫ dragme. soli uō aloes cētum. optimuꝫ aūt est hec famacū i cachocimus tunicaꝛ uētris. melius aūt est uti succo ꝑ aq' quāta duoꝛ ciathoꝛ puoꝛ duoꝛ multitudo ꝯ demū moderate ꝫ medie eo uti eligemus. que uō utiqꝫ plurima ꝫ pfectissima nō pāuoꝛ duoꝛ si magnioꝛ ē potus i aque cuiate ꝫ trib; ciatis .i. pugilis minima uō dacio unius cocleari. pāuisuti uō i tpꝛ ꝫ et tptisane succo pmū eū ab alneo accipiētem. Nam famacū quidē ei ꝫ ꝯsuetū purgātib; det' tps. in eo uō ambulātē moderate ꝫ motū moderate nil alioꝛ que ꝫ dietā alterāre. quidā recodunt hec famacaꝫ resumentes spumato melle ꝫ fit quidem ita permanētius nō tñ sili' dm̄ ad supitas i presenti ꝫ moē ꝫ dispōēs optimuꝫ. Minus ei roborat uentreꝫ et magis subducit.

Uiscoso nimiꝛ fluate ꝯglutinato uētri dādū ei pus quecūqꝫ i adūr i. dm̄ ita purgandūꝫ ē. Si uō ꝫ ad uomitum apte se hēat nō utiqꝫ erit mal' uomere cicafanis porimel. Si uō neqꝫ uiscosus huioꝛ quecūqꝫ fuūt neqꝫ crossus sufficit ꝫ uomitus qui asueto ptisane et qui ameliicate. Accipe uō alīūs plus quam aliquis accipet ul' cibi gr̄a ul' sb ductoīs uētris. aptum aūt et melicratum est decocto ꝫ ip' absinthio come bibere eo ei ꝫ hec bn̄ sbduat i ferius sub

opponet ad id q' dissoluit uirtute. Sic et
at q. maius aliorum subpositum e h q' sm ...
sit, ad ipm pm utiq quis

al' distete

cu so cu... p'st at 2 sedm simul 2 rursus p'. simil

ab aliqua

aut

ipse

q. et encrisia sm

tiles humores quicumq i corpe ipi uetris contine
tur. comunicat aut hic uniuersus qui de
distrasia sanatiuus preceptis s'm unam que de
predictis parte sui ipi que est de inbecillibus
actoibz non em utiq s' eam que de predictis d' in
ul' d' malefacientibz actoibz. exce dic enim
illa pars finalit' asanatis s' i becillis actio
s' mag' et minus ul' sanatiui est opuscu
li. ul' curatiui par quidem aliquo impeditam
sanari amplius non curatiui. minus uero
altius s. i. acosuetis gestionibz ul' demum
desistere pp magnu nocumentu ul' non dictum
est aut de hus in sanatiuus libris. Et
oportet pp ea citius desistere ab hoc s'm ome
scripta de arte utiq uniuersa iam methodo
s' quam oportet distrasias sanare uetris
siue s' hitum siue s' schesim. i. hitudinem
in eo gnantem. a quod et mixta quandoq
erat dispositio apud dictis tribz simplicibz
i uentre. ut et ipe solide parnale distrasi
ate habeant. a humores mali conglutinentur
dificult' mobiles. uentri et s' interiores
spaciositate alij contineantur. nam pot quidem
quandoq et p' sil' contrario et o sil' multum in
quibz rememorabil' quidem utiq anteri
oris dicte methodi in sermoibz de ulceribus
uniuersar conplicatar ad i uicem dispositionum.
Non aut erit utiq mal' et nunc ea preasuire i
scripture. n. in talibz sub altatoibz primi
quidem aquo maxie preditam conueniens est
laborantem. so non q' q' ex ipis ul' que ronem eue
hunt que non perficiuntur ab ipis sanitatum. i
quibz a i po est sanari an alia et quibz po.
quemadmodum in ulceribz ostendimus
q sil' complexoibz consistunt. Namubi quidem
dispositionum non paruum periculum est i intentio
que ad quod properat eligenda ubi non hec
quidem facies e. i non fiens que ad eam ubi
non non po. e curari hec an illud que ab ordi
ne. Igitur i intentione que est ad q' properat ma
gnitudo dispositionis scriptam da sunt aut
tres magnitudines hec quidem aliqua s' dig
tate lese actionis. alia non aliqua magnitudo
e s' propriam subam dispositionis. Et tertia conhus
est magnitudo que ad dispensante lesum
cor uirtutem. in intentione non que ad eam considerandum.
que quidem ex hus que conplicata sunt sibi
inuicem auge ul' generare apta nata e reliqua.
que aut generatoem aut augmentatoem ab alia
susceperunt. in intentione non q s' ordine qd
est ante q' ul' quid con quo ul' quid post quid
po sanari. supponatur i uentre influens aliq
ex cerebro superhabundancia fiat a pp hanc
iam quidem aliqua existens distrasia s' uentre
adhuc mag' humores mali s' totum ei toti me
dias regiones uniuersas hominum eorum asume
tes i talibz i plicatoibz dignitate quidem
est maior distrasia s'm adhuc propriam

non subam mai e que aliq hec contingere s' subm nob
nunc side i firmum et portatur i presenciarum
in predictis tribz maiorem ee dispositionem eam que
humorum que intimius uentris. sit aut simu
a hec ipa passio mortificatoem faciens a pp h
ipm limpothomiam et quosdam sudores sil' con
sincopticis. i. comiciassiuis et exsolutoibz
ut sit maius id alius et intanctum i quan
tum sup uirtutem laborantis sunt sm. g' e qm
prima quidem diligentiam utiq quis accedit a
primam sanabit. si non iam moderate hr hec et
neq uirtus adhuc decidit neq tachocamia q
s' uetrem q' multa quedam sunt tunc ad eam
quidem ibimus cognoscentes quod non possibi
le est finalit' ullam dispositionem ad huc mane
te faciente eam eam. ordo non dein curatois i
quandoq quidem ut i flore a uice honor que in
dicatiuus auxiliorum monstratum. n. e quod
que flebotomie curant maius ostendunt ulcus.
quandoq non nil nocet alterum dispositionem sic i instan
ti mane qui ei euacuar humid q' continetur i spa
ciositate uetris eorum que continetur intimas
humidorum sub incidit cibum quemadmodum
demum et qui cerebrum sanat ut nullam
in se ipo sensibilem generet superhabundan
ciam abscindit ueluti fontem eorum que in
uentrem reumatum in hus quidem utiq cure
ordo concordat ordini cam et si in alus diffe
rat q' a magne oportet determinari que
ad modum dein e ap' quidem temptare maxie
propriam mani auxiliorum ad aptare deinceps a
s' eam stichum. i. ordine sanari uniuersum qm
ei neq multitudo dig' rone sunt eam que s'
uetrem superfluitatum neq in concauitate eius
contemptam neq i tunicis neq mordicatoe
ledens uirtutem. omnium quidem p' oportet
curare a emundare a postea expurgare tu
nicas d' in distrasia sanare dicte sunt a uni
uscuiusq sanatoes ante. qr non oportet pro
lugare adhuc ea q sunt s' hunc s' eam sed fine
i ponere huic libro aliar enim uniuersar parti
cular distrasias proportionalit' utiq quis sa
nabit hus que de uetre dicta sunt sep enim
oportet continuum dispositionum porrigere auxilium.

Et eam q ante patientis i dicatoem eorum q
apsunt addicere. dictum est quidem iam et
panterioza dicetur aut et pea que d' incep
amp necessariam non utiq erit et nunc i pauco ei
meminisse. sp quidem i dicatio apparentis loci
crassi e que mensuram determinat calefacie
di ul' infrigidandi ul' siccandi ul' humec
tandi ul' s' coniugatoem quid faciendi horum.
Secda non ab essendo opus esse in uniuersis aialis
particul' ul' attribuendo eis coem uirtutem et ter
cia a plasmatoe a quanta apte cuius pars
e cois que aproximantes aial' particulas et
conibz hus quantitas sensus. sigit quid di

qd na particule calidas egritudine egritanti parua et breuis ipsius opus est studere frigidiori uero.

cetur in his que sunt in uno quoque prodeo et amplius pertranseamus. que et nunc ea preheuma
quecumque quidem calidiores nature particule secundum frigiditatem et egrotant magis hec et usque
ad amplius calefieri indigent quemadmo
dum demum et frigidiores secundum caliditatem.
egrotantes infrigidari et sicciores secundum humi
ditatem siccari et utique secundum eandem rationem humectari
que nature quidem humidiores secundum siccitatem uero et
egrotantes infrigidari et sicciores secundum humiditatem
et magis et usque amplius tempus indigent. In tamen
eum redire ad ea que secundum naturam una queque
earum necessarium est in quantum in ea que pre
ter naturam euse erant et unam quidam rei tante et
ad quem retrorsum acta ei transitionem eius uero ca
lidiorum calefactione. siccare autem et humidis et
siccis pauca enim ea que in quo secundum naturam euersio.
Unde et periclitantur minus quibus cuique propria
natura egritudo existit similium que quod secundum coniugationem
distrasie facte in magna habebunt in id
quod secundum naturam reuersionem quecumque magna fecerit
euersionem in id quod preter naturam sita quidem et
complexionem pacientium particularum auxiliorum in
dicatio fit ab existendo uero actionem utilem uel
uniuersis aliis particulis uel paucis quibusdam
uel sibi ipsi soli secundum distrasias quidem que et
sine humoribus nichil ex hac intentione ac
capitur et enim infrigidari et calefieri et sic
cari et humectari et pacti quid horum unaqueque
particularum proportionaliter indiget egritudinis secundum di
scrasias nimirum que in humoribus si quidem
sibi ipsi soli particula operatur adiacentes faciat et
euacuationes. ut utique dispositio enim clarit.
Conspiciens uirtutem si uero necessarium fuit
opus ei omnibus aliis particulis quemadmo
dum quidem uentris corporis non paruam oportet
solicitudinem facere roboris uirtutis ne quan
do dissoluamus id repentina similiter uetetes
euacuationes facere uero opus est ueneis et arteri
is et cordi et thoraci et renibus et uesice et
que urinam suscipit et que fel continet uasis quod ab ea.
Cerebri uero opus sanis quod nobis ad actiones et
que secundum uoluntarium motum necessarium est huius
qui tales actiones agunt organis non necessarium
autem egrotantibus nobis nisi solum respirati
uis aliorum uero organorum actio quidem non est et
famulatus uero necessitatis ad huiusmodum et
ut pulmonis et trachee arterie et pharingos.
Ex talibus quidem utique particulis que assistunt et
super habundancias euacuare licet. ut utique
uolueris et uentrem uero et corpore non ut cumque contin
git sed caute cauendo nichil nocere uirtuti. Qua
uero non par est operum dignitas ad hoc ut saluentur
egrotantes. sed hoc quidem eis magis est utile in
autem minus proportionaliter oportet dignitati
bus uniuscuiusque particule prouidere robori
secundum maxima quidem dignitas cordis est
et omnium necessarissima egrotantibus cerebri

uero opus ad uitam quidem equale non tamen pa
ri robore eo in egrotantibus indigemus non
enim necessarium omnibus operari neruis et musculis.
quare sufficiat tamen ei seruatum quod debeat perficere
opus respirationis epatis autem opus omnibus qui
dem necessarium particulis est non tamen ita demum.
semper habet necesse ut opus cordis proportionaliter
quod ei et opus uentris faciens secundum uniuersarum particu
larum opera et utilitates in aliis opusculis de
monstratas non difficile utique inuenies in quo
uniuscuiusque custodire oportet robur.
Ita uero et quecumque particularum aliis principia
uirtutum sunt seruare oportet eorum robur proportionaliter
utilitati uirtutum ut famulentur
aliis particulis. Didicisti uero et de talibus particulis
quod cerebrum est et cor et epar sed quidem neruis
et musculis id uero arteriis epar autem uenis di
stributiua uirtutis et plasmationem uero in dica
tio fit. Modi euacuationis superfluita
tum ita qualiter uomitibus quidem et egestionibus
uenter euacuatur. Intestina solum his
que deorsum transeunt quemadmodum
demum et epatis sima. Renes autem et
uesica et corporis cisti multa plena cachochi
mia phipilata et de sensiua nominata sima
ea expurgentur moderatiuo purinales poros.
Cerebrum uero per pyptas et nares et aures et
thoras et pulmo et per tracheam arteriam et
faringam et apoitte uero indicatio non parua
erit et ad distrasias solidorum membrorum non
minime uero et ad cacochimias. Nam in
his quidem superficiectenus que sunt discra
siata. qualiter indigent simacis talia et
afferimus his que in profundo exco
gitabimus spacium si ei qualiter in di
gent talibus utetur multum utique in locali
ora oportunitate fientia ad pacientem locum
de ueniunt sed ad euacuationes primo considera
dit quod decens communicationem pacientis particu
le ad quam nisi enim sciuerimus quoniam simus
corporis subiectum ea que secundum uentrem et que secundum ieiu
nium et quoniam ieiunium suscipit subtile
intestinum. Illud uero collum deinde et
rursus illud anus nequaquam poterimus
inuenire et purgari quidem posse et per in fe
riorem uentrem et per uomitum epar prioriorem
uero esse priorem euacuationem fere mediantibus
bus intestinis semper eam que ex corpore superfluita
tem non parua uero indicationem afacit sensibilita
te et difficili sensibilitate particularum est.
Non contempnunt quidem omnia simaca que diffi
cile sensibiles et si sufficienter fiunt mo
dancias facile uero sensibiles particule di
soluunt uirtutum circumstantiam oportet igitur
has quidem non repente neque semel for
tibus temptare sanare simacis sed minoribus.
magis caute. In difficile uero sensibili
bus possibile est et cito perficere quod oportet

qde dispositiones in habitudinibus cas ab q non tales in habitu concedendum est quam manifeste declinet. Et ipsarum febrium difficile quidem solubiles

ad de sanatione

semel utentes congruo auxilio sit. quod dicti dicetur et rursus amplius de indicationibus que ab eis et maxime cum sermo nobis fiet de naturam tumorum qui preter naturam.

Explicit septimus liber de ingenio. Incipit .8. liber.

Lib. 8 incipit. Cap. 1 in quo ponitur quam causa accidentium febrium.

Et autem utique quis et febres sanet methodo similiter aliis egritudinibus que secundum discrasiam consistunt in nobis quas presensuum in anteriori libro tempus utique erit dicere. Quoniam igitur quando eugemane ex calido et frigido et humido et sicco mixtis ad invicem simplicium et primarum particularum consistit nostra quas avicat homiomereas et primum demonstratum est librum in quo de elementis que secundum ypo. intendimus. Quoniam autem in excedendo hac quidem caliditatem, hac vero frigiditatem, vel humiditatem vel siccitatem vel in perficiendo secundum coniugationem horum simplicium et primarum que ad invicem differentia plurium de crasibus demonstratum est. Et in libro vero de differentia qui de differentia egritudinum simplicium quidem animal particularum duo esse genera omnia egritudinum demonstratum est. Commune quidem alterum earum et compositarum et secundarum et organicarum particularum. vocamus autem id solutionem unionis. alterum autem proprium primarum consimilium in discrasia calidi et frigidi sicci et humidi consistens. Esse autem discrasiarum eas quidem que secundum unam oppositionem simplices, eas vero que secundum ambas compositas. Igitur in oppositione quidem que secundum calidum et frigidum duas consistere discrasias simplices. unam quidem cum se ipso factus fuerit quis calidus in tantum ut iam noceat actionem eius, secundum vero cum similiter dominabitur frigidum in oppositione vero que secundum siccum et humidum alias secundum duas discrasias humidam et siccam. Complicatis vero ad invicem simplicibus alias consistere .4. scilicet humidam et frigidam humidam et calidam siccam et frigidam siccam et calidam. Dictum est autem et generantes discrasiam causa per alium librum in quo egritudinum causas inducamus. Una vero quedam egritudinum que secundum discrasiam est et febris secundum intentam immoderationem excreto calore ut et contristet hominem et actioni noceat.

ut si demum neutrum et si quam maxime calidior se ipso factus fuerit nudum febrire eum ostendimus. Quia vero singulum eorum que preter naturam in nobis consistunt sive specialiori proprio nomine sive generaliori non est extra corpus et propterea et flon et pleuresis et egritudo simul hec tria secundum unum fiunt corpus forte divisionis. Indicat autem et horum quidem singulum propriam indicationem neque non minus dicere. spatium specialissimi omnium propterea comodimus in suum est singulariter scribere de differentia febrium ut imparatus universis in ipso nobis hic finiatur sine contradictione que ad male scribentes de eis. Recordemur igitur capitula dicere earum ut ex una quaque propriam indicationem sumamus. Est igitur una quidem earum differentia secundum quam ut ad est adhuc causa que facit febrem aut cessavit faciens altera vero secundum quod aut demum etica est facta febris aut ut ita dicam habitudinalis. que enim nominant facile solubiles. hecticas vero facile solubiles habitudinales vocari. Et de quasdam quidem febrium facile solubilem habere dispositionem. ita ut calefactum in sole lignum. quasdam vero difficile solubilem ut lignum quod usque ad evaporandum fumum et fumum emittendum ab igne est factum. Hec igitur prime differentie febrium quas copulantes prius in generalioribus indicationibus et rursus ad specialiores earum que dicte sunt veniamus nam prima quidem indicatio ut ab egritudine universe febris intentionem est indicans. Secundum vero ut habens talis egritudinis non adhuc simpliciter intentionem sed talem aliquam febrientibus dicimus egrotantibus secundum discrasiam nectimus et sanationum eorum intentionem esse discrasie omnis autem immoderatio per contrariam immoderationem sanatur. Et enim et hoc ante demonstratum est. igitur et febre discrasie immoderatio per contrariam immoderationem sanabitur. Est autem immoderatio discrasie febrium in superhabundantia caliditatis. Via igitur que in eucrasia eius per infrigidationem erit. Igitur siquidem iam facte fuerint febres facientes causas cum recessit. sola utique hec erit curationis earum in frigidatio. Et querendum nobis materias quecumque frigiditate coequalem habent superhabundanti caliditati febrientibus adhuc febres facientem causam in intimedium si vero hec quidem eorum iam factum fuerit aliud vero adhuc fiat utrumque conveniendum. Intimientibus nobis prius quidem accidentem causam de inceps vero extinguentibus id quod anticipavit ab ea accessum esse que igitur cause febres generant et secundum quam corporis unamquamque dispositionem nisi quis memineri subtiliter nequaquam methodo providebit febribus.

Cap. 2 in curatione

Dictum est autem denique in his corporibus constrictio operans febrem in quibus est

tudi al. alter.

al. actionem

Nota quod duo requiruntur ad hoc quod calor preter naturam existens in corpore dicatur febris. unum est quod contristet hominem. aliud est quod ledat actionem.

quod euaporat non vaporosum quale et in
eumethimus sed mordax et acre fumi fu
ligini simile. In hiis igitur corporibus sana
simum balneum dulcium aquarum euctata
rium et frigidi cato ranificatam et exercitia cum
moderata euctata. Contrarissima
vero fiunt balnea et aluminossa et balnea
tio et exercitia accuta et frictio vel nequaquam.
vel dura fiens et dieta cachocimia et vi
gilie et furor et tristicia estuatio et labor.
Sed alius quidem dictam dispositionem non inte
rimo processu cognoscere oportet manife
ste. quoniam et sola sine aliis omnibus sufficiens
est curare. fe. si denique cohibebis tales
naturas a familiaribus balneis confestim
febriunt. Considerasti vero utique alicu
bi quod in roma nobiscum conversatus es
tempore quosdam ita egrotantes. In quibus
hii qui mirabilem diatritum .i. triam
ieiunos super excedere extimant male mo
rigerati s. fe. construunt contrario exeunte i
mox post paroxismo declinante abiere ad
balneum et concedente balneari multotiens si volu
erint non solum semel sed et bis. Ego
igitur derelinquens omnes alios recordabor
te ei qui balneatus est in aluminosis
aquis quas vocant albulas densari exh
ante et hic incipientis febrire sufficit hic gra
tia explanationis hic velud ex aliquo sermonis
fi. Aderant quidem super intendentes i
spectabilium medicorum hic quidem erasistra
tus hic vero methodicus. placuit autem utrisque
ieiunare hominem non tamen sivimus dominum nos
ab euntibus eis venientes sed in balneum
inducentes confestim et tepidum oleum
quam plurimum iussimus deinde exeun
tem aqua frigida et assueta tegentes sindo
ne et paru sedere iubentes ut resumeret
virtutem rursus inducentes in balneum similiter
rursus ungentes et fricantes et sub calidam
aquam morari iubentes demum rursus
educentes et frigida aqua intingentes et abstre
gentes cibum edimus confestim quidem exe
unti lactucam et post hec potum aque ptisane
succum dimittimus paru quiescenti lactucam et post
hec ex simplici albo vino pisces molles et
carnes habentes quales sunt petri omnes et ovi
si vocari. Melius autem gratia derelinque
di nichil omnia addicere narrationi. Anni quidem
erat tempus id in quo hec agebantur breve
quod post dies sub cane vocatas homo vero ut
quinque et triginta annorum nigrior colore
et substantialis habitu et asper tangentibus manifeste
et mordacem calorem habens quando sanus erat i
vite profunde et si aliquando ieiunasset r
mordentes venter siccabatur continue et
erant egestiones breves et dumees .i. r
acres et anni vero mox accute furibundus

et solitus et paruus sopnus omnino a continuo
de vigiliis conquerens hic in villa quadam
activum gratia abiens utebatur albulis prope
existentibus hora vero septima ut habebat
et tam dominum et quantum balneatur. bonum
utique aliquod hec extimans operari inde ru
sus ad agrum vadens et cibum accipiens de
inde dormiens paru quidem ibat in civitatem
vespera profunda carens autem apto balneo per
noctem febriuit. considerantes autem cum me
dici fere hora tercia diei iusserunt non solum
ea sed et ea que deinceps ieiunare tota ut i
noctem que preteriam custodiret. et hec di
centes erepti sunt balneantes quod nos cum adic
tantes ut dictum est famulis iussimus si
in vesperam media accedunt quiescere dicen
homines et emittere eos confestim supervenien
te die venire rogantes ut quando succedebunt
rursus similiter balneantes et dictantes eum
ex ipsis iussimus dormire bene hoien hoiem.
accedentes vero media sub posteriorem diem
mane rogabant eum ut illa die ieiuna
ret et si quam maxime finaliter non febriens
erat. eo vero permittente agere ut iubent. neque
illis penitus. Nosti quidem utique alicu
bi risum qui factus est abeuntibus eis que
nos postea venientes assumsimus. scis
enim et qualiter apta sunt que sub infirmum.
Quia enim dixi sanus balneari bis medi
ci vero finaliter ieiunare te iubent neque illis
penitus obedire iustum est permutare quidem
eorum que in sanitate consuetum est eo non exti
mante consiliare me ei balneari quidem sed
non bis paruo vero agere esse dicente quodcumque
ego iussero. ne quod neque ieiunaueris neque
balneatus fueris bis. et ei laborasse michi vi
deris iam tercia die et alicubi et calefactus
esse vehementer a sole propter laborem igitur et r
estum unum te oportet adicere balneum duobus
et tercio balneatus obediente michi hic enim permixi
sibi facere hic vero audiens difficilia quidem i
dixit iubes faciam que vero post hec gesta
sunt audies. Nosti utique alicubi i
manifeste que de visionis fuerunt digna i
bis quidem balneatus est et pulmentum
accipiens dormivit. Circa occasum i
vero solis famulorum quis annunciat adesse me
dicos. hic autem simulat febrire et circum in
ductus vestimentum contus reversus ut non
manifestum eis fiat quod bibitum vinum
amicorum alicui prebet facere responsiones si quid
interrogaverint cum erant primum utique quid quod
assuetissimum eis considerantes circum amic
tum diligenter similiter capientes homines .s. qui fuit
hora sub quam possum invasit. Respondente i
vero amico fere nullam horam integre i
factam esse in medio vitium a horrore dicente i
tangunt hominem propter rursum et propter corporis

i. balneis de illa ... aquam

fecimus · que gessimus

adhuc

pax

al. eum

dixi

dixi

Sed quod aliud custodiunt iussum est quod iubes

quante

ingravatur · pro se

vel frigore incepit ingravatur ipso vero cum horrore

fxi

iudu laudantes quod in obediendo sibi et in nichil peccando ante qui per terciam denique postea aiunt iam quidem tibi qui erat horror sudoris non est ostensio et vapor multus erat autem et hec nequaquam facta essent non ieiunante te et diatritum .i. terciam diem excedente. Iubentes igitur familiaribus si efficiantur quidam ei ira pores abstergere diligenter ut non infrigidetur et ad venire dicentes mane eius untur neque tamen iubentes in sudoribus cibare hominem iuvabantur ei eis noctes quod secundum id tempus esse parve et melius videbatur in sudoribus cibare hominem secundum crastina die cibare mane. Exceptis quod eis sudore fluens inveniens ut involutus erat in vestimentis currens in balneum balneatus est. et deinceps secundum crastinam antequam venirent medici processit a domo ut non assumant eum qui non postea pacem venientes et dicentes eum processisse secundum se ipsos admirari sed quid numquam fuit quod precederant coegit ieiunantem duobus diebus hominem. Hic ergo siquidem uno hoc solo a talibus medicis laborantes lederentur .s. usque ad plures dies in lectulo detinui potentes sine ieiunio intempestaneo multum acius ad assuetos ire actus. erat quidem utique alicubi et ita malum quod fit sed minus longe hiis qui assumunt eos. quia non difficillimus occupantur febribus predicte nature. sed in longioribus ieiunius occupantur a febribus ectanus et acutissimis ex quibus transitu methodicas fit facile febris. et ex illis rursus in arconfixam marasmum .i. tabem. vel si facile lexibile fuerit hos veteris in sincopam tabem ex quatum sincopa moriuntur. multociens denique audistis nos dicentes quibusdam talium medicorum quod licet eis manifestius discere quam malum operantur in magnum in ieiunio custodientes predictas naturas si volunt sanos sine querela eos ieiunare dimittere duobus diebus videbunt enim cum festim febrientes propter nil aliud quam propter famem. Cui enim neque erat aliquam aliud ad esse corpus querela dignum neque immedio accessit quod novum extrinsecum hic manifeste ac uno febriuit. Cum autem ut dictum est non solum unus vel duo ita distrati sed deinceps universi ieiunantes et in balneantes occupantur febribus neque optimam suspitionen adhuc possibile nobis fieri febriendi eos propter aliquid et non propter ieiunium. Quibus enim in constitutione humidum quidem siccum. frigido vero calidum superhabundat. huius habitus quidem corporis macer et asper nigrior et si tetigeris calidior alios inaut tres distratos minus calidos invenies. Quam plurima vero xanta colica et urine et egones profundam colitice et pulsus magni et sompni subtiles et pauci et furor vehementes. dicta sunt autem igitur recte in eis ab ypocrate. quale in universalem diete speciem oportet facere. et quot et qualia assumunt tales homines sinthomata non solum cum per totam ieiunaverint sed et si ab illo alio qui secundum dum pulmentum abstinuerint hic maxime erat aliquod spaciosum et signum ac si ibi aliud deficeret et erat sic .i. Nam in sexto quidem epidimiarum ait calide nature infrigidatio potu aque quiescere. In libro vero de dieta acutorum quem quidem intitulatum adonidias utentes de hiis qui derelinquunt asuetum pulmentum disputans meminit et harum naturarum nominans putrocholas .i. amare cole adunante humore habet autem senes ira si non pulmentum acceperint imbecilles et infirmi sunt et formidolosi ad opera et corde dolentes. tepide .n. eis videntur viscera et mingunt calidum et cetrinum .i. viride. et egestio comburitur. est autem quibus amaricatur os et oculi cum cavantur et tempora saltant. et extrema infrigidantur. hec predicens de inde deinceps alia quedam et de cena et de nocte in fine sermonis aut colericos difficilius aliis omnibus ferre ~~simonis aut colericos~~ et unam solam aliam et ieiunium unam quandam particulam in eorum que in universali amonuit in sexto epidimiarum exponens de eis in illo libro eam solum que dictam. Infrigida denique quam calidis naturis cum siliatus est fit quidem et ex aliis quibusdam non minime ex oblatione ciborum. quibus enim acidum est acri et naturalis calor inmoderacius a principio cum plexis hiis cibaria mitiora et minus mordacia ostendunt. in. utique autem quod euchima et diligentissima esse oportet cibaria que dantur eis non in participando talis parve substancie et nominata nutrire neque uncia. Sed in habendo plurimum in se ipsis benignum sunt enim. sicut malve et caules et blete et latuce et simpliciter omnia olera universa et poma et varia. Continentur in eis quedam substancia nutriens. Sed sicut in hiis paucum quidem quod nutrit non paucum vero quod inutile et in pane puro et ovis et carnibus et condro. plurimum quidem quod nutrit. minimum autem quod non si vero.

Tercio .2. silr dietab e

Cui ita dietate fiunt in illo defficere cum universalibus videtur quod talia accidunt medicorum. non enim sic quod humidi et euchimi per in effimeras febres cadunt si accidere feliciter contactum uno hoc ledit solo .s. cum terciam incaut ita complexione nature.

plexis

Ad quod exdans galieni hoc relinquit. quod ieiunium sit quando homo nichil comedit in tota die.

utiq; cum non nutriendo mixtum in uti
le. siue uero utiq; con inutili cum tingat i
acrem uel acidam uel stiticam uel ama
ram uel uniuersaliter malam uirtutem
habere non solum exci dunt hec talia i
anō ppe extrito cibaria sed uirtutis fia
macoꝛ non paruo aliquo participatum.
Nutrire igitur oportet hos tales homines
illis cibariis que neq; aliquam fiama
codeiā uirtutem hnt sensibilem sed neq;
ipm nutribile quam multum ad est eni
et huic malicia super habundanti. Nam
primum quidem neq; digō que secum
dum uentrem in eis certissime fit si uero
utiq; dn̄abitur eorum uenter. sed digō
demum que sm uenas non certissime
fit si uero utiq; dominabitur et in hac i
nel magnum peccatur. tertiam deniq; di
gōe que uniuscuiusq; particularum
familiaris difficille in oībus eis dirigi.
ad est ā alicubi utiq; huic et oportere i
cibos cum utiq; calidius et siccius se ipo
factum fuit coꝛus frons quodam mo
do et humidos. Unde optimus quidem
ptisane succus dilligentissime decocte
nullam habentis in se ipa pter opus dulco
ratione et enim infrigidare et humectare
et insiccabilem custodire hominem suffici
ens cum non habendo uapoꝛosam quidem
quecumq; peruitem ad quod extra efluere
apte nate sunt humiditas uero quecumq;
per uentrem adominante .n. in unaqueq;
predictarum sba posiu eis. numcupationes.
Qm ā n hoc h's tisane succus maim est.
Nam secessiones quidem superfluitatum
que per inferioꝛem uentrem ascipticias que
nominant stiticam ptisana uero neq; spla
tica. neq; stiptica participat uirtute. Ig
qm quidem stipticitatem nō habet osten
dit et gustus. ē solus pprium est sensi
bile quod stipticum moderatum sta euacu
are uolueris nō m̄i mellicrate ptisane i
succus utilis adiectum autem est in fmōe
moderatum. qm multum et uiscosum i
fortiter et crosum infundens per oximel.
non melicratum ul' ptisana apta nata sūt
expurgare est quidem utiq; p'melicratum
ad huniuersas predictas extractiones i
aptum sed neq; insitaculosum sicut ptisana
et in coliricis naturis cola efficiatur facile.
Igitur optimū quidem cibarioꝛ ut dcm est
in calibus cumstructoib; ptisana. Sed
autem in ea condꝛus aceti gracia reditiōis
parum assumens tertius uero qui sine ace
to condꝛus humidus non crossus qualem
quidem paratum e dei. similem in mitta
re uero melius et huic cum coquitur porrū
māium est ā quoniam et anetum et salib;

exnecāātate participare et quidem utiq; et
clibani panes bona comestio et piscium pe
tiru omnes nichilominus ā hus cuisa
nisi sic ubi ppe stagnū ul' flumium mania
inmictencia in mare pascentes humidioꝛē
et uiscosioꝛem habēt carnes deinceps
aūt oniscis a globosa sūt et torpigines et
piscium qui lauaris et nullus de inde i
pellagius cefalus. omnes ā deterioꝛes sūt
pisces quicumq; ppe stagnū mari copula
tum ul' prope os fluminis magni pascū
tur. Ex uolatilib; optimi quidem per
dices. simul ꝯmuntanis omnib; passe
ribus. Deinceps autem galine et fa
siani et noue columbe. ne cohibeantur ā
intus neq; hec superfluitatem habentia
uniusa que in exercitata superfluitatem i
hn̄tia sunt et que stagnea uniuersa que
in exercitata superfluitatem et paludestria.
Id circo et proxime ipsarum melioꝛes carnes
hec ex muntibus. deinceps ā eis edisoīu;
ā predictarum fugienda ueteia aīalia et
nouiter nata hec quidem durioꝛa et indi
gestibilioꝛa. Illa uero ultra quam opor
teat hūida et superfluitatem gn̄ancia et
maxime quecumq; animalium sunt hu
mida sicut oues et sues sed de uirtute
quidem i oīb; cibariis alibi destinatū est.
nc gracia exigit sicut et alia secundum i
hunc librum .i. dicuntur et hec preiacent.
n. non materias nobis inuenire in ea. i
quenadmodum in eis que de cibariis et
farmaciis sed solas uniuersas uirtutes.
nullo autem utiq; alicubi differet uirtu
tes generales unum sales nuncupare
eas. Eamus igitur ad propositum. i
quibus defluit drimi. i. acre secundum
unam quamq; diem partium hus capi
āte cum stipticis cute stringunt ā cam i
que stipticitatem faciunt quemadmo
dum purum aa aña meminimus albular
aquarium et quecumq; inplasmantur po
ris est ā quando siccitas cutis ipius in mo
deratioꝛ fiens densat poros eius propter ea
igitur nos ꝯsideraisti et cum qui natha ute
batur in balneo prohibentes uti secundū
tempus quo dixit anomaliam. i. inequali
tatem senciresset cum qui similiter illic cō
pauco oleo pauco multo utebatur cum den
sactōem sencium et hunc ut nosti de relico
prohibuimus. Coegimus ā eum qui
ad solem secundum unanquanq; diem i
mouebatur et eum qui puluerem uteba
tur alij uero in anomaliam febrilem de
duco uehemencia fricōnis remitti iussim.
alium ā ut nosti que mirantem qualiter
uno balneo cum com pectenti fricactōe. i
dierum quam multorum quoniam dissol

q' at neq; ēplasmat excogitare licet ex aliis opib;
ei. si ei extius fricet ptisana sordidū eoꝛ expurgat
asfonies. a melle silr. si ū i uetre ꝯtentū

.i. uō: q ptisana purgat uentrē

.i. bocīate panis a piscaū.

al' buglossi

rūsus

uino, for. a eū qi delsano utebat' uti

anomaliā et hoida

i. onfacinū

al' parochimia

fer cap q tuib

Cap. 3. in quo docet curare effimeras ...

nimus. utebatur autem et ille oleo stip
ticitate inferenti huic quod uiro nobili
preter utilitatem quo ad alia quod uo
cant spatium. auferentes igitur hec et
sabino pinguiter et molliter amplius
fricantes et balneantes bis confestim
ostendimus sanum. sigitur et hec omnia
custodienda hiis qui fumosa et uitio
sa transpirant et quecumque uiscosa et
pachochima .i. humoribus grossa. et enim
et hec que plasmantur .i. inuiscantur
poris detinent transpirationes. detinent
uero ut dictum est et ea que desiccant
autem ultra mensuram. multos denique
talium sole utentes. alios autem nitro am
pliori. quosdam uero salibus uel exercitiis
multis uel fricatione dura et sicca et pul
uere egrotantes ex hiis secundum unum
quemque annum. Nosti quod abdu
centes ab hiis sine egritudine iam multis
annis custodiuimus. sunt autem decenter
hee tales enunciationes communes sano
rum adhuc et eorum qui iam enutriantur
non enim earum que facte sunt febrium
precustodire secundum elevationem fa
cientium causarum. que enim
adhuc fit febris leuata causa eo aufertur
ipsa. Itaque quecumque in opusculo sa
natiuorum de talibus casibus dicta
sunt transferre uniuersa congruum in
incipientium febrium sanationem siue
potius precustoditionem. sanamus enim
quod factum est eorum et si paucum
fuerit. precustodimus autem non generari.
quid prius destruentes causam.

Quemadmodum autem bene fluxibile
et spirabile est corpus omnino communis
in predictis maxime naturis sanis. et iam
anxiatis intentio. itaque .i. hec .i. fugere
uigilias et furores et tristicias et solici
tudines estus infrigidationes et labores.
paratissime .n. in uno quoque predictorum
et tales constructiones consumuntur
a febribus. sanari uero eas con...ui aliqua
iam predictarum causarum febrientes est
uel quidem similiter hiis qui in stricte
dictis. est autem etiam differenter. nam
ducere quidem ad balnea oportet omnes
inclinatione proximi primum fricare que
et pinguiter sil et molliter. Eos qui
dem qui in aliquo eorum que stipticita
tem inferunt curam quemadmodum
dictum est. eos quidem qui in siccitate
fricare quidem. sed minus hiis balne
are uero plus. Continuari uero sem
per mensuram uirtutis in omni tali
auxilio. Igitur furores quidem et

tristicie et uigilie et solicitudines neque
fricationibus neque balneis indigerunt
multis. sed multum quidem in omnibus qui
ex tali febrierunt autem oleum calido infu
so de tepido minime participans stipti
tate. fricatum uero paruum balneari ut con
suetudo. in cessio uero confestim quidem
a principio frigidis indiget et pluribus
balneis. minime uero oleo copioso uel cum
tanta fricatione. sunt autem infrigidantia rodi
num et quod uocatur onfacium oleumque
ex timo omotines nominant. meliora
uero ex eis quecumque nequaquam in se
ipsis habent salem. operiari uero frigidum
uas in quo continetur dependere facientes
inpute tangens aquam. ad huc autem
magis superfusio aque frigide feriat super
uas infrigidat humidum. si autem infri
gidare uolueris niue circumdare id dete
nere. detinere uero super caluariam capi
tis sublimem eleuat manum per lanam
cum moderata magnitudine hec facientem usque
ad declinationem. ducere ad balneum.
si uero ad balneum si uero et infrigidatus
febricitatus fuerit qui predictam habet
constructionem de quo hec omnia dicta
sunt. et hunc ad balneum ducendum in
declinationibus. si uero cum catarro et co
riza febrierit ante quam digerantur
hec. balneare non oportet. eos autem
qui ex estu febriunt et hiis assistentibus
balneandum ut in sanatiuis libris osten
dimus. In balneo uero caput alteri
utriorum eis infundere quibus ante
hec scilicet infrigidantibus quidem febrien
tium in estuatione. calefacientibus uero
in frigidatione. moderata uero sint et hec
post balneum. quale quod uocatur yri
num est et quod nardinum oleum. sinet
oportet prolungare adhuc de hiis dictis
in libro sanatiuo. sufficit autem dicere quod
talia quidem agendum similiter infe
bricitantibus que in estu pacientibus
et infrigidatis diximus oportere agere
sine febricitare. non tamen causam de
mum tempore eos qui febricitant balneandum
sed in declinatione proximi. et nimium
et quoniam intendere oportet eorum qui
febriunt in estuatione infrigidationem no
minatam educationem. dissoluere uero
eorum qui infrigidati sunt calefactionem. sic re
liquum autem erit constitutiones dicas que in
dieta pertransire omnium predictorum in
subiecta constructione capta ab effimera
febre. Communis quidem utique omnium
species sit tibi dicte euchima et facile di
gestibilis nusquam secundum poros de
tenta. sed exuiantis quidem cum infri

gidando et humectando. Ita uero et
uatis sinfrigidatis uero est calefaciendo
moderate suigilantibus uero et cum tri
stans amplius solicitis effectis humida et som
fera. Ita uero et quidem qui laborave
runt nutribiliori alius quod medium
amborum uinum uero cognoscas utique
aliaibi et tu dantem me hiis huniuer
sis quod aquosum et usu et uirtute
melius enim aqua hec uinum per omnia
digestioni auxilians et sudores prouocat
in. autem est quod. ypo. non solum in effi
mis fe ß imacutis dans uinum. ex
quibus in libro quidem dicens acutarum
scribit secundum sextum epidimiarum
siue ni mirum ipse. siue thesilus filius
eius prohibet uinum non solum si fe
bruerint qui calidi ostructionibus set
amndum et insanitatis tempore. Ca
lidum utique naturam amonet infri
gidare et potum aque et quiescere. ni
si forte uti ampliori aqua quam uino
secundum tales naturas quemadmo
dum placet quibusdam diximus ab
eo moneri. Igitur hec quidem secun
dum se ipsum queri de potu uero frigide
determinandum. Ego quidem utique
aio talibus naturis sanis magis tale
potum prodesse maxime secundum
efiman. fe. si aufero asuetos insueto ue
ro nequaquam incipere tunc dare secun
dum prius certissime redens ei presti
nam sanitatem si uero propter timorem
uel consuetudinem apuero uel falsam
suspitionem timeat frigidam opere
suadere ei obseruans cum estuatum
in estate et ratione post opusculum enim
in usu talis potationis liberabitur quidem
confestim ab estu et ansietate. tunc ue
ro ipso robustiorem in hac stomacum
habere apparuerint et uehementer rege
serit collutum et digeret bene et rursus
frigida utenti nuntiatur corpus tunc
utique iam et alios ei ostendens quibus
similiter profuit exponam primum quidem
quod omnium maxime uerum est cu
rativa contrariorum existere sanationes
scriptum est a michi de his ante demum
quod contrario ei sana excedens cum commo
deratione prope egritudinem uenit et quod
talibus corporibus sanitatis falax et sim
bitudines magis quam secundum
bitum existere et quod si quidem
bona potiretur omnem custodirem utique illam
omnimodo male uero existenti natu
re in melius alterio dictum est a et
tehus amplius insanatiuis libris unde
non oportet prolungare hic immutan

tes illos et scriptores qui omnifariam
pauca cognoscentes in omnibus libris
ea que per transeunt hec. n. non est mul
ta docere. sed multa scribere est et mul
tas scarpas cartas consumere cum
posset paucas et multum caucre credo
cum tere tempus cum non. Quo ar
ta neque dignotiones effimerarum fe
brium hic scribo predicens quidem in
secundo de crisibus paulo minus uniuer
sas dicens autem ea que deficiunt et
in ipso —— de dram febrium nichilomi
nus uero et in libris de pulsibus quantu
nam ex eis utile exponens ut nostri
solus ego qui ex omnibus ante me.
i. manifestem ut neque utique paruum
lateat quod ostenditur. Archigene
ut probauimus non docere sed tantum
loquentem quam plurima et secundum
librum de pulsibus et secundum opu
sculum quod ipse intitulat designati
one febrium sicut autem eum qui
in aluminosa aqua balneatus est ter
ciam diem in ieiunare iusserunt me
dici secundum eundem modum nostri
et estuator et in aliis dictis causis febri
entium nullum balneantes neque ciban
tes eos ante quam excederet diatritum.
sit non de hec affabulactione eorum
detineat dicentium alium quidem
esse paroxismum qui per tertiam alium
uero primum diatritum audisti quam
deque et tu usque in anbages eorum extensas
sed siue primam diatritum siue aliud
quid uocare uoluerit non semel uel
bis uel ter sed quotiens neque memi
nisse posibile in primam de mun die
rum cum festin aduesperam balneaui
mus eos qui effimeram febrierunt
et in secundam multum magis sed et
secundum ipsam tertiam ut paruum an
te diximus in constricto tute. Igitur
hanc quidem causam raro considerauit
attendentem. fe. Unde eam maxi
me preposui estuactionem autem et labo
rem et unamquanque aliarum causarum
ualde multotiens consideraste a et
uniuersos eos quarta dierum mane
quidem accedentes ad consuetos act
et obuiantes medicis qui et tertiam
diem extimabant finaliter eos ieiuna
sese igitur enuntianti tibi et queren
ti que umquam est causa quod non saltim
nunc demum desistunt hii tales medi
ci ab his que male ab eis extimantur
ut puto cum precenter dixi. Quoni
am neque cognoscunt ueram considerationem
et uerecondantur nunc inexperiunt discere

sim quod non artificiale

statu

al' postposui

cam quidam. a. ut audisti quandoque et quendam ex eis confitentem nobis confidenter singulariter virtutem cum lacrimis neque necessariorum copiam hic autem sed qui extimabant eos scire quid considerauerint discentes. Sed tu quidem scilicet audisti hec. Deos a. uiro uniuersos michi multos multociens confessos esse soli hec tamen lacrimando et sui ipsorum fa ciendo infortunium impendendo tempus malis magistris utentes. Iurare rursus tibi deos uere quippe et hec michi dictum esse ualde multociens. a conuenientibus adhuc puero etate existenti. quia .n. a sueui quando quis interrogaret de aliquo dogmate si uerum esset non respondere posset dicetur nisi et alia omnia discam et aliquam methodum acquiram qua cognoscam quod melius. non pauci eorum qui hec audiebant discipulorum dixerunt michi tu a natura differens uteris et eruditione mirabili propter patris tui largitionem et etatem potentem discere habens. Unde non consumere oportet possides uacantem disciplinis quod nostrum ante non habet et enim ineruditi prima sumus eruditione et neque acuti mente sicut et sumptum non habentes. diligendum igitur ne adhuc mireris propter quid multi medicorum non uerecondantur dicentes diatritum et nimium decies milies nos uidentes in egrotantibus precognoscentes siue effimera est .fe. siue et secundum terciam uel quartam diem aliquam paroxismum. sed id intende. quod ab. y. dictum est hominis philosophissimi more non quam toraxis. i. acutissima egritudo confestim et ultimos labores habet et ultime subtilissima dieta necesse est uti. ubi uero. non. non. sed conuenienter grossius dietare et tantum sub condescendere quantum utique egritudo mollior ultimis fuerit. Nam labores quidem dicit omnia que contristant hominem. ultimos autem uocat maximos qui in statu fiunt. Iubet autem in hoc tempore deponere dietam subtilissimam uel decens alterabilius quoniam dixit cum in statu fuerit ergo tunc subtilissima dieta necessarium est uti. set nimium non possibile est subtilissimam dietam ad statum differre sic conueniendo secundum initium conuenienter quotam diem in statu erit egritudo. sed ypo. fabulare autem hec scilicet tacentem et nobis opere ostendentibus ea omnia magis extimant quam possibile homini secundum primum nunquam paroxismum certissimam cognitionem habere dispositionis. ego uero neque omnibus egrotantibus

precipue alio cognoscere dispositionem. in primo dierum neque effimerarum aliqua febrium latere utique. me hec autem sufficit et secundum plurimos dies ad non peccandum in dieta. scilicet discernere effimeram .fe. ab aliis propter ea de inde utique quarta dierum in qua primum illi prema refacientes hominem incipiunt ... nos iam consueta opera tribuimus agere. prohibeo uero et effimares transictionem febribus in acutas fieri modo hec diete ut si demum quis aliter dietauerit sequentur secundum tales predictas de inde. obstructiones quecumque ardentissime febrium salie .n. sunt nature in quibus non uel non magis de inde tantorum dierum nocet fames quemadmodum alie de inde rursus in quibus non solum in ... trium dierum ... sed de aliis quidem naturis deinceps determinabo subiectam autem a principio constrictionem in ultimum dicit periculum ieiunia secundum omnes .fe. non solum in effimerias nominatas quarum nunc meminimus.

Si uero et propter obstructionem ut dictum est constricta fiunt unquam transpiratio parua quidem existentem eam si quis recte expurgauerit prohibebit fieri secundum peroc. magna uero facta non adhuc similiter animaduertere possibile. Si uero et multi et uiscosi et grossi in quantitate fuerint humores .fe. que in his impossibile est in terminis permanere effimerarum. ex necessitate enim eam que in putredine humorum succedet et secundum cacochimias naturas ut in aliis complexionibus quas in his que deinceps interpretabor. fiet utique aliqua species sinocharum propter talem causam sine putredine. huius sequi .n. tales sermones ... impossibile est. et quecumque non prius in predictis opusculis exercitatus et fiunt maxime in opusculo de differentiis febrium. Cum enim obstructio aliqua fuerit moderata propter quam febrierunt qui cacochimi secundum personam quidem et secundam usque aliquid noticem impulsu putredinis signum quemadmodum neque in urinis indigestionis signum prolongata denique declinatione et non ad adhuc proportionaliter remittente sicut incepit post statum suspiciosa est hec dispositio. quemadmodum in quibusdam properant ad solutionem et uapores quidam uel sudores exierunt uel urine ampliores bone cum signis bonis secundum pulsum existentibus effimera est certissime hec .fe. sed que deinde per paruam obstructionem similis qui

nobis ẽ aliquã fuiũt h
ĩ ne cognoscitur.

fert

Ad expõnem affĩ. y.
ĩ ipa pdicã.

ĩ. nichil prĩmitte cemor.

dem effimus est ut dictum est secundum et
primum decimae post prolungata uero declinatione suspiciosus fit et simundum putredinis signa apparent in pulsibus. si enim non transpirabitur finaliter. necesse est putrefieri cacochimian ut igitur transpiretur maiori. maiori iam auxilio est opus.

Igitur siquidem. aut pueri aut senes fuerint flobotomare non adhuc licet. In medio uero horum etatum robore existente laborantis uenam incidendum et si multitudinis habuerint signa melius enim euacuantes quod plus cacochimie ad expurgandum et cachoximiam ut periculum enim obstructionem auferentibus nobis ante quam euacuemus incurrerem magis eas. Igitur obstructiones quidem auferunt ryupte .i. expurgatiue uirtutes exterius incidentes cutim et intus in corpore accepte periculum autem est et eas que extra trahentes simul cum hiis que obstructionem auferunt euelli quid et ad. et eas intus relictas cum se ipsis super traherentur quid eorum que in uasis quod siquidem uiscosum uel grossum contingerit esse duplicat obstructionem si uero non sed multitudinem de materie non parum contristabit. Videtur enim quandoque et quod multum fluens repente simul non minus obstrui in cutem uiscosis et grossis multum utique detineri ut igitur cauta et hiis allatio et hiis que exterius actiatio et fiat utillissimum que est euacuare corpus. et nimirum et hec que euacuantur humorum fumose et superfluitates limitmose et minoratis hiis pauciores fiunt utique quare et propter ea breuis erit febrilis calor ut possit ipse per se ipsum transpirare ad quod exterius si tamen fuerint obstructiones breues.

Cum igitur suspicaberis cutem strictam esse cutem propter obstructionem et ex eo quod permanet non fiunt declinationes primi periodi. euacuationes multe et ex eo quod permanet sibi ipsi similis declinatio siquidem nulla aptarum causarum febriit homo adhuc et magis utique erit tibi certior obstructionis dignotio si enim causa aliqua aptarum non inpossibile simul conuenire causas duas si enim altera sola quod ex procatarctem .i. exterior causa fuerit minoretur utique declinatio cum sensibilibus excretionibus.

Nequaquam igitur tardare oportet talibus in firmis auferre sanguinem proporcionaliter et uirtuti et magnitudini obstructionis.

Indicatio uero quantitatis obstructionis ex magnitudine erit que secundum febrem.

Nam maior quidem febris est in uehementioribus obstructionibus minor uero in paruioribus circumdit euacuantem autem cum moderantie non potest multum dare ripticorum sunt autem non multa ea et que hec possunt facere in febribus sed ut dictum est et ante inchoari quidem ratione et est meliciatum in farmaciis uero oximel et quecumque cum melliciato quaque re possibille est ut calamentum .i. nepitam et ysopum et origanum et serpillum. et yrim .i. gladioli et selinum .i. apium sed hec demum omnia plus quam ostendet calida et propter ea accendunt febrem. sicut unum oximel quod solum neque febres accendit et expurgat nobiliter ut dissoluat quidem. quecumque uiscosa et grossa potius autem obstructionem aufert.

In medio uero meliciati et oximelis est utique apomel utuntur autem eo plurimum secundum peloponisum poner autem quis rationabiliter puto et sachar in talibus.

In tali uero cibo obserua quantum febrilis caloris aufertur si enim tibi uideatur secundum tertiam diem mane minimum quid remansisse febris. neque signo putredinis humoris existente in pulsibus neque in urinis signo indigestionis suspecta uero secundum quam inuadebat febris in post dierum extra meridiem fuerit confidens balneare hominem in quantum possibille est citissime multum ante sextam horam sufficiat quod et si infra tertiam horam completum fuerit balneum si uero et si decimam horam suspicieris usque septimam balneare licet tribus uel quatuor horis equinoctialibus sufficientissimis existentibus ad spacium et balneum et exacerbationis temporis oportet autem in balneo prehumectantem et refrigerantem moderatius expurgare et abluere exterius corpus materiam autem ripticorum .i. expurgatiuorum in opusculis de farmaciis habes eligere igitur semper ea que cum ueniunt ad presens diuisa sunt enim in eis quecumque horum magis et quecumque minus expurgant dicetur autem et nunc gratia exempli pauca moderatissime quidem expurgat farina oroborum. et ordeorum et fabarum et melliciatum et aquosum magis quam hiis yris. et panacis radix et aristologie et quod moderatum in mistione meliciatum sicut de materie et isto magis commentatius fuerit fit autem et hec melli mista aqua pauca ut effussum prius cutis facile mutet poris. adhuc autem isto magis spumam et nitrum ipsum et afronitrum.

Nitrum quidem lemptomeres .i. subtile partibus quale uero nitrum si uero lapideum fuerit ardere et terere diligenter id mel autem quod mundissimum et dimittatum .i. acerrimum quale.

.i. expurgatiuorum ad alterorum ysp farmacorum

ptisana

erpillum .i.

i firmo

hom

qr in febr non debes uti fortibus absterfiuis

inde

est ymitium est autem utique alicubi et
sapon nominatus in hiis que maxime
~~nominatus que maxime~~ expurgare
possunt sufficienter tibi sit de exemplis
me expurgancium transire. n. iam
tempus ad ea que post balneum sunt
non multa preter aquam cum haben
tem cocium insolitum paucum est eis
dandum si quod medium balnei et su
spectarum spacium trium horarum fu
turum esse cum uiciemus. Circa
uesperam quidem et duabus horis citius
peroxismo qui secundum hoc diem in
uanescat et balneare possibille et mane
cibare solum ptisane succo demum si
quidem nequaquam aculerint hore
quidem balneare rursus si uoluerit
et cibare qui diget dixit intentionibus
ad eiciendum si uero quid fiat cum pre
parare hec peroxismo qui secundum per
sonam diem contemdere quia urinas
et pulsus omnia uero utique alicubi
apparent moderata parua derelicta ob
structione facta non ~~est~~ adhuc utique
hec talis ex efimis erit. fe. quam in cum
qui deinceps differant sermone. In
hec denique de effimeris solum propositum
est pertransire.

Quia igitur effimere. fe. in subiec
tis casibus corporum superueni
unt multociens. indigestionibus ciborum.
deinceps utique erit de eis pertransi
re. Igitur pessima quidem est in
talibus constitutionibus indigestio ac
cendi quidem cito. fe. in qua corrumpu
tur cibaria ad fumosum sudorem emit
tentes quia demum in accidentalitate
uertit raro fit talibus naturis et mi
nus nocet dicitur autem de alteruttra singu
lariter principium ab ea que plurimum
fit eis et maxime nocet facientibus.
est hec ut dictum est fumosa et nidore
emictentes minus quidem ex hiis ma
lum si fluit uenter non paruum autem
si detineatur febriunt. n. incontinentis
pronte eius pariter cachexie nature et
maxime qui ad consuetos uertuntur ac
despicientes manere intus in quiete in
statu febriunt autem quidam et eorum
qui capti sunt aciariis indigestione
coadunata febrili dispositione non.
minime autem ex multitudine exsurrectio
nis si uero et mordicatio quendam
et labor uel calor moderatus in hiis
que post uentrem uel intestina fiat mul
tum utique magis hec febrilis augetur
dispositio sanatio uero non eadem que

detinentur cum hiis qui excernunt ducen
dum igitur alterutris seorsum apparebit
autem non solum qualiter differunt
sed et quantum in utrisque commune si
quidem utique appareant sola ea que
corrupta euacuata esse et balneandum
est et cibandum in declinatione. fe.
procurationem quamdam eorum que
circa uentrem facientibus prius si
uero ita fiunt multa euacuatio aut
facta. ama aut et nunc adhuc fiens secun
dum hominem ut laxetur uirtus. me
lius cibare sine balneo procurantem ea
que secundum uentrem. Procura
cio uero in hiis qui ita habent siquidem
non adhuc fiat euacuatio infusio per
oleum et absinthium oportet autem
preinfundere aqua feruenti absinthium
ut non nidorem faciat. Et si demum
quis sensus derelinquatur secundum
uentrem mordicationis uel laboris. pili
ma. i. filtrum post super infusionem
uel calidum uel siccum uel infusum qui
dem oleo secundum absinthium feruit
plurimum autem expressum inmittere
oportet melius autem si esset oleum
nardinum dilligenter constrictum in illo
infundentem secundum eundem modum
in ponere pilma. i. filtrum et multum
demum melius est si prophira. i. pur
pura hec fuerit marina et optimum lep
thomerestiam. i. subtiliorem partibus.
n. habet stysin. i. siccitatem talis porphy
ra. i. purpura et optima nardus ut per
profundum pertranseat eorum que se
cundum uentrem cum uirtus eorum sic
cantium et calefacientium et roborantium
cum si uero inbecillior existat os uen
tris quod et stomacum nominare assu
euimus abutentes nuncupatione et chia
masticem in nardo terentes ut glutino
sum fiat yudam facientes ex ea porphy
ram inponemus si autem calidum
sufficienter unumquodque talium secun
dum ~~personam~~ inmissionem exsoluit
enim omnia tepida robur uentris nosti
autem et quod in uase duplici prosuper
missa secundum alterum eorum quod
magnus aqua feruenti consuetudo est no
bis calefacere olea. Corrumpitur.
n. uirtus eorum aliter calefactorum.
adhuc autem subeunte uentre meli
us in malino optimo et repetiti eodem
modo quo nardino optimum autem
in talibus omnibus et quod mastici
num. Non minime uero et unguen
ta hec preciosa que lasciuie gracia uo
luptancium medicatum cum ~~fia cum~~

struuntur utilia ad tales dispositiones et
uentris que uidentur a uoluptate que in
roma inuenta et nuncupationes ha
bere romanas. Nominantur nimi
rum spicata et foliata. non ferentibus
autem laborantibus zonam uel ex con
suetudine uel lasiuia licet per ceroto[ium]
perficere idem. est autem in talibus cero
tum per optime cere liquefacte in oleo
nardino rase ceroto mixta ualde dili
genter aloe et mastice. unius cuiusque
uero earum multitudo esse oportet ta
lis. Cere quidem et nardi quod equa
le. aloes uero quantum octauum quidem
admodum et masticis. uel si uolueris
parum quid huius plus. si uero et in
predictorum aliquod unguentum pre
ciosorum remiso ceroto huic melius
erit tibi hoc farmacum. ardentem ue
ro uentrem. ut flo[g]onosa dispositio in
eo consistere uideatur melius cerotum
est quod per malum oleum fit. multa
autem et alia farmaca hec quidem per
et natam sunt. alia uero per ypoquisti
dem et balaustium et dactilorum ap
ta et infrigidare uentrem et robur in
ponere. horum eligere quodcumque
optimum ad presentiam ad predictas
intentiones respiciens. Cibare
uero hos oportet fluente quidem ad
huc uentre polentis et uocatis exile
psin .i. panibus paucissimum aceti
habentibus non ut in dissinteria uel
diuturna diaria assueuimus consti
tuere. super aspergere uero polenta ali
quando quidem aqua calida copiosa.
quandoque uero cum uenter excernit
adhuc ante quam oporteat uel malo
rum granatorum. uel pirorum uel ma
lorum suco et maxime citoniorum. si
uero delectabilibus laborantibus et
decoctiones preparantes pirorum uel
malorum uel myrtinum inspargere
eis pulentam. si uero non adhuc excer
nit uenter sufficiens est chondrus simi
liter ptisana aptatus. hoc est acetum
habens et ea per ipsum sorbitio sine
aceto et testiculi gallorum et petu
ni pissium ex albumine et aliquod stip
ticantium pomorum et solum cum pa
ne. hoc autem multum super dabis
fluente uentre. si uero appetitum non
habuerint ut auertant cibaria. fit et
enim et hoc multis captis adiaria in
digone electuarium quod per malorum
citoniorum succum dandum est eis quan
tum coclearium unum uel duo. si uero
non adest hoc id quod per carnes eorum.

dicta est a compositio talium farmacorum
in saluatiuis libris. Ita quidem in
prima declinatione eos qui in digno
tione febrierunt sanare oportet uen
tre excernente. si uero detineatur ali
quid finaliter tangens prius ypocun
dria deinde totum uentrem scrupta
re manifeste si subiacet insubtile in
testinum uel collum cibus. deinde in
terroga deinceps egrotantem secundum
quam quidem sentit maxime parti
culam totius uentris uel mordicatio
nem uel grauedinem. Cuius uero
modo eructationes dignoscens
autem ex hiis in qua maxime parti
cula totius uentris est cibus. solum
quidem existente ad electuarium quod
per tria pipera dare non quidem far
macorum sed quod laudauimus in
saluatiuis libris et simplicissimum
et non digerentibus aptum. demum
fomentare precordia et uniuersum
uentrem hoc arte et si iam inferius pro
cessisset corrupta magis et minus al
terante ampliori .n. indiget et tempo
re et fomentatione in preparatione
eorum que deinceps sunt agenda et
quibus adhuc sublimis est corruptus
cibus secundum uentrem. moto uero
eo multum ad inferiora cohoperari uel
per suppositoriam uel per clisteria. siqui
dem mordicatio extiterit hanc miti
gantes. si uero uentositas fuerit illam
subsistens. si uero neutrum ex melle
et aqua et oleo pauco composito clistere.
Ubi uero fuerit mordicatio uehemen
tior oleum sabinum aptissimum im
mittere liquefacto adipe in eo anseris.
si uero non adest hic qui galine. si
uero neque hic qui capre non inuento et
uero hoc cere parum quid immittere
in oleum et magis si lota fuerit.
Uentositates sanare coquentes oleo
rute quid et assisorum .i. uentositatem
destruentium seminum ut apii et
cimini et feniculi et sinonis et quecumque
talia clisterizantes. euacuatio uero uen
tre cum festin cibare alius quidem si
militer hiis qui ante dicti sunt auffe
re stipticantia. Igitur siquidem in
prima dierum in uespera acta sunt hec.
uel in noctis horam quamcumque procu
rare oportet secundum similia et
secunda dierum et balneari demum
et ea concedere certissime si febrici
tans fuerit. Et cum super ueniente
nocte sine tristicia dormierit fina
liter iam extimare sanum esse eum.

Si uero dies qui post indigestionem cum superuenienti nocte afferat febrim ut in secunda dierum pertinat procuretur et abscedat. auferat quid et nos que per tertiam parum febrire neque oportet formidare sed et hos in superuenienti die et balneare et cibare et omnia alia facere proportionaliter facere in eis ut ante diuisum est. transmutantes indigesti cibi in acidam qualitatem neque fientes est uidere in talibus naturis nisi raro in parte acidis fientibus neque se. attendentes effimeram sicut neque tarditas digestionis ut sidemum quandoque propter talem indigestionem febrirent colirice constrictiones obstructionem et putrefactionem humorum suspicari oportet de qua certius deinceps diiudicabitur circa sermonem rem quidem putrefactionibus nunc autem declinare que effimeris febribus tantum adhuc superattendens liberabor fumosa euaporatio nequaquam fiet propter tardam digestionem uel indigestionem oxiremanam .i. acide nuptuantem fieri enim uapores talium humorum defluunt paucissimi quamuis non euaporationes multe fumose et ligatos .i. lutinose neque enim in exterioribus aliter est uidere uel fumum uel lignum sed fumum in materiis semiustis lignum insupercis demum et exbustis materiis. Est enim quidem lignis euaporatis terrestris fumus autem cum mixtus ex aquosa et terrestri substantia. Non tamen neque qualiter oportet parare tarde digerentes uel acidum ructuantes audire oportet desiderare in hoc libro sananti eius opusculum est sermo quidebus. hec enim talium digestionum meminimus quas. se. se. quia est effimere quidem. se. oxiremiosas et indigestiones que uero in putredine humorum se. quandoque competenter in sermone quem de illis distuli de talibus indigestionibus dicere neque tunc secundum quem insanatiuus libris modum. Nam in illis quidem diximus que oportet agere eum qui indigestionem passus est cum tria sanitatis tempus hic autem qualia secundum se. que indigestiones sequuntur fere dicta sunt michi omnia de effimeris.

Qui enim in bubonibus febriunt neque interrogant medicos quid oportet facere sed et ulceris in quo utique bubo eis fuerit factus et ipsius bubonis procurationem facientes balneantur secundum declinationem facti per se. Et si dixerit quis inter diatritum omnes derident et scolarem uocant non magistrum. Excogitantes extimo uiatura non oportere expectare quod nequaquam fiet et dignos existimant tales medicos in omnibus aliis quecumque effugiunt sensus quales ipsi circa ea que apparent hec autem in omnibus aliis quecumque esse tales nullus adest quam cognoscere quando quidem erit per tertiam perdixissimus et quando non erit. Et nimirum demum infrigidati uel calefacti uel laborantes uel quid aliud patientes cum febrierint demum sanatiue bone ualitudinis in declinatione sensum habuerit neque tunc sustinent eos qui diatritum loquuntur quod assueui dicere multociens quod omnis sophista ydiotarum unusquisque quicumque se habet secundum naturam ueriora opinatur hoc et indiuinissime eorum diatrito cum siderare tibi licet deriso ab omnibus qui secundum naturam habent. Heri denique quidam ydiota in cena superhabundanti ampliora inferens et bibens uenit quidem domum palpitans et manu ductus sic sicut eternus autem existentibus ei hus qui grauabant uentrem omnia uomens ea per noctem quidem febriuit. dormiunt autem ad multum superuenientis diei demum surgens et parum anbulans balneatus est deridens eum qui diatritum ei expectarem cum siliatus est nam quoniam quidem nullo a ea que deinceps die ieiunare oportet eam quantum uero in uirtute a in hus que ipse eger balneatus et moderate dietatus et dormiens sine querela mane surgente consueta pariter in ipsa diatrito secundum quod ieiunare eum oportebat eum obediens diatritaris medicis. Ita enim eos qui cum uiciatis nominabat gratulanter sed et cenante iam secundum consuetudinem homine assistens derisor ille susanabat rememorans eum qui uomebat tria uespera quod oporteret se ipsum nunc duobus diebus ieiunium et siciuum et ansietate plenum iacere horas respiciente secundum diatritorum uisionem. sunt extimo et ydiotis manifesta ea que preter manifestationem presumuntur et ex hoc decenter medicos quidem alios esse aiunt. uere uero medicos alios qualiter ergo non deriderunt et cum uicium. pacti digni existit qui cum ignorando hec talia. y. se ipsos preponunt sed illorum quidem insensibilitatem. neque utique mercurius simul cum musis sanaret. Consumatio autem sermone qui de effimeris se. secundum coliricas naturas in quibus quidem calidum ellementum frigido siccum aut huido superhabundat transeamus iam ad alteram complexionem corporum non minus habentem cachexiam in qua calidum frigidi humidum. uero sicci diatorum putridis

uere talis nuncupatur quia non assequit quod nullus ydiota ...

demum egritudinibus natura hec omnium maxime discrasiatas occupantur quia et secundum quod sanus tempus est, ut ex sudoribus licet cum urine fetidis eis existentibus non minime autem et ex uentris et egestionibus et adhuc expiratione. qualis enim quorundam virorum corpus est talis et que talium naturarum. patiuntur igitur et cum egrotare ex causa omni et aliis multis egritudinibus et febribus. neque enim quando constricta fuerint cutis possibile est hiis qui talem habent constrictionem non febrire neque quando indigestione fortiter patiuntur uel exercitentur, aut uel quid tale aliud patiantur. Igitur constrictiones quidem maxime cacochimias tangunt naturas. Quare nil minus colerice omnes putredinis occupabantur febribus in constrictione ampliore non habentibus in digestionibus autem paratius humide et calide leduntur nature quas nunc nominaui putridas quare facile putrefiunt secundum has humores.

De obstructionibus autem quid oporteat dicetur quas propter ea maxime febres accidere diximus quoniam putredines operantur propter ea que transpirantur corporis, sed de talibus quidem febribus et rursus dicemus. Effimere uero omnes parate quidem in predictis consistunt complexionibus in omnibus causis quascunque paruum ante diximus. sanationem autem similem eis habentes in paucis ualde differunt. Humidiores enim utique nature existentes ferunt illis magis ieiunium et siti quia minus leduntur fame aucti adiacitatis, et medicis si solum in prohybite tamen spirant. Ipsa uero et balneis uti facientium quidem autem indigens magis uel non minus demum quam colerica ut humectantibus ac non indigent. Quecumque autem in naturis dicta sunt. Et et insuper acquisitis habitibus dicta esse oportet extimare. quidam enim existentes euchimi natura colerici fiunt conuenientibus in unum tempus. quandoque plurimis causis siccantibus et calefacientibus corpus. Age enim in regione de uenisse hominem hora estatis calidam et siccam esse uero et constrictionem que in illo tempore calidam et siccam et comedere cibaria calida et sicca et solicitum esse et tristari et uigilare. et laborare multum post autem unquidem homo et uenereis actibus continuus uti et secundum illud demum tempus in sole morari quam plurimum et bibere farmaca desiccantia et calefacientia quemadmodum quidam quidem thiriacam quidam uero absinthium quidam uero athanasiam. Sunt enim utique alia ibi farmaca que italibus nominibus antiquioribus medicis uocantur. quicunque igitur in omnibus predictis factus est estate necesse enim calidum et siccum et ipsa colerica corpora et si ante

maxime euchimum fuerat. Est igitur facile febrire hec in omnibus ante dictis causis. Ita uero et quicumque euchimus natura uel iam euchimitatem habitans in aliam nullam humidam et calidam inuenire transierit constitutionem existentem calida et humida et omnes dietationes calidas et humidas fecerit et hec similiter et qui natura putribiles et alius capietur egritudinibus sic et illi febricitent aliis febribus similiter illis in eis causis. non minime uero et effimera de qua nunc sermo.

Dicto uero existentibus omnibus discrasiis ut ostendimus paratissima quidem ad febres calida et sicca et nisi quis eam ut dictum est dietabit citissime transcendunt ab eis et in acutas febres. effimere et ipse eam autem febrium de mediocri gratia et minimum ad alia deinde existens deterior que calida et humida. tertia uero in hiis est que simplex discrasia secundum quam altera quidem oppositum que secundum siccum et humidum sine querela. in reliqua uero discrasia superhabundat calidum. peior enim hec reliquis et nocet ab omnibus predictis causis. tamen sine de ex effimeris ad eas que multorum dierum, neque enim malum ita eas nominare. hinc autem deinceps est que secundum calidum et frigidum eucrata existens autem siccum et humidum habens humidi. postquam que mediam omnium quidem eucratos est secundum utrasque oppositiones. Relique uero omnes, neque facile occupantur a febribus in predictis causis capte ab aliqua effimerarum si ieiunauerint transcendunt ad eas que multorum dierum. sed quibusdam demum earum cum contingit multitudinem coaceruasse humorum sine corruptione coaceruant hec tales continue. ieiunium prodest quidem maxime frigide et humide. secunda uero que humida et tertia cum hac que frigida. quarta uero que frigida et sicca. In effimeris enim febre cessantibus cogetur quis nullo cum grauo super excedere demoniosiam diatritum alia quidem non utique ex ieiunio attendetur. febre in frigidis complexionibus leditur autem frigida et sicca maxime deinceps ut multo tempore indigeant ut id quod secundum naturam reuertantur quiuita sunt discrasiam. Coexistente nimirum aliqua eis casu superacquisita malicia humorum quando transcendent ex effimeris febribus in eas que multorum dierum est ieiunium et balneari et custodiri fiunt tribus diebus. sicca denique que secundum eucratam secundum alteram oppositionem naturam corporis in longioribus ieiuniis attenuatur quidem sicca et frigida magis. reducatur uero facilius cum petenti dieta. salutabitur et hiis talibus omnibus dieta multa aliquo ampliori quam primus omnibus iam dictis calido et sicco et calido et humido. humidum denique et frigidum naturam secundum utrasque discrasias contrarie dietabimus. Melius autem non

dispositum contrarie.

al' inuare — melius

Cap. viij. i q ostendit q opposito sit aptior ad febre ... ad effimeram.

simpliciter ħie dicere sz ħ indictionē q̃ ex
ꝯne sola quare ex eo quod febricitant
non aliā sz eādē habebunt ꝯio dictū ē. n. ꝯ
ministratiōes q̄ īo qdē q̄ ħ nāz sep̄ idiget silib;.
q̄ aūt p̄t nāz ꝯus siōnu quidē hec custo
diri i tertio id nō iterum.

Igitur febris quidē ōis eoꝝ q̃ p̄t nāz ē
eoꝝ ꝑ idiget dieta hūa ꝛ fiā. Com
plexiōēs aūt qnz qdē silib; ē qn aūt ꝯus
idigēt q̃ quidē i culpabiles silib; sep̄ eū
custodire ꝯgruū ē que nō distare ut ꝛ in
sanatiuis in libris dictū ē. qnz quidē sili
b; ē aūt qn ꝯus seu idabiliter passe sūt neqz
ōi certissime ħ nāz existūt. qualr. n. utiqz
essent culpabiles neqz ōio p̄t nāz hūt sep̄
n. utiqz egrotarēt qui ita ꝯplexi sūt.

Igitur silib; i diget ꝛ ħ aliaz quādā ꝺqb;
rursus dieta ꝛ nimirū ꝛ ħ altera ōia mō
stractū eni iā ē hec multotiē per anteriora.
contrarius nō idiget ħ sanatiuā doctrinā
dietā sic i sanatis libris ostēdim neqz
bus idigēt sep̄ ħ redigē distasiā eoꝝ
uoluimus. ē. n. nobis intentiōez du
plicē. i sanis aut custodire corpus sanū
ħ antiquā ꝯpassim aut ex hāc ipaz meli
orē facē. Ita igitur facere existimo
et indiectando eos qui etiā febriunt
aut febrili dispōi ꝯm aut laborātis di
scrasie assuetamus ħ eucratam qde nāz
i dubitāt a febrib; solam i dictōez ꝯtioꝝ ac
apientes hūidaz ꝛ fiāz. In tm̄ facie
mus dietā i quātum utiqz, audius et ca
lidi se ipō apparat coꝝ ꝑfactū sz hec qdez
m̄ ē ꝛ sine questione. Redeamus
rursus ad discrasias nās q̄ tm̄ ut i sa
natiuis libris dcm̄ ē has licet quidem
ꝛ custodire tales quales suscepi licet
aūt ꝛ trāsformare ad melius utili ex
timo alterātiōez diete eoꝝ ꝯsine q̄rela sani
sūt. ut ꝯ aūt egrotāt aut difficulē se
hūt facere letantur. n. nāē i assuetudi
nib;. ut. y. ꝑ manifestis una ꝑbauit i li
bro ꝺ dieta acutaꝝ. ꝛ ōib; maīfeste iūq ħ
nāz hūt sophystas ꝺniqz qm̄ quidē exer
citū coꝝ qui ħ nāz se hūt ponedū neqz ꝗ
qs itellectū hūs q̃rer sūi. Nō iā p̄t nāz
siue nō nāz sol hūt hec utiqz quis scru
tabitur. Et nimir si i dicatōez aliq̄
oportet ex assuetudinib; accipe siquidez
iā anticipauerit ex multo tēpore discra
tas nās ꝯie dominātī discrasie dietā
tes. i. et difficile hūtib; agemus si uō
nō similium ꝯm i dictōez habebim. Ita
uero michi. iūi. ypo. itellexisse ꝯdicat hū
de ōēs diete febricitātib; cū ferūt ma
xime aūt pueris et aliis q̃ ita assueti
sūt dietari. Nā febricitātib; qdē hūid

diete i q̃ febriūt ex idictōē q̃ ꝯtioꝝ utilis.
pueris a ex i dictōē q̃ silium sibi aūt ꝛ idi
catōez q̃ ex cōsuetudinib; accepit ut et eā
que etate nā et etas eoꝝ q̃ ħ nāz existēs.
similib; sibi ipi idiget dietatiōib; et ea
q̃ ex ꝯsuetudine idicatio ea q̃ ex etate
assūpta ē custodire. n. ꝯ saluatur ꝛ hec quē
admodum ꝛ hec ꝑpaz etatis ꝯne. Qua
re et nos ab ōib; q̃ circa i simū sep̄ opor
tet in uectiōez ei q̄ ꝯfert facientes scruptiū.
qn quidē sibi iuicē idicatiōes sibi siles
ōib; qn uero ꝯie fiūt ōib;. n. silib; exn
tib; unā spēz certissimā diete ꝯstituem in
pugnātib; se iuicē fortes ꝛ plures elegi
mus ut nobis dūcēt quidē ex his diete
spēs nō tm̄ de spiciat ꝯiuz ꝺriatō uō qnz
quidē alterutris cū ceteris i unius auxili
māz qn uero i pārtis asūptis fit. Igit
cōis quidem hic ꝯmo ōiuz i dicationū
ꝯiaꝝ q̃ ad inuicem ꝯplicāt. Quali
aūt eum oportet acceptare. qnz quidē ipis
egrīb; ꝯplicatis ē aūt qn una quidem
existēte hac indictōez nō ꝯiam facien
te nāli ꝯni laborātes. ul ei que nūc ac
quisita ē ꝛ etati et ꝯsuetudini et regiōi
et hore p ipa pārticularia ostēdā magis.
Nūc igr̄ placēte ħ hūc ꝯmoēz i uenire
aptā dietā uniciuiqz ꝑ dictaꝝ discrasiaꝝ
bus qui cōis modus methodi hi acćep
tatus i eē i uestigetur. Age. n. occupa
tos ēē febri duos hoīes i eucrata quidez
regiōē natos ꝛ educatos nō ēēuero i ea i
nūc sz i sicca qdē ꝛ calida alterū in hūida et
fiā alterū uero ēē i ꝯne differētes horas
ꝛ ꝯstitutiōēs i simat uo quidez calidus et
siccus nā ꝛ dieta ōi. tali asuetus sit et
iuuēis sit ꝛ ꝑeme egrotē i hūida ꝛ fiā re
giōē ꝛ ꝯstitutiōē tali. Chūidū uō ꝛ fiūn
et i ꝯsuetudine diete sili ꝛ puerī etate ꝛ
egrotare estate i calida et sicca regiōē et
ꝯstitutiōē tali q̃ g̃ i alterutro hore sūt i dica
tōēs q̃ q̃ a febriendo utrosqz cōis nā ꝑ
quidem ꝑ nāz et etatē i silib; eisdē di
etatiōib; assueto apta sicciora ꝯne cibaria
sicciora ꝯstructiōēs et nimirum ꝑ horaz
ꝛ ꝯstitutiōēz ꝛ regiōēz nō ei silliuz ꝯtra q̃ ab
his i dicatō sz ꝯtioꝝ. alteri uō eoꝝ qui suprā
tiṡ sūt ꝑ etatē quidē ꝛ naturaꝝ ꝛ ꝯsuetudi
nē silium eis hūis quidē ꝛ ꝯ moderate calis
ꝑ etatē hūis aūt ꝛ fiis ꝑ nāz ꝛ ꝯsuetudi
nez ꝑ regiōēz a horā ꝛ ꝯstitutiōez. Que
utiqz ꝛ ipa sūt alicubi frigidiora ꝛ hūiora
i tm̄ eucratis quātū sūt ꝛ regiōēs eucra
tis caliores et frigidiores. Namqz ad
ꝯsuetudini i dicatio sep̄ silium ē q̃ ad eg
tant hoīes ab etatib; ꝛ nāis ꝛ regiōib; i
dicatō ꝯtioꝝ ꝛ horis et ꝯstitutiōib; eucra
tis quidem existētib; i dicatō sep̄ silium

humiditatib; et frigiditatib; i diget aliquis
adhuc nō nulla ꝯst.

auxilior sunt sani sunt sunt egrotantes, ad universitatem vero horis constitutionibus et regionibus indicatio differentiarum ab etatibus. vero et hec non simpliciter sed cum consuetudine. Invenienti vero in his indicationibus nil ita competentes ut magnitudo universaliumque eorum que conferunt quod ostendimus in sanativis libris dupliciter alteram quidem ipsis dignitatibus eorum que indicant mensuratam, alteram vero ipsis earum ut ita dixerit quis substantiis quas comparando moderata et secundum naturam diximus oportere accipere. Nam siquidem ita quis scrutabitur indicationum virtutes non possibile est mensuram invenire diete. Indicantes enim semper febri quidem infrigidare et humectare, ab aliorum vero in uno quoque invenire dietam quemadmodum prius dictum est concordare quidem eorum omnium indicationem nequaquam erit difficile discordante vero secundum plura et maiora informari oportet dietam. Sin suppositis denique nunc quoniam quidem febri unt indicato communis humectantium et infrigidantium est non tamen denique ab aliis sed cum quare etas consilii consuetudine et hora et constitutio humectantium infrigidantium habet indicationem non solum inalterabile est oportere hunc humectare et infrigidare sed et quod non modice neque ut contigit sed fortiter valde et magne omnibus demum intentionibus ostendentibus idem.

Cum vero aliorum omnium indicato non humidorum et frigidorum similiter febri dictatoris est sed contrarium eis calidiorum et siccorum alterato fit et pugna indicationum ad invicem quoniam maxime est opus ut comperit nimis et magnes indicationum que denique ab eo quod febrit indicato. Primo quidem differentiam ab aliis cum universale contrarium in virgultis agere superhabundat autem magne que secundum dignitatem vel virtutem vel quomodocumque quis nominare vult et maxime comiscui ab eo quod secundum naturam desistit dueri. Tunc existunt magnes et que ex genere febrium communis omnibus quoniam propria familiaris eius enim quoniam febris est convertit magis nos ad se et ipsam omnibus aliis et quoniam magnitudo eius propria magna existit et ipsa eam occultat et cohobundat alias indicationes. Si vero parva existit propter sunt omnes alie comparate ad eam reexaminari et si omnium pares apparuerit nec indicato febris dominabitur ut humectet et infrigidet nec indicato aliarum ut calefaciat et desiccet sed mediam speciem diete in ita habentibus corporibus elligemus dominante vero altera indicatione tamen secedente ab eucrata et media dieta in quam superhabundant indicationes ea que dominatur. Exercitantium itaque ad omnia hec animam prudentem oportet esse medicum ut unicuique indicationis subtiliter reputans virtutem et ad invicem omnes comparans unum aliquod capitulum coacervet proprium laborantium dictationem. Igitur indicationes que ab effimeris febribus ex his in

situationibus accipiuntur. Ceterum signum accipiuntur a mensura virtutis laborantis.

Indicationes vero febrium multorum dierum ex neccessitate virtute assumuntur non parva est in illis ea que ab hac est intento nichilominus autem et eam que generat febres propter ethicas. Nulla enim accedit has causa quemadmodum neque suscipit ethice id est habitudinaliter in se ipsum corpus calorem ignis sive lapis sive lignum existit causa enim eis ad effimeras est non adhuc fieri differentes in eo quod effimere quidem habitudine habent calorem ethice vero habitu difficile mobili posset autem utique quis dicere indicationem a virtute semper ad esse et alias universas egritudines et effimeras febres. Nos autem in presenti sermone nullo ea indigere quare primum quidem non indicat sed secundum actionis de quo accipite in his que deinceps determinabo.

Explicit liber octavus incipit nonus.

Effimerarum vero febrium o eugemane curre metho dum in libro qui ante hunc pertransivi octavo totam hic existente opusculo. Est autem genus huius febrium unius porismus die una curari scriptus quod multa secundum sui ipsi demum naturam. Quecumque enim vel propter medicorum insciam vel propter laborantium lasciviam vel propter famulantium dilectum incongrue commissa esse tales febres in aliquod aliud genus eas transire faciunt non secundum propria eorum evenit naturam. Non mirum enim utique ex eis que peccantur non prolungari solum vel transcendere in aliquod aliud genus quamcumque egritudinem sed et generari nunc ante non existentem ubi enim neque sanis peccare tunc tum vix demum non periculosum utique umquam laborantibus fiet. Reliquis autem existentibus duobus generibus ut in libris de differentia febrium dictum est alterum quidem in humoribus putridis monstratum est febrium alterum vero et ipsas solidas animalis particulas assumens ethica nominatur. Transcendunt autem in adalterutra genera multotiens effimere febres sicut ante ostendimus nisi quis eas competenter curet. Quemadmodum autem et in aliis omnibus rebus quecumque communicant naturis ab uno comprehensa genere et propterea invicem transcendere potentia aterna quedam species secundum transitiones eorum consistit neutrarum extremitatum certioras typum ita et in transitionibus effi

meranu febrium ymaginabitur quis utique aliud aliquid genere intransitione consistere neutra extre mitati idem. Et in uidetur de hac primum de terminandum esse ut sicut et alia et hec cognoscatur con festim consistens et phileatur secundum generationem ut neque difficile sanabile uel insanabile auctum efficiatur. Medium autem ipsorum consistens nam cognosci possibile est nam sanari ab ignorantibus spa litate extremitatum quorum existit medium. Sed tibi demum scienti et estimare febrium cognitiones et reliquorum duorum generum continentur aut ad ulterantur secundum aliquid estimare febrium cognitiones aut secus appareat hec quia aliarum in nullum utique erit difficile suspicari iam transitione finestibus uero uel indigentibus uel laboribus uel uigiliis uel passionibus animalibus uel bubonibus uel propter aliquam causam aptam effectam usque tertiam dierum nequaquam pervenit febris. Paroxismi certis peccantium aliquid factum laborante certa hiis uero qui in con strictione febrium licet et ulterius hiis proue niunt paroxismi. Quia enim constrictio aut obstruc tis aut causis fit porris aut et corporis ipso densato inmoderate rationabili dicebam in frigore et balneis uel aspiritu uel uirtute in frigidantibus et in famaceis talibus adhuc autem in hiis que siccant cutem quemadmodum sole ardenti et hiis que densant ut dura fricatione con in frigidantibus detineri quidem intra corpus effluxiones que uelud fumose et uaporose accedit uero in hiis febrium sed in hiis quidem ut dictum est densatione quadam secundum ipsorum corporum aut clausione pororum obstructione uero propter uiscosos humores et crassos uel multos. Quia propter et febris quecumque quidem in clausione po rorum uel densatione recenti corporum facte sunt qui escere post primum paroxismum siquis recte eis offe rat et ueit has estimas secundum et uocari. Que cumque uero in obstructione habuerunt siquidem pauca ipsa consistunt balneari et has similiter aliis affirmis sic et sanabit quis eas competenter. Si uero forte humores in cameati fuerint ut uetti bus indigeant uehementioribus extendi quidem necesse has tales febres super unam diem. Excedis se uero extimare iam agnoscere estimare qualiter ei utique quis in estimatione adhuc potest dicta febris que usque tertiam diem extenditur. In sex enim dierum opor tet quiescere talem febrem, competenti ex nomine. Dictum enim est autem quando quatuor et uiginti horarum tempus est diei qui in dicitur non connumeratur et nox.

Et nimirum si neque putredo fuerit humorum et neque ipsum corpus febrilem calorem actione susceperit a duobus generibus utique excedit aut igitur aliud genus con predictis tribus necessarium erit dicere in sinochis febrium. Aut contemptentem nomine estimas nominare eas non enim utique sunt ipsi talium febri um estimationem nomine nuncupatione uero propria indigen tes gratia manifeste compendiose doctrine ab eo quidem multotiens eas se nomen inposuimus. Igitur nam quidem earum eandem confirmus est nomen uero non iam.

Capitulum secundum in quo subdiuiditur sinochum.

In quibus enim utique paroxismus unus a principio usque in finem permanens in multos dies exten ditur sinochas nominant tales febres. Nam greco quidem nomine ueteres solicissimum autem facere eligentes magis quam derelinquere sine nomine utentes ipsarum specialitatem. Sed sicut speciali tas una talium est febrium a qua nominant sinochas, ita nam non adhuc simplex et una nam quedam quidem earum manifestum habent putredinis si gnum. Quedam uero nequaquam habent quas ex genere estimare febrium dixi esse. Quia enim pori requies euaporatis assueuit fieri feruentibus humo ribus non euaporant autem in fortibus constrictionibus die una necesse est multarum dierum fieri paroxismum. Cum igitur nulla coexistat tali febri occasio putredinis altius paroxismi generans et multarum dierum existendo neque immissio neque ullius accessionis facit. Manet autem a principio usque in finem una febris neque effimera et cotidiana neque tertiana neque per quantam diem habens accessionem. Cum autem audieris me dicentem iterum si corporis genere febrile calidum. In forte strictis corporibus non concedit ad quod exterius fieri ita oportet extimare certissime factam esse densitatem ut nulli eorum qui sufficienter subtiliati sunt humorum neque enim in ossibus dictum uerum utique erit hoc quanto ma gis utique non in carnibus et in cute sed quando uapor quidem ex feruentibus humoribus fuerit quam plurimus effluat autem paucus ex eo qui relictus est necesse se seruare febrem non solum in manendo eum sed in com ciendo ea que assunt.

Capitulum tertium in quo renouatur genus febris sanguinis in species mortales.

Quoniam igitur duobus hiis est seruare febrem et in eo quod non transpiratur omnis uapor et in eo quod est calefacit ea que appareat tres differentias in sinochis sunt febribus aut permanente pari magne quam secundum primum et hoc faciente uel equaliter uel inequaliter paroxismum habent adstantem ueniens aut adicien tem aut auferentem semper quidem primum et hoc faci ente uel equaliter uel inequaliter. Igitur siquidem passum fuerit ei quod euaporat ad quod accenditur nam augmentationem neque minorationem habet febrile calidum sed ita si bi permanet similis ac sine quod adiecerit quid ei neque auferetur. Differt enim nichil in permanen cia demum parilitatis uel seruari eamdem substantiam semper uel ei quidem euacuantur quod addicitur par existere. Si uero omnium alterum eorum dominabitur siquidem quidem euacuatur minui febrim necesse est. Si uero quod addicitur augeri omnino. Manifestum est autem quoniam magis et minus alterum alteram febrim au geri et minui propter superabundanciam in parilitatem necesse est fieri. Nam quoniam quidem ampliori mensura quoniam uero minori superhabundante uel generatione febrium uel transpiratione nam hiis que augentur omnibus parem augmentationem nam hiis que minuuntur minorationem possibile est fieri quamplurimum autem esse differentiam in quod magis et minus. Unum quidem utique

hec genus vel species vel qualitercumque vult quis nominare est sinocham febrium ex eadem existentes natura consimilis. ¶ Aliud autem quando in omnibus vasis et maxime maximis equaliter humores putrefiunt. ¶ Talium febrium neutra in manentio et simili corpore amat consistere, quam plurimum autem in multum sanguinem et multas carnes habentibus est generatio earum. ¶ Nam obstructiones non sunt sufficientes generare febrem sine putredine nisi que transpirantur fuerint multum et calida et putredo humorum in omnes venas que in medio bubonum et ascellarum et qualiter et cito extendi sub frigidos habitus non potest. ¶ Oportet enim semper ea que putrefiunt et calida esse et humida difficile transpirabilia. Propterea igitur neque in frigidis etatibus neque in constrictionibus corporum habitus sine abundantia sanguinis et nunc facte fuerint frigidis sinoche generantur febres, quemadmodum neque in macris vel raris, sed in etatibus calidis et naturis et acquisitis omnium similibus innascuntur, et magis habentibus carnosis et multum sanguineis et densis habitibus laborantes fuerint aut superfluitatibus calidis pleni. ¶ Propterea igitur hiis qui ita febriunt pulsus maximus est et homalus, id est equalis, et vehemens et consistentia arterie neque durior neque mollior eo quod secundum naturam habens, itentum autem velocitatis et spissitatis veniunt in quantitatem cuiusque magnitudinis febris ipsa ducit. ¶ Igitur communia quidem utriusque hec. ¶ Assunt autem precipue alia signa que putrefactionis in urinis et pulsibus et in caloris suavitate.

¶ Eruntque et exempli gratia rememorabo te duorum iuvenum quos consideraști nobiscum. ¶ Erat autem alter quidem liber et certator, alter vero servus non exercitatus, non tamen in hiis demum que secundum palastram ingeniosus, sed querumque servum decent cotidiana exercitia et opera tractabat. ¶ Igitur quidem liber eam que sine putredine febricitabat sinocham, servus autem eam que cum putredine. ¶ Qualem autem alterutrum sanationem fecimus nunc utique tempus, quare maxime quidem oportet exercitari eos qui discunt ad in exemplis. Non enim sufficiunt universales methodi ad certissimam cognitionem, priora vero exemplorum sunt ea quorum ipsi inspectores facti sumus, quare si omnium omnes qui docere vel scire aliquid incipiunt operibus indicarent prius ea omnia, utique pauca aliqua falso dicerentur, et nunc autem plurimi docere alios incipiunt ea que neque ipsi unquam gesserunt neque aliis indicaverunt. ¶ Igitur multos quidem medicorum contempnentes mores bonos nichil mirabile opinantes sapientiam magis quam veram in studio habere. ¶ Nostra autem non ita habent, non enim utique teneri vel anima sed confestim a pueritia phylosophiam accipientes ad illam venimus primum deinde postea patre somniis manifestis permoto ad medicinalem deveniemus exercitationem et per totam vitam dominas alterutras operibus magis quam verbis

in studium duxi. Non igitur mirabile in quo tempore alii contuentes civitatem totam salutant et deducunt potentes eos qui ditantur et cenant cum eis, in eo toto nos studentes dicere quidem primum quecumque bene antiquioribus inventa sunt, deinde propria ea et iudicare et discere. ¶ Certatorem igitur iuvenem qui incepit febrire hora post natis in spissimus secundum supervenientem diem hora tertia. ¶ Invenientes autem febrem sufficientem quidem calidam sed et pulsus equales et maximos et citos et spissos et vehementes et caloris qualitatem corrosivum tactus non habentem, adhuc autem urinas et consistentia et colore albus que secundum naturam non valde deficientes, audientes exercitationum consuetudinem neglexisse eum diebus quasi xxx. et tertia sola die exercitatum esse vehementius quidem sed nunquam multum et intulisse consueta cibaria et hec digessisse quidem, sed tarde et vix ceu super innatantem secundum vesperam febris. ¶ Apparente vero rubeo et pleno eo et nimium repletionis sibi quedam sensum est dicentem in hec. suadente deflorationem, prius quam quedam visum est nobis huius auxilii sanitatem in a differentem tempus. ¶ Simul quidem ut dicamus certius ex quo genere est hec febris simul autem et ex necessitate propter genitam tandem digestionem. ¶ Quia vero ad secundum vesperam similiter augeri febris videbatur in nichil sensibiliter diminuens suspectus eram iam sinocham existentem in obstructione et multo sanguine et in constructione et in multitudine caloris nium, servata vero magne parti per totam noctem in estivum visum est hiis qui intendebant ei omnibus floriandus esse, sufficio vero facto vespere et vincentibus hiis qui supervenientem diem differre consiliabantur febris manifeste apparuit per totam diem superaccrescens sibi ipsi et apaugmastica esse, deinde tertia nocte superveniente alius quidem non factus est paroxismus ex proportione que ut ad primum importabilis vero estus erat laborati et tensio totius corporis et plenitudo et pulsus capitis et propterea vigilie insuaves transponente se ipso sepe in alia semina invenie. Igitur ut non multa hora sit noctis octava emittens famulum ad me deprecabatur ad se venire velociter. ¶ Exaudio itaque et adivi comprehendo et febrem calidissimam et plus pulsus quales ante dixi. ¶ Quia vero neque hiis neque in urinis neque in ipsa caloris qualitate signum aliquod putredinis humorum apparebat, melius visum est esse in eadem venam ante quam putrefactio inciperet. ¶ Aufero igitur ei tantum ex studio ut lipotomia, id est defectio spiritus fieret, maximum auxilium quoddam est hec febrium continuarum in forti virtute et ratione etate et experimento edoctus. Nam primum quidem in contrariam constitutionem ducit citissime in frigiditatem in lipothimia corpus. Isto autem neque hiis qui laborant neque ipsi que dispensant animalia nec.

toto

.i. p̄sen̄s quest̄ẽti

ul' eũ

f. q' post sudores bonũ est abstergere ifirmos.

sup. suu ifirmũ

Hic docet galienus curã febr̃s synoce cũ putredine:

illa

f. ifirmo tibi

ul' nõ futurũ

porãt utiq; quis iuenire delectabili ul' su auius dein uõ exneccitate italibz corpo ribus se euacuatõ uẽtris. ẽ. aũt qñ ex colle uomitus inquibz ɔfesti uapores acor ul' sudores que g oĩa de incepsil li euemẽtia ɔfestim febri extirpere ut quidam presenciũ dicerẽt. eadisti hõ. febrĩ. In hec quidẽ utiq; oẽs usimus. sut ã expleã enarratẽ nullũ utiq; eẽt malũ par quidãdicẽ post duas enĩ floie horas par quid tibi abũ p̃bens qui laborat ⁊ uidens ei quiescẽ discessi. adiens ã hora quĩta diei ita quod pro funde dormientẽ assũpsi ut tangẽte nequaquã sentiret. dicentibz aũt his qui famulabantur sibi pfundũ ita eẽ sonnũ ut neq; ɔastergeret ei sudorem excitaretur ɔsiliũ pbui ita agẽ. Esse eñ ẽtissime iã sine febri hoiẽz accedens aũt rursus hora deci ma iueni adhuc ⁊ tũc dormientem eum exiens aũt rursus ad alios i firmos reddi hora p̃ noctis nõ adhuc ɔsilentõ h; exstudio alte loquẽs ut ille qui laborat asonno excitaretur. Igitur ⁊ ita fiet ptisane suco solo cibãs eũ dissoeli p̃nsiens uõ perastinam adbalneũ exsolui eũ ea. q post eam diem sea uõ utiq; q̃ h huc itagesta sũt. Ea uõ que h altin nã tibi narro ptotã diem ille hõ laborãs multũ dein bal neatus ⁊ pauca iferẽs cepit febrire nocte copulans ei ⁊ sequẽtẽ diem. Vidimus aũt nos eum post sñam noc tem alus quidẽ oibz ei qui p̃ãis ẽ similit dispoitum. Manifestas ã putrefactõis huiõr habentẽ cogti oẽs uenã ig ei ɔfesti icidẽtes usq; li pothomiam eũ uacuauimus. In qua suficient relinquẽtes ei cibauimus. Mellicrato quidem p̃mũ post unam uõ horam oblatõis illi ptisane suco ⁊ oĩa gesta sũt hec itia quĩtã horã diei sili uõ ei pmanẽte. fe. sinochũ ex putredine eẽ opinati sumi et ig̃ ĩ euenit. videns eñ eũ hora q̃i sa noctis ipari magtudine eũ qui per tiam diem porismũ ul' futurũ eẽ · ẽtissime uolim custodire noctis ho ram septimã suspectã hñtẽ. Diluculo itaq; pfũdo ad hoiẽz uenientes iueni mus q speraumĩ. Ueq; .n. qui ptũ ar porimus factus ẽ apparebat aũt breui ĩ aliquo minor febris ea q̃ de relinquimus i uespa ut aũt ⁊ mi die ĩ ventibz nob eũ erat iã ẽtissima auffere quid breue magnus et si nocham eẽ pãmasticã meli ũ sumẽ

cibare ⁊ te simuli hoiẽz per trãseũte uõ et quãta nocte mĩ manifestissime minor rose ipã h quãtam diem erat febris in qua rursus eũ sil'r dĩtites secuti fuim' febrim auffere quid magnus ptotam illam diem ⁊ psuperueniente quĩta noc tẽ ut maĩfeste quĩta diez minor apparẽt pore protoãlio ã minoratõi febri ⁊ uirtu dignõ predatur et erat manifestum quod h septimã diẽ quiescet ⁊ ita factũ ẽ paumastica hec g nob synocha expu tredine huiõr uisa ẽ. Multas aũt si nochas alias ɔsidrauimus has quidem epãm-asticas .i. augmẽtatiuas alias uõ hõtonas .i. eidẽ tenoris ul' sep instatu exi stentes ul' qualitẽcũq; noiare uis. ⁊ aliquas uõ pamasticas ut ex h q̃ dcã ẽ. Et quas dam quidem i p̃ma diez putdinis co gniciones hñtes quasdam uõ ĩ tcia aut q plim ĩ quãrta quãdoq; uero ipõr qui laborãt formidine eor ei qui ex ostrue tõe sola febrũent nullus trãsindit ĩ fe brĩ que ex putredine efiundẽ anticipãtur qd sanguĩs forti quidẽ existẽti uĩtute et etate ɔcedente usq; ad lipothomiam ɔmodius ducere si uõ quidem hor defi ciat h quid melius auffẽ quidẽ p̃ma de mũ die quãtitãtiq; sufficiens eẽ uidebi tur sup auffere uõ rursus q̃tu; ĩ diget nõ solũ floati uõ qui ita febriũt in ul timũ ueniũt pirculũ nisi si quãdo robo re uĩtutis ul' emorogia copiosa ul' sudor multus ereptit eos amanifesto piculo. Sed tñ quidã medicor etiam uidẽtes nãz maĩfestissime phlemoriagiã saluan tem nõ paucos eor q pichitantur fugiũt floiã nẽ experienciã ullã neq; rõez ueiã ponẽtes. Igit hos quidem reliquamus sufficienter ad eos disputãtes h uniũ totũ librũ d floia ad erasistratum. Ca. v. In quo dr̃iar cura. fe. sinoche p floiam.

Nos uõ rursum eamus ad quod pia cent erat ã i p̃senti smõe piacẽs d illis tractare febribz q̃ aliq; ɔstrictõẽs se quitur que p obstructõẽz. quas siquidem sine putredine fuerint ex gñẽ effi mar diximus existẽ. Si uõ quedã eis ul' extũo ɔfestim ul' posterius putredo sup inata fuit h uniũsas quidem uenas. ⁊ maxĩe h magnas ɔsistere ea synochas generari. fe. ĩ una uõ pticula aĩalis eas q h pyodũ aliquẽ exacẽbatur. Quod aũt oportet ut puto ex bis ⁊ ter ⁊ mul totiẽs dicẽ sidbeãt qui ita egrãt recte curari floĩa ẽ quibz cõq; ei ĩ multitudi ne huiõr difficille trãspirabile cor ef fectũ ɔgaũit tantũ calore ut iam fe briant aut auferre sanguĩs

tantū utiq; q̄tū uirtus fert. Cognoscētes q̄ si nō suscipiatur hoc auxiliū suffocari qui ita disponūtur nā ul' sincopam pati demū oīo. eos ū quādoq; ut dein ē robur nāte. ul' sudor multus eos ul' emorragia copiosa eripiet a morte. Igitur manifestū quidē ē & si ego nō dicā hiis omnū qui librū de multitudine humorū bñ relegerint nullo modo minus dicet a nobis q̄m sermo nūc ē. nō de multitudine q̄ ad uirtutē neq; .n. obstruit hec ora uasorū ut phibeat refrigerationē neq; tendit tunichas eorū neq; ruborē neq; tumorē opatur multū aūt utiq; magis neq; trāspirationes carnis ul' cutis continet. s; dca que nō adhuc potest capi quasis. q̄ & pp hec ipsa & scindere & aperire asueuit ea & alia sintomata q̄ nūc dca sunt fert. scilicet obstructionē tensionē tumorē. Omnibus in sermo nūc finitus ē & nūc nō minus finietur multitudo .n. hec suauis existēs coaugeri apta nata est ꝯ robore uirtutis. Quia si omnū grauabit eam neq; augebitur & reliquo cessabitur siquis existēs si nō semel pdiderit eū qui ex nā decorē. i pꝰ ē ei nō putrefieri quia neq; aliud aliq humidū et calidū corpus hec extiorū uidemus in putridum pmanē spea eqdē oportet accellerare auferre sanguinē ut uasorū nā ex eo q̄ trāspirat & uentilabitur nālem eucrasiam. i. bonā tēperantiā custodiēs s eū qui ab initio modū dominetur humorū. Quia si omnū discrasia effecta laboret periculum eis putrefieri. Discrasia uō ica fit pp fe. calorē quē q̄n quis i curat medicus augebit i nō euacuando eā q̄ cōstitutionis eā; ineficax reliquū ē auxiliū fit. Nam multitudie quidem euacuari indigēte calore uō i frigidari pugna & cōtencio ad se i uicē hiis que sanant auxilius fit hiis qdē que in frigidāt et s; eucrasiā pseruanc nāte dūcentib; demq; multitudinē ic. Hiis aūt q̄ rarefaciūt cutis euacuāt eam calefacientib; oībus q̄re siquidē hāc euacuare eā uolueris augebis febrē si uō illam i frigidabis cōtinebis hāc. Hanc ḡ ansietatem sanacionū hij qui nō euacuant ꝯfestim apn opātur obediens erasistrato qui neq; spōtaneas hemorragias imitari putat. Igit optimū quidē ut uidisti sepnos facientes nō dierū numerū attendē mēte s; robur solū uirtutis i talib; febribus si .n. hec suata fuit nō solū sertenos. l' septiōs s; & s eos q̄ deicaps dies floādū.

Si uero coactus fueris q̄n curare in firmū aquo nō solum aña derelictū ē flēc auxiliū sed et nūc aut pp inscitiā medicorū aut pp laborantis ul' familiarii eī formidinē in pcedēti tpr phibitus fueris auferre sanguinē ad frigide aque da cōrē remedū. Determinātē subtiliquantū aliq̄ ex ea fiat nocumentū nā pāuo quidē ul' nullo ex aqua fiente nocumēto dare eam bilē sincerā frigidā quātūcūq; laborās uoluūt adhuc et magis ꝯfidens si frigide potator fuit magno nō nocumēto ex frigide datiē expectato de sistere qdē adactiōe frigide alius aūt uti auxilius. Que & obstructiōes apiunt & multitudinē euacuāt et feruorem febrium humiliant.

Nocumenta uō que ex itēporaneo l' imodato potu fiūt aque sunt & hec s; s uiscosos et multos humores siū obstructionē siū flegmonē siū erisipilā siū silcirosā siū uōmica fecerit phiber sbtiliari et euaporari. Cū igr ex hiis quidē fe. accēditur nil aūt ineuacuatiōe eorū aq frie datio pdest ꝯfesti quidē nō pāuā fert alteratiōē i estinguēdo febrē iam omnū natā ceu utiq; maniete cā rursus aliā necē accēdi febrē & multociens omnū difficiliorē pore ꝯ ex frigida desabit corpus hec qdē utiq; nocumenti spēs nūc tibi sit cōtempribilis. Alia uō talē ē multe i bacillū laborātis particulā siū pp nālem distēpanciam siū sup acquisitum nocumentū a fria aqua ledūtur hunc quidē omnū stō passus ē ita fortiē ut uix trāsgluciat hunc aūt ueter ut uix digerat alij omnū os uetris ul' epar ul' collum ul' pulmo ul' diafragma ul' et piōes renes & uesica ul' qd tale ā a fria pcussū i bacille in pprū actū factū ē qdā aūt eorū ex intēporanea et i modrata potatiē aque frie nō lūge neq; postea s; ꝯfesti dispnis et spasmi et tremorib; acupantur et gnālr oēs ledūtur oī neruoso. Nō q̄m timidū te ad frigide dactiōe opatus sū ex quib; dixi nisi me multociens cū siderasses utēte dactiōe frigide sp uō pficuū faciente sine lexione aliqua maifesta laborātis nā cū i quib; cūq; quidē i pncipali mēbro flegmonosus tumor ul' ydimatosus ul' sclirrosus ē nō oportet hiis dare friā. similiter neq; quib; cūq; obstructō ul' putredo humorū i digesta est si nō manifesta uideris digeōis signa siū pdcis tumorib; & solum ad huc sciuptandū ne aliqua pticl'a ita frigida fit ōne ut in eam ꝯ descendat nocumentū. Erisipillas

uo quod numquam certissimum est neque umquam aliter utique sanabis quam frigida aqua. Consilium uero siquidem fuerit flebotomi digestionis ostendet expectare cogni- tiones. Igitur hec quidem amplius quam secundum presentem materiam, sed forsitan et rursus necessarium erit quandoque dationis frigide aque meminisse.

Nunc enim alteram quidem synocham in obstructione sola generatam videbat, alteram uero in obstructione et putredine secundum omnes uenas. Cum quando autem in eis uideris digestionis signa humorum, a quibus sufficientem illis uires de cibis; deinde est confidens dandam frigidam. Nam numquam solidarum animalium particula- rum uiolenta humoribus que sunt persubtiliati. Opportunum ut quicumque quidem suaues et nutrire sufficientes. Hec quidem accidebat ad eas. Inutiles uero habitat aut puericiam aut parui temporis frigide potatorum qui laborat fuerit ualde confidens dare frigidam. Ipsa experientia edoctus omnia uiscera ferre eam tantum. Omnino enim siquidem frigida ita exiuit ut pateretur ab ea secundum sanitatis tempus manifestum, utique indicauit nocumentum. Nulla uero particula lesa neque eo febri ledet aliquo. Cum autem insueti quidem frigidam per estum fecerint, coacti bibere nullo lesi fuerint, non demum assuetorum aliquis ledet regimine maximum hiis ex superhabundanti multitudine caloris. Habent enim in spaciositate uasorum multus continens aerosa spiritus in eis et adhuc humoribus omnibus ignitis quantam frigidam percipit in fine dationis, tantum in ea efficit calefaciens. Et preterea hiis qui paruum sanguinem habent et paruas carnes potus aque salutaris. Habito enim ad solidas animalium particulas pertransit nulli adueniens a quo frangatur. Preterea uero et hec febrium sincerarum aqua similiter neque multum indiget frigida secundum subtilibus et paruum sanguinis sepius factis eorum corporibus; sed de illis quidem rursus dicetur. Sanationes uero sinocharum febrium hee due sunt maxime flebotomia et frigida aqua. Et illa quidem in omni tempore ferente demum uirtute. Frigide uero aque potus in pulsibus et in urinis digestionis manifesta signa uidens, maxima uero febris fuerit.

Super inspiciendum uero in flebotomie intentionibus et ea que ante cedunt et ea que omnino sequuntur. Antecedente enim digestione ciborum tanti temporis tardare uult flebotomia quantum utique sufficiens tibi esse uidebitur et ad digestionem eorum et ad superfluitatem. Sequente uero aliqua ex necessitate euacuatione sufficere ei superfluitatis tanti quantum debet euacuare. Quoniam si enim menstrua contingit mo- ueri secundum flebotomie tempus siue hemorroidas ad aperiri in- spicies eius quod fertur impetum. Siquidem sufficiens id apparuerit solum euacuare quod oportet concedere nature totum, si uero non tamen auferre ipsum ut ex ambobus cum primis perficiatur quod congruum. Sicut autem in hiis naturalem euacuationem sensibilem existentem non paruam oportet imponere intentionem, ita alibi naturam uel etatem uel constitutionem. Nam quedam quidem facile euaporabiles sunt. Nam pueri uero semper per etatem constitutionem uero confuse et calida nimis et sicca. Manifestum est autem quoniam uero constitutionem eius que nos continentis conuenit in qua et regio et hora complendo tercium. Enim horum alterutrum habet in indicationibus ex eo qui nos continet complexione. Euaporabiles autem sunt omnes qui humidi natura et magis simul cum calore et quiqui habituati ad hunc a quibus nos uetus fuerit colica uel in bal- le uel ultra quam oporteat sensibile. Hec quidem sunt constantes flebotomie in intentionibus communi. Indicant autem ea dispositione que primum indiget eadem dura quidem hirtus et densus et durus ut totum dicamus difficile euaporabilis; humidum uero uel frigidum quod circumdat nos aer, irrationabiliter numquam quidem hec communiter dicantur flebotomia. Illa uero reuindicat. Nam euacuato quidem eius intrinseco eorum autem que dicta sunt hec quidem continent euaporationes alia uero prouocant. Et hec quidem facile euaporabilia sunt, illa uero non. Igitur phlebotent quidem euaporari corporum constrictio pororum et eius quod continet nos aeris humiditas et frigiditas prouocant, quoniam ea que humida sunt omnia ipsorum uero que euacuantur que quidem humida et calida et subtilia euaporantur que et citissime, que uero crossa et uiscosa et frigida difficile euaporabilia sunt. Igitur hec quidem ad presentiam omnium et flebotomia et frigide aque potationem cognosce melius. Hec utraque multos considerasti formidantes in expertos medicos quorum hos quidem sanguinem tepidos alios uero frigidos tepidos nominatum quemadmodum aque tepidos eos qui a cane rabido morsi sunt. Sunt enim in circo et horum quidam per id quod circa dogmata studium non minima rabie relinquentes igitur eos tractem ea que ab initio proposita sunt nobis reminiscentes quod ex effimeris febribus ad sinochas secundo ducit necessitate eorum que accidunt eis, quia enim obstructionis dispositio conspirata parua que de eam contigerit esse et sed gubernata fuerit effimeram operatur febrem. Cum autem permagne aut per insipientiam medicorum exciderit assueto effimerarum tempore aut sinocham aut aliquam aut certarum habitam compertam secundo quidem sinocha in hygeneca id est unigene effimeris nos suscepit. Huic autem confesti et qui a sinocha cum putredine humorum secundo successit et uisum est michi melius esse gratia explanationis et exercitationis unius in fine meminisse secundum alteruntram speciem harum febrium.

Quoniam igitur gestum est hec a nobis et manifeste demonstratum est per eas id quod in anteriori libro secundum finem dictum est scilicet oportere indicationes in aliis febribus querere uero adhuc sunt effimere et non solum ab intentionibus que in illo sermone edocte sunt sed et a causa que febres operantur et a uirtute laborantis accipere, rursus ad huiusmodi salem exercitationem redeamus, sed scientes quod non possibile est aliquis ullius doctrinam acquirere nisi accipiam methodum quidem

ş. flebotomia

Ex hiis uerbis relinquitur quod flebotomia potest fieri in omni tempore egritudinis dummodo uirtus sit sufficiens.

Nota quod quando aliquis incipit febre post crapulam non debemus flebotomare nisi postquam facta est digestio et postquam facta expulsio superfluitatum est.

scilicet superfluitatum ciborum digerendorum

egestionem.

Nota utile documentum G.

scilicet menstruis et emoroidis.

quamadmodum per eas que universaliter dicuntur contemplationes exercitationes, non per particularia exempla. neque enim possibile est non exercitatum universaliter formiter in particularibus agere que oportet in laboratoribus; neque ipsam exercitationem contingit fieri competenter sine cognitione universalium. nam in nullis quidem methodum exercitato, non in particularibus. sic igitur quicumque ut aliqua via cupivit currentibus unicuique in parte universali alto, non solo siquis claudicans utatur tempore quod multo cum falacia multociens perficietur iter ita quicumque ad finem cuiuscumque artis vult venire, eorum que duobus indiget curribus vel organis vel qualiter quis nominare voluerit, methodo quidem in universalibus contemplationibus, assiduitate vero exercitatione in particularibus. Recedentes igitur a methodo de virtute laborantis scripsimus. sed quod ad curam sit universaliter ut visum est quibusdam. Visa est autem hec usque inutilem in cura in inventionem esse, aut virtutem non propria operibus huius artis scriptatores, sed logica magis ut sophysticis facta esse. Nam dicunt quidem ex dispositione quam curamus esse indicationem eorum que oportet, non ex virtute, quo circa et horas et regiones et constitutiones et etates et consuetudines et complexiones eorum inutiles esse aiunt secundum eandem rationem, de quibus coguntur curam mutare propter hec eorum que in primo dicta sunt a se ipsis obliti, hec quidem eorum reindicare aiunt quandoque curationis intentionibus, alia vero ad magis auxiliorum esse utilia, quemadmodum et particule animalis. etenim illis eadem utuntur universaliter. ipsum quidem sermonum inutiles ad curam inventionem existere eas dicentes, sed non cum redarguuntur ad indicationem quidem cure inutiles dicentes in materie non mutationem vel differentiam vel qualitatem rei, nominant non simpliciter omnes necessarias concedentes existere. Que igitur dixi modo resumo nunc quoniam existit huius artis transeuntes in logicam devenerunt scriptatores. Nam est quidem utile invenire auxilia per que laborantes curentur. Illi vero derelinquentes hec de nominibus litigant, indicationes et non indicationes dicentes, communes dicentes et intentiones et materias auxiliorum et quecumque alia talia. Differentiam nominum respuendam existimantes probus quem medicantur enuntiant. Ego vero non prohibeo quidem eos nominibus quibuscumque voluerint uti. meminisse autem obsecro eorum que a principio proposita sunt que sunt auxiliorum inventiones ad quas quecumque videbitur conferre qualitercumque necessarium id dico ad curam existere. Ita quoque et virtus sunt necessaria in tribus differentias in sanitatibus sunt non necessaria existere non eam, et omnia fere que circa laborantem propter illam gerantur solam. Est autem quando moderate necessariam ut accipitur nimium in indicatione et circa ea que sunt facienda, non tamen ad eam dominium et potestatem referri eorum que gerenda sunt. Rursus autem utique ostendam tibi virtutem comparantem

conferentem in auxiliorum inventione ut lacte propter parvitatem lateat quandoque, dimitti et sileri quoniam universaliter non existentem in utilibus intentionibus, sed quod in virtute est hec et in aliis omnibus que indicantur existit. quandoque enim aliud quidem eorum minus potest, aliud vero plus. ita forte est ut solum indicati videatur velle vel violenter et ut non relinquatur.

Capitulum viii.

Hec igitur dimittamus, michi attende mente in memoria habens quoniam neque in aliis aliquibus methodo curare est, neque alius aliquis eorum qui ante determinavit omnia deinceps ea, et nimirum ab ypo inventa hac via hec enim que nunc ego dicturus sum curam indicantia primus inveniens, neque competentem omnibus imposuit ordinem neque dignitatem uniuscuiusque intentionum certissime determinavit, derelinquidque quasdam in eis determinationes et immanifeste plurima propter veterem brevitatem interpretatus est. et utique complicans dispositionibus paucissima omnia edocuit universaliter. autem dicendum eam que ad intentiones universalem viam quod non modicum invenisse indigentem nimirum diligentiam ad perfectionem quantam. et nunc videmus quasdam earum antiquarum que intra viarum vel lutuosarum aliquam particulam sunt ipsarum vel lapidum vel spinearum plenam aut irrepertam aut falacium silvarum aut ferarum plenam. aut propter multitudinem fluminum in viam vel longam vel asperam habentes omnesque ytalia traianus ille concessit humidas quidem et lutosas particulas lapidibus sternens, vel oblatum respectibus purgans, et spinosa et aspera comportes et conveniens difficile gressibilibus fluminum, ubi vero prolongata incompetenter via erat ibi compendiosam altam inciderat, quemadmodum et si propter altitudinem montium difficilis perfacille transibiliores regiones convertens et siferalem vel deserta se cedendo quod ab illa absistere vero ad plateas et populares faciens vias corrigens autem asperis nequaquam quoniam oportet admirari testante ypo intentioni curative methodi scribere incepimus et ipsi hec opusculum. Non enim nullatenus inventa propria sed ut indigentem huius quod parum ante dixi ad hanc veni consolationem, nullum eorum qui ante me complete hanc methodum invenies. nam quidam quidem non cognoverunt universaliter eam quidam vero cognoscentes potuerunt addere quod deficit. sunt autem et qui celeritate robur habere elegerunt et imperscrutabilem facere omnium quod autem sunt hii dicetur procedente sermone.

Capitulum ix.

Nunc autem quod promisimus iam faciam omnes deinceps exponam curativas intentiones. Principium autem earum ad manifestationem utile rememorato quod in primo libro precedentium de effimeris febribus disputans apparebat enim illic indicatio prima quidem ut ita dicam prima palissimam dispositionem egrotantis ab sindē.

si o inhus qui sani sut monstrata e pn
apallissima ea custodire sz sic buatur
psilia. ita itimtur p gia. coiucare di
cebam i sanationu i ueteoez ipa corpo
ris constrictoez sil' 9 consuetudinibz regi
oez choraz a consuetudine i quibz a egri
nibz papua aial' dispo facta e quenad
modu i uestibz i capite accipe qda ex ipa
parte idicatoez no tn i illo demu libro
de uirtute ul' ea que opatur dispoitoez
dictu e ad papue quia uirtus nulla pci
pua idiget pudetia i effimis febribz.
ut utiqz robusta qz plimi et qz dispoito
nulla e etissima effimaz fe. ul' generas
ul' agens alterutro. n. mo 9tingit dicere.

Ca. x

Sed nunc dm s p. i. d uirtute ptra
sceamus d inceps ad eas guan
tes febri deueniam sm eos dispensant
ut in libro de dogmatibz . ypo. z plo dem
est tres heato gre .i. alterius gnus ad
se iuicem uirtutes sicuti ex fonte ali
co ppo uni cuiqz oi cor distribute uocat
a eas aias plato propam uniciqz i
ueies sbaz e aut hec qd ear adnutri
endu al' nectia cois ad platas uelud
funte qd hns epar riuos a ex eo ito
tum cor diseminatas uenas quam
sine 9cupiscitiam siu nalem siue nu
tritiua noiaueris differt n queadmo
dum neqz si aiaz ul' uirtute alia no
aia ut plantis nobis ul' inuetibus
sed no aialibz existens p cor colloca
ta est fons quidem existens et hec
in nati caloris. Riui uo hi fiunt
artari a uocata a ipa nominibz mul
tis et. n. uirtus codiaca .i. uital' et ui
tus ire formis a aia ireformis noiat.

Tercia uo an-ima i cerebro collocatur.
logistica .i. excogitatiua actuu qui
b electoez simul 9 sensibz expoita utitur
a panculis a hec queadmodu riuis q
bz da riuis sensum et motu mictens
per eos aiali omni. Has quide utiqz
custodire uita monstratu enim e pemta
qualicuqz ex eis una nectium est re
liquas simul 9ca pute. Et pp ea s
sanatiuum opusculum intetio nob
hec erit in curatiuo uo opusculo p qde
intento pportonalis e ei que est s
sanatiuum opusculum .s. egrus de
structoe. Quale. n. est nulla custo
dire sanitate tale e i hac abscidere
egrnem. Vnu aut utrisqz opsculi coe e
custodia uite. In sanato uo opuscu
lo seques custodia sanitatis. Quod
cuqz. n. sanitatis gra geritur hec ci
festim est et uite custoditiuu i cura

to uo opusculo no ad huc ppea quia sol
utiua ear que pt naz sunt nobis di
spoitonu no oio custoduit uitasqueda
enim ex hus sut talia uirtutibz ut in mo
derate ul' in tempanee eis utentibz
pereat hoz in floia uo quia d nuqz par
ana usqz ad lipothomiam .i. defectoez
ducebam opertere face gra extiguedi
flama sinochaz que sut i 9strictoe
no paruu aliq nocumentuz 9 pectes est
sequi si no hec decens tepus ul' pter
et 9 pectetem mensuram perficiat.
Duos igitur hoies uidi peuntes in
ipis manibz medicor lipothomiam
quidem passos restitutos uo no ad
huc multi a a si no 9festi corrupti sut
s pea demu pp uirtutis labore quos si
quis euacuasset sin disolutoe uirtutis
nequaqua perissent. Quin am in
mo a i egrne loga ceciderut i immode
ratis euacuatoibz ex dissoluta uirtute.
alij uo incam que d inceps uita uni
usam 9 ploez tota corporis habuerut
frigidiore nequeutes ad huc reuoca
re id q ex i mo d rata euacutoe nocume
tum ex qua frigiditatem hu et d colores
a mali hitus facile in oi tepore levi
exciterunt alij uo ex hoc ipo egtubus
capti sut picuoxis ydropisci a ortho
nius ex epatis a uetris i becillitatibz
a appoplexius a paraplexus. Intan
tum igitur nectia existente uirtute oibz
a euacuatius ea aia i moderatis eis
quis utitur nectibz hic uidlicet ad
se inuice i dicatoes fiunt s talia cor
pora in quibz dispo quidem dissoluatur
Indiget euacuatoe maxima ferre a
eam uirtus no pot. Multociens ne
quaqua ab euacuatoe uirtus lexa de
spicatur huic ad inmediatus et proteruus
medicas ceu nuqua quid i dicans fa
liuatur faliuntur a ut dictu e pp ea quod
no cognoscut q alterius quide alic
gra uirtus ietitio eor que facienda
sut e i solutoe aut dispoitois n indi
cat queadmodu i sanis se sep q gra
sanitatis geritur e inuenire custodi
uum sanitatis i recep tiuu uirtutis si
i hus qui egrotant qui quidem se ea
que ut ad solutoe ei gerut quado que
uo i timit ab eis na siquide par fuit
multitudo fortior i moderatis euacu
atoibz. no solum illu nocumetuz
uirtutis s a pficium maxi fit eo quod
grauabat sublato siuo ut quidem di
spo sanetur multa utilitas fiut disol
uatur a aiata uirtus no solum rursus
nullo pficiet ex ea ho s 9 maxime per

iclitabitur. Igitur secundum eas quidem que in constrictione sunt sinochas forti existenti sepius uirtute sine periculo est euacuatio. In aliis uero egritudinibus ultime est periculosa puta in corruptione humorum in tempore. enim utique erit memorari eius ad hec ut flobotomie omnes intentiones in hoc libro determinemus. Quod igitur corruptum est alienum est animal quod autem tale indicat ablationem. Si igitur corruptio quando cum uirtute imbecilli esse contingit impugnat dispositionis auxilium custodia uirtutis. nam dispositio indicat quidem euacuationem aut plurimam que propugnationem. Neutrum autem earum imbecillis ferret uirtus quia igitur in omnibus talibus impugnationibus difficile fit auxilium quando quidem uniuersaliter insanabilis dispositio erit. quando uero in tempore contra uir medicus patiens magno potest utique sanari. Oportet enim uidelicet secundum tales indicationes contrarietates paulatim quidem euacuare quod malum paulatim uero pro eo quod bonum adiungere utimur autem epicrasis id est superconcretio a medicis talis curatio chacocimie id est malorum humorum. Memento utique in ad futura intentionum flebotomie. quando enim sanguis est euacuatio plurima et suauis nature sanguinis. oportet utique dominum bonum eam secundum utilem nature euacuationem. si utilis uero sanguis nature dupliciter fit uel custodiens certissime sui ipsius qualitatem neque nutriens adhuc potens ut ante earum benignitatem uel multitudine tantus factus uel ut aggrauet uirtutem uel tendat uel scindat uel obstruat arterias et uenas in hiis quidem flebotomia utilis utilis ut unum quoddam et ipsa euacuantium auxiliorum. In aliis uero ut antispasim uel paroteniciam id est deriuatiuum contra impetum humorum uehementiorem uel dominum in contrarium reuelamus per uel deriuemus ab obliqua. Indiget autem semper uirtute forti sufficiente quantitati euacuationis que secundum ipsam. Ex hiis igitur intentionibus quando quidem semel auferimus sanguinem quando uero bis uel ter uel sepe ut in hiis que sunt deinceps erit manifestum. In presenti uero hoc a nobis est ostensum manifeste quoniam euacuantia auxilia quando quidem sine tristicia uirtus sustinet non proficiens ex eis quid maximum. neque lexa mittere autem uel magis uel minus profuit ei et leditur. Et quid cum multum quidem fit nocumentum ex hiis que euacuatiuis auxiliis manifeste uim tenet uirtutis ostendens quid et ipsi est utile quemadmodum demum contra profuit manifeste. Quando autem neque profuit ad eam neque nocumentum ex hiis que dispositionem restituit factum fuit dispiciatur tamen quidem ut in utilissima autem et huius est semper eius quod confert.

Indicatio sibi et aliorum omnium secundum enim sui ipsius naturam singulum indicans unum indicabit semper ut utique et hiis unam naturam.

et unum siquidem simplex fiunt quod indicationem faciat simplex erit et id. Composito uero existente illo et hoc erit compositum. igitur quedam quidem indicant sui ipsius custodiam quedam uero destructionem. Qualitercumque autem hec faciant quod simplex quidem simplicem et indicationem habet quod non simplex autem non simplicem. propterea in superioribus semper simplicem quidem discrasiam simplicem et indicationem diximus facere. Quemadmodum in frigiditate calidi cum non simplicem uero neque indicationem simplicem habet. enim calidam et siccam discrasiam indicare sanationem sui ipsius per humectationem et infrigidationem habet. habebit igitur uirtus semper indicationem unam. que est sui ipsius custodia. Ex quibus igitur custodietur secundum quidam primam intentionem exrestaurando nos quod euacuatum uel alteratum substantie eius secundum substantiam autem. Ex prohibendo nos ea que euacuat uel alterat substantiam eius possunt comprehendantur autem inter ea que alterant a biuatoris gratia et que continuitatem sui ipsius diuellunt hec igitur uirtute indicante in sanis quidem ut dixi est consonantia corporum que gerunt omnium in permanentia eius in egrotantibus autem non semper. Et in hoc oportet scrutari quod prevalet aut secundum magnitudinem aut secundum dignitatem ut et superius dicebatur. igitur maxima quidem dignitas est uirtutum. Primum enim uiuere ex earum custodia existit quia et uita et nichil autem utique uita est preter animalium corporibus. Quoniam neque sani esse possumus si sine uiuere. Virtus igitur omnium primarum custodienda omnibus est. ex eo quod non euacuentis substantia eius neque alteretur tanta alteratione quanta appropinquet corruptioni. et eius custodire est particula hec quando eucrasiam aut custodimus existentem aut non existentem operamur. Preter uirtutem autem eaque a dispositionibus est indicatio confusare placet dicere et alia que deinceps. Omne igitur quod contrariatur indicationi que a uirtute secundum est et posterius hiis que illa iubet que uero uidentur conueniunt hiis que illi conferunt utrasque habent sententias et eam quod primum ut ita dicam et eam que secundarie. Et natura secundum quidem indubitabiliter facienda que autem ad uero sanatur quandoque quidem nequaquam sunt facienda quandoque autem pars. si enim dispositio quam curare elligimus indiget euacuatione imbecillis autem uirtus ultime fuit corporis dispositionem sanare non laboranti auferre in illo tempore omnino secundum quod retinuerit uirtutem. Cum itaque tantum fortitudinis euenisse eam extimauerimus ut aut non aut parum ab euacuatione leditur tunc et ad dispositionis sanationem incedamus. Igitur primum quidem intentio omnium que uirtutis est non tamen ut curatiua demum prima que nullo modo curatiuarum est sed ut utique dicet quis uiuificatiuarum non enim ut sani sumus neque enim ut tueamur ab egritudinibus ex ipsa preter quid accipimus sed ut uiuamus. adiectum autem est in hoc secundum primum quoniam

et s'm acciñs quandoq: uirtutis robur addi
spõis sanatiõe existit utiles; hec quidẽ his
que deinceps mõstrabimus.

Ad ppõitũ ã rursus redeam' ut pauca ca
pitula ᵓpendiu gr̃a q' õe coaceruãtes. ꝛ
Curatiue itẽtões et exegnẽ sũt ꝛ corꝑis ᵓne.
et extrĩo circũdante nos aere siuẽ ana ꝛ
alie quedam fuerĩt ꝛ rursus nõ hee solum
s; et alie dicẽtur ex inaĩsiõe hay oẽs uidẽt
facte. Nã ᵓplio quidẽ corporis q̃ s'm i tp̃s
ᵓegrotare incepit erat ad i uẽtiõe sanati
uo; existẽs ual' ex nã et etate ꝛ ᵓsuetudĩe
et aere circondante nos gnãt. Ipm aũt
q' ᵓtinet nos calefactũ est ꝛ ꝑꝑ regiões et
horã et ᵓstitutiões. vnũ ḡ aliud; co; exi
stens in organicis ḡ in hõiomeris ex ꝛ
multis fit tale. Dispõito uõ demũ nõ
i eãs icidi apta nata ẽ s; i differẽtias aũt
n. in hõiomeris quidẽ aut demũ i organi
cis ḡ in hõiomerĩs quidẽ simplex ul' ᵓpoita
existens discrasia i organicis ã in ꝑpoi
tiõe simpliciũ pticula; fcã l' plasmatiõe l'
nũo ul' magnitudĩe et q̃ conq; s'm singulũ
ho; in uni nũãte sũt ẽe differẽtie. hec
ḡ tria ꝑma que curã indicãt. s. q' ᵓtinet
simul ᵓ duplicib; corporis dispõitõ ul' situ
tõib; melius dicẽ s'a quidẽ s'm nãz. altã
uõ ꝑt nãm q̃ egritudo ẽ. Quoniã ã nõ
ᵓtigit ipã ꝑma gnã curatiua; itẽtõnũ
pl'a q' ꝑdcã tria existẽ ex ipa re; sbãtiali
discẽ. Nã egritudo quidẽ ꝛ sanitas dispo
sitiões sunt co; hec quidẽ ᵓstructõ sui ipi
indicãs. Illa uõ custodiã q' ã ᵓtinet. est
sine quo neq; i tĩme põ ẽ egnĩe neq; hẽe
sanitatẽ ig' hec quidẽ ròe; co; que sine
quib; ᵓtinet. q' ã egrat alterantes nisi co
gnouẽim' i quid trãsmutam' n; qñ cessa
bimus ab alteratiõe sciem' uniũsalit̃ ḡ in
oi curatiõe i hus trib; gnib; itẽtões quã
plimus egrotantiu; sũt. simplicium ptici
la; sũt ꝑꝑe. quedã aũt ᵓpoita; unũ utiq;
aliq' co; que inascitur simplicib; ẽ di
scrasia q̃ s'm calore hi uõ extĩsẽ itotũ co;.
fe. ẽ nom. Igit̃ aõis fe i quãti ẽ fe.
huiẽctatõ ꝛ i frigidatõ sãtões. Igit̃ sola
quidẽ existẽte ea intentõ oiu; alio; cõis
que nũc dicta ẽ. Quare nullus ultra
idiget ad sanatiõe q' materias iuenire
i quib; itentõ ẽ in ueientes autẽ mate
rias tp̃s quidẽ ex ipis tp̃ib; que. fe acci
ꝑẽ q'ntitatẽ ex ᵓpãto ei q' q̃ s'm nãz egnĩe i qñti
ẽi secessit ab eo q' s'm nãz in tãti oportet in
frigidare ꝛ huiẽctare laborãte. Q' ᵓtinet
quidẽ hẽt ᵓiã egri ᵓnẽ unũ aliq' auxilio;
ẽ siuẽ sile; uã aliq̃ egrotatiua; cãu ẽ sq;
uõ alias q'dẽ mãs ꝛ elligẽ ᵓ fugere possum
eam mãz ã q̃ ᵓtinente nos nõ põ est fu
gere.

sed necẽiu; est uti ea que ẽ presens ꝑꝑ ea ꝛ
huic attendere cogim'. Multiõe quidẽ;
concordãti indicatiõe; que ꝛ s'm egnẽ ut dixi.
multotiens aũt ad uũsanti et renitẽti ig'it̃
quod quidem ᵓtinet qñ; ròe; hẽbit ut dixi
matie sanãtis quãdoq; uõ ut cãe egrota
tiõe; facientis nã siquidẽ huiectari ꝛ i frigi
dari indigẽte egnẽ hec opabitur ratiõe; cu
ratiue hẽt mẽ. si uõ calefecẽit et exicabit
egrotatiua cã fit. Ergo ᵓcordãte quidẽ
eo curatiuis indicatõib; letandũ aduer
sante uõ phibẽdũ lexiõe; et itẽdẽtes et au
gẽtes alio; auxilio; huiẽtẽ ꝛ frigiditatẽ.
Aptãdũ aũt in q'ntũ põ ẽ ip' qui ᵓtinet nos
aerẽ qualẽ oportet ᵓstruere s'm huiõres et fri
gidiores domos eligentes ꝛ ᵓstituẽtẽ que
admodũ ꝛ si ᵓfrigida ꝛ huiũda spẽs egritu
dinis fuẽt ꝛ calefacẽ et siccare indicamus eligẽ
ꝛ ᵓstruere domos calefacientes et siccãtes
ig' eligẽ quidẽ dico eas q̃ ex se ipis tales ᵓ
struere uõ artificialit̃ facientẽ exstare q'dẽ
et terrestres ad septẽtriõne uersas eas asp
gentes ᵓtinue pauimẽti eo; et exacto
aliquo citam inspirare artificialit̃ faci
entem ꝛ flores ꝛ frõdes uitutis huiẽte ꝛ frĩe
i pauimẽtu; picẽntẽ i yeme uõ ᵓia hec arti
ficialit̃ ᵓ demũ egritudo iubeat facẽ ut dixim'
ẽ. iubente uõ. i moderatõem solam altius
hore phibendum s'd qua ex necẽitate quid
m ꝛ post hec dicẽt nc. n. nõ mãs auxilio;
statim indicare sed methodos edocẽ.

Ca. xl.

Redeamus igitur rũsus ad hos s'moẽs
ostendentes qualit̃ ꝛ pauce ꝛ multe
fiunt itentões curatiue s'm diũsas i cãsiões.
et tres enĩ põ est facẽ oẽs ut mõ fecimus
i pauca capitula q' oẽ reducẽtes et unã q'q;
co; rũsus reducentes multas ex eis ᵓstitu
ere. Queadmodũ ꝛ hec iam ᵓmostrati
ẽ animi; et ꝑpssa; icasionũ nãq; unã q'q;
põ est icidẽ rursus doñ ad aliq ᵓ
ueiamus s; et tria ꝑma oium dicã põ in
pauciora ᵓducẽ. ꝛ sit duo oiu; capla curã in
dicantiũ intẽtõnũ. s. et psentẽ dispõm q'
egnẽ nominamus et eam quam cãa huit
q' et sanitatẽ et q' s'm nãz uocabam' nõ utiq;
aliud ᵓmũ ad sanũ ẽẽ ẽ q' eam q̃ nũc est
i co; dispõẽ; in id q' s'm nãz ducẽ ᵓ ius ã existẽ
tib; dispõib; necẽium ẽ ꝑꝑia fiẽ cã q̃ inse
iuicẽ co; trãsitõe;. Et. i. rũsus una sola
que generalissima erit itentõ sanatõnũ ᵓi
eras. Hinc ig' rursus icipientes pãti
cularis itentões i ueiamus q; q' egrotat
ᵓiu; ẽ sano ꝑꝑia ẽ ad ea q̃ lit̃ ã inuenia
mus quantitas iᵓus nõ. n. suficit uti ali
cubi afferre infrigidatiũ calidis dispõib;
sine ᵓpetenti mẽsura piculum. n. ᵓficien
tes siquidem relinquere aliquas et egnis

relinques sup ad videntes uo genus cui perficere egimus q.n. ampli oportet i frigidare calidam egritudinem altam opari egritudinem frigidam sur g hec no fiat naz nosse oportet ei quod curatur corporis ut quantum admota e ei egritudo admoderatione scientes ipam ei qui infrigidant auxilio mensuram sz no po. est eor amotorem inuenire nisi cognouerimus in quantum erat humidus ul siccum ul calidum ul frm qn sanus erat i quantum uo amotum in egrotando. Nam quod quidem plurimum secetur ab eo q si nam fortibus indiget auxiliis. Quod aut no ad plurimum se recesit abeo quod si naz i bectilibus indiget auxiliis. Quam aut no ad plurimum quidem admota i bectilibus. Igitur ad plurimum quidem admota e frigida egritudo corporis nam calida i sic omnino et calida et frigida i. Quam aut admotum e calim quidem a calido frm quidem a frigido quare et utilz con gir indicatio. Sed et quia aliorum quidem omnium auxiliorum materie electio i nob e. Contrarie uo aeris continentis nos aeris electio no i nob. Rationabile utiqz alicubi et hec indicationem suscipere sz quia dignoscere decet omnes corporis certissime. Est aut ualde difficile hec tale. Temperandum utiqz alicubi et ex eis que in libro de constructionibus dicta sunt inuenire eas. Insup aut addisciplinabiliorem dignotionem et ab etate et antecedenti uita omni que ex studiis et dieta consistit et ex consuetudine que in tali regione et hora tali et constitutione tali si enim tenuis nam et calidus tamgenti et colericus et iracundus et asp calidus hic e et siccus one. Non tamen ex necessitate omnino et nunc qn egrotare incipit eandem dispositionem ht certissime contigit enim ei ociosam uitam in humidis et frigidis cibariis et potibus fecisse et cum hus adhuc et i balneis sup cibaria et sopnis multis in humida et frigida regione yemis uo frigida dominante constitutione quemadmodum demum et contraria hus contigit ancessisse. hec e calefacientia et desiccatiua s singulum predictorum generum ex hus g q precesserunt replebimus quantumcumqz defficiet i dignotione presentis sermonis. Ex illa uo inuenta indicatione faciendorum habebimus.

Ca. xiij. in quo uestigat uirtutem consuetudinis incipiendo a datione aque frigide. Ro. ca.

Dicebatur deniqz amica et i frigide aque datione unumquid et hec scrutandum esse ne aliquam particularium nam frigida existens ex potu ei multum ledatur. Non igitur contigit omne unius cuiusqz particularium i laborante homine sm hus que diximus signis inlubris quod hus inuenire. Igitur illi quidem nequeunt neqz cognoscere sz et s puluum ua fortior calere calceant. Nos aut quod querimus inuenimus quoniam p multas et difficiles cognoscitiones uniuscuiusqz particularium inuenitur conuetudinatiue magis quam disciplinatiue. Sed igitur appareret aliquam cogitationibus et multis et longis una longior certior. Non utiqz abicientes illas hac potius eligemus. omnis ex uno intellectum hns confitebitur. Et numerum neqz preter fide sunt cogitationes empericorum omnes conicientes ad indicationem que ex consuetudine sunt. n. sanus qui bibat sup frigidam aquam neqz uentrem neqz epar neqz uesicam neqz aliquod aliud talium ledens manifesti q ex fortia sunt oia hec et neqz utiqz nunc a frigido leditur. Non igitur paruam quandam et ingnobilem intentionem i auxiliorum inuentionem extimamus esse consuetudinem sic neqz i sanitatis custodiam nullus ei hominum e amens ita ut multum lexus a frigida aqua potu in longeuam consuetudinem reducat usum immedio. n. lesus manifeste ab ea et egrotans omnino desistet. Sicut g alia multa esse omnes intelligentias aqbz dicta sunt medicis futura hec. s. nullam intentionem ul diete sanatiue ul cure egrotantium ex consuetudine sumi. Uidetur. n. non sic alia quedam puam et ignobilem hns uirtutem sz maximam et principaliorem ut utiqz indicans unius cuiusqz corporum naturam. Igitur nos quidem ex ea methodo procedentes dispositionem particularium inciam deinde ex illa rursus ad indicationem uenire eorum que facienda sunt.

Empiricis autem transcendere aut questionem nec ad q aut utiqz ab ea ductus e hec hic iam. s. cogitationem eius q leditur laborantis corporis pote aque frigide hec ei esse q appositum nobis propositum erat. Non licet cognoscere nam deinde extimo i eo decente nob quidem ut longam uiam i anticessum euntibus conuiciantes hus a quibus inutilem dicitur esse consuetudinem ut neqz communem intellectum hntibus detectores contrahunt. Dicemus g nos qui methode artem constituimus qui unqz dicens ad eos nichil aliud demum conueniens dicitur i consuetudinibus sicut ei omnes eas sine methodo aliarum aut consuetudinum quedam quidem paula ea multum congregant leuiorem no adhuc potest esse pempiam. i. per experimentum inuenire dictum aut e de hus amplius i sanatiuis libris. Unde et si i frigide aque datione sine methodo consuetudo sufficiens e sz nos utiqz alicubi pempiam i. experimentum fugimus sz nos qui demum addicere possumus indicationem ex natura rerum addiciam insup omnia que illi ex ea utilitate hntes. In presenti uo sermone consequentem methodum custodientes confitemur uia longiore idem inuenire p breue i erat inuenire sm augmenta ac resudentes. n. extimo multotiens iam multos exestuantium i febribus conuiam moderate fuerunt humores digesti confestim iam soluisse egritudinem febri impo frigide et si i sueti fuerunt ei multum utiqz alicubi magis sperabimus i assuetis sm omnia leuiorem futuram esse utilitatem.

Habes igitur iam et sermonem de consuetudinibus et si puaciam sz tamen sufficientem determinatiuum.

.ca. xiij. i quo uestigat uirtutem consuetudinis incipiendo a datione aque frigide.

aq frigide a

q̄ ē p̄ticulas ꝯsistūt al̄tatis solū q̄litatib; ꝺ̄ incessū i duob; hui⁹ ad extēsas

n. q̄ꝺ ex hoc ē eoꝝ q̄ i ꝺicāt sanatōes ꝑ medinam corporis nāz. Quēadmodū n. et etas et ei ꝫ hec ꝑmediā ꝯnē h̄t i ꝺicatōe; puta ēas pueroꝝ huīdā calidā hn̄s ꝯ nēc ꝑratē euaporatur̄ i tende. n. in ꝫ h̄ic mē te differētiam corpoꝝ lapidū. n. sb̄a permanēs ē ꝑꝑ siccitatē et frigiditatem. ita eni ꝫ que aur̄ ꝯnūnē salit̄ sꝺ oīum terrestrium corpoꝝ ꝯplo uō demū hūidoꝝ et calidoꝝ i iꝺ q̄ accōdat nos sēp spāgit atissime qīz quidē i sensibiles uapores dissoluta qīz uō i maifestas quidē in sui totē uō cognosibilles effluxiōes hec quidē nate corpoꝝ uelud ex diametro ad se inuicē oppnūtur aliaꝝ aūt oīuz q̄ quidē calide et sicce ꝑꝑus nē existūt difficille euaporabiles efluxiōes hee quidē nē sūt s; minus ferro ꝯ lapide et adamante i calida uō ꝫ hūida euaporātur q̄dē paratius s; minus et hec quā aqua que calefacta ē nā ethica caloꝛe quidē nō potest euaporari aliq̄ corpoꝝ manētē ei sb̄a stricta et opillata a caliditate uō nō ōe corpus euaporatur s; quātūcūq; i uapores aptū ē solui tale uō ē utiq; alicubi q̄ hūiduz. Substantia ig̅ pueroꝝ facille euaporatur et spāgit̄ q̄ oīuz quidē ē hūidissima uō nulli q̄ nō i diget euacuatiuo farmaco ex se ipa hn̄s i nati euacuari. Fit aūt utiq; alicubi ꝫ ꝑꝑ regiōe; calidā ꝫ siccam multa euaporatō ꝑsufficiem corporis quanti aūt ꝑꝑ hec eos qui i diget sanguī diminutiōe ul̄ nulluz actenus flomus ul̄ parum aufferemus.

Capitulum .xviii.

Erunt aūt ꝫ s; i taxiōe; hāc multe i tētiōes. s. nā que ab initō ꝯsuetudo etas regio hora anni ꝯstitutō et alio modo ante ei nīmus laboratis. Existentib; aūt uidelicet multis dispōib; ꝑꝑrium. s̄m unāquāq; eaꝝ ē i dicatō a calida quidem que i frigidandi a frigidai uō q̄ calefactiōis dis eunuiusamusq; aliaꝝ ꝯiectas. Quare certo distasi is existentib; certo particulares sūt i tītiōes eaꝝ q̄ i nascūtur simplicib; corporib; eorum. Insup aūt et i tentō q̄ ē cōis ad organicoꝝ mēbroꝝ dispositiōes ē nullū nomē antiquis erat s; nos coacti i terpretari iꝺ ꝯtinuitatis solutiōe; uocauimus ꝫ sup ostendimus eē. hec aūt i tītiōe; eē uirtōe;. Quaꝛ aūt ex hiis rursus i nasse particulares ꝯsistūt ꝑ quatuoꝛ libros mōstrate sūt. s. ꝑtertium s̄monū qui i hoc sūt capitulo opusculo ꝫ ꝑ quārti ꝫ quinti et sexti. Igitur nec quidē adhuc s̄monē qui ꝺ distasius i hus qui ꝺinceps sūt libris faciā. cōsumās aūt in tio decimo egnes orga

mcaꝝ particulaꝝ adhibō et ostēdā s̄ eādē methodum i hus ꝫ ꝑmas oīuz i tētiōes q̄s generalisimas noiare n. ꝑhibet et eas que ex hui⁹ i casiōe nate sūt ꝺ in rursus eas que ex illis donec ad aliquid eoꝝ q̄ ea ꝑuūt i casiōe; deueiam hāc. n. nos plato docuit methodū oīs ātis ārīs s; ꝺ orga nicas quidē ut dixi rursus dicetur. Nūc reminiscētes i qua ꝑte hui⁹ opusculi sumus in poāz iā ꝑsenti tractactui decēt finē. Omnū utiq; quodā genus egrius ē i nati homomeris ꝫ simplicib; noiatis aialis particul̄ q̄ uocatur distrassia hui⁹ distrasie quasdā quidē ostēdimus alteratis corporib; s̄ nudas qualitates. quasdā uō ꝯ materia quadam ad eā descēdendū ꝑfica fieri ul̄ altitas rursus aut ꝯ ueniā aut ꝯ plures particulas aialium aut ē totū corpus ꝑtrāseūtes ꝗ i septimo libro hui⁹ opusculi distrasias i totum aial ꝺucientes ꝑmū ꝺ febrib; ꝑꝑossumus disputare. Quia uō ꝫ hau ipaꝝ q̄ꝺā quidē adhuc fiūt opantes eas. cā i corpore ꝺ̄tepta quedā uō fcē sūt quidem. recessit aūt cā q̄ fecit eas melius uissū ē s̄moē; ad has ꝑmas ducē simplicē ꝑmā i dicatōe; hn̄tes ꝺinceps illas tāgē s̄m eē febres quaꝝ adhuc i corpore ē cā que facit.

Explicit liber nonus. Incipit decimus.

Hefimeris quidē utiq; febribus simples quendā est i corpore ꝑter naturam est dispōitō ut utiq; ꝑmus opantib; eas causis nō adhuc existentib; in quib; aūt ē adhuc cā que facit nō adhuc i hus neq; dispōitō neq; sanatō simplex oportet. n. q̄ quidē febris iā genita ē soluere ex ꝑꝑa ipi⁹ i dicatōe. q̄ aūt generādū ꝫ aūtere et ꝑhibere gnā ni ꝑhibebit aūt faciente cā finaliter abscisa. Quare i efimeris quidē indicatō eoꝝ q̄ agēda sūt ex febrib; maxie nobis ērit i uestigantib; ꝯ eā nāz et etatē ꝫ horā ꝫ ꝯsuetudinē ꝫ ꝯstitutōe; ꝫ regiōe; ꝫ uirtutē i aliis aūt q̄ ꝯq; accidente eas cā; h̄nt i tus ꝑ i tentō indicatōis acā ē sidimuz s̄ recte a nob̄ m̄tīi ē putrefactōem huioꝝ multoꝝ dierum febrium cāz eē hāc sanare opꝫ ꝑmū nō negligētes extiguē febrē q̄ ex ea accēdi anticipauit. Ig̅ siquidē i idē ꝯueiūt

a. mediate ꝯne nāli

heris. 2q̄ ferri. 2q̄

a. ꝑꝑquius

frigidissima

a. huius ꝑꝑꝑꝑ nāꝺ ut facile euaporet

et ꝑꝑ hoīū estiuā. 2 ꝑꝑ cāstitutiōē sufficientēꝫ calidam ꝫ siccā.

al. nullatenus

2 huius

eū

a. eū ꝯsumanero

ꝑꝑo q̄ i ꝑꝑe calido ꝫ sicco, ꝫ regiōe cali ꝫ sicca, ꝫ ꝯstitutiōe cali ꝫ sicca aut nō detemi flomare aut si oꝺ oportet flam. detemus parū facere flobiam. sic uult gal̄ hic.

et i ꝑ ꝑꝑꝑ ꝑꝑ ꝑ ꝑꝑꝑꝑ ꝑꝑꝑꝑ ethicam febꝑ. ꝑꝑꝑꝑ ꝑꝑꝑ ꝑꝑꝑꝑ ꝑꝑꝑꝑ ꝑꝑ febr ꝑꝑ putredine ꝑ ꝑꝑꝑ febꝑ ꝑꝑꝑꝑ

et febris extenuata et cāe adiutoīa q̄ ostēditur abutiris scʒ pāte faciendū. Si uō sanatō iam generatar febrium adiuget ac cendentem eas cām ul' si ea q̄ cām absindūt intāt febres scrupranduʒ dilligēt de sēe auxilioꝝ. Scruptandū uō dilligent utiqʒ tibi gnābitur diuidēti totam scruptatōeʒ ītres has īntētōes. Unīne. fe. ē sola sanada ōtēpnēte cām an cā absindēda curā. fe. hnte ul' plim qde auxilioꝝ ut ad alterutrū eoꝝ ē faciendem. nō aūt reliquū ē negligēdū. Igr̃ pmū quidē pātōꝝ nō laudabimus. si. n. quibʒ cūqʒ sanauerimus unaquāqʒ generatēʒ eiusqʒ magnitudinē ōstruem nā ex gnātō sē spēʒ cāe q̄ fac eā ꝛ magtudo illi coaugebitur. Secondū uō pātōꝝ sīdētimnabimus fiet utiqʒ nob' ōgruū. Nā siqāē intollerabill' fuūt laboranti. fe. magnitudo nō opor-tet pea p̄que cām absindimus augere febrem simul ut uidetur interim utraqʒ et. fe. et hōīeʒ siuō ita moderata. fe ut nō p̄soluerit uirtutem egrotantis in quo tp̄e ad cām īstitenimus solam nō ab iectibilis hic tal' scdus modus ērit nō abiectibilis aūt neqʒ tcī. ingestare quidē iubēs ei q̄ maiorē dignitatem hr̃ nō nimium neqʒ alterum oīfariaʒ ōtēpnē. Igr̃ q̄ plim quidē cā maiorem fortitudinē hr̃. fiet aūt utiqʒ qnʒ tam magna. fe. magtudo ut subito inferat p̄niciem n̄ quis eam p̄hibuerit. Et tūc opor-tet hāc absindentes p̄us. dīnceps ad cāe intētōeʒ ire. Igr̃ hec quidē ōeugemane dētinetur tibi s̄ p̄n ōfestim pro ōītis indicatoībʒ. Quia uō ī scruptādo has nō pāuaʒ p̄ticulā ut saluetur hō uirtus hīc apparuerit fiet utiqʒ et h' ītitō nō pāua ad rerū ītētōes. Quare sūt p̄ intentōes tres īdicatiue eoꝝ que facienda sūt ī sbiectis scruptatōī. fe. unā qde ipaʒ. fe. aliaʒ uō cām generantē eam tertiā uirtutē. s; duas p̄mas qde ītētōes ītimē ōueīt custodire uō tr̄iaʒ. erit utaqʒ tibi ꝛ hic rursus eadē scruptatō q̄ p̄or ante scruptatus es ōparanti uirtuti ꝛ febrē in p̄te ꝛ caū. Deīn siquidē eisdē ambo īdigeāt auxilius parate accipiēti ꝛ ad ū sanātibʒ īdicatoībʒ. aut eam q̄ acā aut eā q̄. fe. p̄elegēti aut q̄ forti quidē mag' sequēti nō tam demū ōtēpnēti reliqua ex talibʒ. n. distintōibʒ docebēris p̄mū quidē cāʒ absindere ꝛ febrē ōueniēti tibi apparuerit hauriatōibʒ uirtus sufficiēs p̄ma aūt rursus corroborare uirtutē ōibecill' existēs nō feret ꝛ q̄ fe. auxilia. Et nimirū ꝛ oīa simul' cōmitteūe qnʒ p̄d ē ut p̄or ante ꝛ ī febre ꝛ ī cā dēmostratū est.

Tribus igr̃ existētibʒ hiis quas oportet ītēdere mēte ī p̄ītis febriū sanatiōibʒ ꝛ ipa. fe. ꝛ faciente eā cā et uirtute laborātis s; ꝛ iuētis gnālibʒ īdicatoīs. modus quos ī uniūsales appellamus. ad differētias iā ꝛ sp̄ualiū ꝛ p̄ticulariū ire auxilioꝝ rememorātes rursus effimerarꝫ febriū qr̃ quedā ex hiis trāsēdūt ī multoꝝ dierꝫ. fe. Fiente uō trāsitiēeaꝝ s̄ unū qdē modū cōissimū p̄ ī sectā medicoꝝ specialiores uō duos quia ꝛ ipa febriū aut ōmū erepta ē faciens cā aut ꝛ nūc adhuc manet de utrisqʒ ī p̄te dd. Igr̃ erepta quidem faciens ē. cā ī ira ꝛ tristicia ꝛ uigilius ꝛ soliatūdibʒ ꝛ sole estiuo ꝛ labore ꝛ bubone cessāte fa

si fuūt. fe. sine ōstipatīē. Noʒ erepta uō ē ōapcedēti ut ab ipa. fe gnāta sit aliq̄ ōstipatō frigiditas. n. sēp ꝛ stipticoꝝ ap̄o p̄inquatō p̄ media ōstipatōeʒ opantur febrē. ꝛ ī cēssio solis ē solis qn̄ ōstipat hitū. fe. et ip̄ multōe p̄n horificiū fitn ōstipactōeʒ opantur nimirū ꝛ uiscosi et crossi ꝛ multi humores moderatā obstructōeʒ faciētes estimatā qnʒ generāt fe ōoptimo medico potiti fiunt ut antē mōstratū ē. Igr̃ uocant ōēs hee tales. fe. effimere p̄p̄ea qr̃ solum apte nate sūt quātū ī se ipis hīmeta. i. die una ōnumāta ei uidelicet ꝛ natē quēadmodū et īdicēdo mēs ē ēe trigīta ꝛ āni dierꝫ tricentoꝝ et īdicēdo mēs sesagīta qqʒ ꝛ hr̃ qdē aptū ē an̄ tres dies ul' hec agit post q̄tuor. Nō tn̄ eadē disp̄oītōnuʒ earꝫ ē s; qdā qdē in sepabilē q̄uidē s; aut q̄ mltū coesistētē aut ancipiētē aut raro ī sepabilē. Igr̃ ī sepabilis ōstipatō ē hiis q̄ febriūt p̄p aluminosā ul' p̄p uitriolū hntē aq̄ l' p̄p q̄d tale aliud. ul' p̄p ī fiātōeʒ l' p̄p brēuē obstructōeʒ q̄ multū aūt coesistit hiis qui p̄p ī cēssiōeʒ sol' febriūt ancipiētē aūt hiis q̄ p̄p laborē febriūt. Ancipiētē uō p̄p irā l' p̄p tristiciaʒ l' uigilias ul' ītēsā cogitatōeʒ ul' ī digestiōeʒ l' bubonē febriūt raro eis coesistit ōstipatō. Hee ōēs febres s̄ suī ipaꝝ ratōeʒ nō expectāt pori seclm s; ītra uiginti quatuor horas sepius q̄ cesāit ul' si alicubi extēndūt rarissime qnʒ plus extēdūt. Due uō eis cāe aduenientes p̄hibēt solum die una nā una q̄d ē ī fiātō l' q̄d ōīn exōtinētē nos aē l' exuctōe aliq̄ extōsū allata altā uō ōmoiata diatitos. i. tria dies sīcogīt sup exced̄e eā medicoꝝ ī sacia. Si uō et ōtinēs nos aer calid' existat ꝛ nullus medicoꝝ q̄ diatitū ueneīāt laborāti existat cessabit q̄d fe ip̄ pori ōsuatōe l' hūite l' uaporibʒ fumosis. laborās uō sētiēs a febre ereptū se ip̄ ꝛ suetā agē tēprabat balneat' l' uitus l' ōsim hiis eōdēs siqs fuūt moranoꝝ rusticoꝝ. Idiote ḡ quēadmodū alia mlta ab ipa rerꝫ nā coerti agūt meli' sophystis ita ꝛ ī effimis fe sufficienter totū sibi ipis p̄le sūt ōsin fortōī ōstiterit.

Si uõ ɔtali innasit ifortuniũ quidẽ pacien
tes i manus medici alicui i cidũt qui uene
rentur diatriti bene fortunati i cidũt in
manus medicoꝝ balneãtiũ ⁊ cibãtiũ eos
et alia oĩa agẽtium ut ɔstipatõ soluatur.
multeẽ deniqꝫ ut dictũ ẽ ꝓ obstructõẽ bre
uem simul ɔlatẽti dẽsitate cutis uł ꝓ bal
neum malũ uł ꝓ aliud q̃d facta a febribꝫ
effimẽris capti sũt quidã ſ q̃ tẽpus ñ aco
quis sanabit obstructõẽ, in multaꝝ dierum
febres transiuidũt. Et .n. tal. fe. q̃ ñ
quidem i se ipa communis effimaꝝ ex mł
taꝝ dieꝝ febriũ, sꝫ ꝓ pãuitatẽ cãe unius
diei fit quẽadmodũ dmũ ⁊ ꝓ magñe
cãe ẽ q̃n multaꝝ dieꝝ febris efficitur sꝫ
pro ei unus ẽ a pñ usqꝫ ad finẽ nisi cũ
augeãt cãꝫ assumiti ẽẽ afe. q̃ est expurẽ
dine huõꝝ, dõñ ẽ nũdũ neqꝫ i pulsu nꝫ
i calore neqꝫ i uris putrefactõis existit
cog̃tõ ⁊ i obstructẽẽ sola gñãtõẽ; hꝫ sana
tio eĩ obstructõis solutõ fit ⁊ qualit opor
tet soluẽ eã ania dictũ est. Plures igr̃
pãticulares differẽtie effimaꝝ febriũ in
dentur; una quidem ɔ nequaquã adhuc
fuit faciens eas cã ut puta incẽsio sol uł
uia; alta uõ ɔcĩ ad adhuc ad ẽ quẽadmo
dum ɔstipatõ, aũ ostẽse sũt duas ẽẽ dif
ferencias dẽsatõ poroꝝ ⁊ obstrutõ q̃ nũc
tractans ẽ huĩc fmãꝫ uł dmũ siplicem.
Est aũt utiqꝫ ⁊ ad aliculi ⁊ dẽsatõis hec
quidẽ ꝓ siccitatẽ quẽadmodũ i incẽsio
nibꝫ sol uł laboribꝫ uł ita; alia uõ dẽsitas
ẽ ꝓ i frigidatõẽ; uł dmũ simplicẽ uł ɔstip
ticitate; quo aũt ad inuicẽ hee differunt
i libro dẽ fãmacis dcm̃ est. Sꝫ obstructõn
hec quidẽ ꝓ multitudinẽ, illa uõ qualita
tem fit huõꝝ uł uiscosoꝝ uł grossoꝝ existẽ
tium. Preualebit aũt sanatõẽ i obstru
ctẽ quidẽ q̃ ꝓ multitudinẽ diminutio ⁊
sanguinis. i obstructẽẽ uõ q̃ ꝓ qualitatẽ
actenuantium usus. Interẽõ uõ q̃ aũ
tute i effimẽris fe quidẽ pãua, magna uõ
i multaꝝ dieꝝ febribꝫ ⁊ magẽ quãti ɔtꝫ
sũt lõgiores. Igr̃ ẽ nãꝫ quidẽ hñtẽ uir
tutem neqꝫ breuissimo euacuatõꝝ auxi
lioꝝ in peditur usus i multaꝝ dieꝝ. fe.
Nõ aũ ẽ nãꝫ hñtem, dico aũ nõ ẽ nãꝫ q̃n in
becilioꝝ quodã mõ existat ẽ magnẽ sẽp
imbecillitatis i pediuntur euacuatiua au
xilia. Igr̃ iãrũ quidẽ ɔfesti ẽ ip̃ dieꝝ
uł ẽ a uirtute existẽ i becillẽ; fit aũt q̃nꝫ et
ꝓ malã habitudinẽ laborãtis ⁊ ꝓ senec
tutẽ; q̃bzdã aũt ⁊ labor simul ɔ i cessiõẽ sol
⁊ tristitiã ⁊ uigilie adueniunt ⁊ ieiunium
ptã diẽ supueniens; dinẽ uespã inadẽte
fe. an q̃ cibetur hõ ⁊ i suꝑni tcã nocte suf
ficienter dissoluit uirtutẽ.

Et tibi talẽ infirmum in quo ꝑ presũ
si ratõe iductus dspicẽ quidẽ diatritũ
i. ut nõ ieiunẽt per tres dies, cõcedere uõ uir
tutem postea uõ ⁊ alios uidens similes ei ⁊
audiẽs iam eodem mõ sanaui quo ⁊ illum
pma enĩ experiencia testãs hus que ex indica
tõẽ inueniuntur, auctõẽs ad ẽm usũ pficit.
Iuuẽis igr̃ qui captus ẽ a fe, erat quidẽ annoꝝ
v. ⁊ uiginti, tenuis ⁊ musculosus calidus
et siccus cũssime ɔplõẽ; letabat aũt qualiter
et exercitiis ⁊ ẽ alia ⁊ solicitus ⁊ laboris amator
erat; hic peregrinãs dũ in audiẽs quid non
delectabilium tristatus ẽ ⁊ ꝑtendens se ipm
ad ciuitatẽ ꝑperauit; igr̃ pozem quidẽ diẽ fati
gatus ẽ moderate et balneat ⁊ cenãs quieuit
ẽ aliq̃ caupona plim̃ uigilãs fuit; ẽ uõ poste
riorẽ diẽ adhuc mag̃ festinauit et explens
uiam q̃ mltã ⁊ arenosã et aridã i sole calido
fẽmeuit, audiẽs uõ delectabiliora festinauit
ad gynasiũ ut balneandum dmũ unitus ɔ
tiuuit se ɔ quodã eoꝝ q ibi derant iuuenum.
et pmotus abeo i oĩ pcaꝝ altatõẽ inata eis
q̃ multociens asueuerũt cũtũ i cidẽ certato
res amplius quã oportebat certauit et erat
iam factus i modẽrate siccus. Exiens aũt
a gipsano assumit pugnãtes amicoꝝ quos
dã quo dissoluẽs latuit rursus se ipm cũtũ
i cadisse aly nõ pãuo ginapsio; hos quidẽ tra
hens ex ipis illos uõ i pellens, allos uõ acipi
ens medicos icrepãs ex ipis illos uõ i pel
lens illos uõ acipiẽs medicos ⁊ i icrepans
ex ipis illos uõ i pellẽs illos uõ quosdã exeis
ut i iusticiã ut reuersus sit domũ ultime
siccus a laborẽ et anomaliam .i. i equalitatẽ
senciẽs, aquã ẽ asueuit bibens qꝛ nil meli
factũ est ei q̃ paquã. sꝫ anomalia .i. i eq̃litas
ei i uidebat. hãc quidẽ euomit. Melius aũ
existimãs ẽẽ nũdũ cibari recubuit tũc et q
euit hora fere aliqua diei undecima hec a
gens uigilans aũt febriens ptotã noctem
quieuit ẽ super ueientem diem usqꝫ ad mi
diem sanari uigiliis sperãs. Cum aũt
quidã cũ medici diatritarii ɔsidrantes ẽ pre
sens quidẽ dixerit magnã ẽẽ febrĩ. In uesp
am aũ rursus cũ se ẽẽ uisuros et igr̃ rursus
ɔsidrãtes uespa dclinãtẽ fe nõ dignũ existima
uerit. uꝫ. ẽ. tẽ cibare ⁊ si aly forte cũidam ⁊
medico sꝫ i steterũt ɔstãt illi nã siquidem
sine. fe. factus ẽẽt fortasis utiqꝫ ei cibũ da
ri dixisent adhuc aũt febrienti nequaq̃ daret.
Igr̃ ⁊ ẽ tcã diẽ mane accedentes diatrũ exer
cere rogabãt; erat aũt ut dcm̃ ẽ anã suspecta
hora diei illi undecima, secedẽtibꝫ ãcis ego aũ
accedẽs ɔsidrani iuuẽis faciem qualẽ dmũ
ypo. in pronostico libro scripsit pserĩẽ hãc na
sus acutus. ocli ɔcaui ⁊ alia q̃ scimus dicẽps
hus dcã ẽẽ; solo igr̃ cũ capiendũ ẽẽ a febribus
a bettis ⁊ cibidis nõ cibari suadens michi.

no. q̃ i pulsu pt̃ ɔ cõsi sig m
putredinis

fitim

no. q̃ dupx ẽ opillatõ.

al. rariul

q̃ rato cũfigit uirtutẽ ẽẽ
debilẽ ẽ ꝓ uł sẽõ die.

i. sine sopno

al. fet me.

al. c̃a medico

q si tertia die male illi. et tercio et huius quod deinceps diebus digerunt eum cibatum esse. sed quoniam non potuerunt ut reducerent quis eos traderet laborantem non dantem cibum. in decima tertia die. consilui ego cibans in nona die homines consiliantes ipsum

ipsi quod citissime preparans ex condito sorbitionem dedi ast fieri sed tamen liceat hoc operaliter nichilominus in tempore parosismi circa undecimam horam invadentis et infrigidatus est extremis difficile calefactus repulsus eius pannus carnis ipsa utique et quam tam diei et mane ac vespera dedi cibum ei et virtutem restaurans et aviditatem corporis humectans erat enim ei corpus aridum ut corium permanente autem febre tenui et simili. sed quinti rursus diem rectum extimavi cibare eum non simpliciter sorbitionibus ut antea sed et granata malorum granatorum in chondro ex aqua calida sine vino optimum enim cibus laboranti cibo stomachi enim et roborat eum malum granatum et chondrus non corruptus usque ad multum manens in ventre digeritur paulatim neque acidus factus neque supernatans que assueverunt sorbitionibus quoniam contingere. factum est igitur et circa quintam diem primum parosismi simile. et rursus nobis circa sextam et septimam diem similiter eum cibantibus et primum quod secundum septimam rursus simile ei comparavi. Ubi utique et maxime amicam vel alterationem vel nescio quid dicam medicorum qui diatritum in primo iusserunt super excedere certissime erat ante discretionem manifeste. enim autem apparente omnibus quod nec quamquam inquantam diem non venisset non cibatus ante parosismum fortiore quidem se ipso factum pulsum adhuc in debilitate habentem consumptam frigiditatem non substitui illorum medicorum insaniam sed secunde cima diem predicens amicis laborantis quod hodie scient usque nunc propter me hunc salvatum esse hominem in visi ieiunium excedere eum exacerbatiuas horas sine pulsu igitur in eis homines in eo facto et infrigidatione forti totius corporis supveniente ut neque adhuc loqueretur et vix forti et constrictos sentiret vocati simul omnes qui ad primum viderant medici paulo minus discerpsi a familiaribus laborantis in periculo fuimus ego quidem ut volens perdidisse salutem eius propter alterationem illi non cupitores diatritum propter insaniam et insensibilitatem. illi quidem pallidiores et frigidiores ergo ipso facti machinationem quandam consiliabantur. presciens ego autem hoc ante portam iussi claudi. et eandem amicorum sapientium custodire precepi dum in medio stans dixi. Igitur iam quod vos citissime suaderi quis nunc est qui salvavit homines usque nunc salvabitur a nunc amen. non enim utique sicut putatis potest in hoc post cibando utique distantem sed quia tantum ei roboris ex anteriori cibatione cognovi existere ut possit sufficere paroxismum in nocte et ieiunio superexcedere eum. Igitur melius quidem fuit autem multum cibatum esse homines sed ut et hos reducam et suadeam quibusdam prebentem aures eis dicentibus amen et certi iuvenes potes in tempus ostendebam nunc eis quod circa ipsum paroxismum quosdam egrotantium contrarium est cibare non solum et ante perorem hec dicens et aperiens maxillas infundens in fundens ptisane succum parvas stricturas os humanus

multitudine trium pugillorum dedimus parum postea vini subtilis et moderate calidi pugillos duos in quibus respirauit et audiuit loqui et cognoscere eos qui aderant incipit prius velud lignum siccum et extinsus et insensibilis sine voce fuis igitur ei dans panis quod transglutiret ex vino secundum que diximus modum mixto finaliter eum restituimus. Rursus ad viam diete quam a principio reducens eum facile parosismum qui in tertia decima die substinere eum considerans. in quarta decima die mane rursus cibans balneavi post hoc circa horam octavam dedi rursus cibans eum copiosius et insuper dans ei bibere vinum hoc autem et secundum duodecimam et tertiam decimam diem fecetam in quinta decima rursus mane cibavi magis quam eo tunc parosismum facile ferente et rursus balneavi secundum sextam decimam diem et alia et similiter ei etiam homines ut in superioribus deinde est. quia non secundum septimam decimam diem parosismi infatigabilis et prius factus est. audens iam deinceps dietavi eum resumptive. Hic infimus erudivit multos non deo insensatos comparatum paroxismum quoniam oportet cibare et siduarum horarum sit medium et multum utique magis ante diatritum cibare oportet dico autem hos tales quibus discrasia corporis ad siccum et calidum eius causa febris accidit. Igitur est quidem forte et hoc pluribus medicorum incredibile sed sive vos ipsi operatorem habere fidem sive operibus utraque vobis tribuimus.

Operibus quidem homines ipsos ostendens qui sine vinum duobus diebus necesse febricitare quemadmodum quosdam iratos vel contristatos vel vigillantes manifeste enim qui resumuntur exegerie longa hec talia videntur fieri in calidis et siccis complexionibus. Ratione vero fides est quod fit dicam quidem est iam a parva dicentur ante eius et nunc capitula. Mordentes vapores et humores persensibilia corporum dilatati horrores et rigores generantur in quibus constipata cute de retenta ea que evaporabantur prius et fumosa fiunt febri accendunt tales igitur vapores et humores motus multi et vehementes et vigilie et tristicie et solicitudines operantur ampliores. Deinceps vero huius ipse per se ipse solum non offerri cibum sufficiens est quoniam in colatam enim vitur in coliis nativus habitus noster in longioribus ieiuniis sicut et similiter hoc agitur et motu alico motus laborans fortiori virtute magis repentinam operatus fuerit mordacium super fluitatem ad exteriora delectatione necesse est ut in libris causarum sinthomatum demonstratum est vel rigorem vel orrorem super innasci. Igitur rigor quidem erit et propter multitudinem et acritudinem eorum que feruntur. et propter velocitatem delationis et propter virtutis imbecillitatem. Nam multa paucas et qualitatibus subtilia humus que non talia mordent magis sicut diximus et que ei tunc feruntur.

i. tristicie ... [illegible]

i. breviter capitularum

i. ieiunium sed ipsum et ipsum solum. i. sine alio alia eius super est sufficiens omittere febrem.

i. libro [illegible]

mixti

vel restorerit

Et eadem ipsi circa ipsum ipsum in vasis primi parosismi hos tales cibare oportere.

bus que tardeset uinus fortis quidem
existens contempnit et substinet omnia in hec
aliis vero facta a quibuslibet constitut.
horror vero facta a quibuslibet constitutus
horror vero itaque fiet qualitate eorum et velo
citate dilectionis simul cum multitudine
dissolutis. Et maxime conuitus in
stat hiis que constant amplius autem
hiis que dicta sunt dissolutis neque horror
utique fiet sed vel quis ulcerosus sensus
vel anomalia i. inequalitas est sola sigit
omnibus quidem que dicta sunt convenientibus
vehementissimus erit rigor. Omnibus
vero dissolutis nullus de cursus superflui
tatum erit sensus si vero non fuerint et
hec quidem maiora illa vero minora in
talibus mixtionibus operabatur latitudi
nem enim que est in medio et maximi
rigoris et omnimode superfluitatum in
sensibilitatis nichil est mirabile si
huic quidem anomaliam i. inequalita
tem. Isti vero ulcerosum quendam sen
sum vel horrorem vel rigorem unaquaque cau
sarum ipsa secundum se ipsam et cum aliis illi ferens.
Supponatur enim itaque in tevallem quidem esse
virtutem sensibile vero sufficienter corpori ei
et hec ostensum est confere non parum in talium
synthomatum generationem sensibilis vero
hitus et cum plo colica et secundo incolarum simili
usus et in hiis omnibus indigentiam facere cibo
rum et vigilie quedam et tristicie et soli
citudo et necessarium iter domi festinante aliqua
utilitate de in hiis subpositis id quod conside
rasti quandoque fiat eo cupiscat propter utilita
tem hic talis longiorem viam longiorem perficere
ad civitatem properans non preparatum est exp
cedenti in eo motu mordantium super
fluitatum anomaliam quidem aliquam primum
mox autem et horrorem generari et superveniet ad
hunc motus vel non anticipaverit accipere
cibaria cum festinatione febrire eum. Ostendi
autem tibi febrientes ita quosdam et maxime
eos qui ex egritudine longa reducuntur quorum
uni facto obvians horrore incipiente modo
ostendenti quod fiebat pane ex vino mix
to dans offerri confestim horrorem quiescere.
Fi sed huic quidem ut nosti secundum iter ierga
stium inducens prohibui febrire alios
vero in sui ipsorum domum venire preuenientes
cibavi secundum principium horroris vel parum poster.
Simpliciter vero dicendum quibus ad
huc sinthomata principii paroxismorum
sunt prius vel omnibus pane ex vino mixto
calido cito offerens quiescere feci mox ho
rrorem et prohibui febrire. Quantumcumque
vero citius eos cibabis tanto magis pro
hibebis febrire si vero tardaveris quandoque
parum fecit quidem neque ita fit calor vero

cis multus simili modo hiis in frigore qui
ambulant vehementi deducti vero sunt do
mum et calide cibati. Si autem sic tardaveris
plus adhuc plus hii calefient calore
et tanto et tali aut dubitetur si febri
iam vocandum eum si vero hore due post prin
cipium anomalie i. inequalitatis erant
nutrite quidem et tunc maniere demum ad
huc horrore perdicere vero quando febrient hii
febrium non tristem quam huiutes sequitur et
hec facto et balneare oportet et cibare
rursus si vero horror quidem quieverit febri
ent autem iam manifeste non adhuc cibare
eos in illo tempore declinante vero eo quod facile
est imperii cibare post festinatione non expectans
in febricitationem in omnibus eum andis dispositionibus
non quiescit bene posissimi ante quam vel
balneis vel cibis humectantibus inungatur.
Hec ego omnia per opera ostendens in quibus
ut nosti inopinabilium factor a laudan
tibus vel invidentibus vocabar. Quando
vero logice disputabam de eisdem ostendens
quod oportet quosdam quidem ante posis
mum cibare quosdam vero et secundum ipsum vel de cli
natione incipiente in statu nosti quod tunc in
opinabilium verborum enuntiatorem me vo
cabant. Sed utique igitur quis patietur ab
omnibus neque expertis neque sermone subaudi
in potentibus sed non possibille autem dignoscere
tales dispositiones. Qualiter igitur dignoscimus
in possibille esse tibi videtur dignoscere
siccam omnino vel a principio facta vel in presenti
tempore talem effectam michi enim ita facile ut
cognoscere litteras quod autem quoniam hunc quidem
nondum putredo aliqua humorum est hunc vero est
in possibile esse dignoscere extimat. Sed non nos
demum etenim per pulsum et urinas et per
ipsam quandoque qualitatem que est secundum
calorem manifeste dignoscimus si vero
ex eo quod ipsi neque discere volunt neque certa
tam convenientibus concedunt quid prohibet et ge
ometris ipsis et arismetricis et omnibus aliis
artificibus decredere. Capitulum .4.

in quo complet dietam colericorum.

Relinquentes igitur tales homines rursus
redeamus ad continuitates sermonis ca
lidis et siccis habitibus convenientissima est et febri
issima cum ieiunium. Dico ergo habitus
calidos et siccos non solum a principio
fuerint tales secundum propriam constitutionem sed si postea
generati fuerint ex dieta calida et sicca et
motibus amplioribus vigiliis et sollicitudi
nibus et tristicia et regione calida et sicca et
motibus amplioribus vigiliis licet autem et sim
lex nomine in talibus sermonibus solum memi
nisse constitutionis de super denique resumpto ser
mone magis suadebis de eo quod dicitur
ita. Calidas et siccas constructiones sine

hec que fiunt illa n

i. istorum extremorum i. magis rigere i. nichil rigere seu nichil sentire

al' fiat

i. fortuna vel casu

i. perspicies

al' gestare feci

i. per longiorem iter

c. 4 in quo complet dietam colericorum.

ex antiqua natura sive ex dieta et laboribus
inmoderatis et passionibus animalibus et regione
et complexione in hec fiunt acute nocet sufi
cienter ieiunia in hec secundum modum delicta quidem
est hora secundum dictionem quidem demum non delicta
non est potestate. ¶ Convenitur. n. in
constitutione summe calida et sicca constitutione
predictam non complexione operante quam
non possibile est generari secundum nullam aliam horam
nisi secundum estatem. in. n. in autumpno possibile est.
neque in vere multo magis neque in yeme et
calidissimam simul et siccissimam factam
esse constitutionem sic neque frigidissimam et hu
midissimam et alia aliqua preter quam in yeme.
Supra quidem utique et ego derelinquens quandam
horam contemptus sum constitutionem siccat quidem
uni cuique in omnibus sic ut utique nullus custo
dienti rerum naturalium. ¶ Est autem rerum naturalium et qualem
iam multotiens ieiunium igitur siccis et calidis
dixi. nichilominus dicam nunc quecumque
necessissima quidem sunt ad sanationes igno
rantur autem maxime hec neque pigritantur
dicte multotiens. ¶ Ieiunium igitur siccis
et calidis corporibus sanis quidem nocivum.
febrientibus vero in estate calida et sicca febri
que ex incensione solis vel ex laboribus immo
deratis vel vigiliis vel ex expediendis passionibus
anime non simpliciter est nocivum sed super aliquid aliud
omnium est periculosius aut ei in causonides inci
dunt febres ex eo ex quibus si non anticipave
rint mortuos esse in eticas transinduunt.
¶ Rursus autem ex hiis in marasmum. i. talem
aut a principio confestim ethica contingit fe
bris persiliens causodeam febrium maxime
autem ut dictum est multotiens sicce et calide et
dispositiones capiuntur ab heticis febribus
confestim a principio. ¶ Quenadmodum
et in femina autumpno quidem incipiente
propter vigilias et tristitiam quam plurimi autem in
tendente se yeme. quam consideravimus qui
dem ut nostri quartanam. cognovimus
autem confestim heticam esse. fe. in plicantem alteri aliam
earum que in humoribus febrium. ¶ Sanatio
vero fit sola dare frigidam aquam in tempore
moderatam ei assuefecit bibere eam et
secundum sanitatis tempus. Sed aliis quidem medicis
in hac muliere credita est cura unde nos
silem proposuimus. Sed alio vero infirmo qui
nobis se ipsum commisit secundum idem tempus secundum unam
quamque cibationem dedimus tantis aque sin
cere frigide quandoque quidem duos pugil
los est autem quando tres. repentinam. n. hii tales
aquam frigidam non ferunt quin ledantur.
Ideo optimum est mox in primo posse dignoscere
tem tc. fe. speciem in principio vero iuvit aqua
frigida amplior nimium siccis sufficienter cor
poribus effectus qui denique ex ita febriunt
in causonibus que in cane calidus et

siccus in ictis in primo paroxismo bibentes
aque frigide duas cotillas. i. pugillos
bi. f. confestim quidem vomuit colam ru
bissimam egressit vero paulo postea et de
orsum et denique rursus incibationem accipi
ens similiter que fit quantum cotila non ultra
febriunt. ¶ Sed quidam medicorum in primo
quidem cognoscentes ullam speciem febris
cognoscentes vero postea quando nulla uti
litas in heticam vel a priori incabitam febri
incidente infirmum dederunt ei aquam frigidam
bibendam nos immutantes et omnes in
festinati sunt intentione. ¶ Multa. n.
dilligentia indiget secundum mensuram in hiis qui
ita se habent datio aque frigide et dicetur
de ea paulo postea cum prius inponam finem
presentibus. Capitulum iii in quo recapitulat et
in summa colligit doctrinam diete febricitantium habentium complexionem calidam et siccam.

Prescriptus. n. infirmus omnium est ex eorum
qui mox a principio cibari non indiget
propter siccitatem suam febrire incepit. fientibus
n. eis febribus propter mordacitatem eorum humorum
qui in solis exitibus et ieiuniis et laboribus
calefacti sunt et subtiliati humectans ab
maxima est sanatio. at ubi demum propter mul
titudinem vel obstructionem vel flegmonem vel simpliciter
dico propter putredinem. fe. generantur. maximum
malum est cibatio. ¶ Igitur tales qui
dem neque in declinationibus in nocte utique
cibabis non solum communiter utique secundum invasionem
paroxismorum partis vero in omni quidem tempore ma
xime vero in declinatione. ¶ Et me mul
totiens considerasti eos qui in multitu
dine humorum et flemone egrotant in ieiuniis
custodientem longis ita ut nequaquam
cibarem ante septimum diem sed contemptus et
fiunt solo melliciato virtute videlicet ro
busta existente quosdam autem ex quibus et
virtus non erat robusta vel colicus erat
stomachus vel supflue sensibilis in suco ptisane
solo custodivi usque septimum diem. Delen
te demum. s. hanc vel declinare febrim vel
et omnifariam solui per crisim. ¶ Si ne
autem secundum unumquemque infirmum confestim quidem
a prima die intentiones cibandi. ut ypocras
iussit et egritudinis status et laborantis virtus.
de iii siquidem potest nequaquam cibatum super
excedere statum in ieiunio custodire et
hominem. si non brevi aliquo auxilio indiget
melliciatum sufficiat solum si vero aliquo
maiori quam secundum melliciatum ptisane cre
morem dabis. ¶ Si vero post statum egritudi
nis super excedere vel subtiliato dietatum
vel ieiunium temptare cibare hunc confestim
in primi posim declinatione quosdam autem
eorum ut dictum est et debente innuatem et
incipiente cibabis sicci autem sunt hii et

calidi sine vel a principio demum vel post illud
tempus et in debilles virtutibus ex necessitate. non
enim contingit siccum et calidum sufficienter corpus
febriens robustum esse virtutibus. Quum
immo si nimium quandoque convenit flemon
talibus febribus et corporibus principalibus periculo
omnino morietur. Considerasti et enim
nos et hos procedentes quidem semper, in dictos vero
numquam et magis si pulmonis vel subtiliter
que sub angit costas vel ventris vel epatis in
fuerit flemon, semper in hiis periculum flemo
nes non solum ita in debilibus virtute sed in for
tioribus eorum perniciosi sunt et una salus et
pleureticis et peripleumonicis et sinancis
robur virtutis adhuc autem non minus hiis
quibus epar vel venter flemonem habuit, sed
quantum quidem in flemonibus eorum minime
conveniens est cibare, quantum vero in virtutis
imbecillitate multo indiget nutrimento
quod necesse est vel dissolvere virtutem vel flemonem
augere. Igitur hec quidem amplius fortas
sis quam presentibus conveniat a me dicta sunt proponente
autem omnino et hunc librum de febribus que sine flemone
disputare sed propter continuationem sermonis disgres
sum in quantum opus erat. Capitulum

.6. in quo prosequitur de dieta talium cibatorum quando sunt fortis virtutis.

Rursus igitur reddeamus ad cognatas hiis
que dicte sunt febribus quas nominare
assuevimus eticas. Iuvenis enim quem
prescripsi eticam utique febrisset febri super
excedere coactus mirabiliter diatritum ab
assuetis sine methodo dietare si demum non
anticipans mortuus esset. Supponatur ali
quis omnia quidem habens eadem ei qui predictus
est virtutem autem fortiorem in tantum ut diatritum
super excedens sustineret. necesse hunc talem
ita demum ut dietant qui diatritum dietantur
in eticam febrem incidere. cibabatur enim cum in quan
ta dierum. demum rursus. Quarta demum octa
va et decima talis denique aliquis eorum typus
diete est ut considerasti multum, prima quidem
cibato post primam esse diatriticum alia vero die post
diem, confestim autem utique ex tipo et per catap
lasma panis et mellis desiccabant ei precor
dia et enim et hoc ex lege talium medicorum
est sive flemones habeant viscera sive non.
Igitur si primam quidem qualitatem oportet dedi
etare eos qui ita laborant dictum quidem est
et ante in Michonomi que in capitulis dicetur et
nunc, convenit vel omnino ex laboribus vel ira vel sollicitu
dinibus pluribus vel vigiliis vel tristicia vel in di
gencia longa vel et omnibus simul convenientibus
sicut in prescripto iuvene desiccato corpore in
vasit. Et aridam quidem faciens cum igneum
quam huius calorem spes quidem utique hunc homines ab
etica capi febre et magis in estate et in
calida et sicca constitutione corporis et quod cautissime
per ptisane succum et sorbitiones que per chon
drum cibantem et abantem et panis qui supad
entem avare potu aque frigide laborantem extin
guitur. enim confestim et quiescit finaliter febris. Confirmatum
ut dictum est neque flemon aliquis ei super ex
crescit neque putredo humorum. Si vero de mun
aliquid eorum appareat attendere subtiliter oportet
det et diiudicare in quo tempore primum fri
gidam aquam ei dare presumemus. ego ei
dedi multis et talium melius esse extimans
in eo demum quo morbus tempore augere flemonem
quam substinere homines in eticam incidere febrem.
Ubique igitur ut semper diximus cura dignotione et
pronosticatione scientiam dignoscere quidem oportet
tet presentia pronosticari vero ex eis que fient
eum qui debet uti eficaci auxilio si nimi
rum magnum futurum esse commictes nocume
tum vel putredinis humorum vel flemonis de tanta qui
dem aque frigide dactione. Sanationibus autem
frigidis que extrorsum supponuntur uti quin
quidem in hore ventris vel et omnibus precordiis quan
do vero et in thorace supposito hoc quod utique exti
mavimus maxime plurimum esse calorem. Dictum
est autem quoniam et balnea hiis qui ita laborant satis
apta est hoc autem hiis qui desiccati quidem suffi
cienter sunt corpore febriunt autem sine humorum putre
dine in aliqua parte corporis. De monstra
tum est autem a nobis in libris de febribus quoniam et fle
mones propter putredinem humorum qui in hiis sunt
sequuntur febres. propterea igitur conveniens quandoque hos
que in putredine febribus vel confert vel non confert
hoc aliud et eas que in flemonibus intelligere oportet
comprehensas in communi genere putredinis. Cum
autem de incepto ad se invicem utrasque nominare me
audieris eas que in flemonibus noscas ab hiis que in sola
putredine nunc divisas esse. Que enim est flemonis
dispositio. dictum quidem est in libro de anomalia com
plexionis et in libro de tumoribus preter naturam, et rememora
ri vero te nunc necessarium est quoniam descendente san
guine calido ampliori in aliqua animalis particula
elevatur quidem confestim maiora vasorum non
tegentia pre multitudine de incepto autem mi
nora hiis dein ita cum in hiis cogatur resudare
ad exteriora ad spaciositatem que est in medio va
sorum ut et regiones que sunt in corporibus continue omnes
comprehendat hoc quidem flemonis dispositio. Potest vero
esse et sine eo in ipsis vasis putrefientes quosdam
humores vel secundum unam aliquam animalis particulam coartatos
vel et secundum totas ipsas latitudines quecumque in medio
bubonum id est inguinum sunt et assellarum. Capitulum

.7. in quo tractat de cura febris etice in generali.

Cum igitur ut diximus sine putredine an
do corpori febrium contingentium. Capitulum
sanationis in invectantibus auxiliis ponere oportet.
Due sunt horum materie secundum genus prime, una quidem in
hiis que accidunt extrorsum alia vero in hiis
que intus corpori accipiuntur que utique et obla
tiones vocantur. Igitur extrorsum quidem i

accedunt et aer ipse continens nos et quedam que farmacorum potestate humectante et infrigidante apta nata sunt et etiam omnibus aquarum dulcium balneis que non intus corpus accipiuntur sunt et que comeduntur et bibuntur et hiis qui inspirantur aer. Ex hiis oportet temperare et humiditatem et infrigidationem tribuere febribus que in hoc sermone tractantur. Sed tamen infrigidatio ut utique ab efficaci qualitate fiente brevi tempore est et falax est quod correctio que frigiditatem.

Capitulum .g. in quo prosequitur de cura febris hectice per aerem.

Pertranseamus ergo deinceps dicendis dictis maxime accidentibus nos aere incipientes. Ergo hec curatio existenti videndum ut hic nullo mutetur. Sive non vel calidus sufficienter vel frigidus existit calidum quidem convenientem artificiose faciendum terrestres domos frigidissimas et facile flabiles ad inucientes ad aquilonem versas et auras quasdam proprias eis aliquo ingenio facientes quandoque quidem exstrictis foraminibus in quibus sunt per canales influxiones aquarum plures quandoque non ex vase in vas transfluente aqua frigida continue. Festi autem et soporiferi hec existit aspergentes continue domum puta aqua frigida et rosas multas in terra effundentes vel vinearum sarmenta vel tali extremitates vel lentisci ramos vel quicquid aliarum arborum que quidem infrigidant dictum est a dicendis iam antea. Prohibentes autem filiis et multitudinem hominum intrare et ei et hec calefacit domum sita quidem calidissimum aerem infrigidare temptandum in estate scilicet calida et sicca consistente. Non enim utique in yeme et unquam efficietur calidissimus sicut nec frigidissimus in estate. Frigidum autem moderate quidem existentem talem consideno suscipe nullo ei constrictione artificio alterantes. Frigidissimum autem existentem in quantum quidem inspiratur amicabiliter suscipiendum infrigidat enim sufficienter calorem qui in corde non tamen in quantum exteriorum corpus tangit laborantem densat eius constringit autem et prohibet exfluxiones putridorum humorum expirationem. Nam per pulmonem quidem rarum viscus difficile est nullum adeo transire facile non qualitatem solam sed et substantiam eius percutit denique neque qualitatem. Neque substantiam adeo transire facile est cute preveniente densans eam ei quod dictum est in libris de virtute simplicium farmacorum de eis que fortiter stipticitatem inferunt rememorari oportet et hic et cognoscere valde frigidum aerem magis precludere sibi ipsi cutem constringentem et maiorem nimirum cognoscendum futurum esse ex frigida inspiratione utilitatem quod ex cutis densitate nocumentum et maxime convestimenta possibile est fovere eam. Uti autem aere tali per illas maxime hecticarum febrium in quibus corpora patiuntur primum

quemadmodum demum et si venter primus passus est per comesta et bibita auxiliatum est. Hinc quidem auxilia illa virtutem sinceram custodiendam accedunt. Cordi autem aer qui inspiratur. Epi vero exspiratione quidem nulla utilitas. Proficuum autem fit ei minus quidem ventre non tamen obtusse dumum per ea que ex tiriosum comeduntur et bibuntur. Communis autem omnium sanatio ea que per ea que exteriorum ponuntur humectantia et infrigidantia. Igitur in hiis quidem visceribus principaliter patientibus quam plurimum eticas et tabidas considerandum si febres superveniunt dominum quidem quandoque et pulmoni sicce et calide distemperantie. Sed non aptum ad tales febres hecticas viscus humidum et rarum existens. Superveniunt autem hectice febres et thoraci et mesareo et ieiuno intestinus et collo et quandoque et matrici et renibus et diafragmate non tabem quidem non vidi eticam non consideravi febrem semel quidem certissime consumatam multotiens autem vidi eam interficientem ante quam certissime compleretur. Dispnia enim et inspirancia sunt tales dispositiones in quibus moriuntur quod plurimum ante quam hectica generetur certissime febris. Facilis autem est earum dignotio et indurities pulsus in eo quod ypocondrium quam plurimum sursum evulsum est et in eo quod difficulter spirant anomalo i. inequalem quandam et multitudinem dispnia. Nam quam plurimum quidem quandoque parvum et spissum. Rursus autem quandoque tardat manifeste dum repente sicut gementes respirant. Vel duplicem eam que intus allationem ipse velud super inspirantes vel duplicem eam que ex allatione faciunt quemadmodum super inspirantes respirant que et toto thorace multotiens sensibiliter et magne humeros elevantes quandoque vero sufficienter rarum magnam faciunt respirationem condominatur inspirancia sed non propositum est mihi nunc dicere neque cognitiones patientium locorum neque causas earum. Rursus igitur ad curam earum intendentes. Propositarum materiarum virtutes cuiusmodi habent ut ad hecticas febres dicta sunt iam docere non pauca calido et frigido et maxime quidem utilitatem inferente cui assueverunt nominare quod principaliter patitur adiuvante vero non parum in aliis febribus quia et in huius exnecitate corporum similem recipit distemperantiam sine quo non possibile non solum tabem vel eticam febrem sed neque aliam ullam effici. Manifestum igitur quoniam et si pulmo quandoque patiatur primum in estate eum aere indigebit magis omnibus aliis.

Capitulum .g. in quo determinat de cura febris hectice per ea que applicantur exterius que sunt balnea emplastra et fricationes.

Deinceps autem utique erit scriptandum.

cap. in quo determinat de cura febris hectice per ea que applicantur exterius que sunt balnea emplastra et fricationes.

de farmacis infrigidantibus et humectanti
bus que extrinsecus super apponuntur.
Quoniam quidem utique et horum eli
genda que infrigidant sine stipticita
te forti omnibus manifestum est eo .n.
quod non humectant hec talia et per
transire ad profundum frigiditas eorum
non potest compillantium et constrigentium.
autem optima autem sunt non solum
quecumque infrigidant sine stipticitate sed
et sine constitutione corporis fiunt lepto
meta .i. partibus subtilia. Igitur
perfectissimam quidem inuenire substan
ciam leptomeram frigidam fortassis in
possibile est. certissime autem dixi quia
quod omnium que scimus frigidum
uirtute leptomerissimum acetum
habet quandam inmixtam sibi ipsi ca
liditatem et nimirum et desiccat a
propinquancia eorum et si humidum sit
secundum apparenciam unde neque solo eo uti
mur ad dispositiones que humectari
simul et infrigidari indigent. sed aque
frigide aque tante miscentes ut possit
bibere sed et si eorum finaliter leptome
res simul et frigidum non possibile
est inuenire tamen eligere oportet
aptissimas materias ad compositiones tales farmaci.
Igitur dictum est quidem amplius
de hiis in libris de farmacis dicetur autem
et nunc in exemplis paucis gratia exercitan
di te et secundum hec genere in particularibus. In
cipiam autem a farmaco omnium simpli
cissimo que humectant et infrigidant.
quo et ad usus erisipillata utor et ad
uersus flemones qui in pudendis in
icio ante quam appareant alique ro
sure putredines. Oportet ad id pre
parari ceram quam optimam lotam est
autem utique optima et que pontica et que
puntica alba et que ex acticis fauis.
Sit autem et oleum roseum ex oleo q
dem quod uocatur a quibusdam onfa
cinum ex aliis non omotrines .i. ex acerbis
oliuis constructum sine sale. Melius
autem a hoc oleum certissime leptomeres.
.i. subtile partibus ut sabinum in tempore
non necessitatis ambo miscente lique
fiant paucas duplex et fiat humidum cero
tum. Erit autem tale triplum uel et
quadruplum habens cere oleum roseum.
Cum autem id cerotum infrigidari fuerit
a uase a radendo separetur. et paulatim
misceatur ei tantum aque quantum.
suscipere potest ac si in uase compa mol
liretur. Oportet autem et cerotum ipsum
sufficienter autem in frigidabis cerotum
cum moderate coagulatum fuerit sum

gens in aquam frigidissimam totum uas
in quo continetur. Commiscens autem si uo
lueris et aceti parum sufficienter subtilis
et clari adhuc et magis humidum simul
et frigidum operaberis hoc farmacum. Non opor
tet autem expectare in acceptione corpore laborantis
id in tantum ut calefiat manifeste.
Sed exalterentur continue salium farmacum oxal
lidis uel oxilapati sucus pollentis paucis
mixtis assumatur duplici panno tinto fri
gidum autem sufficienter imponatur et hec.
non existenti tali tincto panno lineum et
duplicem super infundens impone parti
cule infrigidari indigenti et nimirum
utique et portulace et semperuiue fiunt suc
cis simul con agresta similiter pollentis
miscetur. hiis autem adhuc factis qui ex
limus et tribuli uiridis et poligoni et la
tuce et seriros sucus et quecumque alia omnia
compollentis infrigidare dicta sunt. Sed
et sine pollentis totas herbas terentem
licet uti. Et quidem utique et farmaci
quod per dactillos pingues nominant autem
eos paticos .i. terribiles optimum est. Co
quere autem oportet et hoc canes melia
nosum continentem quandam quidem per acetum
solum liquidum liquidum quandam uero
et aquam ei miscentem liquatis autem suffici
enter factis et terentem uti. Durum
autem si inde bibitur tibi secundum consistenciam hoc fa
macum sit autem et nimirum et simplex et
frigidum melius miscere ex predicto ce
roto si uero et olei rosati quandam quidem
uniuscuiusque predictorum miscere nolueris nullo
erit tibi deterius hoc farmacum sit autem et
nimirum et simplex et frigidum sufficienter
et ex oleo factum sal non habente simplex
autem condico rosatum uel aliud quid talium
intelligere oportet quod sine aromati
bus .i. sine pigmentis constructum est. Bonum
farmacum ad hec talia et rosarum sucus
similiter compollentis frigidus. Bonum autem
et ipse rose tincte quemadmodum et frondes
plantarum moderate stipticarum. ita autem quidem
et herbis uti moderate stipticis possibile est
ut solatio. Sed talium quidem farmaco
rum materia omnis per aliud opusculum dicta
est nunc autem sufficiunt ea que dicta sunt
exempli gratia. Uti uero non ut multi
autem supra totum toracem uel omnem uentrem
sed et supra illum maxime primus patitur
locum non .n. necesse est con infrigidantur et
uehementer ea que indigent. infrigida
ri quid eorum que simpliciter non indigent aut
acius quam oporteat cessare timentem
nocere ea que uiciana sunt. Ego deni
que uidi super ypocundria posito quandam
infrigidante farmaco confestim dysinia pa

Margin: 1. se .cu. — Ad .i. igitur — ·i· — Oleo. utile ad ignem — cer — infrigidari et aqua quam ei immisceret frigidissimam consistere sufficiet

cientem hominem aliū autem mox sufficientē et parum postea alterutris cessare symptoma eo quod infrigidantibus sublato. Nolenti uero tibi fortiter in frigidare non parua existit multitudo conglutinabilium et ceroti forminum farmacorum moderate infrigidantium. Quorum non solum mentem uirtutem sed et compositionis didicisti methodum. Ego uero senciens postea mensuram iam prosita operis me excessisse. ad continua sermonis transilio.

Continua autem est hiis que dicta sunt scrutatio de balneo et gratia ipsius rei et adhuc maxime quia phylippus extimat nocere id eos qui talem patiuntur. Ego igitur quam hec omnem tem et de omni uirtute balneorum et adhuc de uirtute eorum ad eticos et tabidos simpliciter dd a domis in hoc sermone maxime utique pertransilio. Memini enim quoniam et ante in effimeris febribus laudaui id et secundum septimum sermonem in discrasiis que sunt secundum siccitatem et in digestionibus pacientium et attenuatorum usi eo uti et multotiens non tamen de uirtute eius omnium omni in alio aliquo sermone pertransiui et sed in hoc suam secundum quem extitatorum maxime est usus eius et phylippum hic prohibentem. Igitur monstrata est quidem iam et antea in ulcerium sanatione causa ignorantie intentionum propriarum secundum unam quamque passionem. dicetur autem nichilominus et nunc et ad presencia et ad futura utilis existens. Nam una quidem in corporis dispositione existente et si non ratione experimento denique inuenire non difficile eius est sanationem. Cumplicatis autem duabus uel tribus et maxime cum contrariissimis sibi inuicem indigent auxiliis. impossibile quidem inuenire experimento quid faciendum est non facile uero neque ratione. Et enim et substanciam uniuscuiusque dispositionis certissime oportet cognoscere et primam curare in unaquaque earum indicationem suscipere et quam oportet primam aliarum aut magis. Quam autem minus uel secundam uel terciam sanare. et propter hanc igitur causam neque quam febrium secundum quod febres omnium est propria sanatio frigidum siue secundum actum siue secundum potestatem fuerit. tale cognitum est multis medicorum neque quoniam secundum actum alia et multa apta nata sunt infrigidancia febrium fieri auxilia de quibus dictum est quidem iam in anterioribus dicetur autem et in sequentibus. Quedam enim auxiliorum et implicatiuam quodam modo habent et duplicem uirtutem ut et primum prosint et quandoque secundum actum quale demum est et balneum. nam potus quidem aque frigide secundum se ipsum prodest actu infrigidans. Sucus uero omfacii .i. oliue uel uue acerbe potestate infrigidantium farmacum. Igitur hec quidem utraque infrigidant primum hoc est secundum se ipsa quod nullum medium. Sanguinis uero ablatio ut ante ostendimus in sinochis uocatis febribus non adhuc primo sed secundum actum sanat quandoque calidas discrasias. Similiter autem neque clistere et purgatio et infusio et cataplasma diaforeticum .i. uaporatiuum uel pectitum uel .i. digestiuum. Alterutras autem uirtutes habet comprehendens in se ipso balneum quod propositum est nobis in sermone ut utique extimo quod propositum existens ex differentibus potestate suis particulis. Nam intrantes quidem copulantur et aeri calido postea uero in aquam intrant calidam. Deinde exeuntes in frigidam de inde abstergunt sudores. Potest autem prima quidem eius pars et calefacere corpus per totum et effundere magis et explanare anomalias .i. inequalitates et mundificare autem et euacuare multa eorum que ante sub ipsa continentur. Secunda uero pars quando in sicca dispositione corporis ea quis utitur uetita benignam .i. humiditatem ponere potest solidis animalis particulis. tercia uero particula balneorum con frigido utimur infrigidare uniuersum corpus et densare autem et roborare uirtutes potest. Quarta uero pars euacuare per sudores euacuare potest corpus sine eo quod ex infrigidatione est nocumento. Hec igitur potente omnia et lominem operari balneo eucrato potabilium aquarum et cum hiis adhuc friças .i. orores et densitates cutis cum intemperancie balneentur temptandum de inceps determinare omnia. Sed illis primum sermonem faciens quicunque fricodees .i. circa fiunt balneati. nam una eis est ut ita dicam causa synetica .i. cum tenua fientis huius symptomatis. alie uero plures causas illas progumenant .i. antecedunt. Causam quidem utique que frigere .i. orrore operatur esse in quo motum repentiniorem in moderatum superfluitatum. Unde quibus hec quidem multe sunt. densis uero sunt carnes uel cutis frigitunt .i. orrent siue in balneum

euatōz superfluoz homala .i. equalitatē cali ditate p totū cor. rarificatōz, poroz. chala sim .i. remissiōz eoz q̄ densa sūt

al' appresiōem

in trauerunt siue in sole steterunt siue indu cantur qualitāq; uehementius ul' per a prehensionem uel preficatōem uel' per exercitia. Quibus uero pauce hee su perfluitates sunt corporis habitus parat est chalāri .i. effundi ab eo qui in eo ē calo re non solum non fructuant .i. nō oportet sed meliores fiunt euacuatis illis paucis superfluitatibus. Decenter igitur neq; in episinasie .i. inuasionis principio quis balneauit infirmū neq; in epidosi .i. ad ditamento densata .n. est et oppillata in illo tempore cutis atque subiecta est ei car nosa substantia secundum paracmin .i. declinatōem ul' incipientem uel proceden tem progressam ampliussed nos multo tiens et alii quidam medici multos la borantium multotiens balneantes pro ficuum eis intulerūt non paruum. Igitur quando quidem oportet declinationem incipientem uel progressa ul' secundum statum quandoq; .n. et hec alii contingit ra ro ad balneum ducere i hus que sūt de in ceps diuidam. Nūc aūt d' usu uirtute unius cuiusq; particularis balnei per tran sire prones unam partem eius que primum omnium tacto. Et aio multos quidem et eorum qui indigestiōe patiuntur ad hūc plerisq; quibus multitudo est mordantium super fluitatum et uniuersos qui est in epifasio .i. in inuasionibus ul' ascensionibus et eos q in statu preter utiq; paucos quosdam decet frigere .i. horrere siue in balneum intrent siue in sole stent calido siue exercitia ul' frica tiōes uel apensiōes temprauerint singulis .n. predictorum repentinū ineptum operatur superfluitatum. Cum igitur adhuc quidem existit densa .i. cutis eorum qui bal neantur ut secundum p̄ continentis aeris inmissiōe non possit ea que secundum na turam potius sibi ipsi dispositōe sed tempo re ampliori ad hec indigeat repentino ue ro inpetu adhuc ut ex ferantur superflua detineri hinc necesse est eis et mordere coa ceruatis subeunte et per carnes delactis. Monstratū est āt in libro causarum syn thomatum quod mordaces superfluitates persensibilia eorum de lacte rigores et friçaș .i. orrores operantur friçandi .i. horrendi . quidem utiq; i balneis oīa que predicta sūt inuenimus iam cās sicut demū et nō friçandi .i. nō horrendi eos quibus uel neq̄ quam est mordax aliqua in eorum superflui tas. ul' tanta est ut de facili euacuetur. De hus igitur ipsis qui nō horrent balne am rursus sermo nobis fiat propter quos et eorum qui in balneo horrent meminimus si. . quis in balneum ingrediens nō horruit.

adde. ul' ut dicat p̄gssa

al' meminimi.

sed chalauit .i. remisit rarificauit autem hec oīa necesse est sequi que ante dicta sunt effu sioe eorum que cumpillata sunt. Igitur euacu atō quidem superfluitatum que fit in bal neo utilia oibus. fe. sil' āt rarificatō et cha lasis .i. remissio. neq; uero effusio neq; ca liditas in oibus. fe. est utilis sz caliditas quidem que augetur sūt in nobis ex balneo omnibus febrientibus est contraria. In frigidari .n. eorum dispositio non calefieri indiget. effim di uero homalice .i. equaliter solidis qui dem aīalis particulis non est ineptum. humoribus āt non semper utile sed cum uel flemoni dispositio existit secundū alias ul' multitudo qualiscumq; siue que ad uir tutem siue que ad regiōes uasorum omni um est nocissimum. Igitur augentur quidem flemones hus qui calefacti et effu si sunt humoribus influentibus eis tenduntur aūt tunice uasorum nō substinentes multitu dinem in effuxiōe uentificatā uirtus āt neq; hec ipso male patitur calis ergo et siccis di spositionibus de quibus sermo erat effundi qui dem que mordacia benignū nō periculosa uero est effuxio non in noscia uero calefactō. Ex prima quidem utiq; parte balnei me minisse oportet hec existentia hus qui ita laborant contemperate balneantur. Transea mus utiq; ad secundā eorum partem que ipsa erat quod principaliter nūcupatur balneum in hac igitur humectati quidem proficuum habent calefacti uero nullo habent. Tran seamus igitur rursus ad tertiam partem balnei in qua infrigidantur quidē sine tristicia ea que calefacta sunt. roborantur aūt uirtus. Quecumq; uero rarefacta sunt et ultra quam oporteat chalata .i. remissa sunt hec in eam que secundum naturā reuertantur commoderatōem ut ostē dit et quarta balnei pars in quibus enī ge sta sūt oīa post frigidissimum sudant ad huc et omnia eorum que euacuantur super flua. Igitur ex omnibus que diximus de balneis sucinctum capitulum contingit euacu atio quidem quantum fuerit in eorum ligin iosum .i. fumosum. In eua uero que sm naturam commoderatōe existere carnes et autem soliditas uero particularis acriditatē cessare et calore non solum qui ex balneo aduenit sed et eum qui ante erat a frigidi usu destruit. Maximum autem sermo nis huius argumentum est ea que con tingit in talibus balneis constitutō cum am bulauerimus in sole calido. Nam ac cedimus quidem ad balnea neq; loqui ua lentes propter siccitatem lingue et faringis .i. faucis et uniuersum corpus aridū ha bentes. Exeuntes āt a frigida aqua

balneis confestim omnia que secundum na
turam restauramus neque ygneo calore la
borantes neque siccitatem difficille ferentes
et parate loquentes et sitis plurimum sanantes.
Nunc igitur evidentiorem adhuc virtutem
balnei cognoscere desiderans in siccis et
calidis corporum dispositionibus ego quidem non extrio
licet volentibus temptare id quod post talem
ambulationem non balneatis sequitur nocu
mentum. aut enim confestim febrient aut in
multa asa id est fastidio repleti existunt gravia
ta capita et maxime siquidem fria aqua extra ve
nit estivum. multi denique iuvenes post tales
ambulationes confestim in quam frigidam se proici
entes proficuum habuerunt et maxime qui
cumque fuerint fortes et frigidorum balneorum
assueti. Ita vero et in agris in quibus non
sunt balnea gerunt in stagna vel flumi
na se ipsos inmittentes nullo medico con
siliante eis sed ad disponere corum natura ducti
ad id quod oportet. videtque et in rationa
bilibus animalibus eos qui ad ea corum que con
tristant in pectus imponit balneantur. enim
in illa frigida aqua ab estu superata quemad
modum demum et calidos lectulos invem
unt frigore laborantia. secundum vero
talem contrarietatem comedunt quidem
esurientia bibunt autem sitientia et alia omnia
gerunt natura. Et forte demum dignoscentes
certissimam nature eorum qui febriunt he
remus. Auderemus quidem utique
extimo continue ex eis quosdam in aqua
balneare frigida. atque manifestum ex eis quibus
profuit quibus non utique profuisset frigidum
balneum si demum non dispositi sunt id tempore apte
ad id essent. in ignorando vero nos certissi
me dispositiones et in existendo maximum nocu
mentum si non bene id contingerit desistimus
a talibus auxiliis et maxime in heticis febribus.
ut utique pauco sanguine et pauca et non
pingui in corde eorum existente. nulli enim hec
solidatum particulum cooperimentum eam que
ex frigido immissionem sine tristicia suscipien
tes sed in ipsis confestim incidit homiomerius
nominatis a quibus omnibus animalibus contingit id est
actus sunt. iuvenis autem quidam cursor
id est bene carnosus hora estatis magna id est sta
tu febrilis egritudinis sine viscerum flemone in
frigidam se ipsum emittens aquam sudorem
movebit. si vero et frigide balneationis assuetus
fuerit valde confidens utetur hoc auxilio
sed de talibus corporibus rursus dicetur. hiis
autem qui heticam febriunt febri in calida
et sicca constructione et maxime hiis qui iam
marcuerunt id est tabent non sine fallacia in
totum prohicere ad talem euntibus auxi
lium. quem ad modum neque quicumque
estatis hora calide et sicce longiorem

viam proficientes macri et in calles existentes in
frigidam indigent. neque enim hiis qui in periculosi
frigidi balnei usus non sunt balneum lavacri
ex id est equaliter precalefiant. tale denique contingere
videtur nobis in frigidum pelvim intrantibus in
balneis quale quod et ferri infrigidati. ita enim in
frigidamur et volvamur sicut illud contingentium
fractum intingatur frigida. Et hinc gratia in bealli
oribus corporibus inventa sunt balnea precalefaci
entia et preparantia frigido balneo. tale vero vi
am quod et qui sine balneo utuntur frigida
aqua gerunt quando per exercitia in ipsam insiluit. in
quale enim quod est balneum tale illis est exer
citium non solum calefaciens sed et eum qui
ex profundo motum innati caloris ad exterius
operans et obviet incidenti frigori et ei prelietur
et quod phileat violenter incidens profundo
penetrantem ad viscerum. sunt enim substanciam ipsius
frigidi usque ad viscera devenire bonum neque
puram eius qualitatem. Melius autem et in
fallatius est huius dispositionis rationem ad profundum
incedere solam qualitatem sine substantia. Igitur
et quicumque febricitantium hetice ad balneum
ierint non frigida aqua infundatur. non enim aliquod
proficuum habuerunt. Nam aliter quidem
febrientium nondum solide periculose difficille
solubilem habent calorem. itaque sufficiens in
auxilium hiis est quod ex sudoribus simul
cum in manifestis sensu transpirationibus.
Et estimaverunt quidem febres ipsam fere secundum quod sub
stanciam evacuari contingit per eam. In eis autem
propter siccitatem et calorem ab eticis occupantur
febribus similiter ygneo ferro est solidatum parti
cularum dispositio. Itaque non sufficiat calefacere
et intingere solum in balneis eos. escam enim utique
ita demum augmentum daremus febri. melius
autem est intingentes frigida aqua extinguere calorem. sed
in hoc periculum est in omnium ducere et infrigidare corpus. quos
vero non aut non tamen propterea demum id quod dirigitur in
hoc auxilio oportet inculpare neque quando difficille
comprehensibilis est huius mensura desistere omnino. natura si
quidem posse esset aliter sanare alias ethicas febres et
marasmodes id est tabidas. melius utique esset in
fallaciori via. nunc quia non est in frigida quidem et
huiectando firmamentum huius curationis est omnibus
autem in frigidatius auxiliis inficit nocume
ntum propter subtilitatem corporis. nec tamen extimo
fit quod talitudini id est efficientes quod periclitari natura
quibus quidem alia quidem non existit aliqua salutis
via. que vero est sola fallax existit necesse extimo
hiis est animose ad insueta incedere. Non tamen neque
fallacia mortaliter neque in adiuvabilis. eos enim
quos utique in extinguendo febres in omniam dispositiones
deduxerit aqua frigida licet sanare calefaci
entes in omnium quod postea transgressi neque periculum par
neque quod dispositionis fit neque quod sanationum eius.
Demonstratum enim est iam et anima in primo libro hic opusculi.
monstratum autem est in libro de marasmo id est tabe et

Si aut quod dixi sine labore tale esse firmum uolo addiscas quod de lectulo ad balneum

ante hos adhuc sanatiuum opusculum quod non possibille est solidarum particularum siccitatem finaliter sanare. et quod si forte esset hec generis in senesibilis utique quis fieret tali dieta utens. si forte quod insanabilis quidem est siccitas solidorum corporum uelocissima uero ad eam uia fit eticas febres melius est in frigidam discrasiam transleat homines hec quem curabimus qui enim hec gesbit reuocabit utique per ea nocumentum qui uero concesbit iter uiam que ad mortem despe rabilem laborantis salutem operatus est. Quanto igitur melius est conspe benigna efficientes quid et predicam quam sine spe perire certissime. tanto peius est concessum magnis au xiliis agonizari quam nichil gerere.

In frigidamus igitur omnimodo heti cas febres confesti autem quam de uenientes in marasmum .i. tabem moriantur enim quam qui citius sine marasmatis .i. tabefactus est neque temptabimus sanare et si enim calorem eius extinserimus. sed siccitas derelicta senectu tis in eo homines perficiat tanto uicturum tempore quanto resistent solide particule adultiam siccitatem. forte alis quam utique quis familiar egrotantis adhuc autem magis laborans ipse super uenire quodam tempore in senis habitu dine magis quam confestim mori eligere.

Curare igitur et hos concordante in alium translatos marasmum .i. talem quod iam uocare consuetudo nobis est ex egritudine senectu tem. Contingit enim eos non solum di es plures sed et menses uiuere. iuuenem denique ego et quendam eorum qui in habebant sanans demum de inceps restaurans et uelud ueteranum nutriens et reducens eum sanie in habilitatem non solum in menses sed in annos spacium uiuentem. oportet autem non nunc quam addiscere desiderare huius marasmi curationem in septimo enim huius opusculi libro presentem uero sermo non marasmorum promisit curam presentem est potante siccas et frigidas discrasi as sanantibus nobis ingerocamica .i. in senium restaurat uia per sanatiui opusculi presens uero sermo non marasmorum promisit curam dictam sed febrium heticarum ex quo gerite sunt et marasmodes .i. tabide febres. dictam sunt autem denique huius et alia multa rite et exprimen to diiudicata et quod non oportet balneum sicut phylippus formidabilis fortassis eo utens quam in aliis assueti sumus febribus quecumque perflationes et putrefactiones fiunt humorum. Nam illis quidem nullo no cebit et sic infrigidas infra aquam eos sed ut assuetum est circa effundas tepidam quidem primum deinde uelud ex sole exsti ue et demum ita paulatim frigidiores. Inhe

ticis uero febres non balneum calidum est quod utilitatem prebet sed frigidum cum prepa rant balnea laborantis corpus quem admo dum in aliis uniuersis qui in sanitate et balneantur non solum autem propterea uidetur mihi phylippus ignorare in hiis qui marcescunt .i. tabent quale aliquod bonum est balneum quoniam eos qui ita subtiles nullus auderet in tingere in frigidam peluim uel neque quod de nique est ultimum aquam scilicet effundere frigidam sed et quia multotiens coniugata est et aliqua alia eis febris in humoribus putrefactis uel in sectis flegmone et quidem utique et quoniam passio hec marcescentium .i. tabescentium perniciosa exi stit et propterea non recte quidam inculpant que offeruntur contrario existente non illis sed di spositioni eam referre. resumentes igitur rur sus que dicebamus in ponamus iam ser moni capitulum. uniuersos eos qui heticam egro tant febrem et magis ex eis quicumque iam ma rescunt .i. tabent scilicet ut non aliqua alia con plicetur eis quicumque iam marcescunt .i. ta bent febrem uel in putrefactione sola humorum uel flegmone balnea audacter sine labore aliquo ut non dissoluatur uirtus quod et ipsum nocens for te enim fit inculpandi balneum propterea uero ei preparata sindone calida in ea in prima trium domorum balnei transferatur denudat quatuor autem sint qui detineant eam sindonem in uno quoque eius fine. Igitur siquidem sufficienter fuerit calida prima domus in ea denudatus laborans in secundam inducatur domum si non tibi uideatur frigidior esse non nudus in secundam sed inductus uel demum aliam sindonem non frigidam uel quid aliud tale indumentum. Manifestum autem est quod oportet debentem substinere infirmum sin donem fortiorem esse. Si non in bealli sed se ipsam sindon fuerit explicantem eam dupli cem operari melius est si autem media domus non solum positione media sed et crasi tanto prima domo calidior quanto tertia domo frigidior. In hac media domo olim sit tepidum ut confestim circumfundantur laboranti per sindonem inducto et hec gerentes in primam domum iterum in solium deferentes eum ut transitu utatur solo tribus domibus bal nei non cito euntibus hiis qui deferunt laborantem sed in tantum morantibus secundum primam domum quantum ut in altera quidem transmutetur solum a lectulo in media uero circum effundatur oleo sit autem et aer domorum omnium neque ca lidus summe neque frigidus sed euaratus sufficienter et temperate humidus. Sit autem humidus presente sa in baneum aqua euaratam copiose ex solio ut effluat per omnes domos. In ipsa uero aqua moretur.

Aliud quod melius est subire nocumentum aque frigide quam relinquere infirmum ad periculum mortis accedere.

Aliud quod exsistis nobis relinquitur quod melius est quod homo infirmus moriatur faciendo quod potest fieri secundum rationem quam quod euadat faciendo curam irrationabiliter. et melius est aliquid operari in egro de quo desperatum quam nichil gerere.

super eum aqua frigida.

aliter predictione

aliter sommam

aliter iuuenem

.i. heticorum in talia febre.

timeri

calefactum

moderate potatus in si done nulla fome
tatio ei fiente qualiter in aliis assueti sunt
gerere. sed neque in capite eius effundi uelle;
utique sufficiens. n. est et huic mergi bis
uel ter cum toto corpore in aquam. et rursus de
ferentibus eum iuuenibus quatuor
conuectus uero huic in aquam frigidam repen
te infundatur neque parum morans in
ea. et cetera uero esse oportet. et alia quidem
omnia diligenter eos qui portant eum.
precipua uero adhuc hec est doctrina si
mul et preceptum uelocitas infusionis.
cumfestim uero alius paratam habens
sindonem ei inmittat et deinde deinceps
alius. inmissus autem in lectulum
per spongiam quidem abstergatur pri
mum mollibus uero postea pannis neque
uero ipsis que abstergunt eum uiolen
ter tangentibus sed ut possunt mansuete.
postea uero ungentes et circumponen
tes ei uestimenta auferre rursus in
lectulum ad domum in qua dietantur
dantes cibum. Dictum est autem et in
anterioribus cum sanabamus siccas discra
sias in. x. libro huius operis domum conue
gatam esse oportere balneo. igitur de
balneis quidem sufficiens est hic ser
mo ad presentia. Communia uero
sunt hiis que dicta sunt ea que de uir
tute ciborum. quoniam quidem hu
mida et frigida esse conuenit ea que de
lent proficere hecticis febribus manifestum
est omnibus. talia uero sunt succus pti
sane frigidus acceptus et chondrus sili
ptisane succo constructus quod est per
aquam et per parum porri et anetum et
salem et oleum et acetum. aptus est
autem hiis qui ita laborant et panis in
fusus in aqua frigida. Nullius autem eorum
frigiditas pura sit quemadmodum et potus.
Nam illa quidem calefit cito et pertran
sit. hec autem et amplius inuenitur permanen
cia fortassis et infrigidabunt eum in
moderate existentia frigida. Chro
nica. i. prolixa uero iam existente febre
et asine lac dandum diligentissime
attendendo tamen mentem ne caseetur quando
uero secundum uentrem. hec autem quan
doque quidem ipse laborans nos docebit
sue nature expertus existens. quoniam
uero nos ipsos inuenire oportebit pau
latim huic usui attendentes. Igitur
paratum quidem est uel mel ei miscen
tes uel parum quid comestibilis salis
et prohibere hec syntoma. fugiendum a
utem est in quantum possibile est mel
secundum hecticas febres et yperea et melicratum
cola. n. efficitur illico et siccius simul.

cum calore dyametriores. i. acriores fe
bres operatur. dandum igitur prima die
lac asine pugillo non plus ut uidisti
nos dantes id. introducta quidem in
talamum asina ad hoc ut nullum tem
pus in medio fiat mox autem transglutiente id
laborante. confidentibus autem nobis
et diligentissime comperantibus mo
tum arteriarum qui in oblatione fit ei
qui erat ante quam accepisset lac.
Si. n. corrumpetur pulsus inuenies qua
les in tribulatione stomaci contingentes
nosti. nisi enim corrumpatur pulsus in
uenies quales in tribulatione stomaci
maiores et fortiores fientes. Dabitur li
cebit tibi offerenti multitudinem lactis
augere dimidium pugilli et deinde aliud
dimidium addicere rursus deinde
ita paulatim et usque ad commoderatum
adaugere. Mensure nec moderate
non solum lactis sed et aliorum omnium
ciborum didicisti ubi uentris sana
uimus discrasias in septimo huius operis.
P. n. in illo sermone discrasiam uentris
supponentes prolungatam in tantum
ut uni unusque iam corporis subtile existat o
stendimus qualiter quis simul ambo
bene sanabit et discrasiam uentris et
tenuitatem corporis. Et igitur forta
sis melius ut non scribamus multa
ad illum nos mittere sermonem pro
omnibus ciborum similes enim hee
dispositiones existentes similibus in
digent et sanationibus. quantum autem
est dispositio hecticarum febrium calidi
tim et auxiliis indiget frigidioribus
et diligentie amplioris ne aliquo no
ceamus fortibus auxiliis utentes.
Et eos quidem qui marcenantur. i. ta
bent ut dictum est balneandum. quos
cumque uero in hecticis sunt febribus et
nundum marcerati. i. tabentes hec po
sibile est et sine sindone summissa bal
neare ut utique fortiores uirtute existen
tes in febre denique et hos in domum bal
nei uel in lectulo uel in sedili aliquo
deinde per se ipsos ambulantes ad calidam
aquam sunt ducendi ut in illa diu mo
rentur. qui cumque uero hos talium
incontinentiores sunt falax concedere eis
intrare frigidam aquam piscinam sed
extra magis ei effundere post tepidam solo
uero frigidam sit autem frigida aqua tunc sim
pelium auriens utique quis habundanter
repente simul super effundat balneatis.
ut nullam ostendat apertam quali
tatem neque certissime frigidarum neque
tepidarum aquarum sed qualis est.

q. siq̄ꝺ carnes fuint humide ualde ⁊ cū multā pinguedīs colliq̄tões sensibiles hīt. Si u̇ō sine pinguedīe ⁊ sicce amarasmodibꝫ .i. tabidis accip̄ febꝫ. Euidentissimū at hī āgumtū ꝑ ifirmi. q colliq̄tões exacernūt ꝙuentiē. si nō ꝙuenīent m mi.

morbi

uocata fontana aqua uocata imedio fri gidatis perarsiue et tepidatis dissolutiue Sigitur siquidem dilligentissime omnia fiant ⁊ secundum balneum et secundū cibos spes est saluatum iꝑ marcīatum .i. calefactum si uero peccabitur secundūꝫ quid et si secundum unum euertit alia uniuersa ꝑnīciositas .n. dispositionis eo rum neqꝫ breuissimum fert peccatum et siquis sanatus est extalibus carnosum ea ḡnis marasmus .i. tales assumpsit ci bos autem ipīs desiccatis impossibille ē hominem sanari finalit͛ sed necc̄m ē uł demū ex ipa febri mortē uenire cō festin uel transindere eos in marasmū uocatuꝫ ex egritudine senectus. Nam primū q̄deꝫ hec talis. fe. de n̄otat familiarēm iomadi .i. humiditatē particular aqua nutriuntur. transit ā hinc ad carnosum ḡ. De mib' .i. simul ꝯbranosis solidar particularuꝫ ē cartum incatuꝫ demū .i. tangit et ipās so lidas particulas ſ cū unaquāqꝫ particłaꝫ simplicium ⁊ ꝑmar nominatar i ꝑsepsisti ꝑ nothomias .i. incissiones hec qdē ulō i nosuꝫ .i. inuillosum ē ſbe car. Illud uero carnosum puta uene unā tunicaꝫ haben tis subtilem est inuenire ꝑ se ipsūꝫ i illos mł tos araneo formibus extinsionibus co pulatas. Quibus uniscꝫ ꝑpri uene ꝑ sta carum innata est alia et alia. ꝑ aliaꝫ et aliam ꝑticulam existens eē nullum no men habens uocare deniqꝫ eam doctrine gr̄a oportet carnisformī nāꝫ uł et per ioue cam que huī alicuī ꝑticule carnesꝑ uenaꝫ qui i eam aliam existentē. Secūm epar uero aliam quenadmodum demū ⁊ har tariaꝫ et musculum noiata ē aūt sola caro que in musculis aliar uō particula rum nullaꝫ noiant carneꝫ preter quan paucā quidam ſꝫ eas quidem ſꝫ eas q̄deꝫ carnes que sunt inuisceribꝫ puta i epate et renibꝫ et splene ⁊ pulmone parenchi mata .i. infusiones uocāt. Eas autem car nes que i intestinis et uētre et ꝯo et ma trice innominatas derelinquūt sed in nominuū quidem ullaꝫ curā hīe cognosce uō unius cuiqꝫ ꝑticularuꝫ tumoreꝫ ſbe ca li marie ꝯplen natā corruptēꝫ et generōneꝫ suscipientem ut licet ꝯsiderare manife ste incātis ulceribꝫ. Nō tamē neqꝫ inuillorꝫ natura neqꝫ neruosa uł mebra nosa uū eidem hīs gnātōēꝫ neqꝫ ꝯtigit talles inullos qui i una quaqꝫ ꝑticula amale morigeratis febribꝫ liquefieri sic carnes que demū ante quā desiccēt fina liter corrūpit al. Igitur sunt quidem et marasmodes. fe. oms ex genē eorꝫ que liquefaciunt sed differt ideo q̄ id q̄ pluꝫ fit ꝯdie a carne in hiis quidem euaporātur defluit q̄ illis inuenire sūi q̄ hec et i carnibꝫ fiens sufficienter cocta inuacuites ꝑ bam .i. gracilia nam aquibusdam quidē defluit quam plurima colliq̄atō et fertur i cā bo nes repente simul quandoqꝫ uero uł ni chil sensibille defluens uidetur et si par fuerit multitudo carbonū agrestes deniqꝫ sues uel nequaquam uł paruissimū hūt ꝑ id defluit. Domestica uero quā plim et quantitateꝫ fuerit pinguius et carnosū aial tantum quod defluit ab illis carnibꝫ in carnicula coctis plus eē uū. Secūm eūꝫ dem igitur moduꝫ incalidissimis febribꝫ o. deīn uiolentia egrius uł ꝑꝑ in scientiam medicorꝫ i marasmodeas incadenter febres. Nā eos quidem materiaꝫ habuerint copiosā hanc colliquant. Cum aūt derelinquūt eos pinguedines ⁊ carnes que molles de siccant duras ⁊ difficille liquabiles aqbꝫ nil defluit ꝑꝑ siccitatē. Quēadmodū neqꝫ assatis carnibꝫ ꝯsi has uolueris assa re sup immittens similr̄ aliis carnibꝫ ex ygni. Nam sicciores quideꝫ carnes eorꝫ erunt et indurabuntur corꝑā modo eorꝫ nō tn̄ defluet demū ab ipīs aliqua liqua tio sēsibilis hec cognoscenti tibi et colliq̄ tiuar febrium dilligentia ſm eāsdē fiat methodos ā frigide aque dactōē quam cer tissime attendenti et p huectanma et i fri gidancia nutrienti melliculatī aūt oblarī in pugnatissimū quo maxime uides uēc tes intalibus. fe. plimos medicorꝫ sed de colliquātibus quidem. fe. rūsus licebit tractare quenadmoduꝫ ā demū et debeti as que i pestilentiis fe. q̄lis ē que nūc epy timata supueīt. fe. dicetur .n. de hac ſm pestilenciosas. fe. de aliis uero hecticas et marasmodibus .i. tabidis febribus suf ficienter dicta est methodus sanatiōis.

Explicit liber decimus therapeutice.

solidis

al' fugit

i. q. caro muscolorū ꝑꝑe dicit caro ⁊ p excellentiā sic appellat caro.

habe

cap due pm

Cap. primum primi in quo aliter traditur generalia decani ta pertinentia ad cu ram febrium putridarum. In cap. 6. lib. terpentice metho. xi. in quo post 6. ingenium artificiale curandi febres putridas

Ex his autem que in humoribus putrefactis accidunt febribus prime que et sine ana dicitur sunt intentiones cum ostenderem qualiter contingit et duas et tres causas esse et si velimus unam. Nunc autem sicut in aliis febribus ex in aliis prioribus generibus usque ad ultimas species devenimus in accessionibus ita generaliter tempus in principio accessionis dicam. Illud prius memorantes quod et in libris de differentiis pulsuum ostendimus. Quod sunt primas differentias suum genera prima vocare velit quis. sive generalissimas vocans sunt qualitercumque curfecerit ea conveniens intelligentia. nullo differt. Ephemere itaque febrium curationis qualiter oportet curare in octavo libro horum monumentorum pertransivimus. Quemadmodum demum et qualiter synochas in libro qui post ipsum. et ectias demum ethicas totius opusculi exciti de cimo cum his que sunt propria uniuscuiusque. plurima et eorum que sunt omnia superfluitas. Nunc autem qualiter utique quis sanet methodo eas que in putredine humorum consistunt febres placet pertransire. Intentiones vero curative secundum divisionem que in duo sunt divisio quia cum unum et particularium laborantis corporis. Possumus autem ut dicam et per unum capitulum in scriptura curativa dicentibus nobis esse unam intentionem omnium egritudinum. Curationem. scilicet que divisa generaliter duas has intentiones. Egritudine que indicante contrariorum sibi ipsi auxiliorum usum. Completur enim qui curat contrarietate simul cum egritudine mensuram contrarietatis. Dico autem et illis que continet neque aer una fuerit intentio. sed et in duas solas intentiones prima fecimus divisionem. vel numerum in egritudinis causis. vel in sanatis ponere oportet continentem neque aerem. Existentibus autem causis sanativis omnibus que faciunt sanitatem. Una ex ipsis est quod vocatur noithema. id est auxilium. secundum diversas intelligentias. ultima et prima sanativa causa recte dicam. Nam ultima quod est tempore. Quia nam et ars et fortuna tempore sunt priores. noitematibus. id est auxiliis sanitatis cause. Prima autem in quantum ipsum noithema. id est auxilium. tangit egritudinem. alterans disponitur eam. et propter eam demum que ex his noitheate. id est auxilio est alterata. Egrotantibus corporibus in sanitatem ducens ars et artifex cause sanitatis facte fuit. Non in eo quod primum cum egritudines abscidunt. sed in eo quod per alias necessarias res aptas. que vocantur noithemata. id est auxilia. Gloria est ipsa que secundum se ipsam. hic ipsum utique quod nunc dicam est nomen. id est noithema. id est auxilium. vocatur. Naturales autem homines ex causis egrotativis fit. Quemadmodum demum et periculum faciens ex sanatis fit. et propterea vocatur noithema. id est auxilium. secundum id quod perficit tempus. Ut et cum mala que qualitercumque alterat corpus. secundum quamque perficitur. Is nominato noithate. id est auxilio. in quo et qui continet neque spirituum quod nominatur secundum suum ipsius naturam est aer. Sed cum vero qui ad neque est habitudine. quamquam quod noithema. id est auxilium. et causa sanativa una quedam fit. quamquam vero una contrariorum eius egritudinum scilicet. Quia vero ex istarum constitutione et ex habitu animi et ex natura regionis. aer habet transmutationes que secundum humiditatem et siccitatem et caliditatem et frigiditatem. ex unaquaque et universis illorum. fiunt quedam indicationes particulares. Et fortuna quod et ars et artifex per medias materias habent efficere. Nam vero ipsam per se ipsam existentibus hiis completa particulis. ex solidis spiritus et ex solidis corporis que vocantur solida. que ex spiritu mixta sunt fictia. et ex carniformi solidi in unaquaque particularum propria existente. Singulum autem horum tum proprium habet quantitatem et qualitatem secundum naturam. Et qualitas quod corpus ex contrariis est. humidi et sicci. calidi et frigidi consistit. Quantitas vero solidorum quod corporum par semper permanet. hiis quidem que adhuc augentur secundum numerum solum permanet. hiis autem que iam perfecta sunt et secundum magnitudinem. Carniformis autem substantie exaltatur magnitudo et si non ultra augeatur animal. Puta vero et spiritus substantia fere secundum unamquamque receptionem et minor et amplior fit. Et universaliter in quibus ante dixi intentionibus vel sola adiciat secundum tum substantie contrarie conveniatur. vel causa determinata singulariter secundum se ipsam. Que rursus et ipsa quoniam quod ut ostensum est in duo dividitur. Innatum quod est a principio. et in acquisitam dispositionem. ut ab hiis et aliis partibus fiat aliqua indicatio sanationum propria universis. Multotiens autem acquisita causis ad effectivas causas reducta. indicationes illis longinqua est. Sunt hec denique diximus medium. ex etate et ex adiacentibus et consuetudinibus indicationes auxiliorum fieri. Et convenire vero oportet ad invicem universas partes intentionis. In specialibus est semper continentis universaliores. Duce vero in usum specialium. in vetas ex divisione generaliorum. Prima est omnium indicatio curativa ex ipsa qui curat egritudine fiens contrarietatem docet. Quia vero sunt plura genera egritudinum singulum earum propriam habebit contrarietatem. Sed alia quedam in presenti decrevi quero. Procedat autem solum nobis in presentia cum qui curat egritudines generis in distantia consistentes. Sanabitur igitur hic per contraria discrasia. Sed quod tota hic generis febrium discrasia caliditas est. per frigiditatem sanabitur. Ut et invicem concordent universe indicationes. Si enim diximus simpliciter ita quod oportet febrem sanare per contraria suum adiciendo per contraria compositionem dicunt hii secundum omnes secundum curare medium. neque male diceremus. si diximus sanari oportet febres per ea que in frigidant. Sic demum neque si dividentes hic

No. quod fortuna. ars et artifex habent efficere per medias materias. nam vero per se ipsam.

No. quod quantitas solidorum corporum semper permanet par.

No. quod substantia spiritus spiritus per augeri et minui.

No. quod caro augmentatur. quantitas vero non augeatur.

No. quod caro viscerum. semper potest augeri et minui. Sed augeri posset per augmentum corporis.

No. quod universaliter consistit aut ex hiis tribus. scilicet spiritu. carne et rebus solidis. aut ex sola carne.

No. quod complexio alia est naturalis. alia acquisita.

No. quod universalia semper continentur in particularibus.

Capitulum secundum in quo prosequitur de una intentione generali que sumitur a quodam genere egritudinis. scilicet a mala complexione.

secundum dicemus quia quod sanare nos febres pacti sumus, quia vero per potestatem sunt. Sed quia nos per ea que secundum actionis sunt sunt. vel si dicamus convigentes (?) illarum contrarietatem habebit hic sermo. Quemadmodum si dennum dixerimus quoniam quod secundum actum vel potestatem vel secundum actionis calefacit. de tiores se ipsis operantur febres. Quecumque vero secundum actum vel secundum potestatem vel secundum actionis infrigidant aut acuunt eas. Iudicatio est que est a dispositione in tota diversa particulares in tertiones, ipse vero rursus hec in tertione magis auxiliorum invenitur secundum methodum in libris de firmatis (?) causis. Principium est illorum est id in quo desunt divisio que est ex dispositione que curat. Et per hec quod causa intelligitur in eo quod solvit egritudo. Ab utentibus autem nobis dicamus causam communi genere. et ex ea que vere dicitur causa et ex ea quam nominamus per custodiam. Et eciam quod febrium est causa que vere. quemadmodum dennum et ethice. Cum vero febrium que in humoribus putrefactis consistunt non vere causa dicitur sed praecustodia que est. ea que egritudinem operatur causa abs(con)dita. nominatur autem abusive et hec ipsa pars hic (?) causis curativa. Separata tamen est hec custodita ab ea praecustodita que pure et simpliciter dicitur praecustoditiva. In eo quod praecustodita hic est cum iam egritudo sit sensibilis actu que aufertur. Illa vero praecustodita que ipsa est tunc est cum egritudo debet esse. sed nondum est.

Nominibus quod ut utique quis vult utatur. hoc est revolvere oportet. Custodiat autem cum que in unaquaque re indicantium sanationum. Quo autem modo adiscere addimus aliarum auxiliorum convenimus. eodem modo ab unaquaque aliorum priorum generum convenientium oportet ad eas. puta curatione. Ordinatur est hec actio egritudini. quemadmodum autem aliis antigonista et adiacet medio. auxiliari huic et oppugnare. modo omni. Que igitur est prima in tertio curatione. vel que est indicatio prima. et est hec diacrisis (?). ut utique vult quis ipsam quod curatione unam primam in tertione tono. Ex autem ab ipsa indicatur alia in tertione facta. Quia igitur ostensum est superius indicare custodiam. sic egritudo sui ipsius indicat in tertione. Est rursus sua ob curatione intentio custodia eius. quemadmodum in egritudine in recepto. Sed custodia quod filium indicabit allationem. in recepto vero contrariorum. Quia vero virtus complectitur et per spiritum et per carnosam speciem et per solida ex similibus unicuique operandum oportet virtute. Spiritum quidem per respirationem et transpirationem. et per eam que ex sanguine est evaporationem. licet illic nolunt nature aerositate vel subtilificatione, sanguinis vel in vaporem so[l]ide sic ipse vult nominet. Generari vero solidorum per solidum cibum. Sic dennum et generationi carnosarum

spiritus operabis virtute per naturam que est in medio humorum et solidorum corporis. Vniuscuiusque vero horum in rationes convenit ante. quod ex qualitate que est secundum statum. que custodiunt. Qualitate vero in rationes ex causis. Ipsi vero est existente. secundum unumquemque eorum vel optima vel culpabili. secundum quod optima quidem sunt custodire oportet. culpabile vero in sanis vel custodire vel alterare. In egritudinibus vero custodire. ex quo qualitatem causa dominatur magis indicationem habere consuetum. vel causa est que apparent ex ea custodire oportet consimili. vel causa que super acquisita est operari. sic causa autem ut dicebatur oportet in dicationem, consimile auxiliorum ex ea que non est causa. sic dennum et ex etate non quam causa habebat laboris sed ex ea quam nunc habet. Dicimus vero non pauca existente in causa particulari alias. Ipsi unicuique esse oportet mensuram filium de ipsi. Frigidiori quod de siccior. huiusmodi vero humorum. Ita et aerioni aereorum calidior vero vigor habere iam magis in venire oportet omnium particulari. In alimentis et potibus. et aeri. et hiis que adiumenta sunt omnibus. Vbi vero de invenire quomodo sunt quedam indicationes. ea que causa dicta est uti oportet methodo ad generationem in venire. superimponitiente magnitudine et dignitate indicationum in tertionum. Eligi est omnium oportet in dicationes que sunt adiungentibus et maioribus in tertionibus. Et dignitate quod causa adiuvant vel ad sanitatem respicientibus nobis indicamus oportet. magnitudinem dicens vero esse duplicem. aut secundum fortitudinem. scilicet. aut secundum existimationem que est ab eo quod secundum naturam. Et huius igitur methodus iam excaminavimus in genere febrium que in putredine.

Quia vero putredo vel equalis dennum in omnibus consistit vasis. vel in maximis et precellentissimis. que utique in medio sunt bubonum id est inguinum et ascellarum. vel secundum unam quamcumque particularem. vel flegmonem habentem. vel et sine flegmone in se ipsa continente velut testa id est domo. aliquam preparantem febres secundum unamquamque preparationem dicere singulariter oportet excitantium. Et primum dennum causa que vel secundum magis vasorum vel secundum universa similiter fit permanentem tertianam. Est enim que in tali dispositione est febrium. causa quod utique sine actione necessarium est. Sanari vero in potestate est. non cessat putredo. Cessante vero causa in potestate est. manente causa ab scindere igitur oportet causam eius. si debet prior quedam putredo primum vero febres sanari. Que igitur est causa putredinis equaliter existentis in omnibus venis rememorari oportet. prius quemadmodum quam a nobis ostensa est putredinis causa. Et dennum de incepit quoniam causa putredinis. quemadmodum homalice id est equaliter fit in omni parte animalis. Convenit est igitur in hiis carne egrorum. quod illa sola putrescit corpore. quecumque naturaliter habent calidam et humidam. in transpirabilia et in flabellabilia manentia in causa eius loco. Si vero in motu fuerint et flabellentur et transpirentur, possent utique in putribilia custodiri. et magis quecumque corporis differunt nature.

Cap. 3. in quo agitur de causa febris putride. et consequentibus (?) scilicet curatione.

No. quod febris curatur aut per sua actu aut potestative. aut secundum actionis.

quod similia differunt et augmentant differentia.

quod tres sunt secundum actum, secundum potestatem et secundum actionis. [illegible]

No. quod dicitur causa [illegible] et abusive.

No. quod praecustodia dicitur curativa abusive.

No. quod modus et virtus habent se sicut duo augonistae.

No. quod virtute sumuntur duo intentiones curative, prima scilicet et secunda.

No. quod tria virtutes complectitur per spiritum, per carnosa et per solida membra.

No. quod spiritus complectitur per respirationem et transpirationem per vapore sanguinis.

No. quod solida membra complectitur per solida cibum et carnosa per media [illegible].

No. q est sr ac oppilatois. s. multitudo huor. essilitas eor. uiscositas huor. et fortis frias extrinsecus adueniens.

ut cor aialui et platar. h. n. a pnc hnt sibi ipsi inatr et onales mot. ut i li. d nlbus uitutib ondi. qbz extenuit sistula. Omsu a e. et p alias duas libes q mag quod iutlit ad e respiratois. et pulsui. ad h ut flabellet et trasspiret cor. et ai q fm n sui ipi austadiat calore. Si q g cor q fm ipm dz putre facas op trasspiratoe dtinet. Quali at posset fm totu al i h ueire fm stegsi. i. dep sato fiet utiqz. l p uehemte extrsu fritate. l p gsiltite. l p multitudie. l uiscositate huor q gtinet i eis repetinis simul fluctu ad ea q extius illatez. Sit at eis h. p exitia q f palestra l alit ad aptata. Et p abulatoez pte saz. l qz gtinet nec aer repete ex frio i estum trasmutat. qnz uo et p na huores bullietes et repetina uteter allatoe. q ad exuis pdnas ste gscos. i. opillotoes oppati st. Op g qcqz sana re dz ea q pliacet i fmae febm sil qd absa de a ea. sil at et ai q fm e ab ea caloie in fritare. Sz g qlit qd illud op i fritare. ana dam e. Cam uo absciade q fm frz uniciqz naz i uelete onietate. Si qd afia ea ipilla tu et depsiz fm e cor. calate. i. remitete et tai ficate eos id. p esiasim. i. obstructioez. aut h patiet. q ex ruptat. i. exrupit. i uelet et h. i tetoi onietatis atteder. Na mltes qd huores enab. gslos uo et uiscosos fatiet sbtiles et fluxiles. Si uo et plures gant qnz cae. ad ocr i stuo ex onio. po e alicubi. et ipillatu ee cor et depsa tu potis et mltes et uiscosos ee huores. In talibz at supiplicatoibz si q meminit cor q ana dca st. i ape qde ogruu aflora euante multitudie. deueire uo ad sbtiliadu huores demu d icepe ad chaladu. i. remictedu ipilla ta et raificadu ea q st depsata. Ce h qd ex egritatu dispoitoe i dieta sbsapiedu. Au tute uo qz atala et pot. et spus. hac austadi etat. i misura qua. et qlitate gente oblata. Et erat cor qd qti misura alta uitutis iue ta. Cresura uo qlitatis acsi supscaudadu qlit hnt q dispesat cor uitutes. Na robu stis qd exritib audact utere euatiuis auxi lius q ex dispoe q e fm egne acepta st. In ualidis uo exritibz tepta euatiua auxilia. Et qd utiqz et abaior qtitas hic acc. Robu stis uo exritibz uitutibz fm sui ipaxioez et sta tu egs ato ee exuato h sbtilissime dietac. Inualidis uo exritibz n h sm tapno magno sz op adicere hus q nutuit. tm qtu abst

fuerit

uleriit de euchonia. i. bona ualitudie uiuuter. Exhus qd i tetoibz qtitas abi e sucsapie da. Ex dispoitoe uo q e fm egne. sil e esi q e fm n. i eo q ne eetipe. solitor cor qlitas e accipieda. Adispoitoe qd si esfasis. i. oppllo fuit sbtiliater. Acsi uo ei q e fm nar sil g ausuetudibz sic et dhus dtimatu e ana tps qd abi i alius qd oibz febz qeqz putlne se aut. pcedete dicet fmae. Febz at q unu solu apnc usz ad fine hnt pox. d hus e no bis psens smo: eusom et gsuetudo st i teti oner. te e eis tados e abz. au eusomissimi. i. alleuiatissimi. sui ipor extitint. Et mac fm illud tps dia i q et ana sani gsuetudie hebit abai. mac oi utiqz eusore. i. facile sbstine but abu fm has i tetoe accipietes. Qm at et sta aq hus q ita egtat tada e. au ia dige rut qd huores. essitiet uo cor fuit psbtilia ta. exhus q ana dca st mai e.

Cap. vi. i q i qrit bitudiez ei. i ex febre effimam et putrida et i epollata ex una pte. et sinacha ex alia.

Ambabz e coicate hac feb et hus q i putdie huor i pyrolis i qbz exacitat. et hus q effime uocat. i altiut gne dcet meminim hac. unu qd hntuu pox. et ia polymear. i. mltar dier eqlit extitu. Itaqz unu qd hebuit ac adeff imas. et sin putdie fiei. altu s. et sin pyrolo. Tau. n. n ac. ad quita e die extedit mltoti es. Ce hac qd febiu aita. septa e ana. Si nachar uo q i putdie. qua altut gni coicacs et nec aegit d eis i utqz fmae ptrassire. Sz sta qd et uniusa na car d gne e febs q nuc nobis pliacet. fm unu ad cor q accidut eis coicatut effimis. q fuit un uniusus pox toti egnis. Op g et q saititis eis fm unu h qd solu. i coione ueire effimus. Sin alia uo uniusa dup diuidi. et has qd qsra i tetoes auatuas ex gne febiu q i putdie ac cipe. alias u qsra extra ipar sra. Ita u et alias dras huor q i putdie sanae op sicut ia mltoies ana dictu e. i dicatis aq gnr ear accipiete. et qsra fm unaqqz dra. Resume tes g dicim qte qd st dre ac ear q i putre die accidut huor febiu. Que uo gmuis ge nis i dicatis cor e q sanabut auxilior. dei de deicaps qlis aliq e q fm unaqqz e spa. Op e utiqz q ac. demu eis uniusis ac i di catoez habe. Sa uo q i unaqqz e dra. i qtu sepata e ab homogeis. i. uigenis. i tm et i di catioes sepata abillis hebit. Sut at febium q i putdie huor dre. una qd i ad eundo eas

Cap. vii. i q resoluitur fe. putrida i suas differetias et i dicaties auxilias ut de illus pccia psequit p ordine.

No. q ptrata abi e accipiada ex na morbi. et ex hne solidor mebrorz.

i. suple et etatibz.

No. q febs pot hre solu unu pox.
i. bona esucund.
No. q e hoi eladi i synacha.

No. q synacha n ht pyrolu.

i. qz coicat

N. q sinacha putrida ht unu solu pox.

i. q ac gch e putrido.

No. q id q e ac i dicat coem methodiz auratiua.

No. q tres st dre febiu putidar.

dre. i. diones q onietate accipiut.

No. q oia mb cos n possit curari cu una mediana pp diuersitate cois. portois. plasmatois. z uniuse ostructionis, z ne.

ipsi putredis. l n ad ecindo. fam uo diui est. ergo q sm totu al. l sm pte existit putdo. Et z diui e i qtu l oflegmac e. l sm eo. Sec ptadu g e nobis qd qs ht cae i dicato q apuitdie ipa. demu deicep qd qs putdo q sz totu al. l sm pnclissia demu uasor ei. qd at sm una aliq p ticlaz. demu deicep eaz q sm una aliq ptiaclaz diuis. Na alia qs deicep e ee i dicato q oflegmac. alia uo q sm h. i ipis at bus nisus alia qs adhuc psete ea. a3 uo abscidete ea. deide deicep diuis q adh adsti sm unaq3 eaz i oib3 q i uciut sm diaez febr. hic n. nobis neca e i dicatoib3 q st adispoito nib3 q cuiat dsine. Post at maifec e. q i dicatoe q st aptidis q cuiat susapiem sm p deaz methodu. qb3 aditiecter eas q autute p feria hebim ia methodu ei q afeb3 sanatoi.

Ca. g. i q pseq d in geig curdis febs pu qr sui agnali na pu tredis. pu ipa e g uictu l sepata a sua ea.

Iapiam o. a pmo sm diaez q eat putdo hu moz. z septem qb3 utiq3 qs i teteib3. z qb3 i di catoib3 utez i uenit cura ei. Incapiu at adi i uetez. eit na iei d qua saupta. Et e z h uidiam i apelitas. i. dmitatiuis methadis. Que g e na putdis. trasmutato toti ste ro pois putficio e putred ab extioi calee. ne apo demu calore qd corpi. oriu at ee e. au get e z roborat z sanu e z uiuit unaqq3 etiu apo calore dispesatu. Sic g z ipa aialui cor z in minu pluimu sue ste. huidu z ca. huida suffituit q mistio anoz nuo i putda z sana z uiuetia custodita cor ut dmiaitu e apo calee. I cordis qte cor p respirate. i oib3 at alus ptib3 p cotione q ad cor. z p alia qda spem respiratois. q p tota cute fieri. neiat dyanec. i. trasspirato. Naturito u hor collit q sm naz calm. exneu uo qda z pt naz aliud ina tu co3b3. huoies qd pp huitate putfac z cor pit. tpe uo pcedete z piguedies tagit z caine.

Sic g q q3 n

uiuctu cor putret.

prau qs exuiut cor

qtuicq3 putfcm e. ia. deiu diaep q reliquie aphndeter i aq fria trasspiratoib3 refrigerate ma chinaoz sm cute medu sanam putdie q in aialib3. Oe qd ia corptu e cuatis oi m. qre liq uo adpesioib3 medatis z trasspiratoib re frigeratib3 i cuissima emedatez reducter. Si aciato qd utiq3 cor p uias. z egeri. z sudor. i eit pca uo mor medatur. sil o emetis aeis cuacsia afferi. Qualif at qs sigilm hor rete exeat par pca septabim. Nuc at

ad id q sm est exdione. ia trasseam. ut utiq3 qs optie cae fatietis putredinie ad h pman entis. ad i ueiet sanatez. Est at n3 h difficile ad i ueire q p anu i timit ea. q3 g phibito trasspiratois opilat putdine i timita e ei. sz q ea mltip fiebat z depsatis pois z i pilatis corpoib3. z pp mltitudie z pp essitie. z pp uisc ositate huor efiacatiu. i. obstruetiu. una q q3 daz dispoitoii sanare op p oria. deop sitate qde rarificatib3. i pillatez uo effidteu b3 multitudie uo euantib3. essitie u i qde tib3. z uiscositate uo rectatib3. i. expgatibu.

Si qs sm totu Ca. g. i q docet curare fuit cor. pdaz sinochu p pgatie bal sigilm. toti cor p oria neu. z potu. ca. p. sta mia. l ptissa nobse lega succurete. Sm una at aliq ptidaz exnte i putdie. i illa ea q solea st machinate. Cura nisc e at q n esse i diget ee ptide euatoi b3 l famatis ut utiq3 z emib3 z foitoib3. z pl asmatoib3 z uniusa ostructae z n. differenter ab i uice. qlif at op. auxiliai unicq3 ptide pre saupte. sm ppu smois odine. Cui pn apiu aputdie q i toto cor e fatiam. gnan te z ipa sinochas noiatas febs. Expgare g op putfca cor q ita laborat cor. z puina z uetiter. z sudore. Si uo casu qnz i pcu ad os uitus fecerint puoitu. alit at n op pt naz puocare. Est at n pauca qda mia q pdic tas extioneo pmouet. sz pluees eaz calid ust ae iuitib3 exntes febm ad augere. Eligede g st amedo q q3 i n calefatiedo z siccado su fitieit pdais euatez expat. sic z ptisane suee. z melli etu. z oximel. z apu radix smeu q bibit aq decata. h at ipa z sm uetiez optima. n modo uo unire efficadu melliete e olo. Tota at cor an q euacet rarifi care n op. Euante at ia h rarificare fa maco tepidu hnte calore. qle e q p camo millu. i h tpe z uinu aqsu bibitu. uniusa mez exeatez. z balneu cuctu exdula aqua. Si uo z qnz n aditiaf smoi. h. i. dulce. Sbaudi re op. corsacter q d tali balneo sp e smo no re op. corsacter q d tali balneo sp e smo no bis i febetib3. n d aspatade. l sulfureo. l alui noso. l uitoloso. l salso. l dmai pto. Sz qn istar mastudo sic i sinochis. n mo utedu n3 balneo n3 uetoib3 rarefaciais. sz fria aq i hus feb3 bibita, ut ana dixi aptissia. n h phibe at qd cor q dea st. Na ipi qd febs st san ato. fria e potato. Nu tn ut euacet ea q pu trefca st p uitie. l uias. l sudore. Ideo

---

No. q febs putrida pot ee remota sua ca.

No. q na rei e diffinitio. i. sua ca.
No. qd est putredo.

No. q nullu ens apo calore dcrpit set custodit.

No. qualit cuciat calor i cordo. z alit i alus mebris.

No. q calor exneus pmo dcrpit huoes. z pea mebra.

No. qd qn e dcriptu pot corigi.

No. quo q phibiti

No. q pu uidu hiuores stoma

No. q pi op q rarifi

No. q potu fria sanato

opus exercitatum in methodo, quod nec dicitur in huiusmodi laborantibus iterare. quod quidem sit ipsi febris sanatrix, quod vero putredinis ipsi secundum se, ipsa quidem in accidentis solum. quod vero sit sanatrix causae quae facit eam, et huic ipsi secundum se ipsam, non est considerat omnia sed in medicinae; sed adversatur quod plurimum. Ubi oportet in violente eorum quae dicimus ad quem maximum omnium venire, et hic vel primum vel magis omnibus sanare. Est difficile quidem et valde acuta in diebus sed in medicinae contrariae febris et putredinis, et cum efficiente. cum adhuc et ipsa addere, difficilis autem est si virtute eius contrariis. quod necessarium quidem est supra in tertio ut ante ostendimus. quia vero et secundum actionem ut ad sanatorem sic primum convenire. Si est necessarium quod putrefactum est vel ad in curatione aliorum corporum ex quibus quidem sit utique solum existit nobis in dictis. Quia vero in nimietate corporum fit putredo, quod alterare per digerere et reducere ad bonitatem quia quidem putrefactorum sunt sepulchra et seminaria. virtute eius habet quod digerere ea quae putrefacta sunt apta nata est, exigens et roborans. Haec quidem te maxime audemus vel balneare in balneis corporum vel rarificativo uti farmaco vel aquam frigidam vel vinum dare bibere, ac videmus contingens eorum quae digeruntur humorum. Non est uti quod pulsuali virtute sola robusta in talibus indigemus, non enim quae secundum voluntatem nos movet, sed ut dixi domum est digna magis. Est si quando et virtutes corporis fortes extiterint et febris acutissima et digestionis evidentissima signa, ei dare audacter aquam frigidam. Omnis enim est qui nec senex est quod talis existens, quia dixi omnes fortes existere virtutes. Si vero et bene carnosus fuerit constitutus calidus et siccus et si in pissina natare, est immissus frigidam non nocebit. Secundum tale tempus prohibitum est corpus ipsius in aquam frigidam omnino morari sicut et vinum est quibus corpus eruperit colica. Omnino vero et non existente febri et virtutibus non fortibus, similiter est dignis signis, prosunt huius talibus balnea et vini potatio, et quaedam vetera sunt rarefacientia. Multo magis cum fuerit calidus nec aer frigidus, non est incipiendum quantum multum frigida balnea vel potus. In talibus constitutionibus refrigerativa sunt in spirationibus, ut si dominum contigerit quia frigido continere nec aere existente forti. caussonem habere laborantem, prima in eo salutis spes habenda est. Si vero non digestionis signa nec vires fortes habere videatur, salvari hic est in tempore. Itaque nec balneis cum nec unguentis rarificantis firmatus nec vinum dabis nec frigidam aquam. Id quod est desperabilis est salus. vana utique erit dicta ab ydiotis ea quae multos salvavit auxilia. Ego denique invidi quosdam medicos sine methodo imitantes ea quae a nobis gesta sunt et eisdem utentes auxiliis in huius quae omnino moventur, nec explentes quod et oportunum corporum

usum suspicionis et ambiguitatis opinantes. Sed manifestum est quod nos dominum tempus et auxilia scribimus in huius quae salvari possunt, quia quaedam dominum constitutum in sanabilia sunt, nec tempus aptum nec auxilium huius est. Et oportet meminisse hic in toto hoc sermone. Itaque ut non videatur quando perniciosissima et prava in toto contrahi. Dicte ergo ypocrati contraria contrariorum sunt sanativa. Quod prohibet omnibus dicere quod febrientibus aquam frigidam dare. Sed nec causa est nec curatur secundum in tempore quod nihil in toto hic totum curationis. Una quidem ad corpora quae acui in faciunt, est frigida aqua. plurima vero alia secundum quod secundum potentiam ut dixi est infrigidant, alia vero secundum actionem. quare in a. et a. tempore in utrumque implicantur adversantur sed in medicinae in terapeuticon. Tamen est autem methodus electionis eius quod cotidie fecit an alia. Commune autem est et quod quantum quod in ipsa febre frigida aqua sit auxilium est. Quantum vero in aliis non sit. quadam nec est emfraxis, id est obstructio in strictiori et grossiori humorum, corporibus putredinis humorum sufficit autem cum eis esse et multitudine in toto corpore et virtus non in .... Et talibus est in dictis multis in corpore praeter naturam existentibus quam quod esse pigmenta, id est antecedentes fient. sic multitudo sit est in viscositate et grossis humoribus. Ab huiusmodi emfraxis, id est obstructio facta est, egritudo extensa corpora quae infrigidant, id est obstruunt corpora organica. In hac autem sinthesi facta est transpirationis detentio, in quo rursus putredo humorum cum pyrgiam, id est antecedens febris. Huius ergo quod tempus sanare febrem necessarium erit cessare facere putredinem ut duce fiat in tetragono. Et quod a febre illa vero a putredine, ut quod febris iam facta est curatur quod autem fit prohibetur. Alio vero rursus due erunt in tetragono, quod putredinis iam factae sanatio, quod vero fit prohibere. Fiunt autem quod fiebat ex transpiratione. nullam enim ita cum nominant grecorum manifeste dicitur. quare et ab hac aliae due indicationes erunt. Quae quidem detinet evacuantibus. Quae vero detinentibus prohibentibus. prohibebat autem per ea quae emfraxi, id est obstructionem, sanat. cum et ipsi rursus. quod quidem iam factum est sanandum est, quod vero fit est prohibendum. Et sanabitur quidem quod factum est ab huius quae exfracticum, id est aperiunt. prohibetur autem in influxione corporum quae emfractica, id est obstruunt humorum inhibentibus. Quae aliqua ergo ultimum in invento est secundum analeticam, id est resolutoriam methodum. in autem primum omnium oportet generare. Monitum est et in superioribus sermonibus quod si voluimus huius quae exfractica, id est aperiunt, auxiliis uti, si non precavemus multitudinem, non solum non explebimus, sed et maiorem hac dispositionem operati erimus, repugnantibus sed in medicinae in dictoribus. Sed si evacuantes prius adiuvandum veniemus emfraxim, id est obstructionem exfracticis, id est aperientibus, indigemus farmacis. Set

Capitulum x. In quo ponit ingenium curationis sinoche putride super abundantis quae sit praeter naturam perfecti et forti difficultas.

No. quod tempus et auxilia febrium in huius quae salvari possunt.

No. quod contraria sunt priora sanativa.

No. cum ipse quia hic omnis cum fiat per venam ... debet dari aqua.

No. quod febris putredinis sunt praeter naturam, scilicet antecedentes opillatio, prohibito respiratione, putredo et febris.

No. quod putredo est antecedens febris.

No. quod ad curandam febrem necessarium est facere cessare putredinem.

No. quod febris putredinis fuerit in tetragono, ... et futuro.

Omnino est manifeste ... cum nominant in ponere.

No. quod id quod est factum debet sanari et futurum prohiberi.

No. quod id quod est ultimum in resolutione est primum in operatione.

No. quod si non precedat evacuatio aperientia augmentant opillationem.

Predispositionem possumus intelligere febrem ... et putredinem et opillationem.

No. q pluima apitiua sr calida.

No. q mẽ alide necẽo augmẽtat pu. z fe.

No. q balneũ ñ calefaciat. Et q balneũ graūt ĩ feb.
No. q uirtus debet sfortari ut digerat.

No. q ĩ ẽtro supra afeb. z ultima tõgitr. pma nõ ĩ resolũ.

quo

Cap. xi. ĩ docet curare sinocha putidã

No. q̃lr cũs ĩ sedit curatõs modi.

ad. uinũ aquaq fiunt.

q3 hoz sr plura calida. pidm ẽ z augẽ put tredinẽ z febr. q̃a3 sun calefactiõs extinctare. .i. apẽire possr. hus utam. Cpp at diap seim. .i. expgauim z iadim ea q̃ ẽfincunt. cura re eos teptabim. z p uritũ. z p uris. z p sudores. Exntib3 at z matis q h opat calis. necci. qd ĩ h ẽ. z putredinẽ augẽ z febrs. Itaq ĩ q̃ po. ẽ. teptem eligẽ eas q̃ minu calefaciunt mis siq̃ ĩ ueniat ñ calefatiẽs sic ĩ tpe isto balneũ ad eũ ueniendũ. Teptatõ at ĩ h tpe z uirtutem roborare. ut digerat huores. uncẽs putredinẽ. Qr at febs ia fini ẽ ĩ frigiditatẽ. ultiã ũ ĩ auxili oz ordine ĩ tcẽo q̃ ab hoc. Et ni minũ sm aliũ maluũ exhis pri. ab ea denique ĩ capit z auxilioz ĩ uetula methodus. **Cap. xi. ĩ docet curare sinochã putidã ncẽ**

Est g̃ siqs nullum **sinochã putidã** forte ĩ medio sinthã **accidentis**. aliq̃ ad uelensem fuit ita prode apnẽ cgnus usq̃ ad finẽ. auxilia cũtissia sobsequẽ febs. Insufficiente uõ tali aliq ut ad seipm totã qutat curam. necẽ ẽit tardiẽ fine sanatõis. Hẽ q ĩ fuerit scpi s demũ ãmũ ẽ hus q̃ solũm auxilus. p̃dis gõcditib3 ordinib z cãre. dis positõn. z sinthãtũ. Ỽ oĩo demũ nil iuuat. ẽ siqs cpis q ĩ fuerit sanatõ ãria ẽ pedo ord ini auxilioz. necci ẽ ĩ h tpe oĩa dcõia fieri. Si uõ m3 iuuat qd oĩo. m3 necce eã q̃ apnẽ ẽ dispositões excepto eã q̃ ĩ medio fia ẽ passio nis. ad uelocitatẽ toti curatõis ĩ pacientũ. no cete uõ. necce ẽ ỽ demũ ĩ adhuc apli tẽr ex tedi inulsã sanatẽ. ỽ pidm seq̃ ad. ỽ utiq3 fieri. Sia ẽ ĩ medio. leso sto. sincopã ĩ tue niẽ q̃ curatis nobis sanare. alter ĩ tpe porane os tãi cũ uino sto. Vsu ẽ utiq3 hoz. efficax im .i. obstructores. z stiglz .i. cstipatiõs. z put dies augei. Et p hoz augmẽtatiõs. z ipa3 fe bm. Sz qm uicis sufficiẽs ẽ. z nichil sic dem ẽ ĩ tuenit. sic mo qd dem ẽ. sincopã leso sto. m3 uõ fiat utiq3 uqui. z emotosagia. et uigilie. z dolor. ỽ z qd eoz q̃ preit alaborate. ỽ aliq eoz oĩa eo. p̃cãis pũ an insulsus au xilioz ordo. sanabit hoiẽ. Nã h sm uniqq3 auxilioz oĩa q̃ pt nãz. curãs ẽ. Melli tũ ẽ q̃to qd ĩ acetõ esse huorẽ z uptiõ .i. pgũdo uiscosos z excitates pmouedo. optimũ utiq3 ẽit auxiliũ sm eas q̃ ĩ flegsi .i. cstip atiõ z putredine sinchas. Quãto ũ ĩ augendo calorẽ. fe. nocuum. Vnũ si forte ĩ mesla h suit pare op melliceo. uti uõ sucõ ptisane. Si estuõres .i. opillatõs. difficiles solubles ẽ extiau

ueĩm. z oximelle uti. Sz h uisus ipoz uẽtib3 nobis ĩ macilate. ĩ testinũ. xvii. i. mordit z tussim mouet. z uenosa nocet. Itaq3 ẽit di ficaliõr ad auxiliũ tale q nul nocẽs psit ml tũ. Et h ut mẽtitũ ẽ fit p ĩplicatõz dispõi tõnũ q̃ pt nãz ĩ eoz cstitũt. simr cplxs uniẽs .i. anteceđetib3 cũ cãis. z seqũtib3 sin thãtib3. Nõ tũ p h demũ qm qd unũ fit ãria ãrioz existẽ sanatrẽ. Quã3 ũ ffm. Sz sp qd unũ ẽ. m3 ẽ po. ẽ. qd eoz q̃ pt nãz sanai p aliã aliqs sanatõm spez. Nõ tũ sp demũ meli ẽ sanai oĩa q̃ pt nãz. h3 qm utiq3 sola cingeẽint ee sm se ipã cstitẽ tia. Cũ alus uõ si fiat mlto alia op an alia sanai. quadm ĩ curis ulcerib3 cũ sil cste gmẽt cstituẽint. nã manet qd. z nẽ u. ad cãnãtib3 ipã curam. uti uõ ñ po. ẽ. husan q̃ sanet flegmõ. Sz qm demũ hẽ sana bim. ulcũ q cauum. ñ q̃lr se ipo ẽmeli. si z cauus fit. Sz si uolũs uti sarcotias .i. carnificatiũs sumatus. m3 carnificab id. z fl egmaz augebis. sarcotica q̃ppe eoz q̃ sine flegmõe sr cõz. ñ eoz q̃ flegmõz hnt sunt sarcotica .i. carnũ factiua. Hẽ g̃ primũ demũ. ẽ ãria ãrioz existere sanatrẽ. maxĩ ĩ necitũ uiute. cstituit ẽ curatiua methodus oĩa q̃ despic hãc ĩ tẽtiõ. oĩb3 hus q̃ pt nãm. abhus q̃ sunt ipis ãria curãtis. Duplici at exitẽ eoz diuiã q̃ pr. Nã h qd existit sm se ipã. Illa uõ ĩ fiendo ee accipit dispõi cõẽ. seqũtia dispõicõẽ ĩ modũ ubiz. sanato qd ẽ ĩ tepẽs dispõitõn. Seq̃ at eã sithãtũ ĩ tempẽs. q̃b3 ipis nic aufert sanatõis p mis. Sz z ĩ hus demũ manet q uniũsale .s. ãria ãrioz existẽ sanatrẽ. dispõitõs ẽ quas sequũ sinthãta curãtes. ĩ ãriam cstitutõz ducam. Itaq3 q̃ca3 sinthãta p pigsim .i. dẽpsatõz fca sunt. porosz ãre factẽ destruẽt. Si uõ utiq3 z ipi sinthã ti. q p pigsim .i. ĩpillatiõz poroz. fit. h est mioĩb3 meciato effluxiõib3 q uocauim par ana adiapineustã .i. ĩ trãspiratiõz aliã. uis dẽ sinthãtis spẽm reducẽ ãriã. m3 ita ĩ efficax ẽ h smo. Sr ẽ pluẽs meciato eã uxiocẽ paruitõib3 ãrie. q̃ z si ĩ sinthãtib ipis uoluit quis dẽ ãria ãrioz sr sana trẽs. unũ dicet custodiũ z ĩ hus oĩb3 q̃ pt nãz par ĩ tẽtiõz sanatõis. Meli at ẽ ut di cebat eoz q̃ uere z pmũ curãt extiare ee auxilia. h ẽ eaz q̃ ĩ eoz sr dispõitõn. que

No. q complexus (?) ubis colligit q sanitas et egritudo sunt contraria consecutiva ad invicem in medietate sed non activa. sinthoma vero et actus aliis sunt contraria consecutiva mediante morbo et sanitate.

nec sunt contraria. Adhuc est eorum quadam et necessitate fictia. quod est dicendum. contraria non simpliciter non dicendum. neque eo extendere neque aequare manum contrarium similiter est. Sed ficti non neque multo magis immobilitate ei quod et ipsum sinthoma est dispositionis que in musculis per nervos. Sed dispositionem quod unum quod contentum contentive. et contrarius in digestione aux ilius. sequitur vero soluta. contraria constitutione que est sanitas. et hec sequitur nervosus actum quedam non contrarium ei. quod sequitur sinthomati. Non tamen aliquibus decipi oportet. multociens quod in aliquo scemate. id est figura dictis quod ut contrarius consequentur. multotiens vero non contentibus. Sed ex ipsa rerum natura invenire oportet. quod contrarium habere demum. utique et huius infecto non consecuta. quod contraria sunt que plurimum absunt in invicem distant. secundum ad unum genus. Ex captivis. g. quod modicatum est in illo genere. hoc autem ut multotiens monitum me extremitatum est. aut ad alterum in vicies infinita quod a multitudine contrarie rerum in magis et minus differentium. Nam in dispositionibus quod commediatas priores. aut ad alterum. in mediatates etc. quod in invicem contrarias, in aliis autem mediatum eorum que eveniunt. aut et ipsi est alterutrum in mediatoribus priores que nova imposita sunt in mediatoribus. pyrosis. id est impillatio. et manosis. id est raritas. In hiis autem que eveniunt non posita sunt nova. propterea oportet dicere paucieres et plures efluxiones. quadam si et porore existentem hos quod motes huius quod secundum naturam. illos vero maiores dico non habentes neque pigrescere neque manoscere nomina. Hoc ergo ut dixi magis nobis aut intelligendum est. similiter autem et exercitandum est id. Adhuc autem cato in necesse omnis ei quod demum est contrarium. Non enim qualitatis corporibus solum. Sed in quantitatis est in necesse contrarietate talem. Quod utique quidam negant. Neque est magnum pro animi existere contrarium. sed opportet in ad ad. neque multum tamen pauco. secundum vero eandem mediam neque multo depsius. neque depso remissiorum. neque ei quod secundum naturam. nervosus quod preter naturam. Sed secundum ypocratem demum omnia talia contraria habent nuncupationem. quadam et secundum platonem. generationes ex contrariis esse dicentes. Omnino autem est michi et per alia. que et ipse. aliter. non custodivit sua legis lationem in nominibus cum pene corporum que anima dispensatur. yle. id est materia posuit et speciem et privationem. Sed quod speciem diam sequentes divinum platonem. contemperamentum quod opportet. nova. non contemperamentum vero rerum doctrina. Nam hoc quod ad salutem hominis et fallimentum ei in primitie desinit. Nominibus autem suum et per se suum in per se utamur. laborantibus non plus vel minus ex hoc tali. Disces autem utique eundem tussim secundum contraria contrariorum sed opposita dictis sicut placet sui in invicem existere sanatores. Nam multitudine quod evacuatio sanatur. in digestiva vero cibaria. et Et similiter superhabundantiis quod ablatio. deficientiis vero adiectio. Unde extremo et per aliud opusculum recte di

cum est auctissime est abiectio et ablatio. Adiectio quod corporum que destituit. Ablatio vero corporum que superhabundat. Hoc quod secundum quantum. hoc autem secundum qualem. Sed quantum quod aut sanguis amplior fuit quam oportebat. vel nervus minor fiat. Secundum qualem vero quando vel calidior vel frigidior. vel grossior vel subtilior. Omnium quod contrarietate sui oppositorum nominare nolumus. in terminis sanatoribus que ex omnibus que preter naturam sunt memento. et attende in tellum ei. maxime quod est ut dictum est amica in dispositionibus. In aliis autem in sinthomatibus. quod neque proprium est sanativo neque contrarietas prevalet. sed sanitas quod est similiter est dispositionibus secundum actus. contrarium autem abusive nominatibus nobis manifeste similiter et arte doctrine. **Capitulum 13. in quo resumit generaliter indicationes febrium putride**

Recitatum quod nervus **superius arcubus contra naturam. et arcubus nervalibus eas magis declarando.** ad evacuatis in terminis proprie generis febrium sive **ut huius mediatis ad spirale cum sinoche. per sotiam. per epiala. et somniatores. et bilis evacuatis.** colam generantur corporum que preter naturam sunt in nobis. et arteriarum et egritudinum et sinthomatum. Causa multitudinis et crassitudinis et viscositatis humorum. Causa vero similiter et sinthomatis. ei que secundum naturam est detemptionis. si aut nervus causa similiter et dispositionis putredinis, egritudinis emfraxis. id est oppilationis. et febris. sinthomatis vero detemptionis que transpirationis. Indicabit est ut dictum est unumquodque propugnatorum. id est antecedentium. causa. propter quod multitudo quod in ad secundum quantum nuncupationem. evacuatione. viscositas et grossitudo secundum dispositionem qualis contentia. sanatorem. que per contraria. Causa vero non contentibus in pluribus oppositionibus. consueti nominibus decipi. contingere eos qui non excitati sunt circa rerum naturam doctrina. quod nominare una nuncupatione non possunt. quod intelligere nullatenus contentive. consistentes que et secundum viscosum. et crassam. huiusmodi passi sunt. Nam crassus quod humorum oppositum habet subtile. viscosus vero ut ego quod primum nominavi n cum. id est separatum. Sic autem quod a solidis corporibus primos dixit clarum. id est aircon. ita o in. Et alter sunt facies oppositorum. sed non in humoribus ut dixi. sed in ipsis solidis corporibus. Si vero excogitaverimus ni scosi huiusmodi naturam. quod omni tangenti adheret difficile solubiliter. docet extremo cum que neque oplicat. et appositum. id est separat corporum que oplicati sunt. contrarium esse dices ei. Secundum phygneticos denique causa oppositores sufficientes dicere sunt. Secundum egritudinem vero egritudinem. que est emfraxis. id est oppilatio. contrarium huius ex emfraxi. id est ex separatione. Secundum sinthoma vero. quod est detentione corporum que transpirant. excreatio corporum est contrarium. Secundum putredinem vero humorum. secundum putredinem vero humorum est excreatio et refrigeratio. et semiputridorum digestio. Separatur vero febrium opposito est in frigidatio. Ex quibus autem methodo. invenitur materia. que opera est in unaquaque putridorum divisum est. Si in pugnantibus quod in ipsis sunt diximus alio et alio in tempore. alia et alia terminare autem in donat in dicationum. et materiam. Est secundum hoc quod est

No. quod scala melius est adiectio et ablatio.

No. quod dupliciter est superfluitas. secundum quantitatem et qualitatem.

No. quod in febribus putridis sunt tria preter naturam.

No. quod putredo est morbus et causa.

No. quod viscositas et grossities sunt qualitates.

No. quod excreatio. refrigeratio et digestio sunt contraria putredini.

No. cam q[uo]d op[or]t[et] depone[re] quid sa[n]g[ui]nis i[n] aure s[e]p[tim]o

Ca[pitulum] xix. q[uo]d curat de cura sinoche p[er] floiam.

v[er]itates q[uo]d i[n] siglo cor q[uo]d s[un]t i[n] dicato s[un]t una e[st]. q[uo]d sicq[ue] fu[er]it cor q[uo]d p[er] na[tura]z q[ui]d id q[uo]d dicat[ur] i[n] dicato e[st]. q[uo]d [con]t[r]ariu[m] e[st]. Si u[er]o cor q[uo]d s[ecundu]m na[tura]z n[on] q[uo]d [con]t[r]ariu[m] e[st] s[ed] q[uo]d simile. n[on] potant nec cura[ti]ua[m] nec sanatiua[m] curtaculi re methodu[m]. Ubi e[st] i[n] p[ri]mis falliti s[un]t i[n] ceteris. mlt[u]m utiq[ue] mag[is] decebit i[n] his q[uo]d p[er] eas falli. Op[or]tet e[ni]m extimo fundame[n]ta edificatorib[us] for tia p[re]sumi. 2 cauena[m] se[n]sis. si d[e] q[uo]d cor q[uo]d i[n] eis fabricat[ur] i[n] figur[a]t fallacat fieri. Ubi u[er]o ea s[u]b[st]ructa utiq[ue] mox a p[ri]n[cipi]o i[n]tellior[um] [con]fusa fu[er]it. q[uo]d machinato cor q[uo]d i[n] ip[s]a q[uo]d fieri n[on] i[n]tell[igi]tur. Qui[bus] g[rati]a cor q[uo]d s[ecundu]m p[ro]posita[m] stegsim .i. [con]stipatione[m] sinochar n[on] e[st] pig[ri]tadu[m] rursus. 2 rursus resum ere h[oc] s[er]mone. ut discat multi meliore[m] salti nu[n]c ue[r]a[m] methodu[m]. Excepto q[uo]d s[u]b[in]trabit que p[er] na[tura]z a q[ui]b[us] i[n] dicantes mlti[tu]do hu[m]or[um]. 2 [con]sistentes 2 uiscositas. esfraxis .i. oppilatio cor q[uo]d respirat. de cepto 2 putredo. 2 febris. n[on] h[abe]n[s] i[n]t[er]missione[m]. 2 h[ab]itu[m] medicabat[ur] [contr]aria. Ex h[oc] at i[n] dicato ab h[oc] usq[ue] s[ecundu]m na[tura]z ex[cepti]one ei q[uo]d [con]t[r]ariat p[ar]ticule. 2 aliorum o[mn]i[um] u[bi] p[re]dictu[m]. 2 ex q[ua]li 2 q[uan]to s[un]t cor. 2 ex q[uan]to 2 q[ua]li s[un]t sp[iritu]s. i[n] dicantes u[er]o q[uo]d ab his n[on] [con]t[r]arior s[un]t. s[ed] s[em]p[er] i[n] dig[es]tione at cor ut diximus 2 etas 2 [con]sue tudo. o[mn]ia [con]tinuacio. p[ro]p[ter] ap[er]ta [con]suetudine [con]ve[n]it. Supracidentib[us] u[er]o 2 hinc i[n] dicatorib[us] n[on] pau cis. ad h[oc] op[or]t[et] i[n]spice[re] simul me[n]te ut i[n]ueniat q[uo]d q[uo]d p[ri]mu[m] 2 mag[is]. q[uo]d u[er]o mi[n]us 2 s[ecund]o. q[uo]d u[er]o mi[n]us et t[er]cio. 2 ita deinceps aliud p[ost] aliud uterau[n]t auxilio. Na[m] u[ir]tutib[us] q[ui]de[m] fortib[us] ei q[uo]d ca[usa] q[uo]d i[n] putredine e[st] fe b[ri]s febr. ut suppositu[m] e[st] flobotoma[n]du[m] e[st] [con]festi[m]. si ne i[n] dig[es]tione q[uo]d s[ecundu]m u[n]c[tio]ne. i[n]cipiente [con]t[r]a[ri]e. v[ir]tute u[er]o i[n]tellectu [con]tinente. l[e] etate p[ro]hibente n[on] op[or]t[et] in q[ui]de[m] u[er]ta[m]. de[m] e[st] ana n[on] [com]mittit se [con]tali febr[is] i[n]tus i[n]tellis. Robustior e[st] cor 2 etatis calide sinocha febris [con]t[r]a. S[ed] si i[n] puero fu[er]it fu[er]it n[on]du[m] .xiiii. a[n]nu[m] agente. flo[bot]o[m]are n[on] op[or]t[et]. q[uia] talib[us] de[m] calis 2 hu[m]idis [con]t[r]a[ri]is s[ecundu]m una[m] q[ua]m[que] die[m] dissolvu[n]t 2 evap[or]a[n]t qua[n]tu[m] multu[m] s[un]t cor[pus]. ut [con]grua[m] ex flo[bot]o[m]ia machinam[ur]. h[oc] sp[on]te ex n[atur]a cor ei q[uo]d curat[ur] existat. Si u[er]o sup[er] .xiiii. an[nos] fu[er]it cor. s[e]p[tem]tadu[m] ei na[tura]z. q[ua]lis q[ui]de[m] e[st] ut[rum] s[u]btil[is]. 2 densa. 2 dura. 2 multu[m] sa[n]g[ui]ne h[abe]n[s]. au[t] [contr]aria. 2 ita i[n] t[em]p[o]r[e] q[uo]d assumes flo[bot]o[m]ia[m]. i[n] s[an]a u[er]o n[on] ad h[oc]. Et q[uo]d utiq[ue] 2 me[n]sura evacuationis ex causa i[n] ceteri b[us] acc[i]piebat[ur]. Et e[st] si i[n]ve[n]ies q[uo]d q[uo]d flebat fu[er]it 2 mollis 2 hu[m]idus 2 pi[n]guis. 2 alb[us]. 2 p[ar]uas h[abe]n[s] uenas. au[t] n[un]q[uam] flebis eu[m]. au[t] p[ar]u[m] aufferes. Nequaq[uam] q[uo]d i[n] hora estiua 2 suffocativa regione. cal[id]a 2 sicca [con]ve[n]ire [con]stituti e[st]. p[ar]u[m] u[er]o i[n] alius ho[m]i[n]is 2 regio[n]ib[us] 2 [con]stituti

e[st]. p[ar]u[m] u[er]o i[n] alius ho[m]i[n]is 2 regio[n]ib[us] 2 [con]stitutoi b[us]. Na[m] si q[ui]d nec esfraxis .i. oppillo s[u]b[in]trat. neq[ue] putredo s[ed] solu[m] e[st] mlti[tu]do hu[m]or[um]. mox utiq[ue] i[n] flo[bot]o[m]ia s[ecundu]m na[tura]z h[abe]t. Q[uonia]m i[n] o[mn]i e[ni]m co[r]p[or]is 2 i[n] o[mn]i regi[on]e 2 hora. 2 [con]stitutione t[ame]n hu[m]or[um] auferre e[st] [con]gruu[m]. q[uan]tu[m] sup[er] id q[uo]d s[ecundu]m na[tura]z auctu[m] e[st]. Quia u[er]o nec emfraxi .i. oppillac[i]o[n]e. neq[ue] putredine possibile e[st] curare p[er] flo[bot]o[m]ia[m]. alius i[n] digerentib[us] auxilius ut ana ostendimus. depone[re] op[or]t[et] q[uo]d sa[n]g[ui]nis i[n] aure s[e]p[tim]o. ne alia necessitas assumat nos i[n] t[em]p[er]a[n]te abire. Q[ua]ntu[m] e[st] i[n] tali febr[e] abidu[m] neq[ue] q[uo]d e[st]. Co[n]trariu[m] e[st] tibi 2 ana. q[uo]d i[n] tanto q[uo]d u[ir]tute sola ostendet abu[m]. Q[ua]ntu[m] e[st] i[n] h[oc] q[uo]d evacuat cor in diget abu[m]. In ta[n]tu[m] necc[ess]ariu[m] erit duor[um] abu[m]. u[e]l nutiente[m] febr[em] auge[re]. u[e]l n[on] nutiente[m]. dissolue[re] u[ir]tute[m]. O[p]t[imu]m e[st] g[rati]a e[st] ut de[m] e[st] deliq[ue]re q[uo]d sa[n]g[ui]nis ip[s]u[m] abu[m] a[n]i[m]alis p[er]dicis. ip[su]m at [con]te[n]tu[m] esse oblatorib[us] minimis sorbitori 2 potu[m]. q[ui]b[us] ut s[e]mmacis mag[is] q[uam] abis i[n] digem[us]. Oportet e[ni]m e[st] e[st] ana 2 d[e] h[oc]. u[n]de n[on] op[or]t[et] p[ro]lo[n]gare adhuc d[e] eis. S[ed] de cataplasmatib[us] 2 de ypocaudor[um] 2 fomentor[um] i[n] fusione dicendu[m]. Et e[st] mlt[um] cet[er]i me[n]s[e] cor u[n]i q[uo]d .2h. cor q[uo]d ex lege i[n] disciplinate cure posuit. eos i[n] firmos. sic nutrit p[er] dyatritu[m] .i. post tres dies. ita 2 fomentat oleo. de[m] u[n]a p[re]mittentes rursus nutri[u]nt p[er] cataplasmates. Si u[er]o aliq[ui]b[us] u[n]t[ur] detinebit[ur] 2 e[st] effices .i. e[st] ext[er]e fatie[n]tes. q[uia] q[uan]tu[m] s[ecundu]m h[oc] n[on] sex me[n]sib[us] ut aut[em] s[ed] hora una pot[est] disce[re] q[uo]d a[n]te dietatiua[m]. Non t[ame]n ita h[oc] q[uo]d u[er]u[m]. S[ed] tota mag[is] [con]tinente hac arte una q[ua]m p[re]clar[a] ei n[on] minima e[st] doctrina diete. q[uo]d [con]b[us] maxi[m]e [com]plet[ur] ex auxilius. abis 2 potib[us]. 2 i[n] fusio[n]ib[us]. 2 cataplasmatib[us]. 2 e[st] tib[us]. flo[bot]o[m]ia q[ui]de[m] s[ecundu]m p[ri]n[cipiu]m 2 ip[s]a sola ab eis s[un]t medicas assu[m]pta u[er]u[m] u[er]sa q[uo]d deinceps sanatur [con]stitutis [con]cede diete. Unde g[rati]a h[oc] ut dixi e[st] disciplina diete cor. Si u[er]o q[uo]d dixit fu[er]it p[ru]dens n[on] h[abe]t tota[m] s[ed] p[ro] p[ar]te p[ar]tis ei. i[n] q[uo] h[oc] q[uo]d n[on] dicere audire t[em]po[r]e e[st] .i. u[n]iu[s] sex q[uo]d febricitat. i[n] p[ri]n[cipi]o q[uo]d flo[bot]o[m]abis si fortes u[ir]tutes fu[er]int. fomentabis u[er]o oleo p[er] dyatritu[m] u[e]l melli crate cu[m] codio nutries. u[e]l sorbitorib[us]. de[m] deinceps nutri die p[er] die[m]. autromelle .i. pane 2 melle p[er] cataplasmas. Si u[er]o detinebit i[n] q[ua]rta[m] u[er]o s[u]b[in]trare duce[re] cu[m] disce[re]. g[rati]a illa[m] q[ui]de[m] dieta[m] tua[m] a[n]te ia[m] u[n]iu[er]sa[m] adisca i[n] his u[er]bis. n[on] i[n] sex me[n]sib[us] s[ed] i[n] sex u[er]sib[us]. Si u[er]o q[uo]d u[er]a e[st] diec tata[m] de i[n]ceps audi. Calefacere ypocaudria .i. p[er] co[n]dria cataplastib[us] .i. pultib[us]. u[e]l i[n] fusio[n]ib[us] n[on] s[un]t i[n] fallax. S[ed] i[n] illis solis i[n]firmis i[n] q[ui]b[us] nichil erit sup[er]fluu[m] i[n] toto cor[pore]. alius at o[mn]ib[us]

malum ultimum. Sive enim fuerit multitudo qualibet vel que ad virtutem vel que ad egritudinem vasorum, sive superfluitates male, sive particularum una vel plures, hec attrahunt ex eis ad eam que calefit. Cum scieris igitur non paucas invenies sine flone existentia finaliter yncurabilia secundum quantitatem dierum in capitibus in fine ea medicinas generalibus. Sed ipsum tu ostendere me et videre diligenter accidentem mente deceat fieri floniam in quibus et maxime acquisisti quam magis est malum invincibilis consuetudo. Semper enim ipsi generantes flegmones ex quibus generatur non cessat, sed semper in eis de peccatis continue adveniunt. Sic ypocras dixit eos qui huic similiter ut ea que sunt ulcera sunt cacoetica id est fructuosa et cetera. Et illi flegmones existentes secundum ulceris tamen non cessabat extimates non additamentum earum existere sed aliud ad infortunium. Cum vero que invincibilis volunt ante aliquam utique et transiret ad aliud sanatoris malum a quibus ipsi et semper assueverit ita generatur et magisterio consideraverit animam scilicet nichil est temptare dignatur. Hii tales per medicinas accipere, contempti solo experimento. Sed ypocras ante rei primos invenit medium sanatoris aptum quod derelicto in experientia videre augmentum fuit quantum quod forte fallebat. Et igitur si quis voluit in talibus dispositionibus desistere a cataplasmatibus et a fomentatione que per olim deveniunt ad eum qui ex natura ducere non difficiliter nam ipse experimento iudicabit. Quam maxime perimit quorum ita curant per lectionem et non puram corporis. Cum contigit autem in talibus egritudinibus divites magis in operibus male curari. Verum que est eis eveniat propter laxivam non paucis medicinis et flone in digestionem et superflua quam meliorem diligentiam. Ut secundum unamquamque quod agant die in laborantis corpore. Ergo in principio quod alasania non sustinent floniam plures corporis. Et si magis in operibus capti apleccorias dispositionibus ut utique magis impleti et invenientes otiosum. Quin autem curant eos medicina que derelictum est maxime auxilium aliorum usu extimat repletum in quantumcumque indigent. Et in minimis et laborantes extimantes dictam que in quiete negligentiam esse. Quicumque vero gerit diligentiam agunt eos singulis diebus offerre quod yppocras dixit. Vero lentibus autem et medicinas utique hic adhuc ut inveniunt agere quod semper. Hinc est et superveniunt sussare apleccoria et. Cum contigit in illo tempore flegmones incipi divitibus in quo iam tempore solacium est in operibus flegmati eius in principio secundum infortunatas in fine febris, non solum pauperes sed et superveniunt divitum plurimi quod in quarta die crisim habuerint. Quintam autem et ad septimam devenerint. Languit vero nullus sed demum divites multitudine quod et superfluitates apleccories in operibus et suis habentes. Dimiserunt vero flone auxilium. Deinde secundum unamquamque die infusi per olim calidum et cataplasmati demum accelerant cataplasmatibus flegmones habent aliquem

consistentem vel circa epar vel circa ventrem vel circa ad cor que hic sunt viscerum. Quarta quidem in quarta dierum, quidam vero in quinta, quidam vero in sexta. Nosti vero utique et corpora que in ipso que formantur dismate id est hanclaten superfluitate tota ad frenes id est dyafragma, attracta a calore. Et cetera et hoc motum est et alium infiniti secundum unamquamque die moventur sic ventosa cataplasmate attrahente ad viscera eas que per totum corporis sunt superfluitates. Quinta vero et ipsa ventosa in eis usi sunt. Hoc unum solum excogitantes et illi medicorum generatur quod semper circa laborantes. Est optimum quidem est ut demum est vena in acutis non solum in synochis febribus sed et in aliis omnibus que in putredine humorum quando demum vel que etatis vel virtutis non prohibuerint. Alleviata est que dispersat natura corporis natura, et deponens quod aggravat eam velut ad hostem donabit reliquum facile. Itaque et digeret quod digi potest et excernet quod potest excerni. Recolens ipsarum accessionum. Prudentia est melior corporis ut hii nascit maximum quidem malum in hiis que non flaciti sunt. Et est non magis flatis. Sed tamen et in hiis necessarie apta nata est in synochis febribus. Incisa est amplitudine caloris viscerum et combiberunt et assant. Solum igitur in digerendo prudentia tali quibus putredo in una existit particula. Per flaccitatem videlicet hiis. Faciens autem corpora prudentiam non similiter hiis medicinas que comedo id est extra die flati. A principio calefaciunt id est remittunt. Sed circa omnium in pluribus coexistens. Nam chalastica quidem id est remissiva auxiliorum sic evaporant demum id est que continentur in membris ita evellunt plus pro eo secundum principium allati. Cum fuerit enim adhuc retenta ad membra que patitur reprimi melius et restringere non adhibi ad ea. Apocrustica est repulsiva viventia substantia faciunt stiptica virtute apta in principio sunt. Similiter quod in potentia totum id est robur patientibus particulis ut non facile suscipiant que influunt superfluitates. Similiter autem et corpore que in eis iam continentur exprimunt quod subtilissimum. Sive vero ulcerato cessat per talia auxilia et desperato que ex stipticitate innascitur hiis que patiuntur. Detinent que consistunt. Tempus iam est chaladi id est remissivi ut evacuentur que continentur per. Maxime vero cum in epar vel ventrem devenerint superfluitates stipticis utendum est. Principales est sunt hec particule et omnis operi suam oportet sunt necessarie et in ipsis egritudinibus. Est autem non parva earum operatio quale est unicuique aliarum que solum illud digerere apta nata sunt a quo nutriuntur. Sed ita maxime animali epar est ut sine eo secundum ventrem digerantur bene cibus nisi sanguis efficiatur secundum epar quale in fame patimur. Tenuitatem escarum ieiunare coacti, tale quod et nunc contingeret omnibus animalis particulis. Non est ex hiis que transglutiuntur, sed ex hiis que digeruntur in propriis visceribus exhibitio cibi est toti corpori. Propter hoc quidem utique habundantius quam alie particule vivunt et epar stiptitis in digestionibus. Quo circa cum tempus fuerit evaporandi ea que firmata sunt inter indigent stipticarum medicamentorum. Stipticatis est que stringendi

No. quod cataplasmata attrahunt ad viscera superfluitates totius corporis sicut ventosa.

No. quod flobotomia est optima non solum in synocha sed in omni febre putrida.

No. quod prudentia medicorum operatur maximum malum in hiis qui non flaciti sunt.

No. quod viscera comburuntur et assantur a cataplasmatibus calefacientibus.

No. quod illi soli in digestione cataplasmatibus calefacientibus quibus putredo est in uno membro.

No. quod quando hiis cernuntur ad membra que patitur melius est reprimi eos et restringere quam attrahi.

No. quid est apocrustica.

No. quod maxime est utendum stipticas cum in epar vel ventrem devenerint superfluitates.

No. quod stomachus est membrum principale.

No. quod operatio stomachi et epatis est necessaria in ipsis egritudinibus per omnibus membris. Alia vero membra solummodo suum digerunt nutrimentum.

No. quod nos patimur si cibus non bene digeritur in stomacho et epate quod in fame propter tenuitatem escarum.

Flo. ad port. 6. 3. de ...ibus. 2°. ca°. ...

No. quod stomacho et epati non debet apponi resolutiva sine stipticas.

q alius mbs. sm pnc eis apoit. supcifictiui

op manere demu utilitate q i dicat illud. utili

tas aut e. sic par and dixi digo abi. si e i ter

ilia sca n bn digeret. n solu nulla utilitas e ex

stor abuor. s ad corupcoz eor mistone uitato

unde cogit qd 2 cor q pcristeliat. ut dup ia

nac fiat toti cor nz acrimis nutto. 2 pe sma

tois qd siml pceti. Sz 2 si n hus q ca sit digest

abuor siu sm epa siu sm uetre i solumu sati

at. febs auget 2 acora opant. chacochia sca

g mlta op fac pmdentia i cibz felb digois ala

nor. 2 pp hac toni. 1. robois digiuor 2 ogranoru

pua solutudo e bna. Quidā aut ut ait. yp. n

puu lucrat qm ygrat. Estimat g epis flone

calasticis. 1. remissiuus auxilus egeb i digitoe

fallit. gloia o ipis aquetes. ut e qm auisep

to musculi descedetis ad ypacdria excoctis tora

as silis epi. mirabile aut nichil extimo. eq q

nz aliud qd tenor q i arte didicerut nz egata

ti sit i digeribz paticuu laeoz talia lucri g re

liqdi sit. **Cap. 16. i q detiat spalr d cataplasmatib mbri a liui.**

Nosat 2 si i una qm suspites suscepien epis p

ucris male agetur. ofesti absinthui olo co

qtes. i sidim has pacdas. Duplic aut muso abs

inthis qlitate 2 utute hnte. ut et i libo d sar

matis dcm e. sm potcu qdc. stipticas qlitas e

n pauca. alius aut mulse amara qdc qlitas ex

stit uehementissima. frigiditate aut l omnifariaz

obtusaz. l necq utiqz setues. gustas ea. sca

g potiat absinthiu elige meli e ad epis 2u

eats flones. Est aut ei 2 foliu 2 flos multo mi

n q alior absithior. 2 odor huic qdc nequ

i dellectabilis. s qd 2 amitu. 1. pigmtor ostu

des. alii aut mulsis fetes. 6 fugge qd illa dect.

uti uo sp potios. Sz 2 alior ad sarmacor i mit

es i olm. qbz i mixta e amare qlitati utus stip

tica. sm eude modu utes. ornata e e i libs d sa

matis amara qlitas deducas stiptica. Et ideo

2 meli e h tale sarmacu totu. q q stipticat so

lu. o. si qdc fortoie uis opai stipticitate. sit olm

stipticis. qle e ysganu noiatu. 2 qdcp alia osti

tuit. e tall. 1. ami olme. l qle e q uocat osfacinu.

1. acebu. Siuo i tecallior uis uti stipticitate.

ab alus oleis spara. 2 maxie aleptominib. 1.

ab sbtilib3 ptibz. qle e sabinu. optimu i qbus

stipticitate fortoi e opus. ystau olm. ut utiqz

altuis hns i se ipo qlitates. stipticitate 2 ama

ra. Tenuia uo hnti tibi absinthiu. malinu

l mastianu. l letisanu suffitier pma. Si uo

puia febs fuit. 2 minu. 1. unguetu q pciadiz

Si aut 2 h optimu. n pua e diffica. 2 huc ad q malu.

Oz e i neapoly ytalie stant. nom solu e min. 1. un

guetu opatu ei q sm asia. ana qdc i laodikia.

sola stant. nc aut i mltis ia ciuitatibz. Si uo decli

nato febs sm q uidz ges h talia n ualde aliq

mitis fiat. caue qd nadu. melius e te uti mali

no. n psete uo h leuisco. 2 p illud mastiano. cibz

e hus nadinu. minu. 1. unguetu mag calefacit. sorz

ei alior pennia hnte. radinu. stipticitas aut minimi

n apta e. Est e h pachimerestio. 1. essus ptibz q

ut psidu erat. g h talia qdc ex g. dca sit. ma

g ea eor mltitudie. eliges ex monumtis q de

sarmacis. Silr aut 2 cataplasma opoita hat utu

te. 2 ex chalastica leptomera. 1. sbtili ptibz 2 amara.

2 stipticitate. dnet aut i eis siqdc. aposticie. rep

me. 2 tonu. 1. robur i ponc uoluim. ep stipti

cat. Si uo i acte. 2 dyaiptue. 1. extesac. q amar.

Si uo euapate. dnent q leptomai. 1. sbtilia. p

tibz stipticatiu. pacchimeu. e. 1. essa ptibz hus

q expiat. 1. plus satuit. ostesa sit ee benig.

Dsimiatis uo i hus lib q desimacis hus q so

la hnt l stipticitate. l amara qlitate. 2 hus

q utsqz. optimu qd elige ea q utsqz hnt.

No psentibz aut hus. ipm misce amara hus

q stipticat. sic i specisti qm neq cataplasma q

ponetes epis flegmaez hntis cehus q adheat.

Una erat qua mac q laborabat. aspexim an

eu ia lucina accedete ut n adhuc possz emere

ex apothecis h talia. declinatez g sepi i ueien

tes mag. festinauim q citissime uti sepe. 2 ma

xime q suspecta hora expectabam. pnc afferre

alius sepi ex gallor catu. excoqtes g olo ab

sinthiu i aq uo citoniu malu. i q uo sepe h

eqlat. i aq mirobolani expssioz. 2 ytreos radice. i

ueientes i se 2 teretes 2 ctantes. de m i mistetes me

lli 2 olo. 2 aq qua spacauim. 2 excoqtes madate.

supi misim siml e tera pauca mirobolanu ytri.

Cepim aut ut nosti n p aq solu h, puui mltre

austeru. Et miscuim qm qd cruis mali uiu

sit talibz cataplasmatibz. Na qn qd q i fluit sit

eit plus. 2 i tecallior fuit ptica. augem ut no

sti stipticitate. qn uo totu cor uacuu fuit. 2 no

languida ptica. i fluit aut n adh. breuissimu qd

stipticat. mltu uo ei q chalastica. 2 e hus qd

amar. 2 q dme. 1. acre. sm maz eor q i mit

ut. Si uo 2 pua febs fuit 2 flegmo ca

lid n ualde. 2 icumu labroas fere possit.

augeat tibi euapatiua spes aue. exsoluta

spe stiptica. No e utiqz flegmoez adh so. est

uinai stipticitatibz. e nz i fluit ad. osimatu

No. q sto 2 epar i tecallia sca sequit. & nac. s cor n nutri. eiats sto bindiu tis. augmtu febs. 2 cachocimie.

No. q op facere mlta pmdentia i cibz, febz digens abor 2 robois mbr digestior.

cap. xvj. i q detiat spalr d cataplas mbr aliud. ad utiliua.

No. q i mlina suspites male ogitois sto 2 epis queit absinthu ofesti.

No. aliud asolat lon absinthiu.

No. q qlitas amara deducat stiptica

No. q ps m i q amaritudo e mixta astiptic meli e.

No. d diusitate olor stipticor.

No. q olm uocat osfacinu.

No. qn opetit olm nadinu. 2 qn no.

No. qn sbtilia debet dnai essio. 2 qn essa sbtilib.

nuaiate stiptiorum in stomacho et epate apertis et in ano et intestinis et pectineo et uesica et matrice et renibus et thorace et splene.

difficile solubilis. In eo quod patitur pathimis .i. ollis per tibus humorum. Sed ut dixi de tantate eligimus magis. In aliam miscentes quod stipticatum ut custodiat particularum tonum .i. robur. Non tamen in colo .i. ano patiente. uel aliquo aliorum intestinorum. Nec in musculis qui sunt ypocondria .i. precordia. uel in pectineo .i. omento. miscenda sunt que stipticant. Quapropter nec uesica. uel matrice patiente. cum deinum ut dixi est nec in fluxu quod adhuc nec multitudo uel superfluitates multe sunt totum existunt corporis. Renes autem et torax in medio posite sunt. Quod destituit aurire et epate. tamen ab aliis superhindita. Nam in epate quod uel intrire. exsoluere tonum .i. robur periculosissimum. In aliis uero in periculosissimum. In hiis autem periculosum. non tamen illis similiter. Preter quod si quando prius exstirpare oportebat contentum in torace et pulmone. De splene uero non simpliciter enuntiare possibile est. Sed ut dixi nec et natura totius corporis et dispositio que est in tempore curationis. Nam si quod uel natura corporis que euacuat superfluitate melica fuit que laborat uel secundum illud tempus talis in eo superhinat humorum. necesse est in cura splenis implicari aliis stipticantia. Sed custodiendi huius uiscus tonum .i. robur. Nec est ad trahet ad se ipsum superfluitates. et feras corpus rursus ipse excernit purgare. ut in naturalibus de hiis determinatum est sermonibus. Si uero nulla necesse fuit superfluitas melica. neque stipticandis uel quam minime. Attende uero diligenter mente non secundum splene solum. Sed secundum uniuersas alias particulas secundum quas patitur humorum. Qualem uero itaque sit est quod fortissimum. Quale uero quod secundum uel quod tamen. ut eorum dispositiones consistere inueniens. et eam curam ad aptes. Nam quando quod cum dominatur secundum patiente particulam. quando uero tumorum uel propter multitudinem humoris uel propter consistentiam duriciem siquidem calor dominabitur. tepidum euaporatione quesitabilis per ea que tepidum habent calorem. quale est lini semen et camomilla. miscenda uero eis farina ordei uel fabis. Neutrum est corpus calefaciat. Constringes autem ut nosti. id quod uocatur amoniacum thimiama .i. pingue est melle. temperatas in cataplasma talis sermonis aqua misceatur. In splene uero est quando et acetum. Si uero cum flegmaticis humoris non mixtum cum quo secundum naturam excessit. magnitudo uero mixta fuit. euaporandum aucedent si ne aqua miscere huius quod curam sunt et fenum grecum. In si uero et schirosis .i. duris quantum flegmatis fuerit propter consistentie uel uiscositate humorum. acetum simul cum amaris farmacis miscendum. et magis in splene. Visceris demque hic propter quod consistere euellit humores excepite curam ultra consistat quod mixtum. Propter hoc ipsum et aqua per oximel et absinthium et caparum. apta sunt eis cataplasmata. Sed uirtutes mixti meliores. Acetum in fundunt oleo et cataplasmat calasticis .i. remissiuis cataplasmatibus autem quod euacuet corpus. Omnibus autem magis diuites quibus non solum in talibus famulantur. Sed et balneum conceduntur.

Ego uero nec balneare utique aliquod corporum qui in putredine febricitat. nec chalasticis utere cataplasmatibus ante quam euacuare superfluitates. Euacuans uero iam et balneare utique iam confidenter et cataplasmare. aliquo que particulas chalasticis .i. remissiuus. Epar uero et uentrem stipticando similiter autem in thorace stipticantibus utendum. Expellitur est ad pulmonem corporum quando talia humores que talia operantur. Sed per ea aliquam eius custodiendum tonum .i. robur. Non est sicut in uentre et epate tenuissime dietate oportet. Nam in illis quod ab digestis et periculum est sermone habentibus eis nec digestum et augeri flegmatis. Quod thoracem autem tamen aduenit eorum que sunt digesta quod sufficientes est ipsi soli que nutritur particule. multum utique magis in pulmone flegmone habente diminuenda sunt stipticantia ad eo quod et chalasticis miscendum est. Ideo dyamitteo .i. ac corum quod et corum que manifeste calefaciunt. Ibi est consideratio magis quod intellectu queritur. Ideo sicut .i. uentose cuatis utillime. pleuretiacis est consentibus. Non magis exprimere in thorace transponit quod superfluitatis. quod ex toto corpore fluit aduentus.

Cadere uero me et in flegmonibus que sunt secundum eius naturam sicut in principio passionum. Sed non nec in fluxu quod adhuc et eum ducendum totum corpore. Secundum principium uero et hoc apocrusticis naturalis utendum est. Ossibus uero enim .i. caluarie positis in medio. corporum uirtute deuenientem uolumus ad profundum. In miscemus apocrusticis nominatis. ea que deducere possit. Hoc est leptomeres .i. subtilia partibus secundum substantiam. Ignitur acetum quod non solum est leptomeres .i. subtile partibus. sed et ipsum apocrusticum .i. repercussiua uirtute. Non mediate participat. Unde debet in principio passionum eo uti uero oleo miscentes. Preterea uero tempore et quod sperdilii et sarpilli .i. serpilli miscens. Iam quod et substantie ualde non solum leptomeres .i. subtile partibus. In quo tempore oportet transire ad ea que digerentibus et euaporantibus fiunt. plus quod secundum utilitatis corporum que flegmonem patiuntur. eligentem ad alterutrum. cum dissoluta corporum uirtute ossibus in medio constitutis. Ita quod et castoreo utimur. Et minimum deinde in aliis non decet flegmonibus. nec si in ultimo declinationis fiunt. calidum est quod in flegmonibus aptum non sit. Regionibus que secundum caput optimum in declinationibus flegmonum. ut utique non confestim eis adueniens sed per media ossa. Existit autem huic tali farmaco et quale leptomeres .i. subtile partibus sine. Sed et ipsum hiis que per media in posita corpora densa transmittere debet suam uirtute aptum est. Nosti uero utique aliubi et propter unicuique particularum poros ad excretionem superfluitatum bene fluxiles nec preparates. In intestino quod uentri et meserreo et simis epatis cum que per anum. Renibus autem et uesice et Kiris .i. gibbis epatis et Kili .i. caue uene. et uentrie magis et omnibus que circa lobos poru que adiacet uirinis. Pulmoni uero et thoracieus que per trachean arteriam et faringa .i. fauces. Cerebro

Capitulum 18m in quo determinat de cataplasmatibus membrorum spiritualium.

No. quod in febre putrida ante euacuationem non oportet uti cataplasmatibus chalasticis nec balneo. Sed post euacuationem confidenter.

.i. admiscendo semper stiptica chalasticis.

No. quod in thorace minus est utendum stipticis cataplasmatibus.

No. quod apostemate in stomacho et epate oportet subtili dietare quam apostemate in thorace.

No. quod in pulmone non dimittenda sunt stiptica et utendum acribus.

No.

Capitulum 19m in quo agit de cataplasmatibus membrorum capitis.

No. quando in apostematibus principiis et capitis utendum est uentosis et quando non.

No. quod in apostematibus capitis debent in principio uti apocrusticis.

No. quod acetum est apocrusticum et leptomeres et ideo competit in principio apostematum.

No. quod in apostemate capitis tempore procedente oportet uti digerentibus et euaporantibus plusquam indigeat apostema nam propter ossa que oportet transire.

No. quod in apostemate capitis possumus uti castoreo et non in aliis membris.

No. quod castoreum est ualde leptomeres.

No. quales oportet purgare membra per que debet fieri euacuatio.

No. quod in apostematibus capitis oportet miscere leptomeria cum apocrusticis propter ponentes ossium.

non constringentibus, eum qui per pallium et nares et bona non fluxibilitatis sunt, quare qui per annum extenuare debet amellicto fieri, et adiuvare que lapatiate, id est lenit more unctie, et asinaris que mediante purgare apta nata sunt. Custodiendum est a divitiera, id est acoria exacuenda flegmatis. In ventre vero et epate et splene flegmone habentibus non mellicratum bonum. Cola est mox efficitur et flegmaticos auget visceros. Diureticas autem nominatis farmacias et urinas contentes sithincatica. Quemadmodum et bichichis, id est tussitivus, eam que secundum thoracem et pulmonem, per tusses evacuabis. Didicisti enim in hiis que de farmacis materias uniuscuiusque non solum secundorum sed et quecumque purgare evacuant eas que secundum actus et minigas superfluitates ac humorum multas in illis monumentis materiam copiosam habes. Itaque sufficit ad presentem decimum de diffinitam particularem flegmone habentium quecumque dicta sunt in. Decimo est a plus dicitur de eis in methodo autem omnium tumorum qui preter naturam. Non enim necesse ut opera aliqua et studium tractaturum hic sermonem, sed fit opera et supervacanee prolixum exoseptia que in actus ei. Proposito enim est non aliter quod optime curabit unaquaque particularem flegmone habente suppone tibi secundum presentem sermonem. Sed in dicere nocumentum corpori quod cataplasmat in febribus sine hoc, id est ut evacuet totum corpus et maxime cum flegmatica habeat ad corporis quod intus. Si enim fuerit continens nos aer calidus ut efficiatur mente sufficienter, malum nocumentum sequitur hoc talia cataplasmata quam balnea.

Et non minimum extimat decimum quod secundum unamquamque diem in fundit et cataplasmat ypocrita, non aliquam nocuit, sed et magis utilitatem fieri. Ex balneis vero non utilitatem fieri sed et magis nocuit. Ygratates sic et aliorum omnium que cum laborante generat una et balneorum natura. Ego autem de tota corporis virtute ante dixi perfectissime. Nunc autem sufficit michi hoc decimum solum dicere quod in quibusdam quod non nocebit balneum uti, in quibusdam vero cataplasmatibus minus. Quare est in ypocratis opere chalastica ab eis nominata auxilia, hoc in toto corpore balneum. Itaque est in declinatione assumatur transpirato iam corpore mediante non parva utilitate operatur, evacuans invisas ex ipso lignyosas, id est fuliginosas et fumosas superfluitates. Et si decimum nullum fuerit viscerum in localle, fecit laboranti sine fixe, id est horrore fieri. Tres est oportet habere in terciis in balneis qui omnibus febribus. Unam quod si sine fixe, id est horrore sanum fuerit. Secundam vero si nulla particula particularium in localibus existit. Et tertiam sine multitudo crudorum fuerit humorum secundum fas venas. Nam horror quod dicitur est ante quam non solum augere eas que iam sunt febres sed et generare quando aptum natum est eas que non sunt. In localitas vero particularum effusiones humorum suscipit magis antequam effundit. Multitudo vero crudorum in totum reddit corpus. Nullo vero impediente, in balneis duo lucrabuntur lavantes. Evacuari quod

superhabundantie humorum et transpirari multum caloris febrilis. Si vero nulla quidem particula particularium in locali fuerit, aliqua vero non particularium in locali consistit, quemadmodum in podagricis quod pedes in articulis vero multum cum articuli, magis quam utilitas ex balneo lavanti ad salutem. Sed et particula suscipientibus superfluitates in localibus. Nam assueverunt quod quando et secundum balneis influere in localibus superfluitates. In balneis vero magis ut itaque et humidis effusis et unius spatiis in bona fluxibilitate eius. Ambo est hoc nocere sequi eam que mediante sit calefacta, scilicet et effusionem humorum et bonam spatiositate viarum.

Unum est exemplum vel unum vel pulmo vel thorax vel quod corporis que ita principalium in localle contingit esse, magis nocent esse balnea in quibusdam fuerit quod superfluum in corpore. Eadem autem ipsis cataplasmatis nocere fit duplex et proficuum nullum. Nam balnea quod evacuant invisum corpus et quod fundisum evaporant, farmaca vero cataplasmata chalastica in similibus in fusionibus, non quod bonorum habent. Et omnes superfluitates trahunt ad in localibus particularum quecumque fuerint. Hoc corporis que secundum media corporis sive epar sive ventrem sive frenes, id est dyafragma, sive mesaraicum vel ieiunum vel colon vel renes. Si vero diligenter volueris attendere et thoracem est calefecerit vel ad ipsum illuc attrahet superfluitatem vel ad corporis vel ad pulmonem. Dico autem in localitatem particularum vel eam per quam nunc discetiata aliud est alia talis vel eam que secundum aliquam antecedente extrinsecus in discetia facta est, vel eam que secundum presens tempus in eam deducta est. Non est omnium confecti que flegmones habent particulas vel putridos humores vel effractorenos, id est obstructores continentium. Ultimus in locali est. Citius denique et in hiis, ad eam que patitur particulam fertur superfluitas quecumque fuerit propter eum qui extrinsecus calefacit, velut est sonax febris particula que effraxi, id est obstructione vel putredine vel flegmone suscepit est. Cum ergo attenuati ipsi propter calorem accessit aliqua extrinsecus alia causa ex aliquo corpore que potentie ea lesa fuit, nocere augere dispositionem. Si vero decimum ut dictum est peccatur toto corpore per chalastica auxilia, sine extendo maxime febrem, iuvabit utique aliquando. Sicut autem ut dictum est et balneabitur utique in nave. Oportet autem cavere secundum solum hos tales. Assueverit est audi humores et que putrefacti difficile transpirabiles fieri diu manentibus in eo. Nocet autem eos et si fortiter fuerit aqua frigida. Quare transpirari corpore que ita dispositi sunt et totum quod corpus. In digerere vero magis eam que patitur particulam. Itaque vel confusione eis ut assueverunt aptum est aqua vel si mediante fuerit frigida eam que secundum solum est aqua contecter intrare et exire lavacrum. In procedente vero extrinsecus hoc quod iam tempus consumpte quod sunt superfluitates. Digesta vero sequentia et que putrefiunt cataplasmatibus chalasticis, id est mollientibus et balneis in periculosum uti. Tempus autem aptissimum in declinationibus febrium cum ut dictum est transpirare incipit febrilis calor. Cum festinum est cito procurant corpora et tempori huius in digesti duabus horis in tertiis et statim post fiti potionem et prandium futurum. Ad hoc est respicientes oportet tempor-

No. quod in epate ventris, epatis et splenis non est uti mellicrato.

No. quod bichichium id est tussitivum.

No. quod in febre calor magis nocet cataplasma chalasticum quam balneum.

No. quod idem operatur balneum in toto corpore quod cataplasma chalasticum in loco in quo ponitur.

No. quod tres sunt termini habendi in balneando febricitantes: scilicet quod extrinsecus non fuit rigor, et quod nulla particula sit debilis, et quod non sit multitudo crudorum humorum in corpore.

No. quod rigor non solum febres auget sed et generat.

No. quod per balneum duo lucrabuntur lavantes: scilicet humorum evacuationem et caloris febrilis mitigationem.

tare logissime ab alteri° alterare. ergo si quod sufficit exhibitum medium status tempore paroxismi et principii fortius. finale enim necesse tempore alterationis. Si vero huiusmodi medium primum fuerit necesse est enim duorum alterum. vel aliud sufficiet adhuc laborante alterare vel debere confortari fieri in vasis evidentem sedare paroxismi. Pronostico g. i. per gustativum talis paroxismi in diget medico potere coniecturari secundum primos morbos dies in quantum tempus extendet febris tota. Manifestum enim est quod omnia excessiva febris acuta habet solutionem. ergo si quod non fuit a septima die deinde procedere ostendam iein nandum extantibus nobis si utimur sufficiet. Si vero vel usque ad nonam vel undecimam vel xiiii. extendi debet vel circa ea. quod solui virtute autem in localibus quod ut sufficiat usque tunc tempore iuvantur huius laboris. necessarium quod erit nutrire. Eligere autem ut in aphorismis i. anxiis. oportet. ea quam minus nocet distinguentem et extimationem abhus quam magis nocet ea alterare quam patitur. et dispositionem idem. et more paroxismi et status. Nam secundum hoc quod habitus est pate vel inutitu. periculosum alterare ante paroxismum. Secundum hoc vero in localibus virtutibus inimicissimum. Assueverit est ita habitibus in esse quod male agere per egritudines continuare paroxismis. In ore vero venientis sincopes. Organis autem organis animalis. et totale et alius in tendendum secundum fortitudinem et dignitatem particule. dicere autem et cursus de eis. More autem status et paroxismi principium obsecro te in federe attendere mete. In statu quod si sicco et arido secundum magnitudine febris caloris. aut aridis secundum ariditatem. Nam fortis quod quod antissime oportet humectare humectantibus cibis. In secundum vero experimentum secare quod plurimum caloris. Ita vero et principium paroxismi more in inferiorem cor extremitates. et in faciendo mixtura in eius transpositionem sanguinis. vel in fiendo secundum omnem contractionem. superscriptam nis. Nam secundum quod non continuum. contemptendum ut mitte in tempore vero determinandum. Nam secundum hoc quod esse unicus. vel secundum habitudinem huius. durante motu quod profundo. in paroxismis nichil nocebit. tamen tamen nutriens. Si vero per flegmonem aliquam vel multitudo fuerit. cavendum est cum quem ante paroxismum ut nocumentum.

Explicit lib(er) undecim(us) de ingenio sanitatis g(alieni) tran(s)latus a burgundione de greco in latinum.

Nunc s(e)c(un)d(u)m genus iam sp(eci)es que dam sunt febrium. ut quidam existimant que cu(m) sinthomati bus consistunt. s(ed) sic a(u)t et alia aliq(uo)d egritudo egritudini et sinthomati s(ecundu)m unum t(em)p(u)s implicat(ur). et uni corp(or)i s(ecundu)m eundem medium simul cu(m) febribus quedam maiora sincho ati ampliore p(ro)uidentia indigentia, q(ua)m minora quidem sinthomati. ut co(n)sequentie seque(n)tia generantes febrium nequaq(uam) mechanice s(ed) ut nullatenus p(ro)uidentia derelinquit. ita no(n) iatrisq(ue) u(e)l raro fuit h(uius)ius qui febribus u(e)l co(n)sueta sup(er)excellit magne p(ro)uidentia p(er)alius doctrina dignatur. ¶ Igitur sunt quidem cor(por)is p(ro)p(ter) dictis res a(u)t enim in lectionibus eng(en)drat(ur). i. acciu(n)t sunt aut in(te)stini tib(us) cor(por)is q(ue) continent eua(cua)ntia a disp(osi)t(i)o(n)es cor(por)is co(n)stituit. non n(am) utiq(ue) q(uan)titatem d(e)d(i)m(us) gen(er)i i(n) sincho(m)a tib(us) q(ui) multa minus fiunt puta erysipilata (et) ob talmias et ulc(er)a (et) parotidas (et) q(ue)cu(m)q(ue) alia talia. ¶ P(re)dicatio n(on) mu(l)tiplices quidem eng(en)drat(ur). i. actuu(m) tristes fiunt ad se ip(s)as co(n)tinuit mechani de(si)stere a disp(osi)t(i)o(n)ib(us) que ad mod(um) d(icti)m (est) (et) i(n)mensitates cor(por)u(m) que extinuit u(e)l retinetur. ¶ Genus a(u)t sin ch(o)atum q(uo)d est i(n) disp(osi)t(i)o(n)ibus sig(nificat) quidem e(st) alii disp(osi)t(i)o(n)is q(uo)d cor(por)is auctore ip(s)am aut n(ihi)l(u)m p(ro)p(ri)a(m) o(per)ati(on)em h(abe)t cessans simul c(um) disp(osi)t(i)o(n)e facie(n)te. ¶ Igitur ultra quidem dicendu(m) n(ihi)l sinchoatum quo sinthoma est n(on) i(n) dicat cura(tionem) nec alterat p(ri)mu(m). Modo stati(m) n(am) e(st) q(uo)d egritudo indicato aut fit qu(e)madmodu(m) extrinsecus fit paristedia. Dem est aut (et) q(ua)li(ter) paristedia dicto g(e)n(er)u(m) sanationu(m) in(ue)nit. ¶ Sunt actis q(uonia)m a(u)t et sinchoata cura(tionem) excellant idem est h(abe)ntia s(ecundu)m illud t(em)p(u)s unum a cor(por)is o(mn)ium capitulu(m) est co(m)de mu(m) (est) cura excellentis dico aut h(oc) unu(m) nocumentu(m) suu(m) iuuantis sui disp(osi)t(i)o(n)is q(uonia)m co(n) nil dem(um) nocent n(on) abscidit sanationes que necat u(ir)tute u(ir)tutem uigil(i)e et d(olori)s (et) euacuatio i(n)mensurata facta fuerat. ¶ In hiis ergo solis cogimur deducte(re) cura(tionem) q(uonia)m a p(ri)n(cipio) in statu(m) co(n)sumentes in p(re)senti p(ri)mu(m) abscidere sinchoa(ta). q(uonia)m (er)g(o) dissoluitur quidem m(a)n(e)t n(on) tamen fortit(er) dissoluta est s(ed) repugnat adhuc ad sinchoa(ta) solu(m) m(odo) respiciamus q(ue) citissime s(eque)ntes destruere ip(s)o dissoluta n(on) fortit(er) u(ir)tute n(on) solum sinchoa(ta) cessare facere s(ed) illa(m) roborare s(e)c(un)d(u)m (et) iterum. S(ed) u(er)o uno auxilio (et) sinchoa(ta) cessare fac(er)e possi(bile). (et) egritudo curari h(oc) n(on) u(ti)q(ue) esset ad sinchoa(ta) respicere u(e)l g(rati)a sinchoatis auxilium accipere s(ed) q(uonia)m hec tal(iter) auxiliorum o(mn)is sp(eci)es egritudinis curationis e(st). n(on) n(am) co(n) dolore coste i(n) pleureti(ci)s flom(m)antes u(e)l purgantes sanamus sinchoa(ta) ng(ente)s est curatu(m) q(ui) a p(ri)n(cipio) tensiu(m) et pulsante co(n) do(lore) dicentes extraximus p(ri)us. s(ed) q(uonia)m indisce(n)tes nias extoriationib(us) mordentib(us) uehement(er). l(iberat).

p(er) plantaginis
al(ite)r enthes

yraclite u(e)l adip(is)e capillu(m) u(e)l rosei cero tu(m) a quibus ip(s)a quidem intestinor(um) ulc(er)atio n(on) curatur et maxime co(n)h(ib)uit q(uo)d p(er)uidu(m) quiescat ergo u(ir)tutem in h(oc) medio i(n) h(oc) est ad sinchoa(ta) instare egritudine negligentes in ullo t(em)p(or)e. ¶ Quomodo co(n)d(i)mu(m) co(m)misceremus i(n) tono dolo re uitiuis nequaqua(m) ad sinchoa(ta) instamus. co(n)tinu(um) u(er)o e(st) q(uo)d p(ro)p(ri)o auxilia egritudines curamus s(e)c(un)d(u)m qu(e)madmodu(m) g(enus) dissinteria(m) mordicantissimus stomacis et maxime curamus. co(n)fing(en)s uehementissima q(ue)nquagesima d(e)n(ique) medic(us) egrotans septima(m) h(ab)ens illam noctem n(on) ualde aliq(uam) u(ir)tute fortis dolore cicapitis forti s(ecun)do s(ecundu)m t(em)p(u)s cu(m) max(ime) ti(m)p(re)u(er)o expectatis uenit aliq(ui)s me dicor(um) sc(r)ip(s)i(t) flotomauit i(n) nocte et dolor q(ui)dem cito cessauit usq(ue) ad multu(m) t(em)p(u)s d(e) m(odo) d(e) colo(re) (et) languido u(ir)tute (et) m(ane) (et) sine nut(ri)mento erat ut uix resumeret eu(m) qui a p(ri)n(cipio) h(ab)itu(m). ¶ Est a(u)t hec oratio duplex cor(por)e q(ui) ad dolorem instant medicor(um) s(ecundu)m quidem ut languant molliciei labo(ri)s q(ui)dem u(er)o s(ecundu)m a(u)tis r(e)te s(i)n(e) siquidem p(otes)t e(ss)e repugnantem doloru(m) p(ro) forcia auxilia die una cura ad dolore(m) ista(re) ut quis tota(m) cura(m) negligens n(on) s(ecundu)m (me)tis a(u)t(em) s(ecundu)m laboranti langues ita g(ra)uitas suu(m) a(u)t n(ec)c(essari)o d(e) u(ir)tutis dissoluat (et) periculu(m) inster p(ro)p(ter) h(oc) mitigant quide(m) o(mn)es dolore(m) roborare u(ir)tute. ut repu gnare quidem egritudini possit ad t(em)p(u)s sufficere sanationis. noui n(am) quosda(m) g(e)n(er)osor(um) e(ss)e s(ecundu)m latin(orum) medicor(um) et laborancium perituum p(ro)p(ter) h(oc) ip(su)m q(uo)d fortit(er) (et) gl(ori)ose et in p(re)ciose interfuit. a(u)t p(ro)p(ter) dolore(m) u(e)l aduersus n(ih)il mitigantiu(m) eli gentes s(ed) in asp(er)is ut ep(ist)ol(a) dicebant disp(ositi)o(n)es d(e)stru(en)tib(us) i(n)morantes auxiliis quos i(n) t(em)p(or)e ampliori curare melius erat q(ua)m ita s(e)c(un)d(u)m tes u(e)l t(ame)n moriuntur i(n) mas n(on) quis ut existimabat nobiliter discretos quidem die una curauit fortissimo stomaco. quosdam n(on) interimit. ¶ Erat a(u)t modus curationis tal(is) q(ui) curati. i. capiti uterentur co(n) pane dabat comedere et bibere parum die una s(ecundu)m p(er)ig(e)re dissenteria bit a(qua)m saluta d(e)m(ent)i iterata dicta. p(ro)p(ter) ea in mutab at stomacu(m) forte g(enus) q(uonia)m a(liquan)do q(ue) repugnare potuerunt et finalit(er) sanati sunt. ¶ Quida(m) u(er)o spasmu(m) pacientes u(e)l cu(m) sudoribus p(ro)p(ter) sincopantes (et) sincopa(m) pacientes mor tui s(un)t. ¶ Termin(us) igit(ur) est ei qui s(ecundu)m rite(r) a(u)t(em) ago ic(tus). i. de certat g(e)n(er)ose ad egritudine(m) sa nationis in fala(n)g(i)s quicu(m)q(ue) mod(o) demu(m) (et) mi tigan(t) dolores u(ir)tutis custodia q(ue)da(m) aut ultra hec e(st) siui(us)tri quidem uim opa h(oc) e(st) sim ul co(n) egritudine et uita priuare ho(min)e(m) ad ulac(ion)is u(er)o lagi egrotanti in mitte(re) quor(um) g(e)rit p(er)one(n) tem delectacione(m) n(on) sanitate(m). ¶ Inueniunt a(u)t(em) tales sup(er) excessus in multis quidem tal ius maius auxilior(um) medici maxime i(n) stoma cis uocatis ancolinis. i. dolenti(bus) d(e)q(ue) que

—c. dispositione a(u)t n(on) semp(er) s(ed) q(uonia)m multu(m) (et) magis e(st) i(n) mensurata

o. Multotiens in talibus dispositionibus non cibum solum sed et uini

comp p sucu micois .i. papauis ul' ius
quiami semis ul' p madragore radice
ul' p storace ul' p alia tale conponitur .n. qui
largiunt egitantibus sup habundat in su
talium farmacorum et qui intemperanter et
inmoderate gnosi nequaquam hus iuvamentum
corrupunt doloribus laborantes. ¶ Sicut
g in omnibus qui per tota uita habitibus et gestis
oibus ita et hec nil minus elligendum tm
num habitem utilitatem laborantis nam si
quidem possibile est hus quam sanat egritudinem auxi
lus utentes perfice d3 desistere ab anodinis
et dissolutiue uirtutis inpericulum huius q
laborant ueneuit mortis tamen unquam inpor
apto utens a talibus farmacis sanaes quam qu
idem nocebit quod habitum corporis aptabi
lius aut esse existimat morte h3 nocumenti.
nam si quidem non ualde id magis fiat saltim
abscondum rursus id in maiori cito si uo
ita inmoderatum fuerit h nocumentum
ut nz intpr mistio finaliter sanetur h ipm d
nunquam melius esse extimamus quod put hoim
emss hac excogitatem et nos ipsi animi
num maxime odio desistentes uti carodicis.
i. insensibilibus farmacis est quam a colicas deci
mus id et celis dolentibus uehementer
et aut et alia particulas sed etc. medium
est quam a cataniz sibi allic uigillante et tussi
ente fortiter laborante declinus parum
quid talis farmaci facillimum esse extima
tes corrigere nocumentum tpr si quis semel
uter carotico farmaco. ¶ Differunt a utique a
ipsa farmaci a se ipsis nam que quidem plurimum
habent eorum que catanici .i. sensibilitatem inferunt
a pbata quidem sunt statim magis forte aut
et difficille solubillem deponunt firmitate
eorum laborantis que uo minus quidem horum
caroticorum .i. insensibilium habent mistorum
uo eis calefactiuorum habent plurimum quod tamen indig
estibiliora ad presens existunt innocabilio
ra ad futurum. uo talia meliora sunt post an
num acquisite accepta que ad modum et que filonis
nullo minus glosis dolores mitigare tor
pens et ledens sustinet et alia multa farm
aca diaspoliticon noiata a trigona moderan
tora quinquecorum qui est statim in piculo siora uo
ad futurum somnia uo a hec meliora per ann
um aqua cum posita sunt accepta quod dim tamen est filonis
et sidonorum ul' trium ul' et quatuor annorum
fuerit misto unquam ab aliquo melius esse non
inutile uo est nec in hus quod incepc sustan
mis usque aliaubi decem annos scilicet .n. inmut
teratum est amplius est innocabilius quod est
intantum inquantum uetustius sed iam imbecile ad
uirtute ut languidum perficiat id autem gratia p
paratam est sic g orum tamen in quantum possibile est
talium usum inuocatum m3 et hus noui sufi
cientem quidem offert forte adhuc uini

tem habentibus hus que meis sunt infrigida
tius sed ita ueteribus uti ut extidatur ab inite
rie sed ut dignum est expectare tempus in quan
tum remittet quod uiolenti infrigidatiorum eius
uirtute eorum que calefaciunt suis quidem
talium utique ut ad sincopam est in statu ma
xime contra fetram cum do consistit nocent .n. forte
dispositionem totam et hec difficille solubillem
operantur. ¶ Non omnia enim dimittere que non disso
luit uirtute non est aspiciencium ad sin
thomas sed est dispositionem totam ab sindencium.
ita uo et balneum et purgatio et p ira .i. fo
mentacio et uini potacio quorum omnium
y. incatilis dolentibus meminit ipse dicens ita
dolores oculorum potacio meri ul' balneum
ul' p ira .i. fomentacio ul' farmacia solutiua
sanant .n. hec dispositiones sanancia sunt omnis a
dolores sanant ita et alios sicut in supioribus
bus dicta in sicco et arido eorum laborantis
datur sed dispositionem sanans prohibet sinco
pam .i. sincopam passio tamen ea que tam
un pro multitudine fumorum ex solo est de
mum ul' stomatica sincopa cibo ut sanatione
indiget et minimum quid dare laboranti
bus cogimur id quod mox p ratiui ad ute
tes non dispositionem sanantes sed plurimum utile
est eorum qui habent tota die corruptos in
scientia medicorum de quibus in tempus est
per noctem instituenti primum sunt incipiunt g fe
brire quidam quod magis multitudine cruto
rum humorum coadunantes iam sicut maligne
gnatem horis ueneris quod uti et stomachum uocatur.
ul' ex indigestionibus ul' et aliter qualitercumque
inflamatum est ypocondrium et in tumore
maiori eo quod secundum naturam totum eorum est et colo
bus quidem ad quod albis et madidi causa est
albo quod secundum naturam. ¶ Est a quibus ad quod gri
us ul' liuidus quos quidam medicorum no
minant plumbi coloris pulsus autem in hiis
minores sunt quam secundum naturam colorus obumsites uo
et esse anomali .i. inequales sunt multociens a et
sistomatica .i. coadunatiuam uocant anomaliam semper autem que in una pausace in
nullo uo talium sanguinis sine maxio
assueuit fieri nocumento et minuit idi
gentem omnium eruone sed in florum nec purga
tionem fecerit quidam demum et sine hus repen
te sincopant qualiter g eorum tales sanari
indigentes quidem euacuatione non feren
tes autem euacuatiua auxilia nullam aliam
inueni ieius euacuationem nisi eam que est per
fricationem. ¶ Incipe autem confestim in per
egrius eorum primum quidem a cruribus de super
inferius per sindones .i. lintea non ualde
mollia sed ad modum moderatam habentia aspi
ritatem .n. diuelli ab ipsis cutis sed et cura pora
ri secundum idem indigente laborante dum non
et totas manus ab humeris desup inferi

eadem modo fricetur. Hec autem sufficienter omnia
colla .i. extrema. brachia. manus. coxe. crura.
pedes. ut teneantur calida et timor fricetur labo
riosius quedam sensum et similiter fricata tamen in
multitudine fricationis oleo calastico utendum.
dum. Quale est sabinum ab sinetie utique
a silvestribus .i. supernalibus ab hispano ustico
et albo quod quam oliuarum vel albo quod
extractis adhuc oliuis preparatum est. Eo non exi
stente nullum utique erit malum aliquod cum
poratum olim ut. Quale est quod ex ciccumeris
silvestris vel oleum quod premo. quod apud egiptios
preparatum. Si non assumat aliquod calasticum oleum
quibus nulla inest stipsis .i. stipticitas et ma
xime. Vetustius fricatur accipientem in iuncture
et moderatum quod ante. Deinde ut assueti
mus in vase dupla calefacientem ut susci
piat moderate in quantitate. Hec inunge hec
fricantem et huic quod plurimum colla .i. extremi
tates. Post hec autem oleum quidem abstergere abs
m .i. tectum inferius fuerit non ad dorsum com
et hec inficiatur. Similiter primo quidem
sicca fricatione post non pinguedine rursus ad
cervicem rursus et ab hiis rursum ad ma
nus secundum a dorsum per totam diem ita generetur
in domo lumine habente parum et non humidum sit
a qua calida et moderata domus aptissimum
a sit hiis melioratum decetero in eo ut sopor
neque cibum eis neque sorbitionem neque aquam dare neque con
cedere vel copiosius sed melioratum solo usque
tres primos dies per successionem fricantem
et solum. Illo remittente tempore in quo utique
sopnus eos assumpsit secundum cooperiatur autem in
hoc maxime et amplior fricatio fiat et sic utique
sit auxilium benignum non solum immo
vehementer quod neque amplior sopnus bonus humi
dis neque concedit evaporari acutos hu
mores et agravat viscera. Sed si forte alia
dispositio alterutris indiget moderatis sopno
et vigilatione ita et hec. Natura diriget quidem
sopnus evaporat autem vigilatio. Sicut neque non
est opus hiis qui in multitudine acutorum
humorum egrotant in parte quia scientia adiuvant
sibi invicem poterunt benigne. Cum igitur
pulsus eis primis sufficienter fuerit et ite
aliter anomalus fortiter vel non multum est pericu
lum et oportet gerere ea que dicta sunt in alvo per
seruantes si non et tonum .i. robur moderate habet
pulsus et in magnitudine et non commixtus et boma
lus .i. qualis fuerit investigata ea que sunt per ve
nam et clisteria condescendentia. Si non bene sponte
moveatur. Si contingat ei melioratio evacuati
hac bene et superhabundantia que in primis
venarum que sunt per epar et mesenterium con
sueta est coacervari. Si non amplior dete
te impetus super satietatem advenerit. Facere fiunt
post quidem die amplius cessante melioratio. Mi
nus n. subducens hec tale nutrit magis sic

tenuum quod cruorum minus quidem nutrit magis
autem sibi ducat. Post hec autem siferatur amplius
dorsum superhabundantia neque ita sicut fecit
dare non per meliorare ptisane succum. Si
non manens ad huc fluens sorbitionem que
ex eo nutrit consequentes. Videlicet pul
sum. Si n. quando repente commutatur in bellicita
tem vel anomaliam .i. inequalitatem vel parvita
tem. Post quod quo tempore panem ex vino mistum cum vino
dare convenit. Si ergo venerit videlicet
neque expectatione habitis quod sicut nunc sicut nunc
hanc crudis humoribus pleno corde sperat
mus laborans est pulsibus ita curis. In
talibus quidem utique in finem predices mortem
sine criminatione custodies te ipsum nullo auxi
lio generoso utentem. In quibus autem spes
est salutis in omnibus autem est qui sine ratione ita eg
rotant quod a prima huius suscepimus eos turpissimum
esse mirabile hec in sincopam hominis et minimum de
mum condicit fit hec propter insanitiam medicorum. Sed
non ad hos oportet inspicere neque hiis comparare te ipsum
sed ad eum quicumque vere fuerit artis medi
cinalis realis turpe esse existimans repente in
finem sincopam neque predicentem ipso sincho
ma neque preparato ad ipsum neque prohibente. D
ictum est autem in tractatu quod in talibus dispositionibus
ipsi constituit flemones qui super ypocondria
leduntur preparata plasmata et infusiones neque
quam quia utendum hiis autem quia magis mul
titudinem hanc quidem evacuet illam vero
digerat. Tunc autem iam utendum eis non simplici
lavantes sed infundentes per absinthium mel
rate si. se. Castor quid valde magna. Si non
ut dictum est curamini ubi tribus primis diebus
nullum obviaverit malum in eisdem ducere
usque ad septimum diem melioratio solo vino ysop
pum habente lungissimum ei quidem .i. dispositionem sine
fecerit ieiunium capitis quos habent crudis
humoribus digestis nutrito corpore. Si non non sol
um crudi contingerit esse sed et iterum corporis
degeneraverit ut non possint digeri finaliter
impossibile est salvari eos qui ita egrotant. Et
eos dimittunt qui salvari possunt similium peccat
um fuerit fuerit usque ad septimum diem immediatio
solo diete tantos vel si quis utique indigebunt.
Vel etiam existente vel attenuabis ipsis meliorationem ad
ptisane venientem sucum sive et huic adiu
verit condimentum similiter ptisane proportionaliter. Neque non
est eos qui ita dispositi fuerint acutissime super
senseris usque eosdem sufficienter esse hos crudos
humores oximel dare oportet semper per meliorationem. Si vero
gravetur comitante hiis dationis exaltant
quidem ad meliorationem et ptisanam. Reducet vero
rursus ad idem maxime autem ex hiis qui parvum
habent .i. varium et tardum pulsum existimat oportet
frigidos esse humores comitatio. n. hiis consuetudine
et totius corporis decoloratio manifeste qualiter autem
dicta est servietur autem quibusdam fortassis

quod in talibus fluxum ventris ptisana dat.
ordei.

Ex istis verbis apparet quod crudus et cadavusus
sint idem. quod ubi ista translatio habet crudus,
alia habet cadavusum.

pulsus .in

spes

vel scientes

vel precedente

.i. precedentia

non

infirmum

vel utenti

vel dietati

.v. ptisana

quid aceti miscetur

Et sic videtur quod fluente ventre possit dari
ptisana.

in

interpo(latur) et quod dictum est nulli febrientium
tardioribus vel rarioribus fientibus pulsibus.
Sed secundum duplicem modum vetitum est. Est quoque
dictum est: unum quidem quod manifeste in paro-
xismis rariores et tardiores eo quod frigidi
fiunt; aliud autem quia et secundum alia tempora paroxismi
omnium qualitercumque febrientium ... non eque
rarius et tardius horis aliis pulsant.
Nam siquidem utique estas fuerit et frigide
aque potator qui est egrotat frigidum huic
dandum oximel; yeme vero et consuetudinibus
calidum dandum similiter et frigide aque potatori
et calide potatori. Quemadmodum si et
inmoderatum cauma estatis quidem hora fuerit
et calide potatoribus similiter nullum facile passib-
ile habent viscus. Utilissima autem his balnea
siqui continet nos aer calidus sufficienter
vel frigidus fuerit. Bene igitur balneari congruum
est. Iacere debent in domo hora quidem
estatis frigida, yeme vero calida. Fluent igitur
sufficienter ab alterutra inmoderatione. Sin bal-
neis quidem ut communi necessitate et omni que secundum
calorem est augmentatione effusis crudis humoribus
et ubicumque corporis fluentibus ut pe-
riculum sit et ad pulmonem et ad cor venire,
et quoniam ad cerebrum itur melius lunge
consistens circa epar eis adhuc manere circa pri-
mas venas. In domibus autem que in mediocr-
itate sunt fit et yeme et ubi frigido aere difficile
digestibiles manent crudi humores et eas
que secundum epar emfraxes i. opillationes siquidem
fiunt prius adaugent. Si vero non fuerint generare
propter efficaciam decerni et consumptionis. Igitur hec qui-
dem ita gerenda sunt a primo die. Ipse incipit
curam eorum. Si vero sincopatis i. sincopaz-
pacientibus iam veteris secundum rationem consistentibus
vinibus que dixi locis dandum quidem
panem non multum, vinum quod anecdosim i.
redditionem faciat cibi. Confestim vero ad frigiditatem
eundum et uti secundum dictum autem modum. Siquidem
fuerit estas vel regio naturaliter calida et sufficienter
vel constitutio sufficienter calida, cum aqua frigida
dandum vinum; si vero non calidum fuerit, cum calida.
Secundum denique et totum potum omni modo temperate da-
re calidum. In tota namque cura cuius gratia sincopantes
accipimus melius est calidum digestivis cru-
dorum humorum cooperans. In quibus autem propter coleram
rubeam ledente os ventris sincopa facta
fuerit, frigidum oportet afferri potum. Vinum quidem ad na-
calim adanacto sim i. ad redditionem intendenti-
bus qui sincopantur omnibus dandum. Reddi enim
volumus assumptum cibum non invenitur manere.
Maximum est autem quoniam vina rubea quidem colore
subtilia vero subsistencia vetera vero etate eli-
genda. Confestim autem utique erit colorifera
hec calia et minimi et tibi potest bibenti par-
excis mixtis sentire caliditatem in toto tempore
cor. Nec quippe amara omnino sint preciosus

tate. Hec vina et maxime in quibus laborantis
stomachus acerrima leditur colera, sicut ad huc eo lo-
nferum vini et mutarum. Habent hec talia vina
et indelectabilia constrictiva. Ipso hec stomachum
continent optima cum igitur sit quecumque vina
austera non constrictiva sensibilem quidem non
adhuc stypsim habent propter vetustatem manifestam.
Habent autem sufficientem caliditatem universa namque qui-
bus indigemus faciet in quibus stomachus est co-
licis delectabilius accepta et digestioni et anecdo-
si i. redditioni coadiuvancia et maliciam humo-
ris mitigancia et calidum habitum operancia
et roborancia stomachi. Optima vero vina sunt tal-
ia: surrentinum, sanguineum, sabinum, albanum et
massinum, ytalica omnia. Cum hec stypticancia qui-
dem sed non similiter omnia. Nam surrentinum quidem
moderate stypticat i. stipticat et calidius alius
et delectabilius est. Deinceps autem albani-
um quod tenuium amoniosum breviter participi-
ans stypsi i. stipticitate. Signinum autem auster-
ius et isto multo magis massinum. Omnia hec vi-
na benigna colico stomacho et propterea eis vinis uten-
dum quando omnino aut acutissimis febribus lesis
inferat sincopam aut aliter mixta in eum vel flu-
ente vel inclusa colera. Quibus nimirum propter
crudos humores est periculum sincope, falernum
melius his que dicta sunt in tantum
in quantum bene saporosius est et calidi-
us redditur namque eis acuius et digestioni auctorum
humorum cooperabilius, superflitatem vero singulum hec
quidem magis illud vero minus. Universaliter
igitur falerna tonatur i. roborat magis stomachum.
Quia vero et ipsorum falernorum hoc quidem sufficien-
ter est dulce quod nominant faustinum, illud
vero ut ad inquirendum austerum, ut ad sur-
gimi vero et massum dulce eligendum in talibus
secundum. Si vero laborans assuetus est uti
secundum sanitatis tempus vino dulci, nichil prohibet
et huic dare quod dulcius falernum. Ex
naxia denique elevate et quecumque his gene-
tes vinee sunt non existentibus his quod ca-
sunt vina optimum ad anecdosim i. redditionem
ex his que dicta sunt in nullis locis inveniun-
tur vinis ariusium et lesinum quidem ma-
nifestum est et ex ipso nomine in lesino insula
nascitur, ariusium in regionibus quibus dam
ibi insule agricultur... i. vitibus autem minus
quidem colorifera et dulce in excesso. De
inde in methimna accipienda vero sunt vi-
na aparexita i. non infusa, ita autem nominant
quibus non mustum maris maximum nuncupa-
tum constringitur, sed in quibus mustum est non
tamen assueverit nobilibus vinis de quibus
nobis est sermo misceri mare in lesino i.
Quemadmodum igitur in scio vino atten-
sio significatur autem et secundum hellaspontiaca in ysi-
am similiter vinum surentino mystinum vena
tum secundum eminentiam. Hec omnia vina rubea et

Nota quando competit aqua calida.

paciuntur

nentibus in lesino ciuitatibus

odorifera uina sunt et continue fistrica media sunt et aquosorum et essorum. Sequitur adeo ista quidem sunt constrictiua adrianum et sibinum et albanum et gabrianum et thuscanum et apolitie uina et aliuum cum in regionibus iste neapolitanum natum. quidem et nominant istud ita- linianum et quod attinuit et quod titacium non acutum post id et arsimum et coniusto uero essa uina sunt. ut sincum quod apud nos nominant ceptima .i. ceteri et sic seybellite et terceum ablate. In asia uero egente uinum et experimentum in quibus est propter multitudinem ciuitatum bonorum sincopa sunt essa quidem uina fugienda. ut nectarea aquosa uero fugienda sunt ut inopabilia et eligenda uero sunt uina media colorum rubea et calida. ut dictum est consequentia. si enim .n. uina quod inuenies aliquod album uinum calidum. ubi demum et austera uina et moderate alba inueterata bidoterra .i. rubi condiora qualiter fuit. uero uis aliter nominant kirron. colorem potes utique dicere ungueum ochrum .i. palidum quecumque uero uina in quibus sunt calissima xantio sunt. quale est et quod circuibus in italia. quod uero uinum quodam genus uini est talis a primis ut quidam extimant sed aucturitate ad hoc ueniens ut pigneum habeat colorem uinum et nomen eius consueuit quod non omnia uina ad hoc conuenientia ingrossari ante quam in claritate xanthum accipiat colorem. aliorum autem uinorum austerorum quecumque moderate alba et essa nullum a prima adanotosim .i. reductionem. Si tamen inueterauerit sufficienter uitetur utique quis eis alius non consistentibus. Eu stomaci uero sunt omnia hec uina inueterata. autem et horum hoc est rex uini quod amico mediante colore et omnibus hominibus congruit et eius querela sacalia et amincu quod in magnis est doleis quod .n. in paruis lagenis conuenientissimum est huic cacostomo. cibum simul et cephalalgie cum consistens. Sed contemptandum quidem est semper optimum eligere. non consequenter autem quod sitis uini sed decis congruentes. optima sed demum ad anacolosim .i. reductionem ad epatis sitie est et lesorum sed sincopes ad sincopem. Sumus autem in maxima uel afrodisi cum suscipiendum uel austerum tinolote uel aliquod simulium eis citrorum .i. rubeorum colore et calefaciens manifeste statim sibibatur. Sauciari uero oportet ante omnia qualiter querela est laborantis natura. Nam siquidem imbecille caput sunt et facile accidis uinis repletur ad ea que minus calida uenerit magis operamini. Si uero fortis capite magis fuerit et gaudentes talibus uinis uel assuetus est sine crisica ea forte biendum eis audacter. Cephalalgia uero uina sunt quantum in se ipsis omnia uina odorifera et kitta .i. rubea et falernum et qui tinolete et quod lesorum imbecilli capiti nociua. qualiter quod in falernis uinis dictum est dicta talis. Et miti nolate est. nam

alium quid sufficienter dulce alium uero austerum ut illi conparet. Calida uero sufficienter utique et propterea cephalalgica. austera uero uentrem idtorant et non constrictiua capitis omnium maxime sunt uinorum adanotosim autem non in certum sit itaque fugienda sunt ea in hiis qui sincopantur non minus aquosa aptum autem adanatosim et hic peccolomaneum inueteratum et consistens falerni dulcis et anoluasad est quod et stipsis .i. stipticitatis manifesta quod illorum neutro eo propterea est custo machon eius. Spenunaz uero hiis ubi propter uinorum alterutrum sincope et ei que propter multitudinem ciuitatum bonorum et ei que propter colloriam et coacto odio uino uti fugienda quidem ut dictum est omnia austera sunt et non ualde fugienda sunt uero et essa eligenda uero sunt que aquosa et magis sinceriora contingerunt etc. Nam non calefaciunt quidem sufficienter hec talia facilius quod reducunt. Si itaque uelociter anacolosis .i. reductionis communi consistentie talibus uinis ad kitta .i. rubea differentia sit utique in hiis que dicta sunt. Digoni que sunt uetere et uenas uina conuenerunt magis quam et magis calefaciunt autem retentiua uero sunt et nutritiua. propterea et euchimus confecerunt quorum non consistit aquosis minime autem et horum sunt assimilantur quid sanguinis patientibus autem citritis .i. rubeis corpus non commensatiua innata sunt et aquosa uetera .i. innata omnium uinorum maxime. Ista autem uina inquis sunt quecumque subtilissima sunt aliorum. que maxime utique quis ad sincopas elliget. citidissime uero horum incendentia sunt lata et essa debentium austeris omnibus promptiora nutriunt autem magis subtilibus et cachocimiaz citissime omnium corrigunt benignum sanguinem generantes. Ad propria proprium igitur rursus reducamus sermonem.

Quoniam uero sincopa est actiui consequens lo uirtutis. dictum est hiis qui ante nos. Quia et in spiritu et circa solidorum corporum est hoc nobis custodienda sunt si assunt et restauranda si sunt corrupta. Igitur qualiter quidem oportet custodire ea secundum sanitatis corpus in sanatiuis libris ostensum est. qualiter autem in egritudinibus dictum est quidem iam et per anteriora monumenta. Dicitur autem et nunc non iam demum uniuersum ad decentem compendiositatem talem. habet in periodum qualem alia que prius. quodcumque genus decet addiscere est corpus. Ista corpus cum solidis corporibus custodienda est in egritudinibus. ut et qualitate et quantitate et in quantum contra naturam habent ea genus. siquidem possibile est et prouidere ne quid sit corum euacuatur et nequaquam alterantur optimum hoc utique esset. quia uero in sanatiuis monumentis impossibile esse unquam hoc tale ostensum est genus abili corpori contempnit. oportet quod quidem

---

Marginalia (left margin): uina … addi … hu. … uel … f. … ni … ui

Marginalia (right margin):

al. que uina austera et stiptica .i. sunt nociua patientibus sincopi sicut aqua.

No. quia uina conferunt in sincopi et alia non.

al. dicuntur sit utique que dicta.

No. quod per uina absolute intelligit uina fortia et calida.

kitton

No. quod est sincopis

uero ista dispensantum nos iuuat

tam

deuenit

al. habebunt

simul

nobis

al. esset

et correptio utiorum eit paulatim

aliq.

No. q. spūs aīalis appellat physicus. et uitalis ĥoticus.

al̄ forti

uiriū | al̄ ipso

uel

No. q. deduōt nutrit spūs uitalis s. de aere et sangue.

.i. casus uitutis.

al̄ 2 in al̄ attenuata asimili

al̄ fieri.

sicce

Fysice .i. aīales timores sūt repetini et uehemetes. quos q̄plices .i. stupores .i. pauores.

No. q. de max̄ gaudio. et max̄ timore pot quis mori.

sic exsistit corrige quod n̄o alterat in eucra-
siā reducere per c̄riam alteratōēm g̊ siquidem
euacuatō et alteratō fiat paulatim et hec sunt
opa sanatiue artis; si n̄o sed repente et sine mu-
ltum n̄o solum euacuātes sed adicientes quantum fi-
ant egritudo usque ita deinū cōsistit. Cura-
tiua n̄o usque ad sanatōēm corpor indigemus
methodo; sic g̊ sanatiue artis est opa pa-
ulatim contingere curatōēm que n̄o que pter
naturam ita curatiue est artis corrigere quod
est in alio physica .i. aīalis quidem usque spūs o-
stendimus uelut fontem aliquem esse
cerebrū .i. irrigari et nutriri p inspiratōēm et p
exhibitōēm que est extra forinsecus pleumatice
.i. spūs. Rotica .i. uitalis aūt spūs n̄o similiter qu-
idem manifesta demōstratō fuit n̄o tamen i
sua similitudine dictum est sed cor cōmunicat arterias
ipsum uitem continentem. Nutrī et ipm maxi-
me quidem ex respiratōē sed et iam ex san-
guine; si non est aliquis et n̄alis spūs cō-
tinebitur usque et ipse sed epar et uenas. Dic-
tum est aūt q̄ plurimū de sba uirtutis in lib-
ris de elementis et p̄ ex plenis. Solutor
n̄o corporis sba indiget quidem usque
q̄ ita aliqua existere et ppter c̄ria subiacet
mortale genus. Non aūt minus curatiua
indiget componentibus eam elementis. Et
dictum est multociens p que corrumpitur
eam euacuatiua sed cōmunicatio uirtutis de qua
nunc ppositum est dicere in sba quidem so-
lidorum euaporatum sed longissimas cōmu-
niones fit in sicco exaccido pha .i. n̄o nutriacer
attenuato animali et acutis colliqua-
tiuis fe. Innati n̄o cōmunicati calefac-
tis eis immoderate ul infrigidatis et
humectatis ul desiccatis ul sed cōiugatōēm
quod hoc patientibus. Spūs aūt alteratō
ppter malos fit humores et ppter cōtinentis
nos ēus maliciam alio et alio tempore exal-
ta et alia cū in hoc adducit; et adhuc ppter
deleterias .i. letales uirtutes ul ppter ue-
nenosorum aīalium uenena; sed auferant
demū hec a presenti mā. Coruscō uero
sic spūs etiā fit pi didiu et que iam fcā est
ppter passiōēm fysice .i. animalem et do-
lorem fortem et ppter meatus plures exquo
gine sunt et uigilie; et ppter supabundā-
tem eius subalteratem; et ppter cōtinuitatem
eum cor tenuitatem; et uiz et adhuc omnia ppter
retentōēm respiratōis et abi aporiā .i. penu-
riā correctōē dilligentiori indiget; g̊ pa-
siones uocatis et oīe timoribus letitie
maxime uocant aūt et has p ychariac
.i. gaudia. ssam aūt eāq; similiter mouentes
quosdam; ita a et aliy timores cōes q ma-
gni cū maxis leticiis; et sī item in ad-
ser exsolutum operatur et atomi .i. uniuer-

alem spūm; tristicia n̄o et agonia et ire et
sollicitudines in quolibet n̄o et amplio-
res uigilie natūt dissoluentes uirtutē.
Ebus quidem omnibus ipa sed se ipsam mo-
uetur; sed grauitas n̄o actus cor mouet. D-
issoluunt a cāus tamū .i. robur alterius gnā
et ppter uicio unū immoderate excu-
sa. De laboribus aūt quid opt dicere qua-
liter interimerit quosdam adaūti uehe-
mencius ad quod. Acciderit aūt cōes et sino
contingit interimere; in talibus aūt mani-
feste omnibus uidentur deficientes robore et
dissoluti uirtute hy qui fatigantur; qui-
dam ut dictū est mouentes; quā quidem
pesto spū quā n̄o alterato quā expartē euapo-
rato multū aūt usque hec patientes solu-
nam est. n. amplius de eis in alijs quibu-
dam et in bus libris quidem ypo. i plois
tegmatibus; ad presentia n̄o cōmune modū
quidem quo neccum singulū aptū natum
est n̄o necum te querere. hec aūt quod nec
et accipientē abeuitencia uenandū i ca-
strelia uirtutis i egimbusita n̄o et si subali-
abit ul q oporteat sba dispensationem
fier usque in belli sed usque et ut alterata sed
casim et ut facile respirabil ul facille
euaporabili ul qualitonque quis nomin-
are uult effimasse a eumdem modū sicut cor-
uniuersum inmensa cursū fuit raritate
euaporat ille usque pate spūū sba leptho-
mas .i. subtilis ptibus existens et corpori-
bus n̄o regentibus cōsneque g̊ et rarificare
immoderate oz corpus cōtinere ut ipso spūm
elligentes nz subaltare fortē oz ea que sunt
sed ipm pcomesta et bibita. Omnia et ipsorum
ciborum et potuū n̄o parua ē habenda soli-
citudo in robur uirtutis ut et q̄ntitate cōmo-
derata et qualitatibus dilligentissimi sīt.
maxim et extramosmaim ē aer n̄o minus
quod et inspirante sic solicitudo h n̄da ē
ut et eucratissima sit et ab oī sorditate
eā purissima nz ex metallis ul cauernis uel
barathris inmissionibus aliq susapies nz
ex putredine leguminū ul oleū ul aīali-
um aliq nz uapores ex stagnis ul palu-
dibus ul fluminibus accipiens; sed g̊ uer-
sa priuat oz fuant uolentes uirtutem ino-
cua. Et adhuc cōbus ipsorum solidorum
corporū usque maxie indiget sba uirtu-
tum existere n̄o paruū ppter cō facienda ē
ut sana cibus sint; sigr hoc quidem omni-
um particularū cōe est bonū. Precipu-
um n̄o in robur uirtutis et pro custodiam
nūque repente incidendum ipo xussimū sy
pro prima custodia curatiua est primū quidem
etium principiorum. Deinde n̄o et aliarum
particullarium quecumque principia i ea passione

facile acti huius quale est et uentris os su
per habundancia sensus et alia multa
que sinchoan et sincopas inferunt sigitur
prima quidem disp. acutorum humorum si quidem
et multitudine agrauant hii uirtutem et en
fractant .i. obstruunt propter multitudinem et
grossiciem .i. animal poros sunt multas obtusiones
periculosa est et sincopatica et in eo quod
non nutritur animal et in eo quod suffocatur al
teratur et corrumpitur causas consequens medela
contrariam quidquidem nutrimento possunt antequam
digerantur qui non multa agrauant hii non
enfractant .i. obstruunt transpiraciones et extingu
nt calorem. Si uero non enfractant .i. obstruunt nec
agrauant non sincopam hii tenui fruit ser
uicias liposychias .i. defectiones animi consol
uuntur .n. nisi nutriantur continue hii tal
es dantur aut non ex multitudine semel aut
non tamen grossas uel frigidas uirtute escas. sed ut
dictum est amica exigentie acute et calefacientium.
Ita uero et farmaca eis danda que tempus sunt
apere febriens hoc post farmaca attenuan
cia et calefacientia aquosum uinum co
festim expediri aptum natum est nisi uehementer
febriat quod non ualde aliquo contingit propter
dictam dispositionem. ad hunc autem magis si senes
contingerit esse uinum eis dandum in uno quo
que abo et magis si in intervalla fuerit moderata.
exacerbantur autem in talibus humoribus per un
am quamque diem et maxime ad uesperam in no
ctem non mane uero nec usque ad meridiem. Di
bus quidem utique et hec sufficiant. Transeamus
autem ad eos qui per contrarium quidem eis
habent dispositionem. Sic uero hiis sincopantur
nisi attenderit quis diligenter habent ab hii
subtiles sufficientes humores ut euaporentur
citissime. Et utique curandi sunt hii contrariis.
Nam illos quidem euacuabimus paulatim continue
sicut a principio suscepimus adhuc uirtute ro
busta nec paulatim possunt .n. hii tales et
ampliorem semel dari superat ab omnibus
a qui ex multitudine crudorum humorum pericli
tantur sincopari omnino dicebamus periculo
se habere compar eorum uel uentris fluxum habentes eun
tem medium et eos qui nunc subiacent in hac
specie extimandum insanabiles hic sic flexum
habent quid horum iusticium laborante iam uir
tutes nec .n. impossibile est nutrire eos continue
secundum intercluna corporibus solum nec non nutrientes
possibile est saluare. sunt in talibus quidem dispositionibus
mortalis in facie constitutio acute fit naris
acuta oculi caui et alia que tempus hiis
deinceps dicta sunt siue enim extenuat plus
sunt iugulabuntur uel contristabuntur uel non
cauus nutientes mox tale patiuntur faciem.
Si quidem cum aliquo horum uel quibusdam
uisi fuerint hii tales minus extimabat

esse malum quod si sint hiis perniciosissimum adhuc
a magis si sint principio egritudinis. Nec .n. sufficient idi
gentes eius prescient et y. dixit et si quidem qui dicta
le confessus fuerit minus extimare oportet assimi
esse. Nam sicut principio quidem egritudinis ut pessima et cum ali
quo predictorum ita habuerint non bonum mini
mum est assimilari quod sine aliquo horum sed euapora
ri facile malum. Non solum autem extenua
to ita spiritu eius et sanguine euaporato as
sueuit sed multociens sed expulsiua uirtute que
sunt continua timore immoderatius mota est quod
assueuit maxime sit propter immediatatem co
mitante. Fluxit quidem utique nectum quod
contingit fuit horum. Flaccum autem est et tesarte
superficiem quo ad malum porum rarificare et
diametri .n. sibi inuicem existentes hec dis
positiones et auxiliorum species contrarissima indigent.
frigidus gradibus aer et stiphas .i. stip
ticans frigendus est. tamen non est a qualiter
ex hoc genere. Ungendi quoque sunt ipsi similiter
stipticantibus unctionibus et cibi dandi non ual
de aliquo deficientes apte nec melliti nec
sucati neque sane sed panes et sorbiciones que
per contrarium confringens austeri et difficile corru
ptibiles et ipsos sicut ipsos et cum pane et co
dro per aquam cocto. Danda sunt autem hiis quidem
et oua et magis uitella eorum difficile .n. di
gestibile est albumen et gallorum et eorum que
lacte nutriuntur testiculos danda sunt autem
cerebra porcina et uinum detur eorum dilige
ter sanguinata .n. ultime data necesse uel per
album uinum bene coctum in musto porro et aneto.
et uel omnia gerenda ut a nobis ostenditur quidem ut
fiat minima humorum. Censeatur autem autem et
prohibeantur transpirationes. Nectum uero his
aquo sit uinum mox inhabamus a principio ac
ceptum. Si uero ut speramus omnia
fiant et carnosi cibauimus quod super dabimus
eis et maxime per quartum diem iam hiis
nobis qui has febres generant in acute ueniente
abs singuli dispositione uenientis ipsius prop
cimum librum secundum meminimi quem cibaba
bam ut dixi una quaque die et maxime contra
inimicum autem paroxismum et estudio semel non
dante me ei album quasi per totum contra sinco
pam fecit est. Sunt tales quoque causas uniuersales.
iam quidem sincopante laborante.
Inmitiendo quae ad sinchoam tenent. Studium
autem ad hec uenientes utique contentabi
mus et non sit hec sinchoam paulatim solu
ere hac egritudinem. Sicut a soluenti eam non
formidantes hoc sinchoam. nam quod multi
tudine crudorum humorum grauat semel ut
extrio uagantes cupiuissemus a dispositione
si forte possibile esset febre repentinam euacuacionem
et nullus timor fieret sincopis seu a
qui facile euaporabilis est nec quaque ante

qua sint hiis attenuati sit.

ai

at

Ro. s. albu omnino difficile digestum.

Ro. s. coctus porcino.

= al' nimium

= melli

al' de mu coctu 2°.

ex ista lectio hec quod omnes generatur a febribus sunt digerentur.

iam

despicietibus

al' diuisa

vel in qua

pp asmu nuic coacti lungiore fiaem
egnem de bus quidem uniqz sufficiant
que dca sunt. Dealus uo occasionibus in
quibus sincopantur redolentem deinceps sunt
aut quatuor dolor ueh'es et uigiliae et in
moderata euacuato uentris intemperantibus
aut uel motus est quo et siuus et quintam
acdiciam discrasiam principiorum de qua
in fine sermonis disputabimus et maxi
me qm duplicatur fit aut simplices qua
litates alterans paruulis aut ebdactmia
aliquis incis assupta. Deinceps igitur
de omnibus igitur que diuersa sunt dicem
dum sinapientes a doloribus sig siquidem
possemus eam ipam abscindere pp quam
dolent ita utiqz no ad sinchoa agitem
sz sanaremus laborantem prohibi uo ppali
q accessione ad dispositionem ut mitigamus
dolorum uehementiam. Quia uo nz inue
nire possibile est dolor causas nz obtu
dere uehementias nisi cognoscamus x
huc dolorem qui de laborante co sistit
aqua ca fit manifestum est qm p scrutari
oz eas et sig p que utiqz quis eas cogn
osceret q plum n. in manifeste sunt sensi
bus et exercitio circa tale contemplationem indi
get uiro. Dictis igitur a nobis no pau
cis p a opuscula de dolor gratia de omnium
aut eorum q nunc existentem necessarium est ex
amaui pinsunt in capitulis de tu sermo
nem sequitur igitur in animali eorum p oes causes no oes
sunt sensibiles particule maxime est quod no
dolebunt hec que finaliter sunt insensibil
es solis g sensibilibus dolore existente de
inceps scriptandum tu demum semp do
lebunt talia eorum uel p unum quod dam tps in
nata eis dispositione dolorosa. Sz sitemu id qd
apparet manifeste nos dolet multum esse
tps in quo nequaquam dolemus sm est qd p
aliquod tps innata unicuiqz eorum qui dolet do
lorosa dispositio necessarium est dolere. Si igitur
inuenerimus queque est dispositio que sensib
ilibus corporibus innascatur p q constituatur
al' capientes utiqz erimus q querimus.
hic igitur ab intelligentiis que sunt p naturam
que utiqz et oes omnibus nobis sunt ut eorum me
thodo ad scriptatem. Videtur autem intelli
gentiam que est p naturam passiones indiget esse
corporum qd debet dolere uel continuitatis solu
tionem uel alterationem aliquam. Hoc autem et hui dicebatur
autem ex hiis qui ex athomis uel insensibi
libus uel anarmis. i. compactis elementis co
ponunt aliquod eorum omnio difficile est dispositionem
inuenire aq dolor fit sui n. nullum eorum
que simpliciter tangunt dolorosum sim p a
se ipm tangunt hec talia corpora et sunt se
tangunt sed constringant in intima contactu se

inuicem plus n ingnatem doloris in sensi
bilibus dispositiones hiis que frangunt
nisi aliquis et lapides dolores dixerimus
diuisos sz de hiis quidem amplius in ali
is quibusdam et in libro de aspectu ipsarum co
gnationibus. Nunc autem primum concessum accipientes
qd necessarium aut diuisionem esse dispositionem doloris
aut alterationem rememoremus rursus quod
nz alteratio que paulatim fit poterit utiqz
umquam dolere facere animal. Sz necessarium est re
pentinam simul et uiolentam fieri transmutationem
sicut et aliquis do fi sui n. no solum ad quod
preter naturam repente ducta corpora esse hec transm
utationem sed ad ipam que ad qd p naturam re
uersione nisi paulatim susceperunt et in hec
laboratum eos denique qui ambulant in
uehementi frigore calefactos repente sam
facere dolorem ita fortiter ea que de radic
et unguium ut no possint ferre g siquidem
et ipm hec. i. uehementer calefieri uel infri
gidari diuisionem quandam continuita
tis operatur ampliori fortasis indiget ser
mone et ostensum est et hec in monumen
tis que de uirtute simplicium farmacorum.
Sz ad presentiam de nimium quid faciens quod
calefaciat fortiter et quod infrigidat ueh
ementer dolore operatur quere no est necessarium
sui n. ut incidens continuitatem sensi
bilium sui ut alterans eam repente n refert
ad inuentionem eorum que saluabunt dolores.
sitemu solum nouerimus q id qd cal
efacit uel quod infrigidat uiolenter dolor
osum fit hiis que sentiunt corporibus si g
incipere quidem a manifestis oz iam et in
aim hec sola appropinquantia nob dolorosa esse
et que forti et que infrigidant et que diui
dunt continuitatem sic que infrigerantibus
et incidentibus et mordentibus contineatur que
rimus inuenire sanationem eorum uia aliqua
procedentes anima eorum q queruntur qd no
minatur methodus desup g rursus incipi
entes dicam. Quia querimus qualiter
in egritudinibus dolemus nullo nobis exterius
doloroso appropinquante necessarium est q
rere quid qd in corpore talium est ei quod cale
faciens uel infrigidans fortiter uel diuidens
sbaz unius alicuius de mimum sensibilis corpo
ris esse nobis fit. Et primum de mimum consider
remus cuius ne esse oporteat id qd diui
dit continuitatem necessarium igitur uel scissionem
uel quassationem uel corrosionem esse hec dispositionem
in eo quod diuiditur qd continuum sz scissio
quidem est extrinsecus. Quassatio uo a gravi et
Corrosio uo fit ex mordaci qualitate g
exterius quidem nichil fit qd incidat uel gra
uet uel mordeat ex se ipso uo ab exterius
patiatur eorum omnibus manifestum est qm

sio quidem ab aliqua interiori substantia dura
vel magna multa tendente id quod con
tinet ea corpus fit utique vel ab omni moderata
siccitate. quarta secundo vero ab extrorsum sup
cadente substantia dura vel magna vel gravi vel ab
utroque mordicatio vero ab humore mord
acem naturam habente super sculptandum ergo nobis
in vehementibus doloribus vel humorem mul
tum vel spiritum extra non habente vel gravem caumo
tem vel mordacem habendum vel dispositionem alicui
hus ut in principio divisum est quod calefaciat
et infrigidat forinsecus quorum rursus eis vel in
spiritu ponendum vel in humidis vel in soli
dis corporibus id est utroque eorum forinsecus infrigidatum
vel calefactum tangit apparentia doloros
um eis fit. ergo qualiter quidem oportet cognoscere
singulum eorum que dicta sunt et quod non omnia
habemus manifesta signa et quod si quid aliud
et dignatio immanifestatur ad sensum eorum
dispositionum consilio. quidem exercitatio et studio
sa non omnibus circa speciem nobis advenit per
alia opuscula ostensum est. Nunc autem non
hoc propositum est scriptam hic propriam solam per
curative curativam methodum ex qua determinabi
liter dignota que magis auxilium et proficuum
fit methodus non solum in auxiliorum et san
ationum copiositate sed quia in dispositionis
cognitione nobis ostendit multotiens ipsis labori
bus quorum iam recordor duorum vel trium
non ante multum curatorum. unus quidem eorum qua
dragenus erat ut nostis et qui labora
bat colicis et extremas non solum nullo
proficiebat ab infusionibus et fomenta
tionibus et cataplasmatibus et clisteribus quibus
consuete assueverunt in talibus dispositionibus uti.
Sed amplius iolo denique tritico panum im
misso deterius fiebat et rursus in castoreo.
et cimini et mel quia cum his piper as
sumens utique doluit sed et succum cum se
nu gitti et in melle accipiens sufficientes
excitabatur ergo quod ego quidem humores
mordaces in ipsis amictis intestinorum
reclusos esse simul secum corrumpentes et
que deorsum imittantur difficile coru
pabilem et acutum dans. Deinde videns
minus dolere cognovi oportere cacochi
miam expurgare sequenti non optimo ad
tales cacochimias farmaco quod palam quod vo
cant iam consuete picram repente quidem
non ausus sum purgare illum hominem et ab
dolore et ab indigentia cibo sumpta iam du
obus mensibus extenuatus vero quibusdam
conmiscuit faciens diebus ut nostis quin
decim finaliter sanavi ~~sapam~~ ei nullum
vel aliud offerens aliquid quidem in illo
tempore primum ita molestatur convenit ania do
luisset intestina. iuvenis autem quidam

etate propter illum non paucis mensibus ania mo
lestatus a colicis doloribus purgatus est ac
cipiens scamonee opon id est succum. contigua
vero evacuatione facta in principio quidem dierum bal
neatus ad vesperam et accipiens tipsane suc
cum deinde super comedens pisces vomit ea
que assumpserat per noctem in qua vero balneatus
comedit primum quidem lactucas deinde car
nes pullinas coctas cum libo vini deinde acce
pit condrum ex aqua super immittens vinum auste
rum moderate vero commiscens existimans
in his dieta causam esse quidem et tria dierum
sibi succedebat autem vero ei post morsus erat
amplior a balneorum proportione. Deinde secundum quan
tam diem adhuc et magis doluit ea que se
venerant et extremas in balneo aliquibi lar
centur inflari esse nutritum oleum panni immit
tens doluit vehementius et postea emisit
humida egestione quando multum manifeste ost
endente quod extorum toto quod fertur ad regi
onem que subvenerant. Deinde deinceps ex
periodis sibi molestabantur interrogantibus
a nobis ea que contingerant lesiones exe mon
ea cognovimus in illis maxime facta esse in
testinis que et prius erant in tali ut ve
lut reumatica aliqua consisteret dispositio. Mo
strum ergo qualiter autem huic abicere quod iubens
colica id est ani auxilia nutrivi vero condito calido
per aquam cocto granatorum immittens in eo. Con
tinens autem tota nocte sine dolore annuntiat
us sum utique extraneum auxilium. interrogabat
autem quid oportet bibere. iubemus ergo ei bibere aquam
sum id est summac succum ut simul aliquam super frigi
dam fuerat facta esse intestinum ulceratio expi
rationis suum et fluit quid secundum consuetudinem ex su
perioribus regionibus unde quod patiatur reputa
at. Et pulmento eo uti iussimus. Deinde in
vespera cenare vinum aliquod austerum quidem
natum veterem vero infusso pane minuto. Con
cessimus autem et austeros fruges accipere
quascumque ipse vult mala vel pira vel mala
granata. Similiter autem et a dictum dietatis in
quarta bibens anacium sanus finaliter fac
tus est. et de reliquo consuetis utens nu
llo ledebatur. Similiter autem quendam sibi dispositionem
~~omnium~~ hora estatis que siticulosus erat su
bita est cum alius quedam et fio potu utique
cessit ergo quod signa talia secundum unam quam dispositionem qualia
pleureticos est vel distinxit in epistomon
ia id est terminalis quidem est talium egritud
inum dignatio. Secundum causas ergo signis congruita
cum remanet autem est ea que eorum que nunc dicta
sunt et a solis his qui certissime sciunt uni
cuiusque egris propriam curam invenire. Potissima
quam que de hac propositum est dicere ipsa secundum se ipsam
finiatur. non tangentibus nobis dignationem dispo
sitionum et maxime que ex contrariis incipientes

in

coctione

al. curam

grana

um

al' dedim

teu

dicta

ne | quere

vel una

signis copulletur digitacioni coꝝ que pro
ficiunt ul' nocent' in medio diu .n. que in hys
et exercicium indigentiōnibꝫ egritudinum
singulariter fecimus ꝑ se ipsam ut abar
te doctus quis inueniat ꝑ unū quenq;
in sīmū sic et nos et patientes particulas et
dispōes circumscribamus g̃ ad dispōes
cursus que dolorem operantur nā si qui
dem sanguis multitudo fuerit que tend
at quadmodum quippe et in hys que flōꝫ
hūit fit. flobotomus est confestim. uirtute
forti existente. Si uero timeat flobōam hō
ul' imbecillior fuerit uirtute, anaspasceon.
i. retractionum et paratheuron. i. deriuan
dum. dictū est aūt aña qualit̃ oꝫ h' facē.
Si uō et hys factis adhuc manet dolor.
maīm uniq; est ꝑ pacientē particulam
sphingosari. i. precidi id qd̄ constat
manifestum uō est et circa diaforeticas. i. euapo
ratiuus fieri stomacis. similr aūt et dolores
ꝑ uentosum spm̄ fientes sanauimus cu
raliantes omībꝫ magis hys que attenuāt
cibariis et irruisionibꝫ et cataplasmati
bus et infusionibꝫ et fomentis. si uō
tumor grauans ul' quasans dolorē oper
atur tumor sanandus est. Si uō mor
dax hūidum est quod dolorem oper
atur. cōuenientissima hys sꝫ ea que attenuāt et
calefaciunt. indiget n. hec talis dispō sig
dem sanari debet euacuatiōe coꝝ que cōti
stant. Si uō h' facē sit inpō. indiget epian
teis. i. sup inuncionē. Si uō et hec inpō est
curetur pobaticis uā cauteriꝫ. i. corporificio
rum stomacoꝝ. que quidem est cōis similiter
aūt minime ualet hys tales dispōes sꝫ
talia uō existunt cōsistencias et calida in
cisiuis plurima talium. stomacoꝝ si quidem
qꝫ uō popiū et usquam mū et pta que
ita instant cōstituunt stomaci inflant
simul et siccant omīa. sꝫ hec denique nō so
lum ut sensus corporificatiua ualia cōsist
unt. sꝫ et ut cōsistencia faciencia et i gro
ssanda hūidoꝝ subtilitatem et ad hūc ca
lorem uehementem existunt infrigidā
cia. Crossis uō hūis uiscosis cōmunica
tibꝫ cōuenientissima existunt cōspissatiua stom
aci et multū oꝫ cauendum usum coꝝ in
talibꝫ dispōibꝫ. nō tm̄ eo aliquis sequit
uehemens hos tales hūores solos exist
entes. Si uō quoniā cōpactis fuerit ꝑ aliqd
actus uaporosus spc̄ corporū cōtine
atum se ipm̄ nō potens exire uehem
entissime cōo qui ita hūit dolent. sꝫ aūt
cos hec ꝑ duplicem cām ul' ꝑ emfraxim.
i. obstructiōē demū ul' ꝑ calorem emfraxis.
i. obstructio cōtinet spiꝫ et prohibet
exire. calefacta uō que est a et uiscosa uētos

um spm̄ generare apta nata sunt. tales at
maxime sunt dispōes hys qui repleta sunt
cibariis fiūs quidem cōmunibꝫ crassis uero
et uiscosis cōsistentiis. qn̄ in ipis cōtin
etur tunicis intestinoꝝ uentosius spūs.
Duabꝫ enī existentibꝫ eis cōmunicabilit̃.
giōe talis cohacervabitur hūor in uento
sum cōmutat spm̄. crassius aūt unīq; hic
est et tarde incidens et siccus. Cum g̃ deti
neatur et tendat tunicas et hūoꝝ ex quo
generatꝫ hꝫ infrigidet uehementer appinq
uantes particulas intestinoꝝ. sꝫ duas occa
siones qui. i. laborant dolent. g̃ mox q
dem finalit̃ sine dolore fuerit habentes ali
quod corporificatiuꝫ stomacoꝝ augmentat'
h' dispō eis oīm nostra tunice intestinorū
densiores et difficilius spirabiles fiunt
sꝫ stomacoꝝ et hūoꝝ crassior et difficu
lius mobilis fit. Quaret et tpr̄ ampliori
erit necessarium indigere laborante et curan
tem ad sīmū extractionē min actemsi. n. ut con
tingit. rursus incitabit curante piculū est.
ex ꝑo uentificatos hūis eundē dolorē opatur.
Deīn ex hꝫ uideliceret dari quid nātuoꝝ.
i. corporificatiuoꝝ stomacoꝝ oꝫ cautē necessi
tatem cōprehendente. similr aūt et extrio
quanto multociē d' incipe donec hō insana
bilis fiat i cacechiam. i. malā habitudinē toci
corporis deueniat et in ultīo tpr̄ male pac
iens moriatur. Qualit̃ g̃ oꝫ dolores qui
ꝑ frigidos humores in medio intestin
orum coaceruati sunt sanari. nō calefa
cientes uehementē infusionibꝫ ul' catap
lasmatibꝫ a calefacientibꝫ. n. sufficientē si
nō euaporentur effundunt et uentosifica
ntur crassi uiscosi et crassi et frigidi hūores. sꝫ opꝫ
g̃ eos incidere ~~uenas~~ simul et digerere.
qd̄ ab extenuantibꝫ fit stomacis et maxi
me cū nō calefaciant uehementē. quam ac
et hoꝝ ipsoꝝ quecumq; uirtutibꝫ sunt nō ue
tosa et desiccatiora hec elligenda mag'.
manifestum est omībꝫ. et multos ydiotas cau
dunt multociē dicentes minus dolentes
cum cū catapl asmatur alio poleum
uꝫ castoreum et quicō q genosi sꝫ et fortes
moderate dictant in tempore ampliori
cauis curantur hys qui uiolentius ut
dictū est calefaciuntur. n. ita oꝫ formidare
ꝑ hos tales hūores ut calorē effundente
quid et uentositate eos euaporare ~~uero~~
nequeuntē cōsidera denique quendā coꝝ
qui ꝑ agri operatioꝝ qui cōsenciebat co
lica dolorem ungebatur quidē cōfestim.
plus nō utitur. comedebat aūt cū pane
allia ulla dereliquēs cōsecutā. g̃reꝫ bibebat
aūt ꝑ totū diē usq; ad uesperā a meracius
dein tormiens ꝑ totā noctē mane surge

Margin notes:
- al' et
- uel
- al' reuelēdū
- No. q̄d faciendū ē. q̄n nō ꝑ fieri flo̅ā.
- poludi
- al'. manifestū
- potibꝫ
- i. spissitudine ł grossitudine
- cura oīum doloꝝ
- hūoribꝫ
- cum

bat oio indolorabil' fuit aut et alia esca
rum que no ventosa. et no sinculosa. q̄ ad
no experientia hntes cor extimat ceps ee
sinculosiora oio peccantes. no solum. n. no
st sinclosiora cepis sz nz oio unq̄ sinculo
sa et no ventosa fuit p omibz cibariis. ut ego
decimu rusticor tymaci noiem hanc escam.
Et siquis ul' chriacos ul' celtas ul' ulr cos
qui fint citam bitit inbibunt comedere
alia no par nocebit illos hoies. sz quicq
quidem sin febribz dolent vehement in
testina p replicat cam et allia licet his co
medere. t antido quod pupas bibe
iuvante sumere tales dispoitoes. sin feb
re no siq̄n fiat recipiendum quide si sus
ceperint pira fomentat. sicca que p mil
hium si no in hac no quieverit qd a fy sor
i. no vetosor sem cequetes in olo liqu
antes ad ipe anseris inmitte in anu si no
existente no ansenno ad ipe anseris ad
ipe gallinacio unsan no ad ipe fit quo
citur analis. i. no salut. sic aut no valde
vet. licet au et recta via et maxime anse
rino. sicut nz invisto sedant fo tursis in
micendum idem paru sup inmictes
castoreum et opii. magnitudo no alterutris
no maior ciato. i. pugillo. multitudo vero
olei. sit conli. i. pugilli. sumit au hec si
maci et cdyteti. supino or aut ligantes
ea forti fillo q plim intis s apenebi sinci.
i. recti intestinu uni impone et vahe te
aut tenete prebeat ad hec s iale convoluc
ris deferatur sz eundem no medu fm
olim et dolores aunu ptales humores
ul' spm ventosum in febribz facientes mi
tigat or pira. i. fomentate que p mili
um veniente qr et levissimu est omiu
hec et d siccatissimu et intestes et in
mordaces efficaces ht et efundentia
unibz t i maci qd p castoreu et opiu quo
co sucte utimur. hec talia hntum aut
quo te infundatur hec est id qd apud no
vocatur epsema. i. vinu coctum plurimu no
medicor noiat id sucu. si cataplasma in
qm indigeat p apauceres in aq coquen
tes p farina fenugra ul' orci ul' lini sem
inis i mussor s aq. cataplasma co pone
dum si sit no or t imaci qd diacastorei.
i. p castoreu no solum aunu dolore miti
gare sz caulor mitigat nascitu no n aut
eis ut dat est maxia nectitate q p hente
te facientes quide qm nocebunt aliquo p
cause et imbecilliores reliq viri sem insti
gidat est hec. saluan no hoiez mox p hec
ulgente nocumentum qd postea sequetur.
qr ab hoibz scitur qm multi cor qui usi st
opii colicis eis ppe devenerunt sz quide

ad necq q intendo ii alii no ad hec ut surdi
fiant ubi nos siali coacti fecimus eisum
post hec f sanitatis eps extalesciamus p
ticulas auribz quide infundentes quod
p solum castoreu oculis no callefaciat a
colliria sola optime no laudamus ad hec
qd pennam onu. Ad dolore no qui cessis.
l. uiscosis ul' fris humoribz ul' ventoso spu
sit hec sufficientia sit. Simulis. n. oiuz hoc est
auri perspicuitas medianas q sumatis p c
q qd dolor demu qui p spm ventossum
fit p ua sanatoe hc sicca m. i. vento ssam
mitte apoitum co copiosa flama quae dabit
tibi hoc auxilium mag alicui sit se operan
h has dispoes. sin h aliq intesti nor sin fa
aliq corporis fiat p icda m s q fectin me in
dolorosi simul et in fine sani qui p spm
ventosum dolent fuit apposita sicca. i. ven
tossa si no solum fuerit spus ventos
us sz et huor ex quo hec generatur q fes
n quidem indolorosi fuit rursus aut eis
ul' p supvenientem nocte ul' h postea man
diem ul' et ptia siles contingit dolores.
et maxie q peccaverit aliqui ec dietam
ul' laguis extalesciunt p ticulas sibi vero
et hec quidem ipm maxie fit cognitio h
dispois. se aut et cura co petens no ca
lefaciant quide tibi manifeste cibi dare
no diligentiae uti attenuantes si no et fm
venterem ad talem contingerit mirabilit
acti istibz iuvantur d i membz. i. aubs sor
aut p quide cor sanat paroxi. i. extrahat
ca dolouris apponetem sicca. i. ventosa. ut
expellatur ventosus sps postea evacuaret
huorem i nuctatez quid talium s ima
cor. Ego no assuevi leptomeio. i. subtili
cata diaeta q a accepit olim hec dolor
vehementissime dum par postea exivit
vitrium humore in quo festi erat dolo
re simul et a dispoe curatur evacuata eni
ea que ventossum spm gnabat oia cessat.
talibz huoribz qussimia quide huit nam
subtiles et dimnes. i. acres simile aut hnc
dolorem qm no et spasmos sincopas. i. rob
ustos inferunt more veneris coacitan. sicut
primitus ei qui pari postea vomuit iote
i. eruginossum humore. melius a no eru
ginossium dicere eu sz chisima. iona erugi
nem erat eu unq hic tal' huor qual' opti
mus ios. i. viride me sz huic iuvenem post
q spasmatus est et sincopatus et queclaz
notites. i. sudantes sic sic sit et pulsis ul
time paruus erat sexquibz p fetto quiriacens
more ventris qd co sucte noiat sto m esse
quidem mordacem huore dedi bibe aq
ce pidam post hec stati vomuit tale quale
fuit ser si tu velles operam miscens aq hu

bus

no. de cura p ventosam.

q. o. ho. sig. difficilem.

dic

vl' aliqd

p ticula

te

q. ordine cum remedior.

p tibz oio aliq uti cum
in eo dequies. Quida ul'
cor. qui subtili

factu

ita

florentia simul .ion. i. eruginem. Si igitur cum aliter inveniat consistit talis humor non minibus expugnare eum. Contra quem insistentis invenire parvam non aptius est quam quod eorum que hos tales humores constringunt possunt. forte quam esse hec expurgativa. quidem. i. expurgativum omnis sed que plurima talium mordentem oportunum utique erit non mordax aliquid ... eligere. Tale vero quid est. est maxime apsinthe succus. absinthii vero eis euchimia. i. boni humoris et difficile corruptibilia danda sunt. Quorum dictum est secundum anteriorem sermonem. Quia vero et eorum que per siccitatem vehementer tenduntur simul et dolent. Oportet nimis addiscere quid de hiis melius est. Si autem tempore talem dispositionem ostendentem quem sitiebat quis curare eam hic mitte. difficile quidem existentem vel omnino sanam impossibile curari. Tunc febris facta. sequitur autem maxime pueris sanis fienses. Et salvatum aliquem eorum qui ita spasmati sunt. Sed ipse vidi. Sed alium dicentem audivimus plurimum quam spasmi fiunt propter impletionem nervosarum parvicularum quam fletmonaverit. i. flomone habentes forte secundo natura sunt adhuc propter mordacem humorem sub talem concludentem nervosa corporis propter frigiditatem forte similiter quid pix .ei. i. glutinationem efficientem. Hii quidem tamen tres spasmi curantur multotiens. Insanabilis vero est spasmus qui propter siccitatem nervosarum particularum fit. est in secundo sermo tractatum est enim in et in secundo quidem maxime omnino sanam incurabilis siccitas que solidorum corporum. Sed non adhuc oportet de talibus dicere nimis sincopaticus. sed numerum de spasmis qui propter evacuationem immensam vel per vomitum vel per emorrosagiam fit. Dictum est autem iam de hiis mediocriter iam in anterioribus et rursus dicetur necesse erit et maxime cum sermo mihi fiet de tumoribus qui per ... Quo circa quiescere iam faciam presentem sermonem. quia de necessariis sincopizantibus et maxime de hiis que coniuncta sunt ipsis dispositionibus febrium sufficientem tractatum.

Incipit liber .xii. ... de cura flegmonis distinctionis. distinctio .i. in qua prevenit G. quedam generalia ad omnia apparata curationis capitula. capitulum primum in quo continuat presentem librum.

Duo quidem genera egritudinum quidem aliter utique quis sanitas et medicando iam monstratum est. Unum quidem dedit ... antiquam hiis nominationem alterum autem nobis nominatum. Solutio continuitatis de qua prius nos scribentes initio et quarto libro et quinto et sexto in omnium horum libro. De inceptis eam que secundum discrasiam facta sunt usque ad duodecimum tractavimus. Incipio decimo vero tertius huius existentis operis libro de tumoribus qui preter naturam incipiam dicere in quibus manifestum est quod secundum megethos. i. magnitudinem destituit membra. Adeo quod secundum naturam sanitatem vocat autem. vel secundum naturam non differt ad presentia de nimis. Comulta autem secundum speciem existentibus in eis passionibus de prius dicemus de flegmone. Melius enim est ab incipere propterea quod sepissime fit et febres et alia sincopatica operatur fallacissima dicentibus aut veteribus multotiens flegmonem inflammationem et ... Sed endoni nunc nos non de hac premisit flegmone. Sed qui simul cum inflammatione et ... hic circa particulam et nobis tangentibus apparens et ipsi laboranti proprium nominatus sensum. Nullo vero minus ... antitypois. i. renitentes est que flegminat particulam et intumore maiori eo qui secundum naturam. Dolor autem ei coexistit aut maior aut minor quando vero et compulsus sensu ... amplius ad acta fuerit egritudo et maxime si supernatatur. Ita vero et vocatur eritrhos. i. rubor vel de nimis minor vel maior semper quam omnia sunt in flegminantibus particulis. Itaque et si investigio pectoris ... si secundum interius manum factus fuerit magnus flemon hec apparent quedam modo se ipsis rubiora.

Capitulum .ii. in quo declarat de generalissima cura flegmonis secundum has dictas. scilicet fiens fiunt et futurum prohibendo prout ... talium ad proprias partes artis.

Ostensum est tempore omnis flegmonis propter influxionem sanguinis fiens. quibusdam quidem mox aliis plus quam secundum naturam fuerat calidus omnibus que in flegminatam particula ruboris fientis. Et hec est communis in hiis ... est erisipilosi. i. cancrosi solam causantur secundum fines vasorum sive parentosi. i. cassum sanguis in solis arteriis. sive encrasim. i. ob siccitatem quandam sive extrasim. i. ... cum complacabilem in substantia ... itaque et sanationis intentio omnibus communis evacuatio superhabundantis sanguinis in flegminata particula fiente vero adhuc flegmone duplex est intentio sicut et aliarum omnium monstratum est egritudinum que tamen generationem presentem adhuc et nondum completam habent. Illam quod quidem eorum iam factam est terapeuticam. i. curativam per quas mechanicas artis suppositum est quod adhuc fit profilactice et prius dicebam non simpliciter sed compositam esse totam ... eorum que adhuc fiunt passionum et expulsive ... et curativa quemadmodum dictum est et sine qua numquam dum incepit flegminare appareat autem species eorum que generare possunt ... secundum eorum intentio et in hiis omnibus preceptis ... non dum autem ... nulla submittita in eorum vocata sanativa par

cauli a artis parant eos quin ita hunc. Que
cumque igitur ex fleugmone inveniuntur generati
et hec que quidem iam qualiter fuerit secundum
cor pue non et ad hec incipientes prohibere
eos oz maiores effici, et hec est particularitas
va flegmonis, secundo tamen magnitudinem huius magnitu
dinem. ut iam faciant fleugmone extab
sint quidem oz has. Quomodo autem iam factum
est eius sanatio. Ca. 2. inquo determi
natur generatio quidem naturam flegmonis fientis.

In omnibus fleugmonibus ex sanguinis flu
xio est amplioris quam quantitatem indigeat
particula ut et in libris de tumoribus preter naturam
monstratum est et in libro de anomala discra
sia. Influit autem amplior quidem aliis alicui ali
quam aliis particulis inter mittentibus suscip
ientem non ea que fleumaret incipit particu
la. Quedam non trahentes ad se ipsam ipsa que
patitur. Quecumque quidem mittunt quedam quidem ut
multitudinem superfluum vel calidum qualitate
et impellunt humorem; aliquando non et propter ambo
que non trahunt propter calorem morbosum.
Secundum dolores autem incipit quidem ea extra
que dolorem habet particula; que non sup iacentes
totum operatur flemonis; igitur attrahit quidem acra
que calefit particulam hos qui apparent hu
mores ut nos fluere; ut asclepiades exti
mavit manifeste apparet et aristoteles
secundum modum et hic virtus ex se ipso extra quidem in
deviat. Ei quidem de multum que dolent appar
eat quidem et ipsa flemmanatica propter dolorem. Ea
non quibusdam quidem nequaquam tota est. Qui
busdam non nullatenus sensibilis; secundum non
autem talis monstrata est secundum operationem que de naturalibus vir
tutibus scripsimus; una hec nec iuvitas quam ex cau
sativa nominavimus. Ultra autem ipsa secundum illa corpora in
quibus utique senserit quod eorum que contrista
nt unum unumque quod eorum que contristat est in contrarium.
Et ea que dolorem operatur quecumque unum
umquam fuerit hanc igitur ostendere sufficiens flegmonem
est quando secundum particularem operatur. Con ei pri
mis simpliciter morbis hic precedat nunc utique
vehementius conatus id quod contristatur
expellere coexprimunt aliqua particulam ex sup
iacentibus sanguinem et spiritum et hic in do
loribus in tumorem elevatur particula, propter copiam
huius humoris qui ad eam fluit. Distinctio 2 in
quo agitur de generali cura sanationis flo
is que sumitur ab ipsa egritudine distincta per
fan et fias. Ca. primum in quo autor resolvit generaliter
tumorem in suas species et eligit in hoc libro de tumori
bus de flone et morbo suo terminationis et
resolvit flonem fientem in suas causas.

Tumorum et omnium tumorum qui preter naturam sunt
varietas differentiae secundum naturam eorum que influ
unt; sunt ventosiores quidem quieto sa secundum am
plior de vene sunt flemones non qui secundum san

guinis sunt erisipilatosia non quidem humor autem
colere fuerit; scirrhos autem non constans que ad in
celum causa scirro sa quando crassus aut viscosus sue
sufficient qui est et in particula fuerit humor,
generaliter crassus quidem qualiter est melancolic
a aut tenuis minus aut magis viscositas
et exaucosis abarus fuerit quando et ex pis
iuosis per taillis multam super fluitatem
generantibus. Set de alius quidem tumoribus
deinceps dicatur de flone non que communia omnium
sumentes in hunc secundum modum ita eis adiciam
quecumque solus sunt propria quoniam igitur inceperit
aliqua flemmare particula scrutandum sunt propter
calorem aliquem propter preter naturam intra se sunt propter
dolorem aut deinceps proprium aut quorundam
appriatum in hoc venientibus te cessare faci
ente eam flegmon non ultra augeatur; post
hac non scrutandum de inceps considerate
ante aliqua appriantium particularum super immittens
ampliorem sanguinem flegminantem et post hoc
non conversum eorum pletorice dispositum est.
Ca. 2. inquo determinat de cura flemonis
membrorum que sunt emunctoria secundum generales
intentiones que sumuntur a fiente et facto.

Meminisse autem oportet nos de eo quod monstratum
est multotiens quod ex fortioribus particulis impulse
super fluitates secundum multitudinem vel virtutem
in debiliores inclinantur; et propter hoc de multum ad
denes ~~pate~~ pate suscipiunt, itum a sinu maxime
quecumque minores natura sunt vehementiorum que
dem est tonus id est robur que arteriarum et vena
rum et nervorum et musculorum imbecilliori non
et par nequaquam quin adenosorum corporum;
sita igitur et propter ulcus in digito vel in pede
factum aut manu a denes qui secundum bubon
es alias elevantur et flemmant san
guine qui defluit ad summum colli, brachia au
tem assumentes primum, et secundum collum et sectis
aures multotiens est invenitur adenes in ulceribus
factis aut secundum caput aut collum aut secundum aliquam partem
aium particularum; nominant autem adenes qui ita
elevati sunt bubones. Secundum non et scrofiosior id est du
rior quam eorum fleugmon factus fuerit et diff
icillime sanabilis est et vocatur choiras id est
scrophula. Igitur que quidem est sanatio scro
phularum statim deinceps secundum modum dicetur; nunc
autem de flegmonibus quia de hiis placet tractare
resumentes rursus dicamus quidem pro
hibere eos incipientes ab sinthecantibus genera
nte cum fuerit primum tenuis de flegmonibus
qui in ulceribus dicamus. Secundum nervum, propter arteriam
magnam vel venam ulcus factum fuerit cer
tissime quidem bubones insurgunt; apparent
autem alii et vena ipsa secundum totum collum id est extremi
tatem et rubra et calida et tensa et si appinqu
as ei dolens; igitur pletorico quidem existente
vel cacochimo toto corpore cura difficilis id est difficil

alius ipsam particulam.

scrofula: Secundum non autem alibi reliquerit quam scrofula potest
generari sub ascellis et inguine.

al'. incipio .i. neutro existente

s. corporis extremitate

est. Rigipio .i. sanatio uero certissime fiat si calefacere .n. et humectare oportet moderate continue colli .i. extremitatem ut indolorosum fiat cognoscas utique manifestam caliditatem. Ipsi quidem ulcera tetrafarmacum uirtute supposita .i. toto. .i. castra soluitur autem oleo ubi sco quidem maxime. non existente uero eo elasticon oleo aliquo. toti uero collo .i. extremitati circumuoluto pilemate laneo oleo calido infuso et nummum et ipsi ulcera farmacum imponere oportet calidum. et extrorsum cataplasmare id calido cataplasmate farinam quidem aut ordaceam aut frumenti aut mixtam ex ambobus hunc humidum autem aqua cum oleo bulliens. Uero et ipsum ad eum qui fleuminat incipit mitigatur oportet calefieri post dormitum die ex oleo calido infusam lanam supponentes non ut quidam confestim cum sale. Postea .n. eo utamur et tumore qui secundum cotum collum .i. extremitatem mitigato et indoloroso ulcere facto et nummum dormitum et macedonicum uocatum farmacum sibi tetrafarmace uirtute in ulceribus superinferre decet et eum et similia qualiter sibi inuicem sunt solo libanato .i. incenso superhabundante macedonico splenico uero existente uel ex carbuncolorum [illegible] que per ea que ita calefiunt reumatizat collum .i. extremitatem. Non tamen alia aliqua uia possibile est quo cogimur aliquando euacuare sanguinem aut uenam incidentes aut scarificantes col a .i. extremitates que non paciuntur nisi quidem manu male habente cura aliquo uero curanti paciente reliquum has .n. euacuationes inducat multitudo quemadmodum tenuium et cacochimia humoris superhabundantis purgationem. Ergo quidem plurimum in predictis auxiliis quiescat flemon ad extremum uel [illegible] aut aut curam tardam te medico circa euacuationem toti corporis. aut ipso laborante amoliente ipsa non suscipiente et maior flemon fit ad tenuium in [illegible] .i. suppurationem deueniat et nummum uocata firmata secundum eos contingit propter ... iam [illegible] sine occasione que ex[illegible].

Con ergo quando [illegible] uehementia [illegible] uel aliter quecumque particula alia fleminans cogimur euacuantes toto scarificantes eam. seruaciamus autem toti ut in libro de plichus .i. multitudine passionis in [illegible] moderata hunc humorum consistente toto corpore cum et calor fleminans in breui erit reumaticus fuit. et si aptotum .i. sine superfluitate fuit corpus ergo [illegible] id facere [illegible] euacuare euacuatione quecumque conuenit in tetur maxime et etati et nature laborantis sibi perfluentem et hora et regione et consuetudinem egritudinis secundum quibus iam multe in multis diximus. Siquidem et si non

ad dicta quando secundum modum [illegible] subaudit causa oportet. Com autem est quod luclud buliens flemonis cessauit a pagonias .i. mitigantis secedentem cataplasmatibus ad ea forcia .i. euaporatiua oportet tantum sit paulatim primum quidem mitigatiuis mixtentem mellis paucum dormitum auferentem quod tota frumenti cum farina contentum aut ordacea. cum adaugendo et mel stemate de impetus ad aliquid euaporatiuorum ut farmacorum quecumque sub sistentis humida sunt in stenticis secundum uel ceroto formia. consistere uero aduersis qualia multa emplastrorum sunt. Non et sic tendunt reliquias flemonum et rursus fleminare cogunt passas particulas. Et si pus aut aliquid dignum uocare secundum eaz que subputiatur fuerit contentum non oportet madere cum fe stim sicut quidam gerunt sed euaporari conantur his que hec efficiunt apta nata sunt farmacis. Quorum usus continet adispice. Nam cum quidem adhuc flemonosum quidem secundum particulam fuerit dormia .i. acuta farmacorum utuntur magis quia euaporetur sed aut inueniant ubi reliquie flegmonis sordes .i. duriciei fiendes audere iam uti forcioribus farmacis inspicientem bis in die qualecumque quidem efficiunt. Secundum mane quidem primum in uesperam autem secundo. Si uero et balneo utatur et secundum illud tempus. Con igitur uideris propter farmaci dormiciam .i. acutudinem passam particulam in eam ut dumidior uel rubior uel dolorosior facta sit mitiga in medio pyria .i. fomentatione que per spongias sed et ipsa si quando quidem ex aqua sit potabili quando uero sal habente quod secundum solutiores .i. duriores flemones. Si uero conuincent quando farmaci a multitudine puris et uigeatur neque umquam euaporare eam id inchoare oportet quod uicide stat nisi maxime altissimum sit ipsius. Et cum subulissima inuenies haurem. sinemento uero et alterius in ciuibus que in si flomone inasice et utraque respiciens ita scarifica superuacuum est et superimpone farmaci deinceps eorum que desiccant inmordacia. Si uero et putrefacta esse quedam eius quod supputium est appareant absindere necessarium est quidam autem in his que supputiant secundum alam et bubonem [illegible] uidentur mycteri formitum absindere. Quia uero chalasta .i. remissiua est ineis et propterea perinsiens patte esse que claudiat ad eam et flegminat sacalle in primis occasionibus .i. maxime de mu quidam sanantiones assueuerunt facere propter quas et deterior particula iacebit ducta fit et adhuc et ipsa talior et impeditur minime ad motum. Hec ergo nos obseruantes plurimum quidem sola inasice cum farmacis siccantibus

s. continuum uel lana

.i. butone — s. contra butonum

al'. educatio

s. caro

super corpus scarificare

s. .i. butonum uel emunctoriorum

med / uel toti

offendunt non solum in plectorica dispositione fiens sed et propter magnitudinem

s. putridam

a. de

quod macta est ut deinde est paruula. qualitercumque uideatur in digestione infusione

sufficienter sanauimus has tales dispos
itiones. Si uero et aliud circa ante opus fuerit propter
multitudinem non putridis solum sed et co
rruptorum corporum sufficit nobis non ualde magni
mi in formis ante diuisio hunc uero ca
li lungitudine maiorem latitudine obli
que sic lungitudo in bubone non secundum rectam colli
i. corporis et .n. secundum naturam ita epyuffert i. inuolu
untur cutis sibi ipsi in cauitatibus colli i. cor
am [illegible] diuisione uero implere oportet paru
ente paruulam uacuam manna. Est .n. sed
cibaco libanoti i. incensi farmacum habens sup
pr[illegible] aliquo participans paruo.
Et sub et ipso incenso ad quedam meli
us exsuperatiua uirtute est sola ut utique
non principaliter supputatiua et maxime quod pin
guis in eo et quod colore albius. Sicut
quod isto sit autem desiccatiuius est magne
uero in incenso et cortices quidem incensi mi
xuum est paucum a quo supputata habet
hec autem ipsum farmacum cortex. s. incensi et su
pputat et siccat nobiliter propterea et ad modum ca
rices combusto solo et cribato. s. et puluerizato. s. [illegible].
Et quidem utique et mitigans
oportet prius dominio cataplasmate de malis
humectantium farmacorum uel non siccantium
extrorsum horum secundum impletorum in ipsa enim ulce
rata est et magna incensi ut dictum est .n.
[illegible] i. tetragonorum farmacorum suppurantia
quidem de in expugnantia ponendum est
in quibus siquidem est concauitas ad hanc quam cum
fiat offerre. Si uero non fuerit quod certo acrimonia
et superincarnatiua uocantur que ad melius
et quod est per diminutionem uero et secundum sinum horum
non primum quidem respiciant a pluribus me
dicorum melius utique erit et rebus ma
nifestare. Cum autem ad ulam i. cicatricem du
cere incipiunt ulcera super cicatrizantes uten
tes farmacis consequentissime repleta fuerit
et nil adhuc habent cauum. Deinde con
tingit eis accidentes opera ea que in arte
ei est circa altiores sint igitur illi fiant
pares talibus farmacis ut conuenit. Con
uenit autem non quia certissime planum demonst
retur ulcus. In labiis quidem prima ple
[illegible] i. congressi super imponentes siccatorum qui
dem farmacorum quorum in opere ulcerum
meminimus. Aliud autem moto i. tasta
tegente iuncta cicatricorum aliquo farmaco
corrodentium consistentia profitente uero
ibi cum et hoc auferens propterea solo sicco
farmaco utens in toto ulcere super reuolu
ta piriope i. extremitas est spatomi [illegible] ex
trorsum et sufficiat motos i. tasta uel si
cca uel ex panno et magis que ex mollibus
lineis qualia sunt rasura et enim et ipsa ha
bent quidem de pressiuum super incarnati

uum ulcerum. Sed quidem tanta sunt communica
rum sequente [illegible] me. Rursus autem ad ser
monem quidem flegmone ~~fluere~~ deuenien
tes dicamus quod communis quidem omnium inte
ntio curationis quicumque uero adhuc fuit pri
us quam curatus est prohibere sanguinem fluere
ad flegmonandum erit autem hec bene sicut iuuans
inuenerunt. Erit autem hec duplex quando quidem
ex ipsa que flegminat particula quando uero ex al
ia aliqua causa. Ex ipsa quidem autem calid
ior aut dolens facta fuerit que ad medium
et prius dictum est non ex ipsa ostendat aut
consequenter ex alia aliqua aut ex alius mittatur
superfluitas aut ex dispositione que secundum totum corpus.
Ergo calidior quidem fit propter motum immoderatum
et uel propter quandam fluxionem ex sole et igne propter
drimu i. acre farmacum, dolet autem et propter disca
siam et trauma i. plagam uel fractionem et ex
siccationem. Ad hec huc autem et propter emfraxim i. obstr
uctionem quam dam inspirum uentosum. Diffusio
quidem quando quidem ex se ipso sit ei fit quando uero
ex humoribus qui secundum corpus. Extrorsum
quidem in aliquo coboloz i. uenenosorum nocua
rum ferarum uel in aliquo farmacorum calefacien
te uehementer uel infrigidante. Ex te [illegible]
ente aliquando propter ipsum autem corpus laborantes
malos coaceruans humores dissimiles
uirtutibus. Hec ergo uisa perscriptas quicum
que quidem adhuc fuit flegmones cum corpus
absint prius quicumque uero iam facti sunt
ipsos solos curans. Qualiter ergo oportet omne corpus
procurare male dispositum dicta sunt quidem
multa et propterea que ante tacta sunt autem et in libro
de multitudine. Sed et nunc dicentur capi
tulia secundum sermonem. Cum .n. equaliter sibi in
uicem aucti fuerint humores plethes nun
i. multitudo et pleutora nominatur. Sin autem
iam xantha colla uel nigra uel flate uel se
rosis humoris plenum factum fuerit corpus cacho
ciniam non plethoricam uocant huius talem
dispositionem. Igitur plethoricam quidem et per abla
tionem sanguinis curamus et per balnea am
pliora et exercitia et fricationibus adhuc autem
farmacis euaporatiuis et cum hiis omnibus
ieiuniis de quibus indigemus i. sanatiu
is monumentis dictum est finaliter. Cacho
cimia uero propria unius cuiusque super hab
undantium humorum purgatione dictum est autem et de hac
in particularibus terapeuticis [illegible] i. sanatiuis op
eris. Hinc igitur transferre huc attendentes
quod melius ex eis ut febrientes .n. iam
laborante neque exercitari adhuc possibile est eua
cuare multitudinem neque calefacientibus unc
tionibus neque fricationibus multum. Quamuis ad mediu
neque balneis. Ablatione uero sanguinis simul
cum ieiunio uel purgatione aliqua nutrimentum a
febricitante omnibus prius ut quod meli.

Passo alio

ut fissiorem

al' ueib

al'. secundum sermonem

Ro. quo curatur pletoria. 2 quo cachotimia.

sup. e curandi.

sup. e possibile

al' i doloratioibz

ad presentiam preeligentibus manifestum est
utique et si ego non dico de flemone quidem
qui incipit quod non convenit per ambulationem
vel cursum excitare sed in hoc i. stare est in
clinis paulisper sedentem quam multi faciunt.
cum primo motum manuum excitant. Vero in
superioribus partibus quibus habet eam que flemina
re incipit particula per ambulationem vel curs
mecto ual'. Terum vero et fricatio huius quidem
que curum magis. Quibus autem in curibus
est que fleminatur particula que superior an
timacato est antispasio i. in quantum convulsioi
cois est in talibus universis nequaquam que sed contra
cum vel aliquid per primam particularem pro flem
onis fiat. veniente laxabis i. movebis qu
emadmodum. sed sub vesicam vel pudendum
vel renes vitrica farmacia unusquisque glutiare iube
bis sed simul vel per matricem vel pudendum
menstrua movebis. sed que ad longissimam
antispasim super faciens agitandis videlicet a
magnitudine flemonis et dispositione unius
corporis. Iam quia multi quidem existen
te multitudine et circa etiam balneis imp
iculosissimum usi sunt non existente licet corpus
evacuare. sed quod dixi et in sua scedulam per
ingini operis scripta sunt. Habet in scriptura de
pletus i. multitudine et in quibus quidem de
flobotomia adhuc et in libro de virtute purgan
cium. quantum autem solum rememorari horum su
fficienter dictum est. Et nunc igitur ad pro
prios solum flemonis convertamus sermones.
Quorum sunt primum de certe corporis dispositione
que in ipsa que fleminatur particula secundum maim
eam quod illa nimium prius curando in. de im
pectus autem quod iam flemonis factum est aliud
non per eandem utrumque sequimus puta quem
toto spiritu et densitate particule factus fuerit
quidem dissolvere n. qui calefacientem mode
rate que utique et calastica id est deprehensiva
nuncupantur. convenit usus simul quidem in
ii ficans pelusia corporis simul diu accen
uas ventosissimum spiritum et evaporans quod
iam flemonis factum est. ita non et si fio diva
nite discrasia fiat. calefaciens enim et tunc
discrasiam simul et flemonem curabis. Qu
emadmodum tenuum et super calorem ampli
orem in frigidantibus sanationibus ambo se
dabis. sed discrasia quidem conveniens super indiget
et evacuatur autem quod plenum non solum
diaforeticas i. evaporatis farmacis sed
restrictantibus utendum est evaporantibus.
adhuc magis non cessum quod influit fuerit
vehementia non stenostos i. cuncta de que in
flegmonante particula est. sed non adhuc po
est expansivus uti si ad evaporandum ut est
tempus. Con autem ferta pungentur qualiter
conque morderetur dolorem si eo ungeretur. du

plex in doloratiois initio est vel evacua
re venenum vel alterare quod dolorem operatur.
ergo evacuatur quidem per ea que vehementer attr
ahunt farmacia. alteratur autem per contraria vel qualitates
vel secundum totam substantiam. Monstrum est et quod in quibus q
uidem secundum qualitatem est in quibus de farmacis qu
edam quidem contrariis fuerint sibi invicem contraria eo.
Quedam vero qualitatibus solis manifes
tum quidem est et quod in quibus quidem secundum qualitatem
methodus aliqua est. In quibus autem que secundum substantiam
non est. sed in quidem quedam quod quidem ex metho
do certa peritia i. curativa hic discere. Que
conque non ex solo experimento cognita sunt
secundum opera que sunt de farmacis habens coacerva
ta bona quidem que de virtute corporalium non
de compositione. et etiam eam que de vaporisti
cis i. facile aquisibilibus nominantis in quibus
demonstratum est in que quidem ex solo exp
erimento inventa sunt farmacia que quedam
ex sola re que non existunt scilicet methodi. ergo de
qua in hac opera propositum est dicetur in dolori
bus omnibus quicumque per ferctas vel farmaca fiunt
duplicem habet intentionem evacuationem alterationem
eius quod dolorem operatur. ergo evacuatur quidem omnia
que calefaciunt. et que sunt calefactive attrahunt
vehementer quemadmodum scies et que
dam cauteriorum communium quibus ut sycas quo
utuntur. Quidam aut per ipsum os confirmant veneno
rum ipsi accidente patientium particule car
ne consumentes eam labiis adherent deinde hec
quidem predicte inventi omni cauterium et quecumque
farmacia sunt cauterius eschar i. acutitate opera
ntur. ergo hec quidem evacuant substantiam totam eius
quod contristat. aliud autem ergo auxiliorum alterat
per eum qualitate contraria si quidem calore labo
rans sentiat vehementer aut per ipsam quam mor
sa est particula aut per totum corpus que infrigid
ant farmacia afferentibus nobis suo frigidi
tate que calefaciunt. Dipsas vero in op
is que de farmacis aliquando tales quidem
certe omnis flemonis sanatione.

Distinctio .3.
in qua agit de cura flemonis per indicationes sump
tas a membris. c. sic. 9. et. quorum primo po
nit resolutionem ad indicationes certas membrorum et
innuit iam de certis ad alios libros indiget de curando.

Subalteratur autem secundum patientes particulas
monstratum est hoc iam et multarum curare et lu
gis non indiget sermonibus rememoranti
eorum que in multis sermonibus dicta sunt. sed sufficit
per brevia supponere eis. Ergo una quidem in
dicatio ex homomereis veniens per utilis
corporis fit. Alia vero ex organicis. Ergo que
quidem ex homomereis quantitate calefi
ciendi vel infrigidandi vel siccandi vel humec
tandi declarat. Que vero organicorum
locum per que oportet evacuare et adhuc modum
evacuationis et adhuc conveniens quod magis quod

minus unius qui homoiomerorum id est uniformium farmacorum significatur de indicacione quidem que ab homoiomeris tamen est, autem in opere declarabitur et non que organicorum in hoc dicetur.

Capitulum 2 in quo ponit differentiam inter indicationem que sumitur a plenitudine et in qua flamma galaciam id est signi differentiam inter causam flebotomie.

Flegmonem id est unumquodque secundum duplicem modum desiccari incipere facientem: ab eo quidem secundum naturam quoniam plena est particula sanguine multo, et quoniam calidior est intentio evacuationis tenet magis in infrigidatione. Non sicut in erisipilatibus. In nullis enim que in fistulationes properant ante eam que evacuationis et numerum capitulum dominium autem unumquodque passionum communis est evacuatio eius qui continet humoris et preterea post infrigidationem ad disforeticam id est evaporativa farmaca. In flegmone igitur in tantum infrigidandum est quantum absanderet prohibere augmentationem eius confert. Et enim dolorem inferentem calorem amplioni quidem et capacitate habente causis augendi contingit flegmonis quantum quidem infrigidationis utilitate egritudini flegmoni convenit hoc prohibitum est augmentationis. Similiter autem quod contrarium repercutit quod influit. Quantum autem eius quod continetur secundum membrum quod flegminat expulsivum iam est ad apposita precedentes particulas curativum hoc est existentis iam flegmonis. Similiter autem et calefaciens que molliciter quia secundum ut semper mos (?) innatum ... cessant flegmine et evaporant quod continetur in patientibus particulis. Flammam incessanter faciendo dolorem prohibet augmentationem sine evaporando non sanat quod generatum est iam flegmonis.

Capitulum 3 in quo recolligit causas curativas flebotomie secundum indicationes membrorum.

Quia igitur donacio omnis autem flebotomia membrorum officialium est in evacuando superfluum sanguinem flegminantis particule et evacuatio non excogitatur duplex eorum qui ita hic vel transposito ad alias regiones eo qui continetur secundum eam que flegminat particulam sanguine vel extra corpus extracto melius est utique unam attendentem intellectum ne paciens sequatur aliquod nocumentum. Duplici igitur alteratione periculorum evacuatione existente in quattuor in aliquo fit omnium evacuationum aliorum. Sanguis quidem sanguinis que ad alias particulas, una quidem expellentibus eum flegminantibus particulis, altera vero impassibilibus existentibus fit evacuationis. Vero extra corpus una quidem sensibilibus effluxionibus. Altera vero rationem contemplabilibus perficitur et sensibilibus effluxionibus fientis una quidem per ipsam que flegminat, altera vero per eas que corrupit. Similiter opus est anothomia indignationis talis communicationis.

Capitulum 4 in quo ponit causam flebotomie factam per indicationem suspectam ad dispositionem communi membrorum officiali.

Et hec indicationes autem particularium vel consimilium proveniunt curarum subalternarum flegminancium. Adhuc autem cum hiis que exposite et plasmatice quas ut organica indicat que patitur particula non ut homoiomera. Adhuc alie autem organicarum et homoiomerarum sunt conscripte sicut nervus autem cartilago sicut vel densa vel insensibilis vel difficile sensibilis est vel facile sensibilis est ad quas omnes respicere oportet conantem curare recte. Quoniam non ut supra diximus non sufficiens est ipsa sola cognoscere ultra sine extrinsecis esse particularia ita et nunc agentibus non propter particularia cunctis sed per quecumque nobis sufficientia videbuntur esse legentibus. Ea supponatur igitur epar incipiens flegminare et queratur que optima cura fit huic passionis. Sic utique prius quidem a quibus dixi prioribus si indiget evacuatione totum corpus et si inveneris indigens deinceps scrutare robur laborantis simpliciter evacuationem repentinam sufferre. Si ergo utique prius robustam esse virtutem deinceps scrutare etatem. Si enim puer fuerit evacuationem que per flebotomiam non fert ut autem monstratum est. Secundum que enim pubertatis pueri iam fuerint evacuationem que per flebotomiam ante passionem non igitur simul et evacuandum sanguinem qui fertur ad epar. Flebotomia secundum dextrum cubitum interiorem venam incidentes quam iecorariam et platam ...am id est que vene vocate communicant. Si non apparuerit non hac mediam incidere. Si vero nec ea apparuerit reliquam et deinceps quantitatem evacuationis et quantitate que secundum multitudinem invenies et quecumque alia secundum anteriorem dicta sunt secundum mores, etas et natura et hora et regio et adhuc et anni hec et virtus laborantis. In omnibus hec enim communia ... id est interiorem aut mediam aut humeralem venam aut eam que secundum ...ron id est genu aut eam que ...ayi id est cum appariente particula indicationem hic et determinatum est iam et in libris de flebotomia de omnibus talibus evacuationibus. Dicetur autem et nunc et quantum ad presentia utile est. Et ipsa quidem libro primo. Quia non sufficiat solum quoniam evacuandum est invenire ut utique diceret qui ad methodum id est disciplinalem heresim tractantes nullo autem aut dicta pacienti particularum non enim non solum sed experientia ostendit aliam alii particule evacuationem convenientem.

Consuetum sit utique quosdam eorum qui inceperunt flegminare causis ipso solo id est purgative per inferiorem ventrem et die una curatos. Quod si incipiente incipiente flegminare temptavit conatur fuit quidem gerere maximum operabitur flegmonem. Quia ad medium dominium et intestinibus vel vesica incipientibus vincitur potest farmaca et menstrua moveat matrice flegminante similiter pariter enim id est... ab incipientibus ... longissime superfluitate non ... ad ... secundum ... venam vel in

Right margin notes:

cendo

Hic incipit gralis determinatio de cura apostematis calidi.

Nota quod in principio apostematis et cum repletione corporis debet fieri flebotomia de basilica dextri brachii.

al' anticatasceuen

al' venam

quia una vena ... flebotomari.

esse. Quadam cataplasma ad fin.

testinis incipientibus flegminant hipocha
ro .i. sub ductiuo uti conuenit scarificantem i
dicatorem hic his quidem magis uictuas
autem .i. initiatiuis. organis putendasunt te
mium equidem uomitibus putendis paci
entibus anaspaticum .i. retheuulsiuum est aqua
luum secundum eandem rationem autem in omnibus que secundum
capud hipellatum stomachi. Quecumque
uero secundum faringam et pallatium hipentam .i. erbi
anisum uel linguam uel uuulam secundum eos flegminant
incipiunt cauendum ab his omnibus
uctatos apoflegmatismos. ¶ Simili
cum hec et purgant in feruis intestinis
pacientibus et urinam mouere his que
secundum renes uel uesicam male uel uomitus hu
qui secundum stomachum melius gargadnasum deriua
re incipientibus et utraque mouere his
que secundum renes uel uesicam male habent uel
uomitus his qui secundum stomachum melius gad
nasum deriuare incipientibus his que
secundum os flegminare incipiunt. uero et uenam incidere
siquidem hec paciuntur humeralem in
manu. et hac non paciuntur mediam siue uero
epar uel toracem uel pulmo uel cor inferiorem.
¶ In sanachia uero primas quidem eas que
in manu secundas autem eas que sub lin
gua his autem que secundum capud incipien
tibus eam que in cubito quidem non mini
me autem et eam que in fronte. ¶ Intesti
nis autem et uesica et puntedo et matri
cas que in cruribus maxime quidem eas
que secundum inguina .i. sura. Sinitem uero eas que
secus sinus .i. iuxta nodum pedis semper
in omnibus ea que secundum rectum. Separate quidem
incipiente flegminare eas que in dextra
tra manu. splene uero econuerso. Itaque mox
dicta euacuationum primum secundum directum partici
latum subalternatur et maxime est communis hec
indicatio non magis iuuamenti quam nocum
enti est causa quam quidem euacuandum
indicationis hec ... et qualiter pacien
cia loci dolentis ita denique et ligature que
colon .i. extremitates excogitare. Sunt [illegible]
te uel uentre uel pinnulis que secundum collum uel ca
pud flegminantibus non enim utique flem
mas tenuis ipsum ligabis colon .i. extremita
tem si in cruribus manus in manibus uero
crura. Et nutrimenti infrigidare et stiphare
.i. stiptice in ipsi flegminantia sunt indi
cantem que de pacientibus locis non magis iu
uamenti quam nocumenti est causa in p
niculis que est secundum collum .i. extremitate sufficit
et spongias super imponere infundentes.
aut aqua sua pazzacetti miscentes aut aqua
sola quemadmodum et uino aliquo auster
orum. Expletum uero incipiente flegminare null
us utique utetur horum aliquo intellectum

his ho. sed non sinaligrum super infundens
uel murinum uel masthecinum uel nardinum uel
sochurinum lentissimum uel aliquod sthypticum.
.i. stipticanum olorum uel et aliorum incoquen
tes absinthium non horum aliquod conuenit
frigidum, sinalla quidem incoquens in
uino et maxime atonica cataplasma con
struens pro floribus epatis ad hunc incipi
ens sim quod non hec faciens quemadmodum
non olim construxi ut dictum est caulis uel
particulis que more incipientibus fleug
minant sanum uero et siaceum in fluitecis ui
roseo necebis nichil sed non caulis demum fle
minantibus bonum hec quemadmodum non quod
diamoron stomachi uel aliud aliquod sto
machorum nominatorum. omnia .n. ista hec talia cau
lis nutrimenti secundum genus existencia indicacionis atte
nis uero flegminare incipientibus sufficit ex
multis olim solum calidum scita alia dicta
bus quidem adenes uel aliquem pricla[illegible]
que secundum col a .i. extremitates habent flegminan
tes unam solam accipit intimationem quod tot
et talia offerent . orum quot et qualia dige
runtur facillime differt autem nichil ut chonchri
uel tipsanam uel mellicum uel malum granati
uel malum. uel quidem tale offerre flemina
te uero epate diligentissima dieta est opus
quemadmodum demum et uentre opera
uero communis animali communis est et non digesto
bene cibo uel non competenter sanguificato et
omnibus animalibus membris maximum nocumentum
aduenit specialle uero colorum .i. extremitatum
tantum accipiunt cibi quantum nutrimenti aptena
te sunt itaque et si communalo bene inuenitur di
gesto deuenit ad eas cibus et fiet ochono
io et extremitas non magis differt secundum epar uero
quantum differencia cibariorum potest et
quod maximum ad alterutra licet tibi discere.
euacuare equidem alicubi oportet expedit quam [illegible]
coadiuuantium est secundum id et piacochli .i. aman hu
moris et ichorum .i. liquidorum que et flone.
hec quidem nequaquam fieri sine dyamprest
he .i. expurgari quidem uasa que secundum hoc
in sitis porum autem qui in ieiunium descen
dit appetitum. Conditus est emplastans .i.
inuiscans hic emplastans uasa que secundum epar
et maxime fines eorum prohibens et cole in
testinum subire et cibum ad totum recoli
corpus quod est extraccatum .i. aperientium
cibariorum et stomachorum. [illegible] part chech
techi cholere recepti ualia uero [illegible] sisten
tis et mordacia qualitatibus sed rursus ab
his morsa que flegminant extractus
et propria indigemus his que sine mor
dente ea expurgant quale est et mellic
ratum. Sed scimus quam dulcia omnia et
splenem et epar quam plurimum eleuant sicut [illegible]

Also .q. quando epar incipit apostemari debet fieri floris de basilicon biachu decti.

omnia uiscosa quamuis minime sit stabilia uero

inculpabilis ut inabaris quod ptisana si
ne mordento .i. ... .i. expurgatur ut i sim
acis aut quamel qualitas mixtum et cum ma
lum generatum et ~~malum~~ et quecumque allia
siphanti .i. stupientem cogentia chylidoi .i.
cole repertum poros physicum colaz extenu.
et propterea nocet flemones qui i arteris quoque.
n. inertis .i. glandis eius partibus fuit anna
pant cum simulata ad eos devenire ea que as
sumpta sunt et nisi stupitinaa adhuc stupefa
cere .i. stupientem simuliter nisi mordeant. mor
dere nisi per uiscositatem simititis uasis ipsa
eatabatur .i. herebat adhuc manere fulitu
scosum... simultatio uero eius duplex et in
praedigestum cento et quia peristra fi uis
cus sanguini miscetur. Sima uero dein.
.i. obtusa parte inepte fleugminatis morq
tem nocere est et eas que in mesentario
fleugminat uenas salvat que ad pillas
uniuersae nascuntur. mox uero et quem
aduiit ou hepar et manifestat sui ipsorum
uirtute. Antibi uero pauca dicta aduenit
communi flom aut apticalis flam in quod
maxima uaria et si qui thessaliaz insensibili
tatem gellantur extimenatur omnia indicatu
omnia sufficere solam rememorari a uolo et
bene eorum... quidem interrogatione fecerunt
kinico philosophyco hac enim cognouer
unt non pauca per glam hominis publice dis
putantis secundum egritudinem ginasium unaquaque die.
signatur qui quidem curabat eum. erat
unus suorum discipulorum attalus
nomine cataplasmabat a una queque die r
eparatum melle non cognoscens quam staph
ari .i. stuptican mordicat oz uiscus h quod
mutatione uirtutis principium animalibus est.
et uenenosum genus a deo innatum est.
Ita igitur curabat hic uiscus sicut bubones
non mixta et sola conditione que per lanam ca
taplasmas quidem aceto melle precinfun
dens uero oleo calido et nutiens conditu forbi
cessi h tria enim sufficit omnibus qui nunc
amethodis .i. indisciplinatis thessalus ad
acutam sanatorem placuit autem in singula
riter dicere aceto ad miscetur quidem sti
ptica .i. stupticancium et non nuda uti que
per calasticam conducere g nectia quidem uiscer
is huius non debebam dicere quod autem et
amabam sicut ei ut et omnes homines intro
attissime suassos dicens hec enuntians so
lum quod longa experientia docuit me
dicos curare epar maxia farmacorum mixta.
scripti autem ea inuenies in magnis scriptoi
bus medicorum. Singuiur ubi uero misce di
ta absinthii come quidem quae tasime ire
cataplasmare hic uero tauis oleo quod adm
ittes alios coquentes in eo medicantia

cataplasmati uero miuibolam cepiesm .i. et
persice et uiam et chiuimnes .i. squinanti
uel nardites hic .i. spice celtice radicem uel
cipera misce non deterius autem est per uinum
quam ea constricte et misce quam fecit uinum eius
et quidem stipancium incoquere malloruz
qualia cotonia a struchia uocata et hoc unque
que habundant fi romanorum ciuitatem
que nuncupant cesthana. Oleum autem ui
det eum ee et h miscente non quod contingit
sit quodlibet. Sed uel quod abispania uel istri
cum uel offacinum .i. acibum uel chiminum .i. lentis
cum uel malinum uel nardinum minimum simliter et
aliaz dicta maxima copiosissimam esse eorum que ico
qui possuit et ei lentisca molles ramos et
minus et rubi et iptas maxime siluest
tis aqua et ancha uocatam accipimus. Non
deterius autem est unque et antiquum ysopum
et cataplasmati et ceronis miscere. et n.
et cerotas quasdam comaticali et consului
sup imponere cataplasma pr et copulare
dem iam temptaui deinceps cito condiciones
ut et que uocantur amedias epichima
ta primixta maxima construat melius ei dicta
ablato cataplasmate sup iacere que in scen
et acilus sup inatens in eum formacis nisi ue
hement et honorem. dixit eorum n unque sub
stituissem in quibus n. naufragauit anter
ores medicam quod uero mechanalis ars ani
inuenta est. Hoc medicus saliarius ut nesa
ena sanibus g diebus uel quatuor dixit conactle
michi procurare tengere ut ego uolo et con
siderabis finaliter eum sanum esse g dixi sui
pente sutoribus paucos et hus inscoshus ap
attentibus moriemur ... daberis quorum primi
asti et mutabis de reliquos. Dentens i hui
naliter recessit non ultra quam respondens non ut
tra quam respondens. itaz nisi de condro quidem
comsaliati in concessit nisi quam urtica firma
ta misce aqua parum frica quia nunc gibum
epatis patiebantur quod ad medium n. sima.
.i. caua peruenit et iaciandum est ut praz
ana dicta ~~uacancet~~ p moderate urtica que le est
fruum .i. apium sui tempore uero precedente dige
sto iam fleugmone et fortioribus oz uti as
aro conditer nardo et spice uocata fu. et per
ssilino inmurino et meu quemadmodum
et puenitem purgare sisima patiantur
cum miscentes abarus et urtica et mentrale
et epichimiuz et pollipodium et omnia que con
quod moderate subduc ad huc autem magis in
declinationibus et hi ipsi cum audacius quam ana.
Hieraconque uero hus uehementiora hec qui
dem coquentes in ptisana hec autem teren
tes ut puluerea fiant dare autem et hec
per ptisana uel quaque. Ego deinque et polipodi
um quam concessi ap sane et nigri ellebori.

ti

al' qd

al' mixtum

ut | al' curguia

al' uiture uehement honorare

al' quia

al' curca

al' i curicata

quam

al' cucexxi

corrosiva sunt et proismata .i. disiective tractant-
cos dicit in principio quidem constrictos salem vel
nitro vel afronitro mixtum mellicratum. Siquidem
declinantes autem et maxime simplices .i. diutur-
num aliquod diarcheticum sit flegmonis fortiora mi-
scentem farmaca ysopum dico et cocti in aqua
te et origanum et collo quintida et sballem et
cantam annisum cum sunt in ovinari hec duo vis-
cera epar et splen. sic contempnens quis cau-
lis viscosis cibariis utatur sic et atalus inte-
rgente unaque die condritum afferens sub diebus
eorum que exclamant .i. apperuit et riptarit .i. ex-
purgavit dicitur quid deum contingit
theageni magistrum a tabalos ipse dicitur.
Siquidem enim permisit michi post tres dies ostendere
vitium affectae epatis et ipsum hic quid adhuc
unaque et magis quam plurimum formentabat visceris oleo
calido et cataplasmabat continuo usu ex tul-
igencia sperans ei procedere curam melius.
Respondit interrogantibus de theagene me-
liora exultans. set contingit dico non quam ego
dixi medium repente mori eum et quod omnino cen-
sibilissimum atalus quidem duxit quos-
dam eorum qui interrogaverunt amicorum qua-
liter ageret ostendere volens eum ita habentem be-
ne quod balneari debet. Et exultans con
multis intus in domum in quo iacebat the-
ogenes vero mortuum balneare inceperunt
ut mox est quidam amicorum sed hi utique que
legalia et cynica existentes et alii phylosopho-
phy .s. cinico et usque ad mortuum accedere
contingit atalo cum cum inspectorum ceu nul-
lo intus gemente nec eum famulus nec filius
nec uxor degenis ad erant sed phylosophantes
soli aderant ei amici qui quidem immortuus
deputata sunt gerentes non tamen gemere de-
bentes sicuti quoque videntur qui tessalus vere ap-
probatus est in multis inspectoribus osten-
dens acceptum a flegmone intra quatuor dies
ut primum hominem. Alii vero methodica insti-
tutos interficientes cotidie dicere aut non
dum et usque nunc sibi alterare auctoritatem nec tem-
ptare neque saltim semel ea que ab alys medi-
cis qui vere studuerunt hi artis opera scripta
sunt. Ista tangibilis quedam res est insania
vehemens et magis coclacioni (vel elato) mixta fuerit.
Taile igitur in omnibus thessali et si a nos fugien-
tes talia peccata et simul aliud sit sed tamen ipsi
ra .i. ... accedere, quod semper a moneo inexerci-
tatos esse in eorum. Melius enim eius est et nequia
quia ex anologismo .i. ab exaggeratoribus qui
assumere consimiles simul et inextricabi-
logi ... fiunt methodorum quas nunc nos scri-
bimus. Sic deinceps epatis facillime sunt ius
.i. diutinis occupari apta nata est brevis
quidem et nasluteum ut lucens quidem dicebat
at medici eorum qui sunt ... Que vero splenis

tentior quidem est ea que epatis occupationi autem
continuus ... .i. diutinaci passioni propter speciem
ubi que vivitur. Constrictivum est grosso sanguine
nutritus qui quam quidam limus est primoris.
et sicut hinc sit nigra colla sicut et mellanco-
licam vocatur superfluitatem. Igitur hec quidem
duo viscera et experientia ostendimus ma-
nifeste qui occupata fuerit diebus .i. diutinis cum
oribus ... vero .i. renibus in eo quod occultantur
latere tactum ... dico non utique nos dicere et
hos partem occupari assiuis .i. diuturnis et propter
has quidem insolubiles ambo enim nefri-
.i. renes que dicta sunt alterutri ...
pel... viscerum existere et sic qualitatem et ma-
liciam eorum que per eas transeunt superfluitatum.
Idcirco et qui pachichima .i. grossa cibaria co-
medunt occupantur passione lapidante quo ten-
dere ... magis in quantum delectabilior
es horum viscerum sunt simplices .i. diuturnis dispositiones
ut ne quis eius incedat maxime autem tamen est
a condescendunt qui flegmaticis cibari-
is utuntur crassos et viscosos humores ge-
nerantibus. Et communem et sanantes talium passi-
onum concessum est ab omnibus esse que in-
ciduntur et dissolvuntur et frangunt genere quidem
intelliget quod existentiam fortiorem dico utique
existentia in ... si dicit ... inopia que de
simplicibus farmacis virtute eorum et natura .s. do-
cuit et sermo inter fieri in casus quinto in univer-
salibus virtutibus et sola methodo cum exempl-
is paucis. Ubi enim natura virtutum iam preparata est
tibi et que condicione eam ... dicta sunt docui
quantum nunc nichil aliud preter quam preparare universali
quod egritudinis indicacionum rememoriari co-
indicacia autem dico intelliget virtutem et naturam et e-
tatem et horam et regionem et consuetudinem
et quecumque alia talia. Et ergo ... indicantes
que a particulis deinceps dicam principium ab hiis
que secundum epar faciens. Indicat enim hec ea que qui-
dem exercitium super imponunt secundum flores eius simi-
le esse virtutis non solum in ... flores.
Flam hec quidem esse est omnium flegmo-
num quam tenuem et solvis apocrusticas et repercus-
sivas ... secundum tempus vel nequaquam quis peccab-
it quis utens. sed eum ... nec influit quidem
adhuc nec expellere potens est quod in flegmina-
te particula continetur. fit autem hoc propter plures
causas. Igitur in principio quidem et paucum quod influit
est et subtilius et ut admissum et virtus
que suscipit particulam fortior ut utrumque
dum fingat et ... quod recipit secundum quod fleg-
minans ... implent ... inveterati est in
statu vero existente flegmone et sanguis
qui continetur in vasis et multitudinis gro-
ssior et inveteratis vehementer et virtus
patiens imbecillior. Indigemus autem et hac
forti ut expellere possit superfluitatem a se

et
al' aptissima
nichil
al' quod dico
al' esse
u
2
vel receptat
al' pigribilis
al' est
nichil
al' nos

al' eius causa
al' nefri
dicta
ostensi nefri .i. renes has alterutri ales bibiles
.i. apud ... purgat
vel nutu

ipsa. Quia sufficientium farmacorum virtus non suf
ficiens tunc totum operari sola stiptica tergens qui
dem et constringens et que impellens et con
terens corporum humida que subtiliora consistentia
is ad continuacentes eminentie loci. Non enim
sui con fortitudo secundum quidem et virtutem que
in paciente particula dignam interim eius fieri
opera. Tunc denique indicacio que a flegmone
est innascentur autem eam evaporatricem evacuan
tem interim contemplabilibus poris cum
qui inflemmata particula est humorem que non
ab ipsa particula ad omnium antispasim i. revul
lentem. Iubens custodit eius tonum i. robur.
Complicans ergo sibi invicem omnibus indicacionibus
complicam oportet et farmacis sortita non flemminante
vel cutis vel cubito vel brachio vel dentibus que
in ipsius non indigemus custodire tonum
i. robur. Hec intencio sit tibi communis in omnibus par
ticulis. Quorum opera aliqua talis est ut ton corum uti
lis existat. Nequaquam ergo splenem omnino firmam cha
lasin i. remissionem oportet et enim hic cum his expurgatur
ab epate quando denique limosum est et mellancoli
cum. Quia et aliis nutritur et propterea omni firmi
s i. obstructio aliqua vel flegmon secundum eum factus
fuerit et maxime cum fuerit sciros i. indura
tus cum fiat i. aperientibus et incidentibus
forcioribus indiget. Quale non est farm
aci epati absinthium tale splenem capparis cortex
quale enim epati uccum eupatorium tale sple
ni scolopendrium. Nam similibus quidem indi
get farmacis secundum genus utraque viscera. Tanto vero
forcioribus splen quanto grossiori utitur cibo.
Scliratis ergo i. induratis eis congruum cibi et his
quidem genere differentes a invicem magis et
quod minus sunt. Unde et si oximel capparis condi
mediatur utilis quidem utrisque est visceri
bus set neque par utilitatem neque similiter mixtum
habens oximel. Nam et amplior hec et pinieta
... oximel in splene utilior fiet utique.
Ergo hec quidem differentia est secundum magis
et quod minus. Similiter autem secundum speciem vel genus
vel utique quis vult nominare auxiliorum ex
actu eorum sumpta est et plasmaturis a conne
vero que est ad adiacentiam que est idem per
totum sumptum est hec i. causa quidem epatis
expurgantes per renes. Sima vero per inferiorem
venam. In splene vero alteram solam evacua
tionem superfluitatum causa non que ad renes i.
non est huic visceri propria ergo conflegminat
cavo grecias i. inferioribus noiantis farmacis
et incidimus et diaciptamus i. expurga
mus eum ut transponat et caleat i. remic
tet superfluitatem. Duplex autem modus est
usus talium farmacorum in patibus quidem inque
superiacent propterea que comedunt et bibunt
virtus exsolvetur. Quia ad inferiores par
tes pervenit que non imminuuntur nequaquam

ascendere possunt ad ieiunium. Sed et similiter
vehementer violenciam inferas fortissimis
tanges subtilia intestina solum. Et hec igitur
ipsum de positione membrorum edocti sumus in me
dere quidquam in intestinis que inferi
us iacent. De superiori autem dicit et his que sup
ius et ipsi venam et splen et stomachum. Dico autem
nunc stomachum que utique et principaliter stomachum
noiant. Quoniam cum ita vocant et quod ventris
contingit sincopari incidi quosdam sto
machicos. Set inde qui principaliter noiantur
stomachos et cataplasma secundum dorsum imponimus
et non ante. Sicut quod os ventris flegminat secundum
denique dorsum stomachus iacet et per collum et
per thoracem delatus inferius usque ad ventri
culum ergo hec cognoscunt thessali et propterea
omnes sunt circumcirca quando omne quod flegminat mem
brum ut stegnanum i. densam habet cum stomachum
tem sibi ipsi cutem chalar i. remittit quidem
et transmittit ex leptomerorum ichorum i. sub
tilium liquorum et propterea et exterius que sunt sub
nates et faringam et fauces et stomachum et intesti
na et ventrem et viscera omnia fluit quidem
ad exterius i. vero et secundum interiorem superficiem
thoracis exuitur quis ychor i. liquor con
flemminat. Quemadmodum igitur splem
quidem et sima epatis expurgantur per inte
stina i. thorax quod continuum que interiora eius fle
gminant secundum quod pericarditi i. membranum stringens
costas transmittit quidem ad regionem med
iam sui ipsius et pulmonis expurgari vero
hec oportebit per eandem per sputum. Dabimus
igitur ergo his qui ita laborant farmaca atte
nuantis virtutis ut utique aperiantur qui
dem vie. Incidantur autem mea que per eas
transire debent et maxime cum grossa substan
tia et viscosa fuerint. Sic empia sunt. Velli
genus autem et horum quecumque quidem medi
cata flegminantibus adhuc pacientibus mem
bris quecumque vero forciora secundum certissimas de
clinationes flegmonum vel et finaliter quecum
que ipsius quiescentibus. Extrinsecus vero superflui
tatibus indigentibus antidotum quidem in talibus
est sucus capsane et melliceratum. Forcius se
men urtice et communissium fuerit melliceratum
breve quidem diatrion i. acutum herbarum
puta origani et ysopi et pulegii et ireos
illiridis radicis plus autem simul satureiis lepidii
vel yrium ita terens et cribellans ut pulve
rosam facias deinde immictas melliceraton si
ncoticon i. expurgantissimum ita habebis far
macum. Ita vero oximel quod diaprassion i. perm
arrubium construitur et propter talia materie
sufficientem aptum natum est grossiora sup
fluitatum que in thorace et pulmone et
omnium horum capacitate porum i. copiositate ha
bes in operis que de farmacis non solum

O. quorum ad ascendit cistere.

os

al. fiat et sincopari

dicit quosdam stomachicos

... i. meri

al. per easdem vias spiritum

al. ea

extrinsecus

et

vel quod

se. cistere.

aūt dictum auxiliorum differentiā ex pac
centibus dicamus locis sed et sanari ei que
quidem supficietenus flegminātur propī
flemōis auxilius. Que uō inprofundo in
iniscendo quidem drimiton .i. acuum ex
soluitur enī uirtus inprofundum eius re
debiis sita uero et sycia .i. uentosa auxilium
nobille inuentum est et eius que ad exte
riora alla cōis eorum que inprofundo et
uelut mochlie .i. eucoōis. eorum que iam
subuicti .i. indurata sunt sed nō uendum ē
sycia ꝑ principia inparticula flegminātur.
sed contotum corpus euacuaueris et opus
tibi fiat euacuare et euellere qui eorum q̄
imittere syciam gratiā antispaseos .i. reuulsio
nis et matrice hemorasagia adubera sicia
inpis insidente maxime cōibus uasis et
thoracis et mamas cor sycie. Secūm eun
dem modum aūt emorosagia pernaribus
fiente imuitimus ypocondriis maioris
syciasitā uō et aliam emorosagiam an
tisponi .i. reuelumus ad ꝯtra p cōes uenas
quemadmodum rursus trahimus si hoc
indigemus ꝑ pube denique et bubonem
imponimus syciā menstrua mouere uo
lentes sed et ꝑ occipitium sicia posita nob
ile est auxilium reumatis oculorum ora
pre euacuari uniuersum cor pleutorio .n.
castenite eo ꝑ quancunque similibus ōmū
partem capitis syciam totum idem imple
bis. hec igitur que cōis intencōis flegm
onis nō sunt immia quaque particularum
perficiatur accedit aūt omnibus precibus nō
parua portio aūā offerendi simaca. sīō .n.
simp̄ sisup fuit .i. supaciat indigemus in
apiente ēē quod sufficit .i. supaciat. offerem
us bus que glutinari debent. sed quibus
conque eorum ī illa mista est uirtus cor
upiua uitolin .n. quia maxime sufficit qu
emadmodum demū et mysy et sori. calc
ates et disfuges et squama eius et flos. s̄z
sunt necnā simacā hec transglutinata. ydar
co uz infilax stomaticus iniscere defluit.
n. aliī extis eorum quidem usque ad uen
trem nō cū uz aloe bene temū sciatur his q̄
transglutinari debent simacis grā flegmois
eorum que intus quia et huic mixta est
uirtus purgatiua declināre tumi tū fina
liter flegmōe si quis parum aloes misce
at grā mouendi uentrem nō egerentem
finaliter nichil nocebit. melius aūt per
mercatialem ul' urticam ul' cnicū .i. cartamū.
ul' p aliquod talium subducere uentrē.
eorum qui ita laborant. uniuersaliter aūt
siquis auferat indicatiōs que a particulis nil
prohibet medicinalem artem nō sex mē
sibus sed sex diebus totā addiscere. nō cū uz
adiacentes indicatiōes que a particulis ha
bemus utique quoddam eē ad curam sim
addiscendo methodos que sunt de simacis.
ad illas igitur eundum debent finaliter sa
nare egnes. nunc aūt ut multotiens dixi sicut
alicuius meminī simacā exempli grā hoc
gesiadicamus q ad huc indicatōi que
a particulis quecunque inuicem dicta sunt.
subintendimus sapientissimā hesim thesa
lon qui uz anothomiaz tangentes uz acuis uz
utilitates facientes contemnunt aliquem
uellere. festucis colligentem aucēt quo
dino infundere caput nos sequentes ꝑ
quo .n. nō toracem mag utique indicatiue
quidem inueniunt auxilia pō uō est et
corde paciente fitencicū sī hominem. sīā
empirius quidem expita .i. experimenta ān
tem inuetum talium auxilioz habuisse
ꝯ honorantii uero et hoc eracuū in quisla
one fugientii uiuendi pro thorace elligere
caput insfrenaicis infundere. sed hoc de
mū quoddū qd capiti afferimus in fre
neticis sīc quidam dicebat a nutorū nō
solum a methodos .i. medicis thesalos sed
et alios uniuersos redarguit apparet qui
cunque ꝑ cor existimant higemonicaz .i. pri
ncipale aīe existere. sīuiens denique quīz q
dem eorum qui ab achineo capiti infunde
rem medino et aceto iussis prohibiui di
gnum dicens offerre thoraci hoc auxilium.
Nam nocuum quidem ēē desapientia hige
monicam ēē aūt hoc incorde bachinen.
nequaquam qui dicere dicastentem et thoracē
molestare et caput et negotia preberi in
passibili patiatur. Hunc quidem quoddino
fomentantem. Hunc quidem contentem ī
spondi uitam ul' oppilum ul' quid tale affer
ente et sic durat hec eguntido et castorū
ul' et pione syciā sille .n. ēē hoc. huic .i. of
ferre flegminātur coxa peroni calcaneo au
xilium et quidem utique et in his ēginas nu
llus est qui nō offerat capiti auxilia sed
hoc .n. passio ꝯtra quidem quodam mō est sīm
speram frenaudi sīc aūt cerebro paciente ī quo
aīe est higemonicaī. sīgitur aī quidem humor
qui supabundat incerebro frigidus fu
erit insensibilitas et insensibilitas a su
mit hominem. ꝯtra calidus continua mobi
litas mag simul ꝯtinens nocumentum con
angit .n. in sīmonibus qui de his mō
stratum est p frigiditatem quidem cauī pp ca
lorem aūt moderatus motus. sepnalica
uero humorum amica flobotomandum
igitur est intalibus passionibus ꝑ principia
confestim forti quidem existentia initiam
uirtute ut ferat uim stant floiam allio
uero nullo prohibente quorum intalibus

de flo ia diximus puta aut mullatudin em cruditorum humorum vel puerili eta te vel regione vel ora ulame calida et fri gida. Igitur acute quidem utique egritudinibus quecumque concathaforia mentis et quecum que comingilus fuit. Acute vero et offerte principium exudinum expellat. n. oportet accipiat humorem qui-cumque fuerit: que vero deinceps quasi mitigare quidem decet que comingilus exigere vero que con immobilitate detentee g instruere istentibus eis in sompnis quidem et parotib ias. i. antitibus egritudinibus infusiones que diam igos cedion. i. papaveris semina afferem et olfibimus et ungemus aut alas nasa et in anterioribus partibus aut frunte sitibus simaticis caiose. i. caput. n. gravare et torpore facere oz et bigemonicum. i. prin cipallem infrigidantem uideliat super calefcum cerebrum.

In hiis autem passio nibus exigere et madere decet g siciem con tristantes humoris quecumque sunt putre fieri quidem catafolas. i. stupores profu dos operantur sim. fe. Quos uocamus apoplexias caros et catochas de tentiones. Si vero et puer fiat cum febri fuit hec talia et uocatur hec egritudo letargias.

Sequentes igitur inaceto thimum et pul egium et origanum et quecumque alia ta lia naso eorum qui ita dispositi sunt afferre mus ut assinos. i. uapor ad cerebrum allatus incidat g siciem huius pt hec aut et palatum fortibus et drimoribus. i. acribus simaticis ungemus set inceps a huius ypostimias. i. sbternutatorius utemur et sup caput inponemus siccos uirtutes sima corum usque ad sina pin superintendentes et frip uehementiam eorum si morabitur pa ssio set sinapis unumusque morantibus utem ur et castoreo. digerit. n. eis bene impro cedente tempore assumptum itaque et hic rursus inuicem autem diamtur litargia et fre nesis inteclinante. In talibus quidem utique passionibus redarguitur manifeste et thesali omnes et medici qui incorde bi gemonicum aie ptem dixit. non. n. quoniam pre dictorum aliquo euparaniam. i. copiam hic auxiliorum eis non est posse sed ut cum particu le offerte oz auxilia. sed cum utique sic inop talmus vel pleurese vel sinacha et ipse la borans sentit pacientem particulam et nobis periculum et uisum incognitum deuenit secundum eundem modum in litargo et frenetide et epilensia et paraplegia. i. am ca et spasmus et thetanus. Adhuc autem et inuocata spetialiter cathecia. i. detentio.

In quibus omnibus species quidem auxiliorum ex natura passionis inueniuntur locus autem maxime oz offerre ea ex eo quod prognoscitur actus et utilitates particularium quoniam autem sup meminisse oz omnium que condi cunt et si teciliciam fuerit quamvis in primo mul totiens dictum est ana sed nunc domini indici tem solam que a particularis preiacet per transit puta mox in hiis que secundum caput et similia aliud hoc tenui licet omnibus intelligere primo quoniam preiacet cerebro pri ma quidem ad ossa nimirum assimillati bus coriis que ex. Inea vero est cranium. i. cal uaria sicutum g est ex solum eorum que super ponuntur simaticorum uirtutem in primi ne tibus telis duris consistentibus et nisi sufu it hos capitis ana facte fuisset nil utique mag simaticorum set et ubas condimentum fuerit leomeris. i. subtilis secundum partibus detenter vel te carum que secundum cerebrum euacuantur pa ssionum auxilium eorum que extrorsum su per inponunt simaticorum ego denique ame ipso temptans fomentato oleo rosaceo frigi do noui acutissimam et manifestissimam inter rectionem sentiens in loco qui secundum bregma. i. molle capitis in pueris et nimirum et dextra quidem multa hominibus uidentur ad se inuicem manifeste in situra hac et ante anotholiam. Consideramus denique ad huc quorundam tassorum in ina situm to aptissimum modum coarticullationis ossium que secundum sitfameum suturam. est. n. modo quoniam calaci. i. molle hominibus illis compositio erat ossium ca pitis. Detentee igitur secundum huc maxime locum inferunt omnes medici influxiones capiti secundum successionem quidem ab hiis qui primum inuenerunt ad hanc operam ueni entes conspicientes a et ipsi quicumque de nimium attendunt mentem non otiose que fuit qualiter quidem sutura apparet in ouo et et manifeste qualiter autem sentit secundum hanc partem homines acutissime calefieri et in fri gidari prius que ex ipm eis copullantur. Caluis. n. rursus et subtilissimum est et rarissimum est ~~et rarissimum~~ in parte hac cra nei. Quoniam igitur alicuius intus peruenire simatica uirtutem fortiter uoluerit secundum huc maxime locum inpone melius et conue niente id genere continentes capillos vel rarentes finaliter. Si vero humidum fu erit quod offertur exaltorum mittentes et uelud guttam percutientes pertransit. n. intus magis alatione et pulsu. Conuenit ad modum autem hec autem quod uehementius la crimas. conferens est ita in oculis est inu alle. Nam incipit quidem os est quod percutitur. In oculo vero membra quedam i

[Left margin:] hec / q. oleum ros / ut in principio / et frene / sopni / nardo / ias / inmi li / gie. / positi / n / dat

[Right margin:] al' simul / et / perficeret ad extrorsum in positum. Quia vero secundum suturam et magis quam sfefanti. i. coronal' transmittuntur intus facile non qualitates eorum que supponuntur simaticorum / al' sic / 2o. quod dicitur bregma / al' quosdam / i. coronale / al' extrorsum / o. quod cranium in anteriori parte calvitur quam in aliis locis. / al' intus / at / o. quod rasura capitis fortior fieri in febre. / al' intus / nosa

al'. nobilissima

et

oculorum

egritudinibus in quibus immissus ad
pes cerfecti humectat dolo
rem. quando autem permanet me
lius est hoc tale humidum in
patiente loco mittitur est.
in hiis quando hoc uenit

al' acutissime

No. causa dolor oculorum.

hiis

aliud
tenella corpora et hoc caput quidem est quod per
cutitur. aliud uero quod curatur. Quod per
cussione quidem non sentit iuuatur uero que
per acutatem deuenit ad id sanatur. hoc oculum
autem non aliud quidem utique quod percutitur et
aliud uero quod curatur est. hoc quod oculi autem
hec et percutitur uehementer. Et adhuc
cum hiis os quidem capitis insensibile
est. sensibilissima uero particula oculus.
Infundere igitur ei sumacia quam mollissima
primum quidem eleuantes superiorem pa
lpebram. hoc uero non cassitantes fiat incep
tio. Inueniunt uero et ipsa que infundunt
ei sumacis humide non inmordacissime.
Et michi iam ueteres consimilia aqua senta
ad humidum oculorum deuenisse quod inmor
dacissimum eius et uiscosum eligentes.
nam propterea quidem quia non mordet predi
ta eis complebatur intentio per uiscosum
autem consumacio quedam indolorositatem
fiebat. Leuiter enim apta nata sunt hec talia
humidorum omnes asperitates quecumque per
reuma fiunt oxymi .i. aceti et adhuc per ma
nentia aquosis et subtilibus humidis
sed que crossa moderate et uiscosa. Igitur
quando quidem quod uiscosum sine mordendo
cum et moderate sicut album indolorosi
simum est. diuiasim utique alicubi et inmord
acibus que hoc uenientem disteriorant communic
tiste est in oculis autem extendere palpebram
fialius tenuium utique sensibilitas particule
elligere ostendit quod debet inmitti in il
lic inceo asperum in aitnossum indicat.
Propter igitur excogitata est bene humitas que
exonis et lenim oportere uehementer cer
tissime quecumque omnium terrestrium corporum
miscetur opthalmicis sumacis. Com de
mum utique dolores fiant uehementes hoc co
rememorans quecumque de generatione omnium
dolorum diuiasim sup fecit hoc quando dispositi
ones dolere contingit oculum in flegmo
nibus de quibus nunc sermo est. aut enim in
eo quod mordetur uehementer ex acuita
te .i. acredine eorum que influunt. aut qu
ia tenduntur replete tunice eorum. aut
propter intensionem quandam crossorum hum
orum aut spirituum uentosorum dolores
fiunt uehementes hoc ipsos igitur mordic
antes quidem et perpurgantia sumacia. An
tispasica inferius et euacuantem curat
ur et ipsi particule omni humidum infun
dente ut instante expellatur .i. expungetur
cum sodrum .i. acre reuma predigesto uero
flegmone iam et uacuo corpore existente ap
tissima. sed balnea. Et enim indolorossi con
festim fiunt et cessat quod influit oculis
humidum ex creto quidem puluerino

per totum corpus in balneis epithematibus.
aut .i. misso relicosten sione aut que imit
pletore et per euacuationem sanguinis et uen
tris subductionem et fricationem inferiorum pa
rticularum sanare oportet. sincero cogemur quando
2 ligaturis cullorum .i. extremitatum. de
mum fomentatis omnibus ipsius que flegm
matis particule per aquam potabilem cali
dam moderate intentiones autem euacuantes et
in hiis totum corpus et nimium et antispas
antia iuuelent inferius repetitione humorum.
Deinceps ipsius localibus nominatis au
xilius curant non hiis que iam percutiunt et ie
iuniunt sumacis uenientem sed hiis que
euaporant. fomentandum igitur eos ut
nuper dictum est. et semen greci infundenda
est. trino prelauantes diligentes dilige
ter fenugrecum ut non ei insistens uel pulue
ris uel autem latitat euaporatiuum enim intrinsecum
est sumacium hec omnium maxime que oculis
offeruntur. Sorore minuisse non oportet dolorum anu
dacionum in omnibus particularibus quarum
una est hec est quod euaporatiua sumacia in
multitudine existente in toto corpore particu
lis quibusdam allata implent magis quam
euacuant. Has igitur et alias curationes egi
nes in flegmonibus de quibus nunc sermo est nu
llo uti audeas euaporatiuorum nominatorum
auxiliorum antequam euacuare corporis
totius uideatis. Attendere uero et intendere
in omnibus passionibus non solum flegmoni
bus quod aliquando totum quidem corpus
moderate dispositum est. et hoc qualitatem
et cum moderatam humorum sunt. aut aliquid
sup iacentium uel dure laborantis particule
suam sup habundancia immittat. Quem
admodum igitur et in oculis non raro sed et
ualde multotiens uidere est. fiens in matri
ce eis capite reuma. Manifestum igitur
ex animo et huius est quod oportet caput sana
re prius inuenientes dispositionem eius que
sup fluitatum generationis scilicet et permanentia
tenuium capillorum reuma curamus distempera
tes quidem ab hiis oculis ad paruitatem ii
capitis deuenientes ex genere quidem disc
rasiarum existentem indicantem autem curam
contrariam sibi ipsi hoc id quod ante monstr
atum est. Igitur quia multum quidem
aut sicca discrasia fit hoc caput aut humida et
manifestum non est quod utique conuenit.
rariores uero sunt que propter calorem dixi .i.
acre reuma oculis immittunt. hoc quas non
conuenit farmacis thapsia et sinapi ualde
etiam contrarium oleo communi fiendo .i. acerbo et
yspano et redino. balneis autem potabilium
aquarum amplioribus igitur alii quidem
cerebrum mittit reuma. Et oportet quidem hu

ic crasim corrigere epithimatibus .i. impositionibus vel venarum vel arteriarum. Caton
otozon .i. interiorum existentium ut suscipi
ant superhabundantiam contentorum vaso
rum. tunc absindentes aliquam particulam
eorum vel incidentes totum usque ad multum
profundum resumimus cicatricem ducentem
in medias particulas eius. est determinantes ut
non ultra sint continue neque influere quali
in aliam posset contentum vasorum in profun
do iacentium et desuper in simul continuus
ad oculos venientium. Sicut hec passio
nulla horum potest esse generate, propter difficile sanabi
lia omnibus talia reumata. Sursum vero que
extrorsum et sine duricia inest roborare farmacis
ungentem tonaticis .i. roborativis. Aliquando vero
calidus sanguis et aeriis .i. vaporibus pl
enus ad caput fertur et super habundat ma
xime per arterias in quo subtilissimum inve
tum est a medicis auxilium arteriotomia
.i. arterie incisio. Oportet autem tacentem caput dili
genter tangere arterias que posterius et
per alterutram aurem et que insunt et per tem
pora. Quecumque vero harum calidiores tibi appar
ent aliis et et magis pulsant illas incidere.
Quecumque vero parve sunt et incidere et si partem
earum absinderis ut incisuribus in variantibus
a fluxionibus generare melius operaberis. Et
quidam optalmicorum .i. oculorum qui per nos
non possumus absindit arterias que insi
dent temporaneis musculis non minimam
particulam. Igitur multum quidem arteria
arteri .i. revelluntur in masse arterie que relinquun
tur particule. Ad quid continuam utrorumque
et magis fit hec in parvis vasis et in pulsi
tibus. Si vero inundando appareat tibi ma
gnum vas vel magne pulsat in talia causa
ea hec bronchi .i. inmaculum antiquum inmitte
tem prius ita absindere quando medium infi
at a hii tales bronchi .i. inmacula existentia
difficile pueris talis autem est in vitima facia
lium in est copiam hec. quidem que gratia
norum nominatorum excrementum celerum aspor
tatorum venditorum autem maxime per sacram
viam que extemplo rome descendit ad fo
rum. Igitur hec quidem in vitima facialium in
est copiam hec. Et n. faciali pario vendunt
per aliam autem civitatem medicanti tibi pre
paratur. nimoton .i. foliorum aliquod fieri
eorum nominatorum habent autem divites mu
lieres ea multas in locis principatus qui
sub romanis et magnus civitatibus in quibus
sunt multe talium mulierum. Si vero non exist
it hec in civitatibus que per illam regionem in
quacumque existeris elige impuriorem
materiam qualis est que subtilium cor
dium. Nam facile quidem putribiles cito

decidunt circa sis nos autem volumus etiam
carnositates eius decidere bronchium .i. inma
lum. Caro .n. que supereminet in massis parti
bus vasorum epithema .i. super impositis facta clau
dit os eorum. Continue autem hec facienti per evenit
tempus in bronchis .i. vitalis intericulose de
fluere venas immini. quare indecens aliquam parti
culam earum non exciam ita in medius ligant sed sufficit
et aliarum aliquas non incidens ~~et est~~ continuus
motus aperit ora vasorum vasorum invenitur
a eo semel preludiatur per quecumque modum vel
opillatur super ligaturam vel stipticatur per
farmaca conducit .n. que inactum est etiam tam
in vasa et maxime quando immobile habebat partem
chirurgiam passus. Hoc adhuc autem magis sicut
anodontopum .i. sursum extensum habet invacio
universo corporis. Et n. cirses .i. varices in crurum
nominatur autem cirses .i. varix dilatata vena di
latatur autem in testiculis et cruribus sepius. Quia
vero conscriberent adhuc hec monumenta rogave
runt non pauci amicorum in fine dicti operis omnium deinceps
deinceps meorum que per chirurgiam meminisse propri
am vie per eo quod de variationibus differatur. Existentibus
autem non paucis particularibus particulis passi
onibus propria cura indigentibus in de illis adhuc
dicere hic oportet. Nam cuique qui diligenter le
git ea que ante dicta sunt .i. ante precedens et facilimum
est per consequentiam invenire universalis autem que non
sunt tales melius est singulariter scribere cura
tivam doctrinam omnium que in oculis passionum
quem et multa amicorum ita rogant.

De tumoribus que preter naturam quot
quidem sunt equales septimum
est ante singulariter per unum
librum. Ut autem quis cos
cuciret methodo per acutis
operis proprium existens in de
cio decimo horum monumen
torum incepimus dicere. Quia vero in acutioribus de omnibus
febribus sermo factus est melius visum fuit mihi
de preter fleumone preacute sunt ut continuo fiente
et febres in fervente simile quidem de eis est quod de ea que in
cura febrium de fleumone similium aliis eorum
causis sed finalis et proprius est sermo in libro que
ante hunc scriptus est. Methodum autem qualis
quedam est per premissis sequentibus ~~est~~ etiam auxiliorum
materia. quando vero ex gratia ut et in superioribus di
ximus non pauli autem a fleumone alia egritudo
est erisipila nominata in colico biliore con
sistens ut monstratum est melius autem for
tassis id longiore sermone quam fleugmon dicta
tum. Igitur communia que de ambobus sunt .i. tumor qui
preter naturam et calor differunt autem primum palia que
dem et maxime colore. Nam rubeo quidem exis
tente eo flemon hec passio nominatur. flavo

l' mitt

fuit

ut

al' sec

in

al' continentibus aut non paucis
particularibus in oculis passi
onibus etc.

at

nobis

non xantho vel qui ex flavo et xantho colore mis-
to erisipila. quo ccc et pulsus proprium sin-
thoma est mag flegmonis. et n. et p fundius
fit mag sic diminu erisipila in arte mag quam
in profundo. subtil. n. secundum consistencias flave col-
lore est humor qui effluit sicut cadaverum cari-
osas et tenues particulas pertransiens secundum feli-
citas. cum cuius non adhuc sunt cupora .i. fialle
permissibilis huic colligere pt quam insinuare sub-
tilis et aquosa fuerit. tal. n. maxime est et que
secundum unam ~~que~~ diem exit cum sudoribus et multos
videbis secundum balnea stellisibus .i. assentorius ra-
dentes sudorem talis coloris qualis est hu-
rina hiis qui amplius ~~legi~~ ieiuna vixerunt.
Flosta. n. et plures morantibus nobis invenimus
flavior existit quam sit urina facta non quando exantha
non anticipaverit quis in fundere ariditatem
corporis humectantem cibo et potu. Igitur
secundum naturam quidem dispensato existente colericus humor
inmanifeste transpiratur. preter naturam vero et falli-
as passiones superhabundant de quibus
rursus dicetur et nunc tamen et secundum hanc quam nunc
preiacet quod vocant erisipilam. con. n. aut multip-
lex eo quod secundum naturam aut acutior factus repente
simul dilatatur fiunt ad cutem concurrunt hanc et intu-
morem elevat.

Melius autem est sic semper dicamus et gerant
ita et nunc nos cum hiis non cum hiis incipere. sed hoc me-
lius ~~est~~ quod p phisinoni illud ponentes con-
quid sanguis multa descendens ad aliquid vir-
tus continentiam causis quam secundum ipsum decidit ... for-
mice existentis in regionibus musculorum quas habet in
medio contentis necnon eos homo in medio corporis tumor
quidem fit propter inflammationem secundum autem ... tensio quidem
causa autem in profundo et concomitante pulsu et tan-
gentibus renitentia quedam et rubor et calor
ut unaque et cutis hiis cum paciente que sub
ea proportionalis autem hiis que nunc dicta sunt
et existente in viscera fit dispositio est. n. utique in hiis propria
causa quam quidem parenchima vocant infusionem
capiat ... tori formis explens vasis extrorsum
sanguis ... sinthoma ... igitur unaque
tem est dispositio sanguinea ~~gen ...~~ tumans in
cancriformibus corporibus maxime fiens. Secunda vero
altera est colica existentem autem existens maxime et
hac existente omnium et regimine particularum et quam secundum
singulum carnque vivis concretam membra-
nosa et subtilem. Quemadmodum igitur por co-
adsumit qui et cutis ita ibi subiecte sibi car-
nis secundum non levissimus humor fuerit ... diminut-
tus .i. acutior existat epitemium .i. membranum
quod super cutem et quando in tempore ad profundum vadit
cutis ulceratio. Igitur hec quidem dispositio erisipila
nominetur duplicem habens ut dictum est dictam vel
sine ulceratione vel cum hac fiens. Secunda autem uniformis
mis est a vocatur flegmon. Cum non igitur ... fuerit
fuerit colicum rectum ... sanguineum sed ex

unusquisque mixtum ab eo quod dominatur in mixtione
nomen ei ponatur vocatur autem hec quod dominatur
ut diximus aut flegmonodes aut erisipilo-
sum vel erisipillas flegmonosum. Si non neu-
trum dominabitur media inter erisipilas et fle-
gmonis nominetur passio.

Methodus autem
curat ut malus compositus ita et nunc fiat
per asimplicibus fiacientes. Igitur communis qui-
dem in cunctis omnibus qui ita preter naturam tumoribus
evacuatio, rememorans multitudinis humorum
qui operantur eos. Si enim quis hos evacuabit
habitum qui secundum naturam resumet particulas. Sed et
evacuatio similiter omnino duplex. Igitur una qui-
dem expellentibus nobis eos ad alias particu-
las ~~sed evacuatio similiter omnino duplex igitur~~
secunda vero evaporantibus ex secundum inmanifestam
sensui transpirationem. Quia vero non quantita-
te solum constitit erisipila sed et qua-
litate vehementer habens in inflammationem infrigi-
dationem indigebit habundancium quod secundum fle-
gmonem. Non enim inpericulosa dominum hec
talis curatio corporis propter eo quia fertur
cola alia ad aliquid cupiditon .i. principalium
particularum ubi tamen ut cum sanguis in
frigidatur superhabundans inpericulosum. 2
ex non principalibus particulis expelli sangui-
nem quemadmodum igitur in illo evacuante toti
corporis apotrusticas .i. repercussivas nominans
vocabamus auxilius ita et nunc geremus.
Sed per fleobotomiam quidem colagogo .i. cole ductivo
fi maco purgantes ipsam vero que patitur ~~in~~
cutem infrigidantes. Servatus autem sit in fri-
gidantia transmutatio coloris. Sed enim curabimus
erisipilas mox simul continuo hac quod autem non
cautissimum sed ita qualiter flegmonicum ~~in~~ lividam
cutem operabitur magis et hac magis infrigi-
data particula ad quod nigrum mirabitur maxi-
me quidem in corporibus hec videri fiens. Am-
plius autem adhuc ~~adhuc~~ adhibita refrige-
ratio scilicet ... ad eo quod ... .i. re-
missiva minime salutem perficiet propter quod et
rationabile per refrigerantes cessare quam
prius est particulam livor vel nigredo propter
et inacto calore refrigeratio refrigerativa
autem copiosissimam methodum in hiis que de sim-
plicibus scripsimus farmaciis. Paucorum hec quidem
relaxem contenta puta solatrum et sepiune portu-
lace psillii in squamarum lactuce lenticule ...
non et ... conaque confecti ... farmacorum compo-
sitorum existentis. Cessante tamen ebullia-
tione cataplasmate oportet particulam ... pol-
incei .i. firma. livorem et nigredinem pervenien-
tes. Livorem tamen vel nigredinem parti-
culam occupantibus scarificationibus et fomentis
conaque talia dum incipis a cataplasmantibus ~~...~~
conaque ... commisto fomentandum igitur non solum

vl

quamque

ta

pudam

cum

patiuntur carnibus quam

al. et hac quam est extra. co. 2. c.

al. cor quam circa extremam me-
branosam et subtilem.

Et ubi est al. h positus. reliquit
quod duplex est cutis. s. interior et
exterior.

Saluos uero amethodicos scientes hoc farmacum in mobi... (?) sexto immo in decimo in quo monumento ponit, mutauerunt non nulli uero et terciam. cerotum quod oleo rosarum et calce extincta confectum. enuntiauerunt erisipile farmacum infallax esse.

confecta que potantur atque sed cum manna uel calcantho. Quidam autem mediocrum non pauca sua tepescentes aquilia commiscentes coriandrum confecti pollinem non inefficax inuenerunt in suis tractatibus scripserunt erisipille quod nulle farmacum infallax esse. Alius uero et quartus sunt methodo superca[l]lefacientia elligentes farmaca est inuenire incura erisipile erisipillam salutis. Non enim omnium erisipilla colico humore consistens a farmacis ualde calidis iuuari uisa est. nisi forte in contrariam dispositionem uersa sit natura quando deinceps dispositio contraria sic curatur adhibito sicut ex hoc ad finem cui sunt caliorum iuuatur auxilio indicat autem in contrariam mutationem esse dispositionem sibi inuicem succedentes uero lurido et niger. Quoniam ad modum erisipillam a lacunis dicitur composita erisipillam flegminosam uel econuerso nuncupantes sic et coaceruari possibile ut diminuatur hanc molem erisipillam uocatam eandem sique est medio primum super fluuium scluoticata particula duriusquam erisipilla dicitur. Et igitur in huius dispositionibus sibi inuicem complicantes ostensio curatiua composita quod uniuersale in cunctis morbis et sinthomatibus semper meminimus faciendum.

Ad plures uel erisiplam exsiccata collata fineque adiunctam exsiccare firmiter. Factarum mollis hec et in dolorosa est in pedibus piceorum tandem que pedibus sepe uisa atque corporis cachexia compositione fuerit in quibus in non dispositionem sed confessis in tenda dicendum. Eius autem particulare particularem agere cum oxicraco i. aceto et oleo ac uino sale ex et intercorum cum oleo simplici sale ex aceto refrigerantes cum meis curam. Si uero in inceptis exalcauerit ad particulam stante tumente contingat nouam spongiam uehementer ablutam et sale uino ac lisima huiusque similibus aplicare. Non delitescentes uero hoc auxilio spongiaz quanto confortari ad bibere bonum in ad bucam et immitte aceto cum uixta ualet et in farmaco quod cura nos frasse mecum.

Manifestum autem est quod erisipilatosos fleugmones et erisipilato flemonosa curabitur scilicet uso farmaco. non enim scliroidos i. duros iam fleumone et rigidata erisipillatum et cum uero ulterius ulam dispositionem scliroticam i. duram de quibus dictum est que quinto libro instituit simplicum farmacorum docuit autem in ut uisci humorum n. quam hanc tale passiones oppositum ait uiscosus est aut crassus ut utique et uero enim in comuni enim omnis in contrario euacuare esse quod propter naturam ipsa aula tota continet. Propria uero modi curationis uel euacuationis expurgare n. ab huius oz id quod difficile solubilis uidetur. igitur si repente simul ac ...ntibus et euacuantibus farmacis tempera ut quis euacuatur sine molliendo et restituendo humectantibus et calefacientibus. ipsa uias que dicebus pri

mis dignum est adiucamentum uideri... ita que per exiccationem... dispositionis. insanabile est euaporata cum uiso leptomeno i. subtile partibus ...silic quod coagulationi lapidee quod reliquum dimicat et cum generatio porozum i. toporum qui in antibus exhausto esso est in uis coso non paulatim euaporato sed repente simul desiccato a moluntibus farmacis ita uero et in uentibus lapis generatur adductio in eis humore crasso uiscoso. Propria igitur scliroticis i. duris dispositionibus nullum eorum que forte calefaciunt uel desiccant farmacorum congruum est. sola uero quecumque commolliendo sufficientia euaporant sunt puta domina medula ceruina et cepa caprinus et taurinus a leoninus adhuc autem huius amoniacum et bdellium cum maxime quod sit yohim (?) in quantum unquam uiridis est i. siluestris et storax qui humor melior est sicco. Has igitur accidens inuenias et complicatas dispositiones facias poteris fedicam nulla tam in omnibus compositis passionibus methodum. Quodcirca uero quis unquam erit de ceteris particularium particulariter rememorari cum semper manifestare igitur a in omnibus egritudinibus et sinthomatibus dicta sunt autem non pauca inter scriptores qui autem hac de indicatione quam abstissima prima que in tertio sanationis omnium tumorum qui preter naturam in quibus ...ri sunt et pori i. chophi euacuatio est. Euacuatio uero in tertio latens particularum apertis non fit farmacis quocumque consuetudo est medicis malancia i. mollificatiua si contendo uero particularum has quidem rariores natura has autem densiores et euacuare alius in digentes sed spera auxilius necesse est.

Porro igitur in colligationibus in sunt et in mediis et in mixte quod conducenti quam per mollificativa farmaca quod in a sine nominare quorum manifestum actum est tale. Igitur aliquis que eo unum et alius partibus indurans ut dicam parum semel inter naturalibus aut et colligationibus ita qualiter aceto acerrimo extingo lapidem igneum igitur siquidem potest et pyrim... uocatum lapidem quem ipse est tamen in magnis ciuitatibus non consistit in isto milite nominatur a ita ex quibus nullas i. molas in quibus molar constituit de in... alio uapore calido postea confusum fuit in lapide acetum illo in... colligationes uel teterrime in uero uero et post hoc rursus in propio mollificatiuum farmacum olo diminuimus a prima ... non aliquid forme pacte particula usque super in una quamuis die habet autem hoc oleum nulla stipticitatem sed certissime sit leptomeres i. subtile partibus quale est sabinum de quo aliquando in oleo et aloes. s. et radice et siluestris cucumeris et siquis alia talis est. in hoc oleo utor sed unaquaque die ut dixi cura quam peractum est in precedente tempore preparata particula amollificatiuis. Exigitur uero quod dicat composita farmaca pactum que in medio mollificatiuorum in propio primum dicemus. n. actum siquis ea mollit

[Marginal notes, right margin:]

al. magis uero addita

al. in scluosis.

uiuz (?)

al. scliroticaz particularum in al. non est non.

in tentantibus

uirtutis

quo

set

eo

quaque

[Bottom margin gloss:]

i. humorum meus terapeuticas i. curatiuas causas et curum. Nam tamen sed non alibi in uiribus operum simplicium aut compositorum farmacorum methodum secundarium uel artificialis compositionis ostendit sua amica breuitas non sinit exponere plenissime. si quid utique ... uia inuestigati sunt. empiria i. experimentis et ratione generalis methodus quod de compositis sequentibus complicatis negotio. sed est membrum post nam sola terapeutica i. curatiua methodum scribimus paucorum farmacorum magis quam generaliter qua doctrine generalis.

rate et per decens tempus utatur iuvat has dis
positiones et dissolvit crassos humores. Si vero immo
deratius vel non in tempore decenti quod subtilius est ra
piens reliquum fiunt lapidee. Et nim
ium si quis eo usus fuerit amplius scam
cagit n uoz. Propterea igitur nec multociens nec semper
capiat nec in tempore multo utendum est scirrosis quam per
acetum in colligationibus et tentationibus.
In splene nimirum
Juvat in scirrosis partibus musculi in duricies in predictis
us est usus acetis .n. hec sunt nam a timor
nullus est peritum aliquem nimis acuitate ei.
Igitur armoniacum quod quarto mixtum al
iis utuntur in hac viscere imponentes viscosum est
sicut quod commiscui ex ambobus operantes in hac
solum sufficat materia ei in musculis vero aliud
quidem non vidi ego vero usus sum miscentes in medio
mollificativorum igitur in illis quidem nulla quidem man
ifesta utilitas fit per mollificativa vero ab illis
in duricie tumore maxima utilitatem operatur
ammoniacum quod pactum solutum est sufficientia
et isto per unam l. et per dies utentes reductum
sius ad mollificativa. Rursus autem illis
utentes diebus pluribus convenit rursus ad
scirrosa quidem pactum sum ad armoniacum sive et
aliorum aliquod mollificativorum quecumque predicta di
xi non enim utique aliud aliquid dominum oportet offerre qui
alia mixtorum factorum nominatorum scirrosorum nam
approbabit quidem in principio scirrosi insanabile
non operabitur reliquum dispositionis. Propterea denique
ego mixtum in medio usus sum cataplasmate quod
peralte am vocant a cazanate dromalachi
misi. Huius igitur radix soluta condita bonum
ad talia scirrosa est. Sit autem adeps si quidem
possibile est anserinus. Si vero non adest hic
sit gallinaceus si vero non hic eo quam porcorum tenu
dum. Sed et silvestris malve que ubique nascitur
folia cum galico pelorum iuvant meliora vero quam domesticis
sunt quam pectorata sunt moderate. Talia quidem utique
auxilia evacuant ut dictum est. Curam omnium particu
larum est certe quecumque occupata sunt apparatice sub
schirrosa i. duricia quemadmodum diximus et sanationem hic
ypocondrii quam predicta dixi altetur per particulas
predictas differentias confestim deinde nimirum
in hiis ydematibus que per ypocondrium non utique
fiat imponet spongiam et ... quemadmodum in
aliis tumoribus quam per principium aliquis autem absinthium
bulliens faciens in oleo fomentatur quamvis gemi.
Aliquis autem oculum vel quid ... corum que in tuis
more qualitercumque patiens. Sed epar ex
male agens et splen offert mixture voluntate
testatur deus et experientia ostendens iuvamen
tem manifeste nichilominus etc. Rursus autem
eis non solum in hac opera inventis sanationum
quam per methodum qualis quedam est primum. Set
nimirum operans quam de scirrosis utique in
mus omnia cognoscere rogantes methodum. Que

cumque experientia inventa sunt et quecumque ex ratione
sola et certa dominum folhis quecumque conferen
tibus utique ad invicem. Omnibus autem hiis rec
te utitur qui exercitatus est in hac methodo.
Igitur de flatu quidem et scirro et ydematibus
sufficiant que dicta sunt rememorantibus no
bis quod scirrum nominamus tumorem durum
indolorosum non tamen insensibilem dominum
omnino qui enim talis insanabilis alii vero esse sic insen
sibiliorem et difficile sensibilem constituunt particulam
particulam per non omnifariam insensibilem
contentum sensibilius fuerit nam. Colligantes
n. scirrus insensibiles est. Sincero quis illos
tumores qui per nam nominare dignatur scirros
vos quecumque omnifaria sunt insensibiles alios autem non
scirrosos sed tumores scirrosos de nomine cum lingar
et vocabimus ita et nos hanc passionem consilio lo
quimur. Et enim in consuetudine nobis est quibus
cumque quidem nominibus letatur hiis eum loqui.
Timpanis igitur iam de inflationibus
per misit non eadem ydematibus curam habentibus
nam illa quidem ut dixi a flatu fuit humore
et propter comprimentibus cedunt usque sufficientes pro
fundum digitis decedentibus in ea. s. semita v.
i. inflatio est fuit. Qui nunc quidem sub eadem quoniam vero
in pervioster membranis i. que circa ossa vel in
branis que musculos continet vel hiis que
quidem in secreto. Colligatur autem non paucum
aliud et per ventrem et intestina et in medio horum
et pitonei i. omenti et differunt dominum ab ydem
atibus in eo quod non cavant per ista et sonant
ut timpanum et adhuc eo quod continentur multa
tem insensibili concavitate. Hec autem est quam ma
xima si necato non sic tibi et in hiis que quidem
omnium eorum communis evacuat plethomeie ex
siccata i. per subtilissima partibus in calidiora in
tuitibus scirrosa. Igitur in hiis quidem que per ventrem in
secta lepthomeres oleum operatur hec rupta in
hiis vel quod calefacientium seminum quale est et quod
ciminum quod feluni i. apii et petroselli. Et quoniam
et sacca magna sunt scarificationibus in missa
per medium ventrem curam assumet et licet in
bilicum que tam magna et in posita est. Per colla
i. extremitates et per musculos qui sub cute
vel per aliquid pericleteon i. vento sicco sunt dolo
ribus quidem huiusmodi leptomereon i. subti
lissimorum partibus sufficiens. Quale est stea
te nominatur comici i. saponis receptis
spongia nova. Existente vero dolore
subungere particulam oleo calastico sun
t autem ex plagis hec tales dispositiones in quibus
aut musculus aliquis aut priostion i.
quod circa os membranum quassatum est. Igitur per p
iostium quidem predictorum imponere spo
ngiam in musculis autem dolentem cum quoniam pari
gorocotice i. mitigativo re opus est scim
acco. id circo non solum ei comastata i. sapiens.

est

uti

al' medico

q

hoc

al' bono

al' c. poit adipe anseris

p decocta

al' variaie fit

i. precordii

oxirodino

i. circa ossa membranorum s. sicut sonat

utantur in his scilicet miscentes uocatum cypsima .i. uinum coctum et cum pauco oleo. O celius quod universaliter secundum primum est miscere comiaz .i. saponem scilicet cypsematte .i. uino cocto uti cum uino et aceto pauco oleum infundentes moderate. Con quod musculis ea calefaciens moderate impone infundens lanam non lotam quam uocant ysopicam .i. sucidam. Si uero non hanc habens scilicet ysopum filius super immittere ea quod mistum est per predicta. Quam autem melior quam omnis ysopus omni alio et si ego non dicam cognoscas. Et igitur et ceronium quod per eum simacorum est que omnibus cognoscuntur et utantur omnium quod multa in flecumoibus qui in ypocondrio eo. Et hec quidem immittens cysopum non adducunt quod congruum est operabilius. Corporis enim quassatos musculos mitigant per simacium. Mistam habens uirtutem ut et exsiccet simul et euaporet et similiter moderate sunt. Contemnimus non habentes stipticitatis auget fleumones alios et maxime in plectoricis corporibus. Sit memorans igitur predictarum intentionum inelestheum eis .i. inflans per plagam aliquam musculis siquidem dolor maior fuerit mitigatiuorum uti. Illo non existente uero hec agonistico toro .i. exercitatiuo. Uocatur autem ita a suetudine eorum qui per cautam uiam ad finem uadunt. Siue autem uero ne per farmacia que uirtutem fortem habent fiunt. Fortius autem uirtutis est maxime que te in comia .i. sapone et in aceto. Secundum autem in uino hoc autem plus miscens cum tigare conterere. Hoc quod ipsorum rursus a pectoris sascebe .i. expellere quidem uolens uinum immittens amplius. Optimum autem ad hec nigrum austerum euaporat non elligens comiam .i. saponem. Acetum autem ei mistum ad ambo competenter quia et mistam uirtutem hec monstratum est. In dolore sola uero fiente musculo liceat ubi non existente comia .i. sapone pro eo immittere afronitri. Sit autem hec non lapideum scilicet spumosum magis. Est autem lapideum quidem durum et densum difficile effusum commiscetur predictis humidis. Quod spumosum autem molle et cauum et tenue et adhuc autem albius lapideo. Hec igitur et solutiua tusime ab hiis et iuuat et maxime leptomeres est. Quecumque uero talium emfisematum .i. uentositatum neglecta morantur diu primum quidem incis eo quod per conam ut dictum est uteris. Secundo aliquo emplastrorum que dicam. Et horum Glyon .i. tenuem aquam mistam buliens colla primum ut fiat purum deinde rursus immittens mollam calcem non extinctam ita ut farma emplaste .i. commiscere uis leucosam consistentiam. Optimum autem in his est et simacium quod plicomorum et

quecumque alia talia. Nunc enim ut dictum est multociens iam et sola scribo simacorum. Quorum uniuersalis uirtutis acutina inuenitur methodo. Sic enim usus simacorum hic exempla scribuntur gratia intelligendi aperte totum methodum et euporesteum .i. facille copiosiorem fiendi circa inuentionem materie. Ita et pacientium particularum corporis. Inoxenimum passio est que uocatur ab autoribus papisimus quia putendum in uoluntarie elleuatur eorum qui ita dispositi sunt quod uides quis eorum qui in his monumentis per exercitati sunt pariter cognoscet generis eius et semaci .i. uentositatum existentem et reminiscens omnia que apparent secundum anothomiam hic particulle et ea que sunt secundum res naturales de actu eius cum utilitate non dificille intelliget plenum uaporosso. Si utique dicere .i. cauosum neruum quippiam secundum constituit putendum passione opera hanc. Spiritum autem atmodem .i. uaporosum dicamus animalium corporibus ex humoribus calefacientibus quiescabiliter fieri. Nam ubi quidem fortis est innatus calor et humiditas particule digeruntur finaliter in atmos leptomereos .i. uapores subtilles partibus solita secundum manifestam sensu transpiratione incontinentie nos acute effluit. Ubi uero innatus calor imbecillior est quod secundum naturam humidum et semidigestum et crossum et uiscosum hic essior atmos .i. uapor quod ut euaporetur generatur maxime et quando particula ipsa temsata fuerit quoniam multociens autem humidum quidem quod in particula continetur subfrigidum est et essum et uiscosum ad autem non calor in uapores id dissoluit crossos quod et maxime ubi sauptandum est et terminandum ut ad curam. Nam primum quidem oportet utrumque dispositionum euacuare. Ipsorum si ipsos eius susceperit euacuationem. Dictum est autem multotiens de uirtute que in euacuatiuis auxilis que sunt flobotomia et purgatio et que per hypilatem simacia et que panoterica .i. superiora uel uomicacia nominantur et adhuc fricatio multa et motus omnis et balnea et maxime quecumque euaporatiuorum aquarum sunt ita uero et drimea .i. acuta farmacia uncta euaporant et omnia simpliciter quecumque calefaciunt et siccant. Secundum accidens autem aliquo et ieiunium ostensum est euacuare et maxime cum fuerit quod contondat calidum. Quicumque ex his igitur auxilis qui laborant aptissimus fuit assumere. Isto euacuationis id impone particule simacium. Siquidem calidior fuerit facta in frigidantibus proporcionabiliter superhabundantia caloris. Si uero non secundum primum quidem oleo moderate infrigidans. Si uero non nec

---

Marginal notes (right margin): et cum papisimi — spiritum — in | crossis — u — ut — uel oleo — in — .i. aer calidum

Marginal notes (between columns): ab — in

cum ita uero et omnes particulas que sunt lumbum assumendum est farmacum eandem uirtute habente et aliam dictam afyson .i. non uentosam et siccatiuam assumendum.

Sit autem multum quod passio hec iuuenibus demum quidem magis quam sunt aliam etate. Itaque et floriam maxime eos uinat ut uita que et etate eorum quia me curabantur intrinsecus diebus ad quod sunt naturaliter redeuntes. .i. per floriam et per farmacum istud. Ceroticum f. tectinum simplex faciens humidum ita ut in cathagmatibus utimur cum aqua frigida et n. estatis erat primum in fundendo super et continua sans impossitu putendo et lini ce ius femore hic quidem ita curatus est x isto uero non minus alius in floria hum ido farmaco quod per ciamomulam utens eo uero eis et tempus fera .i. menufar bibere sunt primum demum deinceps autem agni casti semen et si tempore prolixa fuerit tedi copiose comedere. Et enim et hoc preceptum est esse in omnibus fere que per mallos humores consistunt egnes quod in fine calefacere siccare potentibus uteris finaliter .n. absinduntur hec id humoris quod derelictum est in linguam demum equidem in eleuatam uidimus quod non capiebatur a bore hominis nostri floriam quam et etatem sexagenis. Decima uero fere hora dici x erat cum primum uidi eum et michi purgandus uidebatur esse consuetis catapuciis .i. quas paleon et scamoneam et colo quen tidam componuntur ad uesperam dacto farmaco hec super ipsam numinum que pacebatur particulam preponere quidem consilui eorum que insigniant prima omnium die. post ei dixi adaptabimur accedentes. Sed x uui demum audam medicorum non uidebatur et pro ipse catapuciis .i. pill' accepit dilata uero est sanpetus de locali farmaco in posteriorem diem cum et magis prosuisse quidem quod probatum erat sperabatur precuraciato non toto corpore et anaspasi .i. retrulsione ad inferiora facta sed per noctem omnium manifestissimum sopnum ei factum laudauit nostrum consilium et determinauit farmaca maceriam chondacine .i. lactuce sucum diacolytrhe .i. gargaricari iubens quo iubens quo uti que et solo utens homo iuuatus est finaliter ut non ulterius alio indigeret quod demum numinum in papismo magis nominatis farmacis utique inpillans .i. subdueciuus in lingua uero eo palam est quod expoicate particule habet indicatem anaspasis enim que ab ypocrate nominatur non alia sed apoicate eius que curatur suscipit particule.

Tempus igitur iam transire ad alterum corporis genus incipientes magis quam anum capacitate hec .n. inalterabilis est et uocatur epistimonica .i. terminalis est doctrina igitur influere quidem aliquem humorem omnibus talibus tumoribus per sensum manifeste apparet. Differentibus demum tumoribus non colore solum sed et differentiis que secundum caliditatem et duriciem et molliciem genera rubeus quidem tumor manifeste indicat humorem existere sanguineum quemadmodum demum qui sanchus et ochus .i. flauus hanc talem coleram qui non subalbidus et echimus .i. mollis fla. Sunt autem utique quidam tumores preter hos colore quidem in medio erychton .i. ruborem et nigrorum qualis est fecis color. Uocant autem cum multum in partibus corporis factum plurimi medicorum liuidum annapia .uo. .i. itemitencax et hus tumoribus est sufficiens et sine nas dignas racte habeat particula eleuatus uidere est eas acrescere et nigriore qualitate in sanguine qualis alium et sub uentre mixtis epancorum extinguitur. Et quidam medicorum non male nomen illum assimillare eum feci que iuuatus subsistere amplius igitur humor hic excalefactus aut propter putrefactionem aut propter febrem flemonosam nigram operatur collectam quam nostra animal aliquod gustat usque ad muscas et [illegible] .i. radicitur ab casu unaquaque eorum que radiuntur partium in altitudine eleuatur et uocatur quod fit ut alicubi ex plo aut bulito et fermentacio est et talis humor quale acetum ostendunt eius existere aquo et ipso in terram effuso item fit sincho .a. .i. ebulicio. que uocant ueteres humorem talem accidunt. Quemadmodum et eum qui flaue coloris amaritudo non nimirum uero et sub nomine apparet talis. Sic a parum antea dixi unam nimirum passione certissimam subitum existere cum cum alliis insensibilitas consistat. Alios autem tumores quicumque nudum omnino sunt insensibiles dupliciter nominant a medicis aut sirthus quia gratis sed sirthorum aut sirthuides tumores ita et in humoribus que quidem indubitanter nigra colera. talis quedam est quale modo per transitum acetum eo fermentans dam et indelectabilis omnibus animalibus que nec apta sit talis uocatur dupliciter aut mellic humor aut nigra colera bus qui ita nominant ea dicentibus utique aliam quidem est nigram in bono sunt naturam animali unaquaque dicentem alia non est quam ex ad hoc usu sicut per sicuti quod autem super libro contemp neque quidem nomina certissima autem doctrina apprehendere nature rerum ita et nunc faciendum.

al' no denegati. Nomi demque quosdam eorum

al' 1 missa sit prudendo.

al' istante

al' fera — de ruta

ibus 2

al' aqua

Ho q galienus dimisit floriam qui infirmus erat .lx. annorum. pillis

al' imponere

al' inuenies

que

al' qua

al' denutriri

illo

al' no uti aqua

al' q te

al' p ti

al' opima

al' p gnot

Nominant autem quidem ut utique ad uene
rit ire non insipientes quid sunt quidam
tumores preter naturam a tali humore non quali
ter in uno quidem fit in solo non inuitaset
quod hii tempore precedente putrefacto humo
re propter incarnationem que in uasis ulcerant.
Sicut igitur alie passiones omnes que plurium
an habent differentiam in quod magis et minus ita
et hec flegmonis differentia equidem hec
quidem ex erysipelas .i. rubeus est. Dica
tur autem paruo aliquo eo quod preter naturam erythro
teus .i. rubeus est; species igitur uel genus uel
qualitercunque uult nominare unusquisque hic.
rubiores enim sunt eo quod preter naturam et eo omni
eis existit quam multum habens et hic differentia in eo quod
magis et minus. Ita uero et antitypia
.i. renitentia et tensio eius non par omni
bus set esse in eis renitentiorem et particu
lam quam prius erat continebat secundum naturam
et elleuata est. ut tumorem quidem exex
tensa et detensa autem in quantum conque
tumor elleuatur. Ita igitur et ea que nunc
interimpretamur passio que quidem obt
usa et parua sint hoc et latere fortassis
contingit multos infert. multotiens autem fit et
et magis hiis tumoribus manifesta om
nibus ut neque paruum lateant set communi
cetis que in omnibus particularibus ad se ipsam
uocans intellectum unam differentiam cognitam
habere et indicat et non aliquam partem unam
unam cogit ponere. Sic igitur magnis qui
dem existentibus omnibus nullus alterabitur
tenuum aliquantum. set nominabunt concor
dater hanc talem passionem cancrum. In
cipiente uero adhuc latere decens est ex
multos. Quemadmodum igitur et pl
antas que ad alia progrediuntur et enim et
hec solis optimis agricolis dignoscuntur.
Que igitur et communis et propria cure indicatio
incarnatorum corporis iam dicte. Sic que quidem communis
euacuant quidem confestim grauantem pas
sionem humorem simili genere euacua
tionis ei que aliorum tumorum dictum est. Pro
hibere uero de reliquo maxime quidem
sipo est neque coacervari per uenas talem hu
morem sinimo non set euacuare continuo omni
per interualla simul commodo et roborando pa
rticulam ut non feratur ad eam superhab
undantie humorum. Sic igitur amarum coli
cum humorem euacuamus purgantes fami
acho talem detrahere aptum humorem. Et mela
ncolicum euacuabimus uel per aliquod simp
licium quale est epithimum aut multotiens
in eam dragmam quantitate in sero lactis uel in
melli hauto damus. Sic uel per aliquod comp
ositum quale est et unum compositum ex
duobus et triginta simplicibus farmaciis

set maxime quidem horum in alio habes scrip
tum. hic autem que sunt methodi dicantur.
Post purgationem denique in hiis omnibus
dictum est autem quod aut digerit et dico or
expellere euaporat. non per specialitatem. Cum si
me totum corpus moderata nimirum pur
gatione facta mixtum esse oportet quod offer
tur farmacum euaporante et expellente
uirtute alterutrum non sunt inopabilles esse
crossum humorem. Nam imbecilles qui
dem in hoc nichil operantur magnum.
fortes autem uehementer euaporando aut ex
pellendo in quod subtilius in sanguine
qui per uenas. Quod autem crossum autem meta
licum quod fecit assimillamus neque euacuan
do neque expellendo. Hiis igitur utenti per primum
quidem minus tumori manifestum quod
reliquum autem eius difficile sollubile perfi
cietur. Itaque cum moderantis uirtute farma
cis est opus neque uicias propter imbecillitatem
neque ingrossantibus fortem sanguinem propter ue
hementiam actionis. Adhuc autem cum hiis immor
dacibus omnibus farmam. mala .n. morigeratio huius
passionis a mordacibus acuitur et quemad
modum assueuerunt dicere siluestris
fit. Propterea igitur quecunque commoderata qu
idem sunt uirtutibus immordicabilia uero
qualitatibus conueniunt talibus passio
nibus. Sucporia uero .i. fictilis capillosticia
inde cum ut in monumentis que de
farmacis monstrata est per usta loca metallica
est. Nam que quidem per hoc componu
tur incipientes cancros simul cum purga
tionibus sanare ~~sanare~~ possunt. Confirmatio
nes autem sufficiens ~~eius~~ est prohibere au
geri. eos denique equidem qui sanari sunt
ut non adhuc generetur sanant. Est
libri opera eius periculosa est et quidem ca
barissimum differentia tentabis quia
per chirurgiam sanari cancrum incipiens
quidem euacuare a purgatione mella
colicis humoris circum abscindens aut
esse certissime quod patiatur et nulla de
relinquatur radix. Sinas effundi sanguin
em et ne cito detineas set constrin
ge eas que in circuitu regiones exprimens
abeis crossum sanguinem. Commune autem sit
aliis ulceribus.

Est denique nimi
rum et alia passio ab humore calido et
bulliente fiens. Incipit autem quam uocant quam ab
ampulla alii uero et sine hac set scalpuntur
continuo omni in primum particulam. Deinde exaug
it ampulla aliqua que scissa ulcus extra
iucles actaricosum generatur. Nunc autem non
una ampulla generatur scalpentibus set
multe parue quemadmodum quedam

eum quod descendit in aliquam partem
humorem aut euaporare et expellere
primo quod est in specialitate
aut eam expelleret euaporet.

al. alterare

al. sanguis

al. minor tumor

al. immoderatum

den

al. copiositas

et

al. operari cum par
ticulari conferre

al. continue

al. humor

al. ut

al. multe

millia conspissantes particulam quibus
exsasis. similiter extranides .i. acacto sum
ultus generatur. Si uero carbunculos pesti
lenciosos qui in asia contingerunt et sim
ampulis confestim quibusdam excoriati
onis est. omnibus autem dixi ulceris. exthaciod
es fit quando quidem in anchiaam exthaciodes .i.
acta tunc quando uero nigrescet cruo que in articu
lari uniuersa eis inulamina deuenit in fla
matione non tamen colore demum simul assim
illatur cuspillati sed adhuc et frequenter ineo
fit color nigrior ac si misceas erym rubro
ampliori nigrorum quando autem et febriunt
qui ita habent extremitate manifestum esse
existimo hiis qui meminerunt que tempore
de flore dicta sunt secundum curam febrium non in
manifestum autem quando usque lipothomia uene
is euacuatio fiens magis iuuabit preter quam
nisi aliorum quidem assit que probibet
fleobotomiam. In precedente uero tempore quan
tum quidem in flegmate humorum fluidis
est opus propter crossiciem humoris autem et ni
mirum et propter malam morigerationem et autem
tens i(n) cuma et si isto quando fortuna beris alli
ud quidem eorum que in profundo no
cebis. Non tamen et influere ei concreden
dum est sed inuenire farmaci moderata
te expellentia et euaporare quantitatem. Tale
uero est cataplasma quod partiroglosam
et quod petam lenticolam panis clibani
.i. farinaceis miscentibus nobis quantum
cumque melle sit autem non omnium purius. Si
cut et typanis .i. crossius nimis. Nam qui
quidem et crassime purius emplastricacionis
sic est qui uero pytyrias .i. furfureus ad
ion estitelhoris .i. crossioris in ipsis uero ulce
ribus paruo aliquo forani farmacorum quale
est quod adronis uel passionis uel polyidi
solutum cum aliquo dulci uino cauto quod dio
tea .i. luti consistencia optima uero uina
ad hec thyreum et sabellice quibus non existentibus
sicco utendum est quod uocatur ap
ut nos epsema .i. uinum coctum farmaci uero
que allius ulceribus offeruntur et digeren
cia et putrefacientia hec non oportet nunc offerre
augetis .n. putredinem particule sed num
inum apocharina .i. scarificare hos tales
humores contemptum prefloatum non incep
tum sint autem amiche .i. inasiones et profu
ndiores incideras propter crossiciem conti
stantis humoris cessante uero inflama
tione similiter aliis ulceribus adulen .i. acutum mo
dentes ulceris sufficere existimo et de tenebru
ncalis dixisse curasse alius autem tumori
bus deinceps rememorem ur.

Et primum demum de uocatis scropholis

fiunt autem hec. Scirrans .i. induratis aduersus.
Cura uero demum cirrum quantum quidem
in passione communis scirris .i. duricebus que
in alia aliqua parte fiunt. quantum uero
in natura particule secundum quosdam adenes al
ias assumit intentiones duplices. melius
autem fortassis et hic distinguere quidem
de nominibus genera manifeste docuimus. Nam
quicumque quidem adenes replent medium i
uasorum scissorum firmamentum fien
tes sassionis eorum non magna hec uti
litas animalibus est. Sed et super habun
dantia quidem pro uitencia sicut alia que
dam hos tales adenes natura condidit scilicet eorum
autem qui aut saliuam aut lac aut spermatis se
men construunt et nimirum et quicumque
flegmatum quandam generant humiditatem
secundum inchen uel faringam .i. ysofagum uel larin
gam .i. fauces maior est utilitas. Sed quidam
quamuis adenes nominant hos tales secundum adenga
corporatur multum aliis adenibus uari
ora super spongio formiora sibi. Et quidem i
uniquae et descendunt ad hos tales adenes
arterie et uene sensibilles scirratos autem
.i. induratos curandum eos similiter aliis om
nibus particulis. Quicumque uero inme
diis uasorum regionibus sunt alia in hiis
accipitur intencio sanacionis in quam sine ruta .i.
coaufferetur cum passione particula. Est autem
et ipsa hec duplex aut demum ab sanitenti
bus nobis simili .i. ultio id quod patitur
totum ut incanceris aut putrefacientibus
farmacis. Que uero est talium farmacorum
materia secundum operis que de farmacis habes.
Dicendi uero iam tempus de aliis tumoribus
dicere quorum primus est uocatum apo
stema.
Duplex autem est et hoc genus unum qui
dem conexpuntificio flegmone coaceruari
fuerit puris uelud in sinuali quo saltem non
sine flegmone precedente.

Explicit quartusdecimus de ingenio sa
nitatis secundum grecam translacionem.

nichilominus. sed ad hoc continua
gis illis quibus erripilosus
flegmon manifestum omnibus.
eadem utique consequitur a flegmonia in
apicedum sanatitatem.

in

t. tamen

nullo in modum ualde. quod
autem omnium farina purius emplas
tricacionis sic est. quod uero
pitiarias .i. furfures habet est.

al' panis | al'

fiat

al' augebit

al' incuteres

al' inflatione

uel tamen

al' d

uel add

fiunt

uel no

al' fl

Quod contemperantia que calidi et frigidi et sicci et
humidi naturalis est sanitas consimilium membrorum. Cu-
stodia vero compositionis numeri et magnitudinis et
plasmationis naturalis est sanitas officialium. ¶ Quoniam corru-
ptiones nostre vel sunt necessarie et innate nobis et ex nobis
ipsis procedentes velud radicem et initium habentes. principia
generationis nostre sunt sanguis scilicet et sperma vel sunt non necessarie.
Hec vero duo multum habent in se calidi et sicci. quia ex hiis
conficienda erant ossa et nervi. vene arterie cartilagi-
nes membrana et similia. et plus habent in se ignis quam ter-
re quia necesse erat ea esse humida. et quia calidum pa-
tres nos facit ad motum. ¶ Quoniam semper magis ac magis
desiccamur quousque ad statum ducimur. et amplius non
augemur quia ossa non crescunt propter duriciem et tota
vasa dilatantur et unguntur membra ad summam virtutem
ducit. propterea vero amplius quia omnibus organis desiccatis
et actiones deteriores perficiuntur. et magis canosi fiunt et tenu-
iores et senes efficiuntur amplius ad auctam siccitatem
et rugosi fiunt. et membris lentiores et motibus. ¶ Quoniam
propter naturalem calorem assidue multa pars substantie fluit. ¶ Quoniam
due sunt naturales corruptiones quas nullus generatum corporum effugere
potest una qua semper magis desiccamur. altera quod semper universa
substantia nostra fluit ob innatum calorem nobis […] ut non
corrumpatur corpus. indigemus et nos et arbores et aliam substantiam
similem effluenti in locum deficientis inducere. itaque per ci-
bum replemur quodcumque fuerit substantie effluxum. per potum quod
[…] in pristinam reducentes ambo moderantur
per respirationes et plurimum custodiunt moderantiam aeree
et ignee substantie. et id non contingere neque […] neque respirare
tenemur sed natura id agimus. et siquis posset ad tale intro-
ducere quod similiter effluenti esset. hec sanissimum et optimum
esset. sed quia hoc impossibile est quia illud quod defluit ab unoquoque mem-
brorum tale non est quale ipsum membrum a quo defluit. medi-
ante eorum que comedunt et bibunt tale est pro omnino quale est id
quod effluxit nec habet natura recipere ea et transmutare et sepa-
rare et assimilare corpori quod nutritur. et id quod non potest digeri vel a-
similari non apponitur corpori. Et si superfluum erat in interioribus
latitudinibus. unde et ea superfluitates vocaverunt. et quia ex
necessitate cibus superfluitates insequuntur organa ad e-
vacuationes eius natura constituit et virtutes eis imposuit per quas et
mota quod attrahat quod nutriunt quod expellunt superfluita-
tes. ¶ Quoniam due sunt intentiones sanative artis. una reple-
tio evacuatorum altera earum superfluitatum ut organa hec fa-
ciencia non oppilentur neque […] fiant circa has actio-
nes ut corpus semper custodiatur sine superfluitatibus ex hiis
duabus exercitate tertia insequitur ut non cito homo sene-
scat. si enim et quam evacuantur cito replebuntur et superfluitates
interius non remanebunt et sanum erit et multo tempore vivet.
¶ Quoniam duobus modis corrumpimur vel accidentibus interioribus quorum et na-
les dixi et sunt in desiccationem et eductionem. vel accidentibus exterio-
ribus corpori advenientibus quarum una est inseparabilis et semper

existens ei ut continens nos aer. altera est non necessaria. et
per contrarium quandam inordinate ei copulata que nocet corpori
et in calefaciendo immoderate et infrigidando et desiccando
et humectando. hec autem in frangendo et evellendo et perforando
et articulos transmittendo. ¶ Quoniam intentio huius de custo-
dia sanitatis est custodire sanitatem quam suscepit. quia actio-
nibus que sunt secundum naturam conservatam custodia iudicatur. ¶ Quoniam
sanitas alia optima et perfecta et summa. alia deficiens et non certa
et non perfecta. ¶ Quoniam et latitudines habet multas ut hic illo
magis sanus esse dicatur ut et albus. quia […] extransmutatio-
nibus que sunt secundum etates. Si enim in qualibet corpus est sanitas qualecumque
non manet idem neque sanitas eadem custodiri amplius actiones
differunt. oculi omnes non similiter vident nec aures audi-
unt neque cruribus currunt vel manibus capiunt sed hec melius hec
non deterius. ergo quot sunt […] communium et tot actionum. ergo complures
moderationes plures erunt et sanitates secundum magis et minus dif-
ferentes. ¶ Quoniam huius de custodia sanitatis de sanitate
que est secundum latitudinem loquitur et non de ea que summa est. ¶ Quoniam in ea
consistentes in qua non dolemus neque in secularibus negociis impe-
dimur vocamus sanitatem non solum eam que summa est. ¶ Quoniam sic dici-
mus in summis actionibus contra preter naturam sunt ipsi unquam neminem est
non conturbatur alium. ¶ Sanitas est dispositio secundum naturam actionis opera-
tiva. egritudo est dispositio preter naturam actionis nociva. ¶ Quoniam
dispositiones que nocent actionibus et ostendentes sunt egritudines et contrarie
contrarie. ¶ Quoniam sanitas que est secundum latitudinem est duplex hec quod est cu-
ctos et sine querela ut ad summum in quo non amplius quia omnes corpori
sunt calidiora vel frigidiora vel humidiora vel sicciora neque habitudo bene
carnosorum que in medio est tenuis et multum carnose habitu-
dinis. hec autem que vetus dicentes est et cum querela in qua est
maior deviatio ab optima non tamen sensibilis est preter puritatem idcirco
ut optimam eam ad hoc laudamus propter operationes. ¶ Quoniam simplex
sanitas et perfecta que […] vel nusquam fiunt in aliis corporibus vel si
unquam fiunt neque pusillo neque instanti tempore permanent in ictu
oculi in unoquoque momento alterata et non eodem modo se
habens. sed primum quod mutationes secundum etates suscipit que semper
ad senectutem tendit. Secundum vero per vigilias et sompnum
quietem et motum et famem et sitim et concupiscentias et potum et
plenitudinem cibi et indigenciam potus et balnea et iram et
sollicitudines et tristicias que semper mutant crasim. ¶ Op-
tima ergo est que habet plasmationem membrorum convenientem actibus
eorum et numerum similem et magnitudinem et positionem que ad invicem
et consistat ex hiis que habent carnositatem mediam que inter te-
nuem et crassam. et pilosam et nudam pellem neque duram
neque mollem vel albam vel […] vel sine […] et non irascibi-
lem et non omnino sine ira. et non sompnolentus est neque vigilans
multum et non est obtusus sensibus neque dolosus neque lux-
uriosus. et ita est et plene et moderate et ad labores est
aptus. ¶ Quoniam puer novit nature mox est fuit modera-
tis salibus aspergendus est fasciandus. Si vero non […] eos as-
pergatur pluries minuere. et post bibat lac et balneetur dulcibus
aquis. ¶ Quoniam sanus […] conservatur. Infantium corpus cur-

Aliud manifestum quod pueri naturaliter sunt dispositi ad musicam et ginasium.

rari. Oportet lac sane matris proprium et assuetum cibum esse infanti. Cum enim in ventre sanguine eius nutritur qui post in mamillis mutatur et est lac eodem fere nutriuntur et post ortum. Oportet nutrices tribus modis consolari et ad sompnum provocare pueros ab experientia ipsa edocte appositione pupillarum ad os, et melodia vocis et motu. Unde manifestum quod illa que et ad sanitatem et ad robur eius prodest et qui unum sufficiens est huius uti artibus. hic optime et corpus et animam erudiat. Oportet nutrices movere pueros parvis artibus (?) et cunis et post ulnis. et Oportet tres sunt differentie motus. vel ex se vel ab alio vel per firmata. sed hic tertius modus necessarius est decens sanis. Oportet post tres annos possunt moveri navi et curru. post vij annos equitare possunt. quod non expedit sunt pueri ablactare ut non curventur eis crura. Oportet valde diligenter moveri et pueri qui unum contrarii sunt habent mores cum suis quere-la. quia si amplius quam oportet sint irascibiles vel minus vel sensabiliores vel insensabiliores vel gulosiores ex necessitate non bonam consuetudinem habent in partibus illius corporis quibus singulum peccatorum operantur. Oportet cunctis pueris non emendantur mores cum custodiuntur ut non corrumpantur. Oportet omnia custodiunt ab eis per genus a quibus et corrumpuntur. Oportet mores cum corrumpuntur a malis consuetudinibus in cibis et potibus et ginasiis et in spectaculis et mala musica. Oportet ergo medicum qui debet custodire sanitatem cum studere ne mores cum corrumpantur non in phisica. ut conservet ipsius anime sanitatem et faciat homines virtuosum sed ut non facile ducantur in egritudinem corporis et ei furor et fletus. ira et tristicia et sollicitudo amplior quam oportet et vigilie que sunt huius fiunt febrium et aliarum egritudinum fiunt principia. sicut econtrario pigritia nimia et amicia (?) et anima omnifariam deses discoloratos et diminutos macilentiam operantur in infirmitatem naturalis caloris quod omnibus magis custodire oportet in istam tenuos (?) sanitatis. Custodiuntur autem a moderatis gymnasiis et anime et corporis. Immoderati vero motus qui sunt in concupiscentia ira et cogitatione magis colicam reducunt homines. unde febres et omnes calide egritudines consequuntur. Defectum vero motus magis flatim (?) et frigorem unum opillationes epatis et splenis et epilentie et appoplexie et omnes reumatice egritudines fiunt. Itaque multos curavi egrotantes multis annis propter consuetudinem cum corrigentes immoderationes motuum. Oportet quibus intimum est naturalis calor provocanda (?) est ira equitatione. amor portatione. quandoque gravium. quandoque levium venatione formidolosorum aliorum ut leporis et cervorum. sed et quandoque apri et ursi et tauri cursu et moderato et veloci et luctatione et secundum et cum aliis et clamore violento et irritacionum. Oportet multa diligentia studendum ne nullum animal usque ad tertium annum eorum corporis immoderatum motum puerulli paciantur coniecturantibus nutricibus quo indigent et dum plorant vel quia pungunt vel quia ab exterioribus aliquibus constant. vel quia egent vel mingere vel bibere volunt. vel calefieri infrigidari. vel econtrario. vel quia superflua habent vestimenta. vel quia immobiles perseverant. vel sordida sunt indumenta vel cune. Oportet ergo nutricem et prudentem esse et consuetudinis parum expertam esse ut hec omnia cernit det ut quod desiderat tribuat. et quod contristat auferat. et motibus ulnarum et melodie vocis et in sordibus balneis et lotione indumentorum.

Nota de motibus immoderatis et defectivis.

Oportet ergo nutrices moderatis uti gignasiis et cibis euchimis et potibus quod et decenti tempore teneantur et moderata ut bonus sanguis eius generetur. Omnino contineat se a venere provocantur enim sic menstrua et malum lac inde fit et concipiunt quo nil magis nocivum puero est lactato consumitur enim omnis bonitas sanguinis in fetum est enim in se ipso principium vite habens ab ipsa dispensatur et attrahit proprium cibum quia in matre radicatum et ab ipsa inseparatum semper die noctuque. unde et deterius et minus lac in mamillis perficitur. quia alia nutrix invenienda ac si egrine alia capiatur. Bonum lac est quod gustu et odoratu delectabile est. et quod album et equale. et medietatem habet inter liquidum et grossum. Malum vero est et grossum et caseatum et liquidum et lividum et inequale (?) et amarum vel salsum vel quod aliam in corpore habet qualitatem quam in odore est non delectabile. Oportet puerum nutriendum esse solo lacte usque quo mittat anteriores dentes. et tunc vero assuefaciendum est grossiori cibo pane quod prius dum vero ex leguminibus et carnibus et aliis talibus premasticatis. Oportet pueri male plasmati aliquo membro post balneum post fricationes olei sint ad melius componendi. Oportet infantium corpus assidue sint moderate fricanda oleo dulci. et balneanda vel pelvi lavanda post longum sompnum. si vero fuerit maior ut iam intelligat et minas et (?) asperitates (?) cum surgit a matutino sompno et lucens precedit cibum. vel si non petit da parum panis et permitte ipsum ludere in quo vult et cum perfecerit panem tunc frica et balnea eum. Si vero aliter timendum est ne cibus indigestus effundatur per corpus et repleat caput et maxime si vehementer fricaveris. Oportet ergo usque ad vij annos lacte nutriendi et balneis dulcium aquarum calidarum lavandi ut multo tempore eorum corpus manente molli multam eorum vegetationem ad augmentum faciat. Oportet cutis non est densanda frigida in pueris quia maxime facile et ab egritudinibus interiorem eam habentibus pena capient. et si ab exterioribus melius defenduntur quia non est intingendus in aquam frigidam fluminum fecit ut ingenuum fecit sicut faciunt germanici. mox cum exierit a matre. et est ad hoc calidis sed studendum est ut media caliditatis et tepsitatis sit cutis. Oportet post vij annos ad magistrum puer ducatur. et extunc non utatur continuis balneis sed doceatur luctari et parum laborare ante cibum. Sed cum plus quam oportet laboret hoc quod post tempus est diuicies nocet augmentationi corporis. et simul multum promotiones a natura ad augmentum faciat. Oportet cunctus puer usque ad plu-

mū neq̄q̄ d gustare uiñ qr bibitū sufficiente
humectat ꝯ calefac corp̄. ꝯ iplet cap̄ uaporibus.
ꝯ ꝯ oīs imoderācia obsit eis h q̄ cca cap̄ calin et
hūid max̄ ē eis nociua ꝯ in cor̄ ꝯ ī aīa ū inducit
furorē ꝯ caron. l. stuporē ut iuuenib ū ꝯ decē
ti misa id bibent. ꝯ rōale obtusiū. ꝯ turbatū ope̅s.
Cor uiñ iuuenib gdē aptū ē ad ad eplicāsi remo
tōes. ꝯ curaꝫ colicar s'fluitatū. ꝯ ualz ad siccita
tē ī ipis solidis orgāis aīal' ī natā l' ꝑ s'fluos
labores. l' ꝑ ꝓpā cōis etatis ū humectis ꝯ nutes
q̄ ꝯ qꝫ imoderate dsiccatī ꝯ humidas acredies ama
ri saporis humoris ꝯ ꝑ sudores ꝯ urinā euacuās. ꝯ
pueri aūt ceu nō ꝯgruītes colām. ꝯ mltā ꝓpā hn
tes humitatē lois q̄ sunt exuino nō indigent ꝯ so
lū eī nocuiñt percipiūt. nl'z ḡ pñtes id dab' ꝯ
nllās iferat utilitatē nocuimē uō hāt seciū im
misū. Cor puī nō oīo ꝓhibēdi a sto potu aq̄ s3
mltē bibāt friñ s' cibū ꝯ icalis humoris. Cor fō
tis aq̄ recēs max̄ ē bibēda q̄ nllāz adiectā hāt
putrosāz q̄litatē. si nō adē fōs tal' alius aliq̄s u
teno fugiente s' aq̄ stāgnorꝫ ꝯ turbite ꝯ salse
ꝯ fetite ꝯ ul' dicend q̄ꝯ qꝫ aliq̄ q̄litatē ī gustu
ꝯnd' ut sca eī ē optiā aq̄ q̄ nllāz apparētē hēt q̄
litatē. nꝫ ī gustu nꝫ ī odoratu. ꝯ erit h tal' aq̄ ī
potu d'lectabilis bibēti ꝯ ēuissiē pueris. Si uō
ꝯ cito ifeā recedit ab ypocūdriis ut n̄ senciat
ꝯ gruedies fetitatē uēts. nllā ē allā q̄rēda melior
aq̄. Si uō pura fuit aq̄ ꝯ clara. ꝯ n̄ idlectabilis
cū bibit. mam uō āpli q̄ oꝫ ī ypocūdriis scīma
la ē tal' aq̄. ꝯ si oīo fuit frā n̄ bibēda s3 si cale
fiat bibi p̄. ꝯ bōa aq̄ nllō meli' q̄ experimto co
ꝯ gscit s3 tū ꝯ hus sign̄s dignsci pōt. Ergo qꝫ fō
tes ūsus septētōes q̄ fluut expers ex ꝑsiī sol'.
etcuūsu hntes duras hāt ꝯ tād icaentes. ho
rū aq̄ ꝯ tarde calefiūt ꝯ ifrānt. qui uō ūsū
oriētē fluūt. ꝯ ꝑ rōr q̄ꝯā t' tāz collant pu
rā ꝯ calefiūt ꝯ ifrānt uelocit' horꝫ bōa ē aq̄.
Cor bōa aq̄ oīb etatib ꝯgruit. q̄ n̄ de uino ꝯgrū
git l' cibariis l' gynasiis ꝯ uigiliis ꝯ sōpnis ꝯ
uenē q̄ allius ꝯ allius etatib ꝯuit. Bon' aer
ē qui ēuissiē ē pur'. ē aūt tal' q nꝫ stāgnorꝫ nꝫ
palud euaporatiōe turbat' nꝫ ab arato gurgite ue
nenosāz aurā spirāte. nꝫ aleaci ex ꝑgāte ma
gnā aliq̄ ciuitatē l' exitū mltorꝫ ipiū. ꝯ
Mal' ī aer ē q̄ē ex putrefce alius l' olorꝫ l' le
gumū l' stcorꝫ ignat'. s3 ꝯ q nebl'osus ē ꝑ flu
miū l' stagnorum uiciniū nō bon' sit ꝯ q ī ꝯtraria
regiōe ūdiqꝫ altis mōtib ꝯtēta nllāz spir
ratōez suscap̄ suffocat' eī ē h ꝯ puts silus aēi
ꝑcluso ī domo q̄dā ū putido apurfcē ꝯ a
blatōe spiratōis ꝯgit' qui oīb etatib obē
siē pur' ēuissiē oīb etatib ꝓdē. Cal's ū

frīd ꝯ sicc ꝯ hūid nō oīb util' est etatib. s3 eūcia
tis q̄d cōrib eucit' aer optim'. ꝯ discēūs ū q. ꝯmis est
dñati ut sīs calis ꝯ eq. Cor cor eucia ꝯ si siccioā
efficiūt ī sa etate. tū cod' mī ē calā ī pueicia ꝯ uß
adstat ut fuerāt ī infancia. si ū fuiūt friora et
humora eucūs auget calitas ī sa etate. Cor pu
er ad uß ad. vii āños nꝫ mltis nꝫ uiolētis gy
nāsiis ē ꝓuocād ne īpediat' augmīt. ꝯ lauetur
ī calis mag' q̄ ī frīs balneis qr nō pōt sui
ꝯ stricta fcē fiā. In h tꝑr aīm' eis dōis morib ꝯ ho
nestis disciplīs ē ornād qr mlt' h ꝯfert ad ꝑseuo
rē sanitatē si obediēs fuerit ꝯ nō luxui suppositū.
Cor a. xiiii āñis uß ad. x.x. educād' est puer q̄
uis eēt morigerat' honeste. sinis ā eū ēē nu
llitē d'bes studē ut mīb' sit fortia. Cor q uult
lōgeuū ēē ꝯ sān' oꝫ eū ꝯ uiuē soli ab oī necē
opēe libū ꝯ eucūtū ēē qr q̄dā ī st discīa q̄ nꝫ uß
ad. xl ducūt anos. Cor necē ꝓuidēre ne super
fluitates retineāt' ī cor̄ s3 euacuēt. Cor s'fluiti
uēts ꝯtinet' ā ꝑ suscepta cibia ꝯ pōt' siū ob q̄
litatē corꝫ austorꝫ l' s'fluorꝫ l' sicorꝫ existēciū,
siū ob q̄ntitatē si plā ul' pauciora sīt ordiēꝫ. si
sicca q̄d ꝯ siccōra ꝓus. humida uō ꝯ pigua ꝯ dl'
cia sed suscepēt. siū ob mīorꝫ usus. sic oꝫ bis ci
bari totā seml' suscepit escā. ā ꝑ uētin ꝯ īte
stina siū ob iūāz corꝫ. siū ob s'ūciētē aliq̄ uiri.
discīaz itīn ītēsāz ut expl'siua ūt' ifimet' q̄
ꝯstituūt'. l' ob ea q̄ īt' susceperūt ut cibia discta.
l' ex ītioribꝫ ut aere aq̄ ī qua balneat' ē l' uēr d' di
scta. Cor co. r. ꝯtinet' l' intercalitate. aēt'ce. ꝯ ex
pl'siue ūtutis ꝯ uesice fel' ꝯ oīā uiscerꝫ d'ducē
tū eā ad ex ut pororꝫ euāntiū eā ad ītestiā
q̄ fit. viii. disc'sus ul' ꝯstrctōe deducenciū ꝯ eūā
ntiū eā organorꝫ q̄ fit ul' ꝑ flegmonē l' scli
ron. l' opillōnē l' ꝯstrtōez ꝯtinētiū eā. l' ꝑ ꝑclus
sicōez ꝯ h duo fiūt l' ꝑ īmodrātā mltitudinē
corꝫ q̄ ī eis ꝯtinēt' l' grossitiē humorꝫ. l' ꝑ flōnē
l' scliron l' siccitatē q̄ fit ꝑ strīcōez q̄ ipa soluen
ꝯstingt' ꝯ dēp sāt. ꝯ ꝑ calā q̄ euaporatōne d'siccat
Cor s'fluitates uniciq̄ mīb' d'tinēt' l' ꝑ mltitudi
nē ꝯ grossitiē eī ꝯ lubricitatē q̄ fiūt ā ex nā cibi
ꝯ pōt' l' ex recēti īfimitate alēatē ūtutis. l' ꝑ
īfimitatē disoluētis eas ī fumū calitatis. que
fit ꝑ qetē l' ꝑ ꝯstrtōez tinsit' earꝫ q̄ fit l' ꝑ
scliros l' ꝑ flōez l' opilōnē l' ꝯstrtōez. l' ꝑclusi
onē. Cor nā purgat q̄dā mībrorꝫ nō solū in
uisiblib poris s3 ꝯ sēsiblib. l' ꝑ ꝓncipalitatē
mīb'. l' ꝑ d'ꝑsitatē ꝯtinēti ea corpū ut cēbr' q̄
ē domi rāl' aīe. ꝯ abosse ꝯtinet' d'ꝑso ꝯ uīdō ex
purgat' ꝑ nares ꝯ pallatū. ꝯ aures ꝯ ꝑ sutu
ras caluarie. l' ꝑ ꝑtitudiēꝫ actōis ~~uenis~~ q̄ pur
ēē oꝫ īn q̄ qui ex cēbro efluūt expgat' peri

No͞ ꝯ exitatio.

nares ⁊ palpebras. Cͦ exercitiū solut ⁊ euāt ꝑ poros s̾fluitates. Cͦ meliͣ ē euāre s̾fluita tes corꝯ q̄ i cute exitatio ꝗ attenuātis ab ul̾ ti matis. hīs ei ꝯ calā sit ⁊ sicca exiccāt̾ cānes et attenuāt̾ solita. In exitio u͞o nich̾ nocet̾ corꝯ im mo roborant̾ organa caloē ūli rectificato ⁊ ca q̄ aduucē ē ūbo͞r refricatōe du͞itie ⁊ ī passibli tate innata. Cͦ tps ⁊ cura ē ⁊ cā sanitatis sic egmus. si ei ē firm̄ ē cura cale egmus. Si u͞o cal̾ ē tps ⁊ egtudo calā ē ⁊ cā ei. Cͦ sanatā ars in h̾ hīs grūb ē sic ⁊ curatā i corꝰ saīs s̾uatis i sigs actiuib eis ex qb dignscat̾ i cāns ex qb custo dia fit sanitatis. Cͦ mān ca͞n sanitatis. Cͦ .ī. dne oblata ut cibi ⁊ pot̾ ⁊ farmatia int̾ corꝯ sūpta ⁊ spirat̾ aer. ⁊ fcā ut fricatōes āblōnes ascelice eqtatōes motōes exitatōes uigilie ⁊ sōpnū. ⁊ ueniīs aer. extrī acti ut cōtoraīs nos aer ⁊ q̄ez bal neis ⁊ ūctōib nrē cuti appōit̾ ul̾ farmaca ut sales m̄ra nutrī l̾ nālr mainē aq̄ m̄ aq̄ euātor. Cͦ oblata ⁊ fcā ⁊ extrī actica t̄usmutāt corꝯ ⁊ s̾ q̄le i calefaciēdo ⁊ ifrīdādo ⁊ siccādo ⁊ hūectā do ⁊ s̾ q̄ in nutriendo ⁊ euāndo. Cͦ euō d̾ ⁊ sen sibīs ⁊ insensiblis ⁊ ꝯtra ē h̾ nutrōi. Cͦ nutim tū ē equctū nutint̾ ē q̄ nutrit ⁊ ē ꝯtrū eflu xioi ꝑꝑe s̾b̾e nrē ū. ⁊ d̾ digō ⁊ nutint̾ ē ⁊ q̄ ē ue tō sangs ⁊ ē ꝯtrū emōragie ⁊ oi euōi sanguis. ⁊ nutint̾ ꝗ s̾iuū ē sanguis ⁊ d̾ suc̾ ꝗ ē ꝯtrū uo mitui ⁊ lienterie.

Quod quilibet ancitatib ꝑ custodiri san̄ ut ū egō tet ⁊ senescat optime. q̄ d̾cet sanū s̾uaī optime ꝯstitutū corꝯ ⁊ nō ubū ⁊ ū optīe ꝯstitutū ⁊ libū. et ū optīe ꝯstitutū ⁊ ū libū. Cͦ ī h̾ libro docet san̄ cu stodire optīe custoditū corꝯ ⁊ libū ancitatib. a. x. iiii. āniē us ad. xx. ꝑm. Cͦ si uolum̾ custodire optīe sanitatē icpiam̾ a laborib. d̾in seq̄t̾ cibi ⁊ po tū d̾in sōpni. d̾in si usui s̾t uenereis uenerea. ⁊ h̾ oīa sint modrata. Cͦ labor ⁊ cib ⁊ pot̾ ⁊ sōpnī co mūia s̾t oīs etatis. uenerea u͞o soli adholescēcīū q̄z aīnores ⁊ p̄enioēs etates l̾ ū emittūt spma l̾ fecōd. l̾ male fecōd existēs emittūt. Cͦ exitiū ē mot̾ uehemēs itm̄ ut alt̾et respiratōe ī maī l̾ mī l̾ uelocī l̾ spisius ut eqtātō fodiēdo. metēdo. Cͦ utilitates exercitii s̾ due ad euōtōe s̾fluitatū ⁊ ad bōne ualitudiēs solitor corpū. q̄z ē exerciū ē uehemēs mot̾. ē nēce h̾ tā fieri ... i exitatō corꝯ. du͞icē organoꝝ i iunctē ꝯttōꝝ. ꝗ s̾ē ipasiblitas eoꝝ ⁊ ad actōes robur. augmītatōe q̄z nāl̾ caloīs ꝗ s̾ē reditoꝝ actō fortis ⁊ altātō patōr ⁊ nutrātō me lior. ⁊ effusio oiū corpū q̄ solita q̄s mollificā t̾. hūita u͞o s̾btilāt̾. ⁊ porilatōes efficiūt̾. s ꝑseq̄ fortōrē motū q̄ s̾ē exꝑgatō poroꝝ. ⁊ euō s̾flu itatū. Cͦ tps exitii ē optim̄ qn̄ extrī cib ꝑfcē

fuerit̾ digest̾ duab digōib. ⁊ q̄ iuētre ⁊ q̄ i ma sis. i. i epē ⁊ alti cibi instat tps. Si u͞o an̄ exceāt̾ ꝯ exitiū ꝯferat reoditōib cibor ē crudi ⁊ i dige sti cibi l̾ hūores iuēt̾ l̾ uasis ꝯtincāt̾ q̄z nōdū digesti attrahūt̾ ad oīa mēbra. ⁊ eis tot̾ replebit̾ corꝯ q̄z euāt s̾fluitates. Si u͞o ꝑea exceat̾ ru colāz ge nerabit āpliorē. Cͦ aq̄sa urīa sigt̾ redditū ex uē tre i ep hūorē adhuc i digestū i uasis ꝯtinei qa nōdū colorata ē ur̄. Ignea u͞o ⁊ colica urīā sigt̾ q̄z ex multo iā tp̄r digō ꝯpleta ē q̄z āpliorē quā opteat colāz suscep. modrate u͞o citrīa urīa sig ficat nūc ꝑfcām eē digōes ⁊ tc̄ exitatō. Cͦ ad exitia s̾t agēdi ē mīs it ⁊ egerēt neq̄ hor tolo re caloris qui ē i exiciis ad hītuz corꝯ reducat̾. Cͦ q exitatō ē nō ꝯfesti forti ē mouēd ū an̄ fric catōe ꝑparet̾ calefcēs ꝑmoliat solita. ⁊ s̾btiliet ⁊ hūida. i. s̾fluitates ⁊ poros dillatet neq̄ so litor scīdat̾ ⁊ euellat̾ ⁊ s̾fluitates ipetu sps ⁊ motē opillēt poros ei qui exitabit̾. Cͦ tot corꝯ ei q exitatō est sitone fricād ē paucas c̄tōductō nib manuū ū ꝯtcrētib ⁊ modrate uelocib ut ca lefiat cutis sīu ꝯtetē ⁊ pori dillatēt̾. ⁊ rubedīe florida s̾t curētē iā toti cuti poris iā apertis ad suscipiend olim ol̾o fricet̾ nudis maīb modrat tis duricie ⁊ molliae ne l̾ coaduneit̾ l̾ ꝯstinga tur corꝯ l̾ ēsoluat̾ ⁊ remittat̾ āpli ꝗ os fricet̾ āip mis q̄s i missiōib manuū leit̾. d̾in paulatim agēdo i tm̄ fortōr fricatō i ducat̾ ū ꝯtat̾ iā maifē caro. nō tū ꝯstrīgat̾. ⁊ h̾ fortis ea fricatō ū multo tpr i ducat̾ s̾ semil̾ l̾ bis i unoq̄ mēbro ne i dur rē ⁊ euaporatōe d̾sicce ⁊ ita nūli augmītatōe ꝓhi beā corꝯ puei exitādi. s̾ ū ꝑparē labori ⁊ remittā ~~re cice~~ ⁊ ut raritatē ex mollificatōe inatā strin gā ⁊ comodratū ipꝯ corꝯ custodiā. Cͦ iuuenis ex citād ⁊ duri fricād ⁊ ꝑ exitia fcā ē balneād. Cͦ dura fricatōe colligat. moll̾ solut multa s̾bti liat minsatā cāne gnāt. Cͦ moll̾ fricatō pa uca remittit aliq̄tulū ⁊ tōitatē fac. moll̾ u͞o et multa euaporat ⁊ liqt. moll̾ u͞o ⁊ media q̄titate carnē mollē gnāt ⁊ effusā. Cͦ dura fricatō et multa stringt̾ corꝯ ⁊ colligat. ⁊ flōni siles dolorē in fert. dura u͞o ⁊ media cāne q̄s gnāt. s̾ cā q̄s mi noratā ⁊ facile c̄tōseptā. Sꝫ dura ⁊ pauca ru bedies i pauco tpr s̾ficiei induc. Cͦ bn̄ san̄ puei pauca ⁊ media duīa et ⁊ mollicici frica tōe ē exitād ē in digz. Cͦ efficiez q̄litatē cā nis mediā mollicici ⁊ duicici hñtez multā et modratā q̄litatib fricatōez adhibebi mag̾ s̾b tiliare uolentes. Cͦ s̾btilē icsare uolētes ⁊ modratā q̄litate ⁊ q̄titate fricatōez facimū. Cͦ ⁊ ꝑ exitia fricād multo ol̾o mollienti so lida ⁊ euaporāti ea q̄ i poris ꝯtinēt̾. ⁊ h̾ frica

to di fricatio. Dur dura et molle disp e i osibus et consistens. spissu no curat i officialibz p se per acentis no ipleto a pelusio poror exhilitate a puritas cor a apto a pelusio cor. Fricatio ut a ligato qua sanat qua adunat sanata. dura fricato a rara a mollia spissat. moll ueo dura mollit a spissa dillatat. Fricationes due se sparata ad opa a curati q p opa. sparati fricato e inoptia cura pui mollis sit pui cu no ia deducendo e ad opa sit dura et ut emolliat a ad actiones exigat a nat cor qle asupsit custodiat. Osparatiua fricatio sigs petrasz ad duri repat u ad molli q pua ib modera to i cute remanet. u infor altas a cutis indurata et depsa no ledatur imo fit impassibil. a qd euaporatu de ab exercito replebit. Si no ad molli repetat ab exterioribz casis facile occupabit et no e ibi pata corectio a magnu in fit nocu qd mistr no sfluitas solu s et ipse cibus euaporatur. Qd u adeuaporatiom ipeduce cutis dnsitaz et spissitaz eam fricatio facerem. ioz ne studet insticatio facere ut et euaporetur et uiolencia exti aprie imatu cutis no ledat. Qr insparatiua fricatio meli est ut precem inpaucu qz sstua e uolum auge et minime dsicare hunc puer. Qr euectissim uz oz i cstitutio sui s sn querela no inuenietur in distenpatis regionibz. Sic ei et sbtiles et cutem solu hntes qui i calis habitat regionibz ut in egipto et arabia ireqles no se sibz ut exteriora no et que sut p uiscera ultra qz oz cala. stat regionz habitatore qui celte et solriche optima no multi cor i ueniuntur intim ueld euecta regione sed mag ulb eucrasia inpatia q. e iyeme et estate sint euecta a ne at a auptimo mag. Qd puer fricand in regione tpatissia et uer et diei media fricetur. Qr domus in qua fricabitur in yeme qd intim calefiat nec utq bn molietur nec rubet nec tumescet. Similiter inestate qd mistro aliquum an sudab. qz suffici. molliatur. Qd eo us fricand cor rubeat et timneat cor. h ei sig moderato fricacionis i aere: et cor moderato. Qd fricacio et infusio aque calef cor. prim qd elleuat cor a dillatat d m no si sup hndat. si ab sbtil. et sbtiliant et eunctah imutur et distahunt euaporatio cor. Qd uoles generare carne et afficatio cesab cum cor intrinsiorez elleuat. sr ia uenit ad

sbsistendu. si uo ad exercicia uis sperare non in tm espectabis s lage an qesces e et puer e a hmd. cor et moll et paucis fricatoibz molleflat. qr quotis fricaoibz et exerciis quo to alio indiget no possim simone ondere. qr p o die no possum certa cunnectura uti. sa uo die et cotidiana fricatio experienciam qdam ne cois asumentes cuiactura sp mag possum diligent certiorari. Qr infra exercicy incu infato puero e e t uibenti et suadenti exercicio adhuc similit obedit imo tardiores et immo reset deformiores et turbaliores facit susceptos colluctantium et mocices. Qd moderata ei na pui ipsa met manifeste ondit insam fricacionis exercicioy circ potiuz sonpui te pui renues e iam no ampli eis indigeat sufficient ut fricat ad exercicia cum lessat quiescit plesi abstinet et sn magno ipetu ne gubnat et ase ipo cuncta inueniens et mayne sui malo more conduce u aliqua in honesti ul pigri dietat ul nutritu boi anim u corupit. Qr qui fros hnt humor es inuentre corruptos ul intoto habitu cois coadunatos et repletori et qui inter frigore laborat et fri na et magis si humdi pigri sunt admot et tremuentes ad exercicia laborare quatitates turbant cogitione inse exercicion similiter ealiores ecassi ul naturalit ul acentalit tei. Iracundi em et litigiosi eentes et adactones. pati uls qua oportrat exerceri cupiut laborantes et fessa iuutiut. Qd e dictu cor uita soba et exercicius oportunis corrigere mltas morationes.

Qd exercicior alia s exercicia solum ut pugna pugilacio et cursus. saltato dict. Alia uero exercicia solu s et opera ut arare remigare putare. honera ferre. metere equitare bellare anblare uenari piscari. et alia que ab artificibz uel in dictis pace ul bello fiut ascentibz uel discentibus. h qm fiut genera exercicy solu qm zopens et h omnia sunt spes exercicior. Qd exercicia que exercicia solum et no opa gna custodiende sanitatis fiut u p toe die nec p cibu hncia inse fricacionem p pamacionem ad exercicia et de u euntiz fricaciz. Qd diffe exercicy sut acuitas et tarditas motus robustitas et inrobustitas uehemencia et obtusitas. Qd u spcierum et diffaz exercicior sunt ul e aqua ul equal. ul inequalis. ul ordinata uel inordinata. ul defficiens motu. Qd ui uero q sint ab exteriori ei aduenientibz. q uel sb diuo sit exerciciu ul sbtecto ul insbmirta ubra. uel i cala regione. uel siccina uel euenta uel isiccabilis in humida ul moderata ul cpluerie uel amphoris paucion. ul e olo a ipo ul ampliori ul

Nos de moderata na pueri

paucior cultare omnium exerciciorum. uel sunt utroque
quod commune est omnium exerciciorum naturalem calorem aliis dicatur extrinsecus. proprius aliis
corporibus augeretur utroque quod balneum cum aqua
calida. et calida ora amicalefacto ad solem. uel ad
ignem. et calorum carnacorum fricacio calefaciunt
nostra corpora. non abintus sed exterius. Quod naturalis
calor non solum eciam in exerciciis sed iratis nobis et agoniam habentibus et erubescentibus augetur. et
Quod ira non est audacia sed velud fervor quidam.
cuius qui fit cor sanguinis est. Quod naturalis
calor augetur erubescentibus et agoniam paciendibus. Calor universo intus primum quod currente. fit
vero congregacio in profondo. secundum auctor propter
congregacionem quam habet et propter continuum motum. non enim quiescit spiritus eorum. sed
abire et esse ipsum cum universo sanguine
turbatur multipliciter. Quod plures differencie
exerciciorum. sed enim quandoque ad aliquod membrum exercent magis. et sed quod tardantibus nobis
hec autem acute motis fiunt et hec quod fortiter. sed
autem non fortiter. et sed quod vehementer. sed autem obtuse.
Quod forte exercicium est quod violenter sine
velocitate fatigat. Vehemens quod vehementer
et cum velocitate. Quod forte exercicium est levare et
maximum hominem. et manere immotum uel incedere
parum. et inascensum motus in quo fertur et portatur velud quoddam honus a primis motis
organis omnia reliqua membra corporis. Similiter
et movere per funem et infortitudinem est preparare. pueros et si quis multum temporis apprehendens uel funem uel altum lignum pendente
se retinuerit exercitio. et si quis extendens uel rursum elevans manus pugilatorie se habens et
non quiescibiliter sic se habens retineat per multum temporis
et si iusserit alicui trahere deorsum manus non remittens ipse magis hec infortitudinem operatur musculos et nervos. Similiter et si sonia una manu
honus levans. et eam extendens. uel sursum
levans per longum temporis sic teneat. et si iusserit
aliquis se trahere uel flectere inmobilem et inflexibilem non manibus solum sed extremitatibus stantem et dorso servantem non parum exercet exercicium infortitudine organorum et est curium
maximum hoc exercicium iubens se movere et mutari
desedibus. Sed si manus volunt exerceri tenent pugillum aperiri. et auferre inde quidquid intus habet. sed huius exercicii vires corporis
maximas nos habere ostendimus et docere nos
augere eas. et si accipiens aliud medium
elevantem manibus et digitis coligatis iubet
retento eas dissolvere uel ipse detemptus
detinenti dissolvitur. et portare aliquid tacius dorsi est in nobis operatum. sed et pectori pectus incumbere
et sic impellere retrorsum. Sed et per collum
aprehendere et non se aprehendere et trahere
set hec sunt plura fieri preastantibus. Quod exercicia velocia sunt inter cursus et discludus.
Quod vehemens compositum est ex forti et veloci. omnia enim fortia exercicia motibus citis apposita vehemencia efficiuntur ut arare. continue saltare. sine requie. et telum emittere.
Quod quedam exercicia fatigant lumbos ut inclinare et surgere continue. uel levantem ad
hue honorem extra. uel manibus ferentem quedam
circa ubi ablo et cursus alia manus. et carum conatus et ad umbram pugnandi. alia dorsum
tot. ut ellevacio honeris alia toracem et plo
ut maxime respiraciones et maxime voces que circulum organorum sunt exercicia. Quod quedam membra manifestos habent motus. quedam per vos uero et obtusos. et quedam ex
se ipsis moventur. quedam vero ab aliis.
omnia membra sanis conservandis sunt movenda. quod quedam membra sunt movenda ex se
ipsis et per proprias virtutes. quedam ab aliis
et per alia. Quod voluntarii motus acciones
musculorum et neutrorum nervorum et tenantorum
sunt motus. Si autem et vehemenciores fiant
predicta membra huius principaliter exercentur.
sed accensus vero et arterie et ossa et vene et carne
et coligaciones et alia omnia membra. Quod naturales actiones sunt venarum et espensis primum. sanguinis uero
totorum membrorum. Quod cotidie i. vitales
actiones. primum quod sunt cordis et arteriarum. sanguinis
non vero omnium membrorum sunt motus. quod
quare omnia iiij. virtutibus dispensantur numquam
omnio defficiunt. Intenduntur autem et Remittuntur. et eis plurimus transmutatur secundum magnitudinem et parvitatem. et velocitatem. et tarditatem. et vehemenciam. uel propter augmentacionem. uel minoracionem naturalis caloris. que fiunt vel ab oris et cibis et potibus
et balneis et fricacionibus. et sompno. et vigiliis. et ab aliis passionibus. et involuntariis motus accionibus. et propter alteracionem qualitatis animalis spiritus que fit in diffusis
secundum ablacionem motus. uel propter virtutis fortitudinem. uel infirmitatem que fiunt seu
cardiaca ipsius corporis cordis et arteriarum.
uel propter passiones organorum ut venarum et aliorum quecumque ad dispensaciones
cibi autem condita sunt que alterantur secundum cibos et potus.
et reditores et digestiones et mutaciones. post quedam

uero horū est et martis. Quod motus qui
nō sunt actōnes alii ex se ipis alii ī nasci
tur. alii ex̄ī aduenunt ut ī nauigacionibȝ
equitacionibus ⁊ appensionibus que sūt
ī funibus ⁊ matriȝ ulnis. et fricaciones
ab exterioribus motibus sunt. aliȝ uero mo
tus a farmacis aduenire cognītur. Quod
equitando dorsum rectum stat ⁊ cruribꝰ uēs
ꝯ tensis adhēt lateribus equi ⁊ uisuȝ exer
cetur oculos ⁊ collum laborat et circuiunt
uiscā. Quod in saltibus uiscā mouentur.
Quod maxime respiraciones ⁊ uoces ⁊ esuf
flaciones ⁊ que sigfiunt ⁊ que cum reten
cione sp̄s inbucinacione. et uocibus mouēt
ea que sb dyafragmate sunt uiscā. Quod
retencio sp̄s exerciciuȝ est n̄ mīꝰ eorum qui
ꝑ epigastrion q̄ eorū qui sunt ꝑ thoracē mēbꝰ
rum. Quod quidam motuȝ ī maiorū aliuȝ
menbrorū actōnes menbrorū sunt et actō
nes ipsorum sequitur ꝗ ab aliis et per alia perfi
ciuntur ut in equitacionibus nauigacio
nibus fricatis ⁊ purgatis ⁊ farmacis uomi
tibus ⁊ successionibus. Quod motus qui ē
a farmacis nō sanatē est artis ꝗ etiam est omū
aliorū motuū scire uirtutes. Quod uelo
ces et fortes et graues spisant et sbtiliāt.
Quod tārdi motꝰ rarificant. et carnem gen
erant. Quod fortes et graues motus et tar
di robur et ꝯuedinem corporis ꝯstruunt.
Quod optime cumstructus pueri in omnibȝ
motibus moderatē suaꝭ quia qualis est eiȝ
seruandus est. Quod mollior habitus fa
cile mobilis ab exterioribus cāis. durior uō
augmentatōnem prohibꝫ. spisior uero retinꝫ
qd̄ eaiȝ que ꝑ m carnem sunt superfluitāt
rarior et qd̄ bn̄ euaporet puer exercitandꝰ ex
polietur indigesstis certissime uestis. dm̄ fri
ceretur intm̄ ut molliantur menbra quod
ondet ⁊ super incurens rubor et coxas ⁊ cru
ra et brachia facile molliri et ad cēm motū
patum hēe. pa uō ia exercetur quousque ī
tumorem elleuetꝰ corꝰ ⁊ floridꝰ sit et motus
eius pati ⁊ equales ⁊ in ritmo fiant ⁊ tc sudore
uideb calo uapori cumistuȝ ⁊ mox ab exercicio
quiescendum eū qd horuȝ ꝑ doꝫ altabitur
si ꝯtᵉ uidebitur corꝭ tumor ne euacues quid
bonorꝫ uī sbtilīꝰ ⁊ sic eiꝰ ⁊ mīꝰ augmēta bn̄ fit
corꝰ. Similr̄ quiescendꝰ ⁊ si rubor cessauerit si
ē plꝭ exercitabꝰ ⁊ corꝰ inflabꝰ ⁊ magis euaporabꝰ
sīlr̄ et si nō pate n̄ equalr̄ n̄ in ritmo moue
brꝰ ꝗ tādabrꝰ ꝗ quid quiescendꝰ ab exercicio sīc
et si sudor altābitur ꝑ multitudinēȝ uel qua
litatem. extē eī amplior ⁊ calior erit ī q̄ tā ⁊ mo
tus uehemenciores erit et sic in corꝰ euaporatur ⁊
instātꝰ ⁊ sicatur ampliꝰ q̄ oporteat. quiescendꝰ.
ꝯ a statu exerciciorū ⁊ stare iubendꝰ ⁊ sinus ꝯ
tencionem sp̄s replenda sunt ylia ⁊ sic ī ba
lneum ducendꝰ ⁊ circa uentrem fusus oleo ⁊ ab
hic est curandꝰ. Similr̄ quiescendꝰ et si rubor
cessauerit. Si ē plꝭ exercitabꝰ ⁊ corꝭ inflabis
et magꝭ euaporabꝰ. Sīlr̄ et sī n̄ pate nec equa
lr̄ nec in ritmo mouebitur ꝗ tardabit ꝑ
qui qescēdꝰ. Quod uꝫ adinge sīn ꝑ m̄ anū
inuenis sīn aq nō est balneādꝰ sua eiū sīn
pluēcat ut magis augeatur. Quod si dom
inq̄ fricabrꝰ erit calior ⁊ pluē uetendꝰ ⁊ sic.
balneandꝰ. si em̄ sine pluē fricabrꝰ sat. pot
et nō balneāri ⁊ maxē si yeme.

Dum in exercicio perfecto bene ultima eius ps
apotherapia .i. cura uocatur. q̄ ob duo ad
hibetur et ad euacuandum superfluorum et solidorum
calefactorū exercicio ⁊ sbtiliatorum et ad
non fatigatum custodire corꝰ ~~non~~ sistat ⁊
non prohibeat assuetas immoderatis exer
ciciis in nasci fatigacionibus. Quod frica
ꝯ toto corꝰ tegendꝰ est manibus. nl̄ nudꝰ.
relinquatur ⁊ hūidanti oleo eius circumfū
datur corꝰ ut uelociꝰ et mollius fricetur et tēsi
ones esoluātur ⁊ exercicio fatigata molliātꝰ. Nō
tn̄ ī sit moll ut fricatō nō proueniat ad pro
fundꝰ nē cumterat superfluitates que cōtinentꝰ ī
sētis poris. imo disoluātur ī ipa cāne ꝗ tendā
tur fricata ⁊ sp̄s ꝯtineantꝰ intm̄ ut m̄cli thoā
cis tendantꝰ ut ī inclausis faucibȝ sp̄s ad diaf
fragma ipellatur et sic ē dyafragmate elleuētꝰ
uiscā ep splem uēt et sbtilia itestina ⁊ aūi et
tc m̄cli qui sūt ꝑ epigastrium tendātur ut ab h
uis ⁊ diafragmate uelud a duabꝰ manibus pre
dicta uiscera ⁊ pressa ꝯtemptam in eis super
fluitatem ad exteriora expellit in regiones para
tas puta in uentrem et ītestis ibi pōitis. Sꝫ
si epigastros m̄sclos non tetenderis uiscerꝫ.
qd̄ superfluitates nō euabꝰ inferius in uentrem
qd̄ meliꝰ est q̄ sursuȝ morari qr facilior euō.
uentris suꝫ uomitu. sūu secessi ēe fiat q̄ plōis
⁊ thoracis que uiolencia atussi prohibetur.
Quod in retencōe sp̄s si silr̄ tendātur epiga
strii m̄scli ⁊ dyafragma inferiora uiscera pur
gabūtur. ꝗ nichil ex thorace descendet inferius
ad organa cibi. īmo. oēs superfluitates ī thora
ce remanebūt q̄ īmo. Si ill tentis oīo remi
ttatur diaflagiā implebūtur eū sanguine ⁊
spū oīa gulle uasa ⁊ mēbra et ad caput nō de
orsum oēs deferūtur superfluitates ut ī bucinati

Nō q̄ balneū fit aq pluvi.

Nō

alibi actibus .i. quedam extrudo quam vulgares vocant mali deberto

bus et maxime acute banitibus quibus dillatatur
tot collum inflatur facies et caput uehementer
repletur. Quod fricamentum alii retro stantes ea que
circa uentrem fricant. Alii uero ante metafrenum
et uoluentes eum que fricant costas et pectus et dorsum
fricant. et sic pecalobos et non continuus et uehe
mentibus motibus. multociens uoluatur. multociens uero
transmutatur. multociens uero impellatur. multociens
multociens supinum effusus et sic dorsum suum alternatim
circum alternatis circuitibus fricantis cum placet. Que
spiritu retento undique impellens et intrare coget
subtiles poros. et si magis cumstringatur et impe
llatur omnes subtiles poros pertransit. et defert secum
ipsis subtilitatem superfluitatum. Quod subtilia fo
tum iam insuflacione uehementi purgat. spiritus enim
in ana. re coactus. pertransire uolens tot item que
quod ante se sibi impellit obliqua uero secundum athit
impetu ablationis utique coacta. Quod in medius
exerciciis retinere spiritum prodest ut paulatim po
ri euacuentur. Si enim repente retineat spiritum timendum
ne poros oppillet. et maxime si crosum et multum fuit
quod fertur. Si uero paucum et tenue fuerit et
non multum festinetur et cogatur secundum similiter repen
te euacuari expurgat tunc retento spiritus quod inuasis con
tingit multa magis quam impulsis poris. et maxime si in
qualitatem ciborum ut porcine et quantitatem superfluam
sumpserit. Quod dicamus aquarum calidarum uirtus
si quod euicte sibi est calida et humida. Si uero tepide.
frigida et humida. Si uero caliores magis quam optcat
calida quod est uirtus non tamen humida adhuc sorere eco
ergo corporis et spirant poros eorum non in precantur ulterius
exiora humitate. in quod interius superfluitatis
euacuetur. Quod euicta aqua calida per accens
quoniam euaporat humitates uel replet reumate
superfluo partes corporis uel mollit uel digerit. uel
roborat uirtutem et dissoluit per quantitatem eius.
Quod exercitatus uuncis ducendus est ad balneum.
et si prima in hebit utilitatem quia ab exercicio moa
cito cinatus est et fluator sed tunc dura et tensa
membra non molientur et euaporabitur siquid su
perfluitatis uel liquoris carnis moll uel pi
guedinis intus accute retinetur. Quod in
moratis et uehementibus contigit exerciciis. sed hec
euacuata sunt. nec hic immorate exercitatus est
Indiget hic uuncis balneo adhuc solum ut asu
dore lauetur. et plenum in hoc exercitatus est non.
ut calefiat in balneo sicut illi qui sine ex
ercicio balneantur decoquentes se ipsos non igitur
et non moderandus in solio sed letus ad aquam
morate frigidam festinum quia hec moderate nature
corporis congrua. Quod quousque augetur conti
euctum frigidam non balneandus quia prohibitus augm

tacione adiecto uero iam sufficienter assuefaci
endus eo quia tot corpus fortificat et cutem spissam
et duram perficit ut non ab exterioribus ledatur.
Quod quando incipere balneari frigida aqua debet hic
incipere hora anni incipiente estate ut usque
adueniens iam assuetus sit. et dies ut possibile est
non uentosus et calidissimus. et in medies sit et homo
qui erit balneandus in medio quarte septimane.
et. xx. iiij. annos in nullo ab aliqua causa eo die uel
precedente nocte alteratus suam constitutionem
et ut suime custodiens sit et animo non tristis in
oletur maxime tunc qui perficeretur linteis durioi
bus uel spertina ut equalior flat fricacio
dum ficeretur oleo postea uero exercetur equali
bus quibus assuetus erat exerciciis. sed timo
oribus. deinde repente in aquam discedat ut.
uno momento omnibus membris corporis circum ef
fundatur aqua. ne si paulatim descenderit
rigor inascantur. sit autem et aqua non tepida
non multum frigida primo modo uero et hac utetur eg
rediente uero ab aqua et pluribus manibus fricetur
per oleum. quousque calefiat cutis. et postea cibaria
quod plura assuetorum minor uero potus offeratur
quia et plura appetunt in isto balneo et digerunt me
lius et digerit sicciunt minus et incedunt in
crastinum ad exercitandum fortiores et corpus quod in
tumorem equalem ante habunt constrictum uero
et lacertosiorem et forciorem et cutem durio
rem et spissiorem. Similiter ergo in eo et ipso die agen
da sunt omnia et tercio et quarto et tempore pro
cedente uiliter opo inritare frigidam aquam per predic
tam fricacionem ipso ingressu frigidam sed non et ter
cio uolentibus nobis ipso ingressum in aqua uolue
rit immorari immoretur autem in frigida aqua per assiduam
experientiam. Si quod exies ab aqua frigida in fricaci
onibus boni coloris cito efficitur moderate.
in ea moratus est. Si uero dificile calefiat
et discolor permanebit usque ad multum temporis
immoderate usus est frigida. Cutis ergo respiciens
cogniciones sicut sint tamen sint amplius sint
minus in aqua est immoderandus. Quadam tenta
bit qualiter sufficiencia peccata corriguntur.
Quod et si quod maxime qui sit bone constit
ucionis corporis. et negociis secularibus sit
liber et qui uiuat tamen impossibile est omnino ipsum et
prestantem numquam peccare. sed decens est iuue
nem exercitabilem sepe peccatum incidere quod
labor nuncupatur. Quod in tollanciam habet
quidam laboris in hoc quod uirtus eis sanari et ten
di uel omnia membra corporis. uel que laborauerunt
solum quidam uero in hec quod difficilem quandam
et angciosum sensum sui ipsius in motibus ac

formicina

Nota de balneo aque frigide.

Nota de experimento

al. i. tellig[illegible] per [illegible] uel [illegible] .13.

capiunt. Quod quidam irrevocabiliter dicunt alii vero ulcerosum quoniam consistentur cum moveri sicut ulcera dolet nominant. quidam vero in hoc quod velud contusa et inflamata sentiunt membra. Sunt autem qui commiscent has simplices disposiciones ut sint differencie laboris .vii. tres simplices. tensiva ulcerosa. inflamativa et compositae .iii. tensiva et ulcerosa. tensiva et inflatativa. ulcerosa et inflativa. et est que omnes tres simul conveniunt. Quod ulcerosus labor fit ex multitudine superfluitatum subtilium et acuum que in exercitando generantur duplex exercitium vel ex dispositionibus superfluitatibus effusis et subtilitatis et non omnibus expulsis. vel liquata quadam pinguedine vel carne molli. necesse enim a talibus humiditatibus subtilibus et acutis pungi et velud perforari que et spissa et ossea eis autem et carnes ut calor et frigus quibus in masculis fortiter acres et multe fuerint superfluitates. Quod in quo labore tendi ~~videntur~~ membra solum. Ulcerosus vero in est sensus in hoc labore superfluitas quod non multa continetur in corporibus in musculis venis et nervis dispositio. quedam vero vehemencioribus tensionibus quas fecerint in exercicis cum sit causa que id fecit virtutem omnes contingit et inforcioribus tensionibus omnes quod musculorum tendi in nullos. non similiter non laborare universos. sed quecumque magis secundum rectitudinem tensionis sunt quam oblique ~~tam~~ tenduntur. Ideoque in his nullus labor sed qui amplius tenduntur ut prope ad convulsionem veniant. Relinquatur quedam dispositio que est similis ei que post actus fit ut videantur adhuc tendi et eciam sunt quia tendantur. Quod contusa vel inflamata sentimus membra musculi sufficienter calefacti. ~~Sanguis fit preter naturam timor~~ attrahunt quod circumfusarum sibi superfluitatum. Si vero circa tenacitates nervos hec fuerit dispositio que in profundo hec senciunt vocant os suum laborem superficietenus est cutis. Secundum hunc ordinem musculi circa iunctura ossium positi. qui iuncti ossibus sunt tenaces. Quod est quedam dispositio que videtur esse labor et contusio est in eo quod musculi sunt desiccati amplius quam oporteat ut totum corpus aridum et despissum appareat. Sunt admixtiones pigriciarum in ulceroso labore in tumore maiori et ipso preter naturam.

Quod sanacio ulcerosi laboris est multa mollis fricacio. Causa est ex contrario disposicionis evaporare enim oportet superfluitates et sic quiescet passio evaporabitur cum fricacione multa et molli cum oleo ~~multo~~ dulcissimo ut sabino et nullam stipticitatem habenti ut in pao et inberito et omfacin quod in maturarum olivarum et omotribes. Nam malum est omne austerum quod cum gustu dicuntur. Talis vero fricacio et defendit a futuro hic labore ante et post facta solum

sic et curtum exercicium in quo fiunt motus maiore celeritate et tardiores qualitate est multis in medio contentibus in quibus oportet fricari hominem tactu similiter amplius simul ut non inficiatur membra eius aliquis et certissime evaporentur superfluitates. Si igitur superfluitates huius in cute vel sub cute multis fricacionibus curabitur. Si vero plus superfluitatis in musculis est collectum quod sola fricacio non sufficit ad evaporandum oportet pluribus exercitio ipso uti motibus. Indiget enim non solum ut ab aliquo exteriori attrahatur sed ut et ab aliquo interiori impellatur. Impellit enim non solum ut ab aliquo exteriori attrahatur sed ut ab aliquo interiori. vero eas accensus in motibus calor et spiritus qui simul expellitur et ipsorum musculorum tensio et insuper expulsiva uniuscuiusque membri virtus. Quod tensivus labor curatur cum contrario remissione scilicet que fit fricacione pauca et molli post oleum dulce tepidum et statim quiescet vel quiete et balneis eunctis et mora ampliori in calida aqua. Sed et si bis eum vel ter balneaveris maiorem inferes utilitatem. et post balneum ungatur antequam induatur et si sudore abstergeretur pingue oleum rursus ungatur et in postera die surgentes e lectulo ungantur non sumentes olei nec dure eunti. Quod tercius labor contusatis et inflamans in vehementissimis fit motibus. Ideoque non assuetis exercicio semper contingit. Assuetis vero exercitantibus nisi in vehementissimis fit motibus et multis et hic solus labor elevat in tumore musculos super naturam ut videatur flegmon dispositio eorum et ideo tacti dolent et si temptaverint se ipsos movere dolent et caliores apparent quod commune est omnium laborum set hic proprium nervos universos quassatos sentire usque ad ossa. Quod cura quassatis et inflamantis doloris est secundum tres intenciones omnium inflatorum evacuare superflua et requies tensi et rectificacio inflamati oleo igitur multum tepido et mollissimo per fricaciones et longissima aquis eunctis mora sanat hos labores et magis si parum tepidiori fuerit. Sed et requies multa et victus continue et omnia quecumque quod fatigatum est requiescere faciunt et mitigant et superfluum evaporant. Quod est quarta quedam dispositio que est similis labori non est autem quod neque ulcerosam neque tensam neque inflatam habet dispositionem neque ororem aliquem neque dolorem neque ad motus habet ut reliqui labores in gignant sed attenuacionem solam cum siccitate. Fit in euchimis et exercitatis immoderate corporibus et non bene apocheira ~~cura~~ propria utentibus. Evaporantur enim sic superfluitates et remittuntur tensa et nichil relinquitur in corpore nisi ex immoderato siccitate in longis terminis motu indiget

a ipso die nullo alio ~~que dicta sunt~~ post ea que dicta
sunt in aqua calidiori ut lente congregetur et calefi
at et roboretur cutis. Secunda uero die indiget apothe
rapia precedente exercicio breui et molli et tardo et inmoti
bus et fricationibus et solio calido insiliant uero
conferentibus instrumentis ut maneat eis qui in cute est ca
lor et robur et non euaporetur et facile incarnescat
et cutem nutrimentum suscipiat quod maxime
eis proficuum utatur et humida dieta. Quod
ulcerosus labor sufficientem apotherapiam. utetur
assueto indiget cibo uel paulo minori. adhuc
uero hic minori inpaucioribus. Si uero et in quartam.
dispositionem in atenuacione solet incidere balnee
tur et nutriatur. Quod tensiuus labor pa
ucissimo indiget cibo. Quod inflatiuus
labor huius communi et paucissimo ~~sicco~~ et sicco indi
get cibo. Quod omnes laboriosi euchimo in
digent cibo. Quod uiscosus cibus cauendus
est in ulceroso et flegmonoso labore quia prohibet
euaporari superfluitates. Quod uiscosus cibus
si minus solito detur tensiuo labori offe
rendus. Quod labore labor curatur cum in superfluitates
et maxime habentibus contra musculos.
equalia exercitia et hodie oportet adhibere exercicia.
Quod quiete sanatur labor tensiuus. scilicet et
flegmonosus. Quod subtrahere oportet cibum laboriosis
si flegmonosi. Quod assueta danda sunt ulceroso la
bore si iste apotherapia usi sunt. Quod in dispositione
que est similis laboribus in quantum ulceroso labore qui
dam inciderunt oportet plura accipere et item plus offe
re quantum plus exercitatus est propter quod tales eius
laboribus oportet esse et cibos. Quod laboriose qui
habent superfluitates balneandi euacuatis aquis.
Quod flegmonosi non indiget balneo euacua
tarum aquarum sed tepidiori non calidiori. Eos
qui habent dispositionem similem labori calidiori cura
tur balneo quia indigent nutrimento cutis et con
stringenda quod fit aqua ferventi tunc quando
frigidam et quia desiccati sunt utendum deinde hu
mida dieta sustentatio nam superfluitates subti
les et acres eis sunt. et non flegmonosa dispositio.
Quod post uehementia exercicia et bene se haben
tibus athletis est tutum ferventi aqua bal
neari quia sepius incidit dispositionem similem labori.
Si uero cathochimi ~~neari quia sepius in~~
cidunt sunt uel male habent uel non assueti labo
re uel imbeciles uel non iuuenes qui exercitant
modo in hac incidit sepius uero in aliis laboribus.
ideoque non ferventi aqua eis balneandum. Commi
xtiones laborum dignosces ex eo quod cum
uicte sunt cognitiones. Quod intencio cu
rationum mixtorum a quo erit communis omnium respi
cere ad id quod dominatur et non omnino reliqua negligere
alia uero complicatis dispositionibus suscipi
tur et fiet apotherapia respiciens autem et mag
ad malum secundum uirtute et dignitate rei ut flegmono
sum secundum propriam substantiam ut si tensiuus et ulcer
osus mixti tam magnus sunt ac si sola alteri
trum esset uel si flegmonosus et ulcerosus labor simul
mixti equaliter excesserit alio quod secundum naturam quod fleg
monosus attrahet se omnis cura quod dominatur uir
tutem. Si uero parum excesserit flegmonosus plus
uero ulcerosus descenderit ab eo quod secundum naturam in
tuendum autem intantum habundat secundum magnitudinem
ulcerosus quam flegmonosus secundum uirtutes suam mag
suam minus et sic inuenietur quod dominatur. et
equaliter inuenietur ad utrosque respiciendum. Quod
existentibus laboribus dualiter eis mixtis sex
sunt coniugationes. tunc aliter uero. C. Si uero
omnes. C. misceantur una fit coniugacio. Quod ste
gnosis .i. constrictio pororum quo prohibentur eua
porari superfluitates. et fit uel propter opillonem que
est a uiscositate et crosis superfluitatibus repente
simul impetum facientibus ad cutem que non con
tingit si in euchimo homine diligenter educ
atio uel propter pigritiam .i. inspissationem quod et nimis .i.
percussione pororum et fit asyphusis .i. stipti
cis constipatiua et infrigidantibus et contingit eis uel propter ue
hementes frigus uel propter balneum aluminosum uel eis
balneatis uel aliter fondatibus. uel aliter exercitus
que contra rarefactis et cute et flante aura infrigidante
quedam conspissationem cutis perficitur quod dignosci
tur stat in expoliatis eis decoloracio alba et
duricie et spissacione cutis et exercitando diffi
cile tales sunt. nam cum sudant ut plurimum leui caloris fi
unt et si uiolenciam inferent sibi in uehemencia ex
ercicium sudoris ardorem prouocaret et minor hoc.
erit assueto et fortior et minus euaporosus. Sanatio
uero eius dispositionis est calefactio que est contraria
frigori et uehementioribus gimnasiis utendum est et
balneis calidioribus melius autem si uoluntetur ipsa
domo oleo pingui quod sit calasticum ut sabinum
duos uel tres horas antequam non sit cum subtilis et ca
lidius. deinde moretur in pleni frigida aqua parum nam aqua
multum sit frigida cum induendus est ungatur oleo al
kino quod moderate fouet ut quod secundum egiptum quod
uero oleo dulci et penetrabili et mansate uti et nitro
et anetio et maxime si minus fuerit aneptum. et quod
ex seie ellates .i. habietis quod iacobum. Quod
post uenereum preparato exercicio utendum quod in quanti
tate motuum minus est moderato. qualitate uero
uehementi et acuti quia hic corrigitur raritas et facilius.

Nota de exercitio post coytum

sudato que sequuntur uenerem et max si iuuenes
et forciores qui uenerem fuerint. tale enim exerci
cium erigit calorem et acuitatem et calore motu
um et consistentie et aggregacione toci habitus.
Si uero qui utuntur uenere uel propter expletatem
uel alii sunt sterlles post uenerem apotherapentico
utendum est exercicio quia et disoluuntur eis ui
tus et sicatur corpus sicut et in aliis plurimis exerci
ciis sed forcius qui uenerem usus est hora autem cum
cedente in frigida aqua balneatorem fugiat. cibi
uero sint eis multitudine quod pauciores. qua
litate uero humores uncti et boni eos dignat. et si
ciatatem ex uenerem insecutam corrigant. non autem
sint frigiores sed a medio cibi a caliores. quod
enim ex uenerem rarius et sterilius et sicum efficit
corpus. quod spissat et calefaciunt et uirtutem robor
rant affert. Quod cum unum conueniunt plures disp
ositiones siquod non ondet curois modo intendere eos
cum magis quam singulariter unamquamque dispositionem
cet. Si uero contrarie sunt ea que sunt dominantes
dispositiones sunt prius corrigenda sunt. non autem eas.
omnino negligere. Quod post uigilias sequentes
uel tristiciam. uel utramque siquis indigo insequentur
nequaquam exercitandus. Si uero sine digestione
fuerit apotherapeutice fiat exercicium quod
et experimento manifestum est quia est corpus eis desica
tur. Leduntur enim ab aliis exerciciis. nec et
alia ferent et maxime si adhuc tristantur quod ratione
et manifestum est quia cum corpus eis desiccatum est
sit quia et aridiores et siunt audientes amo
lioribus fricacionibus sanatur cum oleo plurimo.
et balneis curtis et motibus tardioribus et
sine uehementiori tensione requiescere pluribus humiti
bus quod est apotherapentice exercicium
et omnes humitates qualemcumque occasione ortas de
sicande sunt. Quod humitates orte ex de
sidia in exercicia ualde longa et cibi humecta
tibus huius nam quales sunt plurimi fructu
um nam et olerum quecumque non acute assumptis imo
derate. et importune longiori indiget correctione.
et non repente sunt posuit curari quia si iterum
laborabit homo sufficienter ut desiccet habitum toci
corporis capietur a labore et febre et sic estimamus omnino
Si uero male fuerint humitates pluribus diebus
tempore curabitur. Si uero ex potu ampliori
in exterena die febre orte sunt sine passione. uel
oris capitis stomachi minima potest est perfecte cura
ri die superhundantes in siccis fricacionibus
uero acuti sed si superfluus ex uino abortis ha
bunitatibus aliquod caput uel stomachum susce
perit lesionis non facile curatur set tempore. sed superuenientes
uenientes discrasie et nales eos in curant

Quod optimum corpus est mane post sompno surgit siquid sine
querela omnino fuerit superfluum est fricare uel ungere
id nisi opus fuerit frigori ualido afferentem sicut eos
qui frigida aqua sunt balneandi. et hiis fricaciones prep
arabuntur. si uero mane post sompnum sensus laboris
eis fuerint ungantur more et fricentur molliter et si
sicitas eis amplius quam corpus. ungendum quod est oleo dulci
quia humectat corpus et fricandum est et parum et non dura nec
molli fricatione preparare eum solum redicionem indi
gemus. non autem alterare autem nec cutis habitum sed nec
euaporare quod eorum que huius continentur sed
dura fricacio alterat quia inspissat et indurat autem
mollis uero et euaporat et alterat quia rarum et molle
alterantur operatur corpus. Spissitudinem uero cutis
corrigere uolentes siquod ex duris fricacionibus
et lesionibus et uehementi exercicio et pluries mul
to fuerit oleo humidanti et dulci utentes molliter fri
cabis. Si uero ex fruitate fuerit quod primum siccis.
et uelocibus fricacionibus post uero fricacionibus
que ex oleo calido in id quod secundum naturam reducere. Raritate
uero curamus quo uel ex balneis pluribus uel frica
cionibus mollibus uel ex ueneris usibus ina
ta est paucis sit quid siccis fricacionibus per ma
ne paucis uero deinceps carum que est oleo quo
dam stitico sanabis. humitates que uero expli
bus potibus sicce sole fricationes manus enim autem per
linteos uel manus fiant solas sine pinguedine aliqua
uel cum pinguissimo oleo aliquo dulci ut sit euaporatiuum
non stipticum. Quod uespertina fricacio utilis la
boriosis ualde et desiccatis et non nutritis. cum
igitur bone est sicut uel labor uehemens uel siccitas immo
derata extiterit. fricatio corporis prandium quod nimis sit medium
uero tempus usque ad cenam sit amplius et in eo tempore
multum sunt inquiete. parum uero incedant ut
subdescendant cibaria pectus motibus concussa. melius
uero si et intendere poterit huius. et bene digesti sine
periculo erit fricari oleo dulci non omnino uero tangere
uentrem ne et cibaria deteriùs digerantur redo
datur et quidam humor ex eis semidigestus
et turbetur caput et euertatur stomachus. optimum igitur est
non tangere uentrem. Si autem quidam miseliorum qui sec
impunitis laboriosus quidam sensus. uel amp
lior siccitas apparuerit ungendi sunt moderate
minime tangentes. Quod insequenti sermone de
egrotatiis tractat. ~~de e. li sana. Quod~~

Quod in libro de egrotatiis
sanitatibus et non in libro cure. sanatiue enim
doctrine particula est et exerciciorum ars et presentium cause
laborum. Sondi autem quibus illis est et precustodia fut
urum laborum et correctio iam generatorum. In eode
igitur libro utraque docenda. Quod nunc dicere quod
primum de quibusdam dispositionibus silibus exerci

No. h. q' si in uentre remanet cibu' i digesta. statim euacuandus est uomitu u' egestione.

cio ē sn̄ excacius ꝯtigīt cū in supiori est libro de
eis tractauit qn̄ . s. sn̄ exracacis fuerīt. Secūdo ū
dicē de dispōibus silibꝫ eis sp̄e. Quod inexer
cicius immoderatis natus labor sanatiuūm est
sitoma. qui aūt sin hus egrotatīn. qꝛ ut . y.
ait labores casuales enūciāt egnes. Quod
ulc̄osus labor mouet sensum tristez q̄ī uuln̄
ato cor' u' p cutem solum ē moderator fu
erit ut p uel sbiectas sibi carnes ē uehemē
tor fuerīt u' p utraqꝫ cū fortor fuerit ꝛ hic
talis sensus est sinthoā labrıosum. causa
uero propter quā fit h̄ sitoma est acredo.
nō aūt ꝛ sicius fuīt h̄ humor tuc cū mixtu'
sang's ūt eius a sanguīs lenignitate uicit'
humorū ꝯsbtilium ꝛ calorū ū ꝛ rodant ꝛ sti
mulēt ꝛ pūgant cor'. ꝛ h̄ cā est dispō labori
osa. h̄ī aūt cause causa effciua est d'. qn̄ꝫ qui
dem est ex immoderatis motibꝫ ꝛ uocatur p̄ter
tartica cā qꝛ nequāquā inest p ipūꝫ alis cor'
qn̄ꝫ a' fit excathocymīa quadaꝫ latent sbē du
cata motaq et uocat' h̄ī cā pigrinea qui secū
dū ipūꝫ als cor' ꝯtinetur. ꝛ tales labores uo
cauit . y. casuales. Quod tensiuus labor ca
sualis uocatiuā p̄orā sequitur. tenduntur
enī huī solid' alis perticle ꝛ max' hec iqbꝫ
humores cōtinentur accīt aūt eis ꝯuedo.
uirtutis nāl' uel alis. uel ꝯtice queqꝫ hax
et difficltas mot'. Quod uero m'ltitudo hu
morū cā est ulc̄osi laboris s̄ acredo h'uōrū
et carnibꝫ ꝯtinetur que est quiescens cū ꝯ
iacet latet sensū ꝯ. Si uero moueatur mox
cognoscitur. mouentur aūt u' p ꝯpriaꝫ nāꝫ
ab ipīs sensiblibꝫ corbꝫ inexpellentibus in
se ꝯtentas mordaces sflutates uirtute
sua expl'siua alienorū uel mouetur p acciñs.
quod mouemus u' mbꝫ aliquod uel tot'
cor' ꝛ siml' cūeo mise ꝯteptas et mordaces
moue' superfluitates. s̄ si hic motus per
uirsim' fuerit labrıosum sensum soluꝯ
infert. Si uō maior ē m'ltitudo huōꝫ ma
ior figītā . sui adhuc maior ꝛ uehemītor
motus h̄ fuit rigore ifert Si aūt mote
supfluitates ī cale qd' ꝛ putride fuerīt nō
solū fricātō ꝛ rigore ifert. s̄ et febrē ac
cedunt. Si aūt frīe ꝛ sbtiles fuerīt frigū et
rigore iferet nō tn̄ febr. Quē sanatō ul
cōsi laboris ē q' oꝫ sui calā sūtiā supflui
tas fuerit euacuet' p altāt eā. si nō alti
bit' nꝫ ullo m' qꝛ oīo aliena ē ū susap' dco
ratō sic n' quedā cibia iq bꝫ dā aliuꝫ di
gerūt qꝛ ex tōꝫ oꝫ hē digerūt ad qual
digit. tuc euāit eā uelocit' ceptadū. ꝛ si
gd' in uentre fuerīt hec superfluitates cor
upte finali. uel uōitū u' egone. Quod cūꝫ
ulc̄osus labor sit excathochimia aduꝫ sup
fluitatū scrutand' ū ē superfluitas h̄ sū in
solidis solū corbꝫ. an in uentricul' uenarūꝫ
s̄ an inuicīs exuria solū ꝑpendol. ꝛ ex sup
fluitate ꝯtitatis cathocime. Quod q' titi
chathomie cūnoscitur p'mi ex dicta q̄ usus
est q labrat scarptando in hac si indigo
ēs p̄tersunt m'lto pl'es ꝛ maiores assueti
ā ꝛ cathochiorū cibo' intulit m'ltitudīem
aut uinū pro ueti mulc' ꝛ protenui cū ssiꝫ
aū aqua marina mistū. aut ꝛ oīo uinū bi
bit ad aq̄ potū ꝯtinno trisit nō seml' s̄ bis
inuno quoque predcōrū p̄cenis s̄ ꝯtinue
sil' ꝛ lōgo tempore. Secundo uero scrutand'
si is excusuetudie sit nā tal' ut pate cacho
lā ꝯ ꝯget iucies aūt h̄ itiogās ē si scabiosa
dispō uel leprosa uel ulc̄osa uel pl'ies mul
tū ꝛ iacenit uel aūt u' expl' u' elefas uel o'
siasis uel alopitia uel fructernales pl'es l'
ulc̄a uel ex p̄multi des . uel uniūsaliter quod
cor que in cachociā ꝯnātur et augentur
siptomata. Tercio uero scrutand' an asu
eta quedā euacuatō nl' retenpta est u' per
uōitum uel per emōydas uel disintiaꝫ u'
per menstrua. quāto uō scrutand' nū quid
labrat asuetus fuerat expurgare se ipꝫ
sp' nē . dimisit quidā eī hipilatis . i . decorsū
abilit purgantibus farmacīs. aliꝫ uero.
uōituꝫ prouocantibꝫ uel ū uel sudorem
uel utendo aquis per se calis uel sul
fureis uel nitrosis euantēbus suas sup
fluitates īmoquaqꝫ uē u' aup tono. et
p̄ea ꝯ tēpserūt aliꝫ uero appensionibus q
busdam se purgabant. Multi uero et .
ab ex̄citōruꝫ assuetudine se ipōs quando
que abstinuerūt. quidā uero et africacio
ne uel balneo u' auoītibus p' balneum.
ē unno dulci hic loquimur et d' discētis h̄p
minibus nō sol' de cuctis. Quod p m̄saꝫ
quamtitatis proportiōal' inuenienda ē cu
racio ueꝫ si quidem pauca oīno fuerit et
ideo cōn cute solū cōgnita qꝛ mittis mode
rata erit curō. Si uō maior ꝛ i profondo cā
nibus repletis forcior erit et curo. Si uō
totus īmōd' ꝛ superfluite repletus erit.
sanguis. adhc maior erit curō efficien
da. Siquis uinicis euchimī nā est qui
anā quid' sanatiue per oīa dietat' est.
Nunc aūt propter quamdā nēitatē ī ui
nibus m'lto tempore ꝯtritus q nō assue

tis usus est exercicii nec balneis sed usus
est cib et potibus mal' et p prandiu uel cenā
uel et per totū diē equitauit. nō cenā mltā
accipiens bn inullo uō peccauit circa q
titatem oblator et ideo in indigē aliqua
nō incidit. h g nō mltaz ē g ucachochiāz
nec lōga indiget correctōne s solo exercito
apotherapentico et leui dieta. a uoē solum
bacū moderator fuit uel sup superfluitatum
que circa cutē q isolum sut. Siquis euchi
nocātatibus plibz indigoibus plib incideri
tur et ulcosus sensus ei fuit n f autem sed
et profondi n sb intelligas tot plen ēe ca
chochiā cor. n ult huc talē ad exercicium mo
tū ul aliq duce quiesc uero et dormire iu
bentes i ieiunio custodiē per totū diem. dn
in uestra ūergentes pigr et balneātes euē
ta cal'a aqua cibū euchimū et sorbiles pu
ssum dabi nō abstinentes eū annosum ei
sup ā ēē digerit seicundos huōres et sudores.
et sopno q fert. et urinā prouocat. Indigē at
in hus qui i se hnt quod qd iā certissiē ma
lū est cathoie digi nequaquam ultra ualē
tis sbdoribus et uinis euāē. Quod at uelut
seicoctiz adhuc digē et bon facere quod op
time perquietē et sōpnū perficitur. Siqd g
predcīs restaurabitur sinthoā adsueta pa
ulatī reducē oz hoīz. Si uero et sp deinceps
diēc adhuc id sin thoā permaserit. securtid
iā defortiori auxilio. et maxē si per nocte illaz
laboriosus mag ul anxi. ul insōpnis uel
in quibzdam fandtasmatibus turbulentis
sonpnus effēs est. hos enī tales cum forti
uirtute duorū altēm uel fricand uel sn pū
gand. et siqd cachociā q laborē operatur ē
mltitudie sanguīs fuit uel flobanđ uel qd
minutōi proportōale faciend. s. ul emor
das per dusas apire. ul in mulieribus p
matrez euōez mouē. uel quibus nichil ho
rū fuit scarificare cūra. Si uero cum mul
titudie cruādrū et indigōrū humorum.
cachoia fuit farmaco purgandū quod
max proprium cachoie. Si uero cachoia.
sola fuit sin multitudie sanguīs ad spaz
tristantis superfluitatis purgoēz ueniend. Cuz
imbecili uō uirtute nūquā minuend. mod
rate uō purgand. Quod in laboriosa dispē
scrutanda est spēs superfluitatis et ex p
cedenti dieta ut si desidios estatie oggga
tur humor. in laboribz uero plib. In estate
quidē amā cola. In auptono uero mltē
et mag si prolixi laborauerit. Quod labo

res qui fiūt cū multis sudoribus crosiorē
facīt superflui. qui uero sin his tenuiorē.
ut si i yeme uel frīs fuerīt exercitoribus. Q
sudor est cogtō huōrū superhūdancium p totū
cor. h est gustu accetosus. ali uero uel uo
accto ul fetore aliquo est redoles. ali ueō
amar ut uōrū cū balneātur ēi stella lig
nea ul obstō aliquo abstergentes acor su
dorem ul cau cadente astōte i hos gustat
et hos ēi sapores inueniunt. Sz ad acolore tp
enditur. appz i pectie certissiē hns silis tali
colori et infortissis laboribz et uehemētissis.
estubz ul cūssiē cātus mltē et qnz inedi exan
tobus uelū othoxantibus ut ipā cola. silis
uero appz et inuoitibus et egroibz et ql est int
ul appz tal. Quod urina ē cogtō illarū solū
superfluitatum que i uasis cōtinentur. cū neori
ma et ypostasi. sigeat ē ql inuasis est sangs
Si ei fuit colicus noē ē et fex eius colicam
spēz appē. Silr ā et si flatic fuit. Cū g certissiē
indigestō fuit tenuis et aquosa ē ur nz ipost
asi nz neorimā hns. digē at urē h sut a q
dā desup sr instant nebule tenues siē et coa
glatō que est sr infrīta urā si at ur fuit
turbida uelō sbuigaliū sigeābit quidē im
pletas ēē crudis huōribus uenas. nō autq
esse ēca cos nāz s digē robuste. Si aut ee
residet uelocit et ypostasis fuit alba et leuis
et equal mox supatāz oēs cos nāz significat.
Si aut inugentibus nob uria fuerit pūā
turbabitur uō qfesti uicē se digōi cruder
huōz ondit nāz. Si uero p ampli tps n
statīz s p̄ea se i pectura scōis aut i omibz
uris turbulentus sit t. cognicio resscsio ul
uelocitē. uel tarde. uel nequaq fcā. Si em
uelocit fiat et ypostasis fuerit alba et leīs
et equal fortōrem obstendit lōge nāz hi
is quos digit huōribus. Si aut bona qd
et ypostasis intēp uero fuit amplior et
nāz in tpr amphori supaturā ēē huōres
anūciat. Si at uel oīo nō resid uel ē ma
la ypostasi ifirma est n a et indiget auxilio
aliquo ad digend huōres. Quod que app
ent cōuiūsuz habituz alis corq ē ipz sut
dintuta ut calitatis sensus inasuetus in
ipō fit calis dnantibus huōribus. Frigi
tis uero frīs. Quod cor albi se ipō effco
flaticū dnare oz huōrez. Quod at ochāci
uel citin colicū. Quod at adrubōrē eo qd
s nāz qusuz est sanguiēz suphūdare de
signat. Quod uero ad nigri nigrico. Q d
at ad liuid solū uel plubū. uel ad liuū in

dum

xt cū allo citudū huōrē dnāu portendit.
Color cī huōr ē nō solitor alis corporū nisi
forte ad profūd huōres recubuerit ul' ꝑꝑ fri
gus ul' rigorē uel ꝑꝑ pasionē aī uel timorē ul'
tristiciā uehemētē ul' incipientē uerecūdiam
al'r cī nōquā reuertūtur istī ad profūd' huōre
sic nec incedūt. Aquā cutē uiolent' ipetū
facientes ad ipsam nisi paciatur anim' ut ira
forti ul' uerecundia reductis huōribz ū ī apꝫ
te uel n̄ est imoderatus extī assit cuti ⁊ tūc
nō ēdend' coloribz. alioqn si sīn uiolentia fu
erit nō fallax est cognicio q̄ dixi a coloribu.
Quod citud' huōr ispē qd flatis est. mi' uero
humidus eo quod asuete uocatur flā ut adul
tim uero rē uiscositas ei ad est q̄r si ad ē uo
cat hūc huōrē prexagorax uitreū qd frōn
sufficient' esistente ardiorē uō mi' ex̄itē eo
qd' ꝑ ꝑhemneciā uocatus citud' huōr ⁊ cōit
sūt albi oīs ⁊ nūdū ꝑfcē aīā digi' imo sūt
adhuc crudi. īmedio est sangīs ⁊ est colicor
huōr ⁊ horū qui uocātur uel citud' huōr ul'
flā illi super digō perficiūtur sanguinē. hn at
nūdū fcō. q̄r uō hij qui sūt aīn q̄ ēst sic sā
guis citus flat uelud seīdigi. Alij uero ī
digesti oīo. Alii uero parū deficientes a sā
guīs sp̄e. Alij uero ultīe citī sanguis īte
sitate calitatis ꝑ horū ipōrū utriqꝫ hu.
qd parū distant a sangīne. Alij uero plus.
alii uō plīm. Jnhus qui parū distant u
triqꝫ audact' uti flōia. Jn hus uō qui tciū
enti. Jnhus uō qui plīm nequaq̄. Jnsup
ē et scrutandū et quātitas īeis puta.
sicut. ꝯtingit. paucus est quidē bonus
sanguis plīm uero ali' qd huōr abstin
d' a floīa. Si uero h' qd paucus fuerit.
copiosus uero fuit sanguis audact' floī
d. ōm sic ubi dicetur ē se ducent' uetire
⁊ ad mltitudīez respiciendo. ⁊ ad sp̄z ha
bundantis huōris. Siquis uero uel
propt' etatē uel timorē nō uult se ipm
pbr̄ medico ad nullin mod' ablatōnis
sanguīs ad purgōz fortiorem ducere
eum. Si at et hāc dubitat ꝑ alia.
cuāre sistimtatē ꝑ huōres inferiores.
dtinatōnes quā ī cīcto hoīe facile est
īuenire in discīto uero difficile si cuāt
hō ī mala dieta laboriosus fuerit effōs.
d' nī exp̄dcis sangīs inuenoso gnē ua
sorū apparuerit aliq̄ multitudo ei huōr
seīdigestorū. ītoto uō alio cor' multi
tudo mordicatōrē horū huōrū quos
labor sequitur adauct' uero fuerit q̄lr

sanguis max̄ qd ut dcm̄ est deb minuē
sanguīez et purgare hīc illū huōrē quiq
que dnāu ur. nō suscipiente uero et sang
nis ablacionē augere purgōz. Si uero
ne utrū sbstīn alia adiuuicienda est ma
q̄ max̄ quis ⁊ sīn ato ꝑ itꝑ ampliori ad
pstinū corꝑ hitum reducat hoiez ꝑ q̄s ꝑe
et pncipales due intentōnes ī oibus ta
libz dispoītōnibz sūt. cecto qd crudorū
huōrū ⁊ seīcrudorū huōrū quicūqꝫ ān
generātur cūo uero acumet mordatiuē
quicūqꝫ ꝑi ⁊ ꝑeriores sūt sanguine absti
nendi sūt qd ab omī forti motu. l eitez
āt uēti ⁊ fricati olo balneandi sūt quā
max̄ mitibz balneis deīn sb quiete et
media deducendi ⁊ si ꝑꝫ ēet in sōpno.
bene scientes qd n' ita digit qd que
digi' possūt euaporat āt malos huōres
qui ꝑ balneū sōpn. Cū ḡ ut parū qn.
duxim' ꝑ a dier expientes an sedatus est
labor silr' mol' stitus uidem' hoiez et ad
balneū ducend' eū et ꝑa dierū quiescere
et ieiunare cogend' ⁊ si nidus optimū
ꝑō ⁊ tcio balneab' eū ieium inquiete et
sonpno ea que īmedio balneorū custo
diens. Cōfert āt eis ad sonpnū non mi'
ꝑꝫ balneū sōpno lentiores qd qui loti
sūt fuit oīs. nisi ali' mai' probilrat. Cr
sōpnus et eā ⁊ signū boū erit tibi sꝑer
ate utilitatis sicē si nō potuerit dormīe
post balneū nō bona eā uel signū ad mi'
tum nimiꝫ ⁊ super habundanciam huō
rum ī sōpno ⁊ uigilus plurim' suscipere
cogniciones. Jnfiīs cum comata et lōgi
ores sōpn. Jncalis et mordacibus in
sōpnolencia et si dormierit nōq̄ fan
tastica et turpidi sōpni incidūt āt cito.
expurgāt. sic āt inpo die ⁊ inpancesiās
et simplices sorbitōnes aufferemus eis
Amplior ei dare hus qui cuīe indigēt
certe cūctiam. Rursus et ideo nequa
quā nutrire aprciū et cito generatīn
et nocium' sb et ūtutis destruttiuum et.
chachochie augmtatīn. peruissimū ḡ
eis dandū. max̄ aut si posible est sucū
ptisane simplr' cūstructē. sin āt cōdit sicꝯ
structi par aceti hntis ⁊ max̄ cū cūdicꝫ
huōrū mltitudinē uel īueīs ul' per totū
esistere cor' suspicabim'. Si ei n̄l ace
ti ꝯdiuus acceperit uiscosior est quā opte
at ꝑsentibus. q̄r opilab' mag' q̄ expur
gab' porros quo max̄ indigēt crossis ⁊

uiscosis humoribus quales sunt spistata (?) consecutum
ergo contrarius et propter hoc cachoiam superans sed nisi
supprimetur (tollatur) uiscositas que est ipso accipi
ens aceti et poti parum quod moderatum op
illabit et nutriet magis quam confert presentibus.
Preterea et ptisane sucus potior est ad hec
talia et moderate nutriens et nequaquam in
strictoribus uiis detentus. sed et ipse pertran
siens et expurgans poros. et incidens et
dissoluens quantumcumque inspissatis et crudis
humoribus existit crossum. Preterea uero et
melicratum aptum est eis et oximel et apo
mel. et piper. et gingiber. et omnia quecumque incid
unt et incedunt crossa secundum generationem chacho
chimie. Leguminum est aptissima. ptisana. olerum
uero lactuca. piscium uero petrinum et panum
clibanitici et fermentati et puri moderate au
ium montane. potuum oximel. mellicratum uinum sub
tile album. Simpliciter uero dicendo quecumque
euchima est et purgata et non uiscosi neque
crossi humoris. urtica furta tamen uero nunc
non laudo. et maxime quecumque uehementer calefaciunt
et liquant sanguinem. enim quod bene est digestum
et tardatur latere nequaquam est opus. hec ergo omnia
agenda sunt sic agenda sunt ipso die. non mi
nus in tertia et quarta. Adhuc autem sic mittiga
bitur huius laboriosus sensus. bene coloratum
uero efficietur corpus. et sompnum beniginus digna. fri
cabis quod amplius cum et excedens paraficiente non
sic. si quis nullus laboriosus erit ad exerci
cia assueta cito reducendus. Si uero semper
uiuit quidem anxiorum uel sumptorum uel si
gnorum rursus et tu ad id respiciens alter
are tempta piela. si quis ergo laboriosi sensus
rememoracio fuit solus omnibus aliis signis bo
nis permanentibus apotherapeuticis corrigentem
laborem. Si autem turbida quod fuit signum et uel
ud effusa non ad erit uero labor inquiete a
pliori custodirem hominem. Si uero ambo
conuenerint peramandi diligenciam ducens quod
anima utens item utilitatis conduxisti eum non
audeat et esurgere se curabis cum. Quod si
alia quod fuerit propter eundem hominem existit autem labo
rioso corpore sanguinis boni pauci. crudi uero
humores multi neque flobandi neque purgandi neque
mouendi omnino neque balneandi. Quod flobotomie
quod bonum sanguinem euacuant. malum uero qui
in primis maxime ueis qui sunt propter epar et me
saraicum aggregatur ad totum attrahunt
corpus. Quod purgationi habentibus crudos humo
res plures tortiones et mordicationes oper
atur et defectiones spiritus neque totum (?) dignum.

racione euacuant. crudi enim humores omnes et ingri et
difficile mobiles sunt propter crossitiem et frigiditatem.
Simul ergo opillant omnes strictatas uias per qua
rum quod euacuatur in purgacionibus ad uentrem
peruenire. propter hanc causam neque euacuantur et al
lios impediunt. unde ypocras materia purgare non cru
da iussit. Quod qui in primis ueis multi
tudinem crudorum humorum habent. neque exercitan
di neque mouendi ulterius neque balneandi. omnes enim
hii tales motus ad totum corpus porrigunt hos
humores. Quod qui habent plures crudos humor
es inquiete omnino sunt custodiendi et quod ab
ia et potus et farmaca attenuancia et inciden
cia. et digerencia crossiciem humorum secundum manifestam.
calefactione danda sunt eis. humores cum forcia
calefacta per totum corpus incedunt. dietandi ergo sunt
oximille maxime. et pauco pessime quandoque et
mellicrato. Quod crudos habentes humores fe
runt tenuem dietam super omnes alios sustinentes mul
titudinem crudorum humorum in escam toti corporis
paulatim digerendo eos. Quod ypocras dicunt om
nibus crudos humores habentibus elleuatum
inflatum est et facile quidquid acceperit.
uentus efficitur. Ideoque melius utique erit.
eis dare cum albo piper longum dissoluit hoc
crossiciem uentosi spiritus et impellit et inferiorem
uentrem eamque. Hec ypocras dicunt igitur consistunt.
et digestioni acceptorum confert sic et alia pipera.
Si uero non fuerit hec. albo utendum est enim
confortatiuum secundum sup alia duo pipera. Si uero
nec hec adherit utendum optime nigro. hoc
autem est quod est grauis pondens. melius
uero est eis et dyapolitico farmaco uti.
Quod diaspolitice dupliciter conficiatur quando quod
ex omnibus equalibus cimino. et pipere. et ru
ta et nitro. et est inmagis subductiuum uentris.
quamquam uero aliorum quod equale ex hoc.
miscetur. nitrum non scio. Melius uero est cy
minum quod inmitti quod quod uocatur ethiopicum
piperis autem uel album uel longum. infondatur autem
ciminum aceto accerimo. deinde mox terat
ur plus assatum moderate inuasse fictili per
fecte cocto per caminum. quecumque enim minus defici
ent desiccata sunt uectea magis quam subtilia
sunt. et farmacis quod autem corum qualitas
tur. Sint autem rute folia desicata comparata.
Si enim amplius desicabuntur acra fiunt et
amara et ultra quam oporteat calida nequaquam
uero presiccata continent quamdam super
fluam humiditatem non deconstruentem digestionem propter quod non
fiunt omnino non uentosa. hius. est. quando misce
tur quod mel dispumatum quando uero non. sed sola

Ad ignorantiam

Nota quod hec non comperi exercitium.

Nota quod ptisana conuenit habentibus crossos et uiscosos humores. et hoc idem est sup.

Nota de pipere longo. eum

Nota de pipere albo. etc.

i. dragmam.

Et sic uidetur quod piper longum possit poni pro pipere albo.

utilitates ptisane.

ordeum aliter cruenta (?)

dieta

Nota de sopno

ptisana

cere

acapit

q. diamirij .e. uale an cibu .q. post

sim mille dispoita .z ptisane mittitur succo et quicumqz alii ciborum max conueniencie uir at et sic ipsz farmac h .z an cibu .q. post cibuz .z est optimu ital usu mel mixtu diligent dispuatuz h ci max no uentosuz est. Sit at et ipsz mel optim si minimz max no uentosu est .z max incisiuuz debet ee h farmac. Qd farmaco uocato dyaton pipeon auferenda sut anisu .z sefeli .z leuistic .z alia talia q amlius ico miscetur. qz qui hec accipiut cognoscut ea cruda et intransmutata usque plim sucetie mane auferenda sunt .z abeo. et si enula .z spica nadi .z casia. Qd dyatrion pipereon simp oz dare i hus qui indigeoz passi sut .z recente fritatez sub uetre habet .z flatie huorez. Alid uero quod farmacodes max inreumatibus acapite itho racem dant. Quod simplex dyaton pipeon quod et ad multitudinez crudoru huor qui sub pas uenas damus est tale. Sm libs tbz uni cuiusque triuz pipu sufficiat miscere an .z timi .z 3.3. uniuscuiqz .3. octo quod quidem simplicisim h est. et adhuc magis quod sim gcibe est. Altm uero quod exe us de officacit h i. l. 3. uniuscuiqz trium piperuz. xvi. 3. immissis uniuscuiusqz tuz an. sol. .z thi .z gcabis quo et max adh utamur soz. si possible est anuz qd etic esse. Altica uero thia uel omino ex regionibus altis et siccis. Imitanda uero est coruz comacu floribus cito ligneo. sit at et piper logo .z gcgiber ip format .z itegruz uelociter ei utraqz p forat sed et piper logo sit ipm quod abarbaris affertur. piper uero nigrum nz puuz sit nz rugosuz nz crosuz corticez hns. h ex gta in quod max .z crosissimu eligatur. et exlogo sil eligatur. qd maximi et crosissimuz deni omnibz sil tritis et tenui cribo cribatis dispuatuz diligeter misceatur mel optimu coctuz sr carbones et ligna ctissime sicca que no fumosa sut. h farmacu non dand soluz semel h et bis et sepius indie una quaz .z eni mane .q. an cibuz. et post cibuz et cu ire dormitum debet quod. aptuz est dato uero sit coclearuz maxim qd imaxis corbz puuz uero in medus. h et gcgib quod affertur exbarbaria ifu sum sit aceto efficitur ei m moxe in aceto imissum p rasionez. Alioquin exstan

tum cor sicut .z aliorz quorumdaz puta .z diacalamitis. Quod piper logu dupliciter defraudatur. altm qd ostruu i alexandia. max herbe cuiusdam est fructus. qualiter at aliquis max et cognoscat quod defraudat est sic oiido oz gustare quod id prim diligent intendes si piperis conseruat qualitatem post moduz imitere aqua quod ei custructu est si infondatur p totuz diez mox disolutur liquatu. Si g. et qualitas certissime ei piperis exsistit et no disolutur infusuz fuerit aut et no perforatum aptuz ee hec tale logu piper. Quod mel optim odorifer uz est .z sanctuz et dlce sim .z acre et cusistencia nz grosum nz huid nisi auferatur cutinuitas h cutinetur digit i id et i altu erigitur dfluens ambo usz plimuz cutinuum sibi ipsi mel uidatur. Quod oximel prodest crudos huores hntibus quod sic oficitur. mel optimuz super pruas expuates imitte ei tantum aceti ut gustanti nz nimis acidum uideatur nz dulce. .z h rusus coquere super carbones ubi cuniatur qualitates coruz ctissime et no appeat gustantibus crud aceti. dim recudito h miscere aqua cum utitur sic miscentes ut uinu. Si g qui bibit nz ubi acido nz ut dlci detrahat utens audacter si uero no quod reliquu imittentes decoquere rursus n eni laudo eos qui sub unaz quamdaz omnisitatem custruunt id. Similem eni faciut hii quod alii qui statuunt omes qui bibt codez modo mixtuz aqua bibere uinuz. nescientes quod quidam qd aqui assueti bibere ofesti percuciuntur caput. h et hue quid merac misceatur. quidaz aut mer atori letantes reuoluut sboz aquace bibetes. qn g i uino h cutigut assueto ita potu multu utiqz mag incommulle ing et in delectabili est uino et forti decens est sequela. Melius g est accipientiuz sensibz diiudicare omisfactes no nris sensibus fallaciis sim qd ne accipientes ee extimantes quod delectabilissim oximel sp h et simile utile. Cuctipissim uero quod in delectabili hpaz at propaz cummixtioez eorum ubi utiqz max plibus cuueiat sub hec oz facere aceti uini pti duplaz misce dispumati mell. dim ita i molli igne coquat donec utiqz uniant cor qlitates ita e utiz

neq3 aceti crudū incidit. [¶ pro aqua] Pp̄ uō mox ita cōstru
endū oximel / mell. misceat̄ q̄druplū aq̄ optime de
in coq̄t̄ mediāte donec spumā desistat. Galii g̃ mel ml'
tā oppt̄ spūmā. q̄ 2 dūcito ei l'agnoi tē fiet. optim
ū 2 ī minimo tpē 2 bruissima emittit. in nr̄ ē̄ iidig
et decoctē. plurima g̃ quātā defic̄ pte admixto pn
ē. mixto uō aceti semissiū coq̄ndū ē q̄ qualitates eo2
certissime uniāt̄. 2 n̄ ad h̄ crudū appāt aceti. Cū
struunt at̄ oximel. 2 i p̄nc̄ ofessi hus libz mixtis. 1
sit at̄ una q̄ā aceti pars / due uō mell' aq̄ ū q̄
tuor. Et h̄ coq̄tur usq3 ad tcīā ptē. l' quātā. spūmam
aufferētibz nob. Si uō id forte fortuū fiēr nol
ueris tm̄ imittes aceti q̄ntū 2 mell'. Ydromel op
timū i aq̄ cōstruit̄ 2 bibūt illud p totā estatē. ut
ī frigidis. 2 p̄dest calidis hūoibz. 2 ē max̄ cuācu̇ pa
tit̄ uō h̄ plurimū. h̄ uō mag. q̄d aliud ū mīn. sic
p aquā cōstruū n̄ pluuiale sic ydromel s3 p q̄lz. s3
pōt si q̄s uoluit 2 p pluuiale illud cōpōnē. s3 n̄ la
uo pluuiale. 2 n̄ min̄ acuit̄. 2 si p aliā aq̄ cōstit
at̄. 2 calidis hūoibz mag̃ p̄dest. 2 ē modice acuit̄ q
n̄ negligēt̄ cōstruit̄. Dilligentia uō cōstructōis ē ī h̄ ut
fumus n̄ sit mixtū malus. 2 coq̄t̄ mixtū i aq̄ fluuiali
pura 2 delectabli. Op̄ exp̄mē a fumo mel. 2 ut s3 ītm̄
coq̄re mag̃ q̄ust n̄ ult̄ aliq̄ 2 spuā i surgit. Oximel
leuit̄ acidū. 2 albū atenuatiuū sin̄ calefactiē. utilit
p̄us p̄dest calidis hūoibz. 2 max̄ si oximel. l' si p
xeleū sumat̄. p duos l' tres dies. Oxe ꝑ̄q̄ strennuūs
iā sufficiēt atennatos crudos huores. uīn officiēd
subtilis sic. s̄ rubeū uō l' albū colore. h̄ ē ad euch
imā 2 digerē p̄dest. [p subtileū] [l albū] d uō ad mictū. Est at̄ ī yta
lia fellēinū 2 surentinū ex p̄oi gnē. sic 2 sabinū 2 albā
nū. l' adānū. l' ex so. fugientia uō sc̄ gr̄ssa 2 nigra uīna.
ubi cicarbūa 2 tāde i cedētia. Si h̄ laboriosā hūs
dispositōe 2 crudos huores īplētes uenas apparēat
cunātibz meliorē fiūt. 2 balneādo ē 2 ungēdo 2 fricādū
mollit̄. p̄p̄ at̄ p̄mū yppostasi3 huūt uīna 2 fricati
oēs augēdē sc̄. 2 ad asueta cōētitia paulatī reducādē.
2 diaforeticas 2 euaporatiōs uctiōibz tē uēdū. n̄ tī no
mitū. p̄iclm ē ē ne ātispasio. 1. retēto tē uioleuū
it̄ fiat sifflutatū q̄ sc̄ f cāncos. Amb ē ī hac dis
pōitē suphndāt. Cure q̄ superflui tes f pās uenas.
mōdicēs uō ī solidis sc̄ talū sifflutatū. altiūt an
tispasēs. 1. retēlentēs. Cōtinus q̄d eū q̄ cudoz. īhūs uō
eē q̄ cudoz. Oq̄ cōtīuus q̄d ē cdoz athut superflui tes
cōētitia. fricatōes. balnea. estiū uictōs calefatiētes 2 aic
passiōes. ut ira 2 oīa q̄cāp hūcēs q sc̄ ī pfūdo alis
ē ī petū mouē. uicāp fatiūt. Oz ī duos athut sup
fluitā tes q̄ ad uirtut̄ ab exteriori motu. Sz at̄ q̄ copu
lat̄ cuti. l' sit sup̄ticia [l' superficiē]. 2 q̄cāp athut hūcēs. l' alit̄ q̄
liq̄p cingit ī tiore motū eaz. ut estitia 2 frigi. 2 ing
oz. sin̄ acalore sin̄ afrigorē h̄ duo fiat. 2 q̄cāp pau

nut 2 tivēs āīaz. l' p audituī. l' p uisū. Oz ē h̄ō sen
sit cōtinū laboriosā dispōitēz. 2 uenas huūt plenas
crudis hūoibz. nr̄ exteriores huūcās sc̄ iūt cathedi. nr̄ in
teriores eōs s3 extracās euapārdi leuit̄. Que ē fōmū
h̄ 2 eq̄ ī tioz athut ī tiacēs uō atenuādi sc̄ 2 coq̄ndi. Si
uō l' p uomitū l' subducta uētris conabis excitare uelo
citē q̄stā extracēs it̄ reddi facies. ī melicrati g̃ ysopū
decoq̄nt̄ n̄ mox nr̄ ī p̄a die. s3 ī secūdis eā dabimus. Oz
ē crudi huūcēs soli cōstat sin̄ laboriosā dispōitē acci
pientes meliūtū. ī q̄ sit decocte ysopū. 2 sic uomites 2 eo
illos euantes aurate. Oz si crudi huūcēs fuerit s̄m ue
nas. 2 max̄ s̄ pās sc̄ cali ne crudi huūcēs si fiūt s̄m
p̄us. asuant̄ ī hītā totū corporis. Sz mistitudo crudoz hu
moz ē ulcēroso spontaneo labore ī solidis exūte. ī
totū habitū corporis. assuētē q̄ max̄ sit p illas necessi
tates tēm ī q̄bz l' estiū l' cōtinuū ī moditū exueinis
ad cānes ipi crudos huores ē nll'a ī digo recēs tē
supueit. q3 si h̄ cōngēt misiū [cta] rei ī plēt crudis hu
moibz corporis. audacē g̃ calia dāda sc̄ eis q̄cāp ust ad caite
extēdūt calitatē. Et fricādi sc̄ āpli oleo calastico. 2 max̄
cū surrexerit a sōpno mane. h̄ ē fricato cōdigerit cru
dos huūcēs. 2 nutrīt morē aīal'. Op̄ at̄ qescē post usq3 ad
mltū ut bñ h̄ fiat. Multo uō manifestī h̄ psitiet
bruia albūa oblata ī p̄a die 2 nl' ī cena bibat nisi
uinū subrubeū 2 subtile. Exercitet at̄ cōtinue 2 uehem
tē mox ne lateat ī digestiō ad h̄ huoibz exercitet
nutri corporis. meli g̃ ē mane āpli fricare 2 post qescē
2 ablsare recte. Et nisus uti fricatē mlta. 2 balneo
uti modicē calō 2 cibo eucūīo siml' 2 uiscoso. ut ptisā
na. 2 petris pisāibz. 2 uolucribz mōtanis. 2 cibis subti
lātibz. n̄ ē timēd si uehemēt calefaciēs. Sz fumacē
diacalamintis ī fōmīdabli accipiat. Diacalamintis fū
maē f cōstat. Calamite ētie 2 pulegū cretici. petrosi.
2 siseleos. unīcuiq3 añ. ʒ. vi. selini. se. atībioz. thimi.
añ. ʒ. iiij. 2 ē hus ad h̄ leuistici q̄d. ʒ. xvi. piperis nigri.
añ. xlii. ligncā uō 2 durā hac libarē phitiat̄. assu
mat̄ uō ad h̄ fumac̄. folia 2 max̄ subtillissiā 2 florida
eā ī forte libarē 2 ē eis flocēs 2 subtillissiē festucē. et
tiunt̄ siml' uniūsa. 2 cōtellēt p subtillissimū cribrū. Oz
oū fumacā certissiē tenuia p aqb fcā fitale max̄
ī totū corporis reddūt 2 feruit̄. 2 gr̄ssa s̄m uētre nr̄ q̄m
fcto oī uētre ad aptiū n̄ ualētia. Oz dispoliticā [diacīmin] cō
fumac̄ grossi cōstere asueuims ē subducē uolum uētrē
tenuū ū ē uīā mouē. Oz ī diacalamintis mel opti
mū cūslīē exspuatū sub h̄s ī spuis ē miscēdū. Oxfū
mac̄ diacalamintis utēdū ē mane s̄m matutinalē
fricatē an̄ exītutū 2 balneū. Oz possimus uti dya
calamintis 2 sin̄ cōmixtiōe mell' l' sic. cū fastidientes fu
mac̄ sic utimus sale ī plīmitis cōstitutis. possimus at̄ 2
ī ptisanā mitte uel ad acetū. l' q̄d ā. ut spīse n̄ so
lū. ā ē sicō ī modū salis ad mlta possimus eo uti.

timent
at
moderate
p calescens
Electio dyacalamintis.
unicuiq3
al magni
al gna
al siccitate
biti
maret
Fo q l' dyacal' diuisimode 2
9 structū opt̄ ad diuisa
al sicco

sed et cum eo melle est fuerit et ex hiis possumus miscere ali-
mus et gustare et aliquod corpus non delectabile usum videtur.

Nota quod albus non est simindum dyacalamentum, nisi ad summa-
cum quod reductive forte facit. non est vetula [illegible] melius si di-
geri que assumpta sunt. Melius enim est eis quam aux[ilium] aliquod addi-
gestive in digestis. hec tempore diu summacum diatopiperis sip.
sed et tempore piperis solum assumpsi potum utile nec etiam si maiorem
necessitas et summacum consuco acetioris sunt. Nota quod in solidis
et non in tenuis fuerit cum humectare est ulceroso labore omnium op-
timum summacum et quam accusso quam diacalamentus. Et est subtil-
lati, est et viscosa et euaporat et micturam movet, et menstrua
mulieribus. Est et delectabilissimum in usu et maxime est mel am-
plius suscepit. Nota quod dulcis facere volumus ad summacum in
plus mel acceperunt. Sicut autem advenit dulcia et fuisset mel
quod sunt quam nec tales. post mel in confectione misceatur. me-
lius autem est et magis eoque tamen mel. melius est et est tamen dulce et mi-
nus cuitur sunt. Nota una conis quod in teste. facere summacum del-
ectabilissimum in quantum possumus dum modo ei ad utilitatem ac-
cedat in usus. Non est hec dissolvenda est causa dellectationis.
Si hec quod hec ulcerosum labore in solidis et non in tenuis cau-
dum humore per duos vel tres dies calida quam diu assumpsit con-
cessit ita et per assueta et maxime si bene in calore fuerit et in alius.
Si vero non mediante quesierit, consequentes dictis et summace
illo die custodiatur. postea in casu sicut et in febribus utatur con-
tinue. et sic postea est ut cum sunt circula bene incebuntur ade-
ande dietam reducetur, quod etiam quia euerteret alaboriose sic
theriace assuescet erat. Nota a summaco quod dyelatus .i. p-
ylicos uti. offert huius quod sanctae et humore in usu confert hu-
morem cogant. ut vel digere vel euaporare potest cum et confor-
tare dicamus. Est enim et pulcherrimum semen acceptum omnium illo-
rum septimus. Oleo vero vel immittere oportet. secundum quosque aut hora-
rius nulla est in hiis datur. Melius autem est si fruges in miseris in
semen. Citius est ita olim impleuit [illegible] qualitate et virtute
erit autem tempore hec minus dierum xl. Olive autem nec [illegible] et iiii.
tamen et multo plures mensis concessimus in fundi. et de in .i. pro
tiem semen. quod autem huiusmodi panno colamus. Sit autem olim
excalefactas qualem est in ytalica sabina. immittatur autem in xxv.
pugillis est medium ytalicis seu clatis .i. ylicas. Sextarius
tibi autem et pugillus ytalicas quas utrasque et libras nominat, infuso
vero in eo sex mixtum secundum minus fit. Cum infusum igitur est huic assu-
pto cere quod quod ad libras immittere oportet. resine vero clarine
tertia libra parte. quam sunt tracte .3. xxxii. tantundem vero immittatur et
pineal resine. si vero hec non adfuerit, pro eis terebentina ut-
endum. Coquere vero melius est in vase duplici vel saltem ad ignem
lentum calle qualiter est quod prenarrat. sit autem nunc hec mixte. hec autem sum-
mace aptissimum est ad acres labores spontaneos et non sponta-
neos. Nota summace de solus cyprum .i. populi confectum, pro
ulcerosum labore habitus et cum calidis humoribus acta aucte. Est
autem et hec tale solus populi pro lusis, ad huc melius et
aliter immittatur libras olei sabini .xv. vel xx. sabino non
concedite similiter ad extremum olorum. Et alia non sunt aliquatenus

leptomaticum .i. penetrativum et non stiptica. Melius autem si et mediante
ferro immittatur oleo florum. Si autem et per unquam dies moueatur
et maxime est sol fuerit calidus et in domo calida reclusum fuerit ac-
tum et magis populi qualitas et virtus in olium pertransibit ut tri-
bus duos vel tres mensis possis exprimere florem, ipsum quidem pro hi-
ce olim autem hec sunt mediante euaporans ollo melius clarum
vero .i. liquidum. Et in minimum et ceram et resinam poteris immittere
tamen quantum et claritatis. Si quis enim omnis fuerit expressum humidum,
sufficiens non solum quam pro sed et quanta miscere cere. Et soli
secta in misi quis oleo committe consilio et usus eo humido le-
niter. Cupam autem non superetur in aphloi tempore infuso et la-
bores. et scias quod quidem ea coquere indigetur. quam vero aqua immuta-
re non non viciatur quam immittitur, nisi male olat olium. Quicquid vero
studiosius decoctione in vasis duplicibus fatuitur. Verum autem
ita quod in sbieto lebete aqua habente feruentem immitti aliud
minus vas in quo effundatur olium. nam hic per hoc et nec fauces sicut
in decoctione serum vel florum. Non est hac in digerimus lago tempore ea
in fundentes sed liquefacere in oleo resinas et ceram conabimus
in constructione summaci. Coacta autem aqua cato construere ea in-
digebit et frangere ut dictum est et aqua in funde vel unum vel no-
vitatur aqua quod ad presentia utilior. Verum autem et ad pelagonias
dispositiones. et usus ad arteticas. Sufficit autem miscere tamen
aqua ut coquitur consumatur tota. Si autem tamen pauca ut quod
plus vel quincunx ei sit olium. Nota summace dialatis et con-
euaporatur non valde grossum nec viscosum quod sunt secundum carnes et aute.
Ad huc autem et olium amidulum pro eis ponimus secundum se solum immi-
sis cera et resina ei sufficit autem et hec cere quanta paro
resine non xii. Nota si nullius pro olorum inveniantur facile
est tibi facere anetinum olium. est autem et hec euaporatum summaci
sunt singularis sunt cum cera et resina utatur. temperandus autem in va-
se duplici anetinum coquere. melius autem et viride quam anetum. et
etiam cum sit olium anetinum est eo utimur. Nota sabinam olium
aptum est in hiis in tempore yemali. et reparare et constitutione sunt.
Accipiat autem et hec cere et resine si permaneret adhuc aptum in dies
cum vero ueris olo. Sunt autem et hec libanotidum .i. rosmarinum.
decoquam in oleo. et si hac non habueris mediae bleti albi. Nota
radix cicaniis silvestris. et alt. et bonie sufficient euap-
orant dispositiones et ipse sua qualitate et virtute oleo aliquod diafo-
retice. Quacumque autem volueris olium perparatum ita immitte vel ceram
solam vel resinam aliquam et eo optimam et per durabile reddere quod
est. Sufficit autem super immittere cere quod quanta fortunes resine
vero xii. Si autem et duas resinas clarinam simul et pinam
vel tertia est eis terebentinam. vel thus non est feruentis humidi pi-
thima erit et et hec ita diaforetice summace. aptus autem
huius vel pytima quam est in singulis. vel et frictam nominatam. scies
quod quod etiam si destituit hec apertas non tamen sunt eos respuere
sicut quod in primis ueis multitudo ardoris humorum est inde
eos et digerere dixi oportere castrelictes reddidere quod est ad
tumorem eorum ac. Cum autem in ultimis ueis secundum habitum aut
vel digere simul et euaporare. Aliquando enim miscenda sunt in quibus
alio contingit .i. cum ulcerosum semel fuerit amplitudine cum

ex q̄ i toto cor. otinet̄ tā i p̄mis q̄ i ultimis uēis
si q̄d ēq̄lit molestabit ēq̄li ābob; puidebit. Si n̄
erit alt̄m fort̄ ad illud q̄d resferes toti ante stu
diū otepnes. nā alt̄ q̄d pui miscebit̄ ḡ ad utrāq;
curā ita d̄ i exēplis ē multitudo cruoris huor fiat
p totū cor. i p̄mis iā fiūt uēis crudi huoēs. ut
edui huti. peseslmū tm̄ q̄nt habebat an̄ z thi
mi. z ḡ. P p̄mū n̄ dic̄ z mag̃ f fm̄. miscedū
ei d̄ diacalamītis. d̄ m̄ i fine id solū. fm̄ cudez
n̄ mediū. z i alia muūsa dieta ē ēq̄les fiūt disper
misce q̄d ex cōtentōis iterces. Et eius supeāt q̄ eo
z i p̄mis ueis annites. i fine uō q̄ cor q̄ icūnet
medio n̄ t̄pē misceat̄ ēq̄lit utrāq;. Ex exhus q̄ dāt sit
iā maīf. ē q̄lit cōirgē oz ei q̄ f huoēs pecunt an
q̄ egret hō exhus ei q̄ ilaboriosa dispōitē digmū.
ē comiscēt cachodne. Est sylagan̄ z d̄ aliar unaq̄q;
9 sola qm̄ ostabit. d̄ fo gnē labor i q̄b; pūgitr ēp
totū aīalis tumeē sēsus. z q̄ēq; alie malor huor in
cor. fueīt sibindine z f se ipo z olaboib; fere iā dāt
fr oia. Ex tēsiuās labs ōsin ēcītio exist̄t mlt̄itudīe
offedit tedēte solidas aīal' ptīdas. Et oz ē sāgnis fiūt
mlt̄itudo l' uenā i cadē l' scarificare ēra. Sz si famili
me fiūt h̄ nē d̄ q̄ nobis h̄ ē fmo. possum̄ n̄ dixim̄
supi z d̄ m̄ modo cuāre talē mlt̄itudīe. Sz si p̄ue fu
erit nē i q̄b; supfluit̄ fm̄ ācb' l' respiratōis ōgemate
ē mag̃ malū ē alio mō cuatōis uti deliq̄stē flobin.
Ex i flatiuus spōtaneū labs dicāt ꝑ doloīs magitudīe.
z q̄ ē altitate mag̃ osistit sēai eleuās i tuorē z must
ulē labor h̄ n̄ dicā duob mōis dieb. h̄ nec hoīs pa
uās adheret nobis qui ō festi febs i ferat uehe
mitissima n̄ q̄s p̄uems effūdeīt sāgnē. q̄ z calis
sim̄ ē taluū labor sāgs z mlta ei i diget cuatē.
d̄uuūsi fere q̄s ab h̄ labore ccupāt̄ z mlti cor feb
ut. Et si effūdēis sāgnē uñ nz bladiri nz tantū
auffer̄ op̄. h̄ uelocit̄ cuare z usq; ad d̄fectū ducē si n̄
ā phibet. melī at̄ si pot̄ ēē bis auffere idie uno
p̄us q̄d ita cuates ut n̄ defitiat hō. fo uō nz d̄fect
ioē, timē op̄. Si ē poi cuatē dissoluet hō no
utiq; feret fz. h̄ at̄ si patiat̄ tale facile restau
rabit. Nō flaīt q̄ hu q̄ sic sūt dispōiti. fotuā bn̄
ut saluēt i digest. z n̄ saluabūt n̄ fm̄ aluū aliq̄ mo
dū. aū sāgnē emittētes ex naīb; l' lāgis sudōib eis
efusis. Scaptai uō oz floazar ut f thorace et
dosū z lūbos i sistūt tēsiōes z pūgitiui dolēs l' labōes
l' f cap̄ z collū mag̃. ita ē omica. i. sfiorē uenā in
cadēs z mag̃ si ple nū z calīm sensit capud. Si n̄
dēsint illa p̄la z calida istiorē uenā i cadē. Si n̄ m̄
n̄ salir ēq̄lit pui alabore possidebit̄ medīa; ābor i ca
des. Si ḡ f floiaz febre i cepeīt rēpētice op̄ iā;
āes z n̄ bnū huis puidē. Si at̄ sin̄ febs pmāsint
i pa dier f floiaz ptisane sucū z ex aīdo sobitio

aire soli. i. z. uō z balneaē iā poteīs ē olo copioso di
cīadū at̄ ē z si balneauis modatissīe lauac si mō di
re z calēite si habuīs z ptisane. bonū ē at̄ z odruī. d̄m
dulcoīs dut ptisanā ē aceto sim̄ dās sin̄ eo. Si uō
n̄ huīs aiaibiti. malua z bleta. z lapatho. i. rumice z p̄
tulaca ē utēs. Si uō z cārnes noluīt gustāē petnor
pisau cārnes ē ouis eor i albo uino bn̄ cata dāē. Apollo
albū uio q̄ ē sin̄ quarto z alio dulcūe offet̄ anetō z
sale i missis ē olo z porro parūco. Onclī ē at̄ si z fo
dic ~~uin̄ frenat~~. tao uō dic si q̄d facile feret aq̄ pau
z re abstineat aino. n̄ feret uō mag̃. q̄d apomeli dā
dū. Et ē i fiat ēq̄litāq; h̄ pot̄ q̄ z i digest i flatiui la
bores n̄ cente q̄ h̄ uinū tenue z albū dāb z alus f eas
restauaūs z euchiā z neq̄q̄ cilā dieta utēs. timēs at̄ ē
mag̃ ōiuz repēte simil' nutre. Quāq; ḡ i talib cura
tōib i eā q̄ apne dieta ofessi redierit i pulsū huīs hab
it i digestis huoib; q̄s rap an q̄ digat bn̄ i uētre. et
fm̄ ueīs col. tumō. Ex epifoneīsis. i. supablatō sāgs.
utilis ē i flatiuo labor. z q̄ exp̄imto i uenim p̄ter. z ita
auntur sago tēpe sani sit. z nā rei i h̄ ocdat. Quia ea
i i flatiuo labore mlt̄itudo sāgs casi ogāta f tuorē to
ciū cor. ē. floia uō cos q̄ i nasis sit huoēs cuat. melī
ē i pa cuatē tm̄ tp̄ dimitē ut trāsiuāt q̄d z i uenas
ex huoib; q̄ sit f cor. h̄ at̄ n̄ accidit ē i eis remanē se
minalū exis. f plurimū ei ē cuandū. sap z fo dic
supauferem sāgnē. eniz n̄ z fm̄ tāā ē ātispāsi facē z
trāsducē ex alus ōfere uidebit̄. Ex i flatiuo labore n̄
op̄ i flobomus cito replēt cibo. Cibz ē q̄ an̄ dispēsat
exist̄t utl i nata nutrī ātriua silius huor aq̄b;
nutet. Cū at̄ apuīt tp̄o z bono nutimēto festinat z n̄
bonor q̄d capere q̄lē q̄d ē q̄n ē digestū i uēt z ueīs.
Nedē ē ḡ ē aplicā f h̄ tp̄ accepit hō cibūa, rapi r
sil' plurim crudū huoē i tuorē toti cor. ꝑ mltas cās.
Et q̄ a q̄ plus dēē i uētre z uēis digeīt. Et q̄ plus ad
tuorē toti cor. adducit. eo q̄ plus ē z q̄ tu q̄ oz redu
at̄ plus ad totū cor. eo q̄ plus. ꝑ ea q̄ ocedit uēt
uenis. Rene uō alus cib; aliis ptidis euellē q̄d
n̄ dū digestū ē. Ex n̄ accideret sili si par eet. O
stēsū ē ē q̄ ipa tora mb' accipiūt ꝑ̄mū nutim̄
tū d̄ m̄ i. alius mitrit. Vltima uō z mag̃ ea
hui uētu necāi. huīs q̄ ita dispōiti sit h̄ ē. Ex
mltū nutrīmtū z sāctū ātēeīt ptīde toti cor. mlti
tudo n̄ pauca exerē gnāt supflui. nz acqre i ēē sic q̄d
bonū p̄o ē eis nz ad unire nz asilare. imo i fortuabit
unāq̄q; mēbz asiuis p̄mis opib i malo z mlto nutimēto.
Ex sic cibūa restitēt cara l' assata ōrnus. uīt nō pōt
bn̄ digere. ē q̄ f uētre male digīunt z ista cara
q̄ ē i ueīs. Sili z q̄ h̄ male. z i cacē q̄ ē fm̄ cāne
Sili z tē necē ē mlt̄itudīe sfluitatū i cor. gnari.
Ex p̄mū uēt sui ipi̇ ēa accipit cibū. z ut accipiat.
z repleat q̄ d̄ ē ē. Et ꝑ ea cūsflectit undiq; eiz z

Marginalia (left margin): misceda ... predicte diacala ... al' a. m. ... est ... ue ... q̄d ... ma ... feriora ... i. cephi ... i. lasi, sicciz ... p̄bonū

Marginalia (right margin): No. laude ouoz piscau. — [illegible] epulū dicit q̄ ... exāplo d̄ piscib; mol ... uino peperit ... — ꝑ lat — No. q̄ epiforesis q̄ fit seclusio i flebotomiā ēst ... — No. q̄ huor seminalis debet cuari ꝑ floiaz. — No. bonū documētū d̄ floia ... i alia — No. unile cibū. — sup. male digerūt. — No. q̄lit ... cum cibo ... Et ex hac lra pot argui q̄ mobil'... q̄d nutiat ex chilo.

retinet cum decenti satietate sufficienter. Quod uero a stomacho non ultra indiget neque immutatur. Et aperit quod pilorum et expellit et impellit deorsum superfluitates ciborum uelud honus alienum. Deorsum enim iam descendentibus ab intestinis et maxime tenuioribus, rapiunt autem conuenientem cibum alterationem et appositionem corporis secundum. Deinde ex quadam uena in aliam et sic in omnes pertransit. Rursus ex uenis in uentres. Hic autem in digestum perfecte in unamquamque transit animalis particulam ut digeratur i. digestum et assimiletur ei quod nutritur. Patet ergo cum propter quod euacuatur corpus non moderate remittatur in istas superfluitates secundum totum corpus congregatur et egrotat quod ex ipsis non paruum.

Quod quidem sanatiuis preceptis utentibus autem continue contingit sanos multo tempore custodiri. Quemadmodum omnibus philosophis contigit. Quibusdam paucas egritudines uti permittentibus. Quod uero quantitate solum uel ordine uel tempore alterans. Quidam uero non inuicem speciem exercitiorum transmutant. Similiter et balnei suasione abutentes uel non balneantur aut omnino frigidis uel minus uel plus quam oportet uel ante cibum uel post. Uel calidioribus uel tepidioribus uel omnino frigidis aquis uti incipiens. Et hec ex talibus corporum differentiis prouocati et unaquaque deceptus dieta sanatiuam pertingere. Et quidam melancolici quia se ipsos sanos custodire non potuerunt illo pretio. Aliorum melancolicis tempore ulceribus manans. Alii quod propter luxuriam efficiuntur egrotantes. Quibus me iudice dictorum est appollogia accipere. Alii autem ad solicitudines quasdam negotiorum secundum hanc uitam contingentium eas referunt. Et si estimauerint quod febricitent febres ex estu uel frigore uel labore uel aliis quibusdam talibus causis, desistunt omnibus ab actionibus. Si uero quidam aliorum non desistunt. Quoniam neque autem Galenus omnino sine febre permansit, sed propter labores utique quasdam febrium. Ab uniuersis aliis egritudinibus impassibiles gerentes ab annis iam quam pluribus. Et michi mirum paruissimis quibusdam particularibus corporis aliis inflammationibus et bubonibus i. inguinum collectionibus capti febricitant, bubonem habuimus; neque febrium neque umquam neque ex sanatiua contemplatione tali felicitate potiuntur. Et hec nobis contigerunt. Neque a primordio sanatiuam instructionem continuati sunt uitam, certissime liberam habentes. Sed in artibus famulantibus fruentes et amicis et consanguineis et ciuibus ministrantes in multis et nocturnis plurimum uigilantes quoniam quod in fimorum gratia. Ego uero corpori disciplina permittens sed tamen non egrotaui sum aliqua egritudine corporis que in corpore procedunt annis iam quam pluribus neque ut dixi estimaui quoniam febres nimis propter labores factam et quamque super puerilem etatem. Et adolescens secundum pubertatem et adholescentiam non paucas neque paucas captus sum egritudinibus. Sed post [elati] uicesimum octauum annum a generatione michi ipsi suadens quod est quedam sanatiua ars precepta eius consecutus sum per totum deinceps uitam ita ut neque egrotarem sicut egritudine aliqua nisi raro estimans forte febres. Est autem et hanc ipsam custodire finaliter liberam uitam habente. Ego uero etiam in quodam antiqui Galeni bubonem posse nasci hominis quo certissime sanitati sunt ad sanitatem si sine superfluitate eius est corpus alterant superfluitate generis et eam que secundum quantitatem et eam que secundum qualitatem. Et nullum animal uel se ipsum uel aliquem custodierit neque se de hac laudantem nisi quia ueraciter sua arte custodierunt. Et omnino quemadmodum est studiosorum in omnibus et non in magnitudine sanatiue artis anxiari. Sed magnitud

ine permixionis est minimum. Qualiter est non magnum et innumerabilia huius artis hec opera sunt. Senem usque pluribus annis impassibilem sanum omnibus sine egritudine et dolore integrum. Sed michi mirum non omnino apud modicos egrotatiuos sanatiuam est corpus. Sed ego puto me quosdam sanatores non uidisse atque pluribus egritudinibus possessorum morientes senectute insanabilibus incidisse passionibus. Omnes posse fuisse corporis ex naturis corporis habitu et omnibus sensibus illesos seruari usque ad ultimum senectutis et alios particulis et uniuersis corpus sanos. Qualiter ergo non tempore est optima natura sanatiua, potentia quod ab aliis propter podagram lignum non doloribus lapidem habentem et renum dolentem et super uesicam ulceratam ex arthetica et tethiaca impotente insuper manibus alio indigentes qui afferant cibum ori et anum abstergat in secessibus. Manifestum est quod neque omnino fuit mollis eligentes utique actiones moriunt quam talem sustinentes uitam. Sed ac et suam turpitudinem quis despiciet propter inuerecundiam et mollitiem. Sed tamen labores non omnino despiciet quos die noctuque habent uelud ab executoribus apprehensionibus cursi. Et michi mirum et horum omnium uel luxuriam uel ygnorantiam uel utrasque nature causam. Sed luxuriam non fuit ipse corrigere, ygnorantiam uero eorum quam omnino spero per hunc librum sanatiue secundum unamquamque naturam corporis ipsius sanatiam ducture ponere. In capite uero contrarium est ab optima. Et optime dispositionis est in tertio non corrupto sed custoditam existentium. Et in i. libro sanatiue de optima omne primum atque etate laudatum est propter declinationem. Aut ultima propter tempore nominatur senectus. Et hec templat quam dixi de sanatiua et bene dispositione corporis et post dicet de mala. Optimum corpus in temperies loco secundum quantitates quod et qualitates et uirtute in contrarius quod quam moderata inmensurata durent non ad omnes equaliter particulas corporis afferentes. Custodientibus nobis omnem firmitatem. Si autem quoniam peccabit secundum quamcumque aduersorum contingentibus id. Secundum uero cibatorum et bibitorum naturam in quantitate et qualitate et uirtute in tercio uisus est et his consistentes. Ut neque plura neque pauciora accipiat neque digesta et reducta et uirtute ita corpus bene si operatur et huius qua adolescens augetur quod dictum quam ad sumat nullius derelinquit superfluum neque desistens. Ita uero et sompnos et uigilias et balnea et aere actiones et quecumque alia talia commensurate decet custodire. Si autem quoniam peccabit quis secundum quecumque dictorum corrigere oportet quod peccauit. Communis autem sit tibi in tertio correctionis omne in insuetatis usum. Si quidem amplius laborauit corpus erit diminuentium multitudinem exercitiorum. Si autem minus augenti. Ita uero acutionibus usum est motibus remittendi moderate. Si uero dissoluentis incedenti secundum uero eum modum in robustioribus uero molliam exercitia accipiens. In non robustioribus uero fortioribus et uehementiam utique probatus est introducens et uehementioribus omnia generaliter dicendum autem in mensurate congregens propter omnia in moderate sanos custodies homines. Et ut uis corrigere in mensuratates ne fallaris primum quod oportet cognoscere diligenter dispositiones corporis. De quo memisse omnium que bene sunt sunt dispositiones et de moderatis contemperauit. Omnia uero eorum que sunt sunt in contrario transmutatione quod consueto uero annuntiabit. Secundum dispositiones quod tales sunt in mensuratas qualitatibus uel tenuium uel durum uel mollis uel siccus uel rarus uel spissus in se ipso apparet corpus. Nec prima nam certissime bonum colorem seruato.

Nota quod os stomachi intrans appellatur pillorus.

Nota quod Galenus preseruauit se ab egritudinibus.

Memoria ait cor q[uod] sicca sit an[te] . In ipm q[uo]d pecc[atu]m demisit
bit t[ame]n [et] accidit [con]fricatio[n]e [con]trarias p[rae]sentib[us]. Si e[st] subtil[is] cor[pus]
appetit scriptandu[m] i[n] remediu[m] unu[m] aplis q[ui] oportet labia
sic. l[ie]t aucto[ri]b[us] usus e[st] motib[us] [et] acci fricatio[n]e humidis. l[ie]t acci
balnea. Et post d[e] i[n] corpus scriptura[m] ut solent sunt l[ie]t uigil
an. l[ie]t co[n]stant p[er] uenire multo plus q[uam] oportet. scriptendu[m] ait
e[st] [et] si domus e[st] calidior i[n] q[ua] manet e[st] l[ie]t accedit min[us] l[ie]t si bibit.
l[ie]t si venereis a[m]plioribus usus e[st] acut[is]. Si u[ero] i[n] fine maior
cor appetit scriptura[m] si fricato l[ie]t [con]tinui mini[mum] l[ie]t cibo l[ie]t am
plior sop[n]o. l[ie]t d[e] sectio unito l[ie]t calidior [con]stitutio fit que
la digere. Si u[ero] dum se ipsum appetit cor fricatio[n]e[m] meam
isse or plus. d[e] mi[nus] [con]stitutior robustior [con]seruatiue fortiorib[us]
[et] sup[er] si i[n]plene [et] habe duas [et] fine [et] si non uacua apotherap
ia. d[e] mi[nus] meamisse balneor[um]. si fit eius l[ie]t ualde calidi. Et an
domus i[n] q[ua] manet e[st] uigilans [et] dormiens e[st] sicca. Amplius ca
lidior siccissior [et] potum i[n] digestiua. Si u[ero] mollis se ipsu[m]
eius fuit cor p[ri]mu[m] q[uo]d meamisse or fricatio[n]is. si mol[lis] co
cto [et] balneis [con]sueuit [et] uis sit e[st]. Post u[ero] hor[um] scriptura
du[m] si [con]tinua sicca [et] pauca [et] [con]colluctio i[n] modicitate molli.
de mi[nus] d[e] potu si amplior. d[e] mi[nus] d[e] cibis si amplietur ul[tra]
humores na[turae]. d[e] mi[nus] d[e] sompnis si amplietur. Cor mollis
dispositionis cor [et] humida [con]traria sunt. n[on] q[uod] moll[is] q[uo]d cor ipsor[um]
e[st] [con]traria qualitas. humida u[ero] humor [con]trarius. discernit a[u]t[em]
tangentib[us] nobis q[uod] humida [con]ueniu[n]t cu[m] molli. an sint eis et
e[st] sit humida [et] prius [pro]ductio. q[uod] i[n] mise sicca disposito [con]se
sit i[n]durat habitu[m]. s[ed] humida n[on] ex necessitate e[st] [con]mollitie.
pot e[st] i[n] duanti [con]trario dua u[ero] cor humor l[ie]t siccior. Q[uae] i[n]
humiditatib[us] l[ie]t venereor[um] [et] i[n] optior uisu l[ie]t ab aliq[ua] alia
ca[usa] i[n] firmitate uirtutis suspiciandu[m]. l[ie]t mitiate cor. in
mollib[us] i[n] modicitate fricatio[n]ib[us]. l[ie]t balneis plurib[us]. l[ie]t aer
domus i[n] q[ua] manet e[st] calidiore mag[is] q[uam] or. i[n] sup[er] scriptura cu
de potu si amplior. Et si sompnu[s] multo plus q[uam] s[ecundu]m na[turam].
Ul[tra]. Si [con]tinues nos aer respecte simul transmutat e[st] i[n] humidita
te [et] caliditate. Et de cibis u[ero] siluestr[ibus] i[n] mollitie n[on] l[ie]t [con]tem
itate q[uod] h[oc] e[st] re[sp]e[ct]u q[uo]nia[m] sint humida. fiunt digeri q[uo]d cibu[m]
recte [et] nutriri cor. [con]stitutum u[ero] i[n] digerere. Et u[ero] i[n]dui
tie l[ie]t nutrire e[st] dure. l[ie]t [con]stitutu[m] amplius e[st] duro cor l[ie]t pl[us]
ue[ro] siccitatis. n[on] habet i[n] digestiua pot l[ie]t abi[n]d l[ie]t uigilias l[ie]t so
llicitudine aliq[ue] negotior[um] a[u]t[em] multa fricatio. a[u]t [con]tinu[um]
i[n] modicu[m] demolli[tu]m. h[oc] e[st] sup[er] i[n] scriptura potius [con]tingit assid
ue permane[n]s an[te] q[uam] acu difficile sanabile fiet. Cor [con]tr[arium]
caro o[mn]is i[n] modicitate [con]traria i[n] ma[n]ifeste fit. Et h[oc] i[n] sectio
cor e[st] o[mn]i[um] q[uae] s[ecundu]m na[turam]. Et si aduixerit huic cor ipsor[um]
digerere q[ui]b[us] [pro]curare debes n[on] eueniri n[on] discere sic. addide
u[ero] t[ame]n unicuiq[ue] firmaci auxiliu[m] uirtute eius totius a[n]i[m]is q[uam]
acci cor discipline s[ecundu]m q[uod] n[on] solu[m] sanet i[n] sanitate cu
stodiet. s[ed] [et] i[n] firmis pristinu[m] restituet habitu[m]. Cor usq[ue]
mo que e[st] optimu[m] cor dixi. Cor cor differt ab opt
ima [con]positione h[oc] d[e] cau[s]is differt. Vel q[ui] male ab initio
[con]stituere e[st] sec. Vel q[uod] p[ro]p[ter] aliq[uam] ca[usam] ad p[rae]ter na[turam] ducit d[e]
spositione l[ie]t etatis re. d[e] generatio [con]traria .i. senu[m] educatio

Cor ei senectus sit sicca [et] sicca p[er] i[n]moderate [con]positu[m] ea
[con]tingit. p[ro] humida [et] calida ut balnea dulciu[m] aquar[um] [et] uinu[m]
potu[m] [et] p[er] escas calefactiones [et] humectantes. Cor n[on] recte
o[mn]ia. Si ex parte cui sunt recte. cu[m] balneati fuerint co
medite senex. q[uod] bene dixit yp[ocras]. labores alter anteceduut.
Cor ces senes i[n]digent motu ne natiui calor cor ex
tinguatur. Et nullus cor [con]mensuratus quete opt h[oc]. sic nec
[con]stitutio uehementi. sublimat eni[m] cor i[n]diget calim. Recti
gerit e[st] s[ed] uehementes mot[us]. Magis e[st] fragme n[on] adh[uc]
i[n]diget flabunte. Et si ipsi sunt sufficientes ad h[oc] ut
saluet [et] ducet ma[n]e. Cor ces senes p[ost] sompnu[m] mane
fricatione i[n]digent q[uod] e[st] olo sicca sic duas i[n]teriores. l[ie]t lab
oriosa[m] dispositione[m] sana[n]t an[te] q[uam] aucta accidat febris
l[ie]t i[n] firma reducere [con]tingit. Mulier e[st] n[on] nutrire largo te
pore sicale i[n] paucas dies a[n]nosior redditur tali fri
catione. Et q[uod] aliis passio[ne] i[n] aliq[ua] parte fit. h[oc] s[e]p[er] senibu[s]
[con]sistit. frigidu[m] eni[m] e[st] cor i[n] iu[n]cisu[m] cor [et] n[on] pot[est] h[abe]re
abu[n]d ad se ipsu[m] ne digeri ne nutri ad ipso. Si fricato
exiges robu[r] [con]tra cor [et] modicitate calefactio[n]es. [et] redditu
e[st] uelocitate [et] nutriture p[ro]tione optime. Sp[eciale] e[st] i[n] ma[n]e ca
olo fricat senes. d[e] mi[nus] i[n] cessiones [et] a[m]pliationes i[n] laboriose si
nt eis respitientes ad uirtute[m] senis. Cor acuta [con]stitutio
q[uae] mot[us] sunt ueloces attenuat cor. [con]traria n[on] i[n]grossant.
Cor multa [con]stitutio siccatur modicata u[ero] ca[n]e fiunt. Cor
[con]stitutior species q[uae] senib[us] nocent plurib[us] diuidentes cor[pora]
toti dispositione [et] [con]suetu[dini]b[us] [et] molestatib[us] passio[n]ib[us]. Cor
toti cor[pori] dispositione diuidentes [con]stitutio[ne] n[ecessa]ria l[ie]t [con]traria
sci[enti]b[us] ita. Optimu[m] e[st] [con]stitutiue cor sic i[n] iuuentute ad
uniuersos uehementissimos labores aptissima e[st] ita i[n] senectute
ad ces i[n] moderatos. Cor a[u]t[em] e[st] cesse [con]trarius l[ie]t latu[s] pertine[n]s. l[ie]t
amplius q[uam] or subtile cru[ri]b[us] l[ie]t q[ui]b[us] thora[ce]s p[ar]uus e[st] l[ie]t s[pe]c[ie]
s[ed] l[ie]t bleso. l[ie]t recto. l[ie]t q[uod] cap[u]t alii e[st] i[n] [con]sistunt. ad multa [con]
stitutior n[on] aptu[m] e[st]. i[n] [con]stitutis e[st] q[uod] fiunt p[er] uacue i[n] ep[ilepsia]
e[st] male [con]stitutue thoracis. i[n] [con]stitutis u[ero] q[uod] p[er] ablatione[m] cu[m]
necesse. [con]sistit a[u]t[em] i[n] manib[us] [et] collo [et] scapulis [et] dorso toto. [et]
lu[m]bis. [et] uteb[us] d[icitu]r dia intelligendu[m] e[st]. Magis eni[m] hor[um] fiunt
apud [con]sueto[s] male [con]stitutu[m] redigunt mag[is] q[uam] robur [con]stitutu
s[ed] u[ero] sique i[n] medicatus mot[us] noiare uelit [con]stitutio media
ta i[n] brachiis productio. s[ed] s[ecundu]m d[e] noie mag[is] q[uam] d[e] re dubi
tare e[st]. Sed q[uod] ad sanitate[m] seni [con]stitutio p[er] fricatio[n]e[m]
or facie parcelas. Conueniens e[st] e[st] ill[is] [et] eo [con]stitutione reliq[ua].
Cor [con]suetudo max[ime] h[oc] parte i[n] elle[c]ti[on]e specie [con]stitutione. In
laboriosi e[st] eis assumpti s[ecundu]m mot[us] [et] dellectatur s[ed] ex opertis.
sic eni[m] i[n] [con]suetus a[n]i[m]at [et] laboriosi fiunt. Artificiales
u[ero] actiones ne tangere ex e[st] po[ss]i[bi]le. puta organare. bucinare.
l[ie]t athaigne. sic ne eis q[uod] s[ed] palestra tangere possunt.
q[uo]n[ia]m [con]luctatori sit i[n] acules. Unicuiq[ue] e[st] senex i[n] [con]suetus
or [con]stitutione remittetur cor uehementia. Cor tria i[n] sectio
specie [con]stitutior a[m]plissio[n]ib[us] accip[iun]t. cor q[uo]d o[mn]is etatis [con]uen[it].
n[on] tam [con]stitutio[ne] uirtute i[n] o[mn]ib[us] eis h[abe]re. q[uod] ne nutrimentu[m] [con]stitu
opt[im]e [con]cepta. Quia e[st] parte capitis scotomia. epilia.
l[ie]t obtalmia. uehementi. l[ie]t auxiliu[m] dolorib[us]. n[on] or hec in

Et ctus ubis relinquit q[uod] unu[m] est calide [et] humide [com]plexionis

al. flabellari

afferunt — fortiores

tinctes f i climates. l' revolventes se de oppositi excessu ambu
lationibus mixte vero et assis moderatis et appensionibus sup
vehiculis. et subiugalibus sine labore uti. Omnibus vero media et
quibus pittimia. et athriac l' sinache fuit. Et quibus gar
gareon guttur irritaverit. et quibus gingive et dentes. et in
nasale quod cerebri quod secundum collum et totum caput membrorum eminen
cia quecumque molestantur et tenentur. Aliud continue dolent ipsi
us accidentibus. Quorum nullus sustinet exercitium replere caput.
sed omnibus eis ea que per crura exercitia utilia. Quedam in vallibus
in [illegible] meliora que per superiores partes exercitia. Et thyro
nome .i. manuum motus in terram. et acrisim .i. sonus ma
nibus conatus et pille missiones. et aacro .i. saltum ut. Et que
que per palestram exercentur de ex suis omnia. Quibus autem ea que me
dia manuum et crurum sunt membra facile patiuntur eis quidem
species apta est exercitiorum. non aliquam (aliqua) prohibeat interroganti. Sed
non secundum thorace inferioribus magis letantur. Sed non per vesicam
l' renes superioribus. Simpliciter autem et ventrem et epar. et intestina et
colon sic in medio superiorum et inferiorum animalibus sunt particularum
ut ita et exercitius simul letantur. Hoc igitur omnia omnia senum et aliorum
communiter habitum. Sed fricationes in vallium particularum
in quo quod tempore exercitati observare oportet. In quibus nos temporibus sanus
est assecutus magis quam in aliis. et magis sicut plurimum fricando
et per linea et solem in manibus. Hoc autem est omnium etatum. Sed se
autem et magis sicut prohibet dolores quod per extra circa membra
generantur generaliter in medio temporis assumpta in magis autem duas vel
tres habitus periculum. conservant ab ea membra et minus suscipiunt
ea que assuete influunt repleta. et hoc autem est omnium etatum.
Sed non exercitari in vallibus particularis in senibus solum consolationem.
Aliorum autem quemcumque quis utique fuerit asecutitute sanus item
magis exercitandus est in vallibus. ut in hoc ostensum. Si autem corpus
ad hoc aescens (vel huic) facile fuerit omnibus. adhuc confert
prius purgati cum et fricari moderate et assu ita magis
quam aliquo alio exercitio. Oportet autem perfice et aliquando moderate
acer. et communitate manuum deformate. ut in decte destru
denti exercitandi. neque excedunt in tantum ut aliarum caperent. Hoc
autem et in multum difficile aggravabile est nisi non exercitius
solum sed in alius omnibus neque offendunt facile aggravabile. In
huius salute quod sunt sanatum dicemus. Non est totius acu
tum tempus ut in egritudinibus. Sed est in capiente quod abinfallaci
ssimus in unumquemque mensuris. superscripte vero que contingunt
autem auferre. cum accede quod secundum unamquamque diem conurgens
(est) contentum ut puta magis (in) habitus subtilia cum. Ego autem
puerulum viii. annorum accepi. de in omni periodo tempore
augmentate etatis prudentes eius secundum superius [illegible]
di illum invenere bene clavum et moderate. In qua est dierum eius
hyems preterita. dicens ut assuetus sui et autem impune
acute in mensuram. Sed non die fricatione consulta quod secundum
virtute et mollitiem habitu non secundum multitudine simul dolo
permolliret impune pars plus autem non eidem acutissimum.
In Cursu autem apothecaticus venatis usus sui fricati
onibus. Iuxit autem ablare cum assidue amoderatus in

in capite ad plura per scripturas. et alia cum. et magis venas
ne forte apli dillatate sint eius curtia. Sine est in hoc
vel ratione et tormiosum tempore confines non invitata colla. Re
ma. huic igitur in tertia te oportet ad eum et si calidam ultra quam
oportet fiat cum. Et si laboriosum quod [illegible] sensum bonitas. vel
quod illud est signum horum appetitum augeri oportet multitudine abla
tionis et cursus et pice vigeat in tertio die appetere non aliquis horum
sensum refectione fomentum in lectulo cum. et multitudine
omnium que parvasint auffer. iterum quod ablare vel non aute
vulnete et fricationes et similia. Cum autem hoc omnia de corpore et
ma certissime habitus cum visus in primis. diem usum me
diantes eiusdem pravioribus augmentationibus utentes a. et supra in eis
dem in medicante. Oportet autem et secundum apponere rotundas venas
fricationes medias dantes et mollities. Cum quod desup
quam exercitia in inferioribus partibus extremitatibus [illegible] sunt interiores olim
ros frementem. Sit autem plures quam vero pigre. Iterato autem
ita in quod in aspirato neque acer. attenuativa .n. magis quam cum
generat que plures aspirate punitas. l' acredine salsa
l' salsa precepit. Sed si autem quod fricationi cum fuerint
bene nos et tenues subtiles. huic quod exercitia omnia que per
manus fuerit sunt apta. Custodienda vero sunt exercitia que sunt
per cursum et fricationes et plures vaciones. simul fiant sine fri
catione. Sed senibus in vallibus quod apensionibus motibus
magis quam ablationibus exercebis. et ducas ad eum fricatione autem
et unctionibus spissis et lenibus albis. fortes vero senum et
per apensiones et per ablationes exercebis. et ducas ad eum frica
tionem tardi. et unctiones vias et mollius albis. Sed difficile est per
custodire sanitatem senum. sic et ultra que ex egritudine reducens. ex
pravis eis omnes in egritudine transeunt. itaque utique simul dicetur,
Sed senes mane oleo sunt unguendi confricatione. Sed de certe fri
care senes difficillimum. Si est par dulcior fuerit frica
tio autem laboriosa. Si vero mollis l' plus opabit. sic non bi
is omnibus. multa vero evaporat magis quam emittat. et neque in
quod spoliaret senis corporis frigor quod contingere. non solum non oportet
bonum sic et spissabit et infrabit. Calor (idem) autem si eidem fuerit
ultra quam oportet in yeme quod apli quam oportet corpus sens
sunt pristines et facile fit. estate vero et evaporat et dissol
vit virtute cum complexus que secundum habitum totum corporis. Sanitas
nulla fortem autem alterat corporis. scilicet nos et pussilia magis (ea)
sunt transmutate. Sed senes si huic quod ultra quam oportet
transgredientur in quantitate et qualitate calorum, non parve leduntur.
In iuvenibus in magis parvitatis huius levis. Sed certe est in
vallibus scilicet parum dicere et in die. sic ambiachus medicus
se ipsum dietabat. que erat quod annorum plus lxxx. stat
autem assidue ad forum ubi congregate erat civitas. quoniam
nec per longa abiens via ut visitaret in firmos. lapsi autem
si quem aggreverit ire. quoniam portabatur sedili. quoniam cepta
bat. habebat autem iuxta domum cellam que a camino cal
efiebat yeme. Estate vero erat eiusdem huius aere
sine igne in qua fricabatur yeme et estate mane semper con
stat. In foro vero circa tertiam horam. l' quasi circa quintam

al' tentatos
multa
al' senioribus
sunt

Hoc quod fricatio sicca facta ante adventum doloris
per tres horas prohibet dolores ante ad
locum dolentem et sic oferet dolori

motum

al' xiiii annorum
i. teneros
al' rithimi

tepiores
[illegible]

frigosa vel

Ad senes

comedebat panem cum melle annis quadraginta sepissime quod octo tantum
non cibo. Et preterea quando confabularer alius. quando senium leg-
et. vii. horis prohibebat. postquam bonum fricabat in publico
balneo. et exsiccabat exitus quod diceret hic senibus. De in bal
neas prandebat modice primum quod quam oblata ad
natam uetere. De iecore piscium plurimum quam petram et
pellagum. De in ratione quod in cena a piscium quod cibo
abstinebat. De in euchimissimo non et difficile corruptibili
bus assuetabat. uel condito cum uino mellito uel gallicum ex siplia
uite. ita quod dietas se ipsum antiochus usque in fine
permansit illesus sensibus et membris integer omnibus. Ut tal
est grammaticus fertur. C. annos uixit balneis se immise
bis in yeme. quater in estate. ter uero in medius hore ho
ris. In quibus uero diebus non balneabat circa tertiam horam
ungebat conbui fricatione. De in condito cum in aqua mel
misceri cibum quod optimum comedebat. et hec soli sufficiebant
ad ei pro hora. prandebat autem circa. vii. hora uel aliquid
tulit actius. olera quod puto. De iecore uero de piscibus uel gal
linis gustabat. Ad uesperam uero solum panem comedebat infun
dens in uino mixto. Ut sic pueris uinum crudissimum ita
senibus est utilissimum. Vinum calidum est in grecia. anmisium et
lesilum. In ytalia uero falernum et surrentinum. preterea uero in ytal
ia quod tyburtinum et signium utraque inuenimus. Quia noua
exorta neque in reditione ceciderit neque uinum mouet. Sed mol
tum in uetere mortariis faticetia cortices. Sed uero uina iens
sunt adrianum. et sabinum. et albanum. et gabianum. et tifinum. et que
circa neapolim et tusciana fiunt. horum de his mediocre in
ueteratorum bibere oportet senes qui non habent forte caput. habent
ibi est forte caput apta sunt falernum. surrentinum lesinum. Ut
uini consistentia quod subtilissimum. color uero sit rubeus. et
odor bonus senibus. Ut oderos color medius est xanthi
et albi. et mixtus uini xanthi et aque hunc faciens colo
rem. Ut calidissimum quantum ad colorem xanthum. minime
uero calidum album. quod uero in medio est quod calefaciunt quam quod ille
procreant natura. Ut uinum prodest senibus quia et calefacit
omnia membra eorum. et per urinas purgant serum sanguinis. Tamen op
timum est uinum subtile senibus quia urinam mouet et xanthum
colore. quia hic color calidi uini proprius. Ut uinum et si album
ualde fuit in principio inueteratum suscipit quandam rubedinem.
sed numquam finaliter posset esse xanthum. id est rubeum. Ut citrinum
et xanthum uinum grossum sanguinem generat et nutrit corpus. Tamen
sed quando utilia hec uina senibus. tamen si locum seruum hu
dum habet in ueteris et non subtiliatum in digestum nutrimento. Ut se
nes ad multum opus habent diuretico uino quia superhabundant
in eis aquosa superfluitas. Ut uinum aptum maxime in uetustate
nullum umquam familiare senibus sui fuit album. ut abit
biteo. ammineum. et ab ytalia massicum et surrentinum et tyburtinum
donec fuit nouum. sui fuit nigrum et grossum. et stipticum
quod multo tempore manet in uetere et tortices operat in eo uero in ytal
lia quod sibatum. in asia uero prenicum. Quecumque uero sunt
stipticitate et nigra et grossa ut setellinum. et thyreum non

quod in uetere moriatur. Vinum uero neque illud mouet sed subducit
dorsum. Tamen et prohibuit id ante cestitate ciborum. Ut uinum
nigrum grossum non est utile senibus neque ante cibum neque multo magis
alio tempore. quia nullum potentius tamen utile senibus oppillat autem
ex eis et epar et renes et splenem. aliud quod cor ypochondria
fuit. aliud lapidem generat si eis amplius senes utantur.
Ut si senex post balneum noluit uti uino dulci utatur eo
si aquosum fuit, et tamen accidit mane sicut antiochum dixi
facere. quale est fustianum et falernum. Ut non plurimo neque uino
permel solo uti senes. et maxime quibus suspicio est lapidis
in renibus generando. uel podagre uel arterie molestandi. Vinum autem
in talibus mellis componitur optimum est sabinum. uel consile. In
mittitur autem ei petroselinum et solum sufficit hec arterias. In lapi
de uero habentibus betonica miscetur et saxifraga. Quidam in
mittunt et spicam nardi. Amplius alii quam aliam uinum mone
tia. Sed simplicem potum ex melle et uino mixti cum aqua mixture
et piperis habens potum. Si uero ante quam balneetur uetus
est nulla potatione indiget. alio et lenti uino post balneum est
utendum. Essu uero et dulce et nigrum ut oppillatione uiscerum
fugiendum. Ut oppillationes que sunt ante sunt maxime.
Cum uero in talibus quam uiscosum. uel essu opportet habere non
facile est sanare. Tamen non omnis sed secundum senes in condimenta
sci. uel ouorum. uel tederum. uel bollorum. uel lenticule. uel panice cum
nis cibo. Multo autem amplius in cibo anguillarum. uel ostreorum
uel ulterius durum et difficile digestibile habentium carnes. Tamen
neque in ossibus ceruorum uel sellectiorum. uel thorum. uel ulterius cetera. uel
carnes ouinas. uel caprinas. uel bouinas non accidit. sed hec quod
neque aliam aliam utilia. Ouina uero caro iuuenibus quod non ma
la. senibus neque hec carnes. et multo magis adhuc caro agni
bouina est et phlegmoloiose et uiscosa et efficax. Sed caro ed
orum non inutilis seni. et caro ualatilium quorum non est in palu
dibus et fluuia et stagna manent. siccatrix uero omnia uestitibus sunt
meliora. Ut maxime quod abstinere ab oppilationibus cibis.
Si autem contingat quandoque concauitate uti amplioribus illis mox
afferant diacalamentum farmacie. uel si hec non inuenerit diatri
piperon farmacie utendum. Sed neque hec addentur frat et tell
est ut plures fiat piper album. et est plurimis comedentium
et super sciencie et assignat potum. et cepe et comedere oportet et
alea si hiis assueti fuerint. Et tyriacam non in quarentenam
senibus dabimus. et maxime est oppillantibus cibis. Rursus
ex apiarius poterit offerre. Optimum est etiam est tyriacam au
xilium. Et uetere talibus subducto utilium erit in estru
ante tyriacam. non minus ea et athanasiam et absinthium. Et
quam alia antidota ex talibus fuit auxilium. Ut seni
quod diligit in tedio est ipsi non est opus umquam tali farmaco.
Sed si quando opus fuit utatur atenuanti dieta. hec uero comed
et panes non indigentia habentes salis uel fermenti. uel om
asacens uel coctoris. Non ab comedere sericali uel ex eo dul
coratos. Et est difficile digestibilia omnia et cibaria
et uiscera oppillatione. Et tamen placentis exbuthes et sera ca
li confectis miscetur mixtum mellis. nullus cibus erit magis

Margin, left column: ut saepe, rubeus, citrinum, uinum, senibus, subtile

Margin, right column:
Et uinum grossum nigrum non est utile senibus
tale uocatur medo in Alamania
bonum remedium ad quasdam egritudines
Nota de omnibus piscibus
et potus
sunt utiles.
Nota uel cepe et alleo
et tyriaca
De tyriaca et athanasia
post subductionem
uentris

xanthum. id est rubeum. citrinum. id est subrubeum.

hominibus

... non modo senibus, sed et omnibus. Quod non oportet nocivis utile mi-
scere contrarium ipsorum uti solo. Quod possimus uti melle utili-
ter et cum aqua et cum pane accipientes. Quod magis providen-
dum est de pinguescere quam de bonitate mellis. Quod mel quod
accipiendum est senibus melius esset si tale esset ipsum et ... quale
est atticum. Si vero non tale habemus, cum melle utendum est. Dicendum modo
non sit gravius olens, nec esse qualitas in eo sensibilis appareat et
multo magis nullius alterius ... Quod puls non talis quale di-
xi non solum nullius boni operatur in corpore senis sed nocivissima est.
et maxime est fiunt peiores quam ... athletis. Sed
vero non quod multi sapiunt. multi vero habent ... quod vero fiunt
dilligentes ... et viscosum operatur ... quoniam alii quod ...
non est apud ... sed et epatis et splenis et renum opillationes op-
erantur et maxime quibus fines vasorum qui in hiis visceribus sunt stric-
tiores fuerint. Quod sicut in exterioribus venis quas manifeste videmus
non parva differentia apparet per altitudinem et alterius ad alterum ho-
minem et secundum unumquemque in particulis. sic ... in interio-
ribus. Sed non possibile est ... differentiam ... quoniam ...
... oblatio est ... ut si quod ab assuetudine ... ad
non ... amplas per ... viscerum venas. si non facile le-
ditur ... Quod ... senem agricolam qui vixit iam
nos plus .c. annis. cui ... dieta ... erat lac. quoniam
quod mox sumens mittebat ... in eo ... quoniam vero et mel
miscebat. ... et in mittens ... ... extremi-
tates morum. ... lac cum longevi-
tatis vite ei fuisse ... et ... modum oblati-
onis lactis. ... et ... dextrum ypocondri-
um ... ei. Quod quidam conatur uti sicut ut ... ag-
ricola lacte de nullo alio ... Et est digerebat bene ...
et nec ... aliqua vel ... sedis vel ...
tas vel ... in ypocondrio. die vero vii. ...
dicebat sentire gravatum. videbatur est ... in dextro ypocondrio ...
... lapis. ut ... et usque ad ...
... Quod ... quod opillatum erat epar. ve-
ro non plurimum erant alii. Quod in longevo usu lactis lap-
... videt gravatum in renibus. alium vero lesum et ... dentes.
quoniam longe lacte dieta ... Alium vero illesum qui usi sunt lacte. et
cum utilitate maxima. alium longe .C. annis vixerunt. Cum ...
litas ... necesse ... omnium. et ... faciles
... latitudine ... utilitate ... vel
malo vero nullo ... Quod boni lactis ... mediocria ...
... et euchima et nutrimentum non parvum. ... et ...
... animalia ... usi sunt lacte. ... ptisana
... ut ... lactis ... animalia
pascentia ... alia ... habet lac.
si illud ... manifestum ... et ...
... in ... ptisanis est ... quod
... animal ... Quod non ... nec ... nec
austeros ... alios ... quod usi sunt la-
cte ut optimo. Quod ... lac ... quale
... si ... optimum ... Quod melius

est ... sicut lacte quoniam ... quoniam asininum ten-
ne est et ... lac asininum. ... est ...
... quod ... est ... opus est asininum ... salax ...
Et est si solum ... sine pane et ... et ...
est ... in ventre et maxime si de sale et melle
assumpsit. Quod ... et ... mellis est senibus. Quod lac
non omnibus ... solum senibus ... bene ... digerit.
et ... dextrum ypocondrium ... sentiunt. Quod pl-
urimis senum fuit bona ... et lapidis generatio
in renibus ... asinatum. Quod ... corpore
... particulas ... est et ... in ... facile ...
... superfluitatibus ... in ... ex-
pelle quod ... solide ... calef-
... et humiditate. Quod in oleribus malva et ble-
ta et atriplices et ... et non caules. in leguminibus ptisana.
et non lenticula. faba et non ... id est ... et non ...
In fructibus a-
migdalas et mala ... et mala ... magis et cucur-
bita et ... et pepona. ... autem vero ... et
... et ... sicce senibus ... Quod ...
... maxime ... senibus ... si fuerint ... ob-
... fiat ... in ventre ... venas ... est non
tam sicca ... Quod et olim et balneum dulcium aquarum et ...
... humiditate ... senibus ... mediocriter ...
... Quod si ... in senibus ... necessitate ...
... in ... inflatio ... est ...
... Quod si ... opillationis ... ad
... vel ... non ... in illo die nec ...
... die abstinere ab hiis ... sed cum melle ...
de aceto ... et sic ptisana in ... per vinum me-
... vel vinum falernum in ... vel lac ut dixi ... vel pti-
sana ... diligenter ... Quod ... ma-
... ad ... senibus ... digerere. et in yeme ...
... levabit vel ... vel cum melle vel ... mellito. vel ...
alio apto ... et humidum ... volentes. Quod ...
... et ... in senibus ... assidue ...
... non ... apio et melle et ... diuretico.
Et ... est ... olim maxime ... in ... et
... alia ... est ... et ... Quod ...
... assidue ... est ad ... Et assidue ...
in ... olim ... senibus ... et ... senibus ... et
... fiunt ... et ... alia estate et ...
... in yeme ... est ... vel ...
... vel ... in ... plus ...
... si ... accipiat. Et ... ex aqua ...
Quod magis ... ab ...
Quod si ... senes ... non sumere debent ...
... ut ... fatigationes ...
alii solum ... aqua vel ...
... fatuit ... et ...
... Quidam vero ... melle ... si nullo bono
est ... senibus non magis necessitate ... si ...

... senibus.

Margin notes:
de bonitate
Vide quod lac ... et alius ...
ei
epar
quod
Nota ... solum ...
Nota ... olim ...
Nota ... olim ...
de ...
[illegible]

uel pascas. et si n cotidie. s; i die post die exercitio nullu
uiu farmacosu offe or. Q si uel tria n exerc duo
b ia dictis reserua se manualis scib; sufficit e. et q
nante tala forsan clu. i. mama bursa. 2 cruces. i. eui opta
na dic. 2 quo alia medicina sit farmacosa. sic tinu. i. ptisana
resina. acciputo at ex ea qnq qd mediocritate magnitudinem.
qm; u ptres dies. No solu e qa i nocte ducit apta natu
e s; 2 uisceri oia extenuat. epar 2 splene. renes 2 pulmo. Q
natie or uti farmacas q dixi alui senes 2 n uni eligentes
i solu offerre. assuefacta e eis ipse, prudente accipientis nam
tepnit farmaca uirtute. Balsame g or farmaca. Q far
maca e q offert stimulis ex aiuas. Igitur senes. sic at se
nes 2 auffert q derelaxet eis exitus aiuis. illi 2 eme drin
ato muta i adic. fac tamen sib equis cnico aiuae. pessimu
at 2 h tepitur farmaci qlr ist ad accipietis na. qm mini
qm; u plus misce d cnico ad accipiens at magnitudine du
ar aiuare l tu. Ex ipso g experimento e ipi iuciet qs me
sura i talib oibus. i quibus e mag i qbus u min obediet
farmacis uel. Q sufficiet copiosu nilum uel or farmac
ace farmaca. Et si et quia se e mltu euant lenite. q;
tn qntu cap plus euant, itm mag gaudet eis uel qu
nebit i hus q d macras sit dicta. Terra ego cer q sit in
corporib; enias et uinte n exerc qles mag i yeme fuit
mltis. Et cer q s lega i firmitate irresuptibilis filii mo
lestat n extorio forti euacio s; olim i minto solu. Q
n phibet 2 sais i fide qm; uel dececpto. 2 i fiduciu du
ra firmitatu. 2 qui lubricans i exitib; fit. Et ipm co
sen mollit duis filii corrigus i dunitu. Q exercitii fit
2 sicca senescam. hui qd titi. alu tardi. s quia aptne na
turalis aliq bre exim. l ad inetue. l dieta. l exe
l sollicitudine. l ad tale sicca i modite. Q ois pru
dentia co distributionis oporet et ex captu el ipe sce. 2 ex
medicare in uirtutis puta. sicque exiguit senilis distinct
qp e sicca e frigidite. Et sancti humilitates 2 calefatiet
medicare mas. bon utiq mede sen b cit. quae e. grantib;
mere oblator. f. 2 fior relator. 2 accidentu exitu dig
et fm unaqq ear q calefacere 2 humectare posse. Q do
trice puer aisci destrictu n par ab alias pticlas com
parate ad auxit i mihi talib; medicib;. Et an qd
puer i fcioru thalias oia us ad uteb ancelo medite la
to ita cauchis u firmare qd inaner 2 delicati sit. n; largu
m; oscitu. Et exeauit cu existins ptotas maxi osfenas ex
regiaoribi i utis. 2 uixit retenta sis face. ei. cu ita ut ucte
mo stringet ex oi pte thalie. 2 exspirans retinet ut retu
cat ex; ital spm. q p i spirate pucit ponisse. sepe am
pl e i spirandu et q h bn fauul e. Euiati e aplior
fuit officia aer, itm mag thalis dilatat extensus.
Regulares at i magnitudine n extensiae uacs q s acutate
sit fatides s; sexte uehementer exerce ces thalias ptiels
h qd i ceteris q augeat i medianu, ducet ea q na ma
le complasmate sit. medite u 2 eis q nia psti sit precipu

llius medicinae sanativae contemplationem
pncipaliter i his li. faciente uolentes dicere e
me capla eor q ani dare sit necessaria huis q
dicem exentia. G pm dem e qd ng e sanitas. sm aut
q e ulr descripte. hic qlr utiq custodiat. Et e h; q tm
simutate sic aiali com. 2 sm h nece eit 2 sanitate cont
picitate corpi eo quod nobis auxilio i digeste ani e q ma
g fiat transmutatio ut egetet ia manifeste. Auxiliu ate
ex cibus 2 potib repletib; qntutaq defluit assa col. alia
u sin aux mutata e transmutatio sm tres etatu sites.
d siccato toto aiali p. p. guate i oi medio ipse usq in
fine. Er at q igitur sanatu dicta dices ex qp naste
mem mo. Quia n ut dixi necem e qd nutri oe aial
q guat. Sta u abor n e tota nutri. 2 terra simul et
ad reliqt malu. ex uaut ipe superfluitate. pato sit ang
ptucle col. ad exercitate el 2 euans. Ola exite i com n
difficile. mirabile e 2 unica prudentia sanatiu, ptu; exist
ere uniq. Prim g subiponetur s hoie; q optie oss
e e qlr utiq qo eu san custodiat p transire proponim.
Ollic at aius s mlta mat i itatentib; sanatiu educata
siscolum eu q optime constructe e san custodit libu exu
te aauili occupatione ai. Et hc qlr qs eu san ap etate us;
senilite ultim custodiet san. pnu; scutes quaq hoc lib
transferimus nec ad eos q s constituta cpa tri n posse i opere
tibi; tpib; credere. 2 bibe. 2 exercitare. 2 ad eos q mox aptne ex
tatu; constructe co bnt l uioz au anrioso qd huis e
fmo. Et ni miru qntu latior i se ipo exris terra q di
xi pluimar mar uirtutes qb; i sanatiu prudentia utim.
P fricantes e 2 balnea. 2 exitia. 2 p cibaria. 2 pot 2 calefacien
tes 2 i frigidantes. 2 ueneriox actum usu 2 abstinentia. Et si
qd tale e q transmutetes com u dum fietes qr ut diximi
dte sit ana uirtutes. Oale u osfenas com sit duplices
s g. Na quia qd car homalr. i. eqlr. quia u hanalr.
i. i eqlr. hnt 2 cetas 2 uaias pas col qticlas uaatas at
ab alt. homiomerias. Dico at hoalr qd qn i aliq dis
cassia eutuit cor sitt ptucle col fortes eo q or. l caliacet
l siccat humectes effecte. Et s cuncte corpa sit callio
res 2 sicciores. Et ni minu 2 s eqalitas ptuclas opite.
qua qr halr. i. eqlr. qua uo hanalr. i. i eqlr opite
sint. G pmu qd dicat q ex temperatissime. 2 ne q osfenas
com sit. sie 2 pm officii sana. s; h e una. Optimu e.
i oi gnere temu unu e. Oale uo maiss e q m q pluies

Quaslr hos senescit ueloci 2 tardi. s; oplaz g. em
No terminat uno a nou etas. s qlr dispors. i.

i pmus. | at huis libri

at opidiosior.

at oplexas

qda uo. 2 frigidiores.
Et qda qd humores 2 calliores.
qda at frigidiores 2 sicciores.

lib. 5

at i tao

sunt. Dicit autem corr. generalis dicta sic nec dixi. quibusdam quod in
simili discrasia omnes habentes particulas. quibusdam non in differentia.
Causa corr. quod quae similes habent discrasia manifestum est quia corpora sunt
ea quae vehementes habent has et magis frigidas sicut et siccas. Corr.
autem quae animalas. i. in calidas habent constitutiones corr. nec minime est
facile sibi alterates. sed et illa quod alterant duplicabis species. Nam
egritudinis quod corr. sunt quamquam contrariis casibus particularis particu-
laris habent sibi inditas. Moderatores vero in quibus ita dispo-
nuntur hec quae non particulares. Vidi enim quosdam iam habentes universa-
liter frigidum. caput vero calidum. sic quosdam contra. in capite frigido calidum ventrem.
Vidi autem et frigidum ventrem non frigidum nec frigidum pectus iecur causam
.i. omnis colice frigidum ventrem continue non existente nec calidum. sicut
deinde et in statibus aliud. et minime non existente frigidum. ita vero et epar
et splenem. et aliam particulam patiente discrasia nullo ipsam non lesa
in egritudine. i. complexione disposita omne quod ipsis sit enter
modatum. Contrarius ergo quae habent aequalem discrasiam habent primum
in primo eius a calidioribus incipiens. Dicendum est autem in huius libro quae
de casibus in passione permanentem admixtum discrasiam aquam unam,
ipsam est quod ipsi adducit concretionem aliam. propterea et pluribus
melior. est sicut visus etiam sole discrasie conponite. Calida est
ex sua etate super humitates ad quae sicca et frigida eam non consue-
te sibi auctore humitate. Sed et sicca in tempore quod augmentum
tempore etatis se ipso calidior ostendere hominem. in tempore vero declinatur
infirmiores et sicciores quod solidas particulas corr. continue vero siccitu-
dinum multitudine. Quadam dicimus et humidam. quam similiter calidas
commoditate constitit siccam quam secundum utrasque vero opositas sicca
etiam. i. bene temperatam. utrasque vero oppositas manifestum est quae dico
eam quae secundum calidum et frigidum. et eam quae secundum siccam et humidam etiam. hoc eius
tamen talis per sic stans non minime vero et in tempore quo per declinatur.
ut illud concretum. Nam optima quod eis in hac corr. per puerorum etatem
sunt. Alie vero omnes deteriores hac sunt ut monstratum est. Com-
muni et hoc recordare unum quod et hoc corr. quae dicta sunt dupliciter
habere est existentibus actibus per animalia corr. quod pueris optime
habent physicis. animales vero eam quae per puerorum etatis. usque ad per
augmentativam. i. declinationem. Non est autem annorum numero tunc concludi-
tur has sic quidam fecerunt per quam per latitudinem. pubes-
centes ergo incipiunt quidam quadruplex similiter XIIII. annum. Quidam
vero per alium unum annum vel et per apli tempus et prime declinationis ha-
bere. quidam quae constituit per tricesimum annum. Quidam vero post
quintum et tricesimum. Causa formidinis quod universi homines sunt
dicunt per augmentativam etatem. non tamen sanitate dicimus producit.
Sed nunc quod laudabiles habent quae potentia sed tamen habent non usque
ad senectutis principium. sed et secundum ipsam senectute totam quae utique in
quibusdam est ex egritudine aliis quam non dolent per quod nec aliquam actum
non quibus adeas. quae secundum vite actiones usque finaliter perdiderit.
Vel non discrasia in tercialle habent sanitate non frigidam senectuti me-
mineris est utique alicubi et corr. quae de sanitate mutata sunt.
Quoniam quae multa est et latitudo. Sed autem et tercia quidam est disposi-
tio corr. quae quae circa eiusphylum uretas noviabit. huius quae corpori-
bus vel difficilibus salvatur sunt existente per resumptionis post se-
nectutis etati. Esse quod corr. egritudine omnino senibus existit.

bre non ack sotor. Sunt autem naganibus. i. in statu existen-
tibus non existit. Si vero in quantum senum ops est et videre et
audire. et alia gerere posse nullo dificile corr. et hoc utique
augere notabit senis sanitate totum hoc dicetis sanitate senis;
non simpliciter sanitate. Nam illa quae puerorum sanitas sine que-
la est per actum virtute. est quaedam vero est sanitas senum. huius
eam universaliter actus nullam validum sunt. et utique et yeroconia.
i. senum restauratam pars noviata meciane interius habet
sanitate in quantum potest. est austeritatem. Quaecumque vero corr. con-
tatum constructe habuerit mox in generatione hoc quod neque
quam duxerit unquam ad senectutem. Si vero conveniat omnia
una dictum egritudine aliquam, plyxa habent propositum autem in
eo quae non in est frimate de hiis quae laboriosa habent constructione,
per transire in totam habentes qualiter utique quod eam custo-
dient per plurimum sana. prius ergo ab hiis quae habere. i. cor-
le discrasia minimus corr. partibus habent facientes. Si
etiam iam de calidiori causa, i. omne non tamen eam quae secundum humita-
tem et siccitatem est moderate culpabili. Causa mox quod adpro-
ximo hoc talis non corr. sanior appetet eam quae per utrasque oppositas
discrasias. Dico autem quae per utrasque oppositas. et eam quae secundum
calliditate et frigide. et eam quae per humitate et siccitatem. hoc enim
educet velociter. et longe antidatam vero autem. et ablabit
velociter. et augebit cotidie per propter annorum. Cum autem
puerorum etate pertransierit medium autem usque ad declinationem
manifeste plus appetet calidum. ut hiis quae ad citham exen-
tibus et sinthesibus facile captabilis existat. Consistit eam corr.
consumens humitate. siccitate operatur consistens. i. complexione. Con-
tra vero et hac magnitudine. i. augmentum etate calla cumgen-
to omnis corr. eius calida similiter et sicca. Cola vero in talibus eam
sibi. ochra. i. talida. et pallida. i. rubea vacata superhu-
tat. Ex ergo quae ita nati sunt usque quod ad puerorum etatem
simile huius quae optime nati sunt. oportet dietare de quibus dicimus
secundum antiore sermone. Cum autem perfectum fuerit corr. corr.
presumptam oportet corr. unum sibi dicimus superfluum corr. et similiter congru-
ere per adiscionem vere in perfectum fuit. in ferunt quod sibi eius te
ipso manifeste est quae ut oportet opinari ad fortiorem venire dilato
prorsum evacuare oportet repudiantes illas quae competit prohibet post
exercitia autem abundantia ab aqua tepida vomere unde est valet
ergo consalior sunt uti potest quae si distanti nominavit ab aqua.
Sunt est quidam et tales nec corr. quibus concedendum vinum dulce
afferentem propinantes eo prius aqua. Adest autem et magis est complo
fuerit a prima calior et siccior ad venitam puericie oportet. Est
eam magis magis sunt huiusmodi colica in augmentativa etate et
utique exercitationum eos melius non acutum et prestissimum exercitium. sed
vacationem et mollis. Sed est utique et tenuiores omnes huiusmodi tales
et conducat augmentative exercitationes omnes atenuare quod ac-
uta exercitia. capiunt vero tarda exercitia. Quidam autem et corr.
quae vehementer calli sunt complexione nequaquam in digerit exercitiis sed
sufficit eis ablato in balneum fricatus oleo mollibus fricati-
onibus. Aere est et calidum et modicum est quae transpirant totis non ua-
porosum nec delectabile sed modicum. Et hiis quae per abundantia letare

balneis ꝛ q̄dā eorum i credibile ē q̄lr ipiguati sūt in
dieta tali. Verum ē unū ꝯtrariū ē eis. ꝓpriū q̄ ē unū eius
q ē album ꝛ subtile. Sup inspiendū uero ē i oībꝫ hus
q p abū balneant̄ ne q̄lr p dext̄ ypochū. i. fc
ordinū. ut iacet epar. sentiat aliq̄ dolore l' grauedine.
l' tensione. tales ē ꝯstrictiues ora epaticas capiunt egri
ibꝫ si sup accedit balneū. Et si sentiet quis tale · aut
q̄dā sinthomā. stati crudū q̄d eorum q̄ eos fatuit. i.
exspectat epar. abstinendū ꝛ a picchiis cibis. ꝛ max ab
hus q̄ eorum sunt uiscosa. Dictum ē aut̄ de hus apli i libus
libris q̄s d hus q̄ i cibus sunt uirtutibus scripsi. ꝛ i lib. de
euchimia. ꝛ cachochimia. Et ad hoc aut ꝛ i lib. attenuantis diete.
Quo circa ꝛ uti i doloribꝫ q̄ s epar. necesse ē atenuati · i. aliqli·
dieta. usq̄ q̄ utiqꝫ eis sint dolores ꝛ leue effitiat q̄lr
dext̄ ypocondriū. Optimū aut ē ꝛ cimē absinthiu decoc
cū afferri. ꝛ eū q̄ p hac ꝛ anisi. ꝛ amaras amigdalas
ꝯposita ē q p oximel' meli ē bibe i medio temporis resu
rectionis ex sopno ꝛ balnei. digestio ē hus q reddunt
ad epar ex uētre. meli ē offerri ꝛ actiu q̄ ex ipis
sint q̄d dicit an abiuor oblatem. Optimū aut ē ꝛ q
diacalamitis. i. preparat stomac. cui ꝯpositione i q̄o
hor monumentor scripsi. Sꝫ i collias q̄d cibus ꝯ aust
odire accet ꝯtinui hi usū. Et in mixtur. ꝛ q̄n ds
eorum uiut s. q̄ s epar. emfraxeos. i. oppilatios. mel
l' ē oximel bibe. Cibior u' s sicut balta
re admoli uis ... i. q̄ne eorum q̄ ita hnt ... esto
dissensio. paulatim aut sit h sin leuiore exite q̄d me
dico. Et u' q adiuuati uacatio hnte tanta ut oīa
fatiat i ꝯposita temporis. Ceteri uero hoi ciuilia simil
is occupatoribꝫ ... balnare ... Sꝫ ipi
cū cibū rāco. ꝯtra u' abaūa. sūt humida q̄d humidis
sicca u' siccis ꝯtrariis. Nutrimento u' assillato eoq nu
trit abo ei q nutrit cor. Cibi u' assilantur sicca q̄d
siccis. humida u' humidis. In hus aut q habla. i. cal
le causim hnt cor ꝯtrariū ꝓpria fuit ex ea tanto
mitblior sit. i. fōr aut q hano mala. i. i eq̄le ē
si hnt cor. ut alia q̄d sit ea q̄ epis ē. q̄. uero
ea q̄ uetes. alia alio eorum q̄ p epar. q̄ q̄d ē q p
oblatum ꝓpriū delectabili. q̄ aut ē q p unaquaqꝫ pti
cula familiare ē. Quia u' ꝛ q p unaquaqꝫ pti
cularum minuti ē ee d. q̄ q̄d q p simplices q̄litates
q̄ uero q p sm totā subm. Queqꝫ q̄d p simplices
q̄litates familiaritas q̄lis q̄dā ē par ana dcm ē.
d hus q̄d q transmutatē eā noluit i uacatione nego
tior familiari uero hus q exigunt i occupatoribus nego
tior. familiaritas u' q̄ ē p totā sbm experimento solo
cognoscit. Max ꝯ uirtute i digere eorum q̄ accedunt et
bibunt. n p uētre sol. sꝫ ꝛ p totū cor ꝛ epar ea q̄
p totam subm familiaritas h. ꝓpter q̄ abaūa aialibus Bal
tata ꝛ multū differētiā sp̄ebꝫ sūt. ut sille hnte abaūo
q ex leguībꝫ ꝛ herbis ei q ex ossibus ꝛ carnibus. l' ei q ex

q̄buda
patibꝫ ei q ex ouis ꝛ cellis. ꝛ ē h aialibus sūt abaūa. fuit
aut ꝛ p q̄litate familiaritatis si q̄d custodire uolunt ꝯpl
exiones. hnis q̄d humiditates abi ꝯgñi. Ī eis sicce u' q
ē i discrasia q̄ ē p calm ꝛ sicm ꝯtrarior oblatio
sp ꝯueit. Efficacissime ē sūt ꝛ ut. s. dietā uirtuosiores
hus q̄ s humiditer ꝛ siccitat discesus. hec tales familiaris
deniqꝫ assilis abis i mordosa discensu deuenit. Sicut
oms opus u' ꝯpaꝛ ꝓpter uallo malitie noceb. sic
nꝫ si custodierit humida seruiūti aut languimīt erant
es fiat. hec q̄d 4pā generē usqꝫ ad puitiā humidā
hnites carne. sicut aut sufficiet q̄ scillet. Quemis
se aut i talibꝫ sermonibus oꝫ eorum q̄ dca sūt i lib. d cesibꝫ
ut n q̄s extimet ex q asupfluis hnibꝫ generatiu
humidas fieri ꝯne. Q ꝛ ex q putant humidā ꝛ sicca
ee senectute decipit. Non ē ipe ꝓpter sicut hnioes
ꝯplōibꝫ sūt. sꝫ q̄ i meo corm sūt replicāes sen ꝛ egritudini
egritudinibus hnis supflua humiditate replet. Qualit aut ali
q̄ sicca egrd ē actuale hebet ... q scriptū in
d marasmo. i. tabe lib. legit n sol l' bis. nꝫ transcu
rere sꝫ i sistes ꝛ attēdes mite uniqꝫ eorum q̄ dca sūt
ꝓpter actum aut oꝫ ee eū q uult scire h i. i. d esibus
h. sm q̄ minuta ē scis q̄ sicca. Q aut spiritū est
i eo q̄ si sermic cor calli eo q ꝯsꝫ. si q̄d i pa ꝯsiste
tia menti humidius ꝛ siccius. fuit. l oīo h p augmasti
cā etate sit siccū. ad h aut ꝛ mag ꝛ tunc si ꝛ n sic
ē fuit. ꝛ utiqꝫ ꝛ senescat h tunc. ꝯtra ꝛ tunc ad actu
u'. i. statū deueniet. Oibꝫ ē i d dinatione dsicantis
probabile ē q n sitit ē i senile i insipitates siccita
te d uenire tunc. Indiget ꝯ hu. sm augmastica
etate humida dieta. cui typū nescripsi p humida ab
aūa. ꝛ balnea. ꝛ abstinentiā ex tiuior uehemētium. simil
ter u' estiuis hora balneet tunc ꝛ p abū nistus
so ꝓpter hus sitis aq̄ pot. Cinūisti u' siccis hoi
bꝫ sūt uenis acc. pace uero ex oꝫ max. i contētionibꝫ
laboribꝫ. ꝛ solicitudibꝫ ꝛ uigiliis. ꝛ potibꝫ uinis
acutis. sꝫ ꝛ furores max colicas uis. ꝛ coruscationes acutas
generat febres. Queqꝫ ꝯ denegant dictatores hus q
calidi sunt ꝯne. i acciunia. i. i statu. ꝛ ꝯmodicā ꝯpne
hnt humiditates. h mag ꝯueit hus q nō calli ꝛ sicci
sūt. Palā aut ē q̄ q̄titas sit hnie ei q d... elle
ti scriptura ē q̄ max. Itm ē i terc ꝛ exsolue. l' au
ge oꝫ diete sp̄ei i ꝯtinū sup id q p nā aucta sūt
ꝛ dmuta ꝯnis ella sūt. Id circo ꝛ humiditas ꝛ n calio
res si q̄d sbaltinē eorum uel ꝯne ad siccitate ꝛ frigiore
sp̄em oꝫ p ꝯtraria dietā duce. Si u' custodire ꝓpsiliu.
Tales aut ne i puerorum etate remaneas ꝛ pleuas
as occupat egritudibꝫ. ꝛ ē hus deīn putridis. indig
et ꝯ extiuis aplioibꝫ ꝛ dilligen ea q̄ ē i uētre
digere. Queqꝫ ē i hac accepūt egritudis putre
dinē. fuit toti cor. sꝫ ꝛ an abū ꝛ bis. i. t. hū bal
neati ꝓpter natis calis aq̄s utetes max hnt pro

Marginal notes:

sicces uero sicca. Si uero sbaltare uolueris ꝯtrariu egru.

· q ex ubis gal' h posites apparet. q ille cano posicat. q filia silibꝫ ꝯueit. intelligatur ꝓpter i ꝯpassiuis q̄litatibꝫ.

max

Non de potu aque frē ꝛ uene.

solis

furores

· q p ista uerba ꝓpter solū dubitatio q̄ apparet ex canone posito i tegr. calidiori calidioribꝫ ꝯueniut. ꝛ c.

ficiu. In tēto g̃ i eis ē ipis q̄d putas aīal' cuiusdam
humidas eē cōtin̄s h' oīs cōplōis. Si d'mn̄ ⁊ cōtrariū eī
tiū ad senectute dūc cor aīaliū oīa. ⁊ p̄pm̄ mortale
eē genitū cor cā h'. ut si d'mu tēpore cēt sp̄ custod
ire humidā cōne cor. soph'. sermo ē q̄ iumēto pt
asuū i mortale enūtias facē eū q̄ s' arder̄ uerōcēt.
Sz cōp̄nlite uiā q̄ ad d'sicād' cor. fugē n̄ ē p̄o. ū
mutatū p̄ta senectute necē nobis ē ⁊ corrupi. In log̃
iuī aūt ē utiq̄z q̄ minime d'sicant fiūt. humida n̄ dic
ta siccū. ⁊ multitudies huior̄ gn̄ate difficile fit de
tinē cōmoditate n̄ nz ab cōtinuis accipet nz cito sene
scat. Qm̄ aūt i cōne leguissimi oīuz sūt q̄ humiss.
⁊ mi mix. ⁊ sani sīt cōsolidatū fiūt cor mag' alius.
sic ⁊ forciōres usq̄z ad senectute ultiā huius q̄ eadē etate
hnt sīt. Et p̄ h' laudatō fere ab oīb' medicis ⁊ phys
q̄cūqz ellecta cor dilliget cōgnuert. h' h'. Et nimir
ipp h' sola q̄brā uisa ē p̄ nā eē. melior i tp̄e alus .n.
cōplōib' fit. Et si p̄ p̄nc fuit d'tior ut ⁊ iis q̄ p̄
cōsistit huic cor mēic custodiēs id fanit effluxion
eū puidētiā hnt oz p̄ gimnasia. i. exercitiā ut dixi.
Et p̄ p̄la balnea an̄ cibū. ⁊ p̄ exercitiēs q̄ p̄ uina
⁊ uentre fuit. ut aūt p̄hibet. ⁊ apostgenatissis. i. pū
gātib' sīa p̄ naēs ⁊ p̄ os. ⁊ fomētib' q̄uz uti ⁊ cuchis
an̄ oīa cibūs. ⁊ uini potu cōpuā moueat. ē d'ca
lidis q̄d ambz sufficient dām ē. d'frio uō d'iceps
utiq̄z eīt dicēdū. Sī aūt ⁊ hor̄ max' d'. tres. aū
ē euētī p̄ aliā oppositēē sīt. ut nllo magis humidi ul'
sicci existat. humidū aūt ⁊ siccū i eis dūat. Pessima
n̄ d'cet ē frā ⁊ sicca h'. Qz ē i tp̄e p̄cedēte senib'
fit. h' cōsistit ex p̄nc existit hus. In huectatē g̃ eos op̄t
⁊ calefacē. Erit aūt h' exercitiis moditis ⁊ cibis huius
⁊ calis. ⁊ uini calidiōis potatē. ⁊ sōpnis āplioīb' p̄ui
dētib' nobis. ut hec q̄ p̄ unaq̄āqz diē i cor cūrāt su
p̄fluitēs. cibi ⁊ post euacent' cēs. Cōuenerais n̄ actib'
dām q̄d ē i anā cōp̄ multis q̄d siccitēs cōplēe nocent.
Nē aūt q̄m hor̄ max' ledunt eos q̄ ē siccitate ⁊ frigiditate
sīt. Inoxia ē uenēā solis humidis ⁊ calis sīt. ⁊ oīb'
q̄ nā polisp̄mi. i. mlti d' q̄b' i hanaīl'. i. i eq̄lib' cōi
ib' statū dicet. Laboriose n̄ ⁊ q̄ ē humitate fiē cōn
cos sīt. Et max' hec reuacias cōpusit cōtinuib'. post
aūt eis balneatō ⁊ exercitia. ⁊ dieta sbtilio. ⁊ uētres mod
ate calefacientes. d' q̄r sīe an̄ dām ē p̄ eū q̄ d'labori
b' sermoēz. Quicuq̄z uō fr̄iores q̄d n̄ sīt cōmoditate n̄ hnt
eā q̄ p̄ sicca ⁊ humidū cōplexe. mūt hū. hus q̄ p̄ h'
sīt discēti. sīt laboriosi. Et ad sanitate ⁊ ad robū cōrp'
eiugē g̃ oz ⁊ robārio calitate. i ea n̄ q̄ p̄ humitate ⁊
siccitate tota dicere ē sīe. Qz meīu p̄suadiū. h' aūt oīa
m d'huis q̄ homalā. i. eq̄le discrasiā. i. distēp̄atiā ha
bet dām sīt. h' ē sili eēs p̄ticlas ad calī. l' friū. l' hū
l' sicci cuisas. d'huis n̄ q̄ hailā. hnt cōfitētē nū
q̄ p̄ bina diē q̄m mlte hor̄ taliū sbaltaiēs sīt. aliis

aliā p̄ticlaz hn̄tib' discrasiā. sz ⁊ duas solas discratas
habuerī q̄cā sbaltatēs. ⁊ hor̄ fiūt mlte. Et p̄p̄a
dicētes p̄ū q̄cūqz fatiecla sīt ei. ā q̄ eū q̄d q̄ sine
q̄rela ē h' cōfitēnēz. uiuit aūt uita p̄uile l' cautitatis
plena. Et p̄ h' q̄cūqz fatieda sīt eis q̄ hoalā. i. eq̄lez
discrasiā i sili uita hnt. trāsibi te ad eos q̄ homa
lā hnt i cor p̄tib' cōfitētēz. In culpabilis n̄ cōfitētō cor
ut mlte dām ē. p̄ latitunes i telligēda ē. sic ⁊ p̄a sa
nitas. Neqz ē sanū eē q̄s nostra uidbi. si eā d'm q̄
dilligētissiā ⁊ i culpabilis ē sanitate n̄ hat. nz i cul
pabili cōfitīt cor. Dnt aūt sanos q̄d eos. q̄ nz dol
eīt aliq̄ p̄te cor. ⁊ ad eos q̄ p̄m hac uita sīt actus
n̄ i pediti sīt. In uō ⁊ cōstructōez cor. i culpabilez h'. cū
nz ab extioīb' cāis p̄ati ad egrītē dicat'. nz ex huis q̄
ab ip̄o. d'tinato. s. q̄ egētāt q̄cā cōtinue. n̄ ipp̄ ipāz cōfitē
tēz cor. sz ipp̄ malā dietā siū otiosā uitā uiuētes
l' suplabātēs. l' ūca labor̄ q̄litē. l' cōtitatē. l' ēpa pcātes.
l' aliq̄ ad iūctōn̄ ātiū naue iucētēs. l' ūca sopni q̄
titate i auctū. l' ūca usū uenēor̄ actuū i moditū. ul'
liq̄fatientes se ip̄os i t̄stitus ⁊ solicitudib' n̄ necēriis.
Vidi ē q̄ mltos ipp̄ tales cās egtātes p̄ unēq̄qz ānuz.
Sz nū dicem' cor male cōfitētos eē cor. sic illos q̄qz n̄ pec
cātes aliq̄ cor̄ q̄ nūāīu cōtinue egtāt. Supponat g̃
i p̄mcē p̄m is q̄ p̄ latitudies ht cōfitētēz cor. iuita p̄uili
p̄ totā diē famulās l' q̄b'dā cor̄ q̄ maxima possit l' ip̄
atoīb'. sequat aūt asuitō solū ūca fine diei. Demiaē
uō rūsus i hus oz q̄ dico fine. d'ceptiez ē h' sermo op
abi legētib' cū si n̄ patiat' d'tiatēz. cōgnā dem
iq̄z si dixeō sequi eū ad rius te p̄imū i paratēz
cor. siū ē sol accidat n̄ te hat aptū cuitate cor siū
n̄ additiēs cū diē dico. utēqz ei q̄ ūca solstitiū esti
uū. l' brumale. l' ad eq̄noctōz. l' p̄m t̄ra altitūē i me
dio p̄catā horaz. In p̄o. eīt cōfitūes distictiēs faceēs. p̄m
minor̄ d'niqz ciuitate maximi q̄d dies ⁊ noctes. h'
m aliq̄ maioēs hoīs eq̄notialib' quidēā fiūt. sic
dem rūsus q̄ mimi p̄uo d'stituit a noue hoīs. p̄m
mag' az uō alexādriā. xiiij. q̄d hoīs sīt maioēs q̄ ma
ximi dies. x. uō hoīs q̄ mimi. Ō. q̄ q̄d i p̄uissi
mis q̄d dieb' maxis aūt dieb' sequat' asuitō. d'm
sīt sole accidēte friccaī. ⁊ lauaī p̄ uacuitēz post. ⁊
comune modicē. nllā uō ut credo ē q̄ i maxis. l' m
huis medus l' p̄uis dieb' n̄ possit q̄d gerē modi
te. Neq̄ ego uq̄ cōgnui aliq̄ tali i fortuāta uita
utētē. Antoni d'niqz q̄ oīuz q̄s nouim' i p̄tator
⁊ p̄mptissiē ad cor p̄ paratissime paratē d'ucit. In p̄uis q̄d di
eb' sole accidēte i palestra' itat. p̄m maxieā no
na hora l' q̄ plurimū decima ut licēēt huis q̄ cost
abāt ei p̄m d'urnas gestiōes exceptis ab asistētia ei'
paratē cor i reliq̄ p̄te diei ut simul ē cū sū sol' i
sopnū iuitāt. Minima ē nocte p̄ū cōtinēte noue eq̄no
tialib' hoīs. sufficiēs ē h' tale t̄p̄s eis sopno totiū.

al' q̄r.

al' clementia

& cōhus ubi reliquit q̄ est humidu unum.

sp̄mi

cor

al' cōstr end

hēc

p̄mū

cōfertes

n. q̄ i ytal liciores dies cōcedit. xv h̄ brumales i duc. p̄ran

maxib'

q̄ nox q̄n est brumal' est noue hore.

Superexpandum igitur sunt exercitium post actionem uite. Hic talis famulus consuetudinem habens sine exercitatione balneatur. Quidam enim nunc usque ad fricandum se preparant se ipsos qui in sanat loco in balneo sicut effusi oleo. accipientes solum ut per balneum ipsum abstergat sudorem et minuit. Et nunc modo rate refert hanc talem consuetudinem. quemadmodum ut quidam corpus nunc exercitet continue et fuerit transpirabiles et ueniat deinde ex contrario non exercere. i. otiositate quadam maiorem et coartationem. Deinde autem ab yp. sciunt hic tales esse. Ratio est autem corporum adunata spiratione quibus plus fecit saniorem. Quibus uero in morbosiora. talem quod utique natura corpus non oportet ad aliquam ullo modo transmutare consuetudinem. sed nunc eum qui per multum tempus exercitat. Si uero continue eis exercitauerit sepe tardam esse in eo eum. Inuenit autem prime quosdam hic uel ab exercitio sic factis fatientibus. quecumque est ex eo qui in ipsis est malitia exercitat corpus. duplicem habent accusationem. uel multitudinis. uel cachochimiam. i. malorum humorum. Si quod utique plectoria exercitationem indiget in tertio sit per totum sanatiuum dictum est. ubi contrarium habet humores. Si uero propter cachochimia uero habet humores uertere. Predicationis uero prudentia est quod que in quantitate est contrarietatis dicere primum. Eius uero in qualitate secundo. Dicam igitur de primo ad prime reducentes formam est eam que euacuant accurate. Nunc fuerit hic qui acceperit plectorice fuit exercitatio. Obseruanda est igitur commoditas corporum que comedunt et bibunt ad eam que euacuant. Cum modo uero est scriptoribus nobis in aliis quantitate. Nam hic quod in balneum ducentes post fricationem uti consuescentibus. et parum mouent anima. Quod autem peruenerit hic facere paulatim quod agere. et hic quod ipsum suadebit. Auferre non oportet et de cibis. uel quantitate. uel de qualitate. uel de utroque. Nam hic quod de cibo euacuat magis multitudinem. utique minuat. Quecumque uero non cibo. uel non magis multitudinem conseruat. sufficiet aliquando auferre quecumque ipse hic elegit. Est igitur de quantitate quod auferre oportet auferre de qualitate. in oblatione eligo tempore. i. parum nutrientium cibum fit. Consulta est in preparationis omnibus dietatis multitudinem consideraverit citissime in digestione tali cibo fortioribus et exercitatis fortibus. Ad omnia igitur ipsi ducendi sunt et longa. in non pollitropha. i. non multum nutrientia. et ad pisces similes. et uolucres que non polistrophi. i. non multum nutrientes. Eorum autem qui cachochimia condensant non similes humores qui multitudinem consuetudinem una est in tertio. Quorum nunc cachochimie species species est una. Nam quidam quod frigiditate et flatuositate concitat cachochimiam. Quidam uero caliditatem et coleram. Quidam aliud uero acutiorem. sic aliud multiorem. Auferendum est igitur unicuique de cibis et potibus quecumque apti sunt generare et preparare eum qui conuenerit est in eis humores. Deinde autem est de his sufficienter in libro quod libris que de his qui in cibis uirtutibus scripti sunt. sed et secundum aliud libri in quo de euchimia et cachochimia dico fit. Et insuper libri de attenuanda dieta que apta est his qui uacatum crudum humores conuenerit. fit consilium quod exercitatione oportet non semper uiscosum. In omnibus autem his accidere auxilium est uentris subductio. et magis quibus eorum natura est durior. Accidere uero euenientium acutum commoditate. Nam in calefactibilibus quod offerentibus colera non oportet omnimodo abstinere quemadmodum in siccis anima deinde est. Suppositorum autem quemadmodum

hec uti semper uel bis accidere eis qui uitalis uita confert. Ex corruptionis uero hic est causa corporum natura. et in super consuetudo dicte. Et tamen est hiis sicut uidebitur transmutatio esse consuetudo. qualitas est substantia hic fert. Cognitum est quod quod conferret indicatio sit. Corporum quod quibus colera sit in uentre ut deinde quod non est sic et per quantitatem libri. Deinde autem et nunc sit quod semper primo corporum que comedunt et bibunt. quecumque laxatiua. i. fluere faciunt uentrem. uinum quod dulce. Ciborum uero olera per olim et garum corporum sunt que sub ducta uentris. Non est esse uinum tale est. Et obseruandus uinum austerum. quemadmodum et ciborum qui stiptica. i. stiptica. Propter quod si per certitudinem multa deinde gratia uoluntari omnes uentris oblatio fiat indicandum uero hic et experientia. Quibuscumque uero non soluunt aliquos. i. sine certitudine est hic talis usus corporum que stiptica. i. stiptica sunt. Sed confert quod ad subducendum uentris ex corporum uoluntate est per omnes uentris. Euidentissime uero in hiis qui in bearelle habent eum uere hic fiet. Quecumque uero hiis qui esse palestrica exercitatis utebantur. a balneo primum quod in cadunt in occupationem negotiorum uite. hiis desistere hiis quod ab eis lucratiuum. Similiter uero uti exercitatis per occupationes sollicitudines naturales et tempore esse. Eum igitur quod dixi nominari exercitationem sicut apotheraperiam. i. curatiuam. eius similiter et multitudo partium continui aufferenda est. Quia uero ut dixi quibuscumque accidere melius ante balneum de hora in qua hic fatiendus eis est. et de qualitate et quantitate corporum que oportet offerre dicendum est de eis in tertio. Ego igitur a suo ui facere ipse ego per quecumque die tardum in aptitudine balneandi propter in timorem uisitationes. uel propter res publice gestiones decerno non pigritabor. Supponatur quod dies per quod hic fit. xiii. esse hora equinotialium. spectare uero circa. x. horam colera pertransierit fatiendum esse. per hanc suppositionem uisum est michi circa x. horam afferre cibum simplicissimum quod est panis solus. Ego quidem ipse sic gessi. Quidam uero non substinent panem accidere solum sine permixto aliquo. sed quod est gladibus mercalibus. uel est oliuis. uel est melle. uel sale. Deinde et quidam bibunt corporum. Ego autem non bibi unquam in tali cibo. et solum comedebam panem. Sit autem corporum multitudo tanta unicuique quanta usque ad .x. horam digesta esse potest. Et et exercitatione uoluntas magis utique ita in natura exercitatorum. Naturalis est quibuscumque non primum fit exercitatio in multitudine ciborum. quibuscumque est caput repletur et per exercitationem sentitur fit tensionis. uel grauedinis. uel utrumque. Omnem igitur quod tale contingit illud confestim auxilium. Emfraxes quod. i. opilationes que sunt per exercitationem propter eam que expellitur. i. exfraxit. Repletus uero capitis propter ablationes magis quod ante cibum. uel tamen prohibet et post cibum. sed has quod ablationes magis ante cibum. post has quod ut ablationes que post cibum ultime tardas facere decet. Eius uero qui ante cibum robustiores quod hiis non tales. tamen quales preparater ad aliquas gestiones agimus. Quecumque uero. exfraxit autem. i. exfraxit conuenit exercitationem et tardis digestionibus. Optima uero corporum sunt oximel. et ellim quod dyaloe pipereon. i. per tria pipera in quo nihil mixtum est. et in delectabilium plurimorum et dieta et que attenuat. Hic enim tardas digestiones corrigunt. et eas que per exercitationem emfraxes. i. opilationes sanat. Corruptione uero corporum qui in uentre sunt

assūpsit

i. caramū

sen spec

ad met

ad enadotica

Nō remediū piciationis

alor fca. q̄d q̄b; ssdūc ea q̄ sr̄ corrupta maxime mati aliū ad sanitatē hnt. Qui uō n̄ ssduct p ea q̄ sm̄ ī stitia pruait. puandi sr̄ h̄ fumaco. i. medica q̄ uacat dispolitic. ē alus nit. et elim q p caūasz chumeos. i. cal. et q̄cq̄ alia p cau et epithim. apponit. hus at q. i. dispoiti sr̄ hoib; 9fert. et q an abiz uoit. Voit at q p uini pot dulces fiut. Cūsilia ri u̇ eis oz nullm. emisorē. i. fetorē hus l putdiz l usi- facile cōmp. abiz offere. Q̄ u̇ uacat amecis euchia h̄ elige. Sc̄ptū ē at d hus alibi. f lib q d euchia et cachoia. Sc̄ptū ē at ia et i h libr in q̄b; d ū tute q̄ ī abis smo ē. Apta u̇ ē hus q ita hnt hoib; p ī tualla 9modati tpis uets ssduatio p ea q̄ modate srat q̄l ē p alaē pigā. Si u̇ 9cess ciis msto tpe cachoia cādeuai 9trud q̄a diffial eis 9tis. Et posset d m̄ tale fieri cor. puidētū fac f dies illos ī q̄b; festiuita aliq ē celebs libas asu ili fimulatu cos. s; p ī 9tinētia n̄ sol nt fatuit ī cōreptiez cor q̄ f col. male cadēuata sr̄. s; sup adiplet ea maledicta f festiuitates. Capiut at itaq; q̄a cor cōmib;. i. cōmicas. i. plisi u̇ ī tota ui ta pmanent. q̄le malū ē ātetica. podag. nefresisi. dolor ren. Quida u̇ acutis q̄d accipit. s; molesta tib; cos. l f unq̄q; anū. l oiō d m̄ p duas. Quidā at et bis. i. eqtat f unq̄q; anū. Sanata u̇ ars eos q obedunt ei cuistodire sanes pmittit. hus at q n̄ obedunt ei tal h̄ ars exiftit ac si necessa eet. Noz obedunt at q̄a huic ānū q̄d anolūtate mox moti q̄s ī q. tineti et laxiues uacam. Quidā u̇ aphya. i. amore honois q̄ noiat. q ne ē gua kenodoxia. i. uana gloiaz. q̄l fuit et ille q oia mag sbstiebat p pati. q̄ plaanare: i. pice replere 9tinue totū corp. Cisalianib; ei meicas h̄ auxiliū p tenuitate sua. Fit at h̄ tenuitas q̄bzā q̄d ī ea q̄ f totū cor dis causa. f ea q̄ ad fim et sic ē suphndita. Quibda at fit p anotica. i. redditā ū tute. l nutrit. l fm uis ī teallias cōntes na. Oib; at eis q̄ ita y hnt pdest hus q uacat anne gras do pareis ana dosi. i. redditoi et nutratoi 9fert. et mltas d m̄ cor q ana sbtiles ē uide ī causatis ī h̄. aux. et maxē hu q̄b; anodotica. i. reddita q̄d ū til ī teall ē. nutta uō n̄ ī teall q̄d s; p tenuita me apte nutire su fficiet n̄ poterat h̄ 9tige ei p ī digena reddita a bi. s; q̄a ut dixi aphya. i. amore honois. ne ui dat sibi hus q laxuiat l pulsat se piccari fatuunt id q ex eis ē auxiliū q̄ ad uiuētes nos ī ueire eis auxiliū tenuitatis. Est at nllm q̄d huic ū tute ha bes pare pdee aut posst et h̄ talia an balneū ma nib; n̄ uald mollib; sic tusis nz aspis restiare cor. usq̄ ad rubore accipiat. d m̄ fricatoe durā n̄ mlta pillates cute depsa et duā ea 9pai. et post ex

tus 9misuātus utere. D m̄ balneati ita ut n̄ p lixe moret f balneū abstrse sibi pdaā sicca fricati ē et pāri n̄ euū olo b n̄ offe abia. Ī test u̇ tribū ē ad cāuosu gen thetes sagne. bon. robustea q ī eas ē nutta. ū tute ut n̄ cuaret ad eum 9poris aiant q abstētū ē sagnis. so bint q̄d nutta ū ad ex eo q alesiut cānes. Ñō eu apponit at hus q̄ duct ē ad eas sagās. ūgetib; eas olo bnte ū tute. ēmpliat. i. adsina h̄ fūmac. Sui et q̄ etas 9cessit et fūs balneatoib; idē h̄ utes silisq pdat pstinet mltū. Eōs at ī hus q ī modate ī cūsa ti sr̄. 9solue q̄d oz anodosi. i. reddita. Auge uō op efluxiaes cor. G anadosis q̄d 9solut 9tinus sb ducatib; ū nis assuefatiētib; nobis cibi ōgana iste n̄ cito ī pelle q̄cq̄ 9tinuat f ea. Efluxiaes u̇ cor augebi acutis exertiuis q̄x ē et casū. Vnctoib; at dyaforetic. i. euapatiuis fricates q̄ pluim. Efficat oz facta molle. s. et rarificata. Ego deniq; q̄a eū ssūi sufficiet puo tpe 9modate ēsatu. i. bn̄ cānos ū feci acuto cāsu uti exges. D m̄ q̄d abstēs sud oretē sicoib; l liteis. l uald mollib l uald aspis. de inde fricas q̄ pluim ī ucioib; diaforetic q uacat ia asuete ūmices meior accipiat accept sin labe. et f tales fricatur ad balneū duces ī q balneo cibū q̄d 9festi n̄ offerēda. gestat uō ī meio iubes aut et q̄d asuetor ē geret ū siū ad. ī. ducenti balneū. d m̄ tumoes cib aior oligo ephyr. i. pax nutetes cibū ut ī pleret q̄d pax u̇ ex eis ī totū anodosiret. i. reddet cor. s; et alias discrasias ī toto cor fictes sibi cōrigere op. pm q̄d cor q oz geret ī ucieta ī tetaz. de m̄ ī ucieta eas q̄ f eas efficat mās. id ēco suat ē h̄ smo ū sū fiat ad eos q meneat fricatoib; exertitor et balneor educatois. Ad h̄ at ē hus cibā rior et fūmacor. id ēco d fricatoib; et exertiuis ī hoc lib ana deni ē. D cibus u̇ alibi et d fūmacas q̄ adm deni ē. Et d fūmatus ea deniq; q̄ f metho dū ē doctrina oia et uilia 9plndes. ad mlta ptī clāia facile reddabis et suetā fit. Ego u̇ nū sola ū ūsalia dico. s; et eē ptīclāiū eis appes pfe ctissima 9timo facē doctrina. Tpo u̇ ia trasi re ad anomalas. i. ī eqles 9plexiones cor q̄ utiq; et mōlose sr̄ oiō. Anomale u̇ 9plexiones cor fiunt tp. Quia et 9posito cor nri ē tp. Vna q̄d ē 9ple to ea q̄ exp̄mis ellis ex q̄b; fca sit ea q̄ uacat abar omiomeri. i. 9silia ptib;. Sca u̇ 9plexio q̄ est ex ipis omiomeris. q̄ et ipa ella nūsū sr̄ sesibilia homiomeor. i. dissiliū ptib;. D ea q̄ ōganicor sit co gito 9 bus. Tcia 9plexio 9posito toti cor ex ōgani as sca. G. facilio q̄d ē q̄ tcia et ut dissicat. et puidētiā patiat. difficilior uō q̄ sca. G̃ uiō u̇ q̄ pa. Oelī g ē actia ī cape facilioē cognitem hnte. et puidētia ut puta 9festi ī capite nllm

hic / rnata

mali e c i capite discesiati nec sa ut multas generet
superfluitates. ex quibus naccumita fuit subiectis organis
ad quorum cor ulteriorum superfluitas. est periculosa quod ea quam ad
os et nares est ablata. Accedit autem et ad oculos quibusdam autem et
aures. Ea autem que ad eos ablata superfluitatum suscipit sto
et tercia anima. Venit autem eum et branchum uel excelsi fumus que
complectitur ori uocatur laringis organum uocis exemplum non in se. Et uoce
mutatum est. Est ipse laringis organum uocis exemplum ablatus que in
eum capite defluit humiditas in principio quod branchos operatur uo
cem, prodere non ferre pura. Si uero apud tecosie malum per
uox tota infunditur est laringa et arteria acri uel calido exi
stente reumate non in uoce solum est nausea pectus predicis. Et diff
icillima quedam corrosio accidit talis pro morum aliis et faucium uidimus co
rrosiones fauces mulieri sinistram extrationem. Iam uero et plino eius ulcerati
et phythisi. i. ptisis uocatur hec passio. Si uero ad stomachum et ad
uentrem uterum hec reuma sunt quod exemplum in discesia frigidi ducat
eum. Calidum uero exemplum in talibus discesia. Vulnerat autem et hec tempore p
cedente, sed principio uero apetitum nocet et digestionem. Est si quod stomacho
fuit hec reuma tantas digestiones et indigestiones et oximias. i. acidas
eructuationes operatur. Si uero et corruptum fuit, in corruptione ducat
cibum cuius sedas. i. nidorem habentes uel fetidas eructuationes emit
tes. uel aliud alium in stabilis uel estabilis quietudo. Descendens
uero fenaturum in ieiunium et colon. i. anum tangit. et eam que sub meseri
um uasa per que ad eparum anadosis. i. reditio fit. et quedam que an
orexie. i. non apetere sequitur. quedam uero apetitum perfectum nam. quod nouatur ca
nines. et a malorum alorum desiduit. quedam mulieribus ructus. i.
perforatus. Commune est autem quod una et siccima et parulides et
atrates et corrosiones dentium et ulcerationes et putrefactiones in ore hos
que a capite defluunt in eo. i. priores. i. liquores secuntur. Ceterum de
in meatorum gangarcona in aduit uel fama cadat, uel exp
uatur ea que per tocam arterias in plenam descendit. Vetus autem alii
prudentia fatuit quedam dentium et omnis uel et cor que in naso co
sistunt, ut oculos et aures uelique que ianuis prudentias fati
unt nociuas non parcias in eis. Ceterum autem est extimo id que
ueld fons malorum est ascidere robore capitis uel si dum in te stu
erit hec per uehementiam nimis discesie, prudentia est facere
salti semper. In dicente prudentie est ab ea que sub ipsum est spe
fanientes non sic quedam meatorum que omni semper capiti que per tasia
et sinapi offert cataplasma. Itaque et nos diuini genere dig
extimo. Si est acuta discesia capitis malum hec nociua. Secundum
tabula farmaci. Ceterum ergo ex balneis mitte dultum aquarum
mitigauit cuapam sil faciens eos quod incipit nati sunt in
partes calidi. et autem tota operantes melia. Necessarius uero huius
pse nascentium aquarum calidarum usus. Nam quecumque quod ex eis fluunt
sunt et bituminose in calefaciendo corrius forma sunt. alia capitibus
quedam aluminose in constringendo. soli uero utique sicce uecedi dicit
ab, pse natus calidis inueue utitur. hec est in fallacat dico.
que quia alia dum et possit ipse non suum in fulax. Non est in uicies per
se utique calidas aquas natas non per ceteras aliquas uirtute fu
macosa calida. Ceterum autem experientia indicatur has talis aquas
per. i. e. in uino iuuenit apud nos astradius ciuitatis non multo

pluribus annis. In pisa uero inuenit astadius pautoribus. x. centesimo.
aqua que apud nos est in albanis. i. est nominatur ullamine sterile est to
ta ex uno fonte relisies. In ulla uero posse altum fieri et
aliud fons farmacose aquarum ut apud nos in likeis. Que
capitis uero uehementer calidum et in consimili habent caput. melius est eis
hora estatis ungere olio rosaceo. sto sine sternutationibus. i. ramus
spine. sed ex solis rosis. et hoc est dum melius est in offitianum
et hortulus. i. acerbum oleum in imissis rosis. Et multi dicunt
melius est quod si et sine sale confectum fuerit. Quedam autem ca
pita propter arterias calidas contine in sinthesibus fiunt scotomati
cis et cephalargicis. In quibus et arteria tota. i. arterias in asioribus
utimur asanatiuo opusculo excedentibus et sub terpenticio fiet
ibus. Capita quod que contine dolent propter uenenorum facile se
sunt que causa nati accipie plurima quod sunt ipsius partes uetes
eos complicant. Fiet autem quedam eorum particula et ad reliqua uetus que
sanatiue autem est opus sanare magis autem opus ut neque hec fir
mare. optima custodia prudentibus nobis colie huius neque
quod confluit in uentre. uel quod cautissime cunai. Est neque quod de
in fluendo prudentia fit per cum accedo. Nam et tota eorum est
sis fuit colica quod ea uero que sub uentre in tealliam fieri. magis
indiget per abum in stomacho. Non stomacho uero hec defluunt. ichores. i. li
quores in eum quos euacuat eorum superfluitas. Ex horum uero euacuationem
non solum cephalargie fiunt quibusdam. sed et ea que sunt eorum. que yp
othenies. i. suffundunt in sinthasin fuit. et quibusdam eorum epilen
tia spasmi fiunt. Huius ergo uniuersis tota quod dicam ad quod
superius magis et humidi sublatior. Euacuatur ea que confluit per
uomitum et uentris subductione. Roboratur autem stomacho cibus uniusque di
ei ante quod in colas conditur. Farmacus autem per in fualla iagiam
absinthium tinea et picra que per aloe. Confortat est hec et quod per posti
dum colicam in tunicas uentris non ualde per ad absinthio iam
ac potente. Stiptice. i. mundificate est et stiptice uirtutes
sunt sole ut ipsum typum. i. forte ut iam dicam in tunicas
exemptus uentris euellat. Non tamen sicut hec, profundum ipsum est sor
des extrahat extimus eum et euacuat sic aloes facit hec. Hec uero que
extimorum eorum apponuntur uacuantes uentris in huius que dicam sicut
modice stiphata. i. stiptica. Calidum uero et mastinum et na
dinum et talia olea in estate quod ex malinum magis. In yeme
quod nardinum. Vere autem ex mastiam. In medio uero est id olim
malini et nardini. et murti. i. uectoris. Calefaciente quod nar
dino et magis est amoni plus habet. In frigente malino. Ice
uplentibus autem mulieribus exstitit nardo melior unctio fol
iata. et uacante spicate calefacientes et roborantes unctiones. Si
uero non solum caput calidum yperhabes mittit huius que sub uentre
regionibus, sed et ipse coniugatur calidas discesias hunc in frigentibus
cibus et potibus et unctionibus semper uti debes. In magis et minus
hec sublatinate sub hominis anni non ad contrarium reducitur quedam
in cuncetis consimiliter. yeme quod calefacientes. estate uero infri
gidantes. Similiter si et utique per perducere fuerit habent discesia semper
quod uti calidis cibus et potibus et uictis sublatinatis uero ea
sim horas intendentes et restringentes. Difficilis autem fit mixtio
cum uel dum in calidum uentris defluunt fit et flatica humoresi

frm uo unt calli · z hoz dmu ubqz expt sui sp diffi
tilius teptabli exnte alia p qp i uetre calin flatica
z firi defendit buccs. tessia uo exnte ea eu ita sela
beat ossetrez z nd ho ut m3 fiale solutios hat unt. nz
uomat expuit e flatia buccs ex capite p uetr
dui malites ut moueat eu z mittat ad caps uapores qnz
malas sapsi dm flatia buccs ex capite i fim n uet dflu
xit fatuli hus talibz auxiliu fit accipietibz d mace el
ace. diate pipis simp sz z pip soli dilligetr tm aqam mi
scete bibe licet. Oeli at e z custantinus · i · fto mel ad
hz pip albu. absinthu u potio arussia hus q f disp
oiti sr. explanat · i · adhere e fac coz uet flatie bu
more n h buus itaqz dig ite i se ipo uirtute ypticā · i ·
extensiua sm u alas hus talib page actiua uirtute buus
colia buois. Et pp h ea ex capitati e bn ea q naat
pig. drimitice · i · acclme coz q misce z calitate i ca
dés z extensiuas gllas z uiscosas buccs qle e cinamom
sz n tp. e tali fumaco uti otinue. u eo diatoz pipis a
eo qp dyacalamito. Si e zs magis die uirtut hus qui
ht fim uirtute nocumtu nullu expiet. Ce sepi qd
n ceru · z · alaes. vi · unicqz alioz misce exntib z ipis sex
z ipa dm e qp iuuisi i roma ostiunt pig. Ego u z du
as alias ostruo p alenz qd eaz pla uetres q tales fatu
nt. p alea n miai. Jente pla qd i mutat d alae solo
aufferetibz nobis multitudie. ut i actuagenta · z · imitat
alioz unicqz · vi · z. Cinaes at q ciamoi penuria ds hus
i mittit cassie optie duplu. Quedā e u itm gpe uenit
bitatis ut nllo dstiat abi beali ciamomo. Arbustoe
ciamomo z tal cassia mltu dest. sz sic penuria hemus
pais hui dstione acedi. ita z cassia optiā uaiam p penui
a ciamoi. Ce i qbz cibz unt e fauis v dm euct qd sz
ad sugi repit aptu e elit dyaspolitic nantu. ex z ipz
dup asuetu e copi. hus qd q dtinet unt is ex leto
meauu uaat misces eqle ciamoi · z uite · z pipis. huiat
q facile solubles hnt meiu qcedit e ces abli fuina
eo sbtiliat fla · z i flatiu sps eiiai. Difficial at e z i repte
teptablis oplicad discansiati p calitate unts. fto ca
piti. Na fla qd qp dflunt i uetre i diget ello qpd
atoz pipis · z calamito. sic dm z pato diaspolitico. Os aut
uncs ab hus q igunt naet. Jadc gt z expelle fla eo
z q ita dispont teptie oz p ea q n calefiatuit qle e
oximl. Difflat at z grut dispoita oplicato e z q tali
n ostetoni col. i qbz i bealle z nauscosu e os unts
qp utiqz fto noiat z eis unt dtinet. hus talib gt ui
az spez qbz unt quitit ut oia euitit fto ut sinater
ei abiia · z nausea ostet mltac. gs ex necessitate qp seq dig
eu bn abu. Si u uisus eustratica tols eis abuias
tbz v. e. diebz unt dtinet. hus gt ima spez dicte m
uea quetes i pne accipietibz ola p osm z gniz · z alia
qbz mollire asueuert unte. Post u sufficiete abu
accipiat qd coz q roboraut fto. sut utiqz malu z

pmu z mala gnati. Quedā e sr talia gnia sine
acuitate stiphatia · i · stiptica. ipe uo hz oia expiens
qqz i nouissim z dblissim i ueir isto unt. n mltu at
unicqz hoz accipiet. sz qp ut dixi sanabit i becallita
te. talis e coz usu teptaui solutu fatiete unt ex mag
dm qs. sepi sr dispoiti exerc. e accedit qd coz q stiph
at · i · stipticatate hnt. qp si neq ulr usi cent. roboratiu
e. coz e os unts i pellit dosui ea q sinabit · z e eis ea q
p totu unt siore z alate. dm suscipientia abioz i
testia aufferunt, p excellitia ipa qp accedit ex sinaetib ad ip
sa. Vn e, p expulsiua z rectiua ut z sit ex hus q p anu sr
regiōibz i cessit qd ad siae alatee usz pluim aufferdes
z nimiz pr na exnte tali ura. Qm at n e qp dico. lic
disce unqqz coz q mltac nobis otigunt remediatae snoz
dar dnicqz qnz buoz i cas q p anu sr replices accedes irritat
qd nos ad excitate sui. dtinet eiiu u eaeti e utiqz i rei pu
blice fuerim gestioibz, eaeti ab eis n adh extremi z setimi
oelz mltac dolce ficte rurusi. Rabli gt z si qrens abus
sinater sto stiphatia · i · stiptica accepta robu fatietia supio
ribz ptib unts pne i ifeioibz oparet ablatis hus q i ceps
otinet qp recipietes itestiu usz ad i feiore fine asueuert
aufferlire. Sufficiet gt das hus hoiu e traissire ad
alia ostetia anomala nllo sriloz dstinete malitia. sz qp
renes qd lapidz. l' totas · l' qlicqz uis noiare gnat. Ea is
q toti col e na mac otigit e. Na hu qd i diget far
matis z digetibz z atenuatibz arussia sr h maes coz
poibz ut qs coz q uetat eis p renes difficile mobles z
difficale sesibles. z sic sonates qd capitu ut ipe noiabat
senies digiter cotieniut pa hus q p capitiaz meias u
mori. qdā uo ut dicens hois ipis i dispoite pilisim
minuti hus q p cursobu · z lunesi qp zarxa noiat uie
lat fumatus. vt at mltu dtioz dispoito h fui e z eas
pgat sithaica sriaetibz ptib · z uehemt dolebat p qea
casu pegnati m i capitiaz i dicas q laborabat ea q oti
geriat dspabat me ad uinae. Ego qp exfumac qae q
dix dsicaat i tale deueniat dispoitoo itellexi. qres aut
qp utiqz qs ei dicta i ueiet qp sin naedo renes sanab
a siccitate p ptisane sucs excogitaui z pisau petries et
pelagosqz. z qbz alu nt hnt uiscosiu. Ita uo z uolu
eru · z qbz sillem hnt eine. Osta u sr mutanar uaa
taz auiu talia onibz qbz i cauitatib cludetes hmis
z mltis abuus i pigriat capes arussia sr hus. Opti
ma u eau ad tales dispoites e origioz · i · quaaliaz · p
dicu · z atginioz · i · luaoz · z passaroz. z coplioz · i · picon
oz · z eichuoz · i · ciuellaz. Si uo penuria hem origioz
uolue. ex hus q mag nutrit p turres colubz agregatiz
pasetibz accipe decet qp adm dm z passez i tuibz nidu
fatietiu. sit at i altis locis hee tales turres. Ita e z
gall z gallinas. q i altis nutiut lz uti. Si alacre qde
alioz aialiu cobibe eas uo q ita dispoiti sr solo uoo
cedēdi uti. qp astioz. qp leptomeri · i · sbtilis ptibz e h

alius · z usr

alius. Et ulr diacedu i meio atenuatis et i clarantis dicte est oz. Eu aut q huis ondeie e ptiklare ma iop usdir d' uitutibz abioz scepsi. et ad hc i li. d' euchia et cacocimia. iaqz plugare i pletia siflui e. Suffic e hc soli dre q zicuculratois q e toci cor. i huis talib puidetia hre oz p ea q an dipi educatae eu pmemini eu qda sifficlat pati q picaui. Eiusd qd exitecu q lapide hc hoie audacr audacr auferret atenuati dicte. Eiide aut extima ad atenua puenit. bibetur e i ipi a terica i padagra atitata eusaci. i. bn ac crinosi. et eti. et pigs nllo m nacet. tenues no exites totilqz cor desicantes pedes ipos quz et mari si pu passe fuert i diffitulte ducat dispoitoe. Scire deniqz oz padagra h atidota mlto anefretias. i. ren atidotis differe nu soli i atenuado ellos et ui scoses huces h i calefatiedo. et desicado. i nefretic e m hs pnc qaqz calefaciut uehe met dare oz. Qm aut tam e finali d talib oibz i li. tepsetice methodi. et i li. d' famaacis duplia exite ch tore qd ordie eo q simplitiu. fo u eo q opoitor. l' neqq l' no psi meinisse decet. Itera qatalia cor i meio sicco e q eulsse sa se. et cor q ia extat. Pautatalia deniqz noiata mecane pars ea q ita disposita st paiunt cor. Nullu deniqz q i culpabli hnt cor bitu regami sain aca bibe m atenuati dicta uti. Et aut q pp ule in tecallitate. a p cor toti a pticlar qreda pinte nacet ad paustacilitatem noiata educatae regami ter. a suspitoesa dicta d sifictes aq ulla uidm naturae Quiaqz u bn co struca cor labore meddte n pigrat huis deniqz q facile patiut ut eo magis exmbz i catat otinue pruta epiletic. et sanic. et cephalagie. Aliis aut et alis i qbz cap sbicens ptidis eu sit sinthaiai. i qbz sr derer et grue. et colupna. i. uua. Et ulr ad uidsa q s ex et faringaz. i. fauce sr ptide. Et e eis aures et oli. et sto. et uet. et que spuales ptide. laurinx. i. gulla. et trea arta. et plmo. et thorax. Itero dicimat. i. dicta toris e. Et p in qd pm et maxe cap expi diffiale passible. pma no et naturae ptidar puiden a face appetes. Et hc ipm nisi alia i diget dominatae. dico u ei q n oz aes rotare naturis ptidas. Optia u re duat q ad utilitate eaz reduat. Na alioz qd et auiu util itas e mag. Et pera docet eaz q ex capie supsflui adea q fer adea q ab y. parechesis. i. d ouad dominatae face max qd ad nasu ut euellete ea q fer adea. Hc u u olr dicte ad os p apoflamatica. i. sta spuatua famaca que adm dum et p nasu p ea q stirnutatoes mouet. et p ea q aqz ad eilarpi. i. oppilaz eaz ouet ocls q coadiuuantis colino qp p fricatiui lapide sit sicco utes palpebis i ducas millaz ut u tangat i tuis mebrau ex s oculi ita deniqz agunt asidue et stimigpice. i. ornates mulieres. Ad auiu u iob ui sufficit glauchui solu micaceu. i. caute ostatiu e aceto dum p mla effusiu qesabli tepida. Aliu p hc uniqz a fuetu extam q uarat ab oibz aceteie. i. i aure effusoiu.

Et e ia tibi nos dbut rotonam est bn ut nl i fluat eisq tinue. distillatiu nadin sigeneu optim. pu qd illudchin sola asie ostriu optim. Ne aut et alias ciuitates. Alt aut mag coliru nacatu dynglachiu pterit et rotabibit aur es. et q diarid. i. p rosas. et q hendes. i. crcu. et q nadin. et q puru. et murd. i. ugueto q i ita ostituuit laupleribz mulieribz. q strepita et spicam nuacipit. Si u mslu otinue i aures ferat q accipie rema et pus et ulceratos ia stas ee otigit. Valcto qd prsadin famac et silla aur ada. i ipsi u gestiae hiioz hoiz i oriu euellecta st ad nasu et ad os. et pea huis q eca sr utedr. Sic aut ab hus q ex capie d sluuit naturae mltae mlta eoz q sbituit fluui q ex hus q s cput et splene et nefros. i. renes. egritudies ac idduit alus ptidis i tecallioib q ipa. Omitu e e i tibs illu ituitu unaqq ptidas aeterna tpore el huoz hre u uite qs alcans et asilans i cabu eis utit. et aliq nisno alia ituite q supsflui e extreme emissu ad ad pximor. Sic siqd ipa ptida cui mittit bn robustu hat hitu cor pois n suscip q mittit. i. q i protrachuntur. i. pm pariete ptidaz manes i sisflui otinue patietes hoiez minuit. Si u i tecallio aliq fuit ea cui mitit q ea q mitit. suscap qd. Rursu aut et ipa i pellit ad aliq i tecalliorum ptiu. et illa rursu ad a. deinde ad aliq eaz q nl hc i tecall i se ipa d scaciat q sisfluu. Sic s hac re a p eor qui negligeret q ullis sisfluu eueuat metua ex manere tecall. Dominat u hi maifestissia q p di. mises l' plures qda molestat i tecallib mbs. Sr u ipa sola i tecallitas eet q nacau patiat. Ex uniqz patet i sima ptida. ut uniqz dm ex huis i se ipa exnite patieda eaz. Quaqz ex n pati maifeste q et a qd accidet q oplet passioris ei griauiter. q nil a e q q sbuiat l' s mltitudies. l' sm qlitate. Et hc dm ipm q sbuiat au euacuat sm totu cor. Et uacat pleto hac tale dispositio. a i aliq prelui qd i tecallui no na ptidar euacuat. Qr aut d mu i ipa manes au ad aliq i tecallui na ptidar abs cedes nocumetu opat. Septimo d q e et determinado hc ipm pm sui ex ipa otinue exstat ptida. siu ex aliq alia pui ea patiete q quz qd extosu nacuu. i tecallib fit ptic ulis l' i firatis l' qsiatis. l' natis i llatae patietibz. Quam mltu aut i dictatoib mltitudie l' cacocimia euacuat. Atitedre q oz magitudie, ulis i tecallitatis ptide. d termina tae uitete tali. temsi oz dietae hoie q pu et sil. s. exper cibz extutis extant. Et cauont aut id q ab extioib cais e nacau. dm si qd huis uz macstat uz molester i sima ea ptida. i meao e huic tali dictatoi. Si no atenuet oibz suis ptidis l' s qd patiat ea q male ostata e pticula. Balstiaca e hc tal' dieta. ita siqd patiat ex tali dicta duoz aliu fatietes. a dieta hac ad sbtili ducetes. a euatoibz i eis utedu. Sic qbza qd ue iutite suffi ties e euato ipa ima s uni qrq anu hies. qbza apteran auptinali e op. Sic mltitudie qd sagnis euacuate

dietā alia pre omnibus molestat eis

pop si precepsit h ipm suaderi no mundu

opus

ut p. m.

p cut

cor ablatu ad e cuatur. Cachexiam n congruite cor p
ponis famac cu q diat hunc curare oporteat. Si n igitur
tota dicta data. h. patiat pticla mac sit cor. picum
et utendu ut ana dixi inter mutatione sibi alternatisque
sua no consistentia cor. e h sem mltu calidu gnat qda.
generat e cor ad exercitu. cu p exercitiu ex soluti fuerit ore
uentis cor ipm uocat sto n soluu amelos h abalus
hoib. sic ab aliquis uocatur cor. si cor toto dissolu
in uitelles fuit sicci tenues palidi caurise
ulis fuit q dispon st. Si n i patiendo in corpu
abstinere amictue uenient. dissoli qe i corpe si
ut dissolu n sto asedet. fastidiosi. nil ab mag
eis continentia prodest. Sufficit at i sopnialib silia si
cu necessita q paticlae i corpib. Vn at qda experis
dix in medax calin ualde sem scire ex cura sed n
solu i se s i mulieribus qbuscumque conugelat. Huic
ego consiliat fui qd a cibus abstiere gnatis sed. Of
ferre no n cibaria solu s famaci q sui sr excellentia.
Dico e at hor ma p ulc d abius q d siplic fama
tus. Cuatam no corpus q p superes pticlas mag ale
e q p uasphora pilla q p mag altras
sale. p balneu uo totu aliq tubu aliq cor i su
nt unita. st at materiales olim uocatu amotues
dsiacu acetu rodin rosar malu malom.
excali sem olosopsi no ipe abd esstace consister
ia uocatur ut n facile dsluat. Cortis n cor e pce
tan p ad aliorum q i sunt sem. pm at q uocat ame
dias cateleu ceroleu fuit dmu i dna pucella
malasat. talis mali sufficiet deuenebat i fum
te e. q plurimi mcmasie uociencias ut uniuer
mati at talu opusculos siplicu famacor septa hi
bens. pmittit uo car rfual i uen sr ei q sr uiue
solatri
strig cotilidois ublia unei sui cptalac psi
lu poligonie plantagis tribuli tpulac n em
uti b sucu n iace te i mcdio spdat q aliud
bibendu subtile agsu consistentia uiscosit gslu fiat
sucu q onstia uoluatur acetum rosar. s hu qd i est
ate sr alior at mltu alias homs. sic semole
cor q i stant ut i corpus. Sed lini sem coctu i aqua
i stante sucu exib. Ginasticu exercitatione uo quedi co
r q ardens p recipiebat consiliu plubei semina lu
bis sutute ardere ad s ut n ex sopniaret i stant
etc ipse i audi cor q i paticlae pdiorar illud ost
endi consilium i exib in ex usu ei q oportet. Aliu uo
qda i scallice huic na cami n resistebat plubi du
uitie cu consiliat sui q cor q pote sr libre m
abstine strato remisce n eis q agresti timues moll
es i uite scire q ofesti ei q ipis utilitate ut usu
fuit ei d reliq sr s grine cerebe sem agresti cu
salute me i h grui nouem q ppadm inter sem cere
de consiliatissi. e talu qd ma p monumenta d

in q d siplical fama q d uitus alior dua e sic aut
necte e in ut adicere huic s mo aute ea q uehemente in
stant. q padm qua p spue i madore fuit uater. N
e qd cor offerre n cu acriagidea i stantu sr plate ost
bus hoib unq stantis. s sic huis q pta sr ... ... q
p stantias obsedu cu teptare i pstut. Issimes eis si
n ulla lesse cor p renes. Exeptam n ad q buis q
... dispon sr utile ut expim testionem duci sit. h e
sr indicare bidu cor exempta. sr at cor sed aliqu
utile qdam ut. n expe e. Or q e q dixi expmtasse
me e mag utilitatis. dici Cause dixi oporte cor q
tali consuetudine cor molestiis e mag unt mltitudio. e
adhasse sem ... exercitare i digere i die alias dicentes
euchie madire pcena qd usas sopn uti corpu p
no cu q d i cepe e die suffiert comecut exigentes
fricari sindone conf rubor ad hat aute. Et d m alia
p olim fricatr cmendata uteres. d m mltu desitteres
paue bn foman cibatu formatu mudo ex uino
q cu aysseratis ad asuetas uocite ext i mediat
fricatus p olim obloi q p pane. Si leui sr aliq p
xxiiii stabuli illu excepto n uenale fuit stat mel
i e e te m mane hac d mag q p cibu colomite sto.
Et gmatico cotinue capto assiduus epileticus consil
iat sui mag in huius utilitate. Qua uo e ppe
stanti. audiet ab ipso statim sinthon e ei ac e a
plo ieiun pmanent i mag pudebat i medio stitues
ur. Et nimiu i biu cor. ei uidet i stingas colam
gnare sto sui consuetudinem totu uo consilii gedu oib
bus q b legit consilius q d mesu exercitam uo mite si
pprio tali i sic mltu hoim ut multa alia dicent
ipse. b s p expim indicare q d cor cibaria ipe
atter necte. q ud ipsi mos necte. Sed at d usu ne
necor obsuac sui i necuius e eis sui necuis p quo
tes dies u sent i necuius necuis sit. Sic e ypson
ce sidi ualde neuter q d. alioque i necuor pmanentes
usque ad sentiret i usum cor. E hu qd uim p alim
gredi cor dep necte ualde q d lediti nllo auenerit.
Ore at e q i mag imuit admirata hoim excedit mul
titudine. Quor hu q eruditi sr n eis ubiq congetes
h assisteri consilior obsuac agebant pstanti bnt necte.
congr e eis ipmaas i dige melicis conf sani fuer
int. Huius at septus leges q amicor totu lib unu
qd cor q ana sr dicta ut pati d reltu e ame fi
nali dix famac e p malor fit ... ad appeti
tu buis q n appetitur ad digeres buis q n bn digerunt.
Et ulr d uetre robustice organi lauias e contendent
te adita p mo i constitue ei tale cerne. Citrior mal
or q mai ... dellemblia i mi ... ...
storia uocat q b ... alia ... gebus fuci accipiet
festas minas duas ex misce mellis q ... pane in
sinu ... acti n sexti una dimidia h sup ...

Margins

er

al. no solu ipse. s mulieres qbuscumque conugelat.

h post anum gomorre.

per

hec

sucu

sucor in

No. qd at e poligonia.

No. q semine lini coctu i aqua i stant.

dem

[illegible]

ei

No. ... meto

cu

q

l'atterere

cor alicu

cu

No(ta) utile diacatolicon q(uod) h(ic) po(n)it Gal(ienus).

versu(s) farmaca

acetes compositione mediante et proprietate. misce scrupulos ½ .iiii. piperis vero albi ½ .iiii. et .i. scrupulum cum albis aggregatis ad mellis consistentiam in quali et constrictiva farina eorum. conficiunt hoc farmacum. in hiis que acuta .i. in tarsalle habent corpora est ultima. Galienus. Est autem quod maxime quidem in ieiuno existenti afferri oportet. multitudo vero quanta est mistri .i. coclearis commensurati magnitudine. Nocet autem nichil si plus abundantius utique accipiat. bene autem afferret et si plurimum accipiens quis fuerit. Demum cenam deberet assumat. optimum autem tempus quo accedunt vel est habens cibi. Si vero stipticum id nisi facere expulsivum acriorum malorum constitue hiis. Denique quidem discutit pre calliditate habent vere. Ex hiis que aliquando plena sunt colera auferentes scrupulos expulsivos malorum generatorum cum aceto et melle equalis soli in parva commoditate. Quecumque vero medium aliquando sunt secundum commune ventres ut neque colicam concitant superfluitatem neque flaticam dimidium prescripte commoditatis scrupulos et piperis immittere oportet. ut sit piperis quidem ½ .i. scrupulus autem ½ .i. .s. Que autem vero discrasie sunt stricter. quatuor quidem ½. scrupulos sinapi mittentes piperis vero .iii. vel .ii. et .s. Placet autem tibi et secundum mediam commoditatem constituenti mittere in tercio usum piperis. Generaliter quod predictum est hiis que ex differentibus particulis corporis contrarias habent complexiones. Quecumque vero secundum unamquamque vel dyomiomeram vel organicam particularum anomalam .i. inequalem habent complexionem alius ad eos dicetur sermo.

Finis sexti sermonis hygiene .i. sanitatis a burgundio iudice pisano de greco in latinum translati. Anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo .lxxviii. Explicit liber .G. de regimine sanitatis. Deo gratias. Amen.

Inquid .G. Quoniam illi qui ante tempus [illegible] anothomicam philosophie que dicuntur motus liquidorum eos quod invenerunt in corporibus aliorum sensu manifestorum intelligunt. Verum quod membris fiat potentie voluntarie et propterea hic videamus qualiter fiat non sane. Principium autem inquisitionis de motibus liquidis est ut prius inspiciamus an sint actiones membrorum an ex eo quod sint passiones ab eis. Et per actiones intelligo motus agentes inpermittentes. Et per passiones motus intelligo qui fiunt a motu agente quando ipsi moventur ad aliud. Et tu poteris unico exemplo duorum horum motuum ad intelligendum. Nam motus manuum et pedum in displicando complicando et movendo ad utramque partem que quidem ossibus eorum in iacent iuncturis constituuntur. Omnium autem fit iunctura que est in extremitate ossis adiutorii. Et hec quidem iunctura vocatur mabit. Et iunctura que in extremitate duorum focilium est cum ossibus que duobus in iacent focilibus et est pecten et vocatur rasceta et iuncturis digitorum. Pedum vero motus fiunt iunctura genuum et calcaneorum et digitorum. Et siquidem descendit motus iuncture humeri invenire cum motibus manuum et iuncture motus anche cum motibus pedis non intromittit in signe diversitate propter hoc vel varietate. Verumtamen sufficit in hac significare ut dicatur ut pomum ossis adiutorii. iunctura compositionis humeri est pixide que est in osse scapule. Et quod summitas ossis adiutorii inferiorum composita est in iunctura mabit cum duobus brachii focilibus. Sic due summitates ab inferiori est ossibus palmis rascete componuntur. Similiter in pedibus iuncture ex compositione ossium que sunt in eis cum. Ex sic vos in hoc ita se habet. anothomici in hoc unum dixerunt. quod motus manuum et pedum fiunt ossibus non tamen ab eis. quoniam hec quidem est actio lacertorum moventes ea. propterea videlicet ergo quod motus lacerti sit operatio lacerti. et motus ossium sit passio eorum. et passio eius quod fit et actio eius quod agit simul existunt. discrepant tamen in eo quod agens est principium sui motus ad ipsum et patiens est principium sui motus ab alio. Sic est ergo lacertum agit. movet quidem primo unum duorum ossium in iunctura. deinde movet secundo ipsam iuncturam movendo ossa. anothomici causa discutiente investigaverunt. an ex eo quod lacertus ipse agit primo aut recipit in virtute aliquando alio. Aut autem viderunt quod unicuique lacertorum continuatur vena arteria et nervus quamdam .i. unicuique eorum nervum intendentes utrumque sigillatim vinculo constrixerunt. Considerantes in qua constrictione motus impedirent lacertorum. aut mobiles permanerent. Postquam autem motum lacertorum stantis arteriis et venis in suo manente statu deprehenderunt ut ipsi neque stantes arteriis impediri. quod ad lacertos quod virtus dirigitur aliquando per quam fit actio eorum in dicta venerunt. Deinde iuxta hanc viam inquisiverunt de illis generibus an hec actio sit in nervis ex sua substantia et natura an superius numquam sit ad membris. quod nervus virtutem motus exhiberet sicut lacerti exhibere videntur. Adherentes autem nervis eos que prescidentes sectionem eorum superiorem. in sua sensus et motus virtutem permansisse deprehenderunt in inferiorem autem alio sectionis sensu et motu privari. Ex hoc itaque quod eis apparuit virtutem in nervis ab alio membro ei superiori transmitti concesserunt. Prospicientes ergo postea nervorum origines eaque indagantes quorumdam eorum oriri a nucha. quorumdam autem acceptis deprehenderunt quod ab inferiori parte sectionis non transmittitur virtus. que prius transmittebatur ante abscisionem. Et a superiori vero sectione que est super abscisionem que prius transmittebatur ut transmitti. Tunc iudicaverunt virtutem quod motus a cerebro transmitti. Deinde postmodum inquisierunt an sit hec quoniam illa virtus sit innata substantie sue propria. an a cerebro transmittitur ad hec in loco isto necessitas urget. cum nos invenerimus utique nervus exhibere lacertis virtutem motus a cerebro procedentem. Primum ergo membrum ac principium universa que membra moventur aliis motu voluntario est cerebrum. Ceterum vero quod quidem cerebro in iacent et

ab ipso

ultimus musculus qui modo movetur ac motum existit. Restat
ergo ut cerebrum moveat tantum, non aliud moveat ipsum.
Similiter fit ut manus aut pedes moveantur tantum. Et
iam tractavi in tractatibus quibus investigavi de virtute contentiva
tiva de virtutibus anime, quod cerebrum eget corde et corpore ad ali
mandum spiritum suum. Et quod non testimonium ab illis virtutibus
est quod fit motus voluntarius. Hanc autem non est quod quod nos
cogat prolatione adhuc ut dicamus cui sufficiat in hoc
tractatu questione expositionis illius cum diu tussitat. quia
non meditatum quod apparet in anothomia. ut exponerem
plus quam verum ordinatam testimonium per nervos a cerebro ad
lacertos. dum ut a me intelligeres sufficienter in quo dif
ferunt motus et actio. Cum significatio in quo differt no
men motus generalior est et significatio quam significat actio specialis est,
cum nos appellemus actionem motum agentem et passionem
motum ab alio provenientem. Et sermo iste in quo nos sumus
est quod in tractatu de unoquoque motu est quod sit musculus qui ab eo
patiatur et quod musculus operatur ipsum, verbi gratia de hanelitu. quia
melius est ut ponam sermonem meum de ipso. Videmus enim quod
hanelitus [illegible] quamquam actio aliqua est composita cum aer
inspiratur ab exteriori ad interius et expiratur econverso. Appar
et enim quod id quod movetur a concavitate pectoris in hane
litu faciliter sentiunt animalia inferius dum tussiat. In h
anelitu vero magno non solum moventur inferiora tantum
membra et moventur loca lateribus omnibus vicina. Discordes
enim fuerunt medici in motu hanelitus an sit in genera
tionis ut sunt alii motus voluntarii aut aliter. Et quidam
quod hec actio est naturalis sicut pulsus arteriarum et cordis. Alii
vero indicaverunt actionem esse voluntariam. Alii quod quod
sit actio composita. Et hoc quod inquisitio magis ad dyale
ticam quam ad medicinam spectat. Inquisitio vero que certis di
gnior est in operibus medicine est quam quidem investigatur quo instr
umento movetur dyaframa. Hec est concavitas pectoris per
quam fit hanelitus quando hoc quod dillatatur prout apparet in
anothomia. Apparet quoque in anothomia quod hoc dyafragma
ex ossibus que latera vocantur et ex lacertis componitur in fra
ctibus. Quidam ergo anothomiam cum scientia dixerunt
quod illud musculum quod dyafragma nuncupatur est una pars
istius dyafragmatis. nec tamen illud totaliter. Et hoc quod usque
ad tempus magistrorum meorum homines arbitrati sunt quod mem
brum illud instrumentum hanelitus nobilius existit.
In nostro vero tempore instrumentum eius patuit. Ex eo quod
de operatione huius musculi declaravi quod movet utique
partes dyafragmatis dum tussiat inferiores secundum illud
quod movetur superiores eius est lacertus a collo descendens.
Movet quoque id quod in fracto lacertus qui inter latera cust
ituitur. Non quia hic lacertus non quod dillatat dyafragma
tantum. verum ipsum constringit. cum unaquaque corporum habet
tunicas penitus divisas. Lacerti namque descendentes
a loco qui est super collum dillatant et distendunt dyafra
gma tantum. Et vidi plures homines in fractis nervorum qui

r movent hii lacerti quos predixi quando quod ut
in cilio constringebantur absque ruptura dyafragmatis. quod
vicium illud eorum motui dyafragmatis prestitum provenib
at. et discipulorum meorum instruxi qualiter hoc tempore quo
declarauí intelligerent. Et sententia illorum qui dic
unt quod hanelitus est motus voluntarius vel actio
voluntaria nullum argumentum extat roboris quod
ad plenam utilitatem eorum. quoniam motus dyafragmatis per
ceditur in continenti. et animal extinguitur subito cum
perierit hanelitum. cum negat dyafragma moveri.
Unumquodque eorum fuit ab antiquis inventum. et quedam preter
illa que ipsi invenerunt post diu reperi. Et qualibet
bet horum antiquus reputabatur quoniam dispositio nichil
anothomiam inspicientes tetigerunt. cum posset al
iquis addiscere. vel quo posset esse compositum. nedum
sufficienter patuerit. Utinam ab aliquis motuum et
actionum harum que reputabuntur esse ignota reperire
tur. a quo musculus alius proveniret. et qualiter ab agente eam
quando quod agit et multa quamquam que ultimo compositum pre
nes me prius erant ignota. secundum de motu dy
afragmati retuli. et in tractatu quoque tertio de motu pector
is et pulmonis. Quedam siquidem mei me docuerunt
doctores ad tempus suum quibus abieci postmodum in libro quem
de passionibus hanelitus edidi. quoniam adinveni preter
a magistris meis audita. Confessus enim sum in
libro de iuvamento membrorum ignorantia mea quam ha
bui de motu palpebrarum superiorum. Iam tractavi post
modum qualiter hoc fit in tractatu de chimo libri mei de
cura anothomie. Exinde quoque modo ignorabam esse du
orum nervorum ex utraque parte arteriarum constitutarum
que flebotomiae (?) ratione vocantur appopletica cum fuerit
in eis in gravella malitia qualiter vox impeditur. demum
quamquam cum labore maximo ac difficultate comperi
hec. cum nullus quisque de ipsis tractavit sufficienter. Et
hec quamquam siquidem erant ignota. de motu secundum est nunc nota
quod reperi nervos moventes lacertum epiglotis ad
vocis nervus dualis arteriis vicinis que appoplia
vocantur oriri. Ignorabatur quoque cum dispositionibus cor
si. Nucha spondilli primi si secundum latus totum abscindatur
donec extrema non se contingant et spondille locum des
erit nucha compremitur fortiter et vox impeditur illius
animalis. Inveni quoque hec et alia que reputabuntur illi
qui fuerunt ante me ignota de hanelitu et voce.
Et eorum inventio ex quo anothomiam compilabat. Et rep
eri quoque lacertum qui utraque movet genam cum prius
fuisset ignotus. Nec intelligo quod in hoc loco per utramque
quoque genam mandibularum ossa sicut ypocras intellexit hanc
appellatam in libro suo de iunctis. quem quod eius niepe
vocaverunt. Sed intelligo per utramque corporis que duas
continent mandibulas quem recipiunt quod os implet de
humiditatibus et cibariis aut vento prout in illo quod

ut res inflare vel. Species itaque laxitudinis et acuti
diversitatum animalis per anothomiam fuit reperta in quibus
causa que latebat hac passione vel membris que lavantur
sensus vel in quibus causa motus vel utraque simul in pluribus eorum ve
lud numquam in hac specie latuit putabatur esse dubitatio
quoniam quod non dubitabatur quod in nervis qui vadunt ad membra
in quibus accidit egritudo quam in generibus malitia nocent sensui
et motui. Due vero species alie non patuerunt donec
reperiri sunt secundum quamdam causam in membris in quibus accidit illis
eorum et non in aliis. Quoniam hec quod hic nullatenus accidit in omnibus
nervis qui sensui tribuunt cum membrum sed quod illud in alu
deti. Et iam narravimus omnia ista que apparent exercitii
rebus in libro meo de anothomia. Et quod agatur de istis
rebus reducet hesitationem eorum et patet esse eius per hoc
quod apparet in anothomia. Et quidam harum magis contigit
ut per dialecticam discutiantur. non quare est hic ad hoc
anothomia iuvamentum. ut pote lingue perplexitas do
nec eminet hora. Et satiriasis que accidit in pueris
et quibusdam est vellocitas quando inducuntur que amant aut
extimant eum. quia eum augmenti ex utraque enim est difficilis
lis si non ex voluptate fiat hominis. Et omnibus mot
ibus que fiunt voluntate vel obscurius et dubitabilius
hec. quoniam in pueris ego video nodum talis. quam ipsi
voluntate ad membrum ex membris suis replicare aut di
stendere aut in parte declinare hoc quod faciunt ex volun
tate. Et hoc quod ipsi faciunt per lacertum illum qui desti
natur illi motui et apparet. Sed ipsi quod lacertum illum ignora
verunt et alii maiores. Et iterum est quoniam in medio membrorum eorum
moveri et per lacertum cum in dedit creator sui sapiens
potentiam movendi. Cum ergo aliquis voluerit motum
movet lacertum. et si notum est et publicum quod in omnibus
corporibus aliud est. sic quidam putat verbum istud inducat
ad hoc quod due sunt in corporibus anime. quarum una naturalis crea
tur aut plasmatur omnibus membris. et est opposita omnibus
quod voluntatibus eius ex quibus actiones procedunt per motum
lacertorum qui deputantur illis actionibus propria. alia vero
est anima que voluntas in est actionum. Quidam tamen hec res
pucentes non fuerunt contempti hec. et ab ipso fugient
dicentes. quod anima que voluntas existit est illa que quidem
per se et per suam essentiam universa corporis membra ymaginatur
ut quod voluerit de actionibus compleatur. Et huius quod di
cit apparet perfectio propria quod si in nobis esset hec
anima. ygnoraremus esse ygnorantia actionum invenire cum illi
quod lacerti sint aut non sint. et ex eo quod contempsit eius quod
dixi. non solum est verum in animabus hominum. verum et in irrationabilibus
omnibus intellectu. hec est in brutis. ut asini. oves. por
ci. Adeo quippe ut animas habent in somnia presentia et
potentia et bonitate ac largitate iuxta quod ex possit
natura eorum aut creata exigit. Et si neque quisque certa
diminuerint alia. et similiter homine cum fetu cui quippe ho
minum comparatione intellectus attribuitur propter ipsum illa

videbimus quod vita in actionibus que fiunt a voluntate con
sistit non aliis liquet actionibus. et non nobilioribus ac pre
cipuis contingunt ergo ut dicatur quod non est actio que de
nobilior homini non contentus naturali. quia rationari
ac loqui. et hoc quod certum est cum distinctione quam lingua facit (vel agit)
in voce expedita ab epyglotti distincta est lacertos
habet lingua. quorum quidam sensu attribuunt ad partem palati
adoris supinam. Alii vero in contraria eius parte tribuunt
cum deorsum ad inferiora deponuntur mandibularum. lacertos
quoque aliquando habet quam plures qui ad utramque partem eam decli
nant. non autem puerorum. non adultorum non eundem per anot
omiam inspicitur quod lacertos lingue moverunt cum v
oluerit aliquid novum pronuntiare. verbi gratia si dicat ten
tis quod valeat prius excogitare aut intelligere quos lac
tos et quomodo moveri illud nomen proferret. Cum vero ergo et cu
petit ut masculum cum libido fuerit incitata secundum
hanc naturam incurrunt satiriasim cum libidine cum
timat et ymaginatur per aptitudinem rei ad hoc. Et
quod membrorum corporis in mutatione imitatur anime immutatio
nem. non in motibus tantum. sed alteratione coloris etiam adinstar
huius et cum modus hic alterationum. quidam sunt alterationes
que fiunt calore et frigore. Et exemplum est quod sepe contingit
diminutio ei quem arripuit timor vel angustia.
Et exemplum arguerunt quidam dicentes quod anime quod non sunt
aliquid per se existens adveniens corpori ut potentie sit ab
sque corporibus existere. Verum anima sunt quod ex corpore. Et quoniam
hii investigaverunt de hoc quod sit et diversitati sunt
diversificate non modica. Quidam enim dixerunt quod est spiritus.
Et quidam dixerunt ipsorum quod est alia manens de com
mixtione elementorum. quia unumquodque eorum perficitur. aut ex
complexione eorum. Et quidam estimaverunt nempe quod virtus
esset sicut que unicuique comparatur alii. Et quoniam ipsi putave
runt eidem alii essentia de propriis. Verum sicut que sentiunt
et moventur voluntate sicut ille que alia nutriuntur. Op
tio vero eorum que opinantur est eius secundum epitetum sicut que
habent ex complexione elementorum. Et iam sententias in libro meo
eorum certas detexerimus secundum ypocratis sententiam. cum vera
sit istorum sententia qui dixerunt quod sicut generationi et cor
ruptioni subiecta. alterationibus corporum et caliditatis frigiditatis humiditatis et siccitatis. et
non alius immutatur. Inquirere autem de anima an eius
substantia sit corporea. neque cessat corpus accidit alicui rei
aliis descendere in ea. aut est ad corpus continuum quod con
corpus accidit. aut spiritus est virtus et potentia aliqua
cum conveniat quod cum creatione corporis accidentia anime.
Reliquo hec illis qui de se extimant quod hoc sciunt
veritatem. Satiriasis autem urgere scio manifeste
quod fit voluntate et fortasse extimatione tantum. Si
militer scio abore cuilibet hominis egredi linguam
quam hac actionem vult. Cause autem propriam appellatione
hac appellantur aperitis et sapientibus viris in hoc
capso et subtilis speculatoris. Quesito autem dixerunt

Nota quod reliquit accidentia anime

qcerr cae due sunt simplices et una composita. Causae due simplices quod abarcanus spiritus adista duo membra destinantur cum sint nervi et corporosa interius. Similiter virga virilis et lingua. vel a se habitur erigatur et dillatetur. et utrisque erectio sequitur. Et comitatur spiritum intra venas exeuntem usque ad concavitatem utriusque et postquam sit iste utrisque vacuitatis necessitate. Sic enim virge virilis impletio fit absque magnitudine et voluntate. Et distensio quod vehemens est habitudine valida prout dicunt et testantur medici considerantes anothomiam lacertis aliquibus attribuitur parvis. Et eodem modo fit in lingua et virga virili omnisse maiores quam in ceteris existit membris. Caveo ergo cum qui verbum meum hic audit ne quis ab horreat verbum meum extimando quod arcanue spiritum r quod dum tallat continent sic antissius extimavit sic sepius dixi quod in arcanus sanguis talis continet calidus cum sua queque aerea. Et extrema venarum orificia sunt adeo strata quod id quod ab eis egreditur spiritus est tantum. Et potius quod pronoscere quod de duobus dictis propinquius existit veritati et magis eligi verbum illud quod dixit quod arcanue quod ab illis spiritus destinatur ad virgam virilem et linguam pro eo quod natalis. Oportet est quod presumendum aliquis et anticipabit dicere. quod unumquodque membrum suum ipsi intendit commodo et requisitum. Et hoc quod non solum est sufficiens sed est verum. Sed quod dicitur quod membrum alterius non intendit commodum et quantitatem membri excedit est hoc quod in hoc corpore animatis non reperitur nedum in brutis. Et hoc quod declaravimus sufficiens in libro de iuvamentis membrorum. Et quod hic affirmat et asseruit est quod stomachum nequaquam cibaria digerit ut per hoc intendat omnia membra aliis reparare. neque epar ab eo quod alterat hanc intentionem et immutat a se adipsum progressus ut conventat in sanguinem ad certa membra mittit. Similiter quoque cor non quod pulsum actio producit ab eo pro alio membro. sed proprio commodo. Quod autem dicitur est verisimilius sive naturali est ut dicatur quod unumquodque membrum attrahit sibi quod convenit ei ut ex ipso nutriatur. deinde illud immutat quod attraxit et retinet. et assimilat sibi et expellit a se quod est ei diversum. Quare non dicitur quod unumquodque membrum non intendit quod reparatorium suum. Sed quidquid operatur operatur ut prestet obsequium aliis membris non est verum. Cum ergo hoc sit unum de hiis que in libro meo de iuvamentis membrorum declaravimus. Oportet ergo ut per hunc modum replexionis accidat quod membris que implentur non ex arcanus sicut quidam dixerunt. Verum ipsa membra cum habent erigi et per se dillatari attrahit spiritus ab arcanis et implentur ex eis. Virga vero virilis augetur manifeste et fit magis suscipiendo augmentum non solum in longitudine verum et in crassitudine lingua videmus in longitudine prothi distendi

quando educatur ab ore in tantum augeri iacet oris sui quandoque modo virga virilis. Similiter quoque non vero ab ore verisimiliter egredi quando forte hoc quam pre ore sui aperit cum quando protenditur extat apertum. Aut quando in duas habitudines mediocres se habet. quoniam in ipso cum os est apertum fortiter ac valide plus quam possit involuitur in inferiori labio intrinsecum. Quare si conetur in quantum potest eam elevare non valebit adaptare ut ad figuram attingat mediocrem propter hoc quod mandibula que inferior est concomitabitur eam donec os claudatur. quoniam actio in aperiendo os et in claudendo est ut mandibule tamen alia quod est mandibula descendente et maxime quando ad quiescit linguam elevare sursum est conamine donec extimus involuatur super labium superius eam comitatur mandibula inferior donec coniungantur labia et os claudatur. Et hoc fit quoniam in vinculum lingue est ex parte inferiori anteriori. Secundum principium ipsum est extremitas lingue absoluta quia fit propter distinctionem vocis. ut fiat pronuntiatio et locutio. et hec extremitas est que egreditur exterius ab ore cum oris inflatio quod fit quando mandibula inferior inferius attrahitur. et lingua mandibule singularis continet cum sit ei ex parte inferiori tota continua. oportebat ut non extraheretur extremitas lingue sursum in illa habitudine est vinculum ab inferiori attrahat ipsum et prohibeat. et secundum hanc rationem si ad quiescit volens linguam suam sursum elevare videbit mandibulam suam inferiorem sequi eam. et appropinquare mandibule superiori et attingere hoc hoc quoque continuationem oris. Cumque iam premisimus hoc concludimus sermonem nostrum sicut oris conclusione sua. et narrabimus diversitates que accidit nobis de ea lingue. Et dignum fuit et merito accidit nobis de ea quando non invenimus cum propter quod lingua plicatur donec ab ore quod exit. Et responsio quam invenimus quod egreditur ab illa ambiguitate. dicamus quod lacertus movens linguam cum sit ei per hunc modum extensibilis tunice nodi gutturis. et os quod assimilatur laude litere. Λ. Et oportebat de necessario ut si lingua attrahatur ad illas partes descendat intendum per lacertos que continuantur ei desuper. per lacertum que continuatur deorsum quando ipsum ad se attrahit et declinat intendimus derivando ad aliquam partem per lacertum quem concidat quod in duas partes. Cum ergo anothomiam inspicientes conveniamus quod nullus motus obedit voluntati nisi motus lacertorum tantum. non aliquis lacertum continuatur dicendit eam donec educat eam extra os tum merito in titubationem incidimus. quoniam scire voluimus qualiter actio fiat. Et si motus ad possent in corporibus aliis inveniri que voluntate fieret absque lacerto aliquo incideret in hac questione aliquod ambiguitatis. Oportet propter hoc in quasitione vehementi inquirere donec ad veritatem pertingamus huius rei. et inspiciamus si forte inveni

antur. et aliquo quoque membris motus voluntates mallet. et
non solum voluntates eius. Verum id quod ymaginatum extenditur
sic in virga fit virili quod implet eam ministratio ex
vento velociter ac leniter dum ad tantum attingit motum
quod in plectrum sua crescit. Et tu potes scire quod
motus voluntarius non est soli lacerti. manifestum ex
alio quod ruminat quod licet aliquis fuerit replet ventrem suum
herbis. aut alio nutrimento redit in idem et erigit
ipsum paulatim ex eo quod transglutivit paulatim ad
os suum ut molat ipsum et fiat actio ruminationis.
Quidam etiam hominum incedunt evomere quod potaverint vel
colatum vel comestibus volentes exprimere facile ac ve
lociter ut oporteat eos capere et conquirere sic alii
fatuerunt et non exercendo membrorum purgationem quibus evomitum
nec eorum distensionem. Et manifestum est quod hoc procedit
ex eis quod in istum sit in hac actione plusquam alii. et
consueverunt omni die evomitare et exeuntes a balneo
et sumunt potum ante cibum. Quod si aliquis dixerit quod
ysophagus obedit voluntati in hac actione. et sit
dixerit quod stomachus consequitur voluntati et si utrumque obsequium
ei nichil in hoc capitulo refert in quantum sumus iter hoc non quod
alio modo quam oportet inquirentes cum intendimus investigare
de motu membrorum et non sumus quod contenti perspicere
ex quibus membris illis fiat motus quem consideret est hoc secundum
quem modum fiat actio illorum. et video manifeste
in lingua et in generationis instrumentis illa eadem mem
bra que moventur. Et est hoc quoque video sentiam mani
festa quod actio lingue que accidit quando ducitur ab ore
voluntati quod obsequitur. Actio vero generationis in
strumentorum non fit a voluntate sed sepius sine volun
tate obsequendo ei quod anima format et ymaginatur.
In aliquo quoque ruminante facile nimio quisque fuit
consuetus an illa actio fuerit ysophagi vel stomachi. Et
similis habitudo in voluntate. Iam diversati sunt homines
nobis et quidam eorum actionem eius attribuunt eius complexioni
quod ysophagi quod comprimitur id quod descendit per ipsum.
et coartatur. Quidam autem in sermone suo distinguunt per
scientiam est brevius actionem membrorum. et dixit quod yso
phagus ex duabus componitur tunicis. una intrinse
ca que quod obedit stomacho per quod ipse attrahit quod transg
lutitur sicut quod per manum trahit aliquis. alia vero extr
inseca impellit comprimendo circumquaque rem que transgl
utitur donec ad stomachum perveniat quemadmodum ceci fati
unt quando manibus suis comprimentes id quod continetur in
testinum emungunt. Et quidam viderunt quod utraque tu
nica ysophagi agit in transglutiendo non quod mai
or virtus ac digestior in hac actione est in inferiori
tunica et extrinseca ei facile subfingatur. Et iam quod
de declaravimus in libro meo de virtutibus talibus quod
principia virtus maior et digestior quam ad transgluti
endum operatur est quod tunice intrinsece ysophagi.
Actio autem que est in tempore vomitus que est contraria transglutiti

oni fit quod per aliam tunicam. scilicet extrinsecam. Oportet autem gratia ut
sciamus etiam in maiori parte virtutem que est in stomacho expu
lsiva que non est voluntaria si nullus. et forte virtus non
habens in illa habitudine virtuti subfingatur voluntarie
facile et mediocriter. Sed quando vomitat homo sine voluntate
cibum cum elevatur ad orificium stomachi sicut accidit pu
eris dormientibus. Oportet quod extimare quod causa in illo est vi
rtus expulsiva. et hoc invenitur et invenitur in intestinis et
vesica manifeste et maxime. et in vesica et non minus
in certis membris aliis omnibus non quod in istis cultis in
venitur adeo ut indigeant pluratione. Et iam adi
venimus in eis plurities et fundamus in libro nostro de vir
tutibus naturalibus. Et sicut quidam volunt fit a virtute non
licet sola. et quidam vel totum vel maxima pars ipsius fit
prorsus a virtute voluntaria. in. repletione intestinorum
per inferiorem regionem a. per anum. et in evacuatione que fit
per vulvam quando mingitur. Duplicem quod actionem fortas
sis fiet licet ab equo lacerti movimento fiet ab in
testinis ut egrediatur egestio. vel a vesica per urinam.
et hoc fiet a dormiente. Et provenit hoc propter nimiam vi
giliam vel propter multam quantitatem quod continet illa locum. vel
propter multam purgationem. tum dimittatur absque volunta
te ut illa loca non comprimantur a lacertis. non in illa quod
habitudine quamquam habet de actione voluntaria. non tamen
unica. scilicet relaxationis actionem et circulatum impedi
mentum lacertorum que continent quod extrema lacertorum
illorum que ne fiat absque voluntate purgatio sol
um virtutem prohiberet naturale in eo quod manet in suo
consuetu naturali. Quod si quod accidat lacertis laxatio cum
incidunt per vel dorsi secto totaliter apparuit. Et
egestio quod et urina tunc egreditur prorsus absque vo
luntate. Et iam quod in hoc loco litigium induxerunt.
ut vincere videretur non ex eo quod sequitur inde in
commodum. Interrogantes an actionis lacerti laxatio
comprimentis orificia meatuum. et impedimentum eius.
de actione computetur voluntaria. Et dixerunt quod
actio quod lacerti fit per distensionem eius et in contrarium
omnem et non per relaxationem. Convenit itaque in hoc
capitulo sententia eius qui sentiunt quod rerum virtutes
extimande sunt cum in eis iam conveniat in quarendo de
nominibus. Restat concordes sumus quod lacerti quando me
atuum extremitates comprimunt non egreditur quicquam ab
eis. quando vero ab actione eius arcentur. quod in illis existit
meatibus est relaxatio vincat. Illi quippe lacerto
contingit actio non voluntaria que fit per virtutem
tantum naturalem et quod egreditur ab eis eo in sua manente ai
suffingatur lacertus vel conuenientes instrumentis extrinsecis
est actio fit voluntaria velociter etiam secundum primam in
tentionem vel nimiam vel secundam primam vel qualiter voluit n
ominare. Et si quod impedit illorum lacertorum impedire
vel laxare actionem illud quod egreditur actio volunt
aria per sum intentionem et vim sum non primam appe

llat. et sibi occupatois gnē mista cõtinet. imo
qd si dignus ē ueru dicē sibi h' capto oña q quē
accidunt et actē anīa uoluntate cõtinet. q ambul
are autē et calafīe et cetera pedib actões peneñt
uoluntaīe dnr. uox et locutio dnr ee a uoluntate
pma qd itetē. Ozanuu aut et pedu i qetudo et
desitio asmnce dnr q actões st uoluntaīe itetē
qppe et sna pa. q sic qñ mb'a mā uolum mou
ere ē illud q uolum acto uoluntaria. ita idē ē
qñ uolum ea mouē ēē qd q uolum ea mou
ere ēē qd q uolum. d h' seqt pa sicez osilu ap
ut hoies aliq actoñ uoluntaria. n h' qd cõint in
fmoe dnr tassat hoiu ueru repit ad istar in
fmoe dei sblimis i ucatois uno comunatis
tpē necessitatis psenti aio n sbucietis i huc di
cetis vn qd tu psco fuisti. ac tuo qd amico
i mōtis articulo iā cõstituto n sbuenisti. d in
de me fraudulēt audisti agnde amico sco al
tari. Et qa hoiu n admittut huc fem. et
extimāt q nō ē appllanda cū illi q acā n qd
acto ipmat ad i hac cū illi rei q acc. Et cogi
t q h' dic ubu dicē q q sene i exitiu magnu
uadat ex regis edito ad pugā et ad suppcidu
se piculo cõultat nllā pena merē.

Et determiaui i eos q dicebāt q
ubu h' et iter illos q aliud ubu dicebāt h' m
discordia magā et ualida. Et iā orta fuerat
sepi it' medicos et phos discordia atq altatio
utru ad puatu ul' fam ee qd cū acite rei q
accit. Et doctores legu et reges eos q se absen
tāt a pugā et cū sbitu fugiut uoluntaīe actu
pugnāt q alios qui p uictoriaz ostui fugiut.
Illi eni qui extiant q n ē ad puatu cū acite
rei nō possut rē se i aliq cāē illi q dic q illi
q sbeffugiut pugā tione cordis ul' mōtis. Sz
cõtenti h' ubu dicē et ipm sepi itare et sbcessi
ue cū nō possit declarare atq ostēdē q neqd
ad sbsistiēt ptare q puatu lz ee cū ei q acc
idit psetiali. Et qa meicos itēdētes h' fūda
mētu obfuare fūdauerit se sup ipm. extiātes
q egssus egrois qñ fit absq uoluntate lacti
q ē sup oiftia meatuu. acto ē nālis et n uo
luntaria. nz d actoib alib prorsus. Sz q sophist
ar reliqd actões et qnctates. et itēdit icis q in
arte uiuat mē. accedit ei q uult actões ista
appllare qlitēq et itēdit i spiac qlit ea q uiu
ant et utilia sit dnr tarat i ueiant. q ē qlit
hec fiat actões. ex eo q i isto et i testinis uirtus
uiget illis expellēs qd id q eis nocet qti
tate sua ul' qlitate et expellit. ē h' i ceptu i
eis lz nō sit nociuu cū nō uiuat et h' qd in
mbs i sua manētib nā qñ cõsequit celz q ē
tinet comodu p ptantiā. et fortasis qd itēdut
expellē mb'a i tpē debito et n oportuno et imutat
ipm lactus q cõpmut et cõtat illoz oiftitia me
atuu ut qd expellat dnr tnsiliat et egdiat. Et
sili qñ tps excedit q sentit ille exit superflu
itatu. ille qd lact reliquit ac retint d m ge
sat ab actōe sua d q fmo pcessit. nec hī neg
otu fcam mitcem n obeo q fmo se igessit ex
cõtinuo n qd pnc. ex pa i tetē q pponit q itē
debā neccāz existēt psenti. nec ē qd absurdu
cū eo q pcessit rememorare q sit narratur. Qz
ē qz q uidet obtalmiā patietē i sueth h' uidere.
oculi ei p' replēt humitate et si diutis ispitiat
obtalmiā qqz icāurt et ipē. qz oculi fornidites
cõtudiez f debilitat ex illa. et euanesat uirtus
eoz ēntialit ut qd ab oculis admitat uiuaris
q s cõtinuāt cū fuit i eis superfluit humor ac
prauu. Et iā qd h' i nuit yp. hus silia ex eo q
cor coleat cogitatō et cõpatit i accntib fmoez
q sēpsit i lib' huoz hī. Et fortasse qd uidet
hō fpētē sbito et i colore suo accit pallor. Et
fortasse qs i cedēs sup apicē panicli aut mōtis
excelsi et pedes ei tremulāt. Sili qqz hō uidet
alui mīgētē aut egerētē. aut aliqs agētē
et adh' prouocat qi idē opari. qi i mbs ipis
uisio sit i intellect et i specto. Et māifestu h' doc
lauit ac liqdi sic dixi i actoib q fuit lacētis
qm actões agut pueri nedu adulti. qñ uo
ces i mutāt qles alios audiut pferetes cum
pgnorāt ipi lacētos ligua mouētes adeo ut
i cadit uocē i asicē locutoez formate. Sili acc
i spirato et expirato hanelāte lacētu q h' opa
t pgnāte. Nō ē g mitu ligua qd mouet uo
luntate dnr tassat sz i ea uirtute ee q qd pcedit
qd appetit i intellect adeo ut mouent se ipaz
motu ut abore qd ducat cõtetēti. Et iaz
qd pdixi qli h' fit. et cām qd quō h' fit. s.
ligue raritate ac porositate ei. sic i uirga p
uirili apliores existūt. augmētu uirge uir
ilis i mēsu mlta aeris sbam comitat. ligue
uo porositates modice. idoq n accidit i ea in
tēntates mlte ul' mag. Et hī qd gnus ē q de
dolore qr. Quidnā g ē illud q qd i cāurit
occupat ex aliq et negotiosū i loco i q ē apm
ē mim qñ g euāt cū eo qqz q ab eo nō desi
stit augmētus. Quidā aut dixerūt q pars aie
disposita et ordiatiā. qz cū mot existit uol
untariu et sensu oiuz mbz existit sēsiblium
qñ cogitatoē detinet et occupat. aliqui rei re
tardat pueniōez. Et qa dixerut q i ipis m

bl e qdā uiri qn g illa pars ad angustiā puē
nit ordiatiuā aie 2 debilitat 2 euanescat. 2 d
lapit. Res aut debilitatu 2 euanescēs hr necē
ut q eā q nacet ei ualid i surgat. Et hec
qd excogitauit qdā phs phia aut absq p
dētia puta qd 2 n certa fuit. m3 i uidi uet
tatē secut n ulo tm s3 opere pcussiōe stiti
nuit i corpa sua exa sibi otigit apd frigi
du. g pl3 i q dubitauit. 2 illud fuit qn mu
tabat ad plm qn langor ei magnu i tedebat
cū i maiorib3 uteret remediis i tenebs. 2 peder
ei te mag otiebat q i luce. 2 totū cor ei erat
optū 2 calefm. Et ipe dix qd sic relatū fuit.
Illud qd n fuit n q n erat d nece alio ne
gotio occupat uidēdi ul audiēdi n3 ad agē
di. s3 ei cogitatō cōutebat i apd cosse dū ta
ssat. Et dix q accidat ei apd semel i oculis su
is 2 dolebat nocu uehemti. Et d i. e. qm sicut
oculus san qn aspic aliū oculū egrotū. 2 itē
dit egtudie, cā cogitatiue atq3 extimac. etiā
ipe oculū egrotat. sic ita n e mirādū ut cogi
tatō opet ac extiatō. illud 2 qui i egtudie
cosse. q3 dispositō ei admodū sit modica. tūc
i de egtudo i tedit 2 augmētat. hec aut res l3
adiuitate ear n atingam pfce platē. l' ppone.
Et tm d eis diciam firme e suffitiēs tm. s3 u m
Et iā tps e ut ad aliā spēm motuū liqui
dor redeam. ac si sit qstio ei q nāuim. qm
sic qdā mbra uitutib nalib. sic i uenio alia m
bra qu uolūtate sequtia. 2 uolūtas eis pdnat
dnio manifesto. Et cū h3 i uenio q pmiscēt eis
mot nāles. sic mot palpebrar. qm qd h3 act
io erit i plib3 hoib3 absq3 uolūtate. Et n re
pries aliq fere q sic arceat palpebs suas
ut no moueat eas. 2 apte pmaneat oclis.
usq3 dū uelit eos claudē 2 claudit nisi raro. r
Et iā i uenim q q3 i motu dilati pectoris totū
i tpe tussis. risus. ac stnutatōis locū ambiguit
atis. Et h3 qd e q m istud mbrū alis mouet
utiq3 sep lacertis. 2 initiū mot lacerti mouētis
ipe pcedit asuidamto nuor 2 oigie illor. idep
si h i tedeit illis nuis 2 illor apputaret oēs
i cotinenti i peduret hanelit illi alis. Et sicqs
uoluit forti conamie tussi resiste ut fortasis
ualeat hanelitu arcere ac cotine pp tussi pa
ululū. si fuit tussis i arcēdo 2 cōpmēdo hane
litū suū diuāndo ei diuturnoi. cū tm no potuit
resiste qui desitiat 2 uicat dn siue uelit si
ue nolit tussiat. Silr q q3 fit stnutatō. ne
qd ad cor ei ipm cōpmere
qm uiolēt i uadit. eodēq3 mō h3 qd i uestig

ant 2 hanelit. Et qdā extiauerūt q anelitū
eet actō nālis n uolūtaria. ob id sicqd q iu
deuit eā in sopito 2 apoplico. Et iā suffitiēt
e q apposuim d hanelitu i tractatu s° lib mei
d motib lacertor. 2 librū meū i spitieti cōtre
tit q dixi ibi d hanelitu ad tussim reducere
2 stnutatōe. Risus aut i cotat exeo q supfiti
alia tāguntr loca subasellar 2 uole pedū. nō
qd sb h3 capto cōphēdit. n3 uideo qd adeo
gnoscēdā cām ppq si tāgantr h loca hui' coi
tactu cōmouēt motu ualde. cū ad uidet risib
le ul audit fm aliq scita prie nec adaq°
scēdā cām pp quā cōsilia uidim istis ul au
diuim cor prīpit i motū risus. Et si uelī
m arcere abeo 2 cotine qntū possum conam
me sollicati. tussis uō stnutatōis. ossitatiōis
singultus. alias. hitudie, nāuuum. qd i cais acq
detuu. Cōteneat sū aut i presētiar pone qd ex m.
ad i qsitōe apparēdā d actōib ambiguis. d qb3
exita quo fiat. Et iā exel3 ad nāiu i tractatu
s° lib mei d anothoia uiuor aliū. Nūc aut
nairabo modū i alia spē aliu3. Cā qre cōti
tū i ter oia n ee utili ei q uoluit adquirē
fm hitudiem 2 modū i arte me ne. ut i plib3
exciatet exēplis cū i transitu ei q trāsglutitur
i ysophago pler discordēt op adiqrēdū dil
ligēt i sede q̄lit rei uitas custodiat. Et po
narrabo ex anothoia tota formā ysophagi q
lis sit. dīm pmodū alia oia mbra q e cōtin
uant. Et pm q e cōtinuat 2 dignus oīb
e stom. At qd si ad dicat ysophag ipi ee
parte no uēibit h3 dictū. neq3 uerocidabi.
Sm aut d hus q cōtinuat ysophago e no
dus gutis. d īn ligua ad os. Et illud e qm
una tunica ysophagi. s. i stior i sui nā nuosa
e. cōnectaq3 st i ore 2 nodo gutis i uolutū
2 ur apibilr qn id q trāsglutit adsto. per
ysophagū dimitit de suo loco nodu gutis
aut mouet po. 2 ad partē gutis i cōtinēti
ptrahit don ad pstinū locū redeat. Et ex h3
qd q appet i h3 capto nobis apit initiū
i qsitōis. 2 orit quo an nodus gutis
i aliq semet ipm erigēdo ad trāsglu
tiēdū nutrimtū. an qd moueat motu ali
quo que agit 2 opat trāsglutō. Hoc aut cog
itauit ille qui magne fuit i uestigatiōis
i uestigatio hi actōis q antecedit trāsgluti
tio ptitū ei q trāsglutit i ore 2 gutē. ia cog
agarūt at modus nodi gutis. sit aliqd i
strumtor q actōe opat illā. s. trāsitū nut
rimti i ore 2 gutē. an n sit adhac cēt po. ut le

nodū gutis athat ī sursū & seqt̄ necc
motū mēbr q̄b fit trāsit nutrimtī ī ysofa
go. dm̄ nescio q̄lr discordauit. ut q̄dā es
sent q̄bz dā. Et due illar sectar āntiq̄ores
auctate fuerūt doctores q̄ iudicauit. quo
nodi gutis eleuato atq3 erecto motū q̄dē
ligue cōtingit q̄ mouet eā ī mittēdo q̄ trās
glutit̄ dom̄ ad ysofagū pducit. Et q̄ fuit
ī anothomia pfūdior ipē q̄d certiauit. q̄ lin
gua q̄m mag̃ flectit̄ ī trāsglutiēdo sursū
athit duos lacertos. 2 athūt sursū illi duo
lacerti nodū gutis p attractem suā q̄m in
t radicē ligue 2 nodū gutis ī figunt̄ ppē
q̄d q̄ cōtinuat̄ cartillagini q̄ scuto assillat.
Et assertores huī ūbi extimāt q̄ due duo
rū lacertor extremitates hor desinūt ī cartil
agine. Cū g° oēs q̄ profitēt̄ anothomiā
ī h q̄d cōcedat q̄ cuilibet lacerti cor q̄m op
at̄ 2 adūsus cap̄ suū rethit̄. Nō ē g° mi
rādū q̄m ligua ī cauat̄ ī initō trāsglutitōis
totalit̄ illor cap̄ cor cōr unq̄q3 duor sit
sū cōtrhit. 2 loca cor iuxta ligūā 2 secus
q̄q3 cartillagiēm sursū scuto silem. Cū g°
residue cartillagīs due nodi gutis huic
cōtinuat̄ cartillagī toti. id c̄ico nodū gu
turis eleuat̄ atq3 erigit̄. Q si res sicut
certiauerūt q̄ appelat ī anothomia se hīret
ūbū q̄ dixerūt oīb q̄ dixerāt sufficiētius
eēt. Sz q̄ duo lacerti qui cartillagini q̄d
cōtinuat̄ scuto sili n̄ cōtinuat̄ utiq3 cū
lingua. Sz capitū cor origo duob ossis
latib; q̄ laude litē grēce assillāt̄ cor pat
et error q̄ q̄d certiauerūt q̄ cartillago n
nodi gutturis assillata scuto mouet̄ si q̄d
motu lingue p attractem duor lacertorū
quos pdixim̄ ī sursū. Et q̄uis ī cū hec r
q̄ certiauerūt uerū cōsisteret q̄ appelat ī
anothomia nō q̄dē cū cartillagie ea surs
um q̄d attēta due cartillagies residue ac
artillagib; nodi gutis athererēt cū ī eis
distinctiōes eēnt maifeste ualde ī t q̄sdam
ad ī uicē. Q si q̄dē ī ali ītēdas motuo illō
duos lacertos sursū trhere uidebis 2 cartill
agine unicā sursū trhi ppr. 2 nō uidebis
ipm̄ moue nodū gutis totū p motū ei
et h appet ī certis lacertis nodi gutis q̄m
unūq̄sq3 cor mouet q̄d cartillagiē illā que
cōtinuat̄ cū illo dū tassat. motu fiali u
ualde. Et maifestior q̄d modū q̄ dephēd
it error hi siue ē. q̄ ī ali uiuo cōprīet.
q̄m si tu duob mois illis ītēdas lacertis
2 āputes illos. dm̄ labia cōiūgas uulnīs

2 uīculo cōstrīgas. 2 dimittas al' agere q̄
licet uidebis post modicū trāsglutire
cibū suū, 2 potū. 2 mouebit nodū gutis
sui sic pius n̄ h faceret si forte lacertus
q̄ mouet āputaret̄. Et sic nō plūgatū
spatiū tpīs ī ter ī cisiōe illi lacerti q̄ facis.
Et q̄ h dixi oz uidē. Esto g° q̄ aial q̄ ī ad
is 2 discōtinuas. Et q̄ de h dixi supfluuz
q̄ ad illud q̄ necce habet̄. cū cor ygnorā
tia. q̄ q̄d eē duor capitū duor lacertor sol
ū sufficiat ad errorē hi fine 2 cōsilū dete
gēdū. Qm̄ q̄d hos duos lacertos uideo as
ūmo uniq̄q3 lacertū illi ossis oriēdos abi
de usus ligūā tēdētes. duob q̄ppe lacertis
cōtinuatis ad nodū gutis discēdētib. Et
ūe m̄ q̄ decepti sūt 2 errauerūt ī anoth
omia summe. q̄m in h q̄dē ali repiūt duo
capitula lacertor supior seiūcta a duob;
duor lacertor capitib; ī feior. q̄ ita q̄ uix
se cōtingūt q̄m al' carnosū extitit 2 delicat
um. Et h eēt p angustia duor lacertor ossis
laude liter greće silis 2 subtillitate utrisq3.
In ali uō cui duo latera huī ossis fuerūt
lata. tu si q̄dē capita istor lacertor uidebis
ad ī uicē seiūcta maifeste. et maxīe q̄m al'
extitit magnū ut tartar' 2 silia. et ī ter q̄s
illa capita distātia q̄q3 lūgitudīs ē sēsib
ilis ī oīb; alib dētatis studeas exercere q̄de
pō ī huī spēb alis ut ī t capita lacertorū
hor de q̄b; fui locut̄ bn̄ distīguas. d m̄d
h idē ī equis 2 ī certis hn̄tib ūgues concīs.
Cū g° h feceris potis ī t utrūq3 bn̄ distin
guere ī sūmis ī fiale 2 max̄ q̄ppe si pius
exerceris ī sūmis q̄r capita capitib cānum
assillant̄. Et q̄to fuit al' āntiq̄us 2 matūr
ūs anothomiam oīm istor meli pscrutabis
pius. quā at p̄ficē dephēdum̄ 2 uere scīmū
errauerūt ī eo. Cū sciedēm̄ g° ab alia re que
sit ī ore d ībs. ē cū attractōis 2 erectōis no
di gutis tē trāsglutitōis. Et apiam ī sp
ectē ī quies sm̄ cū ī ter ipm̄ 2 ysofagum
sit cōcauitō nō modica partium eā q̄d ītior
ē ī q̄ illa cauus ē modica ualde deīn nō cess
at ī ea cav anichillarī paulatī donē ī ea p
uat̄ pecit̄ 2 fit ī modū pellicule spisse qua
tot nodus tegit̄ gutis 2 os. 2 cū ea tegi
tur supior pars ligue. Et iā uidi semel
quēdā brutor medicos ac cirurgicos nolle
tes ysophagū ī fundere q̄dā quib ī fūd
unt̄ alia 2 tenebat ei ligua cū mādib
ula fortit̄ ī feriorī. ita q̄ nō moueat̄ et

menni qrai q i fidut hoib; qn appliaz
iauit. Nos qq; itedim fauab ons qd et
poim qdi i eis abaiia hiida ligdi. z i mdia
lig imitto z ifudo q e i uase i ysofagu. Et
uideo q ysofag nodu gutis te eleuat. Et
h patet maifeste q eleuato gutis e acais
ieuitable trasit ei q trasit p ysophagum.
et fortasse poim i ysophago gna molei to
tuda q qd trasglutiut narcotica z qda fur
matica. z qda alia qppe opem fatiut rete
ta tn extmitate ligue ul iterius i pulsa
ne phibeat digitos nros qb; i tromitutur
gna don ad pnc pducat ysophagi m; tn
h hui uitas patet ubi. Vrn i exh q nd est
po. ut aliu excogitet mod qs iste qs dixer
ub qda i lacertis quo h; ligue qn mouetu
ad se nodu gutis athe. Et illud e q e md
ix ligue z duo lacerti descedit ad ipam aduo
b; lacis q pdixim oppe illis duob lacertis.
ligua nec ad moui. qm ubi q auctor ass
erebat q possibile qd erat nodu gutis ill
duob athi lacertis sursu descedetib; adcar
tillagiem sauteu error ei detect e z patuit fa
lsitas. Cu g h no sit. h qd extiare alu mo
du quo possit h stare pt huc. maifeste patz
h ee falsu. ne ad alui potit dice. Sili etia
nllus potit dice nisi q mot nodi gutuis
erit cu trasitu ei q trasglutit i ysofago nd
cu actoe ligue. Cu acto qd ligue trasitum
qd ei q i ysofago trasglutit aucedat. dm
qesat z pcedit tpe quo cib; i ysofago tra
sit. Restat g nobis i daguc cam tp qua
mouet nodu gutis cu trasitu rei i iecte i
ysofago apnc usq ad fine don i capiat
ei modu qn i ieciu ichat i ysofago trasire
et qesat qn qesat illud z residet. Et res i
patet ei z maifestad q no exeuit cogitatoe
sua multo extitio qsto mag alu. qm no
pot qui sit uno duor mdr suu q nodu gu
tuis i natu hat itellectu q moueat se ipm
cu uideat h ee o meli ac digus. sui q ei
euet n qd p afectoe. Cu g prm dcm sit ab
surdu. restat ut sm sit ueru. s. q nodus
gutuis qn athit ipm ysophag. z applat
h ee ueru z atestat nal q dclarauim. qd
i oi mebo uirtus e attua q qd id q e sile
athit z assillat. qpadm i unaqq ipor e uir
tus expulsiua ad id q cotraiu z odit. Et si
ueru e q declarauim. q desideriu e actio p
oiss sto. et q ysofago athit qucadm ros
athit manu q petit ei. z desidat q e igu
la. tunice no altius pellicle q duit z iuestit
i carnutu sm latitudie; ualis e qd. z sbst
agat qn sto qd ad euomdu ad maietu.
Sili pellicla qd q e i intestis oib; iuestit
i circuitu i latu. nec alia pellicla i eis ext
stit. q aliti qs h md iuestiat. qm na n depu
tauit ad athedu ad cauneios. s; ad educedu
q i sto supfluit. sic explicaui i lib meo d u
tutib nlib. Probatoes g sm hac uia ap
eu qui cogitatioe; sua circa uirtutes actoru
exeuit nlui st uiores z mag urgetes. et ad
crededu digores qs argumta q st pmissa.
Ille at cu n e i situ ama n e apt ad itelli
gedu sbtilia nec cogitatoe; sua circa doctria
eor qb; uere cophedit cogitato apuentia
exeuit. nec posten i sca reru nalui itetoe
sua disturbauit. du apposuit qm pbatoes q
fuit sisu maifeste sm modu illar quas
supi narrauim erut ei firmioes z mag ur
getes. nd eu prospexit z sciuit. Et na nich
il opat frustra z i cassu. Et q tunica sup
ior sola ysofagi ut hic solliatudie; apib
ilut i ysofagi actoe. Nec reputo quepp ad
tata deuenisse ygnorantia q sto athat id
q appetit ei p pellicula q dispoit circular
it in latu z expellat p pellicula q tendit
linealit i lugu nisi qs i hac uita nichil
d h excogitauit. et acqesat qd ei q nou
it sensu. don ipe ueniat cophedat. uelu
ti qda offede uoles auda uoleti hac uia;
i gallo q pellicla q dispoit i latu q e intu
nica ysofagi extioi qn apputat apputace
i lugu ut illud al tnce. Et maifestm q hac
utiq anothoia debem uti i gallo fame
prius aflicto. Et illud e qm postq fuit
usus hac abscisioe sm rectitudie; fram
i lugu no i aliq s quo adcosuadu sibi
uita effitiat sipe qd comedit z bibit pu qs
locu uleratus apiet z doleat. Et te abstieb
it ab esu z potu z n sic declaut ei qd cu p
h fuit uia sua. Et si p tunica ysofagi
cu pellicla trasit linealit i lugu no q
cu i tioi parte nodi gutis cotinuet. h
qde md fcm i quo sum mag declarabit
ei cu fuit h uia sua. i q accit qb; da pi
scib;. s. carne z alus q uocat sonedis qd
sto unicq; illor cu i tesa fame conatur
aliq al mini eo capere et euadit illud p
sepius i uetr erect usq ad os suu. Et h qpe
q i thus alib; apetit ualde i tedit z fugat.
Cuplex e sciat d motib; liqdis. de gulsam.

sium ... i mortuu lancea pforatu. app
bans i hec ordine que tendit euangeli
sta iohes. Sedo reprobat hereticu ni
dicent doctrina que hr q substa aie ro
nal' seu itellectiue uere ... pse huam
corpis n sit for. Tercio asserens ostend
vnu baptisma sic vnu deu et una fi
de. approbat opione q hr p illo ofer
ri q punir' q ad hitu informante gram
et uirtutes. ptes patet. Sa ibi poro.
tertia ibi ad hec. Item hec prima ps fac
tia. primo fatet eterna diuinitate
xpi. Scdo ueram humanitate ipi'. tertio ipi
passione et morte. et signum idueens.
approbat ordine q de plagis xpi ponit
euangelista iohes. Fidem unito. q e xps.
aplo. i. ad corinth. iii. ... i. q. i. Em
paulus de pse. ii bap. c. ii. vnigenitum.
ut dic anselmus i seu trinitate ...
... inueniens e impossibile. Sz si pat' ali
um filiu genuisset ille p oia filius eet
ia genito. ... cu ia genitus filius sit ...
reliquus eet ... sic cent i identitate
duo ... Sz cu imo di ... oia pfec
tissime dixit et exeunt aliud sup

[illegible]

[illegible]

in corruptibil' remanet corrupto cor
pore. corpus nõ unitur ergo nõ unit'
corpi ut forma pse et ecõmari. Sz an
q̃ hunc inpu[illegible] credẽdũ ẽ sciendũ
q̃ opio hec applicata p q̃ fuerit. de ce
le. mũ. in q̃stiõe. hec pbabat' sc̃m phy.
viij. metha. differentia sunt' a formi[illegible].
Sz differentia [illegible] hois ẽ rõnale
q̃ de hoĩe dr̃ rõne aĩe intellectiue ergo
ipã ẽ hois forma. It' demonstrat' ex rõe
[illegible] humane. natura eĩ rei [illegible]
ex ipsi' opatione [illegible] hois opa
tio in q̃ntũ hõ ẽ intellig[illegible]. oportet g'
q̃ [illegible] sc̃m illud q̃ hõis
opis ẽ principiũ. [illegible] aũt sc̃m unũ
q̃ q̃ p ipsam formã. ex quo [illegible]
q̃ principiũ intellectiuũ ut aĩa intelle
ctiua sit [illegible] hois forma. Sz aduertendũ
q̃ [illegible] forma ẽ nobilior p'[illegible] ma
[illegible] corpali et minus ei [illegible] et plꝰ
eã excedit sua uirtute. [illegible] aĩa uege
tatiua corporal' q̃ [illegible] aliq̃ operatiõi
et uirtute [illegible] corpal' materia nõ cõi
cat. q̃ uirtus dr̃ intellectiua. Demon
strat et id aristoteles sc̃o de aĩa. et
illud quo primũ ad operat' ẽ forma illius
cui operatio attribuit'. sicut quo p'mo
sanat' corpꝰ ẽ sanitas. quo p'mo sci[illegible]
aĩa ẽ sciẽtia. sanitas ergo ẽ forma corpis
et sciẽtia ẽ forma aĩe. cũ ẽ aũt q̃ p'[illegible]
uiuit quo uiuit corpꝰ [illegible]
[illegible]

[illegible] q̃ de regulari ut p'[illegible]
[illegible]. Circa h' sciend' q̃ constõnes [illegible]
lz hec n̄ om̄s fuerit i [illegible] publica
[illegible] postea de sc̃o publicate fuerit
et [illegible] copia et iã [illegible]
rent. Et q̃ patuit aliq̃s ex illꝰ [illegible]
aliq̃s plur. aliq̃s defectiue [illegible].
aliq̃s et nõ ex[illegible] noluit clemẽs
q̃ [illegible] illa [illegible]. Sz ut fert' sb ex
[illegible] pena mãdauit q̃ illas [illegible]
i. ctos dies restitueret cuncte [illegible]
deret ul' [illegible] easdẽ. Demũ p
[illegible] fecit alias [illegible] q̃ aliq̃s ex
paucas reseruauit i totũ. aliq̃s i [illegible]
resecauit. aliq̃s mutauit quo ad ul'a
[illegible] i aliq̃bz [illegible] et [illegible] de
[illegible] et addiderunt. et has licz nõ
[illegible] i [illegible] publicate fuissent
noluit sb noĩe [illegible] et [illegible]
utiles constõnes ad [illegible] de q̃bz n̄ fuerit
i [illegible] ut [illegible] q̃ [illegible] p'
[illegible] et de ele. [illegible] p' [illegible]. cũ si. fecit
illas una cũ q̃bzdam constõnibz q̃s p'[illegible]
[illegible] sb debitis titul' cõpilari. et
ut [illegible] auctoritatẽ. audiui q̃ tunc
[illegible] auditor clemens [illegible]
p' illas i audiẽtia publicari. et ipse do
minꝰ auditor dicat q̃ [illegible]
mitt' i audiẽtia publicare. [illegible]
[illegible] argumẽte q̃ clemẽs mãda
uerit q̃ constõnes p' [illegible]
[illegible] p' [illegible] mẽses aliq̃ dicebat
q̃ ordinauẽr eas [illegible]
[illegible]
Jo. ad hue p'mo ãno sui pontificatꝰ et
ut' [illegible] dubiũ. Si q̃ [illegible]
[illegible] p' [illegible] auditores [illegible] i causa [illegible]
aliq̃ cũ clausula simplr' et de plano
[illegible] sic [illegible] constõnẽ [illegible]
rũt [illegible] auditores palacij q̃ ipse [illegible]
bat' uelle q̃ constõnes ligarẽt. [illegible]
[illegible] q̃ p'tinent [illegible]
constõnes [illegible]
[illegible]

Utru[m] Solus sanguis nutriat (Et quod sit sic arguit[r] tali rone
Illud nutrit quod repit[r] in venis et i mebris corpis huani · pz quia
aliter esset ibi frustra / s[ed] om[n]s quatuor humores ibi repiunt[r] ut pz in
sanguine qui extrahit[r] p[er] flebo[tomia]z igi[tur] quod sic (Et ofirma[tur] aucto[ri]te
Constantini dicentis simpl[iciter] e sang[uis] ita puru[s] in memici qui heat
aliquid de hu[mor]e admixtu[m] · q[ui]a no[n] nisi cu[m] aliis hu[moribus] sufficit ad nut
mentu[m] · et ita cu[m] aliis hu[moribus] nutrit (In o[ppositu]m e auctoritas [com]m[en]tatoris colli
go p[rim]o et ap[li]c[ati]o in pluribus locis et Ga[lieni] 2o elitor[um] cu[m] fine dicens
Sed 2 [com]muniter medicorum et philosor[um] ex sang[uin]e solo nutri aial
ac gravi animaliu[m] erit oz landa corp[us] s[ic] ut quemadmodu[m] qu[i]e[sc]e
tiu[m] (Et igi[tur] quo ad et p[ro] om[n]s relinquit[r] dubia

No[tandum] p[ri]mo dici[tur] in tytulo q[uesti]onis Solus · qui hec dictio exclusiva solus
q[uan]tu[m] sufficit ad p[ro]positu[m] 2[m] sunt du[o] 2[m] aliquos [...] et 2[m] h[ec]
intellectus p[ro]p[ositi]onis e verus ut plus ut si h[ec] dictio solus exclusiva di
cat exclusio[n]e masse sanguinis aggregate i venis sit intellectus p[ro]p[ositi]onis
e plus · tu[m] e[ni]m purus sanguis 2o o accipiendo ut i nobili [com]ple
xionate sequenti dicet[ur] nutriet quod dicunt esse plus · tu[m] quia no[n]
e humorez puru[s] dare i corpe · tu[m] quia cu[m] membra sint i natura
sua diversa [com]portunt ipa ex diversis nutri humoribus ut a [con]sumptione
restauratione p[ro]porc[i]onali fuit[r] illesa · tu[m] quia et humores alii
a sang[uin]e nisi nutrirent frustra viderent[ur] · i venis existere Si no[n]
solus dicat exclusio[n]e cole supfl[u]e tendet ad cistula[m] fellis
et melie ad splene[m] 2 aquositatis vrinalis p[er] renes ad ve
sica[m] sic dicunt p[ri]m[um] esse solu[m] sang[uinem] nutrire q[uo]d id e p[ro]p[ositi]o[ne]m nu
trire put om[ne]s humores e defensus Ex 2[m] Consiliatorem
dicta 20 · h[ec] dictio put facit exclusio[ne]m sanguinis p[rim]o dicendi
i [com]p[ar]abili sequenti i quo ceteri sint humores aggregati includi
do 2[m] modo sanguis vz puri qui sonat quod purus · Exeo
no[n] ex 2[m] Ga · particula 2a p[ro]nost[icorum] puri d[icitu]r duplex[r] ut quod
nulla het admixtio[ne]m sicut vinu[m] [con]fusio aque inpermixtu[m] d[icitu]r
puru[m] Aut quod modica p[er]mixtio[ne]m recipit · ut vinu[m] ta[m] modi
te admixtu[m] aque ut statim omo[n]o tu[n]c usus fiat in dranis in
isto quod mo[do] visu[m] e p[ro]p[ositi]o · humorem puru[m] nutrim i corpe re
peiri [con]stud nobile pz p[er] [con]silatorem dicta 20 · nobili 2o

2o no[tandum] d[icitu]r in tytulo q[uesti]onis Sanguis · qui h[ec] nome[n] sanguis
2[m] haly i tegni de signis fri et siti cpis aput ypo · et
Ga · e que s[ignifi]c[a]t e[ni]m aggregatio[ne]m humor[um] p[er]mixtor[um] in
venis sic ag in flora ibi e[ni]m no[n] e sanguis purus s[ed] i
eo om[ne]s existunt humores s[ed] et sanguis a superhu[m]iditati
i mixtura corp[or]e ceteros excellat s[ecundu]m q[ua]n[ti]tate et rubeo [con]fu[n]
dat colo[r]e 2 h[ec] massa d[icitu]r a me[dic]is sanguinea s[ignifi]c[a]t et san
guinis nome[n] puru[m] sangue[m] ab aliis [...] distinctu[m] 2
p[ro]p[ri]e seu raro inveni[tur] singularis et [...]
aliq[uis] associatur humor (Et
cat

massa sanguinea sive humorum omnium congeries ut etiam immediate [illegible]
Alii vero putant esse humorum unius rubedine participans et dulcedine
utpote quam alios tres et aquositate distinctus. Iudeo putant iam insipi
satus existit et rubedine ac dulcedine expoliatur humor enim nu
tiens actu omni tactui expressus. Unde Avicenna dicit quia nutrimentum quod simpliciter
humectat est sine qualitate id est non acetosum neque acutum neque salsum
neque amarum. Secundum autem posteriorem impositionem et tunc nihil [illegible]
hic sanguis intelligitur. Et ergo colligitur materia qua nutriuntur membra radicalia
licet sanguis dealbatus. Duplex est tamen sanguis aliquis naturalis ali
innaturalis. De innaturali nihil ad propositum. Sanguis naturalis dicitur omnis id est sua h
est clarus et humidus in quo vita consistit. Tamen respective aliquis
sanguis siccus dicatur. Sanguis autem naturalis duplex est venalis scilicet
et arterialis. Venalis mediocris est in substantia purpureri coloris dulcis
in sapore bonum odoris cum exit vena cito coagulatur. Sed arterialis
est subtilis in substantia rubicundus in colore tendens ad quandam lucedi
clarus mundus petens semper magis superiora propter suam levitatem [illegible]
[illegible] de [illegible] Istud nobile patet per Haly in tegni et conciliatore
20 et 21 et 22 differentiis. Et nota quod [illegible] humorum quidam valet ad nu
trimentum et regimentum corporis quidam valet ad regimentum tantum
ad nutrimentum et regimentum ut sanguis, ad regimentum tantum ut co
lerica ista distinctio posita ab Ysaac in dietis universalibus

Questio nota dicitur in titulo quomodo nutriat. Unde virtus nutritiva secundum aliquos
[illegible] naturalium est virtus conterens corpus a corporeitate in quam [illegible]
in substantiam eius in quo est et habet per restaurationem assimilat eius quod dis
solutum est quod quidem consimile est ei quod dicitur ab eodem [illegible] de vir
tutibus naturalibus ministrantibus. Virtus nutritiva est illa quae nutriens et nutri
[illegible] similiter ut per ipsum restaurationem recipiat eius quod disso
lutum fuit. Et secundum [illegible] nutrimentum est assimilatio eius quod nutrit in propriam
[illegible] et substantiam eius quod nutritur in qua quidem assimilatione oportet appo
sitionem et unionem precedere cum posteriora a prioribus negant absol
[illegible] 20. [illegible] patet quod nutrimentum nichil aliud est quam similatio [illegible]
nutrientis cum nutrito dico cui simile fiat 3o de [illegible] in fine. Unde
nutrire secundum auctores [illegible] dicitur multis modis. Uno modo [illegible] est quod
[illegible] dieta ut cum dicimus [illegible] nutrit id est exhibet dieta infirmo
dicitur etiam faba nutrire vel aliqua alia res [illegible] id est materia nutrimenti
esse dicimus etiam sanguis nutrit id est est vicina materia incorporationis
membris. Et nutrire dicitur fovere quod demonstrat [illegible] in tegni dicens
quod non est proprium nutrimentum membrorum humidum simpliciter praeter [illegible] oppo
[illegible] non per vasa [illegible] ut [illegible] membra enim arefacta aqua
[illegible] nutriuntur id est foventur et mollificantur. Valet etiam tamen nutrire
[illegible] coadunare dicimus [illegible] quod natura mandat [illegible] per venas ut
[illegible] fiat et [illegible] nutrit id est ut membrorum
[illegible] est [illegible] membrorum
[illegible] et eiusdem
[illegible]

IV

attenuet remollit et liquefacit ut et ipse sanguis citius digerat
et ad interiora membrorum per strictissimos meatus facilius transmittat
Istud notabile patet per petrum de ausana montipessulensium commentatorem
summe in sua summa capitulo de sanguine

Corollarium 1a Solus sanguis nutrit patet quia nil nutrit nisi dulce
ut patet per ysaac in dietis universalibus et avicennam in 2o 1o 3o sed preter sanguinem
nullus humor est dulcis ut patet per alexandrum medicum in problematibus suis
et ysaac ubi supra igitur conclusio vera

Corollarium 2m Quamvis ita sit ut immediate precedens asserit conclusio
tamen hoc veritate habet in corpore sub latitudine sanitatis collocato rebus
semper non naturalibus debita quantitate applicatis administratis patet per conciliatorem
differentia 30 contingit namque in corpore egrotantis aut famelici
nam indigencia coacta non solum flatus puti immediate per nutrimentum
mento sit immo ut avicenna sermone de humoribus absque eius videlicet
transmutatione in sanguinem immo etiam fortassis duabus coleris cum
ipse famis videamus in mense superflua et stercorosa expitari
quamque etiam testatur famescentes in mense a sanguine
extraneissima in sua corpora nutrimenti reducere causa l. corollarium 1m

Corollarium 3m Solus sanguis nutrit nutrimento quantitativo et
universali

Corollarium 3m non solum sanguis nutrit nutrimento qualitativo et particulari
Ambo ista corelaria patent per avicennam 2o colliget qui vendit suo sorte
dubitatum ex stomacho nutritur a chilo ex medietate quam plus qualitate ex
quantitate assimilatur

Corollarium 2a Solus sanguis dealbatus 3o acceptus nutrit patet per
notabile 2m et per averroem 2o colliget

Corollarium 4m licet sanguis dealbatus ut in conclusione dicebatur acceptus
actualiter a coleris utrisque flatus et superfluitate aquosa sit depu
ratus nichilominus omnia 1a in eo sunt in potentia sunt in alimento
qualitercumque temperato patet 30 et 31 dubiis

Corollarium 2m tam sanguis arterialis quam venalis nutrit patet per
averroem 2o colliget et Galenum 3o interiorum dicentem Ultima ergo stirem
quod prohibet cum arterie ex 1e sanguis arteriarum non mutat etc.
et in multis aliis locis

Corollarium 3m solus sanguis nutrit omnia membra corporis quantitative
cumque diversarum complexionum existerint patet per Galenum 2o de virtutibus natura
libus dicentem cuiuscumque membrorum ex eadem materia videlicet sanguinea
generari per diversitate contingentem a virtute informativa et u
ma. Unde averroes in 2o de aia ait differentia me...
bris cerebri ex corpore differunt

Cum medicine ars scientia inter excellentiores sit artes · certissime maiori utilitate et maioris
periculi · cum humani corporis consistat [illegible] necessaria · quia sola ipsa est qua humani corporis dispositiones cognoscuntur
ex parte qua sanatur et ab eo removetur ut sanitas conservetur et amissa recuperetur / Scientia
namque medicine in productione vite est prius [illegible] ordinata · Cum nichil est necesse quod oporteat medicos
facere nisi morbum destruere [illegible] actio sit ipsa [illegible] necessaria / sed si hoc fecerit nocumentum accipiens
aufert et natura [illegible] appellentur. Secundum non ponet medicus viam artificialem [illegible]

[illegible]

...ad...
...uncti q...
...z abstinē a...
q lentibȝ dq̄z a...
dat casal i. abid fen̄ de...
z fenctȝ fros // Circa iȝ p̄te...
inbȝ et a vino ca est q̄z multipl...
q̄z mltiplicat cāz dol io dȝ ab eis a...
...ziam est q̄z iste tibȝ par dat mt...
q̄ i̊ cibȝ ēfrnb̄ z sitiȝ et sangis ē ta...
cibȝ q̄petit // Sȝ t̄rē dȝ comedē fenctȝ p...
pica toctana z silia q̄z ḡciant sangui̇ i q̄pi...
tut q̄ p̄te q̄plois z q̄litas acue z no q̄ p̄te q̄...
olea fed ut cost p̄ pozum blete et silia q̄z p...
ḡuant mlte suffiliu̇ q̄ ḡeignant sangui̇ io...

V

aute soluatur // Hic po. ciaz dol cap...
q sangs ḡus q̄ fed floid z illis q dad sut...
ad mabolaib z penniȝ et thamaindis et...
bissio // Circa ista p̄te uōnd p̄o t̄rē ualet...
coldaȝ f Johem ebennesue i x̊ suoz vniusa...
colcaz p̄sicit sangui̇ altcando p̄m mo q̄ p̄sic...
colcaȝ p̄sicit sangui̇ s viaticu in p̄o li̊ cå...
f suicē x̊ caȝ fen p̄ia et cbia z̊a de cris sa...
ciȝ subtile quit in colcaz cor subtilit et i̊ q p̄...
p̄sicit in altando sangui̇ez // et io q̄petit me̊a co. c...
sit ad forti̇ q̄ p̄ emoz damastenoz uno p̄. ...
lect z cortita mabol cibuoz infusoz p̄ uo...
...uicelz i. et f z fient. de mac fortit z colcē. et c...

...

...omai ab [illegible] i. s. fame liquioz amaroz p [illegible] i. corbuerint. et ad melle
...s q̄fiaant.

p quedam Nobili aput martinu̇ molle

x
x

pry f. 197r

...oz tempata no ~~dat uoci~~ pt q̄suai p silia in forma fe...
in sam. te pȝ p̄ nob̄le ~~ct~~ ...ccry qua ~~ul addit ul minuit~~
~~...~~ cor tempata

pry f. 87r 3

...q̄sp̄ua et gad... 4
q̄sp̄ua et ...

pry f. 197r
4

...z peto ad no omputu q̄ p̄sacuice mn...
...mou demacusto q̄z q̄z q̄ intimȝ est et
...ḡuis cue destrui et delet et peto q̄...
...q̄ digest ~~ff~~ ff ego q̄ati sum ~~dmd~~ digesta

usque ad
... alucinatio alte
... stas // Circa istud
... dicendum est non valet quod
... sanguis et est multum forte et
... stimitatis quia intrige cerebri sunt
... fortes interducit solo [illegible] ideo competit
... et infrigidatis et quod inficere ad ate
... male complexionis [illegible] competit secundum [illegible] vone
... [illegible] aceto post ut faciat [illegible] emplastrum
... videlicet plus quam [illegible] quia est [illegible] forte et potest poni
... [illegible] et si [illegible] alter fortis conquassati [illegible] ad
... [illegible] emplastrum mediocriter liquidum et postea opte
... [illegible] unguentum et [illegible] calefiat et ponatur
... que viis [illegible] et [illegible] emplastrum est valde forte
... ponatur super anteriore parte capitis // Cum psillio
... aliud remedium quibus est satis est expediens quod
... emplastrum et ponatur super caput et est valde utile
... [illegible] parte est [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] quod psil
... est esse integrum et [illegible] conquassatum et [illegible] est
... et ideo [illegible] [illegible] ad parte [illegible]
... primo capitulo et [illegible] in superficie [illegible] et glutinos
... tate [illegible] si ponatur in aqua [illegible] semen // et illud quod
... [illegible] accipiatur et ponatur super fronte // [illegible]
... [illegible] quod [illegible] est quia dolor est fortis quia
... multum forte et quia [illegible] et quia [illegible] semen est
... satis forte ideo competit quia mitigat dolorem // [illegible]
... male complexionis [illegible] et ut melius [illegible] psillium [illegible]

puer natus est nobis et filius datus est nobis